BIBLIOTECA NAZIONALE
VITT. EMANUELE ROMA
240
P
31
Vol. 27

BNCR
SS.
262
(093)
B 922

BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

OPERA OMNIA

IN TOMOS XVII. DISTRIBUTA.

TOMUS DECIMUS SEPTIMUS.

AM

Digitized by Google

BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

OLIM

PROSPERI CARDINALIS

DE LAMBERTINIS

BULLARIUM

TOM. III.

IN QUO CONTINENTUR

CONSTITUTIONES, EPISTOLÆ

ALIAQUE EDITA AB EXITU ANNI MDCCXLVIII.

USQUE AD TOTUM

EJUSDEM PONTIFICATUS ANNUM XVII.

PARS PRIMA.

ALDER ET GHETTUS SOC.

PRATI

IN TYPOGRAPHIA ALDINA

MDCCCXLVI.

S.S.262(493) B922 /27

BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

BULLARIUM

TOM. III.

PARS PRIMA.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PAPÆ XIV.

CONSTITUTIONES, EPISTOLAE ETC.

PONT. IX. ANNO 1748. I.

JOANNI V.

Portugalliae, et Algarbiorum Regi, ejusque Successoribus in perpetuum, FIDELISSIMI Titulus assignatur.

Carissimo in Christo Filio Nostro JOANNI *Portugalliae, et Algarbiorum Regi* FIDELISSIMO.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Carissime in Christo Fili Noster Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Insigne Regis, ejusque Praedecessorum merita in Fidei Catholicae propagatione.

Maxima, ac tam praeclara Illustrium Regum Portugalliae, et Algarbiorum habentur, et reipsa sunt, non tam invictissimae in debellandis, sibique subjiciendis tot barbararum, remotissimarumque nationum Populis, Provinciis, et Regnis, potentiae decora, quam Christianae pietatis, atque incredibilis, flagrantissimique pro Catholica Fide in vastissimas illas, quas sub suam redigebant potestatem, statim invehenda, propagandaque, et necessariis, opportunisque ingentium pecuniarum, Sacrorumque Ministrorum subsidiis fovenda, confirmandaque, zeli insignia facinora; ut jure, ac merito non solum ubique gentium ab omnibus commendati, sed a Romanis praesertim Pontificibus Praedecessoribus Nostris, ad quos supremas Jesu Christi Regis Regum, et Domini Dominantium vices in terris gerentes circumspecta sua providentia egregios viros de eadem Catholica Fide, et Apostolica hac Sancta Sede benemerentissimos singularibus laudibus, ac peculiaribus honorum titulis decorare, et illustrare in primis spectat, debitis Apostolicae laudationis praeconiis, et eximiis Pontificiae benignitatis gratiis, favoribus, privilegiis, et indultis fuerint cumulati. Quemadmodum autem Majestas Tua, prae caeteris Portugalliae, et Algarbiorum Regibus Praedecessoribus tuis, magno pii, regiique animi tui fervor, Catholicam Fidem, non modo in omnibus ditionum tuarum, sed in alienis quoque regionibus, ab inita Regnorum tuorum possessione promovere, et urgere; verum etiam tot sapientiae, industriae, pietatisque consiliis, et immensis opum profusionibus tueri, et conservare contendens, maximus eminens, et praediceris; ita Majestatem Tuam Praedecessores itidem Nostri Romani Pontifices fel. rec. Clemens XI., Innocentius XIII., Benedictus pariter XIII., Clemens XII., ac Nos ipsi laudatissimis eorumdem vestigiis inhaerentes, non omisimus iis paternae benevolentiae, auctoritatisque testimoniis prosequi, quibus notum omnibus fieret, quanti Te, inclytamque Nationem Lusitanam tuam faciamus, quantoque in honore, ac pretio habentes, ad utriusque decus, commodum, et incrementum advigilemus.

Pontificiae in Regem benevolentiae studium.

§. 1. Porro haud satis aptis verbis explicare, Tibique reipsa contestari possumus incredibilem paterni animi nostri alacritatem, studiosamque ad Majestati Tuae amplius gratificandum voluntatem; sed Tibi persuasum esse volumus, Nos, qui Majestatem Tuam praecipua charitate complectimur, paterna solicitudine affici, ut insignem aliquem honoris Titulum, qui et Majestati Tuae de Catholica Fide benemereri pergenti ad majorem gloriam, et Successoribus tuis Portugalliae, et Algarbiorum Regibus ad luculentissima pietatis, et virtutis tuae potissimum exempla imitandum, et pro Catholica Fide pari via, ac ratione ad laborandum, perenni deinceps esset incitamento.

Fidelissimi Titulus ipsi, ejusque Successoribus Motu proprio assignatur.

§. 2. Easpropter Motu proprio, non ad Tui, sive alterius pro Te Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia, maturaque deliberatione, et mera liberalitate Nostris, ac de supremae Nostrae Apostolicae potestatis plenitudine, nec non ducti exemplo

tam aliorum Praedecessorum nostrorum, qui Viris Principibus Catholicae Fidei, et Apostolicae Sedis studiosissimis titulos, et ornamenta largiti sunt, quam potissimum S. Pii V. itidem Praedecessoris nostri, qui clar. mem. Sebastiano Portugalliae, et Algarbiorum Regi Decessori tuo, immensis laboribus, atque opibus pro Catholicae Fidei propagatione exhaustis, honorabilem aliquem titulum tamquam rerum praeclare gestarum jugem indicem conferre optabat (cui Rex ille sapientissimus hac dumtaxat se Obedientissimi Sedis Apostolicae filii denominatione gloriari respondisset) Te, Tuosque Portugalliae, et Algarbiorum Reges pro tempore Successores in perpetuum, tamquam Catholicae Fidei propagatores, titulo, seu denominatione FIDELISSIMI Apostolica auctoritate tenore praesentium ornamus, et insignimus, atque etiam ab omnibus Regem FIDELISSIMUM nominari, appellari, inscribi, dici, haberi, censeri, ac tractari debere volumus, praecipimus, et mandamus.

Clausulae pro perpetua concessionis firmitate.

§. 3. Decernentes easdem praesentes Literas de subreptionis vitio, aut intentionis nostrae, seu quocumque alio defectu, ex quavis etiam quantumlibet justissima, et urgentissima, rationabilique causa, nullo umquam tempore a quoquam notari, vel impugnari posse, sed illas validas, et efficaces perpetuo fore, et esse, suosque plenarios, totales, et omnimodos effectus sortiri posse, ac debere in omnibus, et per omnia, ac si Consistorialiter, et de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio factae, et in ipso Consistorio nostro Secreto lectae fuissent: Sicque per quoscumque Judices etiam Imperiali, Regia, et Ducali, vel quavis alia excellentia, ac dignitate praeditos, et alios Commissarios qualibet auctoritate fungentes, etiam Causarum Sacri Palatii nostri Auditores, et S. R. E. Cardinales, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, definiendi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, definiri, et interpretari debere, ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus, ac declaramus. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Regnorum, Provinciarum, Civitatum, et Locorum quorumlibet statutis, et consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriorum derogatoriis, et quantumcumque efficacissimis clausulis, et decretis quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum omnium tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Adhortatio.

§. 4. Caeterum: Carissime in Christo Fili noster Rex FIDELISSIME, perge certare bonum certamen Fidei, ut vitae aeternae praemia ab Auctore Fidei nostrae, et Consummatore JESU CHRISTO consequaris; dum Nos Majestati Tuae Apostolicam Benedictionem coelestis praesidii auspicem amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam majorem sub annulo Piscatoris, die 23. Decembris 1748. pontificatus Nostri anno nono.

Cajetanus Amatus.

Allocutione hac de re habitam in Consistorio, vide in Appendice.

Dilecto Filio Michaeli a S. Josepho Ministro Generali Fratrum Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum Excalceatorum nuncupatorum. I.°

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Minime dubitamus, quin memoria retineas quidquid a Nobis alias, dum Tu quidem officium Procuratoris Generalis inclyti Ordinis Tui in hac Alma Urbe nostra obires, Nos vero in minoribus constituti, Promotoris Fidei munus gereremus, praestitum fuerit, ut debitus Sacris Exuviis Sancti JOHANNIS DE MATHA ejusdem Tui Ordinis Fundatoris cultus restitueretur. Illius namque Corpus in Arca mar-

morea, seu Sarcophago in Ecclesia sub invocatione Sancti Thomae Apostoli in fornis dicta in Monte Coelio ejusdem Almae Urbis nostrae, quae ad dilectos Filios Capitulum, et Canonicos Basilicae Principis Apostolorum Sancti Petri in Vaticano spectat, et si ab initio conditum; tamen Anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto inde in Hispanias translatum apud Nuntium hujus Apostolicae Sedis in Hispaniis, tunc temporis commorantem depositum fuit: quod deinde Anno MDCLXXXVI. clar. mem. Marcellus Cardinalis Duratius apud Hispaniarum Regem Catholicum Apostolicus itidem Nuntius Ministro Generali, et Diffinitorio laudati Ordinis ea tradidit conditione, ut sub Altari Cappellae in Cella Venerabilis Fratris Thomae de Virgine Matriti erectae collocaretur. Mota autem in Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Sacris Ritibus praepositorum tam Anno MDCLXIX., quam Anno MDCCXV. Controversia quoad Identitatem Ossium Corporis Sancti JOHANNIS DE MATHA, quae Romae primum, postmodum Matriti asservari asserebatur, ipsa Congregatio respondit. Non constare de Identitate; iterum jussu Fel. Record. Clementis PP. XI. Praedecessoris nostri postulato super ipsa Identitate apud eamdem Congregationem Cardinalium edito factum fuit, ut Nobis, dum partes Promotoris Fidei ageremus, per gravissima rationum momenta in quarto Libro Operum nostrorum *De Canonizatione Sanctorum Part. II. Cap. XXV. Num. VIII.* typis impressa adnitentibus, plena resolutio, postquam laudatus Clemens XI. Praedecessor noster viam universae carnis ingressus fuisset die XIX. Mensis Martii, prodiret die VI. Mensis Septem. Anno MDCCXXI. Constare nimirum de Identitate: Ea propter hujusce resolutionis decretum Rec. Mem. Innocentius PP. XIII. itidem Praedecessor noster approbavit. Quoniam autem eodem tempore, et Promotoris Fidei, et Secretarii Congregationis Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum muneribus fungentes, Canonicatu etiam in eadem Basilica Vaticana fruebamur, ita cum Canonicis Collegis nostris egimus, ut benigne nostris votis assentientes, ipsos Fratres saepedicti Ordinis Tui ab omni penitus liberarent onere, et obligatione Ossa Sancti JOHANNIS ex Hispaniis, ubi custodiebantur, Romam, unde translata fuerant, iterum remittendi. Nec minorem sane adhibuimus operam, ut consensus hujusmodi a Capitulo Vaticano praestitus ab eadem Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum die VII. Mensis Februarii Anno MDCCXXII. Nobis Secretarii ministerium sustinentibus cum clausula de Apostolico beneplacito impetrando approbaretur. Porro ad Supremum Sacrosancti Apostolatus apicem quamvis immerentes per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam evecti, ubi opportuna se se dedit occasio, quemadmodum rebus ipsis expertus es, nullam passi sumus elabi opportunitatem, quam arripientes, Ordinem, cui tanta cum nominis Tui, et Regularis disciplinae laude Minister Generalis modo praees, de Catholica Religione, et aeterna Christifidelium salute benemereri pergentem praeclaris Apostolicae nostrae benignitatis auctoritatisque argumentis non cumulaverimus. Verum ut Tibi, dilecte Fili, Tuisque Religiosis Alumnis magis magisque pateat, quanta Vos Paterna caritate complectamur, quantaque veneratione Sanctum JOHANNEM DE MATHA Fundatorem dicti Ordinis prosequamur; memores, quod in memorata Ecclesia Sanctae Thomae in fornis post Altare Majus in parvo Sacrario adhuc vacua reperiretur Urna Marmorea, sive Sarcophagum, ubi Ossa ejusdem Sancti JOHANNIS DE MATHA tumulata diu jacuerant, una cum inscripta epigraphe hoc indicante, illam, seu illud Nobis a Capitulo, et Canonicis antedictae Basilicae Vaticanae dono dari postulavimus: Nec alia certe ratione, quam ut Nos quidem illud monumentum pari donationis titulo Tibi elargiremur, Tu vero in Hispanias transmittendum, et Tuis Religiosis Alumnis Matriti commorantibus tradendum curares, hi demum ea, qua decet, veneratione inibi custoditum tenerent. Æquum enim Nobis visum est, ut ubi Ossa Sancti JOHANNIS in praesentia requiescunt, ibi et pristinum eorumdem Sacrorum Ossium sarcophagum cum inscriptione in perenne veritatis argumentum constitueretur. Coeterum fusius per hasce nostras in forma Brevis literas non tam Te, quippe qui omnium hac in re gestorum conscius es, atque particeps, quam modernos, ac futuros Ordinis Tui Religiosos Alumnos monitos voluimus, ut non solum quidquid hactenus actum gestumque fuerit, futuris temporibus perpetuum, verum

Apostolica etiam auctoritate per easdem nostras literas, tamquam authentica documenta confirmatum haberent. Interim ad Te Tuosque Fratres potissimum pertinet, ut tam pretioso munere gaudentes, assiduis Nos apud Deum vestrarum obsecrationum suffragiis commendetis, dum Nos Coelestis praesidii auspicem, et studiosae nostrae ad Vobis, quoad integrum est, gratificandum voluntatis pignus esse cupimus Apostolicam Benedictionem, quam Tibi, dilecte Fili, iisdemque Religiosis Alumnis Tuis peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die III. Februarii MDCCXLIX. Pontificatus Nostri Anno Nono.

Cajetanus Amatus.

II.

DE MATRIMONII

Validitate inter Virum Judaeum, et Mulierem Haereticam. Expenduntur Leges Hebraeorum, et Leges Imperiales quoad Virum; Canones, et Ecclesiastica consuetudo, ejusque vis, quoad Mulierem.

Dilecto Filio Nostro Henrico Sanctae Mariae in Portico S. R. E. Presbytero Cardinali Duci Eboracensi nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Commendatur pietas Serenitatis, et Eminent. Card. Ducis Eboracens.

Singulari Nobis consolationi, et universis totius Urbis Ordinibus exemplo est illa tua, quam assiduam cornimus et audimus, exercitatio in pietatis muneribus obeundis, iisque in primis, quae decent ordinem Sacerdotalem, quo Tute a Nobis fuisti in privato Sacello Nostro initiatus. Judaeum autem ad Catholicam Fidem accedere cupientem, cum sis propediem Sacro Baptismatis lavacro expiaturus, mirifice hinc ostendis ea verba te semper in mente gerere, quae juxta Pontificale Romanum, in tui Consecratione protulimus: *Sacerdotem enim oportet offerre, benedicere, praeesse, praedicare, et baptizare.*

Dub. An Judaeo baptizato, et Matrimonio

§. 4. At exorta, uti accepimus, haec controversia est, utrum scilicet, cum Hebraeus a secta Protestantium uxorem duxerit, quae aut haeresim ejuravit, aut ejurandae parata est, utrum, inquam, initum antea Matrimonium, post susceptum ab Hebraeo Baptisma, sit iterandum. Te igitur hac Nostra epistola certiorem facimus, ambos, postquam Catholicae Fidei nomen dederint, per Baptismum alter, altera per haeresis detestationem, rursus esse matrimonii vinculo conjungendos. Nam quod ante inierant, irritum omnino fuit propter impedimentum dirimens, quod vocatur *disparitatis cultus:* In qua re declaranda, sermonem primo de Viro, tum de Muliere instituemus, diligenter investigantes, an eorum uterque, dum connubium iniit, illius esset impedimenti vinculo irretitus.

Vere ab haeresi ad Cathol. Fidem converso, removari debeat inter eos Matrimonium. Resolvitur: Affirmative.

§. 2. Initium igitur a Viro sumimus, ac breviter indicamus quidquid hac in re tum Hebraica lege sancitum, tum Principum decretis constitutum sit; omissis Sacris Ecclesiae Canonibus, cum nullo modo possint iis accommodari, qui numquam in ejus sinum admissi sunt. *Quid enim mihi de iis, qui foris sunt, judicare?* Sic S. Paulus epistola 1. ad Corinth. cap. 5. scripsit, cujus verba apte ab Urbano III. Praedecessore Nostro ad rem nostram accomodata sunt *cap. Gaudemus, de divortiis.*

Leges canonicae de Matrimonio Virum Judaeum directe non afficiunt.

§. 3. Deuteronomii cap. 7. cautum est, ne Hebraeis liceret cum iis feminis, quarum religio non esset eadem, matrimonio copulari. *Non inibis cum eis foedus, nec misereberis earum, neque sociabis cum eis conjugia: filiam tuam non dabis filio ejus, nec filiam illius accipies filio tuo.* Et lib. 1. Esdrae cap. 10. habetur, Secheniam cum eodem Esdra publice conquestum de Hebraeis esse, qui uxores duxerant infideles, ibique legitur consilium ab eo captum, quod his verbis exprimitur. *Vos transgressi estis, et duxistis uxores alienigenas, ut adderetis super delictum Israel; et nunc date confessionem Domino Deo patrum vestrorum, et facite placitum ejus, et separamini a populis terrae, et ab uxoribus alienigenis.*

Hebraeorum Leges Matrimonia cum alienigenis vetant.

§. 4. Verum non videtur his sacrarum Literarum testimoniis adniti posse impedimentum *disparitatis cultus*, matrimonia dirimens Hebraeorum cum mulieribus alienigenis. Primum quidem supradictus Deuteronomii locus *ad cap. 7.* explicari commode de interdicto potest, quo illicita quidem sint hujusmodi matrimonia, non infecta, ac irrita. Hoc magis magisque confirmat, quod *lib. 3. Regum cap.*

Certum vero non est Lege Mosyi indictum esse impedimentum dictum.

11. legitur, jam lata scilicet Deuteronomii lege, Salomonem plures uxores duxisse ex iis gentibus, cum quibus connubia habere prohibitum Hebraeis a Deo fuerat; quas quidem non Concubinarum loco ab ipso habitas fuisse Sacer Textus indicat, cum septingentas Reginas a trecentis Concubinis omnino distinguat. Accedit praeterea Sampsonis exemplum, qui Dalilam uxorem habuit ex Gigantum progenie ortam: Et sexcenta alia praetermittimus, quorum vim ingenue fatetur celeberrimus Theologus Dominicus Sotus *in 4. sent. dist.* 39. *quaest. unic. art.* 1., licet is sentire videatur, illa Deuteronomii verba de impedimento agere non impediente, ut inquiunt, sed dirimente.

Saltem respectu omnium nationum extra Terram Chanaan.

§. 5. Deinde vero etsi Soti sententia vera esset, tamen impedimentum dirimens non ad universos omnino populos pertineret, sed ad septem Nationes tantum, idest Hethaeos, Gergezaeos, Amorrhaeos, Cananaeos, Pherezaeos, Hevaeos, Jebusaeos, quae scilicet Deuteron. *cap.* 7. exprimuntur; id vero nullo pacto sufficit, ut impedimentum disparitatis cultus in Hebraica lege inter Hebraeos, et mulieres alterius cultus, et cujuscunque Nationis, stabiliatur; juxta egregiam S. Thomae doctrinam, qui *in 4. senten. dist.* 39. *quaest.* 1. *art.* 1. *Ad primum* sic scripsit; *Dicendum, quod in veteri lege de aliquibus infidelibus erat permissum, ut cum iis possent inire conjugia, et de aliquibus prohibitum, specialiter quidem erat prohibitum de infidelibus habitantibus in terra Canaam*, qui memoratas paulo ante gentes comprehendunt. Quod vero praedicta Lege Deuteronomii *ad cap.* 7. dumtaxat tenerentur terrae Canaam habitatores, non autem coeteri, licet addicti diversae penitus Religioni, id clare perspicitur ex Cap. 21. ejusdem Deuteronomii, ubi victoribus Hebraeis conceditur, eam captivam uxorem ducere, cujus forma ipsis egregia videretur. *Et videris in numero Captivorum mulierem pulchram, et adamaveris eam, voluerisque habere uxorem, dormies cum illa, et erit uxor tua:* quod quidem et S. Thomas animadvertit *loc. cit. in responsione ad secundum*.

Factum Esdrae intelligi potest de separatione quoad Thorum.

§. 6. Cum autem Esdras filios Israel a mulieribus alienigenis separaverit, non illud hinc sequatur necesse est, quod is nimirum Deuteronomii caput septimum ita interpretatus sit, ut ob disparitatem cultus, irrita, infectaque matrimonia esse jusserit; quinimo illud in eam partem accipi potest, ut manente eodem matrimonii vinculo, separatio quoad thorum fieret; ita tamen ut jure polygamiae nubere liceret viris, nefas esset mulieribus de thalamo cogitare, donec aut viri occumberent, aut ipsae ad Judaicam accederent Religionem; ut sapienter animadvertit insignis Theologus Guilelmus Estius *lib.* 4. *senten. dist.* 39. §. 3. *vers. Quod si dicas Esdram*. Id etiam S. Augustini auctoritate confirmatur, qui *in lib. de adulterinis conjugiis cap.* 18. de matrimoniis ab Esdra separatis, tamquam de veris loquitur, licet non legitimis, utpote contractis Dei praecepto non suffragante.

Leges Imperiales impedimenta, quibus Matrimonium dirimatur, statuere non valent.

§. 7. Ex dictis liquet, incertum esse, ex Lege Mosaica, matrimonia Hebraeorum inita cum mulieribus exteris, et Religionis alienae, haberi irrita oportere. Neque hinc argui potest, eadem Lege cautum fuisse, ut viri hujusmodi matrimonia ineuntes, ob disparitatem cultus, dirimenti teneantur impedimento. Idem quoque sentiendum de Principum legibus arbitramur. Lex enim unica, quae ad banc rem pertineat, Theodosii est, quae incipit, *Ne quis*, sub titulo Codicis *de Judaeis*, cujus haec sunt verba: *Ne quis Christianorum mulierem in matrimonium Judaeus accipiat, neque Judaeae Christianus conjugium sortiatur: Nam si quis aliquid hujusmodi admiserit, adulterii vice commissi hujusmodi crimen obtinebit.* Verum dunc huc occurrunt difficultates: prima, quod haec Lex utpote a laico Principe condita nullam habere vim in matrimoniis debet: *Leges illae quomodocumque intellectae, non possunt praescribere Ecclesiae*. Sic Estius cit. loco ad §. *Si quis objiciat*. Gravior altera est. Nam Theodosii lege, Hebraei cum Christiana matrimonium, ob sceleris indignitatem, non quidem ut irritum, sed ut adulterium, severissime damnabatur. *Leges autem Imperatoris dicendum est, dicta matrimonia ut adulteria punire, propter gravitatem peccati, non propter nullitatem matrimonii*. Idem Estius.

Lex allegata poenam delicti statuit, et de validitate matrimonii loquitur.

De muliere quod inquirendum.

§. 8. Quamobrem si in matrimonio, de quo nunc agimus, impedimentum disparitatis cultus intercesserit, inspiciendum erit, an illi mulier obnoxia fuerit; quod ut cognoscatur, diligenter est perscrutandum, num Jure Canonico tale impedimentum decretum fuerit, aut communi Ecclesiae Catholicae consuetudine stabilitum; praeterea an mulier Potestantium haeresi infecta hac consuetudine teneatur. Nam si mulier cum foedus iniit, dirimenti hoc im-

pedimento detinebatur, hoc satis est, ut matrimonium irritum habeatur, directe quoad mulierem, oblique quoad virum; licet hic Superioris auctoritati, qui legem tulit, non sit obnoxius: eo ferme pacto, quo si Princeps aliquis subditorum cum exteris commercium sustulisset, atque irrita declarasset, ea, si forte fierent, inania haberentur, licet non interque negotiatorum, sed unus tantum esset subditus Legislatori.

Lex, aut consuetudo, in unum, et partibus afficit, contractum irritat et eam quoad effectum.

§. 9. Nunc, ut proposuimus, an impedimentum illud disparitatis cultus Jure Canonico decretum fuerit, investigemus. Verum facilis explicatio: Canones quippe a Gratiano collecti in *causa* 28. *quæst.* 1. revera fidelium cum infidelibus matrimonia prohibent, non ita tamen, ut eadem faciant irrita: Et quamquam facerent, tamen quum Canones illi a Conciliis Provincialibus conditi fuerint, tantam vim obtinere minime possunt, ut iis Universalis Ecclesia obligetur: quamvis prædicti Canones in Gratiani decreto locum habeant, et illud opus jussu Gregorii XIII. emendatum fuerit; ut in quibusdam Nostris Operibus jam in publicam lucem editis satis superque a Nobis probatum est.

In jure communi Canonum impedimentum disparitatis cultus inter dirimentia non refertur.

§. 10. Sequitur modo, ut eum impedimentum illud Jure Canonico statutum non fuerit, perquiramus, an communi Ecclesiæ Catholicæ consuetudine susceptum, atque firmatum inveniatur. Qua quidem in re omnes sentiunt, ob cultus disparitatem irrita matrimonia esse, non quidem jure sacrorum Canonum, sed generali Ecclesiæ more, qui pluribus abhinc seculis viget, ac vim legis obtinet. Consulatur Cardinalis Bellarminus *tom.* 3. *controvers. de Sacram. Matrim. lib.* 1. *cap.* 23, *vers. Tertia propositio*, Estius *loc. cit.* §. *Si quis objiciat*, et Natalis Alexander *in Theolog. dogmat. et moral. lib.* 2. *de Sacram. Matrimonii art.* 8. §. *Certum est*, recens Herminier *Tractatu de Sacram. tom.* 3. *pag.* 477. Item etiam *tom.* 3. *Conventuum Ecclesiasticorum*, qui Parisiis habebantur, cum ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopus esset Cardinalis de Noailles *lib.* 1. *convent.* 1. §. 3. ubi hæc scripta sunt: *Omnes ferme Theologi sentiunt, nunquam Ecclesiam matrimonia Christianorum cum infidelibus aliquo Canone vetuisse, quo ea declaret irrita; impedimentum vero, quod a Religionis diversitate procedit, ab usu consuetudineque Ecclesiæ vim legis habente statutum fuisse.*

Illud tamen provenit ex generali Ecclesiæ Catholicæ consuetudine, quæ vim legis habet.

§. 11. Restat denique expendendum, an mulier ex hæresi Protestantium, dum Hebræo nupsit, hac lege universali, ut diximus, Ecclesiæ consuetudine inducta obligaretur, quæ Christianorum in Ethnicis, aut Hebræis matrimonia propter disparitatem cultus irrita esse jubet. Hæc vero in quæstione non alio modo responderi posse arbitramur, nisi videlicet, eam fuisse id temporis obligatam. Hoc siquidem impedimentum non habet locum in matrimoniis eorum, qui haud sunt baptismate initiati, licet falsam ambo religionem sectentur: neque vim ullam habet in matrimoniis eorum, qui Baptisma susceperunt, etsi alter Catholicus, hæreticus alter fuerit, quum plane constet, illicita illa quidem, sed rata esse. Illud autem vigere compertum est, in eorum conjugiis, quorum alter Baptismi est particeps, expers omnino alter, quamvis adhuc Catechumenus esset, atque ad Catholicam fidem accedere statuisset. Id confirmatur Textu *in Can. Cave* 28. *quæst.* 1. ubi hæc habentur, *Si Christiana sit, non est satis, nisi ambo initiati sint Sacramento Baptismatis*: et præter Sanctum Thomam *loc. cit. in responsione ad quintum*, et præter Solum *loco superius laudato* §. *Hinc fit*, idem decernunt Pontas *in cas.* 7. *ad verbum impedimentum disparitatis cultus*, Juvenin *de Sacram. diss.* 10. *quæst.* 2. §. 2. *vers. Quæres utrum Catechumeni*, Sanchez *de Matrimonio lib.* 9. *cap.* 12. *num.* 66., *et seq.* Clericat. *de Matrim. decis.* 26. *num.* 3. Cum vero hæc communis Ecclesiæ disciplina nunc vigeat, eique, ut innuimus, mulier Protestantium erroribus addicta subjiciatur, necesse erit, ut matrimonii fœdus, quod cum Hebræo iniit, cum hic Baptismate ablutus minime fuerit, per impedimentum *disparitatis cultus* irritum, infectumque habeatur.

Impedimentum disparitatis cultus locum habet inter baptizatum, et non baptizatum quemcumque.

§. 12. At objicere quis forte posset, Baptismum, de quo nunc agimus, non quidem a Catholico, sed a Ministro Protestantium collatum fuisse; mulierem vero, utpote hæresi mancipatam, post susceptum Baptisma, extra sinum Ecclesiæ Catholicæ fuisse, nec ideo ejus legibus obligatam. Sed hæc diluere facile possumus, si primo consideremus, quod apud omnes constat: Hæreticos aliquem baptizando, si formam adhibeat, et materiam legitimam, ut in muliere, de qua sermo est, peractum existimamus, is Sacramenti charactere insignitur. Hac enim ratione, tamquam fun-

Baptismus ejus collatus debitum effectum habet, et characterem imprimit.

damento, et S. Augustinus, et veteres Patres innitebantur, ut Donatistas refellerent, qui contendebant, ab Haereticis baptizatos rursus esse baptismate initiandos.

Baptizatus ab Haretico evenit membrum Ecclesiae, et tam in iofanta habitum Fidei recipit.

§. 13. Deinde id etiam compertum est, eum qui baptisma ab Haretico rite suscepit, illius vi Ecclesiae Catholicae membrum effici; privatus siquidem baptizantis error hac eum felicitate privare nequit, si Sacramentum conferat in Fide verae Ecclesiae, atque ejus institutа servet in his, quae pertinent ad validitatem Baptismi. Egregie hoc confirmat Suarez in sua Fidei Catholicae defensione contra errores sectae Anglicanae *lib.* 1. *cap.* 24., ubi prnbat Baptizatum Ecclesiae membrum fieri; hoc etiam addens, quod si haereticus, ut saepius accidit, infantem lustret impotem ad fidei actum eliciendum, hoc impedimento non est, quo minus ille babitum fidei cum baptismo accipiat.

Si baptizatus errori deinde adhaereat, caret beneficiis communionis Ecclesiae. Sed ab Ecclesiae auctoritate non eximitur.

§. 14. Postremo exploratum habemus, ab Haereticis baptizatos, si ad eam aetatem venerint, in qua bona a malis dispicere per se possint, atque erroribus baptizantis adhaereant, illos quidem ab Ecclesiae nnitate repelli, iisque bonis orbari omnibus, quibus frnuntur in Ecclesia versantes; non tamen ab ejus auctoritate, et legibus liberari; ut sapienter Gonzalez disserit *in Cap. Sicut n.* 12. *de haereticis*.

Confirmatur exemplo.

§. 15. Hoc qnidem in transfugis, ac perduellibus observatum videmus, quos leges civiles a fidelium subditorum privilegiis omnino excludunt. Leges quoque Ecclesiasticae privilegia Clericalia iis Clericis non concedunt, qui Sacrorum Canonum jussa negligunt. Nemo autem sentit, aut perduelles, aut Clericos Canonum violatores, suorum Principum, aut Praelatorum auctoritati non subjacere.

Ex praemissis infertur nullitas matrimonii inter Haereticum, et Judaeum.

§. 16. Haec exempla, ni fallimur, pertinent ad quaestionem: ut enim illi, sic baeretici Ecclesiae subditi sunt, et legibus Ecclesiasticis tenentur. Cum vero inter Ecclesiae leges illa quoque recenseatur, quae matrimonia illorum, quorum alter rite baptismum acceperit, secus alter, rata non habet; in nostra etiam quaestione statuendum erit, cum baeretica mulier baptismo initiata Hebraeo nupsit, matrimonium illud pro irrito habendum esse. Consulatur Anacletus *lib.* 4. *Decretal. tit.* 3. *de clandestina desponsatione* §. 3. *num.* 182. *et seq.*, qui praedictae sententiae inhaerens, matrimonia ab haereticis inita statuit esse invalida, si impedimentum dirimens ab Ecclesia sancitum, aut universali lege, aut communi consuetudine, quae vim legis obtinet, intercedat.

Objectio ex solemnes validitate matrimoniorum in Belgio contractorum, non servata forma Concilii Tridentini.

§. 17. At vero ne silentio aliquid dissimulemus, fatemur allatas rationes sufficere non potuisse, ut Matrimonia, quae in Belgio, absente Parocho Catholico, aut inter Haereticos, aut inter Catholicos et Haereticos contracta fuerant, rescinderentur, cum Nosmetipsi Decretum fecerimus die 4. Novembris 1741., quo statuimus prima esse valida, secunda illicita, sed non irrita; quamvis Concilium Tridentinum impedimentum dirimens, pro iis matrimoniis statuerit, quae post ejus promulgationem non coram Parocho Catholico, et duobus testibus contrabuntur. Nam ut ambiguitas omnis tollatur, ignorandum non est, in bujus controversiae investigatione, quam *an.* 1741. explicavimus; Nos ipsos et Nostra, et multorum, quos consuluimus, sententia existimasse, firmas certasque manere praedictas antea rationes; sed ad rem, de qua agebamus, minime aptas esse. Ex verissimis siquidem argumentis conjecturisque probatum est, Concilium Tridentinum, quum novum illud dirimens impedimentum constituit, decretum suum ad ea matrimonia non extendisse, quae disceptationi a Nobis *an.* 1741. solutae occasionem dedere; ut commode colligi potest ex suffragiis Theologorum, et Canonistarum, qui hac de re scripserunt, quae Romae in publicum lucem edita sunt in Tomo unico foliorum Congregationis Concilii *an.* 1741. Quo quidem veritas superioribus fundamentis fulta non infirmatur, ut eo plane modo, quo Episcopus, si nolit aliquando corrigere, aut punire Clericum, qui Canonum sanctionibus non obtemperat, nec privilegiis fruitur; Episcopus, inquam, non dubitatur, quin alias, si velit, eum libere possit aut arguere, aut punire.

Respondetur, ex mente ipsius Concilii judicatum fuisse, ea non comprehendi sub ipsius lege.

Dubitatur, an ex mente Ecclesiae generata consuetudo comprehendat personas, et Regiones, de quibus agitur.

§. 18. At objici adhuc posse cognoscimus, existimandum esse, Ecclesiam noluisse impedimento disparitatis cultus ea matrimonia subjicere, quae ab haereticis Protestantibus cum Hebraeis contracta sunt in iis praecipue regionibus, ubi illud, de quo sermo est, initum fuit; cum hoc impedimentum vim ex consuetudine obtineat, nullamque in illis matrimoniis, nec in illis regionibus consuetudinem hujusmodi vigere compertum sit.

Id jam debitum fuit de Sinensibus, et Japonensibus recens conversis.

§. 19. Respondemus autem veterem hanc esse quaestionem, atque a Patre Lessio tum excitatam, cum primum Japonenses, et Sinenses a falsorum Deorum cultu ad veri Numinis Religionem transierunt: Cum enim idem Lessius asseveret, nullam apud eos hujusmodi esse consuetudinem, idcirco matrimonia ibidem inter baptizatos, et non baptizatos, inita esse rata existimabat. Eadem controversia disceptata fuit ab illis, qui in Seminario Missionum Parisiis degunt. Perlegere etiam fas est dubium a Patre Lessio excitatum apud Verricellum *de Missionibus lib.* 3. *de legibus quaest.* 79. *n.* 1. apud Dianam *in Edit. coordin. tom.* 6. *tract.* 1. *resolut.* 13. sub §. 2. apud Clericat. *decis.* 26. *n.* 23. Quod vero ab his, qui in Seminario Parisiis degunt, discussum est, legi potest in citato *Conventu* 1. *de matrimonio*, cum Ecclesiam illam regeret Cardinalis de Noailles, §. 4. Verum controversiae finis cum constitutus deinde fuerit, decernendo, consuetudinem non susceptam posse id efficere, ut Sancta Sedes, cum cooperunt Sinenses, Japonensesque Catholicam Fidem amplecti, Vicariis Apostolicis facultatem daret, qua super impedimento disparitatis cultus cum iis dispensarent, quemadmodum in praedicto §. 4. indicatur, et quemadmodum factum legimus in documento, quod est inter Constitutiones Apostolicas ad Missiones Sinarum, et Tunkini spectantes, Parisiis editas *ann.* 1676. *pag.* 38., et inter epistolas Card. d'Ossat Parisiis typis mandatas *an.* 1627. *ep.* 311., ubi refertur amplissima facultas Missionariis a Gregorio XIII. concessa, ut novos Christifideles Provinciarum, Insularumque Japoniae impedimento illo solverent, et liberarent: Cumque hujusmodi remissio, nisi lex obstet, non concedatur, satis superque id est, ut clarissime innotescat, nullius momenti esse, quod de consuetudine impedimenti disparitatis cultus non adhuc suscepta objiciebatur; Cum potissimum peculiaris asserta consuetudo universali contrariae consuetudini cedere debeat.

Peculiaris consuetudo qua ad istos, facilius cum iis dispensandum sit.

Sed non ideo generalis consuetudinis vis enervata.

§. 20. Quamobrem ad propositum redeuntes, compertum habeas, quod postquam mulier haeresim more solito in idoneo Tribunali ejuraverit; Tu vero Hebraeum sacro baptismate initiaveris, inter illos coram Parocho matrimonium erit iterandum, a Conc. Trident. praescripta forma servata; quum Baptismi sacramentum sit janua caeterorum. Hic autem Nos finem imponentes Tibi, Dilecte Fili noster, Tuaeque Regiae Domui, ex animo Apostolicam Benedictionem impertimur.

Concluditur Judaeo Lapidato, et erroribus a Mulere ejuratis, renovandum inter eos Matrimonium.

Datum apud S. Mariam Majorem die 9. Febr. 1749. Pontificatus Nostri Anno IX.

Dat. die 9. Febr. 1749.

BENEDICTUS PAPA XIV. II.

Ad futuram rei memoriam.

Militantis Ecclesiae regimini per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam, nullo licet meritorum nostrorum suffragio praesidentes religiosorum Virorum Altissimi obsequiis sub suavi monasticae vitae jugo mancipatorum, uberesque in Ecclesia Dei fructus, adspirante superni favoris auxilio proferre jugiter satagentium commodis libenter consulimus, sicut ad omnipotentis Dei gloriam, religionis incrementum, et animarum salutem in Domino expedire arbitramur. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Thomas Presinace modernus Prior Regii Monasterii Sancti Stephani in Bosco Provinciae Rheginen. ulterioris Calabriae Ordinis Carthusien., quod cum ad dictum Monasterium legitimae spectet quaedam Eremus, quam Sanctus Bruno dicti Ordinis parens, dum vixit, ejus magna poenitentia, et mora usqueque mortalitatem explevit illustrem reddidit, una cum quodam Territorio circumcirca unius circiter leugae mensurae illarum partium, necnon parvus locus *Spatola* vulgo nuncupat. Ecclesia olim Sanctae Mariae Arsaphiae, nunc Sancti Andreae, Castrum Sancti Jacobi, et illius annexi Pagi vulgo *Casali di Montauro, Oliviano, et Gasparina* eidem Sancto Brunoni, dum in humanis agebat pro se, suisque Successoribus a clar. mem. Ruggerio, dum etiam vixit, Siciliae, et Calabriae Comite dono dati, in quibus pro tempore existentes memorati Monasterii Priores jurisdictionem temporalem, et spiritualem, ac quasi Episcopalem in Clerum, et Populum exercuerunt, et exercere pergunt in vim donationum, et concessionum S. Brunoni praedicto a bon. mem. Theodoro Misimerio, Joanne et Nicephoro dum ititdem vixerunt, Episcopis Squillacen. factarum, quae quidem donationes, ut asseritur, a rec. mem. Urbano II., Paschale etiam II., Innocentio III., et Honorio ititdem III. Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus, et

a bon. itidem mem. Adeodato, dum pariter vixit Episcopo Squillacen., cum consensu Capituli approbatae, et confirmatae fuerant. Praeterea Priores praedicti ab antiquissimo, et immemorabili tempore jurisdictionem quasi Episcopalem in Terra vulgo *la Serra* nuncupat. intra Territorium dictae Eremi sita, ac in Ecclesia Sanctae Dominicae Virginis, et Martyris extra maenia Terrae *di Monte Lavone* Squillacen., in Ecclesia Sancti Fantini Hieracen., in Ecclesia sub invocatione Annunciationis Beatae Mariae Virginis in ora Maris Mediterranei Nicoteren., in Ecclesia Sanctae Mariae de Palaforio nuncupat. in quodam Feudo ejusdem Monasterii diruto existen. sub invocatione Sancti Leontii, in memorata Ecclesia olim Sanctae Mariae Arsaphiae, nunc Sancti Andreae in Possessione de Pruppa Monasterii hujusmodi, ac in Ecclesia Sancti Stephani Pagi de Giampiliere Messanen. respective Dioecesum tamquam veri Ordinarii qui particulare, et separatum Territorium habent absque ulla controversia exercent quippe qui Literas dimissoriales Clericis Subditis concedunt, illasque ad effectum ut Clerici praedicti ad sacros Ordines rite sese promoveri faciant ad Episcopos transmittunt, Presbyteris idoneis, et ab eorum respective Ordinariis approbatis sacramentales Christifidelium Confessiones excipiendi facultatem tribuunt, ac in locis praedictis Confirmationem a quocumque Catholico Antistite sibi bene viso in Subditos conferre faciunt, Commissiones, Literasque Apostolicas, dispensationes etiam Matrimoniales continentes exequuntur, omnesque Causas Ecclesiasticas cognoscunt, et decidunt, ac Terras, seu Loca *Serra, Spatola, Bivonci, Montauro, et Gasparina*, dictasque Ecclesias in alienis Dioecesibus sibi subjectas saltem infra duorum annorum spatium visitant, quibus quidem privilegiis eis tam ab Episcopis, quam a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris alias concessis semper gavisi fuerunt, et usque nunc gaudent, et ad eorum favorem judicialiter in contradictorio cum quodam tunc existente Episcopo Squillacen., ut ex decisionibus Causarum Palatii Apostolici Auditorii constare asseritur ad eorum favorem confirmata, et approbata remanserunt. Cum autem, sicut eadem exposito subjungebat dictus Thomas Prior, ut asserit, persepe accidere solet, ut ad Ecclesias praedictas inquisitae personae ob patrata delicta confugiant, dictique Monasterii Priores tamquam inferiores Praesules declarare nequeunt an delicta per dictos confugientes commissa existant, vel non, ex iis, quae in Constitutionibus rec. mem. Gregorii XIV., et Benedicti XIII. Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, et in concordatis inter Apostolicam hanc Sanctam Sedem, et charissimum in Christo Filium Nostrum Carolum Sebastianum utriusque Siciliae, et Hierusalem Regem illustrem nuper initis comprehensa sunt, et immunitate Ecclesiastica minime gaudere debent; ipsique Priores non sine gravi eorum incommodo, ac magno cum justitiae praejudicio, et temporis diuturnitate ad Episcopos viciniores pro obtinenda super praemissis declaratione recursum habere coguntur, in praemissis a Nobis provideri, et ut infra indulgeri summopere cupiat. Nos ipsum Thomam Priorem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequen. harum serie absolventes, et absolutum fore censentes supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, moderno, ac pro tempore existenti Priori Monasterii Sancti Stephani hujusmodi, etiamsi non sit ex illis, quos Gregorius Praedecessor praedictus in sua Constitutione, quae incipit » *Cum alias nonnulli Praedecessores nostri etc.* Voluit, et declaravit, ut delinquentes, qui delicta in ipsa Constitutione contenta patraverint, et in eorum Ecclesiis sese receperint Curiae Saeculari tradi, et consignari facere possent, ut ipsi, servata tamen forma, et dispositione tam dicti Gregorii, quam Benedicti praefati Praedecessorum Nostrorum Constitutionum, quoscumque Laicos delinquentes ad Ecclesias ab ipso Monasterio Sancti Stephani dependentes, ac in locis in quibus ipse Prior jurisdictionem quasi Episcopalem exercet existentes, et in eis ob commissa delicta sese recipientes, et commorantes Curiae Seculari praedictae, absque eo quod ad Episcopum viciniorem pro obtinenda declaratione an delinquentes ipsi sint, vel non comprehensi in dictis Constitutionibus recursum habeat, per se ipsum, vel si Priorem praedictum a Mona-

storio absentem esse, per ejusdem Monastorii Vicarium absque ulla irregularitatis nota, et ullo censurae Ecclesiasticae incursu eo modo, et forma, quibus rec. mem. Gregorius Papa XIV. itidem Praedecessor Noster Episcopis in rebus ad immunitatem Ecclesiasticam pertinentibus concessit, tradi, et consignari facere libere, et licite possit, et valeat auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus, et indulgemus, omnemque in praemissis necessariam facultatem, et licentiam tribuimus, et impertimur: Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, ot integros effectus sortiri, et obtinere, ac Priori praefato pro tempore existenti plenissime suffragari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac supradictis, aliisque Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii, et Ordinis praedictorum etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Februarii MDCCXLIX. Pontificatus Nostri Anno Nono.

D. Cardinalis Passionеus.

III

DE ECCLESIARUM CULTU

Et nitore; de Officiorum Ecclesiasticorum, et Musices ratione, Epistola Encyclica, occasione imminentis Anni Sancti, ad Episcopos per ditionem Ecclesiasticam constitutos scripta.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Sollicitudo Pontificis, ut provideat Anno Sancto, omnia in Urbe et Statu Ecclesiastico recte ordinata inveniantur.

Annus, qui hunc vertentem annum insequitur, ut Fraternitas Tua cognitum, et compertum habet, Jubilaeus est. Et quoniam, bello confecto et poenitus sublato, summa Dei miseratione, pax inter Principes, qui decertabant, inita est, fas est sperare in Domino, magnos exterarum nationum, etiam longe dissitarum, ad hanc almam Urbem fore concursus. Nos quidem enixe Deum deprecamur, atque etiam ab aliis orari cupimus, ut omnes, qui ad hanc Urbem se conferunt, spirituales fructus Sanctarum Indulgentiarum consequantur, idque, ut eveniat, pro virili Nostra, quam diligenter curabimus. Optamus etiam, ut omnes, qui Romam veniunt, ne moribus nostris offensi recedant; sed potius ex iis, quae in hac Urbe, atque in aliis Civitatibus Ditionis Nostrae, per quas iter eos facere contigerit, conspexerint, ad eorum patrias redeuntes, incitamenta referant atque exempla virtutum. Quod autem ad Romam attinet, jam ex parte a Nobis provisum est, et uberius etiam in posterum providebitur: pro iis vero, quae ad Dioecesim, quae a te recte prudenterque regitur, pertinent, Nobis opus est pastorali tuo zelo, probataque solicitudine: quod si adjutricem manum, ut certo confidimus, admovere velis, minime dubitamus, non solum Nos assecuturos id, quod in votis est, sed insuper fore, ut Ecclesiastica disciplina, ex iis, quae a Nobis praecepta fuerint, composita, non modo per totum Annum Sanctum, sed per plures deinceps annos integra, immotaque permaneat. Id enim ipsum contigent, quod usu venire compereris in Sacris Pastoralibus visitationibus; cum enim Ecclesiastici Pastoris adventum Clerici, Secularesque homines opperiuntur, et ante et postquam Episcopus advenit, studiose satagunt, ut quae prava sunt, corrigantur; quae infirma, curentur; quae mala, amoveantur; adeout earum fructus non solo visitationis tempore, sed longe post perseveret.

Episcoporum referre ad visitat.

§. 1. Sed ut ad rem propositam veniamus, quod in primis Tibi enixe commendamus, illud est, ut Ecclesiae optime in statu sint, nitidae, mundae, sacraque Supellectili instructae, facile enim quisque intelligit, si advenae per

De Ecclesiarum cultu, et mundit.

hanc nostram Ecclesiasticam ditionem iter agentes, intueantur Ecclesias Civitatum, ac Dioecesum ruinosas, illuvie, et squallore deformes, sacris vestibus indigentes, vel habentes laceras, sordidas et ejus conditionis, ac status, ut dignae sint, quae interdicantur, certe nostris moribus offensae, atque indignatae ad suas regiones revertentur. Hic autem adverti volumus, nos verba facere non de sumptuositate, et sacrorum Templorum magnificentia, nec de divite, ac pretiosa supellectili; non enim Nos latet haec non omnibus in locis haberi posse; sed decentiam, et munditiam desideramus, quas nemini detractare licet, quia etiam cum paupertate bene convenire, et componi possunt. Inter caetera mala, quibus Ecclesia Dei affligitur, etiam de hoc dolebat Ven. Card. Bellarminus: *Omitto*, inquiens, *quod alicubi vasa sacra, et vestes, quibus mysteria celebrantur, vilia et sordida inveniantur, indigna prorsus, quae ad tremenda mysteria adhibeantur. At forte, qui haec adhibent, pauperes sunt. Id quidem fieri potest; sed si pretiosa non possunt, saltem munda, et nitida procurarent.* Quamobrem Praedecessor noster rec. me. Benedictus XIII., cujus labores pro Ecclesiastica disciplina vel servanda, vel restituenda, Ecclesiarumque decore procurando notissimi sunt, proponere solebat in exemplum Patrum Capuccinorum Ecclesias, in quibus est summa paupertas, aequalisque mundities omnium oculis spectanda se offert. Drexelius *tom.* 17. suorum Operum, quae Monachi impressa sunt, in Tractatu, qui inscribitur *Gazophylacium Christi part.* 2. *c.* 2. *pag.* 153. ita scribit: *Primum, ac potissimum, quod Templis debetur, est mundities. Non tantum adsint, quae in usus sacros necessaria, sed etiam, quantum fieri potest, mundissima sint.* Et jure merito contra eos invehitur, qui domus bene ornatas, et cultas habent, Ecclesias vero in squallore, et sordibus relinquunt. *Sunt etiam, qui domos habent instructissimas, et ornatissimas: in earum Templis, ac Sacellis squallent omnia: Aras a frontalibus nudas vix lacerie, et sordidis pannis insternuntur: in caeteris omnibus confusio, et squallor.* Magnus Ecclesiae Doctor Hieronymus in epistola ad Demetriadem parum se curare haud obscure indicavit, pauperes ne, an divites sint Ecclesiae. *Alii aedificent Ecclesias, vestiant parietes marmorum crustis, columnarum moles advehant, earumque deaurent capita, pretiosum ornamentum non sentientia; ebore, argentoque valvas, et gemmis aurata distinguant Altaria; non reprehendo; unusquisque in suo sensu abundet: melius quod est hoc facere, quam repositis opibus incubare.* At vero Ecclesiarum munditiem maxime facere aperte declaravit, cum Nepotianum summis laudibus extulit, quia diligens, ac solicitus fuit in nitore, et munditia Ecclesiarum, atque Altarium curanda, ut videre licet in eiusdem Nepotiani Epitaphio, quod Sanctus ad Heliodorum misit. *Erat ergo*, ait, *solicitus; si interest Altare, si parietes absque fuligine, si pavimenta terra, si janitor creber in porta, vela semper in ostiis, si sacrarium mundum, si vasa luculenta, et in omnes coeremonias pia solicitudo disposita: non minus, non majus negligebat officium.* Profecto sedulo, ac diligenter cavendum est, ne illud non sine maxima Ecclesiastici Ordinis infamia contingat, quod sibi evenisse narrat laudatus Cardinalis Bellarminus: *Ego*, ait, *cum aliquando ex itinere apud Episcopum nobilem, et praedivitem hospitarer, vidi aulam vasis argenteis splendidam, et mensam omni genere praestantium ciborum refertam; mappas quoque, et reliqua omnia nitida, et odorem suavem spirantia. Sed cum die sequente summo mane ad Ecclesiam Palatio contiguam descendissem, ut sacris operarer, invenì omnia contraria; id est vilia, et sordida, ut vix auderem in tali loco, et cum tali apparatu Divina mysteria celebrare.*

Decimis Officiis rite peragendis.

§. 2. Altera res est, ad quam curam nam, et solicitudinem excitamus, ut horae Canonicae, pro more et instituto cujusque Ecclesiae, cauantur, seu recitentur, prout decet, ac convenit; ab iis, qui ad eas tenentur; nihil enim est magis Ecclesiasticae disciplinae inimicum, aut perniciosum, quam Divinum Psalmodiam in Ecclesiis Dei contemptim, aut negligenter obire. Certe haud ignota tibi est obligatio, qua Canonici, aliique Ecclesiarum Metropolitanarum, Cathedralium, et Collegiatarum ad quotidie Horas Canonicas in Choro cantandas tenentur: cui obligationi satis ille utique non facit, qui Ecclesiasticae Psalmodiae munere, nulla animi attentione, ocitanter indilig, interque perfungitur. Summ. Pont. Innocentius III. in Concilio Lateran. *relato in cap. Dolentes de celebrat. Miss.* de eadem obligatione loquitur in hunc modum: *Districte praecipientes in virtute obedientiae, ut Divinum Officium nocturnum pariter, et diurnum, quantum eis Deus dederit, studiose celebrent; pariter*

et devote. Ubi Glossa explicans verbum illud *studiose*, haec subjicit: *Quantum ad officium oris, idest sine syncopa:* et ad verbum *devote* talia adnotat: *Quantum ad officium cordis.* Clemens V. Praedecessor noster in Concilio Viennensi in sua Constitutione, quae inter Clementinas reperitur, et cujus initium est: *Gravi*, sub titulo *de celebratione Missarum* eodem modo loquitur: *ut in Cathedralibus, Regularibus, et Collegiatis Ecclesiis horis debitis devote psallatur*. Et Concilium Tridentinum *cap.* 12. *sess.* 24. *de Reformatione* tractans de obligationibus Canonicorum Saecularium: *Omnes vero*, inquit, *Divina per se, et non per substitutos, compellantur obire officia, et Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, assistere, et inservire; atque in Choro ad psallendum instituto, hymnis, et canticis Dei nomen reverenter, distincte, devoteque laudare*. Hinc autem necessario sequitur, diligenter invigilandum, ut cantus praeceps minime sit, aut citior quam decet, utque suis locis pausae fiant, et ut altera pars Chori versiculum psalmi subsequentem non exordiatur, priusquam altera antecedentem absolverit. *Nec prius psalmi una pars Chori versiculum incipiat, quam ex altera praecedentes psalmi, et versiculi finiantur*. Sunt verba Concilii Salmuriensis *ann.* 1253. Demum ut cantus vocibus unisonis peragatur, et Chorus a peritis in cantu Ecclesiastico (qui cantus planus, seu firmus dicitur) regatur. Hujusmodi cantus ille est, quem ad musicae artis regulas dirigendum, efformandumque multum elaboravit S. Gregorius Magnus Praedecessor noster, ut testatur Joannes Diaconus *in ejus vita lib.* 2. *cap.* 7. Hoc autem loco plura addere, quae ad Ecclesiasticam eruditionem pertinent, de Ecclesiastici cantus origine, de Cantorum Schola, et Primicerio, qui ei praesidebat, haud difficile nobis esset; sed praetermisis, quae minus necessaria videntur, eo, unde paulo digressi sumus, rem propositam exequentes revertamur. Cantus iste ille est, qui fidelium animos ad devotionem et pietatem excitat; denique ille est, qui si recte decenterque peragatur in Dei Ecclesiis, a piis hominibus libentius auditur; et alteri, qui cantus armonicus, seu musicus dicitur, merito praefertur. Hunc quidem Monachi a Presbyteris Saecularibus, didicerunt; et cum ab ipsis accurate, diligenterque tractetur, sacrisque in functionibus adhibeatur: contra autem negligatur a nonnullis Cleris, oscitanterque persolvatur; haec potissima causa est, cur a Christiano populo frequentius Regularium Ecclesiae, quam Saecularium adeantur; ut bene advertit Jacobus Eveillon in suo Tractatu *de recta ratione psallendi ad cap.* 9. *art.* 9. *pag.* 99. *Sordescit quippe sanctis auribus omnis musici concentus titillatio prae hac plani cantus, et simplicis psalmodiae armonia, si recta fuerit. Atque eo fit, ut, relictis hodie Ecclesiis Collegiatis, et Parochialibus, tam libenter, et avide concurrat populus fidelis ad Ecclesias Monachorum, qui magistram habentes in colendo Deo pietatem, sanete, moderate, et ut Psalmistarum Princeps olim dixit, sapienter psallunt, et Domino suo, ut Domino, et Deo, cum summa reverentia famulantur. Quod sane pudori debet esse Ecclesiis primariis, et majoribus, a quibus Monachi et canendi, et psallendi artem, ac regulam didicerunt*. Et ideo Sacrum Concilium Tridentinum, quod nihil eorum, quae ad reformationem Cleri conferre poterant, praetermisit *cap.* 18. *sess.* 23. *de Reformatione*, ubi agit de Seminariis instituendis, inter caetera, quae Seminariorum alumnos edocendos praecipit, etiam cantum recenset his verbis: *Ut vero in disciplina Ecclesiastica commodius instituantur, tonsura statim, atque habitu Clericali semper utentur, Grammaticen, Cantus, Computi Ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinam discent.*

De recta Cantus Ecclesiastici ratione.

§. 3. Tertia res est, de qua Nos te admonere opus est, ut musicus cantus, qui nunc in Ecclesiis usu receptus est, et qui Organi, aliorumque Instrumentorum harmoniae conjungi solet, ita instituatur, ut nihil profanum, nihil mundanum, aut theatrale resonet. Universus quidem Orbis Christianus Organi, aliorumque musicorum instrumentorum usum adhuc non recepit; praeter enim Ruthenos Ritus Graeci, qui in suis Ecclesiis neque organum, neque alia musicae instrumenta habent, teste Patre le Brun *tom.* 2. *explication. Miss, pag.* 215. Nostra Pontificia Capella, ut omnibus notum est, cantum musicum, sed gravem, decorum, piumque admittit, nunquam autem organum recepit, quod etiam notatur a Patre Mabillone in suo Musaeo Italico *tom.* 1. *pag.* 47. §. 17. *Dominica Trinitatis, Cappellae, ut vocant, Pontificiae interfuimus etc. Nullus organorum musicorum usus in hujusmodi sacris, sed sola vocum musica, eaque gravis cum plano cantu admittitur*. Refert Grancolas in *Commentario historico*

De Musicis concentibus ad devotionis et gravitatis normam exigendis.

Organa, aliaque instrumenta in Cappella Pontificia, et alibi nunquam admissa.

de Breviario Romano cap. 17. etiamnum in Galliis aliquas insignes Ecclesias reperiri, quae organum, cantumque musicum, seu harmonicum in sacris functionibus non adhibent: *Sunt tamen ad hanc diem insignes in Gallia Ecclesiae, quae organorum, et musices usum ignorant.* Illustris Ecclesia Lugdunensis, quae quidem novitatibus semper adversata est, usque ad hunc diem exemplum Pontificiae Capellae secuta, nunquam organo uti voluit: *Constat igitur ex dictis, nec statim ab initio, nec ubique recepta fuisse musicalia Instrumenta: Nam etiam nunc Romae in Sacello Summi Pontificis semper sine instrumentis Officiorum solemnia celebrantur; et Ecclesia Lugdunensis, quae novitates nescit, semper organa repudiavit, neque in hunc diem ascivit.* Sunt verba Cardinalis Bona *in Tract. de Divin. Psalm. cap.* 17. §. 2. n. 5. Quam igitur opinionem de Nobis accepturi sint, qui ex illis regionibus, ubi nullus musicorum instrumentorum usus est, ad Nos, nostrasque Urbes profieiscuntur, in quorum Ecclesiis concentus musicos audient, non secus ac in theatris, aliisque profanis locis, facili quisque per se conjectura assequi potest. Venient etiam, haud dubium est, exteri ex illis regionibus, in quarum Ecclesiis cantus, et musica instrumenta adhibentur, perinde ac in aliquibus nostris fieri solet. Sed si isti homines prudentes, et pii sint, dolebunt quidem, in cantu et sono Nostrarum Ecclesiarum, remedium illud, quod malo suarum Ecclesiarum corando afferri optabant, non invenisse. Etenim, omissa controversia illa, qua nonnulli inter se decertant, quorum alii cantum musicum, et musicorum instrumentorum usum in Ecclesiis reprobant, ac vituperant: alii vero probant, ac laudant: nullus certe est, qui inter cantum Ecclesiasticum, et scaenicas modulationes discrimen aliquod non desideret, et theatrales profanosque cantus in Ecclesiis tolerari non condemnet.

Eorum usus in Ecclesia ab aliquibus omnino reprobatur.

§. 4. Diximus reperiri, qui cantum harmonicum cum musicis instrumentis in Ecclesiis adhiberi minime probant. Horum princeps quodammodo dici potest Abbas Aelredus; coaevus et discipulus S. Bernardi, *qui lib.* 2. *ejus Operis, quod inscribitur Speculum Charitatis cap.* 23. *tom.* 23. *Biblioth. Patrum pag.* 118. ita scribit: *Unde, cessantibus jam typis, et figuris, unde in Ecclesia tot organa, tot cymbala? Ad quid, rogo, terribilis ille follium flatus, tonitrui potius fragorem, quam vocis exprimens suavitatem? Ad quid illa vocis contractio, et infractio? Hic succinit, ille discinit, alter supercinit, alter medias quasdam notas dividit, et incidit.* Assentire quidem non audemus, aetate S. Thomae Aquinatis, nullis in Ecclesiis usum musici cantus cum musicis instrumentis fuisse: illud utique affirmare licet, in Ecclesiis minime fuisse; quae Sancto Doctori notae, et cognitae erant; ideoque hujusmodi cantui ipse nequaquam favisse videtur. Tractat enim 2. 2. *qu.* 91. *art.* 2. quaestionem illam, utrum in Divinis laudibus sint cantus assumendi; respondet assumendos esse; sed cum sibi quarto loco opponat: *Instrumenta musica, sicut cytharae, et psalteria, non assumere Ecclesiam in Divinas laudes, ne videtur judaizare:* cum in Psal. XXXII. *Confitemini Domino in cythara, in psalterio decem chordarum psallite illi.* Respondet: Hujusmodi musica instrumenta magis movere ad delectationem, quam interius disponere ad pietatem; in veteri autem Testamento ideo adhibita fuisse: *quia populus erat magis durus, et carnalis, unde erat per hujusmodi instrumenta provocandus, sicut et per promissiones terrenas:* Addidit insuper, instrumenta in veteri Testamento typos seu figuras aliquas aliquarum rerum fuisse: *Tum etiam*, ait, *quia hujusmodi instrumenta corporalia aliquid figurabant.* De Summo Pontifice Marcello II. litteris traditum est, secum deliberasse, musicam in Ecclesiis abolere, cantumque Ecclesiasticum ad cantum planum redigere, ut cuique compertum fieri potest ex ejus Vita, quam scripsit Petrus Polidori nuperrime defunctus Beneficiatus Basilicae S. Petri; vir inter Literatos non ignotus. Aetate nostra vidimus Cardinalem Thomasi, virum sanctitate vitae, eximiaque in Liturgicis rebus eruditione insignem, in Ecclesia sua Titulari S. Martini ad Montes die festo ejusdem Sancti, in cujus honorem Ecclesia dedicata est, in Missa, et Vespertinis Officiis concentus musicos haberi noluisse; sed ut a viris Religiosis, in sacris peragendis, cantus planus adhiberetur, praecepisse.

Abbatis, et moderatus sit, admittitur, et laudatur.

§. 5. Diximus esse aliquos, qui usum musici cantus cum Instrumentis in Divinis Officiis approbant. Nam eodem saeculo, quo vixit laudatus Abbas Aelredus, floruit etiam Joannes Sariberiensis Episcopus Carnotensis, qui *lib.* 1. *Policratii cap.* 6. Musicam organicam, seu concentum vocum, et instrumentorum laudat: *Ad mores itaque instruendos, et animos exul-*

latione virtutis trajiciendos in cultum Domini; non modo concentum hominum; sed et instrumentorum modos, censuerunt Sancti Patres Domino applicandos; cum Templi reverentiam dilatarent. S. Antoninus *in ejus Summa part. 3. tit. 8. cap. 4. §. 12.* non rejicit cantum harmonicum in Divinis Officiis: *Cantus quidem firmus in Divinis Officiis a Sanctis Doctoribus institutus est, ut Gregorio Magno, Ambrosio, et aliis. Biscantus autem in Officiis Ecclesiasticis quis adinvenerit, ignoro: pruritui aurium videtur magis deservire, quam devotioni, quamvis pia mens etiam in his fructum referat audiendo.* Et paulo post admitti in Divinis Officiis non solum organum, sed etiam alia instrumenta musica: *Sed et pulsatio organorum, vel aliorum instrumentorum ad Divinam laudem initium virtutis habuisse a Propheta David.* Constituerat quidem Marcellus II. Pontifex ab Ecclesiis cantus musicos, et musica instrumenta removere; sed Joannes Petrus Aloysius Praenestinus Magister Capellae Basilicae Vaticanae musicos cantus in sacris Missarum solemnibus persolvendis composuit tam excellenti arte, ut ad pietatem animo, et devotionem moverent. Itaque illis auditis a Summo Pontifice, qui Missae interfuit, mutata voluntate, ab eo; quod sibi proposuerat; recessit, quemadmodum ex antiquis monumentis tradidit Andreas Adami in suis observationibus ad Capellam Pontificiam *in praefat. histor. pag.* 11. In Concilio Tridentino actum est de eliminanda musica ab Ecclesiis; sed cum ab Imperatore Ferdinando per suos Legatos expositum fuisset, cantum musicum, seu figuratum; fidelium animis incitamento ad devotionem, et pietatem esse; Decretum, quod jam adornatum fuerat, moderari placuit, ut legitur *in sess. 22. in Decreto de observ. et evit. in celebrat. Missae.* In eo autem ab Ecclesiis solum rejecta fuerunt musicae illae, *ubi sive organo, sive cantu lascivum, aut impurum aliquod miscetur.* Haec narrantur a Grancolas *in laudato Commentario pag. 56.*, et a Cardinali Pallavicino *in hist. Concilii lib. 22. cap. 5. num. 14.* Profecto Ecclesiastici Scriptores magni nominis libenti animo eamdem sententiam sequuntur. Ven. Cardinalis Bellarminus *tom. 4. controvers. lib. 1. de bonis operibus in particulari cap. 17. in fine* docet, retinendum esse in Ecclesiis usum organorum, sed alia instrumenta musica non facile admittenda: *Ex quibus illud efficitur, ut organa propter infirmos in Ecclesiis retinenda sunt, ita non facile alia instrumenta esse introducenda.* Eadem semita insistit Cardinalis Cajetanus in sua Summa ad Verbum *organum*, ubi talia habentur: *Organorum usus in Ecclesia licet sit novus, in cujus signum Ecclesia Romana adhuc non utitur eis coram Pontifice, licitus tamen est pro carnalibus adhuc fidelibus imperfectis.* Ven. Cardinalis Baronius ad annum Christi LX. ita scribit: *Verum, quod post multa saecula usu receptum sit, ut in Ecclesia adhiberentur organica instrumenta disparibus cannis simul junctis confecta, haud juris quis poterit improbare.* Cardinalis Bona *de Divina Psalmodia c. 17.* agens de organis, quae in Ecclesiis pulsantur. *Non tamen*, inquit, *damnari debet moderatus eorum usus etc. lactificat organorum concentus tristes hominum mentes, et supernae Civitatis insinuat jucunditatem, solicitat pigros, recreat diligentes, provocat justos ad amorem, peccatores ad compunctionem.* Suarez *t. 2. de Religione lib. 4. de Horis Canonicis cap. 8. num. 5.* animadvertit, organi nomine comprehendi non solum illud instrumentum musicum, quod hodie vulgo Organum vocari solet, sed alia etiam instrumenta harmonica (quod jam ante notatum fuit a S. Isidoro *lib. 2. Originum cap. 20.: Organum, vocabulum est generale vasorum omnium musicorum*); ideoque concludit, recepto in Ecclesiis organo, etiam alia instrumenta musica admittenda esse. Et Sylvius *tom. 3. suorum Operum super* 2. 2. *S. Thomae quaest. 91. art. 2.* Cantum harmonicum, seu figuratum ab Ecclesiis non repellit: *Ideoque*, ait, *magna cura habenda est cantus Ecclesiastici; tum ejus, qui planus, seu Gregarianus dicitur, qui proprie est Ecclesiasticus, tum ejus, qui postea in Ecclesiam est introductus, et vocatur figuratus, sive harmonicus.* Et paulo post: *Nihilominus, quod post multa saecula usu receptum sit, ut in Ecclesiasticis Officiis Instrumenta musica adhiberentur; nullo modo est improbandum.* Bellotte *in lib. de Ritibus Ecclesiae Laudunensis pag. 209. sub num. 8.* posteaquam de musicis instrumentis ample, ac fuse locutus est, quae in Divinis Officiis nonnunquam adhibentur, et posteaquam ostendit antiquitus in Ecclesiis usui minime fuisse, nullam aliam causam veteris hujus moris, diversaeque consuetudinis fuisse existimat, quam necessitatem, qua tum adstringebantur Christiani, ut quoad fieri posset, recederent a profanis Ritibus Gentilium, qui in theatris, in conviviis,

in sacrificiis, instrumentis musicis utebantur. *Proinde nequaquam instrumentorum musicorum vitio vertendum est, quod posterioribus tantum saeculis usa sit Ecclesia musicis cantoribus, et musicalibus instrumentis, sed quod a Gentilibus ejusmodi musica instrumenta in turpibus ac sordidis usibus, nimirum in theatris, conviviis, ac sacrificiis conseverint adhiberi*. Persicus in suo Tractatu *de Divino, et Ecclesiastico Officio dub. 5. num. 7.* ita loquitur de cantu figurato in Ecclesiis: *Dico secundo, quamvis in cantu organico, seu figurato, multi possint abusus obrepere, sicut in omnibus aliis Ecclesiasticis caeremoniis accidit; ipsum tamen per se, si debite, religiose, et decenti moderatione fiat, licitum esse, nec ullo jure prohibitum*. Et ad dub. num. 3. tenet, quod *organorum, et aliorum instrumentorum universalis usus in Divinis Officiis secundum se laudabilis est, et ad imperfectorum animos ad Dei contemplationem elevandos valde utilis*. Et quidem usus cantus harmonici, seu figurati, et musicorum instrumentorum in Missis, Vesperis, aliisque Ecclesiasticis functionibus adeo longe processit, ut ad Paraguajam usque Regionem pervenerit. Etenim cum novi iiii fideles Americani optimam indolem, et ingenium habeant ad musicos cantus, et ad organica instrumenta pulsanda, et facillime, quae ad musicam artem pertinent, ediscant; exinde occasione capta Missionarii eorum animorum propensioni obsequendo, piis, devotisque cantibus ad eos deducendos ad Christi fidem usi sunt; adeo ut in praesenti nullum fere discrimen, neque quoad cantum, neque quoad sonos, in Missis et Vesperis nostrarum regionum, et illarum intercedat, juxta ea, quae ex veridicis relationibus refert Abbas Muratori in *Descriptione Missionum Paraguai cap. 12.*

Sed si theatrales modus in Ecclesiam inducat, ab omnibus damnatur.

§. 6. Denique dixinus neminem esse, qui theatrales cantus in Ecclesiis non detestetur, et qui diversitatem aliquam non requiret inter sacros Ecclesiae, et profanos scaenarum concentus. Celebris est locus S. Hieronymi relatus *in Can. Cantantes dist. 92. Cantantes et psallentes in cordibus vestris Domino. Audiant haec adolescentuli: audiant ii, quibus psallendi in Ecclesia officium est. Deo non voce, sed corde cantandum; nec in tragoedorum morem guttur et fauces dulci medicamine liniendae sunt, ut in Ecclesia theatrales moduli audiantur, et cantica*. Cujus auctoritate abutebantur illi, qui audacter nimis omne genus cantus ab Ecclesiis summoveri volebant; sed Sanctus Thomas *loco laudato*, respondens iis, quae secundo loco ex verbis S. Doctoris mox allatis sibi opponit: *Ad secundum*, inquit, *dicendum, quod Hieronymus non simpliciter vituperat cantum, sed reprehendit eos, qui in Ecclesia cantant more theatrico*. S. Nicetius *lib. de Psalmodiae bono cap. 3. Tom. 1. Spicilegii*, cantum in Ecclesiis adhibendum his verbis describit: *Sonus etiam vel melodia consentiens sanctae Religioni psallatur; non quae tragicas difficultates exclamet, sed quae in vobis veram Christianitatem demonstret, non quae aliquid theatrale redoleat, sed compunctionem peccatorum faciat*. Patres in Toletano Concilio congregati anno 1566. *act. 3. cap. 11. tom. 10.* Collect. Conciliorum Harduini, posteaquam plura locuti sunt de qualitate cantus in Ecclesiis adhibendi, hoc modo concludunt. *Sed et illud maxime cavendum erit, ne ipsius musicae sonus quid theatrale, aut impudicos amorum, bellorumque classicos modulos referens, in Dei laudibus decantandis imitetur*. Non desunt piures eruditi Scriptores, qui acriter reprehendunt, scaenicos sonos, et cantus in Ecclesiis patienter toleratos, precanturque, ut hujusmodi abusus ab Ecclesiis ablegentur. Videatur Casalius *de veteribus sacris Christianorum Ritibus cap. 34.*, et Abbas Ludovicus Antonius Muratori *tom 1. antiquae Romanae Liturgiae* in Dissertatione *de Rebus Liturgicis cap. 22. in fine*. Et tandem ut sermonem hac de re absolvamus, nempe de abusu theatralium concentuum in Ecclesiis, qui adeo per se manifestus est, ut nullis indigeant verbis et probationibus; satis erit indicare, omnes eos, qui superius a Nobis citati sunt, tanquam qui usui cantus figurati seu harmonici, et musicorum instrumentorum in Ecclesiis favereut, palam profiteri, ac testari, se quaecumque scripserunt, ea mente et consilio fecisse, ut nequaquam intelligenda sint de cantu, et sono, scaenarum ac theatrorum proprio, quem ipsi aeque ac alii reprobant, atque execrantur, sed de cantu, et sono qui Ecclesias decet, et qui populos ad devotionem excitat, quod ex illorum lectione quisque cognoscere poterit.

Qui sint abusus Musices ab Ecclesia eliminandi.

§. 7. Hoc autem posito, quod in Ecclesiasticis officiis cantus harmonici, seu figurati, et musicorum instrumentorum usus receptus sit, et solummodo abusus reprobetur; quod etiam consideral Binghamus, licet auctor heterodoxus, *tom. 6. originum Ecclesiastic. lib. 14. §.*

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

16. sequitur, ut diligenter inquirendum sit, quinam sit usus rectus ac probus, quinam vero abusus. Sed ut quod propositum est, exequi recteque obire possimus, opus Nobis foret peritia artis musicae, qua praediti fuerunt aliqui ex Nostris Sanctis et praeclaris Praedecessoribus, Gregorius Magnus, Leo II., et Leo IX., et Victor III. At vero quia hanc artem ediscendi nec tempus Nobis, neque occasio fuit, aliqua tantum indicare contenti erimus, quae ex Constitutionibus Nostrorum Praedecessorum, et piorum doctorumque hominum scriptis collegimus. Ut autem ordine procedamus, primum verba faciemus de iis, quae in Ecclesiis canenda sunt; deinde de modo, ac ratione, qua cantus institui debet; denique de Instrumentis musicis Ecclesiarum propriis, quibus in sacris Templis cani debet.

Motetа vulgaria, aliaque ab Officio Ecclesiastico discrepantia jamdudum prohibita.

§. 8. Guillelmus Durandus, qui, Apostolicam Sedem gubernante Nicolao III., vixit, usum cantilenarum vulgo *motetorum*, qui ejus aetate vigebat, aperte improbat *in tractatu de modo Generalis Concilii celebrandi cap.* 19. *Videtur valde honestum esse, quod cantus indevoti, et inordinati motetorum, et similium non fierent in Ecclesia.* Postea Joannes XXII. Pontifex Praedecessor Noster promulgavit suam Decretalem, quae incipit *Docta Sanctorum*, et inter Extravagantes communes reperitur; in ea *motetorum* cantum lingua vulgari se abominari ostendit: *Motetis*, inquiens, *vulgaribus nonnunquam inculcant*. Cum itaque examen cantus hujusmodi cantilenarum seu motetorum in Ecclesiis Theologi aggressi fuissent; ex horum numero Paludanus *in 4. sentent. dist.* 15. *quaest.* 5. *art.* 2. motetorum cantus perinde habuit ac cantationes scaenicas, redarguens eos, qui illis utuntur: *qui canunt*, ait, *moteta in festis, quia cantus non debet esse tragoedicus*. Favisse videtur motetis Suarez *tom.* 2. *de Relig. lib.* 4. *de Horis Canonicis cap.* 13. n. 16., etiamsi scripta fuerint lingua vulgari, dummodo gravia sint ac devota. Ad suadendum autem id, quod affirmat, affert morem ac usum nonnullarum Ecclesiarum, quae licet a Sapientibus Praelatis regantur, in eis tamen cantilenae, seu modulata carmina non improbantur. Addit insuper; quoniam in primis Ecclesiae temporibus quisque fidelium in Ecclesia pios ac devotos hymnos, quos composuerat, cantabat, ex veteri hac consuetudine, usum motetorum quodammodo approbari. Antevertens autem id, quod ei objici posset, hujusmodi modulatis carminibus, quae moteta vocant, Ecclesiasticam psalmodiam interrumpi, ita respondet: *Nec interruptio illa, vel mora, quae tunc fit inter partes alicujus horae, reprehensibilis est, quia moraliter veluti continuatur in devotione, quae per cantum illum excitari intenditur; et ita cantus ille potest censeri veluti dispositio ad sequentia, et solemnis, ac congrua terminatio praecedentium, et ornatus totius horae*. Vertente *an.* 1657. Summus Pont. Alexander VII. Constitutionem edidit, cujus initium est: *Piae sollicitudinis*, inter alias autem ejusdem Pontificis *n.* 36. In hac autem praecepit, ut per id tempus, quo Divina persolvuntur officia, et quo publicae fidelium venerationi in Ecclesiis sacramentum Eucharistiae expositum est, nulla alia carmina seu verba canterntur, nisi desumpta ex Breviario, vel Missali Romano; quae *in officiis de proprio, vel de communi, pro currenti cujusque diei festo, vel Sancti solemnitate, praescribuntur*; vel ex sacra Scriptura, aut ex Sanctorum Patrum operibus; ita tamen ut antea a Sacra Rituum Congregatione recensenda, et approbanda sint. Porro ex hujusmodi Pontificis Constitutione videtur, cantus motetorum, quae servata ratione ab eodem Alexandro Praedecessore Nostro praescripta, composita, et a Sacra Congregatione recensita, et probata sunt, procul dubio approbatus fuisse. Alexandri Constitutionem Venerabilis Servus Dei Innocentius XI. Decreto suo *die* 3. *Decembris* 1678. confirmavit. Aliqua tamen dubitatione exorta in intelligenda, atque interpretanda Constitutione Alexandri, et Decreto Innocentii XI., fel. rec. Innocentius XII. Praedecessor Noster *die* 20. *Augusti* 1692. aliud Decretum promulgavit, *quod est num.* 76. *in ejus Bullario*; In eo autem, offusis variarum interpretationum tenebris penitus dispulsis, rem totam aperiens ac declarans, generatim quarumcumque cantilenarum, seu motetorum cantum prohibuit: In sacrarum autem Missarum solemnibus solummodo permisit ultra cantum Gloriae, et Symboli, ut cani posset Introitus, Graduale, et Offertorium; in Vesperis vero, nulla mutatione etiam minima facta, Antiphonae, quae initio cujusque Psalmi, vel in ejus fine dicuntur. Insuper voluit et jussit, ut cantores Musici omnino legem Chori sequerentur, et cum eo prorsus convenirent, et quemadmodum in Choro

fas non est aliquid addere Officio, vel Missae, ita etiam musicis noluit id licere; et illud diuturnaxat concessit, ut ex Officio, et Missa, quae in solemnitate Sanctissimi Sacramenti Corporis Domini celebrari solet, nimirum ex hymnis S. Thomae, vel ex Antiphonis, aliisque relatis in Breviario ex Missali Romano, carmen aliquod, seu motetum, nulla verborum varietate, desumi et cantari posset ad fidelium devotionem excitandam, dum sacra Hostia elevatur, vel publice veneranda, et colenda exhibetur.

Quae autem sanctae licet, ita modulanda sunt, ut recte percipiantur, et pietatem potissimum foveant.

§. 9. Lege autem Ecclesiasticis cantiunculis, seu modulatis carminibus, aut motetis positis, negari nequit, non parum momenti ad removendos ab Ecclesiis theatrales cantus allatum esse, sed necesse est fateri, ad finem propositum assequendum id non sufficere. Fieri enim potest, et nimis etiam non sine nostro dolore fit, ut cantus Gloriae, Symboli, Introitus, Gradualis, Offertorii, et caeterorum omnium, quae rite, ac de more in Missis, et Vesperis, ut supra dictum est, cantari solent, theatrali more, et scaenico strepitu peragatur. Magnus Episcopus Gulielmus Lindanus in sua Panoplia Evangelica *lib. 4. c. 78.* cantui musico in Ecclesiis non adversatur; sed frequentes repetitiones, et vocum confusiones improbat, proponitque, ut in Ecclesiis ea musica adhibeatur, quae consentanea sit rebus, quae canuntur. *Quamquam non me fugiat, quibusdam musicam cum organis et musicis rectius videri retinendam, quibus equidem perlibenter assentiar, si una pro isto genere, quod nunc passim Ecclesias occupat, aliud introducatur, et gravius, et rebus ipsis convenientius, et si non, ut oportet, pronunciationi, quam cantui vicinius, saltem rebus, quae canuntur, aptius atque accommodatius.* Drexellius in suo opere *Rethoricae coelestis lib. 1. cap. 5.* opportune ad rem nostram ita exclamat: *Hic pace vestra dixerim, o musici, nunc Templis cantandi genus dominatur novum, sed exorbitans, conciswm, saltatorium, et parum profecto religiosum, theatro aut choreis convenientius, quam Templo. Artificium quaerimus, et perdimus priscum precandi, ac cantandi studium. Curiositati consulimus, sed revera negligimus pietatem. Quid enim novitia haec, et tripudians cantandi ratio, nisi comoedia est, in qua cantores, velut actores sunt, quorum modo unus prodit, modo duo, modo simul prodeunt omnes, et modulatis vocibus colloquuntur, mox itemm unus triumphat solus, caeteris brevi secuturis.* Recens scriptor Benedictus Hieronymus Feijoo, Magister Generalis Ordinis S. Benedicti in Hispaniis, in suo *Theatro critico universali serm. 14.* peritia et scientia notarum musicarum inuixus, rationem indicat, quae redigi possent musicae Ecclesiarum ad eum modum et rationem, quae in omnibus penitus esset Theatrorum musicis concentibus dissimilis. At vero Nobis satis erit, prae oculis habitis Sacrorum Conciliorum regulis, et probatorum Scriptorum sententiis, illud admonere, quod si Musicus theatrorum cantus ita institnitur, ut, quemadmodum Nobis relatum est, populus spectator, et auditor barmonicis quidem cantorum modulationibus oblectetur, artificio musicae artis gaudeat, numerisque musicis delectetur, melodia, et suavitate vocum fruatur; verba autem plerumque non recte percipiat: Diversum utique, et contrarium omnino in Ecclesiastico cantu servari debet, in quo illud in primis curandum est, ut verba perfecte, planeque intelligantur. Nam cum in Ecclesiis concentus musicus receptus sit ad erigendas hominum mentes in Deum, ut docet S. Isidorus *lib. 1. de Eccl. off. cap. 5. Psalterium idcirco cum melodia cantilenarum suavium ab Ecclesia frequentatur, quo facilius animi ad compunctionem flectantur.* Id certe obtineri difficile potest, si verba non audiantur. In Concilio Cameracensi *an. 1565. tit. 6. cap. 4. tom. 10. collect. Hard. pag. 582.* ita constituitur. *Caeterum quae in Choro cani debent ad instructionem, ea canantur voce, ut intelligantur mente.* Et in Concilio Coloniensi, quod congregatum est *an. 1536. cap. 12. tit. de offic. prio.* talia leguntur: *Jam et illud non recte fit in quibusdam Ecclesiis, ut ob cantorum, et organorum conceptum, omittantur, aut decurrentur ea, quae sunt praecipua. Cujus generis sunt recitatio verborum Propheticorum, aut Apostolicorum, quam Epistolam vocamus, Symbolum Fidei, Praefatio, quae et gratiarum actio, atque precatio Dominica. Quamobrem haec tota distinctissime, ac intelligibiliter, uti caetera omnia, decantentur.* In Concilio autem Mediolanen. primo habito *an. 1565. par. 2. num. 51.* in praedicta *Harduini collectione p. 687.* talia leguntur: *In Divinis Officiis, aut omnino in Ecclesiis, nec prophana cantica, soniee, nec in sacris canticis molles flexiones, voces magis gutture oppressae, quam ore expressae, aut denique lascita ulla canendi ratio*

adhibeatur. Cantus, et soni graves sint, pii, ac distincti, ac domui Dei, ac Divinis laudibus accommodati, ut simul et verba intelligantur, et ad pietatem auditores excitentur. In hac re, de qua agitur, gravis est sermo Patrum, qui in Concilio Toletano convenerunt *an.* 1566. *act.* 3. *cap.* 2. in laudata Collectione *pag.* 1164. *Cum ea*, ajunt, *quae in Ecclesiis cantantur ad Dei laudem celebrandam, eo debeant cantari modo, quo populi intelligentia, quantum fieri possit, erudiri valeat, et Religiosa pietatis ac devotionis moderatione, piorum auditorum mentes ad Divinae Majestatis cultum, et coelestia desideria excitari queant; caveant Episcopi, ne dum in chorum musicorum modulos vocum omnis generis discrimine confusos admittunt, psalmorum, et aliorum, quae cantari solent, verba obscurentur, ac simul strepitu incondito sensus sepeliatur. Sic denique musicam, quae organica dicitur, retineant, ut eorum, quae cantantur, verba et intelligi possint, et potius pronunciatione, quam curiosis modulis audientium animi Divinis laudibus afficiantur.* Ex his autem aperte comperitur, quam merito his verbis questus sit Episcopus Lindanus *loco citato: Non enim nunc suo cantu, musici auditorum animos tam ad pietatis cultum, coelestiaque excitant desideria, quam avocant, avertunt, alienant. Scio enim aliquando Divinis me interfuisse laudibus, cum vel attentissimus auscultarem, ecquid forte psalleretur, ne unum quidem potuisse intelligere verbum: ita erant omnia syllabarum, repetitionibus commixta, vocibus confusa, clamoribus potius horridulis, et incondito boatu, quam cantu obscurata:* Tum etiam quam pium fuerit desiderium, et quam prudens sit exhortatio, qua musicos ad pietatem incitavit Drexellius loco paritér citato: *Reviviscat, obsecro, saltem aliquid priscae Religiositatis in sacra musica. Quod si cordi est, et curae Divinus honor, hoc agite viri, hoc laborate, ut quae cantantur verba, simul etiam intelligantur. Quid enim mihi varius in Templo sonus, quid multiplex concentus, si desit ei nucleus, si sensum et verba, quae concentu sunt instillanda, percipere nequeam?* Et dedum ostenditur non sine causa Cardinalem Dominicum Capranicam, cum sacrae cuidam functioni, Divinisque Officiis interfuisset, quae cantu musico peracta fuerant, ita tamen ut verba non audirentur, rogatum a Summo Pontifice Nicolao V. quid de musicis illis cantionibus ei videretur, ea respondisse, quae legi possunt apud Poggium in vita ejusdem Cardinalis edita a Balutio *lib.* 3. *Miscellaneorum* §. 18. *pag.* 289. Magnus Pater Augustinus *lib.* 9. *Confess. cap.* 6. de se ipso testatur, cum in Ecclesia suaves hymnorum cantus audiret, in lacrymas effundi consuevisse: *Quantum flevi in hymnis, et canticis tuis, suave sonantis Ecclesiae tuae vocibus commotus acriter. Voces illae influebant auribus meis, et eliquebatur veritas tua in cor meum, et ex ea aestuabat. Inde affectus pietatis, et currebant lacrymae, et bene mihi erat cum eis.* Cum autem ea magna delectatio, quam in audiendis Ecclesiasticis hymnis percipiebat, in religionem ei venisset, et ideo quadam severitate morum, Deique offensae metu, cantum illum, quo sensibilis illa oblectatio ipsi creabatur, improbandum esse censeret; postea re melius expensa, sententiam mutavit, eo quia animus ejus commoveretur non solo cantu, sed verbis cantui conjunctis, ut ipse aperte declarat *lib.* 10. *Conf. c.* 33. Flebat igitur Augustinus tenerrimo pietatis sensu, cum audiret in Ecclesiis sacrarum rerum cantus, probe audiens, et intelligens verba quae cantu efferebantur: Fleret forsan etiamnum ipse, si nonnullarum Ecclesiarum musicos cantus audiret, non pietatis sensu, sed doloris, quod cantum perciperet, verba autem non intelligeret.

§. 10. Hactenus de cantu musico: Consequens est, ut de sono organi musici, aliorumque instrumentorum, quorum usus, ut supra diximus, in aliquibus Ecclesiis admissus est, verba faciamus. Signidem et de eo agere necesse est, quia si cantum minime decet esse Theatralem, utique neque sonum. Profecto Hebraeis hac de re omnis dubitatio longe aberat, an scilicet dissimilis esse debere cantus in Templo a profanis cantionibus theatrorum. Nam e Sacris Scripturis comperitur, cantus, et musicorum Instrumentorum sonos usui fuisse in Templo, non autem in theatris, ut bene advertit Calmet *in sua dissertatione de musica Hebraeorum.* At vero Nobis opus est, limites cantui et sono Ecclesiarum et theatrorum praescribere; et discrimen inter utrumque definire, cum per id tempus cantus figuratus, seu armonicus, cum sono instrumentorum, in theatris aeque ac in Ecclesiis locum obtinuerit. Et quoniam de cantu jam satis verba fecimus, superest, ut etiam de sono idem agamus. Ut vero sermo ordine suo, ac via progrediatur, primum de instrumentis musicis, quorum usus

In instrumentorum quo quid advertendum.

in Ecclesiis tolerari potest; deinde de illorum instrumentorum sono, qui cantui sociari solet; et demum de sono separatim a cantu, hoc est de instrumentorum symphonia Nobis disserendum erit.

Ut amoveantur illa, quae loci dignitatem non decent.

§. 11. Et quidem quod ad instrumenta attinet, quae in Ecclesiis permitti possunt, Benedictus Hieronymus Feijoo *in allegato sermone* 14. §. 11 *num.* 43. organa, aliaque instrumenta admittit, amoveri autem vellet lyras tetracordas. Quoniam cum illae plectro tanguntur, armonicos quidem modos edunt, sed adeo acutos, ut puerilem in Nobis potius hilaritatem, quam gravem erga sacra mysteria venerationem, animorumque intentionem excitent. Bauldry *in manuat. sacra. caeremon. par.* 1. *cap.* 8. *num.* 14. vellet, ut caneretur in Ecclesiis organo tantum pneumatico, tubis, caeterisque instrumenti inflatilibus, seu pneumaticis: *Nec alia instrumenta musicalia cum organo pulsentur, nisi tubae, tibiae, aut cornua.* E diverso Patres primi Concilii Provincialis Mediolanensis sub S. Carolo Borromeo *tit. de Music. et Cantor.* nominatim reijciunt ab Ecclesiis instrumenta inflatilia: *Organo tantum in Ecclesia locus sit: tibiae, cornua, et reliqua musica instrumenta excludantur.* Hominum prudentum, et illustrium Magistrorum artis musicae consilium exposcere Nobis curae fuit; consentaneum autem cum eorum sententiis est, ut Fraternitas Tua, si in suis Ecclesiis instrumentorum usus introductus est, cum organo musico nullum aliud instrumentum permittat, nisi barbiton, tetracordon majus, tetracordon minus, monaulon pneumaticum, fidiculas, lyras terracordes: haec enim instrumenta inservinut ad corroborandas, sustinendasque cantantium voces. Vetabit autem tympana, cornua venatoria, tubas, tibias decimanas, fistulas, fistulas parvas, psalteria symphonica, cheles, aliaque id genus quae musicam theatralem efficiunt.

Ut eorum sonus ad pietatis fructum accommodatus sit.

§. 12. Praeter haec autem, de usu instrumentorum, quae in Ecclesiasticis musicis permitti possunt, nihil monebimus, nisi ut illa adhibeantur solummodo ad vim quamdam verborum cantui quodammodo adjiciendam, ut magis magisque audientium mentibus eorum sensus infigatur, commoveanturque fidelium animi ad spiritualium rerum contemplationem, et erga Deum, Divinarumque rerum amorem incitentur, ut apposite expedit Valentia *tom.* 3. 2. 2. *S. Thomae disp.* 6. *quaest.* 9. *punct. unic.*, ubi tractans de utilitate musicae, et musicorum instrumentorum in Ecclesiis: *Ad excitandum*, inquit, *interiorem affectum tum proprium, tum etiam aliorum, praesertim vulgarium, qui interdum adeo infirmi sunt, ut non modo vocum cantu, sed etiam organis, et musicis instrumentis ad sensum rerum spiritualium concitandi sint.* At vero si instrumenta continenter personent, et solum interdum, ut hodie fieri solet, per momenta aliqua interquiescant, ut liberum spatium audiendis armonicis modulationibus, crispatisque jaculationibus vocum, vulgo *trilli*, praebeant; caeterum opprimant, sepelianique cantantium vocem, sonumque verborum, frustranens est, et inutilis hujusmodi instrumentorum usus, imo vetitus; atque interdictus. Pontifex Joannes XXII. in laudata Extravagan. *Docta sanctorum* inter musicae abusus enumerat illum, quem his verbis exprimit: *Melodiam hoequetis intersecant*; idest *singultibus*: quemadmodum explicat Carolus Dufresne in suo Glossario; hoc nomen dedit concisis illis modulationibus, vulgo *trilli*: Magnus Episcopus Lindanus *loco laudato* iuvebitur contra abusum opprimendi instrumentorum sono verba cantantium: *Tubarum clangore, cornutorum stridore, alioque strepitu vario, ne quid, praetermittere videantur, quod cantici verba semel obscurel, sensumque sepeliat, et adobruat.* Pius, et doctus Cardinalis Bona in pluries laudato tractatu de Divina Psalmodia *cap.* 17. §. 2. *num.* 5. apposite ad rem nostram: *Desino*, ait, *si prius admonero Ecclesiasticos Cantores, ne ad usum illicitae voluptatis assumant, quod Sancti Patres ad effectum pietatis instituerunt. Talis enim debet esse sonus, tam gravis, tam moderatus, ut non totum animum ad sui rapiat oblectationem, sed eorum, quae cantantur, sensui, et pietatis affectui, majorem relinquant portionem.*

Instrumentorum concentus moderati, etiam sine vocibus, non prohibetur.

§. 13. Demum quoad symphonias attinet, tolerari poterunt, ubi earum usus jam receptus est, dummodo graves sint, et earum prolixitudine, aut diuturnitate taedium, et fastidium non afferant iis, qui adsunt in Choro, vel Altari in Vesperis, aut in Missis inserviunt. De hujusmodi symphoniis agit Suarez *lib. 4. cap.* 13. *num.* 17.: *Unde etiam intelligitur non esse per se damnabilem usum intermiscendi in Divinis Officiis sonum organorum sine ullo cantu, solum cum suavitate musicae instru-*

mentorum, ut fit interdum in Missa solemni, vel in Horis Canonicis inter Psalmos; quia tunc ille sonus non est pars Officii, et fit ad solemnitatem, et reverentiam ipsius Officii, et ad levandos animos fidelium, ut facilius ad devotionem assurgant, seu disponantur. Quamvis autem ad illum sonum nihil voce cantetur, oportet, ut sonus ipse gravis sit, et aptus ad excitandam devotionem.

Habenda ratio temporis, et sacrorum Mysteriorum, quae celebrantur.

Hoc autem loco silentio praetereundum non est, rem maxime indecoram esse, et minime ferendam, quibusdam anni diebus sumptuosas, personantesque symphonias, musicosque cantus in Sacris Templis celebrari, quae minime conveniunt sacris mysteriis, quae Ecclesia fidelibus per id tempus recolenda proponit. Exclamat ardenti zelo motus saepe laudatus Magister Generalis Ordinis S. Benedicti in Hispaniis *in laudato sermone* 14. §. 9. contra modulos, et cantilenas ben nimium adhibitas in canendis lamentationibus Jeremiae Prophetae, quae ab Ecclesia dicendas praescribuntur diebus majoris hebdomadae, in quibus modo eversio Urbis Hierosolymae per Chaldaeos, modo mundi excidium per peccata, modo Ecclesiae militantis afflictiones in persecutionibus, modo Redemptoris Nostri angustiae in suis passionibus deplorantur. Lucensis Ecclesia, sedente in Apostolica Cathedra Sancto Praedecessore Nostro Pio V., regebatur ab Alexandro zelantissimo Ecclesiasticae disciplinae pastore; qui cum animadvertisset, diebus majoris hebdomadae, exquisitissimos omnis vocum, instrumentorumque generis concentus in Ecclesiis fieri consuevisse, cum sacrarum functionum, quae illis diebus celebrantur, maestitia minime consentientes, ad illos autem audiendos, homines utriusque sexus magna frequentia cupidissime confluere, et gravia inde peccata, et scandala committi, promulgato edicto, eos hebdomada sancta, et tribus subsequentibus Paschatis diebus fieri prohibuit. Cum autem quidam exemptî ab Episcopi jurisdictione se Episcopali lege minime teneri praetenderent, Episcopus rem detulit ad Summum Pontificem Pium V., qui, in ejus Brevi dato die 4. Aprilis 1571. deplorata primum humanarum mentium, et carnalium hominum coecitate, qui non solum in diebus sacris, sed potissimum in illis, qui memoriae passionis Christi Domini recolendae speciatim ab Ecclesia assignati sunt, posthabita piotate, et sincerae mentis puritate, mundanarum oblectationum illecebris, et sensuum voluptatibus se regendos, ferendosque tradunt: *Quod*, inquit, *cum in omnibus sacris temporibus, tum in eo praecipue caveudum, vitandumque est, quod Dominicae passionis memoriae recolendae ab eadem Ecclesia statutum, assignatumque fuit, in quo ipso tempore maxime decet omnes Christifideles tota mente ad contemplandum tale, tantumque Redemptoris Nostri beneficium conversos, se ipsos ab omni cordis, sensusque impuritate immunes, liberosque praestare.* Refert post haec abusum, qui in Ecclesiam Lucensem irrepserat, exquisitos seligendi per hebdomadam Sanctam excellentesque musicos, et colligendi omnis generis instrumenta ad solemnes concentus musicos celebrandos; *Nuper non sine magno animi nostri dolore intelleximus, in ista Civitate, cujus Episcopatum geris, abusum quemdam valde detestabilem irrepisse, exquisitissimas omnis vocum, instrumentorumque generis musicas in Ecclesiis per hebdomadam Sanctam adhibendi, ad quas potius, quam ad Divina Officia audienda, omni utrisque sexus juventute magna frequentia cupidissime confluente, gravia peccata, nec minora scandala committi experientia comprobatum est.* Demum laudat edictum Episcopi, et decretis sacrosancti Tridentini Concilii inhaerens declarat, eodem edicto comprehendi, atque obligari etiam Ecclesias, quae ab auctoritate Ordinaria, privilegio Apostolico, vel alio quocumque jure exemptas se esse contendunt. In Concilio Romano, quod novissime habitum est *ann.* 1725. *tit.* 15. *num.* 6. varia leguntur Decreta de usu musici cantus, instrumentorumque, in Adventu, in Dominicis Quadragesimae, et in exequiis mortuorum; quae satis sit indicasse.

Rescriptum S. Pii V. in hac materia.

Praecepta Urbis, et Status Ecclesiastico publicorum observanda.

§. 14. Legisse Nos meminimus, cum Imperator Carolus Magnus secum proposuisset Ecclesiasticum cantum in Ecclesiis Galliae incompte atque incite habitum, ad regulas artis redigere, impetrasse a Pontifice Adriano I., ut homines sibi Ecclesiasticae musicae periti ab Urbe mitterentur, a quibus in Galliarum Regnum Romanus cantus facile introductus est, ut quisque per se agnoscere potest ex Paulo Diacono *lib.* 2. *Vit. S. Greg. cap.* 9., *et ex Rodulpho Tungrensi de Can. obser. prop.* 12. S. Antonin. *in Sum. Hist. part.* 2. *tit.* 12. *cap.* 3. Monachus Engolismensis in Vita Caroli Magni *cap.* 8. addit, Cantores, qui Roma advenerunt, docuisse in Galliis artem etiam pulsandi

organum musicum, quod regnante Pipino in Galliarum Regnum delatum fuerat. Itaque cum solemne, et regulare sit, ut haec Romana Urbs aliis omnibus Civitatibus in sacris ritibus, caeterisque Ecclesiast. rebus, praeire debeat exemplo, et documento esse; Insuper accedunt, et ea, quae mox a Nobis narrata sunt de Carolo Magno, qui Ecclesiasticum cantum e Romana Urbe tamquam e sedibus in suum Regnum evocavit; quae quidem acrius Nos urgent, atque extimulant, ut abusus omnes, qui in cantu Ecclesiastico irrepserunt, et a Nobis reprobati sunt in omnibus, quoad fieri potest, sed praecipue in Romanae Urbis Ecclesiis penitus aboleantur. Sed quemadmodum Nos nostro Cardinali in Urbe Vicario, quae necessaria sunt, atque opportuna, praecipere non omittimus; ita Fraternitas tua publicare non negligat, si opus fuerit; edicta, et leges, quae cum hisce Nostris circularibus Literis consentaneae sint, et quibus Ecclesiasticus cantus convenienter ad regulas in iisdem Literis praescriptas, et stabilitas dirigatur, ut tamdem musicis Ecclesiarum reformandis initium praebeatur. Nam id ipsum maxime optatum, ac desideratum est, cum a pluribus, tum centum ab hinc annis a Joanne Baptista Doni Patritio Florentino in ejus Tractatu de Praestantia Musicae veteris *lib. 1. pag. 49.: Nunc vero eo redacta res est, ut nec quisquam reperiatur, qui effaeminatum quemdam, ac leviusculum, qui jam passim invaluit, canendi modum severa lege cohibeat, nec affectata illa prolixaque, ac saepe hiulca melismata ad certam normam redigenda existimet, aut dies solemnes, aedesque sacras suam celebritatem, ac frequentiam habituras putet, nisi mollioribus, ac saepe parum decoris cantibus, magnaque vocum, ac instrumentorum confusione certatim omnia personent.*

Alia Ecclesiasticae disciplinae capita Episcopis commendantur.

§. 15. Diximus, si opus fuerit, probe enim Nobis compertum est, in Statu Ecclesiastico aliquas esse Urbes, in quibus Ecclesiarum musicas reformari oporteat, in aliis vero hujusmodi necessitatem minime adesse. Timemus quidem, vehementerque timemus, ne in aliquibus Civitatibus Ecclesiae, sacraque Altaria convenienti munditie, ac necessario nitore indigeant; in nullis ne Cathedralium, et Collegiatarum Chori cantu plano bene, ac probe ad regulas artis directo juxta ea, quae a Nobis superius dicta sunt, destituantur quas in res, si in Ecclesia tua necesse sit, omnes diligentiae tuae, et sollicitudinis nervos intendere decet; et utinam in omnibus totius Status Nostri Dioecesibus Sacerdotes ea, qua par est, decentia sacrosanctum Missae Sacrificium facerent; et praeterea clericalibus vestibus induti, et decenti habitu corporis, incessu, modestia, omnique alio Ecclesiastico decore in publicum prodirent, quibus super rebus nihil aliud hic Nos adjungemus, cum fuse de his tractaverimus in *Nostra Notificatione* XIV. §. 4. et 6 *lib.* 2. *edit. Ital.*, *quae est* XXXIV. *in edit. Latin. et in notific.* IV. *tom.* 4. *edit. similiter Ital.*, *quae est* LXXI. *edit. Latin.* ad quas Ecclesiasticae disciplinae studiosos remittimus. Itaque Sacerdotalem tunm zelum excitantes finem scribendi faciemus, posteaquam id unum tibi significabimus, nulla alia re magis hominibus declarari; Ecclesias male atque improvide ab Episcopis regi, et gubernari, quam si spectantur Sacerdotes sacra, Ecclesiasticis caeremoniis perperam adhibitis, aut omissis, vestibus indecoris, aut minime Sacerdotalis dignitatis propriis praecipitanter ac negligenter obire. Haec enim in omnium oculos incidunt, et incolarum, et alienigenarum judicio subjiciuntur, et praesertim eos offendunt, qui ex illis Regionibus advenient, ubi, et Presbyteri convenientibus vestibus induuntur, et Missae debita devotione celebrantur. Haec secum reputans, et non sine fletu cogitans ita querebatur pius, ac doctus Cardinalis Bellarminus. *Aliud est etiam lacrymis uberrimis dignum, quod ob nonnullorum Sacerdotum incuriam, aut impietatem sacrosancta Mysteria tam indecore tractentur, ut qui illa tractant, videantur non credere Majestatem Domini ese presentem. Sic enim aliqui sine spiritu, sine affectu, sine timore, et tremore, festinatione incredibili sacrum perficiunt, quasi fide Christum Dominum non viderent, aut ab eo se videri non crederent.* Et post haec nonnullis interjectis prosequitur in hunc modum: *Scio non deesse in Ecclesia Dei multos optimos, et religiosissimos Sacerdotes, qui corde mundo, et nitidissimo apparatu Divina Mysteria celebrant; pro quibus gratiae Deo ab omnibus agendae sunt; sed simul etiam fontibus lacrymarum plangendi sunt non pauciores, qui exteriore turpitudine, et sordibus animi sui impuritatem, sordesque testantur.* Et nos interea in visceribus Christi Fraternitatem tuam complectentes, et Tibi, et Gregi curae tuae commisso Apostolicam Benedictionem peramanter impertimus.

Dat. 19. Februarii 1749. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem ilio XIX. Februarii MDCCXLIX. Pontificatus Nostri Anno Nono.

III.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Experientia probe edocti quantum opportuna Codicum, Librorumque commoditas in Religiosis Domibus, et ad comparandam Alumnis cujusque Religionis, Ordinis, atque Instituti omnigenam eruditionem, et ad eosdem in Regulari Observantia continendos, ac studiis addictos a caeteris extra Claustra negotiis, et avocamentis removendos prosit, semper laudavimus sollicitudinem, curamque salutarem, quam Regularium Ordinum Superiores adhibere contendunt, ut inter caetera ministerii sui onera non ultimum reputent illud Bibliothecas sive a fundamentis excitandi, sive jam aedificatas amplificandi, et majori Codicum, Librorumque omnium copia locupletandi. In sublimi sane hac Sacrosancti Apostolatus specula per ineffabilem Divinae Bonitatis abundantiam constituti, nihil accidere potest gratius, ac jucundius, quam eum a Nobis petitur, ut ad quamcumque Bibliothecam sartam, tectamque perpetuo conservandam Apostolicae auctoritatis nostrae patrocinium conferamus. Quoniam autem, sicut dilectus Filius Gaspar ab Incarnatione Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia Reformatorum nuncupatorum Frater expresse professus, et Congregationis Canonicorum Regularium Sanctae Crucis Conimbricensis Ordinis Sancti Augustini Apostolicus Visitator, ac Reformator, cujus eximiis studiis, consiliis, et laboribus omnia pristinae Regularis Observantiae, doctrinarum, disciplinarumque decora, et incrementa referuntur accepta, Nobis nuper exponi fecit, tam in Monasterio sub invocatione Sanctae Crucis Conimbricae, quam in Monasterio sub invocatione Sancti Vincentii Ulyssiponis ejusdem Congregationis erecta reperitur insignis Bibliotheca ingenti Codicum, Librorumque omnigenae eruditionis rerum tam prophanarum, quam Ecclesiasticarum, atque in primis sacrarum, et auctorum etiam prohitorum multitudine, quae in dies magis, magisque adaugetur. Eapropter Nobis humiliter supplicari fecit, ut de Apostolica benignitate, et auctoritate, ut infra, providere, et indulgere dignaremur. Nos itaque ipsum Exponentem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium duntaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, necnon meritis laudibus commendantes, supplicationibus hujusmodi inclinati, ac conservationi, et manutentioni Librorum omnium sive manuscriptorum, sive typis impressorum utriusque Bibliothecae, nec non conscientiae securitati, et indemnitati tam praesentium, quam pro tempore futurorum Canonicorum utrinsque Monasterii, quantum cum Domino possumus, consulere cupientes, primum quidem omnibus, et singulis personis quacumque auctoritate fungentibus, et functuris, ac cujusvis status, gradus, conditionis, praeeminentiae, et dignitatis nunc et pro tempore existentibus, ne ullo umquam tempore libros, quinterna, folia sive impressa, sive manuscripta iisdem Bibliothecis per quoscumque Christifideles donata, et assignata, ac in posterum donanda, et assignanda e Bibliothecis hujusmodi extrahere, commodare, seu asportare, vel ut commodentur, aut extrahantur, seu asportentur, permittere, aut consentire audeant quovis modo, seu praesumant sub quovis praetextu, causa, quaesito colore, vel ingenio sub poena excommunicationis latae sententiae, a qua nemo nisi a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente absolutionis beneficium, praeterquam in mortis articulo constitutus, obtinere valeat; per contrafacientes eo ipso absque alia declaratione incurrenda, auctoritate Apostolica interdicimus, et prohibemus. Quod si autem memorato Gaspari Apostolico Visitatori, ac Reformatori sanius visum fuerit, ut ad majorem eorumdem Canonicorum dumtaxat utilitatem, profectumque Codices, et Libri typis tantummodo impressi (nunquam tamen manuscripta quaecumque, volumina, ac folia) in proprias cujusque Canonici cellas, et mansiones in ipsis Monasteriis sitas de moderni, et pro tempore existentis Superioris, et Bibliothecarii licentia extrahi, et asportari, atque inibi, quoad unicuique

Canonico usui, et commodo fuerint, retineri possint, id ejusdem Gasparis Apostolici Visitatoris, et Reformatoris prudentiae, et arbitrio relinquimus auctoritate Apostolica statuendum, praecipiendumque. Deinde vero motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicae Potestatis plenitudine Superiori pro tempore Bibliothecario, et duobus dumtaxat Sociis, et non pluribus utriusque Bibliothecae, necnon Lectoribus tam rerum Liturgicarum, quam hystoriae Ecclesiasticae pro tempore existentibus, et a Superiore deputandis, nec nisi justa, et rationabili ex causa amovendis, et aliis in alterius locum sufficiendis, ut in Bibliothecis praefatis quorumvis haereticorum, et haeresiarcarum, et aliorum reprobatorum auctorum cujuscumque sectae, et classis etiam primae, et ex quacumque causa, etiam ob falsi dogmatis suspicionem a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus, ac etiam in quibusvis Conciliis generalibus, ac etiam a Nobis, et Sede Apostolica quomodolibet prohibitos, et damnatos, ac a Nobis, Successoribusque Nostris Romanis Pontificibns, Sedeque praefata in futurum forsan prohibendos, et damnandos Libros, manuscripta, et opera tam hactenus in lucem edita, quam in posterum edenda, seu scribenda quaecumque, etiamsi ex professo, et in capite de Religione, et Fide Catholica, et seu contra Religionem, et Fidem easdem tractent, in Bibliothecis praefatis collocatos, et collocata, ac in futurum quandocumque collocandos, et collocanda habere, legere, et tenere, ac ad illos, qui illi ea in re successuri erunt, transmittere libere, et licite, et absque ullo conscientiae scrupulo, ac quarumcumque Ecclesiasticarum sententiarum, et censurarum, vel aliarum poenarum, etiam irregularitatis, infamiae, aut inhabilitatis incursu possint, et valeant, Apostolica auctoritate Nostra tenore praesentium concedimus, et indulgemus. Decernentes eos, et eorum quemlibet super praemissis, seu praemissorum causa, et occasione ullatenus molestari, perturbari, aut inquietari non posse. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et S. R. E. Cardinales Generales Inquisitores, etiam de Latere Legatos, et quosvis alios quacumque auctoritate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in universalibus, et Provincialibus Conciliis editis, et edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et ordinationibus, necnon prohibitionibus desuper factis, et in posterum quomodolibet faciendis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium tenores praesentibus pro expressis, et insertis habentes, ad praemissorum effectum dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris, latissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod Libri, Scripta, et Opera praefata, quae de Religione, seu Fide, vel contra Religionem, et Fidem Orthodoxam tractant, seu tractabunt, sub clavi seorsim ab aliis retineantur; praesentesque iisdem, quos ante diximus, Superioribus, Bibliothecariis, Sociis, et Lectoribus pro tempore deputatis dumtaxat suffragentur; quodque nemini, nisi cui ab Apostolica hac Sancta Sede facultatem impertitam fuisse reipsa constiterit, aut legendi, aut describendi Codices, Librosque prohibitos quoscumque copia fiat; quodque praesentis prohibitionis, et facultatis exemplum in aliquo conspicuo utriusque Bibliothecae loco, ubi ab omnibus cerni, et legi possit semper affixum remaneat. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXI. Febr. MDCCXLIX. Pontificatus Nostri Anno Nono.

Cajetanus Amatus.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI III.^us^

BENEDICTI PAPÆ XIV.

Allocutio habita in Consistorio Secreto Feria secunda die 3. Martii anni 1749.

VENERABILES FRATRES.

Annus Jubilaei, qui Sanctus vulgo nuncupatur, post hunc annum, quem auspicati jam

sumus, indicendus occurrit. Tunc enim vigesimus quintus annus absolvetur, ex quo Benedictus XIII. Praedecessor noster Jubilaeum celebravit. Porro nemo Vestrum ignorat, Constitutione Bonifacii VIII. Praedecessoris nostri sancitum fuisse, ut Annus Jubilaei, nonnisi peractis centum annis, indiceretur: quod deinde spatium temporis contractum fuit a Clemente VI. ad annos quinquaginta; et postea ab Urbano VI. Praedecessore quoque nostro ad annos triginta tres redactum. Tandem, post alias vices, quae in Ecclesiae Annalibus recensentur, a Paulo II. Praedecessore nostro constitutum fuit, ut Anni Sancti celebritas post annos viginti et quinque in posterum ageretur: quae sane laudabilis consuetudo ad hanc usque diem retinetur.

Post Bonifacium VIII. qui primus Jubilaeum vel instituit, vel saltem restituit, ad haec usque tempora, septemdecim celebritates Anni Sancti peractae fuerunt; ideoque decimum octavum numerabitur Jubilaeum, quod proxime indicetur. Pontificum vero memoriam repetentes, qui celebritatem ejusmodi peregerunt, Nicolaum V. qui Bononiensem Episcopatum antea gesserat, et Gregorium XIII. Civem Bononiensem deprehendimus. Nos etiam Bononiae nati, et qui Bononiensem Archiepiscopatum adhuc retinemus, decimum octavum Jubilaeum, si Deo placuerit, indicemus, et celebrabimus. Quod si aliter contigerit, Divinae voluntati Nos omnino subjectos, paratosque ad quaelibet Dei judicia subeunda fatemur. Nam oculis nostris obversatur Pauli III. memoria, qui, indicto Jubilaeo, mortali hac vita defunctus est, et Julio III. illud absolvendum reliquit. Obversatur etiam exemplum Innocentii XII. qui Portam Sanctam reseravit, quam deinde Clemens XI. occlusit.

At vero, quidquid de incerto vitae cursu Nobis futurum esset, consentaneum tamen visum est, ut superiori Pontificatus Nostri tempore animum et cogitationem nostram converteremus ad Jubilaeum, quod fere oculis nostris semper occurrebat, ut ea, quae necessaria sunt, opportune pararentur; cum praesertim ipsa non solum maximos sumptus, sed plurimum etiam temporis, ut perficiantur, requirant. Vobis nequaquam exponemus hoc loco vias publicas, quas vel recenter aperuimus, vel dirutas reparavimus, ut facilior ad Urbem aditus, et commodiora universis Romam confluentibus itinera redderentur: ea solum recensebimus, quae Romae a Nobis perfecta sunt quae fortasse jam Vobis, Venerabiles Fratres, perspecta sunt et explorata, vel perspici pro vestra voluntate facile possunt.

Equidem Basilicae Sanctorum Petri et Pauli a Bonifacio VIII. ad Clementem usque VI. visitari unice consueverant ab iis, qui plenariam Jubilaei Indulgentiam assequi contendebant. Cognita satis est omnibus cura, quam impendimus, ut, operosa Basilicae Vaticanae testudine confirmata, populum ab omni metu, ac suspicione solveremus, cum rumor emanasset, quod nobis illa ruinam proxime minaretur. In Basilica vero Sancti Pauli, cum musivum opus, quod supra Chorum adspiciebatur, vetustate labefactatum decidisset, jussimus, illud in pristinum splendorem restitui, quod sane quamprimum absolvetur.

Clemens VI. Basilicis Vaticanae et Ostiensi Lateranensem quoque visitandam adjunxit, in qua nihil ad majestatem augendam addi posse visum est, cum Praedecessor noster Clemens XII. eamdem Basilicam exterius, interiusque, Regia plane magnificentia, exoruaverit. His tribus Basilicis, quas modo enumeravimus, Urbanus VI. Basilicam quoque addidit Sanctae Mariae Majoris, seu Sanctae Mariae ad Praesepe in Exquiliis, in qua versantur ante oculos omnium, qui ad illam se conferant, eximii sumptus, qui a Nobis quotidie fiunt, ut illius splendor ac dignitas augeatur.

At vero animum nostrum non ad quatuor solum Basilicas intendimus, quae tempore Jubilaei invisendae sunt ab iis, qui, reliquis piis operibus perscriptis operam dantes, plenariam Indulgentiam lucrari desiderant; sed etiam cogitationem nostram ad alias Ecclesias Urbis convertimus. Nemo Vestrum ignorat, quibus exornetur encomiis Ecclesia Sanctae Crucis in Hierusalem, quam Constantinus Imperator in Ædibus Sessorianis extruxit. In illa (ut alias insignes Sanctorum Reliquias recensere omittamus) Titulus Sanctissimae Crucis religiose servatur, qui repertus fuit, cum Innocentius VIII. Summum Pontificatum obtineret. Eam Lucius II. Civis Bononiensis, a fundamentis restauravit: Beatus autem Nicolaus Cardinalis Albergatus, Civis quoque et Episcopus Bononiensis, ejusdem Ecclesiae Titulum gessit. Idem Titulus Nobis contigit, cum inter Cardinales versarenmr. Itaque eam

Basilicam diuturnitate temporis impolitam, ac pene labentem, magnis impensis in eum splendorem, quem nunc videtis, restituendam curavimus : viam quoque amplam, ac spatiosam ab ipsa Sessoriana Basilica ad aliam Lateranensem aperuimus.

Inter alias Ecclesias, quae jussu ac pietate Constantini Imperatoris conditae fuerunt, Sancti Martini in Montibus Templum adnumeratur, quod etiam Titulus Equitii dicitur, eo quod extructum fuerit in praedio Presbyteri, qui eo nomine appellabatur. Ejus partes subterraneas Cardinalis Gabriel Palaeotus, Civis Bononiensis, et primus ejusdem Civitatis Archiepiscopus, marmore obduxit et exornavit. Porro haud satis perspicui oculisque subjecti sunt non exigui sumptus, quos in eo loco impendimus. Verum, qui pristinam illius Templi conditionem cognitam habuerunt, minime ignorant, magnum illud Ædificium, non una ex parte labefactatum, consistere in hanc usque diem vix potuisse, nisi perfecta fuissent a Nobis ea omnia, quae ad ejus ruinam, ac perniciem vitandam, necessaria putabantur.

Exploratum quoque Vobis arbitramur, Templum Sanctae Mariae Angelorum, quod magnam Thermarum Diocletiani partem occupat, a Pio IV. conditum, deinde a Gregorio XIII. Bononiensi Cive ornatum fuisse. Nos quoque, ut illud magis expolitum fiat, curam nostram impendimus; utque in formam pulchriorem redigatur, manus Artificum adhuc operibus exercentur. Siquidem Tabulas pictas ultro concessimus, quae ad ejusdem Templi venustatem, et Fidelium pietatem augendam plurimum conferunt. Postremo silentio praeteribimus ea, quae contulimus ad extruendas Sancti Apollinaris magnificas Ædes prope Forum Agonale. Quippe Vobis ipsis ea perspecta fuerunt, cum praesentes interfuistis, quo tempore Aram maximam ejusdem Templi paucis ab hinc mensibus consecravimus.

Cum magnam vitae nostrae partem, antequam ad Summum Pontificatum evecti fuimus, in hac Urbe nostra peregerimus, Jubilaei celebritatem bis Nos ipsi vidimus; et praesertim incredibile Fidelium ex remotissimis Orbis partibus Romam confluentium desiderium, et piam cupiditatem, ut sacrae antiquitatis monumenta inquirant, et suis ipsi oculis contemplentur : quae sane conferunt plurimum, ut veritas Catholicae Religionis comprobetur, et hujus Sanctae Sedis auctoritas firmetur. Quamobrem, cum pro novis aedificiis, quae Praedecessor Noster maximo sumptu, ac splendore perfecit ad Basilicam Lateranensem, necessario aequatum fuerit solo insigne Triclinium Leonis III. et vetus Sacellum Pontificium, quod apud Patres Poenitentiarios ejusdem Basilicae in veteri angustoque Monasterio servabatur, Nos idem Triclinium, et Sacellum Pontificium alio in loco collocavimus, et veterem ipsorum formam ita retinuimus, ut opere ipso veteri renovato, antiquitas tamen non tolleretur, sed illorum pretium, ac memoria integra permaneret. Quo tempore Clemens X. Annum Jubilaei celebravit, Viri pietate, ac religione praediti, Pontifici suaserunt, ut ad binos aditus Amphitheatri Flavii, quod *Colosaeum* vulgo dicitur, ea inscribi, et coloribus exprimi juberet, quibus loci Sanctitas, et Martyrum sanguis ob Fidei Catholicae defensionem ibidem magna copia profusus indicarentur. Sic enim fore putabant, ut in posterum scandala de medio tollerentur, quae aliis temporibus contigerant, ac praesertim, cum Summi Pontifices Avenione Sedem haberent. Nam in eodem Amphitheatro tum venationes ferarum, tum alia profana spectacula edita fuerant, quae Deum, ut memoriae proditum est, non semel ad justam indignationem, et severam praesentemque ultionem incitarunt. Porro monumenta ejusmodi, quae Nos ipsi pluries legimus, quamvis muro depicta, tamen ob assiduas pluvias deformata adeo fuerant, ut intelligi nequaquam possent. Qua de causa jussimus, ut illa marmore incidantur, ne temporis injuria labefactentur.

Pia constantique traditione ad Nos pervenit, quod Sanctus Petrus Apostolus, victo et prostrato Simone Mago, Gentilium furorem in se vehementer concitaverit; ideoque Fidelium studiis, ac voluntati obtemperans, consilium coeperit Urbis relinquendae, donec commota tempestas sedaretur. At vero amantissimum in Porta Salvatorem Jesum Christum offendens, eumque interrogans « *Domine quo vadis?* cum hoc responsum accepisset « *Venio iterum crucifigi* » aperte intellexit Apostolus, sibi redeundum in Urbem, Crucis martyrium expectandum. Quod plane ita contigit; nam paulo post Cruci affixus cursum suum consummavit. Hujus rei veritatem testimonio suo certissime comprobat S. Ambrosius in sermo-

ne contra Auxentium; nullitisque ponderis habenda est censura, qua Velenus, ac Basnagius impudentissime audent infringere Sancti Doctoris auctoritatem.

A Porta Capena, quae nunc a Sancto Sebastiano nuncupatur, parum distat Sacellum, quod vulgo dicitur *Sancta Maria Plantarum*, de quo primus Petrus de Natalibus Exquilinus Episcopus mentionem facit, qui decimo tertio saeculo scripta sua posteritati commendabat. Nihil desiderandum modo est illi Sacello, quod Cardinalis Scipio Burghesius restaurandum susceperat, et postremo Cardinalis Franciscus Barberinus senior perfecit. Non longe occurrit aliud Sacellum rotundae figurae, quod initio praeteriti saeculi Cardinalis Reginaldus Polus extruendum curavit. Duae feruntur opiniones. Nam plures existimant, Christum Dominum Sancto Petro apparuisse in eo loco, ubi Sacellum Sanctae Mariae Plantarum consurgit; ibique suorum pedum vestigia marmore impressa reliquisse, quod in Ecclesia Sancti Sebastiani modo asservatur. Sed vulgaris fere omnium sententia Christum se Petro ostendisse affirmat in eo loco, ubi, jussu Cardinalis Poli, Sacellum rotundae figurae conditum adspicitur. Illud modo pene dirutum est: et Nos ipsi restaurare, et ornare saepe illud cogitavimus; quam voluntatem animumque nondum deposuimus. Sed quanto certiores sumus de admirabili illa apparitione, quae Sancto Petro contigit, tanto incerti versamur de loco, ubi statuenda illa procul omni dubio videatur.

Quare dubitandum merito est, si illud Sacellum reparandum suscipimus, ubi locum apparitionis, sicut antea diximus, vulgus constituit, falso aliquos esse interpretaturos, id a Nobis peractum fuisse, ut popularem opinionem, ratam, firmamque redderemus; quod sane non mediocre afferret periculum. Siquidem, cum gravissimae difficultates ad locum apparitionis statuendum proponantur, aditus inde pateret malevolis, et pravae indolis hominibus, ut ipsam apparitionem, quae certa est, inficiaretur, locum ejus oppugnantes, qui sane est incertus, ita ut jure nihil de illo affirmari possit.

Sanctus Ambrosius hujusmodi apparitionem in Porta Civitatis accidisse commemorat: *Videns*, inquit, *sibi in Porta Christum occurrere, Urbemque ingredi*. Verum Sacellum Virginis Plantarum valde a Porta Civitatis sejungitur; longius etiam distat Sacellum notandum a Cardinali Polo excitatum: quamobrem praesens illorum situs parum loco convenire videtur; in quo juxta Sancti Ambrosii testimonium, Petro Apostolo Christus apparuit. Quod si locum, ubi Porta Capena modo sita est, considerantibus non levis videtur difficultas, quam in medium protulimus; majoris sane momenti illa judicabitur, si perpendamus, Portam Capenam, quo tempore Christus apparuisse Petro dicitur, ad mille passus interiorem fuisse, et Urbem versus constitutam. Etenim inter Ecclesiam Sanctae Balbinae, et Viridarium Familiae de Matthaeis, tunc temporis posita erat: quae deinde jussu Aureliani Imperatoris, videlicet ducentis septuaginta annis post Christi mortem, translata fuit in eum locum ubi nunc etiam perseverat.

Porro inter ea, quae ratione futuri Jubilaei perfici curavimus, recensere non dubitamus sacram Pontificii Sacelli supellectilem, quam spatio temporis detritam invenimus, refectam a Nobis et innovatam. Praeterea amplificatum, et splendide auctum Nosocomium Sancti Spiritus in Saxia: licet ipsum non modo constitutum sit pro excipiendis exulandisque peregrinis, qui Romam venientes pro comparanda Jubilaei Indulgentia, in morbum inciderint; sed etiam ut commodius in illo versentur reliqui omnes quocumque tempore, qui vel ex Urbe, vel ex aliis locis, ad illud confluunt, ut corporis morbis liberentur. Exemplis Praedecessorum nostrorum Sixti IV. et Gregorii XIII. adducti summus ad id peragendum. Primus enim veterem pontem Janiculum, qui modo ab ejus nomine Sixtus appellatur, restituit; alter vero publicam viam aperuit, quae a Basilica Sanctae Mariae Majoris ad Lateranensem perducit: et inter opera, ab eis pro Jubilaeo peracta, et pons et via enumerantur. Constat autem, et viam patefactam, et pontem Janiculum restitutum non modo pro illis fuisse, qui tunc temporis Jubilaei causa a remotissimis partibus Romam venerunt, verum etiam publicam attulisse, et nunc pariter omnibus afferre commoditatem.

Universa, quae a Nobis gesta sunt, vestris oculis exposuimus; ita tamen, ut illa exigua valde esse cognoscamus. Animus sane fuisset majora quoque suscipiendi, nisi Pontificium

Ærarium pene exhaustum, uti Vobis exploratum est, ad Nos pervenisset; et nisi calamitosus undequaque Pontificatus ob peccata nostra, Dei judicio, Nobis contigisset. Porro ob eam solummodo causam haec omnia Vobis recensnimus, videlicet ad vestros animos, qualicumque exemplo nostro, inflammandos, ut studiis ac desideriis nostris obsecundetis, quae sane ad augendam Dei gloriam, splendoremque Sedis Apostolicae amplificandum, unice diriguntur. Romae existunt Ecclesiae, quae Cardinalium Tituli appellantur, et in quibus jurisdictionem quasi Episcopalem exercetis. Insigniores Basilicae Cardinalem Archipresbyterum obtinent, qui illas moderatur. Regularium Familiae Ecclesias pariter in hac Urbe possident, et Cardinalem fere omnes nactae sunt, cujus tutelae committuntur. Archisodalitia fere universa Cardinalis patrocinio fruuntur. Quapropter singulos vehementer hortamur, et quo possumus maximo studio obsecramus ad omnem diligentiam impendendam, ad omnem rationem excogitandam, ut Ecclesiae, quarum Titulis praediti estis, ut Basilicae, quarum Archipresbyteri renunciati fuistis, ut demum Ecclesiae Regularium, vel Sodalitatum, quarum patrocinium obtinetis, praesentis anni spatio convenienter aptentur, et exornentur, et nihil eorum desit, quae necessaria in illis judicantur; ut confluentes populi futuro anno, cum Jubilaeum celebrabitur, Sacras Dei Ædes intueantur, qualos omnino haec Civitas requirit, quae Orbis Terrae Caput, et Vicarii Christi Sedes prae caeteris effulget, et cujus exemplum ac normam reliqua Orbis Christiani Templa sibi debent imitanda proponere. Cardinali nostro Vicario mentem nostram aperiemus pro iis omnibus, quae statuenda in caeteris Ecclesiis videbuntur.

Haec profecto, quae antea diximus, externa tantummodo sunt. Alia multa requiruntur ad fructum spiritualem colligendum, cujus gratia Jubilaei Annus fuit institutus. Ut hunc quoque finem assequamur, licet plura Nos ipsi jam perspeximus, et plura animo reputavimus; tamen multa etiam perspicienda, et excogitanda hujus anni cursu relinquuntur, in quibus ope vestra, vestroque consilio libenter uti non praetermittemus. Interim Deum magnopere obtestamur, ut liceat Nobis ad Annum proximi Jubilaei pervenire, ejusque spatium ita exigere, quemadmodum Nicolao V. Praedecessori nostro, quem superius nominavimus, feliciter contigit, de quo memoriae proditum est Annum Jubilaei peregisse *in celebritatibus, et Stationibus*.

EXEMPTIO BONORUM. IV.

Archihospitalis Sancti Spiritus in Saxia a Spolio Camerae Apostolicae debito.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Inter multiplices Pastoralis Officii Nostri curas quibus jugiter premimur, in illam peculiari studio incumbimus, ut Apostolicae Sedis, ac Universalis Ecclesiae, nec non etiam singulorum locorum piorum, ac Personarum Ecclesiasticarum jura ubique sarta, tecta, ac illibata tueri, et conservare, eaque adversus quaecumque, per quae illis aliquod detrimenti inferri posset, tradita Nobis divinitus potestate vindicare satagamus, sicut omnibus mature, ac debite pensatis, justitiae, ac rationi consentaneum esse in Domino arbitramur. Proemium.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit Venerabilis Frater Antonius Maria Patriarcha Antiochenus Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe Praeceptor, seu Commendatarius, quod dudum fel. record. Sixtus Papa IV. Praedecessor noster per quasdam suas sub Plumbo Anno Incarnationis Dominicae MCCCCLXVIII. pridie Kal. Septembris Pontificatus sui Anno II. expeditas literas, inter caetera statuit, et ordinavit, ut in posterum perpetuis futuris temporibus quispiam cujuscumque status, gradus, ordinis, et conditionis esset, aliquod ex Hospitalibus, Domibus, Praeceptoriis, Oratoriis, Prioratibus, Ecclesiis, Cappellis, seu membris ab Archihospitali praedicto dependentibus, seu illi subjectis vacantibus, vel quae pro tempore vacare possent a Romano Pontifice pro tempore existente, vel ab Apostolica hac S. Sede, ejusque Legatis impetrari, seu impetrari facere vel etiam impetratis uti quoquomodo praesumeret, ac decrevit omnia et singula Hospitalia, Domos, Praeceptorias, Oratoria, Prioratus, Ecclesias, Cappellas, membra, seu Beneficia Archihospitalis praedicti, et ab eo de- Beneficia ab Archihospitalis S. Spiritus dependentia ma nualia sunt ad nutum Praeceptoris, ex concessione Sixti IV.

pendentia manualia esse, et fore, et illa pro tempore obtinentes pro solo nutu pro tempore existentis ipsius Archihospitalis Praeceptoris, seu Commendatarii praedicti, etiamsi ipsis per eamdem Sedem, et illius Legatos concessum fuisset, quod a Beneficiis, Praeceptoriis, Prioratibus, Oratoriis, Ecclesiis, Cappellis, Domibus, seu membris hujusmodi absque rationabili causa quoquo modo amoveri nequeant, posse libere, et licite amoveri, quodque nullas de Hospitalibus, Domibus, Beneficiis, Praeceptoriis, seu Commendis, Oratoriis, Prioratibus, Ecclesiis, Cappellis, seu membris hujusmodi, praeter Praeceptorem, seu Commendatarium praedictum, ad quem dumtaxat illorum collationem, provisionem, praesentationem, et quamvis aliam dispositionem pleno jure pertinere voluit, providere posset, etiamsi sub aliqua generali, vel speciali reservatione tam in corpore Juris clauso, quam ratione vacationis apud eamdem Sedem, seu praetextu alicujus Officii in ea obtenti, et obtinendi, vel familiaritate aliquorum ex S. R. E. Cardinalibus comprehenderentur, et comprehendi viderentur; quas quidem reservationes ad Beneficia, Praeceptorias, Oratoria, Prioratus, Ecclesias, Cappellas, seu membra hujusmodi nullatenus extendi voluit, neque sub illis quoquo modo comprehendi debere seu posse, ac insuper omnes, et singulas collationes, provisiones, seu dispositiones quomodocumque, et qualitercumque de Hospitalibus, Domibus, Beneficiis, Praeceptoriis, Oratoriis, Prioratibus, Ecclesiis, Cappellis, seu membris praedictis in titulum perpetui Beneficii, vel alias etiam cum irritantis appositione decreti, et speciali illa clausula pro tempore obtinentes ab eis absque rationabili causa amoveri, et ad claustrum revocari non possent, prorsus irritas, et inanes, ac nullius roboris, vel momenti fuisse et esse, etiamsi aliqua triennali, ac longiori, et diuturna possessione gavisi existerent; ac revocavit, cassavit, et irritavit, ac annullavit omnes, et singulas exemptiones et libertates per Canonicos dicti Archihospitalis sub quacumque verborum forma, vel expressione, tam a Sede praedicta, quam ejus Legati, aut alia ex quavis causa, seu auctoritate obtentas, et deinceps absque derogatione literarum hujusmodi obtinendas, quatenus per illas dicti Canonici a praemissorum observatione, et hujusmodi Ordinationibus sese subtrahere possent, etiamsi Cappellani, et Officiales dictae Sedis existerent; nec non Canonicos praefatos ad obedientiam, subjectionem, et correctionem pro tempore existentis Praeceptoris, seu Commendatarii praedicti una cum Domibus, Hospitalibus, Beneficiis, Praeceptoriis, Oratoriis, Prioratibus, Ecclesiis, Cappellis, seu membris, Granciis, possessionibus, et bonis ad dictum Archihospitale spectantibus, et ab eo dependentibus ubicumque existentibus in praejudicium ipsius quomodolibet quibusvis Personis Ecclesiasticis, vel Saecularibus cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuissent, etiamsi Pontificali fulgerent dignitate concessis, vel ab eis quomodocumque, vel qualitercumque obtentis, ad jus, et proprietatem ipsius Archibospitalis reduxit, eidemque reintegravit, et sibi illa perpetuo manere cum suis censibus, seu annuis pensionibus, atque juribus decrevit in futurum, et alias prout in dictis literis, quarum tenorem praesentibus pro expresso, et inserto haberi volumus, uberius continetur.

Bona Canonicorum hujusmodi, Beneficia obtinentium spolio subjecta esse contendebatur.

§. 2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Antonius Maria Patriarcha, ac Praeceptor, seu Commendatarius, qui (ut asserit) juxta praedictarum Sixti praedicti, aliorumque Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum literarum tenorem, Praeceptor, seu Commendatarius Archibospitalis praedicti jus quaecumque Beneficia, seu Prioratus, aut Praeceptorias, seu Commendas, aliaque bona quaecumque ad Archihospitale hujusmodi spectantia, et ab illo dependentia ubique existentia Canonicis Regularibus Sancti Spiritus juxta eorum antianitatem, aut eorum benemerentiam praeviis eorum obsequiis ab ipsis Archibospitali praedicto praestitis ad sui libitum, et ad sui nutum conferendi habet, interdum accidere solet, ut secuto alicujus ex Canonicis Regularibus praedictis aliquod Beneficium, seu Prioratum, aut Praeceptoriam, seu Commendam, aliudve bonum ad ejusmodi Archibospitale spectans, et pertinens, et ab illo dependens obtinentibus, obitu, Collectores, seu Subcollectores jurium ad Cameram nostram Apostolicam spectantium spolium defuncti Canonici hujusmodi facere, ac fructus cujuscumque generis, vel qualitatis aut speciei Beneficii, vel Prioratus, seu Praeceptoriae, aut Commendae, seu cujuscumque boni ab Archihospitali praedicto dependentis

per illum obtenti, licet beneficia praedicta saecularia non sint, quorum fructus juxta dispositionem aliarum ejusdem Sixti, ac sanctae mem. Pii Papae V. Praedecessorum nostrorum literarum tempore vacationis ad ipsam Cameram spectent, tempore vacationis hujusmodi percipere, et exigere contendunt, ad evitandas quascumque lites, quae in posterum ea de causa, in praejudicium dicti Archihospitalis oriri possunt, non solum memoratas expressas Sixti Praedecessoris literas per Nos confirmari, verum etiam sibi in praemissis opportune provideri, et ut infra indulgeri, summopere desideret.

Pontifex confirmat dispositionem Sixti IV.

§. 3. Nos ipsum Antonium Mariam Patriarcham, ac Praeceptorem, seu Commendatarium specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium duntaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes; supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humillime porrectis inclinati, expressas, memorati Sixti Praedecessoris literas cum omnibus, et singulis in eis contentis auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, ac quatenus opus sit innovamus, et de novo concedimus; ac omnibus, et singulis Nostris, et hujus S. Sedis Collectoribus, seu Subcollectoribus jurium Camerae nostrae Apostolicae cujuscumque qualitatis, gradus, praeeminentiae, status, et conditionis nunc, et pro tempore ubique existentibus, ne ipsi sub quocumque praetextu, causa, ratione, et colore, etiam vigore facultatum eis a Nobis, seu Sede, et Camera praedictis attributarum, fructus, redditus, et proventus cujuscumque qualitatis, quantitatis, vel speciei quorumcumque Beneficiorum, etiam de jurepatronatus laicorum ad favorem memoratorum Canonicorum, jam erectorum, et in posterum erigendorum, nec non Prioratuum, Commendarum, Praeceptoriarumve, Domorum, membrorum, Ecclesiarum, Cappellaniarum, aliorumque bonorum quocumque nomine nuncupatorum per quoscumque dicti Archihospitalis Ministros, Officiales, aut Canonicos Regulares Sancti Spiritus hujusmodi obtentorum, et pro tempore obtinendorum ad Archihospitale praedictum nunc, et pro tempore spectantium, et pertinentium, et ab illo dependentium de praesenti vacantium, et qui pro tempore vacare possunt, post obitum cujuscumque personae, cui a memorato Antonio Maria Patriarcha moderno, ac pro tempore existente Archihospitalis hujusmodi Praeceptore, seu Commendatario Beneficia, seu bona ad Archihospitalis praedictum spectantia collata fuerint, maturatos, et non exactos, et qui pro tempore, donec aliquem de eodem Beneficio, Prioratu, Praeceptoria, seu Commenda, membro, Ecclesia, Cappella, Oratorio, Domo, et bonis hujusmodi provideri contingat, decurrere, et maturare possunt, sub privationis eorum Officii, ac Beneficiorum per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, et alia Beneficia pro tempore obtinendorum, aliisque arbitrio Nostro imponendis poenis percipere, et exigere valeant, auctoritate, et arbitrio praesentis interdicimus, et prohibemus, ac praecipimus, et mandamus.

Prohibet inter ipsius Camerae Apostolicae debita redigi fructus Beneficiorum hujusmodi quomodocumque vacantium.

§. 4. Ac insuper volumus, decernimus, et declaramus, ut secuto alicujus ex dictis Canonicis Regularibus S. Spiritus, etiamsi professionem per eosdem emitti consuetam non emiserit, dummodo de aliquo Beneficio, seu bonis ad Archihospitale praedictum spectantibus, et ab illo dependentibus, aut membro, Domo, Ecclesia, Cappella, et Oratorio provisus fuerit, obitu, spolium dicti defuncti ad ejusmodi Archihospitale spectare omnino debeat, nec quispiam sub quovis praetextu sese ingerere valeat; fructus vero quorumcumque Beneficiorum hujusmodi tam maturati, et non exacti, quam ii, qui durante vacatione Beneficii praedicti, donec aliquis de eo ab eodem Praeceptore, seu Commendatario pro tempore existente provideri contingat, ad liberam dispositionem ejusdem moderni, et pro tempore existentis Praeceptoris, seu Commendatarii praedicti remaneant, qui de illis ad favorem, vel Archihospitalis praedicti, vel Ecclesiae, seu Domus, et Prioratus, aut Canonicorum disponere possit.

Statuit spectare Canonicorum defunctorum, dictosque fructus spectare ad Archihospitale arbitrio Praeceptoris erogentium.

§. 5. Decernentes ipsas praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos

etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. praedictae Cardinales etiam de latere Legatos, seu eorum Vicelegatos, et Sedis praedictae Nuncios sublata eis, et eorum cuilibet quavis alitor judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scientor, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 4. Martii 1749

Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 4. Martii 1749. Pontificatus Nostri Anno Nono.

D. Card. Passionei.

IV.

CONSTITUTIO

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ XIV.

Qua octo Cappellaniae a quondam Fructuoso de Faria fundatae a Parochiali Ecclesia de Lordello de Ovro Portugallen. Dioecesis ad Insignem *Collegiatam Ecclesiam S. Martini de Cedofeyta* dictae Dioecesis transferuntur, inibique eriguntur, eidemque Collegiatae Ecclesiae reservantur una LXXX., et altera pensiones perpetuae CXX. ducatorum super aliis duabus Parochialibus Ecclesiis dictae Dioecesis in utilitatem praefatae Collegiatae ad arbitrium Ordinarii convertendae.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Inter innumeras quas incessanter pro universae Ecclesiae regimine substinere compellimur sollicitudines praecipuam non omittimus adhibere diligentiam, ut quae a probis Christifidelibus in divini Cultus amplitudinem irrevocabili inter vivos peracta dispositione, aut supremis eorum tabulis commendabiliter mandata, seu legata esse dignoscuntur, sollicitum sortiantur effectum, et ibi debitae executioni demandentur ubi copiosius, atque accuratius expleri valeant. Insignes quoque Collegiatas Ecclesias peculiari Apostolicae benignitatis studio prosequimur, et quotiescumque convenire putamus in illis inservientium, divinasque laudes quotidie inibi persolventium numerum ad Dei gloriam, ejusque Sanctorum venerationem augomus, idque libentius peragendum ducimus si spectabilibus, et Episcopali Dignitate decoratis viris pergratum esse dignoscamus.

Cum itaque sicut accepimus quondam tunc in humanis agens Fructuosus de Faria Laicus in Dioecesi Portugallensi ortus, et in Civitate Sancti Sebastiani in Brasilia plurimum commoratus ibique vita functus suo ultimo per eum tunc condito sub quo ab humanis decessit testamento, seu alia pura, et irrevocabili per Eum inter vivos tunc facta dispositione inter caetera per eumdem Fructuosum tunc fieri domandata, quod in Parochiali Ecclesia S. Martini de Lordello de Ouro dictae Portugallensis Dioecesis intra cujus Parochialis Ecclesiae Parochiae limites ipse Fructuosus Deo ita disponente ortum habuerat ex suis more laicalibus ad eum legitime spectantibus, et pertinentibus bonis octo Cappellaniae pro Presbyteris vitae, ac morum honestate commendabilibus, et primum ex sui ipsius Consanguineis, seu Affinibus, et postmodum ex dictae Parochialis Ecclesiae si adfuerint, sin minus ex aliarum illi magis vicinarum Parochialium Ecclesiarum Parochianis ab utriusque sexus Christifidelium in primodicta Parochiali, seu alia Civitatis, vel Dioecesis Portugallensis Ecclesia canonice erecta Confraternitate sub Invocatione Sanctissimi Sacramenti assumendis, seu nominandis, et a pro tempore existente Rectore primodictae Parochialis Ecclesiae ad dictas octo Cappellanias, ut infra instituendas admittendis, et ab eisdem Cappellanis non sine gravissima causa amovendis, qui una cum eodem primodictae Parochialis Ecclesiae Rectore uti eorum Praesides quotidie horas canonicas, aliaque divina Officia more Cathedralium, et Collegiatarum Ecclesiarum, nec non unam Conventualem quotidie feriatis videlicet lectam, et do praecepto Ecclesiae Festis diebus cantatam, ac aliam de Beata Maria Virgine cum ejus Litaniis singulis Sabathis juxta praefati Fructuosi, et ejus Uxoris mentem, et intentionem applicandas Missas, ac certis determinatis tempori-

bus pro fidelibus Defunctis processionem cum quibusdam precibus, et quotidie post Completorium certas Antiphonas, et Preces in Breviario Dilectorum Filiorum Fratrum Ordinis Sancti Francisci contentas in ejusdem Beatae Mariae Virginis, et Sancti Rocchi Confessoris honorem, et demum in Octava Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum Officium eorumdem Defunctorum cum tribus Nocturnis pro Fructuosi ejusque Uxoris hujusmodi Animabus celebrare, peragere, et recitare respective debeant, et teneantur fundarentur, et instituerentur, mandaverit, voluerituque, quod eidem pro tempore existenti Rectori primodictae Parochialis Ecclesiae sexaginta, et cuilibet ex dictis octo Presbyteris octo Cappellanias, ut praefertur fundandas, et instituendas praedictas obtenturis quadraginta, ac dictae Confraternitati hostias, vinum, ceras, et Paramenta, ac indumenta Ecclesiastica in piam Opus praefatum tradere, et subministrare debenti, et tam uni, quam alteri ex duobus Clericis, seu Juvenibus de Choro nuncupatis in Divinis Officiis, aliisque praemissis inservituris quindecim respective scuta monetae Romanae annuatim persolvantur, atque duos Procuratores cum certis tunc expressis facultatibus pro dictae ejus piae dispositionis executione nominaverit, et deputaverit, ac unum, vel plures praemissorum Executorem, sive Executores constituerit, rogaveritque tunc, et pro tempore existentem Episcopum Portugallensem, ut curam, ac protectionem suae piae voluntatis hujusmodi gereret, caverit tamen expresse, ut fundatio Cappellaniarum hujusmodi si illa in primodicta Parochiali Ecclesia effici minime valuisset in aliqua ex aliis Parochialibus Ecclesiis primodictae Parochiali Ecclesiae vicinis, aut quatenus tamen etiam illa in Regno Portugalliae effici nequivisset in dicta Civitate Sancti Sebastiani in Brasilia praefata exequeretur.

Cumque sicut etiam accepimus fundatio Cappellaniarum hujusmodi in primodicta Parochiali Ecclesia, non solum quia illa Ruri sita existit, et mille, et quingentis passibus a Civitate Portugalliae distat, et ideo in ea disciplina Ecclesiastica servari minime valeret, nec tempore procedente reperirentur sufficientes, et idonei Presbyteri, qui ad primodictam Parochialem Ecclesiam deserviendam ob tenuitatem supradicti salarii a praedicto Fructuoso, ut praefertur praescripti sese conferrent, sed etiam aliis de causis nobis plene notis hactenus effici nequiverit; Propterea que dilecti quoque Filii duo Procuratores a praedicto Fructuoso ad incumbendum effectuationi dictae ejus piae dispositionis descripti postquam ipsis per septem annos negotio hujusmodi incubuerant, animadvertentes piam fundationem praefatam in aliqua Collegiata Ecclesia multo melius effici posse, atque attendentes ad id opportunam fore saecularem, et Insignem Collegiatam Ecclesiam Sancti Martini Oppidi, seu Loci de Cedofeyta dictae Portugallensis Dioecesis, quae primodictae Parochiali Ecclesiae a praedicto Fructuoso pro ejus pia dispositione hujusmodi inibi exequenda primo loco, ut praefertur vocatae vicinior existit ubi nullus adest Cappellanus, et pauca quidem legata pia a pie Testantibus, seu Disponentibus relicta, seu fundata reperiuntur.

Ac Venerabilem Fratrem nostrum Josephum Mariam Fonseca ab Ebora modernum Episcopum Portugallensem Prioratum dictae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini Dignitatem inibi principalem existentem in Commendam ad sui vitam ex Apostolicis concessione, et dispositione nostris dudum obtinere, eumdemque Josephum Mariam Episcopum in praefata Collegiata Ecclesia Sancti Martini Ministrorum Ecclesiasticorum augumentum ad divinum in ea cultum ampliandum cupere praefato Josepho Mariae Episcopo piam fundationem praefatam pro dicta Collegiata Ecclesia Sancti Martini obtulerint, et idem Josephus Maria Episcopus oblationem per duos Procuratores praefatos sibi, ut praefertur factam acceptaverit, ac alias pront in praefati Fructuosi Testamento hujusmodi, aut alias super dicta ejus pia dispositione, nec non super oblatione, et acceptatione praefatis respective confectis scripturis plenius, et uberius continetur.

Nos igitur, qui ea, quae prudentum Virorum consilio in Ecclesiarum praesertim Insignium Collegiatarum commodum, atque utilitatem, et supremarum decorem Domus Dei respicientium dispositionum providum adimplementum mature concepta, atque ordinata esse noscuntur libenti animo probamus, ac Apostolicae nostrae beneficentiae accessione complectimur piam voluntatem ejusdem Fructuosi in praefata Collegiata Ecclesia Sancti Martini aliquando ad effectum redactam videre

cupientes, et Josephum Mariam Episcopum, ac duos Procuratores praefatos in meditato per eos opere hujusmodi Apostolici muniminis praesidio confovere, eosque, ac dilectos quoque Filios modernos Capitulum, et Canonicos dictae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini specialis gratiae favore prosequi volentes, et duos Procuratores, ac Capitulum, et Canonicos hujusmodi, eorumque singulares Personas ab Excommunicationis, et tam ipsos, quam praefatum Josephum Mariam Episcopum a quibusvis suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis censuris, et poenis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutos fore censentes.

Ac dicti Fructuosi Testamenti hujusmodi, aut super ejus dispositione praefata, nec non super dictis oblatione, et acceptatione confectarum scripturarum, praefatarum tenores etiam veriores ac datas praesentibus pro expressis habentes Motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, et ex praefatis causis nobis plene notis oblationem piae fundationis, et illius acceptationem per duos Procuratores, ac Josephum Mariam Episcopum praefatos respective, ut praefertur factas hujusmodi, omnesque, et singulos actus non tamen infrascripta concernentes hinc inde forsan minus valide secutos, etiam adversus quemcumque defectum, et quamvis exceptionem, qui, et quae contra illos, illorumque subsistentiam, et firmitatem quomodolibet, et quandocumque per quoscumque, et in quocumque Judicio, et coram quibusvis Personis etiam quacumque auctoritate, et dignitate praedictis objici posset Apostolica auctoritate earumdem tenore praesentium sanamus, et convalidamus.

Et piam fundationem praefatam a primodicta Parochiali Ecclesia ab eodem Fructuoso primo loco, ut praefertur vocata, abstrahentes, et ad praefatam Collegiatam Ecclesiam Sancti Martini transferentes in ea ex dictis bonis laicalibus ad eumdem Fructuosum, ut praefertur spectantibus, et in quibuscumque fundis, et etiam in numerata pecunia consistentibus, et ab eodem Fructuoso in opus hujusmodi relictis, seu assignatis, ac a praefato Josepho Maria Episcopo provida ratione distribuendis octo Cappellanias pro octo Presbyteris, ut praefertur juxta mentem, et intentionem dicti Fructuosi, quae deinceps semper, et perpetuo servari debeant debite qualificatis, et ex gravissima tantum causa, ut praefertur amovibilibus futuris in praefata Collegiata Ecclesia Sancti Martini Cappellanis, qui apud illam personaliter residere, ac in ea singulis diebus una cum praefatis modernis, et pro tempore existentibus illius Capitulo, et Canonicis horas Canonicas, tam diurnas, quam nocturnas, aliaque divina Officia collegialiter, ac cum debita mentis attentione, servataque Ecclesiastica disciplina recitare, decantare, et psallere, divinisque Officiis tam diurnis, quam nocturnis interesse, ac alias eidem Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini in divinis laudabiliter juxta illius consuetudines deservire, necnon Missas, preces, et caeteras functiones a dicto Fructuoso, ut praefertur praescriptas praefatas, et juxta infrascriptam providam dicti Josephi Mariae Episcopi interpretationem exequendas etiam respective celebrare, recitare, et peragere respective debeant, et teneantur auctoritate, et tenore praemissis perpetuo erigimus, et instituimus.

Ac ut illis sic erectis, et institutis conveniens Dos, et eas pro temporo respective obtinentibus pro illorum decenti substentatione, ac onerum illis respective incumbentium supportatione sufficiens assignatio redditumn constituantur eidem Josepho Mariae Episcopo, quod Ipse ex dictis bonis a praefato Fructuoso, ut praefertur in pium opus hujusmodi relictis, et in certis fundis jam existentibus, aut deinceps ex numerata pecunia ab eodem Fructuoso in causam praefatam legata emendis, et acquirendis, aut alias juxta providum praefati Josephi Mariae Episcopi arbitrium etiam ex una, et altera Pensionibus per Nos ut infra reservandis, seu ex illarum ratis eisdem futuris octo Cappellanis congrua annua praestatio perpetuis futuris temporibus duratura, ac ab omnibus, et quibuscumque oneribus quomodolibet nuncupatis in omnibus, et per omnia, et omnino quoad omnia libera immunis, et exempta certorum fructuum, redditiuum, et proventuum ad convenientem quantitatem quae tamen minor assignatione a praefato Fructuoso favore dictorum futurorum Cappellanorum, ut praefertur praescripta esse nequeat ascendentium Annis singulis incertis terminis, et sub cautio-

nibus per dictum Josephum Mariam Episcopum juxta ejus providam dispositionem statuendis, et declarandis persolvenda, ita quod licet praefatis futuris octo Cappellanis annuae praestationis per dictum Josephum Mariam Episcopum, ut infra applicandae hujusmodi veram, realem, et actualem possessionem per eos, vel alium, seu alios dictarum octo Cappellaniarum per Nos, ut praefertur erectarum nomine propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, ac in eorum respectivo usum, et utilitatem cum hoc tamen, quod praestationis annuae hujusmodi saltem tertia pars in usum distributionum quotidianarum a futuris octo Cappellanis praefatis horis canonicis, aliisque divinis Officiis hujusmodi in dicta Collegiata Ecclesia Sancti Martini interessentibus juxta illorum interessentiam participandarum convertatur, et in usum hujusmodi semper stare debeat, ita quod distributionum quotidianarum hujusmodi non interessentium portiones praesentibus, ac interessentibus, infirmitatis, aut alio legitimo impedimento cessante accrescant, et ipso Jure auctoritate censeantur convertere cujusvis licentia minime requisita perpetuo applicet, et appropriet motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus Apostolica auctoritate praefata praecipimus, et mandamus.

Et insuper nedum praefatae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini prodesse studemus, aliquod forte irrepat incommodum in praejudicium Ecclesiasticarum functionum inibi hucusque peragi solitarum utque omnes uni eidemque Ecclesiae inservientes concordem Deo praestent famulatum eidem Josepho Mariae Episcopo dispositionem dicti Fructuosi fundationem octo Cappellaniarum praefatarum, ut praefertur concernentem hujusmodi ad hoc ut illa quantum fieri poterit consuetudinibus, ac usibus praefatae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini concilietur, et conformetur provide, et accurate examinandi, declarandi, et interpretandi plenam, et omnimodam facultatem, et auctoritatem eadem Apostolica auctoritate tribuimus, concedimus, et impartimur.

Praeterea ad majorem praemissorum omnium cautionem eamdem Collegiatam Ecclesiam Sancti Martini primodictae Parochiali Ecclesiae, et dictum Josephum Mariam modernum, et pro tempore existentem Episcopum Portugallensem praefatae Confraternitati, nec non eumdem Josephum Mariam Episcopum uti modernum praefatae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini Priorem Commendatarium, ejusque Successores Prioratum praefatum pro tempore quomodolibet obtinentes nunc, et pro tempore existenti Rectori primodictae Parochialis Ecclesiae in omnibus, et singulis Juribus, et ad omnia, et singula Jura, quae vigore dictae dispositionis per praefatum Fructuosum, ut praefertur factae quoad fundationem octo Cappellaniarum hujusmodi, et ad illas pro tempore vacantes Personarum, ut praefertur qualificatarum nominationem, seu praesentationem, ac quoad praefatorum futurorum octo Cappellanorum praesidentiam, et superioritatem ad primodictam Parochialem Ecclesiam, et illius Rectorem nunc, et pro tempore existentem, ac Confraternitatem hujusmodi respective spectant, et pertinent perinde, ac si dicta Collegiata Ecclesia Sanli Martini, ac Josephus Maria modernus, et pro tempore existens Episcopus Portugallensis, idemque Josephus Maria Episcopus uti modernus praefatae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini Prior Commendatarius, ejusque Successores dictum Prioratum pro tempore quomodolibet obtinentes praefati, et non primodicta Parochialis Ecclesia, illiusque nunc, et pro tempore existens Rector, ac Confraternitas hujusmodi ab eodem Fructuoso respective ad jura praefata vocati, et nominati fuissent eadem Apostolica auctoritate etiam perpetuo substituimus, et subrogamus.

Demum ut in dicta Collegiata Sancti Martini Ministrorum si videbitur augumento, aut illius Canonicatuum, et Praebendarum fructuum, redituum, et proventuum tenuitati, ac Choro, et Sacrario, dictisque futuris octo Cappellanis suppleri, ac de opportuno subventionis auxilio provideri valeat, prout eidem Josepho Mariae Episcopo in Domino visum fuerit ex nunc, prout ex tunc, et e contra cum primum una Sancti Joannis de Madeyra Toparchiae, vulgo de Feyra dictae Portugallensis Dioecesis, ad quam dum illa pro tempore vacat nominatio, seu praesentatio Personae idoneae in ea ad nominationem, seu praesentationem hujusmodi per Ordinarium Loci, aut alias instituendae ad pro tempore existentes Moniales cujusdam Monasterii Sancti Benedicti, seu alterius Ordinis Portugallensis, seu alterius Civitatis, vel Dioecesis cessantibus tamen reservationibus, et affectionibus Apostolicis spectat, et pertinet cu-

jus tercentum sexaginta una vero cum incertis tercentum octoginta duorum, et altera Parochiales Ecclesiae Abbatiae, aut alias respective nuncupatae Sanctissimi Salvatoris de Lordello Toparchiae, vulgo de Penafiel praefatae Portugallensis Dioecesis, cujus etiam una cum incertis sexcentum ducatorum Auri de Camera respective fructus, redditus, et proventus secundum communem aestimationem, valorem annuum, ut etiam accepimus non excedunt per cessum etiam ex causa permutationis etiam in nostris, et Romani Pontificis pro tempore existentis manibus, vel decessum, seu privationem, aut quamvis aliam dimissionem, vel amissionem illarum modernorum Rectorum Abbatum, aut alias respective nuncupatorum, ac cujuslibet eorum, aut alias quovis modo etiam apud Sedem Apostolicam ex quocumque Decreto vacationis, seu cessationis cujuscumque Juris Apostolica auctoritate praefata in provisionibus de aliis Beneficiis Ecclesiasticis uni, et alteri Rectoribus praefatis, et eorum cuilibet eadem Apostolica auctoritate factis quomodolibet apponendo, seu tunc apposito vacaverint, et qualibet earum vacaverit eidem Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini unam octoginta super Sancti Joannis, et alteram Pensiones annuas perpetuis futuris temporibus duraturas, easque ab omnibus, et singulis oneribus Ordinariis, et Extraordinariis quomodolibet nuncupatis etiam Apostolica auctoritate praefata, ac Motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus etiam consistorialiter, et ex quavis urgenti urgentissima, et de necessitate Juris, vel Facti exprimenda causa etiam pro reparatione, et fabrica Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, Cruciata Sancta, et expeditione contra Turchas, Haereticos, et alios Infideles etiam ad Imperatores Regum Reginarum Rerum publicarum, et aliorum quorumcumque Principum instantiani intuitum, et contemplationem etiam ad favorem Seminariorum Puerorum Ecclesiasticorum, aut alias nunc impositis, et pro tempore quomodolibet imponendis, ac alias in omnibus, et per omnia, et omino quoad omnia liberas, immunes, et exemptas centum viginti Ducatorum Auri de Camera hujusmodi super Sanctissimi Salvatoris Parochialium Ecclesiarum praefatarum respective omnibus, et singulis fructibus, redditibus, et proventibus certis, et incertis in quacumque de re consistentibus, ac undecumque quomodocumque, et qualitercumque provenientibus, et quoad Sancti Joannis ad tercentum octoginta duos, et quo ad Sanctissimi Salvatoris Parochiales Ecclesias hujusmodi ad sexcentum Ducatos Auri pares etiam una cum illarum respective incertis, ut praefertur ascendentibus eidem Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini, et pro ea illius Procuratori legitimo, aut Œconomo, seu Administratori, vel Deputato pro tempore existenti per Sancti Joannis, et Sanctissimi Salvatoris Parochialium Ecclesiarum praefatarum Rectores pro tempore existentes unam, et alteram Parochiales Ecclesias hujusmodi etiam pro tempore quomodolibet obtinentes annis singulis incertis loco, et terminis inter Collegiatae Ecclesiae S. Martini Procuratorem, aut Œconomum, seu Administratorem, vel Deputatum hujusmodi, et Sancti Joannis, ac Sanctissimi Salvatoris Parochialium Ecclesiarum Rectores respective tunc existentes statuendis vigore tamen earumdem praesentium, nec alias alioquin praesens reservatio nulla sit eo ipso integre respective persolvendas, ac juxta providam dicti Josephi Mariae Episcopi administrationem, ejusque prudens arbitrium in dictae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini, illiusque Ministrorum augumentum, aut ejus Canonicatuum, et Praebendarum fructuum, redditium, et proventuum incrementum, seu Chori, et Sacrarii, ac futurorum Cappellanorum hujusmodi commodum, et utilitatem convertendas Apostolica auctoritate praefata etiam perpetuo reservamus, constituimus, et assignamus.

Decernentes Sancti Joannis, et Sanctissimi Salvatoris Parochialium Ecclesiarum Rectores pro tempore existentes hujusmodi ad integram solutionem unius, et alterius Pensionum per praesentes, ut praefertur reservatarum praefatarum dictae Collegiatae Ecclesiae S. Martini perpetuo faciendam juxta reservationis, constitutionis, et assignationis praefatarum tenorem fore efficaciter obligatos.

Ac volentes, et eadem auctoritate statuentes, quod ille ex Sancti Joannis, et Sanctissimi Salvatoris Parochialium Ecclesiarum Rectoribus pro tempore existentibus praefatis, qui respective in dictis terminis, vel saltem infra triginta dies illorum singulos immediate sequentes unam, et alteram Pensiones per praesentes, ut praefertur reservatas praefatas

per eos dictae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini tunc respective debitas non persolverit cum effectu lapsis diebus eisdem sententiam excommunicationis incurrat, a qua donec dictae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini, vel eidem Procuratori, aut Œconomo, seu Administratori, vel Deputato hujusmodi de una, et altera pensionibus per praesentes, ut praefertur reservatis praefatis eidem Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini tunc debita integre satisfactum, aut alias cum dicta Collegiata Ecclesia Sancti Martini, vel cum Procuratore, aut Œconomo, seu Administratore, vel Deputato praefato super hoc amicabiliter concordatum fuerit praeterquam in mortis articulo constitutus absolutionis beneficium nequeat obtinere.

Si vero per sex menses dictos triginta dies immediate sequentes sententiam ipsam animo, quod absit, substinuerit indurato, ex tunc effluxis mensibus eisdem, Sancti Joannis, aut Sanctissimi Salvatoris Parochialibus Ecclesiis praefatis respective perpetuo privatus existat, illarumque una, aut altera respective vacare censeantur eo ipso.

Praesentes quoque literas, et in eis contenta, et expressa quaecumque ullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis nostrae etiam ex eo quod causae, propter quas praemissa emanarunt coram Nobis, vel alibi adductae, verificatae, et justificatae, ac primodictae Parochialis Ecclesiae Rector praefatus, dictaeque Confraternitatis dilecti etiam Filii Confratres, et Officiales, necnon duo Procuratores ab eodem Fructuoso, ut praefertur deputati, ac dilectae in Christo Filiae Abbatissa, seu Priorissa, et Moniales Monasterii hujusmodi, ac quicumque alii in praemissis, et circa ea interesse forsan quomodolibet habentes, seu habere praetendentes ad id vocati, citati, et auditi non fuerint, ac consensum suum eisdem praemissis non praestiterint, aut alio quantumvis substantiali, et formali defectu etiam in corpore Juris clauso notari, impugnari, invalidari, retractari, in Jus, vel controversiam vocari, ad viam, et terminos Juris reduci, aut adversus illas quodcumque Juris, vel Facti, aut gratiae remedium, vel oris aperitionem impetrari neque illas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam per quascumque Constitutiones Apostolicas, aut Cancellariae nostrae Apostolicae regulas quandocumque etiam in crastinum Assumptionis Nostrae, et Successorum Nostrorum ad Summi Apostolatus apicem, vel alias sub quibuscumque tenoribus, et formis editas, et in posterum edendas comprehendi, sed semper ab illis excipi, et quoties ille emanabunt toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per Episcopum Portugallensem, ac Priorem, et Capitulum, et Canonicos dictae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini, futurosque octo Cappellanos hujusmodi pro tempore existentes, et eorum quemlibet quandocumque eligenda concessas, et validas, et efficaces fore, et esse, suosque plenarios, et integros effectus in omnibus, et per omnia sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum inviolabiliter observari.

Sicque, et non alias per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate fungentes etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, dictaeque Sedis Nuncios, ac alios quoscumque quavis auctoritate, potestate, prerogativa, et privilegio fungentes, ac honore, et praeeminentia fulgentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri, et interpretari debere, et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, Motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus irritum, et inane decernimus.

Quo circa dilectis Filiis Causarum Curiae Camerae Apostolicae Generali Auditori, ac Decano, et antiquiori Canonico Ecclesiae Portugallensis motu simili per Apostolica scripta mandamus quatenus Ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios faciant auctoritate nostra unam, et alteram pensiones per praesentes, ut praefertur reservatas praefatas eidem Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini, vel Procuratori, aut Œconomo, seu Administratori, vel Deputato hujusmodi juxta reservationis, constitutionis, assignationis, ac decreti praefatorum continentiam, et tenores

integre perpetuo persolvi, et nihilominus quemlibet ex Sancti Joannis, ac Sanctissimi Salvatoris Parochialium Ecclesiarum Rectoribus pro tempore existentibus praefatis, quem hujusmodi excommunicationis sententiam incurrisse eis constiterit quoties super hoc pro parte dictae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini fuerint requisiti tamdiu Dominicis, et aliis festivis diebus in Ecclesiis dum major inibi Populi multitudo ad divina convenerit excommunicatum publice nuncient, et faciant ab aliis nunciari, et ab omnibus arctius evitari, donec Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini, vel Procuratori, aut Œconomo, seu Administratori, vel Deputato hujusmodi de una, et altera Pensionibus per praesentes, ut praefertur reservatis hujusmodi dictae Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini tunc debita, fuerit integre satisfactum, Ipseque Excommunicatus ab hujusmodi Excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerit obtinere, Contradictores per censuras Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo.

Non obstantibus praefata fundatione dicti Fructuosi, illiusque ultima voluntate, et quatenus opus sit Nostris, et Cancellariae praefatae regulis » de jure quaesito non tollendo, et de praestando consensu in Pensionibus, ac de exprimendo vero annuo valore in dismembrationibus Beneficiorum Ecclesiasticorum, et de eisdem dismembrationibus committendis ad Partes vocatis quorum interest, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati dismembrationes perpetuas, nisi in casibus a Jure permissis fieri prohibentis, nec non felicis recordationis Benedicti Papae XIII. Praedecessoris nostri Pensiones annuas super fructibus, redditibus, et proventibus Parochialium Ecclesiarum reservari prohibentis, aliisque Apostolicis etiam in Synodalibus Provincialibus, generalibus, universalibusque Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictaeque Collegiatae Ecclesiae Sancti Martini etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque Indultis, et Literis Apostolicis quibusvis Personis etiam in contrarium praemissorum specialiter, vel generaliter, ac etiam pluries concessis approbatis, et innovatis quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret eorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata inserti forent eisdem praesentibus pro plene, et sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime, ac specialiter, et expresse hac vice dumtaxat motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Aut si Sancti Joannis, et Sanctissimi Salvatoris Parochialium Ecclesiarum Rectoribus pro tempore existentibus hujusmodi, vel quibusvis aliis communiter, aut divisim ab eadem sit sede indultum quod ad praestationem, vel solutionem Pensionis alicujus minime teneantur, et ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facientes plenam, et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Et quibusvis aliis privilegiis, indulgentiis, indultis, et Literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant perque praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, et de quibuscumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris Literis mentio specialis.

Volumus autem quod una sexaginta super Sancti Joannis, et altera Pensiones annuae biscentum scutorum monetae ad rationem Julio rum decem pro quolibet scuto hujusmodi super Sanctissimi Salvatoris Parochialium Ecclesiarum praefatarum respective fructibus, redditibus, et proventibus hactenus in Dataria nostra Apostolica pro Personis per Romanum Pontificem pro tempore existentem quandocumque nominandis dicta Apostolica auctoritate reservari solitae, firmae, et illesae remaneant, et imposterum, ut antea pro Personis nominandis hujusmodi Apostolica auctoritate praefata reserventur perinde ac si una octoginta super Sancti Joannis, et altera Pensiones annuae perpetuae praefatae centum viginti Ducatorum auri parium super Sanctissimi Salvatoris Parochialium Ecclesiarum praefatarum respective fructibus, redditibus, et

proventibus hujusmodi per Nos minime reservatae fuissent.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, sanationis, convalidationis, erectionis, institutionis, praecepti mandati, concessionis, impartitionis, substitutionis, subrogationis, reservationis, constitutionis, assignationis, decreti, statuti derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contrahire.

Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo octavo Nono Kalendas Aprilis pontificatus Nostri anno nono.

Loco ✠ Plumbi.

V.

DE INDULTIS

S. R. E. Cardinalibus testandi, et disponendi de Sacris Supellectilibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUM SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Inter arduas Apostolici Ministerii Nostri curas, sicuti Nos oportet, non modo Patrem in abscondito orantes, sed publicis etiam Ecclesiae officiis, sacrisque conventibus praesidentes, Divinam opem sine intermissione implorare; ita Nos decet Pontificii Sacelli, in quo pleraque hujusmodi officia per annum solemniter peraguntur, splendori, et cultui prospicere, ejusque rationibus, juribusque tuendis, debitum providentiae studium impendere.

Card. Accoramboni testamentum proprii Sacelli dispellectilium privato Oratorio Agnati sui legavit.

§. 1. In ultimo, cum quo decessit, testamento bonae mem. Joseph S. R. E. Cardinalis Accoramboni nuncupatus, Sacelli sui domestici vasa argentea auro obducta, una cum reliqua sacra Supellectile, reliquit in usum similis Sacelli, quod ab Ignatio Accoramboni agnato in suis Aedibus Spoleti constituendum mandavit. Sed contendentibus Camerae Nostrae Apostolicae Ministris, invalidam hac in parte fuisse dicti Cardinalis dispositionem; et praedictam argenteam, aliamque supellectilem sacram, Pontificio Nostro Sacello adjudicari postulantibus; eaque controversia delata ad Tribunal Dilecti Filii Thesaurarii Nostri Generalis; hujus Auditor, omnibus attente perpensis, sententiam pro Nostro Pontificio Sacello pronunciavit. A qua sententia quum Dilectus etiam Filius Philippus Accoramboni praefati Cardinalis haeres ad plenam Cameram appellasset, visum est Nobis universum Collegium Clericorum Praesidentium, aliorumque Officialium praefatae Camerae, quo die Causam hanc dijudicaturi erant, coram Nobis convocare; idque eo libentius fecimus, quod, quum omnia fere Curiae Nostrae Tribunalia, per hos transactos Pontificatus Nostri annos, praesentia Nostra decoraverimus, nondum id erga illustre istud Officialium, et Judicum Apostolicae Sedis Collegium praestiteramus. Itaque indicto coram Nobis die XII. mensis Januarii Domini MDCCXLVIII. Camerae plenae consensu, et partium rationibus per singulos Clericos in eadem suffragium ferentes, diligenter discussis, totius Collegii consensione Decretum prodiit: *Mandatum Domini Thesaurarii esse exequendum, et sententiam confirmandam, juxta modum a Sanctitate Sua declarandum quoad Candelabra, et Supellectilia excepta in Bulla Urbani VIII.*, quod ubi approbatione Nostra confirmatum fuit, mandavimus, ut universa domestici Sacelli praedicti Cardinalis Supellex, *Exceptis Candelabris, Malluvils, et Guttorniis*, Bacili, et Bocali *vulgo nuncupatis*, quae quidem haeredi reliquimus, in Pontificii Sacelli Nostri Sacrarium inferretur.

Sed Ministris Camerae Apostolicae illum pro Sacello Pontificio repetentibus.

Sententia pecuniam hos fertur.

Causa discutitur in plena Camera coram Sanctissimo.

§. 2. Hujus Resolutionis fundamentum agnitum fuit in fel. record. Praedecessoris Nostri Urbani Papae VIII. Constitutione CLXVI., quae incipit: *Aequum est*, in qua alterius Praedecessoris Clementis Papae VII. Constitutionem renovans, omniaque et singula indulta disponendi de sacra domesticorum Oratoriorum supellectile, S. R. E. Cardinalibus alias concessa, abrogans, decrevit, et statuit, ut sequitur: *Motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, etiam ipsam Constitutionem Clementis Praedecessoris hujusmodi innovantes, et ampliantes, quod de caetero perpetuis futuris temporibus praefata omnia, et singula Mitrae, Pluvialia, Tunicellae, aliaque or-*

Resolutionis ratio demonstratur ex Constitut. Urb. VIII.

Resolutionis pleni tenore sequentis forma juxta modum a Pontifice declaratum.

Mandatum, et declaratio Pontificia.

namenta, et vestimenta, ac Calices, Patenas, Vasa etiam aurea, et argentea, aliaeque res, et utensilia quomodolibet nuncupata, praesertim benedicta, seu consecrata, quibus S. R. E. Cardinales nunc et pro tempore existentes, etiam praefatam, seu quamcumque aliam similem, vel dissimilem facultatem Apostolicam de illis disponendi, ac ad haeredes etiam ab intestato transmittendi, ut praemittitur, habentes, non solum in Cappella Pontificis, seu Processionibus, caeremoniis, et aliis functionibus Pontificiis praefatis, sed etiam in eorum Cappellis privatis hactenus, vel in futurum pro tempore quomodolibet usi fuerint, ad Sacristiam praefatam ipso jure spectent et pertineant, et ad illam deferri, illique realiter consignari debeant statim post obitum ipsorum Cardinalium, excepta una Tunicella pro quolibet Cardinale Diacono, et una Planeta pro quolibet Cardinale Presbytero, ac uno Pluviale pro quolibet Cardinale Episcopo, ac exceptis Candelabris, ac Mallueiis, et Gutturniis, Bacili, et Bocali vulgo nuncupatis, etiam aureis, vel argenteis, hac perpetua valitura Constitutione Nostra statuimus, et ordinamus.

Julius III. jamdudum Cappellam Apostolicae affecta decrevit Paramenta Sacra Cardualium.

§. 3. Qua quidem lata lege, Pontificii Sacelli Sacrarii antiqua redintegravit jura, quae jamdudum fel. rec. Praedecessor pariter Noster Julius Papa III. in sua Constitutione VII., cujus initium est: *Cum sicut*, his verba asseruerat: *Hujusmodi paramenta, ac ornamenta Cappellae ipsarum Cardinalium, quae jam tanto tempore, quod ejus initii hominum memoria non habetur, Cappellae Apostolicae, in qua Missae Papales celebrantur, devolvi consueverunt.* Id autem ad eam aetatem probabiliter referri potest, qua primum coeperunt Ecclesiastica Officia solemni, et publico ritu in Pontificii Palatii Sacellis persolvi, ex quo scilicet Romani Pontifices Avenione in Urbem reduces fuerunt. Non quod antea quoque in Apostolicis Ædibus Lateranei, Oratoria, et Sacella minime existerent; sed quod in ipsis Sacri Conventus non haberentur, qui publice fieri solebant in Urbis Ecclesiis, et Basilicis, ad quas Stationes pro tempore indicebantur, ut ex Sancti Gregorii Homiliis in variis ipsius Urbis Ecclesiis habitis, et ex vetustis Ordinibus Romanis colligitur. Id autem quum in Avenionensi Civitate perfici minime potuisset, idcirco ibi in Apostolico Palatio Sacella ad Pontificalium solemnitatum usum erecta fuerunt; idque in causa fuit, ut Romae quoque post Pontificum reversionem; magnifica in Apostolicis Palatiis Sacella extruerentur, in quibus pleraeque functiones peragerentur, quae antequam Pontifices Avenionne Sedem figerent, ut supra dictum est, publice in Basilicis, aliisque Urbis Ecclesiis fieri consueverant.

Olim Cappellae Pontificiae habebantur in Urbis Basilicis, et Stationum Ecclesiis.

Sacella in Palatio Apostolico ad Pontificalium usum Aven. primum deinde Romae erecta fuerunt.

Id probatur ex Ordinibus Romanis diversis temporibus editis.

§. 4. Et sane in Ordine Romano, quem edidit Jacobus olim Sancti Georgii in Velabro Diaconus S. R. E. Cardinalis Cajetanus, qui Cardinalitium Dignitatem a Bonifacio Papa VIII. Patruo suo accepit, nec verbum quidem legitur de Solemnitatibus in Pontificii Palatii Sacello habitis antequam Pontifices Avenionem migrarent. Contra vero in altero Ordine Romano, quem scripsit Petrus Amelius, postquam Pontifices Romam redierant, de Praedecessore Nostro Bonifacio IX. narratur, quod Beatae Birgittae Vidnae Canonizationem in Palatii Sacello peregerit, propterea quod ea nocte, quae designatam hujusmodi Solemnitati diem praecessit, gravi morbo correptus fuisset non sine mortis periculo; a quo tamen ipsius Beatae intercessione liberatus, sequenti die in Basilica Vaticana ritu solemni Missam celebravit. Praeterea in Caeremoniali Augustini Piccolominei quondam Episcopi Pientini, quem sub auspiciis Leonis Papae X. Christophorus Marcellus tanquam suum opus edidit, ubi de Dominica prima Adventus, aliisque per anni cursum solemnitatibus agitur, saepe quidem Ecclesia, at saepe etiam Sacellum, seu Cappella memoratur: Et quamvis recol. mem. Praedecessor Noster Sixtus Papa V. in sua Constitutione XXII., quae incipit: *Egregia Populi Romani*, antiquam Consuetudinem quoad Functiones Pontificales in Basilicis, et Ecclesiis per Urbem celebrandas, in pristinum restituere volens, statos dies, certasque Ecclesias pro uniuscujusque solemnitatis celebritate designasset; nihilominus usus invaluit, ut pleraeque ex ipsis in Apostolicarum Ædium Sacellis peragantur.

Sixti V. consilium de restituendis Stationum celebritatibus contrarie consuetudini edit.

Pontif. jurisdictioni Sacelli Pontificii non potuit Cardinalis Accoramboni, vigore laudii perpetualis, jus eram Supellectilem privative Cappellae legare.

§. 5. Porro jus istud, quo Cappella Apostolica a tanto jam tempore, ut praefertur, gaudere dignoscitur, et quidem ratione functionum, quae in ea ab ipsis S. R. E. Cardinalibus, vel saltem cum eorum assistentia peraguntur, quaeque continuum sacrae Supellectilis usum requirunt; quodque, ut superius etiam demonstravimus, a Praedecessore Nostro Urb. Papa VIII. speciali Constitutione assertum, et confirmatum fuit; non ita labe-

factari visum est, in casu, de quo agebatur, per Indultum a fel. record. Benedicto Papa XIII. per Literas in forma Brevis concessum praedicto Josepho Cardinali, ut harum Literarum vigore potuerit hic praefatam Cappellae suae Supellectilem domestico haeredis Oratorio legare.

Immo idipsum Indulto vigorem adimit, et Urbani legem in integrum restituit.

§. 6. Quamvis enim in hujusmodi Literis praefatae Urb. VIII. Constitutioni expresse fuerit derogatum, eidemque Cardinali plena, et ampla concessa sit facultas testandi, et disponendi de omnibus, et singulis Mitris, Pluvialibus, Planetis, Tunicellis, aliisque ornamentis, et vestimentis Ecclesiasticis, et aliis rebus, et utensilibus Divino cultui dicatis, seu destinatis, aureis, seu inauratis, tam privatae Cappellae ipsius Cardinalis, quam iis, quibus in Cappellis, Coeremoniis, Processionibus, et aliis Functionibus Pontificiis usus fuisset; Cum tamen idem Cardinalis de praemissis non disposuerit juxta formam in praefato Indulto praescriptam, praedicta Urbani VIII. Constitutio suam vim, auctoritatemque recuperat, et in illius sequelam, jure meritoque judicatum, rescriptumque fuit, ut supra narravimus.

Indultum enim formam disponendi praescriptam favore Cappellae publicae.

§. 7. Quod autem praedictus Cardinalis de sacra Oratorii sui supellectile ad formam Indulti non disposuerit, in dubium minime revocatum est. Etenim quum in relatis Benedicti Praedecessoris Literis ea conditio expresse apposita legatur: *Dummodo tamen de illis in favorem alicujus Ecclesiae, seu Cappellae, vel Loci Pii, arbitrio tuo disponas:* Quumque Cardinalis Accorambonus de praemissis omnibus disposuerit in favorem Cappellae Speleti in suis Ædibus erigendae; clarum est, servatam ab eo non fuisse formam in Pontificio Indulto sibi praescriptam. Nec enim ullius momenti, ad casum, de quo agitur, reputata fuit quaestio, quae inter Partium defensores agitabatur, an scilicet ea Loca, quae in privatis Domibus ad Sancti Sacrificii celebrationem destinantur, *Cappellae* nomine, vel potius *Oratorii* appellanda sint; aut, etiamsi *Cappellae* nuncupari possint, an saltem ad aliquam distinctionem statuendam inter eas, aliasque Cappellas, quae in publicis Ecclesiis erectae sunt, et Altaria lateralia continent, *Cappellae privatae* appellari debeant. Nam si advertatur, *Cappellae* nomen in praecitato Brevi medium tenere locum inter *Ecclesiam*, et *Locum Pium*, quae sane nomina ad publica dumtaxat loca referri possunt; ait siquidem Breve in loco supra relato: *In favorem alicujus Ecclesiae, seu Cappellae, vel Loci Pii, arbitrio tuo disponas;* facile erit exinde inferre, Pontificem id intelligi voluisse non de Cappella privata in domesticis ipsius Cardinalis Ædibus extructa, vel extruenda, sed de publica Cappella intra alicujus Ecclesiae ambitum constituta. Eoque magis id rationi consonum apparet, quod quum praefatis Praedecessoribus Nostris, in suis Constitutionibus pro Sacello Pontificio editis, propositum sit, non solum Cameram Apostolicam a tot, tantisque expensis pro ipsius Sacelli apparatu necessariis aliqua ex parte sublevare; verum etiam aliquem justum modum imponere privilegio, quod S. R. E. Cardinalibus concedi consuevit, de bonis etiam ex Ecclesiasticis proventibus acquisitis, in favorem propinquorum testandi, et disponendi; quo scilicet, si ex Cardinalium testamentis reliqua eorum bona ad propinquos deferantur (quemadmodum de bonis praefati Cardinalis evenisse dignoscitur), sacra saltem vasa, atque ornamenta, vel juxta praescriptum Constitutionum generalium, ad Pontificiae Cappellae Sacrarium devolvantur, vel juxta Indultorum formam, in alicujus Ecclesiae, seu Cappellae, vel Loci Pii beneficium cedant: porro si Indulta hujusmodi etiam de Cappellis privatis, quae in Haeredum Domibus sunt, intelligi deberent, provida Pontificum mens, optato fraudaretur effectu; quum satis constet in diem contingere, ut Ædium Domini hujusmodi domestica Oratoria in usum propriae habitationis convertant; eorumdem vero sacra supellex, jure dominii, quod Haeredes liberum in eam exercent, saepe venalis fiat, ac, dummodo ejus aestimatio ratione benedictionis, aut consecrationis non augeatur, illius pretium libere et licite in Dominorum commodum redigatur.

Et ratio suadet:

Quod ita esse probant ipsa Indulti verba.

Irritum quoque renuntiavit privilegium transmittendi ad Haeredes, ut his favore Cappellae publicae disponeret.

§. 8. Frustra vero praefati Testamenti Defensores replicabant, Cardinalem haeredem promptum et paratum esse ad publicam Cappellam, sive Oratorium publicum construendum prope domesticas suas Ædes: idque ipsi negari non posse contendebant, propterea quod laudatum Benedicti Praedecessoris Indultum, non ipsi solum Cardinali facultatem tribuerat ita de praemissis testandi et disponendi, sed etiam *illa ad haeredes suos, si ipsum intestatum mori contingeret, transmittendi, dummodo tamen*

de illis in favorem alicujus Ecclesiæ, seu Cappellæ, vel Loci Pii, vel ipse arbitrio suo disponeret, vel ipsius hæredes, et successores, quatenus ipse ab intestato decederet, disponeretur, ut in iisdem legitur. Prætermissis enim aliis responsionibus, visum est, ipsius Cardinalis Testamentum, quo de Cappellae suae supellectili, ut præfertur, disposuit, prætensam hæredis facultatem ex Indulti Literis desumptam, penitus de medio sustulisse. Haec siquidem facultas in Literis ipsis Hæredi concessa erat, pro eo casu dumtaxat, quo Cardinalis ipso nihil disposuisset: *si te intestatum mori contigerit etc. quatenus ab intestato decedas etc.*: sed alium casum sane non respiciebat, quo scilicet idem Cardinalis testamentariam dispositionem exarasset, at Pontificio Indulto minime conformem; fuit illa, quam hactenus examinavimus, quaeque causam dedit, ut Urbani Lex pro Pontificio Sacello dudum statuta, vim suam resumpsisse censeretur.

Nam illud obtineret dumtaxat, si nihil a Cardinali dispositum fuisset.

§. 9. His potissimum fundamentis quum innixum fuerit Rescriptum a plena Camera coram Nobis dicta die congregata editum, Nos illud, iisdem de causis, jam tunc approbatione nostra ratum fecimus; et nunc tenore praesentium, et Apostolicae auctoritatis plenitudine, confirmamus et roboramus. In quo non id Nobis propositum est; ut quidquam detrahamus legitimis Privilegiis, quae Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, non solum propter conspicuam eorum Dignitatem, sed etiam propter gravissimos labores, quos pro Apostolica hac Sancta Sede assidue sustinent, jure ac merito concessa dignoscuntur; quum etiam Nos ipsi Praedecessorum nostrorum vestigiis insistentes, similia Indulta disponendi de sacris supellectilibus libenter concesserimus iis, quos ad Cardinalitiam dignitatem assumpsimus; sed eo dumtaxat spectamus, ut conditiones, quae in eorum Indultis provide apponuntur, suum debitum sortiantur effectum; ipsique, si concessis facultatibus uti voluerint, de sacris hujusmodi supellectilibus erga Ecclesias, seu Cappellas publicas, aut Loca Pia, benefici sint. Quod ubi in animum induxerint, Nos sane, salva Privilegiorum ipsis concessorum amplitudine, et per modum consilii, ab aequitatis lamen ratione, ut Nobis videtur, minime sejuncti, eosdem vehementer hortamur, ut eas potissimum Ecclesias prae oculis habeant, quas, sive Metropolitanas, sive Cathedrales, sive Abbatiales, aut ad Ecclesiastica ipsorum Beneficia spectantes, gubernaverint, et obtinuerint; quas quidem Ecclesias beatae memoriae Praedecessor Noster S. Pius Papa V. in hoc rerum genere tam amplo Privilegio donavit, ut in sua Constit. XXXXII., quae incipit: *Romani Pontificis*, decreverit, et declaraverit, quaecumque ornamenta, paramenta, vasa, et alia utensilia sacra, ad usum, et Cultum Divinum in privatis Cappellis, et Oratoriis Episcoporum, Abbatum, aliorumque Ecclesiastica Beneficia obtinentium alias destinata, sub appellatione Spoliorum Camerae Apostolicae deditorum minime venire debere, nec etiam sub quibusvis testandi facultatibus, et Indultis comprehendit; sed ad singulas Ecclesias, Monasteria, et Beneficia, in quibus praedicti resederint, aut quibus praefuerint, seu quae alias obtinuerint, omnino spectare, et pertinere. Tum etiam pari ratione iisdem commendamus Ecclesias illas, quarum titulum ac Regimen in ipso Cardinalatus ordine obtinuerint, quae etiam in Sancta Synodo Lateranensi V. impense ipsis commendatae fuerunt, ut videre est in Cap. II. Bullae super Reformatione Curiae a rec. mem. Praedecessore pariter Nostro Leone Papa X. in ipsius Synodi sessione IX. promulgatae.

Pontifex itaque plenae Camerae rescriptum confirmat.

Neque per id Cardinalium Indultis quidquam detrahitur, sed eorum vera interpretatio traditur.

Item ex Concilio Lateranens V.

§. 10. Volumus autem praesentes Literas, in dicta Camera, ejusque Libris, ad formam Constitutionis rec. mem. Praedecessoris quoque Nostri Pii Papae IV. de registrandis, admittendas, et registrandas, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod dictus Philippus, et forsan alii desuper interesse habentes, seu habere praetendentes illis non consenserint, aut non sufficienter auditos se fuisse contendant, nullo utnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut alio quovis defectu, etiam substantiali, aut ex alio quovis capite, etiam in corpore juris clauso, seu occasione, vel causa, etiam quantumvis justa, rationabili, et privilegiata, notari, impugnari, invalidari, et retractari posse, sed ipsas praesentes Literas semper validas, firmas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac Sacrario Sacelli Nostri plenissime suffragari.

Clausulae pro praesentium firmitate.

Adhortatio ad Cardinales circa sacrorum, Vasorum, et supellectilium dispositiones desumpta ex praeser-pto Constitutionis 42. Sancti Pii V.

§. 11. Sicque et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Au-

Aliter judicari prohibetur.

ditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Camerarium, et alios Cardinales, etiam de Latere Legatos, necnon dictae Camerae Praesidentes Clericos, aliosque Officiales, nunc, et pro tempore existentes, in quavis causa, et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Derogatio contrariis.

§. 12. Non obstantibus praemissis, et praesertim praedicta lite, seu controversia hujusmodi, cujus statum, et merita, et alia quaecumque etiam specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirentia praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis haberi, illamque penitus, et omnino extinctam esse, et fore etiam decernimus; Necnon, quatenus opus sit, nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de Jure quaesito non tollendo, et quibusvis usibus, et consuetudinibus, et actibus, ex interpretatione Indultorum S. R. E. Cardinalibus praedictis super facultate de bonis, et rebus propriis testandi; nec non illa, et alias ad haeredes ab intestato transmittendi concessorum, in contrarium praemissorum forsan introductis et gestis: Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis ejusdem S. R. E. Cardinalium Collegio, ac Ecclesiis, et Locis quibuslibet, et quibuscumque Personis cujuscumque status, gradus, conditionis, qualitatis, et Dignitatis, etiam individua expressione dignis, etiam in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis: Quibus omnibus, et singulis, caeterisque contrariis quibuscumque, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et inserterentur, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum specialiter, et expresse derogamus eaque respective nullatenus obstare decernimus.

Fides praestanda transumptis.

§. 13. Volumus etiam, ut earumdem praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem fides ubique Locorum tam in Judicio, quam extra illud habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, confirmationis, hortationis, commendationis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pontif. anno 9. die 22. Aprilis 1749.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarn. Dom. 1749. x. Kal. Maji, Pontificatus Nostri Anno Nono.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 7. Maji ejusdem anni.

ABBATI MONASTERII

Campidunensis Ordinis S. Benedicti, ejusque Successoribus in perpetuum conceditur facultas ministrandi Sacramentum Confirmationis Christifidelibus suae Jurisdictioni spirituali subjectis.

BENEDICTUS EPISCOPUS VI.

Servus Servorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

Suprema dispositione, cujus inscrutabili Providentia ordinationem suscipiunt universa, super eminenti Apostolicae Dignitatis specula, nullis nostris licet suffragantibus meritis,

sed solum per ineffabilem Divinae Bonitatis abundantiam constituti, et in illius domo dispensatores effecti, ad ea, per quae Monasteriorum quorumlibet, illorum praesertim, quae ab antiquo tempore fundata, variisque privilegiis, et gratiis a Summis Pontificibus condecorata reperiuntur, et in quibus utpote peringnibus Personas praecipua generosi stemmatis nobilitate fulgentes Altissimo famulatum exhibere percipimus, decori, et opportunitati, nec non illorum subditorum spiritualibus commodis, Divinique cultus augmento per novae concessionem gratiae per amplius consulitur, vota libenter intendimus, ac in his Pastoralis Officii nostri partes favorabiliter impartimur, prout Locorum, et Personarum hujusmodi qualitatibus, ac circumstantiis matura consideratione pensatis, ad Omnipotentis Dei, ejusque Gloriosissimae Genitricis Virginis Mariae laudem, et gloriam, devotionis quoque Christifidelium propagationem in Domino conspicimus salubriter expedire.

Insignia Privilegia Abbati, et Monasterio Campidonensi dudum concessa.

§. 1. Sane pro parte Dilecti Filii Engelberti de et in Sergestein moderni Abbatis Monasterii, Abbatiae Ducalis et Imperialis nuncupati, Beatae Mariae Virginis in Coelos assumptae Oppidi Civitatis Campidunensis Ordinis Sancti Benedicti nullius Dioecesis Provinciae Moguntinae, Sacri Rom. Imperii Principis Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod dictum Monasterium, alias et usque de anno Domini septingentesimo septuagesimo tertio a Beata Hildegarde fundatum, unum ex principalioribus dicti Ordinis Monasteriis tam in spiritualibus, quam in temporalibus existit, illiusque pro tempore existens Abbas, nedum inter praecipuos Sacri Romani Imperii Principes in Dieta Ratisbonensi Sedem, ac Votum, et Vocem habet, sed etiam pro tempore existentis Romanorum Imperatricis perpetui Archimarescalli munere fungitur, ac in pluribus sibi subjectis Oppidis, et Locis Campidunensis Ducatus, et ditionis temporalem; in primodicto vero Monasterio, quoad Sedi Apostolicae immediate subjectum existit, ac in Parochiali Ecclesia Sancti Laurentii dicti Oppidi Campidunensis spiritualem, ac exemptam, et Ordinariam exercet Jurisdictionem; quamplurimis etiam, tum Apostolica a diversis Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, tum Imperiali, et qualibet alia respective auctoritate concessis et elargitis, et Monasterium primodictum, illiusque Abbas, et Monachi pro tempore existentes gaudent Indultis, gratiis, privilegiis, facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, praeminentiis, et antelationibus, et ipse Engelbertus Abbas nuper speciali Abbatialem Ducalem nuncupatam Ecclesiam sub invocatione Assumptionis Beatae Mariae Virginis, et Sanctorum Gordiani, Epimachi, et Castuli Martyrum noviter restauratam, consecrandi facultate a Nobis decoratus fuit.

Nova petitio, et causae fundamenta.

§. 2. Si autem, sicut eadem petitio subjungebat, aliud valde quidem opportunum dicto Engelberto Abbati, illiusque successoribus primodicti Monasterii Abbatibus pro tempore existentibus, a Nobis, et Sede Apostolica praefata concederetur Indultum, videlicet, ut ipse Engelbertus Abbas, ejusque successores primodicti Monasterii Abbates pro tempore existentes praefati, Sacramentum Confirmationis utriusque sexus Cristifidelibus subditis primodicti Monasterii, et Parochialis Ecclesiae praefatae Parochianis tantum ministrare possint, hoc profecto, et ad Catholicae Religionis bonum, et ad dictorum subditorum animarum salutem plurimum conferret; Quandoquidem cum dicti subditi, non sine gravi eorum incommodo et molestia, ad alia Loca pro dicto Sacramento Confirmationis suscipiendo se conferre coguntur, inde evenit, quod ipsi aut Sacramentum hujusmodi nonnisi in provecta aetate suscipiunt, vel, ut saepius accidit, absque dicto Sacramento vitam misere ducentes, ab humanis decedunt. Hinc dictus Engelbertus Abbas, qui haereticos in dicto Oppido degentes ad Fidem Catholicam amplectendam pari solicitudine, et zelo, et non sine effectu perducere curat, dictos subditos, et Parochianos Catholicos, et praesertim noviter ad dictam Fidem conversos, ad hoc ut ipsi fortius, et validius in spirituali lucta contra animae inimicos dimicare queant, Confirmationis Sacramento hujusmodi in congrua, et conveniente aetate muniri summopere exoptat; Quare pro parte dicti Engelberti Abbatis Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus dictorum subditorum, et Parochianorum indemnitati, eorumque animarum saluti in praemissis opportune consulere de benignitate Apostolica dignaremur.

Indultum, de quo in Rubrica, conceditur

§. 3. Nos igitur, qui, quantum cum Domino possumus, spiritualem Cristifidelium consolationem, et utilitatem pii Patris affectio-

Abbatibusque successoribus in perpetuum.

ne prosequimur, opemque, et operas nostras ad id impendimus efficaces, praefato Engelberto Abbati specialem gratiam facere volentes, ipsumque Engelbertum Abbatem a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Engelberto Abbati, illiusque successoribus primodicti Monasterii Abbatibus pro tempore existentibus praefatis, ut ipsi indumentis Pontificalibus induti, recepto prius Oleo Sacro a quocumque Catholico Antistite, gratiam, et communionem dictae Sedis Apostolicae habente confecto, dictum Confirmationis sacramentum subditis dicti Monasterii, et Parochialis Ecclesiae praefatae Parochianis, spirituali Jurisdictioni ipsius Engelberti Abbatis, et pro tempore existentis Abbatis primodicti Monasterii subjectis tantum quocumque tempore conferre possint et valeant, Apostolica auctoritate earumdem tenore praesentium perpetuo concedimus, et indulgemus, ac plenam, et liberam, et omnimodam facultatem, et potestatem desuper impertimur.

Decreti Clausulae Derogatoriae.

§. 4. Nec non ipsum Engelbertum Abbatem, ejusque successores primodicti Monasterii Abbates pro tempore existentes praefatos desuper a quoquam quavis auctoritate fungentes, vel dignitate fulgentes, sub quovis praetextu, colore, vel ingenio, causa, et occasione inquietari, perturbari, aut quovis modo impediri nullatenus unquam posse; sicque et non aliàs per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, Sedisque Apostolicae praefatae Nuncios judicari, et definiri debere; Et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibusque Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus, ac, quatenus opus sit, dicti Ordinis, et Monasterii primodicti, etiam Juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, perpetuae concessionis, indulti, licentiae, et facultatis, impartitionis, decreti, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimonono, sexto Kalendas Maji Pontificatus Nostri Anno Nono.

Dat. die 26 April 1749.

VII.

SUPER CONSERVATORIIS

Virginum Anglicanarum nuncupatarum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium

Quamvis juxtà Dei Omnipotentis judicio nullus finis sit arduis, acerbisque curis, gravibusque molestiis, quae Nos undique ac sine intermissione circumstant, et opprimunt: attamen constitutum Nobis est, coelestis auxilii fiducia, animum non despondere: Et quoniam, ipsius Dei beneficio, neque vires, nequn rerum, et negotiorum reminiscentia Nos in hac provecta jam aetate destituunt, nullum Nobis credimus detrectandum esse laborem, quemcumque ad optimum Ecclesiae Sanctae regimen humilitati Nostrae commissum conducere posse repulemus. Itaque quoties exorientium controversiarum natura Apostolicae auctoritatis judicium requirere videtur, Nostramque operam, aliorum consilio adjutam, ad earum rectam decisionem haud inutilem fore judicamus; eas ipsas ab inferioribus quibuscumque Judicibus, et Tribunalibus avocatas, cognitioni Nostrae reservare, ac judiciali sententia prolata, dirimere, ac terminare consuevimus.

Pontifex pro Ecclesiae regimine quoscumque casus ad se avocat, illisque cum aliorum Consilio decidit.

Controversia orta fuit inter Curiam Episcopalem Augustanam et duo Con-

§. 1. Hinc instituto nostro inhaerentes, quum quaedam controversia non ita pridem exorta fuisset inter Curiam Episcopalem Augustanam ex una, et duo Conservatoria Virginum

servatorum Virginum Anglicanarum super obedientia Episcopo Augustano praestanda.

Anglicanarum nuncupatarum, unum nimirum in ipsa Civitate Augustae Vindelicorum, alterum vero Mindelheimi, ejusdem Augustanae Dioecesis Oppido, existentia, ex altera partibus; et dicta quidem Episcopalis Curia praefatis Conservatoriis praeceptum fecisset, ut suam Ordinariam auctoritatem recognoscerent, sibique debitam exhiberent obedientiam quam cuidam praetensae Generali Superiorissae Monachii commoranti ab illis praestari asserebat; praefatum vero Conservatorium in Civitate Augustana positum hujusmodi praecepto prompte paruisse, sed alterum Mindelheimi existens eidem obtemperare recusasset; quapropter praedicta Episcopalis Curia ad quosdam actus adversus Conservatorium hujusmodi processisset; cumque animadversum a Nobis esset, occasione hujus controversiae, nonnullas alias moveri quaestiones tam super instituto Jesuitissarum, quod idem esse dicebatur, cum praedictarum Anglicanarum Virginum instituto, quam super persona, et meritis defunctae quondam Mariae Warth, seu de Guardia nuncupatae, dictarum Jesuitissarum Instituti olim Fundatricis: Nos, quibus compertum erat, plura de hujusmodi Instituto, ejusque Fundatrice praedicta, a Scriptoribus referri, et asseri, quae minime consentanea sunt Actis authenticis, et indubiis monumentis, quae super ipsis, in Regestis Congregationum Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, tam generalium Inquisitorum adversus haereticam pravitatem deputatorum, quam negotiis Propagandae Fidei praepositorum, asservantur; haec omnia ad Nos afferri jussimus; ac deputata peculiari Congregatione, in quam adlegimus Venerabilem Fratrem Nostrum Xaverium Episcopum Praenestinum S. R. E. Cardinalem *Gentili*, Dilectosque Filios Nostros Joachinum Titulis Caeciliae *Portocarrero*, Carolum Albertum Tituli Sanctae Mariae de Pace *Cavalchini*, et Joachinum Tituli Sanctae Crucis in Hierusalem *Bessozzi*, ejusdem S. R. E. Presbyteros Cardinales respective nuncupatos, nec non Venerabilem Fratrem Josephum Archiepiscopum Damascenum, Congregationis super negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium Secretarium, quem huic etiam peculiari Congregationi a Secretis esse jussimus, ac dilectum Filium Magistrum Clementem Argenvillers Auditorem Nostrum; atque his omnibus coram Nobis die XXI. mensis Julii an. Domini MDCCXLVIII. congregatis, et diligenti super praemissis omnibus tractatu habito; quum eorum sententia fuerit, ut nonnulla, quae inferius subjicientur, Decreta, et Rescripta fierent, atque ederentur; ea Nos quidem jam tunc approbavimus, et rata esse voluimus; et nihilominus nunc iterum, teuore praesentium, atque evidentiore hac Apostolicae auctoritatis significatione roborata, perpetuam vim, et firmitatem habere decernimus, atque statuimus.

Decreta dictae Congregationis, rite facta, ut infra a Pontifice approbantur.

Hujus controversiae occasione aliae quaestiones excitatae; super restrictis, et identitate Instituti dd. Virginum, et super persona quaMariae Warth Fundatricis illarumreprobati Instituti.

§. 2. Sed quoniam difficile, imo fere impossibile foret intelligere, quibus veluti fundamentis hujusmodi Decretorum justitia innitatur, non cognitis prius his, quae ex praefatis Regestis juridice desumpta esse diximus; necesse est hic nonnullas facti notitias praeponere. Eae autem sunt, quae sequuntur.

Praemittuntur ea quae de gestis dictae Mariae, ejusque personae instituto, in Tabitia S. Inquisit., et Congreg. de Prop. Fide habentur.

I. Quaedam Maria Warth, seu de Guardia nuncupata, postquam anno MDCIX. quemdam Mulierum convictum Audomaropoli, ad bonum finem, ut credi potest, aperuerat; aliosque similes deinde in aliis Belgii Locis, et in Leodiensi, Trevirensi, et Caloniensi Civitatibus constituerat; sub Pontificatu felicis recordationis Praedecessoris Nostri Gregorii Papae XV. anno MDCXXI. ad Urbem accessit, novi Instituti sui confirmationem ab Apostolica Sede impetratura.

Maria Warth nonnullis Mulierum Conservatoriis in Belgio fundatis Anno 1621. Romam venit, petens instituti sui confirmationem.

II. Comparuit anno MDCXXIV. apud Congregationem Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum Procurator Cleri Anglicani, graviter expostulans, quod magnum detrimentum Missionibus inferretur ex ratione vivendi, quam praefati Instituti Mulieres sequebantur; Id quod in causa fuit, ut ipsius instituti examen existenti Cardinali Millino committeretur.

Congreg. de Prop. Fide. Cleri Anglicani querela excitata, et institutum ipsum improbat.

Pontifex super integro negotio deputat Congregationem particularem.

III. Quum anno MDCXXVIII. Episcopus Viennensis tunc pariter existens S. R. E. Cardinalis Clesselius nuncupatus eidem Congregationi exposuisset quamdam hujusmodi Mulierum Domum in sua Civiate, seipso inconsulto, apertam fuisse; et quid sibi circa eam agendum esset, ab ipsa Congregatione exquisiisset; coacta eodem anno coram recolendae memoriae Urbano Papa VIII. praedictorum Cardinalium Congregatione, decretum fuit, ipso Praedecessore Urbano annuente, ut Apostolicae Sedis Nuntiis per diversas Regiones constitutis demandaretur praefati Instituti, et ero-

Ob novas adversus ipsum Cardin. Clesselii querelas, Urbanus VIII. de eod. alio Congr. Institutum supprimi mandat.

Et quotiam Presbyteri Soc. Jesu dicentes Mulieres dirigerent, eis jungitur illius Praepositi Generalis, ut id, tempore ab ejus Instituto alienum, prohibeat.

ctarum respective Domum omnimoda extirpatio, et suppressio. Et quoniam praedictae Mulieres se a Presbyteris Societatis Jesu directas esse jactabant, injunctum fuit tunc existenti Generali ipsius Societatis Praeposito, ut quatenus id verum esset, subditis suis omnibus directe inhiberet, ne se in directione Conventuum quarumcumque Mulierum immiscerent; quum id ipsius Societatis Instituto contrarium dignosceretur, cujus Fundator S. Ignatius, quum Romam advenisset pro obtinenda ejusdem Instituti confirmatione, accepissetque piam quamdam Mulierem Elisabetham Rosellam nomine, in Urbem se pariter contulisse, eo consilio, ut facultatem obtineret, una cum aliis Piis Mulieribus sub Instituti regula convivendi, postulavit ipse, et obtinuit a Romano Pontifice, tam pro se, quam pro universa Presbyterorum a se institutorum Societate, ut a cura, et directione Mulierum in Religiosis Domibus conviventium, perpetuo liberi, et immunes esse deberent.

Supprimuntur aliquot Domus dictarum Mulierum.

IV. Dum anno sequenti Apostolicae Sedis Nuntii Pontificiorum mandatorum executionem respective urgebant, jamque suppressae fuerant dictarum Mulierum Domus, quae Audomaropoli, Leodii, et Coloniae Agrippinae antea extiterant; quum Nuntius Coloniae agens Trevirensem similiter earum Domum supprimere aggrederetur; comparuit quaedam Mulier, Cambiani nuncupata, quae se ipsius Instituti Visitatricem asserens, vigore Literarum Patentium sibi a praetensa Praeposita Generali Maria Warth concessarum, ipsius Nuntii conatibus, magna vi et contentione se opposuit. Maria enim, in Urbe adhuc degens, statim ac intellexit, quid ferrent Pontificia mandata, omnem rationem inire studuit, ut ea effectu fraudaret; sunsque sequaces ubique existentes per Encyclicas Literas admonuit, ne iis obtemperarent. Itaque praedictus Nuntius, ad evitanda majora scandala, nunc quidem ab incoepto desistere satius habuit.

Sed aliorum suppressio suspenditur, ob earumdem resistentiam, quam movet Maria Warth.

Causa gravior effertur ad Tribunal S. Officii remittitur.

V. Hujus rei relatione a Nuntio Romano transmissa, praedictoque Cardinali Casselio magis magisque instante pro intelligenda Pontificis voluntate circa Domum, quae Viennae, ut supra dictum est, aperta fuerat; quum etiam nonnulli hujusmodi Instituti Mulierum convictus, quos Bononiae, Forosempronii, atque etiam Romae clam constitutos fuisse compertum est, quamprimum suppressi et extirpati fuissent; totius negocii cognitio ab ipso Urbano Praedecessoro ad alteram praedictam Congregationem Cardinalium, S. Officii nuncupatam, remissa fuit.

Anno 1631. prodit Constitutio Urbani VIII., qua praetensum Institutum dictarum Mulierum Jesuitissarum nuncupat. penitus aboletur.

VI. Ex hujus Congregationis sententia et consilio, quum judicatum fuerit, opportunum, et expediens fore, ut Pontificia Decreta pro suppressione praedicti Instituti jam prolata, Apostolicae Constitutionis robore firmarentur, idem Urbanus Praedecessor Anno Incarnationis Dominicae MDCXXXI. Idibus Januarii Apostolicas Literas sub Plumbo edidit, incipientes: *Pastoralis Romani Pontificis*, quibus praetensam Congregationem Mulierum, seu Virginum, Jesuitissarum nuncupatarum, penitus, et perpetuo abolevit, ejusque Congregationis assertas Visitatrices, Rectrices, et praepositam Generalem, aliasque Officiales quascumque, Officiis, muneribus suis de facto usurpatis privavit; eisdemque, et aliis Mulieribus, seu Virginibus, hujusmodi praetensae Congregationi antea de facto adscriptis, ne insimul, et in communi de caetero degere, et tractare, aut se pro Religiosis, seu praetensae hujusmodi Congregationis sequacibus, ullo modo gerere, multoque magis ne alias Virgines, seu Mulieres in ipsius reprobati Instituti societatem deinceps admittere, aut recipere audorent, sub excommunicationis majoris, aliisque poenis, districte prohibuit, easque omnes, quae in ipsa suppressa Congregatione, et relative ad illius legitimam subsistentiam, vota quaecumque emiserant, ab hujusmodi votorum obligatione omnino solutas, et liberas esse declaravit; ut fusius legi potest in ipsa Constitutione. Denique tam ipsam Mariam Warth, quae interim in Belgium se receperat, quam praefatam Cambiani, in custodiam dari jussit.

Ipsa Maria, cum altera sequace, in custodiam traditur.

VII. Sequuta utriusque detentione, ambae ad Urbem debenter translatae; atque hic clementer exceptae fuerunt, ipsiusque Apostolicae Sedis sumptibus in libera custodia asservatae, facto utrique praecepto, ut Urbem ipsam, Carceris loco haberent, atque una ab altera seorsum viverent. Cum autem agnitum fuerit, Mariam quidem seditiosas illas Encyclicas Literas, de quibus supra dictum est, aliis Literis tempestive datis revocasse; alteram vero, Cambiani nomine, mulieri potius levitate atque impetu abreptam, quam consulto, et malitiose peccasse; post factam iisdem facultatem simul convivendi, ac sedulo

Romam ambae adducuntur, ibique loco carceris detinentur, usque ad annum 1637.

Earum errores benigne excusantur.

exploratam utrinsque agendi rationem; quum praedicta Maria Warth adversa conflictaretur valetudine, eamque ob rem Viterbi balnea, de licentia praefatae Cardinalium Congregationis, nullo fructu adiisset; tandem anno MDCXXXVII. indultum illi fuit, ut Leodium eum suo comitatu proficisceretur, quo convalescere posset beneficio illius aeris, quem alias salubrem experta fuerat.

Anno 1637. Mariae permittitur, ut valetudinis causa Leodium se conferat.

VIII. Non ideo tamen Apostolica Sedes susceptum consilium curamque abjecit de Jesuitissarum Domibus, seu Convictibus abolendis, et extirpandis; qua de re extant posteriora mandata a praedicta Sancti Officii Congregatione transmissa, et praecise ad Apostolicum Nuntium Coloniae degentem anno MDCXL. Cumque deinceps de earum Instituto nihil amplius auditum fuerit; sub Pontificatu demum felicis recordationis Praedecessoris Nostri Innocentii Papae XII. plurium tam Ecclesiasticorum, quam Secularium, Germaniae Principum preces ad Apostolicam Sedem delatae fuerunt, quibus petebatur Confirmatio Instituti quarumdam Virginum Anglicanarum nuncupatarum, quae in variis per Angliam, et Belgium Locis constitutae dicebantur. Cujus rei cognitio quum a Pontifice demandata fuisset Congregationi S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ab hac vero exhibitarum Constitutionum revisio delegata fuisset bonae memoriae Leandro Cardinali Colloredo nuncupato; his demum, aliisque ad rei summam pertinentibus in ipsa Congregatione mature perpensis, approbatae fuerunt praedictarum Virginum Regulae; earumque approbatio deinde a simili memoriae Praedecessore Nostro Clemente Papa XI. praefati Innocentii successore, confirmata fuit, quum is Apostolicas Literas edidit, incipientes: *Inservabili*: Datas sub Annulo Piscatoris die 13. Julii anni MDCCIII.

Post altercationes S. Sedi mandata, nil amplius de Jesuitissarum Instituto auditur.

Novum Institutum Virginum Anglicanarum Innocentii XII. commendatur a variis Germaniae Principibus.

Regularum examen committitur Congregationi Concilii, quae Regulas ipsas approbat.

Approbatio et confirmatio Literis Apostolicis Clementis XI. Ex praemissis male intellectis falsae inseruntur consequentiae favore Instituti Jesuitarum.

§. 3. Verum, ex eo quod praefatae Mariae Warth permissus fuit regressus in partes Belgii, ipsaque deinde marte sua in Angliam transmisit, sequentibus vero temporibus alia Jesuitissarum Conservatoria, ut asseritur, fundata fuerunt, ac tandem Clemens XI. supracitatus edidit Literas super approbatione Constitutionum Virginum Anglicanarum, dum Religiosi Viri Corbinianus Khamm, et Franciscus Schmalzgrueber, ille in *Hierarchia Augustana in Prodromo Partis Tertiae Regularis Relationis VI. pag. 506. et seqq.*, hic autem in suo *Consilio LVI. Tom. 1.*, hanc deduxerunt consequentiam, quod scilicet restitutum fuerit Jesuitissarum Institutum, Urbani vero Constitutio abrogata fuerit; id quod a veritate longissime abest. Nec enim ea, quae ab Apostolica Sede benigne, aut remisse gesta sunt erga praedictam Mariam Warth, sive quum Romae detineretur, sive quum valetudinis caussa permissum ei fuit salubriorem adire regionem, non ea, inquam, adversus ipsam Sedem Apostolicam converti, aut in argumentum innocentiae ejusdem Mariae usurpari debent. Quae etenim a gravioribus poenis ideo exempta fuit, quod Literas a se contumaciter, et seditiose scriptas in tempore revocasse probavit; nec nisi post diuturnam detentionem in Urbe, loco carceris ipsi assignata, facultatem discedendi, et quidem ex praemissa caussa, obtinuit; hanc profecto sine culpa agnitam, aut pro innocente dimissam fuisse, dici non potest. Neque vero recte infertur abrogatio Constitutionis Urbanae ex subsequutis novorum earumdem Jesuitissarum Convictuum erectionibus, quae, si verae essent, nil aliud probarent, quam continuatam adversus Apostolica Decreta inobedientiam, et contumaciam. Ita de aliquibus Bizochis, seu Beguinis, qui, postquam proscripta fuerat ipsorum secta, hujusmodi suppressi Instituti habitum a quibusdam Ecclesiasticis Praesulibus susceperant, Praedecessor Noster Joannes Papa XXII. in suo *Extravag. Sancta Romana. De religios. Dom.* pronunciasse legitur: *Quidam autem eorum dictum habitum, et vivendi ritum a quibusdam Episcopis, seu eorum Superioribus, vel aliis Ecclesiarum Praelatis, habuisse profitentur: Quod nec eis concedere licuit contra formam Concilii Generalis.* Quod idem a Nobis dicendum de Jesuitissarum Domibus, si quas post Urbani Constitutionem apertas fuisse constaret; videlicet inulliter, et indebite factum fuisse, *contra formam Apostolicae Constitutionis.* Et sane Praedecessores quoque Nostri Romani Pontifices in eadem sententia fuisse comprobantur; dum omnia hujusmodi Conservatoria, de quibus post praedictam Constitutionem, ad ipsos relatum est, supprimi, et aboleri mandarunt.

Indulgentia Sedis Apostolicae erga Mariam Warth, hujus innocentiam non probat.

Erectiones novarum Domorum Jesuitissarum, si quae contra Constitutionem Urbani, si factae sint, nil aliud probarent, nisi deteriorem contumaciam.

Cui semper Apostolica Sedes se opposuit.

§. 4. Quod autem pertinet ad Literas Apostolicas Clementis XI. super approbatione Regulae Virginum Anglicanarum; ante omnia sciendum est, quod eidem Clementi Praede-

Regulae a Clemente XI. approbatae ad quosdam pertinent Virgines ne-

bilos Anglicanas, quae unum in Hiberia Conservatorium aperuerant pro Puellarum educatione.

cessori ex parte bonae memoriae Maximiliani Emmanuelis utriusque Bavariae Ducis, et Sacri Romani Imperii Principis Electoris expositum fuit, nonnullas ex Anglia Catholicas Puellas Nobiles, a Patria sua Cathnlicae Religionis odio expulsas, in ditionis suae Terrae olim pervenisse, ibique ab ipsius Ducis exponentis Avo benigne exceptas, piisque, et liberalibus subsidiis adjutas, sibi quandam Domum, seu Conservatorium constituisse, ibique vixisse, aliasque subinde Puellas, inter eas postmodum receptas, nunc pariter vivere, ac praeter alia pietatis opera, Puellis, quae ipsis erudiendae tradebantur, docendis, et instruendis incumbere. Cumque eaedem nnnnullas pié vivendi Regulas sibi observandas praescripsissent, quas Apostolicae confirmationis Patrocinio communiri magnopere optabant, ideo ipse Maximilianus Dux et Princeps Elector pro hujusmodi approbatione eidem Clementi Praedecessori humiliter supplicabant; prout latius in ejusdem Clementis Literis continetur. Cumque hujusmodi Regularum revisio antea commissa fuisset Congregationi S. R. E. Cardinalium Tridentini Concilii Interpretum; haec autem, Regulis ipsis mature examinatis, eidem Clementi scutentiam suam pro earum approbatione aperuisset; Pontifex ipse, per supradictas Literas Apostolicas, easdem confirmare non dubitavit.

In regula approbatis nulla fit de Jesuitissis mentio.

§. 5. In his autem Literis nulla mentio fit de Jesuitissis, quae quidem in Urbani Constitutione appellantur: *certae Mulieres, seu Virgines, Jesuitissarum nomine assumpto*: illae vero, de quibus agunt Clementis Literae: *Catholicae Puellae Nobiles Anglae*, nuncupantur. Praeterea in Urbani Constitutione agitur de Mulieribus, quae exercebant: *opera permulta, sexus, et ingenii imbecillitati, et modestiae muliebri, ac virginali praesertim pudori minime convenientia*: cum aliis, quae fuse leguntur in Libello a Procuratore Cleri Anglicani exhibito praefatae Congregationi Cardinalium Propagandae Fidei negotiis praepositae; in quo dicitur, eas Catholicae Religioni nostrae apud Haereticos opprobrium, et ignominiam inferre. Contra verò de Nobilibus Puellis Anglis, in Clementino Brevi dicitur, quod e Patria, *odio Catholicae Religionis, quae ibi persecutionem patiebatur, expulsae, et exterres erant*. In his etiam Literis nullum verbum fit de ipsa Urbani Constitutione; quum tamen, ex perpetua praxi Apostolicae Sedis, quoties aliquid per Literas Apostolicas statuitur de quacumque re, de qua praecedentes Pontifices aliqua decreverunt, eorum expressa mentio nunquam omitti soleat. Neque vero in fisdem Clementis Literis derogatur praefatae Urbani Constitutioni; cui quidem per clausulas generales derogari non poterat, sed eam infirmandam, speciali, et expressa derogatione opus erat. Ipsis denique Literis apposita legitur clausula salutaris, videlicet: *Caeterum non intendimus per praesentes ipsum Conservatorium in aliquo approbare*: quae tunc apponi consuevit, quum approbantur, seu confirmantur Regulae alicujus Conservatorii, aut Monasterii Mulierum, sine clausura viventium, contra praescriptum Decretalis Bonifacii VIII., et Decretorum Concilii Tridentini, nec non Constitutionis S. Pii Papae V., quae incipit: *Circa Pastoralis*.

Nec in Clementis Literis derogatur Constitutioni Urbani VIII.

Nec ad Conservatorium ipsum extenditur Apostolica approbatio, et confirmatio.

§. 6. In summa, neque verum, neque verosimile est, magnum Pontificem Clementem XI., eximia doctrina, et vastissima negotiorum Apostolicae Sedis cognitione praeditum (de quo Nos ipsi, qui olim in minoribus constituti plures annos in variis muneribus ipsius singulari erga Nos benignitate Nubis injunctis, eidem officia, et ministeria nostra praestitimus, et testificari possumus, et libenter testificamur) unius peculiaris Conservatorii Regulas approbande, in quo nonnullae Catholicae Virgines ex Anglia extorres sese receperant, in integrum restituere voluisse Jesuitissarum Institutum; quod ignorare non poterat, ab Urbano Papa VIII. tamquam Generalium Conciliorum Lateranensis, et Lugdunensis, aliisque Apostolicis Sanctionibus contrarium, et quidem gravissimis de causis in ipsius Urbani Constitutione relatis, atque in duabus Congregationibus Sancti Officii, et Propagandae Fidei diu et mature perpensis, suppressum atque abolitum jam pridem fuisse.

Multoque minus id reprobatum jam pridem Jesuitissarum Institutum.

Facta utriusque Instituti collectione, eorum conformitas nulli apparet.

§. 7. Sane post damnatam, abolitamque in Concilio Viennensi a Praedecessore Nostro Clemente Papa V. quarumdam Mulierum sectam, quae vulgo Beguinae vocabantur, de quibus agitur *in Clementin. ad Nostram. Titul. de Haereticis*, ubi etiam earum perditi mores enunciantur, quum alter Praedecessor Noster Joannes Papa XXII., nonnullos ex illis ab aliarum criminibus immunes esse, atque honeste vivere comperisset, declaravit has minimo comprehendi debere sub abolitione Regui-

Clemens XI., Urbani Constitutionem non modo non abrogare, sed nec moderari voluit.

narum a Clemente facta ; ut videre est in *Extravag. comm. cap. Ratio recta. de Relig. Domib.*, sed quum praefatus Clemens XI. Anglicanarum Virginum Regulas approbando, nihil prorsus innuerit, quod ad Jesuitissas, et ad Urbani Constitutionem referri possit, id etiam argumento esse debet, nec illi propositum fuisse praedictam Urbani Constitutionem ni revocare, nec eam aliqua ex parte temperare.

Resolutio trium priorum dubitorum, quae disceptanda proponebantur.

§. 8. Quapropter, quum in praefata Congregatione die XXI. elapsi mensis Julii, ut praefertur, coram Nobis habita, decretum fuerit: *Primo adhuc vigere Constitutionem editam a Summo Pontifice Urbano VIII. super suppressione Jesuitissarum, nec ei unquam fuisse derogatum, nec subsistere assertum a nonnullis fundamentum Pontificiae tolerantiae dictae Constitutioni adversantis: Secundo, Institutum Virginum Anglicanarum non esse institutum Jesuitissarum: Tertio, Virgines Anglicanas, reprobatis caeteris alibi Constitutionibus, teneri ad observantiam earum tantummodo Constitutionum, quae fuerint confirmatae a sanctae memoriae Clemente XI. Posse tamen ad Sedem Apostolicam habere recursum, quatenus alias edendas censuerint.* Nos, qui jam tunc tria hujusmodi decreta verbo comprobavimus, eadem nunc praesentium Literarum tenore approbamus, et confirmamus; dictaeque Urbani Constitutioni debitam obedientiam ab omnibus exhiberi mandamus, omnesque, et singulas poenas adversus illius transgressores in eadem propositas iterum statuimus, et innovamus; atque insuper praedicti Clementis XI. Literas plenum effectum habere, nec aliter, quam juxta earum germanum sensum, et juxta praemissam declarationem Nostram, intelligendas, et interpretandas esse statuimus atque decernimus; prohibentes expresse sub poenis, quae contra transgredientes Mandata Apostolica sancitae sunt, ne quis asserere audeat, praedictum abolitum Jesuitissarum Institutum ab eodem Clemente redintegratum, et restitutum fuisse; quantumvis forsan a Virginibus Anglicanis, omissis iis, quae a praefato Urbano Praedecessore in Jesuitissarum abolitione damnata, et vetita fuerunt, aliqua pia opera exerceri comperiantur, ex iis, quae exercebantur ab ipsis Jesuitissis, ideoque istarum Instituto Anglicanarum Institutum in aliquibus simile videri posset.

Pontifex. ipsam revolutionem confirmat, et mandat observantiam Constitutionis Urbani VIII. innovando poenas ibi statutas.

Nec tamen Clementis XI. literas, juxta earum sensum, et declarationem hic traditam aliquem effectum habere. Asseri vetat Jesuitissarum Institutum a Clemente XI. redintegratum fuisse.

§. 9. Quam in rem aptissimum, et satis notum est exemplum Quaestorum eleemosynarum, qui etiam *Quaestuarii* appellabantur. Hi duorum, Generalium Conciliorum, Lateranensis, et Viennensis, censura primum constricti, ob plures deplorabiles abusus, quibus in exercenda piarum largitionum quaestura universae Ecclesiae Dei scandalum inferebant, ut videre est in Constitutionibus Praedecessorum Nostrorum Innocentii Papae III. *in cap. Cum ex eo, de poenit., et remiss.*, et Clementis Papae V. *in Clementin. Abusionibus, eod. tit.*, radicitus demum extirpati fuerunt in novissimo Generali Tridentino Concilio *sess. 21. cap. 9. de reform.*, ubi statuitur: *Ut posthac in quibuscumque Christianae Religionis locis, eorum nomen, atque usus penitus aboleatur, nec ad Officium hujusmodi exercendum ullatenus admittantur, non obstantibus contrariis quibuscumque privilegiis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus.*

Exemplum Quaestorum eleemosynarum, qui decreto Conciliorum Lateranensis, Viennensis, et Tridentini extirpati fuere.

Nec tamen proscriptio intelligenda Petitores Eleemosynarum pro Ecclesiis, et Locis Piis.

§. 10. Nihilominus post Tridentinum Concilium, et semper alias, et Nostris etiam temporibus plures invenire licet pro Monasteriis, Hospitalibus, aliisque piis Locis, eleemosynas colligentes; quod olim ab iis fiebat, qui per relatas Canonicas sanctiones aboliti fuerunt. Nec tamen quisquam dicere audebit, recentiores hosce eleemosynarum collectores, ab iis dumtaxat excessibus immunes, quorum veteres illi rei erant, unum idemque Institutum cum ipsis jamdudum abolitis Quaestoribus profiteri: Quum contra ad diversum omnino genus pertinere dignoscantur, cui novas ex integro leges praescripsit saepe laudatus Praedecessor, Urbanus Papa VIII., mandans, ut omnes, et singuli, qui pro Monasteriis, locis Piis, et Hospitalibus eleemosynas conquirunt, providas hujusmodi regulas observare debeant, atque hanc etiam, inter alias, ut *eleemosynarum petitores* nuncupentur, non vero *Quaestores*, quorum nomen Sacra Tridentina Synodus detestatur, ut latius continetur in Decreto ejusdem Urbani die XII. mensis Julii anni Domini MDCXLIV. solemniter edito, et relato *Lib. xvij.* Decretorum Congregationis Concilii Tridentini *pag.* 350., *et seqq.*

Dummodo regulas ab Urbano VIII. ipsi praescriptas observent.

§. 11. Cum autem, occasione praesentis controversiae, animadversum fuerit, certisque argumentis comprobatum, hujusmodi Virgines Anglicanas, errore forsan ductas, consuevisse supradictam Mariam Warth, tamquam Instituti sui Fundatricem agnoscere, ejusque emortualem diem festivis ritibus palam celebrare,

Resolutio Quarti dubii, a Pontifice etiam confirmata.

atque illius laudes Hymmo prosequi, et nomen peculiari Collecta, et Litania invocare, denique Beatae Titulum tam voce, quam scripto passim illi tribuero; de his in praefata peculiari Congregatione decretum fuit: *Quarto, non posse* (Anglicanas Virgines) *recognoscere in Matrem, seu Fundatricem Mariam Warth, seu della Guardia; multoque minus fas esse ipsis, et quibuscumque aliis, eam invocare, tamquam in Caelis regnantem, ipsique exhibere cultum publicum, vel alium quemcumque actum, per quem ejus asserta Sanctitas approbari censeatur:* Quod pariter Decretum tunc approbavimus, et nunc praesentis Constitutionis auctoritate roboramus. Facile enim est intelligere, exhibitos hujusmodi venerationis actus erga praedictam Mulierem (quam quidem, nisi aliquid in contrarium afferatur, pie credimus, delictorum suorum labe expiatam, ac Deo in charitate conjunctam ex hac vita migrasse) non alio tendere, quam ut hominum animis insinuetur, eam immeritis in vita persecutionibus vexatam, ab omni demum culpa immunem agnitam fuisse, quum contra, bene perpensis illius vitae actionibus, magna potius dicenda sit Urbani Pontificis clementia erga ipsam fuisse, dum eam errantem, et Apostolicis jussionibus obluctantem benignitate potius obstringere, quam poenis ipsis debitis ad legum praescriptum plectere voluit.

Series virtutes Mariae Warth, illius memoriam publico cultu dignam constituere non videtur.

Non licet absque auctoritate S. Sedis, publicum cultum cuiquam exhibere.

§. 12. Sed quamvis etiam illius vita innocenter traducta, ac perpetuo virtutum fulgore illustris appareret; atque etiamsi post illius mortem ad ejus invocationem miracula facta fuisse, aut fieri constaret; nihilominus, absque praevia Nostra, seu Romani pro tempore Pontificis auctoritate, minime liceret publicum cultum eidem exhibere; per generalem, et notam Alexandri Pepae III. legem *in Cap. Audivimus de Relig., et Venerat. Sanctor.* Nec dubitari potest, quin publici cultus rationem habeant illi quoque actus, qui privatim exercentur, ubi sint ex eorum genere, qui ab Ecclesia instituti sunt ad solemnem Beatis, aut Sanctis venerationem exhibendam, cujusmodi sunt illi, quos supra enunciavimus. Neque licet *Beati* Titulo eos appellare, quibus ab Apostolica Sede Beatificationis honores tributi non fuerint, praesertim si appellatio hujusmodi supra personam potius cadat, quam supra mores, et opinionem; qua de re adest Decretum inter alia a praefato Urbano VIII. Praedecessore Nostro super his edita, de protestationibus in principio Librorum apponendis ab his, qui Servorum Dei vitas conscribunt. Denique interdictum est, ne in die anniversaria obitus cujuscumque Fidelis, qui nondum ab Ecclesia inter Beatos adscriptus sit, omissis suffragiis pro illius animae requie fieri solitis, Missa de Sanctissima Trinitate, vel de Sanctis omnibus celebretur, aut Panegyricae conciones habeantur; haec enim omnia ad Servorum Dei cultum, sine auctoritate Apostolicae Sedis, inducendum, fovendum, aut amplificandum colligneare dignoscuntur: Quibus de rebus a Nobis olim fuse actum est in Opere *de Servor. Dei Beatific., et Beator. Canoniz. lib. II. cap. 7. num. 3., et 7. cap. 12. num. 2. et seqq. cap. 13. num. 4, juxta editionem Patavinam.* Quare, approbato, ut praefertur, confirmatoque Decreto superius relato, Venerabiles Fratres, Dilectosque Filios, Locorum Episcopos, et Ordinarios, qui in Locis sibi subjectis similia usurpari cognoverint, hortamur in Domino, et admonemus, ut pro eorum Officii debito, consultissimarum hujusmodi Legum transgressores compescere non praetermittant, per legitimas poenas in ipsis Apostolicis Constitutionibus statutas, de quibus Nos in praefato Opere Nostro *Lib. II. cap. 16.*

Aut Beati titulum tribuere.

Vel die Anniversario obitus, Missam votivam solemnem celebrare, seu Panegyricas Conciones habere.

Injungitur Ordinariis, ut Leges hac de re statutas observari curent.

§. 13. His ita Constitutis, assertoque inviolabili vigore Apostolicae Constitutionis, per quam Urbanus VIII. Praedecessor praefatus Jesuitissarum Institutum perpetuae abolitioni subjecit, quum simul demonstratum fuerit alterius Praedecessoris Clementis XI. Literas pro approbatione Regularium praefati Conservatorii Virginum Anglicanarum editas, ad hujusmodi Jesuitissarum Institutum nullo modo pertinere; dictarum vero Virginum Conservatoria, licet ab Apostolica Sede, ut praefertur, non approbata, ab hac tamen benigne tolerari, utpote ab eodem reprobato Jesuitissarum Instituto realiter distincta, et omnino independentia; cumque nihil adversus hujusmodi Virginum mores coram Nobis deductum extiterit; quin immo eorum opera in instituenda muliebris sexus juventute plurimum apud Nos commendata fuerit; ad dirimendas controversias inter Augustanam Episcopalem Curiam, et praefatum Conservatorium Mindelhemii in ejusdem Diocesi existens, ut initio diximus, exortas; visum est in praedicta Congregatione inquiri oportere, utrum ejusmodi Virgines pro

Pontifex progreditur ad decisionem controversiae inter Curiam Episcopalem Augustanam, et Conservatorium Mindelhemii.

Ea potissimum pendet ex qualitate Instituti Vir-

ginum Anglicanarum, et Votorum, quae ab ipsis emittuntur.

veris Religiosis haberi debeant, ac Vota, quae ab ipsis fieri dicuntur, solemnia, an potius simplicia censenda sint; et an Ordinariae jurisdictioni Episcoporum, aliorumve Praesulum, in quorum Dioecesibus earum Conservatoria sita sunt, subjecta esse debeant. Super quibus, re mature pensata, responsum fuit: *Quinto: Virgines Anglicanas non esse vere Religiosas: promissiones, quae ab ipsis emittuntur, non esse ad summum, nisi Vota simplicia; et transmittendam esse formam, et notificanda verba, quibus dictae promissiones emittuntur: Sexto, Virgines Anglicanas, earumque coetus, esse jurisdictioni Ordinariae Episcoporum Subditos, in quorum Dioecesibus sunt; et ad Ordinarios praedictos pertinere, deputare Directores spirituales, et Confessarios, qui sibi apti videbantur, sive ex coetu Presbyterorum Saecularium, sive Regularium:* Quae quidem responsa Nos pariter tunc approbavimus, et tunc praesentium tenore, et Apostolicae auctoritatis plenitudine confirmamus, et roboramus. Si enim ad essentiam Status vero Religiosi requiritur, ut Religio, seu Ordo, in hujusmodi Statu, Apostolicae Sedis confirmatione stabiliatur, juxta Canonicas sanctiones, de quibus *in cap. Unic. de Religios. Domib. in VI.*, nec sufficit ab eadem Apostolica Sede obtinnisse dumtaxat approbationem, et confirmationem Regularum, quas aliqua Virorum, aut Mulierum, Societas sibi observandas praescripserit; si Vota paupertatis, obedientiae, et castitatis, ab Anglicanis Virginibus emissa ad formam Regularum a Clemente XI. approbatarum, conjuncta dici nequeunt cum expressa, aut tacita Professione in aliquo Ordine per Sedem Apostolicam in Statu verae Religionis, ut praefertur, approbato; clare patet, et Statum Virginum Anglicanarum non esse Statum verae Religionis, et Vota, quae ab ipsis fiunt, simplicia ad summum Vota, non vero solemnia censeri debere, ad tramites Decretalis Bonifacii Papae VIII., quae unica extat sub Titulo *de Voto, et Voti redempt. in sexto.*

Resolutio Quinti, et Sexti cubii.

Ad essentiam status religiosi requiritur, ut Ordo sit a S. Sede approbatus; nec sufficit confirmatio Regularum.

Vota solemnia non fiunt, nisi in Professione Religioni approbatae.

§. 14. Et haec quidem ex variis facti notitiis, et animadversionibus ex rei natura desumptis, majori etiam in luce collocantur. Quod enim praedictae Virgines veris Religiosis accenseri non debeant, id jam usque ab anno MDCCVI. responsum fuit a Congregatione tunc existentium S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositi, in causa tunc inter Conservatorium hujusmodi Virginum Monachii existens, et Ordinarium Loci, Frisingensem videlicet Episcopum, vertente, ejusque Congregationis resolutio a saepe laudato Praedecessore Clemente XI. confirmata, et approbata fuit per Literas in forma Brevis data die v. Martii ejusdem anni incipientes: *Emanavit.* Quod item earum Vota simplicia, non solemnia, dicenda sint, ex ipsis verbis Constitutionum ab eodem Clemente XI. pro illis approbatarum eruitur; siquidem ibi sic legitur: *Licet Regulae nostras non tendant ad Statum, sive Ordinem Religiosum; tria tamen Vota emitti solita, Paupertatis, Obedientiae, et Castitatis, veluti triplicem vivendi modo murum, omnes peculiari studio conservare studeant, nihilque, quod illum ullatenus debilitare, aut violare possit, admittant:* Denique quum in supradicta Causae Frisingensis resolutione, Apostolica auctoritate, ut praefertur, approbata, decretum fuerit, easdem Virgines immediate subjectas esse jurisdictioni, et correctioni Ordinarii; in earum vero Regulis similiter approbatis expresse legatur, quod *duo Confessarii a Superioribus, si commode fieri possit,* earum coetibus *proponendi sint:* Superiorum autem appellatione non alii intelligi debeant, quam Ordinarii Locorum, quorum jurisdictioni eas immediate subjectas esse, jam demonstratum est; Ex his simul junctis aperte comprobatur justitia Decreti sub *numero sexto* superius relati, in eo quod pertinet ad deputationem Confessariorum, et Directorum spiritualium. In hac autem Decreti parte exequenda, minimo dubitamus, quin Episcopi, et Ordinarii Locorum Apostolicas Nostras Literas superiore anno MDCCXLVIII. Nonis Augusti editas, quarum initium est *Pastoralis Curae*, prae oculis habituri sint; quibus nempe Literis et plura constituimus observanda in deputationibus Confessariorum Ordinariorum, et Extraordinariorum tam pro Monialibus, quam pro aliis Mulieribus, seu Virginibus, in piis Domibus, et Conservatoriis degentibus; et Superiorum animos, ad moderatae facilitatis, et indulgentiae sensus induendos erga eas, quae justis de Causis Confessarios extra ordinem sibi concedi postulaverint, magnopere hortati sumus.

Congregatio Episcoporum et Regularium jampridem decrevit Virgines Anglicanas non esse vera Religiosas.

Constitutiones Virginum Anglicanarum, iisdemque, earum Vota simplicia esse.

Decretum pariter esse, eas esse Ordinariis subjectas.

Confessarios eisdem a Superioribus proponendos statuitur pro eorum Regula.

Itaque ab Ordinariis id fieri debebit ex servata forma nonnullarum Constitutionum Sanctissimi.

§. 15. Porro non haec duo sola Virginum Anglicanarum Conservatoria, quae controversiae causam dederunt, in partibus Germaniae

Plura Virginum Anglicanarum Conservatoria, praeter pro-

primum cujusque Superioratum Locum, aliam supremam et communem agnoscunt.

Duae in Germania sunt Superiorissae supremae, seu Generales.

Episcopi Augustani pro subjectis in dirigenda nupero electione Superiorissae Gen. Bavaricae, laudantur.

De Auctoritate Superiorissae Generalis, quaestio proponitur.

sunt, sed praeter aliud superius memoratum Monachii in Frisingensi Dioecesi existens; unum etiam in Sancti Hippolyti, et aliud in Krembsi, Dioecesis Passaviensis Oppidis seu Civitatibus, aliaque forsan alibi, existunt. Unumquodque eorum a sua Superiorissa locali gubernatur; at praeter hanc, aliam quoque Superiorissam supremam agnoscit, quae Generalis etiam dicitur; propterea quod omnia Conservatoria hujusmodi, praecipua quadam auctoritate moderatur. Nec ea tamen unica est pro omnibus ejusdem Instituti Conservatoriis. Etenim non ita pridem contigit, ut in praefata Cardinalium Congregatione Episcoporum, et Regularium negotiis praeposita, disputaretur, an Conservatorium Krembsense in Austria inferiori, et alia forsan in posterum in eadem Austriae Provincia sub Regulis a Clemente XI. approbatis erigenda, Superiorissae Generali in Oppido, seu Civitate Sancti Hippolyti residenti, an vero alteri Superiorissae Generali in Bavaria commoranti, subesse deberet: Cumque Rescriptum emanaverit pro Superiorissa Sancti Hippolyti, Nos illud per Literas in forma Brevis incipientes: *Exponis Nobis*, datas die XXV. mensis Maji anni Domini MDCCXLII., ac Dilecto Filio Nostro Josepho Dominico Presbytero Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali de Lamberg nuncupato Passaviae Episcopo pro executione directas, confirmavimus et approbavimus. Contra vero praedicta duo Conservatoria, Augustae Vindelicorum et Mindelheimii constituta, Bavaricae Superiorissae Generali obediunt. Unde quum superioribus annis universa Bavaria ab externis Militibus occuparetur, atque interim advenisset tempus, quo ad novae Superiorissae Generalis electionem procedendum erat; Venerabilis Frater Joseph Episcopus Augustanus, pro Pastorali sua providentia et circumspectione, vetuit, ne Superiorissa Localis Augustani Conservatorii, ad ejusmodi electionem peragendam, incommodum et periculosum itec Monachium versus susciperet; sed electionem ipsam, nova methodo pro ea vice prudenter praescripta, Augustae fieri curavit; ut constat ex ipsius Episcopi mandato, facto die 6. Junii 1745.

§. 16. Propter hanc igitur supremam, seu Generalem Superiorissam, aliud vertebatur controversiae caput inter praefatam Augustanam Episcopalem Curiam, et dictum Mindelheimense Conservatorium; quum Virgines Anglicanae in hoc commorantes, speciem quamdam exemptionis ei independentiae ab ipsius Episcopalis Curiae auctoritate sibi arrogare volentes; hoc inter alia obtenderent, quod scilicet obedientiam suam hujusmodi Generali Superiorissae promiserant. Super quo, matura deliberatione in praedicta Congregatione habita, quum rescriptum fuerit, ut sequitur: *Septimo; nihil innovandum quoad Superiorissam: ejus tamen auctoritatem coercendam esse ad visitationem, superintendentiam in materia educationis Puellarum, translationem Virginum de uno in alium locum; accedente debita subordinatione in praedictis ab Ordinariis Locorum; prout latius explicabitur a Sanctitate Sua in Constitutione suis tempore et loco edenda:* Nos hujusmodi Rescriptum, et hinc orctenus approbavimus, et nunc praesentis Constitutionis auctoritate, *juxta modum tamen mox declarandum*, confirmamus, et ratum facimus.

Resolutio VII. Dubii confirmata, juxta modum in ipsa reservatum.

§. 17. Non hic agitur de Praeposita Generali Instituti Jesuitissarum, quae dudum, una cum ipso Instituto, caeterisque praetensis illius Officialibus, in praecitata Constitutione Urbani Papae VIII. abolita fuit; sed res est de una, vel potius de pluribus Generalibus Superiorissis, quibus, ad plura Virginum Anglicanarum Conservatoria diversis in locis constituta, utiliter dirigenda, et moderanda, annuentibus Episcopis, in quorum Dioecesibus hujusmodi Conservatoria erecta fuerunt, suprema quaedam auctoritas in eadem attributa fuit. Nec agitur pariter de tali Superiorissa Generali, quae amplam quamdam jurisdictionem in subditas exercere, ipsaque ab Ordinaria Episcopi auctoritate exempta esse debeat; qualis esse asseritur Superiorissa Ordinis Fontebraldensis; pro qua prolixam scripsit *Apologiam* Joannes de la Mainferme, duobus justis voluminibus editam *Lutetiae Parisiorum, Anno Domini MDCLXXXIV.*; et de qua plura reperiuntur *in Historia Ordinum Monasticorum, Religiosorum, et militarium ibidem impressam Anno MDCCXXI. tom. 6. cap. 2.* Aut qualis est Abbatissa Burgensis in Hispania, quae Capitulum Generale in ipsa Civitate Burgensi singulis annis celebrare solet, et in plura Monasteria Regnorum Castellae et Legionis, suam jurisdictionem exercet; de qua in *Annalibus Cisterciensibus tom. 1. pag. 225.*, et apud *Thomassinum de vet. et nov. Ecclesiae discipl. part. 1. lib. 3. cap. 68. n. 12.*, multa habentur.

Superiorissa hujusmodi, annuentibus Episcopis, Institutae sunt, pro meliori regimine Conservatoriorum.

Nec ipsae exemptae sunt ab Ordinariorum jurisdictione, ut de Fontebraldensi, et Burgensi asseritur.

Sed agitur de Superiorissa Generali nuncupata, cujus facultates circa res parvi momenti versantur; quaeque nullam, quantumvis parvam, facultatem exercere debet, independenter ab Ordinaria auctoritate eorum Praesulum, in quorum Dioecesibus existunt Instituti sui Conservatoria; quae omnia et singula, ut supra dictum est, ordinariae eorumdem Praesulum jurisdictioni immediate subjecta sunt, et esse debent.

Superiorissa gener. Virg. Angl. non licebit aliquam ad professionem admittere, absque expressa Episcopi facultate. In Monasteriis Episcopo immediate subjectis Professionem admittit ipsius, vel delegati ab ipso emitti debent. Facultas idem haec Mulieribus delegati potest.

§. 18. Huic igitur Generali Superiorissae minime licebit Virginem ullam ad supradictorum Votorum Professionem admittere, aut Professiones hujusmodi recipere, nisi prius ipsi ab Episcopo necessaria facultas ad hunc effectum, sive peculiariter ad quemlibet actum sive generaliter ad omnes, concessa fuerit. In Monasteriis enim, et Conservatoriis Episcopo immediate subjectis, secundum Canonicam Regulam, Professiones fieri debent in manus vel ipsius Episcopi, vel illius, quem, seu quam ipse, ad eas recipiendas delegaverit (cum enim agatur de actu non Ordinis, sed Jurisdictionis, mulier quoque potest ad illum delegari): Quae Regula apud omnes Ecclesiastici juris auctores sine contradictore recepta, desumpta est ex *cap. Consuluit, sub tit. Qui Clerici vel volentes;* ubi praedecessor Noster Alexander Papa III. ita scribens: *Nec in manus alicujus Episcopi, Abbatis, vel Abbatissae, aut super Altare professa est, vel obedientiam promisit?* eorum enumerationem fecisse censetur, qui Professiones personarum sibi respective subjectarum recipere debent.

Enumeratur actus, circa quos Superiorissa supreme officium vereri debet.

§. 19. Eidem tamen Generali Superiorissae licebit, praevio expresso Dioecesani Praesulis assensu, Conservatoria, seu Domos visitare, et an in ipsis omnia ad propriarum Constitutionum, rectaeque disciplinae normam gerantur, et quomodo Puellarum institutio ac profectus promoveatur, diligenter cognoscere. Et haec quidem per discretas mulieres, procul omni periculo, et aptius fortasse, quam per Viros, perfici possunt; ex iisque multa sane ad Dioecesis regimen opportuna cognoscere potorit Superior Ecclesiasticus, Episcopus nimirum, seu Ordinarius Loci; ad quem post Visitationem, de omnibus relatio fieri debebit, ut is Pastoralis providentiae consilia capiat, prout in Domino judicaverit. Eadem quoque poterit Migistras, et Virgines, de uno in aliud Conservatorium transferre prout illas in uno potius, quam in alio, opportune collocandas, et utilem operam praestituras esse, prudenter existimabit; habita tamen ad hujusmodi translationes pro tempore exequendas, licentia, et facultate illius Ordinarii Praesulis, seu illorum, in cujus, vel quorum Dioecesi ipsa Conservatoria respective sita reperiuntur.

Ex Instituto Virg. Angl., licet a S. Sede non approbato, servatis debitis Ordinariis subjectione, utilitati fructus aperiri possunt.

§. 20. Ipsius itaque Generalis Superiorissae auctoritate intra hujusmodi limites conclusa, et ad terminos oeconomicae cujusdam providentiae, nec nisi cum perpetua dependentia ab ordinaria Episcoporum auctoritate exercendae, redacta; merito sperandum est, absque illius Officii abolitione, (quam quidem praedicta Congregatio neque necessariam, neque opportunam fore judicavit) ex Virginum Anglicanarum Conservatoriis, universoque earum Instituto, licet ab Apostolica Sede tolerato dumtaxat, sed non approbato, uberes optatae utilitatis fructus collectum iri. Neque vero timendum est, ullum detrimentum inferri canonico subordinationis ordini ex juramento obedientiae ab ipsis Virginibus praestito, aut deinceps, de ipsius Episcopi licentia, ut praefertur, praestando praefatae ipsarum Generali Superiorissae; Quum hujusmodi juramenta nihil detrahere valent Episcoporum auctoritati, cui ipsae subjectae esse debent; et cujus inconcussae firmitati tanituntur, quaecumque in superioribus Decretis eorumdem Episcoporum Ordinariae jurisdictioni reservata esse, et fore statuimus, et declaravimus. In omni enim juramento semper debet intelligi jus Superioris exceptum, ut totidem verbis olim respondit Praedecessor noster Innocentius Papa III. in sua Decretali *cap. Obedientes, de jurejurando*.

Juramentum obedientiae Superiorissae a Virginibus praestitum, non laedit subjectionem Ordinario debitam.

Cujus jus semper et praeservatum.

§. 21. Haec autem ut aliquo exemplo magis confirmentur, remotioribus silentio praeteritis, juvat ex his, quae sub oculis nostris geruntur, exemplum affere nonnullorum Convictuum quarumdam Mulierum, *Magistrarum* nuncupatarum, quarum aliquae *Piarum* nomine, aliae vero *Sanctarum* appellatione distinguuntur. Harum omnium Institutum circa educationem et disciplinam Puellarum occupatur; quod, quum aliquibus retro annis in Dioecesi Montis Falisci, dum bon. mem. Marcus Antonius hujus S. R. E. Cardinalis Barbadicus nuncupatus illius regimen obtineret, initium habuisset, brevi tempore ad alia loca propagatum fuit, ita ut etiam nonnulla ipsius Instituti Conservatoria in hac ipsa Urbe fuerint

Exemplum adducitur Magistrarum Piarum, et Sanctarum nuncupatarum.

constituta ; sed exortis in illius regimine quibusdam controversiis, in duas diversi nominis Societates, quae tamen unum idemque pium opus urgent, divisum fuit.

Quae Superiorissae Generales habent.

§. 22. Quilibet hujusmodi Mulierum Coetus proprium habet Directorem Spiritualem qui de Animarum cultura tantummodo curam gerit ; Utraque vero Societas, singulis triennis, coram proprio Directore Spirituali congregata, suam sibi eligit Generalem Superiorissam, aliasque Officiales, Consultrices nuncupatas ; cui quidem Superiorissae Generali omnes ejusdem Instituti Magistrae subjectae sunt, et obediunt in iis omnibus, quae ad Scholarum regimen, earumque progressus pertinent. Ipsa vero statis temporibus Scholas omnes Instituti sibi subjecti visitando perlustrat, quamvis extra Urbem in diversis per suburbicariam regionem Diocecesibus existant. Quae quidem, quum ab hujusmodi Generalibus Superiorissis, sine detrimento jurisdictionis Ordinariorum, quibus earum Societates immediate subjectae sunt, et sine ipsorum querela pacifice exerceantur ; merito judicari visum est, Anglicanarum quoque Virginum Institutum, firmo quamvis remanente, ut praefertur, Officio earum Supremae, seu Generalis Superiorissae, et Christianae Puellarum educationi valde proficuum, et etiam ipsis Episcopis in Dioecesum sibi commissarum regimine non modico adjumento esse posse.

Sinae praejudicio S. hypiscopus Ordinarius debitae.

Episcopi Virgines Angl. benigne tractare et quibus in rebus illas instruere debeant ; tum circa earum institutum, quam circa earum Officia.

§. 23. Cujus rei cum Nos justam in Domino fiduciam habemus, tum illud ad eam perficiendam conducere maxime poterit, si Ven. Fratres Ecclesiarum Praesules, in quorum Dioecesibus hujusmodi instituti Conservatoria, vel jam erecta sunt, vel in posterum erigi contigerit, pias hasce Virgines, in excolenda Dominicae Vineae parte laudabili studio adlaborantes, benigno favore prosequentur, quod Nos eisdem enixe suademus ; tum etiam si eas edocebunt, nec earum Institutum idem esse cum reproba Jesuitissarum Societate ; nec licitum esse publico Cultu venerari eos, qui ab Apostolica Sede inter Beatos, vel Sanctos adnumerati non fuerint ; nec omnia quae de Servorum Dei gestis, ab Historicis praesertim, pia erga eos affectione praeoccupatis, enarrantur, ante ipsius Apostolicae Sedis examen, atque judicium, pro veris certisque amplectenda esse ; earum vero Conservatoria tolerari quidem ab hac eadem Apostolica Sede, sed Institutum ipsum nec approbatum, nec confirmatum esse ; obsistentibus Sacris Canonibus, et generali Constitutione Sancti Pii V., ne Religiosae Mulierum Domus Apostolica confirmatione stabiliantur, quae se perfectae Clausurae legibus non obstrinxerint ; si denique eisdem Virginibus demonstraverint, Regulas a Clemente XI. pro ipsis approbatas, earum agendi normam esse debere ; aliasque similiter, quas forsan ad earum Instituti perfectionem addendas esse prudenter existimaverint ipsius Apostolicae Sedis judicio, pro legitima obtinenda approbatione, subjiciendas esse. Ipsae autem Anglicanae Virgines et Pontificiam benevoleniam, et Ordinariorum Praesulum favorem sibi facile conciliabunt, si Praesules ipsos pro veris, et legitimis Superioribus suis, ut par est, agnoscentes, sibique persuadentes, per obedientiae juramenta, quae propriae Generali Superiorissae praestiterint, nihil imminui posse de Superiorum Ordinariorum jure, quod semper, ut supra diximus, in omni promissione, ac juramento excepium intelligi debet, ipsis Dioecesanis Episcopis debita reverentiae, et subjectionis officia, omni prorsus cunctatione abjecta, studuerint exhibere.

Virgines Anglicanae quomodo se gerere debeant erga Episcopos et Ordinarios.

§. 24. Hano animarum, studiorumque concordiam inter Locorum Episcopos, et Anglicanarum Virginum Coetus fovendam esse reputans, praedicta Congregatio coram Nobis habita, in Causa Conservatorii Mindelheimensis novissimo loco decrevit, ut sequitur : *Ultimo, quod, facta a Virginibus Anglicanis Civitatis Mindelheimensis obligatione observandi contenta in hoc Decreto, restituantur in integrum : Missae in ipsarum Ecclesia celebrentur, uti prius ; et Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in ea asservetur ; pro qua asservatione Sanctitas Sua, cui id reservatum est, facultatem opportunam indulget Episcopo Augustano :* Quod sane Decretum a Nobis tunc viva voce approbatum, nunc eo libentius confirmamus, quod, et praefati Conservatorii Virgines debitam obedientiam jam praestitisse, et pium, suique gregis vere amantem Episcopum Augustanum jam quoque illis indulsisse accipimus, ut in earum Ecclesia, et Missae, ut prius celebrentur, et SS. Eucharistiae Sacramentum retineatur. Quoniam vero alterius hujusmodi gratiae concedendae jus ad nos et Apostolicam Sedem privative pertinet, quod innuit Decretum superius relatum, et Canonica docet Disciplina,

Resolutio postremi dubii exponitur, et confirmatur.

Pontifex laudatur de obedientia Conservatorii Mindelheimens., et de Episcopi gratia ipsi restituta.

Licentia asservandi SS. Sacram. in Ecclesiis non Parochialibus a S. Sede dumtaxat concedi potest.

juxta quam Sacrosancta Eucharistia in Ecclesiis, quae Parochiales non sunt, retineri non potest, absque praesidio Apostolici Indulti, vel immemorabilis consuetudinis, quae hujusmodi Indulti praesumptionem inducit; ut late ostenditur in Commentariis bon. mem. Cardinalis Vincentii Petra ad Romanorum Pontificum Constitutiones, et signanter *ad Constit.* 1. *Urbani IV. sect. unic. num.* 29. *et seqq. tom.* 3.; Episcopi autem est, licentiam impertiri, ut idem Augustissimum Sacramentum publicae Fidelium venerationi exponatur, quoties justa et publica causa id fieri suadeat, ut videre est in nostra Institutione Pastorali in editione Italica *tom.* 2. *n.* 10., in Latina vero *num.* 30.; Nos iisdem Virginibus Anglicanis Conservatorii Mindelheimensis; quo obedientiae erga suum Ordinarium Praesulem, ut par erat, exhibitae meritum praemium ferant, et donec in eadem obedientia perseveraverint, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, concedimus et indulgemus, ut Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in earum Conservatorii Ecclesia, sine praejudicio tamen jurium Ecclesiae Parochialis, asservari, ac retineri possit, et valeat.

Nova Pontifex indulget praedicto Conservatorio, donec Virgines in obedientia perseveraverint.

Clausulae pro praemissorum omnium firmitate, et observantia.

§. 25. Denique praesentes, dictorumque Urbani, atque Clementis Praedecessorum Literas, necnon praeinserta Decreta, aliaque omnia, et singula in ipsis respective statuta, disposita, atque sancita, etiam ex eo, quod praedictorum Conservatoriorum, seu aliorum quorumcumque ubilibet existentium Virgines, seu Mulieres, earumque Praepositae, atque Officiales, et alii quicumque in praemissis, seu eorum aliquo interesse habentes, seu habere praetendentes eis nullatenus consenserint, nec ad ea vocatae, et auditae, aut vocati, et auditi, minusque causae, propter quas eaedem praesentes emanarint, adductae, verificatae, seu alias sufficienter, aut etiam nullatenus justificatae forsan dici possent, nullo umquam tempore de subreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, seu intentionis nostrae, aut alio quovis defectu, etiam quantumvis magno, inexcogitato, et substantiali, sive etiam ex eo quod in praemissis solemnitates, et quaevis alia forsan servanda, et adimplenda fuerint, aut ex quovis alio capite a jure, vel facto, aut statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu laesionis, aliove colore, et capite, etiam in corpore Juris clauso, seu occasione, vel causa, etiam quantumvis privilegiata, etiam tali, quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adversus illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos juris, aut aliud quodcumque juris, facti, vel justitiae remedium impetrari, aut concedi, aut impetrato, vel concesso quempiam uti, seu se juvare in judicio, seu extra posse, ipsasque praesentes perpetuo validas, firmas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac per omnes et singulas, nec non omnes et singulos, ad quas, et quos spectat, et quomodolibet in futurum spectabit, inviolabiliter observari; omnibusque etiam et singulis, quorum favorem respective concernunt, plenissime suffragari volumus, et decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

§. 26. Sicque, et non aliter, in praemissis omnibus, et singulis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, et Sedis Apostolicae Nuntios, et eorumdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Congregationes tam ordinarias, quam particulares, aliosque omnes quavis auctoritate, et potestate fungentes, et functuros, in quavis causa, et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, ubique judicari, et definiri debere; et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Committitur Ordinario Locorum ut praemissa observari faciat.

§. 27. Quocirca Venerabilibus Fratribus, ac dilectis Filiis, Nostris, et Sedis Apostolicae Nuntiis, nec non Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, et aliis Locorum Ordinariis ubilibet existentibus, per Apostolica scripta mandamus, ut statim ac praesentes nostrae Litecae ad ipsorum, et eorum cujuslibet notitiam pervenerint, et pro parte aliquorum in ipsis interesse habentium requisiti fuerint, sive etiam ipsi ita expedire in Domino judicaverint, easdem solemniter publicantes, illisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra, praemissa omnia, et singula, ac in eis, nec non praedictis Urbani, et Clementis Praedecessorum Literis statuta quaecumque, debitae executioni demandari, illasque inviolabiliter in

omnibus et singulis illarum partibus observari. Contradictores quoslibet, et rebelles, ac praemissis non parentes, per censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti rimedia, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio contrariis.

§. 28. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula, de non tollendo jure quaesito, nec non piae memoriae Bonifacii VIII. pariter Praedecessoris nostri de una, et in Concilio Generali edita de duabus dictis, dummodo ultra tres dictas aliquis auctoritate praesentium ad judicium non trahatur, aliisque quibusvis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, et universalibus Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non praemissarum Virginum, seu aliorum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, seu longa aut immemorabili observantia, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, Usibus, et Consuetudinibus; privilegiis quoque, exemptionibus, et indultis, aut Literis Apostolicis, quibusvis Personis, Collegiis, Locis, Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, et Institutis, etiam Societatis Jesu, aliisve quibuslibet specifica, et individua mentione dignis, etiam cum quibusvis clausulis, et decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, et irritantibus in genere, vel in specie, etiam ad quorumlibet, et Supremorum quoque Principum instantiam, seu Motu proprio, et de Apostolicae potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, et pluries confirmatis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, et formis, specialis, specifica, et individua mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita, observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat latissime et plenissime, ac specialiter, et expresse, ex certa scientia, ac Motu, et potestatis plenitudine paribus, derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Seu si quibusvis communiter, aut divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas, non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum Indulto hujusmodi mentionem.

Publicationi praesentium in Urbe irrogatur vis personalis intimationis omnibus factae.

§. 29. Ut autem praesentes, et in eis contenta quaecumque ad omnium notitiam deducantur, et ne aliquis de eis ignorantiam praetendere possit; volumus pariter, et mandamus, easdem praesentes per aliquem, seu aliquos ex Cursoribus Nostris ad valvas Ecclesiae Lateranensis, et Basilicae Principis Apostolorum, nec non Cancellariae Apostolicae, Curiae Generalis in Monte Citatorio, ac in Acie Campis Florae de Urbe, ut moris est, affigi et publicari, sicque publicata et affixas, omnes et singulas, omnesque et singulos, quas et quos illae concernunt, perinde arctare, et afficere, ac si unicuique earum, et eorum, nominatim, et personaliter intimatae fuissent: Utque ipsarum praesentium Literarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in judicio, quam extra illud ubique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Fidem transumptis praestari decernitur.

Sanctio poenalis.

§. 30. Nulli ergo omnino Hominum liceat paginam hanc Nostrarum Confirmationis, approbationis, roboris, adjectionis, declarationis, prohibitionis, concessionis, voluntatis, mandati, statuti, atque decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarn. Dominicae MDCCXLIX. pridie Kalendas Maji, Pontificatus Nostri Anno IX.

Dat. Pontif. A. 9. die 30. April. 1749.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 27. Maji ejusdem anni.

IN TRIBUNALI GUBERNII

Almae Urbis, ejusque Congregationibus, certa agendi ratio praescribitur; statuitur methodus exequendi Visitationes Carcerum etc.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Justitiae *gladium non sine causa a Nobis portari tum maxime homines intellecturos censemus, quum traditam Nobis praecellentem a Deo potestatem per eos omnes, quibus aliquam ejus partem communicavimus, ad correctionem et vindictam malefactorum, ad laudem vero bonorum, et ad optimum totius Civitatis regimen, sedulo exerceri curabimus. In quo et supremi Principis officio, quod humilitati nostrae universi Dominator imposuit, et paternae erga dilectissimum populum charitati, quam idem ipse Deus intimo cordi nostro indidit, pro viribus satisfacturos Nos esse confidimus; dum sacri Principatus dignitatem nostrae fidei concreditam, commendatamque patrocinio nostro Reipublicae tranquillitatem asserere, atque in tuto collocare studemus. Ideo quum plures jam pridem animo versaremus rationes, quibus et in Tribunali Gubernii ejusdem Urbis certam quamdam, aptioremque formam constitueremus, quae ad rectam non minus, quam celerem Causarum criminalium expeditionem conduceret; et debitum utilitatis fructum reipsa percipi curaremus ex providis Legibus tam a Praedecessoribus nostris, quam a Nobis ipsis alias statutis, pro frequenti visitatione eorum, qui in Carceribus quacumque de causa detinentur; utque demum, sublatis plerisque Civitatis sordibus, ab his peculiariter immunem praestaremus non infrequentem illum Curiae nostrae coetum, qui, dum circa criminales Causas vel judicando, vel patrocinando, vel actitando versatur, eam sane gravissimam Politici Juris partem tractare dignoscitur, ex qua et mutuae justitiae cultus, et publica morum honestas, et totius societatis securitas, atque felicitas maxime pendent: His omnibus diu et mature pensatis, auditisque super ipsis prudentum virorum sententiis, nunc denique infrascriptas leges et ordinationes perpetuis futuris temporibus valituras complexi sumus in quadam Schedula Nostri Motus proprii, Chirographo Nostro nuper subscripta, cujus tenor talis est, videlicet.*

Tria objecta Pontificiae providentiae proposita.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio etc.

Chirografo, che si conferma. Proemio.

Avendo Noi passata la maggior parte della vita nostra in questa Città di Roma, ed avendo, quando eravamo in minoribus, inteso più volte discorrere dalle persone pratiche, e ben'intenzionate, che sarebbe stato necessario lo stabilire alcune regole per la retta amministrazione della Giustizia criminale, non essendovi cosa ben fatta, e ben stabilita, che col tratto del tempo non abbia bisogno di qualche aggiunta, riforma, o schiarimento; ed avendo poi nel tempo del nostro Pontificato, avuti i positivi rincontri non meno della sussistenza degl'inconvenienti, che del bisogno del riparo; dopo aver fatto unire, ed aver ben considerato il tutto, ed aver anche inteso il parere, ed il consiglio d'Uomini gravi, e ben versati nelle materie criminali, essendo in oltre imminente l'Anno Santo, che per lo straordinario concorso della gente, come si spera, porta seco una maggior attenzione in chi governa, ed invigila pel pubblico bene, ci siamo risoluti di pubblicare questa nostra Cedola di Moto proprio che ancora intendiamo per maggior solennità di confermare con una Nostra Costituzione, non in forma communi, come si suol dire, ma in forma specifica, inserendola de verbo ad verbum in essa; dividendola, per maggior chiarezza della materia, in tre Capi, il primo de' quali risguarda il Tribunale del Governo di Roma; il secondo la Visita delle carceri; il terzo alcuni altri regolamenti per levare alcuni abusi introdotti dai Giudici, e Notari criminali del Tribunale del Governo, e d'altri Tribunali, e Ministri d'essi.

Della necessità vi stabilire alcune Regole per la Giustizia criminale.

Pubblica il presente Motu proprio diviso in tre parti.

Del Tribunale del Governo di Roma.

Del Tribunale del Governo.

§. 1. Le Cause criminali della Città di Roma, e suo Distretto sono state insino ad ora giudicate dal Governatore di Roma colla direzione, e voto di quattro Togati, cioè de i due Luogotenenti, e de i due Sostituti Luogotenenti; allorchè quelle delle Provincie si trattano, e si risolvono in una Congregazione composta di Cardinali, e di Prelati, che dicesi della Con-

1. Conferma a Monsignor Governatore di Roma le sue facoltà anche come Vice-Camerlengo.

sulta. Ciò è quello, che sempre ha dato motivo di discorso alle persone savie, che hanno mai sempre desiderato una più solenne discussione degli affari criminali di Roma, e suo Distretto. Per lo che, aderendo Noi a i loro suggerimenti, di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra Suprema, ed Apostolica Podestà, confermiamo in primo luogo a Monsignor Cosimo Imperiali presente Governatore di Roma, e Vice-Camerlengo di S. Chiosa, e suoi successori tutte, e singole facoltà, e preminenze, delle quali ha goduto fin'ora in virtù del Breve di sua Deputazione, e delle quali sogliono godere in qualunque forma i Governatori di Roma, anche in qualità di Vice-Camerlenghi, poichè in quanto appartiene al Governatore pro tempore, non intendiamo s' induca per la presente alcuna benchè minima innovazione.

3. Aggiunge alli Ponenti di Consulta altri due, che nascono Ponenti del Governo, ed Assessori del Governatore.

§. 2. In secondo luogo vogliamo, comandiamo, ed ordiniamo, che in avvenire, al solito ed ordinario numero de i Prelati Ponenti di Consulta se ne aggiungano *altri due*, quali abbiano, e debbano godere tutti gli onori, privilegj, esenzioni, e preminenze, che godono gli altri Ponenti, di modo che compongano con essi uno stesso Corpo, o sia Collegio; ma però in vece di essere Ponenti di una delle nostre Provincie, sieno, e debbano essere ambidue Ponenti del Governo di Roma, ed Assessori del Governatore pro tempore: Eleggendo, e deputando per tal effetto a beneplacito Nostro, e della Santa Sede, *Monsignor Giuseppe Lucatelli* Protonotario Apostolico, e poc'anzi già destinato Ponente di Consulta, e *Monsignor Pietro Frangipani* Referendario dell'una, e l'altra Segnatura, e Ponente del Buon Governo.

Destina i due Prelati Ponenti.

3. Conferma la divisione delle cause di Sangue, e di Relazione.

§. 3. In terzo luogo confermiamo, approviamo, ed ordiniamo, che in avvenire si continui fra gli Ufiziali, e Ministri di detto Tribunale del Governo la distribuzione alternativa delle Cause *di sangue*, e *di Relazione*, che ivi si pratica presentemente, e da gran tempo indietro, cioè non tanto fra li due Luogotenenti, quanto ancora fra li due Sostituti Luogotenenti, li quattro Sostituti Fiscali di numero, e li sei Sostituti Fiscali sopranumerarj, e fra li Dieci Notari stabiliti, fissati nell'altra Nostra precedente Costituzione *Rerum humanarum* delli 16. Dicembre 1747. Vogliamo però, che tutte le Querele, o Denonzie di sangue immediatamente, che sono portate al Tribunale, si scrivano dal Notaro di Settimana alla presenza del Querelante, o Denunziante, e sotto il proprio e distinto giorno in un Libro ben cartolato. E similmente, che tutte le Querele, o Denunzie di Relazione, cioè d'ogni altra causa, che non sia di omicidio, o ferite, e non quelle solamente di furto, si scrivano immediatamente, e alla presenza come sopra, dal Notaro, che si trova in quella settimana Notaro di Relazione, in altro Libro ben cartolato; e non mai si riceva, o scriva alcuna Querela, o Denunzia, o sia di Relazione, o sia di Sangue, in fogli volanti. Altrimenti il Notaro di Settimana, a cui appartiene, cada in pena di cinquanta scudi d'Oro anche per la prima contravenzione, da applicarsi per una terza parte al Delatore, che si terrà secreto, dopo però, che ne avrà somministrato prove sufficienti, e per le altre due terze parti alla Massa de' Giudici e Notari di esso Governo, per distribuirsi in fin dell'Anno fra di loro da Monsignor Governatore.

Vuole, che le Querele di sangue si scrivano alla

Presenza del Querelante in Libro ben cartolato.

Così quelle di relazione in altro Libro a parte.

E non in foglio volante.

Pene contro i Trasgressori.

§. 4. In quarto luogo esortiamo, e raccomandiamo a Monsignor Governatore, ed altri suoi Successori pro tempore, che si facciano portare ogni sera li detti due Libri, e si facciano riferire dalli due Notari di Settimana, alla presenza delli due Sostituti parimente di Settimana, le Querele, e Denunzie, che saranno state portate, e scritte in quel giorno, come hanno praticato con grandissima utilità del Pubblico alcuno dei loro Antecessori.

4. Dovranno portarsi a Monsignor Governatore ogni sera i detti due Libri, e riferirgli il tutto alla presenza de' due Sostituti.

§. 5. In quinto luogo vogliamo, ed ordiniamo, che in ogni settimana si tengano onninamente da Monsignor Governatore pro tempore *le due Congregazioni* solite a tenersi, cioè una il Martedì, e l'altra il Venerdì, ambedue il dopo pranzo; e che in ciascheduna di esse Congregazioni debbano onninamente intervenire, oltre Monsignor Governatore, li detti due Prelati Ponenti di Consulta, ed Assessori del Governo, l'Avvocato, e Procurator Fiscale, li due Luogotenenti, e li dodici Sostituti con il Capo Notaro.

5. Si terranno due Congregazioni la settimana, a cui interverranno Monsignor Governatore, li due Prelati Assessori, l'Avvocato, e Procuratore Fiscali, e due Luogotenenti, e dodici Sostituti, col Capo Notaro.

§. 6. Che nella Congregazione *del Martedì*, debbano proporsi le Cause, nelle quali o si ha da decretare la Tortura, o sia ha da procedere alla Sentenza dopo fatte le Difese, oppure passato il termine assegnato per le medesime; ammettendo in essa, prima di votare, l'Avvocato, e Procuratore de' poveri, il Procuratore della Carità, e quando vi sia, anche altro Di-

6. Della Congregazione del Martedì, e ciò ch'in essa debba trattarsi.

Si ammettano i Defensori de' Rei.

fensore particolare eletto dal Reo, ad effetto d'informare, e dedurre in voce le ragioni del medesimo. Dopo di che, licenziati li sudetti Difensori, dovranno votarsi le dette Cause ad una per una, ma non già dalli due Luogotenenti, e dalli due Sostituti Luogotenenti, come si è fatto fin'ora, ma dalli due Togati Luogotenenti, e dalli detti due Prelati Ponenti di Consulta, ed Assessori del Governo: Volendo Noi, che in avvenire questi quattro solamente abbiano *il Voto decisivo*, oltre Monsignor Governatore, cui resterà l'arbitrio di votare, o non votare, come ha goduto fin'al presente. Quanto poi alli due Sostituti Luogotenenti, dovrà loro restare non più il Voto decisivo, ma solamente *il Voto consultivo*. E così parimente dopo risolute le Cause de' Rei presenti, dovranno nella medesima Congregazione, e nell'istessa maniera riferirsi, e votarsi le Cause *de' Contumaci*, nelle quali sarà stato già formato il Processo.

Dopo si vota in ogni causa.

Da chi debbo darsi il voto decisivo, e da chi il consultivo.

§. 7. Nell'altra Congregazione *del Venerdì*, vogliamo, ed ordiniamo, che ciascheduno delli due Luogotenenti legga la Lista di quelli carcerati, che gli appartengono, e che si scriva dal Capo Notaro ivi presente sotto la partita di ciascun carcerato il Decreto, che farà la piena Congregazione: Dovendo anche in questo avere l'Avvocato, e Procuratore Fiscale Generale, e li due Sostituti Luogotenenti il solo Voto consultivo, ed all'incontro li due Luogotenenti, e li due Ponenti di Consulta, e Assessori del Governo il Voto decisivo, con l'arbitrio al Governatore pro tempore di votare, o non votare, come nell'altra Congregazione di Martedì.

7. Della Congregazione del Venerdì, e di ciò ch'in essa dovrà farsi.

Inoltre ordiniamo, e comandiamo, che in questa Congregazione di venerdì non si facciano solamente i Decreti per le Cause leggiere, ma dopo che queste saranno state risolute, si parli ancora delle Cause più gravi, e dello stato, nel quale si trovano, licenziando gli altri Intervenienti, e ritenendo solamente quelli, a cui sono stati commessi li Processi di dette Cause, con il Capo Notaro, il quale, come sopra, dovrà scrivere sotto la partita di ciaschedun carcerato il Decreto, che farà la piena Congregazione per la formazione, e continuazione ben regolata del Processo, e per il disbrigo di tal Causa: Nel che deve consistere l'utilità, e profitto maggiore di questa Congregazione; alla quale per tal'effetto ordiniamo, che si faccia esibire gli stessi Processi originali, per assicurarsi dello stato, e termine in cui saranno di mano in mano; ed altresì concediamo la facoltà, ed il dritto di prefiggere, quando ne faccia bisogno, un termine discreto al Giudice processante, ed inoltre di multarlo ad arbitrio, per tre, o più mesi del salario assegnatoli; non solo in ogni caso di negligenza, ma ancora quante volte si riconosca, che sia stato constituito alcuno, non dal Giudice alla presenza del Notaro, ma dal solo Notaro; che li Giudici, o Notari abbiano tardato a fare la dovuta ricognizione del corpo del delitto in cause specialmente di furti; o che abbiano in altro qualunque modo mancato al loro ufizio. Affinchè poi li Decreti, che si faranno dalla Congregazione, abbiano la dovuta esecuzione, dovranno nelle Liste del Venerdì susseguente, oltre li Nomi, e le Cause de' Carcerati, leggersi anche i Decreti fatti nella Congregazione antecedente, e così di mano in mano fino a tanto, che saranno stati effettivamente eseguiti, e sarà terminata, e compiuta la Causa.

Altre incombenze di tale Congregazione.

§. 8. Ad effetto, che la Giustizia resti ben servita, vogliamo, che tanto dal Bargello di Roma, quanto dal Bargello di Campagna, si tenga effettivamente quel numero di Birri che sono obbligati di tenere, tolto affatto qualunque abuso di piazze morte, e perciò ordiniamo, e comandiamo, che ciascuno di detti due Bargelli debba presentare a Monsignor Governatore il Rollo completo de' proprj Birri, e mancandone in qualsivoglia tempo qualcheduno, debba dentro tre giorni averne arrollato un altro, con aggiungerne il nome nel Rollo, e cessare quello, che è mancato; E di più, che ogni tre Mesi, in un giorno da destinarsi all'improvviso, debba farsi con i detti Rolli alla mano la rassegna di tutti i Birri avanti li medesimo Governatore, e li due Ponenti di Consulta Assessori del Governo, quali dovranno invigilare, che gli Uomini siano abili, ed idonei per il loro mestiero, e che li Birri di Campagna siano montati sopra buoni Cavalli, multando li due respettivi Bargelli, e Birri, a loro arbitrio, per il caso di qualunque mancanza.

8. Si tenga il numero compito de' Birri, e riveda il Rollo.

§. 9. Di più vogliamo, che il Governatore di Roma con li detti due Prelati Assessori del Governo, facciano fare ogni tre Mesi almeno per tutta la Città diligente ed esatta perquisizione delli Vagabondi, Birboni, Saltinbanchi, Ciarlatani, Zingari, e finti mendicanti, o finti

9. Si faccia ogni tre mesi almeno ricerca de' Oziosi.

infermi, finti storpiati, ed altre simili persone oziose, quali non hanno verun impiego, né sono applicati ad alcun esercizio lecito ed onesto. E trovandosi, che questi tali sieno nati in Roma, o nel Distretto, si dovrà loro prefiggere per la prima volta un termine di otto giorni, per applicarsi a qualche esercizio, e portarne fede autentica negli Atti del Governo: altrimenti si manderanno, senz'altro Processo formale, per tre anni *ad Opus*. Trovandosi poi esser nati fuori di Roma, e suo Distretto, oppur nati in altri Principati, si darà loro l'Esilio da Roma, e suo Distretto, e respettivamente da tutto lo Stato Ecclesiastico, sotto pena di sette anni di Galera in caso di contravenzione anche la prima volta. Con dichiarazione però, che tra li suddetti non s'intendano mai compresi *li veri Pellegrini*, quali anzi debbano riceversi, ed accarezzarsi con tutta la maggior carità, purchè sotto pretesto di pellegrinaggio non si fermino in Roma, e nel Distretto a vagare, e questuare, più del tempo comodo, e sufficiente per visitare i Luoghi Santi, e purchè non conducano seco donne, e putti per andar con essi mendicando, e con altre dichiarazioni, e provedimenti, e pene, che dovranno prendersi, e pubblicarsi con nuovo Editto, che dovrà fare Monsignor Governatore, col consiglio, e voto di detti due Prelati Ponenti di Consulta, ed Assessori del Governo, affinchè la Città, e suo distretto sieno continuamente ripurgati da questa sorta di gente oziosa, e malvivente.

Pene contro di essi.

Delli Pellegrini, e condizioni, che devono avere.

§. 10. Confermiamo in ciascheduna delle sue parti la detta Nostra Costituzione delli 16. Decembre 1747. e specialmente nel §. 5., ove si provede alla celere, e spedita trasmissione di coloro, che sono condannati in pena della galera. Ma perchè questa trasmissione segue perlopiù di notte, di maniera che resta del tutto ignota al Popolo la pena suddetta, e la causa, per la quale si trasmettono alla Galera, perciò vogliamo, ed ordiniamo, che quante volte si farà la suddetta trasmissione, si debba affiggere lo stesso giorno alle Porte del Governo, di Monte Citorio, della Consulta, della Sala di Campidoglio, in Campo di Fiore, ed in altri luoghi soliti *una Lista stampata dei Nomi, Cognomi, e Patrie di tutti coloro, che si trasmettono*, con il titolo del delitto, per il quale sono stati condannati, ed il tempo della loro condanna, niuno affatto eccettuato, affinchè in vista di tali pene gli altri si astengano da commettere somiglianti delitti. Incaricando il Governatore di Roma, ed il Fiscale Generale pro tempore, per la stampa, ed affissione suddetta, e di presentare a Noi, e nostri Successori volta per volta una copia nella prima susseguente.

N. S. inoltre conferma la sua Costituzione sul la celere trasmissione de' condannati alla Galera.

Ordina, che quante volte si fa la mandata, si debba in più luoghi affiggere la nota stampata de' condannati col titolo del delitto.

Tale nota si ha a presentare a N. S.

Della Visita delle Carceri.

II. Della Visita delle Carceri.

§. 1. Essendo fin da tempo antichissimo una delle principali incombenze del Governatore, come Luogotenente del Cardinal Camerlengo di Santa Chiesa, o vogliamo dire Vice-Camerlengo, la Visita delle Carceri, o Carcerati di Roma, ed avendo Noi riconosciuto, che sebbene Alessandro VI. Nostro Predecessore sin dall'Anno 1492. aggiungendo al medesimo altri Visitatori fosse il primo ad istituire la Congregazione della Visita, e che a questa in appresso siano state date diverse amplissime facoltà con alcune dichiarazioni, e riforme da altri Nostri Predecessori, cioè da Paolo III. nella sua Costituzione 44., da Pio IV. nella sua Costituzione 58., da S. Pio V. nella sua Costituzione 68., da Paolo V. nella sua Costituzione 71., §. 23. e 24.: Niuno però di essi le abbia mai dato un fermo, e stabile regolamento; E quindi esser avvenuto, che un'opera di tanta carità, quale per altro non può esser indifferente a veruno de' Principi Cristiani, molto meno al Sommo Pontefice, sia presentemente in Roma poco meno che negletta, e trascurata.

Tal visita è stata anticamente istituita, con dichiarazioni, e riforme, ma senza stabile regolamento circa il modo di eseguirla.

§. 2. Pertanto di pari Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della nostra Suprema autorità ordiniamo, e comandiamo, che delle due Carceri pubbliche, che sono al presente comuni, e promiscue per li Carcerati di tutti i Giudici, Tribunali e Magistrati di Roma, di quà in avvenire *quelle di Campidoglio* restino perpetuamente assegnate per coloro, che saranno carcerati per ordine, o a disposizione del Senatore, e di ogni altro Giudice, e Magistrato della Curia Capitolina, e in consegnenza ancora dei Tribunali dell'Agricoltura, delle Strade, di Ripa, e di Ripetta, del Rettore dello Studio, o sia della Sapienza, e de' Maestri Giustizieri; e che all'incontro *le Carceri Nuove* fabbricate in strada Giulia da Innocenzo X. similmente Nostro Predecessore, e surrogate in luogo delle due più antiche di Borgo, e di Tordinona, restino in avvenire perpetuamente asse-

Distinzione de' Rei, ed luoghi, che nelle due Carceri devono esser condotti.

Quali spettano alle Carceri del Campidoglio.

Quali alle Carceri Nuove.

guate per quelli, che saranno carcerati per ordine; o a disposizione del Cardinal Vicario, del Governatore, dell' A. C., del Tesoriero, e di ogn' altro Giudice, Tribunale, e Congregazione di Roma, tolta non solamente ai Birri, ed Esecutori, ma ancora alli Giudici suddetti ogni facoltà, ed arbitrio di fare, oppure ordinare diversamente.

In mandare li Carceri il faranno tre tutti di visite. Una ordinaria. La seconda straordinaria. La terza graziosa.

§. 3. In sequela di detta divisione di Carceri, e Carcerati, la quale dovrà effettuarsi anche per quelli, che si troveranno carcerati nel giorno della pubblicazione della presente Cedola di Moto proprio; Vogliamo, che in avvenire si facciano onninamente tanto per le Carceri di Campidoglio, quanto per le Carceri Nuove, tre Visite distinte, o separate, cioè la Visita *Ordinaria*, la visita *Straordinaria*, e la Visita *Graziosa*, nella forma, e modo seguente, cioè:

Ogni Giovedì la visita ordinaria, alternativamente in una delle due Carceri.

§. 4. Che in ogni *Giovedì* mattina all'ora solita della Campana di Monte Citorio, ancorchè sia giorno di Festa, e quando la mattina fosse impedita per qualche Cappella; Concistoro, o altra Funzione pubblica, nel medesimo giorno dopo pranzo, si faccia la visita *Ordinaria* alternativamente, e per turno, cioè il primo Giovedì dopo la pubblicazione della presente in Campidoglio, e l'altro Giovedì susseguente alle Carceri Nuove, e così di mano in mano tutto l'Anno, e senz' alcuna intermissione.

Persone, che devono intervenire alla visita delle Carceri del Campidoglio: E dell' ordine nel sedere.

§. 5. Che alla detta Visita Ordinaria in Campidoglio possa ad arbitrio suo intervenire il Governatore di Roma, come Vice-Camerlengo, e perciò a capo della tavola debba esservi sempre per lui la solita sedia; ma però non sia tenuto d'intervenire, quando non voglia; siano bensì tenuti ad intervenire, sedendo alla destra di esso Governatore, *il Presidente* pro tempore *delle Carceri*, o altro Chierico di Camera da sostituirsi dal medesimo con approvazione Nostra, e de' Nostri Successori: *Il Prelato della Carità, ed il Prelato della Pietà*, o altri Prelati da sostituirsi dalle loro Archiconfraternite: *L'Avvocato de' Poveri*, e *l'Avvocato Fiscale*, o due altri Avvocati Consistoriali da loro sostituiti con nostra approvazione, come sopra: *Il Fiscale Generale di Roma*, o suo Sostituto Fiscale: *Il Giudice Camerale* Criminale, o suo Sostituto: *e li due Procuratori de' Poveri*, cioè quello deputato dalla Camera, e l'altro deputato dalla Carità, o almeno uno di essi.

§. 6. E che all'incontro di questi, e dal lato sinistro, sieno, secondo il solito, obbligati ad intervenire, e sedere *il Senatore* di Roma, e *li tre Conservatori col Priore de' Caporioni*, o almeno due di essi alternativamente: *Il primo, e il secondo Collaterale: Il Giudice de' Malefizj: Il Fiscale, e il Procuratore de' Poveri di Campidoglio*, quale dovrà sempre esser Segretario della Visita di queste Carceri, oltre il Notaro, quale parimente dovrà assistere, ma però senza voto.

Persone da intervenire alla visita delle Carceri nuove; e dell' ordine nel sedere.

§. 7. Per la visita ordinaria delle Carceri Nuove, dovrà personalmente intervenire: *Il Governatore di Roma*, sedendo a capo di tavola: *L'Uditore della Camera* dal lato destro, *e il Chierico di Camera Presidente delle Carceri* dal sinistro: dopo di essi dovranno intervenire, e sedere *li due Ponenti* di Consulta Assessori del Governo, *e li due Prelati della Carità, e della Pietà*, cioè due a destra, e due a sinistra, con precedenza fra di loro secondo l'ordine di anzianità in Prelatura. Seguiranno a destra; *L'avvocato de' Poveri, il Fiscale Generale, il Primo, ed il Secondo Luogotenente del Governo, il Procuratore de' Poveri*, deputato dalla Camera; e *il Procuratore Civile* parimente de' Poveri. All'incontro, ed a sinistra seguiranno *l'Avvocato Fiscale, il Luogotenente Criminale dell'A. C., il Luogotenente Criminale del Vicario; il Giudice Criminale Camerale, e il Procuratore de' Poveri* deputato dalla Carità, quale sarà sempre Segretario della Visita di queste Carceri: Oltre il *Commissario de' Galeotti*, e *Capo Notaro* della Carità, quali ultimi due assisteranno senza voto. Tutti li suddetti dovranno intervenire personalmente, lasciando per quel giorno ogn' altra incombenza, che mai avessero per altra carica, nè sarà loro lecito sostituire altri; senza Nostro speciale rescritto; eccettuato l'Uditore della Camera, al quale solamente si lascia l'arbitrio di non intervenire, con che però sempre vi sia la Sedia per lui nel luogo, come sopra, destinato.

Ciò, che debba trattarsi nelle Visite ordinarie delle due Carceri alternativamente.

§. 8. In questa visita *Ordinaria* da tenersi alternativamente un Giovedì in Campidoglio, e l'altro Giovedì susseguente alle Carceri Nuove, li suddetti respettivi Visitatori non dovranno consumare il tempo nè in riconoscere stanze, camere, ed officine, nè in vedere, se li carcerati sono gravati dai Custodi nella qualità o prezzo delle cibarie, strapunti, e cose simili; ma dovranno unicamente attendere, invigilare, ed insistere per lo rilascio di coloro,

che non debbono restare più lungamente carcerati, e respettivamente per lo disbrigo delle Cause, in rapporto a quelli, che per giustizia non debbano rilasciarsi.

Regolamento preciso delle case da ferri, cioè: 1. Si visitino i Carcerati delle Segrete.

§. 9. A tale effetto tanto in Campidoglio, come nelle Carceri Nuove, dovrà incominciarsi la visita *Ordinaria* dalli Carcerati *nelle Segreta*; Dappoi proseguirsi per li Carcerati Criminali, che stanno *alla larga*; ed in ultimo per *li Carcerati Civili*. E perchè si faccia rispetto a tutti con buon ordine, dovranno li Procuratori, e Sollecitatori de' Poveri aver formato, e distribuito nel giorno antecedente di Mercoledì a ciascuno de' Visitatori *due Liste* distinte delli Carcerati per Cause Criminali, cioè una, ove siano descritti i nomi di tutti li Carcerati nelle segrete, e l'altra, ove siano descritti li nomi di tutti li Carcerati alla larga, e sì l'una, che l'altra, con il giorno della loro Carcerazione, il Giudice, o Tribunale, a cui appartengono, e se mai, e quante volte sono stati esaminati, lasciando sotto la partita di ciaschedun Carcerato uno spazio sufficiente in bianco per notarvi il Decreto, che farà la piena Visita.

2. I Carcerati criminali della larga. 3. I Carcerati civili. Ogn'uno de' Visitatori abbia le Liste di tutti i Carcerati colle sue circostanze.

Ogni Carcerato delle Segrete deve esser chiamato, ed in che abbia ad esser interrogato.

§. 10. Con queste due Liste alla mano, e secondo l'ordine delle medesime, si chiamerranno in primo luogo *li Carcerati delle Segrete* interrogandoli ad uno per uno, se sono stati costituiti dentro i primi tre giorni a tenore della riforma di Paolo V. dichiarata ed ampliata in detta nostra Costituzione delli 16. Decembre 1747. §. 7.: Se dopo la prima volta sono stati altre volte esaminati, e quante, e se sono stati esaminati dal Giudice, presente il Notaro, oppure dal solo Notaro senza il Giudice. Licenziato poi il Carcerato, dovranno i Visitatori sentire dal Giudice, a cui appartiene, il Titolo della Causa, per cui è stato carcerato: Se a querela, istigazione, o denunzia di alcuno, oppure *ex officio*: Se prima di carcerarlo aveva il Fisco indizj sufficienti, e tali, quali si ricercano per venire alla cattura personale per disposizione del Gius comune, e della detta riforma di Paolo V. §. 10. *num.* 5.: Se sono stati carcerati come pretesi Rei, oppur come Testimoni, ed essendo carcerati come Testimoni, se sieno stati ritenuti più di tre giorni contro la disposizione delle leggi comuni; e se sieno stati carcerati in causa, che non sia delle più gravi, contro la detta riforma *d.* §. 10. *num.* 24.: E finalmente dovranno interrogare il Giudice della Causa, a qual termine si trovi il Processo. Facendo per ciascun d'essi Carcerati quel Decreto, che conviene per la buona, ed esatta, ma però celere, ed espedita amministrazione della Giustizia; e prefiggendo, quando occorra, al Fisco, e molto più quando vi sia, all'Aderente, un termine congruo per formare, proseguire, e terminare il Processo, assegnar le Difese, e procedere alla Sentenza; senza contentarsi di sole risposte generali, come è stato dichiarato in detta nostra Costituzione delli 16. Decembre 1747. §. 7.

Dopo si sentito il Giudice, si quale appartiene.

E si faccia il Decreto che occorre.

§. 11. Spediti li Carcerati *nelle Segrete*, si dovrà leggere *la lista delli Carcerati nelle Carceri larghe*, interrogando ciascuno d'essi da che tempo sono stati carcerati: Se da principio sono stati posti alla larga, oppure in segreta, ad effetto di punire quei Birri, che avessero posto alcuno in segreta per Cause leggiere, contro le risoluzioni più volte fatte dalla piena Visita, e specialmente sotto li 21. Luglio 1735.: E se, e quante volte, e da chi, cioè se dal solo Notaro, sono stati constituiti, ed esaminati. Dopo di che licenziando il Carcerato, dovranno riconoscere i Visitatori per ordine di qual Giudice è stato carcerato, se ad istanza, denunzia, o querela di alcuno, se con prove, ed indizj sufficienti, se è stata osservata la detta nostra Costituzione delli 16. Decembre 1747. al §. 6. circa le Catture, e Perquisizioni; E finalmente per qual delitto, e causa sia stato Carcerato, ed in quale stato sia il Processo; facendo per ciascheduno di essi, o il Decreto di rilasso con precetto, o senza, oppure con l'esilio, secondo le circostanze de' casi, e prefiggendo al Fisco, e quando vi sia all'Aderente, un termine congruo, dentro il quale debba aver formato, e terminato il Processo.

Si passi poi alla Visita dei Carcerati della Larga, ed in che s'abbiano ad interrogare

§. 12. Dovranno similmente i Visitatori in questa Visita *Ordinaria* riconoscere, ed insistere, che sia ommaniente eseguita la suddetta nostra Costituzione nel §. 5. circa la trasmissione di coloro, che sono stati già condannati alla Galera, facendosi esibire la Lista stampata di quelli, che saranno stati trasmessi nell'ultima precedente trasmissione; E quando il Capo del Tribunale, a cui appartiene il Condannato, ne avesse ordinato l'arresto, dovranno verificarlo, con farsi esibire l'ordine sottoscritto, senza del quale non dovrà attendersi alcun' Arresto, e farsi dar conto del motivo,

Altro incombente della Visita Ordinaria.

ad effetto di riconoscere, se sono stati, o nò, giustamente arrestati.

2. Della Visita dei Carcerati per debito Civile.

§. 13. Venendo per ultimo *ai Carcerati per debito Civile*, non dovrà per questi farsi alcuna Lista; ma essendovi alcuno, in favore del quale concorrano le cause, e circostanze espresse in detta Costituzione 71. di Paolo V. §. 24. *per tot.*, sarà a carico dei Defensori particolari di ciascheduno carcerato, o in mancanza di essi, delli Procuratori, e Sollecitatori, de' Poveri, fare istanza in piena Visita per la dimissione, e scarcerazione a tenore di essa Costituzione. Volendo Noi, che per tale effetto non si aspettino le Visite graziose, quali non si fanno, se non che due volte l'Anno, come si dirà in appresso, ma che le suddette istanze possano ingerirsi, e debbano ammettersi in ciascuna Visita Ordinaria. Dichiaramo però, che qualora si pretenda dal Carcerato la nullità della sua Cattura, debbano li Visitatori solamente procedere alla dimissione, e rilascio, quando la nullità sia chiara, altrimenti non debbano ingerirsi nella cognizione, e decisione della medesima, ma debbano rimetterne l'ispezione alli Giudici suoi; poichè non vogliamo, che la potestà, ed autorità della Visita, da potestà Economica, passi mai, e si converta sotto qualunque colore, o pretesto, in giudiziale, e contenziosa.

Impressioni circa essi.

Nelle Liste dei Carcerati, ch'hanno i Visitatori, si noti il Delitto fatto per ciascheduno di essi.

§. 14. Dopo la prima Visita Ordinaria, che si farà in sequela della presente per tutto, ed alternativamente, come si è detto, tanto in Campidoglio, come nelle Carceri Nuove, dovranno i Sollecitatori, e Procuratori de' Poveri notare, e riportare nelle Liste da farsi per l'altra Visita *Ordinaria* susseguente, sotto la partita di ciascheduno carcerato il Decreto fatto nell'antecedente, ad effetto che li Visitatori veggano, e riconoscano, se, e come sia stato eseguito, per dare gli ulteriori provedimenti. Di più li due Procuratori de' Poveri, e respettivi Segretarj, dovranno il giorno dopo ciascheduna Visita *Ordinaria*, portare a Noi, e Nostri Successori per mezzo de' Nostri Uditori pro tempore, ciascheduno le dette due Liste con i loro Decreti, altrimenti in caso di mancanza saranno come negligenti rimossi dall'Uffizio.

Della Visita Straordinaria.

§. 15. Oltre la Visita *Ordinaria* da farsi, come sopra, nel giorno fisso, ed a tutti noto di Giovedì, dovrà farsi ancora ogni Mese, e all'improviso, la Visita *Straordinaria* tanto inculcata dalli prelodati Nostri Predecessori, cioè da Paolo IV. nella sua Costituzione 58. §. 15. e da Paolo V. nella d. sua Costituzione 71. §. 23. *n.* 2., in cui senza punto ingerirsi nelle Cause de' carcerati, dovranno unicamente visitarsi tutte le stanze, camere, ed officine, tanto larghe, che segrete, e tutte l'Infermerie, per riconoscere, o provedere, che siano tenute con la dovuta polizia. Di più dovranno i Visitatori in questa Visita Straordinaria riconoscere il vino, ed il pane, ed altre cibarie, e dovranno interrogare i carcerati, se mai fossero strapazzati dalli custodi, oppure gravati dagli Affittuarj, ed altri, circa i prezzi tassati nella Tabella, quale deve tenersi affissa nelle Carceri, secondo la forma di dette Costituzioni, senza però, che per questo s'intenda tolta alli Deputati della Carità la facoltà di visitare in altri tempi, e a loro arbitrio, le cose suddette, come sono soliti lodevolmente di fare.

Persone, che devono farla.

§. 16. Ad effetto però di rendere più facile questa Visita *Straordinaria* di ogni mese, ed ancora più segreta, ed improvisa: Quanto alle Carceri di Campidoglio sarà questo peso del solo *Senatore* di Roma, con *uno de' due Prelati Ponenti di Consulta, ed Assessori del Governo, il Prelato della Pietà, l'Avvocato de' Poveri*, o altro Avvocato Concistoriale sostituito, come sopra, con Nostra approvazione, ed *il Fiscale, e Procurator de' Poveri* di Campidoglio. E quanto alle Carceri Nuove, sarà questa Visita Straordinaria di ogni Mese a carico *del Governatore di Roma*, con *l'altro delli due Prelati Ponenti di Consulta, Assessori del Governo, il Prelato della Carità, l'Avvocato de' Poveri*, o suo sostituto, *il Fiscale Generale*, e *li due Procuratori della Camera*, e *della Carità*, non essendo necessario, nè opportuno, che intervengano altri Visitatori.

Della Visita detta Grazioso.

§. 17. Finalmente vogliamo, ed ordiniamo, che oltre la suddetta Visita Ordinaria *di ogni Settimana*, e la Visita Straordinaria *di ogni Mese*, si faccia ancora *due volte l'anno* la Visita *graziosa* tanto in Campidoglio, come alle Carceri Nuove, cioè prima di Natale, e prima di Pasqua di Resurrezione, e che si faccia da quegl'istessi Visitatori, che sono stati di sopra stabiliti per la Visita Ordinaria di ogni settimana, ad effetto di ordinare, ed effettuare il rilascio, non solo dei Carcerati per delitti leggieri con qualche Precetto, o senza, secondo le circostanze de' casi, ma ancora dei carcerati

per debito civile, qualora in favore de' medesimi, o concorrano le Cause espresse nella detta Costituzione 71. di Paolo V., oppure l'Arcliconfraternità della Pietà, o altri Benefattori pagando de' proprj denari, giusta il loro lodevole Instituto, una parte del debito, ottengano dai Creditori il saldo o quietanza dell'intiero.

III. Altri regolamenti alli Giudici, Notari, ed altri Ministri.

Altri Regolamenti per levare alcuni Abusi introdotti dai Giudici, e Notari Criminali del Tribunale del Governo, ed altri Tribunali, e Ministri di essi.

1. Si ordina l'osservanza della Costituzione LXXI di Paolo V.

§. 1. In occasione di dare un miglior ordine alle cose criminali dei Tribunali di Roma, e specialmente del Governo, avendo Noi risaputo gli abusi introdotti da alcuni Giudici, e Notari Criminali di diversi Tribunali per esigere emolumenti maggiori del giusto sotto titolo di viatici, di produzioni, di uancio, e di altri simili pretesti, e volendo onninamente rimoverli, ed estirparli: Di simile Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra Apostolica potestà ordiniamo, e comandiamo, che dai Giudici, e Tribunali tutti di Roma, e specialmente dai Giudici Criminali si osservi, ed eseguisca puntualmente, ed onninamente la suddetta Costituzione 71. di Paolo V. in tutte, e singole parti, alle quali fin' ora non è stato espressamente derogato con altra diversa disposizione di altri Pontefici Successori, o da Noi medesimo: Volendo, e decretando, che i Giudici, e ciascuno d' essi, in caso di qualsivoglia contravenzione, siano tenuti ed obbligati del proprio a risarcire tutti i danni, ed interessi, e quando vi sia l' Aderente el Fisco, siau tenuti, ed obbligati in solidum, intendendo però delli Giudici Luogotenenti, e Sostituti Criminali, e non mai delli Capi de' Tribunali, o dei Prelati, che intervengono alle loro Congregazioni, ai quali si lascia solamente il peso d'invigilare sopra la condotta di detti loro Subalterni.

2. Con ancora, che si osservi la Tassa della stesso Paolo V presentata sopra gli emolumenti degli atti criminali.

§. 2. Molto più vogliamo, ed ordiniamo, che si osservi, ed eseguisca puntualmente da tutti, e singoli suddetti Giudici Subalterni, e da tutti i Notari, Cancellieri, Straordinari, ed Esecutori di Roma, e specialmente nelle Cause, e materie Criminali, la *Tassa* stabilita, e pubblicata del medesimo Paolo V., nel suo Moto proprio, o sia Costituzione 72., rivocando Noi, ed annullando a tal' effetto ogni altra Tassa diversa, e difforme dalla sudetta Paolina, non ostante qualunque Concessione Apostolica, Consuetudine di lungo, e lunghissimo tempo, e stilo in contrario. Anzi ad effetto, che la menzionata Tassa Paolina sia da tutti puntualmente osservata, rinnoviamo l'ordine già dato nel suddetto Moto proprio di Paolo V. §. 3., cioè che negli Uffizj di tutti, e singoli Notari debba quella tenersi publicamente affissa, stampata, e tradotta in lingua Italiana; Altrimenti il Notaro, dupo venti giorni dalla publicazione della presente, cada, e s' intenda ipso facto caduto nella pena di tre Scudi per ciaschedun giorno, in cui quella non si trovi realmente affissa nell' Uffizio, ed in luogo a tutti scoperto, e visibile, senza speranza di alcuna remissione: E di più vogliamo, che i Notari Criminali siano tenuti, ed obbligati di scrivere, e notare giorno per giorno in un Libro ben cartolato, quale dovrà intitolarsi: *Receptorum Criminalium:* la precisa quantità, che riceveranno dalle Parti per qualunque Atto, e Titolo, e Causa, e darne ricevuta in scriptis alle medesime Parti, e loro Procuratori, sotto pena di Scudi 100. per qualunque contravenzione, da applicarsi, come la suddetta di Scudi tre, per una decima parte alli Procuratori de' Poveri, che ne faranno istanza al Capo del Tribunale, o all' Uditore Nostro, e de' Nostri Successori pro tempore, e il rimanente alla Congregazione della Carità per mantenimento de' Carcerati.

Che si tenga la detta Tassa stampata in ogni Uffizio.

Di più ogni Notaro debba tenere un Libro intitolato: Receptorum Criminalium; ed in esso notare, quello, che esige per ogni atto.

§. 3. Affinchè poi non resti alterata detta Tassa Paolina sotto pretesto de' viatici, vogliamo, che tutti i Giudici Criminali, ai quali appartiene, e specialmente quelli del Vicario, e del Campidoglio, tengano onninamente nelle giornate giuridiche, ed in ora corta, e determinata, che dovranno fissamente stabilire, dopo la Campana di Campidoglio, o Monte Citorio, l' Udienza pubblica; e che in essa li Notari siano tenuti di leggere le citazioni, che cadano in detta Udienza, senza poter pretendere alcun viatico, essendo questo solamente dovuto, quando le Parti, o di esse vogliano far leggere alcuna citazione in giorno, che non sia giuridico: E così pure li medesimi Notari, quando ricevono l' ordine d' intimare ai Carcerati o l' Esilio, o qualche Precetto, debbano eseguirlo dentro il medesimo giorno, nè possano per ciò pretendere alcun viatico, sotto

3. Tutti i Giudici criminali tengano nei giorni giuridici l' udienza pubblica, per la quale i Notari non possano pretendere Viatico.

I Notari senza prendere viatico debbano nello stesso giorno intimare alli Carcerati o l' esilio, o ogni precetto.

pena di dieci scudi per qualunque contravenzione, da applicarsi come sopra.

4. Si dispone come si abbia a procedere nel fare precetti a Donne, ed agli Amanti.

§. 4. Allo Donne oneste, o almeno, che non siano *gravemente diffamate*, non si facciano Precetti senza prove sufficienti, e senza che preceda la trina monizione prescritta dai Sagri Canoni, e dal Sagro Concilio di Trento; fatto poi cho sia una volta con prove legittime, e con dette precedenti ammonizioni, *non si rinnovi la seconda volta*, ma provata che sia la Contravenzione, si eseguisca contro l' Uomo la pena dell' Esilio, o altra pena comminata nel Precetto, quale non possa mai commutarsi in pena pecuniaria senza nostro special Rescritto, e de' Nostri Successori; E quanto alla Donna si provveda in quella forma, che stimerà migliore la prudenza del Capo del Tribunale, secondo la diversa qualità de' casi: che se mai alcuno dei precettati giustificherà di essere innocente, non solo debba cancellarsi il Precetto, o in tutto *gratis*, o al più *con soli tre Paoli*, e non più, per il Decreto di cancellazione; ma in oltre resti al medesimo l'arbitrio, ed il dritto di convenire i suoi Calunniatori, e quando mai dal Giudice, da cui è stato precettato, se gli negasse, o ritardasse la Giustizia, possa ricorrere ai Giudici Superiori per ottenere la rivocazione, servando però intanto il Precetto, che gli è stato fatto.

La pena dei precetti, dopo Decreto in essi non si possa commutare in pecuniaria.

5. Nè Uomini, nè Donne possano mendicare dopo ore 24. e di notte.

§. 5. Nè Uomini, nè Donne di qualsivoglia età vadano mendicando per le strade di Roma dopo le ore 24., e di notte, senza licenza in Scriptis da concedersi in tutto *gratis* o dal Cardinale Vicario, o dal Vicegerente pro tempore, potendo li poveri procacciarsi facilmente il Vitto, durante il giorno, con le abbondanti limosine, che si fanno in Roma, non solo dai Particolari, ma anche dai Monasterj, Conventi, e Luoghi Pii; la suddetta licenza non dovrà darsi, se prima non costi, che sia persona onesta, e che giustamente si vergogni mendicare di giorno; e dovrà sempre negarsi a Fanciulle, e Donne giovani.

6. Donne, e Fanciulle, o di giorno, o di notte sotto niuno pretesto, nè per mendicare, nè per comprare vettarj, possano entrare in luoghi, che si accennano.

§. 6. Similmente vogliamo, ed ordiniamo, che le Donne, o Fanciulle Mendicanti di qualunque età, e molto più Donne disoneste, non siano in avvenire per qualunque causa, o pretesto anche di chieder elemosina, o di comprar pane, vino, o altri vittuali, ammesse, o ricevute nè di notte, nè di giorno, e molto meno alloggiate, dentro li Caffè, Bigliardi, Locande, Alberghi, Osterie, Bettole, Stalle, o altra Bottega, ove soglia concorrere, e fermarsi della Gente, posto in Roma, o dentro tre miglia fuori le Porte di Roma, loro Cortili, Giardini, Orti, ed ogni altra pertinenza, Case, ed anche Guardiole de' Birri, o di altri Ministri di Giustizia, o che lo suddette Donne, e Fanciulle siano ancora in compagnia d'altre, e di altri, sotto pena irremissibile a chi le ammetterà, o riceverà anche per brevissimo tempo, di tre tratti di corda, e di Scudi cento per qualunque contravenzione, se sarà di giorno, ed essendo di notte di Scudi dugento, alla qual pena pecuniaria vogliamo siano tenuti i Padroni, e Principali, anche per il fatto, e colpa de' loro Garzoni, e Subalterni. E solamento sarà loro lecito di vendere alle medesime, o dare loro per elemosina pane, vino, e altri vittuali fuori le Botteghe, ed in mezzo alla pubblica strada; Con che però neppure per tal causa si fermino con esse più del bisogno, e molto meno a trastullare.

7. Le suddette Donne non possano esser ammesse a dormire in portici etc. o in altri luoghi si pubblici, che privati.

§. 7. Vogliamo inoltre, che alle suddette Donne mendicanti di qualunque età, non sia lecito, nè permesso di ritirarsi a dormire sotto i Portici, Entroni, Scalo, o altre appartenenze di Chiese, Luoghi Pii, Case, e Palazzi si pubblici, che privati di Roma; Ma debbano onninamente ritirarsi prima delle ore ventiquattro alle case proprie, se l'hanno, e non avendo casa propria, all' Ospizio delle Donne vicino a Santa Galla, sotto pena della carcerazione a pane, ed acqua per quaranta giorni continui, e poi dell' Esilio. Esortando Noi, e strettamente incaricando in virtù di Santa Obbedienza li Magistrati, che risiedono nelle Case, e Palazzi pubblici, e respettivamente li Superiori delle Chiese, e Luoghi Pii, li Gentiluomini, ed altri onesti Cittadini, ed altri abitanti in Roma, di attendere, ed insistere con tutta diligenza, che dentro i Cortili, Entroni, Stalle, ed altre pertinenze loro, non siano in conto alcuno ricoverate Donne, o Fanciulle mendicanti, anzi neppure altre Donne, che non siano da loro conosciute per savie, ed oneste.

N. 5. esorta i Padroni, Presidenti dei detti luoghi ad invigilare, che le Donne in essi non si ricoverino.

8. Si stabiliscono le pene contro quelli, che permettessero la contravenzione a quel che di sopra si è disposto.

§. 8. E perchè questi Provvedimenti tanto necessarj per la quiete, e buon costume della Città siano onninamente eseguiti, dovranno sopra ciò invigilare, ed insistere tutti i Tribunali, e Giudici Criminali di Roma; E in oltre agli Esecutori di essi Tribunali, se mai tenessero mano, o in qualunque modo prestassero favore alle Persone, che contravenissero, vo-

gliamo, si dia immediatamente l' Esilio con tre tratti di Corda: così all' incontro conducendo essi alle Carceri alcuna Donna, che vada senza licenza ellemosinando per Roma di notte, o essendo solita mendicare di giorno, si trovi dentro i luoghi, e Botteghe, come sopra vietate, oppure, che non siasi ritirata alla casa propria, o in detto Ospizio di Santa Galla prima delle ore 24., vogliamo gli si dia dalla nostra Camera, dopo provata con due Testimonj de visu la contravenzione, *il premio di uno scudo* per qualunque Donna, e rispettivamente un *decimo* della pena pecuniaria, che si esigerà dagli Albergatori, Stallieri, Osti, Tavernieri, Bettolieri, Locandieri, ed altri suddetti, che saranno da essi similmente carcerati per tal contravenzione, ed il resto si applicherà per una metà alla suddetta Camera, e per l' altra al suddetto Ospizio di Santa Galla senza alcuna diminuzione.

Ed il premio agli Esecutori per l' adempimento di ciò, che si è prescritto

§. 9. Finalmente ordiniamo, e comandiamo, che non tutti indistintamente, e promiscuamente si ammettano in Roma, come si è fatto fin'ora, a scrivere, oppure anche attitare nelle Cause Criminali, ma solamente si ammettano persone di nascita e costumi onesti, quali abbiano studiato la Teorica in qualche Università, ed appresa la buona pratica almeno per tre anni continui nello studio dell' Avvocato de' Poveri, o dell' Avvocato del Fisco, o del Fiscale Generale, o di uno delli Luogotenenti dell' A. C., del Governo, del Vicario, del Giudice de' Maleficj di Campidoglio, o del Giudice Camerale Criminale; E perciò tanto a quelli, che esercitano al presente la Professione Criminale, (purchè non siano attualmente Procuratori, o Sollecitatori già deputati de' Poveri, oppure Sostituti Fiscali di qualche Tribunale, oppure Uditori de' Baroni da tre anni a questa parte) quanto a quelli, che vorrano esercitarla in avvenire, vogliamo, che sia, e s' intenda inibito, e vietato di proseguirla, ed esercitarla; se prima non saranno esaminati, ed approvati da Monsignor Governatore con il voto delli detti due Prelati Ponenti di Consulta ed Assessori del Governo, e del Fiscale Generale, uniti assieme in Congregazione, alla quale per tale effetto vogliamo ancora, che possano, e debbano intervenire parimente con voto decisivo l' Uditore della Signatura di Giustizia, e l' Uditore Nostro, e de' Nostri Successori pro tempore, e rispettivamente col voto consultivo, li Luogotenenti Criminali dell' A. C., del Governo, e del Vicario, il Giudice de' Maleficj, ed il Giudice Camerale. Volendo, che si faccia degli esaminati, ed approvati il suo elenco, come si pratica delli Procuratori Civili, che sono ammessi a scrivere in Rota, e che a questi solamente sia permesso di attitare, e scrivere, nelle Cause Criminali di Roma.

9. Si prescrivono le qualità di quelli, che devono esser ammessi a scrivere, ed attitare nelle Cause criminali.

Dovrà fare l' Elenco stampato di quelli, che sono esaminati, ed approvati.

§. 10. Li Procuratori, e Sollecitatori de' Poveri tanto deputati dalla Camera quanto dalla Carità, Pietà, o da altri chiunque sia, e quelli, che studiano appresso de' medesimi, non dovranno mai patrocinare, o sollecitare nè direttamente, nè indirettamente alcuna Causa Criminale contro degl' Inquisiti, o de' Rei; ed all' incontro i Procuratori, o Sollecitatori, o altri Ministri, ed Ufiziali del Fisco in qualunque modo determinati, e quelli, che studiano appresso di loro, non dovranno mai patrocinare, o sollecitare alcuna causa contro il Fisco, sotto pena di scudi 500. da applicarsi per una quarta parte all' Accusatore, dopo che avrà somministrato prove sufficienti, per un'altra quarta parte alli Giudici, e Notari di quel Tribunale, nel quale pende la Causa, e per il rimanente alla nostra Camera, oltre la rimozione dell' Ufizio: Volendo Noi, che a tal' effetto possa procedersi etiam *per Inquisitionem*, e che li Principali siano tenuti per la contravenzione de' Giovani, che studiano appresso di loro. Molto più sarà vietato alli Giudici Criminali, e loro Sostituti di attitare, o scrivere o pro, o contro del Fisco, sotto la pena medesima da applicarsi come sopra; e qualora avvenga, che in Consulta, o in altro Tribunale si proponga alcuna Causa, in cui abbia interesse qualche Curia, Comunità, o Vassallo Baronale: Se l' Uditore, oppure Ajutante di studio del Prelato, o altri, che dovrà votare in tal Causa, sarà anche Uditore Criminale del Barone, il Prelato, o altri suddetti; dovranno astenersi dal votare in detta Causa, pel sospetto, in cui deve giustamente aversi il di lui Uditore Criminale, ed Ajutante di studio.

10. Li Procuratori, e Sollecitatori dei Poveri, e quelli, che studiano presso di essi, non possono attitare contro i Rei, o Inquisiti. Nè i ministri del Fisco possano attitare contro di esso.

Esecutori di questo Nostro Moto proprio, e di tutti, e singoli provvedimenti, e regolamenti, che in esso, come sopra, si contengono, deputiamo, e vogliamo che siano quelli stessi, che sono deputati Esecutori nella detta Costituzione 71. di Paolo V., e di più il nostro Uditore pro tempore, e de' nostri Successori, l' Uditore parimente pro tempore della

Cosa molto più è vietato alli Giudici criminali, e loro sostituti.

E che tanto quelli, che fuora hanno scritto, ed attitato, come quelli, che vorranno esser ammessi, si abbiano ad esaminare, ed approvare secondo la forma, che si prescrive.

Cosa debba farsi nell'evento, che si tratti di una Causa Baronale, nella quale l' Uditore di un Votante sia Interessante, e suddito.

Deputazione dei Giudici Esecutori.

Segnatura di Giustizia, con le medesime facoltà date, e concedute in detta Costituzione.

Clausole per la perpetua, ed esatta osservanza del presente Motu Proprio.

Volendo, e decretando, che alla presente nostra Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne' suoi Libri, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè d'alcun'altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridichi, anche di Jus quesito, e pregiudizio del Terzo, possa essere impugnata, moderata, o rivocata, ridotta ad viam Juris, o concedersi contro di esse l'Aperizione Oris, e altro qualunque rimedio, e così, e non altrimenti, debba sempre, ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsisia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni anche de' Revverendissimi Cardinali, Camerlengo di S. Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi fin d'adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità, scientemente, ignorantemente, fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma, e disposizione della presente Nostra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre, ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi sieno state chiamate, e sentite, o citate quali si sieno Persone, ancorchè privilegiate, e privilegiatissime, Ecclesiastiche, e Luoghi Pii, che avessero, o pretendessero avere interesse nella presente Nostra disposizione, e che per comprenderle fosse bisogno di special menzione.

Deroga alle cose contrarie.

Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore *de Registrandis*, la Regola della Nostra Cancelleria *de jure quæsito non tollendo*, e non ostanti ancora tutti, e qual si sieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Costituzioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri Predecessori; Bandi, ed Editti, in virtù d'essi, ed in qualunque altro modo emanati, affissi, e pubblicati, Leggi, e Statuti, Riforme, Stili, Usi, Consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario: alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserito, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra Podestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per la piena, e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Moto proprio, amplamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

Dato dal Nostro Palazzo di Monte Cavallo questo dì 12. Maggio 1749.

Dat. a dì 12 Mag. 1749

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pont. Mot. proprio præinsertum Chirographum confirmat.

Cum autem præmissa omnia, tam ad servandum erga Reos, et Inquisitos æquabilem justitiæ, et clementiæ modum, quam ad legum observantiam, et publicam virendi honestatem in hac Alma Urbe, quæ totius Christiani Orbis caput est, et exemplar, futuris temporibus asserendam, opportuna et apta fore conspiciamus; ne illa ullo unquam tempore debilis fraudentur effectibus; Nos eamdem præinsertam Schedulam, omniaque et singula in ea contenta et expressa, et a Nobis per eam, ut præferitur, sancita, volita et ordinata, Motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, harum Literarum Nostrarum tenore confirmamus et approbamus; eisque perpetuum et inviolabile præsentis Nostræ perpetuo valituræ Sanctionis robur et firmitatem adjicimus; atque iterum, et ex integro ea omnia et singula, in omnibus et per omnia, juxta præinsertæ Schedulæ seriem, continentiam, et tenorem eadem apostolica Auctoritate statuimus, volumus, et ordinamus; eademque ab iis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit in futurum, perpetuo observari et exactissime impleri jubemus, atque præcipimus.

Mandat omnibus ejusmodi curiæ ejusmodi observantiam.

Mandantes propterea Dilectis Filiis Nostris S. R. E. Cardinalibus modernis in Urbe ejusque Districtu Vicario in Spiritualibus generali, et ipsius S. R. E. Camerario, nec non Dilectis pariter Filiis præfectæ Urbis Gubernatori ejusdem S. R. E. Vice-Camerario, ac Generali Causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, et Carcerum Præsidi, Nostroque pariter, et Romani Pontificis pro tempore existentis Auditori, ac Signaturæ Justitiæ Præfecti Auditori; Item Senatori Urbis, aliisque in ipsa Schedula superius expressis, eorumque omnium in Officiis, et muneribus præditis respective Successoribus, ut præmissa omnia et singula observent, ac ab omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in posterum,

exactissime observari faciant; inobedientes vero, impositis poenis in praeinserta Schedula statutis, coerceant, et compescant, tam ex Officio, et per inquisitionem, quam ad Instantiam Advocati Pauperum, Procuratoris Fisci, Commissarii Camerae, et Procuratorum Pauperum pro tempore existentium, et aliorum, quorum interest, et omni, et quacumque appellatione sive recursu remotis.

Clausulae pro petentibus cum familiae.

Ac decernentes, praeinsertam Schedulam, nec non praesentes Nostras Literas, perpetuo validas, firmas, et efficaces esse fore, ac quibuscumque juris seu facti defectibus, qui adversus illa, etiam quorumvis privilegiorum a Sede Apostolica concessorum praetextu, ad effectum impediendi, seu retardandi earum exequutionem, quovis modo, seu quavis ex causa opponi, seu objici possent, minime refragantibus, suos plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, easque propterea, omnibus et singulis quomodolibet afferendis impedimentis penitus et omnino rejectis, ac neutiquam attentis, ab illis ad quos spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit, sublata praefatis omnibus, aliisque quibuslibet aliter statuendi, et interpretandi facultate, inviolabiliter et inconcusse observari debere; Ac irritum et inane decernentes, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obstantibus omnibus iis, quae in ipsa praeinserta Schedula non obstare voluimus, et quibuscis aliis Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae confirmationis, approbationis, roboris adjectionis, Sanctionis, et ordinationis, jussionis, praecepti, mandati, et Decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, et indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Post An. 9 die 22. Maji 1749.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo nono, XI. Kalendas Junii, Pontificatus Nostri Anno IX.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 27. Maji ejusdem anni.

Sequitur schedula Motus proprii super qualitatibus requisitis ad exercenda Officia Judicum, Relatorum, Defensorum, aut Notariorum in Criminalibus; necnon super modo, et facultate exercendi eadem Officia, vel seorsim, vel simultanee, pro diversa eorum natura.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio etc.

Si conferma, e si dichiara il precedente Moto proprio al §. 3. n. 9. e 10.

Animati dal giusto desiderio di rimettere in buon sistema, e in quella stima e credito, che conviene, la Professione Criminale, troppo certamente avvilita in questa nostra Curia, e Città di Roma per essere stato in passato ammesse indistintamente all' esercizio della medesima in qualità di Difensori, ed anche di Giudici, e Notari, alcune Persone di poca o niuna abilità, e senza veruna precedente inquisizione: Con altra Cedola di Nostro Moto proprio da Noi segnata li 12. Maggio del corrente anno 1749., e dappoi solennemente confermata colla nostra Costituzione, che incomincia: *Justitiae gladium:* data li 22. e pubblicata li 27. dello stesso mese, prescrivemmo *al §. 3. num. 9.* alcune certe qualità, delle quali debbono essere ornati coloro, che vogliono continuare, oppure nuovamente assumere la detta Professione Criminale: E susseguentemente *al num. 10.* sotto alcune certe pene vietammo a quelli, che sono incaricati della difesa de' Poveri, il comparire, attitare, o scrivere contro qualunque sorta d'Inquisiti, o Rei; e vicendevolmente alli Difensori, ed Offiziali del Fisco il comparire, attitare, o scrivere contro il medesimo Fisco; E molto più alli Giudici Criminali, e loro Sostituti, d'ingerirsi nella difesa delle Cause, o sia per il Fisco, o sia contro di esso, seguendo in ciò le vestigia de' nostri Predecessori, e specialmente di Paolo V. nella sua celebre Costituzione 71. §. 15. 16., e 17.

§. 2. Ma avendoci in appresso umilmente rappresentato alcuni Sostituti Luogotenenti, ed alcuni Sostituti Fiscali Luogotenenti della curia, e Tribunale dell' Uditor Generale della nostra Camera, e di altri Tribunali di Roma, che essendo essi soliti attitare, e scrivere per gli aderenti al Fisco, troppo grave era il danno, che loro risultava dall' essere in oggi generalmente privati di tal facoltà. Abbiamo

perciò stabilito di provvedere all' indennità de' medesimi, per quanto però è compatibile con la retta, ed illibata amministrazione della Giustizia, e dichiarare più largamente la nostra intenzione tanto in ordine a quelli, che professano la Criminale per qualche Carica, Uffizio, o Deputazione, come rispetto a quelli, che senza alcuna Carica, Uffizio, o Deputazione, si esercitano per mera elezione, e volontà loro in attitare, o scrivere nelle Cause Criminali.

I Giudici, Relatori, Difensori, e Notari Criminali, che da tre anni erano in esercizio, potranno continuare.

§. 3. Avendo per tanto qui per espresso, e di parola in parola inserito l'intero tenore di detta nostra Costituzione data il 22. Maggio prossimo passato come pure dell' altra che incomincia: *Rerum humanarum:* data il 16. Dicembre 1747., ed ogn'altra cosa quantosivoglia necessaria ad esprimersi; E incominciando da coloro, che godono di qualche Carica, Uffizio, e Deputazione; vogliamo, e dichiariamo, che tutti quelli, i quali al tempo, che fu pubblicata la detta nostra Costituzione *justitiae gladium*, erano, e si trovavano già deputati, e servivano attualmente Sostituti Luogotenenti, per Sostituti Fiscali Luogotenenti, o anche per semplici Sostituti Fiscali tanto di numero, che sopranumero in qualunque Curia, o Tribunale di Roma: Come pure li Relatori Criminali delle Congregazioni, e gli Uditori Criminali da tre anni indietro de' Baroni Romani, degli Abbati Regolari, anche Commendatarj, quali godono nelle loro Abbazie Giurisdizione Criminale, e dei Reverendissimi Cardinali Vescovi Suburbicarj residenti in Roma: E finalmente quelli, che al tempo suddetto già erano, o si trovavano legittimamente deputati per Difensori, e Procuratori, o Sollecitatori de' Poveri, non solo da Noi, ma ancora dalle due Confraternite della Carità, e della Pietà dalla Curia di Campidoglio, ovvero da altra Curia, e Magistrato: E finalmente quelli, che di quel tempo erano già Notari Criminali, o Sostituti de' medesimi in qualunque sia Curia, e Tribunale, possano senz'altra inquisizione, et esame, continuare, come prima, nel libero esercizio delle loro Cariche, Uffizj, e Notariati, secondo le respettive facoltà, e deputazioni di ciascuno di essi.

§. 4. Quanto poi alla facoltà di comparire, attitare, o scrivere nelle Cause Criminali, inerendo al suddetto nostro Moto proprio delli 12. Maggio prossimo passato, ed alla detta Costituzione 71. di Paolo V. nostro Predecessore, vogliamo di nuovo, e comandiamo, che a niuno di quelli, che sono, o saranno in avvenire deputati, come sopra, per Avvocato, Difensore, Procuratore, o Sollecitatore de' Poveri, sia lecito comparire, attitare, o scrivere nè sotto il proprio, nè sotto l'altrui nome contro gl'Inquisiti, o Rei (siano, o non siano dentro le Carceri) in alcuno de' Tribunali, o Congregazioni, o avanti alcun Giudice di Roma: essendo essi, e ciascuno di loro, in virtù della sua Deputazione, ed Uffizio, obbligati a comparire per li medesimi Inquisiti, e Rei in qualunque occorrenza: E che all' incontro all' Avvocato del Fisco, al Procuratore Fiscale generale, e suoi Sostituti Fiscali tanto generali, che particolari, che sono, e saranno in avvenire, in niun caso sia lecito comparire, attitare, o scrivere nè sotto il proprio, nè sotto l'altrui nome in favore degl'Inquisiti, o Rei, essendo essi tenuti in virtù del proprio Uffizio di attitare, comparire, e scrivere quante volte occorre per il Fisco.

I Giudici Principali de' Tribunali espressi non possono mettere difesa nè del Fisco, nè de' Rei.

§. 5. Li Luogotenenti dell' Uditore della Camera, del Governo, e del Vicario, il Giudice de' Malefici, il Giudice Camerale, ed ogni altro Giudice Criminale principale di qualunque sia Curia, Tribunale, o Congregazione di Roma, si contentino dell' onore, ed Uffizio di Giudice, nè mai s'ingeriscano nella difesa di alcuna Causa Criminale nè per il Reo, ed Inquisito, nè per il Fisco, o suo Aderente. Quelli però, che non sono Giudici principali, ma sono Giudici subalterni, cioè Sostituti Luogotenenti, o di numero, o anche sopranumero, ancorchè sieno nello stesso tempo, e si chiamino anche Sostituti Fiscali, o con altro qualsisia nome; E così parimente li Notari Criminali, o loro Sostituti nella Curia dell' A. C., del Governo, del Vicario, e di Campidoglio, come che in virtù del loro Uffizio, e Ministero di Luogotenente, sono tenuti a servire, od aver parte per qualunque caso occorrente nella formazione, e fabbrica de' Processi Criminali, non dovranno mai comparire, attitare, o scrivere nè sotto il proprio, nè sotto l'altrui nome, nè per il Fisco, o suo Aderente, nè contro li medesimi in qualunque Causa, che verta non solo nel Tribunale, a cui servono, ma neppur negli altri tre poc'anzi nominati, tra i quali sogliono vincedevolmente commettersi in grado di Appellazione, o di Ricorso le Cause giudicate in uno di essi: Essendo cosa troppo

I subalterni, e Notari de' quattro Tribunali Criminali, non possono comparire come difensori di alcuno di essi Tribunali.

assurda, e disconvenevole, che si assuma, o possa assumersi la figura di Difensore, o del Fisco, e suo Aderente, o degl'Inquisiti, e Rei da quelli medesimi, che in figura di Giudici, e di Notari hanno fabbricato il Processo, o possono esser tenuti a fabbricarlo.

Possono però comparire in altri Tribunali, o Congregazioni, perchè le Cause dai loro Tribunali non sieno per passare a questi in grado d'appellazione.

§. 6. Ma perchè, salva la retta, ed illibata amministrazione della Giustizia, ci sta grandemente a cuore, che non resti ad alcuno preclusa la strada di esercitarsi nella Professione Criminale, e rendersi sempre più abile, ed esperto in tal materia, in quei casi, ne' quali non può entrare alcun sospetto di parzialità, o di affezione: Perciò vogliamo, e dichiariamo, che li suddetti Sostituti Luogotenenti dell'A. C., del Governo, e del Vicario, e ancora se ne fossero di Campidoglio, come anche li Notari di dette Curie e loro Sostituti Criminali, siano di numero, o siano di sopranumero, possano liberamente comparire, attitare, e scrivere tanto per il Fisco, e suo Aderente, quanto contro di essi in ogni altra Causa Criminale, che debba giudicarsi o nelli Tribunali Camerali, o nella Congregazione della Consulta, o in altra qualsisia Congregazione di Roma, che abbia Giurisdizione Criminale: Giacchè le Cause de' Tribunali Camerali, e di dette Congregazioni non si commettono mai in grado di appellazione, o di ricorso, ad alcuno di detti quattro Tribunali Ordinarj; E vice versa quelle, che sono giudicate in detti Tribunali Ordinarj non si commettono mai in seconda, o in altra istanza nè alli Tribunali Camerali, nè ad alcuna di dette Congregazioni: Eccettuiamo però, rispetto al Fiscale, Sostituto Fiscale, e Notari della Curia di Campidoglio, quelle cause, nelle quali dal giudicato de' Conservatori si appella al Tribunale del Camerlengo, come puro rispetto ai Sostituti Luogotenenti, ed altri suddetti Ministri, e Notari della Curia dell'A. C., le Cause della Congregazione de' Vescovi, e Regolari, della Dataria, e del Palazzo Apostolico, quante volte accada, che il Luogotenente del medesimo A. C. ne sia Giudice, o Relatore, come lo è presentemente: E similmente rispetto alli Sostituti Luogotenenti, e Notari del Governo, eccettuiamo le Cause da giudicarsi nella Congregazione della Consulta, quando per ordine della medesima, come bene spesso avviene, sia stato fabbricato, o impugnato il Processo dalla stessa Curia del Governo.

§. 7. In somma vogliamo, e comandiamo per legge, e regola generale, che tutti quelli che sono, o in avvenire saran tenuti di servire anche per subalterni alcuna Congregazione, o Tribunale di Roma, ancorchè qui non espresso, e non specificato, o in figura di Giudice, o in figura di Notaro nella formazione, e fabbrica de' Processi, non solo debbano astenersi dall'attitare, o scrivere sia per il Reo, o sia contro di esso nel Tribunale, o Congregazione, a cui servono, ma ancora se ne debbano astenere in ogn'altra Congregazione, e Tribunale, cui possa esser commessa la medesima Causa in seconda, o altra istanza, ovvero in cui debba giudicarsi sopra il medesimo Processo: Et all'incontro possano comparire, attitare, e scrivere in qualunque altra Causa, che si agiti in ogni altra Congregazione, ed in ogni altro Tribunale, purchè tra questo, e il proprio, non vi sia alcun passaggio in grado di appellazione, o di ricorso, e purchè in esso la Causa non si abbia da giudicare sopra alcun Processo, nel quale eglino, o loro subalterni abbiano avuto parte alcuna o in figura di Giudici, o in figura di Notari.

§. 8. Per la medesima ragione, e in sequela della medesima legge, e regola generale, tutti quelli, che sono, o saranno tenuti a servire o come Giudici, o come Notari in alcun de' Tribunali Camerali, non potranno in verun caso comparire, attitare, o scrivere nè in favore del Fisco, e suo Aderente, nè contro de' medesimi, nè sotto il proprio, nè sotto l'altrui nome, non solo in quel Tribunale, a cui servono, o serviranno, ma nè tampoco in altro Tribunale Camerale, a cui possano passare dal proprio, o da cui possano venire al proprio Tribunale le Cause Criminali in grado di Appellazione, o di ricorso. Potranno bensì comparire, e scrivere nelle altre Cause, che vertono ne' suddetti Tribunali Ordinarj dell'A. C., del Governo, del Vicario, e di Campidoglio, cioè in Campidoglio nella maniera poc'anzi divisata, in Consulta, ed in altre Congregazioni, che hanno giurisdizione Criminale: Giacchè tra questi Tribunali, e Congregazioni, e li suddetti Tribunali Camerali, alla riserva del Campidoglio nel caso suddetto, non vi è alcun passaggio di Cause in grado di Appellazione.

Il Fiscale Generale, il Fiscale di

§. 9. Il Fiscale Generale di Roma, il Fiscale di Campidoglio, e loro Sostituti Fiscali, pur-

Campidoglio, e loro Sostituti, che non siano Giudici, potranno comparire pel Fisco in ogni Tribunale.

chè non sieno nello stesso tempo Sostituti Luogotenenti di numero, o sopranumero, o chè per altro qualunque titolo non possano essere deputati ad assistere come Giudici nella formazione de' Processi Criminali, potranno comparire, attitare, o scrivere non solo in quel Tribunale, a cui servono, ma ancora in ogni altro Tribunale di appellazione, o di ricorso; con che però compariscano, e scrivano, come si è detto di sopra, solamente per il Fisco, o suo Aderente, e non mai contro di essi. E perciò li dieci Sostituti Fiscali del Governo, ai quali con altra Cedola di Moto proprio da Noi segnata li 30. Settembre 1747., e dappoi solennemente confermata mediante l'altra Nostra Costituzione, che incomincia: *Rerum humanarum:* abbiamo assegnato graziosamente il fisso, e certo salario di scudi quindici per li quattro di numero, e di scudi dieci al mese per gli altri sei Sopranumero, comecchè sono obbligati di assistere in figura di Giudici nella Fabbrica dei Processi, non dovranno mai reputarsi, come semplici Sostituti Fiscali, e perciò quanto all'attitare, o scrivere, dovranno sempre essere soggetti alle Regole, e Leggi poc'anzi prescritte per li Sostituti Luogotenenti.

Gli Uditori, e Giudici particolari, eccettuate le Cause giudicate nelle loro Curie, possono comparire nelle altre in ogni Tribunale.

§. 10. Finalmente gli Uditori Criminali de' Baroni Romani, degli Abbati Regolari, o Commendatarj, che godono nello loro Abbazie Giurisdizione Criminale; come pure quelli dei Cardinali Vescovi Suburbicarj, che risiedono in Roma, non potranno comparire, attitare, o scrivere nè pro, nè contro il Fisco, o suo Aderente, in alcuna di quelle Cause, che saranno state giudicate nelle loro Curie Baronali, Abbaziali, o Vescovili, o che la Causa passi al Tribunale dell' A. C., o che vada in Consulta, o alirove, in grado di Appellazione, o di ricorso: Dovendosi presumere, che quelle siano state giudicate in dette Curie con il consiglio, e direzione loro. Vogliamo però, che possano comparire, e scrivere senz'altro esame, senz'altra approvazione, in ogni altra Causa Criminale tanto in favore, che contro gl' Inquisiti, purchè, secondo la forma del Nostro precedente Moto proprio delli 12. Maggio prossimo passato, sieno stati deputati, ed abbiano effettivamente esercitato l'Uffizio di Uditor Criminale per tre anni prima della pubblicazione del medesimo, e purchè in virtù di altra Carica non restino compresi sotto le Regole, e Leggi soprascritte.

§. 11. A niun altro, che non goda di alcuna delle Cariche, ed Uffizj suddetti, benchè sia Procuratore di Collegio, o in altro qualunque modo approvato a scrivere *in Civilibus*, sarà lecito comparire, attitare, o scrivere nelle Cause Criminali nè pro, nè contro il Fisco, e suo Aderente, nè sotto il proprio, nè sotto l'altrui nome, avanti alcun Giudice, Tribunale o Congregazione di Roma, e nettampoco fare istanza, che la Causa debba rimettersi al Giudice Criminale, se non sarà stato prima esaminato, ed approvato a scrivere *in Criminalibus* nella maniera stabilita in detto Nostro Moto proprio delli 12. Maggio, come in fatti è già seguito di alcuni nell' esame tenuto li 19. Giugno prossimo passato; E solamente per impulso della Nostra Paterna clemenza permettiamo a quelli, quali compariyano, o scrivevano in una, o più Cause Criminali prima, che fosse pubblicato il suddetto Moto proprio, di poter continuare nella difesa della medesima Causa, o Cause, fino al nuovo esame, che sarà intimato dal Nostro Monsignor Governatore di Roma dentro il corrente mese di Novembre; ma però non più oltre: di modo che passato il giorno di detto nuovo esame, a chi non si sarà soggettato al medesimo, non possa, nè debba più ammettersi scusa alcuna, o darsi altra dilazione.

Si prescrive di nuovo l'esame, ed approvazione delle persone, che potranno esercitare la Professione Criminale.

§. 12. E perchè l' Inquisizione, ed Esame di quelli, che vorranno in avvenire attendere in Roma alla Professione Criminale, vien da Noi considerato per uno de' Provvedimenti più efficaci, ad effetto di rimettere in credito, ed in buon sistema la medesima Professione; Perciò ampliando, e dichiarando il più volte nominato nostro Moto proprio delli 12. Maggio, non solo vogliamo, ed ordiniamo, che quelli, i quali vorranno assumerla di nuovo, ed essere ammessi a comparire, attitare, o scrivere in alcuna Curia, o Congregazione, debbano avere tutti i Requisiti in esso prescritti al §. 3. *num.* 9., cioè, che debbano esser Persone di nascita, e costumi onesti, aver studiato la Teorica Criminale, almeno per il corso di un anno intero o nella Sapienza di Roma, o in altra approvata Università, e successivamente appresa la buona pratica almeno per altri tre anni continui nello studio dell' Avvocato, o delli tre suddetti Procuratori de' Poveri, o di altri nominati in esso Moto proprio, e finalmente che debbano essere stati esaminati, ed

approvati da Monsignor Governatore pro tempore con il voto della Congregazione a tal effetto già stabilita.

Si dichiara, che le persone non approvate niuno incapaci d' essere deputati Uditori, Relatori, Difensori da chiunque.

§. 13. Ma in oltre vogliamo, e comandiamo, che niuno in avvenire possa essere da chiunque sia eziandio Cardinale della S. R. Chiesa, ed in vigore di qualunque facoltà, e privilegio, ancorchè per comprenderlo bisognasse qui farne espressa, e specifica menzione, deputato per Procuratore, o Sollecitatore de' Poveri, per Sostituto Luogotenente, oppur anche per semplice Sostituto Fiscale, per Uditor Criminale, oppur Relatore di alcuna Congregazione, che non abbia i suddetti Requisiti, e che insieme non sia stato esaminato, ed approvato, come sopra: Derogando Noi per tal effetto a qualunque Privilegio, e consuetudine ancorchè immemorabile, ed anche a qualunque Costituzione Apostolica nostra, o de' nostri Predecessori, che facesse, o potesse fare in contrario.

Qualità richieste ne' Notari Criminali.

§. 14. Finalmente vogliamo, ed ordiniamo, che in avvenire non debba neppur' alcuno ammettersi ad esercitare in Roma l' arte di Notaro Criminale o in qualità di Capo, o in qualità di Sostituto, che non sia di nascita, e costumi onesti: Che non abbia studiato, come sopra, la Teorica Criminale per il corso d' un anno in qualche approvata Università: Che non abbia dappoi appreso la buona pratica almeno per altri due anni continui in qualità di Novizio nella Banca, ed Ufizio di alcuno de' Capi Notari di Roma: E che non sia stato esaminato, ed approvato, come poc' anzi si è detto degli altri Professori Criminali.

Elenco Generale da farsi da Monsignor Governatore di Roma.

§. 15. In sequela, ed esecuzione di questi nostri provvedimenti, subito che sarà stato dentro il corrente mese di Novembre tenuto il suddetto nuovo esame, il nostro Monsignor Governatore di Roma si prenderà la cura di formare un Sillabo, o sia Elenco Generale di tutti quelli, che a tenore del presente nostro Moto proprio potranno esercitare in Roma la Professione Criminale: Cioè di tutti quelli, che come Sostituti Luogotenenti, o per altro qualunque titolo sono tenuti di assistere come Giudici nella fabbrica, e formazione de' Processi: Di tutti i Relatori, e di tutti quelli, che sono Uditori Criminali da tre anni indietro: Di tutti i Procuratori, e Sollecitatori de' Poveri: Di tutti quelli, che sono Sostituti Fiscali, o per altro qualunque titolo sono tenuti a comparire per il Fisco: Di tutti quelli, che non avendo alcuna delle Cariche, ed Uffizj suddetti, saranno stati esaminati, ed approvati a scrivere, e comparire tanto a favore, che contro il Fisco: E finalmente di tutti i Notari, e Sostituti Criminali di qualunque Congregazione, Tribunale, Magistrato, e Curia, eccettuata la sola Congregazione, e Tribunale della S. Inquisizione: Volendo Noi e dichiarando preventivamente, che dall' essere in detto Sillabo, ed Elenco o prima, o dopo descritti in alcuna Congregazione, Tribunale, Magistrato, o Curia, Relatore, oppure Uditore, non sia, nè s' intenda perciò irrogato alcun menomo pregiudizio alla dignità, e preeminenza di veruno di essi, nè dei loro Ministri, ed Ufiziali, ma sia, e s' intenda solamente fatto per maggior comodo, facilità, e chiarezza del medesimo Elenco.

§. 16. Avverta pertanto ciascuno, a cui appartiene, di essere diligente in dare il suo nome, e di giustificare nelle mani di esso Monsignor Governatore le qualità di sopra prescritte dentro il termine di giorni dieci dopo seguito il detto nuovo esame; perchè quelli, che non saranno descritti nell' Elenco suddetto, ancorchè si trovino in possesso di alcuna delle riferite Cariche, Uffizj, o Notariati Criminali, s' intenderanno ipso facto decaduti, senza speranza di alcuna grazia, o purgazione di mora. E se alcuno, come sopra, non descritto ardirà di comparire, o scrivere, o in figura di Giudice, o in figura di Difensore, o in figura di Notaro, in alcuna Causa Criminale, o sotto il proprio, o sotto l' altrui nome, caderà irremissibilmente, ed ipso facto nelle pene contenute in detto Nostro precedente Moto proprio; quale in tutte le altre parti non repugnanti, nè difformi dal presente, vogliamo, che s' intenda pienamente, ed amplamente confermato, essendo così mente, e volontà nostra espressa, per la cui perpetua inviolabile fermezza vogliamo, che qui si abbiano, e s' intendano per trascritte, e ripetute tutte le Clausule, Deroghe, e Decreti, che si leggono apposti in dette due nostre precedenti Costituzioni.

Pene contro i contravventori.

§. 17. Volendo, e decretando, che alla presente nostra Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne' suoi libri, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè d' alcun' altro vizio, o

Clausole.

difetto della nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti possa essere impugnata, moderata, o rivocata, e che così, e non altrimenti debba sempre, ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsisia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazione anche de' Reverendissimi Cardinali, Camerlengo di S. Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di giudicare, definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi sin d' adesso perventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da cadauno di essi con qualsivoglia autorità, scientemente, o ignorantemente, fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse giudicare contro la forma, e deposizione della presente nostra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre, ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla semplice nostra sottoscrizione; benchè non vi sieno state chiamate, sentite, o citate quali si sieno Persone, ancorchè privilegiate, e privilegiatissime, che vi avessero, o pretendessero avervi interesse, e che per comprenderle facesse bisogno di special menzione: Non ostante il precedente nostro Moto proprio segnato li 12. Maggio prossimo passato, in quelle parti però ripugnanti alla presente nostra determinazione, la Bolla di Pio IV. nostro Predecessore *de registrandis*, la Regola della nostra Cancellaria *de jure quaesito non tollendo*, e non ostanti altresì qualunque privilegio, e consuetudine, ancorchè immemorabile, o qualunque Costituzione Apostolica Nostra, e de' nostri Predecessori, Leggi, statuti, riforme, stili, usi, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario; alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserito, e registrato, e supplendo colla pienezza della nostra Podestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per la piena, e total' esecuzione di quanto si contiene nella presente nostra Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed espressamente deroghiamo.

Dat. a dì 7. Nov. 1749.

Dato dal nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo dì 7. Novembre 1749.

BENEDICTUS PP. XIV.

PRO MUTUI COMMERCII IX.

Libertate inter Provincias Ditionis Pontificiae asserenda, ac impedienda extractione generum ab eadem Ditione.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio etc.

Commercii libertas inter Subditos Ditionis Ecclesiasticae statuta per Litteras An. 1748. editas, quas vide Bullar. tom. II. num. 53.

Benchè in sequela dell'ampla, ed amplissima libertà, che con Cedola di Nostro Moto proprio segnata li 29. Giugno dell' anno prossimo passato 1748. e poi inserita, e confermata solennemente per Bolla, o sia Costituzione perpetua in data delli 8. del mese susseguente di Luglio, benignamente concedemmo a tutti, e singoli abitanti, e commoranti nelle Provincie, e Legazioni di Bologna, Ferrara, Romagna, ed Urbino, nella Provincia della Marca, sotto cui intendemmo comprendere anche lo Stato di Fermo, e in altri Governi, Città, Terre, e Luoghi espressi in detto Nostro Moto proprio al §. 1., di poter ciascuno a suo piacimento, ed arbitrio non solo vendere, e comprare, o in altro qualunque modo contrattare, ma in oltre estrarre, e trasportare per via di terra in tutto il decorso dell' Anno da un luogo all' altro della medesima Legazione, e Provincia, e respettivamente per nove mesi dell'Anno anche da Legazione a Legazione, e da Provincia a Provincia, Grano, Biade, Formentone, e Marzatelli di qualsivoglia genere, ed in qualunque modo denominati, senza domandarne licenza alcuna, nè darne Assegna, Denunzia, o Notizia nè in voce, nè in scritto ai Cardinali pro tempore Legati, Vice-Legati, Governatori, Presidenti, Magistrati, o loro Uffiziali, Cancellieri, e Ministri, avrebbe dovuto ognuno apertamente, e facilmente intendere, che non dovevasi più astringere alcuno a denunziare, ed assegnare la quantità del Grano, Biade, Formentone, e Marzatelli, o novamente raccolta, o per altro qualunque titolo ritenuta, e posseduta:

Exterbatur, adjectis Arcturibus ad denunciandum

§. 2. Avendo Noi nondimeno risaputo essere stati nella Nostra Provincia di Romagna, e anche altrove, da alcuni Governatori Locali

dam quantitatem generum collectorum, etc.

con Editti penali ordinato di dare dentro un certo, e determinato tempo le Assegne de' Grani, Marzatelli, e Minuti, ed essersi ancora proceduto all' esecuzione delle pene non solo contro quelli, che non avevano dato le Assegne suddette, ma ancora contro altri, che le avevano date, sotto il colore, e pretesto, che non fossero giuste; e quindi essere avvenuto, ed avvenire, che li Nostri amatissimi Sudditi, e specialmente gli Agricoltori, Coloni, e Contadini, i quali noi riguardiamo con particolare Paterno affetto, sieno rimasti, e rimangano tuttavia, come lo erano prima di detta Nostra grazia, ed amplissima concessione, esposti, e soggetti a continue vessazioni, e processure Criminali in evidente danno di tutto il Nostro Stato:

Pontifex, aquis necessarie conservandi concessam libertatem, statuit, ut infra.

§. 3. Perciò ad effetto di togliere, e sradicare ancor questo abuso, ed ogni altro pretesto, per il quale si voglia se non direttamente, almeno indirettamente rendere inutile la suddetta Nostra grazia, e concessione, ed impedire sul Grano, ed altri generi poc' anzi nominati quella piena libertà di commercio, della quale assolutamente, e costantemente vogliamo, che godano in pace, o senz' alcun minimo disturbo i Nostri Sudditi, specialmente dopo aver veduto, mediante l' esperienza di tutta la stagione decorsa, quanto sia necessario per il comodo, utilità, e vantaggio comune, di tutti i Luoghi, Terre, e Città del Nostro Stato, e tanto di quelle, che per natura, e situazione loro abbondano di detti generi, quanto dell' altre, che ne sogliono scarseggiare, il suddetto libero, e reciproco commercio.

Edicta pro Denunciationibus proponis abolet, et irrita declarat.

§. 4. Di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra Suprema, ed Apostolica autorità annulliamo, e dichiariamo irriti, nulli, e di niuna forza, e valore, come fatti, e pubblicati contro la Nostra intenzione, e volontà, tutti, e singoli Editti, Ordini, e Bandi fatti, e pubblicati da qualunque sia Governatore, Vice-Governatore, e Magistrato, anche in sequela di alcuna Lettera, oppure ordine precedente di alcuno de' Cardinali Legati, Vice-Legati, Presidenti, e Governatori di Provincie, ne' quali sia stato ingiunto l' obbligo di assegnare, o in altro qualunque modo denunziare, Grano, Biade, Formentone, Marzatelli, ed altri Minuti di qualunque specie, anche sotto l' apparente, e specioso colore, che sia assolutamente necessario il sapere per mezzo di tali Assegne la quantità del raccolto, per potere, in caso di bisogno, regolare l' abbondanza, e far supplire a chi ne ha d' avanzo a quei luoghi, che ne scarseggiano: Avendo noi bastantemente provveduto, senza il vincolo, e soggezione di dette Denunzie ed Assegne, al bisogno di ciascheduna Città, Terra, e Luogo, con dare in detto Nostro Moto proprio un tempo più che congruo di tre mesi, ad effetto, che in ciascheduna delle Provincie, alle quali abbiamo conceduta la grazia del libero e scambievole commercio, non solo le pubbliche Abbondanze, li Monti Frumentarj, e li Forni Venali, ma eziandio ciascuna Persona particolare, e privato Cittadino, possa comodamente provvedersi del Grano, Formentone, e di ogni altro genere di Biade, e Marzatelli, che si raccolgono nella sua Legazione, o Provincia.

Processus eorum vigore factos annullat; Poenas exactas restitui jubet.

§. 5. In sequela di che vogliamo, e comandiamo, che si abbiano per nulle, ed irrite tutte, e singole Inquisizioni, Processure Criminali, e Carcerazioni fatte in virtù di detti Bandi, ed Editti tanto contro quelli, che dentro il tempo in essi prescritto non aveano date le assegne, quanto contro quelli, che le aveano date, sotto il pretesto, che non fossero giuste. Anzi di più vogliamo, ed ordiniamo al Reverendissimo Card. Silvio Valenti Camerlengo di S. Chiesa, ed a ciascheduno delli quattro Arcivescovi di Bologna, Ferrara, Ravenna, ed Urbino da Noi specialmente deputati per Giudici, ed Esecutori di detto Nostro Moto proprio, e Costituzione sopra il libero commercio, che facciano onninamente restituire tutte le pene indebitamente esatte, e risarcire tutti, e singoli danni spese, ed interessi, rilasciandone, e facendone eseguire gli opportuni Mandati contro i Governatori, Vice-Governatori, Luogotenenti, Cancellieri, Ministri, ed altri Uffiziali di qualunque sorta, dei quali gli costerà, che abbiano ordinato, o avuta alcuna parte, ed ingerenza nelle dette Inquisizioni, Processure, Carcerazioni, e Pene: Tolta, e rimossa qualunque appellazione.

Ordinationes quascunque libertati Commercii contrarias fieri vetat.

§. 6. Per l' avvenire poi, inerendo alla medesima Costituzione, di pari Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra podestà, confermiamo, e rinoviamo l' ordine in quelle già dato, che niuno dei Cardinali pro tempore Legati, Vice-Legati, Presidi, o Governatori tanto di Provincie, quanto Locali, Vice-Governatori, Luogotenenti, Segretarj, Fiscali,

Cancellieri, ed altri Uffiziali di qualunque sorta, si faccia lecito, e rispettivamente ardisca di ordinare, pubblicare, o eseguire Bandi, Editti, Notificazioni, Tariffe, e simili, per le quali si rechi direttamente, o indirettamente, immediatamente, o in conseguenza alcuno, benchè minimo, impedimento al suddetto libero, e scambievole commercio, e alla suddetta Grazia, concessione, e facoltà di contrattare il Grano, Biade, Marzatelli, e Minuti, e quelli trasportare da luogo a luogo, e da Provincia a Provincia, secondo la forma di detta Nostra Cedola, e Costituzione; E perciò specialmente ordiniamo, che niuno di essi si faccia lecito, ed ardisca di costringere, ed obbligare in qualunque modo alcuno de' Soggetti alla loro Giurisdizione a denunziare, ed assegnare la quantità del Grano, Formentone, Marzatelli, Minuti, e Biade di qualunque sorta, o che ha raccolta, o che possiede, nè dentro li tre Mesi, per li quali abbiam voluto, che resti in sospeso il commercio reciproco tra Provincia, e Provincia, e tra Legazione, e Legazione, nè dentro gli altri nove Mesi, per li quali abbiam conceduto libero, perpetuo, e scambievole commercio anche da una Provincia all'altra, e da una Legazione all'altra; sotto le medesime pene conminate, ed espresse in detta Nostra Costituzione. Avendo Noi riconosciuto, e tuttavia sempreplù riconoscendo, che per promovere, mantenere, e conservare in questo Nostro Stato Ecclesiastico, o nelle summonate Provincie l'abbondanza del Grano, Formentone, Marzatelli, e Minuti, e Biade d'ogni sorta, il solo, ed unico provvedimento, non apparente, e non palliato, ma solido, efficace, e vero, è quello, che abbiamo preso, e che oggi di nuovo confermiamo, d'insistere, e invigilare, che li generi suddetti non si estraggano fuori di Stato, e che in virtù di tal proibizione restando i medesimi dentro lo Stato, possano circolare, e trasportarsi liberamente da per tutto, ove gli chiama il bisogno, mediante il suddetto libero, e reciproco commercio.

Denuntiationes quantitatis fructuum collectorum a certis exigi parte declarat.

§. 7. Ond'è, che sebbene alcune Persone, Famiglie, Collegj, Religioni, ed altri, a tenore della detta Nostra Costituzione del libero, e reciproco commercio, abbiano dentro il termine in quella prefisso, esibito, e verificato innanzi la Congregazione Camerale il Privilegio d'estrarre fuori del Nostro Stato Grano, Legumi, Risi, Biade, Marzatelli, e simili, nientedimeno vogliamo, e comandiamo, che li medesimi Privilegiati debbano godere il detto loro Privilegio in maniera tale, che per causa di quello non si rechi pregiudizio alcuno alla Provincia, da cui si vorrà fare l'estrazione, nè a tutto il rimanente di detto Nostro Stato, nè alli diritti della Nostra Camera: E perciò vogliamo ancora, ordiniamo, e comandiamo, che non solo gli Appaltatori Camerali, ma ancora tutti, e singoli Privilegiati, che hanno ottenuto dalla detta Congregazione Camerale il Decreto di verificazione de' loro Privilegj, volendo far uso de' medesimi debbano denunciare, come già si è ordinato in detta Costituzione, volta per volta, la giusta quantità del Grano, ed ogni altro del suddetti generi, che vorranno estrarre, o a tenore di essa denunzia debbano riportare dai Cardinali pro tempore Legati, Presidi, o Governatori di Provincie la Bolletta, e documento di essa denuncia, quale vogliamo, che loro si conceda del tutto *gratis*, e prima si registri nella pubblica Cancelleria, cosicchè facendo l'estrazione, e trasporto senza tal Bolletta, o prima, che questa sia stata, come sopra, registrata, anche gli Appaltatori, e Privilegiati suddetti incorrano nelle pene imposte in detta Nostra Costituzione, e nelle altre de' Nostri Predecessori; derogando in questa parte, quanto ne faccia bisogno, in forma amplissima, a qualunque Indulto, e Privilegio, che facesse in contrario tanto Nostro, che de' Nostri Predecessori, anche dati, e conceduti per causa, e contratto pubblico, e per titolo veramente oneroso.

Denuntiari tamen jubet genera e Statu Ecclesiastico extrahenda etiam in tum Privilegiorum approbatorum.

Quae Privilegia ad hanc legem declarandam minime suffragari decernit.

§. 8. Inoltre vogliamo, ordiniamo, e dichiariamo con la medesima amplissima, e generalissima Deroga, che niuno di detti Privilegiati possa far uso di detto Privilegio dentro *i tre Mesi*, per li quali è stato ordinato in detta Nostra Costituzione, che non debbano estraersi i generi suddetti da una Provincia all'altra, e da una Legazione all'altra, poichè essendo in questo tempo proibito il trasporto a qualsivoglia altro luogo dello stato Ecclesiastico fuori della Provincia, e Legazione, in cui si raccolgono i suddetti generi, molto più deve intendersi proibita alli suddetti Privilegiati l'estrazione, e trasporto fuori dello stato; E se mai (che Iddio non voglia) o nella Provincia, e Legazione, in cui nascono, e si raccolgono i detti generi, o in altre Provincie, e Legazioni dello Stato Ecclesiastico, avvenisse penuria, e scar-

Eadem Privilegia a usum dedici non permittit tribus Annis uncuis quibusvetita est extractio de una Provincia ad alias etc.

Nec ut supra, quando per eos annos, quibus Annonae caritas in Provincia fuerit.

scarsezza di Grano, Formentone, Legumi, Risi, Biade, Marzatelli, e simili: in tal caso vogliamo, e dichiaramo, che per quell'anno, e stagione, nella quale accaderà simigliante penuria, e scarsezza, niuno di detti Privilegiati, ancorchè per comprenderlo avesse bisogno, eziandio secondo la forma del suo Privilegio, di speciale, e specialissima menzione, possa far uso alcuno di detto suo Privilegio, ma questo resti in sospeso per tutto l'anno, e stagione di scarsezza. Volendo, e decretando, che in detto caso sia, e s'intenda proibita anche alli suddetti Privilegiati l'estrazione del Grano, Marzatelli, ed altri generi suddetti, sotto le pene contenute in essa Costituzione.

Quorum Privilegia intra prohibitum tempus suppletoria non fuerint, nec praecedentia Constitutionis lege omnino teneri, declarat.

§. 9. Rispetto poi a quelli, che dentro il tempo, e termine prescritto in essa Costituzione, o non hanno esibito innanzi la Congregazione Camerale i pretesi loro Privilegj, o avendoli esibiti, non hanno ottenuto dalla medesima il Decreto di verificazione: Vogliamo, ed ordiniamo, che onninamente si eseguisca, quanto da Noi è stato già ordinato, e disposto in detta Nostra Costituzione al §. 11., e perciò ordiniamo, ed incarichiamo al Reverendissimo Cardinal Silvio Valenti Camerlengo di Santa Chiesa, che con suo particolare Editto ciò notifichi a tutte le Persone, Famiglie, Religioni, Collegj, Monasterj, Università, ed altri che hanno ottenuto, come sopra, il Decreto di verificazione dalla Congregazione Camerale, ed in sequela dichiari, che niun'altra Persona, Collegio, Monastero, Religione, Università, Luogo, ed Opera Pia (eccettuata la sola Religione di Malta, rispetto alla quale ci riserviamo di prendere in appresso un special Provvedimento) gode, e può godere, dal primo giorno di Giugno del 1745. in avvenire, dritto, facoltà, o Privilegio alcuno di estrarre fuori di Stato Grano, Marzatelli, ed altri generi suddetti; e che se alcuno, ciò non ostante, ardirà di estrarli, incorrerà irremissibilmente nelle pene di detta Nostra Costituzione, e delle altre de' Nostri Predecessori. E perchè in fine così è precisa volontà, e mente Nostra, alla quale tutti debbono uniformarsi, e prontamente obbedire.

Clausulae, et Derogationes.

§. 10. Volendo, e decretando, che alla presente Nostra Cedola di Moto Proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne' suoi libri, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè d'alcun'altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridichi, anche di Jus quesito, e pregiudizio del Terzo, possa essere impugnata, moderata, e rivocata, ridotta *ad viam Juris*, o concedersi contro di essa l'Aperizione *Oris*, o altro qualunque rimedio; e che così, e non altrimenti debba sempre, ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsisia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazione, anche de' Reverendissimi Cardinali, Legati, a Latere, Vice-Legati, Camerlengo di Santa Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, o qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi sin d'adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità, scientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma, e disposizione della presente Nostra Cedola di Moto proprio: quale vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre, ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi sieno state chiamate, sentite, o citate qual si sieno Persone, ancorchè privilegiate, e privilegiatissime, Ecclesiastiche, Luoghi Pii, che avessero, o pretendessero avere interesse nella presente Nostra Concessione, e che per comprenderle fosse bisogno di special menzione. Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore *de registrandis*, la Regola della Nostra Cancelleria *de jure quaesito non tollendo*, e non ostanti ancora tutti, e qualsisieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, o Costituzioni Apostoliche Nostre, o de' Nostri Predecessori, Bandi, ed Editti, in virtù di essi, ed in qualunque altro modo emanati, affissi, e pubblicati, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Usi, Consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, e potesse fare in contrario: Alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, o registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra potestà Pontificia ad ogni vizio, o difetto, quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per la piena, e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente nostra Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

Dat. die 30. Maji 1749.

Dato in Castel-Gandolfo questo dì 30. Maggio 1749.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Exhibit. in Actis Castellani Cam. Apost. Secret. die 6. Junii ejusdem anni.

DE FACULTATE

Obsignandi Vela Statuae Beatae Mariae Virginis in Sacra Lauretana Æde admota, et subscribendi folia eorum identitatem testantia: cum opportunis praeceptis super ipsorum distributione.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium a Pont. studio erga S. Deum Lauretanam.

Almae Domus Lauretanae decorem devoto cordis affectu diligentes, jam usque ab initio Pontificatus Nostri, post maturum examen Privilegiorum et Exemptionum omnium Ecclesiae, et Civitati Lauretanae a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus concessorum, omnia et singula hujusmodi privilegia, gratias, praerogativas, exemptiones, et indulta ab ipsis Praedecessoribus Nostris Sacrae Ædi Lauretanae, ejusque bonis, nec non Personis illi inservientibus quomodolibet concessa; ac praeterea quamdam Synopsim Resolutionum et Decretorum alias a Congregatione Lauretana nuncupata editorum super controversiis identidem inter Episcopos Lauretanos, et Civitatis Gubernatores pro tempore existentes circa regimen tam spirituale, quam oeconomicum, et politicum ipsius Sacrae Ædis, et illius Personarum, ac rerum, alphabetico ordine digestam, Apostolica auctoritate confirmavimus, et approbavimus: Simulque triginta tria dubia circa alias similes quaestiones vertentia, Nos ipsi resolvimus; nec multo post unum pariter dubium illinc ad Nostram audientiam delatum, subinde vero alia novem similia dubia ad examen Nostrum revocata, pari auctoritate definivimus, prout in Nostris Literis septimo Idus Januarii Anni Incarnationis Dominicae MDCCXLII., sub plumbo editis, et latius in Appendice ad calcem II. Voluminis Bullarii Nostri impressa distincte continentur.

Jam illius privilegia, Synopsim Decretorum Congregationis Lauretanae confirmavit.

Nonnullaque dubia circa illius regimen orta, ipsemet decidit.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, particulae quaedam tam alti, quam nigri Veli, quo Sacra Statua Deiparae Virginis in ejus Æde sita pro tempore operitur, quodve statis temporibus eidem admovetur; pio confluentium, et peregrinantium studio requiri, eisdemque, certis quibusdam foliis, quae authentica vocantur, insertae distribui soleant; et quidem hujusmodi folia hactenus ab uno ex tribus Presbyteris Secularibus Lauretani Sacelli Custodibus designatis, privative quoad alios quoscumque, subscribi et obsignari consueverint: Nosque superiori Anno MDCCXLVIII. ad preces ex parte dilectorum Filiorum Poenitentiariorum in Ecclesia Lauretana Apostolica auctoritate deputatorum per supplicem Libellum Nobis exhibitas, rescripto Nostro sub die XI. mensis Junii ejusdem Anni edito, dictis Poenitentiariis pro tempore existentibus, quo faciliori, et magis expedita ratione Fidelibus hujusmodi Veli particulas expetentibus per eos satisfieri posset, concesserimus, et indulserimus, ut ipsi quoque super dictarum particularum identitate authentica documenta hujusmodi propria subscriptione et sigillo munire possent. Quia tamen experientia compertum est, concessionem hujusmodi a Nobis favore Poenitentiariorum omnium illic designatorum generaliter factam, novae quaestionis occasionem dedisse, aliisque animorum perturbationibus aditum aperuisse, contendentibus etiam nonnullis Ecclesiasticis Viris ejusdem Ecclesiae servitio addictis aequam sibi facultatem esse debere:

Item ad se fidelium devotioni, Poenitentiariis Ecclesiae Lauretanae per Rescriptum concesserat, ut ipsi Vela Statuae B. Mariae Virginis, admota olim, obsignare possent.

Id varias quaestiones aditum aperuit,

§. 3. Idcirco Nos omnes prorsus quaestiones, et controversias ab ea praecipue Ecclesia, in qua Ædes servatur, ubi Pacis Auctor naturam assumpsit humanam, prorsus eliminare cupientes, omnibus rei circumstantiis mature pensatis, auditis etiam gravium, probarumque Virorum sententiis, non ad aliorjus suggestionem, aut instantiam, sed Nostris motu proprio, certa scientia, et potestatis plenitudine praesentium Literarum tenore statuimus, atque decernimus: Ut perpetuis futuris temporibus ad solos tres Presbyteros Custodes praefatos privative spectet, atque pertineat omnia Vela, quae Statuae Deiparae Virginis diebus ad id designatis admovenda offeruntur, eidem Statuae admovere; ita ut dictorum Custodum

Ideo ad eos tollendas statuit, ut tres tantum Custodes Sacrae aedis, qui antea, Vela ea tradenda Statuae Deiparae admovere posset.

opera tantum, et non alias, Vela hujusmodi in quacumque quantitate fuerint ad ipsius Statuae contactum sint approximanda: Eisdemque Custodibus a quacumque Persona tam Ecclesiastica, quam Saeculari, hujusmodi Vela, seu illorum Volumina ad effectum praemissum tradi debeant: Ipsi vero Custodes eadem Vela, eorumve Volumina, post contactum Statuae, juxta morem hactenus servatum, proprio sigillo obsignare, et authentica reddere possint, ac debeant; nec alii cuilibet Personae cujuscumque status, gradus, ordinis, et conditionis, praeter ipsos Custodes, liceat in hujusmodi Velis Statuae praefatae admovendis, iisque, ut, praefertur, obsignandis se ingerere.

Ipsi vero Custodes eadem Vela post contactum Statuae solito sigillo obsignent.

§. 4. Quum vero ex ipsis majoribus Velis, eorumque Voluminibus, jam Statuae praedictae, ut praefertur, admotis, et obsignatis, minores particulae praecidendae, et consuetis foliis imaginem Beatae Mariae Virginis repraesentantibus cum solito sigillo aptandae, et adnectendae erunt, ut piis Fidelibus, et Peregrinis erogentur, ac distribuantur; tunc volumus, ac etiam statuimus, ut folia hujusmodi cum dictis Veli particulis, non solum ab aliquo ex tribus Custodibus praefatis, ut moris erat, sed etiam quoad illas Velorum hujusmodi particulas, quae per praedictos Poenitentiarios distribuendae erunt, ab eorumdem Poenitentiariorum Collegii Rectore nunc et pro tempore existente dumtaxat, non vero ab alio ex ipsis Poenitentiariis, seu ab alia quacumque Persona cujuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existat, subscribi possint. Quocirca rescriptum Nostrum sub dicta die xi. Junii Anni MDCCXLVIII. in favorem omnium Poenitentiariorum, ut praefertur, factum ad praemissorum effectum moderamur, et coarctamus, et quatenus opus sit, Apostolicae potestatis plenitudine revocamus, cassamus, et abolemus.

Particulae tamen ex Velis jam admotis, et obsignatis a Custodibus, etiam per Recurrentem Poenitentiariam non authentica reddi possint.

Ad quorum effectum dictum Rescriptum moderatur.

§. 5. Praedicti autem Collegii Rectori nunc, et pro tempore existenti ipsarum tenore praesentium distincte injungimus, et mandamus, ut caveat, ne dictas Veli particulas sua subscriptione in foliis praefatis facienda communiat, nisi ipse tuto compertum habeat, ipsas Veli particulas precisas esse ex iis Velis, seu Velorum voluminibus, quae a dictis Custodibus Statuae praefatae admota fuere, idque ex apposito ipsorum Custodum signo cognoverit; ejus conscientiam super hoc onerantes; ac etiam prohibentes, ne umquam folia hujusmodi aliud quidquam, praeter consuetam Beatae Mariab Virginis Imaginem, receptamque attestationis formulam, exclusis aliis quorumcumque Sanctorum Imaginibus, aut aliorum verborum inscriptionibus, praeseferant; inhibentes quoque praedicto et pro tempore existenti ipsius Collegii Rectori, ne umquam, ullaque etiam infirmitatis, aut absentiae causa aliam quamcumque Personam ad ea folia vice sua subscribenda valeat subrogare.

Rectori authenticas non reddat particulas Veli, nisi illud sedes a Custodibus obsignatum fuerit.

In Foliis attestationum ad eadem dum petuntur

§. 6. Ad haec, quoniam non sine gravissima animi Nostri molestia accepimus, quosdam perditionis filios olim non defuisse, qui piam Fidelium devotionem erga Velorum hujusmodi particulas in proprii quaestus occasionem convertentes, a confluentibus, et peregrinantibus exiguos quosdam nummos in particularum hujusmodi traditione exigere non dubitant; ne forte detestabile malum hujusmodi quandoque de novo subrepat, opportunum adjicere remedium non ommittimus: Propterea que simili Motu, scientia, et potestatis plenitudine, inhaerentes etiam aliis Apostolicis Praedecessorum nostrorum, ipsiusque Lauretanae Ecclesiae Synodalibus Constitutionibus, omnibus et singulis tam Sacrae Ædis Custodibus, quam dicti Collegii Rectoribus pro tempore existentibus aliisque, sive Ecclesiasticis cujuscumque status, gradus, et conditionis saecularibus, et cujusvis Ordinis, Congregationis, et Instituti etiam Societatis Jesu Regularibus, sive Laicis Personis quibuscumque, earumdem praesentium tenore vetamus, et interdicimus, ne hujusmodi Velorum, et particularum causa quidquam directe, vel indirecte, etiam recognitionis, muneris, et strenae nomine, sive incommodi, et laboris obtentu, etiam a sponte dantibus, accipere audeant, vel praesumant; sed eorum distributionem gratis omnino, et pro solo Beatissimae Virginis honore, et Fidelium spirituali consolatione, et munime fieri praecipimus. Contravenientes autem etiam pro prima vice, si Ecclesiastici fuerint, poenam suspensionis a Divinis ipso facto incurrere; si vero Laici, ab ipsius Lauretanae Civitatis, et Sanctuarii Gubernatore, tamquam Congregationis Lauretanae Delegato, pecuniariis, aliisque etiam corporis afflictivis poenis, cum praevio tamen ipsius Congregationis assensu, severissime multari et affici volumus, atque decernimus.

Ab Latio, ne pro Velorum hujusmodi distributione quidquam etiam a sponte dantibus, recipiatur.

roamentam formulam Dictus Rector vices suas alias committere nequeat.

Clausulae pro praemissorum firmitate.

§. 7. Praesentes quoque Literas, etiam ex eo, quod dicti Custodes, et Poenitentiarii, et alii quicumque praemissis quomodolibet interesse habentes, vel habere praetendentes, quibus omnibus et singulis perpetuum desuper silentium imponimus, eisdem praemissis non consenserint, aut se ad ea non vocatos, vel non satis, aut nullo modo auditos fuisse dixerint, aliaque quavis de causa quantumvis juridica et legitima, de nullo subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut alio quocumque defectu notari, impugnari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci nullatenus unquam posse; sed semper, et perpetuo validas, firmas et efficaces existere, et ab iis ad quos spectat, et in futurum spectabit, firmiter, et inviolabiliter observari, plenoque omnino acquiesci; Sicque et non alias per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, quavis auctoritate et potestate fungentes et functuros, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, ac eorumdem Congregationem Lauretanam, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate et auctoritate, in quocumque judicio, et in quacumque instantia, ubique judicari et definiri debere: Irritum quoque et inane quidquid secus super praemissis, vel eorum aliquo, aut circa ea a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, pari auctoritate decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

Derogatio contrariis.

§. 8. Non obstantibus Rescripto Nostro praedicto, ac quatenus opus sit Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, et quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides praestanda transumptis.

§. 9. Volumus autem, ut earumdem praesentium Literarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio et extra illud adhibeatur, quae haberetur, ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 10. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostrarum constitutionis, ordinationis, moderationis, prohibitionis, poenarum impositionis, derogationis, praeceptorum, decretorum, mandati, et voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Post. Anno X. die S. Septembr. 1749.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo nono, sexto Idus Septembris Pontificatus Nostri Anno Decimo.

D. Card. Passionei.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

PAROCHI JURISDICTIO XI.

In Tertiarias conviventes intra Paroeciae fines.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Decretum a Congregatione Concilii in Causa Januen. editum.

Emanavit nuper a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum in causa vertente inter dilectum filium modernum Rectorem Parochialis Ecclesiae S. Vincentii Civitatis Januen. ex una, ac dilectas in Christo Filias puellas Tertiarias nuncupatas Ordinis S. Dominici ex altera partibus, super

praetensione subjectionis eidem Rectori, et exemptione ab illo, praevia propositione dubii: *an puellae tertii Ordinis S. Dominici Civitatis Januae, nuncupatae Tertiariae, subjectae sint jurisdictioni Parochi in casu etc.* decretum tenoris sequentis, videlicet: *Die 26. Aprilis MDCCXLIX. Sacra Congregatio Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum respondit affirmative. A Cardinalis Gentili Praefectus. F. A. Furiettus Secretarius: Loco ✠ Sigilli.*

Idem Decretum auctoritate Apostolica confirmatur.

§. 2. Cum autem, sicut praedictus Rector Nobis subinde exponi fecit, ipse decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret. Nos ipsum Rectorem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertum decretum auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus; salva tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis Cardinalium.

Clausulae, et decreta.

§. 3. Decernentes easdem praesentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab illis inviolabiliter observari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, e Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogationes.

Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Ecclesiae, et Ordinis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVII. Septembris MDCCXLIX. Pontificatus Nostri Anno Decimo. Dat. die 17. Septembris 1749.

D. Card. Passioneus.

AD MONASTERIA XII

Monalium ne quis etiam exemptus, et Ecclesiastica Dignitate praefulgens, accedat, sine Ordinarii Localis permissu.

Ad Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Locorum Ordinarios per Ecclesiasticam Ditionem constitutos.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Facultas secedendi ad Monialium Coenobia etiam perenium Ordinarii ab aliquibus praesumpta.

Gravissimo animi moerore affecti fuimus, dum a certis viris renuntiatum Nobis est, aliquos esse Praesules, qui regimen Civitatum Ditionis Nostrae obtinentes, nec habita, immo nec petita quidem ab Episcopis, Locorumque Ordinariis facultate, ad Monalium Monasteria se conferunt, et libere cum iis colloquuntur, Synodorum decreta et Episcoporum Constitutiones omnino infringentes, in quibus hujusmodi licentia dignis poenis prohibetur: Sed non solum in iis Civitatibus, in quibus sunt cum imperio, eos ita se gerere andivimus; verum in caeteris quoque, per quas casu transeunt, ea ratione innixi, quod a peculiaribus Episcoporum, aliorumque Ordinariorum Constitutionibus, sese exceptos esse contendant. Haec, quae ad Nos delata sunt, excipere, ac credere non dubitavimus; quum id Nobis etiam Anconitanam, et Bononiensem Ecclesias regentibus coram sentigerit, quamvis aegre id

ferentes, acriter, sed frustra, quos decebat, admonere non praetermiserimus.

Antiqua Decreta, quae vel ignorantur, vel contemnuntur, innovari oportet.

§. 1. Nihil, aut parum negotii res facesseret, si ante oculos ponerent Tribunalium Urbis decreta confirmata a Praedecessoribus Nostris, qui res omnes praeteritis temporibus non providerunt solum, verum etiam iis sapientissime consuluerunt. Sed quoniam aut illa ignorant, aut si sciunt, arbitratu suo vivere contendunt, ad eum, qui Ecclesiae praest, omnino spectat illa ad memoriam revocare, tum jubere eadem observari.

Non solum Regularibus exempti, Praesulibus, et Gubernatoribus, sed etiam Episcopi aliarum Dioecesium, prohibiti fuit accessus ad Moniales, sine Ordinarii Loci permissu.

§. 2. Praeteritis temporibus Sacrae Congregationes, annuentibus Summis Pontificibus Praedecessoribus Nostris, opportuna statuerunt quae sibi necessaria visa sunt, quod Regulares, qui suis fulti legibus, sive immunitatibus, putabant in jussu Episcopi libere se adire posse sibi addicta Monialium claustra, ut videre licet in nostro Tractatu *de Synodo lib.* 7. *cap.* 41. *n.* 7., ubi eadem decreta indicantur; sed providentes etiam non tam Gubernatoribus, quam Episcopis, qui aut in Civitates, aut Oppida alterius Episcopi, juri subjecta veniunt, aut inibi commorantur, sanxerunt, ne quis inscio Ordinario Monasteria adiret, aut Moniales alloqueretur; cujusmodi decreta a recentioribus auctoribus indicantur, ut legitur apud Pellizarium *de Monialibus cap.* 5. *sect.* 5. *num.* 210., apud Gratianum *discept.* 392. *num.* 1., apud Tamburinum *de Jure Abbatissarum disput.* 25. *quaest.* 2., et apud Ferrar. *in sua Bibliotheca, in verbo Moniales art.* 4. *n.* 34.

Ordinarius Locatis Custos et Claustrae Monialium, jure Ordinario quoad Monasteria sibi subjecta et jure delegato quoad exempta.

§. 3. Cononicis sanctionibus Monialium custodia juri Ordinario Episcopi, si Monasteria ejus potestati subjecta fuerint, delegato, si exempta, committitur; quemadmodum statuum fuit a Pontifice Praedecessore nostro Bonifacio VIII. *in cap. Periculoso, de statu Monachor. in sexto*, atque a Sacro Tridentino Concilio renovatum *in cap.* 5. *sess.* 25. *de Regularibus et Monialibus*. Hinc porro omnino sequitur, Monasteria adire, Monialesque invisere sine Custodis jussu licere nemini; ac propterea debere omnes hujusce rei veniam ab Episcopo impetrare, omnes demum subesse directivae interdicti auctoritati, sicut probant citati auctores, et argui facile potest ex praeteritis Congregationum decretis.

Nec aliquis ob ejus directivae auctoritate ac jure exemptis conferri potest.

Decreta superhac edita confirmantur, et innovantur a Pontifice.

§. 4. Quae quidem confirmata omnino volumus, ac si opus sit, quod non putamus, nova lege sancimus, imperamusque, ne Episcopi alienae Dioecesis Monasteria conveniant, atque cum Monialibus colloquantur, inscio Ordinario Loci; eademque omnia firma, rataque esse jubemus, etiam quoad Vicelegatos, et Gubernatores licet Praesules, quibus ad Monasteria accessum sine debita venia, in iis quoque Civitatibus, in quibus cum imperio fuerint, interdicimus.

Distinctio inter auctoritatem directivam, et coactivam.

§. 5. Jam dictum est hosce omnes directivae Episcoporum auctoritati, eorumque Constitutionibus subjacere, quae omnino accessum vetant ed Monialium Claustra sine debita facultate. Cum vero iidem ordinariae Episcoporum jurisdictioni minime subsint; ideo sunt immunes a vi coactiva, idest a poenis contra transgressores statutis, uti ex responso patet Clementis III. Praedecessoris nostri *in cap. A Nobis* 21. *de sententia excommunicationis*. Ne vero ab hujusmodi immunitate aliquid mali exoriatur, volumus et mandamus, ut si aliquando contigerit, quod futurum non credimus, ut eorum aliqui, quos supra memoravimus, ad Monasteria Monialium se conferant, et cum iis Episcopi injussu agant, infringentes Synodorum sanctiones, atque Episcoporum edicta; volumus, inquam, et imperamus, ut Episcopi Nos, aut Congregationem Episcoporum et Regularium certiorem faciant, ut aliqua ratione contempta Episcopalis auctoritas vindicetur; eoque libentius hujusmodi consilium amplectimur, quod idem a Praedecessoribus nostris decretum novimus, quoties ab Ordinariis adversus personas immunes, et Sedi Apostolicae immediate subjectas, procedendum sit; Joannes XXII. *in cap. Cum Matthaeus, de haereticis, in Extravag. com.*, Eugenius IV. *in cap. Divina, de Privileg. in Extravag. com.*

Si quis illum contemnere praesumpserit, Pontifici denunciari praecipitur.

Praecentium exercitio Ordinarius demandatur.

§. 6. Haec sunt, quae a Nobis facienda esse duximus, Tuum nunc est Venerabilis Frater, hanc Epistolam nostram in Cancellaria tua diligenter servare, eamque meliori, qua decet, forma promulgare, iisque, ad quos pertinet, indicere, ejusque executionem procurare: ac Fraternitatem tuam in Domino amplectentes, Tibi et gregi tibi credito Apostolicam Benedictionem impertimur.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem die trigesima prima Octobris, Anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono, Pontificatus Nostri Anno Decimo.

Dat. die 31. Octob. 1749.

XIII. TRIBUNALI

Sanctae Inquisitionis in Portugalliae, et Algarbiorum Regnis adjudicatur cognitio *pertinentiae* Causarum contra Confessarios exquirentes a Poenitentibus complicum nomina cum denegatione absolutionis. Eaque in re delinquentes, etiam sine suspicione pravi dogmatis, eidem Inquisitionis Officio denunciari jubentur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

Apostolici Ministerii Nostri partes non minus esse putamus, ad suborientes abusus eradicandos, idonea remedia comparare, quam opportunas rationes praescribere, quibus servatis, ipsa exhibita remedia vim suam obtinere, et optatum effectum reipsa edere valeant.

Perversa Praxis nonnullorum Confessariorum detecta.

§. 1. Sane quum Nobis innotuisset nonnullos esse in florentissimis Portugalliae, et Algarbiorum Regnis Presbyteros Sacramenti Poenitentiae Ministros, qui a poenitentibus nomen personae ipsis in peccato, quod confessi fuerant, complicis, aliquando etiam locum habitationis ejusdem complicis, exquirebant, absolutionem quoque sacramentalem iis denegando, qui eorum inquisitionibus satisfacere recusarent.

Damnatur, et ab Episcopo abolieri mandatur per Litteras Apostolicas.

§. 2. Nos Venerabilium Fratrum Archiepiscoporum, et Episcoporum per ea Regna constitutorum zelum excitare non omisimus, ut omnes suum studium, operamque conferrent ad eas respective Dioeceses, in quibus Presbyteri sic deliquentes existerent, a tam pernicioso malo liberandas, ex quo *oblocutiones et scandala, et non Ministrorum tantum, sed sacri etiam ipsius Ministerii odium, et animorum ingens conturbatio in populo fideli exorta erant:* Rejicientes simul, ac reprobantes praetextus illos, quibus hujusmodi Confessarii interrogantes, se se tuebantur; desiderii nimirum emendationis ipsius complicis; nec non quarumdam opinionum, quae apud aliquos Doctores repertae fuerant, et quarum aliquae, aut falsae, aut erroneae censendae erant, aliae autem per se veras, et sanae, ab ipsis sic delinquentibus perperam applicabantur; ut latius videre est in Nostris Literis Apostolicis die VII. Mensis Julii anni Domini MDCCXLV. editis in forma Brevis, quarum initium est *Suprema omnium Ecclesiarum*, quaeque impressae sunt in *Bullarii Nostri Tom. I. num.* 134.

Alios deinde Errores, contra impugnantes Decreta Apostolica, aut delinquentes cum suspicione pravi dogmatis, in Officio Inquisitionis procedi jubentur

§. 3. Has Literas sub Annulo Piscatoris primum expeditas, in forma specifica deinde confirmavimus, et ampliori robore communivimus per alias nostras Apostolicas Literas sub Plumbo editas IV. Nonas Junii anni 1746. in incipientes *Ubi primum;* quae etiam impressae leguntur in *II. Tomo Bullarii Nostri n.* 8. His autem posterioribus Literis, non solum Tribunali Sanctae Inquisitionis praedictorum Regnorum, atque Ditionum injunximus, ut contra eos severe procederet, qui priora Decreta nostra impugnare, aut perverse interpretari ausi fuissent, sed etiam *contra Confessarios de nomine complicis Poenitentem interrogantes, eidemque Poenitenti, nisi illud sibi manifestaverit, absolutionem denegantes; dummodo tamen hujusmodi interrogandi, et denegandi actus talibus circumstantiis conjunctus sit, ac concretitus, quae sic agentem Confessarium de adhaesione ad praedictam reprobatam praxim, tamquam ad licitam, vel alio quovis modo de prava credulitate suspectum reddant.*

Additur praeceptum denunciandi Confessarios, aliquo ex supradictis modis delinquentes eidem Tribunali Sancti Officii intra terminum dierum pro aliis denunciationibus ab eodem Officio praefigi solitum; exemptis dumtaxat, ex justis gravibusque causis, ab hujuscemodi denunciandi onere personis Poenitentium in causa propria, idest in casu, quod ipsi peccatum suum confitentes, a Confessario adigerentur ad sibi manifestandum nomen complicis in eodem peccato; statuentes tamen, quod *quando aliunde, quam ex propria confessione, novissent Confessarium aliquo ex superius enumeratis, et Sancto Officio denunciandis modis deliquisse, tunc eum et ipsi denuntiare ex ista aliunde habita notitia tenerentur.*

Praeceptum vero non fuit, ut denunciarentur delinquentes sine dicta suspicione, sed Ordinariorum correctioni relicti fuerunt.

§. 5. Et quoniam id etiam evenire posse prospeximus, ut Confessarius aliquis Poenitentem de complicis nomine interrogando, atque etiam manifestare nolenti absolutionem negando, id faceret imprudenti certe, ac malo, sed tamen simplici quodam, et nudo actu *idest iis circumstantiis destituto, quae de prava credulitate, vel de mala adhaesione ad praxim in nostro*

Poenitenti in causa propria.

Brevi reprobatam, tamquam ad licitam, eumdem Confessarium suspectum redderent: Ideo in ipsis posterioribus Literis declaravimus, in hujusmodi casu, neque Confessarium praedicto Inquisitionis Officio denunciandum necessario fore, nec ejus delictum ejusdem Sancti Officii, et Tribunalis cognitioni subjectum esse, sed ad cujuslibet Ordinarii in propria Dioecesi judicium, et correctionem pertinere; prout in ipsis secundo loco memoratis Literis latius habetur expressum.

Sed quia dessignatus non fuerat Judex pro controversiis super pertinentia Cessorum.

§. 6. Sic igitur justis respective statutis finibus, tam jurisdictioni Tribunalis Inquisitionis, quam Ordinariorum Praesulum auctoritati; persuasum Nobis fuit, certam et tutam rationem procedendi contra Sacerdotes in Sacramenti Poenitentiae administratione, ut praefertur delinquentes assertam per Nos fuisse. Verum quum deinde Nobis ex parte nonnullorum Ecclesiasticae pacis zelo flagrantium fuerit insinuatum, in hujusmodi methodi executione novis perturbationibus procul dubio aditum apertum iri; propterea quod nemo esset, qui in casibus discrepantiae, judicium proferret; quoniam delictum idem in certis quibusdam circumstantiis ad Tribunal S. Officii; in aliis vero ad Ordinarii judicium deferendum fore statueramus; ac propterea demonstratum Nobis fuerit, quod, dempto in aliquibus circumstantiis metu denunciationis eidem Inquisitionis Officio faciendae, id sane sublatum dici poterat, quo maxime homines a patrando tam pernicioso, et profligato delicto retraherentur. Idcirco Nos, praedictam iterum perversam praxim in utrisque praefatis Literis Nostris reprobatam atque proscriptam, eorum nempe, qui in administrando Poenitentiae Sacramento, complicis nomen, cum absolutionis denegatione, quatenus reticeatur, a poenitente rescire contendunt, praesentium quoque tenore damnantes, et reprobantes; nec non confirmantes statutam pertinentiam cognitionis hujusmodi causarum praedicto Inquisitionis Officio, quoties delinquentis actus iis circumstantiis, quas in secundo dictis Literis Nostris latius expressimus, conjunctus existat, nec non obligationem denunciandi eidem Officio Confessarium quemcumque, hujusmodi delictis memoratis circumstantiis convestiti reum; excepta tamen ab hujusmodi denunciationis onere ipsa persona poenitentis in causa propria, juxta id, quod in ipsis praefatis Literis per Nos decretum, et in praesentibus superius relatum fuit; ad reliquas in futurum perturbationes avertendas, et praecavendas, omnibus mature pensatis, auditisque prudentium virorum, et in illis rebus apprime peritorum consiliis, Nostris motu proprio, et certa scientia, sequentes ordinationes, et leges ab omnibus, ad quos respective pertinet, et pertinebit in posterum, omnino tenendas, atque observandas, earumdem praeseotium tenore, et Apostolica auctoritate edicimus, et promulgamus.

Et denunciationis praeceptum vinum est utiliter praescindendum pro omnibus casibus.

Ideo Pontif. praemissa confirmat et ulterius statuit, ut infra.

Exceptis poenitentibus in causa propria, omnibus injungit ut Confessarius quem dignoscunque in praemissis delinquentem, Officio Inquisitionis denuncient.

§. 7. In primis itaque, exceptis dumtaxat personis poenitentium in causa propria, ut supra declaratum est, quas quidem justis ex causis ab omni denunciationis onere eximimus, et pro exemptis in tali casu semper haberi decernimus, omnibus et singulis, qui Sacerdotem aliquem sive Secularem, sive Regularem, (cujuscumque gradus, et conditionis, et cujuscumque Ordinis, Congregationis, et Instituti, etiam speciali, et individua mentione digni, ad hoc, ut praesenti sanctione comprehendatur, existat) quocumque alio modo, praeterquam ex ipsa Confessione a semetipsis apud eum peracta, cognoverint in administrando Poeniteotiae Sacramento interrogasse poenitentem de nomine complicis, eidemque indicare recusanti absolutionem denegasse; sive id fecisse intellexerint propter adhaesionem praedictae reprobatae praxi, aliave de causa erroneae opinionis suspicionis ingerente; sive id etiam per imprudentiam egisse, et per actum praefatis destitutum circumstantiis, propter quas, juxta praecedentem Constitutionem nostram, praedicto Inquisitioni Officio esset denunciandus, et quibus deficientibus, juxta ipsius Constitutionis tenorem, ejus delicti cognitio ad Ordinarii Tribunal spectare debuisset; injungimus, et mandamus, atque in virtute Sanctae Obedientiae, sub eisdem poenis, quibus ad debitas aliorum delictorum denunciationes adstringuntur, praecipimus, et jubemus, ut hujusmodi Confessarium quocumque modo in praemissis delinquentem, saepe dicto Sanctae Inquisitionis Officio intra consuetum praefiniti temporis spatium omnino deferant, et denuncient.

Accepta denunciatione, vel detento reo, auditur Ordinarii Procurator in Tribunali inter-

§. 8. Ubi vero Sacerdos delinquens eidem Sancti Officii Tribunali denunciatus fuerit, vel etiam illius carceribus inclusus; quatenus probationes ad carcerationem sufficientes habeantur; si forte Ordinarii illius, cujus juris-

vetur, si causam ad sui Episcopi Curiam pertinere contendat.

dictioni reus subjectus erit, Procurator in ipso Tribunali Sancti Officii de more interveniens eas adesse circumstantias crediderit, ob quas delicti cognitio juxta praecedentem Constitutionem nostram ad Ordinarii Forum spectare deberet, ac propterea insteterit, se super hujusmodi pertinentiae articulo ulterius aut fusius audiri, vel etiam scripto easdem circumstantias et rationes exponere, suaque Curiae jura tueri se velle declaraverit; volumus, et statuimus, ut juxta ejusdem Tribunalis consuetudinem, satis temporis illi ad scribendum assignetur; neque interea idem Tribunal ad alium irretractabilem, multoque minus ad definitivam sententiam adversus reum devenire possit, donec idem Procurator, intra praescriptum sibi tempus, jura Curiae Episcopi constituentis sui, vel voce, vel scripto exposuerit.

Judicium super pertinentia fat in Tribunali S. Officii, et praemittatur omnibus aliis actibus.

§. 9. Quoties autem praefatus Ordinarii Procurator controversiam de pertinentia Causae proponat, eamque examinari postulet; tunc volumus, in ipso Sancti Officii Tribunali hujusmodi examen fieri; nec omitti posse, absque totius consequentis processus nullitate. Simul autem omnibus, et singulis tum ejusdem Officii Inquisitoribus, et Consultoribus, tum ipsis Ordinariorum Procuratoribus districte mandamus, ut deposita quacumque animi affectione, aut praeoccupatione, qua erga proprium respective Tribunal facile ferri possent, coram Deo disquirant, ac videant, an reus de praefato delicto inquisitus, illud cum ejusmodi circumstantiis patraverit, ob quas illius Causa, juxta praecedentem Constitutionem nostram, ad Inquisitionis Tribunal pertinere deberet; an vero cum aliis, quae Causam ipsam ex ejusdem Constitutionis lege in Ordinarii Foro judicandam constituunt.

In controversiae exemine solus Justitiae ratio ab omnibus utrinque habeatur.

Prout judicatum fuerit de pertinentia; ita vel continuetur processus in Officio Inquisitionis, vel reus dimittatur et Ordinarii judicio relinquatur.

§. 10. Prolato demum ab Inquisitoribus judicio super causae pertinentia, volumus, et statuimus, ut si quidem Causa adjudicata fuerit Tribunali Sancti Officii, in hujus potestate reus permaneat, et juxta ipsius Officii leges et regulas puniatur; si vero judicatum fuerit, causam ad Sancti Officii Tribunal non pertinere, idem Officium, ut ejus fert consuetudo, reum dimittat, et Procurator de reo ita dimisso certiorem faciat Ordinarium sui constituentem, ut ea accepta notitia, adversus eumdem reum servatis servandis juxta Canonicas sanctiones possit procedere. Si quis autem praemissum judicii hujusmodi ordinem a Nobis per praesentem constitutum pervertere, aut turbare ausus fuerit, noverit, se omnibus Canonicis poenis subjectum fore, quaecumque in sacris Canonibus, et Apostolicis Constitutionibus, adversus Ecclesiasticae Jurisdictionis perturbatores, violatores, et invasores latae, et statutae dignoscuntur.

Clausulae pro perpetua Constitutionis observantia.

§. 11. Praesentes autem Literas, omniaque et singula in ipsis contenta, atque statuta, etiam ex eo, quod quicumque cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, et dignitatis existant, seu alias speciali et individua mentione, et expressione digni, in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae, propter quas ipsae praesentes emanaverint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia qualibet, etiam privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel interesse habentium consensus, aliove quolibet defectu, notari, impugnari, aut in controversiam vocari posse; sed ipsas praesentes Literas semper et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, et ab omnibus et singulis praemissis, ad quos spectat, seu pro tempore spectabit, exacte et inviolabiliter observari decernimus.

Aliter judicari prohibetur.

§. 12. Sicque et non aliter in praemissis censeri, atque ita per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, et contra haereticam pravitatem Generales Inquisitores, Legatos quoque de Latere, et Apostolicae Sedis Nuncios, aliosve quoslibet quacumque auctoritate, potestate, et praeeminentia fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis quibuscumque derogatur.

§. 13. Non obstantibus aliis praemissis Nostris, aliisque quibusvis Apostolicis, et in Universalibus, sive Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis Generalibus, sive specialibus Constitutionibus, et quorumcumque Tribunalium, Curiarumve mandatis, Edictis, sive Decretis, nec non ejusdem Inquisitionis Officii, et quarumcumque Ecclesiarum, etiam Episco-

palium, et Metropolitanarum, et quorumcumque Ordinum, Congregationum, Religionum, et Institutorum, etiam Societatis Jesu, aliisque quibusvis, etiam Juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, stilis, usibus, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis eidem Inquisitionis Officio, illiusque Inquisitoribus, Commissariis, aliisque Officialibus, tum etiam Ecclesiis, eorumque Praelatis, Ordinibus, Congregationibus, Institutis, Societatibus, illorumque Superioribus, et Personis quibuslibet, sub quibusvis verborum tenoribus, et formis, et cum quibuscumque etiam efficacissimis, et insolitis derogationibus, clausulis, atque decretis, etiam motu, et Apostolicae Potestatis plenitudine similibus, seu ad quarumcumque personarum, etiam Regia, aliave qualibet mundana, vel Ecclesiastica potestate fulgentium instantiam, vel alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, quatenus iisdem praesentibus adversentur, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores praedictos pro sufficienter, et de verbo ad verbum expressis et insertis, formasque hujusmodi pro plene, et exacte observatis habentes, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus.

Fides habenda transumptis.

§. 14. Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis, sive exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio et extra, ubique habeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

§. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum confirmationis, moderationis, ordinationis, praecepti, statuti, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 9. Dec. 1749.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo nono, quinto Idus Decembris, Pontificatus Nostri Anno Decimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

ERECTIO CATHEDRALIS

Ecclesiae Tertilien., ejusque unio aeque principaliter cum Cathedrali Ecclesia Juvenacen., cum avocatione Causae, et extinctione Litis antea pendentis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

Unigenitus Dei Filius, qui in Ara Crucis in pretium Redemptionis humani generis immolari non abnuit, pacem illam, quam venit mittere in terras, Discipulis suis in carne passus ejus Sanguine ultro promeritam semel et iterum uberius dedit, et abundantius praecepit, et quidem ut diligerent alterntrum, ac una simul ex mutua hujuscemodi demandata dilectione moniti, illud magno praecepto simile agnoscerent, per quod immensa debet tanti Conditoris Majestas venerari. Nos itaque, qui illius vices, licet immerito, gerimus in Terris, et vestigia ejus, quantum Nobis ex alto conceditur, sectari, satagimus, ubi sentimus unde Divina ipsa mandata valeant utilius adimpleri, protinus lites quascumque hoc potissimum impedientes, ad Nos avocamus et extinguimus, ac per Nostrae providentiae studium etc. cuncta componere procuramus, prout salutis animarum suadet utilitas, ac procurandae, exinde-

que firmandae, ac tuendae pacis cogit necessitas.

Resignatio Archipresbyteratus Terlitien. in manibus.

§. 1. Dudum siquidem omnes Dignitates, caeteraque Beneficia Ecclesiastica apud Sedem Apostolicam tunc vacantia, et in antea vacatura collationi et dispositioni nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari. Cum itaque postmodum Archipresbyteratus Secularis, et Insignis Collegiatae Ecclesiae B. Mariae Virginis in Coelos Assumptae, ac S. Michaelis Archangeli Oppidi Civitatis nuncupati Terlitii, in et de Juvenacen. Diocesi, quae inibi Dignitas principalis existit per liberam resignationem Dilecti Filii Antonii Fioravante nuper ipsius Collegiatae Ecclesiae Archipresbyteri de illa, quam tunc obtinebat, in manibus Nostris, ad infrascriptorum tamen effectum, sponte factam, et per Nos admissam, apud Sedem eamdem vacaverit et vacet ad praesens, nullusque de ipso praeter Nos hac vice disponere potuerit, sive possit, reservatione et decreto obsistentibus supradictis.

Antiquae lites et controversiae inter Episcopos Juvenacen. et Archipresbyteros Terlitien.

§. 2. Cumque deinde, sicut Venerabilis Frater Noster Paulus de Mercurio modernus Episcopus Juvenacen., ac Antonius praedictus, et dilecti etiam Filii Clerus et Populus dicti Oppidi, Nobis nuper exponi fecerunt, alias et postquam de anno Domini nongentesimo quinquagesimo primo, seu alio veriori tempore, Ecclesia Juvenacen. in Cathedralem Ecclesiam Apostolica auctoritate erecta fuerat, ab eo tunc Episcopo Juvenacen. pro tempore existente, plurimas controversias et dissensiones contra ipsos etiam a pro tempore existentibus Archipresbyteris dictae Collegiatae Ecclesiae, ratione jurium et praeeminentiarum, quae ab ipsis Archipresbyteris praetendebantur, omnique conatu tuebantur, inductas, jugiter sustinuerint, quae tamen postmodum per binas transactiones inter tunc existentes Episcopum Juvenacen. et Archipresbyterum praedictos, ad controversias et dissensiones praedictas omnino dirimendum initas, et earum alteram de anno ejusdem Domini 1459. prius a bon. mem. Latino, dum viveret, S. R. E. Cardinale Ursini nuncupato tunc Sedis Apostolicae apud tunc temporis Regem Neapolis de Latere Legato, ordinaria, seu etiam delegata, et successive a fel. record. Paulo Papa II. Praedecessore nostro Apostolica auctoritate respective confirmatam, usque ad Concilii Tridentini celebrationem penitus siluerunt. Et pro eo quod post hujusmodi celebratum Concilium tunc existens Episcopus Juvenacen. crediderat, se vigore decretorum Concilii hujusmodi, illico Collegiatam Ecclesiam hujusmodi, visitare posse, pax illa, quae jamdiu perduravit, non ultra affluxerit, imo praemissorum ratione antiquis controversiis et dissensiouibus hujusmodi novis suppeditatis viribus, lis et causa in Romana Curia, et Causarum Palatii nostri Apostolici Auditorio, coram certo illius Auditore introducta fuerit, quae ob emanatam ab eodem Auditorio et certo illius Auditore praedicto Decesionem, qua Episcopo Juvenacen. pro tempore existenti jus Collegiatam Ecclesiam ipsam visitandi concedebatur, usque ad recentiora tempora in eodem Auditorio summa contentione perduravit.

Noviasima super illis Decreta Benedicti XIII. confirmantur Literis Clementis XII.

§. 3. Novissime vero piae memoriae Benedictus Papa XIII. etiam Praedecessor noster, cui tunc existens Episcopus Juvenacen. exposuerat, quod lis hujusmodi antiquitus orta, et adhuc tunc indecisa pendens, nedum Episcopo Juvenacen. et Archipresbytero praedictis, nec non Clero et Populo dicti Oppidi pro tempore respective existentibus, nimis dispendiosa dignoscebatur, sed Divino cultui, et animarum profectui, bonoque regimini, et spirituali gubernio praedicti Populi grave damnum afferebant, liti et causae hujusmodi finem imponere, pacemque et tranquillitatem Personis Ecclesiasticis summopere consentaneam inter praedictos tunc existentes Episcopum Juvenacen. et Archipresbyterum dictae Collegiatae Ecclesiae confovere cupiens, litem et causam hujusmodi ad se avocaverit, easque penitus et omnino extinxerit, ac praedictis Episcopo Juvenacen. et Archipresbytero dictae Collegiatae Ecclesiae tunc et pro tempore existentibus perpetuum silentium desuper imposuerit, ac determinatam quandam jurisdictionem pro tempore existenti Episcopo Juvenacen. concesserit, videlicet: quod Oppidum Terlitii foret et esset in Dioecesi et de Dioecesi Juvenacen.; Ideoque ad praedictum Episcopum Juvenacen. pro tempore existentem spectaret et pertineret. I. Jus visitandi jure ordinario. II. Visitandi etiam Archipresbyterum jure delegato. III. Procedendi in causis Matrimonialibus. IV. Etiam in causis criminalibus non levibus. V. Per se ipsum ad Ordines sacros promovendi

sine testimonialibus Archipresbyteri. VI. Vel Dimissorias concedendi pro promovendis ad eosdem Ordines. VII. Conferendi Beneficia curata et Cappellanias habentes annexam curam Animarum, e respective concedendi institutionem authorizabilem. VIII. Destituendi et excommunicandi, interdicendi, et mulctandi; omnia alia faciendi, et exercendi omnes et quoscumque alios actus pertinentes ad Episcopum; qui Vicarium sibi in spiritualibus in dicto Oppido Terlitii, pro suae Episcopalis jurisdictionis nomine ipsius Episcopi exercitio, deputare teneretur, cum obligatione utendi carceribus Ecclesiasticis in eodem Oppido Terlitii pro custodiendis in eis duntaxat delinquentibus ipsius Oppidi Terlitii, exceptis tantummodo his, quae declarabantur competere, et respective concedebantur Archipresbytero. Tunc existenti vero Archipresbytero, ejusque in Archipresbyteratum successoribus similiter jurisdictionem, ut infra, concessit; nempe Archipresbyterum fore immediate subjectum Sedi Apostolicae, ideoque exemptum a jurisdictione Episcopi, ordinaria dumtaxat, non autem delegata; et propterea illum teneri praestare obedientiam Episcopo in actu Visitationis jure delegato faciendae quoad ipsum; eidemque Archipresbytero competere jus instituendi, et respective conferendi Beneficia Ecclesiastica, et Canonicatus Ecclesiae Terlitien. in Mensibus et Vacationibus Sedi Apostolicae non reservatis, non tamen Beneficia quaecumque curata, aut quomodolibet annexam curam Animarum habentia: Jurisdictionem procedendi in causis civilibus ad Forum Ecclesiasticum spectantibus in prima instantia, cum hoc quod appellatio devolveretur ad Episcopum Juvenacen. in criminalibus levibus dumtaxat, in quibus poena de jure non esset corporis afflictiva, et pro his imponendi et applicandi mulctas, juxta formam praescriptam a Concilio Tridentino; cum declaratione, quod Archipresbyter, Ecclesiastici, et Ecclesia Terlitien. sint exempti a subsidio charitativo, et quarta canonica, et cum Indulto pro Archipresbytero utendi Pontificalibus, benedicendi Paramenta, Vasa, et omnia alia sacra utensilia, in quibus sacra unctio non interveniret; et interveniendi in Synodo tam Dioecesana, quam Provinciali; Ac demum nominandi, deputandi, ac benedicendi Concionatores, quatenus nominatio ad alios non pertineret; cum hoc tamen, quod super posteriori concessione hujusmodi tunc existenti Archipresbytero, ejusque successoribus praedictis, per dictum Benedictum Praedecessorem tunc ut praefertur facta, literae Apostolicae expediri deberent; quae subinde, praefato Benedicto Predecessore nostro de medio sublato, a recolendae memoriae Clemente Papa XII. pariter Praedecessore nostro ad praefati summi Apostolatus apicem successive assumpto emanarunt, ac alias, prout in singulis Benedicti et Clementis Praedecessorum hujusmodi tunc desuper confectis literis plenius respective continetur.

Aliae controversiae super dd. Literarum executione.

§. 4. Ipso autem Clemente Praedecessore ad praedicti summi Apostolatus apicem, ut praefertur, assumpto, tunc existens Archipresbyter, ac Capitulum et Canonici dictae Collegiatae Ecclesiae, nec non Populus dicti Oppidi, ad nostrum Signaturae Gratiae Tribunal recursum habuerunt pro petenda aperitione oris adversus praedictas literas ejusdem Benedicti Praedecessoris, nec non remissione causae ad Rotam; Quibus obtentis, causaque in eodem Auditorio coram dilecto Filio Nostro Mario tituli Sanctae Priscae S. R. E. Presbytero Cardinale Millino nuncupato, tunc Auditorii hujusmodi Decano, noviter proposita, idem Auditorium, praevia desuper emanata Decisione, fuit in sensu, quod praedictae ejusdem Benedicti Praedecessoris literae essent exequendae; quae quidem decisio, mediante alia decisione coram dilecto etiam Filio Nostro Carolo tituli Sanctae Mariae in Ara Coeli nuncupatae ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali Rezzonico nuncupato tunc uno ex Auditorii hujusmodi Auditoribus edita, confirmata remansit. Sed quia, circa modum ejusdem Benedicti Praedecessoris literas hujusmodi, exequendi, graves in praedicto Auditorio ex utraque parte difficultate, et non modicae etiam praetensiones insurrexerant; proinde nonnullae aliae decisiones super variis punctis et dubiis desuper propositis hinc inde favorabiles emanaverint; et licet gravissimae expensae ratione litis et causae hujusmodi in eodem Auditorio factae, utramque partem ultro citroque defatigassent; nihilominus ipsae partes litibus perniciose captae, novas lites in aliis dictae Curiae Tribunalibus, quae adhuc pendent indecisas, introducere curaverint, litesque hujusmodi, ultra dispendia, quae utrique parti, ut praemittitur, attulerunt, plura jur-

gia, contentiones, rixas, et scandala, aliaque plura mala inter personas Ecclesiasticas, et saeculares, in maximum Ecclesiasticae disciplinae detrimentum, concitaverint, itaut ex rerum confusione brachii secularis auxilium pro sedandis tumultibus, et delinquentibus puniendis, opus fuerit quandoque invocare.

Proponitur erectio Ecclesiae Terlitien in Cathedralem, eiusque unio cum Ecclesia Juvenacen.

§. 5. Ipse vero Antonius Archipresbyter praemissorum ratione motus, ad Cleri et Populi hujusmodi calamitates et infortunia eliminanda, ac politiam Ecclesiasticam omnimode restituendam, eidem Paulo Episcopo proposuerit, quod si dicta Collegiata Ecclesia in Cathedralem Ecclesiam Apostolica auctoritate per Nos ut infra erigeretur, et illa sic erecta Ecclesiae Juvenac. aeque principaliter uniretur, ipse Antonius Archipresbyter firmam spem habebat, quod ex erectione et unione hujusmodi Ecclesiastica disciplina praedicta in pristinum restitui, necnon dispendia, ac turbationes, et scandala hujusmodi penitus cessare respective deberent; Cui propositioni ipso Paulo Episcopo assentiente, nonnulla capita conventionum, et conditionum, erectionem, et unionem praedictas, per Nos ut infra faciendas, concernentia, Paulus Episcopus, ac Antonius Archipresbyter praedicti efformaverint; et quemadmodum ad praedictam Ecclesiam Juvenacen., dum illa pro tempore vacat, nominatio Personae idoneae Romano Pontifici pro tempore existenti facienda ad carissimum in Christo Filium Nostrum Carolum utriusque Siciliae et Hierusalem Regem Illustrem ex Privilegio Apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, spectare dignoscitur, bon. mem. Trajanus, dum viveret, praedictae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis de Aquaviva nuncupatus, tunc etiam, dum viveret, Regnorum utriusque Siciliae et Hierusalem apud Nos et Sedem Apostolicam Protector, ejusdem Caroli Regis preces super praemissis Nobis exhibuerit; Nosque preces ipsas benigne suscipientes, negotium hujusmodi Congregationi Consistoriali discutiendum remiserimus; Quae quidem Congregatio Consistorialis Particularis sub die vigesima octava Mensis Februarii anni proxime praeteriti respondit: *Pro gratia erectionis novae Cathedralis juxta modum et conditiones praescribendas: et ad RR. PP. DD. Datarium, et Auditorem Sanctissimi, una cum Secretario Congregationis pro erectione:* Et rescripti hujusmodi vigore, dilecti pariter Filii Magistri Joannes Jacobus Millo Datarius Noster, et Clemens Argenvilliers Auditor etiam Noster, nec non Nicolaus Antonellus praedictae Congregationis Secretarius, insimul congregati sub die vigesima tertia Mensis Aprilis ejusdem anni proxime praeteriti, per certa tunc edita Capitula eorum sensum pro animi Nostri instructione desuper aperuerint.

Proponitur a Congregatione Consistoriali approbatur.

Pontifex omnes lites et causas ad se evocat, easque extinguit.

§. 6. Nos igitur, attentis praemissis, et ex voto ejusdem Congregationis, aliisque de causis animum nostrum moventibus, Paulo Episcopo, et Antonio Archipresbytero praedictis, nec non Capitulo, ac Clero, et Populo dicti Oppidi specialem gratiam facere volentes, ipsosque et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, et, non tamen quoad dictum Paulum Episcopum, suspensionis et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione et causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, ac pacem et tranquillitatem jamdiu a litibus et dissensionibus hujusmodi sublatas in pristinum restituere cupientes, omnibusque et singulis praemissis Nobis sic, ut praemittitur, expositis, pro verificatis et plenarie expressis habentes: Motu proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, lites et causas quascumque super jurisdictione praedicta in eodem Auditorio, et quibusvis aliis Romanae Curiae praedictae Tribunalibus coram quocumque Judice, in quocumque statu, et quacumque instantia, inter modernos, et tunc existentes Episcopum Juvenacen., et Archipresbyterum dictae Collegiatae Ecclesiae a pluribus annis introductas, et adhuc indecisas, pendentes ad Nos avocamus, easque penitus et omnino extinguimus; Ac Paulo Episcopo et Antonio Archipresbytero praedictis, omnibusque aliis et singulis Personis, etiam speciali nota dignis, in lite et causa praedictis interesse quomodolibet habentibus, seu habere praetendentibus, perpetuum silentium imponimus ad praemissorum validissimum effectum.

Status Oppidi, seu Civitatis Terlitiensis, ejusque Ecclesiae Collegiatae.

§. 7. Nec non etiam, pro eo, quod, sicut accepimus, praedictum Oppidum Terlitiense, jam Civitatis nomine decoratum existit, ac inter potissima Loca, Urbesque Provinciae Baren. ob ejus amplitudinem, situs amoenitatem, rerum ad victum necessariarum copiam,

aedificiorum elegantiam, Civium nobilitatem, Populique multitudinem ad septem millium circiter numerum ascendentem: Duo Religiosorum Coenobia, ac alterum insigne et numerosum Sanctimonialium sub Regula Sanctae Clarae Monasterium: Montem item Pietatis, atquo pro alendis pauperibus, et curandis aegrotis, excipiendisque Peregrinis, insigno Xenodochium: Undecim Laicorum Congregationes, sive Oratoria, conspicuum merito censetur: Illiusque insignis Collegiata Ecclesia praefata, quae omnes alias Provinciae hujusmodi in majoritate antecellit, utpote exornata quinque navibus, Altaribus octo, Trono fixo, ac Choro cum stallis superioribus et inferioribus praeclare dispositis; Celebre Organo, Sacristiis duabus, quibus privata Cappella alio Altari constructa adnectitur ac simul alta ac speciosa campanilis molo, nec non pluribus abundans redditibus, ac satis superque sacris vasis et suppellectilibus variis, etiam ad Pontificalia exercenda necessariis, maxime iis in argento elaborato confectis locupletata, procul dubio Ecclesiis Cathedralibus ejusdem Provinciae comparari certo potest; ejusdemque Collegiatae Ecclesiae Capitulum quatuor Dignitatibus, Archipresbytero scilicet, qui Pontificalibus insigniis, ut praefertur, decoratus in qualitate Praelati prope ipsam Collegiatam Ecclesiam in Palatio nimis amplo suum habet incolatum: Uno Primicerio, et duobus Canoribus, ac viginti duobus Canonicis, ac supra septuaginta Participantibus, qui una cum hujusmodi Dignitates inibi obtinentibus, et Canonicis praefatis, servata forma statutorum ejusdem Collegiatae Ecclesiae, in ea pro Divinis Officiis absolvendis inserviunt, referta dignoscitur.

Dictam Ecclesiam in Cathedralem erigit, et Juvenacensi aeque principaliter unitam fore decernit.

§. 8. Collegiatam Ecclesiam praedictam, illiusque titulum, denominationem, naturam, et essentiam Collegiatae, itaut illa ex nunc Collegiata esse desinat, et illa uti talis amplius denominari, inscribi, censeri, vel reputari non possit, Apostolica auctoritate perpetuo supprimimus, et extinguimus; illisque sic per Nos, ut praefertur, suppressis et extinctis, Collegiatam Ecclesiam ipsam in Cathedralem Ecclesiam Terlitiensem nuncupan., sub eadem invocatione Beatae Mariae Virginis in Coelos Assumptae, et Sancti Michaelis Archangeli dicta Apostolica auctoritate perpetuo erigimus, eamque sic erectam Ecclesiae Juvenacen. aeque principaliter etiam perpetuo unimus, itaut in posterum eadem Collegiata Ecclesia dicti Oppidi per Nos, per praesentes, ut praefertur, suppressa et extincta, et in Ecclesiam Cathedralem Terlition., etiam per praesentes, ut praefertur, erecta, ac etiam, ut praefertur, dictae Ecclesiae Juvenacen. aeque principaliter unita, Concathedralis cum eadem Ecclesia Juvenacen. esse et recognosci debeat; neque una alteri subjecta sit, sed ambae sint independenter et aeque principaliter unitae; dictusque Paulus Episcopus utrique Ecclesiae hujusmodi praesit, ac Juvenacen. et Terlition. Episcopus censeatur et sit. Ipsaque Ecclesia Terlition. in Ecclesiam Cathedralem per Nos per praesentes, ut praefertur, erecta, dictaeque Ecclesiae Juvenacen. pariter, ut praefertur, aeque principaliter unita omnibus facultatibus, exemptionibus, praerogativis, honoribus, et juribus, quae ad Ecclesias Cathedrales, et praesertim ad Ecclesiam Juvenacen. pertinent, sub infrascriptis tamen conditionibus, fruatur, et gaudeat. Ac nominatio Personae idoneae Romano Pontifici pro tempore existenti facienda, quae ad praedictum Carolum Regem ad ipsam Ecclesiam Juvenacen., ut praefertur, pertinere dignoscitur, deinceps simul ad utramque Ecclesiam Juvenacen. et Terlitient. per Nos per praesentes, ut praefertur, aeque principaliter unitas, ad eumdem Carolum Regem spectare dignoscatur.

Unionis legat, et conditiones.

§. 9. Cum hoc tamen, quod in omnibus, et quibuscumque actibus, etiam respicientibus Ecclesiam Terlition. etc. praeferatur semper denominatio Ecclesiae Juvenacen. et Episcopi ad praedictas Ecclesias Juvenacen. et Terlition. sic, ut praefertur, aeque principaliter unitas pro tempore nominandi, et respective Apostolica auctoritate praedicta promovendi, possessionem semper et in perpetuum capiant prius in Ecclesia Juvenacen. et deinde in altera Terlitien., atque ita in perpetuum servetur: Nec non duos Vicarios in spiritualibus generales, unum videlicet pro Juvenacen. et alterum pro Terlition. respective Ecclesiis, sic, ut praefertur, aeque principaliter unitis, etiam perpetuo debeant deputare, qui jurisdictionem, dependenter tamen ab Episcopo pro tempore existente, exerceant. Tempore vero vacationis Sedis Episcopalis, Capitulum Ecclesiae Terlitien., periude ac illud Ecclesiae Juvenacen., proprium Vicarium Capitularem jurisdictionem suam independenter a Vicario Capitulari

Juvenacen. exercere debentem eligat. Vicarius autem in spiritualibus generalis Ecclesiae Terlitien. judicabit reos et delinquentes in carceribus Curiae Terlitien. detentos, et in casu dumtaxat avocationis causarum, liceat Episcopo pro tempore existenti transferri facere reos ad carceres Curiae Juvenacen., ubi ipse resederit; sed hoc fiat aequa moderatione, et raro, justisque de causis, et in rebus arduis et gravioribus. Quodque modernus et pro tempore existens Juvenacen. et Terlitien. Episcopus, pro Ordinationibus Presbyterorum, ac concursibus super Parochialibus Ecclesiis ad formam decretorum Concilii Tridentini habendis, aliisque rebus hujusmodi, Examinatores Synodales in Ecclesia Terlitien. eligere atque habere debeat, a quibus etiam Clerici et presbyteri Ecclesiae Juvenacen. examinari possint, si dum Episcopus pro tempore in Civitate Terlitien. resederit, opus fuerit: et e converso idem servetur, quando Episcopum in Civitate Juvenacen. residere contigerit. Ipseque modernus, et pro tempore existens Juvenacen. et Terlitien. Episcopus temporibus ab eodem Concilio Tridentino praescriptis in Ecclesia Cathedrali Juvenacen. residere teneatur: Curet tamen residere etiam in Ecclesia Cathedrali Terlitien. signanter in aliquibus diebus solemnioribus; Pro cujus habitatione, habita per modernum Episcopum Ecclesiae Terlitien. possessione, tradantur Ædes Archipresbyterales, quae in ejus et pro tempore existentis Episcopi praedicti plenum dominium transire debent cum omnibus earum partibus et membris, exceptis tamen quae locari solent, nempe, Piscinae olei, stabula, officina, aliaque hujusmodi, ex quibus redditus Mensae Archipresbyteralis constitui consueverunt, quorum fructus, redditus et proventus eidem Antonio Archipresbytero inferius reservamus. Archivium itidem Archipresbyterale cum omnibus scripturis et documentis ad Ecclesiam Terlitien. spectantibus, salvum et integrum servare teneatur; neque scripturas alio transferre possit; Quinimo Capitulum Ecclesiae Terlitien. quocumque tempore a Custode Archivii hujusmodi pro tempore rationem officii sui et scripturarum ejus fidei commissarum reposcere possit et valeat. Ac modernus et pro tempore existens Episcopus Juvenacen. et Terlitien. ex quocumque titulo, causa vel praetextu, etiam constructionis, aut refectionis Ædificiorum, monumenta, insignia, lapides, et inscriptiones ad praeteritos Archipresbyteros et Capitulum Terlitien. spectantes nunquam amovere, delere, aut deformare possit; Sed et teneatur in novis Ædificiis constituendis, vel veteribus restaurandis, fideliter reponere et conservare. Quodque unicam Synodum Diocesanam habeat. Prima autem, quae post praesentis gratiae concessionem pro utraque Dioecesi celebrabitur, habeatur in Ecclesia Juvenacen.; et deinde liberum sit Episcopo pro tempore existenti eamdem Synodum in una vel altera Ecclesia, seu Juvenacen. seu Terlitien. congregare; et in ea, quoties illam contigerit, Capitulum Juvenacen. semper praecedat Capitulo Terlitien. Dicto vero moderno et pro tempore existenti Juvenacen. et Terlitien. Episcopo, donec praedictus Antonius Archipresbyter infrascriptos fructus, sibi ut infra reservandos, perceperit, a nunc et pro tempore existentibus Capitulo, et Canonicis, ac Locis piis Terlitiensibus centum ducati Regni Neapolitani etc. annuatim persolvantur, absque eo quod modernus et pro tempore existens Juvenacen. et Terlitien. Episcopus praedictus aliquid aliud praetendere possit; Non comprehensis tamen in eisdem centum ducatis monetae praedictae, juribus Curiae, aliisque ex literis patentibus collationis Beneficiorum Ecclesiasticorum, Canonicatuum, et Dignitatum provenientibus, quae a die captae possessionis, ad modernum, donec vixerit, ac Juvenacen. et Terlitien. Ecclesiis praedictis praefuerit, et deinde ad pro tempore existentem Juvenacen. et Terlitien. Episcopum pertinebunt. Ipseque modernus et pro tempore existens Juvenacen. et Terlitien. Episcopus, pro visitatione Ecclesiarum, et Locorum piorum Civitatis Terlitien., nullam procurationem exigere possit; Sed pro Catbedratico et Synodatico, ac subsidio charitativo, et pro quocumque alio titulo, ac jure, percipere debeat annuos ducatos quadraginta ejusdem monetae etc. quin ullum aliud subsidium charitativum a nunc et pro tempore existentibus Capitulo, et Canonicis ejusdem Ecclesiae Terlitien., praeter ipsos ducatos quadraginta monetae praedictae, praetendere queat: adeout sit in arbitrio et libera voluntate eorumdem Capituli et Canonicorum, ac Civium Terlitiensium, ea, quae ab Archipresbyteris pro tempore exigi hoc nomine solebant; illi, si velint, subministrare. Post decessum tamen, seu ad alicujus Ec-

clesiae regimen promotionem dicti Antonii Archipresbyteri, quem dictus Paulus Episcopus tam proprio, quam in praefatis Juvenacen. et Terlitien. Ecclesiis successorum suorum nomine, tum etiam Deputati, Capituli et Canonicorum, ac Communitatis Terlitien. in pacifica perceptione eorumdem fructuum sibi, ut praefertur, inferius reservandorum non molestandi se obligarunt, in ipsorum fructuum perceptione, et fruitione modernus, et pro tempore existens Juvenacen., et Terlitien. Episcopus succedat, non comprehensa tamen in eisdem fructibus ea portione, quam nunc ex bonis ad Capitulum et Canonicos Ecclesiae Terlitien. spectantibus dictus Antonius Archipresbyter percipit; sed ea integre, atque omnino, cum omnibus suis fundis, ad eosdem Capitulum, et Canonicos Terlitien. revertatur.

Suppressio Archipresbyteratus Terlitien.

§. 10. Cumque praedictus Antonius Archipresbyter, ut omnibus litibus, et controversiis hujusmodi in futurum occasio adimatur, eumdem Archipresbyteratum, quem tunc, ut praefertur, obtinebat, in praedictis manibus nostris, ad praemissorum effectum, reservatis tamen sibi valide infrascriptis fructibus, redditibus, et proventibus, et non alias, aliter, nec alio modo resignaverit, Nosque resignationem hujusmodi pariter, ut praefertur, admittentes, Archipresbyteratum praedictum cujus, et illi forsan annexorum, fructus, redditus, et proventus, etiam una cum incertis, centum octoginta ducatorum auri de Camera, secundum communem aestimationem, valorem annuum, ut etiam accepimus, non excedunt etc. sive praemisso, sive alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona, seu per similem, aut aliam liberam resignationem dicti Antonii vel cujusvis alterius de illo in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, et Testibus sponte factam, aut assecutionem alterius Beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati, non tamen si per obitum vacet, etiam si tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranensis statuta Concilii ad Sedem praedictam legitime devoluta, dictusque Archipresbyteratus dispositioni Apostolicae specialiter, vel alias generaliter reservatus existat, et super eo inter aliquos lis, cujus statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo ejus dispositio ad Nos hac vice pertineat, illiusque titulum collativum, denominationem, naturam, et essentiam Archipresbyteratus dignitatis, principalis collativae, ita quod illo ex nunc collativus esse desinat, et si de caetero ut talis in titulum collativum conferri, aut impetrari, aut alias de illo quovis modo disponi contigerit, collationes, provisiones, impetrationes, et quaevis aliae dispositiones, hujusmodi de illo sic faciendae, nullae, et invalidae, nulliusque roboris, vel momenti existant, nullique suffragentur, aut coloratum titulum possidendi cuiquam tribuant, Apostolica auctoritate praedicta, etiam perpetuo supprimimus, et extinguimus.

Erectio Archidiaconatus, et Archipresbyteratus cum cura animarum in Cathedrali Terlitien.

§. 11. Illisque sic suppressis, et extinctis, in eadem Ecclesia Terlitien. per Nos in Cathedralem erecta etc. ut illa majori cum honorificentia et decore deserviatur, unum Archidiaconatum, qui in eadem Ecclesia Terlitien. etc., dignitas post Pontificalem major, et Sedi Apostolicae praedictae semper reservatus existat, pro uno Presbytero futuro in ea Archidiacono, qui dictae Ecclesiae Terlitien. etc. illiusque Capituli caput existat, et tam in Choro, quam in Capitulo, Processionibus, aliisque actibus, et functionibus Capitularibus tam publicis, quam privatis, praesit, ac praeeminentiam, et praecedentiam, primumque, et digniorem locum, nec non vocem activam, et passivam, et votum in eodem Capitulo habeat. Ac unum Archipresbyteratum, qui etiam in eadem Ecclesia Terlitien. etc. secunda Dignitas existat, pro uno Presbytero futuro in ea Archipresbytero, cui omnimoda animarum dilectorum Filiorum Parochianorum ejusdem Ecclesiae Terlitien. etc. cura, quae ante dictae Collegiatae Ecclesiae, quae etiam Parochialis existebat, suppressionem, et extinctionem per Nos per praesentes, ut praefertur, factas hujusmodi, per unum, et alterum, seu plures Vicarios amovibiles Curatos nuncupatos exercebatur, in futurum perpetuo immineat; quique etiam tam in Choro, quam in Capitulo, Processionibus, aliisque functionibus, et actibus Capitularibus publicis, et privatis hujusmodi, secundum locum post Archidiaconum, ac etiam vocem activam, et passivam, nec non votum in ipso Capitulo habeat. Ipsique Archidiaconus, et Archipresbyter pro tempore futuri una cum aliis Dignitates per Nos, ut infra, declarandas inibi obtinentibus, nec non Canonici dictae Ecclesiae Terlitien. etc. pro tempore existentibus, Capitulum in posterum

dumtaxat constituere debentibus, illius Capitulum hujusmodi in futurum tantum constituant, et apud illam personaliter residere, et in ea quoque una cum praedictas Dignitates per Nos, ut infra, declarandas inibi ut praefertur, obtinentibus, ac Canonicis praedictis, Divina Officia, caeterasque Ecclesiasticas functiones inibi celebrare, horasque Canonicas tam diurnas, quam nocturnas decantare, recitare, et psallere, ac eidem Ecclesiae Terlitien. etc. in omnibus, et per omnia laudabiliter deservire, illiusque statuta imposterum edenda debite, exacteque observare debeant, et teneantur. Nec non omnibus, et singulis privilegiis, exemptionibus, facultatibus, et libertatibus, immunitatibus, praeeminentiis, gratiis, honoribus, antelationibus, indultis, et praerogativis, quibus aliarum Cathedralium post Pontificalem majores, ac etiam in eis inferiores Dignitates de jure, et de consuetudine, aut alias quomodolibet gaudere solent, eisque debentur, respective gaudere libere, et licite possint, et valeant; cum onere tamen, quod Archipresbyteratum per Nos per praesentes, ut praefertur; erectum pro tempore obtinens, sibi de idoneis Vicariis Curatis ad ejus nutum amovibilibus, qui cum juxta Populi necessitatem in administratione Sacramentorum coadjuvent, providere teneatur, eadem Apostolica auctoritate pariter perpetuo erigimus, et instituimus; illisque sic per Nos per praesentes erectis, et institutis pro Archidiaconatus, et Archipresbyteratus hujusmodi congrua, et competenti dote, illosque pro tempore respective obtinentium congrua substentatione, ex nunc videlicet Archidiaconatum, et Archipresbyteratum praedictos pro tempore respective obtinentibus simplicem participationem distributionum quotidianarum dictae Ecclesiae Terlitien. etc. inservientibus, et in ea interessentibus dari solitam, donec et quousque infrascripta fructuum, redditnum, et proventuum reservatio per dicti Antonii decessum, seu ejus promotionem praefatam cessaverit; ipsa vero fructuum, redditnum, et proventuum praedictorum reservatione, sic, ut praefertur, cessata, Archidiaconatui videlicet ultra simplicem earumdem distributionum quotidianarum participationem praedictam, quinquaginta ducatorum monetae praedictae: Archipresbyteratui vero per Nos per praesentes, ut praefertur, erectis praefatis, pariter ultra simplicem dictarum distributionum quotidianarum participationem hujusmodi, aliorum quinquaginta ducatorum ejusdem monetae respective summas, a mensa Archipresbyterali dicti Archipresbyteratus per Nos per praesentes, ut praefertur, suppressi desumendas.

Futuri Archipresbyteri jura et onera statuuntur.

§. 12. Ipsique Archipresbyteratui praedicto omnia emolumenta, et jura tam certa, quam incerta, primitias, et Stolae nuncupata, ratione exercitii curae animarum lucrifieri, et percipi solita, quae antea ad primodictos Vicarios Curatos spectabant, et pertinebant; ita quod liceat futuris ejusdem Ecclesiae Terlitien. Archidiacono., et Archipresbytero summas praefatas eisdem modo, et forma, quibus ante dictae Collegiatae Ecclesiae, nec non ejusdem Archipresbyteratus, ut praefertur, suppressae, et extinctae, ac suppressi, et extincti respective suppressionem, et extinctionem hujusmodi, Mensae Archipresbyterali, et Archipresbyteratui per Nos per praesentes, ut praefertur, suppresso, et extincto, competebat: Eidemque Archipresbytero pro tempore futuro, omnia emolumenta, et jura praefata praedictis Vicariis Curatis antea competentia, cum praedicto tamen onere secundodictos Vicarios ad nutum amovibiles, ut praefertur, habendi; ac cum hoc etiam, quod quotiescumque ipse futurus Archipresbyter, prout etiam Vicarii Curati, ut praefertur, deputandi praedicti, si in dicta Ecclesia Terlitien. Presbyteri Participantes extiterint, in exercitio curae animarum hujusmodi, ac Sacramentorum administratione occupati fuerint, pro praesentibus habeantur, dictasque distributiones pro rata eis respective debitas lucrari possint, et valeant; quodque Capitulum, et Canonici dictae Ecclesiae Terlitien., nec non Confratres Confraternitatis Sanctissimi Corporis Christi nunc etiam pro tempore existentes, illa omnia, quae ante Archipresbyteratus per Nos praesentes erecti praefati erectionem hujusmodi primodictis Vicariis Curatis pro administratione Sacramentorum, et respective associatione Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti subministrare solebant, ea itidem omnia absque ulla prorsus differentia et diminutione, ad praemissorum effectum, Archipresbyteratum praedictum per Nos per praesentes, ut praefertur, erectum, nunc et deinceps pro tempore obtinenti subministrare respective debeant,

et teneantur, respective percipere, exigere, lucrare, ac in eorum, et utriusque eorum respective usus, et utilitatem convertere, Diocesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, Apostolica auctoritate praedicta similiter perpetuo applicamus, et appropriamus.

De aliis Dignitatibus, et Canonicatibus omnaeque Cathedralis Ecclesiae Capitulo.

§. 13. Praeterea quod Primiceriatus nunc secunda, deinceps tertia cum eadem praeeminentia in Choro, quam primus Cantor de praesenti habet, et primus Cantoratus nunc tertia, in futurum quarta, qui custodiam Archivii Capitularis perpetuo habeat, adeo ut ipse semper, ac perpetuo sit unus ex custodibus Archivii; Alter vero, seu secundus Cantoratus, nunc quarta, imposterum quinta, etiam Sacrista nuncupandus, ad quem Custodia Sacrarii, et sacrae supellectilis, sacrorumque vasorum semper pertineat, respective dignitates dictae Ecclesiae Terlitien. per Nos in Cathedralem Ecclesiam per praesentes, ut praefertur, erectae, dictaeque Ecclesiae Juvenacen., etiam per praesentes, ut praefertur, aeque principaliter unitae, existant; illaeque, prout omnes singuli Canonicatus, et Praebendae ejusdem Ecclesiae Terlitien. ab illa, ac illos ad praesens respective obtinentibus, absque nova illarum, ac illorum respective provisione, ut prius, obtineri, ac retineri possint, et debeant: illasque, ac illos nunc, ut praefertur, et in futurum respective obtinentes, Dignitates, et Canonici Cathedralis Ecclesiae Terlitien. praedictae sic per Nos, ut praefertur, erectae existant; iique tantum, salvis tamen juribus Presbyterorum participantium, Capitulum dictae Ecclesiae Terlitien. per Nos in Cathedralem Ecclesiam erectae, dictaeque Ecclesiae Juvenacen. aeque principaliter unitae constituant, iisdemque redditibus fruantur, quibus hactenus sunt gavisi; ita quod Primiceriatus, ac Cantoratus primus, necnon alter, seu secundus Cantoratus, etiam Sacrista nuncupandus hujusmodi, illosque pro tempore respective obtinentes, similiter et pariformiter omnibus, et singulis privilegiis, exemptionibus, facultatibus, libertatibus, immunitatibus, praeeminentiis, gratiis, honoribus, antelationibus, indultis, et praerogativis, quibus similes inferiores dignitates aliarum Ecclesiarum Cathedralium de jure, et consuetudine gaudere solent, itidem gaudere libere, et licite possint, et valeant, et quilibet eorum possit, et valeat, Apostolica auctoritate praedicta similiter perpetuo declaramus.

Erectio Praebendae Theologalis, et Poenitentiariae Episcopo injungitur.

§. 14. Et ulterius, quod modernus Episcopus Juvenacen., statim ac dictae Ecclesiae Terlitien. per Nos in Cathedralem, ut praefertur, erectae, dictaeque Ecclesiae Juvenacen. aeque principaliter unitae possessionem vigore earumdem praesentium assecutus fuerit, in eadem Ecclesia Terlitien., unum, et unam in Theologalem, ac alterum et alteram ex Canonicatibus et Praebendis dictae Ecclesiae Terlitien. in Poenitentiariam respective praebendas, ad praescriptum Concilii Tridentini, ordinaria ejus auctoritate erigere debeat, et teneatur.

Forma collationis, et Provisionis Dignitatum et Canonicatuum Terlitien. in futurum servanda.

§. 15. Quodque Archipresbyteratus praedictus per Nos per praesentes, ut praefertur erectus, ad Dignitates etiam per Nos praesentes, ut praefertur, declaratae; necnon Canonicatus, et Praebendae, ac omnia, et singula dictae Ecclesiae Terlitien., aliaque si quae sint in aliis Civitatis et Dioecesis Terlitien., Ecclesiis consistentia Beneficia Ecclesiastica, reservationibus, et affectionibus Apostolicis semper subjaceant. Ipseque et illae, ac illi, et illa cuicumque ex Ecclesiasticis, seu Presbyteris, etiam extraneis, et non Terlitien., per Nos, et Sedem Apostolicam libere; eisdem vero reservationibus, et affectionibus Apostolicis cessantibus, Clericis, seu Presbyteris, Civibus tamen Terlitien., per modernum, et pro tempore existentem Juvenacen., et Terlitien. Episcopum ordinaria ejus auctoritate praefata (exceptis tamen aliquibus, non tamen pluribus, etiam perpetuis, et simplicibus, et personalem residentiam non requirentibus Beneficiis Ecclesiasticis Civitatis Terlitien., quae modernus, et pro tempore existens Episcopus Juvenacen., et Terlitien. praedictus, eisdem reservationibus, et affectionibus Apostolicis, ut praefertur, cessantibus, Clericis, seu Presbyteris, etiam non Terlitien. sibi benemeritis, et suis familiaribus, canonice tamen conferre possit, et valeat,) semper, et in perpetuum respective conferantur, eadem Apostolica auctoritate statuimus, et ordinamus.

Facultas Capituli Terlitien. concedendi sibi leges, et statuta.

§. 16. Ac demum futuris Archidiacono, et Archipresbytero, ac modernis, et pro tempore existentibus Primicerio, ac primo Cantori, et alteri, seu secundo Cantori, etiam Sacristae nuncupando, nec non Canonicis dictae Eccle-

siae Terlitien., ut ipsi tantum capitulariter congregati pro dictae Ecclesiae Terlitien., et illius mensae Capitularis, nec non Sacristiae, illorumque rerum, et bonorum, ac jurium, tam spiritualium, quam temporalium, prospero, et felici regimine, gubernio, et directione, nec non onerum illis respective incumbentium supportatione, Divinorum Officiorum, Processionum, Funeralium, Anniversariorum, et Suffragiorum celebratione, distributionum quotidianarum, et aliorum emolumentorum quorumcumque exactione, repartitione, perceptione, et divisione, poenarumque per absentes, ac Divinis Officiis suis loco, et tempore non interessentes, seu onera et ministeria eis, et eorum cuilibet incumbentia subire negligentes incurrendarum, incursu, singulorum praesentiis, et absentiis notandis, coeremoniis, et ritibus in dicta Ecclesia Terlitien., illiusque Choro, Capitulo, Processionibus, et aliis actibus hujusmodi servandis, Officialibus, et Ministris dictae Ecclesiae Terlitien. necessariis deputandis, et amovendis, ac ministeriis per seipsos subeundis, salariis, et stipendiis praestandis, ac quibusvis aliis rebus in praemissis, et circa praemissa quomodolibet necessariis, et opportunis, quaecumque statuta, ordinationes, capitula, et decreta, licita tamen et honesta, ac sacris Canonibus, et Constitutionibus Apostolicis, decretisque Concilii Tridentini praedicti minime adversantia, et per Ordinarium Loci prius examinanda, et approbanda, edendi, et edita declarandi, interpretandi, et in meliorem formam redigendi, et reformandi, seu alia de novo ex integro eisdem sacris Canonibus, et Constitutionibus Apostolicis, decretisque praedictis minime adversantia, et, ut praefertur, per Ordinarium Loci prius examinanda, et approbanda, et per eos, ad quos spectat, et pertinet, et pro tempore spectabit, et pertinebit observanda sub poenis in contravenientes infligendis similiter edendi, plenam, et omnimodam facultatem, potestatem, et auctoritatem, dicta Apostolica auctoritate similiter perpetuo concedimus, et impertimur.

Clausulae pro perpetua praesentium firmitate.

§. 17. Praesentes quoque semper, et perpetuo validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere debere, an nullo umquam tempore, ex quocumque capite cum qualibet causa quantumvis juridica, et legitima, etiam ex eo, quod causae, propter quas eaedem praesentes emanarunt, adductae, verificatae, et justificatae non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, seu intentionis nostrae, aut quolibet alio quantumvis magno, substantiali, substantialissimo, inexcogitato, et inexcogitabili, ac specialem, et individuam mentionem, et expressionem requirente defectu, seu etiam ex eo, quod in praemissis, eorumque aliquo, solemnitates, et quaevis alia servanda, et adimplenda, servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite, aut jure, vel facto, seu statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimae, totalisque laesionis, aut quocumque alio coloré, praetextu, ratione, vel causa, etiam quantumvis justa, rationabili, legitima, juridica, pia, privilegiata, et tali, quae ad effectum validitatis praemissorum, necessario exprimenda foret; aut quod de voluntate nostra, et aliis superius expressis nullibi appareret, seu alias probari posset, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, aut controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adversus illas restitutionis integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam et terminos juris, aut aliud quodcumque juris, vel facti, aut gratiae remedium impetrari, seu quomodolibet etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus concesso, et impetrato, aut emanato, quempiam uti, seu se juvare in judicio, vel extra posse; neque ipsas praesentes sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per quascumque Literas, et Constitutiones Apostolicas, aut Cancellariae nostrae Apostolicae Regulas quandocumque, etiam in crastinum assumptionis nostrae, et Successorum nostrorum ad praedicti Summi Apostolatus apicem, ut alias sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiamsi de eisdem praemissis, eorumque toto tenore, ac data specialis mentio fiat, editas, et imposterum edendas comprehendi, sed semper et omnino ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum, validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas fore et esse.

Decreti irritant.

§. 18. Sicque et non alias per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis au-

ctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii nostri Apostolici praedicti Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-legatos, Sedisque Apostolicae praedictae Nuntios, et alios quoscumque, quavis auctoritate, potestate, facultate, praerogativa, et privilegio fungentes, ac honore, et praeeminentia fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate et auctoritate, in quocumque judicio, et in quacumque instantia, judicari et definiri debere: et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus irritum, et inane decernimus.

Provisiones, et valores Dignitatum, et Praebendarum, de quibus supra.

§. 19. Et nihilominus Archidiaconatum praedictum, cujus vigintiquatuor, computatis vero distributionibus quotidianis, quinquaginta, Felici de Paù U. J. D. etc.; alterum seu secundum Cantoratum per Nos in quintam Dignitatem per praesentes declaratum obtinenti; Et Archipresbyteratum praedictum per Nos per praesentes, ut praefertur, erectos et institutos, cujus etiam vigintiquatuor, computatis vero distributionibus quotidianis, aliisque incertis, sexaginta, a primaevis illorum erectione, et institutione per Nos per praesentes, ut praefertur, factis hujusmodi vacantes, Nicolao Josepho Lategola, etiam U. J. D. etc. Canonicatum et Praebendam dictae Ecclesiae Terlitien. obtinenti, eadem Apostolica auctoritate respective conferimus, et de illis etiam respective providemus; Ipsumque alterum seu secundum Cantoratum, etiam Sacristam, ut praefertur, nuncupandum, per Nos in quintam Dignitatem, ut praefertur, declaratum, ad quem in futurum pro tempore obtinentem custodia Sacrarii, et sacrae suppellectilis, sacrorumque vasorum semper pertineat, ut praefertur, et quem per solam gratiae de dicto Archidiaconatu per Nos dicto Felici Apostolica auctoritate per praesentes factae concessionem vacare decernimus, ac cujus etiam, computatis distributionibus quotidianis, vigintiquatuor, Francisco Xaverio Taralli U. J. D. etc. Canonicatum et Praebendam dictae Ecclesiae Terlitien. obtinenti, ac primodictos, quos per solam gratiae de dicto Archipresbyteratu per praesentes, ut praefertur, erecto, per Nos eidem Nicolao Josepho dicta Apostolica auctoritate, etiam per praesentes factae concessionem vacare quoque decernimus, ac quorum etiam computatis distributionibus quotidianis vigintiquatur, Francisco Paulo Lopez etc. secundodictos vero Canonicatum et Praebendam ejusdem Ecclesiae Terlitien., quos per solam gratiae de praefato altero seu secundo Cantoratu dicto Francisco Xaverio, ut infra, faciendae concessionem similiter vacare decernimus, ac quorum pariter, etiam computatis distributionibus quotidianis, aliorum vigintiquatuor ducatorum auri de Camera, respectiva fructus, redditus, et proventus secundum communem aestimationem praedictam valorem annuum, ut itidem accepimus, non excedunt, juxta decreta hujusmodi apud Sedem Apostolicam praedictam respective vacantem, et vacantes etc. Alexio Rubino etc. Presbyteris, ex dicta Civitate Terlitien. respective oriundis, dilectis pariter Filiis, cum annexis hujusmodi, et quod primo et secundodictos Canonicatus, et Praebendas, plenitudine juris Canonici, ac omnibus respective juribus, et pertinentiis suis, Apostolica auctoritate praedicta, etiam conferimus, et de illo et illis etiam respective providemus; decernentes, prout est, irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel imposterum contigerit attentari.

Reservatio fructuum Archipresbyteratus suppressi, favore Resignantis.

§. 20. Et insuper eumdem Antonium, ut ex resignatione sua hujusmodi, ad pacem dictae Ecclesiae Terlitien. per Nos in Cathedralem Ecclesiam per praesentes, ut praefertur, erectae, dictaeque Ecclesiae Juvenacen., etiam per praesentes aeque principaliter unitae, restituendam, et in ea Divinum cultum augendum, restituendamque Ecclesiasticam disciplinam, ut praefertur, facta, nullum sibi praejudicium, prout juris est, inferatur, nec non attento dicti Pauli Episcopi tam proprio, quam ejus successorum dictae Ecclesiae Juvenacen. Praesulum nomine, ac etiam modernorum Deputatorum tam Capituli ejusdem Ecclesiae Terlitien., quam Communitatis Civitatis Terlitien. consensu de non molestando ipsum Antonium, sive ejus Procuratorem legitimum in exactione et perceptione infrascriptorum fructuum, redditumum, et proventuum desuper respective praestito, in praemissis gratioso favore prosequi volentes, eidem Antonio omnes et singulos fructus, redditus, et proventus mensae Archipresbyteralis dicti Archipresbyteratus per Nos per praesentes, ut praefertur, suppressi et ex-

tinctl, nempe piscinae olei, stabulorum officinae, et aliorum hujusmodi, et qui notantur in Platea mensae Archipresbyteralis, comprehensis potissimum mortuariis, sive juribus funerum, strenis, transactionibus actuum cum Capitulo Terlitien., franchigiis super Gabella farinae, et oblationibus, quae in Sancti Michaelis Archangeli, ac Purificationis B. Mariae Virginis respective festis diebus dari consueverunt, et dantur, ex quibus ante Archipresbyteratus praedicti suppressionem et extinctionem redditus mensae Archipresbyteralis constituebantur, et quos ipse Antonius ad praesens percipit, usque ad illius decessum, aut ejus promotionem ad alicujus Ecclesiae regimen tantum, et non ultra, itaquod post ejusdem Antonii decessum, aut promotionem hujusmodi, in illorum integra perceptione et fruitione modernus, et pro tempore existens Juvenacen. et Terlitien. Episcopus succedere debeat, ut praefertur, Apostolica auctoritate praedicta ipsarum tenore praesentium reservamus, concedimus, et assignamus.

Deputatio Executorum.

§. 21. Quocirca eidem Episcopo Bituntino, ac Venerabilibus Fratribus Nostris Ruben., et Andrien. Episcopis motu simili per praesentes committimus, et mandamus etc. etc.

Derogationes.

§. 22. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae praedictae Regulis de jure quaesito non tollendo, ac de exprimendo vero annuo valore in Beneficiorum suppressionibus, ac in concessionibus de quibuscumque fructibus, et bonis Ecclesiasticis, nec non de eisdem suppressionibus perpetuis committendis ad partes, etiam vocatis ad id interesse habentibus, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati suppressiones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, aliisque in contrarium praemissorum quomodolibet editis, vel edendis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibus, Universalibus Conciliis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictaeque Ecclesiae Juvenacen., ac ante illius erectionem, et unionem praefatas per Nos, ut praefertur, factas, Ecclesiae Terlitien. praedictae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, eorumque reformationibus, et novis additionibus, stilis, et usibus, ac consuetudinibus eorum immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis illis, et quibuscumque Superioribus, et Personis, etiam specifica, et expressa, ac individua mentione dignis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus, in contrarium praemissorum concessis; approbatis, confirmatis, et innovatis; etiamsi in eis caveatur expresse, quod illis per quascumque Literas Apostolicas, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concessas, et quascumque etiam derogatoriarum derogatorias in se continentes, derogari non possit, neque censeatur derogatum. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales eidem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, hic inserti forent, eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum omnium, et singulorum validissimum effectum, latissime, plenissime, ac sufficienter, hac vice dumtaxat specialiter et expresse, motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliqui in dicta Ecclesia Terlitien. in Canonicos sint recepti etc. etc.

De Taxa novae Cathedralis Ecclesiae Terlitien. in Libris Camerae describenda.

§. 23. Volumus autem, quod taxa praedictae Ecclesiae Terlitien., per Nos in Cathedralem Ecclesiam per praesentes, ut praefertur, erectae, dictaeque Ecclesiae Juvenacen., etiam per praesentes, ut praefertur, aeque principaliter unitae, in trigintatribus Florenis auri cum duobus tertiis alterius Floreni similis ex tunc in posterum sit, et ita in libris Camerae nostrae Apostolicae describatur etc.

Sanctio.

§. 24. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostrae absolutionis, litium, et causarum hujusmodi extinctionis, avocationis, silentii impositionis, suppressionis, extinctionis, erectionis, unionis, applicationis, appropriationis, statuti, declarationis, collationis, provisionis, decreti, commissionis, man-

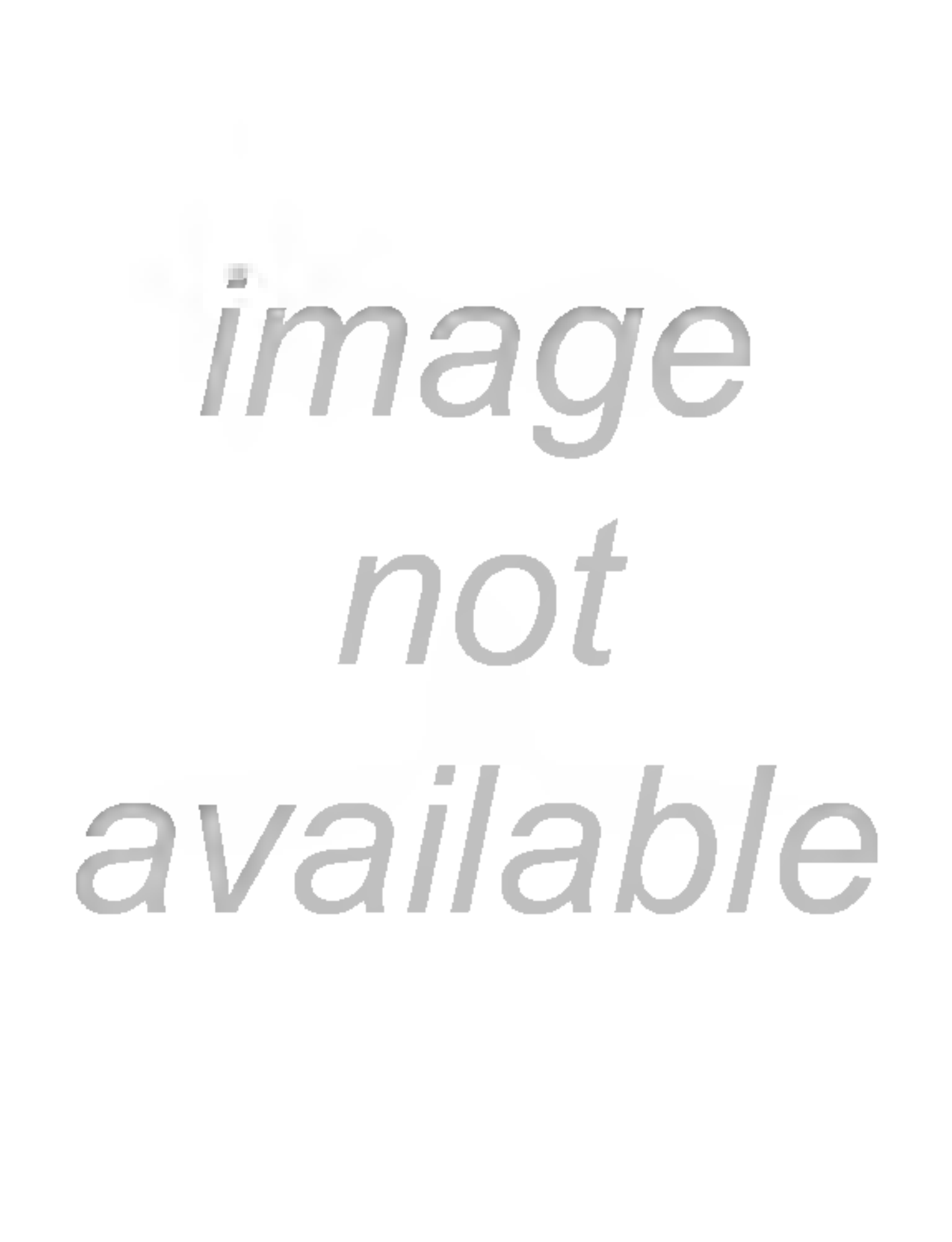
image
not
available

quas modo enumeravimus, Urbanus VI. Basilicam quoque addidit Sanctae Mariae Majoris, seu Sanctae Mariae ad Praesepe in Exquiliis, in qua versantur ante oculos omnium, qui ad illam se conferunt, eximii sumptus, qui a Nobis quotidie fiunt, ut illius splendor ac dignitas augeatur.

De Basilica Sanctae Crucis in Hierusalem.

§. 5. At vero animum nostrum non ad quatuor solum Basilicas intendimus, quae tempore Jubilaei invisendae sunt ab iis, qui, reliquis piis operibus praescriptis operam dantes, plenariam Indulgentiam lucrari desiderant; sed etiam cogitationem nostram ad alias Ecclesias Urbis convertimus. Nemo Vestrum ignorat, quibus exornetur encomiis Ecclesia S. Crucis in Hierusalem, quam Constantinus Imperator in Ædibus Sessorianis extruxit. In illa (ut alias insignes Sanctorum Reliquias recensere omittamus) Tituli Sanctissimae Crucis religiose servatur, qui repertus fuit, cum Innocentius VIII. Summum Pontificatum obtineret. Eam Lucius II. Civis Bononiensis e fundamentis restauravit; Beatus autem Nicolaus Cardinalis Albergatus, Civis quoque et Episcopus Bononiensis, ejusdem Ecclesiae Titulum gessit. Idem Titulus Nobis contigit, cum inter Cardinales versaremur. Itaque eam Basilicam diuturnitate temporis impolitam, ac pene labentem, magnis impensis in eum splendorem, quem nunc videtis, restituendam curavimus: viam quoque amplam, ac spatiosam ab ipsa Sessoriana Basilica ad aliam Lateranensem aperuimus.

De Ecclesia S. Martini in Montibus.

§. 6. Inter alias Ecclesias, quae jussu ac pietate Constantini Iuperatoris conditae fuerunt, S. Martini in Montibus Templum adnumeratur, quod etiam Titulus Equitii dicitur, eo quod extructum fuerit in praedio Presbyteri, qui eo nomine appellabatur. Ejus partes subterraneas Cardinalis Gabriel Palaeottus, Civis Bononiensis, et primus ejusdem Civitatis Archiepiscopus, marmore obduxit et exornavit. Porro haud satis perspicui oculisque subjecti sunt non exigui sumptus, quos in eo loco impendimus. Verum, qui pristinam illius Templi conditionem cognitam habuerunt, minime ignorant, magnum illud Ædificium, non tua ex parte labefactatum, consistere in hanc usque diem vix potuisse, nisi perfecta fuissent a Nobis ea omnia, quae ad ejus ruinam ac perniciem vitandam, necessaria putabantur.

§. 7. Exploratum quoque Vobis arbitramur, Templum Sanctae Mariae Angelorum, quod magnam Thermarum Diocletiani partem occupat, a Pio IV. conditum, deinde a Gregorio XIII. Bononiensi Cive ornatum fuisse. Nos quoque, ut illud magis expolitum fiat, curam nostram impendimus; utque in formam pulchriorem redigatur, manus Artificum adhuc operibus exercentur. Siquidem Tabulas pictas ultro concessimus, quae ad ejusdem Templi venustatem, et Fidelium pietatem augendam plurimum conferunt. Postremo silentio praeteribimus ea, quae contulimus ad extruendas Sancti Apollinaris magnificas Ædes prope Forum Agonale. Quippe Vobis ipsis ea perspecta fuerunt, cum praesentes interfuistis, quo tempore Aram maximam ejusdem Templi paucis ab hinc mensibus consecravimus.

De Ecclesia Sanctae Mariae Angelorum Thermarum.

Et S. Apollinaris.

§. 8. Cum magnam vitae nostrae partem, antequam ad Summum Pontificatum evecti fuerimus, in hac Urbe nostra peregerimus, Jubilaei celebritatem bis Nos ipsi vidimus; et praesertim incredibile Fidelium ex remotissimis Orbis partibus Romam confluentium desiderium, et piam cupiditatem, ut sacrae antiquitatis monumenta inquirant, et suis ipsi oculis contemplentur: quae sane conferunt plurimum, ut veritas Catholicae Religionis comprobetur, et hujus S. Sedis auctoritas firmetur. Quamobrem, cum pro novis aedificiis, quae Praedecessor Noster maximo sumptu, ac splendore perfecit ad Basilicam Lateranensem, necessario aequatum fuerit solo insigne Triclinium Leonis III. et vetus Sacellum Pontificium, quod apud Patres Poenitentiarios ejusdem Basilicae in veteri angustoque Monasterio servabatur, Nos idem Triclinium, et Sacellum Pontificium alio in loco collocavimus, et veterem ipsorum formam ita retinuimus, ut opere ipso veteri renovato, antiquitas tamen non tolleretur, sed illorum pretium, ac memoria integra permaneret. Quo tempore Clemens X. Annum Jubilaei celebravit, viri pietate, ac religione praediti, Pontifici suaserunt, ut ad binos aditus Amphitheatri Flavii, quod *Colosaeum* vulgo dicitur, ea inscribi, et coloribus exprimi juberet, quibus loci Sanctitas, et Martyrum sanguis ob Fidei Catholicae defensionem ibidem magna copia profusus indicarentur. Sic enim fore putabant, ut in posterum scandala de medio tollerentur, quae aliis temporibus contigerant, ac praesertim, cum Summi Pon-

Alia sacrae antiquitatis monumenta restaurata.

Triclinium et Sacellum Lateranense.

Amphitheatrum Flavium.

tifices Avenione Sedem habèrent. Nam in eodem Amphitheatro tum venationes ferarum, tum alia profana spectacula edita fuerant, quae Deum, ut memoriae proditum est, non semel ad justam indignationem, et severam praesentemque ultionem incitarunt. Porro monumenta ejusmodi, quae Nos ipsi pluries legimus, quamvis muro depicta, tamen ob assiduas pluvias deformata adeo fuerant, ut intelligi nequaquam possent. Qua de causa jussimus, ut illa marmore incidantur, ne temporis injuria labefactentur.

Cognitum etiam de monumento apparitionis Jesu Christi B. Petro Apostolo.

§. 9. Pia constantique traditione ad Nos pervenit, quod Sanctus Petrus Apostolus, victo et prostrato Simone Mago, Gentilium furorem in se vehementer concitaverit; ideoque Fidelium studiis, ac voluntati obtemperans, consilium coeperit Urbis relinquendae, donec commota tempestas sedaretur. At vero amantissimum in Porta Salvatorem Jesum Christum offendens, eumque interrogans: *Domine quo vadis?* cum hoc responsum accepisset, *Venio iterum crucifigi:* aperte intellexit Apostolus, sibi redeundum in Urbem, Crucis martyrium expectandum. Quod plane ita contigit; nam paulo post Cruci affixus cursum suum consummavit. Hujus rei veritatem testimonio suo certissime comprobat S. Ambrosius in sermone contra Auxentium; nullinsque ponderis habenda est censura, qua Velenus, ac Basnagius impudentissimo audent infringere Sancti Doctoris auctoritatem.

§. 10. A porta Capena, quae nunc a Sancto Sebastiano nuncupatur, parum distat Sacellum, quod vulgo dicimus *Sanctam Mariam Plantarum*, de quo primus Petrus de Natalibus Exquilinus Episcopus mentionem facit, qui decimo tertio saeculo scripta sua posteritati commendabat. Nihil desiderandum modo est illi Sacello, quod Cardinalis Scipio Burghesius restaurandum susceperat, postremo Carlinalis Franciscus Barberinus senior perfecit. Non longe occurrit aliud Sacellum rotundae figurae, quod initio praeteriti saeculi Cardinalis Reginaldus Polus extrendum curavit. Duae fuerunt opiniones. Nam plures existimant, Christum Dominum Sancto Petro apparuisse in eo loco, ubi Sacellum Sanctae Mariae Plantarum consurgit; ubique suorum pedum vestigia marmore impressa reliquisse, quod in Ecclesia Sancti Sebastiani modo asservatur. Sed vulgaris fere omnium sententia Christum se Petro ostendisse affirmat in eo loco, ubi, jussu Cardinalis Poli, Sacellum rotundae figurae conditum adspicitur. Illud modo pene dirutum est; et Nos ipsi restaurare, et ornare saepe illud cogitavimus, quam voluntatem animumque nondum deposuimus.

Sed ob incertitudinem loci, dilatum consilium.

§. 11. Sed quanto certiores sumus de admirabili illa apparitione, quae Sancto Petro contigit, tanto incerti versamur de loco, ubi statuenda ella procul omni dubio videatur. Quare dubitandum merito est, si illud Sacellum reparandum suscipimus, ubi locum apparitionis, sicut antea diximus, vulgus constituit, falso aliquos esse interpretaturos, id a Nobis peractum fuisse, ut populärem opinionem, ratam, firmamque redderemus; quod sane non mediocre afferret periculum. Siquidem, cum gravissimae difficultates ad locum apparitionis statuendum proponantur, aditus inde pateret malevolis, et pravae indolis hominibus, ut ipsam apparitionem quae certa est, inficiarentur, locumi ejus oppugnantes, qui sane est incertus, ita ut jure nihil de illo affirmari possit.

§. 12. Sanctus Ambrosius hujusmodi apparitionem in Porta Civitatis accidisse commemorat: *Videns*, inquit, *sibi in Porta Christum occurrere, Urbemque ingredi*. Verum Sacellum Virginis Plantarum valde a Porta Civitatis sejungitur; longius etiam distat Sacellum rotundum a Cardinali Polo excitatum: quamobrem praesens illorum situs parum loco convenire videtur, in quo, juxta S. Ambrosii testimonium, Petro Apostolo Christus apparuit. Quod si locum, ubi Porta Capena modo sita est, consideratibus, non levis videtur difficultas, quam in medium protulimus; majoris sane momenti illa judicabitur, si perpendamus, Portam Capenam, quo tempore Christus apparuisse Petro dicitur, ad mille passus interiorem fuisse, et Urbem versus constitutam. Etenim inter Ecclesiam Sanctae Balbinae, et Viridarium Familiae de Matthaeis tunc temporis posita erat; quae deinde jussu Aureliani Imperatoris, videlicet ducentis septuaginta annis post Christi mortem, translata fuit in eum locum, ubi nunc etiam perseverat.

Alia in Urbe praestita.

§. 13. Porro inter ea, quae ratione futuri Jubilaei perfici curavimus, recensere non dubitamus sacram Pontificii Sacelli suppellectilem, quam sacram spatio temporis detritam invenimus, refectam a Nobis et innovatam.

Praeterea amplificatum, et splendide auctum Nosoconium Sancti Spiritus in Saxia: licet ipsum non modo constitutum sit pro excipiendis curandisque peregrinis, qui Romam venientes pro comparanda Jubilaei Indulgentia, in morbum inciderint; sed etiam ut commodius in illo versentur reliqui omnes quocumque tempore, qui vel ex Urbe, vel ex aliis locis, ad illud confugiunt, ut corporis morbis liberentur. Exemplis Praedecessorum nostrorum Sixti IV., et Gregorii XIII. adducti sumus ad id peragendum. Primus enim veterem pontem Januculum, qui modo ab ejus nomine Sixtus appellatur, restituit; alter vero publicam viam aperuit, quae a Basilica Sanctae Mariae Majoris ad Lateranensem perducit, et inter opera ab eis pro Jubilaeo peracta et pons et via enumerantur. Constat autem, et viam patefactam, et pontem Januculum restitutum non modo pro illis fuisse, qui tunc temporis Jubilaei causa a remotissimis partibus Romam venerunt, verum etiam publicam attulisse, et nunc pariter omnibus afferre commoditatem.

Adhortatio ad S. R. E. Cardinales, ut Ecclesiae quae eorum jura sunt, restituerent, et optari curarent.

§. 14. Universa, quae a Nobis gesta sunt, vestris oculis exposuimus; ita tamen, ut illa exigua valde esse cognoscamus. Animus sane fuisset majora quoque suscipiendi, nisi Pontificium Aerarium pene exhaustum, uti Vobis exploratum est, ad Nos pervenisset; et nisi calamitosus undequaque Pontificatus ob peccata nostra, Dei judicio, Nobis contigisset. Porro ob eam solummodo causam haec omnia Vobis recensuimus, videlicet ad vestros animos, qualicunque exemplo nostro, inflammandos, ut studiis ac desideriis nostris obsecundetis, quae sane ad augendam Dei gloriam, splendoremque Sedis Apostolicae amplificandum, unice diriguntur. Romae existunt Ecclesiae, quae Cardinalium Tituli appellantur, et in quibus jurisdictionem quasi Episcopalem exercetis. Insigniores Basilicae Cardinalem Archipresbyterum obtinent, qui illas moderatur. Regularium Familiae Ecclesias pariter in hac Urbe possident, et Cardinalem fere omnes nactae sunt, cujus tutelae committuntur. Archisodalitia fere universa Cardinalis patrocinio fruuntur. Quapropter singulos vehementer hortamur, et quo possumus maximo studio obsecramus ad omnem diligentiam impendendam, ad omnem rationem excogitandam, ut Ecclesiae, quarum Titulis praediti estis, ut Basilicae, quarum Archipresbyteri renunciati fuistis, ut demum Ecclesiae Regularium, vel Sodalitatum, quarum patrocinium obtinetis, praesentis anni spatio convenienter aptentur, et exornentur, et nihil eorum desit, quae necessaria in illis judicantur; ut confluentes populi futuro anno, cum Jubilaeum celebrabitur, Sacras Dei Aedes intueantur, quales omnino haec Civitas requirit, quae Orbis Terrae Caput, et Vicarii Christi Sedes prae caeteris effulget, et cujus exemplum ac normam reliqua Orbis Christiani Templa sibi debent imitanda proponere. Cardinali nostro Vicario mentem nostram aperiemus pro iis omnibus, quae statuenda in caeteris Ecclesiis videbuntur.

Alia pro spirituali Fidelium profectu praestanda inseruntur.

§. 15. Haec profecto, quae antea diximus, externa tantummodo sunt. Alia multa requirantur ad fructum spiritualem colligendum, cujus gratia Jubilaei Annus fuit institutus. Ut hunc quoque finem assequamur, licet plura Nos ipsi jam perspeximus, et plura animo reputavimus; tamen multa etiam perspicienda, et excogitanda hujus anni cursu relinquuntur, in quibus ope vestra, vestroque consilio libenter uti non praetermittemus. Interim Deum magnopere obtestamur, ut liceat Nobis ad Annum proximi Jubilaei pervenire, ejusque spatium ita exigere, quemadmodum Nicolao V. Praedecessori nostro, quem superius nominavimus, feliciter contigit, de quo memoriae proditum est, Annum Jubilaei peregisse in *Celebritatibus, et Stationibus*.

PRO INDICTIONE JUBILAEI UNIVERSALIS. XVI.

Allocutio ad S. R. E. Cardinales habita in Consistorio secreto Feria secunda die 5. *Maji anno* 1749.

VENERABILES FRATRES.

Jam Vobis exposuimus in Consistorio, quod ineunte Martio habuimus, illa omnia, quae pro celebrando Jubilaeo perficimus; videlicet, ut Basilicae, Templa, et sacra hujus nostrae Urbis monumenta splendore magis augeantur. Tunc etiam Vos hortati sumus ad omnem diligentiam impendendam, ut in Ecclesiis, quarum Titulis praediti estis, aut quae peculiari cura vestra ac patrocinio gaudent, nihil omnino, quod vel ad sacrae supellectilis dignitatem, vel

ipsius aedificii majestatem pertinet, ab illis desideretur, qui Romam confluent, ut sacras Indulgentias adipiscantur. In eodem Consistorio pariter indicavimus, defixam esse praecipue mentem nostram in illis exeogitandis, quae ad fructuosam Jubilaei adeptionem conferre viderentur; eaque vestris oculis subjicere polliciti sumus, ut consiliis vestris uteremur. De his itaque in praesenti Consistorio agemus.

De tempore publicandi Literas Indictionis Jubilaei Universalis.

§. 2. Si tum vetusta, tum recentia repetamus Ecclesiae monumenta, facile intelligimus, Constitutionem Apostolicam, qua primo Jubilaeum indicitur, promulgari quandoque feria quinta Majoris Hebdomadae consuevisse post recitatam solemniter Bullam, quae *in Coena Domini* nuncupatur. Aliquando in celebritate Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli id contigisse legimus. Alias tandem, cum solemnis dies Ascensionis in Coelum amantissimi Salvatoris nostri ageretur. Equidem consuetudo Jubilaei promulgandi feria quinta majoris hebdomadae, sicuti primo loco recensuimus, antiquissima est. Publicari vero Jubilaeum die festo Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli tum solum consuevit, cum Sedis Apostolicae vacatio publicationem hujusmodi, solemni die Ascensionis fieri solitam, impediret. Itaque, cum his postremis temporibus nos obtinuerit indicendi magni Jubilaei ea die, qua Domini in Coelos Ascensio solemniter recolitur; Nos eamdem disciplinam retinuentes, Constitutionem ad Jubilaeum declarandum in proxima Ascensionis Domini celebritate promulgari decernimus.

Addita in Literis condito Eucharistiae sacramendae, pro assequutione Jubilaei.

§. 3. Omne sane studium contulimus, ut hujusmodi Constitutio, quae Vobis singulis jam tradita est, reliquis conformetur, quas Praedecessores nostri ob eamdem Jubilaei causam ediderunt. In hoc solum auctam Constitutionem nostram agnoscetis, quod Praedecessorum nostri de Poenitentia solum verba faciant, quam secundam post naufragium tabulam Patres nuncuparunt, et cujus virtute aeterna supplicia simul cum peccati culpa remittuntur. Sacram vero Synaxim minime commemorant, quam Tridentina Synodus *antidotum* appellat, quo Fideles *liberantur a culpis quotidianis, et a peccatis mortalibus praeservantur.* Quocirca piis operibus ad Jubilaeum comparandum praescriptis, sumendam quoque Divinam Eucharistiam adjunximus, ad quam plerumque fideles ultro accedebant, ut eamdem Indulgentiam lucrarentur. Adducti sumus non modo sententia Virorum virtute praestantium, qui de magno Jubilaeo scribentes, et non exigua volumina ac dissertationes in hanc rem typis committentes, vehementer expetere videntur, ut inter pietatis opera, quae indici solent, sacra Synaxis recenseatur: non, inquam, auctoritate solum hujusmodi adducti sumus, sed ob eam pariter rationem, quod, cum in reliquis Jubilaeis percipienda sacra Eucharistia jubeatur, consentaneum omnino putavimus, idem quoque praecipere, dum Anni Sancti Jubilaeum celebratur.

Sess. 33. de Eucharistia, cap. 2.

Plura a Pontifice destinata subsidia Fidelibus ad conversionem, et spirituales profectus.

§. 4. Post ejusdem Jubilaei promulgationem, cum aestivum tempus incoeperit, curam nostram animumque convertemus, ut in hac nostra Civitate sacrae Missiones peragantur. Illarum Ministros admonebimus, ut, praetermissis caeteris disputationibus, Ecclesiae doctrinam de Indulgentiis populo declarent, illumque edoceant rationem rite, ac utiliter peccata confitendi: totis insuper viribus contendant, ut Poenitentiae Sacramento scelerum maculas detergat, ut expiatis animis Annum Sanctum pie auspicetur. Accitos etiam Sacerdotes pro excipiendis Confessionibus designatos alloquemur iis verbis, atque sententiis, quae in libro Monitorum ad ipsos Confessarios a Sancto Carolo Borromaeo conscripto continentur: quem sane librum utinam Confessarii sacpius in manibus haberent, ut maximam ex eo utilitatem perciperent, et aptissima ad morbos animae depellendos remedia desumerent, quae Sanctus Archiepiscopus proponit, et sanissima ex doctrina Canonum et Patrum delibavit. Ad Episcopos Fratres nostros Literas Encyclicas dabimus, ut illis explorata perspectaque faciamus ea, quae Nos Romae constituimus, ut eamdem disciplinam, et exempla suis ipsi in Dioecesibus imitentur. Quare, si Deus Optimus Maximus universa, quae disposuimus, sua prosequatur gratia, (siquidem *neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed, qui incrementum dat, Deus*) si, uti diximus, ipse Nobis adsit propitius, non modo praeteritas Pontificatus nostri, ac praesentes, sed eas etiam, si quae forte futurae sint, calamitates atque infortunia, abunde rependi laetabimur, cum videbimus Annum Jubilaei sancte, uti par est, celebrari, annum poenitentiae plenum, annum ad sempiterna Paradisi gaudia viam sternentem, annum bonis exemplis redundantem, annum denique, qualem et Nos in votis habe-

1. ad Corinthios 3.

mus, et Praedecessores nostri summopere exoptarunt.

Instructiones quoque, et declarationes ad controversias, et dubia tollenda.

§. 5. Cum denique Portae Sanctae aditus reserandus erit, tum Poenitentiariis, et Confessariis varias atque extraordinarias facultates impertiemur. Qui vel leviter Scriptores de Morali Theologia tractantes percurrit, non ignorat profecto multiplices, obscuras, et implicatissimas difficultates, quas illi pro iis facultatibus intelligendis, et explicandis induxerunt, quamobrem easdem difficultates in unum congerere, et in recenti formula, quae jam recensitas facultates continebit, quaestiones omnes de medio tollere non praetermittemus, quae magis partium studiis excitari olim consueverunt, et quae hoc tempore procul dubio minime defuissent. Attamen persuasum Nobis nequaquam habemus, aditum quoque praecludisse omnibus et singulis difficultatibus, quas olim ingenia turbulenta, callida, ac litigiosa excitarunt, et nunc etiam ejusdem indolis homines excogitare possunt. Porro animadvertimus, Praedecessores quidem nostros operam dedisse suam, ut quaestiones hujusmodi convellerent; tamen ipsae totis viribus agitari non destiterunt; quod sane non contigisset, si legentes hujusmodi facultates, accuratius earumdem verba perpendissent, quibus usi fuerunt Summi Pontifices in illis tradendis, et vanis quaestionibus praecidendis, quae tunc temporis ferebantur. Quamobrem, ut huic pariter incommodo remedium afferatur, facultatibus, quas Nos poenitentiariis, et Confessariis elargiemus, Literas Encyclicas adjungemus, quae singulas difficultates complectantur; et simul indicabimus verba recentis nostrae formulae, quibus eaedem difficultates satis abunde explicantur.

Pontifex S. B. E. Cardinalibus urbi postulat pro felici consiliorum suorum exitu.

§. 6. In his peragendis ac disponendis occupamur, antequam Annum Sanctum incamus; videlicet, ut ea, quae necessaria sunt, opportune praeparentur. Quae omnia perspecta Vobis facimus, Venerabiles Fratres, ut vestra Nobis consilia, vestramque operam sapeditetis. Illud autem vehementius expetimus, ut vestris ad Deum precibus, vestrisque Sacrificiis, Divinam opem ac praesidium in tam gravi negotio Nobis imploretis. Beatissimam in primis Dei Matrem, ac praeterea S. Pium V. Praedecessorem nostrum, cujus hodie solemne festum celebramus, deprecatores apud Deum Nos ipsi eligimus, ut omnia feliciter eveniant. Tutelae ac patrocinio Beatae Virginis magnopere confidimus, quam toto vitae nostrae cursu propitiam Nobis atque indulgentissimam experti sumus. Sancti Pii V. praesidiis fidenter innitimur, non modo quod ipse hanc eamdem Sedem, ad quam Nos immerentes ascendimus, merito obtinuit; sed quia pie credi novimus, Beatos Viros, qui Deum in Coelis intuentur, facilius adduci, ut suorum civium justas obsecrationes Deo exhibeant; et eorum praesertim, qui laborem suum impenderunt, vel impendunt, ut ipsis in hoc Orbe terrarum, gloria, quam accidentalem vocant, augeatur.

Invocat operam antecessoris S. Pii Papae V., cujus diem festum agebatur.

§. 7. Itaque sermonem, animumque nostrum ad Te convertimus, Sanctissime Pontifex, qui licet in Oppido Insubriae, quod Boschum appellant, hujus vitae lucem acceperis, id tamen adversari minime potuit, (tu non semel ipse comprobasti), quin praeclara uti generis origo ad communem Patriam nostram Bononiae Urbem referatur. Praesentes oculis tuis versentur vigiliae, ac sudores, quos Nos in minoribus constituti, et inter Consistoriales Advocatos cooptati, aetate florente, libenter insumpsimus, ut miracula, quae Deus, Te deprecante atque intercedente, patraverat, ab acutissimis argumentis vindicaremus, quae ex Jurisprudentiae, et Physicae fontibus objiciebantur. Praesentes quoque sint labores nostri, quos alacri animo suscepimus, cum Promotoris Fidei munere fungebamur, ut solemnis tua Canonizatio ad finem perduceretur, quam Clemens XI. felicis recordationis, quemadmodum exploratum est omnibus, communi omnium plausu ac pietate celebravit.

INDICTIO

UNIVERSALIS JUBILÆI

ANNI SANCTI

Millesimi septingentesimi quinquagesimi.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Universis Christifidelibus praesentes Literas inspecturis, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

De causa indicendi Jubilaeum Universale.

Peregrinantes a Domino, et futuram Civitatem Patriam nostram inquirentes, in multis omnes offendere, atque a via mandatorum Dei saepe nos declinare, et quasi insipientes Oves aberrare, nimis est exploratum. Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, arguente nos conscientia nostra de multitudine praevaricationum nostrarum, propter quas formido mortis contnrbat nos, et timor, et tremor veniunt super nos in cogitatione appropinquantis judicii Dei. Si dixerimus, quoniam non peccavimus, mendacem facimus Deum, cujus vera, et justa sunt judicia, cujus flagella non alia de causa congregata sunt super nos, nisi quia peccavimus ei, injuste egimus, iniquitatem fecimus; et ideo nos temporaliter caedere, et castigare non desinit, ut convertamur ad eum, antequam sempiternam adducens retributionem adveniat.

§. 1. Hujus rei causa pia Mater Catholica Ecclesia potissimam hanc pietatis curam alumnis filiisque suis incessanter impendit, ut errantes ad viam justitiae, ruentes in praeceps ad rectum salutis tramitem revocet, lapsos ad poenitentiam, et per hanc ad delictorum veniam obtinendam adducat; meritisque poenis obnoxios ad dissolvendas impietatis colligationes, oblatis Misericordiae Divinae remediis, invitet. Sed pauci sunt, qui Ecclesiae salubriter monenti auscultent. Plerique enim vel pravis affectionibus adstricti, vel solicitudinibus, et voluptatibus vitae impliciti, poenitentiae spiritum, et labores, morumque emendationem refugientes, divitias bonitatis Dei, et patientiae, et longanimitatis contemnunt. Indulgentiarum vero thesaurus, quos prolixa Ecclesiae benignitas omnibus ubique, et omni tempore apertos exhibet, alii damnabiliter negligunt, alii non rite acquirere, et promereri student. Interim vero dies nostri deficiunt; et omnes sicut aquae dilabimur super terram; quum autem apparuerit justus Judex, tunc sero agnoscemus, secundum duritiam nostram, et impoenitens cor, thesaurizasse nobis iram in die irae; atque omnia manere Divino judicio punienda, quaecumque non fuerint poenitentiae emendatione delota.

§. 2. Bene itaque ac sapienter Praedecessores Nostri Romani Pontifices certa quaedam tempora in saeculorum evolutione delegerunt, quibus universos per Orbem Terrarum Christi Fideles de ingruente Mundi fine commonefactos, majori studio excitarent ad redimenda peccata, ad salvandas animas. Quumque id olim centesimo quoque anno fieri consuevisset, habita deinde ratione illius temporis, intra quod generationes hominum passim renovari conspiciuntur, post singulos vigintiquinque Annos hoc idem provide praestandum esse decreverunt, ut novis subiude Familiis super faciem terrae succrescentibus, generalia propitiationis et indulgentiae consequendae mo-

dia, non sine apta poenitentialium operum praefinitione, suppeditarent. Annum hunc acceptabilem, annum renovationis et poenitentiae, annum reconciliationis et gratiae, Sanctum in Ecclesia merito appellatum, qui proximo hyemali solstitio aperietur, annunciamus vobis, quotquot Catholico nomine censemini, ac paterno vos affectu adjuvantes exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis; neve nostra, et Ecclesiae consilia, quae ad pacem, et salutem directa sunt, in irritum cedere sinatis.

§. 3. Audite, audite summam Apostolicae Praedicationis, quam Dominus JESUS CHRISTUS Nobis etiam, indignis licet, ad Apostolicae servitutis officium vocatis demandavit: Poenitentiam agite; appropinquavit enim Regnum Coelorum. Filioli, novissima hora est, revertimini ad Dominum, reconciliamini Deo. Et Mundus transit, et concupiscentia ejus; nec aliis promittitur aeterna stabilitas, quam his, qui fecerint voluntatem Dei, quae manet in aeternum. Quae est autem voluntas Dei, nisi sanctificatio vestra? Ad hanc perficiendam vocat vos communis Mater Ecclesia Romana, quae proximum hunc annum in publicis Religionis, et pietatis exercitationibus totum impendet; id optans, ut filii sui omnes, quicumque Catholicae doctrinae lacte per omnem Terrarum Orbem imbuti sunt, de latere surgant, ac de longe veniant, et conspirante pietatis studio, Dei misericordiam et gratiam, tam sibi singuli, quam universae Fraternitati demereant. Aperit illa advenienti multitudini Sacrorum Templorum Portas; sed multo magis pandit Maternae charitatis sinum, atque omnibus sincere postulantibus, et digne inquirentibus certam peccatorum veniam et indulgentiam promittit.

§. 4. Huic promissioni fidem indubiam adstruunt tum suprema ligandi, atque solvendi potestas Beatissimo Apostolorum Principi, ac per eum Nobis in illius Sede residentibus, ipsa Redemptoris voce tributa, et inaestimabilis meritorum: et satisfactionum thesaurus ex ipsius Christi Domini, ejusque Virginis Matris, omniumque Sanctorum meritis, passionibus, ac virtutibus constans, ejusdem Beati Petri, nostraeque similiter dispensationi concreditus; tum sanguis Apostolorum, et Martyrum, qui ad Ecclesiae hujus aedificationem, tamquam aqua olim super terram effusus, clamat ad Dominum, suisque cultoribus veniam precatur, et pacem; tum recta disciplinae ratio, ad Ecclesiasticae regulae normam in praescribendis salutaris poenitentiae operibus, et ad Ecclesiasticae lenitatis spiritum in Indulgentiae largitione, conformata; tum denique propositi finis sanctitas, Christianae plebis utilitas, majorum exemplum.

§. 5. Quod igitur ratio temporis, et praedictorum Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum admonet consuetudo, illorum vestigiis inhaerentes, de Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium assensu, universalis et maximi Jubilaei in hac Alma Urbe Nostra celebrationem in annum proximum Millesimum septingentesimum quinquagesimum, a primis Vesperis Vigiliae Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI proxime futurae inchoandam, et per totum annum ipsum finiendam, auctoritate Dei Omnipotentis, et Beatorum Petri, et Pauli, ac Nostra, ad ipsius Dei gloriam, Catholicae Ecclesiae exaltationem, ac totius Christiani Populi sanctificationem, indicimus, et promulgamus. Jubilaei initium et termini denunciatur.

§. 6. Quo quidem Jubilaei anno durante, omnibus utriusque Sexus Christi Fidelibus vere poenitentibus, et confessis, sacraque Communione refectis, qui Beatorum Petri, et Pauli, nec non Sancti Joannis Lateranensis, et Sanctae Mariae Majoris de Urbe Basilicas semel saltem in die, per triginta continuos, aut interpolatos dies, sive naturales, sive etiam Ecclesiasticos, nimirum a primis Vesperis unius diei usque ad integrum ipsius subsequentis diei vespertinum crepusculum computandos, si Romani, vel Incolae Urbis; si vero Peregrini, aut alias externi fuerint, per quindecim saltem hujusmodi dies, devote visitaverint, et pro Sanctae Ecclesiae exaltatione, Haeresum extirpatione, Catholicorum Principum concordia, et Christiani Populi salute et tranquillitate, pias ad Deum preces effuderint, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, remissionem, et veniam misericorditer in Domino concedimus et impertimur. Opera injuncta, et indulgentia Plenaria.

§. 7. Et quoniam evenire potest, ut ex iis, qui hac de causa iter aggressi fuerint, vel ad Urbem se contulerint, aliqui in via, aut etiam in ipsa Urbe, morbo, vel alia legitima causa detenti, aut morte praeventi, praefinito dierum numero non completo, ac ne fortasse qui-

dem inchoato, praemissa exequi, et dictas Basilicas visitare nequeant; Nos piae promptaque illorum voluntati, quantum in Domino possumus, benigne favore cupientes, eosdem vere poenitentes, et confessos, ac sacra Communione refectos, praedictae Indulgentiae, et remissionis participes perinde fieri volumus, ac si dictas Basilicas diebus a Nobis praescriptis reipsa visitassent; ut praefatis necessitatibus impediti, desiderii sui effectum, dono Sancti Spiritus, consequantur.

Adhortatio ad omnes Christifideles.

§. 8. Commovemini itaque, ut par est, universi Catholicae Ecclesiae Filii, ad tanti muneris vobis oblati nuncium, ac summa alacritate, et spiritus fervore aggredimini opus, quod salvare potest animas vestras. Nou vos retineant assueti domicilii commoda; non vos terrat itineris labor; sed spiritualis Thesauri acquisitionem Christianae Fidei aestimatione pensantes, nolite committere, ut major appareat in negotiatoribus saeculi terrenae substantiae aviditas, quam in Filelium cordibus divitiarum coelestium desiderium.

§. 9. Ingens itineris vestri lucrum, spiritualis consolationis cumulabit suavitas. Quid enim Christiano homini jucundius accidere potest, quam Gloriam Crucis Christi in supremo, quo in Terris fulget, splendoris lumine conspicere, ac monumenta triumphalis victoriae, qua Fides nostra Mundum devicit, propriis oculis intueri? Hic videre licebit ad Religionis reverentiam saeculi culmen inclinatum; ipsamque terrenam quondam Babylonem in novae ac Caelestis Civitatis speciem conversam, non quidem ad conterendas Nationes, et subjuganda Regna, saevas armorum belloruinque minas intentare, sed ad docendos salvandosque Populos, Doctrinae Coelestis, atque inteuneratae Disciplinae documenta deproinere; superstitionis hic olim regnantis memoria oblivione sepulta, sinceruin veri Dei cultum, sacrorum Rituum Majestatem ubique splendere; mendacium Numinum eversa delubra, summi Dei Templa rasta Religione consecrata; impios Theatrorum ludos, et vesana Circensium spectacula ex hominum mentibus obliterata, frequentata Martyrum Coemeteria, dejecta Tyrannorum Monumenta, Apostolorum Sepulchra Imperatoriis manibus aedificata; pretiosa quaeque Romanae superbiae ornamenta ad Sacrarum Basilicarum cultum translata; et quae olim, subactis Provinciis, oblata Diis gentium fuerant celsiora donaria, nunc ab impura superstitione expiata, invictae Crucis Trophaeum justius et felicius sustiuere. Ipse denum conspectus innumerabilis Fidelium multitudinis hoc ipso anno ad Urbem, undique confluentis justo sanctoque gaudio cumulabit cor vestrum; dum suam quisque fidem in tot diversarum Nationum linguarumque hominibus agnoscens, et cum his omnibus in charitate fraternitatis apud communem Matrem Ecclesiam Romanam in Domino congnadens, coelestium benedictionum rorem, tamquam de vertice Hermon in Sanctae Civitatis habitatores de proximo defluentem, uberius in se derivari persentiet.

Ad Haereticos et Schismaticos.

§. 10. Atque ultnam Nobis datum esset, ad unitatem Catholicae Fidei redeuntes conspicere, ac vobiscum, Dilecti Filii, convenientes amplexari tot alios, olim ejusdem Fidei, et conversationis alumnos, qui jamdiu diabolica fraude decepti, atque e Domo pientissimae Matris digressi, adhuc de longe stant, et obturant aures suas, no audiant illius vocem ad suum sinum eos amantissime revocantis. Sed numquid non audiunt? Numquid non intelligunt, quot, et quam variis errorum vanitatibus jactentur, ex quo derelinquentes eam, quam a Patribus acceperant, Fidem, et Unius Catholicae, et Apostolicae Ecclesiae antiqua et sancta deferentes instituta, hominum commentis intendere coeperunt, et tradiderunt se eruditendos iis, qui secundum voluntatem suam doctrinis variis, et peregrinis eos abduxerunt? Sed heu! quam multi sunt inter illos, qui haec non ignorant! et quidem propriae cujusque sectae fundamenta nutare, ac, si paululum pxcutiantur, facile labi et corruere, non diffitentur. At, quod magis deflendum est, prava quaedam incuria circa ea, quae Dei sunt, humanos animos occupavit, propter quam veritatis lumen, et conscientiae suae voces contemnunt, nec tam Ecclesiae Catholicae, quam Animarum suarum hostes, nolunt intelligere, ut bene agant, neque scrutari vias Domini rectas, per quas unice ad salutis portum reduci possunt. Expergiscantur saltem, Fidei vestrae, ac devotionis exempla intuentes, ac serie tandem cogitent, inexcusabiles se fore apud Divinum Judicem, si oblatas sibi veritatis aguoscendae rationes aspernari pergent. Sit illis aemulationi ac pudori studiorum vestrorum manifesta concordia, in Dei

cultu, in emendatione vitae, in unanimi observantia erga communem Patrem, Magni Pastoris Vicarium, cujus votorum summa est; et repleatur Terra scientia Domini, ac Dei honor, cum Fidei Christianae puritate, et morum sanctitate, apud omnes ubique Gentes floreat et augescat. Id postulabimus, velut agmine facto; id precum vestrarum suffragiis obtinere sperabimus a clementissimo Domino, qui a servis suis quoties simul ipsum orare consenserint, quandam quasi vim sibi fieri profitetur; simulque eum pro Ecclesiae Catholicae pace, pro Christianorum principum felicitate, pro universi Fidelis incolumitate precabimur.

Episcopis deputatur Jubilaei publicatio.

§. 11. Vos autem, Venerabiles Fratres, Catholicae Religionis Antistites, Patriarchae, Primates, Archiepiscopi, et Episcopi, qui apud Christianas Plebes legatione fungimini pro Deo et Ecclesia, vocate Coetum, congregate Populum, annunciate ipsis Annum Domini acceptabilem; omnique ratione date operam, ut paternae charitatis Nostrae consilium, ad Dei gloriam, totiusque Ecclesiae utilitatem, ex Venerabilium Praedecessorum Nostrorum instituto susceptum, proposito Nobis non fraudetur effectu. Et quoniam Misericors Deus exoptatissimam pacem, post diuturni belli calamitates, enixis Populi ani obsecrationibus largiri dignatus est, ad ipsius Populi emendationem, aeternamque salutem proficiat, quod ad ejus temporalem tranquillitatem contulit Dei Nostri benignitas. Novum belli genus adversus salutis Nostrae hostes nunc est suspiciendum. Cohibenda est ab omnibus opinandi, agendique licentia; coercenda vitae luxuria atque superbia; iniquorum quaestuum cupiditas refraenanda; expurganda omnis immunditia; reconciliandae simultates, abolenda sunt odia.

§. 12. Agite ergo Sacerdotes, Ministri Dei, clangite tubis, et spiritale hujusmodi bellum adversus inimicos Crucis Christi indicite. Confortate remissas Militum vestrorum manus, soluta genua erigite; in primisque rectos gressus facite eorum pedibus, qui ad hanc Religionis arcem, et inexpugnabile propugnaculum conferre se statuent. Audiant ex Vobis, non se ad otiosam vagationem, aut ad curiosa spectacula huc evocari, sed ad tractanda Christianae Militiae arma, et ad colluctationis pugnaeque labores acciri. Quae autem arma Satanas pertimescit, nisi piorum Vigiliae, Orationes, Jejunia, Eleemosynae, Christianaeque humilitatis, et misericordiae opera? Quibus nimirum et humanae cupiditatis tyrannica dominatio destruitur, et ejus, quae in Deum, et in proximum est, Charitatis regnum firmatur et ampliatur.

§. 13. Ad hoc igitur pium bellum prodeuntes, oportet Crucc Christi munitos, et in omni armatura Dei Collectos incedere, ut ne quis insidiantibus hostibus suppetat nocendi locus. Placidi, atque concordes, modesti, ac religiosi, itinerum suorum spatia transcurrant; implorantes regimen, et misericordiam, et adjutorium Dei; ut cujus signa sequi se profitentur, illius disciplina se dignos exhibeat, et cujus auspiciis militant, ejus etiam ductu et auxilio, propositam victoriae coronam meruntur acquirere. Vos vero, Venerabiles Fratres, dum haec iisdem insinuare curabitis, hoc simul cogitate, quod facile est quidem exhortationis, et sussionis officium; sed validiora sunt exempla, quam verba; et plenius est opere docere, quam voce. Luceat itaque coram ipsis sanctae conversationis vestrae splendor, ut videant opera vestra bona, et ad normam eorum, vitam moresque suos exigant, et conforment. Hospitalitatis, beneficentiae, et communionis nolite oblivisci; et dum Ecclesia spiritualibus Fidelium indigentiis uberiorem exhibet clementiae mansuetudinem, temporales quoque pauperum necessitates a pietate vestra, majori misericordiae largitate, sublevantur.

Christianorum Principum auxilia expetuntur.

§. 14. Carissimos quoque in Christo Filios Nostros, Imperatorem electum, ac Reges, et Principes omnes Catholicos hortamur et rogamus in Domino, ut quo plura, et magis illustria beneficia ab eo, per quem Reges regnant, accepernnt; tanto ardentius, ut par est, ad Dei gloriam procurandam pio zelo excitentur. Praecipue vero Venerabilium Fratrum Nostrorum Episcoporum, et superiorum Antistitum Pastoralem sedulitatem et vigilantiam adjuvent, et a suis Magistratibus et Ministris adjuvari mandent, ut improborum licentia coerceatur, et bonorum studia, eorum Regia ope et gratia foveantur. Maxime autem erga Peregrinos munificentiam et liberalitatem exerceant, curentque, ut tutis incedant itineribus, et nulla hominum perditorum vexatione perturbentur, sed Hospitalibus, Domibus,

et publicis Hospitiis amanter excepti, et commeatu, robusque ad vitam necessariis recreati, sine ulla concussione, et injuria, institutum iter laeti peragant, et cum gaudio in Patriam revertantur. His enim hostiis Reges potissimum et Principes Deum sibi placabilem reddent, ut diu in terris felices vivant, et demum in aeterna tabernacula recipiantur ab illis ipsis pauperibus, erga quos misericordiam exercuerint, in quibus Christus pascitur et nutritur.

Fides habenda Transumptis.

§. 15. Ut vero praesentes Literae ad omnium Fidelium, quibuscumque in locis existentium, notitiam facilius perveniant, volumus earum exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, ac personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae sigillo munitis, eadem prorsus fidem haberi, quae haberetur ipsis praesentibus, si exhibitae forent, et ostensae.

Sanctio.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae indictionis, promulgationis, concessionis, hortationis, rogationis, et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 5. Maji 1749.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo nono, tertio Nonas Maji, Pontificatus Nostri Anno Nono.

D. Card. Passionei.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicatione solemnes in Urbe.

Anno a Nativitate Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono, Indictione duodecima, die vero quinta decima Maji, Festo Ascensionis Domini Nostri JESU CHRISTI, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, et Domini Nostri Domini BENEDICTI Divina providentia PAPAE XIV. Anno Nono, praesentes Literas Apostolicas in Atrio Sacrosanctae Basilicae Vaticanae de Urbe, adstante Populo, legi, et solemniter publicavi.

Ego J. C. Boschi Abbreviator de Curia.

Anno etc. supradictae Literae Apostolicae in Atrio Basilicae Principis Apostolorum, ut supra, publicatae, ad valvas ejusdem Basilicae affixae fuerunt, ac eaedem postea publicatae in Basilicis S. Pauli, Lateranensis, et S. Mariae Majoris, et ad earum valvas affixae fuerunt; prout similiter ad valvas Cancellariae Apostolicae, et Magnae Curiae Innocentianae in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae, ac aliis locis solitis, et consuetis Urbis, dimissis Copiis, ut moris est, per Nos Nicolaum Cappelli, et Josephum Renzoni SS. D. N. PP. Cursores.

Antonius Befani Magister Cursorum.

Item eisdem Anno, et Indictione, die vero vigesimaprima Mensis Decembris, Dominica quarta Adventus Domini, Pontificatus praefati Sanctissimi Domini Nostri Anno Decimo supradictae Literae Apostolicae apud Portam majorem Palatii Pontificii Montis Quirinalis lectae, et publicatae fuerunt per Nos infrascriptos Subdiaconos Apostolicos.

Christophorus Migazzi Sac. Rotae Auditor.
Aloysius Mattei Sac. Rotae Auditor.

Eisdem Anno, Indictione, et Die supradictae Literae Apostolicae prae foribus Basilicarum SS. Petri, et Pauli, necnon Lateranensis, et Liberianae, prout ad valvas Cancellariae Apostolicae, et Magnae Curiae Innocentianae in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae, aliisque locis consuetis Urbis publicatae, et affixae de more iterum fuerunt per nos Nicolaum Cappelli, et Josephum Renzoni Sanctissimi Domini Nostri Papae Cursores.

Antonius Pellicia Magister Cursorum.

XVIII. SUSPENSIO

Indulgentiarum et Facultatum vertente Anno Universalis Jubilaei Millesimo Septingentesimo Quinquagesimo.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Pontificis consilium Praedecessorum exemplis comendatum.

Cum Nos nuper Sancti Jubilaei celebrationem in hac Alma Urbe a Vigilia Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi proxime futurae inchoandam, et usque ad finem sequentis anni duraturam, universo Populo Christiano, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium assensu, indixerimus, ac omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, ac sacra Communione refectis qui Beatorum Petri et Pauli Apostolorum, necnon Sancti Joannis Lateranensis, et Sanctae Mariae Majoris de Urbe Basilicas certis vicibus visitaverint, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, remissionem, et veniam concesserimus, prout in nostris desuper confectis Literis plenius continetur; Cupientes ut Christianae Nationes ex omnibus Terrarum Orbis locis in hac Urbe Nostra, in Fidei, ac Religionis unitate congregatae, eodem pietatis, ac devotionis spiritu Basilicas praedictas, quo maximo fieri poterit concursu, durante eodem Jubilaeo, visitantes, et frequentantes, tanti et tam certi spiritualis emolumenti compotes fiant; multorum Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum exemplo adducti, Indulgentias et Facultates ab Apostolicae Sedis liberalitate alias emanatas, pro hoc anno suspendere, et nihilominus tum spiritualibus Fidelium per universum Orbem degentium necessitatibus Paterna charitate consulere; tum pium devotionis fervorem erga laudabilia quaedam Religionis et pietatis opera in Christianorum animis conservare, et fovere; tum demum suffragia in Fidelium Defunctorum levamen atque subsidium erogari solita neutiquam imminuere, eorumdem Praedecessorum vestigiis insistentes, decrevimus, et constituimus.

Indulgentiae, quae a suspensione generali excipiuntur.

§. 1. Itaque, praeservatis et firmis remanentibus Indulgentiis concessis in articulo mortis, ac facultatibus seu Indultis illas impertiendi seu communicandi, tam Venerabilibus Fratribus Episcopis, ac dilectis Filiis Praelatis Locorum Ordinariis, in vim, seu ad formam nostrarum Literarum nonis Aprilis anni MDCCXLVII. editarum, quam aliis quibuscumque communiter aut personaliter, seu pro certo Personarum genere, gradu, aut numero concessis; iisque pariter, quas fel. record. Praedecessor noster Benedictus Papa XIII. cunctis Fidelibus Salutationem Angelicam, seu alias preces de tempore, mane, aut meridie, seu vespere, ad Campanae pulsum, de genu, vel, juxta dierum et temporum rationem, stando recitantibus; Item Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum, quam ipse Benedictus, novissimo Jubilaei anno durante, omnibus Christifidelibus, tam in Urbe, quam extra eam ubicumque degentibus, qui sacramentaliter confessi, et sacra Communione refecti, vel saltem vere contriti, et cum firmo proposito confitendi, Ecclesias, in quibus Augustissimum Eucharistiae Sacramentum pro oratione quadraginta Horarum, eo anno durante, expositum esset, devote visitassent, ibique juxta Sanctae Matris Ecclesiae mentem orassent, toties quoties id egissent, benigne concessit, quamque Nos etiam, illius exemplo, pro proxime incunte Jubilaei anno, et tam pro Urbe, quam pro aliis ubique locis, praesentium tenore, libenter concedimus, et elargimur; Atque illis etiam, quas similis memoriae Innocentius XI., et Innocentius XII. Romani Pontifices Praedecessores nostri, Fidelibus Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, cum ad Infirmos defertur, devote comitantibus, vel lumen, aut facem per alios ea occasione deferendum, seu deferendam mittentibus, similiter concesserunt; tum etiam Indulgentiis a S. R. E. Cardinalibus de Latere legatis, et Apostolicae Sedis Nunciis, ac Episcopis, in usu, seu exercitio Pontificalium, aut impertienda Benedictione aliave forma consueta, concedi solitis; Item salvis et firmis remanentibus Indulgentiis Altarium Privilegiatorum pro Fidelibus Defunctis, aliisque eodem modo pro solis ipsis Defunctis concessis; atque etiam aliis quibuscumque Indulgentiis, et peccatorum remissionibus, alias pro vivis concessis, ad effectum duntaxat, ut Christifideles illas animabus Fidelium Defunctorum, quae Deo in charitate conjunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii directae applicare valeant; quas

omnes et singulas, licet, pro eo quod respicit vivorum favorem, hoc Jubilaei anno durante, generaliter, ut infra, suspensas, ad praedictum tamen effectum, ipsius anni decursu, etiamsi in earum concessionibus hujusmodi applicandi facultas indulta non fuerit, ab omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui injuncta in ipsis concessionibus opera cum debitis dispositionibus impleverint, acquiri posse concedimus, et indulgemus.

Item Facultates, quae eo suo vigore praeservantur.

§. 2. Praeservatis etiam et firmis remanentibus facultatibus Tribunalis Officii Inquisitionis adversus Haereticam pravitatem auctoritate Apostolica instituti, ejusque Officialium; Missionariorum quoque, et Ministrorum, qui ab eodem Tribunali, seu a Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praeposita, vel alias a Sede praedicta ad id deputati fuerint, et praesertim facultate absolvendi ab Haeresi illos, qui, abjuratis eorum erroribus, capaces ejusmodi absolutionis reddunturi; aliisque facultatibus, quae ab Officio Poenitentiariae nostrae Apostolicae, Missionariis, in Locis Missionum, earumque occasione, ab ipsis exercendae, concessae fuerint; Item salvis et illaesis remanentibus facultatibus tam Venerabilium Fratrum Episcoporum, aliorumque Superiorum Antistitum, in suis respective Dioecesibus, circa dispensationes et absolutiones suorum Subditorum in casibus occultis, etiam Sedi Apostolicae reservatis, prout ipsis a Sacra Tridentina Synodo, seu alias, etiam in publicis, a jure communi Ecclesiastico, et ab eadem Apostolica Sede, pro certis personis et casibus, indultae permissaeque dignoscuntur; quam etiam Superiorum Ordinum Regularium; quaecumque ipsis in Regulares pariter sibi subjectos a Sede Apostolica praedicta tributae fuerunt.

Suspensio a fructu omnium indulgentiarum et Facultatum absolvendi.

§. 3. Caeteras omnes et singulas Indulgentias, tam Plenarias, quam non Plenarias, etiam perpetuas, et peccatorum remissiones, ac facultates, et indulta absolvendi, etiam a casibus Sedi Apostolicae reservatis, etiam in Literis die Coenae Domini legi solitis contentis, seu relaxandi censuras, commutandi vota, aut dispensandi etiam super irregularitatibus, et impedimentis, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam S. Joannis Jerosolymitani, Domibus, Militiis, Ordinibus, etiam Mendicantium, Congregationibus, Confraternitatibus, etiam Laicorum, Universitatibus, et Piis Locis, illorumque Ordinibus, Capitulis, Conventibus, Magistris, Superioribus, et tam Saecularibus, quam quorumvis etiam Mendicantium Ordinum Regularibus Personis, Coronisque, Granis, Imaginibus, et Nummismatibus ex metallo, seu quacumque alia materia confectis, tam singulariter, quam universaliter, per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros, ac etiam Nos, etiam ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, et aliorum Principum, aut ipsis etiam Imperatori, Regibus, Ducibus, et Principibus, vel aliis quacumque alia mundana, vel Ecclesiastica Dignitate fulgentibus, etiam ad instar Jubilaei, aut alias quomodocumque, et ex quibusvis causis et occasionibus, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiam Motu proprio, et ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessas, et concessa, quorum omnium tenores, formas, derogationes, et decreta praesentibus pro expressis haberi volumus, Apostolica auctoritate, de eorumdem Fratrum consilio et assensu, ac potestatis nostrae plenitudine, suspendimus, et suspensas, ac suspensa esse declaramus, easque, et ea, eodem anno durante, nulli prodesse, ac suffragari debere: irritum quoque et inane decernimus, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Praeceptum ne aliae Indulgentiae publicentur sub poena excommunicationis.

§. 4 Quocirca per praesentes auctoritate Apostolica praecipimus, et mandamus, ne interim, praeter superius expressas, aliae, quam indicti a Nobis praedicti Jubilaei, Indulgentiae, sive publicae, sive privatim, quovis praetextu, ubivis locorum et gentium, sub excommunicationis eo ipso incurrendae, aliisque arbitrio Ordinariorum infligendis poenis, publicentur, vel nuncientur, aut in usum demandentur.

Derogatio privilegiorum, indultor etc.

§. 5. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Ordinum, Congregationum, Hospitalium, Confraternitatum, Universitatum, Collegiorum, et Locorum, aliorumque praedictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quinque, exemptionibus, et Indultis Apostolicis, illis, eorumque Superioribus, et Personis, ac aliis

quibuscumque, per eosdem Romanos Pontifices Praedecessores nostros, ac Nos et dictam Sedem, ejusque Legatos, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, et ex quibusvis causis, concessis, confirmatis, et innovatis: Quibus omnibus, etiamsi in illis caveatur expresse, quod sub similibus, vel dissimilibus suspensionibus nequaquam comprehendantur, nisi de illis specialis, et individua mentio fiat, illis alias in suo robore, permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresso derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fulc. habenda Transumptis. §. 6. Et quia difficile nimis esset, praesentes quocumque, ubi illis opus fuerit, perferri, volumus earum exemplis, etiam impressis, Notarii publici manu, et sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae obsignatis, eamdem prorsus fidem in judicio, et extra, ubique Locorum adhiberi, quae adhiberetur praesentibus, si essent exhibitae vel ostensae.

Sanctio. §. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae suspensionis, declarationis, decreti, praecepti, mandati, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 17. Maji 1749. Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo nono, sextodecimo Kalendas Junii Pontificatus Nostri Anno Nono.

D. Card. Passionei.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 24. Maji ejusdem anni.

BENEDICTUS PAPA XIV. XVIII.*

Ad perpetuam rei memoriam.

Injuncti Nobis per abundantiam divinae gratiae Pastoralis Officii sollicitudo postulat, ut in his per quae Christifidelium sub suavi Religionis jugo, ac arctioris vitae instituto famulantium regulari observantiae, Religiosaeque tranquillitati, prosperoque statui, regimini, et gubernio consulitur, ejusdem Officii partes sedulo intendamus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Ludovicus a Taurino Procurator, ac Commissarius Generalis Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum nuncupatorum, quod alias feliciter record. Clemens Papa IX. Praedecessor noster ad supplicationem bon. mem. Hieronymi dum vixit S. R. E. Cardinalis Farnesii nuncupati ejusdem Ordinis apud Sanctam Sedem Protectoris nonnulla Decreta, quae in Capitulo Generali memorati Ordinis anno MDCLXVII. habito cum consensu, et approbatione omnium Vocalium tunc in dicto Capitulo congregatorum pro felici praefati Ordinis gubernio sancita, facta, et stabilita fuerunt per quasdam suas in simili forma Brevis die ix Septembris supradicti anni expeditas Literas confirmavit, et approbavit, inter caetera vero decreta, seu statuta approbata, et confirmata, ut praefertur, ita reperitur, nempe, Concionatores non concionentur extra suas Provincias, nisi sint Praedicatores, seu Concionatores insignes, et concionari debeant in Cathedralibus, seu aliis conspicuis Ecclesiis. Subinde rec. mem. Clemens Papa X. Praedecessor quoque noster per alias suas in pari itidem forma Brevis die ii. Octobris MDCLXXI. expeditas Literas perpetuo interdixit, et prohibuit, ne Fratres dicti Ordinis de caetero ad obtinendas obedientias, sive permissiones visitandi eorum Parentes, seu propinquos, aut loca sacra quaecumque, vel ut ad dignitates, et officia, aut munera quaelibet ejusmodi Ordinis, aut ad studia promoverentur, sive ut ab uno ad alium locum transire, vel in aliquo particulari Conventu dicti Ordinis permanere eis liceret, vel ut cum eis dispensaretur ad hoc, ut ante peractum septennale studium in Concionatores assumi, munusque Concionatoris exercere, aut ut ante completum in eodem Ordine septen-

nium ad sacrum Preshyteratus Ordinem promoveri valerent, sive ad alia similia consequenda tam pro se, quam pro aliis Ordinis praefati Fratribus ad quarumcumque Personarum extra saepe dictum Ordinem existentium, etiam quavis Ecclesiastica, vel mundana dignitate, praeminentia, et potestate fungentium, aut alia specifica, et individua mentione, et expressione dignarum favores, suffragia, vel intercessiones recurrere, illisve uti valerent quovis modo, vel praesumerent sub excommunicationis latae sententiae, ac privationis vocis activae, et passivae, ac graduum, Officiorumque per eos obtentorum, perpetuae inhabilitatis ad illa, et quaevis alia in posterum obtinenda poenis per contraventores ipso facto absque alia declaratione incurrendis. Et subinde san. mem. Clemens Papa XII. pariter Praedecessor noster per alias suas quoque in simili forma Brevis die v. Maji MDCCXXXIII. expeditas Literas inter caetera inhaerens memorati Ordinis Constitutionibus, quibus praescriptum reperitur recursum, et appellationem interponendos esse gradatim a Guardianis ad Ministros Provinciales, et ab his ad ipsum Ministrum Generalem, ejusque Definitorium antequam Causae, et Lites ad alia Tribunalia extra dictum Ordinem deferantur, omnibus, et singulis Romanae Curiae Tribunalibus, Judicibus Officialibus, et Ministris, ac quibusvis etiam Venerabilium Fratrum ejusdem S. R. E. Cardinalium Congregationibus, ne hujusmodi Causas, et Lites reciperent, et cognoscerent, nisi juxta modum superius expressum in dicto Definitorio Generali prius agitatae, et definitae fuerint, sub poena nullitatis actorum, et quoad Religiosos recurrentes, seu appellantes, qui praemissis contravenerint sub gravibus sui, et Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio infligendis poenis auctoritate Apostolica itidem prohibuit, et alias prout in ipsorum Praedecessorum nostrorum trinis Literis, quarum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, uberius continetur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat dictus Ludovicus Procurator, et Commissarius, (ut asserit) praemissis non obstantibus comportum habet, quod nonnulli dicti sui Ordinis Alumni tum favores Personarum extra praedictum Ordinem constitutarum pro obtinendis gratiis, poenisque fugiendis sibi procurare, tum non servata forma pro recursibus, et appellationibus, ut praefertur, praescripta, ad Tribunalia etiam Saecularia recurrere non desinunt, tum etiam alii, nulla habita consideratione obedientiae, et dependentiae erga suos Superiores, praesertim Ministros Provincialem, et Generalem debitae, ipsis inscii, omne studium in assequendis extra propriam Provinciam Pulpitis adhibere conantur, quibus obtentis, obedientiam pro itinere faciendo sibi concedendam esse praetendunt, etiamsi Pulpita eorum ingenii facultatem excedant, vel multoties Pulpita conspicua non sint, quamobrem contra dispositionem dictarum Literarum Clementis IX. Praedecessoris praedicti temere procedunt, et non sine magna divagatione spiritus, gravi Benefactorum, Conventumque incommodo inutiliter itinerantur, quando de Pulpitis praefatis Ministri Provinciales sufficienter providere possunt, illaque distribuere, et assignare valent suarum respective Provinciarum Concionatoribus, nec necessarium existit, ut omnes Concionatores dicti Ordinis concionentur, praecipue cum magnus de praesenti excreverit illorum numerus, itaut tempore Quadragesimae regularis observantia ob defectum Religiosorum in Conventibus non leve detrimentum patiatur. Ut quaelibet via praecludatur ambitioni, et debita respective Subditorum erga Superiores obedientia, exactaque regularis disciplinae observantia in eodem Ordine conserventur, et siquid exciderint, restituantur, opportunum gliscentibus malis, et abusibus hujusmodi remedium adhiberi, et alias in praemissis salubriter a Nobis, ut infra provideri, et sibi indulgeri plurimum desiderot. Nos qui aliunde ex diutina rerum experientia probe novimus, quot, et quanta regularibus Ordinibus ex praedictarum, et similium ordinationum inobservantia, et fractione eveniant detrimenta, et damna, ipsius Ludovici Procuratoris, et Commissarii piis postulatis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumquo a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequen. harum serie absolventes, et absolutum fore censentes; supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, memoratas Clementis

IX., Clementis X., et Clementis XII. Praedecessorum Nostrorum literas cum omnibus, et singulis in illis contentis auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, ac innovamus, et quatenus opus sit omnibus, et singulis dicti Ordinis Professoribus, nunc, et pro tempore quandocumque existentibus, ne ipsis sub quovis praetextu, causa, ratione, et occasione ad quoscumque tam dicti, vel alterius Ordinis Fratres, et Superiores, vel extra dictum Ordinem ad quascumque tam Seculares, quam Ecclesiasticas personas, etiam Cardinalatus honore, ac quacumque alia Ecclesiastica, vel saeculari dignitate, et praeeminentia Ducali, Regali, et Imperiali fulgentes, ac etiam Sedis Apostolicae Nuntios, et dictae Sedis Legatos, seu Vice-legatos pro obtinenda aliqua intra dictum Ordinem gratia, gradu, dignitate, vel officio, aut administratione, et aliis similibus, vel vitanda, praesertim quoad Apostatas ob eorum patrata crimina, et apostasiam, poena ullo modo recurrant, sub poenis a dicto Clemente X. praedecessore praescriptis, assignatisque. Insuper ipsis ejusdem Ordinis Fratribus ne per se ipsos, aut per interpositas personas cujuscumque status, gradus, conditionis, et qualitatis, ac dignitatis hujusmodi pulpita in quibusvis Civitatibus, Terris, Locis, aut Oppidis absque Ministri Generalis pro tempore existentis, vel illo absente Procuratoris Generalis pro pulpitis Civitatum, seu Ecclesiarum conspicuarum, quae eorumdem Superiorum Generalium obedientiales literas exigunt, ac Ministrorum Provincialium pro iis, quorum provisio ad ipsos spectat, intra propriam Provinciam expresse petito, et obtento consensu sibi procurare possint, neque Pulpita ipsa Quadragesimae, Adventus, aliisque temporibus per annum inconsultis Superioribus supradictis suscipere audeant, seu quovis modo praesumant sub poenis suspensionis ad triennium ab exercitio concionandi, nec non vocis activae, et passivae ad sexennium, singulis vero Saecularibus, Ecclesiasticis, et Regularibus cujusvis Ordinis personis, ne praemissos dicti Ordinis Fratrum recursus admittant sub poena excommunicationis latae sententiae Sedi Apostolicae praefatae reservatae per contrafacientes eo ipso absque alia declaratione incurrendis auctoritate, et tenore praedictis interdicimus, et prohibemus. Recursus autem usque nunc a Fratribus dicti Ordinis habitos pro assequendis in posterum Pulpitis a publicatione praesentium Nostrarum literarum omnino, et ipso facto cessare volumus, nec ullius roboris esse, ullumque effectum sortiri, ac dicti Concionatores, qui a memoratis Superioribus Pulpita obtinuerint, statim ac Apostolicos suos labores absolverint recto tramite ad proprium Conventum, propriamque Provinciam absque ullo praetextu redeant sub poenis arbitrio dictorum Superiorum infligendis, nequo ullo modo, ullave causa, praeterquam causa veraa, et actualis infirmitatis Cisio vulgo *il Calesse*, vel alio commodo Seraphicae quovis modo contrario uti valeant sub poenis superius expressis pro recurrentibus ad obtinenda Pulpita, quas quidem poenas ad quoscumque alios ejusdem Ordinis professores sic contra Regularis Ordinis praedicti Instituti praescriptum itinerantes sine justo, veroque infirmitatis motivo utentes Cisio, aut alio commodo, scilicet ab exercitio concionandi per triennium, si Concionatores sint, aliarumve poenarum arbitrio dictorum Superiorum, si non sint Concionatores privationis vocis activae, et passivae per sexennium dicta auctoritate extendimus. Praeterea in casibus, in quibus Fratres memorati Ordinis de jure appellare, aut recursus habere licet, id non aliter deinceps fieri posse auctoritate, et tenore praefatis statuimus, et ordinamus, ut gradatim a gravamine Guardiani ad Ministrum Provincialem, vel Definitorium Provinciale, a Provinciali, vel Definitorio Provinciali hujusmodi ad Ministrum Generalem, seu ad Definitorium Generale, ita ut causae appellationis hujusmodi antequam a Superioribus Generalibus cognitae, et definitae fuerint extra dictum Ordinem deferri, agitari, et cognosci nequeant. Quam quidem legem non solum in appellationibus, sed in quibusvis recursibus, et querelis, aut causis inter dictos ejusdem Ordinis Professores quoquo modo agitandis inviolabiliter observari sub poenis per praedecessorum Nostrorum Romanorum Pontificum Constitutiones praescriptis, ac contentis ipso facto aliisque alia pariter declaratione incurrendis. Denum omnibus Romanae Curiae Tribunalibus, ac Judicibus, ac quibusvis Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. praedictae Cardinalium Congregationis, nec non Sedis Apostolicae Nuntiis nunc, et pro tempore existentibus, ne Fratrum dicti Ordinis recursus, aut

appellationes super cujuscumque causae cognitione admittant, causasque ipsas cognoscant, nisi prius eis legitime constiterit, illas juxta praesentes, et memorati Clementis XII. Praedecessoris literas praescripto ordine servato cognitas, et definitas fuisse sub poena nullitatis actorum inde secutorum, auctoritate, et tenore praefatis itidem harum serie interdicimus, ac omnibus, et singulis Ordinis praedicti Professoribus sub poenis superius expressis eo ipso absque alia declaratione irremissibiliter incurrendis, ne ipsi ad Saecularia Tribunalia adversus ea, quae a dictis Superioribus, vel ab hac Sancta Sede acta, aut decreta fuerint sub quovis praetextu appellare, aut quovis modo recurrere audeant, seu praesumant, seu per interpositas personas praemissa peragere curent, et faciant, dicta auctoritate prohibemus. Concedimus quoque Superioribus dicti Ordinis, ut ipsi contra similia, ac superius expressa, et in ejusmodi literis contenta perpetrantes, et hisce nostris literis parere recusantes etiam per simplicem denunciationem servata tamen forma Constitutionum praefati Ordinis procedere possint. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab iis inviolabiliter observari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quae in dictis literis concessa sunt non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in judicio, quam extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die xxiv. Maij Millesimo septingentesimo quadragesimo nono, Pontificatus Nostri Anno nono.

D. Cardinalis Passioneus.

DE PRÆPARATIONE XIX.

Ad Annum Universalis Jubilaei, Epistola Encyclica ad omnes Patriarchas, Archiepiscopos, atque Episcopos.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater.

Fideles ad sacram peregrinationem invitati fuerunt per literas Apostolicas.

§. 1. Apostolica Constitutio a Nobis nuper promulgata, in qua Sanctioris Anni solemnitatem Christifidelibus denunciavimus, eosdem invitat, ut sacris Peregrinationibus se se committant, ac opus perficiant, quod in veteri Testamento Dei jussa, in primaevis Ecclesiae seculis frequentior ad sacra Jerosolymorum loca accessus, ac perpetua consuetudo, quae vel ipsos Imperatores ac Reges ad hujus nostrae almae Urbis sacra monumenta, et prae caeteris ad beata Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum Sepulcra invisenda perduxit, satis commendant: opus denique, quod ab haereticis male habitum, a nostris Controversiarum Tractatoribus multa vi, solidisque rationibus fuit vindicatum. Si enim ab iis, qui Ecclesiarum regimini praeficiuntur, ejusmodi Peregrinationes, qua decet methodo ac ordine instituantur, pietatis ac religionis stimulos conciliant iis omnibus, qui sobrio pacatoque animo rem ipsam introspiciunt, ac veros, quibus ea circumscribimus limites contemplantur.

Hujusmodi peregrinationum praecepta in Lege veteri.

§. 2. Jussit Deus in Lege veteri, ut omnes Israelitarum filii ter quotannis Tabernaculum, sive ad Domini Templum devoti accederent: *Tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu Domini Dei tui in loco, quem elegerit: in solemnitate Azymorum, in solemnitate Hebdomadarum, et in solemnitate Tabernaculorum:* ut ex Deuteronomii *cap.* 16. cuique perspectum est. Cui quidem praecepto Elcana, ejusque uxor Anna sedulo obtemperarunt, 1. *Reg. cap.* 1. Et Redemptor noster summopere diligendus, Beata Virgine ejus Matre, ac Sancto Josepho ejus Nutritio comitantibus, ad Templum statis vicibus se contulit; ut legimus *Lucae cap.* 2. Hinc, ut Templum a Salomone constructum vel ipsae Gentes frequentiores adirent, ideo Salomon Deum precatus est, ut exterarum Gentium, etsi Israelitis non accensorentur, quae post longos itinerum tractus Templum invisirent, precibus

benignus annueret: *Insuper et alienigena, qui non est de populo tuo Israel, cum venerit de terra longinqua propter nomen tuum (audietur enim nomen tuum magnum, et manus tua fortis, et brachium tuum extentum ubique) . . . tu exaudies in Coelo, in firmamento habitaculi tui, et facies omnia, pro quibus invocaverit te alienigena.* Prostant haec verba 3. *Reg. c.* 8.

Christianorum cemeteria ad sacra Palaestinae loca.

§. 3. Splendidum testimonium suppeditat Eusebius *Histor. Ecclesiast. lib.* 6. *cap.* 11., ubi Sancti Alexandri Cappadociae Episcopi adventum in Jerosolymorum Urbem commemorat, ut sacra illa loca intueretur ac coleret, inquiens: *Divino admonitus oraculo Alexander, cum ex Cappadocia, in qua primum Episcopus fuerat ordinatus, Jerosolymam profectus fuisset, tum orandi, tum locorum cisendorum gratia.* Sed longe praestantiora sunt, quae in rem hanc prodicit S. Hieronymus *in epist. modo* 46. *olim* 17. hisce verbis: *Longum est nunc ab Ascensu Domini usque ad praesentem diem per singulas aetates currere, qui Episcoporum, qui Martyrum, qui eloquentium in doctrina Christiana virorum venerint Jerosolymam, putantes, minus se religionis, minus habere scientiae, nec summam, ut dicitur, manum accepisse virtutum, nisi in illis Christum adorassent locis, de quibus primum Evangelium de patibulo coruscaverat.*

De Peregrinationibus ad Limina Apostolorum, testimonia illustriora.

§. 4. Nostra non interest longiorem sermonem hic attexere de frequentiori Regum, Episcoporum, atque Ecclesiae Praelatorum, nec non Fidelium pene omnium accessu, ac assiduis ad Limina Apostolorum Peregrinationibus; cum provinciam hanc universam praeoccupaverint celebres aliquot eruditi nimirum Onuphrius Panvinus in suo *de praestantia Basilicae Vaticanae* Tractatu, quem Nos in minoribus adhuc positi, hoc est inter Vaticanae Basilicae Canonicos cooptati, atque Archivi ejusdem Basilicae Praefectumram agentes, plurics perlegimus nondum typis impressum, et in Tabulario Basilicae diligenter servatum; Jacobus Gretserus *tom.* 4. novae Operum editionis *lib.* 2. *de sacris Peregrinationibus cap.* 12. *et seqq.* Coccius *lib.* 5. *Thes. Catholic. cap.* 17. Stanislaus Hosius *cap. de Caeremoniis, quae desumuntur a laco;* Rutilius Benzonius *de anno Sancti Jubilaei lib.* 6. *cap.* 1. *et seq.* Drexellius *tom.* 13. edition. Monachii *par.* 1. *cap.* 7. *pag.* 126. *et seqq.*; et nuperus Trombella *de Cultu Sanctor. tom.* 1. *par.* 2. *cap.* 46. *et seq.* Juvabit tamen ex Marculfo Monacho, qui vixit saeculo Ecclesiae septimo, formulam, cujus memorati Scriptores nunquam meminere, hic producere, ut palam fiat, quo ritu ac methodo conscribi erentur commendatitiae literae, quae ad Summum Pontificem, ac Episcopos dabantur, in gratiam eorum, qui Romam ad Apostolorum Limina progrediebantur. Prostat haec formula *in lib.* 2. *cap.* 49. eaque sic habet: *Portitor iste, radio inflammante divino; non, ut plerisque mos est, vacandi, sive ut alii leguut, vagandi causa, sed propter nomen Domini itinera ardua, et laboriosa parvi pendens, ob lucrandam Orationem Limina Sanctorum Apostolorum Domini Petri et Pauli adire cupiens, a mea parvitate se petiit vestrae commendari Almitati.* S. Joannes Chrisostomus in libro, cui titulus, *Quod Christus sit Deus, tom.* 1. editionis Parisiensis anni 1718. *pag.* 570. *num.* 9. ita ad rem nostram scribit: *In Regia Urbe Roma, missis aliis omnibus, ad Sepulcra Piscatoris, et tentoriorum Opifices, accurrunt Imperatores, Consules, Exercituum Duces.* Carolum Magnum Imperatorem septem supra quadraginta annorum spatio, religionis stimulo ductum Romam quater accessisse, Eginardus testatur, inquiens: *Carolus Magnus intra annos quadraginta septem, quater Romam ad vota persolvenda, et orandum profectus est.* Neque omittendum splendidum Nicolai I., qui nono saeculo floruit, testimonium, quo frequentissimae ad hanc Urbem Peregrinationes, ad beatos Apostoli Petri Cineres institutae, commemorantur. *Tanta millia hominum* (verba sunt Nicolai *in epist.* 8. ad Michaelem Imperatorem) *Protectiani ac intercessioni Beati Apostolorum Principis Petri ex omnibus finibus terrae properantium se se quotidie conferunt, et usque in finem vitae suae apud ejus Limina semet mansura propanunt, ut praeter illud quo vas e Coelo submissum, in quo cunctorum ostensa sunt eidem Beato Petro horum omnium rectori animantium genera, Catholicam signat Ecclesiam, etiam ipsa sala Romanorum Urbs, apud quam ejusdem Apostoli corporalis praesentia sedule veneratur, ipsius vasis cunctas dignascatur in se continere universorum animalium (quae homines intelligunter spiritualiter) nationes.*

Formula Literae commendatitiae pro peregrinantibus ad ea, apud Marculfum.

Apologiae pro sacris peregrinationibus conscriptae, et Conciliorum Canones indicantur.

§. 5. Quod vero ant ad nostros Controversiarum Scriptores attinet, qui pios ad sacra loca secessus ab haereticorum calumniis egregie vindicarunt, aut ad solertem Ecclesiae Praelatorum oeconomiam spectat, ut ejusmodi

Peregrinationes, semotis quibusque scandalis, rite atque ex ordine perficerentur; Nos, quibus non est animus Dissertationem, aut Tractatum elucubrandi, ea duntaxat innuimus, quae literis consiguarunt Joannes Aurelianensis Episcopus, noni saeculi Scriptor, contra Claudium Taurinensem, in sacras Imagines, ideoque in sacras etiam Peregrinationes infensum, et Aegidius Carlerius Ecclesiae Cameracensis Decanus in celebri Oratione Basileae habita contra errores Nicolai Taboritae, in qua, solidioris doctrinae argumentis, quaecumque ab adversario contra sacra Fidelium itinera objiciebantur, plane dissolvit, ut patet Orationem legenti *in tom.* 8. *Collectionis Conciliorum* Harduini *pag.* 1896. *et seqq.* Ea item consulenda, quae in Concilio Cabilonensi secundo *ann.* 813. *cap.* 45. et uberius in Concilio Bituricensi *anno* 1584. *tom.* 10. *memoratae Collectionis pag.* 1466. *et seqq.* sancita sunt; patebit enim, Canones aliquot fuisse procusos ad quaevis absurda tollenda, quae in sacras Peregrinationes irrepere potuissent. Nec silentio praetereunda, quae in rem hanc sedula cura in unum collegit Laurentius Bochelli *in Decretis Ecclesiae Gallicanae lib.* 4. *cit.* 14. *de Peregrinationibus*.

Quid sentiendum de duobus Opusculis S. Gregorio Nysseno tributis.

§. 6. Neque vero ignoramus duo illa S. Gregorii Nysseni Opuscula, alterum *de iis, qui adeunt Jerosolymam*, alterum *ad Eustatiam, Ambrosiam, et Basilissam*, quae *tom.* 3. *ejus Operum* editionis Parisiensis anni 1638. *pag.* 651. *et seqq.* inseruntur; quibus abutuntur heterodoxi, ut pios Fidelium ad sacra loca secessus irrideant, ac damnent. Novimus etiam gravem controversiam ab eruditis super Opusculorum veritate excitatam. Genuina fatentur Lippomanus, Baronius, Natalis Alexander, Tillemontius, Ceillerus; dubia censet Cardinalis Bellarminus: tamquam supposititia et apocrypha damnat Gretserus; idque multis rationibus probare contendit in accuratis adnotationibus, quas *pag.* 71. *et seqq. tom.* 3. *praefatae editionis* impressas legimus. Haec tamen controversia sepositа; esto Opuscula genuina dicamus; esto in abusus, qui occasione Peregrinationum ad sacra Jerosolymorum loca irrepserant, S. Gregorium insurrexisse concedamus; esto praeposteram sententiam illorum, qui hasce Peregrinationes ad aeternam salutem consequendam omnino necessarias affirmabant, proscribamus; nihil inde conficitur, quod veritatem a Nobis supra propositam convellat, aut infirmet. Non enim sacrorum itinerum necessitatem obtrudimus, sed utilitatem duntaxat commendamus: neque absurda, quae in longis itinerum Tractibus aliquando insurgunt, propugnamus; sed, ut infra patebit, opportunis remediis praecavemus, ne scandala suboriantur. Quod si S. Doctor zelo pietatis abreptus, vehementiori fortasse stylo in sacras Jerosolymorum Peregrinationes aliquando obloquatur; aut de pravis Peregrinorum moribus duriores quaepiam sententiae excipiendae sunt; aut communis Ecclesiae sensus ac ritus, qui sacra Christianorum itinera, modo qua decet modestia ac disciplina instituantur, piis ac devotis operibus accenset, privato Doctoris, etsi sanctitatis ac doctrinae laude celeberrimi, judicio anteponendus.

Quinam ad Urbem, et quibus conditionibus, mittentur.

§. 7. Nostra haec invitatio ipsos cum primis Venerabiles Fratres Ecclesiarum Episcopos complectitur; modo corporis salus id ferat, nullumque ex Pastoris absentia gregi concredito obventurum sit detrimentum. Oportet vero meminerint, plerosque Praedecessorum, eorum saltem, quos longiora itinera ab Urbe non dissociabant, quotannis in sanctam Civitatem se contulisse, ut conjunctim cum Romano Pontifice SS. Apostolorum Petri et Pauli Festa celebrarent; ut *ex epistola* 13. *et* 16. S. Paulini satis compertum est. Hortamur etiam Sacerdotes, atque ex Clero reliquos; modo, ut par est, dimissoriales Episcoporum Literas secum ferant: non enim a Nobis lex ista nunc primum indicitur, cujus jam tum a vetustis Ecclesiae saeculis apertissima occurrit mentio; ut patet *ex Canone* 41. *et* 42. *Concilii Laodiceni an.* 372. penes Harduinum *tom.* 1. *pag.* 789. et 790. Hortamur et Regulares; modo opportuna Superiorum, quos tamen hac in re benigniores fore confidimus, accedat voluntas. Pari studio Laicos hortamur; modo, antequam itineri se se committant, aut a Parocho aut a Confessario, quid sibi expediat, probe intellexerint. Ne autem conscientiarum moderatores et consiliarii facile hallucinentur, ea nosse, ac prae oculis habere debent, quae hisce in casibus Theologi, ac prae caeteris Theophilus Raynaudus *tom.* 15. *suorum Operum*, in Tractatu, qui inscribitur *Heteroclita spiritualia pag.* 217. *num.* 13. sedulo examinanda proponunt. *Peregrinatio*, ita Raynaudus, *est opus supererogationis, et pertinet ad cultum voluntarium, quem par non est officere actibus virtutis*

Episcopi.

Regulares.

Laici.

ex obligatione exercendis. Sic maritus, qui vinculo conjugii adstringitur adhaerere uxori, male faciet, si, uxore reluctante, longam Peregrinationem, ea domi relicta, suscipiat etc. Immo, quamvis uxor consentiret, posset tamen Peregrinatio longa mariti continere heteroclisim, si per eam absentiam in alterutro conjugum verisimile periculum labefactandae virtutis timeretur. Æque ex hoc capite anomala esset Peregrinatio patrisfamilias, qui cum necessarius esset domi ad sustentationem familiae, deberetque suis laborare, et thesaurizare, vellet tamen domo abesse, et ad haec aut illa sacra monumenta discursare. Idem pronunciatum esto de eo, qui obaeratus, nec habens aliunde, unde dissolvat debita, quam si alicubi haereat, et laboret, eligit tamen visere loca sancta. Norunt omnes Plenariam peccatorum Indulgentiam, quam Urbanus II. in Concilio Claromontano iis elargitus est, qui Crucis insignia gestantes, ad sacra Jerosolymorum loca recuperanda, sacrae militiae nomen darent: *Quicunque pro sola devotione, non pro honoris, vel pecuniae adeptione, ad liberandam Ecclesiam Dei Jerusalem profectus fuerit, iter illud pro omni poenitentia reputetur:* verba sunt memorati Concilii, quod *anno* 1095. celebratum est, atque *tom.* 10. Labbeanae editionis inseritur. D. Thomas, *quodlibet.* 4. *art.* 11. hac quaestione proposita: *Utrum vir possit accipere Crucem, si de ejus incontinentia timeatur,* eamdem, quam supra statuimus, doctrinam secutus, ita quaestionem absolvit: *Ex necessitate viro imminet, ut gerat Crucem uxoris, quia caput mulieris est vir. Sed, quod accipiat Crucem ad transfretandum, subjacet propriae voluntati. Unde si uxor sit talis, quae sequi non possit propter aliquod impedimentum, et de ejus incontinentia timeatur, non est ei consulendum, ut accipiat Crucem, et dimittat uxorem; secus autem est, si uxor continere voluntarie proponat, aut velit, et possit sequi virum suum.* Sed nec ipsas quidem Mulieres, modo clausurae legibus non teneantur, arcemus, quominus Anni Jubilaei tempore, si ita illis expediat, Romam accedant. Multa enim praesto sunt, quae sacra mulierum itinera commendant exempla. S. Helenam ad sacra loca proporantem S. Ambrosius describit. Eudoxiae, quae Theodosio nupsit, Peregrinationes ad Urbem Jerosolimam Socrates commemorat. Paulam Matronam Romanam in Terrae sanctae locis lustrandis solicitam exhibet Sanctus Hieronymus. Nec minori studio S. Birgitta Compostellam, ac Romam, ut Sanctorum Apostolorum Limina deoscularetur, perrexit. Ad haec, Nos ipsi, quo tempore diuturniorem in hac Urbe Sanctae Sedis servitio obstricti moram traximus, do frequenti mulierum adventu, citra ullum aetatis, aut conditionis discrimen, testes sumus. Verum, ne ubi sedulus Paterfamilias frumentum seminat, inimicus homo zizania commisceat, eos omnes, quibus disciplinae ac morum custodia est concredita, monemus, ac in Domino obsceramus, ut sedulo caveant, ne ullus pateat aditus criminibus, quae facili negotio a mulierum aetate, ab eorum, quibus sociantur, indole, ingenio, ac sexu dissimili, suam ducunt originem. Quod si mulieres viro alligatae itineri se committant, ea cum primis cura adhibenda est, ut, viris absentibus, fratrum custodiae commendentur, aut saltem iis custodiendae tradantur, quos propinquitatis gradus, et a quavis suspicione alienos, et in pudicitia servanda probet solicitos.

Mulieres.

Quousque veneratione prosequendi sint SS. Apostolorum sinacres.

§. 8. Jam vero reliquum est, ut, quo tandem nostra haec invitatio spectet, aperiamus. Id vero satis explicare non possumus, nisi quaedam scitu digna, a sanctis Patribus, atque Ecclesiasticae Historiae monumentis petita, primo loco statuamus. Sanctus Joannes Chrysostomus *Homil.* 32. *in Epistolam ad Romanos tom.* 9. *praefatae editionis pag.* 757. Urbem Romam laude dignam affirmat, quod illius amplitudo vetustas, pulcritudo, populi frequentia, divitiae, ac victoriae, quas bello reportavit, multam intuentium animis excitent admirationem. Verum haec illi non erat praecipue commendationis materies. Aliud quidpiam in Urbe Roma intuebatur, quod nedum laudes ab ore eliceret, sed insuper amorem ac desiderium excitaret quammaximum; ipsa nimirum Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli sacra Lipsana, ex quibus longe majori gloria ac dignitate Roma nobilitatur. *Propterea,* inquit S. Doctor, *quamquam aliunde illam laudare possim, a magnitudine, ab antiquitate, a pulcritudine, a populi frequentia, a potentia, a divitiis, a rebus in bello fortiter gestis. Sed missis illis omnibus, ideo illam beatam praedico, quia Paulus et dum viveret, illis scripsit, atque ipsos ita dilexit, ac praesens ipsos allocutus est, et vitam ibidem clausit; ideoque hinc clarior est Civitas, quam ex aliis omnibus: ac, quemadmodum corpus magnum et robustum, duos illa*

Urbs habet oculos splendentes, horum videlicet Sanctorum Corpora. Non ita splendet Coelum, cum radios Sol emittit, ut Romanorum Urbs duas illas lucernas habens per totum Orbem lucem emittentes. Hinc charitatis igne succensus, quae praesens intueri non poterat, Beatorum Apostolorum Corpora absens venerabatur: atque, ut aliquando Romam posset accedere, veluti morae impatiens, summis optabat votis: *Quis mihi nunc dederit*, sic ille prosequitur, *ut Corpus Pauli circumplectar, ut sepulcro haeream, ut pulverem videam Corporis illius, quae Christo deerant, adimplentis, stigmata illius gestantis, praedicationem ibique disseminantis?* et post pauca: *Vellem sepulcrum videre, ubi jacent arma justitiae, arma lucis, membra nunc viventia, et mortua dum ille viveret, in quibus omnibus vivebat Christus, quae crucifixa erant mundo, membra Christi, quae Christum induebant, templum spiritus, aedificium sanctum, quae spiritu ligata erant, quae confixa erant timore Dei, quae stigmata Christi habebant. Hoc Corpus Urbem illam quasi moenia cingit, quod omni turre, et vallis innumeris tutius est; et cum hoc etiam Petri Corpus; nam illum viventem honoravit: Ascendi, inquit, videre Petrum.*

Ab Chrysostomo Homini viseuda in Urbe.

§. 9. Et Nos igitur S. Joannis Chrysostomi exempla secuti, affirmare tuto possumus, nostram hanc Urbem Romam amplissimis aedificiis, ac miro instructam ornatu, dignam esse, quae spectatorum oculos allicat ac trahat. Verum vota, nostraque ad fidelem populum hortamenta hic non sistunt. Haec praecipua Romae laus est, quod Catholicae Religionis Caput, ac unitatis Centrum in ea sedem fixerit. Hoc dignum Urbe Roma spectaculum, apertissima monumenta disjectae penitus Idololatriae, quae tandiu Urbem hanc Orbis dominam sibi subjecerat, contemplari. Perspectam habent Eruditi sententiam Petri Angeli Bargaei in celebri Epistola *de privatorum publicorumque aedificiorum Urbis Romae eversoribus*, qua probare contendit, magnifica Theatrorum, Thermarum, Templorumque aedificia, ac innumera Idolorum simulacra, non jam a Gothis, Vandalis, aliisque efferatis gentibus fuisse disjecta; sed a Romanis Pontificibus, ipsoque cum primis Sancto Gregorio Magno, aliisque fidelibus, fuisse prostrata, ut omnem plane Idolatrici cultus memoriam, ac superstitionis irritamentum e medio tollerent. Quidquid vero sit de hujusce sententiae veritate, profecto non defuit, qui nostra aetate operosum Tractatum confecerit de profanis ac superstitiosis Ethnicorum reliquiis, in commodum ac ornamentum Ecclesiarum translatis, addito insuper nomine ac numero Ecclesiarum, qua vel hisce diebus profanis Gentium Templis innixae ac superimpositae; Romae aspiciuntur. Sacras igitur Peregrinationes indicimus, ac religiosam ad memorias Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli accessum suademus, eo consilio, ut fidelis populus ad sacra haec loca eodem feratur pietatis spiritu, quo S. Joannes Chrysostomus, ut supra narravimus, vehementer exarsit; esto illi datum non fuerit sacratiora Urbis Romae loca, vel semel invisere.

Indulgentia Plenaria praecipuae diserta scopus.

§. 10. Nondum vero rationes omnes, quibus nostra haec hortatio innititur, explicavimus. Notum satis, quod *anno* 1300. Bonifacii VIII. tempore contigisse narratur. Fama illico invaluit de Plenaria peccatorum Indulgentia quovis anno centesimo iis concessa, qui Sanctorum Apostolorum adirent Limina. Auctor famae, quae nedum Romae, sed et in aliis Orbis partibus percrebuerat, etsi diu multumque quaesitus, nusquam inventus est. Hinc Bonifacius VIII. anno centesimo tunc recurrente, celeberrimam edidit Constitutionem, cui initium *Antiquorum habet fida relatio*, in qua plenissimam peccatorum veniam concedit iis omnibus, qui vere poenitentes ac confessi, quindecim vicibus, si fuerint extranei, si vero Romani fuerint, triginta vicibus Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli Basilicas visitaverint; ac praeterea cuilibet centesimo futuro anno idem plenissimarum Indulgentiarum beneficium, iisdem sub conditionibus acquirendum, perpetuo sociavit. Universa rei series fido calamo a Jacobo Cajetano Diacono Cardinali S. Georgii in Velabro, ejusdem Pontificis Nepote, conscripta, typis impressa legitur *tom.* 23. *Bibliothecae Maximae Patrum* editionis Lugdunensis *pag.* 937. *et seq.* Notum item centum annorum spatium a Bonifacio VIII. definitum, a Clemente VI. ad annos quinquaginta, ab Urbano VI. ad annos tres ac triginta, ac postremo a Paulo II. ad annos viginti quinque fuisse revocatum: addita insuper a Clemente VI. Lateranensis, ab Urbano VI. Liberianae Basilicae visitatione. In nostra, quam nuper edidimus, Constitutione, nihil de consueta Ecclesiae disciplina, sive quoad Ecclesiarum, sive quoad Visitationum numerum, sive

etiam quoad opera, quae ad lucrandum Indulgentiarum thesaurum praescribuntur, excepta Sacrae Eucharistiae perceptione, quam pure ac merito superaddendam duximus, immutavimus. Atque huc tandem vota nostra ac hortamenta contendunt, ut, quae praecipiuntur in sacris hisce itineribus, pia opera, qua decet humilitate ac devotione impleantur; non enim duntaxat consilii, sed praecepti, ac necessitatis res est, ejusmodi operum implementum. Quo semel posito, verbis iisdem, quibus Augustinus Valerius vigilantissimus Ecclesiae Veronensis Episcopus, mox Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis egregius, *in Pastorali epistola edita anno* 1574. dilectum suae Civitatis ac Dioecesis populum hortatus est, occasione Jubilaei, quod Gregorius XIII. sequenti anno celebravit, universos Christifideles alloquimur, ac monemus. *Fratres*, verba sunt Epistolae ex Italico idiomate in Latinum translata, *Gratia Sancti Spiritus proximo Jubilaei Anno vos Romam accersit; multus item, qui vobis proponitur, thesaurus invitat. Hortor vos omnes, ut vestro pares muneri, jucunditatis stolam, quae bonae conscientiae perpetua comes est, induatis; ita namque fiet, ut hoc Jubilaei Anno sanctificationis gratiam adepti, e sacro itinere reduces, promptiores, quam antea fuistis, Deo servitiis.*

§. 11. Liceat Nobis huc item transferro ipsamet verba, quibus Sanctus Carolus Borromaeus, clarissimus Mediolanensis Ecclesiae Archiepiscopus, geminam ad commissum sibi gregem dedit epistolam, Italico sermone, ut omnium captui se accommodaret, conscriptam; alteram quidem die 10. *Septembris* 1574. hoc est anno Jubilaeum a Gregorio XIII. celebratum praecunte; alteram, absoluto Jubilaei tempore, *anno* 1576. promulgatam. Utriusque epistolae fragmentum latine redditum lubentes exscribimus. Prior Epistola sic habet: *Contemnenda ergo non est, filii charissimi, occasio, ex qua animabus vestris tanta obveniunt emolumenta. Nolite, precamur vos, metu curare laboris quo corpus pauliper lassatur, tanto fraudari bono. Vestram in terrenis commodis ac emolumentis diligentiam perpendite: quorum gratia, longa, ac periculi plena itinera ultro suscipitis, absque eo quod aerumnae, ac incommoda vos terreant, aut labores, qui non semel occurrunt, ab incaepto vos retrahant. Pudeat igitur, quod majora corpori, quam animae, impendatis beneficia. Enimvero si de temporalis oneris dissolutione agatur, aliqui vestrum non dubitant vias etiam difficiliores adire; esto sacra haec itinera, tot tantorumque peccatorum, quae animam gravant, absolutionem impetrent. Haec ratio, filii charissimi, quae animae saluti tam bene consulit, stimulos vobis addat oportet, ut sincerae pietatis, quae Christianos decet, spiritu instructi, sacrum iter suscipiatis, ad quod antiqua Fidelium devotio, ac vetusta populorum ac Principum exempla vos provocant.* Posterioris epistolae, quam, elapso Jubilaei Anno, Sanctus Carolus scripsit, postquam Summus Pontifex, ipso rogante, Plenariam Jubilaei Indulgentiam Mediolanum transmiserat, ut eorum saluti consuleret, qui praecedenti anno Romam non accesserant, verba haec sunt ad rem nostram satis opportuna: *Nostis quaenam fuerint anno praeterito vota nostra, ut nemo vestrum, cujusvis negotii aut impedimenti praetextu, a sacris Peregrinationibus, quae ad Urbem Romam instituendae erant, abstineret. Unumquemque excitavimus, ut ad spirituales divitias sibi comparandas properaret, ac singulari obsequio S. R. E., quae omnium Mater est, veneraretur, Romam accedens, ut corpore praesens Apostolicas benedictiones consequeretur, et Beatorum Petri et Pauli sacra Corpora, aliorumque Sanctorum Reliquias coleret; ut vetustas ac venerandas Ecclesias, necnon loca illa innumerorum pene Martyrum sanguine conspersa ac consecrata intueretur. Haec enim Urbs illa est, mysteriis, sacrisque monumentis insignita, singularibus beneficiis a Deo cumulata, cum in ea S. Petri Cathedram perpetuo fixerit; infallibilem Fidei Catholicae veritatem, disciplinae ac morum Magisterium collocaverit. Haec quidem Urbs est, cujus tellus, muri, Arae, Ecclesiae, Martyrum sepulcra, et quidquid oculis observantur, sacrum quid animis ingerit, ut ii experiuntur, ac sentiunt, qui rite comparati sacros illos recessus invisunt. Hinc vos omnes et voce pluries hortati sumus, et literis excitavimus, et itineris a nobis suscepti exemplo monuimus; rati, nostra interesse, huc etiam in re ductorem agere, ac exemplo praeire.*

Simplex peregrinatio ad Jubilaeum consequendum non sufficit.

§. 12. Huc usque nostram hanc Encyclicam Literam producere, tandemque finem imponere meditabamur; verum, praeter spem a Nobis praeconceptam, multa adhuc superesse animadvertimus. Patres Synodi secundae Cabilonensis *anno* 813. *in Canone* 45. apud Harduinum *tom.* 4. *pag.* 1039. *suae Collectionis*,

nonnulla recensent absurda, quae eorum aetate, occasione rei, de qua agimus, invaluerant, et quae fortasse nostris etiam temporibus possent obrepere. *Nam et a quibusdam*, inquit Canon, *qui Romam, Turonumve, et alia quaedam loca sub praetextu orationis inconsulte peragrant, plurimum erratur. Sunt Presbyteri, et Diaconi, et caeteri in Clero constituti, qui negligenter viventes, in eo purgari se a peccatis putant, et ministerio suo fungi debere, si praefata loca attingant. Sunt nihilominus laici, qui putant se impune aut peccare, aut peccasse, quia haec loca frequentant. Sunt adeo vecordes, ut putent, se sanctorum locorum sola visitatione a peccatis purgari.* Alia item sequentium temporum absurda, ex quibus Fidelium Peregrinationes suo frustrantur effectu, commemorat Abbas Albertus Stadensis in Chronico: *Vidi aliquos vidi, vel nunquam, qui redierint meliores de transmarinis partibus, vel de Sanctorum Liminibus.* Ut hisce malis occurrant Patres Cabilonenses, remedia praescribunt, verbis, quae sequuntur: *Qui vero peccata sua Sacerdotibus, in quorum sunt Parochiis, confessi sunt, et ab his agendae poenitentiae consilium acceperunt, si orationibus insistendo, eleemosynas largiendo, vitam emendando, mores componendo Apostolorum Limina, vel quorumlibet Sanctorum invisere desiderant, horum est devotio modis omnibus collaudanda.* Nec remedia dissimulat Abbas Stadensis, inquiens: *Puto ex eo hoc provenire, quod debita devotione nec exeunt, nec redeunt; debent enim tali cogitatione proficisci, quasi essent de saeculo migraturi.* Et Nos igitur, ne Apostolici ministerii partes negligamus, alieno exemplo edocti, malis omnibus avertendis, et iis statuendis, quae ad Indulgentiarum fructum percipiendum necessaria sunt, animum intendamus oportet.

Instructiones, quibus praeparandi sunt populi ad Indulgentiae valorem sentiendum.

§. 13. Notum omnique est, mensium aliquot spatium intercurrere ab eo tempore, quo Anni Jubilaei Bulla Romae evulgatur, ad ipsa sacri Jubilaei Anni primordia; quandoquidem, juxta veterem Ecclesiae disciplinam, ipsa Nativitatis Domini Vigilia, quae Bullae indictionem consequitur, Porta Sancta aperitur, et Jubilaei Annus tunc primum incipit. Hoc mensium aliquot intervallum, otiosum abire non patimur; eo namque utimur, ut interim in variis Urbis Romae partibus Missiones habeantur, quarum utilitatem satis commendavimus in Pastoralibus nostris Edictis, quae Nobis ad Archiepiscopalis Ecclesiae regimen Bononiae commorantibus elucubrata sunt, ac typis edita; moxque in Latinum sermonem translata, iterum recusa sunt. Illud vero Evangelicis Missionum Operariis inculcamus, ut Catecheses ad populum habeant, in quibus Catholicam de Indulgentiis ac universali Jubilaeo doctrinam explicent, iis posthabitis quaestionibus, quae ad puram putamque disceptationem, a Polemicae vel Moralis Theologiae Tractatoribus agitantur. Satis enim erit fideli populo, si bene norit, Sacramento Poenitentiae, modo quis bene illo utatur, culpam poenamque aeternam dimitti; temporalem vero poenam universam perraro tolli, quae idcirco aut satisfactoriis operibus in hac vita, aut post obitum Purgatorii igne superest eluenda: ut docet sacra Synodus Tridentina *sess.* 6. *cap.* 14. *et Can.* 30. *ejusdem sessionis, sub titulo de Justificatione.* Satis item erit, si Christianae plebi innotescat, adesse in Ecclesia indeficientem thesaurum, ex immensa meritorum Christi copia conflatum, cui et alia Sanctorum accedunt merita: hujusce vero thesauri dispensationem, ab eodem Christo Domino, ejus in terris Vicario, hoc est Romano Pontifici fuisse concreditam; ideoque provido Romani Pontificis consilio, justis causis ita suadentibus, modo ampliorem modo contractiorem fieri posse meritorum applicationem, sive per modum Absolutionis pro vivis, sive pro mortuis per modum suffragii: si tamen viventes culpam, poenamque aeternam per poenitentiam deleverint; defuncti vero, Deo in charitate conjuncti ex hac vita migraverint. Porro haec meritorum applicatio, Indulgentiae nomine donatur, quam quisquis rite consequitur, a temporali peccatorum poena liberatur pro mensura applicationis, quam legitimus Dispensator concessit, ac definivit; ut legimus in Summorum Pontificum Constitutionibus, ac, prae caeteris, in celeberrima Decretali Leonis X. Praedecessoris nostri ad Cardinalem Thomam de Vio, alias Cajetanum, quo tempore Legati Apostolici munere in Germania fungebatur. Ex quo sequitur, ut Christifidelibus utilis admodum sit Indulgentiarum usus, ideoque diro anathemate damnanda sit prava illorum sententia, qui aut Indulgentiarum utilitatem denegant, aut Ecclesiae Indulgentias conferendi adimunt potestatem, ut statuit Concilium Tridentinum *sess.* 25. *in Decreto de Indulgentiis.* Postremo monendus erit Chri-

stianus populus, Indulgentiam Anni Jubilaei Plenariam esse, atque ab aliis item Plenariis, quae etiam per modum Jubilaei dispensantur, secerni, quod Sacro Jubilaei Anno Confessariis ad id muneris designatis amplior tribuatur facultas cum absolvendi a peccatis, tum dispensandi super vinculis ac impedimentis quibusdam, quibus non semel poenitentium conscientia irretitur.

Doctrina de Indulgentiis ex Decreto Leonis X.

§. 14. Omissis aliis Summorum Pontificum Constitutionibus, quae cuique obviae sunt, eam duntaxat, quam Leo X. promulgavit, hic duximus exscribendam. Sic vero habet: *Per praesentes tibi significandum duximus, Romanam Ecclesiam, quam reliquae tamquam Matrem sequi tenentur, tradidisse, Romanum Pontificem Petri clavigerum, successorem, et Jesu Christi in terris Vicarium, potestate Clavium, quarum est aperire Regnum Coelorum, tollendo illius in Christifidelibus impedimenta, culpam scilicet et poenam, pro actualibus peccatis debitam; culpam quidem mediante Sacramento Poenitentiae, poenam vero temporalem pro actualibus peccatis secundum divinam justitiam debitam, mediante Ecclesiastica Indulgentia, posse pro rationabilibus causis concedere eisdem Christifidelibus, qui, charitate jungente, membra sunt Christi, sive in hac vita sint, sive in Purgatorio, Indulgentias ex superabundantia meritorum Christi, et Sanctorum; et tam pro vivis, quam pro defunctis, Apostolica auctoritate, Indulgentiam concedendo thesaurum meritorum Jesu Christi et Sanctorum dispensare, et per modum Absolutionis Indulgentiam ipsam conferre, et per modum suffragii illam transferre consuevisse; ac propterea omnes tam vivos, quam defunctos, qui veraciter omnes Indulgentias hujusmodi consecuti fuerint, a tanta temporali poena, secundum divinam justitiam pro peccatis suis actualibus debita, liberari, quanta concessae et acquisitae Indulgentiae aequivalet; et ita ab omnibus teneri, et praedicari debere etc. auctoritate Apostolica etc. decernimus.*

Poenitentia populis inculcanda, ut Indulgentiae fructu potiantur.

§. 15. Haec docuisse sat erit, ut populus ea, quae ad Indulgentiarum materiem pertinent, satis percipiat. Quia vero studendum cum primis est, ut Indulgentiarum fructum Fideles consequantur; hinc ad alia progrediantur oportet, qui sacrarum Missionum ministerio incumbunt. Apostolico instructi zelo, in sacculi corruptelas, quae longe lateque grassantur, sermonem convertant, memores verborum Isaiae *cap.* 58. *Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, et annuntia populo meo scelera eorum, et domui Jacob peccata eorum.* Poenitentiae necessitatem indicant, ac ineluctabilem animae jacturam urgeant, nisi poetentiae ope crimina deleantur: quo pertinet illud Christi Domini, Lucae 13. *Nisi poenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.* Ad haec, divinae misericordiae divitias extollant, quae in eos effunduntur, qui, pravis anteactae vitae moribus omnino rejectis, cor novum, novumque spiritum sibi comparant. Interim vero prae oculis habeant ea Domini verba, Ezechielis *cap.* 18. *Convertimini et agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, et non erit vobis in ruinam iniquitas. Projicite a vobis omnes praevaricationes vestras, in quibus praevaricati estis, et facite vobis cor novum, et spiritum novum . . . Quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus; revertimini, et vivite.* Et cap. 33. *Vivo ego, dicit Dominus Deus: nolo mortem impii, sed ut convertatur impius a via sua, et vivat.*

Confessionum generalium utilitas ostenditur.

§. 16. Proposita virtutis poenitentiae necessitate, ad Sacramentum Poenitentiae sermonem convertant, atque hortamenta, ac monita ingeminent, ut Fideles hoc saluberrimo muniti Sacramento, ad Annum Jubilaei accedant rite dispositi. Hinc ad validam ac utilem peccatorum Confessionem perficiendam populos erudiant; omnimodam necessitatem iterandi Confessiones pridem irritas explicent; omnemque curam adhibeant, ut ii quoque, qui nulla necessitate obstrictos se putant, ad praeterita crimina in Poenitentiae Sacramento iterum manifestanda, atque ad generalem peccatorum Confessionem instituendam facile inducantur. *Licet non sit de necessitate iterum confiteri eadem peccata; tamen propter erubescentiam, quae est magna Poenitentiae pars, ut eorumdem peccatorum iteretur Confessio, reputamus salubre:* verba sunt Praedecessoris nostri Benedicti XI. in Decretali *Inter cunctas, de Privilegiis*, relata inter Extravagantes communes. Quibus consona scribit S. Carolus Borromaeus in suis ad Confessarios Monitis, quae Innocentius XII. Praedecessor noster, ut iis, qui Confessiones audiunt, exemplo essent ac documento, iterum Romae imprimenda curavit. *Confessarii*, ita loquitur S. Carolus, *pro cujusque personae qualitate, opportuno tempore et loco, ad generalem quamdam Confessionem poenitentes exhortentur, ut per hanc, proposita*

omni praeterita vita sibi ob oculos, majori cum alacritate redeant ad Dominum, ac omnes errores, qui potuissent in praecedentibus Confessionibus accidere, resarciant.

Ea commendatur a S. Francisco Salesio, a S. Vincentio a Paulo, et ab ipsis Summis Pontificibus.

§. 17. Hanc ipsam generalium Confessionum utilitatem in suorum Operum locis quamplurimis S. Franciscus Salesius commendat. Praecipua vero sunt, multamque redolent suavitatem verba illa, quae ex epistola ad Viduam Matronam data, hic repetimus, e Gallico sermone Latine reddit: *Accepi literas a Patre tuo, quibus a me postulat, ut aliquid, quod animae saluti profuturum sit, illi aperiam. Lubens, et facilior fortasse, quam par est, votis annuo. Quae illi trado monita, ad duo revocantur capita. Alterum est, sedula ac universalis anteactae vitae discussio, quam generalis Confessio, et par poenitentia sequatur. Hoc enim illud est, quod nemo vir ingenuus ante obitum negligit. Alterum in eo versatur, ut paulatim a mundi illecebris animum studeat avellere.* Ejusmodi epistolae exemplum inseritur *tom.* 1. *illius Operum* editionis Parisiensis anno 1669. *pag.* 914. *num.* 6. In Vita Sancti Vincentii a Paulo Fundatoris Congregationis Missionis, italice scripta, multis agitur de fructu, qui a generalibus Confessionibus, occasione sacrarum Missionum, percipitur. Hinc memoratae Congregationis Regulae ab Apostolica Sede probatae, inter caetera Instituti ministeria illud enumerant. *Confessiones generales totius anteactae vitae suadere, et excipere.* Eodem pertinent verba Urbani VIII. relata in Bulla, quae incipit: *Salvatoris nostri*, qua Institutum praefatae Congregationis confirmatur; ita namque generalium Confessionum usum ac utilitatem commendat: *Ex quorum felicibus successibus* (operum scilicet ac ministeriorum, quae Congregationis Instituto propria sunt ac peculiaria) *evidenter apparet, hoc pium Institutum Deo acceptissimum, hominibus vero utilissimum, prorsusque necessarium esse: ex eo enim, licet non multo ab hinc tempore, rarus antea Confessionum sacramentalium, etiam generalium, et sanctissimae Eucharistiae usus, frequens per Dei gratiam factus est.* Hinc Praedecessor noster Innocentius XII. secum reputans graviores defectus, qui ex irrito praeteritarum Confessionum usu possunt occurrere; in ea, quam post indictum Jubilaei Annum evulgavit Instructione, hisce verbis a Nobis latine redditis, quemlibet peregrinorum hortatur, ut ante discessum universa anteactae vitae crimina iterato aperiat in foro sacramentali: *Discesurus, validam, ac generalem Confessionem praemittat; ac moneatur, ut, hac oblata occasione, id non negligat: ut nimirum medeatur languoribus, quibus Confessiones pridem habitae fortasse laborant.* Sane conscientiarum moderatores uno ore conveniunt, multam ex generalium Confessionum usu percipi utilitatem. Ita namque universa vitae ratio animo obversatur, ex quo hominis timor ac humilitas; major in peccatum horror insurgit; augentur vires, ut quidquid ad malum provocat, propulsetur; jucundissima pax et tranquillitas animo accedit; et, quae praeteritis Confessionibus illata sunt, damna sarciuntur.

Multum vero interest, ut Confessarii munus recte cal leant, et adimpleant.

§. 18. Haud ignoramus, sacramentales Confessiones, sive pro quotidianis excessibus instituantur, sive frustraneas repetant, sive universa vitae crimina in unum colligant, eo, quem expectamus, et summopere expetimus, fructu pariturras, nisi a probis, doctis, ac in sana Ecclesiae doctrina rite instructis poenitentiao Ministris excipiantur. Quo tempore Archiepiscopalis Ecclesiae Bononiensis regimini Nos ipsi praefuimus, nullum in Poenitentiae Ministrum delegimus, quem aut Nos, aut alii coram Nobis, praevio examine, non probaverint; ut scilicet solidum de moribus ac doctrina suppeteret testimonium. Neque vero indefinitam ad Confessiones audiendas eniquam tribuimus auctoritatem, sed certo, ac brevi temporis spatio circumscriptam concessimus; ut semel probati iterum examini subjicerentur, aut a Nobis ipsis, aut Nobis adstantibus perficiendo. Hoc autem sicut multam Confessariis molestiam, ita magnam poenitentibus afferebat utilitatem. Jam vero universalis Ecclesiae regimine usque adeo pressi, ut illi ferendo pene deficiant vires, examen Confessariorum, qui in hac Urbe Roma Sacramentum Poenitentiae administrant, aliorum, de quorum fide ac diligentia Nobis bene sperare licet, judicio reliquimus; et nonnisi semel quotannis, adventante nimirum sacro Quadragesimalis jejunii tempore, Concionatoribus, ac Parochis, qui coram Nobis jussi conveniunt, ea omnia, quae coram muneri, ac animarum saluti expedire videntur, significamus. Sed longe major ac potior Nos urget ratio, ut, occasione Anni Jubilaei, qui propediem venturus est, Confessarius omnes alloquamur, quibus idcirco, ea,

qua possumus, verborum vi atque animi contentione, haec, quae sequuntur, monita ac hortamenta praebeamus.

Ut Poenitentium conscientiam investigent atque ipsa remedia praebeant.

§. 19. Primo loco monemus, ut meminerint, suscepti muneris partes non implere, immo vero gravioris criminis reos esse eos omnes, qui cum in sacro Poenitentiae Tribunali resident, nulla tacti solicitudine, poenitentes audiunt, non monent, non interrogant, sed expleta criminum enumeratione, Absolutionis formam illico proferunt. Id sane a solertis Medici, qui oleum, ac vinum vulneri infundit, moribus nimis alienum est. Equidem Medicum agit quisquis Poenitentiae Sacramentum ministrat; hinc debet nedum criminum circumstantias, sed etiam illius, qui in crimina lapsus est, indolem ac ingenium sedulo inspicere, ut illi praesto sit opportunis remediis, ex quibus animae salutem consequatur. *Sacerdos autem sit discretus, et cautus, ut more periti Medici similiter infundat vinum et oleum vulneribus sauciati, diligenter inquirens et peccatoris circumstantias, et peccati, per quas prudenter intelligat, quale illi debeat consilium praebere, et ejusmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad sanandum aegrotum:* verbis utimur clarissimi Praedecessoris nostri Innocentii Papae III. in Generali Concilio Lateranensi *Cap. Omnis utriusque sexus, de Poenitentiis et remissionibus*. Consonat Rituale Romanum a Paulo V. nostro item Praedecessore Apostolica Constitutione probatum, *in tit. de Sacramento Poenitentiae*, ubi sic loquitur: *Si poenitens numerum et species, et circumstantias peccatorum non expresserit, eum Sacerdos prudenter interroget*. Quod si Confessarius probe norit, poenitentem aliquibus peccatis gravari, quae nondum aperuit, sive ex oblivione, quod imos conscientiae recessus non satis exploraverit, sive ex crassiori ignorantia, quae tamen culpa non vacal, cum putet sibi licere, quod re ipsa nefas est; e re erit Confessarii, ne alioqui necessaria integritate Confessio fraudetur, caute ac prudenter in memoriam poenitentis revocare, quae omisit, illumque monere ac corrigere, ut rite comparatus Sacramenti Poenitentiae fructum percipiat. Ita sentit S. Bernardinus Senensis *tom. 2. serm. 27. artic. 2. cap. 3. pag.* 167., ubi quaestione proposita, *an Confessor teneatur diligenter perscrutari, et examinare conscientiam peccatoris*, affirmando respondet: idque locum habere, ait, non solum in iis, quae poenitens *propter negligentiam, vel propter verecundiam* omittit, sed et in iis, quae ignorans tacet; *eo quod peccatores ignorant, quae Dei sunt: unde si Confessor audierit aliquid de poenitente, vel scivit per aliquam probabilem conjecturam; id debet poenitenti ad memoriam reducere; quia potest timeri, quod poenitens ignoret ignorantia crassa, quae non excusat secundum Guillelmum; vel quia forte non intelligit illud esse peccatum; nam, secundum Isidorum, ignorans quotidie peccat, et ignorat.*

Scriptorum communis doctrina in hac materia.

§. 20. Obvia haec sunt apud Theologos, ne iis quidem exceptis, qui inter rigidioris disciplinae magistros enumerandi non sunt. Non enim res hic agitur de ignorantia, ut ajunt, invincibili juris positivi, ex qua poenitens in absurdum quidpiam, uni Confessario notum, prolapsus est; et si forte, quod poenitens ignoret, monitus disceret, gravioris mali occasio inde sequi posset: sed vincibilis ignorantia locum habet; cum poenitens aut crimina ignoret, quae tamen nosse debet; aut in iis versetur facti circumstantiis, quae Confessario dissimulante, peccatorem in pravo opere obfirmant, non sine aliorum scandalo; cum quis arbitretur, ea sibi licere, quae ab iis, qui Ecclesiae Sacramenta frequentant, impune exerceri animadvertit. Hisce in casibus concors Theologorum sententia est, Confessarium teneri monitis ac interrogationibus poenitenti opem ferre, quamvis inde poenitentis tristitiam secuturam agnoscat. Quod si Confessarii monitis par exitus tunc non respondeat, adhuc sperare licet, ea in posterum, adjuvante Domino, profutura. Inter Theologos, qui aut Praedicatorum Ordini accensentur, aut Divi Thomae doctrinae subscribunt, consulantur Soto *in 4. Sententiar. dist.* 18. *quaest.* 2. *tit* 4. ac Sylvius *in* 3. *par. D. Thomae tom.* 4. *quaest.* 9. *art.* 2. *ad* 7. Inter Franciscanae Familiae alumnos, caeterosque Scoti discipulos, Cardinalis de Laureaca *in 4. Sentent. tom.* 2. *de Sacrament. Poeniten. disput.* 21. *art.* 3. *n.* 64. *et sequentibus*. Inter Societatis Jesu Scriptores, Suarosius *in* 3. *part. D. Thomae disp.* 32. *sect.* 3. *et.* 4. *tom.* 4. Theophilus Raynaudus *tom.* 16. *Heterodit. spiritual. punct.* 9. *n.* 4. Gabriel Antonius *tract. de Poenitent. art.* 3. *quaest.* 3. et Cardinalis de Lugo *de Sacram. Poenitent. disput.* 22. *sect.* 2. ubi animarum salutis studio fervens, multa in rem hanc profert contra Episcoporum, Praelatorum, Principum, ac Gu-

bernatorum desides Confessarios, qui licet in sacro Poenitentiae foro nullam de publicis criminibus accusationem excipiant, taciti quiescunt, nullaque hortatione praemissa, praecipiti judicio Absolutionis beneficium dispensant. *Infero secundo*, sic ille loquitur, *quid dicendum sit de objectione, quam habent Confessarii Praelatorum, Principum, Gubernatorum, et similium, quando vident, aut sciunt, ipsos non satisfacere revera suo debito circa collationem beneficiorum, electionem ministrorum, subditorum gubernationem, circa eleemosynas ex superfluis faciendas de redditibus Ecclesiasticis, et alia similia: de quibus illud notandum est, raro contingere, quod ignorantia sit invincibilis, et inculpabilis; item raro contingere, quod ignorantia illa non afferat secum scandalum in subditis, qui facile putant licita quae a Praelatis et Principibus fieri vident; vel certe non afferat damnum commune. Quare regulariter Confessarius tenetur admonere poenitentem, quicumque ille sit, de sua obligatione: nec satisfacit suo muneri, absolvendo a peccatis, quae poenitens dicit, sed potius imponit suis humeris peccata caetera et errores, quos in poenitente dissimulat, et caeco caecum ducente, ambo in aeternam foveam cadent. Si formidet ergo potentis faciem, non assumat sibi Pastoris officium; sed modeste se excuset tamquam minus aptum ad illud onus portandum.* Quae quidem saluberrima Cardinalis de Lugo sententia, non solum eos Sacramenti Ministros complectitur, qui Episcoporum ac Principum Confessiones excipiunt, sed pari jure eos omnes Confessarios perstringit, qui poenitentes audiunt, quorum mores, ac vitae exempla in proxima peccati occasione versantur, sin minus in externis actibus, saltem in pravis cupiditatibus, ac morosis delectationibus, quibus assentiri consueverunt, neque interim ulla tanguntur cura, ut miserum crimonosae vitae statum aperiant.

In casibus dubiis, ne temere, aut ex privata opinione de iis judicetur.

§. 21. Alterum pro Confessariis monitum illud est, ut, si forte contingat (solet autem frequentius contingere) Confessionis Ministrum aliquid a poenitentibus audire, quod peculiari examine dignum sit, caveat, ne, divinando, respondeat; sed, opportuno tempore ac consilio primum adhibitis, rem expediat. Optandum sane esset, ut quilibet Confessarius ea polleret scientia, quam eminentem appellant: verum, cum haec dos paucorum sit, necesse omnino est, ut competenti saltem scientia sit instructus. Nec meliora sperare licet; cum Moralis Theologia tot tantasque quaestiones, quae a sacrorum Canonum, et Apostolicarum Constitutionum notitia pendent, complectatur, ut ardua plane res sit, posse aliquem omnia simul bene nosse, atque illico modo quoscumque dissolvere; ut ii solent, qui eminenti scientia praefulgent. Sat igitur erit si inferioris notae Confessarii, ope librorum, quos consulant, difficiliora quaedam, quae in Sacramenti administratione occurrunt, rite expediant; ut scite animadvertit Praedecessor noster Innocentius IV. *in Commentariis ad Cap. Cum in cunctis, num. 2. sub tit. de electione, et electi potestate*, ubi sic loquitur: *Scientia autem reputamus eminentem, quae subtiles quaestiones discutere et definire novit, et in promptu responsiones habet: ille habet mediocrem, qui scit aliquo modo examinare negotia, quamvis ad omnia nesciat respondere, et qui in libris veritatem eorum, quae scire tenetur, scit quaerere, et sic in promptu omnia non habet.* Cum igitur aut difficilior, aut nova quaedam facti species ad Confessarium defertur, ideoque libros evolvere illi necesse sit, non sine sobrietate, ac librorum delectu id agendum. Notum quippe est, in tanto Scriptorum numero aliquos prodiisse, quorum opinio ac sententia Evangelicae simplicitati, ac Sanctorum Patrum doctrinae non bene consonat. *Complures opiniones* (verbis hic utimur Praedecessoris nostri Alexandri VII. Decreto edito *die 7. Septembris* 1665.) *Christianae disciplinae relaxativas, et animarum perniciem inferentes, partim antiquas iterum suscitari, partim noviter prodire, et summam illam luxuriantium ingeniorum licentiam in dies magis excrescere, per quam in rebus ad conscientiam pertinentibus modus opinandi irrepsit alienus omnino ab Evangelica simplicitate, Sanctorumque Patrum doctrina, et quem si pro recta regula Fideles in praxi sequerentur, ingens eruptura esset Christianae vitae corruptela.* Nolumus hac in re pressiorem sermonem instituere; nolumus vexatissimas quaestiones, quae circa Scriptorum fidem, eorumque doctrinae integritatem, agitantur, attingere. Sat erit Confessarios monuisse, ut in re dubia propriae opinioni non innitantur; sed antequam causam dirimant, libros consulant quamplurimos, eos cum primis, quorum doctrina solidior; ac deinde in eam descendat sententiam, quam ratio suadet, ac firmat auctoritas. Nec aliud sane docuimus in nostra Encyclica super usuris,

quae occurrit *ordine* 143. *Bullarii nostri tom.* 1. ubi §. 8. ita scripsimus: *Suis privatis opinionibus ne nimis adhaereant, sed prinsquam responsum reddant, plures Scriptores examinent, qui magis inter caeteros praedicantur: deinde eas partes suscipiant, quas tum ratione, tum auctoritate plane confirmatas intelligent.* Idipsum modo repetimus. Nostra quippe sententia non solis rei usurariae limitibus circumscribitur, sed ea omnia complectitur, quae sive ad forum Sacramentale, sive ad rectum conscientiarum regimen quoquo modo conferre possunt.

Videndum quando, et quibus conferenda, neganda, aut differenda sit absolutio.

§. 22. Monemus tertio, ut Sacramenti Poenitentiae Ministri illud Venerabilis Cardinalis Bellarmini effatum prae oculis habentes: *Non esset tanta facilitas peccandi, si non esset tanta facilitas absolvendi*, et memores propositionum, quas Praedecessores nostri anathematis gladio confixerunt, ac prae caeteris Innocentius XI., qui die 2. *Martii* 1679. Propositionem *ordine* 60. *cum tribus sequentibus* proscripsit, discant, quibus in casibus concedenda, deneganda, aut protrahenda sit Absolutio. *Videat autem diligens Sacerdos, quando, et quibus conferenda, vel neganda; vel differenda sit Absolutio; ne absolvat eos, qui talis beneficii sunt incapaces, quales sunt, qui nulla dant signa doloris, qui odia, et inimicitias deponere, aut aliena, si possunt, restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere; aut alio modo peccata derelinquere, et vitam in melius emendare nolunt, aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publice satisfaciant, et scandalum tollant.* Verba sunt haec, non rigidioris Theologi, sed Ritualis Romani, quod insuper Confessariis inculcat, ut, sive denegent, sive differant Absolutionem, initi ingenio, ac suavi sermone poenitentibus causas denegatae Absolutionis aperiant, ac ostendant ita expedire, ut animae saluti bene consulatur. Illinc illos, ut quantocyus revertantur, invitent, atque animos addant, ut ante reditum, ea omnia, quae illis agenda praescribuntur, rite perficiant, ex qua fiet, ut ad sacramentale forum regressi, Absolutionis beneficio donentur. Ubi vero Absolutionem concedunt, iis potissimum, qui aut raro, aut non sine multis criminibus ad Poenitentiae Sacramentum solent accedere, eos hortari non desinant; vitam, quam sub peccati jugo duxere miserrimam, illis aperiant; criminum turpitudinem explicent: ut nimirum ex corde doleant, ac se in posterum a peccatis recessuros serio

Opportune poenitentibus monendi debent.

proponant. Ratum quippe est, solida ac gravia Confessariorum hortamenta in Poenitentiae foro prolata, longe efficaciora esse sacris Oratorum Concionibus, ut poenitentis animum a vitiis avocent. Solent enim Concionum auditores, quas aure excipiunt increpationes, in alios potius, quam in se ipsos, transferre. Id vero fieri nequit in privatis Confessariorum monitionibus, quae in unum ac individuum poenitentem cadunt, ac in illius faciem vibrantur, absque eo quod aut crimina inficiari possit, aut excusare. Nec Confessarii reprehendi, id fieri non posse, si frequentior poenitentium numerus suadeat brevitatem, jam enim difficultatem dissolvit aurea illa S. Francisci Xaverii sententia apud P. Tursellinum *in ejus Vita lib.* 6. *cap.* 17. hisce verbis concepta: *Confitentibus porro, non festinatam, sed diligentem navandam operam censebat, monens, ut praeoptarent Confessiones paucas rite factas audire, quam multas tenere properatas.*

Satisfactio imponenda pro criminum gravitate.

§. 23. Quartum monitum Satisfactionem attingit, quae Sacramenti Poenitentiae postrema pars est, eaque integralis. Etsi pia Mater Ecclesia humanam commiserans infirmitatem primaevam severitatem nonnihil emolliverit, atque a Canonum Poenitentialium usu recesserit; quandoquidem, ut legimus *in Can. Fraternitatis. dist.* 34. *Defectu nostrorum temporum, quibus non solum merita, sed corpora ipsa hominum defecerunt, districtionis illius non patitur in omnibus manere censuram:* non ideo tamen fas Confessariis sacramentalem Satisfactionem, pro libito, ac tenere imponere; sed hac in re justitiae, prudentiae, ac aequitatis jura debent una componere. *In irrogenda autem satisfactionis poena Sacerdotes nihil sibi suo arbitratu statuendum esse, sed omnia, justitia, prudentia, et pietate dirigenda existimabunt.* Ita statuit Catechismus Romanus in Parochorum utilitatem, jussu Concilii Tridentini elucubratus, et a S. Pio V. Praedecessore nostro in lucem editus, *sub tit. de Poenitentia.* Praieverat eadem Synodus Tridentina *in cap.* 8. *Sess.* 14. *de Poenitentia*, ubi subterrimam hanc doctrinam ita statuit: *Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum spiritus, et prudentia suggeserit, pro qualitate criminum, et poenitentium facultate, salutares, et convenientes satisfactiones injungere, ne, si forte peccatis connivant, et indulgentius cum poenitentibus agant, levissima quaedam opera pro gravissimis delictis*

injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem prae oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novae vitae custodiam, et infirmitatis medicamentum, sed etiam ad praeteritorum peccatorum vindictam, et castigationem; nam claves Sacerdotum non ad solvendum dumtaxat, sed et ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres credunt, et docent. Ut autem ad acceptandam opportunam satisfactionem, quae a Confessariis imponitur, peccatores facilius inducantur, multum proderit Canonum Poenitentialium notitia, qua Confessarius instructus, esto Canones illos in usum non revocet, potest tamen ea uti, ut poenarum, quae olim pro iisdem criminibus statuae fuerant, mensuram explicet: ex quo poenitens, et summam peccatis inesse malitiam agnoscet, et indictae sibi satisfactioni, quae gravior alioqui videri potuisset, lubens acquiescet; facta nimirum comparatione cum iis poenis, quas pro iisdem criminibus subjisset, si remotiori aetate, cum scilicet Poenitentiales Canones adhuc obtinebant, ad Confessarium accessisset, nec ad ea pervenisset tempora, quibus veterum Canonum severitatem benignior Ecclesiae disciplina emollivit. Atque ita quidem ratiocinantur Scriptores quamplurimi pietate ac doctrina praestantes, quorum nomina cum a Nobis *in nostro Tractatu de Synodo lib. 7. cap. 62.* fuerit relata, supervacaneum ducimus ea hic repetere. Illud vero addimus, vitam, moresque Fidelium, qui nostra aetate ad Poenitentiae Sacramentum accedunt, late discriminari ab ea vitae ratione, quae inclytam Agnetem, Imperii dignitate, ac pietatis studio conspicuam, olim commendavit. Cum enim in hanc Urbem, ut ad Sanctorum Apostolorum Limina procumberet, se contulisset, universas praeteritae vitae maculas B. Petro Damiani, eximio S. R. E. Cardinali, aperuit in foro sacramentali; atque inde recessit, nulla a Confessario, imposita satisfactione.

B. Petro Damiani nullam Agneti imperatrici poenitentiam imposuit.

§. 24. Praestat ipsummet B. Petrum Damiani *in Opusculo 56. c. 5. tom. 3. suorum Operum* editionis Parisiensis *pag. 432.* hac de re disserentem, atque in aliorum exemplum ita loquentem audire: *Sed ut hi, qui ad Apostolorum Limina confluunt, Sanctae devotionis tuae salubriter imitentur exemplum, sub arcuna quoque B. Petri confessione, ante Sacrum Altare me sedere fecisti, ac per lugubres gemitus, et amara suspiria, ab ipsa quinquennis infantiae tenera adhuc, et nuper ablactata lenitate coepisti, et tamquam illic ipse Beatus Apostolus corporaliter praesideret, quidquid subtile vel minutum in humanitatis tuae potuit titillare visceribus, quidquid in cogitationibus vanum, quidquid praeterea subrepere potuit in sermone superfluum, fidelibus est relationibus evolutum: ad quod mihi visum est, ut nil aliud confitenti poenitentiae pondus injungerem, nisi ut illud Divinae legationis elogium iterarem: Age quod agis, operare quod operaris: vel illud, quod his, qui Thiatyrae erant, per Angelum mittitur: Non mittam super vos aliud pondus; tantum id, quod habetis, tenete (Apoc. 2.). Nam, Deo teste, ne unum quidem diem jejunii, vel cujuslibet afflictionis indidi; sed, ut in coeptis solummodo sanctis perseverares operibus, imperavi.*

§. 25. At contra, nostris hisce temporibus passim occurrunt peccatores (quo nomine censemur et Nos, et alii fortasse Beati Petri Damiani tempore censebantur) qui non jam in generali criminum exomologesi, sed et in ipsis Confessionibus, quas plures in anno frequentant, atque identidem repetunt, gravioribus criminibus implicantur; ideoque in sacro Poenitentiae foro ea satisfactione digni sunt, quae juxta Concilii Tridentini Canones peccatorum gravitati commensuretur: tum maxime, quod nulla aut fere nulla bona opera eliciunt, si in consueta vivendi ratione permaneant; nec, ut par est, aequo ferunt animo aerumnas, quibus aliquando premuntur: ex quo fit, ut uberiori fructu fraudentur, quem Ecclesiae preces, Sacerdotis ore in poenitentes prolatae, a Deo postulant hisce verbis: *Ut quidquid boni feceris, vel mali patienter sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiae, et praemium vitae aeternae.*

Non ita meminerunt plerique poenitentiam.

§. 26. En igitur, Venerabilis Frater, rerum, quas gessimus, aut etiam gerendas decrevimus, seriem universam tibi propositam; ut quoquot nostram hanc Urbem inhabitant sanctioris Anni spirituales fructus percipiant. Hoc idem in tua Civitate, ac Dioecesi, te agente, praestari vehementer cupimus, ut populus tibi concreditus, qui jamjam venturo anno sacras Peregrinationes ad hanc Urbem suscipiet, par lucrum, eumdemque coelestium bonorum copiam assequatur. Quae de sacramentali Confessione a peregrinis ante discessum instituen-

Alhortatio ad Episcopos ut praemissa in suis Dioecesibus observari curent.

da, hactenus significavimus, Bituricense Concilium *anno* 1584. *in Can.* 2. *tom.* 10. Collectionis Harduini *pag.* 1466. *et seq.* prudenter decreverat hisce verbis: *Praemuniantur debita et integra peccatorum Confessione, et Eucharistiae Sacramento, quicumque ad loca sacra peregrinantur, antequam ire aggrediantur.* Consonat Praedecessor noster Innocentius XII. in ipsa Indictione Anni Jubilaei 1700. ubi salutarem criminum expiationem cum primis urget, atque ita loquitur: *Sanctificamini itaque, filii charissimi, et praeparate corda vestra Domino. Lavamini, mundi estote; auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis Dei, et renovati spiritu mentis vestrae, orationibus insistite, frequentate jejunia, eleemosynas erogate.* Ne autem quis putaret, haec verba ad eos duntaxat, qui Romae degebant, extendi, prudenti consilio alia additit, quibus illos etiam comprehendit, qui Romam venire parati, a suis regionibus nondum recesserant: *His porro Christianae vitae ornamentis instructi, virtutumque praesidiis muniti, impigre, piaque animi alacritate, ad hanc Sanctam in terris Civitatem Dei, veluti ad Thronum gratiae, accedite cum fiducia, ut misericordiam consequamini.*

Quam nocte se gerere debeant, qui sacrum iter aniro cogitant.

§. 27. Te vero, modo Pastoralis officii ministerium id ferat, ad Urbem hanc accedente, certo confidimus, ut, sive iter agas, sive Romae degas, eam vivendi rationem, quam S. Carolus Borromaeus Anno Jubilaei 1575. Romam accedens, Romaeque commoratus, sibi servandam constituit, studeas aemulari. Sacram hanc optimi Praesulis Peregrinationem describit Carolus a Basilica Petri, Novariensis Episcopus, *lib.* 3. Historiae, quam texuit de vita ac gestis S. Caroli. Si vero, ut par est, et Nos summopere optamus, e tua Dioecesi populus Romam commigraturus discedat, in eam spem erigimur, ut, quamdiu peregrinatur, atque hac illac divertit, nihil molestiae illaturus sit iis locorum Praesidibus, quorum interest vigili cura cavere, ne ea suboriantur scandala, quae retroactis temporibus ansam nonnullis praebuere, ut contra sacras Peregrinationes obloquerentur. Cumque Romam pervenerit, omni studio curabimus, ut honestam et morigeram vitam ducat, opera injuncta rite perficiat, Basilicas adeat, variosque Christianae poenitentiae actus exerceat. Enimvero testis est Deus quo studio, quoque conatu in id incumbamus, ut peregrini omnes, qui suas repetent domos, sanctae conversationis, quae Romae viget, exemplo edocti, in Fide stabiles, in virtute fervidi, atque in Apostolicae Sedis obsequio confirmati perseverent. Quae Nobis, eadem et Praedecessori ac Concivi nostro Gregorio XIII. insedit voluntas, cum Jubilaei Annum tunc temporis recurrentem celebraret ut *ex illius Annalibus lib.* 3. *cap.* 24. compertum est. Quibus ita statutis, solidam spem concipimus, ut, adjuvante Domino, cui rem hanc universam humillimis precibus commendamus, peregrini in patriam regressi, ea censura digni non sint, qua S. Hieronymus *in epist.* 58. *ad Paulinum. tom.* 1. *Operum.* edition. Veronens. *pag.* 318. nonnullos, qui sacras Peregrinationes in ipsa Jerosolymorum Urbe confecerant, ita sugillat: *Non Jerosolymis fuisse, sed Jerosolymis bene vixisse, laudandum est.*

Non deerunt Romae subsidia ad poenitentiam recognitionem ad bonorum exercitia.

§. 28. Integro Anni Jubilaei tempore praesto erunt in Urbe Roma Poenitentiarii, aliique ad Confessiones excipiendas designati, qui opportunis facultatibus instructi, poenitentes audiant, ac meritam absolutionem et dispensationem concedant, cum iis, qui Romae degunt, tum aliis qui aliunde confluunt, ut Spiritualis Sanctioris Anni divitias consequantur. Hoc ipso temporis intervallo non deerunt Divini Verbi praecones. Nos ipsi loquemur; loquentur et alii ad id munieris a Nobis designati; ita tamen, ut Theologicae controversiae, quae ad purani putamque Scholarum disputationem pertinent, intactae relinquantur. Illud vero cum Nobis, tum aliis, qui nostro loquentur nomine, curae erit, ut clausulae illius, quam Bullae nostrae inseruimus: *Fidelibus vere poenitentibus, et confessis, Sacraque Communione refectis:* vis ac significatio probe intelligatur. Illud item re atque exemplis demonstrabimus, quam futilis atque inanis sit illorum sententia, qui a Catholica Communione extorres, perperam asserunt, Indulgentiarum usu poenitentiam iuminui, aut etiam e medio tolli. Praeterea, ne quis suspicetur, aut Nos ipsos, aut eos, qui nostra auctoritate Conciones habebunt, in rigidiorem sententiam pronos esse, eamdem sequemur methodum, quam celebris Pater Bourdalove Societatis Jesu sibi proponit, ac sequitur in Sermone snb initium Anni Jubilaei habito, ac typis edito *tom.* 2. *Sermonum pag.* 547. *et seqq.* juxta alteram editionem Parisiis procusam. *an.* 1709.

Quo tempore Bononiae moram traximus, et nostras identidem ad populum Instructiones evulgavimus, quae primum in plures tomos digestae, mox Latine redditae, in unum volumen in folio compactae sunt, unam procudimus, quae *tom.* 3. *Italicae editionis* est *ordine duodecima*, in Latino autem volumine occurrit *quinquagesima tertia*. Porro in hac Instructione, omissis Theologorum disceptationibus, universum Dioecesis nostrae populum monuimus, ac hortati sumus, ut, occasione Plenariae Indulgentiae, quam Praedecessor noster Clemens XII. promulgaverat, injunctis operibus alia pietatis opera superadderet, ac dignos poenitentiae fructus faceret, aureo illo Venerabilis Cardinalis Bellarmini documento *ex tom.* 2. *Controversiarum in tractatu de Indulgentiis lib.* 1. *c.* 12. §. *Ad tertium*, illis proposito: *Accipiunt prudentes Christiani Pontificias Indulgentias, ut simul etiam studeant dignos poenitentiae fructus facere, ac pro suis peccatis Domino satisfacere.* Sed et illud adjecimus, quod Cardinalis Pallavicinus *in Historia Concilii Tridentini lib.* 24. *c.* 12. *num.* 6. adnotavit, falsam nimirum esse illorum sententiam, qui rentur, Christianos, propter Indulgentiarum usum, desides fieri, atque a satisfactione, quae Deo criminum nostrorum vindici praestanda est, avocari. Sane, cum homines dubii omnino sint, an Indulgentiarum fructum re ipsa comparaverint, stimulus pluribus superest, quo urgentur, ut novo salutarium operum ac laborum quaestu, in solidiorem spem eriganturr. Praeterquamquod, opera ad lucrandas Indulgentias statuta, cum in praxim usumque revocantur, pietatem adaugent, atque, ut quotidiano constat experimento, novum inducunt habitum, quo quis semel instructus, alia virtutis opera facilius exequitur. Equidem Bonifacius VIII. Basilicarum visitationem, ab exteris quindecim vicibus, a Romanis vicibus triginta peragendam praescripsit, atque huic operi lucrum Indulgentiarum sociavit. Non ideo tamen caetera pietatis opera silentio praeteriit, immo vero in sua Extravaganti *Antiquorum, de poenitentiis, et remissionibus*, quae inter communes Extravagantes legitur, expressis verbis haec addidit: *Unusquisque tamen plus meretur, et Indulgentiam efficacius consequetur, quo Basilicas ipsas amplius, et devotius frequentabit.* Haec autem iis affinia sunt, quae et Nos supra inculcavimus, monentes, ut, praeter opera, quae praecipiuntur, alia Christifideles exerceant pia opera, quae spiritui ac votis Ecclesiae consona sunt. Nec aliud subindicant ea veteris formulae verba, quibus Praedecessores nostri usi sunt, et Nos item utimur, cum populo solemniter benedicimus. Expleto quippe Benedictionis ritu, Plenaria Indulgentia conceditur; ac praeterea humiles ad Deum funduntur preces, ut adstanti populo nedum *perseverantiam in bonis operibus, sed et cor semper poenitens* tribuat, hoc est, ad nova poenitentiae opera, quibus praeterita expiantur crimina, rite comparatum: quamvis alinnde bene sperare liceat, praeteritorum criminum culpam poenamque aeternam, in Poenitentiae Sacramento fuisse dimissas; et temporalem, quae superest, poenam, ope Indulgentiae, quae pridem conceditur, fuisse dilutam.

§. 29. Apud vulgatum Anastasium in Vitis Praedecessorum nostrorum Zachariae, et Paschalis legimus, nonnullas prope Vaticanum Templum extructas fuisse hospitales domos, in quibus peregrini, qui ad Limina Apostolorum pervenerant, excipiebantur, et reficiebantur. Ejusmodi aedificia, sive temporum, sive hominum injuria, jamdiu eversa sunt. Alia tamen, in variis Urbis locis posita, insignis Romanorum pietas excitavit, ad quae quovis tempore, potissimum vero Sacro Jubilaei Anno, liber patet aditus peregrinis, qui ad Urbem hanc confluunt, ut Beatorum Apostolorum deosculentur Limina, atque Indulgentiarum thesauros acquirant: quibus ea item, quae sive corpori alendo, sive animo piis operibus proborum Sacerdotum ope reficiendo necessaria sunt, abunde suppeditantur. Haec sunt, quae tibi duximus significanda. Atque plena animi Nostri benevolentia tibi, tuoque gregi universo Apostolicam Benedictionem elargimur.

Peregrinis etiam hospitia suppeditant.

Datum ex Arce Castri Gandulphi die 26. Junii 1749. Pontificatus Nostri Anno IX.

SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS, ET DOMINI NOSTRI DOMINI

XIX.[a]

BENEDICTI DIVINA PROVIDENTIA PAPAE XIV.

Literae Apostolicae in forma Brevis, in quibus tres gratiae de novo concediuntur pro Con-

gregationibus Beatissimae Virginis Annuntiatae, Primae Primariae dictae, et eisdem Aggregatis, et Aggregandis; et aliae tres itidem gratiae pro Universa Societate Jesu in omnium Christifidelium utilitatem.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Societatis Jesu Studia, et Zelus commendatur.

Quemadmodum Presbyteri Regulares Societatis Jesu non ultimum locum, et gradum inter tot Religiosos Ordines, Congregationes, et Instituta in Catholica Ecclesia sibi vindicant, quippe qui assiduis laboribus omnes utriusque sexus Cristifideles in omnibus Christianae pietatis, et doctrinae virtutibus, et studiis erudire, et imbuere contendunt; ita omni procul dubio meretur, ut iisdem, quibus Apostolica haec Sancta Sedes nonnullos alios Religiosos Ordines, Congregationes, et Instituta cumulavit, ipsos etiam Apostolicae benignitatis privilegiis, gratiis, et indultis augeamus.

Ejusque Praepositus Generalis.

Itaque demissis precibus dilecti Filii Francisci Retz ejusdem Societatis Jesu Praepositi Generalis ob religiosas virtutes paternae nostrae charitati maxime commendati Nobis, totius Societatis nomine humiliter porrectis inclinati, atque ipsum Franciscum Praepositum Generalem, dictosque Presbyteros specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium duntaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutos fore censentes.

Facultas conceditur asservandi Venerabile Sacramentum in Sacellis domesticis quoties, et quando Praeposito Generali visum fuerit.

Primum iisdem, ut in Cappellis, sive Sacellis, sive Oratoriis domesticis uniuscujusque Domus, Collegii, Tyrocinii, Seminariique, in quibus de more, et juxta dictae Societatis privilegia, et Indulta alias concessa Sacrosanctum Missae Sacrificium celebratur, aliaque pietatis, et regularis Instituti sui officia peraguntur, dummodo decenter ornatis, sacrisque supellectilibus instructis in eleganti Tabernaculo cum Pysside argentea, et cuppa inaurata, et cooperta suo conopaeo serico albi coloris Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum asservandi, quoties tamen, et quandiu Praepositus Generalis pro tempore ita expedire in Domino judicaverit, facultatem perpetuo valituram tenore praesentium Apostolica auctoritate concedimus, et impertimur. Volumus autem, et districte mandamus, ut lampas semper accensa coram Sanctissimo Sacramento inibi habeatur, et Ciborii clavis per Sacristam custodiatur.

Omnes Religiosi frequentur Indulgentiis Congregationum Primae Primariae aggregatarum; nisi iidem ejusdem aderipti, et eosdem frequentarent.

Deinde ut iidem Presbyteri, Clerici, et Laici ejusdem Societatis pro tempore existentes, et neque Congregationibus Primae Primariae dictis, vel eidem aggregatis, seu pro tempore aggregandis adscripti, neque ipsarum Congregationum Oratoria frequentantes, neque visitantes, sed eadem pietatis opera, quae sodales earumdem Congregationum praestare solent, exercentes, ac sive proprias publicas Ecclesias, sive antedicta Oratoria domestica visitantes, easdem Indulgentias, peccatorum remissiones, et poenitentiarum relaxationes, quas consequerentur, si iisdem Congregationibus adscripti, ipsarum Congregationum Oratoria visitarent, consequi possint, et valeant, sine praejudicio aliarum Indulgentiarum ipsis quomodolibet concessarum auctoritate, et tenore paribus indulgemus, et elargimur.

Eadem Indulgentiae Principes Viri, etiam plenariae, et numquam neque pro prima vice, quando adscribuntur frequentantes Congregationem.

Praeterea omnibus, et singulis Regibus, Principibus, Ducibus, et Comitibus supremam potestatem habentibus, eorumque Consanguineis, et Affinibus primi, et secundi gradus duntaxat, qui Congregationis ubique locorum erectis, et erigendis, vel Primae Primariae hujusmodi adscribi petierint, etsi absentibus, eadem tamen pietatis opera, ut praemittitur exercentibus, et aliquam ad eorumdem commodum, et placitum Ecclesiam visitantibus, easdem, ut supra Indulgentias, remissiones, et relaxationes itidem concedimus, et impertimur.

Omnes Christifideles luerantur Indulgentiam 40 horarum si visitent Venerabile, quando ipsum continuo tridui expositum per aliquod tempus in dicta Congregationibus.

Insuper ut omnes, et singuli Christifideles, qui Expositioni Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti in Oratoriis supradictarum Congregationum Primae Primariae, vel eidem aggregatarum, seu pro tempore aggregandarum spatio continui Tridui per aliquod temporis spatium faciendae interfuerint, ibique oraverint, ac caetera injuncta opera praestiterint, Indulgentias, peccatorum remissiones, poenarumque relaxationes, quas consequerentur, si Ecclesiis, in quibus expositio Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti per quadraginta continuas horas fieri solet, visitarent, consequi possint,

et valeant, tenore, et auctoritate paribus itidem concedimus, et impertimur.

Quicumque Christifidelis Exercitia Spiritualia S. Ignatii per quinque dies ad minimum peregerit, indulgentias exercitantibus eidem per octo dies peragendis concessas consequatur.

Deinde cum saepe contingat, ut Exercitia Spiritualia S. Ignatii dicta, quae per octo dies fieri solent, rationabilibus de causis in quibusdam locis, attenta personarum, locorum, et temporum conditione per integras octo dies peragi nequeant, sed ad quinque aliquando, vel sex, vel septem dies duntaxat producantur, hinc est, quod Nos Indulgentias concessas iis, qui per octidnum tantum illa frequentarent, ab iis etiam, qui vel per septem, vel sex, vel quinque saltem continuos dies peregerint lucrari posse concedimus, et indulgemus.

In omnibus Ecclesiis dictae Societatis concedit unum Altare Privilegium quotidianum perpetuum, a Rectore pro tempore destinandum

Denique omnium saluti paterna charitate intenti sacra interdum loca spiritualibus Indulgentiarum muneribus decoramus, ut inde Fidelium Defunctorum Animae e Purgatorii poenis ad aeternam salutem per Dei Misericordiam perduci valeant. Volentes igitur omnes, et singulas Ecclesias tam erectas, quam in posterum erigendas eorumdem Presbyterorum, Societatis Jesu, et in qualibet ex dictis Ecclesiis unum Altare, dummodo nullum aliud Altare Privilegiatum adsit, hac speciali dono illustrare, auctoritate Nobis a Domino tradita, ac de Omnipotentis Dei Misericordia, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ut quandocumque Sacerdos aliquis Secularis, vel cujusvis Ordinis, Congregationis, et Instituti Regularis sacrosanctum Missae Sacrificium pro Anima cujuscumque Christifidelis, quae Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad Altare per ejusmodi Ecclesiae per modum suffragii Indulgentiam consequatur; ita ut ejusdem Domini Nostri Jesu Christi, ac Beatissimae Virginis Mariae, Sanctorumque omnium meritis, sibi suffragantibus a Purgatorii poenis liberetur, concedimus, et indulgemus.

Clausulae confirmatoriae, et pro fide Transumpti adhibendae.

Non obstantibus Nostra, et Cancellariae Nostrae regula de non concedendis Indulgentiis ad instar, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum Transumptis, seu Exemplis etiam inpressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur iisdem praesentibus si forent exhibitae, vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Julii Millesimo septingentesimo quadragesimo nono, Pontificatus Nostri anno nono. Datum 15. Julii anni 1749.

Loco Sigilli.

Cajetanus Amatus.

BENEDICTUS PAPA XIV. XIX.**

Ad futuram rei memoriam.

Ad auferenda, et penitus eliminanda quaecumque, quae impedimento esse possint, quo minus ea, quae pro felici, prosperoque Religiosorum Virorum sub severiori potissimum Regularis disciplinae observantia Omnipotenti Deo, mancipatorum regimine alias statuta, et ordinata debitae executioni demandentur, alacres Apostolicae Auctoritatis, providentiaeque Nostrae partes interponere gestimus. Cum alias Nos ad supplicationem tunc existentium Majoris, Visitatorum, Procuratoris Generalis, et Sociorum Congregationis Eremitarum Camaldulensium Montis Coronae per quasdam Nostras in simili forma Brevis die XVI. Januarii MDCCXLI. expeditas Literas, quarum initium est » Ad futuram rei memoriam. Apostolicae Auctoritatis etc. quaedam Indulta, et Privilegia eidem Congregationi a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris concessa, ac quamplurima Decreta a Congregationibus tunc existentium S. R. E. Cardinalium tam super Disciplina Regulari, quam Negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum, et a Capitulo Generali primodictae Congregationis vigore facultatum Capitulo Generali hujusmodi a Constitutionibus ejusdem Congregationis Auctoritate Apostolica confirmatis attributarum, aliaque ad prosperum ejusmodi Congregationis gubernium conducentia, licet Decreta praedicta alias publicata, et proposita debitae executioni prius demandata fuissent, nihilominus non-

nulla ex illis tunc minime observarentur; Auctoritato Apostolica sub certis modo, et forma tunc expressis confirmavorimus, et approbaverimus, seu de novo concesserimus, quarum tenorem praesentibus pro expresso, et inserto haberi volumus, uberius dicitur continueri; Subinde vero in Dieta primodictae Congregationis postmodum habita, Major, et Visitatores praedicti praedictas Nostras Literas publicari facere curarunt. Porro cum Capitulum Generale memoratae Congregationis Anno MDCCXLV. celebrandum esset, tunc existentes Definitores Generales, penes quos per octo circiter dierum spatium juxta memoratas Constitutiones omnis auctoritas remanet, inscijs coeteris Vocalibus pro celebratione dicti Capituli congregatis, Nobis supplicandum esse existimarunt, quatenus supradictae Literae a Nobis concessae revocarentur, et annullarentur, licet subinde quatuor ex memoratis Definitoribus eorum Dicta revocaverint. Ortis proinde animorum dissidiis, partiumque studiis tam pro firmitate, quam pro revocatione memoratarum Nostrarum Literarum, Nobisque delatis; Nos, qui per omnem vitae Nostrae aetatem nihil curavimus impensius, quam ut e medio sublatis contentionibus, litiumque dissidiis per solam, liquidamque veritatis inspectionem jus suum unicuique tribueretur, perpensis rationibus hinc inde deductis, negotium hujusmodi, ex mera Nostra benignitate ad Capitulum Generale ejusdem Congregationis celebrandum, die III. Maii MDCCXLVI. ad examinandum remisimus, tunc existens Major dictae Congregationis de hujusmodi Nostra voluntate omnes Priores, Vocalesque, qui in Capitulo Generali celebrando locum habere debebant, transmittendo formulam Literae Secretariae Nostrae Status sibi datae, ac Puncta a Nobis ex dictis Nostris Literis desumpta in dicto Capitulo Generali proponenda, examinandaque, certiores facere non praetermisit. Nuper vero (sicut accepimus) Capitulum Generale ejusmodi Congregationis in Eremo Montis Coronae die XXVI. Aprilis proxime elapsi celebratum fuit, et tunc existens Major, vigore facultatis sibi per dictam Epistolam attributae, antequam ad electionem Definitorum deventum esset, eadem Epistola prius publice lecta, omnibus Vocalibus inibi congregatis Puncta, sicut praemittitur, a Nobis praescripta singillatim proponi facere non desivit, ad hoc, ut Ipsi suos sensus per secreta suffragia aperirent. Puncta autem dictis Vocalibus proposita, sunt tenoris, qui sequitur, videlicet.

Punti, che si propongono al Capitolo Generale degl' Eremiti Camaldolesi di Monte Corona, sopra li quali deve votarsi con Voti segreti da tutti, e singoli Vocali del medesimo Capitolo, e riferirne il risultato, e numero de' Voti prò, e contra alla Santità di nostro Signore.

*Primo « Se, oltre il Procurator Generale, e Compagno in Roma, secondo il solito, debba aggiungersi un' altro Compagno. » Fù posto a partito, ed ebbe Voti numero ventitrè in favore, e trè contra « II. – Se debba farsi in qualche Eremo un Professorio nelle Provincie, nelle quali non ritrovasi per allevarsi li noviter Professi nelle materie di Spirito, e delle Scienze » Fù posto a partito con la seguente clausola, cioè: Senza pregiudizio della Osservanza, e sol tanto nella perfezione religiosa, nella Morale, e ne i Studj necessarj, e passò con Voti numero venticinque favorevoli, ed uno contrario » III. « Se li Celleraij, e Censuarj debbano farsi a tenore delle Costituzioni per il Capitolo Conventuale di ciascheduno Eremo, o pure dal Capitolo Generale, o dalla Dieta » Fù posto a partito in questa maniera, cioè, se detti Celleraij, e Censuarj debbansi fare dal Capitolo Generale, e dalla Dieta, et iufra annum dal Tribunale, giusta le Costituzioni, e passò con Voti numero venticinque favorevoli, ed uno contra » IV. « Se debba celebrarsi il Capitolo Generale ogni due anni, e nell' anno intermedio la Dieta, come comandano le Costituzioni, o pure debba prorogarsi a quattro anni. » Fù posto a partito nel seguente modo, cioè « Se il Capitolo Generale debba celebrarsi ogni quattro anni, e la Dieta intermedia di due anni: e non passò, avendo avuti Voti nove favorevoli, e numero diecisette contrarj » V. « Se il Tribunale debba avere un Segretario, e questo della Nazione del P. Maggiore » Fù posto a partito, e passò con Voti numero diecisette favorevoli, e numero nove contrarj » VI. « Se intorno alle Vesti, quando un Religioso passa da un' Eremo all' altro, debba osservarsi l' uso, e consuetudine della Nazione Napolitana » Fu posto a partito con questa dichiarazione, se nelle mutazioni si debba portare dupplicato il Vestiario, e passò con Voti numero ventidue favorevoli, e numero quattro contrarj » VII. « Se nelle medeme Vesti debba conservarsi il modo prescritto dalle Costituzioni in ordine alle Saccoccie, o siano Scarselle, o pure

debbano farsi a tutti due li fianchi » Fù posto a partito con questa dichiarazione: Se le Saccoccie debbano portarsi a' fianchi, e senza alcun' ornamento, e passò con Voti numero venticinque favorevoli, ed uno contrario » VIII. « Se tutti gli Offici, o Prelature supreme in avvenire debbano prorogarsi ad anni otto, non ostante le Costituzioni, che prescrivono sei anni » Fù posto a partito in questo modo, cioè, Se le Prelature supreme debbano prorogarsi ad otto anni, e non passò, avendo avuto Voti numero sei favorevoli, e numero venti contrarj » IX. « Se alla Dieta debba conferirsi l' Autorità di provedere gli Offici, e le Prelature minori, la facoltà di dispensare sopra li Capuccì degli Oblati, la recezione de i Novizj, la Ordinazione de i Chierici, e cose simili, circa le quali ha la facoltà il Capitolo Generale, supposto, che questo si differisse dal biennio al quatriennio » Questo Punto non fù posto a partito per esser coerente al numero quarto, ed al numero ottavo » X. « Se debbano rigettarsi li Ricorsi al Capitolo Generale, ed alla Dieta, se non saranno fatti due mesi prima del Capitolo, o Dieta contro qualunque Monaco, e specialmente contro li Vocali » Fù posto a partito in questo senso: Se debbano rigettarsi, e passò con Voti numero ventuno affermativi, e numero cinque negativi » XI. « Se li difetti corretti da' Superiori possano, ciò non ostante, differirsi alla Dieta, o Capitolo Generale » Fù posto a partito in questo senso, cioè: Se possano differirsi, ed ebbe Voti numero ventisei tutti negativi » XII. « Se li due Oblati della Procura Generale debbano essere uno della Nazione del Procurator Generale, e l' altro della Nazione del primo Compagno » Fù posto a partito, e passò con numero ventitrè Voti favorevoli, e tre contrarj » XIII. « Se agli Eremiti Sacerdoti, che viaggiano, sia espediente la grazia di celebrare il Santo Sagrificio della Messa due ore prima dell' Aurorà, ed un' ora dopo mezzo giorno » Fù posto a partito con questa aggiunta, se anco per prendere medicamenti, e passò con Voti numero venticinque favorevoli, ed uno contrario » XIV. « Se sia espediente, che il Maggiore abbia l' uso delli Pontificali » XV. » Se sia espediente al medesimo Maggiore, supposta la Concessione dell' uso delli Pontificali, la facoltà di conferire la prima Tonsura, gli Ordini Minori, di benedire, e consecrare Vesti, e Paramenti Sagri, Calici, Altari fissi, e portatili per uso degli Eremi della Congregazione » Furono posti a partito con questi due Punti con questa ristrettiva, cioè, che il P. Maggiore non possa fare Pontificali pieni, nè portare l' Anello, se non nelle private azioni di consecrare Calici, Altari fissi, e portatili, benedire Campane, ordinare Chierici, ed altre Funzioni espresse nel Breve, nelle quali dovrà servirsi di tutti quei Ministri, che sono necessarj, e passò con Voti numero quindici favorevoli, ed undici contrarj » Io D. Oddone Maggiore affermo essere vero quanto di sopra » Io D. Lodovico Maria Visitator Generale affermo come sopra » Io D. Clemente Visitatore Generale affermo ut supra » Io D. Paolo Procuratore Generale affermo come di sopra » Io D. Theobaldo Priore di Monte Corona affermo come sopra » Io D. Biagio Priore dell' Incoronata affermo ut supra » Io D. Simone Priore delle Grotte affermo ut supra » Io D. Carlo Priore di Monte Cucco affermo come sopra » Io D. Filippo Priore di Ancona affermo come sopra » Io D. Ildefonso Priore dell' Eremo di Centrale affermo ut supra » Io D. Girolamo Priore dell' Eremo del Santissimo Salvatore di Napoli affermo ut supra » Io D. Emiliano Priore di Frascati affermo come sopra » Io D. Macario Priore dell' Eremo della Torre in Regno di Napoli affermo etc. » Io D. Gennaro Priore dell' Eremo di Vico Equense di Napoli affermo ut supra » Ego D. Romualdus a Jesu Prior de Eremo Ritvianensi ex Polonia affirmo ut supra » Io D. Ignazio Priore dell' Eremo di Monte Giove di Fano affermo quanto sopra » Io D. Gio. Gualberto Priore dell' Eremo di Bologna affermo quanto sopra » Io D. Isidoro Priore dell' Eremo di Brescia affermo quanto sopra » Io D. Parisio Priore dell' Eremo di Venezia affermo quanto sopra » Io D. Girolamo Priore dell' Eremo di Comegliano affermo quanto sopra » Io D. Alessandro Priore dell' Eremo di Verona affermo quanto di sopra » D. Joannes Gualbertus E. C. Prior Vigrensis ex Polonia » Io D. Mattia Priore dell' Eremo di S. Maria Avvocata affermo quanto di sopra » P. D. Demetrius Prior Eremi Sancti Antonii Magni in Hungaria » P. D. Petrus Dam. Prior Eremi S. Michaelis Archangeli in Hungaria » D. Florianus Vicarius Generalis Poloniae, et Magni Ducatus Lituaniae » D. Joannes Gualbertus Definitor, et Scriba de mandato etc. » Loco ✠ Sigilli.

Postmodum vero dictus Major Puncta praedicta, ac Vota, seu Suffragia a Vocalibus super praemissis praestita in authenticam formam Nobis transmisit, quae quidem omnia

Nos circumspexerimus; Hinc est, quod Nos, qui animorum simultates, ac dissentiones, quae religiosam quietem, et regularem observantiam conturbare solent, de medio auferre cupimus, prosperoque, felicique dictae Congregationis regimini, paci, et quieti quantum Nobis ex alto conceditur, consulere, regulariem disciplinam confirmare, aeternamque animarum salutem procurare, ac dilectos Filios Superiores, et Eremitas ejusdem Congregationis specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, eorumque singulares Personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequen., harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, Motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae Potestatis plenitudine statuimus, decernimus, ac praecipimus, et mandamus, ut licet Vocales praefati praeinsertum quartum Punctum eorum Suffragiis minime admiserint, receperintque; nihilominus Nos considerantes non solum expensas, quae pro celebratione Capitulorum Generalium faciendae sunt, eo magis si Capitula hujusmodi saepe saepius celebranda sint, verum etiam, quod indecorum est, ut dictae Congregationis Professores, qui juxta eorum Institutum solitariam vitam agere debent, circumeant, et vagentur, Capitulum Generale memoratae Congregationis Montis Coronae de quatriennio in quatriennium, ac Dietam de biennio in biennium in posterum futuris temporibus, non obstante quacumque dictae Congregationis Constitutione in contrarium disponente, quam ad praemissum effectum derogamus, ac dispositione in Capitulo Generali hujusmodi contra praescriptum per praesentes nostras Literas a Vocalibus capta, celebretur, et celebrari debeat, ac propterea Majorem, Visitatores, Procuratorem Generalem, necnon Vicarios Poloniae, et Germanico-Hungariae in nupero Capitulo Generali, sicut praemittitur, canonice electos, ad quatuor annos in eorum respective Officiis a dicto Capitulo eis demandatis, confirmamus in omnibus, et per omnia perinde ac si dictum Capitulum Illos ad quatuor annos, juxta dispositionem dictarum nostrarum Literarum in suis respective Officiis elegisset, itaut primum Capitulum Generale supradictae Congregationis Anno MDCCLIII. tertia Dominica post Paschia Resurrectionis Dominicae celebrandum sit. Et quia in Punctis a Nobis praescriptis reperitur Octavum, quod licet propositum, tamen minime admissum fuit, quippe quod adhaerens erat quarto, in quo Capitulo hujusmodi facultas attributa remanebat, ut facta propositione, an Officia Superiorum Majorum, nempe Majoris, Visitatorum, Procuratoris Generalis, et Vicariorum proroganda forent ad octo annos, non obstante, quod per dictas Constitutiones praescriptum reperitur, quod ii per sex annos durare debeant, quibus elapsis, per duos annos ab Officiis vacent, attenta deliberatione nostra, ut supra expressa, quod Capitulum Generale de quatriennio in quatriennium celebrari omnino debeat, Motu, scientia, et potestate similibus decernimus, et declaramus, ut non solum dicti Majores, verum etiam inferiores Superiores per integrum octo annorum spatium in Officiis eis demandatis durare possint, illaque expleant, ad hoc ut ne sortes Electionum in haud Capaces cadant, et omnes Superioritates sint uniformes, itaut, absolutis dictorum octo Officiorum annis, vacatio duorum annorum ab Officiis omnino contingere debeat, ea tamen conditione, ut Major, Visitatores, Procurator Generalis, et Vicarii praedicti Officium eis demandatum per quatuor annos, Priores, vero per duos annos juxta dictas Constitutiones explere possint, quodque Dieta quolibet biennio celebretur, quae facultatibus ab ejusmodi Constitutionibus praescriptis uti valeat, ac cum Oblatis super concessioue Capitii dispenset, admittat ad Habitum per dictos Eremitas gestari solitum eos, qui illum suscipere desideraverint, ac licentiam concedat suis Eremitis, ut se ad primam Tonsuram, et alios Ordines etiam majores promoveri faciant ab Ordinario Loci, in cujus Dioecesi degunt, et Eremi constitutae sunt: Majoribus vero pro tempore existentibus, dictae Congregationis, ut Patenas, Calices, et Campanas pro servitio, et usu suarum Eremorum dumtaxat, et illius Ecclesiarum (Chrismate tamen ab Episcopo benedicto prius recepto) absque ullo tamen Pontificalium usu, excepta Mitra, benedicere, et consecrare valeant, absolutis vero benedictione, et consecratione hujusmodi nullo unquam tempore, nullave occasione sub priva-

tionis Officii, ac inhabilitatis ad illud, et alia in posterum obtinenda, Mitra hujusmodi, et aliis Pontificalibus, ac etiam Annulo utatur. Prioribus vero cujuscumque Eremi, ut ipsi durante eorum Officio quaecumque Indumenta Sacra, in quibus sacra Unctio non requiritur, pro suae Eremi tantummodo servitio benedicere possint, motu, scientia, et potestate paribus concedimus, et indulgemus. Demum supradictas nostras Literas Anno MDCCXLI. expeditas, juxta tenorem praesentium Literarum, prout etiam acta Capitularia praeinserta (demtis tamen, seu exceptis quarto, octavo, et nono, quibus per praesentes provisum est, ac decimo tertio facultatem et licentiam celebrari faciendi Eremitis occasione qua mederi debent per Capitulum praedictum concessam, quam revocamus) cum omnibus, et singulis in eis contentis, juxta tamen tenorem, et dispositionem superius, et per praesentes expressam, motu, scientia, et potestate similibus confirmamus, et innovamus, perpetuumque silentium super praemissis imponimus. Decernentes easdem praesentes Literas, ac in eis contenta quaecumque etiam ex eo, quod quilibet in praemissis forsan jus, vel interesse habentes, seu habere praetendentes illis non consenserint, vel ad ea vocati, citati, vel auditi fuerint, neque causae, propter quas ipsae praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, sed nunquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aut inexcogitato defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos Juris reduci, seu adversus illas aperitionis Oris, restitutionis in integrum, aliudque quodcumque Juris, Facti, vel Gratiae remedium intentari, vel impetrari, sed ipsas praesentes Literas semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab iis inviolabiliter observari, et adimpleri, sicque, et non aliter, in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sedis Apostolicae Nuncios, aliosque quoslibet quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac Clementis IX. Praedecessoris nostri, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, necnon dictae Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, et consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod earumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu dilecti Filii Procuratoris Generalis dictae Congregationis subscriptis, et illius Sigillo munitis, eadem prorsus fides in Judicio, et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Julii MDCCXLIX. Pontificatus Nostri Anno Nono.

D. Card. Passionei.

SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS, ET DOMINI NOSTRI DOMINI XIX.***

BENEDICTI DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ XIV.

Constitutio super Adimplementum Onerum perpetuorum Missarum, et Suffragiorum in Ordine Minimorum S. Francisci de Paula.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

1. Paternae sollicitudinis, et charitatis munus a Domino Nostro Jesu Christo, una cum

inexhausti Ecclesiae Thesauri administratione, Nobis impositum, pro viribus implere satagentes, inter alia Apocae servitutis officia, id Nobis curandum agnoscimus, ut Religiosorum Ordinum Regulae a Sanctis eorum Institutoribus, Deo inspirante, conditae, et ab Apostolica Sede approbatae, et confirmatae in suo robore, et observantia serventur, simulque, ut pii Benefactores, qui Eleemosynas pro Regularium Virorum sustentatione sub onere celebrationis Missarum, aliorumque Suffragiorum obtulerunt, optatum plenissime consequantur intentum, meritamque ex ipso Ecclesiae Thesauro retributionem accipiant, prout expensis rerum, et temporum rationibus, in Domino noscimus salubriter expedire.

2. Sane exposuit Nobis Dilectus Filius Julius Malmusius Presbyter Ordinis Fratrum S. Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum expresse Professus, ejusdemque Ordinis Procurator Generalis, seu Zelosus, quod quum in ipsius Ordinis Regula a praedicto S. Francisco Fundatore constituta, et ab hac Apostolica Sede specifice confirmata *Cap. 4. num. 15.* habeatur, quod « *Ad nullas Missas, nec ad quascumque Suffragia se obligent ipsi Fratres, nisi tantum in genere, seu sub generalitate Suffragiorum Ordinis aut solum pro quinquaginta annis, vel citra* » ex certis quibusdam Indultis, seu ex tolerantia Sedis Apostolicae, per diuturnum quondam temporis spatium, complura Missarum, et Suffragiorum onera etiam perpetua in eodem Ordine suscepta, et quidem per quinquaginta annos in specie, dunde vero sub generalitate Suffragiorum, ad formam praefatae Regulae adimpleta fuerunt.

3. Cum autem post Decreta generalia de celebratione Missarum edita per Congregationem S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, et a felic. record. Urbano Papa VIII. Praedecessore Nostro approbata; per quae privilegia omnia quibusvis Ecclesiis, et Ordinibus eatenus concessa, ut certarum Missarum, et Anniversariorum celebratione, aut aliquibus Collectis, seu Orationibus, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendi satisfieret, revocata fuere; Corrector Generalis dicti Ordinis tunc existens, ut ipsius Ordinis indemnitati, ac suae, suorumque Fratrum conscientiae quieti consultum foret, pro opportuna declaratione, et remedio recol. mem. Alexandro Papae VII. pariter Praedecessori Nostro demissas preces obtulisset; idem Alexander Praedecessor ex Voto dictae Congregationis Tridentini Concilii Interpretis rescripsit » *In futurum recipi debere onera Missarum ad praescriptum Decretorum de celebratione Missarum; Quo vero ad onera praeterita, ut juxta eorum Constitutionem, usque ad diem, quo fuerunt edita dicta Decreta censeantur adimpleta juxta eorum Constitutionem. A die vero editionis dictorum Decretorum, satisfaciant celebrationi onerum Missarum ad rationem scutorum quadraginta pro qualibet Missa perpetua, juxta Decretum editum tempore fel. record. Innocentii X.*

4. Emanato hujusmodi Decreto, ad illius tramites successive in particularibus Causis ejusdem Ordinis pluries judicatum fuit tam per Judices Fabricae Principis Apostolorum de Urbe, quam per eamdem Congregationem Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, in qua signanter occasione cujusdam Causae proposito Dubio « *An, et quomodo ex vi Decreti Alexandri VII: Fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula teneantur adimplere onera Missarum perpetua suscepta tam ante, quam post editionem Decretorum Urbani VIII. de celebratione Missarum* » Die XXVIII. Julii Anni Domini MDCCVIII. ipsa Congregatio censuit « *Quoad onera perpetua suscepta ante Decreta Urbani VIII. de celebratione Missarum, teneri sub generalitate Suffragiorum, ad formam eorum Constitutionis: Quo vero ad suscepta post dicta Decreta usque ad Decretum Alexandri VII. teneri ad rationem scutorum quadraginta pro qualibet Missa perpetua, ad formam Decreti Innocentii X.; Quo vero ad onera suscepta post dictum Decretum Alexandri VII. teneri juxta formam Decretorum Urbani VIII., et cum Sanctissimo* » factaque per Secretarium ejusdem Congregationis hujusmodi Decreti relatione fel. recordat. Clementi Papae XI. itidem Praedecessori Nostro, hic die prima Augusti ejusdem anni praefatae Congregationis sententiam approbavit adjecto mandato « *Ut quolibet anno in singulis Conventibus celebraretur Missa cantata de Requie cum applicatione pro dictis oneribus, et in horum memoriam, ultra Suffragia generalia, ad quae tenentur pro illis, et destinentur a Provinciali dies celebrationis dictae Missae in qualibet Conventu apponendae in Tabella onerum Missarum.*

5. Verum, sicut eadem expositio subjun-

gelat, propter mundanas vicissitudines, et ingruentes temporum calamitates, ob quas purae Christifidelium largitiones imminutae sunt, et comparatio victus praesertim Quadragesimalis; quo tantum dicti Ordinis Professores alantur, graviores ubique sumptus exigit, ad sublevandas ejusdem Ordinis necessitates, jam saepe opus fuit ad Apostolicae Sedis benignitatem, sive pro omissorum Suffragiorum condonatione, sive pro receptorum onerum imminutione, et reductione confugere; nam praeter alia antiquiora condonationum, et reductionum hujusmodi Indulta, praedictus Clemens Praedecessor Anno MDCCXIII. de consilio peculiaris Congregationis nonnullorum S. R. E. Cardinalium Concilii praefati Interpretum, per suas Literas in forma Brevis die prima Septembris editas, omnia, et singula perpetua Missarum onera Conventibus dicti Ordinis ultra Montes positis tunc incumbentia ad rationem annuae Eleemosynae septuaginta duorum scutorum monetae Romanae pro qualibet Missa quotidiana perpetua, sub certis legibus, certaque servata forma, per ipsius Ordinis Correctorem Generalem reduci posse concessit: Quod idem similiter Anno MDCCXXIII. a fel. record. Praedecessore quoque Nostro Innocentio Papa XIII. innovari opus fuit; prout etiam a Nobis favore Conventuum ejusdem Ordinis in Galliarum, et Belgii Provinciis existentium Anno MDCCXLV. cum condonatione Missarum non celebratarum, et reductione Missarum adhuc perpetuo celebrandarum ad rationem obolorum triginta pro qualibet Missa, iterum concessum, et novissime superiori Anno ad Conventus etiam in Germania, et Hispaniis, ac Sardinia, nec non Indiarum Regionibus consistentes extensum fuit.

6. At quia per hujusmodi, aut similia ab Apostolica Sedis benignitate impetrata remedia, nec primodictae Regulae observantiae, ejusdemque Ordinis indigentiae satis prospici, nec piorum Benefactorum voluntati, eorumque animarum optatis suffragiis plene, et integre satisfieri videtur, utque etiam futuris temporibus nulla novis omissionibus, vel ulterioribus Missarum, ac Suffragiorum imminutionibus, et reductionibus occasio relinquatur; propterea ex parte ejusdem Julii Procuratoris Generalis Nobis fuit humillime supplicatum, ut universo Fratrum suorum Ordini de opportuno, stabilique super praeteritis, ac futuris Missarum, et Suffragiorum perpetuis oneribus remedio consulere dignaremur.

7. Nos igitur attendentes, et praemissum Regulae caput, Ordini praedicto ab ipsius Sancto Fundatore, et Parente sapienter praescriptum, valde consentaneum esse paupertati, et mendicitati, in qua ipse Ordo insimul cum perpetua a carnibus abstinentia, et rigorosa vitae Quadragesimalis observantia, apud Deum valde meritoria, et in Sacris Canonibus, ac per Sanctos Patres maxime commendata, laudabiliter in Ecclesia Catholica militare dignoscitur; et simul aequum, justumque esse, ut pii Benefactores, qui ejusdem Ordinis Professoribus subsidia vitae largiuntur, optato Sacrificiorum, et Suffragiorum fructu nequaquam fraudentur; et sic tam Ordinem ipsum, quam ejus devotos Benefactores, specialis gratiae favore prosequi volentes, ac praedictum Julium, et Ordinis praefati modernos Superiores, illinsque Professorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes; Inhaerentes etiam exemplis quorumdam peculiarium Indultorum a fel. record. Julio II., et Leone X. Praedecessoribus Nostris, idem Ordini alias concessorum;

8. Nostris Motu proprio, et matura deliberatione, deque Apostolicae potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione concedimus et indulgemus, quod omnia, et quaecumque onera perpetua Missarum, et Suffragiorum, eidem Ordini, ejusque Ecclesiis, Conventibus, vel Domibus in quavis Mundi parte, per quascumque personas, tam per ultimas voluntates, quam per contractus inter vivos nuncupatos, et sub quacumque obligatione hactenus relicta, et in futurum per voluntates et contractus hujusmodi etiam relinquenda, ac per easdem Ecclesias, Conventus, vel Domos suscepta, et perpetuis futuris temporibus quocumque modo suscipienda, adimpleri debeant per quinquaginta annos in specie a die suscepti oneris computandos, et deinde finito dictorum quinquaginta annorum spatio, adimpleri valeant in genere, seu sub

generalitate Missarum, et Suffragiorum ejusdem Ordinis; quibus de Apostolicae, qua in spiritualis Ecclesiae Thesauri dispensatione fungimur, auctoritatis et potestatis plenitudine, aequipollentem omnino tribuimus suffragiis fructum, atque valorem, quem habent, et haberent eaedem Missae, vel Suffragia, particulariter, et in specie celebrata modis, et formis per ipsos Benefactores praescriptis, et ad Altaria etiam Privilegiata per eos designata, adeout illis suffragentur, et animabus ipsorum prosint, perinde ac si pro eisdem Benefactoribus tam vivis, quam defunctis Missae, et Suffragia hujusmodi particulariter, et in specie, dictim, vel respective statutis diebus, locis, atque temporibus, sive ad Altaria designata, celebrarentur, et recitarentur, eisque respective applicarentur.

9. Volumus autem, ut in eorumdem onerum, aliorumque etiam antiquiorum, perpetuam, atque specialem memoriam, sicut etiam in compensationem quarumcumque omissionum Missarum, et Suffragiorum, per hujusmodi Testatorum, seu Benefactorum dispositiones eidem Ordini alias injunctarum, et injunctorum, aut transgressionum quorumcumque Decretorum, in quibusvis dicti Ordinis Conventibus, Domibus, et Ecclesiis usque ad praesens admissarum, super quibus omnibus eorumdem Conventuum, et Domorum, ac Provinciarum, et Ordinis universi Superiores, et Religiosos, auctoritate Nostra Apostolica, et earumdem praesentium tenore misericorditer absolvimus, et praetermissa eis condonamus; in singulis totius Ordinis praefati Ecclesiis, quolibet anno, juxta suprarelatum praedicti Clementis Praedecessoris Decretum, die a singulis modernis ejusdem Ordinis Provincialibus, si nondum designata sit, destinanda, et in Tabellis perpetuis onerum Missarum describenda, ultra Suffragia generalia, ad quae tenentur pro illis, una Missa de Requie cum Cantu, et cum applicatione pro dictis obligationibus et oneribus, in perpetuum celebretur.

10. Utque ipsa praesentium Literarum dispositio statim in universo Ordine praedicto suum debitum sortiatur effectum, ac pia Missarum et suffragiorum onera, juxta earumdem praesentium tenorem, uniformiter deinceps in ipso Ordine adimpleantur, iisdem motu, scientia, et potestatis plenitudine, omnes et singulas reductiones, seu moderationes Missarum, et Suffragiorum perpetuorum, eidem Ordini, vel ejus peculiaribus Provinciis, Conventibus, Domibus, aut Ecclesiis, etiam per Nos, et Sedem Apostolicam quomodolibet, et ex quacumque causa, praeterquam ratione passae evictionis, aut totalis deperditionis Fundi, vel Dotis, hactenus concessas, revocamus, cassamus, at abolemus; nimirum quoad illa dumtaxat onera, a quorum acceptatione nondum decursi sunt anni quinquaginta; Haec enim impositorum, usque dum hujusmodi quinquaginta annorum tempus completum fuerit, juxta modum et numerum per pios Benefactores ab initio praefixos, omnino celebrari, et adimpleri volumus, et praecipimus; Ea vero, a quorum acceptationis die, usque ad diem datae praesentium, quinquaginta anni jam sunt elapsi, non amplius particulariter, et in specie, sed juxta praemissa, per generalitatem Suffragiorum Ordinis jam nunc implenda esse decernimus, et declaramus. Quo vero ad onera Missarum, et suffragiorum in futurum eidem Ordini imponenda, et respective suscipienda, volumus et statuimus, quod durante eodem spatio quinquaginta annorum a die illorum acceptationis computandorum, nulla penitus locum habeat reductio, et moderatio eorum celebrationis, et implementi particularis, et in specie, non obstante quacumque reddituum assignatorum diminutione, quae intra dictum spatium quinquaginta annorum, ex quavis causa, excepta dumtaxat evictione, seu totali deperditione Fundi, vel Dotis, contingere possit.

11. Praesentes autem, omniaque, et singula in eis contenta, etiam ex eo, quod quicumque in ipsis interesse habentes, seu habere praetendentes, illis non consenserint, aut citati, vel auditi non fuerint, nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu etiam substantiali, aut ex alio quovis capite etiam in corpore juris clauso, seu occasione, vel causa, etiam quantumvis justa, rationabili, et privilegiata, notari, impugnari, invalidari, et retractari, nec adversus ipsas aperitionis Oris, aut quodcumque aliud juris, vel facti remedium impetrari posse, sed ipsas praesentes, tamquam ad firmandam dictae Regulae observantiam, certamque Benefactorum suffra-

gationem, eorumque piae voluntatis effectum, et fructum afferendum, factas, semper firmas, validas, et efficaces esse et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, Ordinique praedicto plenissime suffragari.

12. Sicque, et non aliter quorumcumque Benefactorum, seu Testatorum voluntates, eorumque Depositionum tenores, atque etiam acceptantium obligationes, et promissiones, (ad tramites nimirum, et formam eorum Regulae, Nostraeque praesentis Constitutionis, cujus tenorem omnibus, ut infra, notum, et manifestum semper esse volumus,) intelligi et interpretari statuimus, ac decernimus; atque ita in praemissis omnibus per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac praedictae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, ejusdemque Sedis Nuntios, ac eorumdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Congregationes, et Judices praedictae Fabricae, aliosque quoslibet quavis auctoritate fungentes vel functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

13. Non obstantibus praefatis generalibus Decretis, et quibusvis Testatorum, Fundatorum, et Benefactorum Testamentis, Codicillis, Instrumentis, Substitutionibus, Caducitatibus, ac poenarum impositionibus in eis contentis, necnon quibuscumque contractibus, publicisque scripturis, et obligationibus in eis emissis, ac eorumdem Testatorum, Fundatorum, et Benefactorum voluntatibus, quas per concessam a Nobis Suffragiorum, ac meritorum aequipollentiam, satis juxta praemissa implotas esse, atque inposterum fore et censeri debere, declaramus, atque decernimus; Necnon quatenus opus sit, Nostra et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, Privilegiis quinque, Indultis, et Literis Apostolicis dictae Fabricae, et quibusvis Ecclesiis, et Locis Piis, ac quibuscumque Personis cujuscumque status, gradus, conditionis qualitatis, etiam individua mentione dignis, etiam in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis.

14. Quibus omnibus, et singulis, caeterisque contrariis quibuscumque, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, exprimerentur, et inserrerentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, inotu, scientia, et potestatis plenitudine paribus harum serie specialiter et expresse derogamus, eaque respective nullatenus obstare etiam decernimus.

15. Ut autem omnia et singula a Nobis per praesentes sancita et concessa, omnibus, et ubique innotescant; volumus, et mandamus, ut praesentium Transumpta, sive Exempla, quibus etiam Typis impressis, manu dicti Julii, et pro tempore existentis ejus Ordinis Procuratoris Generalis subscriptis, et sigillo ejus Officii munitis, eamdem ubique locorum tam in judicio, quam extra illud haberi volumus, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si originaliter exhibitae forent, vel ostensae; ad omnes et singulos ejusdem Ordinis Conventus, Domos, et Ecclesias transmittantur, ibique per superiores locales semper asserventur, et quibuslibet Personis requirentibus exhibeantur. Quodque in Tabellis onerum Missarum, quae in singulis eorumdem Conventuum, Domorum, et Ecclesiarum Sacristiis, in loco commodo, et omnibus conspicuo apponsae et expositae retineri debent, apponatur substantialis Epilogus praesentium Literarum Nostrarum vernaculo cujuslibet Regionis idiomate translatus, tenoris qui sequitur, videlicet.

16. *Il Sommo Pontefice* BENEDETTO XIV. *non solo per caritativo sollievo all'Ordine de' Ministri di S. Francesco di Paola, che alla povertà del suo Instituto, unisce l'osservanza continua della Quadragesimale, ma ancora per più sicuro e perpetuo vantaggio spirituale delle Anime de' Benefattori dell' istesso Ordine, con sua particolare Costituzione data li 30. Agosto 1749. inerendo alla disposizione della Regola stabilita dal Santo Fondatore del detto Ordine, e ad alcuni esempj de' Sommi Pontefici suoi Predecessori, si è com-*

piaciuto concedere in generale ed in perpetuo all' Ordine istesso l' indulto di sodisfare ai pesi perpetui di Messe, e Suffragi già imposti, ed accettati, ed a quelli che in futuro verranno richiesti, imposti, e ricevuti, mediante la particolare, e specifica celebrazione delle Messe, e recitazione dei Suffragi nel numero prefisso dalli Benefattori, per cinquant' anni intieri, da computarsi dal giorno, che sono stati accettati, e si accetteranno detti pesi, senz' alcuna speranza di riduzione, per qualunque diminuzione, che possa succedere delle rendite assegnate, e da assegnarsi per i medesimi pesi: E dopo il detto termine di cinquant' anni, colla generalità delle Messe e Suffragi del medesimo Ordine, quali col supplemento del Tesoro spirituale di Santa Chiesa, abbiano sempre, ed in perpetuo a favore de' Benefattori il medesimo valore, ed equivalente frutto spirituale delle Messe celebrate in specie, nel numero, e nel modo, che sono state, e saranno prefisse da' medesimi Benefattori. Si esorta pertanto, e si avvisa ciascuno de' nostri Religiosi a procurare, che tutti quelli, che vorranno fondare, o lasciare simili pesi da adempirsi nelle nostre Chiese, o Communità, restino informati del tenore di questa Pontificia concessione, e dell' importanza di essa a perpetuo suffragio, e benefizio delle Anime loro.

17. Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Nostrae absolutionis, concessionis, Indulti, oneris, injunctionis, revocationis, absolutionis, decreti, derogationis, declarationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo nono, Tertio Kalen. Septembris, Pontificatus Nostri Anno Decimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

BREVE XIX.ᵐᵉ

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI PP. XIV.

Ad Generales totius Ordinis Eremitarum Sancti Augustini super concessione Altaris Privilegiati ipsis personaliter ubique concessi, et confirmatione aliorum in Ordinis Ecclesiis ubique terrarum erectis, et erigendis alias concessorum. Dilecto Filio Augustino Gioja Priori Generali Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Quam praeclara studiosaque voluntate complectamur insignem istum sanctissimis institutis, doctrinis, disciplinis, et religiosarum virtutum exemplis celeberrimum Sancti Augustini Ordinem in Catholica Ecclesia commendatissimum, cui tanta cum prudentiae, et zeli laude praees, non obscuris Apostolicae nostrae providentiae auctoritatisque argumentis tunc potissimum universis probasse Nobis facile persuademus, cum probe intelligentes, munus Prioris Generalis ad cujusque vitam magno rerum studiorum, et regularis observantiae, incremento maxime profuturum, Apostolica dispensatione nostra indulsimus, ut per libera suffragantium Fratrum vota in Comitiis Generalibus ferenda perpetuum constitueretur. Singulari vero cum paterni cordis nostri laetitia excepimus, Te itidem in Generalem Priorem perpetuum omnium, centum nimirum triginta octo suffragiis fuisse electum; satis enim superque Nobis perspectum erat, quo Te pacto gesseras in aliis gravissimis ejusdem Ordinis ministeriis rite sancteque adimplendis, ac praesertim in Officio Apostolici per Italiam Visitatoris, quod Tibi a Nobis Apostolica auctoritate demandatum magna cum nominis tui commendatione, Pontificii animi nostri gratulatione, et Ordinis utilitate obiveras. Eapropter Te eti am, postquam Prior Generalis Romam redieras primum quidem totius Ordinis Augustiniani Apostolicum Visitatorem confirmavimus; deinde vero etiam Apostolicum Visitato-

rem Provinciae Romanae dilectorum Filiorum Fratrum ejusdem tui Ordinis Excalceatorum nuncupatorum licet renuentem in meritum salutaris obedientiae constituimus per alias nostras in simili forma Brevis literas Motu proprio datas. Perjucundum praeterea Nobis accidit, quod animum statim adjeceras, ut Ædes Conventus S. Augustini hujus Almae Urbis, in quo Religionis Caput cum non modica familia residere solet, prope ruinam minantes, secundum Statuta in iisdem Generalibus Comitiis quoad Ecclesiarum Ædiumque, indictis etiam tributis vulgo Tassis, instaurationem praescripta, a fundamentis iterum excitares magnificentiusque extrueres; qua in sententia, ut firmius maneres, et celerius manus operi admoveretur, Nos etiam, et hortati, et facultatem etiam impertiti fuimus, ut stips ad ardnum hujusmodi opus inchoandum perficiendumque ab aliis universi Ordinis Provinciis, et Conventibus colligeretur. Ex hac sane spontanea, praeter tassarum tributorumque alias indictorum collationem, pecuniarum erogatione sine ullis adhuc ad Nos delatis quaerimoniis factum est, ut in dies tam immensa Ædificii moles crescat; unde iterum atque iterum ad illud invisendum accedentes, non sine admiratione tuam industriam, prudentiam sedulitatemque palam laudavimus, non secus atque alias feceramus, cum Ædes quoque in Oppido Marenì a Te ante, quam Prior Generalis renunciarcris, ex depositi tui aere eductas instructasque invisissemus. Quoniam autem in utrisque Ædibus Oratorium ad opportunum tam Prioris Generalis pro tempore, quam aliorum commodum pro sacrosancto Missae Sacrificio inibi celebrando affabre instructum sacrisque Supellectilibus ornatum visitavimus, ac Nos alias ad tuas demissas preces in singulis Ordinis tui Ecclesiis erectis, et erigendis unum Altare privilegio perpetuo pro Animabus Christifidelium in caritate Dei defunctorum insignitum, et per locorum Ordinarios deputandum pro Fratribus ejusdem Ordinis dumtaxat valiturum concessimus, quemadmodum tenore praesentium Apostolica auctoritate confirmamus, atque iterum, quatenus opus sit de novo concedimus, et impertimur; ut Tu tuique successores Priores Generales, quibus sacrosanctum Missae Sacrificium pro toto Ordine semper celebrandi onus injunctum est, aliique Fratres dicti Ordinis Hospitesque Nobiles sine stipe, sed devotionis studio in utroque Oratorio celebrantes, eodem perpetuo privilegio gaudeas, et quilibet eorum gaudeat, tenore, et auctoritate paribus utrumque Oratorium perpetuo privilegio decoramus. Insuper, ut ampliora Tibi praebeamus pontificia benignitatis nostrae documenta, itidem tam Tibi, quam Priori Generali pro tempore existenti ad quodcumque Altare celebranti pariter concedimus, et impertimur, ut sacrosanctum Missae Sacrificium perinde suffragetur, ac si ad Altare Privilegiatum fuisset celebratum. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Coeterum, Dilecte Fili, pergè, ut hactenus a Te praestitum esse laetamur, in suprema Ordinis tui procuratione initam viam rationemque tenere, ut omnia, quemadmodum in Domino confidimus, ad majorem divini honoris cultum, regularis disciplinae incrementum, et ad aeternam Tibi comparandam in Coelis retributionem cedant. Nos interim Tibi tuique Ordinis Alumnis Apostolicam Benedictionem coelestis praesidii auspicem, nostraeque paternae benevolentiae pignus peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctum Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 10. Septembris MDCCXLIX. Pontificatus Nostri Anno Decimo.

Cajetanus Amatus.

Loco ✠ Sigilli.

BENEDICTUS PAPA XIV. XIX.*****

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacrosancti Apostolatus Officium, quod inscrutabilis Divinae sapientiae, atque clementiae altitudo humilitati nostrae, meritis licet imparibus, committere dignata est, salubriter exequi jugi vigilantia satagentes, in eam praecipue eorum sollicitis studiis incumbimus, ut Christifideles Altissimi obsequiis sub suavi Religionis jugo mancipati, sublatis iis, quae Regulari eorum observantiae, atque disciplinae detrimentum afferre noscuntur, juxta Regularia eorum instituta prospere dirigantur, illisque firmiter insistentes, multipliciter in dies, benedicente Domino, proficiant incrementis. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Joannes Chrysostomus Major Eremitarum Camaldulensium Congregationis Tusciae, quod

praeter, et ultra prohibitiones, inhibitionesque a fel. record. Alexandro III. Honorio etiam III. Rom. Pont. Praedecessoribus nostris editas, rec. mem. Leo Papa X. Praedecessor itidem noster per quasdam suas sub Plumbo, quarum initium est, *Et si a summo* quarto nonas Julii 1513. expeditas Literas, inter caetera sancivit, mandavit, constituit, et prohibuit hisce verbis « *Et nulli Praelatorum, vel Monachorum praedictorum ab Institutis, Ordinationibus, Correctionibus, et Mandatis Capituli, sive Generalis Ordinis, aut aliorum Praelatorum Congregationis hujusmodi ad quemcumque etiam ad Nos, et Sedem Apostolicam praedictam de speciali Indulto Summi Pontificis liceat appellare, appellationesque desuper pro tempore interpositae, et inde secutae, irritae habeantur;* Ac insuper sanctae mem. Innocentius Papa XII. Praedecessor quoque noster, quo ad facultates Protectorum Ordinum Regularium per alias suas quartodecimo Kal. Martii 1694. incipientes, *Christi Fidelium*, declaravit, ne Protectores hujusmodi sese ingererent quo ad negotia particularium Religiosorum, sed tantummodo in iis, quae ad totum Ordinem pertinent. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Joannes Chrysostomus agnoscens Constitutiones hujusmodi proficuas esse pro bono quorumcumque Ordinum regimine, ac pace, et quiete Eremitarum suae Congregationis, prospicientes in illas per Nos confirmari, et abusibus, si forsan in dicta Congregatione irrepserint, remedium adhiberi, et alias in praemissis salubriter a Nobis, ut infra provideri, summopere desideret, prout alias a Nobis pro nonnullis aliis Regularibus ordinibus, et a Romanis Pontific. Praedecessoribus Nostris confirmatum, concessum, et provisum fuisse memoratur. Nos qui aliunde ex diutina rerum experientia probe novimus, quot et quanta Regularibus Ordinibus ex praedictis, et similium ordinationum inobservantia, et infractione eveniant incomoda, ipsius Joan. Chrysostomi Majoris piis postulatis, hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, memoratas Alexandri, Honorii, et Leonis Praedecessorum nostrorum Literas cum omnibus, et singulis in eis contentis, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, et innovamus, et quatenus opus sit, ad Congregationem Eremitarum Camaldulensium hujusmodi, et ad illius Eremitas in omnibus, et per omnia, perinde ac si ad illius, et ad illorum favorem Literae praedictae editae fuissent extendimus, et extensas esse decernimus, et declaramus. Praeterea in casibus, in quibus Eremitarum ejusdem Congregationis de Jure, vel juxta illius Constitutiones appellare, aut recursus habere licet, id, et non aliter deinceps fieri posse, auctoritate, et tenore praesentium statuimus, et ordinamus, ut in Causis Eremitarum memoratae Congregationis pro tempore habendis, Prior localis primus Judex sit, et esse debeat, qui justis rationibus Causam agnoscere nequens, illam ad Majorem, et Visitatores generales pro tempore existentes cognoscendam, definiendamque deferre valeat, nec a dicto Priori locali ad Majorem, et Visitatores praefatos, nisi in *Devolutivo* appellari, vel recursus haberi possit, a quorum Decretis, aut Sententiis, seu Constitutis, si Eremitae hujusmodi ad Nos, et hanc Sanctam Sedem, et alia Almae Urbis nostrae Tribunalia ad praemissum effectum deputata recurrere, et appellaro desideraverint, eorum appellationes, et recursus, praeter quam in *Devolutivo* recipi, et admitti debeant, et id etiam intelligatur, ac intelligi censeatur pro recursibus, et appellationibus, quas Eremitae dictae Congregationis haud observantes, et inobedientes, aut violatores Constitutionum ejusdem Congregationis, juxta illarum tenorem a Prioribus localibus extrajudicialiter aliqua poena mulctati, agere poterunt in futurum. Denum auctoritate, et tenore praedictis, volumus, praecipimus, et mandamus, ut litigantes, et appellantes Congregationis hujusmodi Eremitae, qui pro defendendis, patrocinandisque Causis ad se spectantes adversus Sententias, et Decreta a Superioribus suprad. lata, Personas saeculares sumptibus dictae Congregationis nominare, et eligere contendunt, nullum alium Defensorem, et Patronum pro defensa hujusmodi, quam unum Eremitam propriae cujuscumque Eremi habere possit. Praeterea omnibus Romanae Curiae Tribunalibus, ac Judicibus, et quibusvis Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationibus, necnon Sedis Apostolicae Nunciis nunc, et pro tempore existentibus, ne Eremitarum Congregationis praedictae recursus, aut appellationes super cujuscumque Cau-

sae cognitione admittant, Causasque ipsas cognoscant, nisi prius eis legitime constiterit, illas juxta praesentium tenorem, per dictos Superiores, praescripto ordine servato, cognitas, et definitas fuisse, sub poena nullitatis Actorum inde secutorum, auctoritate, et tenore praedictis itidem prohibemus. Ac omnibus, et singulis memoratae Congregationis Eremitis nunc, et pro tempore existentibus, sub poenis in supradictis eorum Constitutionibus ac in Apostolicis Ordinationibus contentis contra Inobedientes inflictis, ac *Excommunicationis latae sententiae*, a quo nemo absolutionis beneficium, nisi in mortis articulo constitutus obtinere queat, Nobis, et Successoribus nostris reservatae, et suspensionis a Divinis, ac privationis vocis activae, et passivae absque alia declaratione, eo ipso, irremissibiliter incurrendis, ne ipsi ad saeculares, vel alias Personas quacumque auctoritate, dignitate, et potestate fungentes, extra eamdem Congregationem constitutas, pro obtinenda aliqua commissorum crimdnum debitae eis poenae remissione, recurrere audeant, ne ipsi ad quaecumque Tribunalia saecularia adversus ea, quae ab ejusmodi Congregationis Superioribus, vel ab hac Sancta Sede acta, aut decreta fuerint sub quovis praetextu appellare, aut quovis modo recurrere praesumant, seu per interpositas personas praemissa peragere curent, et faciant dicta auctoritate prohibemus, decernentes easdem presentes Literas, et in eis contenta quaecumque semper firma, valida, et efficacia existere, et foro, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissimo suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. praedictae Cardinales etiam de Latere Legatos, et Sedis praedictae Nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritato scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac memoratae Congregationis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrariam praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illarum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice duntaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in Judicio, quam extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXII. Septembris MDCCXLIX. Pontificatus nostri anno Decimo.

D. Card. Passionei.

BENEDICTUS PAPA XIV. XIX.*****

Ad perpetuam rei memoriam.

Cum sicut accepimus, dudum fel. record. Gregorius Papa XIII. Praedecessor Noster miseratione tantae gentis Collegium Illyricanae Juventutis in Civitate tunc sua, nunc nostra Lauretana illius Sacrosanctae Domus proventibus alendae, bonisque artibus, et disciplinis instituendae praefixo tunc temporis numero ad triginta adolescentes erexisset, et instituisset, et subinde recol. mem. Urbanus Papa VIII. itidem Praedecessor Noster cum pium opus praedictum aliquot post annis quibusdam de causis admodum imminutum fuisse redacto ad duodecim tantum Alumnos Adolescentium Romam Laureto translatorum numero, Lauretano penitus extincto, hanc translationem, et numeri Alumnorum imminutionem in maximum damnum Fidei in illis Provinciis contigisse certa scientia cognovisset, ad hujusmodi opus dictum Collegium in pristinum, et quantum fieri posset in meliorem statum restituendum, et renovandum animum suum convertis-

set, praedictum Collegium in dicta Civitate Lauretana, praescriptis numero Alumnorum, ac forma pro illis recipiendis de novo erexerit, et instituerit, ac eidem Collegio, Scholaribus, et Rectoribus, nec non Gubernatoribus, ac Ministris, ut quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, et indultis, quibus Studium Generale Almae Urbis Nostrae, et illius Rector, Doctoresque in eo legentes, aliaque Collegia quarumcumque Nationum, et Seminaria tam in eadem Urbe, quam extra illam per Romanos Pontifices Praedecessores suos instituta utebantur, potiebantur, et gaudebant, ac uti, potiri, et gaudere quomodolibet possent in futurum, non solum ad eorum instar, sed aeque principaliter, et pariformiter in omnibus, et per omnia uti, frui, et gaudere valeret auctoritate praedicta indulserit, ac communicaverit, et alias prout in Gregorii, ac Urbani Praedecessorum praedictorum Literis sub Plumbo expeditis, quarum tenores praesentibus pro expresso haberi volumus, uberius continetur: Hinc est, quod Nos eidem Collegio specialem gratiam facere volentes, motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine Collegium praedictum, ejusque Collegiales, ac Ministros a quibusvis juribus Parochialibus exemptum, et exemptos esse decernimus, et declaramus, et idem Collegium, ac omnes, et quoscumque illius Ministros, Officiales, Rectorem, Magistros, seu Lectores, Alumnos, et Convictores, intra tamen ejusdem Collegii septa degentes a Parochia, seu Parochiali Ecclesia, ac moderno, et pro tempore existente illius Rectore, seu Parocho motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine paribus earumdem tenore praesentium perpetuo eximimus, et plenarie liberamus, eosque sic exemptos, et liberatos moderno pariter, et pro tempore existenti dicti Collegii Rectori, seu alteri ab eo deputando in iis, quae ad administrationem Sanctissimae Eucharistiae etiam pro Viatico, ac Extremae Unctionis Sacramentorum, aliisque omnibus, quae ad animarum curam spectant penitus, et omnino subjicimus. Quapropter dicto moderno, et pro tempore existenti Parocho districtius inhibemus, ne in posterum se in praemissis ingerere, ac desuper Collegium hujusmodi, ac Rectores, et personas praedictas, seu eorum aliquem molestare audeat, seu praesumat. Praeterea eidem moderno, et pro tempore existenti Collegii praedicti Rectori, ut in privato ejusdem Collegii Oratorio, decenti modo decenter ornatum, sacrisque Supellectilibus munitum reperiatur, super quo conscientiam suam onerantes, Augustissimum Eucharistiae Sacramentum, ac sanctum Oleum, seu Oleum Infirmorum ab Episcopo benedictum facultatem asservandi, et retinendi Apostolica auctoritate tenore praesentium concedimus, et impertimur; ita tamen ut ante Ciborium lampas accensa diu, noctuque detineatur, ac ejusdem Ciborii clavis per eumdem Rectorem, seu alium ab ipso deputandum in sacro Presbyteratus Ordine constitutum custodiatur. Decernentes eosdem praesentes Literas, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod modernus Parochus, seu alii in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, praeeminentiae, dignitatis, seu alias speciali, et individua mentione digni illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae, propter quas eaedem praesentes Literae emanarint adductae, specificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis justa, legitima, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimae, et totalis laesionis nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, et substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, ad viam, seu terminos juris reduci, aut in controversiam revocari, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato quempiam in judicio, vel extra illud uti posse, sed ipsas praesentes Literas, et in eis contenta hujusmodi semper firma, valida, et efficacia existere, et fore; suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respective inviolabiliter, et inconcusse observari; sicque, et non aliter per quoscumque Judices ordina-

rios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, et alios quoslibet quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, ac quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, nec non dictae Parochialis Ecclesiae etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis eidem Parochiali Ecclesiae, illiusque Rectori, seu Parocho, aliisve quibusvis sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, seu alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima Novembris Millesimo septingentesimo quadragesimo nono, Pontificatus Nostri Anno decimo.

D. Card. Passionelus.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI XIX.·····

BENEDICTI PAPÆ XIV.

ALLOCUTIO

Habita in Consistorio Secreto Feria secunda die prima Decembris 1749.

VENERABILES FRATRES.

Nemo Vestrum ignorat, die solemni Ascensionis Domini, quem jam peregimus, in Vaticana Basilica futuram Anni Sancti celebritatem primo fuisse promulgatam, quemadmodum in alio praecedenti Consistorio Vobis fuerat indicatum. Jam prope tempus imminet ad eamdem celebritatem secundo indicendam, quod in quarta Adventus Dominica fieri consuevit; cujus quidem rei monumenta ab Alexandri VI. Praedecessoris nostri Pontificatu repetuntur, qui Jubilaeum initio decimi sexti saeculi celebravit. Porro secundam hanc publicationem non semel in limine Basilicae Sancti Petri in Vaticano, alias vero in limine hujus Palatii Apostolici in Quirinali peractam fuisse, rerum Scriptores commemorant. Nos Jubilaeum ex Quirinali secundo indicemus, ut Nobis incommodum, et Vobis etiam minatur. Sed neque id peragi sineremus, nisi occurrerent exempla Clementis X. et Innocentii XII. Praedecessorum nostrorum, qui Jubilaeum in limine hujus Quirinalis Palatii secundo promulgarunt.

Hac secunda Jubilaei indicatione peracta, in pervigilio Natalis Domini in Basilicis Sancti Petri, Sancti Pauli, Sancti Joannis in Laterano, et Sanctae Mariae Majoris Portae Sanctae reclu dentur. Equidem hoc loco minime contendemus, reseratas etiam fuisse Portas Sanctas, cum Bonifacius VIII. Praedecessor noster primum Jubilaeum rite celebravit: Nullum enim hujusce rei documentum ex eodem primo Jubilaeo desumi potest, neque ex aliis, quae deinde Clemens VI. Bonifacius IX. Martinus V. Nicolaus V. et Sixtus IV. Praedecessores nostri peregerunt. Quamobrem solemnis Portae Sanctae apertio pro Jubilaeo auspicando ad Alexandrum VI. Praedecessorem nostrum merito referenda videtur, qui hanc eamdem celebritatem in quadam sua Constitutione clare apertequ commemorat. Accedit, quod Burcardus

Magister Caeremoniarum ejusdem Pontificis, totius rei, quemadmodum gesta fuit, ritum, ac narrationem in suis Diariis descriptam reliquit. Illud asserere certo possumus, ritum aperiendae Portae Sanctae, tum Jubilaeo inchoando aptissimum esse, tum pietati excitandae magnopere accommodatum. Etenim Fidelibus in mentem revocatur publicae poenitentiae consuetudo, et publice poenitentium disciplina, quae priscis temporibus in Ecclesia vigebat. Siquidem nonnulli ab ingressu Ecclesiae prohibebantur; aliis vero toti Missae Sacrificio praesentes adesse minime licebat, donec Episcopo, seu Pastori probatum, perspectum esset, illos plene satisfecisse iis omnibus, quae a Sacris Canonibus decernebantur.

Ii autem Canones multum temporis, multaque exposcebant pro criminum publicorum expiatione, antequam Ecclesiae aditus poenitentibus hujusmodi pateret. Plura quoque requirebantur, ut ipsis integro Missae Sacrificio interesse, et Corporis, ac Sanguinis Christi Domini participes fieri concederetur. Ineunte Jubilaei Anno Pontifex universum terrarum Orbem ad poenitentiam invitat, et hortatur. Opera quaedam pietatis, ac religionis indicit, ab illis perficienda, qui plenariam Indulgentiam lucrari peroptant. Portas Sanctas Basilicarum initio Jubilaei universalis illis omnibus recludit, qui conscientiae suae labes animo vere detestantur, et indicta pietatis opera libenter suscipiunt, omnique studio adnituntur, ut ejusdem Indulgentiae fructus assequantur: summaque benignitate, atque amore permotus idem Pontifex, etiam illis Portam Sanctam patere decernit, qui pravis saeculi cupiditatibus dissolvi, suisque criminibus salutari poenitentia expiandis operam conferre incipiunt et ad sacram Indulgentiam rite obtinendam aspirant.

Romanus Pontifex Basilicae Vaticanae Portam Sanctam recludere in pervigilio Natalis Domini semper consuevit, nisi forte corporis aegritudine impediretur, quemadmodum Innocentio XII. felicis recordationis evenit. Nam Cardinalis Bullionius Episcopus Portuensis, loco Pontificis, uti Nos ipsi perspeximus, Basilicae Vaticanae Portam Sanctam aperuit, cum eodem tempore Cardinalis Cybo Episcopus Ostiensis ac Velitranus, et Sacri Collegii Decanus, gravi morbo teneretur. Si Deus Optimus Maximus sospites et incolumes Nos servabit, in pervigilio Natalis Domini proxime imminentis ad Vaticanum accedemus, ut illius Basilicae Portam Sanctam aperiamus. Idem in aliis Basilicis per Cardinales Legatos nostros eodem pervigilio perficietur.

Porro in his Legatis seligendis diversa diversis temporibus obtinuit disciplina. Memoriae proditum est, constitutum fuisse ab Alexandro VI. quemdam Archiepiscopum familiarem suum, qui Portam Sanctam Basilicae S. Pauli suo nomine reseraret: verum deinceps Cardinales ad hanc rem gerendam delectos semper fuisse non est dubitandum. Illud quoque certissimum est, nullo unquam tempore contigisse, ut Portae Sanctae Basilicarum Sancti Joannis in Laterano, et Sanctae Mariae Majoris per alium Cardinalem, quam per Archipresbyterum suum, reclusae fuerint; ita ut, cum Clemens VII. et Julius III. universale Jubilaeum celebrarent, et tum forte Cardinalis Decanus Episcopus Ostiensis ac Velitranus Archipresbyteri dignitatem in Basilica Sancti Joannis Lateranensis obtineret, ad eamdem Basilicam Sancti Joannis pro Sancta Porta aperienda Cardinalis Decanus se contulerit, aliamque Basilicae Sancti Pauli reseraverit alius Cardinalis, qui Casinensis Ordinis patrocinium gerebat. Porro, cum id posteriori tempore nunquam evenerit, Cardinalis Episcopus Ostiensis ac Velitranus, et Sacri Collegii Decanus, hoc munere semper perfunctus est aperiendae Portae Sanctae in Basilica Sancti Pauli, quemadmodum Cardinales Archipresbyteri in suis quisque Basilicis idem peregerunt. Nec his profecto adversatur, vel quod tempore Innocentii XII. qui universale Jubilaeum indixit, Cardinalis Bandinus Panciaticus ritum Portae Sanctae aperiendae in Basilica Sancti Pauli exercuit tamquam Ordinis Casinensis Patronus, vel quod, indicto a Benedicto XIII. de Nobis optime merito, universali Jubilaeo Anni Sancti, Cardinalis Fabritius Paulutius Portam Sanctam Basilicae S. Pauli reclusit; tempore scilicet quo Innocentii XII. uti dictum est, Summus ipse Pontifex aegrotabat, aegrotabat quoque Cardinalis Collegii Decanus, et cum Prodecanus in Basilica Vaticana Portam Sanctam aperiret, ad Cardinalem Ordinis Casinensis Protectorem delatum est munus Portam Sanctam aperiendi in Basilica S. Pauli: et tempore Benedicti XIII. cum Cardinalis Franciscus de Judice Decanus gravi morbo decumberet, Cardinalis Paulu-

tius, qui Prodecani gradum obtinebat, loco Decani memoratam Portam Sanctam Basilicae Sancti Pauli reclusit.

Equidem Cardinales Legati in pervigilio Natalis Domini designari solebant in Aula, quae dicitur Paramentorum, cum Summus Pontifex ad aperiendam Portam Sanctam Basilicae Sancti Petri se conferret. Attamen rem magis consentaneam, ac per honorificam facere Nos arbitrati sumus, si antea, et in Consistorio Cardinales iidem Legati declarentur. Verum Ecclesiae disciplinam, et consuetudinem in reliquis omnibus retinentes, eligimus, ac deputamus Legatum nostrum de Latere, ut Portam Sanctam Basilicae Sancti Pauli nomine nostro aperiat, Cardinalem Thomam Rufum Episcopum Ostiensem ac Velitrannum, Sacri Collegii Cardinalium Decanum, qui per tot annos Bononiam Patriam nostram, ejusque Comitatum, Civitatem quoque, ac Ducatum Ferrariensem, et Provinciam Romandiolae, munere Legati a Latere praeditus, magna cum laude administravit. Insuper eligimus, et constituimus Legatum nostrum a Latere, ut Portam Sanctam Basilicae Sancti Joannis in Laterano nomine nostro recludat, Cardinalem Nereum de Corsinis Diaconum Sancti Eustachii, qui ejusdem Basilicae Archipresbyter illius Clero praesidet. Nepos ipse est Clementis XII. felicis recordationis, qui regia plane munificentia, et maximis sumptibus, eamdem Lateranensem Basilicam interius exteriusque exornavit. Postremo eligimus ac declaramus Legatum nostrum a Latere, ut Portam Sanctam Basilicae Sanctae Mariae Majoris aperiat nomine nostro, Cardinalem Hieronymum Columnam Diaconum Sancti Angeli in Foro Piscium, qui Archipresbyteri Titulo Liberianae Basilicae Clero praesidet. Ipse quidem inter praeclara Familiae suae lumina Martinum V. Praedecessorem nostrum recenset, cujus nomen a Scriptoribus Ecclesiasticis tantopere commendatur, quique saeculo decimo quinto universale Jubilaeum Anni Sancti indixit: enumerat quoque Cardinalem Marcum Antonium Columnam, qui Portam Sanctam Basilicae S. Mariae Majoris reseravit, cum Gregorius XIII. Praedecessor noster universale quoque Anni Sancti Jubilaeum promulgavit. Neque omittendus est Cardinalis Ascanius Columna, qui ad aperiendam Portam Sanctam Basilicae S. Joannis Lateranensis delectus fuit, cum universale Jubilaeum Anni Sancti Clemens VIII. Praedecessor noster celebravit. Postremo occurrit etiam Cardinalis Hieronymus Columna senior, qui ejusdem Lateranensis Basilicae Portam Sanctam reclusit, cum Innocentius X. dimidio saeculi decimi septimi celebritatem Anni Sancti peregit.

Itaque praedictis Cardinalibus Legatis nostris a Latere facultatem impertimur, ut Portas Sanctas, quas superius commemoravimus, nostro nomine aperiant, et populo, qui praesens aderit, plenariam Indulgentiam simul cum Apostolica benedictione anctoritate nostra elargiantur. Ipsos Cardinales ab equitatus solemni pompa dispensamus, qua ex Vaticano decedentes ad Portam Sanctam recludendam proficisci solebant. Itaque ad Basilicas singulis designatas se conferent ex propriis Ædibus, et suo quilibet nobili comitatu stipatus curru devehetur. Hoc pacto res gesta fuit, cum Benedictus XIII. universale Jubilaeum Anni Sancti auspicatus est.

Inter monumenta Praedecessorum nostrorum descriptae ad Nos pervenerunt Allocutiones, quas ipsi ad Annum Sanctum secundo indicendum in Consistoriis protulerunt coram Cardinalibus, ipsos hortantes, ut nihil omnino praetermitterent, quod pietatem concitare posset in illorum animis, qui ex omnibus Terrae partibus eo tempore Romam magna frequentia confluunt, ut universalis Jubilaei Indulgentiam adipiscantur: contenderent etiam omni studio religionis exempla illis praebere, qui a Communione nostra prorsus alieni, Romam Jubilaei tempore veniunt, ut vetusta profanae antiquitatis monumenta admirentur, et simul accurate ac diligenter praesentes illorum mores potissimum perscrutentur, qui eminenti in dignitate constituti sunt, et quorum consiliis negotia totius Ecclesiae universalis administrantur. Percelebris est sententia, quam Pius II. Praedecessor noster usurpare solebat, quoties novos Cardinales renunciaret: *Tales estote, quales esse debere Cardinales dijudicastis, antequam ipsi hoc culmen ascenderitis.* Id Nobis tribuere, et accommodare non recusamus; et illa omnia praestare Nobiscum animo meditamur proximo Anno Jubilaei, quae Pontificem decere maxime affirmaremus, si Nos ipsi hanc Apostolicam Sedem non teneremus. Idem Vobiscum constituite, Venerabiles Fratres, ut universalis Jubilaei tempore perficiatis ea omnia, quae

Cardinalium nomini, ac dignitati consentenea esse libere dicerelis, si Vos ipsi Purpurae honore decorati non essetis. Sed jam finem dicendi faciamus: quippe de virtute vestra dubitandum non est, cum Nos ipsi mirati simus vestram frequentiam, ac pietatem in Sacris Missionibus audiendis, quas in hac nostra Civitate fieri curavimus, ut animi Fidelium ad annum universalis Jubilaei disponantur.

XIX.*******

BREVE

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI DIVINA PROVIDENTIA PAPAE XIV.

Super confirmatione perpetuitatis Generalis Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, et de conservanda ejusdem Ordinis Unitate.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Alias gravissimis rationum momentis adducti per binas nostras in simili forma Brevis literas, alteras die trigesima prima mensis Martii anno MDCCXLV., alteras die sexta mensis Augusti eodem anno datas primum quidem motu proprio, ac ex certa scientia et matura deliberatione nostra deque Apostolicae potestatis plenitudine indulsimus et mandavimus, ut munus Prioris Generalis in celeberrimo Ordine Fratrum Eremitarum S. Augustini nuncupatorum, quod juxta fel. record. Sixti Papae V. Praedecessoris nostri Constitutionem, cui derogavimus, ad sexennium obiri solebat, deinceps ad uniuscujusque Prioris Generalis vitam exhibendum, nec ne in Capitulo Generali, quod Bononiae habendum erat, per libera suffragantium Fratrum vota constitueretur; deinde vero statutum sive decretum in eodem Capitulo Generali factum, quo statuitur, ac decernitur, ut munus hujusmodi ab unoquoque Priore Generali legitime electo, quoad vixisset, geri deberet, atque alia etiam ejusdem Capituli Generalis acta, auctoritate Apostolica in forma, ut dicitur, specifica, confirmavimus, prout in iisdem nostris literis, quarum tenores hisce praesentibus pro insertis, et tamquam de verbo ad verbum expressis haberi volumus, uberius continetur. Etsi autem contra Statutum sive Decretum, et Acta Capituli Generalis, ac nostram Apostolicam super ipsis confirmationem hujusmodi ad hanc usque diem neque ad Nos ipsos, neque ad Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositam quidquam allatum vel appellatum est, atque adeo fore in Domino confidimus, ut, sic ut omnia hactenus servata sunt ac servantur, ita inposterum integerrime ab omnibus et singulis ejusdem Ordinis Professoribus custodiantur, debitaque cum obedientia omnimodae executioni mandentur: tamen, ut quandocumque ubique locorum omnis penitus adimatur auferaturque minima aliter sentiendi, disputandi, in dubium vertendi et contradicendi occasio vel causa, atque etiam, ut omnia antedicta firmius subsistant et serventur exactius: Hinc est, quod Nos non solum omnia et singula in memoratis nostris literis contenta tenore et auctoritate paribus iterum confirmamus, et inviolabili Apostolicae firmitatis praesidio munimus; verum etiam laudata Sixti Praedecessoris praefati exempla sequentes, motu proprio, ac ex certa scientia et matura deliberatione nostra deque Apostolicae potestatis plenitudine omnibus et singulis dicti Ordinis Professoribus huic negotio incumbentibus, ac praesertim Capitulis sive Provincialibus sive Generalibus, Congregationibus Intermediis, Diffinitoriis, et Diffinitoribus Generalibus (quibus Diffinitoribus Generalibus insimul congregatis juxta laudati Ordinis Constitutiones inest ampla corrigendi innovandique ipsasmet Constitutiones, ac novas leges condendi facultas) et cuicumque demum cujusvis gradus, conditionis, dignitatis et praeeminentiae in virtute sanctae Obedientiae, et sub Excommunicationis sententia eo ipso per contrafacientes incurrenda, et omnimoda omnium et singulorum graduum, dignitatum, munerum, privilegiorum ac praeeminentiarum privatione, necnon inhabilitatione ad eorum earumque (reservata tamen Priori pro tempore Generali illos absolvendi et habilitandi facultate) consecutione districte prohibemus, praecipimus et mandamus, quatenus nemo quicumque omnium antedictorum vel per verba, vel per scripta, vel per epistolas, vel per quamcumque aliam

viam rationemque sivo directe sivo indirecte sub quocumque colore, praetextu, excogitabili modo ac titulo audeat et praesumat contra omnia vel singula in memoratis hisque praesentibus literis nostris expressa et praescripta agere, tractare et moliri quidquam etiam minimum, ac praesertim contra futuras Priorum Generalium electiones, ne ad cujusque electi Prioris Generalis vitam fiant. Praeterea in virtute itidem sanctae Obedientia, et sub iisdem Excommunicationis sententiae, et privatione, ac inhabilitatione districte pariter prohibemus, praecipimus et mandamus, quatenus nemo quicumque quovis modo quandocumque audeat et praesumat novitates in laudatum Ordinem inducere, nempe separandi, dividendi, disuniendique Provincias, Congregationes sive magnas sive parvas, et Nationem quamcumque ejusdem Ordinis ita, ut aliquod etiam minimum praejudicium, vel detrimentum afferri possit unitati saepedicti Ordinis, cujus supremum regimen et gubernium ab uno Capite, nempe Priore Generali pro tempore existenti omnino in perpetuum dependere et administrari debet, ac volumus, praecipimus et mandamus. Decernentes easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque semper firma, valida et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab illis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, etiam ejusdem Ordinis Protectorem, necnon quascumque eorumdem Cardinalium Congregationes, ac Sedis Apostolicae Nuntios, aliosve quoslibet quacumque auctoritate et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate judicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus nostra et Cancellariae nostrae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, et praefati Sixti V., necnon Clementis VIII., Pauli V., et aliorum Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, dictique Ordinis, aliisve quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus personae in Ecclesiastica dignitate constitutae, seu dilecti Filii moderni vel pro tempore existentis dicti Ordinis Procuratoris Generalis subscriptis, et illius sigillo munitis eadem prorsus fides in judicio et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima tertia Decembris Millesimo septingentesimo quadragesimo nono, Pontificatus Nostri Anno Decimo.

Cajetanus Amatus.

POENITENTIARIIS XX.

In Basilicis et Ecclesiis Urbis pro Anno Jubilaei deputatis, et Confessariis a Cardinali Urbis Vicario designandis, Facultates eodem Anno exercendae conceduntur: adjectis opportunis Monitis, et Declarationibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Convocatis per alias nostras Apostolicas Literas Universis Ecclesiae Filiis ad celebrandam Nobiscum proxime recurrentis Anni Sancti solemnitatem; iisque jam, ut confidimus, ad Supremi Pastoris vocem, Sacerdotali praesertim Fratrum Nostrorum Episcoporum tuba inclamante, excitatis; ad Officium nostrum pertinere judicamus, non solum convenientes

ex toto Christiano Orbe Fideles aperto charitatis paternae sinu excipere; sed etiam omnia, quae confluentium necessitatibus, aut utilitatibus opportuna fore prospicimus, in antecessum parata atque disposita habere; ut hominis illius Regis in Evangelicis Literis laudatam providentiam imitemur, qui, quum ad Coenam magnam vocasset multos, quaecumque ad uberem splendidumque convivii apparatum spectarent, ita solicite curare non destitit, ut instante hora Coenae, mittere potuerit invitatis dicere, *quia parata sunt omnia*. Et Nos igitur pluribus per elapsos Menses curis et solicitudinibus, quantum humanarum rerum conditio patitur, id efficere studuimus, ut omnibus, quicumque ad Sanctam Civitatem iter arripient, nihil sive ad Divinae Religionis cultum, sive ad Christianae pietatis exemplum, sive ad itineris, hospitiique commoda deesse posset. Et nunc, attendentes, quaenam potissimum a suprema ligandi atque solvendi potestate Nobis cum Apostolicae vicis Officio commissa, expetere possint plures, qui ad oblatum remissionis et indulgentiae munus assequendum, cum vero poenitentiae spiritu, et devotionis affectu accedentes, commissorum forsan delictorum oneribus gravati, aliisque conscientiae vinculis adstricti, et impediti reperiantur; haec etiam peculiari studio a Nobis ordinata, et mature provisa fuisse, omnibus, ad quos pertinet, specialiter vero infrascriptis Sacramenti Poenitentiae Ministris, praesentium Literarum tenore ab iis praecipue diligenter observando, edicimus et declaramus: nil magis optantes, quam ut omnes, quicumque animum peccatis aegrum, aut Censuris, impedimentisve irretitum gerunt, procul abjecto formidatae difficultatis terrore, ad Ecclesiasticae curationis fidenter remedia confugiant, per quae copiosum Redemptionis fructum consequentes, et sanitati reddantur et paci, et in filiorum Dei libertatem, confractis impietatis compedibus, vindicentur.

Novimus sane Praedecessores nostros Romanos Pontifices, in quorum tempora superiores, nostroque tempori propinquiores Jubilaei Universalis Anni incurrerunt, hunc morem servasse, ut per geminum praecipue organum, per Cardinalem scilicet Majorem Poenitentiarium, perque Cardinalem ipsum in Urbe, ejusque districtu Vicarium in spiritualibus Generalem, et idoneos Confessarios deputari, et eorum amplificari facultates providenter mandarent; ut nec sacrorum Ministrorum copia per Urbem, nec his facultatum amplitudo deesset, ad Poenitentes, pro variis cujusque causis, Deo reconciliandos, et culpa jam exsultos, ad assequendam quoque plenissimam poenarum indulgentiam disponendos.

Idcirco Nos laudabilibus eorum vestigiis inhaerentes, simulque cupientes gravissimam hanc Pastoralis dispensationis partem, certa rectaque ratione administrari, nec ullum, quoad ejus fieri poterit, circa facultatum, praesertim limites, earumque usum et exercitium, dubitationi aut errori locum relinqui; post maturam deliberationem super his rite praehabitam, nostro Motu proprio, certaque scientia, rem totam ad eum, quem subjicimus modum, ordinandam dirigendamque decrevimus.

Commissio Cardinali Majori Poenitentiario pro deputatione Poenitentiariorum.

I. *INPRIMIS* itaque Dilecto Filio Nostro S. R. E. Cardinali Majori Poenitentiario per praesentes committimus, ac demandamus, ut juxta id, quod jam pridem in nostra Constitutione incipien. *In Apostolicae Poenitentiariae Officio*, Idibus Aprilis Anni MDCCXLIV. Pontificatus Nostri Anno Quarto edita, pro perpetuis futuris temporibus praescripsimus, praeter consuetos trium Basilicarum S. Joannis Lateranensis, S. Petri in Vaticano, et S. Mariae Majoris Poenitentiarios Minores, pro Basilica etiam S. Pauli extra Muros praesenti Anno Sancto similes Poenitentiarios designet; nec non, praeter extraordinarios Poenitentiarios in dicta Basilica Sancti Petri certis cujusque anni diebus inservientes, nunc autem per totum Annum Sanctum aliis insuper diebus, ejusdem Poenitentiarii Majoris arbitrio praescribendis, inservituros, a se jam electos, vel eligendos, alios insuper, eadem Anno Sancto durante, tam in memoratis quatuor Basilicis, quam in reliquis quoque sive Saecularium, sive Regularium, et nominatim, quantum fieri poterit, in variarum Nationum Urbis Ecclesiis, novos similiter Poenitentiarios deputet, et extra ordinem ahunde multiplicet.

Item Cardinali Vicario Urbis pro Confessariorum deputatione.

II. Deinde Dilecto itidem Filio Nostro S. R. E. Cardinali, Nostro in Urbe ejusque Districtu Vicario in spiritualibus Generali, committimus pariter atque injungimus, ut ex Confessariis tam Saecularibus, quam Regularibus, ab se alias ad audiendas Romae Confessiones approbatis, quamplures magno numero designare non omittat; imo etiam, si ita ad con-

currentium tam Romanorum, quam Exterorum utilitatem et commoditatem necessarium aut expediens fore judicaverit, omnes, a se, ut praediximus, approbatos, vel approbandos, desiguare in eum finem non dubitet, ut facultatibus illis, quae a Nobis inferius, earumdem praesentium tenore, Confessariis hujusmodi ab eo designandis tribuentur, statim se a Nobismet ipsis instructos esse intelligant, easque exercere libere valeant, audiendisque Confessionibus Fidelium quorumcumque, Jubilaeum hujus Anni Sancti lucrari volentium, operam dare aggrediantur, et assiduo charitatis et zeli studio pergant. Pro Confessariis autem Monialium, aliarumque Virginum, seu Mulierum in perpetua Clausura Romae viventium, sicut etiam Oblatarum, aliarumque in Religiosis aut Piis Domibus, seu Conservatoriis degentium, nec non Carceribus detentorum, et morbis impeditorum, quaecumque opus erunt, quaeque Nobis in Domino expedire videbuntur, aliis nostris peculiaribus Literis statuemus.

Facultates pro Poenitentiariis.

III. *PORRO* Poenitentiariis sive in quatuor praefatis Basilicis, sive in aliis Urbis Ecclesiis per Cardinalem Majorem Poenitentiarium, ut praefertur, deputatis, vel per Anni Sancti cursum deputandis, subsequentes facultates, pro hoc dumtaxat Anno Sancto duraturas, de Apostolicae potestatis plenitudine concedimus, et impertimur; videlicet.

Circa absolutiones.

IV. *Absolvere possint per se ipsos tantum, et in foro dumtaxat conscientiae, quascumque personas sibi confitentes, etiam Regulares, cujuscumque sint Ordinis, Congregationis, et Instituti, etiamsi ex praescripto Superiorum, vel suarum Constitutionum, etiam a Sede Apostolica approbatarum; vel alias ex Indulto, Decreto, aut praecepto Apostolico, extra propriam Religionem peccata sua confiteri prohibeantur, a quibuscumque Sententiis Excommunicationis, aliisque Ecclesiasticis Censuris, etiam Summo Pontifici, et Sedi Apostolicae quomodolibet, etiam in Bulla Coenae, reservatis, et a sacris Canonibus fulminatis, nec non ab omnibus peccatis, et excessibus quantumcumque gravibus, et enormibus, etiam Sedi Apostolicae reservatis; injunctis tamen salutaribus poenitentiis, et aliis de jure iisdem Poenitentibus injungendis.*

V. *Absolvere item possint a supradictis Censuris in jure latis, etiam Sedi Apostolicae reservatis, quamvis publicae in partibus sint, quamvis deductae, aut nominatim declaratae, ac denunciatae in iisdem partibus sint per Locorum Ordinarios, aut alios quoscumque Judices; praemonitis tamen Poenitentibus de Libello, ut infra, in his casibus publicis omnino conficiendo. Post absolutionem nimirum conficiant Libellum supplicem, expresso nomine, cognomine, ac Dioecesi Poenitentis, et casu hujusmodi publicae Censurae subjecto; et subtus scribant testimonium absolutionis ab eadem Censura concessae; eumdemque Poenitentem dirigant ad Officium Poenitentiariae Apostolicae, ut recipere possit Breve in forma Missi, vel Remissi absoluti, juxta praxim ejusdem Officii Poenitentiariae.*

VI. *A censura ab Homine, seu a quocumque Judice de partibus, nominatim lata, absolvere valeant ad effectum dumtaxat Indulgentias praesentis Jubilaei consequendi; itaut, semel ac consecuti Jubilaeum fuerint, eadem, qua antea, Censura adstricti remaneant, ac teneantur parere Judicis sententiae, et absolutionem ab eodem petere, perinde ac si nunquam absoluti fuissent. Atque his Poenitentibus nullum detur testimonium absolutionis, neque Confessionis.*

VII. *Absolvere insuper valeant, pro foro conscientiae tantum, a Censuris propter haeresim formalem externam incursis, dummodo tamen Poenitens neminem habeat haeresis complicem; praevia coram ipso Confessario abjuratione secreta; atque etiam pro casu, quo Poenitens habeat quidem haeresis complicem, vel complices, sed hujusmodi complex, seu complices, in Regionibus, ubi haeresis impune grassatur, existant, et degant.*

VIII. *Omnia, et singula simplicia Vota, etiam Sedi Apostolicae reservata, etiam jurata, commutare dispensando possint in alia pia opera.*

IX. *Votum tamen perpetuae Castitatis, nonnisi Mulieribus ita commutare possint, ob periculum incontinentiae, vel ob timorem pudicitiae; et quidem tantummodo ad effectum nubendi; easdem monendo, facturas contra idem Votum, si extra usum Matrimonialem delinquant; et remansuras eodem prorsus, ac antea, voto Castitatis obstrictas, si Marito supervixerint.*

X. *Votum autem Religionis iisdem tantum Mulieribus commutare dispensando possint ad effectum nubendi, si alterutra supradicta causa intercesserit; ad effectum vero vitam tantum coelibem in saeculo ducendi, si vel dote sufficiente ad ingrediendum Religionem careant, vel Religionis onera sufferre posse rationabiliter diffidant.*

Circa dispensationes.

XI. *Habeant etiam prae oculis, quoad Vota,*

infrascriptum Monitum, quod inter alia pro ipsis Poenitentiariis mox subjicienda, positum est n. XXXII.

XII. *Dispensare possint super irregularitate, ob violationem Censurarum dumtaxat contracta, et occulta remanente, cum Sacerdotibus, aut in sacris constitutis, tam Saecularibus, quam Regularibus.*

XIII. *Cum illis, qui scienter, vel ignoranter cum impedimento Secundi et Tertii, vel Tertii solius, aut Tertii et Quarti, vel solius Quarti gradus Consanguinitatis, vel Affinitatis, etiam ex copula licita provenientis, Matrimonium jam contraxerunt, dummodo hujusmodi impedimentum occultum remaneat, dispensare pro foro tantum conscientiae possint, ad remanendum in Matrimonio.*

XIV. *Cum illis, qui a Dataria Apostolica dispensationem obtinuerunt super aliquo impedimento publico, quod tamen non sit Primus et Secundus, vel Secundus tantum gradus Consanguinitatis, vel Affinitatis ex copula licita provenientis, et prae verecundia copulam inter eos secutam in eadem Dataria tacuerunt (dummodo nullitas praedictae dispensationis ex hujusmodi reticentia provenienti occulta sit) dispensare pro foro tantum conscientiae valeant, tam ad remanendum in Matrimonio jam contracto, quam ad illud contrahendum, si nondum sit contractum.*

XV. *Dispensare item pro foro tantum conscientiae valeant super impedimento dirimente occulto tam Primi et Secundi, quam Primi tantum, aut Secundi tantum gradus Affinitatis, ex copula illicita provenientis, tam in Matrimonio contracto, quam in contrahendo.*

XVI. *Dispensare similiter pro eodem foro, tam de contracto, quam de contrahendo, possint super occulto impedimento criminis, neutro tamen machinante; idest quando solum concurrant adulterium, et fides data de Matrimonio contrahendo post Conjugis mortem.*

XVII. *In praedictis Matrimonialium Dispensationum casibus possint etiam, quandocumque opus fuerit, pro foro conscientiae, legitimare prolem, non tamen ex adulterio susceptam.*

XVIII. *Dispensare ad petendum debitum possint in casu Affinitatis incestuosae Matrimonio supervenientis.*

XIX. *Ad petendum pariter debitum, cum illis, qui Voto simplici Castitatis obstricti, Matrimonium contraxerunt, dispensare valeant; illos monendo facturos contra id Votum, si extra usum Matrimonialem delinquant, ac remansuros eodem prorsus, ac antea, Voto obstrictos, si Conjugi superviverint.*

XX. *Super Visitatione quatuor Basilicarum, cum Exteris, qui vel ob paupertatem, vel ob aliam urgentem causam, in Urbe remanere non possunt, dispensare valeant, vel reducendo ad tres saltem dies Visitationes earumdem quatuor Basilicarum, alioquin per quindecim dies ab iisdem visitandarum; vel visitationes praescriptas in alia pia opera, ad ipsorum Poenitentiariorum prudens arbitrium, commutando.*

XXI. *Cum Civibus autem, et Incolis Romanis, qui morbo, vel aliquo legitimo impedimento detenti, non valent praefatas Basilicas visitare, possint praescriptas eisdem per triginta dies Visitationes in alia pia opera, quae illorum possibilitati proportionata esse viderint, dispensando commutare; suam tamen conscientiam oneraturi, si super hujusmodi Visitationibus in consultas, et sine justo et rationabili causa, sive cum Exteris, sive cum Romanis Civibus, aut incolis dispensaverint.*

Monita pro recto praedictorum facultatum usu.

XXII. *QUIA VERO* magnopere interest concessis facultatibus prudenter, et circumspecte uti, ne minus caute illas exercendo, tum juste disciplinae rigori, tum ipsarum Animarum vero bono detrimentum afferri contingat; Ideo post facultates a Nobis pro hoc Anno Sancto memoratis Poenitentiariis concessas, congruum et opportunum ducimus nonnulla Monita pro recto earumdem facultatum usu subjungere; quae quidem tam ab ipsis omnibus, et singulis, quam etiam reliquis Confessariis, ut supra, designandis, attente legi et considerari jubemus, ac pro norma, et regula haberi, cui se in suae quisque facultatis exercitio, prout casus poposcerit, exacte conformet.

Facultatum limitationes indicantur.

XXIII. Primo itaque meminerint, nulli penitus Confessario dari in praesenti Jubilaeo, aut in quovis alio, facultatem absolvendi complicem in quolibet inhonesto contra sextum praeceptum peccato; atque omnem Confessarium respectu hujusmodi complicum, esse omni tum jurisdictione, tum approbatione destitutum, et prorsus ineligibilem, cujuscumque Jubilaei, sive Indulti beneficio, ad normam Constitutionis Nostrae incipien. *Sacramentum Poenitentiae*, Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLI. Kalendis Junii, Pontificatus Nostri Anno Primo editae.

XXIV. Intelligant, hujusmodi facultatibus

peculiaribus a Nobis, ut supra, pro hoc Anno Sancto sibi concessis uti se non posse, nisi eum iis Poenitentibus, qui praesens ejusdem Anni Sancti Jubilaeum consequi sincere et serio volunt; atque ex hoc animo ipsum lucrandi, et reliqua opera ad id lucrandum necessaria adimplendi, ad Confessionem apud ipsos peragendam accedunt; neque item posse uti cum iis Poenitentibus, qui hujus Anni Sancti Jubilaeum semel jam lucrati fuissent, prout inferius explicabitur n. LII.

XXV. Advertant insuper, supradictas absolutiones, commutationes, dispensationes, non posse a se exerceri extra actum Sacramentalis Confessionis, neque extra suam cujusque Basilicam, vel Ecclesiam, nisi in casibus alias sibi a Majori Poenitentiario permissis, vel permittendis; vel in casu administrandi Poenitentiae Sacramentum alicui Infirmo, qui quum corporalis aegritudinis causa ad Basilicas ipsis respective designatas accedere personaliter nequeat, eorum aliquem arcessendum duxerit, ut Confessionem Sacramentalem pro Jubilaei consecutione, ut praefertur, apud ipsum expleat.

Legat in eorum suo testamento statuantur.

XXVI. Non praetermittant suam cuique Poenitenti salutarem poenitentiam imponere in Sacramento, ne praetextu quidem Jubilaei per eumdem Poenitentem consequendi.

XXVII. Ab occultis Censuris ob partem laesam incursis non prius absolvant, quam parti laesae Poenitens satisfecerit; vel si prius poenitens nequeat, non eum absolvant, nisi juret se satisfacturum, cum primum poterit. In publicis autem, huic satisfactioni consuletur juxta praxim Poenitentiariae Apostolicae, ad quam dirigendus erit Poenitens cum Libello, de quo supra n. V.

XXVIII. Violantibus Clausuram Monialium ad malum finem, in casibus etiam occultis, imponant prohibitionem accedendi in posterum ad quaevis Monasteria, et Ecclesias Monialium; monendo Poenitentes hujusmodi, ita ipsos absolvi a Censuris ob relatam violationem incursis, ut si impositam illam prohibitionem non servaverit, relabantur eo ipso in easdem Censuras.

XXIX. Religiosos vero suam violantes Clausuram per Mulierum introductionem ad malum finem, ita a Censuris propterea incursis absolvant, ut super inhabilitate ulterius per hoc contracta ad Dignitates, et Officia sui Ordinis consequenda, nullatenus cum iisdem dispensent.

XXX. A lectione Librorum prohibitorum, praesertim in Bulla Coenae contentorum, non ante absolvant, quam Poenitens Libros, quos in sua potestate habeat, Inquisitori, vel Ordinario, secrete tradiderit; vel se, quam primum poterit, traditurum promiserit, si tradere ante absolutionem nequeat.

XXXI. In absolvendis Regularibus a suo Ordine Apostatis, vel Fugitivis, servent modum in sua Tabella praescriptum.

Limitatio quoad Vota.

XXXII. Denique quoad Vota, noverint sibi abstinendum ab eorum commutatione, in quibus agitur de praejudicio tertii. Quare in eo, quod pertinet ad Vota, quamvis simplicia, seu perseverantiae, seu alia, emitti solita in aliqua Congregatione, vel Communitate, et in Vota obbligatoria a tertio acceptata, non se ingerant. Nec admodum dissimiliter se gerant circa Vota poenalia, seu praeservativa a peccato, ne detur ansa peccandi liberius; nisi forte circumstantiae adsint, quae aliquam commutationem suadeant, et commutatio futura judicetur ejusmodi, ut non minus a peccato committendo refraenet, quam prior Voti materia.

XXXIII. Caeterum alias facultates praedictis trium Basilicarum Poenitentiariis Minoribus pridem concessas, aut forsitan concedendas per dictum Majorem Poenitentiarium, in vim generalium facultatum, quas Nos eidem per alias Nostras praedictis die et anno expeditas Literas incipientes: *Pastor bonus*: communicavimus, et perpetuo competere statuimus, salvas et firmas hoc ipso Jubilaei Anno esse et foro, atque ab iis, hoc etiam Anno durante, non secus ac alio quovis tempore, erga omnes exerceri, juxta ejusdem concessionis tenorem libere et licite posse, decoruimus, et declaramus.

De aliis Poenitentiae facultatibus.

XXXIV. Easdem vero facultates, tam in memoratis, quarum initium est: *Pastor bonus*: quam in praesentibus Nostris Literis expressas, atque contentas, praedicto Majori Poenitentiario, et Apostolicae Poenitentiariae Officio, earumdem praesentium tenore etiam confirmamus, et respective, quatenus opus sit, pro eodem Anno Sancto concedimus et impertimur; ad hoc ut ipse Major Poenitentiarius iis omnibus et singulis, tam per se ipsum, quam per alios quoscumque a se eligendos Confessa-

rios in Urbe uti licite valeat. Si quos autem casus ad ipsum Poenitentiariae Officium, vel ad aliquem ex dictis Poenitentariis, seu Confessariis, deferri contingat, qui nec sub praedictarum Literarum, nec sub praesentium dispositione comprehensi, vel etiam in iisdem prohibiti dignoscantur, onus erit praefati Majoris Poenitentiarii, ad quem Poenitentiarii Minores et Confessarii praefati recursum habebunt, Apostolatum Nostrum super illis consulere; Nos enim eidem praescribere non omittemus, quaecumque opportuna fore in Domino judicabimus, ut Animarum vulneribus sanandis idonea remedia aptentur.

Facultates pro Confessariis Card. Vicario designandis.

XXXV. *CONFESSARIIS* autem a praedicto Cardinali Vicario Nostro, ut praefertur, in Urbe designandis, infrascripias facultates, quibus hujusmodi designationis vigore, ipsius Anni Sancti decursu, fruantur, per easdem praesentes ducimus tribuendas; videlicet.

Circa absolutiones.

XXXVI. *Absolvere possint per se ipsos tantum, et in foro dumtaxat conscientiae, personas sibi confitentes, a quibuscumque Ecclesiasticis Censuris, etiam Summo Pontifici, et Sedi Apostolicae, etiam in Bulla Coenae reservatis, et a Sacris Canonibus fulminatis, dummodo tamen hujusmodi Censurae non sint publicae; nec non ab omnibus peccatis, et excessibus quantumcumque gravibus, et enormibus, etiam Sedi Apostolicae reservatis; injunctis tamen salutaribus poenitentiis, et aliis de jure iisdem Poenitentibus injungendis.*

Circa Vota.

XXXVII. *Omnia et singula simplicia Vota etiam jurata, etiam Sedi Apostolicae reservata, exceptis Castitatis, religionis, aliisque superius n. XXXII. memoratis Votis, commutare in alia pia opera valeant.*

XXXVIII. *Quibus tamen facultatibus, tam absolvendi, quam Vota commutandi, uti non poterunt nisi eum iis Poenitentibus, qui praesens Anni Sancti Jubilaeum consequi sincere, et serio volent, atque ex hoc animo ipsum lucrandi, et reliqua ad id lucrandum necessaria opera adimplenti, ad Confessionem apud ipsos peragendam accedunt. Neque item uti poterunt cum iis Poenitentibus, qui hujus Anni Sancti Jubilaeum semel jam lucrati fuissent, prout inferius explicabitur n. LII.*

Circa Dispensationes.

XXXIX. *Dispensare possint circa Visitationes praescriptas quatuor Basilicarum, easque commutare, eodem omnino modo, ac conceditur Poenitentiariis in duobus postremis numeris, quae pertinent ad facultatem circa Dispensationes superius positis. Praeter hanc autem facultatem dispensandi circa dictas Visitationes, scient nullam aliam dispensandi cum quoquam facultatem sibi concedi.*

XL. Postremum praecipimus Confessariis praefatis, attente legere et considerare monita superius post facultates Poenitentiariis impertitas adjuncta, eisque in exercitio suarum respective facultatum exacte se conformare.

Facultates speciales pro Confessariis Regularibus erga suos Religiosos.

XLI. *PRAETEREA* Regularium quoque commoditati uberius consulere, simulque augendo numero Confessariorum pro Jubilaei consecutione prospicere volentes; *praemissas nuper facultates, quas Confessariis hujusmodi a Cardinali Vicario designandis hoc Anno competere statuimus, easdem omnes et singulas pari prorsus modo, pro eodem Anno, tribuimus, et concedimus omnibus Confessariis illis Regularibus, cujuscumque Ordinis, Congregationis, et Instituti, quicumque alias ejusdem Card. Vicarii seu ipsius Vicesgerentis approbationem ad audiendas Confessiones habeant, et insuper per suos respective Regulares Praelatos, seu Superiores, ad excipiendos suorum Religiosorum Confessiones deputati fuerint; ad hoc scilicet, ut iidem Confessarii facultates hujusmodi erga solos proprii respective Ordinis Poenitentes Religiosos hoc Jubilaeum lucrari volentes, exercere in suis quique Coenobiis seu Domibus, libere et licite valeant: quibus etiam Regularibus Confessariis, facultatem dispensandi cum iisdem Religiosis Paenitentibus in Sacris Ordinibus constitutis super Irregularitate forsan ob Censurarum violationem contracta, dummodo occulta sit, earumdem tenore praesentium, ac dicto Anno, dictaque occasione dumtaxat, concedimus et impertimur.*

Declarationes circa praesens Jubilaeum.

XLII. *DENIQUE* communi tam Confessariorum, quam Poenitentium utilitati, ac spirituali solatio proviile intendentes, ac memores quaestionum, atque dubiorum, quae occasione universalis Jubilaei hujusmodi excitari solent, non nullas hic etiam declarationes, seu magis apertas voluntatis nostrae significationes super hoc a Nobis indicto praesentis Anni Sancti Jubilaeo subnectere opportunum duximus; quibus inspectis, ac diligenter, ut par est, animadversis, pleraque hujusmodi dubia anteverti posse, aut facile solutum iri non dubitamus. Eae autem sunt, quae sequuntur.

Quoad Personas.

XLIII. Personis Romam ad hoc Jubilaeum consequendum venire volentibus, non intelligitur data veniendi libertas, sive licentia, sine

obtento alias necessario suorum respective Superiorum consensu.

XLIV. Romanorum appellatione, quoad Visitationes quatuor Basilicarum per triginta dies peragendas, comprehenduntur omnes et singuli nati atque habitantes Romae, sicut etiam nati atque habitantes in Suburbano Vinearum tractu, intra quintum ab Urbe lapidem. Incolarum autem nomine, ad eumdem effectum, intelliguntur omnes illi, qui certum aliquod Officium in Urbo obtinent, seu cum spe illud obtinendi moram ibidem trahunt, ideoque in ipsa quasi domicilium acquirunt; omnesque illi, qui ad eamdem Urbem, vel ad aliquem suburbanum locum intra quintum lapidem, ut supra, se contulerunt alia quacumque de causa, quam praesentis Jubilaei lucrandi; vel si ipsius lucrandi causam ad Urbem accesserint, eo tamen animo sunt, ut per majorem Anni partem, seu ultra sex menses ibi commorentur. Reliqui omnes, Peregrinorum, aut Exterorum nomine, quoad Visitationes earumdem Basilicarum per quindecim dies, se comprehensos intelligant.

Quoad opera injuncta.

XLV. Confessionem et Communionem pro hoc Jubilaeo consequendo injunctas, non necesse est visitationibus quatuor Basilicarum praemittere. Satis erit vel in hujusmodi visitationum decursu, vel etiam post easdem visitationes expletas, Confessionis, et Communionis Sacramenta suspicere.

XLVI. Cum Confessio Sacramentalis in hoc Jubilaeo sit opus injunctum, peragenda eadem erit etiam ab eo, qui solis peccatis venialibus teneatur, si hoc lucrari Jubilaeum velit.

XLVII. Si quis post Confessionem peractam, in lethale peccatum (quod Deus avertat) inciderit, antequam omnia omnino opera pro Jubilaeo hoc lucrando injuncta expleverit, Confessionem denuo praemittere debebit, priusquam ultimum saltem ex aliis injunctis operibus expleat, ut Indulgentiam hoc Jubilaeo concessam consequatur.

XLVIII. Quamvis injuncta pro hoc Jubilaeo Communio sit; pueri tamen, qui nondum ad primam Communionem admissi fuissent, neque intra hunc Annum Sanctum, Parochi proprii, vel Confessarii judicio, admittendi videantur, conseri possunt ab isto injuncto opere legitime impediti; eidemque Communionem in aliud pium opus arbitrio Confessarii praescribendum commutari permittimus.

XLIX. Ad injunctam Basilicarum visitationem perficiendam non opus est in easdem Basilicas per Portas Sanctas, vel per harum aliquam ingredi, vel egredi.

L. Si quod superveniat Indultum, quo praescriptus initio visitationum numerus ad minorem redigatur; quisquis, ante id Indultum, Visitationes peregisset paucioribus numero diebus, quam qui in Indulto praescribuntur, is Visitationes a se jam peractas utiliter computare poterit ad conficiendum numerum Visitationum hujusmodi Indulto praescriptarum; superaddendo nimirum alias, quae desint ad explendam summam Indulto praefinitam. Si vero eam summam, seu numerum antea jam explevisset, vel etiam excessisset; unum saltem diem Visitationis quatuor Basilicarum praeterea adjungét, ut Indulti beneficio frui valeat.

LI. Injunctae piae preces in singularum Visitatione Basilicarum, ad fines Nobis propositos, et in nostra Bulla Indictionis expressos effundendae, satis erit, si vocales fuerint. Qui sola mente ad eosdem fines devote orare voluerit, laudandus est; aliquam tamen etiam vocalem orationem adjungat.

Quoad iteratam hujus Jubilaei consecutionem.

LII. Qui hoc Anno Sancto bis, aut pluries omnia et singula opera, vel primitus in hujus Jubilaei Indictione praescripta, vel superveniente forsan aliquo Indulto, ea, quae in ipsius Indulti concessione pro ejusdem Jubilaei consecutione praescribentur, plene iteraverit; vel prius ad Indictionis, deinde ad Indulti formam, vel prius ad formam Indulti unius, deinde ad alterius fortasse diversi formam, ut praefertur; iteraverit; bis quoque aut pluries poterit hoc Anni Sancti Jubilaeum lucrari. Nos enim, habita ratione annui spatii, ad quod hujusmodi Jubilaeum protenditur, ita de Apostolicae liberalitatis plenitudine concedimus et indulgemus; hoc tamen declarantes neminem posse, nisi semel, idest prima tantum vice, frui seu potiri favoribus hujus Jubilaeo adjunctis: quaro post primam vicem nullus gaudere amplius poterit beneficio aut absolutionum a novis censuris et casibus reservatis de novo fortasse contractis, aut commutationum, aut dispensationum in facultatibus superius positis contentarum.

Quoad facultates hunc Jubilaeo adjunctas.

LIII. Praeter Poenitentiarios, ut supra, deputatos, seu deputandos, peculiaribus pro hoc Anno Sancto facultatibus a Nobis instructos, inter quas adest etiam facultas absolvendi pro

foro conscientiae a censuris propter haeresim formalem incursis, prout latius expressum est supra *n.* VII., reliqui omnes noverint, in concessione facultatis absolvendi a Censuris in Bulla Coenae reservatis, non comprehendi facultatem absolvendi a Censuris propter haeresim formalem externam, etiam occultam, incursis, nisi specialiter, et expresse hujusmodi facultas concedatur; juxta iteratas hac de re Declarationes, et nominatim juxta Decretum Universalis Inquisitionis die XV. Maji Anni MDCLVI. a felic. recordat. Praedecessore Nostro Alexandro VII. approbatum.

LIV. Absolutiones a Censuris (praeter quam datae ad reincidentiam, qualis, exempli gratia, datur in casu superius expresso, ubi de facultatibus pro Poenitentiariis egimus *n.* VI.) Commutationes item Votorum, et Dispensationes, juxta concessas hoc Anno respectivas facultates, semel obtentae, permanent in suo vigore, etiamsi contigerit eum, qui illas jam obtinuerat, mutato postea, quod prius habuerat, sincero et serio proposito Jubilaeum hoc lucrandi, ac proinde reliqua ad id lucrandum necessaria opera adimplendi, de eodem Jubilaeo consequendo amplius non laborare.

Quoad facultates vertentes Anno Jubilaei suspensas.

LV. Suspensio facultatum absolvendi, dispensandi etc. pro hoc Anno Sancto a Nobis indicta per alias nostras Literas Apostolicas incipientes: *Cum Nos nuper*, datas XVI. Kalendas Junii proxime praeteriti non comprehendit ipsam Romanam Urbem, in qua hoc maxime Anno praestat Operariorum copiam et anxilia pro expediendis Poenitentibus non imminui. Quicumque ergo in eadem Alma Urbe hujusmodi facultatibus alioquin legitime muniti reperiantur easdem per hunc quoque annum in ipsa Urbe juxta tenorem uniuscujusque concessionis alias obtentae, exercere libere poterunt.

LVI. Extra Urbem vero, servanda omnino erit suspensio facultatum in praefatis Literis expressa; per quam non modo facultates illas, quae causa vel occasione Indulgentiarum concessae fuissent, verum etiam caeteras quaslibet quocumque alio titulo, et causa concessas, praedicto Anno durante, suspensas esse et censeri debere, exceptis dumtaxat illis, quas in praefatis Literis Nostris ab ipsa generali suspensione praeservavimus, praesentium tenore, quatenus opus sit, et pari auctoritate, edicimus et declaramus.

Adhortatio.

LVII. *JAM VERO* adventante convivii hora, qua magnus Paterfamilias non modo vocandos atque invitandos convivas, sed ad intrandum potius compellendos esse denunciat, hanc Pastoralibus Nostris vocibus virtutem a Deo donari cupimus, quae universos in Christo credentes a finibus Terrae evocatos, ad hoc Unitatis et Fidei centrum valeat congregare. Itaque omnes iterum Nostros Ecclesiaeque Filios, quam maximo possumus paterni animi affectu etiam atque etiam hortamur, ut ad Coelestium gratiarum aquas ex hoc fonte nunc latius reserato hauriendas occurrant, atque hic omnes uno corde atque ore Deum honorificantes, propriaeque saluti singuli serio consulentes, ipsius Dei misericordia, et piae Matris Ecclesiae favoribus uberrime perfruantur.

Sacros autem Christi Ministros, ejusque Sacramentorum dispensatores, Nostra, ut praefertur, ordinatione deputandos, enixe, studioseque admonemus, ut demandatum sibi laborem pro Fratrum infirmorum curatione et salute alacriter suscipiant, ac pro ipsius Christi Domini, ejusque Sponsae Ecclesiae charitate, strenue et constanter exerceant, memores illius, cujus vices gerunt, Pastoris boni, qui non labores solum longissimo intervallo majores sustinuit, sed vitam quoque suam posuit pro Ovibus suis; cujus nimirum immensae charitatis cooperatores se fieri, maximo lucro suo deputare debebunt, amplissimamque mercedem ab eo sperare, quam ipse omnibus, qui sibi ministraverint, retributurum spopondit. Omnes itaque ad Sacramenti Poenitentiae salubrerrimum et necessarium lavacrum accurrentes benigne excipiant, patienter audiant, instruant, moneant; et facultates per Nos sibi collatas in eorumdem Poenitentium solidum bonum, in aedificationem, non in destructionem, quo scilicet fideles dispensatores inveniantur, adhibeant.

Clausula.

Caeterum praesentes Literas, omnesque, et singulas concessiones, limitationes, monita, declarationes, ac voluntatis Nostrae significationes in iis contentas, de nullo defectu impugnari, aut redargui posse, sed omnimoda firmitate validas esse et censeri, et ab iis omnibus, ad quos pertinet, exactissime observari, eisque etiam, quorum favorem respective concernunt, plenissime suffragari volumus atque decernimus: Non obstantibus praemissis Nostris, aliisque Apostolicis, seu in Universa-

libus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis Constitutionibus et Ordinationibus; necnon quarumcumque Personarum, aut Ordinum, etiam Mendicantium, Congregationum, Societatum, et Institutorum, etiam specialem et individuam mentionem promerentium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, legibus, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, Indultis quoque, et Privilegiis, etiam Mari Magno, seu Bulla Aurea, aut aliter nuncupatis, et sub quibuscumque tenoribus et formis, et cum quibusvis etiam suspensionum, et derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus clausulis, seu irritantibus Decretis, etiam simili Motu, scientia, et potestatis plenitudine, et alias quomodolibet concessis, et iteratis vicibus confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis, quatenus praesentibus in aliquo adversari dignoscantur, illis alias in suo robore permansuris, pro hac vice dumtaxat, amplissime et latissime, ac specialiter et expresse, velut si eorum tenores praesentibus per extensum inserti forent, derogamus, et derogatum censeri volumus et decernimus.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum concessionum, limitationum, monitorum, declarationum, mandatorum, decretorum, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo nono, septimo Kalendas Decembris Pontificatus Nostri Anno Decimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 6. Decembris ejusdem anni.

DE QUÆSTIONIBUS XXI.

Et controversiis olim excitatis circa opera injuncta pro Jubilaei acquisitione, et circa Facultates concessas, earumque usum; quae per praecedentes Constitutiones sublata fuerunt: Epistola Encyclica ad Poenitentiarios et Confessarios pro Anno Sancto in Urbe deputatos.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

De variis Controversiis ad Jubilaeum spectantibus, ac de ratione eosdem solvendi.

Inter praeteritos, ac praesentes labores nostros in eum potissimum finem a Nobis susceptos, ut imminens jam magni Jubilaei Annus ea, qua par est, pietate celebretur, et Fideles Christi spiritualem S. Indulgentiae fructum consequantur, non postremum loco habenda est ea, quam adhibuimus, cura et labore de Anni Sancti Jubilaeo pertractantes, qui nimirum pauci non sunt, consuleremus. In hisce vero libris perlegendis illud animadversum a Nobis est, quod inter eorum Auctores, alii quidem sunt, qui in controversiarum tractatione ita se gerunt, ut in iisdem discutiendis, ac resolvendis, vel ad eorum scripta tantummodo attendant, qui aetate praecesserunt, vel de propositis quaestionibus ex eo, quod sibi ac propriae intelligentiae magis conveniens videatur, pronuntient, nulla interim attentione adhibita ad Summorum Pontificum Constitutiones, quibus Anni Sancti Jubilaeum Christifidelibus indicitur, et in quibus inserta quaedam verba reperiuntur, quorum beneficio quaestiones ante exortan commode et opportune explanantur. Alii contra, earumdem Constitutionum verba accurate considerantes, dum illa rite ponderare non praetermittunt, ex eisdem quaestionum ipsarum solutiones deducunt, atque eas difficultates de medio tollunt, quae ab illis excitatae fuerant, qui vel ante scripserunt, quam Constitutiones ipsae prodirent, in quibus opportuna verba inserta sunt, quorum vigore excitatae jam difficultates evanescunt; vel qui si posterius scripserunt, nullam in scribendo, ut par erat, adhibuerunt ad Pontificiarum Constitutionum verba mentis applicationem. Hunc, qui prope jam instat, Magni Jubilaei Annum, si Divinae Majestati

placuerit vitam nostram ad illud usque tempus perlucere, tertium numerabimus ex iis, quos Nos in hac Urbe celebratos vidimus: nec immemores sumus disputationum, et quaestionum, quae non sine aliqua contentione agitabantur inter Confessarios, Romae primum, deinde etiam foris, postquam, peracta hic Anni Sancti celebratione, Jubilaeum ad alia loca transmittitur. Ea igitur de causa, Nos opportunam operam dedimus, primum ut in Constitutionibus, quas de Anni Sancti Jubilaeo publicavimus, ea verba insereremus, quae non minus a Nobis, quam ab iis Doctoribus, qui ante Nos scripserunt, talia reputantur, quae excitatas prius difficultates vi sua dissolvant; deinde vero, cum quaestiones aliquae adhuc indecisae remanerent, quae a solis verbis in Constitutionibus insertis solutae dici non poterant; aliquot etiam pro hisce Declarationes facere non praetermisimus. Non tamen idcirco Nobis certo pollicemur, omnia Nos omnino dubia dilnisse, quae suboriri possint hominibus ingenio nimis ad Metaphysicas subtilitates prono, quae quidem, quantum in speculativis rebus afferunt usum, tam magno sunt in Moralibus Disciplinis incommodo. Illud tamen speramus, tantum Nos hac via profecisse ut per eam aliis, quibus plusquam Nobis otii sit, liberior ac latior ad iter persequendum semita recludatur. Ut vero haec quaecumque egimus, ac meditati sumus, in caeterorum commodum, et in praecipuam Confessariorum praesertim, et eorum, qui animarum curam gerunt, utilitatem evadant; ad Vos, Dilecti Filii, Encyclicas hasce nostras Literas dirigimus, adimplentes hoc modo, quod pollicti sumus in Consistoriali Allocutione nostra, quam in Consistorio die v. Maji vertentis 1749. a Nobis habito pronunciavimus. Atque ut etiam confusio omnis removeatur, et debito ordine procedatur, de qualibet Constitutione super Anni Jubilaei Sancti per Nos ad praesentem usque diem publicata singillatim agemus.

I.

De Apostolica Constitutione, quae incipit, Peregrinantes, *in qua indicitur Universale Jubilaeum Anni Sancti, publicata die 15. Maji, in Festo Dominicae Ascensionis*, 1749.

De Commissione Sacramentali.

§. 2. In hac Constitutione nostra haec, quae subjicimus, verba leguntur: *Vere poenitentibus, et confessis, sacraque Communione refectis.* Primi Nos omnium sumus, qui Confessioni Communionem adjecimus, eam inter opera illa comprehendentes, quae ad consequendas Anni Sancti Indulgentias injuncta sunt atque praescripta. Quae vero Nos causae moverint, ut praedicta verba adjungeremus, eas in Consistoriali Allocutione nostra expressimus, quae in Consistorio die 5. Maji Anni 1749. habito a Nobis pronunciata fuit. Nominem autem arbitramur futurum qui eam in medium quaestionem adducat, num videlicet sub nomine Sacrae Communionis, Sacramentalis Communio, an vero Communio spiritualis intelligatur; quoniam Sacrum Tridentinum Concilium, *Sess.* 13. *cap.* 8. trium Communionum mentionem facit, videlicet, solius Sacramentalis, quae Communio est illorum, qui eam in peccato lethali recipiunt; solius Spiritualis, quae illorum est, qui summopere cupientes Panem Eucharisticum gustare, viva fide, *quae per dilectionem operatur*, spiritualis illius fructus atque utilitatis participes fiunt; et Sacramentalis simul ac Spiritualis, quae est illorum qui *prius ita se probant et instruunt, ut vestem nuptialem induti ad divinam Mensam accedant.* Nos sub sacrae Communionis nomine Sacramentalem simul ac Spiritualem Communionem intelleximus, atque intelligimus, cum sensus verborum obvius hic plane sit; neutiquam rati, rem tam absurdam cuiquam in mentem venire posse, ut sub nomine sacrae Communionis, sola Sacramentalis Communio intelligi possit; quemadmodum etiam opportune a Patre Passerino *de Indulgentiis quaest.* 43. *et* 44. animadversum fuit; licet ipse scriberet quidem post damnationem ab Alexandro VII. die 7. Septembris 1665. prolatam illius propositionis: *Qui facit Confessionem voluntarie nullam, satisfacit praecepto Ecclesiae*; sed scriberet ante damnationem promulgatam a Venerabili Servo Dei Innocentio XI. die 2. Maji 1679. in alteram propositionem: *Praecepto Communionis annuae satisfit per sacrilegam Domini manducationem.*

De Confessione Sacramentali.

§. 3. In celebri illa Bonifacii VIII. Constitutione, quae incipit *Antiquorum* sub titulo *de poenitentiis et remissionibus in Extravagan. commun.*, ubi indicit Jubilaeum Anni Sancti, haec verba leguntur: *vere poenitentibus, et confessis, vel qui vere poenitebunt et confitebuntur:* et in Extravaganti *Unigenitus* Clementis VI.

eodem libro, et sub eodem titulo haec alia leguntur verba: *vere poenitentibus, et confessis.* Ex hisce autem verbis gravis est controversia quodam tempore excitata, num ad Indulgentiae consecutionem confessis in *voto* sufficiens sit, an vero confessio *in re* requiratur; quod idem est ac si diceretur, utrum ad consequendam Indulgentiam peccata Sacerdoti actualiter confiteri necessarium sit, an vero satis sit ea cum intimo doloris sensu, et sincero contritionis actu detestari cum confitendi proposito, confessionem interim in aliud tempus differendo, ac in Pascha praesertim, quo tempore unusquisque Fidelium, lege ab Ecclesia praescripta, sacram recipere Communionem obligatur.

§. 4. Indicata tantum, verum non decisa hujusmodi quaestio est a Cardinali de Lugo *de Poenit.* 27. secundum leges discussam reperimus. Ludovicus Bolognínus Canonici Juris Doctor illustris famae, in suo *de Indulgentiis* Tractatu, in eam inclinat sententiam, quod contritionis actus cum praedicto proposito conjunctus, sufficiens sit. Felinus Sandeus, vir suis supra Jus Canonicum scriptis item insignis, in eo, quem scripsit *de Indulgentia plenaria* Tractatu, in eamdem pariter sententiam propendet; verum contrariam tutiorem esse affirmat. Bolognini, et Felini opera in Tractatibus, qui vulgo *Magni* dicuntur, sunt impressa *tom.* 14. *edit. Venet. ann.* 1584. *pag.* 145. *a tergo, et pag.* 158. *a tergo.* Silvester vir in Theologica Facultate praeclarus in sua summa *in verb. Indulgentia n.* 20. postquam propriam in eam sententiam propensionem ostendit, quod sufficiat confessio in *Voto*; eos qui Indulgentias consequi volunt, ad actualem Confessionem consilio suo excitat, atque in ea pariter sententia est Venerabilis Cardinalis Bellarminus *tom.* 2. *Controversiarum lib.* 1. *de Indulgentiis c.* 13. §. *Tertia quaestio.* Sanctarellus *Variar. resolut. quaestion.* 76. *a num.* 7. *usque ad num.* 23. Auctores, qui pro utraque stant opinione, diligenter colligit et accurate, ipse tamen ad consecutionem Indulgentiae Anni Sancti actualem Confessionem requirit. Nos ad Auctores ab ipso collectos Johannem Baptistam Pauliani *libr.* 3. *capit.* 2. *capit* 147. *et seqq.* addemus, qui super Jubilaeo Anni Sancti a Julio III. pubblicato scripsit; qui quidem Auctor ex vi verborum *vere poenitentibus, et confessis* actualem Confessionem requiri contendit.

§. 5. Navarrus tam celebris, qui olim opinionem, quae sufficientem esse vult Confessionem in *voto*, secutus fuerat, Cardinali Cajetani auctoritate permotus, in suo *de Jubilaeo* Tractatu *Notabil.* 18. *n.* 1. *et seqq. et num.* 6. eam prorsus abjecit, et alterius opinionis sectator evasit, quae requirit Confessionem actualem, quamque Fidelibus magnae spiritualis utilitatis occasionem dedisse cognoverat. Pater Viva *de Jubilaeo quaest.* 8. *art.* 3., qui per occasionem Jubilaei Anni Sancti ab Innocentio XII. publicati scripsit, et Pater Constantini in suo Tractatu *part.* 2. *artic.* 5. de Anno Jubilaei a Benedicto XIII. indicti, considerant, quod sub verbo *vere poenitentibus*, comprehenduntur peccatores contriti; verum quoniam ad verba *vere poenitentibus* adduntur haec alia, *et confessis*, in hisce ultimis actualis Confessio exprimitur atque praescribitur.

§. 6. Dici autem potest, quod hujusmodi opinio facta jam sit sententia Sanctae Sedis; nam cum in Congregatione Indulgentiarum propositum, et quaesitum esset, num videlicet, quemadmodum Missionarii, qui in regionibus Infidelium morantur, licite Sanctam Missam celebrant, praemisso contritionis actu ob grave aliquod, quod admiserint, peccatum, cum non adsit Confessarius, nec debeant die Festo Fideles Missa privari; ita consequendi Indulgentias, quae conceduntur *vere poenitentibus, et confessis* capaces dicendi sunt facientes actum contritionis, nec praemittentes Confessionem, Congregatio praedicta respondit, nequaquam eos esse capaces, verum Summo Pontifici supplicari debere, ut nova eos gratia capaces reddat, ut, non facta actuali Confessione propter deficientiam Confessarii, solo contritionis actu ad consequendas Indulgentias habiles evadant. Hanc vero resolutionem Clemens XII. Praedecessor Noster approbavit, et gratiam impertitus fuit. Documenta referuntur in Opere P. Theodori ejusdem Congregationis Indulgentiarum Consultoris *de Indulgent. part.* 1. *cap.* 11. *artic.* 5. *in fine.*

§. 7. Nos hac formula *vere poenitentibus, et confessis*, Confessionem actualem intelleximus, semperque intelligemus, quam inter praescripta, et adimplenda opera ad consequendas Indulgentias necessaria reponimus. Dicere, quod sic intelleximus, et intelligimus, sufficiens fortasse fuisset; verum quae ante exposuimus, ea de causa exponere opportunum existimavimus,

ut fundamenta agnoscantur, quibus nostra innixa sententia est.

De visitatione Basilicarum.

§. 8. Prosequitur Constitutio *Peregrinantes*, atque in ipsa post praescriptas quatuor Basilicarum, videlicet Sancti Petri, S. Pauli, S. Joannis in Laterano, et S. Mariae Majoris visitationes, subjungitur, quod dicta visitatio fiat *semel saltem in die, per triginta continuos, aut interpolatos dies, sive naturales, sicut etiam Ecclesiasticos, nimirum a primis vesperis unius diei usque ad integrum ipsius subsequentis diei vespertinum crepusculum computandos, si Romani, vel incolae Urbis, si vero Peregrini, aut alias externi fuerint, per quindecim saltem hujusmodi dies:* quibus verbis, rite, et, ut Nos intelligimus, intellectis, quaestiones duae alias excitatae de medio tolluntur.

§. 9. Prima, num, quemadmodum quatuor Basilicarum visitatio vigore Constitutionis interpolatis diebus fieri potest, velut, exempli gratia, fieri potest una visitatio quatuor Basilicarum decima die mensis Januarii, alia vero visitatio quatuor Basilicarum die 15.; ita fieri possit, exempli gratia visitatio duarum Basilicarum in unó die, et visitatio duarum aliarum Basilicarum in altero die, usque ad completum trigiuta; vel quindecim respective visitationum pro unaquaque Basilica numerum.

§. 10. Verba *saltem semel in die* etiam in citata Bonifacii VIII. Decretali *Antiquorum* leguntur: Glossator autem ad praedicta verba, eá commentans, attestatur, quod dictus Pontifex in Consistorio declaravit, praédictarum Basilicarum visitationes per modum nuper indicatum fieri posse, dummodo numerus visitationum uniuscujusquo Basilicae trigesimus sit quo ad Romanos, et decimus quintus quo ad Exteros. Si ponamus, quod factum a Glossatore relatum subsistat, dici debere putamus, Pontificem Bonifacium non quidem declarasse, quod talis esset verborum sensus *saltem semel in die*, verum pro speciali gratia concessisse, ut, non obstante contraria Decretalis suae dispositione, Ecclesiarum visitationes modo ante indicato fieri possent. Et sane quotquot subsequentibus temporibus super Bullis de Anni Sancti Jubilaeo scripserunt, in quibus semper verba *saltem semel in die*, reperiuntur, vim locutionis expendentes, quod dicitur *in die* in singulari, et non *in diebus* in plurali, fieri debere visitatiónes quatuor Basilicarum in uno die dixerunt. Videri possunt Navarrus *de Jubilaeo, et Indulgentiis notab.* 32. *num.* 41., et Benzonius *de anno Jubilaei lib.* 5. *dub.* 5. Ita pariter disserunt Sanctarellus *variar. Resolut. quaest.* 75. *n.* 1. *et seq.* La vorius *de Jubil. et Indulgent. part.* 1. *cap.* 17. *num.* 5. Quartus *Tractato del Giubbileo punt.* 2. *dub.* 1. Passerinus *de Indulgentiis quaest.* 49. *n.* 363. Pasqualigo *de Jubilaeo quaest.* 45. Riccius *Trattato del Giubbileo cap.* 117. qui ulterius adjunxit, quod quando a Summis Pontificibus Basilicae per Annum Sanctum visitantur, quatuor simul in uno die visitantur.

§. 11. Nihilominus per occasionem Anni Sancti 1700. a Pontefice Innocentio XII. promulgati opportunum factu visum fuit, in particulari Congregatione ex variis Cardinalibus, et Praelatis composita, iterum examini supradictum dubium committere, num videlicet visitatio quatuor Basilicarum in unico tantum die fieri deberet, an vero fieri diebus interpolatis posset, duas exempli gratia Ecclesias uno die, alteras vero duas alio die visitando. Concordi sententia decisum fuit, quod omnes in uno die fieri deberent. Atque ita pariter in Notificatione a Cardinali Gaspare de Carpineo tunc temporis Urbis Vicario publicata indictum fuit. Tam nomina eorum, qui Congregationi interfuerunt, quam ipsa Resolutio registrata sunt a Joanne Baptista Rigauti Comment. ad Regulas Cancell. *Tom.* 4. *ad Reg.* 53. *ann.* 22. *usque ad finem.* Declaratio ipsa a P. Viva *de Indulgent. pag.* 668. *edit. Patavin. ann.* 1715. typis impressa, atque etiam a P. Vanrant *Opuscul. de Indulg. et Jub. quaest.* 7. *n.* 10. indicata reperitur. Nos demum, communi, atque obvio verborum sensui *saltem semel in die*, communi Doctorum opinioni, ac praecedentibus Resolutionibus adhaerentes, protestamur, Nos in Constitutione nostra *Peregrinantes*, visitationem quatuor Basilicarum in uno die fieri debere intellexisse.

De die, in quo fieri debent Visitationes quatuor Basilicarum.

§. 12. Altera autem controversia est, quae respicit mensuram diei, in quo quemadmodum dictum est, quatuor Basilicarum visitatio fieri debet. Quidam a media praecedenti nocte, ad alteram mediam noctem diei subsequentis metiendum esse existimarunt; exempli gratia, a media nocte diei Jovis usque ad mediam noctem diei Veneris subsequentis. Alii porro credidernnt diem metiendum esse a Vesperis diei praecedentis ad Vesperas diei sub-

sequentis, exempli gratia, a Vesperis diei Jovis usque ad alteras Vesperas diei Veneris subsequentis, quod idem est ac si dicatur, usque ad principium noctis, sive ad vigesimam quartam horam diei Veneris, quoniam Completorium orationum diei complementum est.

§. 13. Haec controversia per occasionem Anni Sancti a Clemente X. celebrati examinata, at non decisa fuit, quemadmodum Phoebaeus *de Anno Jubilaei par. 2. cap. 15. pag. 241.* testatur. Iterum postea per Annum Sanctum ab Innocentio XII. indictum novo examini commissa est. Rigantius *loco citato* ei adhaesit opinioni, quod dies illi a primis Vesperis usque ad Vesperas diei sequentis computari deberent. Nec omisit validissimos pro suo assumpto rationes afferre; illud valde ad rem animadvertens, quod Portae Sanctae in pervigilio Nativitatis Domini Nostri ante Vesperas aperiuntur, et in subsequenti altero Nativitatis Domini Pervigilio post Vesperas, idest prope occasum Solis claudantur. Hujusmodi rationes tam ab aliquibus, qui in Congregatione interfuerunt, quam ab aliis, quorum sententias Congregatio ipsa requisivit, et laudatae, et receptae fuerunt. Alii vero partim ex Congregatione, partim etiam ex iis, qui ab eadem Congregatione consulti sunt, in eam sententiam iverunt, quod dies ab una ad alteram mediam noctem metiendus esset. Haec autem sententia vicit, ut apud ipsum Riganti videre est, et in citata Cardinalis de Carpineo Vicarii Notificatione declaratum fuit, diem ab una ad alteram mediam noctem incipere, et desinere intelligi debere. Nos vero, ut Fideles per imminentem Annum Sanctum visitationem quatuor Basilicarum facilius adimplere possint, omnem in Constitutione nostra disputationem de medio sustulimus, declarantes, quod visitatio quatuor Basilicarum vel uno, vel altero modo fieri possit; videlicet aut ab una ad alteram mediam noctem, aut a Vesperis diei praecedentis usque ad subsequentis diei vespertina crepuscula.

De Confessariis, qui Visitationes praescriptas adimplere nequeunt.

§. 14. Postremo vero in citata Constitutione *Peregrinantes* decernitur, quod ii, qui iter Romam versus susceperunt, vel qui eum ad ipsam pervenerint, non possunt vel complere vel incipere visitationem Basilicarum, sive morte praeventi, sive alia legitima causa impediti, gaudeant fructu Indulgentiae, dummodo poenitentes sint, Confessionem fecerint, et Sanctam Eucharistiam receperint: *Eosdem vere poenitentes, et Confessos, ac Sacra Communione refectos, praedictae Indulgentiae, et remissionis participes perinde fieri volumus, ac si dictas Basilicas diebus a nobis praescriptis re ipsa visitassent.*

§. 15. Pontifex Bonifacius VIII. in sua pluries a Nobis citata Decretali: *Antiquorum*, in qua Annum Sanctum indicit, praedictam declarationem Advenarum, seu Peregrinorum comprehensivam non inseruit; orta proinde controversia fuit: num ipsi in praedictis circumstantiis Indulgentias consequuti essent? Quapropter ipse Pontifex verbalem in Consistorio Declarationem in favorem Advenarum facere necessarium duxit, quemadmodum Glossator Decretalis: *Antiquorum, vers. sed quaero: aliquis vere poenitens, et confessus*, inter Extravagantes Communes, testatur. Altera deinde fuit Quaestio excitata: num, sine praedicta declaratione, illi, qui ad proficiscendum Romam parati, sive ad eamdem iter ingressi erant, quive eam Romam pervenissent, praescriptam tamen Basilicarum visitationem aut incipere, aut complere non potuissent, dummodo peccatorum suorum poenitentes, et confessi forent, Jubilaei Indulgentias consequerentur? Nec defuit, qui ejus esset opinionis, quod eam consequerentur. Melioris tamen notae, ac famae Doctores in contraria sententia fuerunt, ea ducti ratione, quod ad consecutionem Indulgentiae non sola voluntas satis sit, sed necessario effectus requiratur. Ita disserit Felinus in suo *de Indulgentiis* Tractatu *inter Tractatus Magnos cit. tom. 14. pag. 159. a tergo num. 36.* Hoc idem assumptum variis argumentis probavit etiam supra citatus Joannes Baptista Pauliani *lib. 3. de Jubilaeo cap. 5.* Similis Controversia a S. Thoma *Quodlibet. 2. art. 16.* pertractatur, ubi hanc quaestionem proponit: utrum scilicet is, qui Cruce sumpta, profecturus ad recuperationem Terrae Sanctae, pro qua insigni actione Indulgentiam consequebatur Plenariam, consequeretur eam, si in statu verae poenitentiae constitutus, morte praeoccuparetur, antequam itineri se committeret? Sanctus vero Doctor controversiam eamdem solvit dicendo: opus esse, verba Textus concessionis Indulgentiae rite observare; quoniam, si in Textu dicitur, quod Indulgentia conceditur sumentibus Crucem; Crucesignatus statim acquirit Indulgentiam, ejusque

particeps fit, si moritur, antequam itineri se commiserit; verum si in Textu Concessionis Indulgentiae, ipsa conceditur illis, qui mare transierint; Crucesignatus, qui mortem ante obit, quam mare transeat, Indulgentiam non consequitur.

§. 16. Pontifex Clemens VI., qui ille fuit, a quo Jubilaei Annus a centesimo quoque Anno per Bonifacium VIII. praefixo ad quinquagesimum reductus fuit, in Decretali sua: *Unigenitus: De Poenitentiis, et Remissionibus inter Extravagantes Communes*, primus omnium supradictam Declarationem in Peregrinorum, atque Advenarum favorem scripto mandavit, et in sua Decretali registravit, atque in eamdem inseruit, quocirca celebris Jurisconsultus Joannes de Anania Archidiaconus Bononiensis in suo de Jubilaeo Tractatu sub Rubrica *de Sortilegiis*, postquam quatuordecim Dubia ad Jubilaei materiam spectantia examinanda proposuit, *num.* 9. hoc quod sequitur, reponit: *Dubitatur de illo, qui ivit usque ad mediam viam, et non potuit ulterius ire; vel illo; qui non implet numerum dierum.* Hinc autem dubio ita respondet: *Ista tolluntur in Bulla praecedenti*, quae est Clementis VI. superius ab ipso commemorata. Eadem Declaratio invenitur in Constitutionibus, et indictionibus Anni Jubilaei, Pontificum, qui successerunt. Nos etiam ad omnes controversias tollendas, exemplo eorum libenter adhaesimus, et eam propterea in Constitutione nostra *Peregrinantes* inseruimus: illud tamen animadvertendum, quod haec Declaratio Advenas tantummodo comprehendit, nec ad Romanos, aut Romae incolas extenditur, quemadmodum bene etiam a Benzonio *de Anno Jubilaei lib.* 5. *dub.* 10. fuit observatum; Quum Romanis, aut Romae incolis, visitationes Basilicarum facere non valentibus, sive impeditis, alia quadam ratione, ut alibi ostendetur, provisum sit.

II.

De Constitutione, quae incipit: Cum Nos nuper, *signata die* 17. *Maji* 1749.

De suspensione Indulgentiarum durante Anno Sancto.

§. 17. In primis quinque Jubilaeis alias Indulgentias, aut etiam facultates absolvendi a casibus reservatis, suspensas fuisse minime legitur; et omnium primus, qui per occasionem Anni Sancti praedictam suspensionem faceret, fuit Pontifex Sixtus IV., sicut in ejus Decretali: *Quemadmodum*, sub titulo: *De poenitentiis et remissionibus*, in Extravagantibus Communibus videre est; atque id ea maxime de causa, ut Fideles Romam ad consequendam Plenariam Indulgentiam, quam ipse per Annum Sanctum eisdem offerebat, invitaret; cujus postea exemplo, qui successerunt, Pontifices sese conformarunt. Quidam ex his suspensionem Indulgentiarum, et Facultatum in eadem Bulla, qua Jubilaeum Anni Sancti indicebant, inseruerunt. Ita fecit Sixtus IV. Alexander VI. praestitit idem, sed per separatam Constitutionem. Sixti IV. exemplum in omnibus secuti sunt tum Clemens VII., tum Julius III., ut ex Jubilaei Bullis apparet. At Gregorius XIII. ille fuit, qui suspensionem per Bullam a Jubilaei Bulla separatam restituit, quemadmodum ab Alexandro VI. factum fuerat, atque eo postea modo deinceps continuatum est. Sairo, Valentia, Salas a P. Baldello *tom.* 1. *Theolog. Moral. lib.* 5. *de lege disp.* 16. *num.* 8. nominati, et probati, praedictam suspensionem superfluam esse dixerunt, cum illa Sixti IV. in Jure Canonico jam inserta esset, siculi nuper dictum est. Probe Nos scimus, non solum illis Decretalibus honorem habendum esse, quae in Collectionibus jussu Gregorii IX., Bonifacii VIII., et Clementis V. factis, insertae sunt, verum et aliis, quae dicuntur Extravagantes Communes, inter quas ea Sixti IV., quam indicavimus reperitur; quia licet harum collectio auctoritate privata facta fuerit; fons nihilominus, a quo profluunt et originem ducunt, idem est ac omnium aliarum; cum tam illae, quam hae ab eadem Apostolica Sede derivatae sint; quemadmodum etiam Venerabilis Frater vivens Episcopus Feltrensis in eximio suo Opere *Institution. Juris Canonici cap.* 59. *num.* 8. novissime in lucem edito valde apposite animadvertit; verum considerantes Nos, non esse saltem rationi incongruum dubitare, unam suspensio Indulgentiarum, et Facultatem a Sixto IV. factam, revocata sit; hinc orta necessitas est novae suspensionis Indulgentiarum, et Facultatum, quae fit, quando Annus Jubilaei indicitur.

§. 18. Suspensio Indulgentiarum, et Facultatum a Sixto IV. facta hisce, quae sequuntur, verbis concepta fuit: *Usque ad nostrum, et ejusdem Sedis beneplacitum suspendimus, illasque, durante beneplacito nostro, et Sedis praedictae, suspensas esse volumus, nec interim ali-*

cui suffragari: quicquid autem cum clausula *ad beneplacitum Sedis Apostolicae* stabilitur, durat etiam post Pontificis mortem, qui id stabilivit: cum id, quod stabilitum est, non cesset, nisi revocetur a Successoro: *si usque ad Apostolicae Sedis beneplacitum gratia concedatur; tunc enim, quia Sedes ipsa non moritur, durabit perpetuo, nisi a Successore fuerit revocata:* quod quidem non contingit, tum cum actus fit a Pontifice usque *ad suae voluntatis beneplacitum*, quia concessio cessat cum morte concedentis: *si gratiose tibi a Romano Pontifice concedatur, ut beneficia, quae tempore tuae promotionis obtinebas, posses usque ad suae voluntatis beneplacitum retinere, hujusmodi gratia per ejus obitum, per quem ipsius beneplacitum omnino extinguitur, eo ipso expirat;* verba sunt Pontificis Bonifacii VIII. *in cap.* Si gratiose, *de rescriptis in sexto*.

§. 19. Navarrus in suis Consiliis *lib. 5. de poenitent. et remissionibus consil.* 17. hanc se materiam accurate tractasse dicit; quod verum est, cum ipse in suo de Jubilaeo et Indulgentiis Tractatu *Notab.* 28. *num.* 27. *et* 28. *ac Notab.* 33. *num.* 7. de eadem fuse disseruerit. Ibi post ponderatam vim clausulae *ad nostrum, et Sedis Apostolicae beneplacitum*, Sixti IV. mortem certam esse dicit, illud tamen ignorari, an ipse antequam supremum diem obiret, suspensionem revocaverit, aut ex illius Successoribus quispiam id fecerit; quapropter ei se opinioni adhaerentem, et addictum ostendit, quod suspensio Sixti etiam tunc duraret. Vivebat Navarrus tempore Gregorii XIII., cumque animadvertisset, Pontificem hunc in suspensione Indulgentiarum Anni Sancti clausulam *ad nostrum, et Sedis Apostolicae beneplacitum* adhibere, egit de hac re cum Officialibus Curiae Romanae, qui ei responderunt, Pontificem Sixtum nunquam generalem suspensionis revocationem fecisse, neque ex eo inductam revocationem existimari posse, quod Annus Sanctus elapsus esset; verum credibile esse, eumdem Sixtum, exacto Anno Sancto, particularem revocationem suspensionis quarumdam Indulgentiarum fecisse, ut aliquorum Fidelium precibus obsecundaret, adjunxerunique, quod etiam Pontifex Gregorius XIII. eamdem rationem retenturus erat: hoc vero totum, quod a Navarro dicitur, a Benzonio etiam *de Anno Jubilaei lib. 4. cap. 8. dub. 6.*, et a P. Theodoro *tom. 1. de Indulg. cap. 13. art. 5.* confirmatur.

§. 20. Verum si quis ita dixisset, aut diceret; verum quidem esse, Pontificias determinationes per formulam *ad nostrum, et Apostolicae Sedis beneplacitum* conceptas, morte Pontificis, qui eas fecit, non cessare, sed revocationem aliquis ex Successoribus necessariam esse; credibile etiam esse, Sixtum IV., completo Anno Sancto, revocationem suspensionis generalem, et expressam minime fecisse, verum tantummodo particularem; At eodem tempore subdidisset ac subderet, aliquas dari revocationes, ut scholae loquuntur, *virtuales*, et expressis revocationibus aequipollentes, atque hasce in eo, de quo agitur, casu intervenisse; quoniam, non obstante suspensione Indulgentiarum per Annum Sanctum facta, Summis Pontificibus notum semper fuit, quod homines pii, ac religiosi suspensas, elapso Anno Sancto, hujusmodi Indulgentias praedicarunt, ac publicarunt, libris suis inseruerunt, ac super eisdem fuse scripserunt, quin umquam Sancta Sedes contra aliquem ex praedictis actibus quidquam egerit, aut statuerit, licet apocryphas interim Indulgentias prohibere, et variis etiam Decretis, quae revocatae forent, nominatim declarare, quoties occasio hoc tulit, non praetermiserit; procul dubio et Navarrum, et quemcumque alium, qui so ejus opinionis asseclam fecisset, aut faceret, ad incitas, quod ajunt, atque angustias redegissot.

§. 21. Non nostra haec, sed Castro Palai in suis Operibus Moralibus *part. 4. tract. 24. disput. unic. punct. 12. §. 2. num. 12. et 13.* animadversio est. Et quando ex hujusmodi animadversione aliud nihil deduci possit, vel deducatur, nisi saltem materiam dubiam esse; haec tam Praedecessoribus nostris, quam Nobis sufficiens causa esse potuit, cur, non obstante suspensione a Sixto IV. in Jure Canonico, ut dictum est, inserta, novam suspensionem Indulgentiarum, et Facultatum per occasionem Anni Sancti faceremus. In Constitutione nostra: *Cum Nos nuper*, de qua in praesens agimus, usi non sumus clausula *Ad Nostrum, et Sedis Apostolicae beneplacitum*, verum alia hac *Apostolica auctoritate etc. suspendimus etc. eaque eodem Anno durante nulli prodesse, aut suffragari debere etc.* Hanc autem clausulam adhibuimus, tum quia Clemens VIII. in suspensione Indulgentiarum; et Facultatum per Annum Sanctum eamdem adhibuit, atque ejus exemplo omnes alii Successores, quorum temporibus

celebrati sunt Anni Sancti, seso conformarunt; tum quia per ipsam difficultas alias exciíata de medio tollitur, num videlicet post Annum Sanctum suspensio Indulgentiarum perduret, necne, quemadmodum valde apposite Lavorius *de Jubilaeo et Indulg. par. 1. cap. 10. num. 13.*, et Quarti *in suo Tractatu de Jubilaeo punct. 1. de suspensione Indulgentiar. dub. 7.* adnotarunt.

§. 22. Qui aliquem, etsi mediocrem, in Moralibus Auctoribus usum habet, multas procul dubio quaestiones non ignorabit, quae ab ipsis excitantur circa Indulgentias promoventur quae per Annum Sanctum suspenduntur. Ad eas Nos removendas, generalem in Constitutione nostra suspensionem fecimus. Sed primum, quemadmodum in ipsa legere est, aliquot a generali revocatione Indulgentias subtraximus, quas expressimus etiam, et nominavimus; ex quo per se consequitur, illas, quae nominatim praeservatae non sunt, intelligi debere suspensas. Magna erat controversia, num sub suspensione solae Plenariae Indulgentiae comprehenderentur, an vero ipsa ad non Plenarias, et partiales extenderetur. Navarrus *de Jub. et Indulg. notabili* 33. *num.* 26. Benzonius *de Jub. lib. 4. cap. 8. dub. 2.* Lavorius *de Jub. par. 1. cap. 16. num. 3. et 4.* Viva *de Jub. praesertim Anni Sancti quaest. 4. art. 1.* solas Plenarias suspensas remanere scripserunt. Alii vero in ea erant opinione, quod tam plenariae, quam non plenariae, sive partiales, suspensae remanerent. Ita scripserunt Vanranst. *in Opuscul. Histor. Theologic. de Indulg., et Jubilaeo quaest. 5.* Quarti *in Tractatu de Jubilaeo cap. 3. punt. 1,* Pignatellus *in Tractatu de Anno Sancto cap. 13. dub. 10.* Difficultas ex diversitate formularum in suspensionibus adhibitarum oriebatur, cum in aliquibus ea, quae sequuntur, verba legerentur: *Omnes, et singulas Indulgentias plenarias;* in aliis vero *omnes et singulas Indulgentias.* Quidam ita reputabant, quod etiamsi in formulis suspensivis Indulgentiae non plenariae minime nominarentur, nihilominus credendum esset, easdem comprehensas esse ex eo, quod quidam Pontifices, Anno Sancto vertente, concessorant, ut partiales aliquot Indulgentiae restituerentur, ac publicarentur, non fecissent, nisi prius mens illis fuisset easdem sub suspensione comprehendere. Ita PP. Constantinus *in suo Tractatu de Jubilaeo Anni Sancti part. 3. cap. 7.*, et Theodorus *de Indul. tom. 1. cap. 13. art. 5. quaest. 2.* scripserunt. Nos, ut omnis quaestio removeretur, postquam Indulgentias, quas non revocamus, expressimus; ita subdimus: *Caeteras omnes, et singulas Indulgentias tam plenarias, quam non plenarias etc. suspendimus, et suspensas esse declaramus etc.*

De Indulgentiis non suppressis per proximum Annum Sanctum.

§. 23. Nihil ab ipsa materia proposita digredientes eas Nos Indulgentias a revocatione excepisse ac subtraxisse dicemus, quae pro Defunctorum Animabus directe concenduntur. Reliqua erat controversia circa illas Indulgentias, quas vivi consequi possunt, cum facultate per modum suffragii Defunctis applicandi. Quarti *in Tractatu de Jubilaeo cap. 3. punt. 1. pag.* 198. et Pignatellus *in suo Tractatu de Anno Sancto cap. 13. dub. 20.* ejus opinionis fuerunt, quod praedictae Indulgentiae sub revocatione minime comprehenderentur. Pro contraria autem sententia steterunt Viva *de Jub. quaest. 4. art. 4.* Vanranst *in Opuscul. Hist. Theol. de Ind. et Jubil. quaest. 5. num. 9.*; et Constantinus *in Tractatu de Jubil. par. 3. cap. 7. pag.* 244. Neque inficias iri potest, hanc magis plausibilem sententiam fuisse, et per multos etiam Annos Sanctos in praxi receptam. Abbas olim Michael Angelus Ricciis, qui Congregationis Indulgentiarum primum a Secretis fuit, deinde vero inter Cardinales cooptatus, in Congregationibus, quae habitae fuerunt tempore Anni Sancti a Clemente X. celebrati, in quibus examinatae, at non admissae fuerunt quarundam piarum personarum preces, quibus instanter petebant, ut decernerentur, ne generalis suspensio Indulgentiarum illas comprehenderet, quae concéduntur vivis cum facultate Defunctis applicandi, multum se illi opinioni addictum ostendit, quae praedictas Indulgentias contendit per Annum Sanctum suspensas esse, et sub revocatione, seu generali suspensione contineri. Illi etiam sententiae haec ratio favet, quod in Indulgentiis, quae concéduntur Vivis cum facultate eas per modum suffragii defunctis applicandi, duae res considerari possunt; altera, quae principalis est, et quae respicit Vivos; altera, quae est accessoria, et quae respicit Mortuos; et cum sub revocatione comprehendatur pars principalis, non videtur, exemptam esse posse partem accessoriam.

§. 24. Ut praecedentes Notificationes in caeteris Anni Sanctis publicatas missas faciamus; in illa a Cardinali de Carpineo Urbis Vi-

cario per Annum Jubilaei 1675. jussu Pontificis Clementis X. publicata ita legitur: *Non intelligantur suspensae Indulgentiae Altarium privilegiatorum pro Defunctis, neque aliae concessae eo modo pro Defunctis; verum illae suspensae habeantur, quae possunt sibi consequi Vivi, ut eas possint concedere Animabus Purgatorii per modum suffragii.* Similes fuerunt Notificationes, quae per Annum Sanctum tempore Innocentii XII. celebratum publicatae fuerunt. Et Pontifex Benedictus XIII. in sua Notificatione, quae die 10. Jan. 1725. publicata est, eidem pariter sententiae, ac normae sese conformavit. Verum cum Pontificis illius Benedicti Beneficoris Nostri praecipua pietate praediti, mirificus erga Purgatorii animas esset devotionis sensus, quemadmodum ex sermonibus super Purgatorio ab ipso Typis editis clarum fit; sub die IX. Februarii ejusdem Anni aliam Notificationem publicavit, quam in Historia Annorum Jubilaei ab Alfano *pag.* 564. in lucem edita videre est; ac deinde sub die XXVIII. Aprilis ejusdem pariter Anni Breve expedivit, quod a P. Theodoro in suo saepius citato de Indulgentiis Tractatu *par.* 1. *pag.* 375. impressum reperitur; in quo declaravit, Indulgentias Vivis concessas cum facultate Defunctis applicandi sub revocatione ab ipso per Annum Sanctum facta minime comprehendi, quo ad illam famen dumtaxat partem, quae Animarum Defunctorum suffragium respicit. Et licet Regula sit, quod Indulgentiae Vivis concessae, per modum suffragii Mortuis applicari non possunt, nisi id in concessione exprimatur; adjecit quod, Anno Sancto durante, ut Purgatorii Animae opportunis suffragiis nequaquam destitutae remanerent, possent a Vivis Indulgentiae in ipsarum beneficium applicari, etiamsi in concessione facultas, ut eaedem pro Defunctis applicari possent, expressa non esset. Quapropter, et Nos in Constitutione Nostra tanti Pontificis exemplum libenter secuti sumus.

De suspensione Facultatum durante Anno sancto.

§. 25. In hac nostra Constitutione: *Cum nos nuper*, quemadmodum hactenus dictum est, durante Anno Sancto, non solum Indulgentiae suspenduntur, verum omnes Facultates, et Indulta absolvendi a Casibus reservatis etiam in Bulla Coenae, secundum id, quod in §. *Caeteras omnes* legitur. Quam regulam in suspensione Indulgentiarum tenuimus, eamdem et in suspensione Facultatum, et Indultorum servavimus; cum praecipue Facultates, et Indulta expresserimus, quae sub revocatione minime comprehendi intelleximus; unde sequitur, illa, quae excepta non sunt, comprehensa remanere. In generali Facultatum, et Indultorum suspensione alio tempore dubitatum fuerat, num Facultates comprehenderentur, quae Praelatis Regularibus ratione proprii Officii ac muneris competunt, absolvendi scilicet Regulares eorum subditos a casibus reservatis, et super aliquibus impedimentis dispensandi, quemadmodum apud P. Viva *de Jubilaeo quaest.* 4. *art. ult.* §. 4. Constantinum *de Jubilaeo Anni Sancti part.* 3. *cap.* 7. *pag.* 250., et Pasqualigum *quaest.* 160. videre est. Nos, ad ambiguitatem omnem tollendam, inter facultates a suspensione exceptas, illas excepimus: *Superiorum Ordinum Regularium, quaecumque ipsis in Regulares pariter sibi subjectos a Sede Apostolica praedicta tributae fuerunt.*

§. 26. Verum cum Regulares non solis Indultis et Facultatibus gaudeant super suos subditos Regulares, sed quidam eorum contendant, habere se Facultates, et Indulta sibi a Sede Apostolica concessa, nec unquam revocata, absolvendi a casibus eidem Sedi reservatis seculares personas, et Vota commutandi, aliasque varias res concedendi, quas hic commemorare minime opus est; alia gravis controversia in medio remanet, num eaedem Facultates, sub suspensione Indultorum, et Facultatum, quae per Annum Sanctum fit, comprehensae remaneant. In qua quidem controversia aliqui opinantur, Facultates absolvendi a casibus reservatis, Vota commutandi, etiamsi collatae non sint intuitu, aut occasione Indulgentiarum, suspensas remanere. Quidam alii vero distinguunt inter Facultates absolvendi collatas per occasionem, aut intuitu Indulgentiarum, et Facultates aliis de causis attributas; et primas, non autem secundas, per Annum Sanctum suspensas remanere affirmant, quemadmodum apud Viva *loc. cit.*, item apud Constantinum *loco pariter citato pag.* 246. *et seqq.* Vanranst. *cit. Opuscul. de Indulgent. quaest.* 5. et apud alios complures videre est; quos hic nominare inutile foret.

§. 27. Qui primae adhaerent opinioni, quod videlicet Facultates, et Indulta sive intuitu et occasione Indulgentiarum, sive ob alias rationes concessa suspensa remaneant, argumentum desumunt ex amplo modo, quo suspensivae Bullae conceptae sunt; item ex eo, quod quae-

dam Facultates, et Indulta a generalitate suspensionum excipi solent; sicut videri potest apud Sorbum, et Rodriguez, quorum sententiae a Pasqualigo *cit. quaest.* 160. referuntur. Pro hujus autem sententiae comprobatione magnam habet vim Pontificis Julii III. factum, quod narratur; qui Pontifex, cum per Annum Jubilaei Facultatem absolvendi a Casibus Sedi Apostolicae reservatis Confessariis illis, qui eam habebant, suspendisset, pro speciali gratia Patribus Societatis Jesu concessit, ut per integrum vertentis tunc Anni Sancti cursum gaudere possent Privilegio absolvendi a casibus Summo Pontifici, et Apostolicae Sedi reservatis, quod ipsis a Paulo III. non quidem intuitu, aut occasione Indulgentiarum, sed ob alias rationes elargitum fuerat. Ex quo sequitur, dicta Privilegia ab ipso Pontifice sub suspensione, quam per Annum Sanctum fecerat, comprehensa fuisse. Factum ab Orlandino in Historia Societatis Jesu refertur, et Phoebaei *Tract. de Anno Jubilaei par.* 2. *cap.* 10. *pag.* 162. Victorelli *in Historia Jubil. Pontific. par.* 3. *pag.* 371. Alfani *in Historia Anni Sancti pag.* 311. *et seqq.* Riccii *Tractatu de Jubil. cap.* 38. testimoniis comprobatur.

§. 28. Qui secundae opinionis partes tuentur, consideranl, Romanos consuevisse Pontifices quasdam Facultates concedere ad faciliorem Indulgentiarum consecutionem, et ad impedimenta removenda; atque has solas esse, quae per Annum Sanctum suspensae intelliguntur; cum ad has suspendendas eos potissimum ducat desiderium, quod habeut, ut Fideles ad acquirendas Indulgentias Romam se conferant; verum nequaquam remanere suspensas Facultates absolute, ac non ratione Indulgentiarum, neque ipsarum causa concessas. Ita, post alios complures, contendit Quarti *in Tract. de Jubil. cap.* 3. *punt.* 2. *pag.* 219. Porro Navarrus Bullam Indulgentiarum suspensivam a Gregorio XIII. per Annum Jubilaei publicatam cum exponeret, quamvis facilis ei ad Pontificem aditus pateret, apud quem, et gratia, et existimatione valebat, narrat tamen (*de Jub. et Indulg. notab.* 33. *num.* 2.), se, ne illis saepius molestus esset, egisse cum Praesule tum temporis Datario viro valde perito, et qui Pontificiam mentem apprime callebat; eumque interrogasse, num sub generali suspensione Facultates, et Indulta ex aliis causis, et non ratione, aut per occasionem Indulgentiarum concessa, comprehenderentur; atque hoc, quod sequitur, responsum tulisse: *Intentionis Sanctissimi Domini Nostri fuisse suspendere solas, et omnes Indulgentias Plenarias, et sola, et omnia earum quaerendarum causa concessa, et indulta; ita quod nulla Indulgentia, quae non esset Plenaria, nec ulla Facultas, quae non esset causa Indulgentiae Plenariae quaerendae concessa, censeatur suspensa.* Alia item similis Clementis VIII. declaratio a Cardinali de Lugo *de Poenit. disput.* 20. *sect.* 8. *n.* 145. refertur.

§. 29. In hac Controversia, num Breve generalis suspensionis omnium Indulgentiarum, et Facultatum absolvendi a Casibus Sanctae Sedi reservatis per Annum Sanctum illas tantummodo Facultates comprehendat, quae respectu Indulgentiarum conceduntur, an vero ad illas etiam extendatur, quae sine ullo Indulgentiarum respectu concessae sunt; Nos semper arbitrati sumus, atque arbitramur, diversitatem sententiarum ortam esse, atque oriri ex diversitate verborum, et clausularum, quibus Brevia suspensionis concepta sunt; et ex eo quod qui scripsit, non animadverterit, Suspensiones minime esse uniformes, et quod sub una Suspensione comprehendi possunt omnes Facultates absolvendi a casibus reservatis; sub alia vero aliquae tantum, et non aliae comprehendi possunt. In Decretali Sixti IV. *Quemadmodum* qui, sicut supra etiam indicatum est, primus fuit, qui per Annum Sanctum Indulgentias, et Facultates absolvendi a casibus reservatis suspendit, subjecta verba leguntur: *Omnes, et singulas Plenarias, etiam ad instar Jubilaei, etc. deputandi Confessores cum potestate absolvendi etiam in casibus Sedi Apostolicae reservatis, Facultates, Concessiones, et Indulta a Nobis, et eadem Sede, vel illius auctoritate concessas . . . . . suspendimus etc.* Haec eadem formula a successoribus illius Alexandro VI., Clemente VII., et Julio III., adhibita fuit in Constitutionibus, in quibus Anni Sancti Jubilaeum indixerunt. Nimis generalia verba sunt, neque ulla datur ansa restringendi suspensiones ad facultates absolvendi, ratione Indulgentiarum, concessas; cum Facultates comprendere debeat aliis etiam de causis impertitas. Quare nemini mirum videri debet, si Pontifex Julius III., qui eadem adhibuerat, Patribus Societatis Jesu potestatem concessit, ut per totum illum, quem ipse celebrabat,

Annum Sanctum, a casibus reservatis absolverent, utentes privilegio, quod eisdem a Paulo III. concessum fuerat, quodque ipse prius sub amplitudine suae suspensionis comprehenderet, quemadmodum etiam paulo ante dictum est.

§. 30. Hujusce porro formulae amplitudo ad Gregorium usque XIII. perduravit, qui in suspensione Indulgentiarum, et Facultatum, quam per Annum Sanctum a se celebratum fecit, in hunc, qui sequitur, modum eamdem restrinxit: *De Apostolicae potestatis plenitudine suspendimus. .. omnes et quascumque plenarias, etiam ad instar Jubilaei, et earum causa, Facultates, Concessiones, et Indulta quaecumque e a Nobis, et a dicta Sede, ejusque auctoritate quibuscumque Ecclesiis etc.* Digna observatione verba sunt, *et earum causa*, cum ab ipsis derivetur, eas dumtaxat Facultates sub Brevi suspensivo comprehensas fuisse, quae per respectum ad Indulgentias concessae fuerant; quod quidem explicationem a Pontificis Datario editam, et Navarri sententiam, sicut et supra indicatum est mirifice comprobat.

§. 31. Restrictiva Gregorii XIII. formula a Clemente VIII. nequaquam servata fuit, qui antiquam rursus amplitudinem assumpsit: *Omnes, et singulas Indulgentias, etiam perpetuas, et peccatorum remissiones, et Facultates, et Indulta absolvendi etiam a casibus Sedi Apostolicae reservatis. . . . suspendimus.* Hanc autem eamdem rationem Successores illius tenuerunt, qui verba, *et earum causa*, unde restrictiva oriebatur, omiserunt. Cardinalis de Lugo *loco supracitato* contendit, solam suspensionem Facultatum, quae ratione Indulgentiarum concessae sunt, non autem earum, quae propter alias causas impertitae fuerunt, admittendam esse, etiamsi in Brevi suspensivo Clementis VIII. verba, *et earum causa*, desiderentur, affirmans, ita ab eodem Clem. fuisse declaratam: *Sed idem Pontifex interrogatus dixit, eamdem fuisse intentionem suam, et ad tollendum dubium, edita fuit iterum eadem Bulla, additis eisdem verbis*, idest, *earum causa*. Nos mutationis hujusce nullum documentum aut indicium habemus; et, posito quod subsisteret, argumento esset, quod nisi in suspensivo Brevi insint verba, *earum causa*, sub illius amplitudine Facultates absolvendi, tam in ordine ad Indulgentias, quam aliis de causis concessae, comprehensae intelliguntur. Verba *earum causa* in Brevibus suspensivis Urbani VIII., aliorumque Successorum etiam omissa sunt; Et quamquam supradictus Cardinalis de Lugo in sententia sua persistens, affirmet, quod Breve Urb. VIII. secundum explicationem alteri Brevi Clementis VIII. datam intelligendum sit; animadvertendum tamen est, quod non ita Urbanum declarasse ait, sed ita Cardinalem ipsum opinatum esse: *Quare cum iterum de hoc dubitaretur, aeque dixi, non fuisse revocatam Regularium Facultatem.* Et sane cum Regesta Anni Sancti Pontificis Urb. VIII. diligenter evoluta, ac perlustrata sint, nullum inventum est monumentum, quod hanc, de qua agimus, materiam respiciat. Praeterea diligenter perlecta sunt Regesta Congregationum, quae per Jubilaei Annum a Clemente X. celebratum habitae fuerunt, atque ex ipsis hoc collectum est, eos, qui in illis interveniebant, ejus sententiae fuisse, ut deficientibus in Brevi suspensivo verbis, *et earum causa*, Facultates absolvendi; tam in ordine ad Indulgentias, quam aliter concessae, revocatae intelligerentur. Et sane maximo studio contenderunt, ut a Summo Pontifice declararetur, sicuti declaratum fuit, ut durante etiam Anno Sancto possent Regulares uti privilegiis propriis subditos absolvendi a casibus reservatis, quod profecto non fecissent, nisi credidissent, sub suspensione Pontificis Clementis etiam Facultates absolvendi non respectu Indulgentiarum concessas, comprehensas fuisse; cum hujusmodi essent eae, quas in favorem Regularium praeservari postulabant.

§. 32. Pater Constantini in suo *de Anno Sancto* pluries laudato Tractatu *part.* 3. *cap.* 7. *pag.* 246. valde apposite, et ad rem dicit, rem omnem a mente, atque intentione Pontificis pendere. Nos in Constitutione nostra verba, *et earum causa*, quemadmodum Gregorius XIII. fecit, non inseruimus; Neque porro in altera Constitutionis nostrae editione ea verba supplevimus, quemadmodum Cardinalis de Lugo a Clemente VIII. factum affirmat. Persuasum Nobis est, magnam esse vim generalitatis verborum; Ideoque protestamur, quod, salvis Facultatibus expresse ac nominatim exceptis, suspensae remaneant, durante Anno Sancto, aliae Facultates absolvendi a casibus Apostolicae Sedi etiam *in Bulla Coena* reservatis, sive Indulgentiarum causa, et intuitu, sive ob alias causas concessae sint. Et quamquam hoc

ad aperiendam, et manifestandam mentem nostram circa id, de quo agitur, sufficiens esse deberet; nihilominus opportunum, atque expediens esse existimavimus in altera Constitutione nostra, quae incipit *Convocatis*, repetere quod omnes Facultates absolvendi, et dispensandi suspensae sint, sive eae Indulgentiarum causa, et occasione, sive alio quovis titulo, et causa concessae fuerint; tum cum de earum Facultatum usu agitur extra Urbem; non tamen Romae; et item quando agitur de earumdem usu in Sacculares extra Urbem, non tamen quando agitur de illarum usu sive extra Urbem, sive in ea in Regulares Subditos eorum Praelatorum, et Superiorum Regularium, quibus eaedem Facultates legitime competere dignoscuntur; quemadmodum etiam superius §. 24. indicatum est.

III.

De Apostolica Constitutione, quae incipit Convocatis, *signata sub die* 25. *Novembris* 1749.

§. I.

§. 33. Non nostrum hic consilium est de Annis Jubilaei Historiam contexere, cum id jam praestitum ab aliis multis sit, et etiam per occasionem Anni Sancti, a Pontifice Benedicto XIII. celebrati a supra citato P. Alfani Ordinis Praedicatorum. Minime etiam proinde immorabimur in referendo, quo modo a Decessoribus nostris Poenitentiarii minores deputari, et quo numero coeperint, aliique deinde ipsis adjuncti in Basilicis SS. Apostolorum Petri, et Pauli, S. Joannis, et S. Mariae Majoris, ad eorum omnium audiendas Confessiones, eosdemque ab ipsorum peccatis absolvendos, quicumque ad easdem visitandas accederent plenariam Indulgentiam consecuturi. Nihil praeterea dicemus etiam de deputatione, quae temporis successu a Cardinali Urbis Vicario fieri coepit aliorum Confessariorum, qui pro majori Poenitentium commodo in propriis Ecclesiis Confessiones audire possent. Tam minorum Poenitentiariorum in Basilicis, quam adjunctorum, quemadmodum item Sacerdotum, qui a Cardinali Vicario eliguntur, deputationem Nos introductam invenimus, atque eam aliis duobus praecedentibus Jubilaei Annis, quos Romae celebrari vidimus, in more habitam, et receptam Nos vidisse dicere possumus. A Cardinali Poenitentiario, ex Oraculo Pontificis, opportunae Facultates dabantur Poenitentiariis minoribus Basilicarum tam ordinariis, quam adjunctis; eodemque Oraculo a Cardinali Vicario aliquae Confessariis, quos deputabat, Facultates impertiebantur. Ex hoc quaedam confusionis ac perplexitatis species oriebatur, licet variae identidem Instructiones pro recto usu Facultatum eisdem respective concessarum publicarentur, ac variis Notificationibus solverentur dubia, quae non semel proponebantur. Nos illud curavimus, ut in unica Constitutione, in ea nimirum, de qua nunc agimus, omnia simul complecteremur. In hac itaque Facultates enunciavimus, quas Poenitentiariis Basilicarum minoribus, atque iis, qui tum in ipsis, tum in aliis Urbis Ecclesiis adjunguntur, concedimus; instructiones item pro recto earumdem usu; Facultates, quae Confessariis a Cardinali Vicario deputatis dantur; et quorumdam dubiorum, quae alias proposita sunt, declarationes; ut nno, quod ajunt, ictu oculi unusquisque omne id, quod ad adimplendum in futuro Anno Sancto Poenitentiarii, vel Confessarii, ut supra, deputati ministerium, necessarium est, videre possit. Quare illud unice restat, unumquemque Poenitentiarium, vel Confessarium deputatum hortari, eique, ut facinus, injungere, ut quantum unicuique eorum conceditur attente legant, ne in propriae animae, ac animarum suorum Poenitentium praejudicium praescriptos auctoritatis limites excedant.

§. II.

De Facultatibus concessis in Constitutione Convocatis *pro imminente Anno Sancto Poenitentiariis in ordine ad* Absolutiones *a peccatis, et censuris incursis.*

§. 34. Duae in hoc, quod proponitur, themate notabiles res Nobis videntur; una quae respicit Poenitentes; altera, quae pertinet ad peccata.

§. 35. Magna ea controversia est, num aliqui Regulares tempore Jubilaei Anni Sancti, sive alias dum Jubilaeum conceditur, et Poenitentibus Facultas datur eligendi Confessarium

ab Ordinario approbatum, possint confiteri Confessario Saeculari, vel Regulari alterius Ordinis, ab Ordinario pro Confessionibus saecularium audiendis approbato, idque sine Superiorum suorum licentia; cum aliquot Religiosae Communitates, sive Religiones, Privilegia a Summis Pontificibus eisdem concessa habeant, ut non obstante Facultate, quae occasione Jubilaei conceditur, confitendi Confessario ab Ordinario approbato, vetitum tamen id sit eorum Alumnis, nisi ad id expressus Superiorum suorum Regularium assensus concurrat. Hujusmodi privilegium a Leone X. Minimis concessum dicitur, ab Alexandro VI. Cisterciensibus, a Sancto Pio V. Praedicatoribus, a Sixto V. Barnabitis. Amplum illud est, quod Gregorius XIII. Societati Jesu concessit in Bulla, cujus initium: *Decet Romanum Pontificem:* ubi declarat, *non esse, nec fore unquam mentis nostrae, aut Sedis Apostolicae, ut personae Societatis absque expressa Superiorum ejusdem Societatis licentia, utantur Facultatibus, quae in Jubilaeis, Bullis Cruciatae etc. hactenus concessae sunt, aut in posterum concedentur, etiamsi in illis expresse indulgeatur, ut omnes Regulares, etiam Mendicantes, hujusmodi Facultatibus uti possint.* Atque hujus Privilegii alii Regulares Ordines participes se debere esse per viam communicationis contendunt, quemadmodum citatus P. Constantini probe animadvertit *in suo Tractatu de Jubilaeo par.* 3. *cap.* 5. §. Secondo che.

§. 36. Quaestio haec in opere, quod *de Privilegiis Religiosorum* inscribitur, accurate discussa est; quem librum Canonicus quidam Regularis Lateranensis pridem defunctus conscripsit, et P. Eusebius Amort Canonicus item Lateranensis notis diligentibus, et accuratis illustratum novissime in lucem edidit: Ibi, *de potestate Regularium eligendi sibi Confessarium num.* 17. *pag.* 750. In praedicto Opere fuse comprobatur, quod a suis Canonicis Regularibus tempore Jubilaei etiam sine Superiorum suorum licentia eligi possit Confessarius, vel Secularis, vel Regularis alterius Ordinis ab Ordinario approbatus. P. Viva in Tractatu suo pluries a Nobis allegato *de Jubilaeo quaest.* 9. *art.* de hac quaestione generaliter agit, seque opinionis Regularium libertati contrariae asseclam fecit, opinionem vero, quae ipsis favet, inter probabiles tantum haberi vult. Natalis Alexander *de Indulgentiis cap.* 3. *regul.* 17. nullam se videre rationem testatur, quare hujusmodi libertas tempore Jubilaei auferri Regularibus possit. Cardinalis de Lugo inter Bullam Cruciatae, et Jubilaeum distinguit; dicens, hanc quoque vigore primae eligi posse a Regularibus Confessarium ab Ordinario approbatum pro Secularibus, sine Superiorum suorum Regularium licentia; quod item a compluribus Summis Pontificibus Decessoribus nostris, et a Nobis in Constitutione nostra, cujus initium *Apostolica Indulta, la* 100. §. 7, *Bullar. tom.* 1. stabilitum est, cum Cruciatae Privilegium sit Privilegium permanens, quod si in Religiosis Ordinibus suum haberet vigorem, damno eisdem esset; posse vero a Regularibus eligi supradictum Confessarium vigore Jubilaei, quod Privilegium brevi temporis intervallo durat, quod in favorem est omnium, quodque nemini nocet. Alii vero docent, huic controversiae locum non esse, quando Regulares conferunt se ad confitendum Poenitentiariis minoribus Basilicarum Urbis, sive per Annum Sanctum, sive extra Annum Sanctum; tum quia ita palam ab ipsis fit, absque ulla Superiorum suorum licentia, quod tacitam infert Summorum Pontificum permissionem; tum quia, cum bi Poenitentiarii a Romanis Pontificibus ad omnium Catholicorum sive Secularium, sive Regularium Confessiones excipiendas in Basilicis collocati sint, ii Religiosi, qui ad confitendum eisdem accedunt, ad confitendum Sacerdoti a proprio Pastore deputato accedunt; cum Romanus Pontifex Supremus omnium Christi ovium, omniumque Pastorum earumdem Pastor sit. Eos, qui ita docent, Auctores Rotarius *in Theolog. moral. Regular. tom.* 3. *lib.* 1. *cap.* 1. *punct.* 2. *num.* 18. colligit, eorumque sententiae subscribit. Diffuse id a P. Siro, qui in Lateranensi Basilica tot Annos Poenitentiarii munus obivit, comprobatur in suo Tractatu *de Facultatibus minorum Poenitentiariorum Basilicarum Urbis part.* 1. *capit.* 1. *dub.* 6. Nos vero nihil eorum juri detrahentes, verum, ut dici solet, *jura juribus addendo*, ad unicum duntaxat finem, ut tutiores semper conscientiae reddantur, inter Facultates, quas hoc Anno Sancto vertente, Poenitentiariis Basilicarum concedimus, etiam illam expressimus, ut possint scilicet absolvere *quascumque personas sibi confitentes, etiam Regulares, cujuscumque sint Ordinis, Congregationis, et Instituti; etiamsi ex praescripto Superiorum, vel suarum Constitutionum etiam a Sede Apostolica appro-*

batarum, vel alias ex Indulto, Decreto, aut Praecepto Apostolico extra propriam Religionem peccata sua confiteri prohibeantur.

§. 37. Atque haec sunt, quae ad Poenitentes pertinent. Quod vero respicit peccata, in Ephemeridibus Joannis Burcardi Cappellae Pontificiae Caeremoniarum Magistri tempore Alexandri VI., in Annalibus Bzovii, et in pluries citata Alfani Historia de Annis Sanctis, *Lib.* 8. *de Anno Sancto* 1500. *pag.* 244. *num.* 7. 8. *et* 9. postulationes registratae sunt, quas S. Petri Poenitentiarii Pontifici Alexandro VI. occasione Anni Sancti, qui tunc celebrabatur, obtulerunt; inter quas illa registrata est, ut possent absolvere *a peccatis omnibus quantumcumque enormibus;* Pontifex vero in sua Constitutione, quae incipit *Cum in principio*, eam cum exceptione quatuor casuum concessit, idest conjurationis contra Pontificis Personam, ejusque statum; adulterationis literarum, et commissionum Apostolicarum; translationis armorum, aliarumque rerum vetitarum ad loca; et regiones Infidelium; et injectionis manuum violentarum in Cardinales, Episcopos, aliisque Praelatos, et Superiores Ecclesiasticos. Eamdem exceptionem a Pontifice Clemente VII. per Annum Sanctum, quem ipse celebravit, eisdem Basilicae Vaticanae Poenitentiariis factam legimus in Constitutione, quam penes Nos habemus, cujus initium *Pastoris aeterni*. De praedictis casibus, ac de aliis etiam, mentio est in Constitutione Pauli II., quae incipit: *Etsi Dominici Gregis*, inter Extravagantes communes sub titulo *de Poenitentiis, et Remissionibus;* Quod quidem quibusdam occasionem credendi ac scribendi praebuit, non posse Poenitentiarios Minores Basilicarum per Annum Sanctum a praedictis casibus absolvere. Nos vero ad difficultatem omnem de medio tollendam, aliorum etiam Decessorum nostrorum exemplo adhaerentes, in Constitutione nostra, de qua in praesens agimus, *num.* IV., Poenitentiariis praedictis auctoritatem dedimus absolvendi a censuris etiam *in Bulla Coenae* Summo Pontifici, et Sedi Apostolicae reservatis, et insuper *ab omnibus peccatis, et excessibus quantumcumque gravibus, et enormibus.* Praeterea vero *num.* XXXIII. illaesas, et in suo vigore per Annum Sanctum alias etiam Facultates remanere declaravimus, quae ipsis Cardinali Majori Poenitentiario concessae sunt, aut concedentur.

§. 38. Nequaquam vero, quemadmodum inferius dicetur, concessa umquam intelligitur auctoritas absolvendi ab haeresi ad extrinsecum deducta, etiamsi verba Indulti generalia, ac generalissima sint, nisi haeresis expresse, et individualiter nominetur. In facultatibus a Nobis per Annum Sanctum, Poenitentiariis concessis casus haeresis ad extrinsecum deductae expresse *nu.* VII. nominatur; ubi tamen Facultas absolvendi a censuris propter haeresim formalem externam incursis intra certos limites restringitur, quos Poenitentiarius attente animadvertere debet, no faciat id, quod faciendi auctoritatem non habet.

§. 39. De Confessario, qui expers remanet auctoritatis absolvendi personam complicem in peccato turpi et inhonesto contra sextum Praeceptum, etiam tempore Jubilaei, inferius dicetur. Hoc interim punctum de Facultatibus absolvendi a peccatis, et censuris, quae Poenitentiariis minoribus per Annum Sanctum conceduntur, concludimus, eosdem admonendo, et hortando, ut Nostram legant Constitutionem de Facultatibus Majoris Poenitentiariae; cum ex ejus lectione facile intelligere possint, non obstante amplitudine verborum Concessionis, ac etiam quidquid ipsis communicatum fuerit a Cardinali Majori Poenitentiario, aut in posterum communicetur, interdictum ipsis esse totum id, quod eidem Cardinali in Constitutione interdicitur. Exempli gratia, si Cardinalis Major Poenitentiarius non potest absolvere *in occultis etiam in foro conscientiae*, eos, qui, vivente Romano Pontifice circa Successoris electionem tractatus inierint, suffragia comparaverint, aut pactiones fecerint; nec eos, qui Astrologia Judiciaria, vel per se, vel per alios, de statu Reipublicae Christianae, sive de vita aut morte Romani Pontificis pro tempore existentis, inquisierint; multo minus eos Poenitentiarius minor absolvere poterit. Constitutio incipit: *Pastor bonus*, et ordine 95. est in Bullario Nostro *tom.* 1., quae si rite legatur, et ponderetur, magnam Poenitentiariis minoribus in hujusmodi rebus lucem allatura est; quibus praeterea notum facimus, ut, si quando aliquis ex praedictis casibus eisdem occurrat, ad Cardinalem Majorem Poenitentiarium recurrere non praetermittant, cui a Nobis opportuna, et necessaria remedia demonstrabuntur, ac praescribentur.

De peccatis, et censuris, ad quae extenduntur Facultates Poenitentiariorum.

§. III.

De Facultatibus Minorum Poenitentiariorum circa vota, contentis in Constitutione Convocatis.

§. 40. Dum Jubilaei Annus a Praedecessore nostro Alexandro Papa VI. celebratus fuit, quemadmodum apud Bzovium *ad Annum Christi* 1500. *num.* 5. videre est, inter alias petitiones, quas Poenitentiarii Minores Pontifici obtulerunt, ea, quae sequitur, ordine undecima est: *Commutatio omnium Votorum, adempto Continentiae, aut Religionis solemni*. Licet autem tunc temporis id illis concessum fuerit, certum tamen est, subsequentibus temporibus nihil aliud facultatis ipsis tributum esse, quam ut omnia Vota simplicia, etiam Apostolicae Sedi reservata, in alia pia Opera commutare dispensando possent.

§. 41. Quod idem est ac si dicatur, ipsos potestatem dispensandi in Votis solemnibus Castitatis, Paupertatis, et Obedientiae in solemni Religiosa Professione, sive in Ordinis Sacri susceptione emissis, minime habere: Haec autem sola solemnia Vota sunt; quum alia omnia Vota; licet publice facta simplicia Vota sint, secundum Bonifacii VIII. Decretalem, *cap. unic. de Voto, et Voti redemptione, in sexto;* et communem Auctorum sententiam *apud Pontas in verbo Votum, in princip.*, posse vero e contrario omnia alia simplicia Vota, licet S. Sedi reservata, in alia pia opera, dispensando, commutare.

§. 42. Sanctus Thomas 2. 2. *quaest.* 88. *art.* 12. *ad tertium* dnorum dumtaxat simplicium Votorum Summo Pontifici reservatorum mentionem facit, *Continentiae, et Peregrinationis Terrae Sanctae;* idcirco autem dnorum praedictorum tantum Sanctum Doctorem mentionem fecisse putandum est, quia suo forsan tempore illa duo solum reservata Sanctae Sedi fuerant. Crevit postea simplicium Votorum numerus, quae Pontifici sunt reservata; ea autem, sicut unicuique probe notum est, Vota sunt Religionem ingrediendi, perpetuam continentiam servandi, peregrinationis ad Sanctam Urbem Jerusalem, ad Sanctuarium Sancti Jacobi de Compostella, item ad Urbem Romam visitandi gratia Basilicas Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli; sive id ex consuetudine ortum sit, sive ex subsequenti Canonica dispositione Sixti P. IV. registrata in cap. *Et si Dominici capit.* 5. *de poenitent. et remiss. inter Extravagant. communes*. Alii sunt, qui inter Vota Summo Pontifici reservata, Votum adjungunt visitationis Sanctae Domus Lauretanae; verum hujusce rei nulla probatio occurit. Alii denique in hac Classe omnia perpetua Vota reponunt; id quod errori locum praebere potest, nisi aliquid addatur; Propositio enim intelligi debet de solo Voto perpetuo, quo quis Episcopatum acceptans, obligationem suscipit animarum sibi commissarum curam retinendi, juxta Responsum Innocentii III. *in cap. nisi cum pridem, de renuntiatione*, ac probatiorum Theologorum Doctrinam, quemadmodum apud Sylvium *in* 2. 2. *D. Thom. quaest.* 8. *artic.* 12. *conclus.* 2. videre est.

De Votis juramento confirmatis.

§. 43. Super eo, quod hactenus dictum est, nulla, quod sciamus, extitit Controversia. Controversia autem, quae alias excitata est, ea fuit, num videlicet Poenitentiarius, qui facultatem absolvendi a Votis simplicibus habet, etiam de quinque Sedi Apostolicae reservatis loquendo, possit hac auctoritate uti, quando Vota juramento confirmata sunt. Quod quidem alii eum posse crediderunt, docente S. Thoma 2. 2. *quaest.* 89. *art.* 8. arctius esse vinculum Voti, quam juramenti, ac proinde, cum Poenitentiarius auctoritatem habeat absolvendi a Voto, dici debere, eumdem habere etiam auctoritatem absolvendi a Voto per juramentum confirmato. Alii autem contra senserunt; quia, cum in Voto per juramentum confirmato, duo diversa vincula insint, alterum, quod oritur ex Voto, alterum quod ex juramento; qui habet auctoritatem solvendi unum, non habet item auctoritatem alterius dissolvendi, nisi individualiter eidem concedatur; cujus rei argumentum desumitur ex eo, quod qui per vim coactus Votum fecit, non tenetur illud adimplere; verumtamen ad idem implendum obligatur, si ipsum juramento confirmaverit; similique ratione, si quis promisit solvere usuras, non tenetur eas solvere, cum tamen ad earum solutionem adstringatur, si promissionem juramento confirmaverit; juxta Decretalem: *Debitores, de Jurejurando*.

§. 44. Eorum Auctorum nomina, qui tam pro una, quam pro altera stant opinione, videri possunt in Leandro *part.* 1. *Tractat.* 5. *de Sacramento Poenitentiae disp.* 14. *quaest.* 100. Azorius porro *Institut. moral. tom.* 1. *lib.* 11. *cap.* 10. *quaest.* 2. utriusque opinionis funda-

menta refert, atque ad extremum illi adhaeret, quae habenti auctoritatem absolvendi a Votis, potestatem dengat id faciendi, tum cum Vota juramento confirmata sunt. P. Sirus *de Facult. Minor. Poenitent. par.* 1. *cap.* 6. *dub.* 4. Facultatem ad commutanda Vota concessam, Vota etiam Jurejurando confirmata comprehendere affirmat. Nos autem ad omnem controversiam removendam, inter Facultates Poenitentiariis Minoribus pro Anno Sancto concessas, §. 8. hujusce Constitutionis nostrae, illam etiam auctoritatem dedimus, non solum ut possent Vota simplicia, etiam S. Sedi reservata, in alia pia Opera, dispensando, commutare; verum et illud adjecimus, ut id ipsum circa illa Vota facere possent, quae Jurejurando confirmata sunt: *Omnia, et singula simplicia Vota etiam Sedi Apostolicae reservata, etiam jurata, commutare, dispensando, possint in alia pia opera;* quod quidem a Nobis etiam in citata Constitutione: *Pastor bonus*, super Facultatibus Cardinalis Majoris Poenitentiarii, factum est, in qua agendo de auctoritate, quae ipsi concedebatur, Vota simplicia S. Sedi reservata in alia pia Opera, dispopsando, commutandi, verba, quae sequuntur, adjecimus: *tametsi privato juramento confirmata.* Pro exemplo nobis fuit circa praemissa, id quod a Praedecessore nostro Gregorio Papa XIII. erga PP. Societatis Jesu praestitum fuit. Horum Confessariis Ordinariis ab eorumdem Superioribus deputatis, et ab Ordinariis approbatis Paulus III. Facultatem commutandi Vota concesserat, iis exceptis, quae S. Sedi reservata erant; cum vero dubitatum esset, num praedicta Facultas Vota comprehenderet juramento confirmata; Gregorius XIII., salva Pauli III. exceptione, auctoritatem etiam ad Vota jurata extendit, sicut in Compendio Privilegiorum eorumdem *in verb. Commutatio* §. 1. videre est.

De commutatione Votorum.

§. 45. Operae pretium est hic animadvertere, quod Facultates, de quibus hactenus pertractatum est, non sunt Facultates commutandi simpliciter, et absolute verum *commutandi dispensando;* cum commutatio, et dispensatio, res inter se diversae sint. Nam Dispensatio obligationem Voti tollit, sine ulla alia subrogatione; at simplici commutatione non extinguitur obligatio Voti, verum materia Voti transfertur in aliam materiam, quae ipsi subrogatur. P. Sirus in suo Opere superius allegato *par.* 1. *cap.* 6. *dub.* 2. observat, totum id, quod Poenitentiario Facultatis attribuitur, in commutatione mixta cum aliqua dispensatione consistere; quodque, sicut sola ac simplex commutatio subrogationem exigeret in materiam majorem, aut saltem aequalem, sic commutatio mixta cum dispensatione, capax est alicujus moderatae inaequalitatis inter materiam Voti, et materiam subrogatam: *Ut principale*, scribit praefatus Auctor, *ponitur* COMMUTARE *et ut accessorium jungitur* DISPENSANDO, *ita ut esse debeat essentialiter commutatio, quae de sui natura est in majus, vel in aequale, et per accessoriam dispensationem a rigore naturae suae aliquantisper recedat: ergo moderata, et non exorbitans, debet esse inaequalitas materiae subrogatae in commutatione Voti, cum accessoria dispensatio sequi debeat naturam sui principalis, scilicet commutationis, ejus naturam non multum immutando; ne quod accessorie ponitur, locum habeat principalis, nempe plus dispensando, quam commutando, quod esset contra intentionem Pontificis, qui facultatem dat Poenitentiario, ut possit dispensando commutare, non commutando dispensare.*

§. 46. Permultum ad rem, de qua agimus, duo illa faciunt exempla, quorum alterum Pontificis est Alexandri III. in sua Decretali: *Venientis, de Voto*, in qua valde gravibus de causis Clericum dispensat, qui Vota se obstrinxerat Hierosolymam proficiscendi ad Christi Domini Sepulchrum invisendum; Votum tamen in Eleemosynas commutans, eique injungens, ut per totum vitae suae tempus propriis sumptibus *tam in victu, quam in vestitu* pauperem alceret, dummodo tamen ejus facultates ad onus hoc ferendum non imparis essent. Alterum vero est Innoc. III. in Decretali: *Magnae, eod. Tit.* in qua Episcopam Traecensem ab adimplendo Voto dispensat, quod, licet improvide, fecerat item Hierosolymam se conferendi, eidem injungens, *ut omnes expensas, quas fuerat in eundo, morando, et redeundo facturus, alicui religioso committat in necessarias usus Terrae illius*, idest Terrae Sanctae, *sine diminutione qualibet transferendas;* tum autem labori, quem in itinere sustinere debuisset, aliorum laborum augmentum subrogans, quos ut pro servitio gregis sui susciperet mandavit: *Labores etiam laboribus recompenset, solicitius instando vigiliis, devotius vacans orationibus, et jejuniis fortius se exercens, ac super grege suo vigilans solicitudine Pastorali.*

§. 47. Verba ista, quae non simplicem tantum commutationem, verum *commutationem cum dispensatione conjunctam* indicant, non solum ad bonam regulam super dispensatione, et commutatione Votorum in alia pia Opera, utilia sunt; sed etiam difficultati, quae oriri poterat, quaeque alias inter Auctores exorta est, occasionem praecludunt; quae quidem difficultas ex eo originem habuit, quod vel solum verbum *commutatio*, vel solum verbum *dispensatio* adhibitum sit; cum alii quidem contenderent, quod potestas commutandi Vota non ferat secum potestatem super ipsis dispensandi, cum commutatio, ac dispensatio sint actus, quemadmodum dictum est, omnino distincti; alii vero docerent, quod nec ex facultate quidem concessa super Votis dispensandi, alia commutandi potestas deduci possit; cum de potestate delegata agatur; quae semper intra praecisos limites in literis Delegationis praescriptos restringi debet. Ita cum aliis multis Pignatellus *in suo Tract. de Anno Sancto cap. 19. dub. 2. et 3.* ratiocinatur. Neque tandem defuere, qui de Anno Sancto agentes, docuerunt, concessam intelligi Facultatem commutandi, ac dispensandi in Votis, etiamsi neutra expressa foret. Verum hujusmodi opiniones communiter reprobatae ac rejectae sunt, quemadmodum apud P. Viva *de Jubilaeo quaest. 12. art. 1. num. 2.* et apud Constantinum *de Jubilaeo Anni Sancti part. 3. cap. 1. §.* Potrebbe, *cum multis aliis seqq.* videre est. Quibus etiam praeclusa opportune via est per nominata saepius a Nobis verba *commutare dispensando* in supradicto §. 8. *ac sequentibus* insertas.

§. IV.

De Facultatibus super Dispensationibus, *quae continentur in Constitutione:* Convocatis.

De Facultate dispensandi super Irregularitate etiam cum Clericis in Minoribus Ordinibus constitutis.

§. 48. Qui aliqua Canonici Juris, ac Moralis Theologiae vel mediocri cognitione imbutus est, duas hasce controversias procul dubio non ignoraverit; quarum una est, num sub nomine Censurae comprehendatur Irregularitas, quae oritur ex delicto; altera vero, utrum qui censuram incurrit, idest aut excommunicationem, aut suspensionem, aut interdictum, cum sit in Minoribus Ordinibus constitutus, susceptos Ordines solemniter exercens, incurrat irregularitatem. Oritur prima quaestio ex intelligentia Decretalis: *Quaerenti, de verbor. significat.*, ubi interrogatus Summus Pontifex, quid sub censurae nomine comprehendatur, respondit, quod comprehenditur interdictum, suspensio, et excommunicatio; quo non obstante, Gonzalez *in Commentar. ad dict. textum* contendit, quod sub nomine censurae etiam irregularitas ex delicto comprehendatur. Contrariam tamen sententiam tuentur Suarez, Molina, Trullengus, Filliucius, Reginaldus, aliique complures. Altera vero controversia oritur ex Decretalibus, quae leguntur sub tit. *de Clerico excommunicato, deposito, vel interdicto ministrante*, in quibus etiamsi legatur, quod qui ligatus excommunicatione minori celebrat, graviter peccat, sed non incurrit irregularitatem; quae tamen incurritur ab eo, qui excommunicatione majori ligatus, Sacerdos cum sit, celebrat, vel in ordine Subdiaconatus, vel Diacouatus constitutus, Subdiaconi, aut Diaconi functiones exercet, dummodo sciat, se incurrisse in censuram, aut non ignoret ignorantia crassa, supina, aut erronea; nulla tamen ex iis est, quae de Clerico excommunicatione majori excommunicato, non in Sacris Ordinibus, sed in Minoribus constituto, loquatur, et quae eum irregularem declaret, si susceptos Ordines solemniter exercet. Navarrus, Avila, cum aliis multis ejus sententiae sunt, quod in praedicto casu Irregularitas non incurratur. Contra vero Pirhing. *ad lib. 5. Decretal. tit. 27. §. 6.*, Anacletus *ad eumdem titulum Decretal. n. 21. et 22.*, et Fagnanus *in cap.* Si quis Presbyter *a n. 2. usque ad fin. de Clerico excommunicato ministrante*, eumdem Irregularitatem incurrere affirmant; atque hic quidem postremus, talem esse Poenitentiariae, et Congregationis Concilii sententiam adjungit.

§. 49. Ex hisce controversiis dubia duo exoriri poterant: primum, utrum cum Poenitentiariis *num. IV.* Facultas absolvendi *a quibuscumque sententiis excommunicationis, aliisque Ecclesiasticis censuris* attributa sit, concessa etiam ipsis intelligeretur auctoritas absolvendi *in occultis*, et quo ad forum conscientiae, ab irregularitatibus *ex delicto* contractis, excepta tamen illa semper, quae provenit ex homicidio voluntario; quoniam juxta quorumdam opinionem irregularitates *ex delicto* sub Censurae nomine comprehenduntur. Alterum autem, num, cum data esset minoribus Poenitentiariis Facultas absolvendi Sacerdotes, et

alios in Sacris Ordinibus constitutos, ab irregularitate contracta *ob violationem censurarum*, pro illis etiam data intelligeretur, qui sunt in minoribus Ordinibus constituti.

§. 50. Gonzalez in Commentariis ad citatam Decretalem *Quaerenti, de verbor. signific.* licet opinionis eorum assecla sit, qui sub Censurae nomine irregularitatem ex delicto comprehendi volunt; attamen protestatur, quod si per Jubilaeum Facultas detur absolvendi ab omnibus censuris, non illa intelligitur concessa absolvendi ab irregularitate *ex delicto*, quum haec speciali mentione digna sit, et difficilius remitti consueverit. Ad omnes hasce disputationes evitandas, duae classes constituit sunt, altera Censurarum, altera Irregularitatum. In priori verbum *absolutionis* adhibitum est, in posteriori vox *dispensatio*, cum haec propria loquendi forma sit ex Sacro Concilio Tridentino desumpta *sess.* 24. *cap.* 6. *de Reform.* Ex quo quidem satis manifestum fit, quod, quidquid sit de ea controversia, num sub nomine censurae irregularitas *ex delicto* comprehendatur, cum Nos censuras ab irregularitate separaverimus, cumque, respectu irregularitatis, Poenitentiariis minoribus nonnisi Facultatem tederimus dispensandi ab irregularitate *ob violationem censurarum*, idque per vocem *duntaxat*, hinc alia omnis irregularitas, sive ex delicto, sive ex defectu, excluditur. Et quamquam ibi non nisi Sacerdotes, et in Sacris Ordinibus constituti nominentur; unusquisque tamen per se satis intelligere potest, si, eo concesso, quod est majus, concessum intelligitur quod minus est, nequaquam vetitum esse Poenitentiariis, quibus data est facultas dispensandi cum Sacerdotibus aut in Sacris Ordinibus constitutis, super occulta irregularitate *ob violationem censurarum* contracta, quo minus eadem facultate utantur cum Clericis, qui in minoribus Ordinibus sunt constituti.

De aliis Facultatibus dispensandi.

§. 51. Sequuntur aliae Facultates dispensandi in foro conscientiae, et in casibus occultis, quae minoribus Poenitentiariis occasione Jubilaei concedantur. Quod vero ad has ce pertinet, nihil aliud hic inculcandum est, nisi ut ab eisdem attente consideretur, quam ipsis, et quibus terminis conclusam concedatur, ne de ministerio suo in praejudicium animarum suorum Poenitentium male gesto ante Dei Tribunal rei fiant.

De dispensatione, et commutatione Visitationum injunctarum quatuor Basilicarum.

§. 52. Facile evenire potest, ut Advenae, qui consequendi causa Indulgentiam Anni Sancti sese Romam contulerunt, sive ob magnam paupertatem, sive alia urgenti de causa, tamdiu morari non possint, ut quindecim visitationum Basilicarum numerum compleant; quemadmodum fieri etiam potest, ut Romani, aut alii Urbis incolae, sive ob morbum, sive ob aliud legitimum impedimentum, easdem Basilicas per vices triginta visitare non possint. Hac de causa *num.* XX. Constitutionis Nostrae novissime indicatae, Poenitentiariis minoribus auctoritas est attributa, quo ad Advenas, quindecim visitationes Basilicarum ad tres saltem reducendi, aut visitationes ipsas in alia pia opera commutandi, quo autem ad Romanos, certosque Urbis incolas, sequenti *num.* XXI. concessa ipsis auctoritas est triginta visitationes in alia pia opera commutandi, quae ab impeditis adimpleri possint, ipsorum Poenitentiariorum conscientiam onerando, ne praedictis Facultatibus abutantur.

§. 53. Hujusmodi autem auctoritas tum quo ad Romanos, tum quo ad Advenas, ad visitationes Basilicarum restringitur, ac proinde ad alia opera injuncta nec potest, nec debet extendi; exempli gratia ad Confessionem, ad Communionem; aut etiam ad preces, quae a Basilicarum visitatione separari possunt. Quapropter controversiae illi, ac disputationi, quae inter Doctores habetur, non est amplius locus, num videlicet in Jubilaeis, injuncta Confessionis, et Communionis opera etiam quoad personas sacrae Communionis capaces, in alia pia opera commutari possint. De hac controversia tractant Cardinalis de Lugo *Disput.* 27. *de Poenit. sect.* 7. *num.* 118. *tom.* 1., Leander *de sacram. Poenit. tract.* 5. *quaest.* 95., La Croix *lib.* 6. *part.* 2. *de Indulg. num.* 1442. Constantinus in suo de Anno Jubilaei Tractatu *part.* 3. *cap.* 4. *pag.* 201. *et seq.* animadvertit, quod cum Facultas commutandi ad visitationes Basilicarum restringatur, non solum ea ad commutationem aliorum operum injunctorum, sicut modo innuimus, extendi non potest; verum ulterius quod commutatio ipsa nequaquam fieri debet in alia opera, licet pia, ad quae poenitens ex alio titulo esset obligatus. Quaestio sane inter Scriptores est, utrum quis Indulgentiam consequi possit, opera aliqua faciendo, ad quae ex alio titulo obligatur. Exempli gratia, utrum, cum inter opera in-

juncta eleemosyna praescripta sit, sufficiat ad consequendam Indulgentiam, pro eleemosyna tantum pauperi dare, quantum quis eidem jam dare teneretur ratione justitiae; sive posito quod quis, vigore alicujus Testamenti, aliquid in subsidium pauperum erogare teneretur, an is, hujusmodi faciendo eleemosynam, possit eam habere pro implemento illius, quae inter opera sibi ad consequendam Indulgentiam injuncta comprehensa furet. In hac quaestione, sicut in ceteris omnibus, alii affirmant, alii negant; quemadmodum apud Benzonium *de Anno Jubilaei lib. 5. dub. 30.* videre est. Sed illa verior opinio esse videtur, quod acquiri nequeat Indulgentia per opus, ad quod praestandum ex alio titulo quis obligatur, nisi qui Indulgentiam concedit, nominatim dicat, quod per praedictum opus acquiri possit: id etiam saepe contingit, cum inter injuncta opera trium dierum jejunium praescribitur, ac dies nominatim indicando, exempli gratia dicitur, quod esse debeant tres dies quatuor temporum Septembris. Ita cum aliis multis Passerinus *de Indulgentiis quaest. 41.* distinguit, cum quo P. Theodorus *de Indulgentiis tom. 1. cap. 10. art. 6.* concordat. Verum, etiamsi id in ipsis, quas expressimus, rerum circumstantiis locum habeat; non tamen ad praesentem rem nostram applicari potest, in qua de commutatione visitationum Basilicarum in alia pia opera sermo est; cum haec commutatio non possit fieri in alia pia opera, ad quae poenitens ex alio titulo obligaretur. Agitur enim de subrogatione; et cum pro constanti regula habeatur, id quod subrogatur, ejusdem qualitatis, ac naturae esse debere, cujus est opus ipsum, cui fit subrogatio, sequitur inde, quod, quoniam visitatio Basilicarum non erat opus, ad quod praeceptum ullo quis obligaretur, sed novum onus ad consequendam Indulgentiam impositum, ejusdem speciei ac naturae esse debet etiam opus, quod in locum ipsius subrogatur.

§. 54. Ita sapienter dissorit Constantinus *loco citato*, qui quidem illud etiam adjungit, nequaquam licitum esse Poenitentiariis, salva eorum conscientia, numerum visitationum Basilicarum imminuere, aut in alia pia opera commutare, nisi impedimentum vere adsit, aut moralis impotentia visitationes praedictas faciendi.

§. 55. Universam hanc materiam S. Caroli Borromaei monito absolvamus, quod in suis Instructionibus ad Confessarios §. 16. habetur: ipsa Sancti Cardinalis verba apponimus, quae quidem ad propositum nostrum, tam quoad Facultates super dispensationibus, quam quoad eas, quae commutationes Votorum respiciunt, sufficientia fuissent, nisi diversitas ac multiplicitas sententiarum inter scriptores, rem Nos fusius persequi coegisset: *Confessarius, qui aliquod Privilegium, Facultatem, et Auctoritatem habet illorum Vota commutandi, qui sibi confitentur, nequaquam illa commutet, nisi in majora alia pia opera, et quae Deo gratiora sint, aut saltem aequalia, diligentem rationem habens expensarum, laborum, aliarumque incommoditatum, quas sustinuissent, si Vota sua adimplessent. Praeterea si Facultates habent per Jubilaea, aut Privilegia Literis Apostolicis concessa, absolvendi a peccatis licet enormibus, et poenis, ac censuris Ecclesiasticis, illud tamen advertant, non habere se potestatem dispensandi cum illis, qui in irregularitatem incurrerint, nisi in praedictis Literis Apostolicis expressa hujusce rei mentio fiat.*

§. V.

De Monitis contentis in Constitutione Convocatis, *quae necessaria sunt Poenitentiariis Minoribus ut Facultatibus sibi concessis rite utantur.*

§. 56. Inter Monita, quae num. XXIII. incipiunt, primum pertinet ad Sacerdotem, qui pro audiendis Confessionibus approbatus, confessionem excipit personae secum complicis in peccato turpi et inhonesto contra sextum Decalogi praeceptum, eamque absolvit. Alio tempore inter Auctores controversia erat, utrum hujusmodi absolutio valida foret, et communis opinio stabat pro ejusdem validitate, cum nulla esset lex, quae illius invaliditatem induceret. Quaestio item erat, num absolutio licita esset; atque opinio communis ad licitum propendebat, quoties non minus Poenitens, quam Confessarius commissum peccatum abhorrerent, neque novi consensus periculum subesset.

De Sacerdote complici cum poenitente in peccato contra sextum Decalogi praeceptum.

§. 57. Episcopi animarum sibi commissarum boni regiminis studiosi, considerantes, rem hanc, quidquid de ea abstracte, et in ca-

thedra dici possit, in praxi minime bonam, sed potius perniciosam esse, coeperunt in Synodis subtrahere Confessariis, licet a se approbatis, jurisdictionem absolvendi personas sibi complices in peccato contra sextum Decalogi praeceptum commisso. Postea vero, cum Deo placuisset, Nos sine nostro ullo merito ad summum Pontificatum evehere, Nobiscum instanter agere non destiterunt, ut generali Constitutione huic inconvenienti opportuna remedia adhiberemus.

§. 58. Facti hujusce historia a Nobis in nostro Tractatu *de Synodo lib. 7. cap. 14.* refertur. Tunc publicata fuit a Nobis Apostolica Constitutio, quae incipit: *Sacramentum poenitentiae*, 20. *Bull. tom. 1.* in qua quemcumque Confessarium omni auctoritate ac jurisdictione absolvendi personam complicem in peccato turpi et inhonesto contra sextum Decalogi praeceptum privavimus, adeo ut absolutio ab eodem data nulla atque invalida remaneat, tamquam ab eo data, qui a Nobis jurisdictione ad absolvendum necessaria in eo casu privatus est.

§. 59. Casum articuli mortis, et in quo nullus alius esset Sacerdos, qui personae moribundae confessionem audire posset, excepimus: exinde vero aliam Constitutionem, cujus initium: *Apostolici muneris* 120. *Bullar. tom. 1.* publicavimus, in qua explicantes casum articuli mortis, et in quo nullus alius, praeter Sacerdotem complicem, adesset, qui poenitentem personam moribundam absolvere posset, adjunximus, quod in dictis circumstantiis posset complex absolvere, etiamsi alius esset Sacerdos, cui tamen si moribundus confiteretur, posset exinde infamia, aut scandalum in Sacerdotis complicis, aut personae poenitentis praejudicium redundare; dummodo infamia esset vera, et scandalum etiam esset verum, et non Sacerdotis complicis praetextum esset. Huic porro onus imposuimus omnem diligentiam adhibendi ad infamiam, et scandalum removendum. Praeterea non minus Sacerdoti complici, qui vel extra mortis articulum confessionem excipit Poenitentis, eumque absolvit, vel qui in articulo mortis absolvit, cum alius Sacerdos non desit, sive qui, cum alius sit Sacerdos, sibi fingit, quod si Poenitens illi confiteatur, infamia, aut scandalum inde oriturum sit, et ideo ejus confessionem excipit, atque eum absolvit, Excommunicationis majoris poena a Nobis in citatis Constitutionibus imposita fuit, cujus absolutionem Nobis solis, ac Successoribus nostris reservavimus.

§. 60. Cessant itaque per has leges a Nobis editas quaestiones illae veteres, num absolutio a Sacerdote complice Poenitenti socio in peccato contra sextum Decalogi praeceptum data, valida, an invalida, licita, an illicita sit. Et quia quo tempore citatam nostram Constitutionem, *Sacramentum Poenitentiae*, condidimus, consideravimus, quod cum occasione Jubilaeorum ampla Confessariis Facultas detur excipiendi confessiones, et a quolibet enormi peccato absolvendi, institui quaestio potuisset, num forsan pro tempore Jubilaei restituta esset Confessario complici Facultas socium Poenitentem absolvendi; in dicta Constitutione declaravimus, quod cum ipse a Nobis jurisdictione complicem absolvendi privatus sit, adeoque ob id tamquam Confessarius legitimus, et approbatus haberi non debeat, hinc est quod in quocumque Jubilaeo censendus est in eodem gradu remanere, inhabilitatus nimirum, et exutus auctoritato complicem in peccato turpi, et inhonesto absolvendi. Atque ad haec respicit primum ex Monitis, de quibus hic agimus.

De Monitis contentis in §§. 24. 25 et 28.

§. 61. Una cum Monitis Instructio pro Poenitentiariis prosequitur: In hac vero, generali regula praemissa, qua praescribitur, non posse Poenitentiarios uti Facultatibus, quae ipsis per Annum Sanctum concedantur, nisi cum iis Poenitentibus, qui serium Jubilaei acquirendi consilium, et propositum habent, et qui ad injuncta opera pro ejusdem consecutione adimplenda parati sunt; ad alia duo puncta stabilienda gradus fit, quorum alterum est, quod non possint ullam aut commutationem, aut dispensationem concedere extra Sacramentalis Confessionis actum, aut extra eas Basilicas, et Ecclesias, in quibus ad audiendas confessiones destinati sunt; alteram, ne intuitu laudabilis propositi, quod Poenitens habeat adimplendi opera injuncta, ac Jubilaeum consequendi, salutarem poenitentiam eidem in confessione imponere praetermittant.

Quod Facultatibus concessis uti nemo possessus sit, nisi cum iis, qui recipiendi jubilaeum voluntatem habent.

§. 62. Quod ad generalem regulam attinet, satis clara ratione innititur, quod in ea constitutum est: etenim si omnes, quae tribuuntur Facultates, ad Jubilaei consecutionem directae, ac veluti ipsius praeparatio sunt; clare inde consequitur, illarum usui minime locum esse, nisi cum eo, qui et ad consequendum Jubilaeum praeparatus sit, et certum ha-

beat propositum adimplendi opera ad ejusdem acquisitionem injuncta: *Gratia non concedituv, nisi in ordine ad hunc finem, et per modum praeparationis ad effectum Jubilaei; ergo, qui non habet animum implendi, et obtinendi Jubilaeum, non potest gaudere Facultate*. Verba sunt Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 6. cap. 16. num. 6.* de commutatione votorum agentis; qui quidem paulo post quaestionem illam examinans, an scilicet in pristinum redeat vinculum Voti Jubilaei tempore commutati, tum cum Poenitens, licet quando confessus fuit, ad accipiendum Jubilaeum dispositus ac paratus esset, omittit postea opera ad ejusdem consecutionem injuncta adimplere, de qua re posterius agetur; docet *ibi num. 11.* quod, si in commutatione clarum non inest pactum injuncta ad Jubilaei consecutionem opera adimplendi, implicitum tamen pactum intercedit. *Dico, licet non probetur pactum explicitum, sufficienter probari implicitum quasi intrinsece, et ex natura rei, inclusum in tali actionee seu ministerio, ut recte, et fideliter fiat; nec videtur dubium, quin haec sit praesumpta intentio Pontificis talem Facultatem concedentis.*

Quod praedictis Facultatibus uti non liceat extra actum Confessionis.

§. 63. Verum, si clarum est id, quod in praemissa regula continetur, non ita tamen dici poterat, ante Declarationem nostram, de priori illa lege, qua Poenitentiarii adstringuntur, ut propriis Facultatibus in actu Sacramentalis Confessionis, non autem extra ipsum, utantur. In Facultatibus, quae tempore Jubilaei Poenitentiariis attributae sunt, multa continentur; videlicet absolutio a peccatis reservatis, et a censuris, auctoritas Vota dispensando commutandi, potestas denique dispensandi in aliis etiam materiis extra Vota, sicuti nuper dictum est. Sane quod attinet ad absolutionem a casibus reservatis, manifestum quidem est, ipsam extra Sacramentalem Confessionem dari non posse. De absolutione autem a Censuris, dubitatum est inter Auctores, num ea extra Sacramentalem Confessionem dari posset. Sanchez id eo casu fieri posse existimavit, cum in concessione Facultatis apposita non est Clausula *eorum Confessionibus diligenter auditis*, aut alia, quae huic aequivalens sit, quemadmodum in ejusdem Operibus videre est *lib. 8. de Matrim. disp. 34. num. 30.* Alii vero tutiorem opinionem sequentes, putarunt, non posse extra Sacramentalem Confessionem dari absolutionem a Censuris, cum Facultas absolvendi a Censuris detur, tamquam praevia dispositio ad absolutionem a peccatis; et haec sententia est Suarez, Vasquez, Fillinci, Navarri, cujus sententiam sequitur Viva *de Jubilaeo quaest. 10. num. 4.* Quod vero ad commutationem Votorum spectat, Constantinus in suo de Anno Jubilaei Tractatu *part. 3. cap. 3. pag. 192.* contendit, eamdem per Anni Sancti Jubilaeum dari posse ab eo, qui Facultatem habet, etiam extra Sacramentalem Confessionem, cum in Notificatinnibus per praeteritos Annos Sanctos publicatis non legerit clausulam *eorum Confessionibus diligenter auditis*: cumque nequaquam eidem videatur, commutationem Votorum ullam ad Poenitentiale Forum relationem habere, neque ex natura sua, neque ex voluntate concedentis commutandi Facultatem. Alii denique illius clausulae *auditis Confessionibus* nullam omnino rationem habent; et quamvis ea apposita fuerit post Facultatem absolvendi a casibus reservatis, et a censuris, atque etiam post auctoritatem Vota commutandi, et quasdam dispensationes concedendi, ideoque omnes res praecedenter expressas comprehendere debere videatur; docent tamen, eamdem ad solam absolutionem a casibus reservatis, sive ad absolutionem a censuris referri debere, pro quibus specialis ratio militat ex earum natura desumpta; nunquam vero ad commutationes Votorum, aliasque dispensationes, pro quibus locum non habet ratio, quae propria est absolutionis a casibus reservatis, et a censuris. Ita fuse Bonacina *Oper. Moral. tom. 2. disp. 4. circa secundum Decalogi praeceptum quaest. 2. punct. 4. §. 1. num. 16.* Lean. *part. 1. tr. 5. de Sacram. Poenit. disp. 14. de Indulg. quaest. 97.* Diana *in edit. coord. tom. 7. tr. 1. res. 300. num. 7.* Giribaldus *Tract. 7. de Sacr. Poenit. cap. 21. de Jubilaeo dub. 6. num. 42. et seqq.* ratiocinantur. Nos vero ad omnem difficultatem tollendam, in Instructiones injunximus, non posse a Poenitentiariis ullas absolutiones, commutationes, ac dispensationes dari *extra actum Sacramentalis Confessionis*; idque Nobis, et congruum esse, et materiae gravitati, ac ministerii qualitati conveniens visum est, atque praeterea omnem controversiae ansam eripit, et conforme est praxi Poenitentiariae nostrae Apostolicae, quemadmodum in Thesauro *de poenis Eccles. par. 1. cap. 22.* videre est.

§. 64. Alterum subsequitur punctum, quod

respicit salutarem poenitentiam a Confessario imponendam cuicumque personae, quae illi confitetur ad hoc ut se ad Jubilaei acquisionem disponat. Non hic de celebri illa quaestione agitur, quae inter Theologos est, num ad consequendum Indulgentiae fructum, sufficiens sit, rite primum confiteri, mox impositam a Confessario poenitentiam adimplere, et injuncta Opera exacte ac fideliter exequi; an ulterius opus sit, animum habere promptum ac paratum ad dandam Divinae Justitiae, pro eo quantum facultas erit, per alia poenalia opera, satisfactionem. Praesens quaestio ulterius etiam progreditur, dum ipsam Poenitentiam respicit, quae a Confessario imponitur illi, cujus excipit Confessionem ad Jubilaeum consequendum praeparatoriam; nec enim defuerunt, qui contenderint a Confessario, occasione Jubilaei, non solum leviores poenitentias imponi posse Poenitenti, quem animo comparatum agnoscat ad consequendam Plenariam Indulgentiam, verum etiam poenitentiae ejusdem impositionem omitti. Talis sententia est Cardinalis de Lugo *de Poenit. disput.* 27. *sect.* 2. *num.* 30. Dianae *in edit. coordin. tom.* 1. *tract.* 6. *resolut.* 10. *num.* 2. et aliorum complurium. Alii inter poenitentias satisfactorias, ac poenitentias medicinales distinctionem fecerunt, docentes, quod Poenitens, qui Jubilaeum consecutus est, non teneatur ad exequendas poenitentias satisfactorias, obligetur tamen ad solas medicinales; quemadmodum apud Viva *de Jubilaeo quaest.* 5. *art.* 2., apud Constantinum *Tract. de Anno Sancto par.* 1. *cap.* 4. §. *il secondo*, et Leandrum *par.* 1. *tract.* 5. *disput.* 9. *quaest.* 82. videre est. Alii porro Poenitentem a medicinalibus etiam poenitentiis a Confessario injunctis exiuunt, dummodo ad evitanda peccata absolute necessaria non sint, in quo quidem rerum statu obligatio ipsas adimplendi non ex auctoritate Confessarii, sed ex Jure naturali provenit, sicut apud Cardinalem de Lugo *de Poenit. disp.* 27. *sect.* 2. *numer.* 21. *et pluribus seqq.* Leandrum *tom.* 1. *tract. de Sacram. Poenit. quaest.* 172. et Dianam *in edit. coord. tom.* 5. *tract.* 1. *resol.* 201. *num.* 4. Contra praedictas assertiones non defuere Theologi, qui fuse scriberent, inter quos Juvenin *Tract. Hist. Dogmat. de Sacram. dissert.* 13. *quaest.* 5. *cap.* 4., Pontas *in Dictionar. Moral. in verb. Jubilaeum cas.* 10., ac novissime P. Amort *in Histor. Indulg. in quaestr. pract. pag.* 467. *et seqq.*, qui ad hanc materiam quidquid facit, summo cum studio ac diligentia congessit. Cum autem illius diligentiam P. Gregorii de Valentia testimonium effugerit, qui certe inter eos, qui Rigoristae dicuntur, minime recensendus est, Nos illud hic apponemus, Praefatus Valentia *tom.* 4. *disp.* 7. *quaest.* 20. *de Indulg. punct.* 3. *pag.* 1603. ita scriptum reliquit: *Notandum, neque per hanc Indulgentiae formam, solicet de injunctis Poenitentiis, neque per illam aliam quamvis amplam et generalem, relaxari obligationem, qua, propter integritatem Sacramenti, tenetur Confessarius salutarem poenitentiam poenitenti injungere, et Poenitens eam implere etc. Primo ex eo, quod illa obbligatio est Juris Divini etc. Secundo ex eo, quod truncaretur alioqui Sacramentum Poenitentiae quadam sua integrali parte, qualis est nimirum Jure Divino satisfactio ipsius Poenitentis. Tertio id confirmatur ex communi sensu, et usu Ecclesiae, siquidem nec in plenissimis etiam Indulgentiis solet negligi a Confessariis, et Poenitentibus Sacramentalis satisfactio, et poenitentia; immo expresse ab ipsis Pontificibus solet tunc etiam requiri.*

§. 65. Super prima Quaestione, sicut etiam super qualitate satisfactionis, sive poenitentiae a Confessario imponendae, quantum sufficere existimavimus, in Encyclica Epistola Nostra diximus, quam ad Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos super praeparatione ad Annum Sanctum dedimus in Arce Castri Gandulfi die 26. *Junii Anni vertentis*, atque ad illam Nos referimus. Unum tantummodo reliquum erat, ut super impositione poenitentiae a Confessario non omittenda diceremus, quoniam Poenitens, qui Indulgentiam consecutus erat, non teneri dicebatur ad eamdemadimplendam. Cum autem hujusmodi ratio laxior visa esset, Instructione, de qua *numer.* XXVI. agitur, mentem Nostram declaravimus, statuentes, salutarem poenitentiam a Confessario injungendam esse Poenitenti, etiamsi hic ad recipiendum Jubilaeum praeparatus sit, ex quo sane Poenitentis obligatio exoritur eamdem adimplendi: *Omnia sua peccata confiteatur fideliter, et injunctam sibi poenitentiam studeat pro viribus adimplere:* verba sunt Concil. Lateranensis, dum de Sacramentali Confessione loquitur in celebri Decretali: *Omnis utriusque sexus, de Poenitentiis, et Remissionibus;* et sane praeter necessariam correlationem, quae inter

auctoritatem imponendi poenitentiam, et obligationem ejusdem adimplendæ intercedit; difficillima percepta res Nobis visa est, cum posse dici, aut esse *vere Poenitentem*, sicut ille debet esse, qui plenariam Indulgentiam consequi cupit, si hujus praetextu, eximere se velit a poenitentia illa adimplenda, quae ipsi in Sacramentali Confessione a Confessario injuncta est.

De aliis Monitis usque ad finem.

§. 66. Ulterius procedit Instructio, non nulla opportune statuendo circa absolutionem a censuris, tum eorum, qui sine licentia, ac prava intentione se in Claustra Monialium introducunt, tum Regularium Virorum, qui ad malum finem mulieres intra suas Religiosas Domus pariter ducunt, illorum praeterea, qui absque Licentia Libros prohibitos legunt, et circa Votorum quorumdam dispensationem; Nos vero, quibus nil aliud in praesenti propositum est, nisi controversias indicare, quas tollere curavimus, eo potissimum consilio, ne sopitae jam res iterum in quaestionem rédeant, id nuno declarabimus, quod, quando Poenitentiariis Facultates conceduntur absolvendi à censuris occultis propter damnum alicui datum incursis, adjecta conditione, ne eisdem utantur, hoc est, ne Poenitentem ab hujusmodi censuris absolvant, nisi is *parti laesae* satisfecerit, aut saltem ante absolutionem, jurejurando spondeat, se eidem satisfacturum; Nos sub nomine *partis laesae* non intelligimus, sicut a quibusdam intellectum est, Judicem, verum illum, qui damnum passus est, quemadmodum rite a Viva *de Jubilaeo quaest.* 10. *art.* 2. a Giballino *de Censuris disquisit.* 9. *quaest.* 4. *num.* 7., et a Salmanticensibus *in Cursu Theologico Morali tom.* 2. *tract.* 10. *de Censuris cap.* 2. *punct.* 2. *num.* 20. animadversum est. Quod vero attinet ad commutationem Votorum, in quibus de tertii praejudicio agitur; quae quidem Poenitentiariis interdicitur, apposite sane scribit Suarez *tom.* 2. *de Religione lib.* 6. *cap.* 5. *et praesertim num.* 7. Circa Vota perseverantiae, quae a quibusdam fiunt, dum aliquem Congregationem ingreditur, quaeque naturam assumunt contractus, et reciprocae obligationis inter ipsos, et Congregationem, quae eosdem recipit, a quibus Poenitentiarii dispensare non possunt, valde ad rem loquitur P. Sirus *in suo manuscr. Op. super Bull. Innoc. XII. respic. Facult. Majoris Poenit.* qui etiam in eodem Opere de *Votis poenalibus* agit.

§. VI.

De Facultatibus contentis in Constitutione: Convocatis, *pro Confessariis a Cardinali Vicario destinatis, quo ad absolvendum a peccatis, et censuris, item pro Votorum commutationibus, et dispensationibus.*

§. 67. Illud, quod Nos hic monendum habemus, est, ut hi Confessarii textum suarum Facultatum attente legant, ne earum limites excedant; praeterea, ut qua parte cum illis concordant, quae Poenitentiariis sunt attributae, legere, et observare non praetermittant id, quod super eisdem paulo ante disseruimus; quantum vero ad *Dispensationes* attinet, non aliam se Facultatem habere probe meminerint, quam dispensandi, aut commutandi in alia pia opera visitationes Basilicarum, quam et Poenitentiarii habent. Quamobrem legendum ipsis erit id, quod super hac eadem re, respectu Poenitentiariorum *ad num.* 52., *et* 53. dictum est.

§. VII.

De quibusdam declarationibus contentis in Constitutione Convocatis *quo ad praesens Jubilaeum, ac primum de Declarationibus, quae respiciunt Personas, quae illud consequi volunt.*

§. 68. Celebris Joannes de Anania, qui anno 1458. vivére desiit, parvum de *Jubilaeo* Tractatum conscripsit, in cujus fine Quaesita aliquot proposuit, inter quae ea legimus, quae sequuntur: num Jubilaeum juvet Episcopo, qui, non obtenta prius a Summo Pontifice licentia, ejus consequendi gratia Romam proficiscitur: num juvet Parocho, qui sine Episcopi sui venia discedit: num Monacho, qui sine Abbatis sui permissu abit: num Viro, qui sine assensu Uxoris: num denique Uxori, qui sine Mariti licentia Romam venit. Eorumdem dubiorum examen circa annum 1599. a saepius nominato Benzonio *de anno Jubilaei lib.* 5. *a dub.* 14. *ad dub.* 18. continuatum est. Ac decisum tandem fuit, minime supradictis personis licere, sine praevia Superiorum suorum licentia, Patrias suas relinquere, ac Romam proficisci ad consequendum Jubilaeum Anni Sancti; ac sine ipsa venientes peccare: Verum

cum Romam pervenerint; si hoc peccatum una cum aliis omnibus vero cum dolore confessi fuerint, ac quantum ad consequendam Indulgentiam praescriptum est, praestiterint, eam consequi. Eadem mens, et sententia est Quarti *in Tract. de Jubilaeo Anni Sancti pag.* 67. *cap.* 1. *punct.* 6. *dub.* 1. *et seq.*, illud tantummodo adjungit, non posse quidem Uxorem sine Viri venia, et consensu venire; posse tamen Virum venire sine consensu Uxoris, dummodo ejusdem absentia nec diuturna, nec gravis incommodi, aut detrimenti Uxori, et familiae futura sit; ac jure quidem contra Religiosos, et Animarum Pastores exclamat, qui sine necessariis licentiis, gratia obtinendi Jubilaeum Anni Sancti, iter Romam suscipiunt, cum generalis invitatio, quae a Summo Pontifice omnibus fit, intelligi debeat, illos tantummodo comprehendere, qui licite, et cum requisitis conditionibus venire possunt. Hujusmodi rationibus, ac sententiis adhaeret Constantinus *in suo Tract. de Anno Sancto par.* 2. *cap.* 4. *pag.* 103. *et seq.*, Nos in supra citata *Encyclica Epistola Nostra die* 26. *Junii* vertentis Anni super praeparatione ad Annum Jubilaei edita, praedictis punctis secundum rationes, ac sententias nuper adductas, responsum fecimus. Ad eam igitur Epistolam Nos referimus, ex cujus tenore necessario prima declaratio n. XLIII. expressa deducitur, quod Personis Romam ad hoc Jubilaeum consequendum venire volentibus non intelligitur data veniendi libertas, sine obtento alias necessario suorum respective Superiorum consensu.

Quinam censeantur Romani, et Incolae Urbis, et qui Peregrini, et Exteri.

§. 69. Pontifex Bonifacius VIII. in sua pluries nominata Decretali: *Antiquorum, inter Extravagantes Communes de poenitentiis, et remissionibus*, visitationem Basilicarum Romanis per triginta vices, Peregrinis vero, et Advenis per vices quindecim praescripsit: *Si fuerint Romani, ad minus triginta diebus continuis, seu interpolatis, et saltem semel in die; si vero Peregrini fuerint, aut Forenses, simili modo diebus quindecim ad Basilicas eadem accedant.* Haec eadem verba in alia Decretali Clementis VI. quae incipit: *Unigenitus, ibi, sub eodem Titulo*, reperiuntur. Eadem loquendi forma a Pontifice Clemente VII. adhibita est in Indictione Jubilaei, quam fecit per suam Bullam, cujus initium: *Inter solicitudines*, die 17. Decembris 1524. expeditam. Progressu temporis, verbo *Romani* aliud adjunctum fuit: *vel Urbis incolae*, aliud vero *Forenses* omissum fuit, quemadmodum in Constitutione Gregorii XIII., quae incipit: *Dominus ac Redemptor*, videre est: *Triginta continuis, vel interpolatis diebus semel saltem in die, si Romani, vel Urbis incolae fuerint; si vero Peregrini, quindecim diebus devote visitaverint*, et in aliis compluribus.

§. 70. Quamvis verbum *Romani* nulli controversiae locum dare posse videretur, res tamen contra fuit, nam cum Romanus sit non ille solum, qui Romae natus est, et in Urbe moratur, verum etiam ille, qui licet Romae natus, alio domicilium transtulit; quaestio fuit, num hic Anno Jubilaei Romam veniens, per triginta, an per quindecim vices Basilicas visitare debere. Navarrus *de Jubilaeo, et Indulgentiis num.* 42. *pag.* 163. ejus sententiae fuit, quod vices quindecim sufficerent, cum in hoc casu domicilium origini praevalere debeat, et ea maxime ratione, quod Romanus, qui alibi domicilium habet, Romam veniens, idem itineris, ac laboris incommodum subit, ac Advenae, et Peregrinus. E contrario Benzonius *de Anno Jubilaei lib.* 5. *dub.* 3. eum ad triginta visitationes obligatum existimavit: *Turpe est enim*, ait ipse, *virum Romanum vel avaritiae, vel aceidiae, seu corporis vitio laborare, praesertim in eo Anno, in quo Urbs tota gaudio, jubilatione, munificentia, atque singularissima festivitate refulget.* Praeterea autem dubium illud propositum fuit, num sub *Romani* nomine ad effectum de quo agitur, etiam ille, qui in proximis Urbi locis habitat, comprehensus intelligeretur.

§. 71. Disputationibus porro super voce *Romani*, aliae super verbis: *vel. Urbis incolae*, successerunt. Navarrus *loco citato num.* 43. ait, sub nomine *incolae* in praesenti casu eum intelligi debere, qui annum Romae moratur, aut saltem tamdiu moratur, ut Romae incola dici possit. Quarti, et Constantinus practice disserunt. Horum prior *pag.* 126. *et seq.* sub nomine *incolae Urbis* eum intelligi debere vult, qui Romae minime natus, neque ex ea oriundus est, verum in ea domicilium contraxit, ac proinde Curiales, Procuratores, Advocatos, Aulicos ad triginta visitationes obligatos esse, atque huic item oneri subjacere debere Scholares, Mercatores, Litigantes, qui majorem anni partem Romae morantur, cum hi omnes in Urbe, si non verum domicilium, at quasi do-

micilium contraxerint. Alter vero *pag.* 119. *et seq.* consideraus, Peregrinis quindecim tantum visitationum numerum praescribi ratione incommodi in itinere suscepti; Romanis vero, et Romae degentibus numerum majorem triginta visitationum, eo quod praedictum incommodum ac laborem non sustinuerint; affirmat, omnes quotquot itineris incommodo caruerunt, triginta visitationum oneri subjacere debere; contra vero a graviori onere exemptos esse, et ad levius tantum, scilicet quindecim visitationum onus, obligari omnes illos, qui supradictum itineris incommodum passi sunt.

§. 72. In constitutione nostra: *Peregrinantes*, in qua Jubilaei Annum indiximus, ea quae sequuntur verba adhibuimus: *Per triginta continuos, aut interpolatos dies etc. si Romani, vel Incolae Urbis; si vero Peregrini, aut alias externi fuerint, per quindecim saltem hujusmodi dies decote visitaverint.* Praedicta autem verba in hac novissima Constitutione nostra *num.* XLIV. exponentes, diximus, idque nunc etiam repetimus, sub nomine *Romanorum* omnes illos venire, qui Romae nati sunt, et Romae degunt, sive qui in suburbano districtu nati pariter sunt, atque ibi habitant, in eo scilicet tractu, ad quod se protendunt vineae intra quintum ab Urbe lapidem; haec est enim legalis notio, et intelligentia hujusce vocabuli *Romanus*, quemadmodum valde apposite Spondanus *in Epitome Annal. Card. Baronii ad ann.* 1. *in princip.* animadvertit: *Jurisconsulti responderunt, eos, qui in continentibus Urbis nati sunt, Romae natos intelligi, Romam enim esse etiam qua continentia aedificia essent; nec Romam muro tenus existimari, ex consuetudine quotidiana posse intelligi; cum diceremus Romam nos ire, etiamsi extra Urbem habitaremus.* Diximus etiam, ac modo hic iteramus, sub nomine *incolarum Urbis* omnes illos censeri, qui Romam advenerunt animo ibi majorem anni partem commorandi, itemque omnes illos, qui Romae alicujus muneris aut negotii causa, sive alicujus officii ac ministerii ibidem acquirendi desiderio et expectatione morantes, si non verum ac rigorosum domicilium, saltem quasi domicilium contrahunt. *Deus plebis Israel elegit patres nostros, et plebem exaltavit, cum essent incolae in terra Ægypti, et in brachio excelso eduxit eos ex ea:* legitur in *Actis Apostolorum cap.* 13. *num.* 17. Atque ii, qui latini sermonis proprietatem optime tenent, *incolas* illos esse affirmant, qui, cum alibi nati sint, locum incolunt, in quo sibi habitationem delegerunt, licet loci ejusdem cives aut indigenae non sint; in quorum numero idcirco Causidici, Procuratores, Advocati, Aulici, Scholares, Mercatores, Litigantes, aliique id genus homines recensendi sunt, quod etiam probe animadversum fuit, ab antiquo Glossatore Decretalis *Antiquorum*, *inter Extravagantes communes, de poenitentiis et remissionibus*, in verbo, *Forenses*, cujus haec verba sunt: *Quid de Curialibus existentibus in Curia Papali, respondet Sixtus Papa, illos facere deberé triginta dies. Et est ratio, quia isti nec vere peregrinantur, nec vere sunt forenses, sed ut moraturi in Curia accedunt.* Igitur omnes ii, quos supra nominavimus, per triginta vices Basilicas visitare tenentur. Eidem visitationum numero illos etiam obligatos fore declaravimus, et nunc declaramus, qui alia, quam Jubilaei consequendi, causa Romam advenerint; omissa enim controversia, num hi possint sub *incolarum Urbis* nomine comprehendi, manifestum est, quod, cum ipsi itineris incommodum alia de causa passi sint, non aliter ad Jubilaeum consequendum se comparare poterunt, quam si triginta Basilicarum visitationes expleverint. Idem decrevimus de illis, qui consequendi Jubilaei gratia Romam venientes, amplius sex mensibus in eadem commorantur, cum iis liceat sine gravi incommodo per dicti temporis spatium ad triginta vices visitationem Basilicarum adimplere. Verbum illud *Forenses*, a proximis Decessoribus nostris praetermissum, Nos etiam omisimus; quod quidem, juxta loquendi morem medio aevo usitatum, nihil aliud, quam exteros significare poterat, ut probe Lucas Holstenius *Collectionis Labbeanae Concilior. tom.* 8. *pag.* 138. animadvertit, dum verba Synodi Romanae saeculo nono sub Leone IV. habitae exponit: *Tantam superfluitatem Presbyterorum forensium.* Antiquo verbo *peregrini*, usi sumus, qui illi sunt, qui iter suscipiunt causa visitationis Sacrorum Liminum, et sacrae Indulgentiae consequendae: *Advena sum, et peregrinus apud vos:* legitur *in Genesi cap.* 23. Verbo autem *peregrini*, aliud adjecimus *externi*, quod non minus secundum rectum latini idiomatis usum, quam quod magis interest, secundum propriam in Divinis Scripturis loquendi rationem,

advenam aut alienigenam significat; unde *Exodi cap.* 23. legitur: *Per nomen externorum Deorum non jurabitis, neque audietur ex ore vestro:* et Numerorum cap. 1. *Quisquis externorum accesserit, occidetur:* et capite tertio: *Externus, qui ad immolandum accesserit, morietur.* Atque, ut ad propositum nostrum revertamur, declaravimus ac declaramus, sub *peregrinorum* aut *externorum* nomine omnes alios comprehendi, qui sub nomine *Romanorum*, aut *incolarum Urbis*, secundum explicationem paulo ante datam, minime comprehenduntur.

§. VIII.

De declarationibus contentis in Constitutione: Convocatis, circa opera injuncta.

Quando fieri debeant Confessio, et Communio pro acquisitione Jubilaei.

§. 73. Optandum omnino esset, et melius, ac tutius procul dubio foret, si antequam visitatio Basilicarum inciperetur, fructuosa praemitteretur Confessio, ut visitationes ipsae in statu gratiae fierent, atque iteraretur confessio, si quis, visitationibus inceptis, in lethale aliquod peccatum prolaberetur. In actis Ecclesiae Mediolanensis *part.* 7. *edition. Mediolanen.* 1599. *pag.* 1031. magni Sancti Caroli Borromaei ita legitur: *Ante omnia autem unicuique sedulo curandum est, ut conditione a Sanctitate Sua in literis concessionis ipsius Jubilaei expressis diligenter observet; quoniam minime illud consequeretur, qui easdem non observaret. Harum prima est, ut vere contritus, et confessus sit, quod unusquisque facere debet antequam visitationes Ecclesiarum incipiat, pro majori securitate Sancti Jubilaei acquirendi. Ob eamdem causam, si quis postquam confessus esset, et Ecclesiarum visitationes incoepisset, in mortale aliquod (quod Deus avertat) peccatum prolaberetur, mortale peccatum confiteri debet, ac deinceps reliquum dierum numerum persequi, qui supererunt ad completum usque numerum dierum quibus quatuor Ecclesiarum visitatio ab eo facienda erit.*

§. 74. Hujusmodi porro agendi ratio a S. Antonino in *Summa part.* 1. *tit.* 10. *c.* 3. §. 5. *in fin.*, a Cardinali Bellarmino *de Indulg. lib.* 1. *cap.* 13. *Controversiar. tom.* 2., a Bonacino in *Summa tit. de Sacramentis cap.* 28. *de Indulgentiis quaest.* 6., Benzonio *de Anno Jubilaei lib.* 5. *dub.* 3. §. *Dico septimo*, et Pontas *in verb. Indulgentiae cas.* 13. pro tuta agnoscitur, et approbatur. Quod vero et Nos id summopere cupierimus, et ex animo cupiamus, satis intelligi potest tum ex iis, quae in supradicta Encyclica Epistola nostra scripsimus, tum ex iis, quae fecimus, dum proxime praeterita aestate publicas per Urbem Missiones haberi jussimus, tum denique ex his, quae facimus, dum hoc Adventus tempore, usque ad Festum S. Thomae, easdem Missiones per varias Ecclesias Urbis continuari curamus; quae omnia ad eum tantummodo scopum et finem diriguntur, ut a peccatoribus rite, et cum emendationis fructu Confessiones prius fiant, quam Porta Sancta aperiatur, ac proinde antequam Basilicarum visitationes fieri incipiant; nec illud etiam ommittendo, quod desiderium hujusmodi nostrum, et ex ipsa Constitutione nostra, *Peregrinantes*, satis deducitur, in qua visitationibus Ecclesiarum Confessio, et Communio praemittitur.

§. 75. Verum nequaquam in hoc difficultatis summa versatur; sed praecipuum in eo dubium consistit, num videlicet, si forte a quopiam lethalis culpae reo visitatio Basilicarum incipiatur, et continuetur, et sic ab eo hujusmodi opus fiat, quod bonum est eo bonitatis genere, quo esse possunt opera, quae a peccatoribus fiunt; deinde vero idem rite et recte confiteatur, et sacram Communionem in statu gratiae recipiat; proindeque in ultimo opere, quod ad Jubilaeum consequendum adimplevit, in statu gratiae sit; num, inquam, praecedentes Ecclesiarum visitationes pro sufficienti operum injunctorum implemento haberi et censeri possint. Super hoc difficultatis puncto fuse disserit Navarrus *de Jubilaeo, notabili* 19.; sed communior opinio est, visitationes etiam in statu peccati factas sufficere ad Indulgentiam consequendam, dummodo postremum opus, in quo acquiritur Indulgentia, in statu gratiae perficiatur; cum temporalis poena non remittatur, nisi peccato deleto, ac remissa aeterna poena, quod quidem per Poenitentiam obtinetur. Ita insigniores Theologi in suis Theologicis operibus ratiocinantur, videlicet Suarez in 3 *par. D. Thomae tom.* 4. *disp.* 52. *sect.* 2. *num.* 7., Valentia *tom.* 4. *disp.* 7. *quaest.* 20. *de Indulg. punct.* 5. §. *Non tamen*, Cardinalis de Lugo *de Sacram. Poenit. disp.* 27. *sect.* 6. *num.* 83., Sylvius *par.* 3. *D. Thom. tom.* 4. *in suppl. tert. part. quaest.* 27. *art.* 1., Estius in 4. *Sent. dist.* 20. §. 8. *per tot. et signanter vers. Caeterum*, et

sega., Juvenin *in Tract. de Sacram. disp.* 13. *de Indulg. quaest.* 6. §. *Caeterum*, aliique complures. Illi etiam, qui Morales Theologi dicuntur, in hac re concordi sententia sunt, quos inter Filliuccius *Oper. Moral. tom.* 1. *tract.* 8. *cap.* 10. *quaest.* 5. *num.* 258., Santarellus *variar. resol. quaest.* 76. *num.* 15., La Croix *lib.* 6. *par.* 2. *de Indulg. num.* 1410., Bonacina *de Jubilaeo quaest.* 6. *art.* 2. *num.* 4., item alii, qui ex professo de Jubilaeo scripserunt, ex quibus Viva *in Histor. Indulg. inter quaest. et res. pract. quaest.* 32., Amort *tom.* 1. *pag.* 203. *Ven. edit. ann.* 1698., atque illi etiam, qui Romae Tractatus de Indulgentiis composuerunt, atque ediderunt, in quorum numero PP. Passerinus *de Indulg. quaest.* 73. *per tot., et praesertim num.* 514, Vanranst *in Opuscul. de Indulg. quaest. num.* 7. *et seq.*, ac Theodorus *in Tractatu de Indulg. lib.* 1. *cap.* 8. *art.* 1. *per tot.* Haec autem, quae communis opinio dici potest, suo et quidem valido fundamento non destituitur, quum Ecclesiarum visitationes, licet ab eo, qui in gratia non est, factae, opera sint moraliter bona, quamquam aeternae vitae non meritoria; licet enim opera inimici sint, illius tamen inimici sunt, qui se ad reconciliationem cum Deo comparat, atque disponit: hoc vero prioribus Ecclesiae saeculis in publicis illis poenitentiis adumbratum videtur, quae ab illis fiebant, qui in graves, ac publicos excessus prolapsi erant, qui quidem antequam absolutionem ab ipsis obtinerent, et sic in eodem statu peccati, in adimplendis operibus ac poenitentiis sibi praescriptis se exercebant. Hoc autem semel constituto, quod in ultimo opere, quod ad consequendam Indulgentiam adimpletur, status gratiae absolute necessarius sit, quodque non item absolute requiratur hujusmodi status, dum alia injuncta opera adimplentur, in sententiae hujus confirmatione laudati Auctores publicam Fidelium consuetudinem advocant, ei satis notam qui Indulgentiam concedit, et ab eodem non improbatam; eum fieri vix possit, ut sibi persuadeat, visitationes, quae ad Jubilaeum consequendum vel per triginta, vel per quindecim dies interpolatos fiunt, non nisi ab iis fieri, qui in gratia constituti sunt; neque vero a sententia sua removentur, ob eam causam, quod in Jubilaei universalis Bulla visitationi Basilicarum Confessio, et Communio praemissa sit; huic etenim argumento respondent, ordinem verborum non adaequatam esse regulam pro ordine factorum, ac praeteras adjungunt, in Indulgentiis sufficere auctoritatem in concedente, gratiam in recipiente, ac pietatem in causa; pias autem esse Basilicarum visitationes, licet ab eo, qui in gratia constitutus non est, factae sint, dummodo debitis cum circumstantiis adimpleantur, quum ad consequendam habitualem gratiam praeparationes sint.

§. 76. Atque haec est summa eorum, quae in sententiae hujus comprobationem afferri solent ab iis, qui eamdem tuentur; a qua Nos, in praesenti minime recedendum ducimus, neque recedimus, quemadmodum ex iis, quae ad n. XLV. novissimae Constitutionis declaravimus, videre est. Quoniam, licet quo ad Nos, magis ac magis semper in votis habeamus, ut visitatio Ecclesiarum in Statu gratiae fiat, ac proinde vel post fructuosam Confessionem, vel saltem post Contritionis actum; reputantes tamen, non omnia quaecumque optamus posse semper contingere, humanamque fragilitatem commiserari opus esse, et fructu Indulgentiae minime excludendos illos existimavimus, qui non praemissa Confessione, visitationem Ecclesiarum incipiunt, ac prosequuntur, dummodo quando opus ultimum perficiunt, in quo Indulgentia acquiritur, in statu gratiae sint; ac dummodo visitationes ipsae cum sensu devotionis adimpleantur. In Bulla: *Peregrinantes* legitur *devote visitaverint*; In Extravaganti: *Unigenitus* inest verbum *devotionis*; In alia: *Quemadmodum*, verbum *reverenter*; Navarrus autem *de Jubilaeo sub num.* 44. eadem illa verba exponens; ita ait: *Per quae significatur, visitationes has Ecclesiarum fieri debere bene, et quidem recte; nam licet, per asserta cum communi, non sit necessarium ut fiant in statu gratiae, necessarium tamen est, quod sint actus boni moraliter.* Ad injunctum igitur visitationum opus adimplendum necesse est, ut visitatio fiat consilio atque animo exhibendi honorem Deo, aut Sanctis ejus; ut tam in itinere, quod ad Basilicas habetur, quam in easdem ingrediendo, modeste incedatur, atque in hisce aliquis religionis actus exerceatur. Ex quo deduci potest, quod, si quis nullo pio fine, sed mera ductus curiositate visitatum Ecclesias se confert, aut animi relaxandi, seu, quod dicitur, deambulationis habendae gratia, iter conficit, Jubilaeum minime consequitur. Illum vero omnino omittimus, de quo dicere supervacuum est, qui in actuali pec-

cato mortali, animo, exempli gratia, alios ad peccandum inducendi, Ecclesiam visitaret; ut, et bujusmodi, et alios similes casus indicando, disserunt Vanranst *de Indulg. quaest. 7. a num. 15. ad nu. 20.*, Constantinus *part. 2. cap. 6. pag. 121.*, Quarti *tract. de Jubil. pag. 146. et seq.*, Viva *da Jubil. quaest. 8. art. 5. num. 3.*, Pignatellus *de Anno Sancto dub. 21. cap. 8.*, Amort *in quaestionibus practicis in fine Historiae Indulgentiarum quaest. 72.*, aliique complures.

Da Confessione faciendo ab eo etiam, qui mortalia culpae minime reus est.

§. 77. Confessionis praeceptum, prout a jure Divino statutum fuit, sola mortalia peccata comprehendit, nec ad venialia extenditur. Cum vero Ecclesia in Concilio Lateranensi certum confitendi tempus, quod est Pascha Resurrectionis, praescripserit, controversia est, num necessitati confitendi peccata mortalia, aliam adjecerit, ut venialia etiam peccata confiteri necessarium sit. Et quamquam communiter dicatur, nequaquam adjunctam esse necessitatem etiam venialia peccata confitendi ad adimplendum praeceptum; non desunt tamen Auctores, qui pleni studio ac zelo contrariam opinionem tuentur, ac docent, eum, qui non nisi venialia peccata habet, saltem in Paschate Sacerdoti se sistere debere, ut ei notum faciat, se, Divina opitulante gratia, nonnisi venialium culparum sibi conscium esse. Juvenin *de Sacramentis dissert. 6. cap. 3. art. 2.*, du Hamel *tom. 7. tract. de Poenitentia dissert. 3. cap. 2. num. 5.* §. *Quid vero dicendum*, Habert *tom. 8. de Poenitentia cap. 9. quaest. 2.*, Auctor additionis ad Pontas *tom. 1. in verb. Confessio cas. 51.* in editione Istina, Auctor Theologiae Moralis ad usum Seminarii Petrocoriensis *tom. 4. lib. 2. tract. 1. quaest. 9.* videri possunt. Nos hanc controversiam intactam relinquimus. S. Antoninus in Summa sua *tom. 1. tit. 10. cap. 3. num. 10. ultimae impressionis Veronae* expresse docet, rem dignam ac laudabilem ad consequendam Indulgentiam fieri a Poenitente, qui a lethalibus peccatis liber cum sit, venialia confitetur. Verum ad propositum nostrum ne id quidem sufficiens erat, quoniam controversiae caput non circa utilitatem, sed circa necessitatem versatur. Quaestio enodanda ilia est, quae inter Theologos agitatur, utrum videlicet, cum ad Jubilaei consecutionem Confessio praescripta sit, etiam iis, qui peccata mortalia non habent, sed tantummodo venialia, praescripta intelligatur. Apud Sanctarellum *quaest. 76. variar. resolut. num. 2. et seq.*, et in cursu morali Salmaticensium *tom. 1. tract. 6. cap. 7. punct. 3. num. 34.* Auctores tam pro affirmativa, quam negativa parte collectos videre est. Ipsi vero, se affirmativae opinioni, quam quidem tutiorem asserunt, adhaerere profitentur. Cardinalis autem de Lugo *disp. 27. de Sacramento Poenitentiae sect. 7. num. 101.*, ac Leander *par. 1. tract. 5. disput. 14. quaest. 76.* negativam partem sequuntur, ea nixi ratione, quod, quando de Confessione sermo est, de mortalium peccatorum Confessione semper intelligatur. Cum vero non desit auctoritas injungendi Confessionem etiam venialium, quemadmodum probe Cardinalis de Laurea in *4. sent. tom. 2. de necess. Sacram. Poenit. disput. 24. art. 2. §. 4.*, et Clericatus *de Sacrament. Poenit. decis. 50. n. 7.* advertunt, quod textu Pontificis Clementis V. in Clementina, quae incipit: *Ne in agro, de statu Monachorum*, comprobatur, ubi Monachis onus saltem in mense confitendi imponit, etiamsi probabiliter posset ac deberet existimari magnam ipsorum partem non nisi venialia peccata habere; cumque etiam certum sit, quod, dum ad Jubilaei consecutionem facienda praescribuntur opera, quae ex natura sua mera consilii opera, ac supererogatoria essent, velut exempli gratia jejunium per aliquot dies, ab Ecclesiastico praecepto non praescriptos, sive devota Basilicarum visitatio, quemadmodum in praesenti Anni Sancti Jubilaeo fit; praescribi etiam venialium peccatorum Confessio iis potest, qui mortalia non habent, etiamsi extra hujusmodi circumstantias, atque in abstracto loquendo, peccata venialia confitendi obligatio non adesset. Ita Nos fecimus, ac num. XLVI. novissimae Constitutionis declaravimus, ad Jubilaeum consequendum, etiam ab eo, qui nonnisi peccata venialia habeat, confitendum peregrandam fore. *Posset autem Papa, si vellet, expressis verbis injungere, ut qui Indulgentiam consequi vellet, venialia peccata confiteretur, sicut injungit alia opera supererogationis, neque tamen hoc esset facere venialia materiam necessariam Confessionis, sed cum alias venialia sint congrua materia Confessionis, illam quoque exigeret, si vellet, in acquisitione Indulgentiae*, quae Benzonii verba sunt *de Anno Jubilaei lib. 3. cap. 13. dub. 6.*

§. 78. Ne multa, quaestioni illi, quae inter Theologos fit, utrum, quando ad consequendam Indulgentiam Confessio praescribitur, il-

le, qui non nisi peccata venialia habet, ad confitendum obligetur, tunc locus est, cum Confessio tamquam dispositio ad statum gratiae pro Jubilaei consecutione necessarium requiritur; non autem quando Confessio inter praescripta opera comprehenditur, quemadmodum nunc a Nobis factum est, dum eamdem, ut onus injunctum ad consequendam Indulgentiam imposuimus; sicut etiam Pasqualig. *quaest.* 63. Viva *de Jubilaeo quaest.* 8. *art.* 5. §. *dices*, et Constantinus *de Anno Sancto part.* 2. *cap.* 5. *pag.* 106. apposite animadvertunt.

De eo, qui, cum jam confessus esset, solo completos Visitationes in novum mortale peccatum incidenat.

§. 79. Hanc ita decisam quaestionem alia solvonda difficultas excipit, quae circa illum versatur, qui cum et confessus jam sit, et per vices aliquot Basilicarum visitationes fecerit, in novum aliquod mortale peccatum prolabitur; de hoc siquidem inter Doctores disputatur, quid illi ad consequendum Jubilaeum faciendum sit; teneatur ne factas jam visitationes iterare, an vero ei satis sit ante postremam visitationem contritionis actum elicere, ab demum ad confitendum commissum peccatum obligetur. Quidam contritionis actum sufficientem esse existimarunt, ex eo, quod in Jubilaei Bulla unica tantum tum confessio praescribatur, quae in proposito casu supponitur adimpleta, atque item ex eo, quod per contritionis actum rite conceptum status gratiae ad consequendam Indulgentiam necessarius acquiratur. Ita Cardinalis de Lugo *de Sacr. Poenit. disp.* 27. *sect.* 7. *num.* 102., ac Leandor *par.* 1. *Oper. Moral. tr.* 5. *de Sacram. Poenit. disput.* 14. *de Indulg. quaest.* 79. ratiocinantur; qui etiam aliorum Auctorum, qui secum sentiunt, auctoritatem adducunt. Verum, cum ab aliis, ac praesertim a Suar. *disp.* 52. *sect.* 3. *n.* 7., a Filliuc. *c.* 1. *tr.* 8. *c.* 6. *n.* 147., a Quarti *pag.* 109. et a Constantino *part.* 2. *cap.* 5. *in fin.* consideretur, quod Confessio in Bulla praescripta, refertur ad Indulgentiam, et quod consequenter Confessio mortalium peccatorum usque ad terminum, quo Indulgentiae fructus obtinetur, commissorum requiritur, jure ac merito docent, quod ille, qui confessus est, et Basilicarum visitationes incoepit, si ante ultimam visitationem in mortale peccatum incidit, confiteri debet; quodque contritionis actus ad consequendum Jubilaeum minime sufficiens est: Ad repetendam item Confessionem illum etiam obligari addunt, qui peccati alicujus in Confessione prius facta, per inno-

xiam oblivionem non enunciati, reminisceretur. Atque hinc Nos solidiori sententiae *num.* XLVII. adhaesimus, Peccatorem ab onere iterandi visitationes Basilicarum jam factas absolventes, alteri tamen oneri obnoxium relinquentes, ut prius confiteri debeat, quam postremam compleat Basilicarum visitationem. Dictum est, Nos eum ab onere visitationes jam factas iterandi liberasse, cum quaestio circa hanc obligationem tunc solum locum habeat, quum admittitur opinio, quae statum gratiae tamquam necessarium eo tempore, quo injuncta opera adimplentur, requirit, non autem quando necessitas status gratiae reducitur ad novissimum opus, in quo Indulgentia obtinetur, quemadmodum Benzonius *de Anno Jubilaei lib.* 5. *cap.* 15. *dub.* 9. probe animadvertit.

De Pueris ad Communionem nondum aptis.

§. 80. In praesenti Anni Sancti Jubilaeo, sicut supra indicavimus, et sicut etiam in Bulla *Peregrinantes* sancitur, inter injuncta opera, Sanctam etiam Communionem enumeravimus. Cum vero quidam sint, qui per eorum aetatem, ac naturalem mentis captum, ad Confessionem tantum, non autem ad Communionem admittuntur, aditum aperiri praevidimus disputationi, num scilicet hi, quos diximus, Jubilaei consequendi capaces sint; quae quidem Quaestio ab Auctoribus in omnibus aliis Indulgentiis, in quibus pro opere injuncto Communio praescribitur, tractata est. In hac controversia quornundam opinio fuit, quod, quum, hi, de quibus agitur, Communionis minime capaces sint, etiam consequendi Jubilaei incapaces remaneant, cum nihil vel impotentia, vel legitimum quodvis impedimentum prosit illi, qui nequit, vel impeditur, praesceptum ad Indulgentiae consecutionem opus adimplere. Ita Lavorius *part.* 1. *cap.* 21. *de Jubilaeo num.* 31. ratiocinatur; quin ullum nec ipse, nec alii, qui ejusdem partis sunt, praesidium agnoscant quam Facultate, quam forte Confessarius haberet, injuncta opera commutandi in favorem illius, qui ea exequi impeditur; tum quia hujusmodi Facultas commutationem Sanctae Communionis non comprehendit; tum etiam quia eadem ad illos restringatur, qui casu aliquo impediuntur, ut sunt Moniales, in carcere detenti, aegroti, qui Basilicas visitare nequeunt, vel paupores, qui eleemosynam impertiri non possunt, quando inter opera injuncta eleemosyna comprehensa est; ideoquo ad illos extendi non possit, qui non per acci-

dens, sed ex dispositione juris, ad praestandum id, quod in Jubilaei Bulla praescribitur, incapaces sunt. Atque haec Passerini *de Indulg. quaest.* 46., Cardinalis de Lugo *de Sacr. Poenit. disput.* 27. *sect.* 7. *num.* 118., Vanranst *de Indult. quaest.* 7. *num.* 32. sententia est. Nec vero ex altera parte defuere, qui se mentis Summorum Ponticum interpretes sponte facientes, contenderunt, injunctum opus Communionis ad illos minime extendi, qui per aetatem communicandi incapaces sunt, cum conditio haec, quoad istos, *de jure* impossibilis sit; aut supponi debere, dari a Pontifice Confessariis Facultatem in aliud pium opus Communionem commutandi, etiamsi id expresse non dixerit. Horum nomina apud Passerinum *loco super citato* videre est. Nos vero ad hujusmodi controversiam ac difficultatem tollendam, *num.* XLVIII. Confessariis facultatem dedimus Communionem in aliud pium opus commutandi pro pueris illis, qui ad primam Communionem nondum admissi sunt, quique ex Parochi, vel Confessarii judicio, ad eum capacitatis gradum non pervenerunt, ut Anni Sancti decursu ad primam Communionem admitti possint.

De aliis declarationibus circa opera injuncta.

§. 81. Pauca alia in Constitutione *Consecutis* sub capite declarationum supersunt, et quae ad tollendas controversias aliis temporibus excitatas, magis magisque semper faciunt. Prima est sub *n.* XLIX., non opus esse in visitatione Basilicarum, ad Indulgentiam consequendam, per Portam Sanctam ingredi, aut egredi; cum id in nulla Constitutione praescriptum sit, licet hujusmodi ingressus, et egressus pro opere supererogationis aestimandus sit; quod etiam a Passerino *de Indulg. quaest.* 55., Quarti *Tract. de Anno Sancto pag.* 62., Pignatello *eodem Tract. dub.* 30. *cap.* 8. opportune animadversum est.

§. 82. Altera autem respicit casum, in quo per Anni Sancti progressum, aliquod, ut quandoque fieri consuevit, Indultum publicetur pro minuendo praefixo visitationum Ecclesiarum numero. Dubium hic igitur erat, num, si quis jam Basilicas visitasset, posset uti visitationibus jam factis, easdem computando in numero Visitationum, quae in Indulto praescriptae essent. Alia praeterea dubitatio erat, utrum, si ante Indulti publicationem numerum visitationum in eodem praescriptarum jam complesset, Indulto uti possent, nullam praeterea aliam visitationem faciendo. Omnes hae difficultates *num.* L. sublatae sunt, ea scilicet declaratione, quae ibidem habetur, quod qui visitationes Basilicarum per aliquot vices fecit, antequam Indultum publicaretur, visitationibus jam factis uti potest pro complemento numeri, qui in Indulto praefigitur; itemque, quod qui ante publicationem Indulti, visitationum numerum in ipso praefixum jam complevit, gaudero Indulto potest, dummodo aliam quatuor Basilicarum visitationem faciat, eamque unico die totam porficiat; quod quidem etiam a supra laudatis Auctoribus, Passerino *de Indulgentiis quaest.* 47., Quarti *Tract. de Anno Sancto pag.* 133. *et seqq.*, ac Pignatello *de Anno Sancto cap.* 8. *dub.* 2. *et seq.* indicabatur.

§. 83. Tertia est illa, de qua hic pauca subjungimus. In Constitutione nostra: *Peregrinantes*, Basilicarum visitationem devote fieri debere, praecipitur, et ad consequendam Indulgentiam, pias Omnipotenti Deo preces adhibendas esse pro Sanctae Ecclesiae exaltatione, haeresum extirpatione, Catholicorum Principum concordia, et Christiani Populi salute, ac tranquillitate; verum nequaquam hic, sicut nec in aliis quidem Decessorum Nostrorum Constitutionibus, in quibus Anni Sancti indicti sunt, vocalesne, an mentales hujusmodi preces esse debeant, explicatur; ex quo quidem aliis temporibus Controversiarum causa exorta est. Viva *de Jubilaeo quaest.* 8. *art.* 5. *dub.* 7. mentalem sufficientem esse existimavit; Constantinus *part.* 2. *art.* 7. *pag.* 128. mentalem quidem sufficere probabilo esse dicit, verum vocalem esse tutiorem; Quarti *pag.* 178., alterutram satis esse affirmat, Cardinalis de Lugo *de Poenit. disp.* 27. *sect.* 7. *num.* 3., et Amort *in quaest. pract. in mater. Indulg. quaest.* 74. mentali vocalem addere, tutius esse ajunt. Vanranst *de Indulg. quaest.* 7. *num.* 20., nec solam mentalem, neque solam quidem vocalem, si *notabiliter modica* sit, sufficientem esse dicit: Et contra nimiam hanc orationis modicitatem tam ipse etiam Viva, quam reliqui superius citati Auctores exclamant; licet enim oratio brevis cum sensu ferventis pietatis adhibita, praescripto ac legi Constitutionis *Peregrinantes* satisfacere possit; plerumque tamen orationis brevitas ex modico pietatis studio, aut parum propenso ad res spirituales animo, sive taedio, negligentiaque proficisci solet. Nos

itaque ab istorum considerationibus nihil recedentes, ad *num.* LI. declaravimus, vocalem orationem pie adhibitam ad consequendam Indulgentiam sufficientem esse; laudandum eum, qui spiritu ac mente orat, dummodo tamen vocales aliquas preces orationi illi adjungat.

§. IX.

De iterata acquisitione Jubilaei, et aliis declarationibus circa Facultates concessas pro Anno Sancto vertente.

De iterata Jubilari acquisitione.

§. 84. Vetus illa quaestio fuit, num qui tempore Anni Sancti per triginta vices (quantum omnino ad Indulgentiam consequendam praescriptum est) Basilicas devote visitasset, confessus praeterea etiam fuisset, ac Sanctam recepisset Communionem, ac ideo se Indulgentiae fructum consecutum esse confidere posset, iterum ipsum consequi valeat, visitationem Basilicarum ad praescriptum numerum iterando, iterumque confitendo, et communicando. Hujusmodi controversia a Joanne de Anania in parvo suo de Anno Sancto Tractatu indicata, atque ab aliis postea iterum resumpta fuit. Filliuccii *tom.* 1. *tract.* 8. *cap.* 10. *de Jubilaeo num.* 261. opinio in eam propendebat partem, ut operibus injunctis repetendis Jubilaeum denuo acquireretur; verum postea, ratus a Congregatione Concilii *Anno* 1620. rem contra decisam esse, ab hac sententia discessit; Vanranst *de Indulgentiis quaest.* 6. *num.* 15. Jubilaeum iterum acquiri non posse contendit, etiamsi opera injuncta adimpleantur. Navarrus *de Jubil. et Indulg. notab.* 32. *sub. num.* 46. nihil in Bullis Anni Sancti iteratae Jubilaei acquisitioni contrarium reperiri consideranș, partes illius opinionis amplectitur, quae in favorem illorum est qui opera injuncta repetunt; Navarro Benzon. *de Anno Jubilaei lib.* 5. *cap.* 15. *dub.* 23. subscribit; Et haec communis sententia dici potest, quemadmodum apud Vivam *de Jubilaeo quaest.* 6. *art. ult.*, Constantinum *de Anno Sancto part.* 2. *c.* 6. *quaest.* 9. *pag.* 123., Quarti *de Jubilaei Anno Sancto pag.* 53., *et seq.* videre est. Constantinus porro ita a Pontifice Urbano VIII. declaratum fuisse refert, et Congregationis Concilii declarationem a Filliuc. nominatam minime authenticam esse affirmat. Nos autem de hac alias proposita Controversia mentem nostram *num.* LII. declarare opportunum existimavimus. Etenim considerantes, minime hic agi de duarum hebdomadarum Jubilaeo; verum de Jubilaeo, quod annum integrum perdurat; non de operibus injunctis agi, quae pluries in die adimpleri possint, quemadmodum fit, quando Plenaria Indulgentia illis conceditur, qui certis ac praescriptis diebus certam Ecclesiam visitaverint; in quo quidem statu rerum, etiamsi pluries in die Ecclesiae illius visitatio fiat, unica tantum Indulgentia acquiri potest, juxta Decretum Congregationis Indulgentiarum a san. mem. Innoc. P. XI. expresse approbatum, ac *die* 7. *Martii* 1678. rite ac secundum legis formulas promulgatum, in quo ita legitur: *Semel dumtaxat in die plenariam Indulgentiam in certos dies Ecclesiam visitantibus concessam, vel aliud pium opus peragentibus, lucrifieri*; verum de visitationibus agi numero non paucis, Basilicarum quae inter se dissitae ac distantes sunt, quaeque non nisi multis ac distinctis diebus fieri possunt, minime dubitavimus declarare, posse pluries per Annum Sanctum, injuncta opera iterando, Sanctam Indulgentiam acquiri. Diximus, injuncta opera iterum repetendo, acquiri denuo posse Indulgentiam. Verum quoniam in Jubilaeo Indulgentiae adjuncti sunt alii favores, et gratiae; in eadem Constitutione, atque *eodem* §. declaravimus, qui semel illarum particeps factus est prima vice, qua Jubilaeum consecutus fuit, iterum earum particeps fieri non posse, si post primam Jubilaei acquisitionem, iterum in censuras incurrerit, aut casus reservatos commiserit, vel novis Votorum commutationibus, aut Dispensationibus indigeat.

De Facultate absolvendi ab haeresi extrinseca.

§. 85. Quum in dicta Constitutione: *Convocatis*, de iis actum est, quae Poenitentiariis Basilicarum Minoribus concessa sunt; ad *n.* VII. expressa mentio facta est Facultatis absolvendi ab haeresi ad extrinsecum deducta; illam tamen Facultatem intra certos limites restringendo, qui *in supra citato* §. indicati sunt. Sed quoniam inter Facultates Confessariis a Cardinali Vicario per Annum Sanctum specialiter deputatis datas ad *num.* XXXVI. ampla Facultas absolvendi a Censuris *in Bulla Coenae* reservatis concessa est, ex quo aliqui contenderunt, posse etiam deduci Facultatem absolvendi ab Haeresi ad extrinsecum deducta, de qua in dicta Bulla in Coena Domini mentio fit; declarare opportunum putavimus, sicut

in *num.* LIII. declaramus, id minime subsistere; cum hujuscemodi Facultas expresse semper nominari debeat, nec umquam vigore cujusvis verborum amplitudinis concessa dici possit; quemadmodum statutum fuit a Decessore Nostro Alexandro VII. in Decreto, quod in Congregatione Sanctae Inquisitionis coram se habita condidit: *Sanctissimus Dominus Noster Alexander Papa VII. sub die* 23. *Martii* 1656. *inhaerendo declarationibus alias a Praedecessoribus suis factis, ad removendam omnem dubitandi occasionem, et ne circa id in posterum ullo tempore haesitari contingat, cum crimen haeresis prae caeteris gravissimum speciali nota dignum sit, decrevit, Facultatem absolvendi ab haeresi, in Jubilaeis, vel aliis similibus concessionibus non censeri comprehensam, nisi expressis verbis concedatur Facultas absolvendi ab haeresi.* Tam de controversia ante Decretum agitata, quam de eadem per Decretum prorsus sublata, fuse a Nobis actum est in quadam Notificatione, dum Bononiae resideremus, publicata, quae numero quarta est tam in Italica, quam in Latina editione.

De his, qui post Confessionem a proposito acquirendi Jubilaei recedunt, injuncta opera minime prosequutis.

§. 86. Dictum superius fuit, eum, qui Facultates habet, quae per Annum Jubilaei conceduntur, eisdem non nisi cum illis Poenitentibus uti posse, qui sinceram habent Jubilaei consequendi voluntatem, quique ex hoc animo injuncta ad ejusdem consecutionem opera adimplendi ad confitendum accedunt. Illud reliquum erat dubium eruendum, num videlicet, si is qui antea in animo sibi proposuerat omnia, quae ad hunc finem necessaria sunt, adimplere, consilium mutet, nec praescripta opera adimpleat, in censuras, a quibus absolutus fuit, recidat, ac obtentae ab eo Votorum commutationes, ac Dispensationes abolitae intelligantur. Verum, quoniam absolutio a censuris in casu, de quo agitur, minime quidem *cum reincidentia*, sed absolute data est, ac datur, idcirco in eadem Constitutione *Convocatis, num.* LIV. declaravimus, illum nequaquam censuris, a quibus solutus fuerat, innodatum, aut gratiae commutationum, ac dispensationum obtentarum expertem remanere. Ita post allegatos Auctores antiquiores, Giribaldus *tract.* 7. *de Sacramen. Poenit. cap.* 21. *dub.* 4., et Viva *de Jubilaeo quaest.* 11. *art.* 4. ratiocinantur. Et quamquam praedictorum Auctorum prior a mortali peccato illum eximat, qui, mutato consilio, ea non adimplet, quae ad Jubilaei consecutionem reliqua erant, alterius tamen sententia, quae, adhibita Suarez, Vasquez, et Filliucci auctoritate, eumdem lethalis culpae reum facit, subsistenti ratione fulta est; ex eo scilicet, quod in materia gravi contravenerit intentioni ac menti illius, qui Facultates Confessariis concessit; quas quidem ille, tamquam medium ad Jubilaeum consequendum, est impertitus; Poenitens vero, in actu, quo absolutionem a censuris recepit, ac favores et gratias per occasionem Jubilaei datas in se admisit, ad reliqua injuncta opera exequenda sese obligavit; quemadmodum etiam superius animadversum fuit.

§. X.

De Facultatibus caeterorum Confessariorum Urbis, qui in numero Poenitentiariorum non sunt, neque ex iis, qui a Cardinali Vicario per Annum Sanctum specialiter deputantur.

§. 87. Praeter Poenitentiarios Basilicarum ordinarios, atque illos, qui eisdem per occasionem Anni Sancti adjunguntur, ac praeter Confessarios etiam a Cardinali Vicario per Annum Sanctum deputatos, alii item ordinarii Confessarii Romae sunt, de quibus in Bulla *Convocatis* actum est; ut sint qui caeteros coadjuvare, et suam pro sollicita Poenitentium, qui hoc Anno Sancto Romam adventuri sunt, expeditione, praestare operam possint.

§. 88. Hi vero ordinarii duplicis generis sunt. Alii Regulares sunt, qui a Superioribus suis ac Regularibus Praelatis ad subditorum Regularium audiendas Confessiones deputantur. Alii autem Regulares inquer a Cardinali Vicario pro saecularium Confessionibus excipiendis approbationem habent. Atque hisce postremis in Constitutione: *Convocatis num.* XLI. omnes, respectu Poenitentium Regularium Collegarum suorum, Facultates attributae sunt, quae Confessariis a Cardinali Vicario Romae per Annum Sanctum deputatis sunt concessae: ac insuper adjuncta eisdem auctoritas est supradictos ab irregularitate dispensandi, quam propter censurarum violationem, dummodo occulta sit, incurrissent; idque per integrum Anni Sancti cursum; ea tamen conditione, ut praedicti Regulares a Cardinali Vicario pro audiendis saecularium Confessionibus approbati, dicta facultate absolvendi ac dispen-

sandi, non nisi erga ante nominatos Regulares suos, uti possint; qui quidem Regulares si quando opus fuerit, ad eosdem, non vero ad alios, qui a Superioribus suis tantummodo ad excipiendas Regularium Confessiones deputati sunt, recurrere possunt.

§. 89. Alii porro ex Seculari Clero ordinarii Confessarii reperiuntur, qui cum solita quidem Cardinalis Vicarii approbatione ac licentia Secularium Confessiones excipiunt, verum qui minime ab eodem specialiter per Annum Sanctum deputati sunt. Atque his quidem nihil datur, nihilque aufertur, si aliquam forte absolvendi, aut dispensandi legitimam facultatem habeant. Idem vero plane quoad Regulares, qui cum Cardinalis Vicarii approbatione Secularium audiunt Confessiones, a Nobis dicitur, quum respectu secularium, aut eisdem addere, aut aliam quamcumque, quam ex alio titulo habeant, legitimam facultatem demere mens Nostra non sit. Nam constitutio nostra, quae incipit: *Cum Nos nuper*, solos Confessarios, qui sunt extra urbem, comprehendit; quorum Facultates, Anno Sancto durante, remanent suspensae, sive eae intuitu, et occasione Indulgentiarum, sive ex alia qualibet disparata, ac minime indulgentias respiciente causa, concessae forent; quemadmodum alibi in hac eadem epistola comprohatum est; eadem autem Constitutio: *Cum Nos nuper*, Confessarios non comprehendit Urbis Romae, in qua sane ad excolendam per Annum Sanctum Domini vineam magno operariorum numero opus est.

§. 90. Illud modo advertendum, ut hujusmodi Confessari super Facultatibus, quas habere se arbitrantur, rectum examen instituant; cum eae a privilegiis legitimis, non revocatis, quaeque in usu sint, proficisci debeant, juxta Decretum sanctae memoriae Clementis XI. die 3. Maji 1711. pro Confessariis Urbis conditum, et per bon. mem. Cardinalem Potram *tom.* 5. *Constitut. Apostolicar. ad Constit.* 19. *Sixti IV. num.* 14. *pag.* 572. *Romanae editionis*, typis editum.

§. 91. Habetis igitur, dilecti Filii quaecumque exponere vobis necessarium judicavimus; ut, graviorum controversiarum, quae aliis temporibus excitatae, per nostras Constitutiones occasione hujus Jubilaei editas de medio tolluntur, earumque solutionum compendium quoddam a Nobis elaboratum prae oculis habentes, ministerium vestrum accurate et exacte, quod maximo optamus, implero valeatis; ad quem etiam finem adjumentum Vobis allaturam arbitramus Encyclicam alteram Epistolam nostram die 26. Junii Anni vertentis datam do Praeparatione ad Annum Sanctum, quam itidem ut legatis, et consideratis, etiam atque etiam monemus. Nequo vero mirum quidquam Vobis videri debet, si in hac Epistola nostra, quam in praesens exhibemus, recentibus Auctoribus plerumque usi sumus, nequaquam similes Patrifamilias, qui profert de Thesauro suo *nova, et vetera;* etenim, cum controversiae ut plurimum a recentibus Auctoribus, atque ab iis, qui de Anno Sancto scripserunt, excitatae sint; iisdem Nos etiam plerumque uti necessitas coegit. Interim autem Paterna Vos charitate complectentes, Apostolicam Vobis Benedictionem ex animo impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die 3. Decembris 1749. Pontificatus Nostri Anno Decimo.

PEREGRINORUM XXII.

Et Advenarum Anno Jubilaei Romam adeuntium Causae Civiles, et Criminales certis Judicibus summarie expediendae committuntur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio etc.

Exordium

Essendoci sommamente a cuore, che i Pellegrini, Ospiti, e Forastieri, che verranno in questa nostra Città di Roma per il prossimo Anno Santo, non solamente sieno benignamente accolti, e ricevuti, ma in oltre, che in qualunque Controversia, che possa loro occorrere nel tempo della loro permanenza in essa nostra Città, sia loro amministrata senza veruna formalità di Giudizio, pronta e speditissima Giustizia; Ci siamo perciò determinati di dare i seguenti provvedimenti. E primieramente volendo, e dichiarando, che per Forastieri, Ospiti, e Pellegrini debbano intendersi per l'effetto presente, tutti quelli, che dal primo giorno del prossimo Decembre 1749. sino a tutto Gennaro 1751. verranno, o saranno venuti a dimorare per qualsivoglia tempo, tanto

dentro la Città di Roma, che nelli Sobborghi, o Casali, Ville, Orti, e Vigne per lo spazio intorno alle Mura di miglia cinque per ogni parte, di qualunque siano sesso, età, e qualità, condizione, e professione, Laici, ed Ecclesiastici, eziandio Regolari di qualunque Ordine, Congregazione, ed Instituto, esenti, o non esenti, niuno affatto escluso, e nè tampoco quegli Esteri, che non godono della Comunione della nostra Santa Romana Chiesa; Ed avendo nella presente nostra Cedola di Moto proprio per espresso, e di parola in parola registrato l'intero tenore di ogni e qualunque cosa necessaria da esprimersi.

De Causis Fiscalibus.

§. 1. Di nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della nostra Suprema Potestà vogliamo, e decretiamo, che accadendo alcuna Controversia Civile tra li suddetti Pellegrini, Ospiti, e Forestieri da una, e la nostra Camera Apostolica, oppure Capitolina, loro Ministri, Ufiziali, Appaltatori, Suppaltatori dall'altra parte, per causa di qualsisia Gabbella, o di altro qualunque Dritto d'Introduzione, Transito, estrazione, o Contrattazione di qualunque Roba, o Merci, ed anche di Cavalli, ed altri Animali, non però per Mercimonio, ma per uso proprio solamente di essi Forastieri, tanto per Acqua, che per Terra, o per altra qualsisia Causa Fiscale; debba questa conoscersi, e terminarsi ad ogni richiesta estragiudiziale del Pellegrino, Ospite, o Forestiero, dal nostro Monsignor Tesoriero Generalo; o da per sè stesso, o per mezzo di altra Persona idonea, che a lui piacerà deputare, senz'alcuna formalità di Tribunale e di Giudizio, all'inpiedi, e senz'alcuna spedizione di Mandato, inteso prima verbalmente, o anche non inteso, come a lui piacerà, Monsignor Commissario di essa nostra Camera, rispettivamente il Fiscale di Campidoglio, e per via meramente economica, privativamente ed esclusivamente a qualunque altro Giudice, o Tribunale, eziandio superiore al detto nostro privativo, e munito di qualsivoglia amplissima e specialissima facoltà, tanto della detta nostra Camera, quanto della suddetta Capitolina, e rimossa qualonque appellazione, ricorso, anche in devolutivo, purchè però quella non s'interponga, o questo non si domandi dallo stesso Forestiero, Ospite, o Pellegrino, a cui solamente, e non al Fisco, o suo Appaltatore, debba esser lecito di appellare, e ricorrere, quando mai si credesse gravato dal suddetto Monsignor Tesoriero, a condizione però di osservare in tal caso la solita strada giudiziale avanti i Giudici, e Tribunali competenti.

De aliis Civilibus.

§. 2. Accadendo poi alcuna Controversia Civile, in cui non abbiano Interesse nè la nostra Camera, nè la Camera Capitolina, o tra due, e più de' suddetti Ospiti, Pellegrini, o Forestieri, o tra un Forestiero da una parte, ed uno, che non sia Forestiere dall'altra, per causa, occasione, o pretesto di qualsisia Contratto, tanto nominato, che innominato, tanto ridotto, che non ridotto in scritto, sopra cose mobili, o semoventi, o per qualunque Locazione tanto espressa, che tacita, di Palazzi, o Case, Stanze, Rimesse, o Stalle dentro la Città, e Circondario suddetto; di Carrozze, Calessi, Carrette, o Carri, Cavalli, Muli, o altre Bestie da trasporto, o da soma, Letti, Apparati, ed ogni altra sorta di Suppellettili, o anche di quelle Opere personali, che sogliono prestarsi a' Forestieri da' Servitori, Cuochi, Camerieri, ed altri simili Famigliari, interpreti, o Maestri di Lingue, Sensali di Contratti, Introduttori, Condottieri, Antiquarj, e Nomenclatori; e finalmente per causa di Alloggi, Cibarie, e Alimenti; preso il nome di Alimenti nel suo più ampio, e largo significato; tutte queste Controversie, e cadauna di esse, di pari nostro Moto proprio, scienza, e pienezza di potestà vogliamo, che debbano conoscersi, e terminarsi, con tutti li loro annessi, e connessi emergenti, et incidenti, da Monsignor Gio: Carlo Molinari Protonotario Apostolico, ed uno de' Ponenti della nostra Consulta, o in suo nome da altra Persona idonea, che a lui piacerà deputare, ad ogni richiesta stragindiziale del Pellegrino, Ospite, o Forestiero, Manu Regia all'inpiedi, senz'alcuna formalità di Tribunale, e di Giudizio, e senza alcuna rilassazione, e spedizione giudiziale di Mandato, e per via meramente economica, intesa soltanto verbalmente l'altra Parte, e con facoltà amplissima, ed illimitata di rescindere, ed annullare, e moderare qualsisia de' suddetti contratti, e di ridurre i prezzi, mercedi, pigioni, e noliti, che a lui pareranno eccessivi, ed eccessive, ai limiti dell'equo e dell'onesto, privativamente, ed esclusivamente ad ogni altro Giudice, e Tribunale, ancorchè Camerale, e privativo di questa nostra Città di Roma, quantosivoglia privilegiato, e privilegiatissimo, e per cui com-

prendere abbisognasse farne individua e speciale menzione, e rinnossa qualsisia appellazione, e ricorso, anche in devolutivo, purchè però quello non s' interponga, o questo non si domandi dallo stesso Forestiero, Ospite, o Pellegrino, a cui solamente, e non all' altra Parte sarà lecito di appellare, o ricorrere, quando mai si credesse gravato dal Prelato suddetto a condizione però di osservare in tal caso la solita strada giudiziale avanti i Giudici, e Tribunali competenti, come poc' anzi stabilimmo rispetto alle Cause Fiscali; ed in oltre con la facoltà a suddetto Monsignor Molinari, per la pronta esecuzione degli ordini, che da lui si daranno, di servirsi delli Ministri, ed Officiali di qualunque Corte, e Tribunale, e di procedere alla pignorazione de' Beni, o anche carcerazione contro chiunque ricusasse di ubbidire.

De Criminalibus. §. 3. Rispetto finalmente alle Cause Criminali tanto attive, che passive, che potranno accadere, o tra un Forestiero, e l'altro, o tra un Forestiero, da una parte, ed uno, che non sia Forestiero dall' altra, di simile nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della nostra Potestà autorità vogliamo, che debbano conoscersi, e terminarsi il più prontamente, e speditamente, che sia possibile, secondo la natura, ed esigenza della Causa, dal nostro Monsignor Governatore di Roma, o con il Voto, o anche senza il Voto della sua Congregazione, ancorchè quello, che non è Forestiere, sia talmente privilegiato per qualunque causa, titolo, e ragione, che, secondo le Costituzioni Apostoliche o nostre, o de' nostri Predecessori, o per altro qualunque privilegio, non possa esser giudicato da detto Monsignor Governatore, ma debba esser giudicato da altro Giudice privativo, di qualunque preeminenza, e dignità egli sia, e ancorchè degno di speciale, e specialissima menzione, eccettuando solamente il Tribunale della nostra Inquisizione. E nascendo alcuna questione di pertinenza in qualunque Controversia, o Causa, tanto attiva, che passiva di alcuno de' suddetti Forestieri, Ospiti, e Pellegrini, non debba attendersi altra Citazione, che segnata di mano del nostro Monsignor Uditore.

Termini Jurisdictionum sic dictarum. §. 4. Dichiariamo però, che le suddette Giurisdizioni privative, e facoltà straordinarie da Noi date, e comunicate per causa del prossimo Anno Santo, e in favore, difesa, e sicurezza delli Pellegrini, Ospiti, e Forestieri, a Monsignor Tesoriero Generale, a Monsignor Molinari, et a Monsignor Governatore di Roma, non s' intendano date, e comunicate, se non che dal primo giorno, del prossimo Decembre, e debbano finire, terminare, e spirare nell' ultimo giorno di Gennaro 1751., di modo che spirato questo giornò, s' intendano le cose *ipso facto, et ipso jure* riposte, e restituite nello stesso stato, nel quale si trovavano prima della sottoscrizione di questa presente nostra Cedola, e non altrimenti.

Clausulae. §. 5. Volendo, e decretando, che alla presente nostra Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè Registrata in Camera, e ne' suoi Libri, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè d' alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridichi, anche Ins quesito, e pregiudizio del Terzo, possa essere impugnata, moderata, o rivocata, ridotta *ad viam Juris*, o concedersi contro di essa l' aperizione *Oris*, o altro qualunque rimedio, e che così, e non altrimenti, debba sempre giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsisia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazione de' Reverendissimi Cardinali, Camerlengo di S. Chiesa, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e Giurisdizione di giudicare, definire, ed interpretare in contrario. Dichiarando Noi sin d'adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da cadauno di essi con qualsivoglia autorità, scientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma, e disposizione della presente nostra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi sieno stati chiamati, sentiti, o citati Monsignor Commissario, e gli altri Difensori della nostra Camera, i Ministri, e Difensori della Camera Capitolina, gli Appaltatori, e Subappaltatori della suddetta nostra Camera, e di quella Capitolina, ed altre qualsisieno Persone, ancorchè privilegiate, e privilegiatissime, che vi avessero, o pretendessero avervi Interesse, e che per comprenderle facesse bisogno di special menzione: Non ostanti la Bolla di Pio IV. nostro Predecessore *de Re-*

gistrandis, la Regola della Nostra Cancellaria, *de jure quaesito non tollendo*, e qualsisieno altre Costituzioni, ed Ordinazioni Apostoliche, Nostre, o de' nostri Predecessori, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Usi, Consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse; e potesse fare in contrario; alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra Podestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per la piena, e total' esecuzione di quanto si contiene nella presente nostra Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed espressamente deroghiamo.

Dat. die 28. Nov. 1749.

Dato dal Nostro Palazzo di Monte Cavallo questo dì 28. Novembre 1749.

BENEDICTUS PP. XIV.

XXIII.

INDULGENTIÆ JUBILÆI

Anni Sancti MDCCL. pro Monialibus, Oblatis, Tertiariis etc. necnon Anachoretis, Eremitis, Infirmis, et in carcere, aut captivitate detentis conceduntur.

Cum Facultatibus circa absolutiones, et votorum commutationes.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Pontificis providentia pius Fidelium votis, et necessitatibus occurrit.

Paterna charitas urget Nos, ut omnium Nostrorum Ecclesiaeque Filiorum pia vota, non tam oblata Nobis benigne suscipere, quam animo vix concepta praevertere, eisque recluso Apostolicae liberalitatis thesauro occurrere studeamus. Dum itaque frequentes ex omni Christiani Orbis Regione Fideles ad Nostram banc Urbem, et Beatorum Apostolorum Limina, pro iudicto a Nobis imminentis Anni Sancti Jubilaeo consequendo, partim jam advenientes intuemur, partim venturos accipimus, ad complures alios utriusque sexus Christifideles mentis Nostrae oculos convertimus, qui non minori devotionis spiritu incensi, vel etiam animarum suarum necessitatibus impulsi, hujusmodi iter avide aggrederentur, nisi eos aut susceptum sanctioris vitae propositum certis locorum spatiis affigeret, aut ineluctabilis captivitas, vel corporalis infirmitas detineret. Horum Nos fidei ac desideriis favere, nec non spiritualibus indigentiis consulere, simulque pias preces supplicationesque earum omnium, inter quos Evangelicae perfectionis sequaces animae, lectissima portio Dominici gregis, connumerantur, Nostris, congregataeque Nobiscum Fraternitatis obsecrationibus, ad exorandam Omnipotentis Dei misericordiam, adjungere cupientes, praesentium Literarum tenore opportunas rationes praescribere decrevimus, per quas tam Viri, quam Mulieres, in Eremis, Monasteriis, et Religiosis Domibus assidue vitam degentes, seu in custodiis, et carceribus detenti, aut morbis et infirmitatibus procul ab Urbe impediti, etiam ad ipsam Urbem non accedentes, neque sacras Apostolorum memorias, et Patriarchales ejusdem Urbis Basilicas respective visitantes, permissarum absolutionum, concessisque a Nobis plenarii Jubilaei participes effici valeant.

Jubilaeum cum opportunis favoribus illi adjunctis ad diversa personarum genera extenditur.

§. 1. Ut autem nemini dubium oriri possit, quaenam personae sub harum Literarum providentia comprehendantur: in primis Moniales omnes, quaecumque solemnia Religionis vota emiserunt, et in Monasteriis, sub perpetuae Clausurae legibus, sive Locorum Ordinariis, sive Regularibus Superioribus, sive Apostolicae Sedi immediate subjectae, vivunt; earum quoque Novitias, aliasque Virgines, seu Mulieres saeculares, Educationis, aut alia de causa, cum opportunis licentiis in eisdem Monasteriis habitantes; item Monasteriorum hujusmodi Moniales, quae aliquando ad eleemosynas colligendas ex eorumdem Clausura egrediuntur; nec non Oblatas in communitatibus viventes, quarum institutum ab hac Apostolica Sede approbatum existit, cum earum pariter Novitiis, Educandis, aliisque cum ipsis conviventibus, licet rigorosae Clausurae legibus adstrictae non sint; Tertiarias quoque sub uno eodemque tecto collegialiter viventes, una cum earum Novitiis, Educandis, aliisque saecularibus Personis in earum societate viventibus, quamvis rigorosam Clausuram non observent, earumque Institutum, nec umquam ad hunc diem ab Apostolica Sede approbatum, aut confirmatum extiterit, neque pro appro-

I. Ad Moniales, Oblatas, Tertiarias, aliasque Puellas, et Mulieres, quae hic declarantur.

bato, praesentis concessionis vigore, in posterum haberi debeat; ac denique Puellas atque Mulieres in Conservatoriis degentes, quamvis nec Monialium, nec Oblatarum, nec Tertiariarum numero habeantur, neque Clausurae legibus subjectae sint, tam in Urbe, quam extra eam ubique locorum et gentium existentes, praesentis concessionis favoribus, uti, frui, et gaudere posse volumus, et declaramus.

2. Ad Anachoretas, et Eremitas, quibus in hac declaratione.

§. 2. Item Anachoretas et Eremitas, non quidem eos, qui nullis Clausurae legibus adstricti, sive collegialiter et in societate, sive etiam solitarii, sub Ordinarinrum etiam regimine, certisque legibus aut regulis obtemperantes, vivunt, sed eos, qui in continua, licet non omnimode perpetua, Clausura et solitudine, contemplativae vitae exercitiis dediti, alter ab altero seorsim degunt, etiamsi Monastici, aut Regularis Ordinis, et Instituti Professores existant, uti Cistercienses aliqui, et Chartusienses Monachi, et Eremitae Sancti Romualdi in more habent, sub hujus concessionis amplitudine volumus comprehensos.

3. Ad captivos, carceratos, relegatos, damnatos ad opus etc.

§. 3. Ad eos etiam utriusque sexus Christifideles, qui in captivitate apud hostes quoquo modo existunt; nec non ad eos, qui ubique locorum, ex civilibus, aut criminalibus causis, in carceribus tam Episcoporum, aliorumque Ecclesiasticorum Superiorum et Tribunalium, quam Saecularium Principum, et Magistratuum, et ad Regulares, qui in carceribus Claustralibus detinentur, vel quia nondum eorum causae expeditae sint, vel quia tempus poenae eisdem impositae non adhuc sit elapsum; quive, ex Superiorum quorumcumque praecepto, aliquem locum, aut Civitatem, carceris, et custodiae, seu exilii, et deportationis loco habent; ac demum ad eos, qui in Triremibus, seu alibi, ad opus damnati, eique addicti reperiuntur, ejusdem praesentis concessionis gratiam misericorditer extendimus. Pro iis tamen, qui carceribus Tribunalis Sanctae Inquisitionis inclusi ubicumque detinentur, ea, quae paternae providentiae Nostrae opportuna videbuntur, per organum ipsius Inquisitionis Officii praescribere non omittemus.

4. Ad aetu vel habitu infirmos; et securos spiritualiter majores.

§. 4. Denique ad Infirmos pariter utriusque sexus, tam Laicos, quam Ecclesiasticos, sive Saeculares, sive cujuslibet Ordinis, Congregationis, et Instituti Regulares, qui nempe extra Urbem actu aliqua laborant corporis infirmitate, a qua, juxta Medici judicium, non ita tempestive liberari poterunt, ut intra ipsum Jubilaei annum ad Urbem conferre se valeant, vel qui, licet ex hujusmodi infirmitate convaluerint, non tamen sine gravi incommodo, et recidivae periculo, Romanum iter conficere possent; quive etiam habitualiter infirma valetudine utuntur, adeo ut iter hujusmodi suscipientes, in actualem facile morbum, aliudve grave corporis incommodum incidere possent; ac demum ad senes septuagenario majores; quaecumque inferius praesentibus Literis respective statuentur, spectare et pertinere volumus pariter, et declaramus.

Praemissis omnibus opera pro Jubilaeo consequendo, facienda designat.

§. 5. Hos itaque omnes et singulos monemus, hortamur, et obsecramus in Domino, ut peccata sua in amaritudine animae recolentes, totoque cordis affectu detestantes, salutari Poenitentiae Sacramento, et congruis satisfactionis operibus conscientias suas expiare curent; tum ad vivificum Divinae Mensae convivium, innocentiae et charitatis stola ornati, reverenter accedant: Deumque Optimum Maximum, per Unigenitum Filium ejus, ac per merita Beatissimae Virginis Mariae, et Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, omniumque Sanctorum, juxta Nostram, Ecclesiaeque mentem, enixis precibus orent pro ejusdem Sanctae Ecclesiae exaltatione, haeresum extirpatione, Catholicorum Principum concordia, et totius Christiani Populi tranquillitate et salute: in eumque finem alia, tum voluntaria, tum sibi in locum Visitationis quatunr Basilicarum Urbis ab Ecclesiasticis Superioribus, ut infra, injungenda Religionis Pietatis aut Charitatis opera, devote peragant, et exequantur.

In locum visitationis Basilicarum Urbis alia opera ab Ecclesiasticis Superioribus respective injungi mandat.

§. 6. Nos enim Venerabilibus Fratribus Episcopis, aliisque Locorum Ordinariis, per praesentes committimus, et demandamus, ut Monialibus, Oblatis, Tertiariis, aliisque superius expressis Puellis sive Mulieribus, tam sibi, quam Nobis et Sedi Apostolicae immediate subjectis, in eorum Civitatibus, Dioecesibus, et Territoriis existentibus, Anachoretis quoque et Eremitis, Carceratis, et morbo, seniove affectis, eorum jurisdictioni respective subjectis, atque etiam ab illa exempti, quatenus Saecularibus Personae, aut extra Claustra forsan cum debitis licentiis Regulares existant; Regularibus autem Praelatis, et Superioribus, et subditis sibi Monialibus, et si quae sint Oblatae, aut Tertiariae ipsorum regimini subjectae, et ab Ordinariorum ju-

risdictione exemptae, earumque Novitiis, aliisque in earumdem Monasteriis, et Communitatibus, ut supra, degentibus extra Urbem, nec non Religiosis Anachoretis, sive Eremitis, aliisque Religiosis in Carceribus Claustralibus detentis, sive infirmis, et senibus septuagenario majoribus, congrua Religionis, pietatis, aut charitatis, opera aequabili disciplinae, et indulgentiae moderatione servata, sive per se ipsos, sive per prudentes Confessarios, designare et praescribere non omittant, quae illi, et illae, loco visitationum quatuor Basilicarum, et Ecclesiarum intra et extra Urbis Muros, a Nobis pro consequendo hujus Anni Sancti Jubilaeo praescriptarum, juxta singulorum statum, conditionem, et valetudinem, ac loci, et temporis rationes, respective exequi et implere possint ac debeant; et quorum in plementum Nos in earumdem Visitationum locum, ad effectum ipsius Jubilaei consequendi, auctoritate Apostolica, commutando subrogamus. Pro Monialibus autem, Oblatis, et Tertiariis quibuscumque hujus Almae Urbis, earumque Novitiis, necnon Puellis, atque Mulieribus tam in praedictarum Monasteriis et Communitatibus, quam in Conservatoriis ipsius Urbis degentibus, et pro Carceratis in ejusdem Urbis Carceribus, volumus, ut ad Dilectum Filium Nostrum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem nostrum in ipsa Urbe, ejusque districtu Vicarium in spiritualibus Generalem, ejusve Vicesgerentem dumtaxat, hujusmodi operum designationem, sive per se ipsos, sive per prudentes Confessarios, facere, omnino spectet, atque pertineat.

Ab Urbe lamen a solo Cardinali Vicario, aut Vicesgerente injungenda decernit.

Indulgentiam plenariam concedit duobus vicibus consequendam.

§. 7. Itaque de Omnipotentis Dei misericordia, et praedictorum Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ex concessa Nobis, licet immerentibus, suprema ligandi atque solvendi potestate, omnibus et singulis praefatis Monialibus, Oblatis, Tertiariis, aliisque Puellis, sive Mulieribus in Monasteriis, ac Religiosis, pariqne Communitatibus viventibus, Anachoretis, Eremitis, nec non utriusque sexus Captivis, et in carcere; sive in custodia detentis, atque infirmis, et senibus, vere poenitentibus, et intra praesens Jubilaei Annum rite confessis, ac Sacra Communione refectis, Deumque Optimum Maximum, ut supra dictum est, orantibus, aliaque sibi in locum Visitationis praedictae injungenda opera, in locis, in quibus extiterint, devote adimplentibus, atque etiamsi, eorumdem operum executione suscepta, ipsos ante integrum eorum implementum ex hac vita migrare contigerit, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, veniam, et remissionem, etiam duabus vicibus intra ipsius Anni Sancti decursum, si omnia praemissa opera injuncta iteraverint, per eorum singulos consequendam, non secus ac ipsi, et eorum quilibet, praemissa in hac Alma Urbe exequentes, et quatuor Basilicas ejusdem Urbis, pro quibus visitandi Jubilaeum ipsum et Indulgentia per Nos concessa fuit, eodem Jubilaei Anno, diebus ad id statutis, personaliter visitantes, consequerentur, et consequi possent, tenore praesentium, ac de Apostolicae liberalitatis amplitudine, concedimus et elargimur.

Facultatem dat eligendi Confessarios pro absolutione in casibus etiam in Bulla Coenae reservatis.

§. 8. Eisdemque Monialibus, earumque Novitiis, ut, ad effectum praesentium, et pro prima vice dumtaxat, Confessarios Presbyteros saeculares, vel cujusvis Ordinis Regulares, a Locorum respective Ordinariis ad audiendas Monialium Confessiones approbatos quoscumque, caeteris aut supradictis Anachoretis, Eremitis, nec non Oblatis, Tertiariis, aliisque Puellis et Mulieribus in Monasteriis, et Religiosis, ac Piis Communitatibus, seu Conservatoriis conviventibus, et Christifidelibus captivitate, carceratione, aut custodia, infirmitate, aut senectute impeditis, tam Laicis quam Ecclesiasticis saecularibus, et cujusvis Ordinis, Congregationis, et Instituti, etiam specialiter nominandi, Regularibus, ut effectum hujusmodi, et pro prima pariter vice dumtaxat, Confessarios Presbyteros saeculares, sive cujusvis etiam diversi Ordinis Regulares, et ab Ordinariis similiter, in quorum Civitatibus, Dioecesibus, et Territoriis Confessiones hujusmodi excipiendae erunt, ad Personarum saecularium Confessiones audiendas approbatos quoscumque, eligere valeant; utpote Confessarii sic electi, illorum Confessionibus diligenter auditis, eos, et eorum quemlibet a quibusvis peccatis, criminibus, et delictis, quantumcumque gravibus, et enormibus, etiam Sedi Apostolicae reservatis, etiam in Bulla die Coenae Domini legi solita, contentis, absolvere, injuncta ipsis poenitentia salutari, aliisque juxta Canonicas sanctiones, rectaeque disciplinae regulas injungendis, ac praesertim, quoad illos in carceribus detentos, quorum Crimina-

Quid observandum a Confessariis edicit.

les Causae nondum conclusae sunt, iisdem serio admonitis de obligatione, qua tenentur, Judicibus super eorum delictis legitima auctoritate eos interrogantibus veritatem aperire; quodque hoc animi proposito carentes, absolutionem sacramentalem nullo fructu, quin potius majori animarum suarum damno, susciperent; si autem cum hujusmodi veritatis fatendae proposito, aliisque debitis dispositionibus, peccata sua rite confiteantur, absolutio, quam a Confessario obtinuerint, ipsis in foro interno utilis sane et salutaris existet, nullatenus vero in foro externo ad temporales promeritas poenas evitandas prodesse poterit; utque praeterea Confessarii a Monialibus, Oblatis, Tertiariis, aliisque Puellis, et Mulieribus supradictis ad praemissum effectum electi, iisdem Monialibus, intra Monasteria Clausurae legibus subjecta solemniter Professis, Vota quaecumque post Professionem emissa, et cum earum observantia Regulari compatibilia, dispensando commutare; Oblatis vero, Tertiariis, et tam istarum, quam praedictorum Monasteriorum Novitiis, caeterisque Puellis, sive Mulieribus saecularibus in eisdem Monasteriis, et Oblatarum, aut Tertiariarum Domibus, et Communitatibus, nec non in Conservatoriis quibuslibet, Educationis, Convictus, aliave causa et ratione, cum debitis licentiis commorantibus, omnia et quaecumque Vota, exceptis illis, quae Nobis et Apostolicae Sedi reservata sunt, etiam dispensando commutare, easque omnes et singulas, facta commutatione hujusmodi, ab emissorum Votorum, etiam juratorum, observantia absolvere possint, et valeant, dicta auctoritate Apostolica, et earumdem tenore praesentium, misericorditer in Domino concedimus, et indulgemus.

Monialibus, Oblatis, Tertiariis etc. vota simplicia commutari dispensando permittit.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obstantibus Nostris super Indictione Jubilaei praesentis Anni in hac Alma Urbe, et super suspensione Indulgentiarum, et Facultatum eodem Jubilaei Anno vertente, nec non Praedecessorum Nostrorum de Indulgentiis non concedendis ad instar, aliisque Apostolicis, et in Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus Concilii editis Constitutionibus, Ordinationibus, et Reservationibus, etiam in eadem Bulla Coenae contentis, nec non quorumcumque etiam Mendicantium, et Militarium Ordinum, Congregationum, Societatum, et Institutorum, etiam Societatis Jesu, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, legibus, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis eisdem concessis, praesertim in quibus cavetur expresse, quod alicujus Ordinis, Congregationis, Societatis, et Instituti hujusmodi Professores extra propriam Religionem peccata sua confiteri prohibeantur. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et individua mentio facienda, vel alia exquisita forma ad id servanda foret, hujusmodi tenores pro insertis, et formas pro exactissime servatis habentes, et pro hac vice, et ad praemissorum effectum dumtaxat, plenissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Hortatur Episcopos ad condendas Facultates absolvendi a casibus eisdem reservatis.

§. 10. Caeterum Venerabiles Fratres Episcopos, aliosque Locorum Ordinarios hortamur, ut, Nostrae et Apostolicae Sedis benignitatis exemplo permoti, Confessariis et praemissis omnibus ad earumdem praesentium effectum respective eligendis, Facultatem absolvendi eosdem a casibus eisdem Ordinariis respective reservatis, impertiri non recusent.

Transumptis fidem haberi decernit.

§. 11. Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis, sive exemplis, etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem ab omnibus fides habeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Nostrae declarationis, hortationis, commissionis, concessionis, derogationis, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. die 17. Decembris 1749.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnat. Dominicae MDCCXLIX., xvii. Kalendas Januarii Pontificatus Nostri Anno X.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 22. Decembris dicti Anni.

XXIV. REGULARES APOSTATÆ

Ad suos Ordines cum poenarum coudonatione revocantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. Pastoris aeterni vices, licet immeriti, gerentes in terris, paternae charitatis Nostrae partes esse reputamus, ut Oves, quas Sathanae versutia a caulis Domini abduxit, ad easdem opportunis ratiouibus reducere, et ne in perpetuum pereant, quantum Nobis ex alto conceditur, providere studeamus.

Causae praesentis Constitutionis. §. 1. Itaque in praesenti Anno Jubilaei, Anno scilicet remissionis et gratiae, quem ad totius Catholicae Ecclesiae consolationem atque aedificationem, apertis, atque largiter prolatis spiritualium gratiarum dispensationi Nostrae divinitus creditarum thesauris, indiximus, et benedicente Domino, maximo cum animi Nostri gaudio celebramus, plotatis Nostrae viscera erga Regulares professionis suae desertores aperire, eosque ad Christi Ovile, suos videlicet cujusque Ordines, extra quos, Luporum rapacium insidiis, atque periculis expositi, misere vagantur, quantum Divina benignitas largiri dignabitur, ut ad salutarem vitae normam, quam amplexi fuerant, velut postliminio reversi, vota sua Domino reddere studeant, revocare cupientes, ac fel. rec. Urbani VIII., Clementis X., Innocentii XII., et Benedicti XIII. Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, qui Annis Jubilaei tunc instantibus, seu currentibus, ejusmodi Regularium desertorum reductioni provide consuluerunt, vestigiis inhaerentes, Auctoritate Apostolica, tenore praesentium, misericorditer indulgemus, ac statuimus, et decernimus, ut Regulares Apostatae et Fugitivi, cujuscumque sint Ordinis, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Congregationis, Societatis, et Instituti etiam necessario exprimendi, qui citra Montes intra quatuor, ultra Montes vero intra octo menses, a publicatione earumdem praesentium Literarum inchoandos, sua sponte ad suam quisque Religionem redierint, tunc poenarum omnium ipsis propter Apostasiam hujusmodi inflictarum, vel infligendarum remissionem, atque impunitatem assequantur; ita tamen, ut deboant a suo quisque respective Superiore humiliter petere absolutionem, et coram eo culpam fateri, atque emendationem polliceri; et viceversa Superior benigne illos teneatur ab hujusmodi poenis absolvere, et paterna charitate complecti; cui propterea, ad effectum praemissum dumtaxat, quatenus opus sit, omnem facultatem necessariam dicta auctoritate harum serie impertimur.

Quid recedentes efficere debeant.

Clausulae cum derogatoria.

§. 2. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, seu in Universalibus, Provincialibusque Concilii editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus et Ordinationibus, ac quorumvis Ordinum, Congregationum, Societatum, et Institutorum, aliisve quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, stilis, et usibus etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis etiam Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, et Institutis hujusmodi, illorumque Generalibus, et aliis Superioribus, ac Personis quibuslibet, sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis, etiam motu proprio, et de Apostolicae potestatis plenitudine, ac consistorialiter, et alias quomodolibet in contrarium praemissorum in genere, vel in specie concessis, et quantiscumque vicibus iteratis, approbatis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, exprimerentur, praeseutibus pro plane et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permausuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Conceditur Apostatis intra certum tempus redeuntibus condonatio poenarum.

Mandatur publicatio harum Literarum.

§. 3. Ut autem eaedem praeseutes Literae omnibus facilius innotescant, volumus illarum

exempla ad dilectos Filios Nostros et Apostolicae Sedis Nuntios, ac Venerabiles Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Ecclesiarum Praelatos, et Locorum Ordinarios transmitti, qui illas quantocitius publicare studeant: Ipsarum vero praesentium Literarum Transumptis, seu Exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eamdem omnino fidem in judicio, et extra illud ubicumque locorum haberi, quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Nostrorum indulti, statuti, decreti, concessionis, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Post. Anno X. die 18. Januarii 1750.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quinquagesimo, pridie Idus Januarii Pontificatus Nostri Anno Decimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 19. *Januarii* 1750.

XXV. AD CLAUDENDAS PORTAS SANCTAS

In exitu Anni Jubilaei deputantur tres Cardinales de Latere Legati in Consistorio Secreto Feria 2. die 7. Decembris 1750.

Venerabiles Fratres.

In Consistorio secreto habito feria secunda die prima Decembris Anni mox elapsi, Vobis annuntiavimus, Nos in pervigilio Natalis Domini Portam Sanctam Basilicae Vaticanae esse reclusuros, prout, Deo adjuvante, reclusimus. In eódem Consistorio elegimus Nostros a Latere Legatos Cardinalem Thomam Rufum, Episcopum Ostiensem, et Veliternum, Sacri Collegii Decanum, ut nomine Nostro aperiret Portam Sanctam Basilicae Sancti Pauli: Cardinalem Nerium de Corsinis Diaconum S. Eustachii, et Archipresbyterum Basilicae Lateranensis, ut nomine Nostro dictae Basilicae Portam Sanctam recluderet; denique Cardinalem Hieronymum Columnam Diaconum S. Angeli in Foro Piscium, et Liberianae Basilicae Archipresbyterum, ut nomine Nostro Portam Sanctam praedictae Basilicae aperiret. Aperuerunt, et Plenariam Indulgentiam Populo, qui praesens aderat, simul cum Apostolica Benedictione, auctoritate Nostra elargiti sunt: In Pervigilio imminentis Festivitatis Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI, more solito, claudemus Portam Sanctam Basilicae Vaticanae. Nunc autem eosdem Cardinales, quos deputavimus de Latere Legatos, ut Portas Sanctas Basilicarum Sancti Pauli, Sancti Joannis in Laterano, et Sanctae Mariae Majoris nomine Nostro aperirent, eligimus, et deputamus in Cardinales de Latere Legatos, ut nomine Nostro unusquisque Portam Sanctam, quam aperuit, claudat; unicuique eorum auctoritatem attribuentes elargiendi populo praesenti Plenariam Indulgentiam una cum Apostolica Benedictione. Et quemadmodum ipsos in accessu ad aperitionem Portarum Sanctarum dispensavimus ab Equitatus solemni pompa, qua ex Vaticano Cardinales de Latere Legati proficisci solebant, et concessimus, ut unusquisque ad suam Basilicam se conferret ex propriis Ædibus curru devectus, suoque nobili comitatu stipatus; hoc ipsum ut fiat, etiam nunc indulgemus, cum in imminenti Pervigilio Nativitatis Domini ad sibi designatam Basilicam unusquisque accessurus est, Portam Sanctam clausurus.

Cum autem praedictus Reverendissimus Cardinalis Rufus Decanus, ob valetudinis incommodum, excusationem ab injuncto munere obtinuisset; Sanctitas Sua sequentem Syngraphum ad Reverendissimum D. Petrum Aloysium Episcopum Albanensem S. R. E. Cardinalem Carafa nuncupatum conscribi mandavit.

Dalla Segreteria di Stato li 16. Dicembre 1750.

Essendosi degnata la Santità di Nostro Signore di dispensare il Protettore della Congrega-

zione Cassinense di fare la Funzione di chiudere la Porta Santa nella Basilica di San Paolo in vece dell' Eminentissimo Signore Cardinal Decano, che si è preventivamente scusato, mi ha in seguito sua Beatitudine coll' Oracolo della viva voce ordinato di significare a Vostra Eminenza, di averla prescelta a fare la suddetta Funzione; accordandole perciò il Titolo di Legato a Latere colle Facoltà di chiudere l'accennata Porta Santa, e di benedire il Popolo con l'Indulgenza Plenaria in forma di Giubbileo. Tanto eseguisco, e resto baciando all'Eminenza Vostra umilmente le mani.

D. V. E.

Umiliss. Devotiss. Servo
S. Cardinale Valenti.

XXVI. EXTENSIO

Universalis Jubilaei in Urbe celebrati Anno Domini Millesimo septingentesimo quinquagesimo, ad universum Catholicum Orbem.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Universis Christifidelibus praesentes Literas inspecturis, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Proemium. Benedictus Deus, Pater misericordiarum, Deus totius consolationis, qui dedit Nobis ejusdem Jubilaei Annum, secundum desideria cordis Nostri, per omnia felicem, faustumque transigere. Repleti sumus consolatione, superabundavimus gaudio, dum toto hujus Anni decursu, Dilectorum in Christo Nostrorum Ecclesiaeque Filiorum fidem, religionem, pietatemque perspeximus. Vidimus confluentes ad hanc Urbem Nostram innumeros ex omni lingua, et populo, et natione, ex omni ordine, aetate, ac sexu, Christifideles, qui ipso suo adventu, et propriae fidei fervorem, et amplitudinem Regni Dei testabantur. Eosdem vidimus ad sacra ejusdem Urbis Templa certatim accurrentes, in spiritu contrito et humiliato, animarum suarum expiationi consulere, et sicut olivarum novellas in circuitu Mensae Domini, vivifica Christianae unitatis, et pacis Sacramenta percipere: Tum etiam impigro studio, et religiosa frequentia, ab una ad alteram saepe procedentes Ecclesiam; nunc in Constantiniana Lateranensi Basilica, SALVATORIS Nostri Clementiam, per merita ipsius Beati PRÆCURSORIS, ejusdemque Dilecti DISCIPULI ET EVANGELISTÆ exorantes; nunc in Liberiana Æde in Exquiliis, gloriosae Virginis DEI GENITRICIS opem atque praesidium implorantes; nunc Sacram APOSTOLORUM PRINCIPIS Confessionem in Vaticano; nunc via Ostiensi DOCTORIS GENTIUM Martyrium osculantes, uberibusque lacrymis perfundentes, pro Ecclesiae Catholicae pace, et exaltatione, cunctorumque credentium incolumitate, et salute, unanimes ferventesque preces effundere. Quo spirituali gaudio auribus Nostris audivimus ejusdem Urbis vias, et fora, areas, et colles, piis precationibus, suavibus canticis, ac Divini Nominis laudibus personare! Quoties commota sunt paterna viscera nostra, dum confertissimos vidimus Fidelium greges, Nostris pedibus circumfusos, in persona humilitatis Nostrae, Vicariam Christi potestatem venerari, ac Beati Petri Apostolatum, cujus Dignitas in indigno haerede non deficit, effusis filialis obsequii significationibus prosequi! His populorum flagrantibus studiis Sacrorum praeluxerunt exempla Pastorum, qui ad honorandam de more memoriam ejusdem Beatissimi Ecclesiae Principis, hoc Anno potissime frequentes se contulerunt, et quorum Nos splendida corona stipati, sacros Conventus maxima cum dignitate, universaeque Fraternitatis aedificatione, celebravimus. Quid vero dicemus de Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, aliisque Curiae Nostrae Proceribus, qui piorum operum assiduitate caeteris praeeuntes, simulque Christianae humilitatis exercitationibus infra quoscumque, licet abjectae sortis, Fratres sese dimittentes, Christi bonus odor facti sunt universae Civitati, et omnibus, qui fuerunt in ea? Quid demum de totius dilectissimae Urbis Cleri, ac Populi devotione narrabimus, cujus pietatis exempla, cujus charitatis officia erga advenas et peregrinos, hoc Anno praesertim largiter ac sedulo impensa, in universo mundo annuncianda fore non dubitamus? Benedicti Filii Nostri, Romanae Urbis Cives et Incolae, qui fecerunt hanc mise-

Pontificis gaudium de celebratione Jubilaei in Urbe cum magno Religionis fructu sequuta.

ricordiam cum Fratribus suis. Nos autem confitebimur Domino, quoniam benignus est, quoniam consolationes ejus lætificaverunt animam Nostram.

Causæ extensionis Jubilæi ad universum Catholicum Orbem.

§. 1. Sed præterea magna a Nobis spes juré ac merito concepta est, eumdem clementissimum Dominum, imploratam votis Nostris misericordiam suam Nobis ostensurum, idque demum Ecclesiæ suæ largiturum fore, quod tam concordibus studiosisque obsecrationibus a se postulari concessit: ut scilicet Ecclesiam ipsam Catholicam, et Regnum Filii sui, per totum terrarum Orbem, et sanctitate, et amplitudine exaltet; ut cunctis Mundum purget erroribus, ut inter Christianos Principes concordiam, et pacem confirmet; universamque Christi sui plebem ab omni mundana adversitate defendens, ad æternæ salutis portum dirigat, atque perducat. Quod ut ab eodem Deo Optimo Maximo fidentius petere audeamus, de præclarissimi Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, decrevimus, Universos Christifideles, qui ubique locorum et gentium unius Fidei communione Nobis junguntur, in hujusmodi votorum societatem adscire, apertoque largius Indulgentiarum Thesauro, efficaciter invitare; speranteſ fore, ut dum ad id assequendum, animarum suarum maculas per pœnitentiam eluendo, se comparabunt, ac pio devotionis affectu ferventes, debitæque erga Sedem Apostolicam observantiæ specimen in hoc ipso præseferentes, injuncta pietatis et religionis opera exercebunt; et singuli in semetipsis id, quod pro aliis postulabunt, obtineant; et quas pro Fratribus preces supplicationesque offerent, eidem bonorum omnium largitori, innocentiæ et charitatis suæ merito commendent.

Indulgentia plenaria conceditur impœnitentibus operahic deinceps, et injuncta.

§. 2. Itaque de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ex suprema ligandi atque solvendi potestate, quam Nobis Dominus, licet indignis, contulit, omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus, in quacumque Mundi parte existentibus, et in Apostolicæ Sedis gratia et obedientia manentibus, etiam iis, qui forsan elapso Anno Romam venerunt, ibique, seu alibi, quavis ratione, hoc idem Jubilæum a Nobis concessum adepti sunt, vere pœnitentibus, et confessis, et sacra Communione refectis, qui intra sex menses, a die publicationis præsentium in qualibet Diœcesi faciendæ computandis, Ecclesiam ipsius Cathedralem, seu Majorem, aliasque tres ejusdem Civitatis, aut Loci, sive in illius Suburbiis existentes, ab Ordinariis Locorum, vel eorum Vicariis, aliisve de ipsorum mandato, designandas, semel saltem in die, per quindecim continuos, vel interpolatos dies, sive naturales, sive etiam Ecclesiasticos, nimirum a primis Vesperis unius diei, usque ad integrum ipsius subsequentis diei vespertinum crepusculum, devote visitaverint, ibique pro Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, Hæresum extirpatione, Catholicorum Principum concordia, et Christiani populi salute et tranquillitate, pias ad Deum preces effuderint, ut plenissimam ejusdem Anni Jubilæi omnium peccatorum suorum Indulgentiam, remissionem, et veniam semel consequantur, perinde ac si quatuor Basilicas, seu Ecclesias, intra et extra Urbem pro consequendo Jubilæo hujusmodi a Nobis designatas, statutis ad id diebus personaliter visitassent, et alia ad hoc requisita adimplevissent, misericorditer in Domino concedimus, et impertimur.

Indulta pro Personis quacumque modo impeditis aliisque, arbitrio Episcoporum.

§. 3. Navigantes vero, et iter agentes, ut, si post elapsos menses hujusmodi, ad sua se domicilia, seu alio ad certam stationem se receperint, suprascriptis peractis, et visitata totidem vicibus Ecclesia Cathedrali, vel Majori, aut Parochiali loci eorum domicilii, seu stationis hujusmodi, eamdem Indulgentiam consequi possint, et valeant: Nec non præclictis Locorum Ordinariis, ut cum Monialibus, Oblatis, aliisque Puellis, aut Mulieribus, sive in Monasteriorum Clausura, sive in aliis Religiosis, aut piis Domibus, et Communitatibus vitam ducentibus, Anachoretis quoque, et Eremitis, ac aliis quibuscumque tam Laicis, quam Ecclesiasticis Personis, Sæcularibus, vel Regularibus, in Carcere, aut Captivitate existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocumque impedimento detentis, quominus supra expressas visitationes exequi possint, super præscriptis hujusmodi visitationibus tantummodo; cum Pueris autem, qui nondum ad primam Communionem admissi sint, etiam super Communione hujusmodi dispensare, ac illis omnibus et singulis, sive per se ipsos, sive per eorum, earumque Regulares Prælatos, aut Superiores, vel per prudentes Confessarios, alia pietatis, charitatis, aut re-

ligionis opera, in locum visitationum hujusmodi, seu respective in locum Sacramentalis Communionis praedictae, ab ipsis adimplenda praescribere; atque etiam Capitulis, Congregationibus tam Saecularium, quam Regularium, Sodalitatibus, Confraternitatibus, Universitatibus, seu Collegiis quibuscumque, Ecclesias hujusmodi processionaliter visitantibus, easdem visitationes ad minorem numerum, pro suo prudenti arbitrio, reducere possint ac valeant, earumdem tenore praesentium, concedimus pariter, et indulgemus.

Facultates pro electione Confessarii, et pro obtinendis absolutionibus, votorum commutationibus etc.

§. 4. Insuper iisdem Monialibus, earumque Novitiis, ut sibi, ad hunc effectum, Confessarium quemcumque ad excipiendas Monialium Confessiones ab actuali Ordinario Loci, in quo earum Monasteria constituta sunt, approbatum; caeteris autem omnibus et singulis utrinsque sexus Christifidelibus tam Laicis, quam Ecclesiasticis, Saecularibus, et cujusvis Ordinis, Congregationis, et Instituti, etiam specialiter nominandi, Regularibus, licentiam concedimus, et facultatem, ut sibi ad eumdem effectum eligere possint quemcumque Presbyterum Confessarium, tam Saecularem, quam cujusvis etiam diversi Ordinis, et Instituti Regularem, ab actualibus pariter Ordinariis, in quorum Civitatibus, Dioecesibus, et Territoriis Confessiones hujusmodi excipienda ernnt, ad personarum Saecularium Confessiones audiendas approbatum, qui intra dictum semestris spatium, illas, et illos, qui scilicet praesens Jubilaeum consequi sincere, et serio statuerint, atque ex hoc animo ipsum lucrandi, et reliqua opera ad id lucrandum necessaria adimplendi, ad Confessionem apud ipsos peragendam accedant, hac vice, et in foro conscientiae dumtaxat, ab Excommunicationis, Suspensionis, et aliis Ecclesiasticis Sententiis et Censuris, a jure, vel ab homine quavis de causa latis, seu inflictis, etiam Ordinariis Locorum, ac Nobis, et Sedi Apostolicae, etiam in Bulla die Coenae Domini legi solita, seu per alias quascumque Apostolicas Constitutiones quomodocumque reservatis, et a Sacris Canonibus fulminatis; nec non ab omnibus peccatis, et excessibus, quantumcumque gravibus et enormibus, etiam iisdem Ordinariis, ac Nobis, et sedi Apostolicae, ut praefertur, reservatis, injuncta ipsis poenitentia salutari, aliisque de jure injungendis, absolvere; nec non Vota quaecumque, etiam jurata, ac Sedi Apostolicae reservata (Castitatis, Religionis, et Obligatoriis, quae a tertio acceptata fuerint, seu in quibus agatur de praejudicio tertii, semper exceptis: nec non poenalibus, quae praeservativa a peccato nuncupantur, nisi commutatio futura judicetur ejusmodi, ut non minus a peccato committendo refraenet, quam prior voti materia) in alia pia et salutaria opera commutare; et cum Poenitentibus hujusmodi in Sacris Ordinibus constitutis, etiam Regularibus, super occulta Irregularitate ad exercitium eorundem Ordinum, et ad superiorum assecutionem, ob Censurarum violationem dumtaxat contracta, dispensare possint et valeant, eadem auctoritate, et Apostolicae benignitatis amplitudine, concedimus et indulgemus.

Declarationes circa praemissam facultatem.

§. 5. Non intendimus autem per praesentes super aliqua alia Irregularitate vel publica, vel occulta, seu defectu, aut nota, aliave incapacitate, aut inhabilitate quoquomodo contractis, dispensare, vel aliquam facultatem tribuere super praemissis dispensandi, seu habilitandi, et in pristinum statum restituendi, etiam in foro conscientiae; neque etiam ulli Confessario facultatem absolvendi Complicem in quolibet inhonesto contra sextum Praeceptum peccato; aut Complici, Confessarium hujusmodi ad effectum praesentium eligendi licentiam impertiri; ut jam in aliis Nostris Literis incipien. *Sacramentum Poenitentiae*, Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quadragesimo primo, Kalendis Junii, Pontificatus Nostri Anno Primo editis, generaliter declaratum fuit; neque demum easdem praesentes iis, qui a Nobis, et Apostolica Sede, vel ab aliquo Praelato, seu Judice Ecclesiastico, nominatim excommunicati, suspensi, interdicti, seu alias in sententias, et censuras incidisse declarati, vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus dictorum sex mensium satisfecerint, et cum partibus, ubi opus fuerit concordaverint, ullo modo suffragari posse, aut debere.

Aliae declarationes.

§. 6. Caeterum, si qui post incboatum, hujus Jubilaei consequendi animo, praescriptorum operum implementum, morte praeventi, praefinitum Visitationum numerum complere nequiverint, Nos piae promptaeque illorum voluntati benigne favere cupientes, eosdem vere poenitentes, et confessos, ac Sacra Communione refectos, praedictae Indulgentiae et remis-

sionis participes perinde fieri volumus, ac si praedictas Ecclesias diebus praescriptis reipsa visitassent. Si qui autem, post obtentas, vigore praesentium, absolutiones a censuris, aut Votorum commutationes, seu dispensationes praedictas, serium illud, ac sincerum, ad id alias requisitum, propositum ejusdem Jubilaei lucrandi, ac proinde reliqua ad id lucrandum necessaria opera adimplendi, mutaverint, licet propter id ipsum a peccati reatu immunes censeri vix possint, nihilominus hujusmodi absolutiones, commutationes, et dispensationes ab ipsis cum praedicta dispositione obtentas, in suo vigore persistere decernimus, ac declaramus.

Adhortatio ad Episcopos.

§. 7. Ut autem hujus consilii Nostri, quod pro totius Populi Christiani salute, et sanctificatione suscepimus, optatum consequamur effectum, maxima, post Deum, fiducia Nobis reposita est in Venerabilium Fratrum Nostrorum Ecclesiae Dei Antistitum cooperatione et sedulitate. Itaque omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Ordinarios Locorum Praelatos, sive Ordinariam localem jurisdictionem, in defectum Episcoporum et Praelatorum hujusmodi, legitime exercentes, gratiam et communionem Sedis Apostolicae habentes, per nomen Domini Nostri, et Pastorum Principis JESU CHRISTI, et per Charitatem Ecclesiae ipsius Sponsae hortamur, rogamus, atque etiam Apostolica auctoritate ipsis injungimus, ut simul ac praesentium Literarum exempla ad eorum manus pervenerint, non solum easdem solemniter publicare, et in reliquis sibi superius injunctis exequi non praetermittant; verum etiam omni studio adnitantur, ut Fideles sub eorum regimine constituti, oblatam sibi occasionem reformationis, reconciliationis, et sanctificationis cum gaudio suscipiant; ac se Apostolicae Sedis favoribus et gratiis dignos exhibentes, has ipsas in uberrimum animarum suarum, Ecclesiaeque universae fructum convertant. Quid jam ab ipsorum Antistitum zelo, in praeparandis ad Universalis Jubilaei acquisitionem subjectis sibi plebibus, praestari optaverimus, dudum eisdem per Apostolica scripta ex hac Sede directa significavimus. Quid vero Nos ipsi in hac Urbe nostra in eundem finem praestiterimus, ad eorum notitiam perlatum fuisse putamus. Quo demum pietatis fructu, quo religionis exemplo, in hac ipsa Urbe, benedicente Domino, celebrata fuerit ipsius Jubilaei solemnitas, nullum Terrae angulum latere arbitramur. Merito igitur ab iisdem Ecclesiarum Pastoribus expectamus, et petimus, ut attendentes ad Petram, ex qua excisi sunt, suam cum Romana Ecclesia unitatem, et communicationem in hoc etiam ostendere gestiant, ut singuli in suis Civitatibus, et dioecesibus id efficere curent, quod ipsa Ecclesiarum Mater, pro totius Catholicae Societatis profectu et incremento, pro Christiani Populi emendatione et salute, expetit, quod eadem Romana Ecclesia illustribus exemplis commonstrat et docet. Omnes itaque Pastoralis solicitudinis curas in id impendant, ut commissos sibi Populos, in ejusdem disciplinae puritate, Christianaeque pietatis fervore concordes exhibeant, unusque per omnes Catholicas Ecclesias bonorum operum splendor appareat; ut omnium Fidelium consentientibus precibus exoratus Omnipotens Pater, Ecclesiam suam miseratione continuata emundet, defendat, amplificet; Supremos Principes, qui ejus ordinatione in sublimitate sunt, coelestibus benedictionibus cumulet; universosque credentes, per viam pacis, et per mandatorum suorum semitas, ad aeternam salutem, quam Nobis Unigenitus ipsius Filius promeruit, gratiae suae munere perducat. Tunc demum gaudium nostrum plenum erit, ipsique Ecclesiarum Pastores de profectu Sanctarum Ovium una nobiscum exultatione gaudebunt.

Item ad Catholicos Principes.

§. 8. Charissimos denique in Christo Filios Nostros, Imperatorem electum, ac Reges, et Principes omnes Catholicos, quorum plerique pro hujus Jubilaei ad eorum Regna, atque Dominia extensione suum Nobis desiderium significarunt, quum satis intelligere non dubitemus, ex hoc salutari opere in eorum Ditionibus exequendo, cum piae conversationis augmento, sincerae erga ipsos obedientiae studium, in populis eorum Ditioni subjectis magis magisque firmatum iri, Divinaeque propitiationis auxilium, ad ipsorum Dominantium, eorumque Principatuum prosperitatem et pacem, efficacius implorari; idcirco eosdem omnes et singulos fidentius hortamur atque rogamus, ut omnia adjumenta et auxilia praestent dictis Ecclesiarum Praelatis, ad hoc ut pium hujusmodi opus aptissimis mediis promovere, et ad optatum finem perducere valeant.

Clausulae pro Literarum subsistentia, et effectu.

§. 9. Praesentes quoque Literas per omnia validas, et efficaces existere, suosque plenarios effectus, ubicumque per dictos Ordinarios Ecclesiarum Praesules publicatae, et executioni mandatae fuerint, sortiri et obtinere, omnibusque Christifidelibus in Apostolicae Sedis gratia et obedientia manentibus, in hujusmodi locis commorantibus, sive ad illa postmodum ex navigatione, et itinere se recipientibus, plenissime suffragari volumus, atque decernimus; non obstantibus de Indulgentiis non concedendis ad instar, aliisque Apostolicis, et in Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis, editis Constitutionibus, Ordinationibus, et generalibus, seu specialibus absolutionum, seu relaxationum, ac dispensationum reservationibus, etiam in praedicta Bullae Coenae contentis; necnon quorumcumque, etiam Mendicantium, et Militarium Ordinum, Congregationum, Societatum, et Institutorum, etiam Societatis Jesu, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, legibus, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis, quoque, Indultis, et Literis Apostolicis eisdem concessis, praesertim in quibus caveatur expresse, quod alicujus Ordinis, Congregationis, Societatis, et Instituti hujusmodi Professores extra propriam Religionem peccata sua confiteri prohibeantur: Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et individua mentio facienda, vel alia exquisita forma ad id servanda foret, hujusmodi tenores pro insertis, et formas pro exactissime servatis habentes, pro hac vice, et ad praemissorum effectum duntaxat, plenissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 10. Volumus autem, ut earumdem praesentium Transumptis, sive Exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem ab omnibus fides habeatur, quae ipsis praesentibus, adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrae extensionis, hortationis, commissionis, concessionis, derogationis, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quinquagesimo, Octavo Kalendas Januarii, Pontificatus Nostri Anno Undecimo. Dat. die 25. Decembris 1750.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 1. *Januarii* 1751.

CIRCA IMMUNITATEM XXVII.

Localem nonnulla dubia declarantur post Constitutiones Benedicti XIII. et Clementis XII. excitata, aliaque opportuna statuuntur, et praecipiuntur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Officii Nostri ratio non eam modo solicitudinem Nobis imponit, ut Sacrorum Canonum Leges, et Praedecessorum Nostrorum Romanorum Pontificum Constitutiones, in quarum interpretatione nihil dubium, aut perplexum occurrit, exactissimo servari, et impleri curemus; sed id etiam a Nobis exposcit, ut exorientem circa aliquas ex illis dubiorum segetem, quae earum debitae executioni multis modis officere dignoscitur, opportunis editis declarationibus, aut definitionibus, amputare ac removere studeamus.

Rom. Pont. reos homicidii proditorii, praemeditati, atque etiam in rixa

§. 1. Sane fel. record. Praedecessor Noster Gregorius Papa XIV. providam Juris Canonici sanctionem prae oculis habens, qua scilicet, sub *Tit. De homicidio voluntario, vel casuali*

volontarie committi, ab Immunitatis beneficio exclusorum.

cap. 1. innovatum fuit vetus praeceptum Legis a Deo in Exodo latae: *Si quis per industriam occiderit proximum suum, et per insidias, ab Altari meo evelles eum, ut moriatur:* per suam Anno Incarnationis Dominicae MDXCI. nono Kalendas Junii editam Constitutionem, quae incipit: *Cum alias*, iis, qui proditorie proximum suum occidissent, ad Ecclesias, locaque Sacra, et Religiosa confugientibus, Ecclesiasticam Immunitatem minime suffragari decrevit. Tum vero piae memoriae Praedecessor quoque Noster, ac Dignitatis Nostrae amplificator Benedictus Papa XIII. Anno Incarnationis Dominicae MDCCXXV. sexto Idus Junii, edita Constitutione, quae incipit: *Ex quo divina*, non eos tantum, qui proditorie, ut praefertur, homicidium patrassent, verum etiam interficientes proximum suum animo praemeditato ac deliberato, ab Ecclesiasticae Immunitatis beneficio exclusit et repulit. Demum san. mem. proximus Decessor Noster Clemens Papa XII. in sua Constitutione, quae incipit: *In suprema Justitiae solio*, Anno Incarnationis Dominicae MDCCXXXIV. Kalendis Januarii edita, eos etiam, qui homicidium in rixa commisissent, dummodo homicidium non fuisset casuale, vel ad propriam defensionem, Immunitatis praedictae beneficio minime gaudere voluit atque decrevit.

Alia quoque delicta eodem beneficio non gaudere decreverunt, et plures declarationes ediderunt.

§. 2. Insuper iidem proxime memorati Praedecessores Benedictus, et Clemens, ad ea, quae in jure Canonico, et in Gregoriana Constitutione recensebantur, nonnulla alia delicta addiderunt, quae, si qui commisissent, eos a praedicto beneficio asyli, et confugii apud Ecclesias, ac loca Sacra et Religiosa, exclusos fore statuerunt, variasque a Doctoribus, ac dicti Juris, et Constitutionum Apostolicarum Interpretibus, de Immunitate locali agentibus, excitatas quaestiones et controversias, declarando ac definiendo sustulerunt; ut ex eorumdem Constitutionum tenore colligere licet, atque etiam ex una e Nostris Institutionibus, quam olim dum Archiepiscopalem Bononiensem Ecclesiam praesentes moderabamur, pro illius Populi curae Nostrae concrediti instructione, edidimus, quaeque impressa extat *Tomo II.* Editionis Italicae *num.* XXI., in Latina vero Editione *num.* LXI.

Reos a loco immuni ex trahi permiserunt ex indiciis ad torturam sufficientibus.

§. 3. Ad hoc autem, ut Curia aliqua Ecclesiastica, in casu alicujus ex delictis exceptis hujusmodi, ad Extractionem Delinquentis e loco immuni procedere, eumque ad suos Carceres transferre posset, quum praefatus Benedictus Praedecessor satis esse voluisset, ut super delicti excepti qualitate, ac personae recitatae, ea supperirent indicia, quae ad capturam decernendam sufficientia reputari solent; ut vero extractum hujusmodi Ministris, et Officialibus Curiae saecularis tradere et consignare valeret, ea decrevisset indicia ex processu informativo adversus extractum ipsum confecto resultare debere, quae juxta regulas Juris, vocantur *ultra torturam*; aliter deinde Praedecessor Clem. XII. ampliando declaravit, ut quoties Ecclesiastico Judici, ex indiciis, non quidem ultra torturam, sed ad torturam tantum sufficientibus, de delicto excepto per extractum commisso constaret, posset idem extractum hujusmodi Curiae saeculari tradere et consignare. Caeterum iidem Praedecessores nec auctoritatem Ecclesiasticam ullo pacto per praemissa imminui, nec inde ullam Justitiae laedendae occasionem captari posse voluerunt. Siquidem extractiones Delinquentium hujusmodi e loco immuni nunquam sine auctoritate Episcopi, et interventu Personae Ecclesiasticae ab ipso Episcopo deputandae, fieri posse statuerunt; nec unquam extractos ipsos, praedictis etiam concurrentibus indiciis, Curiae saeculari Officialibus tradi et consignari, nisi ea lege, sub gravissimarum censurarum poenis servanda, ut Ecclesiae, seu Loco immuni restituerentur, quatenus in progressu Causae iidem extracti indicia hujusmodi purgarent atque diluerent.

dicis ad capturam, et Curiae saecularis Officialibus tradi ex indiciis ad torturam sufficientibus.

Extractionem tamen auctoritate Ecclesiastica semper fieri voluerunt; traditionem vero subconditionibus Justitiae conservandae idoneis.

§. 4. Cum autem ea, quae per Clementem Praedecessorem praedictum, Juris communis, et Gregorianae, ac Benedictinae Constitutionum sanctionibus addita fuerunt, ultra fines temporalis Dominii Apostolicae Sedis minime extenderentur, visum est Nobis, eadem ad alias quoque Regiones, quarum Supremi Principes id postulassent, opportune ampliari posse. Itaque in Concordatis, tum quae Ann. MDCCXLI. cum Carissimo in Christo Filio Nostro Carolo utriusque Siciliae Rege illustri, tum quae Anno sequenti MDCCXLII. cum alio pariter Carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Emanuele Illustri quoque Sardiniae Rege sancita fuerunt, praemissas, aliasque in Clementis Literis praefatis contentas dispositiones, in eorumdem Regum Dominiis locum habere concessimus; mox etiam ad alia Principum id expeton-

Leges, pro S. R. E. Dominiis hac de re editae, ad eosdem Principum ditiones extensae fuerunt.

tium dominia, peculiaribus respective editis Literis, quarum exemplum videre est in *Tomo primo Bullarii Nostri Constitut. LXXXVIII.*, quae incipit: *Alias felicis*, extendimus et ampliavimus.

Plura tamen dubia adhuc declaranda superunt.

§. 5. Verum, quum tot ista per Praedecessores Nostros praedictos, ac per Nos ipsos adhibita studia, non omnes quaestiones, quae in Tribunalibus excitari solent, tam super qualitatibus homicidiorum, quae pro exceptis haberi debeant, quam super modo exequendi praefatas Constitutiones in variis homicidiorum hujusmodi, aliorumque exceptorum delictorum casibus, de medio tollere, seu penitus antevertere valuerint; id adhuc oneris Nobis relictum esse judicavimus, ut constitutas in hoc rerum genere agendi regulas, ad quas saepissime tam Ecclesiasticorum, quam Saecularium Judicum acta expendere et exigere necesse est, nequaquam ultra difficultatibus et dubiis involuntas remanere pateremur. Itaque, omnibus mature pensatis, auditisque nonnullorum Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, aliorumque gravium Virorum, Jurisque Canonici peritorum, et in criminalibus judiciis versatorum consiliis, motu proprio, ac de Apostolicae, qua fungimur, auctoritatis plenitudine, Nostram et Praedecessorum Nostrorum mentem in hunc, qui sequitur, modum declarare, et quaedam etiam ex integro, ut infra, statuere decrevimus.

I. Circa personas in decretis Constitutionibus comprehensas.

§. 6. Ac primum quidem, eam in memorata Gregorii Praedecessoris Constitutione, quae incipit: *Cum alias*, dum ea delicta enumerantur, quae ab Ecclesiasticae Immunitatis beneficio exclusa censeri debent, de Laicis delinquentibus dumtaxat mentio habeatur, deque his etiam tantummodo loquutus fuerit alter Praedecessor Benedictus in supraciata Constitutione, quae incipit: *Ex quo Divina;* placuit laudato Praedecessori Clementi XII. hujusmodi Constitutiones per suam, quae incipit: *In supremo Justitiae solio*, ad Ecclesiasticos etiam cujuscumque gradus, et ordinis, homicidium animo praemeditato ac deliberato patrantes, extendere et ampliare, itaut nec ipsi, in hujusmodi casu, Ecclesiastica Immunitate juvari possint; dummodo tamen commissi per eos homicidii Causa ab eorum Judice Ecclesiastico competente cognoscatur, ipsique ab eo, si rei reperti fuerint, citra poenam sanguinis, ad praescriptum Sacrorum Canonum condigna puniantur animadversione.

Comprehensi declarantur Regulares.

§. 7. Cum autem dubitatum fuerit, an sub hac Clementis Praedecessoris ampliatione et extensione Regularium quoque Ordinum Professores, et Alumni comprehendantur; Nos, ad omnem super hoc dubitationem tollendam, decernimus et declaramus, omnes et singulos cujuscumque Ordinis, Congregationis, Militiae, et Instituti Regulares, tam in ipsis expresse Professos, quam illis quomodolibet adscriptos, cujuscumque gradus et conditionis extiterint, etiamsi ex ipsorum Ordinum Privilegio, seu alias, quaelibet expressa et individua mentio de ipsis, eorumque Ordinibus, ad hoc ut sub praesentis, aut praemissarum Constitutionum censura comprehendantur, habenda foret, si qui unquam, quod Deus avertat, homicidium animo praemeditato ac deliberato patraverint, a beneficio Immunitatis Ecclesiasticae, juxta formam earundem Constitutionum Benedicti, et Clementis, exclusos fore, et censeri.

Item Mulieres.

§. 8. Et quoniam praedictus Clemens Praedecessor speciali Decreto edito die 5. Octobris anni MDCCXXXVI. expresse declaravit, Mulieres etiam, quae aliquod delictum ejusmodi commisissent, quod inter excepta, et ab Immunitatis localis beneficio exclusa, juxta praemissa, haberi debeat, pari jure hac in re cum Viris censeri, et sub dispositione ipsius Literarum incipiens: *In supremo Justitiae solio*, aeque in omnibus comprehendi debere; Nos hujus nostrae Constitutionis tenore declarationem praedictam approbamus et confirmamus, eique inviolabilis legis, juxta quam in occurrentibus casibus judicari omnino debeat, plenarium robur adjicimus: Decernentes similiter, ac declarantes, sub ejusdem Clementis, nostraeque hujus Constitutionis dispositione, etiam Milites in omnibus et per omnia comprehensos esse, nec ullum militare privilegium, hac in parte, ipsis suffragari posse, aut debere.

Et Milites.

II. Circa homicidium localе aut saltu commissum.

§. 9. Praeterea quum in praefata Clementis Decessoris Constitutione ab Immunitatis praedictae beneficio excludantur omnes et singuli tam Laici, quam Ecclesiastici inquisiti, et processati, vel in contumaciam banniti, et condemnati, *ex causa et occasione homicidii, etiam in rixa commissi cum armis, seu instrumentis suapte natura aptis ad occidendum, dum-*

modo homicidium non fuerit casuale, vel ad propriam defensionem; saepe disputari contingit, an is, qui non casu, vel ex propriae defensionis necessitate, homicidium in rixa commiserit baculo, aut saxo; quae scilicet vel arma non sunt, vel si ita appellari possent, non tamen arma suapte natura ad occidendum apta reputari solent; ab Immunitatis localis beneficio exclusus haberi debeat. Nos igitur super hujusmodi dubio definiendo decernimus, quemcumque Homicidam sive Virum, sive Mulierem, sive Laicum, sive Ecclesiasticum Saecularem, aut cujusvis Ordinis Regularem, qui etiam baculo, aut saxo proximum suum occiderit, Ecclesiastici confugii beneficio minime gaudere, ubi ex delicti circumstantiis dignoscatur, illius actum, quamvis in rixa commissum, non casu, aut ex necessaria defensione, sed ex odio, et nocendi animo ac voluntate prodisse. Quae quidem definitio nostra conformis est Divinae Legi, quae habetur in Libro Numerorum *cap.* 35., ubi, designatis Civitatibus refugii pro iis, qui sanguinem proximi nolentes effudissent, ita subjungitur: *Si quis ferro percusserit, et mortuus fuerit qui percussus est, reus erit homicidii, et ipse morietur. Si lapidem jecerit, et ictus occubuerit, similiter punietur. Si ligno percussus interierit, percussoris sanguine vindicabitur. Propinquus occisi homicidam interficiet, statim ut apprehenderit eum, interficiet. Si per odium quis hominem impulerit, vel jecerit quippiam in eum per insidias, aut, cum esset inimicus, manu percusserit, et ille mortuus fuerit, percussor homicidii reus erit; cognatus occisi, statim ut invenerit eum, jugulabit: quod si fortuito, et absque odio et inimicitiis, quidquam horum fecerit, et hoc, audiente populo, fuerit comprobatum, atque inter percussorem, et propinquum sanguinis quaestio ventilata, liberabitur innocens de ultoris manu, et reducetur per sententiam in Urbem, ad quam confugerat, manebitque ibi, donec Sacerdos Magnus, qui Oleo Sancto unctus est, moriatur.*

Quod decernitur a beneficio Immunitatis ecceptum, dummodo voluntarie, etiam in rixa commissum fuerit.

III. Circa eos, qui proximum vulneraverunt ad mortem.

§. 10. Accidit autem in homicidiis, id quod in aliis delictis exceptis locum non habet, ut qui percussus, aut ictus fuerit, non statim moriatur, sed plerumque per aliquot horas, aut dies spiritum trahat. Interim percussor ad Ecclesiam, aliumve locum immunem confugiens, asyli jure gaudet, quo privari non potest, ut homicida, quamdiu percussus ab eo in vivis agit; dumque ex ipso loco immuni de saucii vita solicite explorare non desinit, si eum diutius victurum intelligit, a capto asylo nequaquam discedit; ubi vero illum ex accepto vulnere vitam amittere agnoscit, arrepta fuga, Magistratuum diligentiam praevertens, tempestive sibi consulit, meritasque poenas evadit. Quod quum ab iis, qui justitiae administrandae propositi sunt, Nobis expositum fuerit persaepe evenire, et quidem non sine magna publicae tranquillitatis pernicie, ob impunitatis spem, quam facinorosi homines ex hujusmodi evasionis fiducia concipiunt; iidemque postularint, hujusmodi malum opportunis providentiae nostrae remediis submoveri.

Eli etiam e loco immuni extrahi jubentur, restituendi tamen, si mors non sequatur intra tempus a Lege praefinitum.

§. 11. Ideo Nos, de praedictorum Fratrum nostrorum, aliorumque prudentium consilio, per praesentes decernimus, ac mandamus, ut percussore ad Ecclesiam, aliumve Sacrum aut Religiosum locum confugiente, si Chirurgi ad inspiciendum vulnus acciti, *grave vitae periculum* adesse retulerint, percussor ipse e loco immuni, servatis servandis, extractus, carceribus mancipetur; hac tamen lege, ut Ecclesiae omnino restituatur, ubi is, qui vulneratus fuerit, ultra tempus a legibus constitutum superstes vivat, et quidem sub iisdem poenis, quibus in memoratis Benedicti, et Clementis Literis ii subjiciuntur, qui delinquentem ex indiciis ad torturam sufficientibus sibi traditum restituere recusent, postquam in suis defensionibus hujusmodi indicia diluerit.

Episcoporum privilegium jus in praemissis tuetur.

§. 12. Quod vero in citata Gregorii Praedecessoris Constitutione circa facultatem demandandi extractionem delinquentium e loco immuni in casibus exceptis statutum fuit; ut scilicet ea ad solos Episcopos, aliosque Episcopis superiores Praelatos pertineat, non vero ad alios Episcopis inferiores, etiamsi alii Ordinarii sint, aut Nullius Dioecesis; ita ut, occurrente casu in loco exempto, et Nullius Dioecesis, tunc negotium hujusmodi ad viciniorem Episcopum devolvatur; id quod ab alio quoque Praedecessore Benedicto in superius allegata ipsius Constitutione confirmatum fuit; id ipsum Nos quidem praesentium Literarum tenore approbamus, et confirmamus. Sed quoniam nonnullae ad Nos quaerelae super hoc delatae fuerunt, quod quaedam Curiae Ecclesiasticae pro parte Officialium Curiae Saecularis requisitae, extractionem delinquentium in casibus exceptis hujusmodi diutius quam par est,

Eorumdem delegatis exhibetur ad promptam Constitutionum Apostolicarum executionem.

protrahere consueverunt; Nos ipsis Venerabilibus Fratribus Episcopis, aliisque Superioribus Ecclesiarum Praesulibus, enixe studioseque suademus, et respective mandamus, ut omnem querelarum occasionem in hoc rerum genere studeant amovere, et quoties de delinquentibus in casibus exceptis hujusmodi agatur, ad opportuna indicia adversus eos colligenda animum intendere non recusent; sique ea, quae juxta praemissa requiruntur, re vera suppetere agnoscant, eorumdem delinquentium extractionem e loco immuni quamprimum decernant, ut vel in Episcopalibus Carceribus nomine Ecclesiae detineantur, vel etiam ad Curiae Laicalis Carceres ejusdem Ecclesiae nomine retinendi, cum debitis cautelis transferantur. Nec enim Ecclesiastici zeli officium in eo statuendum est, ut justitiae cursus per Apostolicas Constitutiones praescriptus adversus facinorosos homines impediatur; verum in Ecclesiae immunitate, aliisque omnibus Ecclesiasticorum locorum, et personarum juribus asserendis, et sustinendis, quum ea, contra sacrarum legum praescriptum infringi, ac violari contingat. Quum tamen hujusmodi mores tunc maxime intervenire putemus, quum praefata delicta excepta non in Civitatibus, sed per Dioeceses, in locis a Curiae Ecclesiasticae residentia remotis, perpetrantur; idcirco Nos per easdem praesentes praedictis Episcopis, aliisque superioribus Praelatis facultatem concedimus et impertimur, ut, quoties in hujusmodi casibus pro parte Curiae Laicalis requisiti fuerint, Vicariis suis Foraneis, sive etiam aliis personis Ecclesiasticis ad id per ipsos Antistites deputandis, committere possint, ut indicia ad extractionem necessaria juridice colligant; ut his nimirum inspectis iidem Antistites, prout juris erit, ad delinquentium hujusmodi extractionem quantocius decernendam procedere valeant.

Eisdem permittitur, ut locorum compilationem per Dioeceses a Curiis Ecclesiasticis personis commissa revelent.

§. 13. Et quidem haec omnia, quae per praesentes hucusque declaravimus, definivimus, atque statuimus, tam in hac Urbe nostra, et in Bononien., Ferrarien., Beneventana, aliisque omnibus Civitatibus, Terris, et Locis, Nobis, et Sanctae Romanae Ecclesiae mediate, vel immediate subjectis, etiam specialem, et individuam mentionem requirentibus, eorumque Curiis Ecclesiasticis, et Saecularibus, etiam Baronalibus, quam etiam in aliis Regnis, Provinciis, atque Ditionibus, ad quas dictae Praedecessorum Nostrorum Constitutiones, sive peculiaribus concessionibus, ut supra, sive per viam *concordati* extensae, et ampliatae fuerunt (quatenus nimirum congrue dignoscantur cum eisdem Concordatis, quibus nulla in re derogare intendimus,) locum perpetuo habere, suosque debitos effectus sortiri, et obtinere, et ab omnibus, et singulis Ditionum, Regnorum, Locorumque hujusmodi tam Ecclesiasticarum, quam Saecularium Curiarum Judicibus, Magistratibus, Officialibus, et Ministris, aliisque omnibus, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, per omnia observari volumus, atque decernimus.

Hactenus decreta servetur in omnibus locis, ad quae Clementis XII. Constitutio extensa fuit.

§. 14. Illud etiam, quod in praeallegatis Nostrorum Praedecessorum Constitutionibus, sub gravissimarum poenarum interminatione, districte vetitum fuit, ne scilicet Curiae Saeculares, eorumque Magistratus, Judices, et Officiales quicumque, ab Ecclesiis, Monasteriis, locisque sacris, aliquem delinquentem, etiam in casibus exceptis, sine Ecclesiasticae anctoritatis interventu, capere, extrahere, aut incarcerare; neve ad declarandum, crimina a praedictis admissa esse de exceptis in eorumdem Praedecessorum Constitutionibus (quum id ad solos, ut praefertur, Episcopos pertinere dignoscatur) quoquo modo procedere audeant seu praesumant; Nos quoque iisdem motu, auctoritate, ac tenore confirmamus, et innovamus; atque ab omnibus, ad quos pertinet, seu pertinebit in posterum, inviolabiliter etiam perpetuo observari praecipimus; contrafacientes quoque, et transgressores, easdem omnes poenas, quae in praeallegatis Constitutionibus indictae sunt, omnino incurrere statuimus, atque sanctimus: Decernentes, in numero transgressorum hujusmodi eos etiam esse et censeri, qui, in spretum Ecclesiasticae auctoritatis, et Canonicarum Sanctionum, praescripto ad Superiores Ecclesiasticos recursu posthabito, Ecclesias, et Loca immunia obsidere praesumunt, ac impediendo, ne ad illos, qui Sacro confugio se tuentur, alimenta deferantur, sive aliter, eosdem in Curiae Saecularis potestatem se dedere cogunt; Nos enim eos, qui talia ausi fuerint, sive confugientes hujusmodi de exceptis delictis, sive de aliis non exceptis inquisiti sint, omnes et singulas poenas atque censuras adversus Ecclesiasticae immunitatis violatores, in jure, ac in praedictis Constitu-

Confirmatur poenae statutae adversus violatores immunitatis, et Jurisdictionis Ecclesiasticae.

Eorum numero habendus erit decernitur eos etiam, qui loca immunia obsidendo, aliisque artibus, confugientes in suam potestatem vesire compellunt.

Hujusmodi actus plurimi Canonicis censuris damnatae.

tionibus Apostolicis latas atque statutas, incurrere decernimus ac declaramus. Sane hujusmodi actus atque violentias aliis etiam retro temporibus intentari consuevisse non ignoramus; sed simul etiam ab Ecclesia damnatas semper atque proscriptas fuisse comperimus; idque satis demonstrant ea, quae in pluribus Provincialibus Conciliis, labentibus decimotertio, ac decimoquarto Ecclesiae saeculis, statuta leguntur; (*) ibi enim expositis Ecclesiarum circumsessionibus, interceptione alimentorum, aliisque artibus, quibus ii, qui ad Ecclesias confugerant, ad deditionem adigebantur, quicumque similia attentare praesumpserint, anathematis mucrone feriuntur. Et Nos igitur, qui Ecclesiae spiritum circa praemissa toties aperte declaratum, atque a Praedecessoribus Nostris constanter servatum, exuere neque possumus, neque volumus, eidem per omnia inhaerentes, decernimus, et declaramus, omnes, et singulos, qui sub Ecclesiasticae Immunitatis tutela degentibus, hujusmodi ratione vim inferro ausi fuerint, praeter alias poenas atque censuras adversus ejusdem Immunitatis violatores, ut praeferitur, latas atque sancitas, sine alia declaratione incurrendas, omni beneficio ac privilegio Ecclesiastici confugii et asyli tam apud Ecclesias, et loca immunia ab ipsis sic violata, quam apud alias quascumque Ecclesias, et Loca Sacra, et Religiosa, indignos, atque privatos fore, et habendos esse, non secus ac alii omnes, *qui confugientibus vim inferunt, aut ipsos ab Ecclesia, aliove loco immuni violenter extrahunt, et abducunt:* quos scilicet laudatus Praedecessor Benedictus XIII. in sua allegata Constitutione, *non illius tantum Ecclesiae, quam violarint, sed cujuscumque etiam alterius Ecclesiae immunitate gaudere nequaquam posse aut debere* declaravit; et quorum Nos numero supradictos etiam jure et merito accensendos esse decernimus.

De his, qui delictum receptum in una ditione paraerunt, et ad locum immunem confugiunt in altera, et qua, vigore mutuae consuetudinis, tradrentur Curiae in loco delicti jurisdictionem habenti.

§. 15. Denique quum, sicut accepimus, inter temporalis Dominii Nostri, ac nonnullarum finitimarum Ditionum Curias, reciproca quaedam consuetudo inoleverit, ut qui certi generis delicta in alterutra ex Ditionibus hujusmodi commiserint, et intra fines alterius se receperint, instante Curia illius Ditionis, in qua delictum commissum fuit, capiantur, eidemque Curiae tradantur; cumque, sicut etiam Nobis expositum fuit, hujusmodi traditionibus aliquando moram afferri contingat, propterea quod delinquentes hujusmodi, in Terris, ad quas confugerunt, sub Ecclesiae alicujus, vel alterius loci immunis tutela se receperint: Idcirco Nos, Ecclesiasticae Immunitatis rationes cum recta Justitiae administratione, et Reipublicae tranquillitate opportune copulare volentes, decernimus, et mandamus ut, si hujusmodi confugientes delictum aliquod ex iis, quae in Apostolicis Constitutionibus praefatis excepta sunt, in temporali Romanae Ecclesiae dominio patraverint, judicia ad capturam requisita, ab Episcopo Dioecesano, seu respective vicinioni illius loci, in quo delictum commissum fuit, excipiantur, seu cumulentur; eaque ad Episcopum alterius loci, in quo delinquens asylum coepit, sine mora transmittantur; ut hic nimirum, quatenus traditioni praefatae locus esse debeat, extractionem delinquentis e loco immuni, auctoritate sua, et cum interventu personae Ecclesiasticae, fieri mandet. Eademque ratione, si in praefatis aliorum Principum Ditionibus, in quibus traditionis praedictae consuetudo viget, ejusmodi delictum commissum fuerit, quod, sive in vim Gregorianae, aut Benedictinae Constitutionis, sive ratione *Concordatis* cum Apostolica Sede initi, sive extensionis alterius Constitutionis Clementis XII. ab eadem Apostolica Sede specialiter impetratae, pro excepto haberi debeat; volumus, et statuimus, ut Episcopus ille, ad quem, ratione loci delicti commissi, id perti-

Judicia contra hos exmolentur ab Episcopo, ad quem spectat, ratione loci delicti, et transmittantur alteri, ad quem pertinet, extractionem decernere.

(*) Concilium Provinciale Lambethense hab. Anno 1261. tom. 11. part. 1. Labbeanae Collectionis Conciliorum col. 810. Concil. Exoniense Anni 1287. tom. 11. part. 2. dictae Collectionis col. 1281. tit. 18. Concil. Provinciale Nugarolense Anni 1503. dicto tom. 1. part. 2. ejusdem Collectionis col. 1470. can. 6. Concil. Patentinum Anni 1522. dicto tom. 11. part. 2. praefatae Collectionis col. 1697. cap. 7. Concilium Vattisoletanum Anni 1322. tom. 3. Collectionis Conciliorum Hispaniarum Cardinalis de Aguirre pag. 364. tit. 18. num. 31. Concilia Marcianense, et Sylvaecctense Anni 1326. supracitato tom. 11. part. 2 d. Collectionis Labbeanae col. 1781. tit. 11. et col. 1770 cap. 5. Concilium Vaurense Anni 1368. eodem tom. 11. part. 2. dictae Collect. col. 2012. tit. 93.

nere dignoscitur, memorata indicia ad capturam requisita cumulari faciat, eaque transmittat ad Episcopum Ditionis Ecclesiasticae, intra cujus jurisdictionis fines illius delicti reus asylum delegit; ut hujus scilicet Antistitis auctoritate, aliisque servatis servandis, a confugii loco extrahi, ac si ita res ferat, externae postulanti Curiae valeat consignari. Volumus tamen, in quolibet ex praemissis casibus, in quibus de delictis, ut supra, exceptis tantummodo agitur, praedictarum Benedicti, et Clementis Constitutionum, seu Concordatorum respective leges, atque tenores, inviolabiliter observari; tum scilicet in eo, ut delinquens Ecclesiae nomine in carceribus retineatur; tum etiam in eo, ut per Episcopos dumtaxat, privative quoad omnes alios etiam Ecclesiasticos Judices, ex indiciis, ut praefertur, ad torturam sufficientibus, declaretur, an delictum, de quo est quaestio, ioter excepta connumerari debeat, nec ne; tum denique in eo, quod pertinet ad obligationem restituendi reum ad formam dictarum Constitutionum, quatenus is in progressu causae, indicia hujusmodi sibi adversantia purgaverit, atque diluerit.

In exceptionibus et in reliquis omnibus servantur Constitutiones, et concordat.

§. 16. Ipsas demum praesentes Literas, et in eis contenta quaecumque perpetuae firmitatis vim, et robur habere, suosque integros atque plenarios effectus, in locis atque Ditionibus praedictis, ac respective ubilibet locorum, et gentium, sortiri, et obtinere, atque ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et quoquomodo pro tempore spectabit in futurum, etiam sub statutis poenis atque censuris per contravenientes ipso facto incurrendis, omnino servari; sicque, et non aliter, in praemissis, per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, et Cardinalium hujusmodi Congregationes, et Apostolicae Sedis Nuncios, nec non Saeculares Curias, et Magistratus, etiam supremos, aliosve quoslibet, quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, et etiam speciali nota, et mentione dignos, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere decernimus, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Praesentes Literae omnimodam firmitatem, debitamque executionem sortiantur.

§. 17. Non obstantibus praemissis, aliisque quibuslibet Apostolicis Constitutionibus, Regulis, et Ordinationibus, nec non quarumcumque Ecclesiasticarum, aut Saecularium legibus, edictis, stilis, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus; privilegiis quoque, indultis, et facultatibus, quibusvis personis, etiam speciali mentione dignis, et quavis quantumcumque sublimi dignitate, et auctoritate fulgentibus, et ex quibusvis etiam gravibus, et urgentissimis causis, seu quibuscumque Regularium Ordinibus, etiam Mendicantium, et Militaribus, etiam S. Joannis Hierosolymitani, seu Monachorum, aut Clericorum Regularium Congregationibus, Societatibus, et Institutis, etiam Societatis Jesu, aliisque quibusvis, etiam sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, et cum quibuscumque clausulis, et decretis, etiam motu, et potestatis plenitudine similibus, seu consistorialiter, ac alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, ac pluries confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, formas, et causas praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, atque etiam insertis, ac respective servatis babentes, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, praedictis motu, scientia, et potestatis plenitudine derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque: sen si aliquibus communiter, aut divisim ab hac eadem sit Sede indultum, quod nullo in casu, sen extra certos casus, cèterisque de causis, excommunicari, suspendi, aut interdici non possint, nisi per Literas ejusdem Sedis, facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Earum publicatio vim personalis intimationis; Transumpta vero authographa fidem obtinent.

§. 18. Ut autem praesentes Literae, et in eis contenta hujusmodi, ad omnium notitiam perducantur, nec quisquam de eis ignorantiam praetendere valeat, volumus easdem ad valvas Ecclesiae S. Joannis in Laterano, et Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, nec non Cancellariae Apostolicae, Curiaeque Generalis Innocentianae, aliisque locis solitis, et consuetis ejusdem Urbis, per Cursores nostros, ut moris est, publicari, earumque exempla affigi, sicque publicatas, et affixas, omnes, et singulos, quos concernunt, seu concernent in futurum, perinde afficere, ac si unicuique illorum personaliter intimatae, et notificatae fuissent; earum quoque Transumptis, seu Exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesia-

stica Dignitate constitutae munitis, eamdem fidem in judicio, et extra illud ubique haberi, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter exhiberentur, et ostenderentur.

Sanctio. §. 19. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum declarationum, definitionum, ordinationum, confirmationum, prohibitionum, mandatorum, decretorum, et voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 15. Martii 1750. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCL. Idibus Martii. Pontificatus Nostri Anno Decimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 6. Aprilis ejusdem anni.

XXVIII. PRO COPHTIS CATHOLICIS.

Indultum recipiendi Sacramentum Confirmationis a Presbytero Missionis Praefecto.

DECRETA.

Super dubiis alias propositis de coelibatu eorum, qui in infantili aetate ad Diaconatum promoti fuere; et de Dispensationibus super Matrimoniis initis post Ordines Sacros. Vide hujus Bullarii Tom. I. num. 129.

Dilectis Filiis Fr. Jacobo a Cremisir Presbytero Ordinis Minorum Sancti Francisci strictioris observantiae Praefecto Missionis Apostolicae in Ægypto, caeterisque Missionis Cophtae Missionariis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Anno vertente reparatae salutis millesimo septingentesimo quadragesimo quinto, Pontificatus autem Nostri quinto, tum ut partes Apostolici Nostri ministerii impleremus, tum etiam, ut praeclaram significationem paterni animi nostri, ac dilectionis, qua semper complexi sumus, complectimur, semperque complectemur inclytam Nationem Cophtam, praeberemus, auditis gravium ac prudentium hominum sententiis, nostris quoque laboribus, ac privato studio adjunctis, Pastoralem Instructionem super quibusdam, de quibus ambigebatur, ad eorum ritus, et mores spectantibus edidimus. Prima Instructio anno 1745. edita memoratur.

§. 1. Ea vero in Instructione, quae typis impressa fuit, nostroque Bullario inserta, actum est de Ritu Cophtorum, quo Sacramentum Confirmationis a simplici Sacerdote, statim post Baptismum confertur; agitur etiam de more ac consuetudine eorumdem, conferendi Ordinem Diaconatus pueris adhuc in infantili aetate existentibus. Quibus de rebus ea, quae consentanea erant, et opportuna, constituta sunt; nonnulla autem indefinita remanserunt; quia, priusquam de illis responsum a Nobis daretur, necessarium visum fuit plura, quae haud satis nota, et perspecta erant, exquirere, ut in eadem Instructione videre licet. Interea vero omnes curas ac diligentias adhibere non praetermisimus, ut eorum, quae adhuc deerant, cognitionem assequeremur. Collectis deinde omnibus, quoad fieri potuit, quae necessaria videbantur, *die* 12. *Martii anni currentis* 1750. nonnullos Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, alios in Sacrae Theologiae facultate Magistros, alios autem in jure Canonico peritos, coram Nobis, rimatis antea per Nos omnibus et perpensis, congregari jussimus. In hac autem Congregatione, dubia, quae proponebantur, in duas Classes dispertita fuerunt: una eorum fuit, quibus neque adhuc ullum responsum praeberi poterat; altera vero eorum, quibus et tunc responderi poterat, et quae opportuna videbantur, decerni. Dubia tunc in suspenso relicta.

§. 2. Inter dubia, quae indefinita remanserunt in nostra Pastorali Instructione *Anni* Ex iis aliqua nequaquam definiri potuerunt.

1745. unum illud fuit : *An spes ulla affulgeat proximi reditus alicujus Episcopi ad sinceram cum Catholica Ecclesia unitatem.* Alterum vero: *An et quomodo tolli possit, et radicitus extirpari abusus conferendi Ordines ante legitimum tempus, et induci quod aetatem Ordinandorum observantia decretorum Conc. Trid. quam in casu simili, ad Catholicae Fidei praesidium, et disciplinae Ecclesiasticae augmentum, Gregorius XIII. plurimum commendavit Patriarchae Maronitarum.* Haec autem duo dubia in praedicta ultima Congregatione reposita fuerunt in eorum Classe, quibus neque adhuc responderi poterat, cum ex iis, quae novissime Nobis relata fuerunt, nulla prorsus spes effulgeat, ut aliquis ex ejusdem Nationis Episcopis, ejuratis schismatis, ac haeresum erroribus, ad Catholicae Ecclesiae sinum revertatur.

I. De Ministro Sacramenti Confirmationis, et quo tempore sit conferendum.

§. 3. Similiter inter dubia, quae indefinita relicta fuerunt in superius laudata Instructione, reperitur illud : *An rebus in eo, in quo hodie sunt, statu manentibus, expediat tribui uni, vel pluribus Presbyteris facultatem extraordinariam administrandi Sacramentum Confirmationis : Cui, vel quibus dicta facultas tuto delegari possit, ut Sacro Chrismate praecipue liniantur filii orti a Parentibus Catholicis post haeresim ejuratam, et abluti Sacro Baptismate saltem a Sacerdote Latino.* Et illud quoque : *An in casu concessionis hujusmodi facultatis, expediat monere Sacerdotes, ne ea utantur administrando Confirmationem infantibus immediate post Baptismum (nisi eam necessitatis) sed in ea tantum aetate, quae Confirmandus virtutem Sacramenti valeat mente percipere.* Haec autem postrema duo dubia in ultima Congregatione posita fuerunt in Classe eorum, quibus responsum praeberi nunc potest.

Ejusdem conferendi Faculas conceditur Praefecto Missionis, dummodo necessitate id dumtaxat postulante, confirmandi septimum aetatis annum attigerint.

§. 4. Itaque eorum examine assumpto, auditisque Congregatorum sententiis, Decretum fieri placuit in hunc modum : *Sanctissimus consentaneum judicavit delegare Praefecto Missionum Ægypti facultatem extraordinariam conferendi, Chrismate tamen ab Episcopo benedicto, Sacramentum Confirmationis illis, qui a Sacerdotibus Latinis Baptismum acceperunt. Caveat autem Praefectus hujusmodi Sacramentum illis conferre, qui septimum aetatis annum nondum attigerint, nisi forte periculum mortis immineret, ne, ingravescente morbo, sine hoc Sacramento decedant. Denique Sanctitas Sua facultatem elargiri solum intelligit, donec necessitas id postulaverit, videlicet, donec aliquis Catholicus Episcopus in Ægypto habeatur.*

De hujus ludubi fundamento, remissive.

§. 5. Hujusmodi Decretum etiam in praesenti a Nobis confirmatur : eum in omnibus, ac per omnia conveniens, ac consentaneum sit tum iis, quae exposita fuerunt in praecedenti nostra Instructione *anni* 1745. §. *quod attinet ad primum* ; tum etiam iis, quae fuse a Nobis tractata sunt in nostro Opere *de Synodo Dioecesana* impresso *Anno* 1748. *l.* 7. ubi *c.* 7. actum est de consuetudine Presbyterorum Graecorum impertiendi Sacramentum Confirmationis statim post Baptismum, et de Episcopo, qui est Minister ordinarius hujus Sacramenti ; *et c.* 8. de necessitate, quam habet Sacerdos Latinus, si a Summo Pontifice constituatur Minister extra ordinem Sacramenti Confirmationis, utendi Chrismate ab Episcopo benedicto ; *et c.* 9. resumpta integra materia, exponitur, quonsque se proferat tolerantia Apostolicae Sedis, et in quibus Graecorum Regionibus locum habere valeat vetus consuetudo, qua eorum Sacerdotes Fidelibus statim ubi Sacro Lavacro abluti sunt, Sacramentum Confirmationis conferunt ; adeo ut non aliud hic addere opus sit, quam Praefecto Missionum Ægypti eamdem a Nobis concedi facultatem, quae data est Guardiano Sancti Sepulchri, qui ex beneficentia, et gratia Sedis Apostolicae, durante ejus Officio, ubi Episcopi Latini in suis Dioecesibus residentes non adsunt, in Terrae Sanctae Locis Sacramentum confert Confirmationis ; facultatem videlicet conferendi Sacramentum hujusmodi, Oleo, et Chrismate, etiam antiquis, si nova haberi non possint, per Catholicum Antisitium gratiam, et communionem Sedis Apostolicae habentem benedictis : quemadmodum quisque legere poterit in Nostra Constitutione, quae decima est in Tomo primo Nostri Bullarii. Quamvis enim, juxta ea, quae in Pontificali Romano praescripta sunt, singulis Annis Feria quinta in Coena Domini Sacrum Chrisma renovari debeat, neque liceat uti Chrismate Anno praecedenti consecrato ; id tamen locum non habet, si aut Chrisma recipi nequeat, nisi ab Episcopo, qui a Communione Apostolicae Sedis separatus sit, aut etiam si aliquis Episcopus adsit in Communione Ecclesiae Catholicae degens, ea tamen sit locorum distantia, vel aliud intercedat impedimentum, ut ab eo novum Chrisma accipi nequeat ; tunc quippe licere censetur uti vetere Chrismate ab Epi-

Declaratur d. Praefectum uti posse Chrismate, etiam antiquo, si novum ab Episcopo Catholi. benedictum habere nequeat.

scopo Catholico annis praecedentibus benedicto, sicut a Nobis late demonstratum est in Nostra Notificatione 14. *Tom. 4. Bonon. edit.* cum in ea Urbe degentes Archiepiscopi munere fungeremur.

De Ritu confirmandorum, regulae indicantur.

§. 6. Quod autem pertinet ad aetatem, qua Sacramentum Confirmationis dari debet, aut conferri permittitur etiam iis, qui adhuc per aetatem capaces non sunt probe, ac bene percipiendi vim, ac valorem Sacramenti, id, quod responsum est, apprime concordat cum iis, quae a Nobis collecta, et fuse exposita sunt in laudato Nostro Tractatu *de Synodo Dioecesana l. 7. c. 10.*

II. De coelibatu eorum, qui ad Diaconatum infantes promoti sunt, et in eo adulti et coelibes mansuraruut.

§. 7. Prosequendo examen dubiorum, quae in Classe collocata sunt eorum, quibus tunc responderi poterat, illud ordine succedit: *An, si Diaconi ordinati in aetate puerili ministrent adulti in Ordine suscepto, et in statu coelib., inferri possit, eas ante nuptias ratam Ordinationem habere; cum compertum sit teste P. Benart, eos a puero functionibus Ecclesiasticis assuesce re, et in magno numero ordinari, ne aliquando desint, qui Ecclesiae ministeriis operam navent.* Cum igitur examen praescripti Dubii aggredi placuerit, post latum a quolibet ex Congregatis suffragium, pronunciatum est a Nobis Decretum in haec verba: *Diaconi in aetate puerili ordinati, licet ante decimum sextum aetatis annum ministraverint in Ordine suscepto, et in statu coelibi, tamen non censetur ante Nuptias Ordinationem ratam habuisse, eo quod nihil faciendi sint illi actus, quos in aetate puerili, et ante decimum sextum aetatis annum exercuerint.* Quod Decretum nunc pariter a Nobis confirmatur.

Decernitur, per haec ante annum aetatis XVI. peractae, nemonem censeri Ordinationem ratam habuisse.

§. 8. Ut vero ea, quae decreta sunt, planius intelligantur, opus est aliquantum digredi; hac enim ratione procedendo, via munietur, ut ad propositum finem perveniamus.

Exemplum a Professione Regulari, quae vel est expressa, vel tacita.

§. 9. Nemo est, qui ignoret, duobus modis Religiosam Professionem fieri; vel, ut melius dicamus, duplicem esse Professionem Religiosam, unam expressam, alteram vero tacitam. Expressa fit, quum debitis servatis solemnitatibus, tria vota Castitatis, Paupertatis, et Obedientiae conceptis verbis emittuntur, quae in Constitutionibus Ordinis, in quo quis se vello vivere profitetur, praescripta sunt: Tacita autem in eo posita est, cum quis ea exercet, et operatur, ex quibus arguitur, ad vivendum in aliqua Religione se obligare voluisse, etsi solemniter et expresse eam professus non fuerit.

Statuta per Conc. Trid. aetate annorum XVI. ad expressam Professionem valide emittendam, circa, per quae tacita inducitur, tale eam aetatem peracti, pro nihilo reputantur.

§. 10. Tacita Professio a Sacro Tridentino Concilio juxta communiorem sententiam sublata non est, ut late testantur Navarrus *Consil. 35. de Regul. num. 5.* Azorius *Instit. part. 1. lib. 12. cap. 4. qu. 6.* Sanch. *de Matrim. lib. 7. disp. 37. n. 2.* Fagnanus *in cap. Pertatum de iis, quae vi etc. num. 46.* Sed cum in eodem Concilio decretum fuerit, nullas ac irritas esse Professiones, quae in quacumque Religione fiunt ante annum decimum sextum aetatis Profitentis, et antequam integer annus probationis expletus fuerit; hinc recte deducitur, etiamsi a Concilio tacita Professio sublata non sit, eam tamen locum non habere, si actus, ex quibus illa inducitur, peracti non fuerint post annum decimum sextum aetatis Profitentis, et postquam annus probationis completus est; ita ut a Concilio Tridentino magna ex parte temperata sit dispositio: *Cap. Is, qui de Regularibus, in sexto, et Clementina. 2. eodem Titulo, de Regularibus.*

Cum itaque ad Diaconi, ex prioribus Decretis, eam aetate interrogandi sint, an velint in Ordine perseverare, eiusque onera subire.

§. 11. Ad instar Conciliaris Dispositionis a Nobis constitutum est, ut Diaconi Cophti in infantili aetate ordinati, ubi ad annum decimum sextum aetatis suae pervenerint, a Praefecto Missionum interrogentur, num velint, necne perseverare in Ordine suscepto, et obligationes omnes Ordini annexas implere, ut inde statui possit, quid in futurum in reliqua eorum vita ab ipsis servandum sit, sicut quisque videre potest in pluries laudata Instructione Nostra *anni 1745.* Itaque quemadmodum stabilita per Concilium aetate anni decimisexti ad Professionem Regularem emittendam, tacita locum non habet, etiamsi ante praedictam aetatem actus illi expleantur, ex quibus secundum Canonicas dispositiones tacita professio indicitur, sed omnes illi nullo in numero, et pro nihilo habentur ad tacitam Professionem Regularem inducendam, nisi expleti fuerint post annum aetatis decimumsextum, et postquam anno probationis evoluto, expressa Professio emissa non est; ita constituto a Nobis anno aetatis decimosexto, quo, ut dictum est, Praefectus Missionum Diaconos in puerili aetate ordinatos interrogare debet, velint ne, an secus, perseverare in Ordine suscepto, et obligationibus Ordini conjunctis satisfacere, ex Ordinis exercitio ante annum decimumsextum eorum aetatis peracto nulla tacita ratiha-

Sequitur, ut per actus antea exercitos, nec ad perseverationem, nec ad onera Ordini adnexa se valide obligasse censeatur.

bitio argui debet : cum ad summum hujusmodi actus tacitam ratihabitionem importare possint, si gesti fuerint post annum decimumsextum, eo casu, quo Praefectus Missionum anno decimosexto eorum aetatis ipsos interrogare, quemadmodum ab illo fieri debere saepius monuerit est, neglexerit.

De Dispensationibus, quae particulari cuiusquam super Matrimonio contracto post Ordinem Sacrum.

§. 12. Remanet ultimum ex iis, quae Responso Nostro definiri posse diximus; illud autem est hujusmodi : *An plus commodi, et utilitatis, vel potius scandali et detrimenti allatura sit rei Catholicae dispensatio super Matrimonio inito post Ordines Sacros, libratis in utramque partem omnium rationum, et circumstantiarum momentis.* Praemissa in praecedenti Instructione Ecclesiae Orientalis consuetudine retinendi cum Ordine Sacro uxorem, quae tamen ante Ordinis susceptionem accepta sit, atque indicata etiam controversia, an Matrimonium ab Orientalibus initum post Ordinem Sacrum irritum sit, an potius dumtaxat illicitum; transitus factus est ad aliam quaestionem : an rectum, probe factum, ac utile videretur, an potius scandalo esse posset, aliquem dispensare, qui uxorem post Ordinem Sacrum duxerit, ut eam retiuere, ac simul Sacro Ordine perfungi, et sacra munia exercere possit, quia hujusmodi dispensationes interdum a Sede Apostolica concessae fuerunt. Cum autem, quae ad quaestionem definiendam necessaria videbantur, non satis nota, ac perspecta essent, placuit rem differre, et interim exquirere, quae opus erant, ut plenius de re tota instrueremur. Cum autem ad nostram cognitionem, quae expectabamus, relata sint; auditis Congregatorum suffragiis, in ea fuimus sententia, ut nemini facultas dispensandi concederetur, sed Sedi Apostolicae reservaretur; ut, cum casus contigerit, et dispensatio postuletur, mature expendantur, quae necesse est considerare, ut, vel concedatur, vel denegetur dispensatio, cum de re gravissima, ac magni momenti agatur. Decretum autem conditum est in haec verba: *Recurrant ad Apostolicam Sedem in casibus particularibus : in quibus, si ob graves causas Dispensatio super Matrimonio inito, post Ordines Sacros concedenda videbitur, tunc nullum verbum fiat de renovatione consensus.*

Eorum concedendorum facultas Apostolicae Sedi reservatur.

Si concedatur, decretum est, ut renovatio consensus exigatur.

§. 13. Haud ignotum est, quanta difficultas occurrat, quoties super Matrimonio ex impedimento dirimenti nullo dispensatio conceditur solita conditione, ut inter Conjuges consensus renoveturi cum accidere possit, et nonnumquam contigerit, ut mulier haud contenta viro, vel vir uxorem fastidiens, ut se in libertatem vindicet, eorum alter, vel uterque, novum consensum praebere renuat. In Decreto mox relato haud mens nostra fuit, renovationem consensus excludere, cum Matrimonium extra dubitationem nullum est; sed, cum gravis illa controversia, ut dictum est, adhuc vigeat, an Matrimonium in Ecclesia Orientali post Ordinem Sacrum contractum, perinde nullum sit, ac in Ecclesia Occidentali, an potius sit solummodo illicitum; et cum hujusmodi controversia (exceptis Italo Graecis, quorum Matrimonia post Ordinem Sacrum inita, statutum est, nulla, et irrita esse, ut in nostra Constitutione, quae incipit : *Etsi Pastoralis* §. 7. *num.* 28. quae est quinquagesima septima in ordine Bullarii Nostri *Tom.* I.) quoad caeteros Orientales Graecos nullo adhuc Decreto Apostolico definita fuerit, licet Tribunalia hujus almae Urbis opinioni eorum adhaereant, qui haec Matrimonia nulla existimant; nihilominus satius visum est, ut advenienté casu concedendi dispensationem, conditio renovationis consensus non exprimatur. Decretum autem, de quo agitur, nunc etiam a Nobis solemniter confirmatur.

Id enim praeterea omittendum visum est, dum nihil definitum habetur super nullitate hujusmodi Nuptiarum apud illas Nationes.

§. 14. Haec autem sunt, quae a Nobis constituta fuerunt, quaeque pro recta Cophtorum disciplina, dirigendisque moribus opportunum esse duximus, ut hujic nostrae secundae Instructioni inserrentur. Hinc autem inclyta illa natio, quae etiam antiquis temporibus suae unionis cum Apostolica Sede, quae centrum est unitatis, illustria praebuit argumenta, satis intelligere poterit, quam eximio charitatis affectu eam in Domino prosequamur; eique interea, veluti dilectionis Nostrae pignus, Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. die 19. Junii 1750.

Datum ex Arce Castri Gandulphi die XIX. Junii MDCCL. Pontificatus Nostri Anno Decimo.

PROPONITUR RATIO XXIX.

Secernendi Honorarios a veris Familiaribus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, et Praelatorum Romanae Curiae, ad omnes juris effectus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

In eminenti supremi Principatus celsitudine, Dei voluntate, constitutos, ea Nos, inter alias, cura solicitat, ut furesanum litium et controversiarum germina, quantum fas est, succidamus, earumque potissimum, quae nec sine bonae fidei detrimento intentari, nec sine injustae vexationis damno, et immeriti dispendii periculo sustineri, neque demum sine publicae tranquillitatis perturbatione agitari consueverunt.

Honorariorum multiplex Romae numerus.

§. 1. Neminem latet, antiquam esse in hac Romana Urbe et Curia consuetudinem, ut plures, pluresque inter Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, nec non ipsius Curiae Praelatorum Familiares quoquo modo adnumerari contendant, eisque operam suam atque servitia, vel tanquam Aulici nubiles, aut studiorum Adjutores, sive Familiae Medici, aut Causarum, quas forte in Tribunalibus pendentes habeant, Solicitatores, Patroni, Advocati, vel, si ab Urbe recedant, tanquam negotiorum gestores, sive ad alia Officia eorum Personis ac Dignitatibus congruentia, spante profiteantur, et exhibeant, nullius quidem stipendii aut mercedis conditione, sed eorum favoris, et gratiae sibi unice, ut ajunt, proposito praemio, quod tamen satis apparet a spe alicujus utilitatis ex eorumdem Patrocinio percipiendae sejunctum non esse.

Ex his aliqui, Patroni defuncti, pro vere Familiaribus haberi contendunt.

§. 2. Et quidem pluribus saepe contingit, ut hujusmodi spei fructus optatos consequantur; pluribus etiam contraria sors cadit. Verum tam ex his, quam ex illis non pauci deinde inveniuntur, qui, extincto Cardinale, vel Praelato, cui supradictum servitium praestiterunt, non dubitant ab haeredibus complurium annorum cumulata salaria petere; atque etiam allatis probationibus super hujusmodi servitio defunctis praestito, haeredes ipsos in jus et judicium vocare; unde hi, quum plerumque ignari sint conditionum, quibus auctores sui cum illis convenerant, ancipitis judicii difficultatibus incommodisque vexantur; quemadmodum Nobis, in Romana Curia ab ineunte aetate versatis, et in hujus quoque generis litibus non semel Judicis officio functis, certo deprehendere licuit.

Hujusmodi controversiae in Judicium deductae non facile definiuntur.

§. 3. Et illorum quidem actioni Romanae Urbis consuetudo adstipulatur, secundum quam salarium, licet non expresse conventum, cuilibet famulatum impendenti debetur. Quod si haeredes a praedictis conventi, ea exceptione se tueantur, quod et auctorum suorum mens fuerit, et adversarii ipsi in animo habuerint, ab hujusmodi consuetudine in eorum casu discedere; hinc statim ingredi necesse est immensam, implicitamque conjecturarum sylvam, quarum plures a dictis haeredibus colliguntur, ut ostendant tum auctorum suorum, tum eorum, qui ipsis famulati sunt, mutuum consensum fuisse, ut a praefata consuetudine recederetur. Contra vero plures aliae afferuntur ab iis, qui praeteriti servitii mercedem postulant, ut Judici persuadeant, mutuum hujusmodi consensum nunquam inter eos, eorumque defunctos Patronos intercessisse; atque ita multiplices diuturnaeque lites in Tribunalibus agitantur, diversoque exitu finiuntur, quemadmodum fert earum controversiarum natura, quarum decisio ex conjecturis potissimum pendet; dum ex his aliae unius Judicis intellectui magis validae apparent, alteri vero aliae majoris momenti videntur.

Honorariorum reticendorum consuetudo parum utilis.

§. 4. Ad haec incommoda praecavenda, quibus civilis societas non parum perturbatur, promptum ac tutum remedium id esset, ut praefati Cardinales, atque Praelati, nullius opera servitioque ullo modo uterentur, praeterquam eorum, quos justis menstruis diurnisque stipendiis remunerari statuerunt, exclusis aliis, qui licet ipsis gratuita obsequia ac servitia liberaliter polliceantur, nihilominus eos tam in vita, quam in morte, ac etiam post mortem multis modis vexare non omittunt. Nam et viventibus importuni sunt, dum novas quotidie rationes comminiscuntur, quibus praestitam illis operam, per eorum patrocinii favorem, compensari postulent; et morientibus molesti esse non verentur, tam instanter, quam audacter (ut aliquando Nobismetipsis videre contigit) potentes Ecclesiasticarum Pensionum, si quas iidem Cardinales atque Praelati transferre possunt, participes fieri; et, iis defunctis, plura controversiarum capita, etiam judicialiter, adversus haeredes, et reliquam familiam excitare solent, non solum pro consequendis retroacti temporis salariis, de quibus supra di-

ximus, sed etiam pro consueto quadraginta dierum proxime decurrendorum stipendio, pro vestibus ad lectum comparandis, ac pro virili portione capienda cum aliis Familiaribus, quibus Cardinales praedicti certam pecuniariam summam, pro rata, et pro qualitate servitii praestiti, inter eos dividendam, legare consueverunt. Sed quoniam nimis difficile fore cognoscimus eorum obsequia penitus rejicere, qui Procerum hujusmodi favorem et gratiam, cum eorum familiaritatis nomine, ambiunt; idcirco aliam rationem proponere decrevimus, qua servata, aeque certum publicae utilitatis et quietis fructum feliciter obventurum non dubitamus.

Mos conficiendi Rotulum verorum Familiarium cumulatur.

§. 5. Quum scilicet ab antiquo tempore tam Cardinalibus, quam etiam Praelatis in more positum fuerit, familiarium suorum nomina indiculo quodam, quem *Rotulum* vocant, propria ipsorum manu subscripto comprehendere, id etiam in posterum ab ipsis servetur; vel si ab eorum aliquo praetermissum fuerit, quam primum fiat; et hujusmodi Rotulo inscribantur omnes et singuli, quos propriis servitiis addictos retinent cum praestatione consueti salarii, illius nimirum, quod vel Romanae Aulae stylus fert, vel singulorum mos, eorumve Domus consuetudo definiit. Æquum est autem, ut salarium hujusmodi debitis temporibus unicuique Familiari solvatur. Quod si quis ex descriptis in praedicto Rotulo, vivente Domino, stipendia non acceperit, integrum ipsi erit post illius mortem actionem contra ejus haereditatem promovere, dummodo intra annum a die obitus ipsius Domini computandum, eam judicialiter intentet; sciatque se nonnisi duorum annorum stipendia, defuncto Domino, petere posse; qua de re extat felicis recordationis Praedecessoris Nostri Pauli Papae III. Constitutio, quae incipit: *Sicut Nobis*, eaque jam pridem a recolendae memoriae Sancto Pio Papa V. in sua, cujus initium est: *Cupientes*, innovata et confirmata; quam Nos ipsi, praesentium tenore, et pari Apostolica auctoritate similiter confirmamus et innovamus. Praeterea iisdem Familiaribus sub consueti salarii conditione in Familiam adscitis, et in Rotulo praefato descriptis, reliqua omnia iisdem competentia jura salva et integra esse volumus, tam pro vestibus atris, certique temporis stipendio post Dominorum mortem fruendo, quam pro rata portione capienda inter alios Familiares certae pecuniarum summae legato conjunctim remuneratos.

Horum jura asseruntur, et leges de ipsis latae confirmantur.

§. 6. Hi autem, qui non mercede conducti, sed honoris tantum causa, Cardinalibus, atque Praelatis servitia praestare consentiunt; vel in eodem Rotulo, cum expressa Honorariorum denominatione describantur, vel in alium Indicem a Patronis similiter subscribendum seorsim referantur; sciantque se cum hujusmodi distinctione descriptos, tam de jure, quam hujus Nostrae Constitutionis vigore, nihil in posterum ex defuncti Patroni bonis petere, aut consequi posse, sive per viam actionis, sive compensationis, aut retentionis, quantumvis diuturna, magnique momenti servitia eidem praestiterint, et quamvis ille nihil vivens in eorum utilitatem egisset, vel etiam agendo, nihil forte pro ipsis obtinuisset. Praetorea nullam iisdem competere volumus actionem pro quadragenorum dierum, ut ajunt, stipendio, sive pro atris vestibus, aut pro consequenda portione cujusque summae inter alios Familiares mercede conductos, ut supra, dividendae; sed praeter honorem, quem ex Defuncti Familiaritate consequuti sunt, aliasque utilitates, si quas illius gratia et auctoritate jam perceperunt, nil aliud ipsis sperandum relinquimus, quam quod vel Defunctus ipse, grati animi ergo, eisdem nominatim testamento legaverit; vel Patroni haeredes, sine praejudicio aliorum Familiarium, qui consueti salarii conditione illi ministrarunt, ac sine diminutione earum rerum, quas his praeservatas fore decrevimus, eisdem Honorariis sponte largiri voluerint.

Honorariorum quoque nomina, si Rotulo diutius inscribantur, nulla ipsis actio relinquetur.

§. 7. Videant itaque quicumque Magnatuum praedictorum favorem, gratuitam operam ipsis exhibendo, aucupantur, qua lege et conditione deinceps in eorumdem Honorariorum Familiarum numerum cooptabuntur, suasque rationes subducant, perpensa praesentis Constitutionis dispositione; quam quidem ab ipsius publicationis die vim legis habere statuimus; sed nullo modo extendi volumus ad casus antea definitos sive in favorem Familiarium Honorariorum hujusmodi, sive adversus eos, circa quos praecedentia judicata omnino attendi et servari debere decernimus.

Praesentium Literarum Lex futuros casus respicit, non alios et praeteritos.

§. 8. Caeterum Nos praedictis Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus, aliisque praemissis, hujusmodi consilium proponimus, tanquam equum et ad eorum utilitatem, et quietem, Nostro, aliorumque in re-

Ejusdem Legis favor ecclesiasticis tantum propositus; non arcta ac benevolentia laicorum Haeredibus Episcopis etc.

bus agentis expertorum Virorum judicio, satis efficax, eadem prorsus ratione, qua Justinianus Imperator Defunctorum haeredibus suasit, ut Inventarium bonorum haereditariorum conficerent, ne sua ipsorum propria bona creditoribus Defuncti, vel Legatariis, aut ulterioribus vocatis obnoxia relinquerent; eodemque pacto, quo Episcopis ad Ecclesiarum regimen proficiscentibus utile consilium datur, ut per Inventarii similis confectionem, res suas, quas Domo secum deferunt, ab aliis secernant, quas deinceps acquisituri sunt, quasque, tanquam ex Ecclesiae redditibus, et proventibus comparatas, sub lege Spolii post eorum mortem casuras non ignorant. Quod si ex praemissis aliqui novum hoc Rotuli Familiarium sistema amplecti noluerint, non sane Nobis in animo est illos ad id compellere; verum eos admonitos volumus, quod non servata per eos praesentis Constitutionis lege, eorum haeredes ejusdem praesentis Constitutionis beneficio minime juvabuntur, sed omnibus litium incommodis, et controversiarum ambignitatibus expositi remanebunt, quas per praesentes de medio tollere, ac removere Nobis propositum fuit; non secus ac haeredes illi, qui Inventarium rite conficere negligunt, actionum confusioni subjecti remanent, ac propriorum quoque bonorum diminutionem pati periclitantur; iique Episcopi, qui omittunt descriptionem facere earum rerum, quas secum ad Ecclesias afferunt, has ipsas deinde Spoliorum Collectoribus cum aliis in unum redigendas plerumque relinquunt.

Aliter in posterum judicari prohibetur.

§. 9. Denique has ipsas praesentes Literas perpetuae legis vim obtinere decernimus; ac secundum eas, et non aliter, in praemissis, per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores in posterum judicari et definiri debere; irritum quoque et inane si secus super his a quoque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogatur.

§. 10. Non obstantibus praemissis Pauli III. et Pii V. aliisque Apostolicis Constitutionibus et Ordinationibus, necnon dictae Almae Urbis Statutis, Usibus, et consuetudinibus etiam immemorabilibus, aliisque contrariis quibuscumque.

Sanctio.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrae ordinationis, definitionis, confirmationis, innovationis, statuti, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quinquagesimo, Idibus Julii Pontificatus Nostri Anno Decimo. Dat. Pont. A. X die 15. Julii 1750.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 7. Augusti ejusdem Anni.

SUPER INSTITUTIONE, Gubernio, et administratione Mensae Nummulariae S. Spiritus in Saxia de Urbe; Confirmantur Literae Pauli V. aliaque opportune statuuntur. XXX.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Communis Ærarii loca, ad publicum Civium commodum, Supremi Principis auctoritate ac providentia instituta, nimis interest summa circumspectione ac fide administrari; quum, sicut ex eorum tuto ordinatoque regimine Subditorum securitas maxime pendet, ita ipsorum locorum stabilitas, et indemnitas in recta eorumdem administratione consistat. Idcirco, licet usque a primaeva hujusmodi locorum institutione, opportunae illorum Administratoribus leges ac regulae praescribi soleant; aequum est tamen, ut is, cui vigilis Patrisfamilias partes pro Subditorum felicitate impositae

Vigil cura Pontificis in Subditorum felicitate procuranda.

sunt, ad hujusmodi regimen et administrationem suae quoque dirigat considerationis intuitum, praedictisque legibus et regulis accurate perpensis, novoque semper confirmationis munimine roboratis, ea adjiciat, quae pro illarum executione magis magisque asserenda, vel etiam ad conditionem rerum, et temporum accomodanda, cum prudentium et expertorum Virorum consilio, expedire judicaverit.

Paulus V. Bonum Nosocomium S. Spiritus in Urbe instituit.

§. 1. Cum itaque alias sanctae memoriae Praedecessor Noster Paulus Papa V. ad hoc ut Pupilli, Viduae, Pia Loca, et Curiales quicunque non minus tuto, quam sine sumptu proprias pecunias publica fide alicubi servandas deponere, illasque pro eorum opportunitatibus ad libitum repetere et recuperare possent, in Archi-Hospitali Sancti Spiritus in Saxia nuncupato de Urbe, Ordinis Canonicorum Regularium ejusdem Sancti Spiritus, sub Regula Sancti Augustini militantium, publicum Banchum Depositorum erexerit, et instituerit; ac pro pecunias in eodem deponentium securitate, omnia et singula bona dicti Archi-Hospitalis perpetuo obligata et hypotecata fore voluerit; hoc tamen, pro aliqua hujusmodi oneris, aliorumque eidem Archi-Hospitali incumbentium compensatione, concedens, ut licitum esset ipsius Archi-Hospitalis Praeceptori pro tempore existenti, et aliis illius Ministris, quibus hujusmodi Banchi administrationem injunxit, pecunias in eo deponendas, seu earum partem, in emptionem Locorum Montium non vacabilium (quae sane, quoties pecuniae hujusmodi restituendae forent, quantocitius vendi, sicque depositae summae, quibus debentur, restitui possent) convertere, et fructus ex eis interim provenientes percipere, ac in dicti Archi-Hospitalis usus et utilitatem impendere; complures praeterea leges et ordinationes pro faciliori et utiliori ejusdem Banchi regimine provide excogitavit, ac suis Literis in forma Brevis expeditis constituit et sanxit, quarum Literarum tenor est, qui sequitur, videlicet:

Et pro Depositum securitate Bona Archi-hospitalis S. Spiritus obligavit.

PAULUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Tenor Literarum Pauli V.

A Pontificatus nostri primordio, clamores, quos a multis annis citra in hac Alma Urbe nostra a Viduis, Pupillis, Locis Piis, et Curialibus, qui eorum pecunias ob decoctionem Mercatorum, et publicorum Capsorum amiserunt, vel eas eum maxima jactura, et non sine ingentibus expensis, mediante discussione bonorum, recuperare nituntur, intelleximus, ita mentis nostrae dolores excitarunt, ut cum haec notabile damnum rei privatae, ac publicae attulerint et afferant, eis aliquod remedium dare cogitaverimus, et proinde in Archi-Hospitali nostro Sancti Spiritus in Saxia de eadem Urbe, quod bona stabilia magni valoris possidet, et in quo diversa pia opera in educandis infantibus expositis, ac curandis infirmis ibi recursum habentibus, ac aliis quampluribus exercentur; in eo etiam hoc pium opus exerceri posset, publicum Banchum Depositorum pro commoditate ibidem sponte pecunias suas deponentium, ad hoc, ut mediante obligatione bonorum dicti Archi-Hospitalis pro dictis Depositis, indemnitati deponentium tute provideatur, erigere, et instituere duximus, dictoque negotio etiam diu pro indemnitate dicti Archi-Hospitalis cum dilecto filio Octavio Tassono illius moderno Praeceptore, ac aliis probis et expertis viris examinato, ipsi in eam, ut ex praemissis magna dicto Archi-Hospitali resultaret utilitas, descenderunt sententiam, si eidem Octavio Praeceptori partem dictarum pecuniarum, ut praefertur, deponendarum in emptionem Locorum Montium non vacabilium, quae semper, et illico pro commoditate suas pecunias repetendi in eventum illarum repetitionis, pecunia numerata deficiente, in promptu essent, et vendi possent, convertendi facultatem concederemus et auctoritatem. Nos igitur in supremo Militantis Ecclesiae solio Divina dispositione constituti, ad ea, per quae publicae, et privatae utilitati, dictaeque Urbis Curialium, et aliarum personarum indemnitati valeat salubriter provideri libenter intendentes: Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, in dicto Archi-Hospitali, et loco inibi, vel alibi, prout melius videbitur ad publicam commoditatem deputando, unum Banchum perpetuum Depositorum nuncupandum per Caperium, et alios illius Ministros, qui Ordinem Sancti Spiritus sub Regula Sancti Augustini, cujus dictum Archi-Hospitale existit, professi fuerint, regendum, et gubernandum, in quo omnes, et singulae pecuniarum summae, etiam cujusvis quantitatis existentes, ab eas deponere volentibus, gratis, et absque alia pecuniarum,

Causa erectionis Banchi.

Hospitale S. Spiritus diversa pia opera exercet.

Conceditur facultas aperiendi publicum Banchum.

In quo loco posita sint gratis.

etiam minimas partis, a dictis personis pro hujusmodi depositis exactione deponantur, et tute conserventur, sine aliquo prejudicio Montis pietatis de Urbe, perpetuo erigimus, et instituimus. Illoque sic erecto, et instituto, ut illud, aliquo servato ordine, recte et feliciter ad quorumeumque satisfactionem administretur, quod de caetero perpetuis futuris temporibus in dicto Archi-Hospitali una eapsa in Camera praedicti Octavii, et pro tempore existentis dicti Archi-Hospitalis Praeceptoris conservanda, in qua pecuniae praedicti Banchi reponantur, conficiatur, eaque tribus diferentibus clavibus, quarum unam dictus Praeceptor, aliamque praedicti Archi-Hospitalis Domus Magister, et reliquam clavem hujusmodi dicti Banchi Thesaurarius, seu Capserius pro tempore existentes habeant, observetur: ac Praeceptor, necnon Magister Domus, ac Thesaurarius, seu Capserius praedicti, dictam capsam conjunctim, et non separatim ac de per se, aut unus absque alio, aperire, nec alter alteri clavem suam confidere, aut accommodare; minusve pecunias in dicto Bancho pro tempore existentes, aut etiam minimam illarum partem seu quantitatem, ad alios quantumvis necessarios, et utiles usus, quam in emptionem Locorum Montium non vacabilium hujusmodi convertere, aut super eis etiam pro urgentissimis ipsius Archi-Hospitalis necessitatibus, sub poena illorum nullitatis, aliquos contractus inire, aut conficere possint, nec debeant; ac perinde dictae pecuniae a pecuniis ex redditibus dicti Archi-Hospitalis provenientes, ne in alios, quam praedictos usus convertantur, aut invicem confundantur, separentur, et in dicta capsa, ad hoc, ut prompte pecuniae occurrentes eas dictim repetentium necessitatibus habeantur, quaedam, eaque conveniens pecuniarum quantitas semper, et continuo conservetur, et ob id bis mille scuta circiter in manibus dicti Thesaurarii, seu Capserii pro quotidianis minoribus solutionibus faciendis dumtaxat relinquantur, itant dum aliqua major solutio facienda erit, id ad praedicti Praeceptoris, et Magistri Domus notitiam deveniat, semelque saltem in hebdomada, et saepius prout dicto Praeceptori videbitur, per Praeceptorem ac Magistrum Domus praedictos computa Depositorum tunc factorum, ad hoc, ut a praedicto Thesaurario seu Capserio pecuniae, si plures quam opus fuerit, habuerit, auferantur, et in capsa, ut supra, reponantur, aut ipsi aliae pecuniae, prout temporis exegerit necessitas, tribuantur, revideantur. Dictusque Praeceptor quolibet anno

Deposita in Capsa tribus clavibus obserata servantur.

Deposita in alias, quam permissus usus minime exegerint.

Deposita separatim servantur a redditibus Hospitalis.

Computa semel saltem in hebdomada revideantur.

Nos, et Romanum Pontificem pro tempore existentem, de emolumentis praemissorum occasione factis certiorare, et notificare teneatur, dietaeque capsae compota singulis saltem tribus mensibus, vel alia, prout etiam expediens videbitur dicto Praeceptori pro tempore existenti, ab universa deeti Archi Hospitalis Congregatione qualibet hebdomada coram dicto Praeceptore cum intervento non solum principalium illius Officialium, verum etiam Procuratoris, ac Advocati, et Notari fieri solita, revideantur. Quodque ipsius Banchi Capserius pro tempore existens, ac Praeceptor, et Magister Domus, seu alii Ministri, Cambia, Recambia, Incettas, Dittas, Cedulas, et nullum aliud genus negotiationis exercere, seu admittere possint, seu praedictus Thesaurarius, seu Capserius dicti Banchi merus Depositarius esse, nec de dictis pecuniis disponere, aut illas in alios usus, quam Locorum Montium emptionem et usus hujusmodi, convertere debeat: et libris, in quibus praedicta deposita describentur, eadem prorsus fides in judicio, et extra judicium adhibeatur: Quodque partitae ex dictis libris extractae, et a Praeceptore, ac Magistro Domus, nec non Thesaurario, seu Capserio praedictis, vel duobus ex ipsis subscriptae, in judicio, et extra fidem faciant, perinde, ac si parte citata, et eum decreto Judicis extraetae fuissent, dictusque Thesaurarius, seu Capserius, et quicumque alii dicti Banchi Ministri, ad omnem dictorum deponentium, vel interesse habentium requisitionem, partitas ex dictis libris depositorum hujusmodi ad effectum exhibendi in judicio, et extra illud, pro creditorum suorum consequutione, vel alia opportuna probatione tradere, et extrahere: ac pro hujusmodi pecunias deponentium securitate quaecumque dicti Archi-Hospitalis immobilia, mobilia, ac semoventia bona in ampliori Camerae, et quacumque alia juris valida forma obligata, et hypothecata sint, et intelligantur; illaque sic obligata, et hypothecata existant, dictique deponentes ad illa promptam et paratam executionem, ac si Instrumenta publica obligatione Camerali vallata essent, habere, et in eventum non restitutionis pecuniarum ab eis pro tempore depositarum, dictorum bonorum realem, corporalem, et actualem possessionem, seu quasi, absque vitio spolii, et attentatorum, ac alicujus Judicis, seu Curiae decreto, vel mandato, pro concurrenti pecuniarum eis tunc restituendarum quantitate; apprehendere, et apprehensam continuare, et retinere, illaque quibustis personis sub quibuscum-

Et quotiescumque Papa de statu Banchi certioretur.

Nullum genus negotiationis hiidem exercentur.

Partitae a libris extractae fidem in judicio obtineant.

Bona omnia Archihospitalis pro Banchi securitate obligata sint.

que pactis, et conditionibus, et pretio sibi benevisi, locare, et arrendare, ac illorum fructus et emolumenta percipere, exigere, levare, dictaque bona vendere, et alienare, ac de eis libere disponere possint, et valeant. Quodque pecuniae in dicto Bancho pro tempore deponendae, quandiu in eo fuerint, a quoquam cujusvis credili occasione sequestrari non possint, et quocumque sequestro non obstante, praedictus Capserius ad omnem etiam simplicem illorum, qui eas deposuerint, requisitionem, eis, etiam absque aliqua poena, et periculo iteratae solutionis, solvere, et restituere possit, et valeat, itidem perpetuo statuimus, et ordinamus. Et pro praemissorum inviolabili observatione dicti Archi-Hospitalis Praeceptori, ac Magistro Domus, nec non ipsius Banchi Thesaurario, seu Capserio, aliisque illius Ministris, et personis, ac quibuscumque aliis, ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit, quosque dictum negotium tangit, aut tangere poterit quomodolibet in futurum, ne, ultra alias poenas a jure communi inflictas, sub privatione quorumcumque beneficiorum et officiorum per eos pro tempore obtentorum, ac inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda, ac etiam perpetuae infamiae, nec non excommunicationis majoris latae sententiae, a qua nonnisi a Nobis, vel Romano Pontifice pro tempore existente, ac in mortis articulo, absolutionis beneficium consequi possint, ipso facto incurrenda poena, praemissis in totum, vel parte contradicere, aut ab eis, seu illorum aliquo quovis praetextu, causa, vel occasione recedere audeant, seu praesumant, sed ea, ad eorum singula inviolabiliter, et inconcusse observare, et adimplere, ac ab aliis, quantum in se erit, observari, et adimpleri mandent, et faciant, itidem perpetuo praeccipimus, et mandamus. Dictique Archi-Hospitalis Praeceptori, et aliis illius Ministris praedictis, quod praedictas pecunias pro tempore, ut praefertur, deponendas, seu earum portem, in emptionem tot Locorum Montium non vacabilium, ad hoc, ut illarum restitutionis tempore adveniente, dicta loca quantocius vendi, dictaeque pecuniae, quibus debentur, restitui possint, convertere, et fructus ipsos interim ex eis provenientes percipere, exigere, et levare, ac in dicti Archi-Hospitalis usus, et utilitatem convertere, quodque pro felici, et salubri dicti Banchi, ac illius personarum, et rerum suarum regimine, et directione, quaecumque statuta, et ordinationes, capitula, et decreta, licita tamen, et honesta, ac Sacris Canonibus, et Concilii Tridentini decretis non contraria condere, et quoties sibi opportunum videbitur, condita mutare, alterare, et declarare, ac pro eorum arbitrio edicta publicare, imprimi, et affigi facere, ac subscribere, aliaque in praemissis, et circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, dicere, gerere, et exequi possint, et valeant, similiter perpetuo concedimus, et indulgemus. Decernentes praesentes, et desuper conficiendas literas, de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari, aut alias quomodolibet infringi, vel retractari, seu invalidari, aut ad viam, et terminos juris reduci, seu in jus, vel controversiam vocari, aut adversus eas quodcumque juris, et facti, vel justitiae, aut gratiae remedium intentari, impetrari, vel concedi nullatenus unquam posse, sed illas semper, et perpetuo validas, et efficaces fore, et esse, ac ab omnibus, ad quos spectat, et in futurum quomodolibet spectabit, inviolabiliter observari debere, sicque ab omnibus, et singulis censeri, et ita per quoscumque Judices ordinarios et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane quicquid secus super praemissis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, nec non felicis recordationis Pauli Secundi, et aliorum Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum de rebus Ecclesiae non alienandis, quatenus opus sit, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non etiam dictorum Archi-Hospitalis, et Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quovis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis eisdem Archi-Hospitali, et Ordini, ejusque Praeceptori, ac Superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et approbatis. Quibus omnibus, et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, et expresse derogamus,

Pecuniae in Bancho depositae sequestrari nequeant.

Poenae contra Praeceptorem, et Ministros contrafacientes.

Facultates praeceptoris, et Ministrorum in emptione locorum Montium.

Et condendi Statuta.

Clausulae.

Derogatio contrariis.

caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 13. *Decembris* 1606. *Pontificatus Nostri Anno Primo.*

Dat. Pontif. Pauli V. an. 1. die 13. Dec. 1606.

§. 2. Quoniam vero deinceps eidem Paulo Praedecessori expositum fuit, quod in praefato Archi-Hospitali tot Fratres professi dicti Ordinis Sancti Spiritus, qui habiles essent ad exercendum totum negotium hujusmodi Banchi, minime aderant; quodque praeterea, ob prohibitionem in praeinsertis Literis appositam, ne negociatio per Cedulas ab ejusdem Banchi Ministris et Administratoribus ullo modo exerceri et admitti posset, a nonnullis dubitatum fuerat, an deposita per Cedulas et Literas accipere et reddere, aut pecunias in aliam personam seu Banchum, alia ratione, quam per actualem numerationem transferre liceret; hinc idem Praedecessor per alias Literas in simili forma Brevis sub datum diei 11. Junii anni MDCVII. tunc et pro tempore existenti dicti Archi-Hospitalis Praeceptori, ut ipse, tunc, et perpetuis futuris temporibus, Ministrorum Saecularium opera in ejusdem Banchi ministerio ad ejus arbitrium et nutum uti libere posset et valeret, licentiam concessit, et facultatem; Capseriis vero, aliisque Ministris ejusdem Banchi, pecunias Campsoribus, et aliis, juxta opportunitatem et commoditatem, per Literas et Cedulas solvere et transferre, seu girare, ut alii publici Campsores facere solent, licitum fore, absque tamen ulla negociatione, sed ad effectum solum, et occasione Deposita inibi facta accipiendi vel reddendi, aut Montium loca, prout in praeinsertis suis Literis permittitur, emendi, declaravit, et quatenus opus esset, opportunam etiam ad hoc eis licentiam, et facultatem impertitus fuit.

Idem Paulus V. per alias Literas permittit, ut Saecularium opera dictus Banchus administretur, et deposita per Cedulas transferri possent.

§. 3. Praeterea quum sanctae mem. Innocentio Papae XI. etiam Praedecessori Nostro, pro parte nunc existentium ipsius Banchi seu mensae Nummulariae Ministrorum, fuisset expositum, quod, quum bona omnia dicti Archi-Hospitalis, in illorum, qui inibi pecunias deponunt, favorem, ita ut praefertur, ex praemissarum Pauli Praedecessoris Literarum dispositione, efficaciter obligata essent, perinde ac si eum unoquoque eorum Cameralis obligatio intercessisset; e converso illi, qui Bancho praefato debitores supererant, non aequali vinculo erga eumdem Banchum obstricti censebantur: Ipse Innocentius Praedecessor per suas etiam Literas in simili forma Brevis sub die decima Maji Anni Millesimi sexcentesimi octogesimi tertii, statuit et ordinavit, omnes et singulos praefati Banchi ex quacumque causa debitores, tunc praesentes, et futuros, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, praeeminentiae, et dignitatis, ac etiamsi Ecclesiae, Monasteria, Conventus, Collegia, Hospitalia, Archi-Hospitalia, Confraternitates, Arcbi Confraternitates, et alia Loca Pia quaecumque, etiam specifica, et individua mentione, et expressione digna existerent, ad satisfaciendum eidem Bancho de eorum debitis respective efficaciter obligari, ac obligatos et obligata existere et fore, in omnibus, et per omnia, perinde ac si ab eorum singulis Cameralis obligatio ad favorem ipsius Banchi facta fuisset; prout in secundodictis Pauli, ac praefatis Innocentii Praedecessorum praedictorum Literis plenius respective continetur.

Innocentius XI. similibus Literis statuit, ut Banchi debitores obligationc Camerali obligati essent.

§. 4. Nos vero, qui praemissarum Legum et Ordinationum a Praedecessoribus Nostris provide editarum perpetuum implementum, ac ejusdem Mensae in publicam commoditatem institutae indemnitatem, et profectum summopere exoptamus; Motu Proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, tam praeinsertas Pauli, quam supramemoratas ejusdem Pauli, et Innocentii Praedecessorum praefatorum respective Literas, omniaque et singula in eis contenta et expressa, tenore praesentium Apostolica auctoritate confirmamus, approbamus, et innovamus, illisque novum inviolabilis Apostolicae firmitatis robur, vim, et efficaciam adjicimus, ac omnes et singulos tam Juris, quam facti et solemnitatum defectus, siqui desuper quomodolibet intervenerint in eisdem, supplemus; expresse declarantes, quod, quemadmodum ipsis, et signanter praeinsertis Literis, nunquam generaliter derogatum fuisse dignoscitur, nec etiam earum ignorantia (quum earumdem exemplar semper ad hunc diem in digniori parte Aulae ejusdem Mensae palam et publico aspectui expositum fuerit,) ab ullo umquam allegari po

Pontifex dictas Literas solemniter confirmat.

Declarans dictas Literas semper in observantia fuisse.

tuit; ita eaedem praeinsertae Literae semper hactenus in suo robore et efficacia, nec non in viridi observantia perstiterunt; exceptis tantum, ut accepimus, casibus in quibus de praeterito permissum fuit, per dictam Mensam necessitatibus et indigentiis Archi-Hospitalis praefati opem, et adjumentum praestari. Qua de re, si quae actiones et jura Mensae et Archi-Hospitali praefatis, ob praeinsertarum aliarumque praedictarum Literarum inobservantiam aliquo forsan io casu nulliter et de facto sequntam, seu admissam, juxta ipsarum Literarum formam et tenorem, contra alias Personas et Loca quaecumque, eorumque res et bona, competunt ac competere possunt, illis per confirmationem et innovationem hujusmodi nullo modo officere aut praejudicare intendimus, immo firmas et firma, ac in pleno robore et afficacia perseverare decernimus et statuimus.

Et ideo praeservat omnia Jura Banchi ea eis provenientia.

§. 5. Omnia quoque et singula in praeinsertis, et memoratis respective Literis contenta et expressa, ac per dictos Praedecessores Nostros volita, sancita, et ordinata perpetuis futuris temporibus inviolabiliter, juxta tamen ulteriores mox subjiciendas ordinationes Nostras, observari volumus et jubemus. Nos enim, pro firmiori praemissorum subsistentia et executione, nonoulla adhuc addenda ac praesentium Literarum sanctione stabilienda censuimus; nimirum.

Et pro praemissorum exactiori observantia inserpitas addit ordinationes.

§. 6. Primo, cum in praeinsertis Literis caveatur expresse, quod Deposita integre ad Deponentium commodum asservari debeant, licealque dumtaxat eorum partem in emptionem tot Locorum Montium non vacabilium convertere, ad hoc ut, illorum restitutione occurrente, dicta Loca quantocitius vendi, ac pecuniae ex ipsis redactae, quibus debentur, restitui possint; fructus vero interim ex iisdem provenientes, io Archi-Hospitalis beoeficium impendi debeaot; expressa quoque in eisdem Literis lege, et prohibitione imposita, ne ipsius Mensae, seu Banchi Ministri ex Depositorum pecuniis ullum aliud prorsus negotiationis genus exercere, vel admittere, nec de dictis pecuniis in alios usus disponere queant; Nos ordinationem et prohibitionem hujusmodi innovantes, motu, scientia, et auctoritate similibus statuimus, atque decernimus, ut quateons aliquid contra praemissas ordinationem et prohibitionem ullo umquam tempore admitti contingat, omnes et singulse poenae in praeinsertis Literis comminatae adversus contravenlores locum omnion habeant, et plenariae executioni demandentur; atque etiam praesentium tenore expresse declaramus, inter poenas hujusmodi per generalitatem verborum inibi comminatas, hanc quoque de jure comprehendi, et comprehensam censeri debere, ut in eventum hujusmodi, tam pro tempore existens dicti Archi-Hospitalis Praeceptor Generalis, seu Commendatarius, quam dictae Mensae Capserius, Ratiocinator, aliique Ministri, ad quos spectat, et spectare potuit, seu poterit in futurum, ratione contraventionis hujusmodi, teneantur etiam de proprio ad restitutionem, et reintegrationem quantitatum pecuniarum contra ordinationem et prohibitionem hujusmodi impensarum; ac praeterea decernentes, quod quatenus praemissis, ex Nostra, vel Successorum Nostrorum Romanorum Pontificum dispensatione (quem sane casum, nullo umquam tempore evenire votis omnibus exoptamus) ad hoc ut pecuniae in dicta Mensa depositae in alios, quam in praefatos usus erogentur, derogari contingat; in Chirographis, seu Schedulis manu tunc existentis Romani Pontificis signandis, seu in Literis Apostolicis desuper expediendis, specialis, expressa, et individua praesentis Constitutionis mentio fieri debeat; nec ipsi per clausulas generales, idem etiam per aequipollens importantes, aut per Decreta derogatoria, irritantia, universalia, et amplissima, valide derogatum sit et censeatur; sed post dictam mentionem, specialis etiam, expressa, et individua io Chirographis, seu Schedulis, aut Literis Apostolicis hujusmodi, fieri debeat praesentium derogatio; sine qua eadem Chirographa, Shedulae, et Literae Apostolicae, ad effectum praemissorum, nullius sint roboris, vel momenti, nec executionem habere possint.

Quodque si aliter disposi contingat, quam in praesenti statuitur, expressa hujus Constit. fieri debeat derogatio.

Primo, quod omnes poenae inflictae locum habeant, et inter poenas eas esl, ut Ministri Banchi teneantur de proprio ad illius indemnitatem.

§. 7. Secundo, cum juxta easdem praeinsertas Literas dicti Archi-Hospitalis Praeceptor quolibet Anno Romanum Pontificem pro tempore existentem de emolumentis ex hujusmodi Locorum Montium emptione factis certiorare et notificare teneatur; Nos hujusmodi praeceptum et ordinationem declarantes, et ampliantes, praesentium tenore, expresse volumus et mandamus, ut vertente Mense Januarii cujuslibet Anni, sicuti postremis elapsis Annis gestum fuit, generalis fiat collatio, seu

Secundo, quod singulis Annis generalis fiat computorum collatio, quae in Congreg. particulari revideatur, et postea Rom. Pont. praesentetur.

comparatio computorum dictae Mensae vulgo *Bilancio* nuncupata, in qua integer illius status oeconomicus, summa nimirum pecuniarum depositarum, investimenta Locorum Montium praedicterum, credita et debita cujusvis speciei, nec non quantitates fructuum Locorum Montium decursorum, et eorum usus ac applicatio in supra expressas causas, fideliter referantur; quodque dicta comparatio seu collatio legatur, examinetur, et revideatur a Congregatione pro tempore existentium ejusdem Archi-Hospitalis Praeceptoris, seu Commendatarii, et Magistri Domus, ac dictae Mensae Capserii, et Ratiocinatoris. Hujus autem relationis status Oeconomici, duo tantum exemplaria conficiantur, quae cum in eadem Congregatione a Capserio, et Ratiocinatore praefatis subscripta fuerint, eorum unum in ipsius Mensae Archivo asservari debebit, alterum vero a Praeceptore seu Commendatario praefatn Nobis et Successoribus Nostris Romanis Pontificibus exibendum erit; illudque postea, cum annotatione quod jam Romano Pontifici praesentatum fuit, in Archivo Domus Archi-Hospitalis praefati, ad hoc ut ad placitum ejusdem Pontificis ei denuo praesentari valeat, custodiendum erit. Utriusque autem Archivi praefati Archivistis et Custodibus praesentium tenore districte injungimus, ut dicta exemplaria secreta teneant, nec illa alicui communicent, nisi in necessitatis casu a pro tempore existente Praeceptore, seu Commendatario praefato approbando, sub poenis ab eodem Praeceptore, seu Commendatario ejus arbitrio imponendis.

Exemplaria dictarum collationum secreta servantur.

§. 8. Tertio, etsi in praeinsertis Literis disponatur, pecunias in dicta Mensa depositas in Capsa tribus Clavibus clausa reponi, et penes Capserium pro solutionibus quotidie occurrentibus, summam bis mille circiter scutorum relinqui debere; quia tamen experientia compertum est, ob depositorum et exactionum confluentiam, majorem apud ipsum requiri pecuniae summam; ideo, ut in ejusdem Mensae Capserii manibus, et penes ipsum major pecuniae numeratae summa relinquatur, arbitrio et prudentiae ejusdem Praeceptoris seu Commendatarii pro tempore existentis remittimus.

Tertio, quod in Capserii manibus arbitrio Praeceptoris majoribus mille scutorum pecuniae summa relinqui possit.

§. 9. Quarto, declaramus, et fructibus Locorum Montium praefatorum in dicti Archi-Hospitalis commodum convertendis, ante conversionem hujusmodi, detrahi debere, quemadmodum in usu est, omnia emolumenta Ministrorum, aliasque expensas pro ipsius Mensae manutentione occurrentes.

Quarto, e fructibus Locorum Montium, detrahi debeant emolumenta et expensae Banchi.

§. 10. Quinto, cum in praeinsertis Literis praecipiatur, duas super computis Mensae praefatae Congregationes identidem haberi, unam videlicet singulis Hebdomadis ad inspiciendum Depositorum statum, alteram vero singulis Trimestribus, ut plenius ipsius Mensae status, atque conditio perpendatur, et prout quidem ipsum Praeceptorem, nec non Magistrum Domus Archi-Hospitalis praefati, una cum Capserio Mensae seu Banchi hujusmodi, interesse, alteri vero non solum principales Archi-Hospitalis praefati Officiales, sed etiam ejusdem Procuratorem, Advocatum, et Notarium accedere: Nos, ut provida haec dispositio facilius, et falicius executioni demandetur, volumus, et mandamus, primam ex Congregationibus praefatis ad Praeceptoris seu Commendatarii praedicti arbitrium cogi debere, dummodo nunquam unius Mensis spatium decurrat, absque eo quod hujusmodi Congregatio habeatur. Tam vero in ista, quam in altera Congregationibus hujusmodi, interveniant semper praefati Praeceptor seu Commendatarius, et Magister Domus Sancti Spiritus, nec non Banchi Capserius, et Ratiocinator; reliqui vero superius nominati, Procurator, Advocatus, atque Notarius, quoties negotiorum, et casuum natura id exegerit, arbitrio Praeceptoris praedicti, interesse jubeantur.

Quinto, quod mensis nonnullabatur, quin ordinaria Congreg. habita fuerit, alia vero Congr. singulis trimestribus cogi debeat.

§. 11. Sexto, quum in iisdem praeinsertis Literis indultum fuerit praefati Archi-Hospitalis Praeceptori, aliisque illius Ministris, pro tempore existentibus, ut pro supradicti Banchi, ejusque Personarum et rerum regimine, et directione, quaecumque statuta, ordinationes, capitula, et decreta, licita tamen, et honesta, ac Sacris Canonibus, et Concilii Tridentini Decretis non contraria, condere, et condita mutare, alterare, et declarare, prout ipsis opportunum videbitur, possint, et valeant; Nos facultatem hujusmodi praefatis Praeceptori, ac Ministris eatenus confirmamus, ac iterum praesentium Literarum serie concedimus, et indulgemus, dummodo nova decreta, ordinationes, et quaecumque aliae resolutiones hujusmodi, iisdem praeinsertis, et supramemoratis, Praedecessorum Nostrorum Literis, ac praesenti Constitutioni Nostrae non

Sexto, quod facultas condendi Statuta de iis intelligatur, quae praesenti Constit. non sint contraria.

Qui veniunt sub nomine Ministrorum.

contradicant, nec repugnent, illasve modificent; declarantes, sub nomine Ministrorum praedictorum intelligi debere praefatos Capserium, Ratiocinatorem, Domusque Magistrum, de quorum in Congregatione collectorum consilio opportunae capi debent resolutiones, cum interventu etiam Custodis Archivi Banchi praefati, qui in Libro ad id designato, resolutiones ipsas adnotare valeat, ac respective teneatur.

Clausulae.

§. 12. Ac decernentes, easdem praesentes, et praeinsertas Pauli, ac ejusdem Pauli, et Innocentii Praedecessorum praefatorum supramemoratas Literas, ac omnia, et singula in eis respective contenta, etiam ex eo, quod quicumque quavis auctoritate, dignitate, ac etiam Cardinalatus honore fulgentes, et in praemissis interesse habentes, seu habere praetendentes, praemissis non consenserint, nec ad ea vocati, et auditi, aut Causae, propter quas ipsae praesentes, aliaeque superius praeinsertae et memoratae Literae respective emanarint, satis adductae, justificatae, aut approbatae non fuerint, nunquam de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut quopiam alio defectu notari, impugnari, aut in jus, vel controversiam revocari posse; sed eas semper, et perpetuo validas, firmas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere.

Aliter judicari prohibetur.

§. 13. Sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari et definiri debere, ac quidquid contra praesentium formam et dispositionem in praemissis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, seu mandatum fuerit, irritum, nullum, et invalidum, ac nullius roboris, vel momenti ex nunc, prout ex tunc, et e contra, fore et esse, dicta auctoritate etiam decernimus.

Derogatio contrariis.

§. 14. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, omnibusque iis, quae Paulus, et Innocentius Praedecessores praefati in praeinsertis, et supramemoratis eorum Literis voluerunt non obstare, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus et singulis, illorum tenores pro plene et sufficienter ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse harum serie derogamus, caeterisque quibuscumque.

Exemplar hujus Const. in Aula Banchi, et in Archivo expositum retineatur.

§. 15. Volumus autem, et dicta auctoritate praecipimus, ut earumdem praesentium Exemplar Typis impressum in Aula dictae Mensae, necnon in Archivo praedicto publice appensum, et expositum retineri debeat; quodque ipsarum praesentium Transumptis, etiam, ut praefertur, impressis, manu pro tempore existentis dictae Domus Archivistae subscriptis, et ejusdem Archi-Hospitalis Sigillo munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent originaliter exhibitae, vel ostensae.

Et illius Transumptis fides habeatur.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Nostrae Confirmationis, approbationis, innovationis, roboris, adjectionis, statuti, declarationis, ampliationis, mandati, remissionis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Sanctio poenalis.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quinquagesimo, quinto Idus Augusti, Pontificatus Nostri Anno Decimo.

Dat. Post A. X. Id. 10. Aug. 1750.

D. Card. Passionei.

I. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

CANONICIS REGULARIBUS XXXI.

Praemonstratensibus conceditur ex integro Privilegium assequendi, et retinendi quascum-

que Parochiales Ecclesias, et Vicarias, tam Saeculares, quam Regulares absque Dispensatione Apostolica.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Oneroso Sacri Apostolatus Ministerio meritis licet imparibus Divina sic disponente Clementia Praesidentes, pia Regularium virorum vota solliciti pii Patris affectione prosequimur, ac Privilegia eis alias a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris concessa, denuo ex integro liberali indulgentia concedimus, ut ii in humilitatis spiritu in Regularibus locis Altissimo famulantes, sublatis quibuscumque dubiis, et dissono litium clamore, laudabilibus possint in Domino proficere incrementis.

Preces Postulantis oblatae. §. 1. Sane pro parte Dilecti Filii Nicolai Meyers moderni Procuratoris Generalis Canonicorum Regularium Praemonstratensis Ordinis, Laudunen. et aliarum Civitatum, vel Dioecesum, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod Ordo praedictus, illinsque pro tempore existentes Canonici Regulares, inter quamplurima Privilegia a diversis Romanis Pontificibus, et signanter a felic. record. Urbano Papa IV. et Clemente Papa V. Praedecessoribus Nostris Ordini, et Canonicis Regularibus praedictis Apostolica auctoritate concessa, et subinde eadem Apostolica auctoritate confirmata, illo quidem in Literis Apostolicis ab eisdem Urbano, et Clemente Praedecessoribus respective emanatis contento gaudent Privilegio, nimirum, quod Canonici Regulares ejusdem Ordinis pro tempore existentes Parochiales Ecclesias, etiam Saeculares, ac Clericis, seu Presbyteris Saecularibus conferri, et assignari solitas, absque ulla dispensatione Apostolica consequi, et consequutas retinere libere, et licite possint, et valeant.

Controversia judicialis quae Ordo praemonstr. perpessus est. §. 2. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, ob collationem Parochialis Ecclesiae de Limbrich. Leodien. Dioeces. et respective provisionem de illa certo tunc expresso modo vacante Dilecto etiam Filio Melchiorri Werden Presbytero, ac Canonico Regulari dicti Ordinis expresse professo non diu a Nobis eadem Apostolica auctoritate facta, Curia Episcopalis Leodien. et pro illius parte Dilectus pariter Filius Promotor Fiscalis ejusdem Curiae Episcopalis, collationi et provisioni hujusmodi in Dataria Apostolica, eo sub praetextu, quod Canonici Regulares dicti Ordinis ad Parochiales Ecclesias obtinendas, prout juxta Constitutionem a Nobis novissime editam incipientem: *Quod inscrutabili*, Canonici Regulares Ordinis Sancti Augustini Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. ad Parochiales Ecclesias hujusmodi habendas incapaces sunt, etiam existerent incapaces, tunc se opposuerit, illasque impugnaverit, controversiam hujusmodi in eadem Dataria Apostolica, pro validitate collationis et provisionis in vim praedicti Privilegii in eisdem Urbani, et Clementis Praedecessorum praedictorum Literis contenti, licet absque dispensatione Apostolica factarum, sustinenda, opus fuit agitare.

Petitionis summa. §. 3. Idcirco Nicolaus praedictus ad tollenda quaecumque dubia, et objectiones, quae in futurum a quibuscumque Episcopalibus, Archiepiscopalibus, et Primatialibus, aliisque Ecclesiasticis Curiis, earumque respective Promotoribus Fiscalibus, seu Procuratoribus legitimis adversus Privilegium praedictum in dicti Urbani, et Clementis Praedecessorum praedictorum Literis, ut praefertur, contentum, excitari possint in futurum; nec non pro majori nunc, et pro tempore existentium ejusdem Ordinis Praemonstraten. Canonicorum Regularium, qui de Parochialibus Ecclesiis de caetero tam Apostolica, quam Ordinaria auctoritate erunt providendi, quiete et tranquillitate, plurimum cupiat sibi ac Canonicis Regularibus in eodem Ordine Permonstraten. expresse professis nunc et pro tempore ubivis existentibus, per Nos, et Sedem Apostolicam ex integro ut infra benigne indulgeri. Quare pro parte dicti Nicolai Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ejusdem Ordinis Praemonstraten. illiusque Canonicorum Regularium, qui nunc in eo expresse professi sunt, et imposterum etiam in eo professionem expresse emittent, indemnitati in praemissis opportune consulere de benignitate Apostolica dignaremur.

Indultum ex integro concedit. §. 4. Nos igitur, qui quarumcumque litium, et jurgiorum occasiones tollere sinceris desideramus affectibus, Nicolao praedicto, ac Canonicis Regularibus praedictis specialem gratiam facere volentes, eosdemque, et eorum

quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequ., harum serie absolventes et absolutos fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Nicolao, ac Canonicis Regularibus, qui nunc in eodem Ordine Praemonstratensi, ut praefertur, expresse professi sunt, et imposterum etiam in eo professionem emittent, ut ipsi ex nunc, et perpetuis futuris temporibus, absque ulla oppositione, et contradictione, quascumque Parochiales Ecclesias, etiam Saeculares, illarumque perpetuas Vicarias Clericis, seu Presbyteris Saecularibus conferri, et assignari solitas, si tamen eis, et eorum cuilibet canonice conferantur, aut ipsi eligantur, praesententur, vel alias assumantur ad illas, absque dispensatione Apostolica consequi, et in eis quavis auctoritate institui, illasque recipere, et quoad vixerint retinere libere, et licite possint, et valeant, Apostolica auctoritate praedicta, tenore earumdem praesentium, ex integro perpetuo concedimus, et indulgemus; ipsumque Nicolaum, nec non Canonicos Regulares dicti Ordinis Praemonstrat. nunc, et pro tempore existentes praedictos super praemissis a quibuscumque etiam Curiis Ecclesiasticis, seu earum Promotoribus Fiscalibus, vel Procuratoribus praedictis, quavis auctoritate, praetextu, colore, causa, vel ingenio molestari, inquietari, perturbari, aut impediri nullatenus umquam posse, sed Indulto per Nos concesso hujusmodi semper, et perpetuo pacifice frui, et gaudere.

Ejus perpetuum firmitas asseritur.

§. 5. Ac easdem praesentes nullo umquam tempore ex quocumque capite, aut quovis occasione vel causa de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quopiam alio quantumvis substantiali, et inexcogitato, ac specialem, et individuam mentionem, et expressionem requirente defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in Jus, vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque juris, vel facti, aut gratiae remedium impetrari, seu etiam motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine concesso, et impetrato quempiam uti, seu se juvare posse, neque illas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam per Nos, et Sedem praedictam sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis quomodolibet pro tempore factis, et faciendis, ac concessis et concedendis comprehendi, vel confundi, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per dictum Nicolaum modernum, ac pro tempore existentem Procuratorem Generalem, et eosdem Canonicos Regulares dicti Ordinis Praemonstraten. nunc, et pro tempore existentes quandocumque eligenda, concessas esse, et fore, easque, ac omnia, et singula praemissa semper, et perpetuo valida, et efficacia fore, et esse, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac Nicolao, et Canonicis Regularibus dicti Ordinis Praemonstraten. nunc, et pro tempore existentibus praedictis, quorum favorem eadem praemissa respective concernunt, plenissime suffragari.

Decreta et Derogationes.

§. 6. Sicque, et non alias, per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, dictaeque Sedis Nuncios judicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus. Non obstantibus quibusvis etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibus, Universalibusque Conciliis, editis vel edendis, Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictique Ordinis Praemonstraten., etiam Juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis, quibusvis Personis etiam speciali nota dignis, et necessario exprimendis, in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, confirmatis, et innovatis; Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales

idem importates mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, eisdem praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo roboro permansuris, latissime, et plenissime hac vice dumtaxat ad praemissorum validissimum effectum specialiter et expresso harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio. §. 7. Volumus autem, quod earumdem praesentium transumptis, etiam typis impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique in Judicio, et extra illud adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, concessionis, indulti, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 1. Sept. 1750. Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCL. Kalendis Septembris, Pontificatus Nostri Anno XI.

Loco ✠ Plumbi.

Expedita in Cancellaria Apostolica.

XXXII. INDULTUM CELEBRANDI

Missam in Altari Papali Basilicae S. Mariae Majoris die 30. Septembris anni 1750. post peractam a Pontifice ejusdem Altaris consecrationem.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Venerabili Fratri Nostro Antonio Xaverio Episcopo Praenestino S. R. E. Cardinali de Gentilibus nuncupato, salutem et Apostolicam Benedictionem.

Magnitudo tuae devotionis, quam ad Nos et Romanam Ecclesiam geris, facit, ut ea, quae ad ipsius tuae devotionis augmentum cedere possunt, quantum Nobis cum Domino licet, favorabiliter concedamus. Ut igitur Tu in die Festo S. Hieronymi Confessoris, et Ecclesiae Doctoris, postquam Nos in Liberiana Basilica a Sancto Sixto Papa III. Praedecessore Nostro dedicata, Altare Papale in ea olim a Sancto Paschale Papa I. erectum, et consecratum, et successive a Clem. Papa III. novo superposito lapide, denuo pariter consecratum, nuper vero penitus dirutum, et a Nobis magnificentius restitutum, apposita prophyretica Urna in qua condita sunt Corpora SS. Martyrum Simplicii, Faustini, et Beatricis, una cum argentea Capsula cum ossibus unius humani Corporis, sed sine nomine, prout reperta ibidem fuerat, solemni ritu, in honorem Beatissimae Virginis Mariae, inclusis in ejusdem Altaris Mensa Reliquiis Sanctorum Stephani Protomartyris, et Laurentii Martyris, consecraverimus; habita prius allocutione coram adstantibus plerisque Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus, et Episcopis, ac enunciatae Basilicae Canonicis, inter quos ante Cardinalatus Dignitatem et Tu cooptatus fuisti, magnaque Populi frequentia, in praefato Papali Altari juxta Romani Pontificalis dispositionem, tanquam Nobis specialiter, loco Dilecti Filii Nostri Hieronymi S. Angeli in Foro Piscium Diaconi Cardinalis Columnae nuncupati praefatae Liberianae Basilicae Archipresbyteri, Delegatus, Missam celebrare possis, Fraternitati Tuae, pro hac vice dumtaxat, ipsa die, Missam ibidem, etiam in praesentia Nostra, celebrandi. Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, ac statutis, et consuetudinibus dictae Basilicae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, caeterisque contrariis nequaquam obstantibus, Apostolica auctoritate, tenore praesentium, de gratia speciali, licentiam concedimus et indulgemus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae concessionis, et Indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo se- Dat. die 17. Sept. 1750.

ptingentesimo quinquagesimo, decimo quinto Kalendas Octobris Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

D. Card. Passionens.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

L. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Allocutionem a Pontifice habitam ante Altaris Consecrationem, vide in Appendice.

XXXIII. STATUITUR METHODUS

Servanda in Congregationibus Capitolinis super Causis Criminalibus Locorum Feudalium Populi Romani.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu Proprio.

Providentia alias a Pontifice capta super legali regesto Resolutionum Conservatorum Urbis, et super auctoritate Literarum, quae ab ipsis mutuantur.

Benchè altre volte con Nostro special Rescritto firmato dal Nostro Uditore li 26. Novembre 1744. siasi in qualche parte provveduto alla buona Amministrazione della Giustizia nelle Cause de i Vassalli del Nostro Popolo Romano, ordinando, che tutte le Risoluzioni, che si fossero prese dalli Conservatori pro tempore della Nostra Città di Roma circa le Materie Criminali appartenenti alli quattro Luoghi di Magliano, Core, Vitorchiano, e Barbarano, si dovessero non solamente scrivere dal Fiscale di Campidoglio negli stessi Processi Originali, che si trasmettono dalli Governatori o Pretori di essi Luoghi, ma registrare ancora in un Libro a parte ben compatto, o rubricellato, da custodirsi, o conservarsi negli Atti Criminali di essi Conservatori; e che in oltre le Lettere da spedirsi per la esecuzione di dette Risoluzioni, si dovessero bensì comporre, o minutare dal suddetto Fiscale, ma però non dovessero firmarsi, o sottoscriversi, che da i soli Conservatori.

Novae ordinationes pro recta methodo Congregationum Criminalium.

§. 1. Volendo tuttavia in oggi provvedere con maggior pienezza, che la Giurisdizione sopra detti Luoghi, o Vassalli, quale, secondo la disposizione degli Statuti di Roma, appartiene a' soli Conservatori, non venga turbata, o preoccupata da altri, come non rare volte è avvenuto in passato, in pregiudizio di detto Nostro Magistrato, e de' medesimi Vassalli; perciò di Nostro Motu Proprio, certa scienza, e Pienezza della Nostra Suprema Potestà, avendo qui per espresso, e di parola inserto l'intero tenore de i suddetti Statuti, e Riformanze di Roma, e di qualunque Costituzione Rescritto, Breve, o Moto proprio, si Nostro, che de' Romani Pontefici Nostri Predecessori, e di ogni altra cosa, della quale fosse bisogno per la validità ed esecuzione del presente fare qualunque sia, anche speciale, e specialissima menzione.

I. Vogliamo in primo luogo, ed ordiniamo, che dalli tre Conservatori, e Priore de' Capi Rioni pro tempore si debba tenere due volte almeno in ciascun Mese dopo la Congregazione Economica, oppure nel primo giorno susseguente non impedito, la Congregazione Criminale per li suddetti Luoghi, e Vassalli del Popolo Romano.

II. Che a questa Congregazione Criminale debbano intervenire il Fiscale, pro tempore di Campidoglio, e suo Sostituto Fiscale il Segretario, ed un Professoro Criminale, da eleggersi, e rimuoversi ad arbitrio di essi Conservatori.

III. Che in essa Congregazione debbano leggersi dal Segretario li Ricordi, e Suppliche de' Vassalli, e parimente le Rappresentanze, le Lettere, e le Risposte de' Governatori Locali.

IV. Che similmente debba leggersi da esso Segretario qualunque altra Supplica, Ricorso, o Memoriale presentato nella Nostra Consulta, o nella Nostra Congregazione del Buon Governo, benchè sieno rimessi al Fiscale, o per informazione, o con altra qualsisia forma di Rescritto; come pure qualunque Ordine, o Lettera spedita da una, o l'altra di dette Congregazioni.

V. Che da essa Congregazione Criminale debbano prendersi quelle Risoluzioni, e farsi quei Decreti, o Rescritti, che converranno per giustizia, non solo per ultimazione, e final decisione di ciascuna Causa Criminale, ma anche per la retta tessitura, e per la legittima costruzione, et ordinatoria de' Processi.

VI. Che tutte le Risoluzioni, che si prenderanno, e tutti i Decreti, che si faranno, debbano immediatamente registrarsi dal suddetto Segretario in detto Libro particolare già da Noi ordinato con detto Nostro Rescritto delli 26. Novembre 1744. e volta per volta firmarsi, e sottoscriversi in esso Libro dalli Conservatori, e dal Fiscale.

VII. Che tutte le Lettere, che si spediranno alli Governatori, o Magistrati Locali, o in sequela di dette Risoluzioni, o Decreti, o in esecuzione degli Ordini della Consulta, o Buon Governo, anche per semplice informazione, debbano minutarsi, e comporsi dal Fiscale, ma scritte che sieno, debbano firmarsi, e sottoscriversi da i soli Conservatori, e senza la firma, e sottoscrizione di essi, non abbiano forza, o vigore alcuno.

VIII. E se mai seguisse qualche accidente, che ricercasse pronto, e subito provvedimento di modo, che non potesse aspettarsi il giorno della prossima Congregazione, che in tal caso, l' ordine, e provvedimento conveniente possa darsi dal più Anziano de' Conservatori, che si troverà in Roma, con Lettera da lui sottoscritta, ma però minutata, come sopra, dal Fiscale, e con il peso si all' uno, che altro di riferire il tutto nella prima Congregazione, affinchè venendo da questa approvata la Risoluzione presa da detto più Anziano, si faccia immediatamente registrare, e sottoscrivere, come sopra, nel detto Libro particolare; e non essendo approvata, debba correggersi, e mutarsi, secondo la pluralità de' Voti.

IX. Che in questa Congregazione Criminale, così da Noi nuovamente istituita per il buon regolamento degli ennunciati quattro Luoghi del Popolo Romano, li soli tre Conservatori pro tempore abbiano, e debbano avere il Voto decisivo; ed all' incontro il Priore de' Capi Rioni, il Fiscale, e sun Sostituto Fiscale, ed il Professore Criminale, che sarà assunto da detti Conservatori, non abbiano, nè debbano avere, che il solo, e semplice Voto consultivo.

X. E finalmente, che una copia della presente Cedola di Nostro Moto Proprio debba tenersi perpetuamente affissa, non solo nell' Offizio del Notaro Criminale di essi Conservatori in Campidoglio, ma ancora nelle Cancellarie di detti quattro Luoghi, affinchè non possa da veruno allegarsene ignoranza.

Procuratori Fisci et Camerae Capitolinae inhibentur quibuscumque judicantibus et decernendi facultas.

§. 2. E perchè è giunto a Nostra Notizia, che il più volte nominato Fiscale, benchè ordinato, e costituito dallo Statuto di Roma per mero, e semplice Procuratore del Fisco, e della Camera Capitolina, e perciò anche ammesso alla partecipazione delle pene, siasi nondimeno fatto lecito di assumere alcune volte le parti, e figura di Giudice; perciò ordiniamo, e comandiamo, tanto al moderno, quanto agli altri Fiscali, che saranno pro tempore, che non ardiscano per l' avvenire di fare alcun Decreto, ancorchè interlocutorio, o proferire alcuna Sentenza, o dare alcuna citazione, eziandio sotto il titolo e nome alternativo de i Conservatori, o del Fiscale, in Causa veruna Civile, criminale, o mista, che, secondo la forma del prelodato Statuto, in qualunque modo appartenga al Foro di essi Conservatori, sotto pena della Nostra indignazione; nella quale vogliamo ancora che cada ipso facto il Notaro, se mai ardisse di ricevere negli Atti suoi, e molto più, se ardisse di leggere avanti il Fiscale somiglianti citazioni, essendo così mente, e volontà Nostra espressa.

Clausulae et derogationes opportunae.

§. 3. Volendo, e decretando, che il presente Nostro Moto proprio colla semplice Nostra sottoscrizione vaglia, ed abbia il suo pieno effetto, vigore, ed esecuzione, benchè non si registri in Camera, a tenore della Bolla di Pio Quarto Nostro Predecessore *de Registrandis*, bastandoci, che sia registrato nel solito Libro del Campidoglio dallo Scrittore del Nostro Popolo Romano, nè contro di esso possa mai da alcuno darsi di surrezione, orrezione, eccesso, o difetto della Nostra volontà, e così, e non altrimente debba giudicarsi, e definirsi da qualsivoglia Giudice, tanto Ordinario, che Delegato, dalla Congregazione da Noi deputata sopra gl' interessi della Nostra Camera Capitolina, e da qualunque altro si sia Giudice di qualsivoglia preeminenza, dal Reverendissimo Nostro Cardinal Camerlengo, e da qualsivoglia altro Tribunale, benchè Collegiale, e che fosse necessario da esprimersi, togliendo Noi a loro, ed a ciascuno di essi particolarmente con la Nostra Suprema Potestà, ogni e qualunque facoltà di poter giudicare, ed interpretare il contrario di quanto si dispone nel presente Nostro Moto proprio. Non ostante la regola della Nostra Cancellaria *de jure quaesito non tollendo*, e qualsisiano altre Costituzioni, ed Ordinazioni Apostoliche Nostre, o de' Som-

mi Pontefici Nostri Predecessori, la detta Bolla di Pio IV. *de Registrandis*, o qualsisiano Statuti, Regole, Usi, Stili, e Consuetudini, e qualunque si siano altre cose, che facessero, o in qualunque modo potessero fare in contrario; delle quali cose tutte, benchè contenessero derogatorie di derogatorie, e fossero degne di speciale, ed individua menzione, avendo il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, a tutte, e singole le suddette cose, per questa volta solamente, e per l'effetto suddetto pienamente, ed ampliamente deroghiamo.

Dat. die 5. Dec. 1750.

Dato dal Nostro Palazzo Apostolico del Quirinale, questo dì 5. Dec. 1750.

BENEDICTUS PP. XIV.

XXXIV

DE JUBILÆI EXTENSIONE

Ad Universum Catholicum Orbem.

Epistola Encyclica ad omnes Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos, aliosque Locorum Ordinarios, gratiam et communionem Sedis Apostolicae habentes.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Jubilæum in Urbe recto ordine, et magna Fidelium frequentia ac pietate celebratum.

Celebrationem Magni Jubilæi in hac Alma Urbe, Domino adjuvante, complevimus, clausa per Nos ipsos juxta antiquam consuetudinem Porta Sancta Basilicae Principis Apostolorum in Vaticano, quam ipsi quoque initio Anni Sancti solenni ritu aperuimus; quemadmodum aliarum Basilicarum Portae, nimirum Sancti Pauli Via Ostiensi, Sancti Joannis in Laterano, et Sanctae Mariae Majoris, de mandato nostro, per S. R. E. Cardinales Legatos ad id per Nos deputatos, apertae, et clausae fuerunt. Multae vero, justaeque sunt Nobis causae, cur et Nobiscum animo laetemur, et maximas Omnipotenti Deo bonorum omnium datori gratias rependamus, dum quae hac occasione in votis habuimus, impleta, quaeque fieri mandavimus, diligentissime perfecta fuerunt. Jussimus opportuno tempore Vias per universam Ditionem nostram peregre advenientium commodo sterni, et complanari, idque accurate ac in tempore peractum fuit. Mandavimus rerum omnium, quae ad victum pertinent, magnam copiam, tum in conctis Ditionis praedictae locis, tum maxime in Urbe comparari, quo scilicet ii, qui pro Jubilaei assecutione iter facerent, quoscque propterea in Urbe commorari oporteret, necessaria quaeque suis usibus invenirent pro justo pretio; contra quam evenire solet, ubi pro frequentia hominum extra ordinem confluentium, opportuna cibaria ante coacta non fuerint; et hoc etiam mandatum Nostrum diligenter curatum fuit. Cum autem anno superiore, antequam Jubilaeum aperiretur, omnibus, ad quos pertinebat, studiose commendatum per Nos fuerit, ut Ecclesiae Urbis restaurarentur, earumque nitori, atque ornatui, quantum fieri posset, ac Divini cultus ratio posceret, consuleretur; non satis explicare possumus, quam cumulate Nobis hac in parte satisfactum fuerit, quantaque animi nostri laetitia decorem Domus Dei undique fulgere conspexerimus. Jam vero invitationi nostrae, qua universos Christifideles ubique Terrarum constitutos, ad veneranda Sanctorum Apostolorum limina, et lucrandum Indulgentiae Thesaurum excitavimus, incredibilis respondit confluentium multitudo, qui hinc advenerunt ex remotissimis etiam Regionibus, ex Armenia, Syria, Ægypto, aliisque; ita ut longe superarit hominum concursum, qui pluribus aliis Jubilaei Anni fuisse memoratur, quemque Nos ipsi duobus proxime praecedentibus hujusmodi annis in Urbe vidimus. Ut autem peregrinantes non solum in Terris Dominio Nostro subjectis, sed etiam in aliorum Principum, et Rerumpublicarum Ditionibus, benigne susciperentur, atque ita exciperentur, ut renovata dici possent antiqua charitatis exempla, ob quae Peregrinationes ad sacra Apostolorum limina ad hunc diem adeo celebrantur, quum Nos hortationes Nostras quaquaversum praemittere non omiserimus, nihil Nobis hac etiam in re desiderandum superfuit. Praeterea Venerabiles Fratres omnium Ecclesiarum Antistites per Apostolica scripta hortati fuimus, ut Fideles eorum regimini subjectos, qui Romanum iter ea occasione susciperent, sedulo instructos esse curarent, tum de sacri Jubilaei natura, et utilitate, tum de recta illius assequenda ratione; hoc autem ab ipsis studiose impletum fuisse, ex eo cognoscere licuit, quod nunquam alias Sanctarum Basilicarum

visitationes tam magna frequentia, tamque perspicuis devotionis ac pietatis argumentis, quemadmodum elapso anno, peractas fuisse perhibetur: Porro innumeri fere Fideles, ut ex Poenitentiariorum relatione accepimus, generalibus peccatorum confessionibus, cum magna sinceraeque poenitentiae et compunctionis significatione, animas suas expiare studuerunt; alii autem magno numero, haeresi, quam profitebantur, rite et ex animo ejurata, ad Sanctae Catholicae Romanae Ecclesiae gremium feliciter redierunt.

Piorum operum exempla in ipsa Urbe conspecta.

§. 1. Neque vero Romana pietas externorum pietate remissior apparuit. Cum enim et approquinquante Anno Sancto, et eo etiam vertente, sacras Missiones in Plateis, et Ecclesiis Urbis fieri jusserimus, incredibile est, quam magno concursu, et quam pia affectione Populus Romanus ad Praedicationem Verbi Dei animum intenderit. Atque hinc potissimum praeclara illa prodierunt poenitentiae, et religionis exempla, quae omnium ordinum Cives in peragendis piis Anni Sancti exercitationibus certatim ediderunt. Sane illi, quos, tanquam lucernas super candelabrum positas, majori bonorum operum luce splendere decebat, ita vobis Nostris, et expectationi responderunt, ut maximam ex eorum pietate consolationem, plenumque gaudium Nos percepisse gloriemur. Etenim, Venerabiles Fratres, Nostros Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, ac Episcopos, et Curiae nostrae Praesules, aliosque Urbis Proceres, ac Nobiles utriusque sexus, tum sacris Missionum praedictarum exercitiis assidue adstantes oculis nostris conspeximus; tum toto Anni Sancti decursu partim vidimus, partim audivimus, praescriptas Ecclesiarum Visitationes devote peragere, Peregrinorum Mensis humiliter ministrare, eorum pedes in publicis Hospitiis abluere, eosdemque interim non minus verbo, quam exemplo docere; publicis Ecclesiae Functionibus assidue interesse; pauperum indigentias largis eleemosynis sublevare; sustentaro suis facultatibus Locorum Piorum impensam, cui aliter pares esse non potuissent hujusmodi Locorum census, dum minus suum esse reputant, infinitae Peregrinorum multitudini domicilium, cubilia, mensas, munifica liberalitate praebere. Quae omnia quum in conspectu totius fere Catholici Orbis peracta fuerint, conticescere sane cogent homines impudentissimos, qui ab Ecclesiae communione alieni, calumniari ausi sunt, Jubilaei in Urbe celebrationem nil aliud, quam scandalorum cumulum, et ad pecunias colligendas inventum, dici debere.

Pontifex opportune consulit personis legitime impeditis, ne ad Urbem accederent, durante Anno Sancto.

§. 2. Jam vero sub ipsum Anni Sancti initium, Nos Praedecessorum Nostrorum exemplis inhaerentes, edita Constitutione, quae incipit: *Paterna charitas* (*vide supra num. XXIII. pag.* 195.), non modo Monialibus, Anachoretis, Eremitis, atque in carcere, seu in captivitate detentis, sed etiam iis, qui propter corporis infirmitatem ad Urbem accedere prohiberentur, concessimus, ut Sacra Indulgentia, aliisque favoribus universali Jubilaeo adnexis, extra Urbem compotes fieri possent, subrogatis in locum Visitationum Basilicarum ipsius Urbis, piis aliis operibus, eorum Praesulum, et Superiorum prudenti arbitrio praescribendis. Quod vero spectat ad eos, quibus neque Clausurae lex, neque corporis infirmitas impedimento esset ad Romanum iter suscipiendum, non una fuisse dignoscitur Apostolicae Sedis disciplina, in concedenda nimirum illis, aut deneganda facultate consequendi extra Urbem, Anno Sancto labente, Indulgentiam, aliosque favores Jubilaeo adnexos; etiamsi ageretur de sublimioribus Personis, quarum par est peculiarem rationem haberi. Sane de Praedecessore Nostro Clemente Papa VI. legitur, quod ad concedendam Hugoni Regi Cypri Indulgentiam Anni Sancti, qui tum Romae celebrabatur, adduci non potuit, quamvis ille ardenter eam expeteret, sequeabitinere Romam versus incundo publicis quibusdam necessariis negotiis impeditum assereret: *Licet enim* (inquit) *alii plures Principes, sicut Tu, etiam id devote petierint, Venerabiles Fratres Nostri attendentes, quod Indulgentia ipsa, sicut pro ipsarum animarum salute, sic pro honore Sanctorum ac veneratione concessa est, consentire quod daretur ulicui, nisi easdem Basilicas et Ecclesias visitarint, nullatenus voluerunt.* Contra vero alter Praedecessor Noster Bonifacius Papa IX. Anni Sancti tempore concessit piis et Catholicis Principibus, Richardo Angliae, et Joanni Lusitaniae Regibus, ut Jubilaei Indulgentiam extra Urbem assequi possent, facta eorum Confessariis facultate praescribendis ipsis alia opera pia, quae loco itineris ad Urbem, et visitationis Basilicarum ipsius Urbis, implere deberent. Invenimus etiam Sixtum Papam IV. Nostrum similiter Praedecessorem, dum Jubilaeum Ro-

mae celebraret, indulsisse Regi, et Reginae Castellae, ac Legionis, eorumque Consanguineis, Ducibus, et Baronibus, ut etiamsi Romam ad Sacras Basilicas invisendas non accederent, aliis quibusdam piis operibus adimpletis, Jubilaei Indulgentiam consequi valerent. Neque dissimiles sunt concessiones, quas a Praedecessore quoque Nostro Julio Papa III. Annum Sanctum pariter celebrante, favore Caroli V. Romanorum Imperatoris, ejusque Filii Philippi tunc Hispaniarum Principis nuncupati, aliorumque Principum, prodiisse cognovimus. Itaque Nos horum Pontificum proxime memoratorum vestigiis insistentes, minime recusavimus, postulantibus Charissimis in Christo Filiis Nostris Catholicis Regibus, aliisque Principibus, qui non valetudinis, aut aetatis vitio, sed aliis publicis de causis impediti essent, quo minus Romam accederent, indulgere, ut per alia pia et salutaria opera, in locum hujusmodi itineris, et accessus, ipsis opportune praescripta, ad consequendam, etiam Anno Sancto vertente, sacri Jubilaei Indulgentiam, sese disponere possent.

Elapso Anno Sancto, non recusarunt Romani Pontifices Jubilaeum ad pleraque loca extra Urbem extendere.

§. 3. Quemadmodum vero in hujusmodi Indultorum concessione, ut ex hucusque dictis apparet, Nos a Praedecessorum Nostrorum usu et disciplina minime recessimus, atque etiam in hujusmodi disciplinae varietate nihilominus magisque benignam partem eligimus; ita nunc eandem agendi rationem servare in animo habemus, dum, expleto Anni Sancti cursu, Jubilaei Indulgentiam atque favores ad alias Catholici Orbis partes, in omnium Christifidelium utilitatem, etiam eorum, qui dicto Anno Romam non accesserunt, extendere et ampliare intendimus. Porro laudatus Praedecessor Noster Sixtus PP. IV., quum advertisset Anno Jubilaei MCDLXXV. a se celebrato, propter bellorum suspiciones, et male tuta itinera, non magnum in Urbe fuisse confluentium numerum; ut animarum Christifidelium, dissitarum praecipue Nationum, saluti consuleret, statuit, et indulsit, ut qui sequenti anno, a Kalendis Maji usque ad ipsius anni finem, Bononiam se contulissent, ibique quatuor ab ipso Pontifice designatas Ecclesias visitassent, eandem Jubilaei Indulgentiam consequi possent, quae anno praecedenti Romam accedentibus concessa fuerat; quapropter miram Peregrinorum multitudinem ex omni Orbis parte Bononiam ea occasione confluxisse, memoriae proditum est. Alterius quoque supra memorati Pontificis Gregorii XIII. extant Apostolicae Literae, quibus post celebratum Anno MDLXXV. in Urbe Jubilaeum, ad preces S. Caroli Borromaei tunc Archiepiscopi Mediolanensis, idem Jubilaeum ad Civitatem et Populum Mediolanensem extendit, ejusdem Sanctissimi Praesulis arbitrio relinquens, ut ipsius Jubilaei lucrandi modum, et tempus, necnon Ecclesias, quae in eum finem visitari deberent, pro sua prudentia statueret; id quod ab eo cum magna populi aedificatione praestitum fuisse, Ecclesiae Mediolanensis Acta, et Scriptores de vita ejusdem S. Caroli agentes fuse testantur. Sed et praefatus Clemens VI., quem supra narravimus alienum fuisse a concedenda Jubilaei Indulgentia, durante Anno Sancto, his qui ad Urbem non accessissent, transacto Anno Sancto MCCCL., Fratribus Ordinis S. Augustini, qui in proxime sequenti Festo Pentecostes, pro celebrando sui Ordinis Capitulo Generali Basileae convenerant, eandem Indulgentiam concessit, quam singuli eorum praecedenti anno Romam venientes consequi potuissent. Similes quoque Jubilaei extensiones favore quarundam Personarum, sive Communitatum, post Annum Sanctum MCD. a Praedecessore Nostro Bonifacio Papa IX. concessae leguntur. De generalibus vero concessionibus, per quas, post Jubilaei celebrationem Romae peractam, ejusdem beneficia ad universum Catholicum Orbem extensa fuerunt, plura extant exempla a Praedecessoribus Nostris, Alexandro VI., Gregorio XIII., Clemente VIII., aliisque etiam a Nostra aetate minus remotis, Urbano VIII., Innocentio X., Clemente X., Nobis relicta.

Pontifex generalem extensionem concedere opportunum duxit.

§. 4. Quibus Nos permoti, similem generalem concessionem favore omnium Christifidelium ubique Terrarum existentium promulgaro decrevimus. Cum autem id, anteactis temporibus, hac ratione plerumque fieri consueverit, ut scilicet unicuique Episcopo pro hujusmodi extensione supplicanti, concederentur Apostolicae Literae in forma Brevis, quibus ad ipsius postulantis Civitatem atque Dioecesim dumtaxat extendebatur Jubilaeum Anni Sancti; cumque proinde facile eveniret, ut aliqui aut rerum imperiti, aut de hoc non cogitantes, hujusmodi Literarum expeditionem negligerent, quamvis illae omnibus, sine ullo prorsus sumptu, expediri consueverint, ideoque plures Civitates, atque Dioeceses, tanti

spiritualis beneficii experles remanerent; Nos quidem satius esse judicavimus, unica generali Constitutione, Indulgentiam Jubilaei universalis, cum aliis Privilegiis, atque favoribus in ipsa Constitutione indicatis, ad omnem, qua late patet, Ecclesiam extendere; quo et communis fiat omnibus rite expetentibus hujusmodi Thesauri acquirendi facultas, et Vobis, Venerabiles fratres, seu vestris in Urbe negotiorum gestoribus, nulla supersit cura pro peculiarium, quas supra diximus, Literarum expeditione.

Indicantur Literae, in quibus de omnibus, quae ad Jubilaeum pertinent, aliquid mandatum, aut definitum fuit.

§. 5. Plures sane Constitutiones, seu Literae Apostolicae a Nobis editae sunt, occasione Jubilaei Anni Sancti. Prima Constitutio, quae incipit: *Peregrinantes*, *(ut supra num.* XVII. *pag.* 108.), omnibus Catholicae Ecclesiae Filiis directa, Indictionem continet ipsius Universalis Jubilaei, elapso nuper Anno Sancto MDCCL. in Urbe celebrandi. In altera, cujus initium est: *Cum nos Nuper*, *(ut super num.* XVIII. *pag.* 113.) Praedecessorum Nostrorum morem sequuti, declaravimus, quae Indulgentiae, quaeque Facultates, eodem Anno Sancto, suspensae remanerent, et quae in suo vigore perseverarent. Deinde Epistolam Encyclicam direximus ad omnes Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos, cujus prima verba sunt: *Apostolica Constitutio*, *(ut supra num.* XIX. *pag.* 118.); atque in ea egimus de his, per quae unusquisque ad consequendam Sacri Jubilaei Indulgentiam se comparare deberet. Mox aliam edidimus Constitutionem, quae incipit: *Convocatis*, *(ut supra num.* XX. *pag.* 152) in qua distincte a Nobis expositae fuerunt Facultates, quas pro anni Sancti decursu concedere intendebamus, tum Poenitentiariis in Basilicis, et Ecclesiis Urbis constituendis, tum etiam Confessariis a S. R. E. Cardinale Nostro in Urbe Vicario deputandis: quo facto plures confusiones in hoc rerum genere alias exortae, in antecessum sublatae fuerant. Addita quoque ibidem sunt monita quaedam a praedictis omnibus pro recto usu Facultatum sibi concessarum observanda. Post haec, quum in evolvendis, non sine diuturno atque oneroso labore, Operibus Theologorum, qui *Morales* vocantur, innumeras deprehendissemus controversias, quae ab iis varie agitantur, tum circa usum Facultatum, quae Poenitentiariis in Urbe deputatis pro Anno Sancto concedantur; tum circa rationem et modum Indulgentiae consequendae; et quidem in earum tractatione advertissemus diversas omnino vias per hujusmodi Scriptores insisti; operae pretium duximus aliam Epistolam exarare, dictis Poenitentiariis per Urbem constitutis, et Confessariis a Cardinale Vicario deputatis inscriptam, quae Italico sermone prodiit, incipiens: *Fra le fatiche*, *(ut supra num.* XXI. *pag.* 160.), quaeque nunc forsan in Latinum conversa est. In ea ostendimus, plerasque difficultates, quae aliis temporibus excitatae fuerant, et praevisas a Nobis, et simul, per opportuna verba in Nostris Constitutionibus ad eum diem promulgatis appositas, resolutas fuisse; cumque ageretur de rebus a voluntate Nostra unice pendentibus, eam quidem aperte declarare non omisimus, omnesque dubitandi causas submovere, indictis etiam rationum momentis, quibus singula a Nobis statuta innitebantur. Illud quoque animo occurrit, quod etiam a Praedecessoribus Nostris provide cogitatum fuisse animadvertimus, complures fore, qui pro Jubilaeo assequendo, in ipsius Anni Sancti decursu, libenter ad Urbem venturi essent, nisi illis suscepti status ratio, aliudve inelectabile impedimentum, hanc peregrinationem prohiberet; cujusmodi sunt Moniales, Oblatae, aliaeque Virgines, ac Mulieres in Monasteriis, et Religiosis Domibus vitam degentes; item Anachoretae, Eremitae, Infirmi, senioque affecti, atque in carcere, seu in captivitate detenti: Quibus omnibus, ne piorum votorum fraudarentur effectu, opportune provisum a Nobis fuit per aliam Nostram superius citatam Constitutionem, cujus initium est: *Paterna charitas*, *(ut supra num.* XXIII. *pag.* 195.)

De novissima Constitutione super extensione Jubilaei edicta.

§. 6. Denique quum id solummodo superesset, ut nempe Jubilaeum Anni Sancti in Urbe nuper propositum, elapso jam Anno a Nativitate Domini MDCCL., quo supra diximus, indictum fuerat, ad reliquos omnes Christifideles, etiam qui ad Urbem praeterito Anno minime accessissent, nec de suarum Regionum finibus egressuri essent, ex Apostolicae liberalitatis abundantia extenderetur; Id nunc a Nobis praestitum est per Nostram Constitutionem superrime editam, quae incipit: *Benedictus Deus*, *(ut supra num. praecedenti pag.* 201.), cui etiam hanc Nostram Encyclicam Literam ad Vos, Venerabiles Fratres, directam adjungere opportunum judicavimus.

Quaenam in ipsa constituantur.

§. 7. In hac igitur Constitutione statuun-

tur opera injuncta, quae unusquisque pro Indulgentiae consecutione exequi debet; praefinitur tempus, intra quod hujusmodi opera sunt adimplenda; enunciantur Facultates, quae Confessariis tribuuntur, ad hoc ut Fideles peccata sua in sacramentali Confessione ipsis aperientes, a censuris, et ab omnibus peccatis et excessibus, quantumvis gravibus et enormibus, etiam Locorum Ordinariis, aut Sedi Apostolicae reservatis, in foro conscientiae absolvere possint. Ordinariorum arbitrio et prudentiae permittitur, pro personis suarum Dioecesum, quae ab exequendis injunctis operibus impeditae fuerint, et ex aliis justis causis, opportunas eorum commutationes, aut reductiones concedere.

Quomodo ex Praecedentibus Constitutionibus tolli possint quaestiones foran excitandae.

§. 8. Denique id Nobis curae fuit, ut dum eamdem Jubilaei gratiam, quae Christifidelibus in Urbe praesentibus praeterito Anno concessa fuerat, pro aliquibus inountis Anni mensibus, qui in Bulla indicantur, ad universum Catholicum Orbem extendimus, maximam servaremus similitudinem, quantum rerum natura ferebat, tam in operum injunctorum praescriptione, quam in concessione Facultatum, quibus Confessarii uti poterunt; ita ut illa quidem, quae dicta fuerunt in praefata Epistola Encyclica, quae incipit: *Apostolica Constitutio*, de sacramentalis Confessionis et Communionis necessitate, deque dispositionibus, quae ad ea Sacramenta digne ac fructuose percipienda afferri debent; item ea, quae leguntur in Bulla incipiente: *Convocatis*, et in alia Epistola, cujus initium est: *Fra le fatiche*, circa modum visitandi Ecclesias, et circa preces in hujusmodi visitationibus Deo offerendas pro Jubilaei tunc Romae indicti acquisitione, eadem omnia in praesenti eiusdem Jubilaei extensione locum habere censenda sint. Cum vero Facultates, quae Poenitentiariis pro Anno Sancto Romae deputatis indulgeri solent, nunquam generaliter concedi consueverint, etiam Jubilaei tempore, Confessariis extra Urbem constitutis; in hac sane Constitutione, quae incipit: *Benedictus Deus*, Confessariis extra Urbem concessao sunt ampliores illae Facultates, quas propositi finis ratio expetere visa est, et Apostolicae Sedis consuetudo tulit. In quarum tamen intelligentia et usu, si quod ullibi dubium oriri contingat, consuli poterunt eaedem Literae Nostrae: *Convocatis*, aliaeque Italicae: *Fra le fatiche*; in quibus omnia ad hujusmodi dubiorum solutionem facientia reperientur. Licet enim in hac Bulla: *Benedictus Deus*, non omnia repetita sint, quantum ad Facultates pertinet, quaecumque in duabus praedictis Literis continentur; nihil tamen in hac novissima Constitutione continetur, de quo in eisdem Literis sermo habitus non fuerit.

De Confessorio vigore hujus Jubilaei eligendo.

§. 9. Porro in pluries memorata Constitutione: *Convocatis*, data fuerat Poenitentiariis per Ecclesias Urbis constitutis Facultas absolvendi etiam Regulares ex iis Ordinibus, in quibus viget prohibitio, ne aliis, quam proprii Ordinis Sacerdotibus approbatis, peccata sua confiteantur. In alia autem Constitutione: *Paterna charitas*, per quam Indultum fuit Monialibus, Oblatis, Tertiariis, Anachoretis, aliisque impeditis, ut Jubilaeum, ipso etiam Anno Sancto, extra Urbem consequi possent; praedictis Monialibus, earumque Novitiis facultatem concessimus eligendi sibi, ad Sacramentalem Confessionem pro dicti Jubilaei consecutione peragendam, Presbyteros Confessarios quoscumque, sive Saeculares, sive Regulares, sed tamen *a Locorum Ordinariis ad audiendas Monialium Confessiones approbatos*; reliquis autem Oblatis, Tertiariis, aliisque Mulieribus in Monasteriis, seu in Religiosis et Piis Domibus vitam degentibus, necnon Carceratis, caeterisque impeditis personis, tam Laicis, quam Ecclesiasticis, Saecularibus, aut quorumcumque Ordinum Regularibus, etiam specifica mentione et expressione dignis, indulsimus, ut ad eumdem effectum sibi eligere possent quemcumque Confessarium Saecularem, aut cujuslibet etiam diversi Ordinis Regularem, qui tamen approbatus esset ad audiendas personarum saecularium Confessiones ab Ordinariis, *in quorum Civitatibus, Dioecesibus, et Territoriis, Confessiones hujusmodi excipiendae essent*. Id etiam confirmatum voluimus in hac recenti Constitutione, per quam Jubilaeum Anni Sancti ad alias Catholici Orbis partes extendimus, ut videre licet in §. *Insuper*, ubi Monialibus, earumque Novitiis facultas indulgetur eligendi *Confessarium quemcumque, ad excipiendas Monialium Confessiones, ab actuali Ordinario loci, in quo earum Monasteria constituta sunt, approbatum*; aliis vero Christifidelibus tam Laicis, quam Ecclesiasticis Saecularibus, vel cujuscumque Ordinis, Congregationis, et Instituti, etiam specialiter nominandi, Regularibus,

permittitur, ut ad supradictum effectum eligere possint *quemcumque Presbyterum Confessarium, tam Saecularem, quam cujuscis etiam diversi Ordinis et Instituti Regularem, ab actualibus pariter Ordinariis, in quorum Civitatibus, Dioecesibus, et Territoriis, Confessiones hujusmodi excipiendae erunt, ad personarum saecularium Confessiones audiendas approbatum:* Deinde vero in §. *Praesentes*, contrariis quibuscumque Legibus, Constitutionibus, et Consuetudinibus derogatur, ac nominatim iis, quibus vetitum sit, ne quorundam Ordinum Regulares extra proprium Ordinem sacramentaliter confiteri possint.

Opiniones circa Confessarii electionem alias reprobatis locus relictus non est.

§. 10. Eruditioni autem vestrae, venerabiles Fratres, ignotae non erunt innumerae controversiae, quae inter Morales Theologos agitantur, tum circa Confessarium, quem quilibet eligere potest Jubilaei tempore, ubi hujusmodi electio permittitur in Literis, quibus Jubilaeum ipsum conceditur; tum etiam circa Ordinarium Loci, cujus approbatio necessaria est, ut aliquis in Confessarium tunc eligi valeat. Aliqui enim putarunt eligi posse Confessarium, etiam qui ab Ordinario Poenitentis dumtaxat ad audiendas Confessiones approbatus fuerit. Alii non dubitarunt asserere, Apostolica adesse Privilegia quibusdam Personis concessa, quorum vigore Privilegiati hujusmodi, dummodo semel approbati fuerint ab aliquo Ordinario Praesule, licet non Ordinario illius Loci, in quo Confessiones excipiendae sunt, nihilominus ubique in Confessarios eligi possint. Alii subtilius disputantes, dixerunt, derivandam quidem esse approbationem ab Ordinario Loci, in quo Confessiones excipiuntur; sed sufficere illam, quam Sacerdos aliquando habuerit ab eo Praesule, qui Ordinariam jurisdictionem in hujusmodi loco obtinuerit; licet non amplius idem ei loco praesit, vel quia morte sublatus fuerit, vel quia ad alterius Ecclesiae regimen, auctoritate Apostolica, translatus sit. Hujusmodi ratiocinationum commenta ad varias hujus S. R. E. Cardinalium Congregationes non semel delata, saepe etiam reprobata fuerunt; nec omiserunt ipsi Romani Pontifices in suis Apostolicis Constitutionibus, eadem contrariis Decretis configere, ut videre est in Bulla rec. mem. Praedecessoris Nostri Clementis Papae IX., quae incipit: *Superna*, et in alia fel. record. Innocentii Papae XIII. incipiente: *Apostolici Ministerii*, necnon in Nostra, cujus initium est: *Apostolica Indulta*, in Bullario Nostro impressa *Tom. I. num. C.* Et quidem in dictis Praedecessorum Constitutionibus apposita fuit derogatio contrariis quibuscumque Privilegiis, licet post Tridentinum Concilium forsan concessis; in Nostra vero hujusmodi derogatio extensa fuit ad alia quaelibet Privilegia, etiam a dictis Praedecessoribus, et a Nobis ipsis ibidem non nominatim expressa. Quoniam vero in praemissis nulla mentio facta fuit de Universali Jubilaeo, de quo tunc minime agebatur; ne forte hujusmodi reprobatae sententiae iterum in medium proferrentur, hac occasione, qua forsan contendi posset, eas maxime congruere ampliori Ecclesiae liberalitati, qua, dum toto Terrarum Orbe ab ipsius Filiis celebratur universale Jubilaeum, nonnisi post vigiutiquinque Annos recurrens, Spirituales Thesauros aperit, et Poenitentibus largiter applicari desiderat; ideo in hac recenti Constitutione Nostra, quae incipit *Benedictus Deus*, ejusmodi verba inseruimus, per quae omnes contrariae, et reprobatae opiniones, etiam praesentis Jubilaei tempore exclusae remanent; quae quidem verba, occasione alterius Jubilaei sive universalis, sive particularis adhibita, eundem effectum similiter sunt habitura.

Quinam Confessarius hac occasione a Monialibus eligi possit.

§. 11. Cum autem Nos in hac novissima Constitutione agendo de Confessariis, quos Moniales, earumque Novitiae eligere poterunt facultatem eisdem concesserimus eligendi *Confessarium quemcumque ad excipiendas Monialium Confessiones ab actuali Ordinario Loci, in quo earum Monasteria constituta sunt, approbatum*, quae verba superius etiam in hisce Literis recitata fuerunt; quaesitum est ab aliquibus, an licet Monialibus hac occasione in Confessarium eligere ejusmodi presbyterum, quem Ordinarius, non quidem peculiariter pro earum Monasterio, sed pro aliquo alio approbaverit. Super quo Nos animadvertentes, quod si Monialibus necesse esset Confessarium pro earum dumtaxat Monasterio approbatum eligere, frustraneum fere remaneret Privilegium hoc tempore eisdem concessum; facile adducti sumus, ut declararemus, licere Monialibus, earumque Novitiis, in hoc praesenti Jubilaeo, ad effectum ejusdem Jubilaei consequendi, Confessarium eligere, ab actuali Ordinario Loci, etiam pro alio Monasterio, vel *pro Monialibus*

in genere approbatum, nec unquam ob demerita expresse reprobatum; quum Nos non magis ab opinionibus laxis, quam ab iis, quae nimium et intolerabilem rigorem inducunt, alienos Nos esse profiteamur.

Jubilaei celebratio per Dioeceses ita ob Episcopi procuranda, ut in solidum animarum fructum cedat.

§. 12. Et haec quidem Vobis, Venerabiles Fratres, hac nostra Encyclica Epistola exponere opportunum duximus. Reliqua vero a singulis vestruu, in propria cujusque Civitate, ac Dioecesi sunt peragenda. Curandum scilicet est ab unoquoque vestrum, assiduisque precibus, et hortationibus adnitendum, ut Populus regimini vestro commissus, ad peccata sua sincero corde, plenaque voluntate detestauda adducatur, ac per sacramentalem Confessionem rite ac pie peractam, ad consequendum Jubilaei fructum sese disponat. Sane si Indictio Jubilaei ita fiet per Dioeceses, ut nullis antea publicis precibus divinae opis auxilium exoretur, ut neque Pastoris voce, neque scripto ad poenitentiam Populus excitetur; si, praeviis opportunis institutionibus, Christiana plebs non edocebitur, qua ratione fructuosam peccatorum Confessionem peragere debeat, nec de Confessionis generalis utilitate, atque etiam certis in casibus de illius necessitate, admonebitur; si denique Sacerdotes Confessarii competentem animarum vulneribus medicinam afferre non satagent; valde veremur, quod sine lacrymis scribere aut cogitare non possumus, ne Jubilaei celebratio inani specie animos detineat, at nihil solidi fructus reipsa in Populis operetur. Nos equidem, dum pro certo confidimus, complures peccatores in iniquitatibus antea demersos, elapsi anni Sancti decursu, per infinitam Dei nostri misericordiam, e coeno emersisse, plurimosque Fideles Sacri Jubilaei fructum percepisse, hoc simul persuasum habemus, id maxime referendum esse Coelesti illi divinae lucis radio, quo permoti fuimus, tum ad excitandum singulorum Episcoporum zelum, ut in suis quique Dioecesibus eos, qui Romanum iter aggressuri erant, praedictis mediis ad Jubilaei perceptionem praepararent; tum etiam ad agendum in Urbe ea omnia, quae et anno praecedenti, et ipso Anno Sancto Jubilaei egimus, et per alios fieri curavimus, ut opportunis instructionibus, et admonitionibus ad veram poenitentiam disponerentur omnes, et ad eam peragendam excitarentur.

Exemplum S. Caroli Borromaei.

§. 13. Neque vero alicui vestrum, Venerabiles Fratres, in mentem veniat, satis jam muneri suo se fecisse, dum superiore anno publicas preces fieri curavit, atque institutiones, catecheses, et conciones habuit, seu haberi jussit, ad instructionem eorum, qui Romam ad Jubilaeum consequendum venturi erant; itaut minime necesse sit rursus ea omnia nunc peragere, quum ad ipsam Civitatem suam, atque Dioecesim, ejusdem Jubilaei beneficium extenditur. Non ita se gessit S. Carolus Borromaeus, Episcoporum exemplar, et splendidissimum lumen, qui quum antea Populum suum ad sacram peregrinationem ad Urbem susciuiendam sermonibus, instructionibus, et concionibus praeparasset, ac vehementer hortatus esset; cum etiam Romam ipse venisset, atque hic praeclara illa pietatis, et religionis exempla edidisset, quibus dumtaxat inspectis, multi peccatores ad poenitentiam statim conversi sunt; ad suam postmodum Ecclesiam reversus, obtentaque, ut supra diximus, a Gregorio Papa XIII. post Annum Sanctum, extensione Jubilaei pro sua Mediolanensi Dioecesi, minime contentus fuit his, quae pro disponendis subditis suis ad Romam iter susciuiendum, et ad Jubilaei fructum, per implementum operum injunctorum in Urbe, consequendum, praestiterat; sed, quum dictam extensionem publicaturus esset, eodem, quo antea, religionis zelo incensus, publicas denuo preces indixit, conciones ad Populum habuit, evulgavitque instructiones plenas doctrinae, ac pietatis, quae in Actis Ecclesiae Mediolanensis habentur; denique nihil eorum omisit, quaecumque utilia, aut necessaria putavit, ut Populum suum ad poenitentiam adduceret, eumque ad percipiendum Jubilaei fructum disponeret.

Magni sestimanda est Jubilaei consequendi opportunitas.

§. 14. Non levis momenti res nunc agitur, Venerabiles Fratres. Ecclesiae Thesaurus reseratur, Plenariae Indulgentiae assequendae via cunctis Fidelibus aperitur, simulque amplissimae remittendorum criminum Facultates Sacramenti Poenitentiae Ministris tribuuntur. Et quamvis haec beneficia, quae initio nonnisi centesimo quoque anno generaliter concedi solebant, modo post singulos vigintiquinque annos concedantur; longe tamen plures, ut fert humana conditio, erunt, quibus aetas non sufficiet, ut eorum compotes iterum fieri possint, quam qui post alios vigintiquinque annos adhuc superstites, ad ea consequenda aspirare valeant. Opera injuncta ejusmodi sunt, ut ne laxioribus quidem, et mollioribus, nimis aspera

et gravia videri possint; praesertim si cogitabunt, duobus circiter saeculis ante Pontificatum Bonifacii VIII., a quo Jubilaeum Anni Sancti formam accepit, Plenariam hujusmodi Indulgentiam obtinere cupientibus, injungi consuevisse, ut in Palaestinam, pro ea regione ab Infidelium manibus recuperanda pugnaturi sese conferrent: *Quicumque pro sola devotione, non pro honoris, vel pecuniae adeptione, ad liberandam Ecclesiam Dei Hierusalem profectus fuerit, iter illud pro omni poenitentia reputetur.* Verba sunt Praedecessoris Nostri Urbani Papae II. in Concilio Claromontano anno MXCVI. habito. Super quibus verbis Venerabilis Servus Dei, Joseph Maria Cardinalis Thomasius, quem in hac potissimum materia libenter citamus, quum olim eidem clarissimo Viro Collegae fuerimus in Officio Consultoris Congregationis Cardinalium Indulgentiis propositae, ita scriptum reliquit: *Hanc Plenariam Indulgentiam, in qua opus injunctum gravissimum erat sumptibus, incommodis, laboriosissimis itineribus, et imminentibus vitae periculis, ut potius videri possit commutatio poenitentiae, quam hujus absoluta relaxatio etc. hanc, inquam, Plenariam Indulgentiam pro Terra Sancta, alii postea Summi Pontifices semper confirmarunt. Nec alia mihi occurrit Indulgentia Plenaria usque ad exordium decimiquarti Saeculi, in quo Bonifacius VIII. illam elargitus est pro anno Jubilaei MCCC.:* Haec doctus ille, piusque Cardinalis in quodam Opusculo manuscripto, quod brevi forsan in lucem prodibit, inter alia ejus Opera, quorum accuratissima Editio hoc tempore adornatur.

§. 15. Haec omnia in mentem vobis revocare opportunum duximus, ut zelum vestrum excitaremus, ne quid intentatum relinquatis, quo adduci valeant Populi vestrae curae, fideique concrediti, ad sinceram poenitentiam, ad perfectam peccatorum Confessionem, veramque emendationem vitae, atque ita ad consequendam in Patriis Regionibus Plenariam Jubilaei Indulgentiam, licet elapso Anno ad Urbem quacumque de causa non accesserint, sese disponant. Huic denique Epistolae nimis jam in longum productae finem imponimus, rogantes vos et obsecrantes in Domino Jesu, ut saepe cogitetis, quem locum vobis dederit Coelestis Militiae Imperator in magna illa Legione, quam ipse ad exitirpandos de Mundo errores, universosque gloriae suae hostes debellandos, ad stabiliendum justitiae, et veritatis Regnum, et ad salvandas Animas, comparavit atque instruxit. Mementote, praeclaras semper ab hac Legione victorias, Dei Omnipotentis auxilio, reportatas fuisse quoties illius Duces, ac Milites constanti animo, ac strenua Ecclesiastici pectoris virtute dimicarunt. Galliarum quondam Regiones per unum Hilarium ab Arianorum contagione liberatae fuerunt. Eorumdem erroribus Hispaniae per annos prope trecentos miserandum in modum involutae, per Leandrum et Isidorum ex iis tandem emerserunt. Augustinus in Africa Manichaeorum, Donatistarum, Pelagianorum conatus repressit, ac fregit. Ambrosius Italiam pestifera Haeresum labe afflatam praeservavit. Athanasius, Basilius, Gregorius Catholicam Religionem in Ægypto, et in Oriente, unde Haeretici magno numero exorti universum Orbem corrumpere moliebantur, suis laboribus, periculis, scriptis conservarunt. Chrysostomus Graeciam, et Asiam a perfidiae sordibus repurgavit. Utque ad recentiora descendamus exempla, videte quanta praestiterit in Indiis Turribus, quanta in Regionibus Nostris Carolus Borromaeus, et Franciscus Salesius, quantum per eos, aliosque Sacerdotali virtute praeditos Viros, Catholicae Fidei puritas, Ecclesiasticae Disciplinae nitor, Christianaeque pietatis studia, incrementum acceperint. Horum intuentes exempla, sectamini virtutes, et Pastoralis solicitudinis zelum in vobis exprimite, oblatamque vobis occasionem, ad salvandas a perditione Animas, ad reformandos Populi mores, ad piorum operum consuetudines inducendas aptissimam, libenter arripite.

§. 16. Hoc credite, Venerabiles Fratres, magnam esse apud Christianos Populos vim Religionis Divinae, ardoremque pietatis in cordibus Fidelium Spiritus Sancti virtute diffusum, si Sacerdotum opera congruis foveatur alimentis, et opportunis temporibus excitetur, in magnas charitatis flammas erumpere. Id probe intellexerunt, Deo inspirante, plerique Catholici Reges, ac Principes, qui pia Subditorum suorum desideria animo complectentes, demissas Nobis preces pro hujus Jubilaei extensione ad Ditionum suarum Provincias exhiberi mandarunt. Quorum voluntati quum Nos, collaudata eorum eximia pietate, plenissimo affectu obsecundare non distulerimus, vestrum est, Venerabiles Fratres, eorum studiis simul,

Quum Deus in Ecclesia pie Episcopi praestari concesserit.

Pontifex Catholicorum Regum pia studia commendat et coadjuvari optat.

ac Nostris, Ecclesiaeque volis, operam vestram adjungere: et hoc potissimum tempore, dum pro eorumdem Christianorum Principum prosperitate et salute unusquisque vestrum publicas Ecclesiae vestrae preces Omnipotenti Deo offeretis, Gregis vestri sanctificationem, semper quidem curae vestrae concreditam, nunc autem peculiaribus quoque eorum solicitudinibus vobis commendatam, vestris praedicationibus, exemplis, laboribus promovere. Nos autem, in praeclari operis adjumentum, vobis, Venerabiles Fratres, Coelestis auxilii gratiam, Christianisque plebibus regimini vestro subjectis pacem Dei precamur; vobisque, et illis Apostolicam Benedictionem ex animo impertimur.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem, die prima Januarii MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno XI.

Die 1. Jan. 1751. Pont. Anno XI.

XXXV. CONFIRMATIONIS

Sacramentum Infirmis in Archi-Hospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe degentibus, conferri possit a Praeceptore, seu Commendatario in Episcopali dignitate constituto, vel, ipso, aut Priore mandante, ab alio quocumque Catholico Antistite, nullius alterius obtenta licentia.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Infantes in Hospitali S. Spiritus exposiți confirmari possunt a quocumque Cath. Antistite, de mandato Praeceptoris, seu Commendatarii; ex Indulto Nicolai PP. IV.

Exponi Nobis nuper fecit dilectus Filius Magister Octavius Bufalini Praeceptor, seu Commendatarius Archi-Hospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, quod alias fel. rec. Nicolaus PP. IV. Praedecessor Noster per quasdam suas sub Plumbo, Sexto Nonas Martii, Anno ejus Tertio, expeditas Literas concessit, et indulsit, ut Magister, seu Praeceptor, aut Commendatarius, ac Fratres, seu Canonici dicti Archi-Hospitalis pro tempore existentes, utriusque sexus Infantes in illo expositos, et pro tempore exponendos, de Sacro Fonte renatos, per quemcumque, quem maluerint, Catholicum Antistitem gratiam et communionem hujus Apostolicae Sanctae Sedis habentem, confirmari facere valerent, et alias prout in dictis Literis, quarum tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, uberius continetur.

Simile Indultum Pelitur pro Infirmis.

§. 1. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, interdum accidere soleat, ut inter tot Infirmos, qui ad memoratum Archi-Hospitale, ut ex eorum morbis, aliisve corporis infirmitatibus mederi possint, accedunt, aliquis magno cum vitae periculo inveniatur, qui in provecta etiam aetate constitutus sacra Confirmatione minime inauguratus existat, itaut illam, omni dilatione postposita, etiam intempestive conferre necesse sit, ac propterea dictus Magister Octavius Praeceptor, seu Commendatarius, ut hujusmodi necessitati consulere valeat, indultum praedictum favore infantium expositorum, sicut praemittitur, concessum, etiam ad Infirmos per Nos extendi plurimum desideret; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere, et ut infra, indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontifex annuit, ut de mandato Praeceptoris vel Prioris, nullius alterius obtenta licentia, confirmari possint a quocumque Cath. Antistite.

§. 2. Nos igitur ipsum Octavium Praeceptorem, seu Commendatarium specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a Jure, vel ab Homine quavis occasione, vel causa latis, quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Octavio moderno, nec non pro tempore existenti Praeceptori, seu Commendatario, vel Priori Archi-Hospitalis praedicti, ut ipsi, vel aliquis eorum, Infirmis ad illud pro tempore accedentibus, si sacra Confirmatione inauguratus non fuerint, illam, si necessitas id postulaverit, a quocumque, quem maluerint, Catholico Antistite gratiam et communionem Sedis praedictae habente, nulla etiam a quocumque obtenta licentia, Sacram Confirmationem conferri facere; si Praeceptorem vero, seu Commendatarium in Episcopali Dignitate constitutum esse contingat, illam per seipsum conferre, libere, et licite, possit, et valeat; respective facultatem, et auctoritatem, Apostolica auctoritate tenore praesentium concedimus, et indulgemus.

Vel ab ipso Praeceptore in Episcopali dignitate constituto.

§. 3. Decernentes, easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros

Circulus

effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 12. Jan. 1751. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Januarii MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno XI.

D. Card. Passionеus.

XXXVI.

DAMNATIO

Et prohibitio Libri, cui Titulus: *Lettres avec ces mots latins: Ne repugnate vestro bono etc. Senec. de constantia Sap. c.* 19, *a Londres* 1750. et Libelli inscripti: *La voix du Sage, et du Peuple. A Amsterdam chez le Sincere. MDCCL.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Liber et Libellus inter censuras in Congreg. S. Offic. examinati damnantur, et legi ac retineri prohibentur, sub poena excommunic. Pont. reservata.

Cum, sicut accepimus, in lucem prodierint Liber quidam Gallico Idiomate editus, cui titulus: *Lettres avec ces mots latins: Ne repugnate vestro bono etc. Senec. de constantia Sap. c.* 19. *a Londres* 1750. et Libellus inscriptus: *La voix du Sage, et du Peuple. A Amsterdam chez le Sincere. MDCCL.* et Venerabiles Fratres Nostri S. R. E. Cardinales in tota Republica Christiana contra haereticam pravitatem Generales Inquisitores a Sede Apostolica specialiter deputati, audita Libri, Libellique hujusmodi censura sibi relata, illos, tanquam continentes Doctrinam, ac propositiones respective falsas, erroneas, temerarias, scandalosas, Ecclesiasticis juribus injuriosas; de Schismate, ac de Haeresi suspectas, et alias a Sede praedicta damnatas, respective, prohibendos, et condemnandos esse censuerint; hinc est, quod Nos, creditum Nobis a Domino Pastoralis curae, et vigilantiae munus, quantum Nobis ex alto conceditur, salubriter exequi cupientes, de memoratorum Cardinalium consilio, ac etiam Motu Proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, supradictos Librum, et Libellum, ubicumque, et quocumque alio idiomate, seu quavis editione, aut versione huc usque impressos, aut in posterum, quod absit, imprimendos, tenore praesentium damnamus, et reprobamus, ac legi, et retineri prohibemus, ipsorumque Libri, ac Libelli impressionem, descriptionem, lectionem, retentionem, et usum, et omnibus singulis Christifidelibus, etiam specifica, et individua mentione, et expressione dignis, sub poena excommunicationis per contrafacientes ipso facto absque alia declaratione incurrenda, a qua nemo a quoquam, praeterquam a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, nisi in mortis articulo constitutus, absolutionis beneficium obtinere queat, omnino interdicimus: Volentes, et auctoritate Apostolica mandantes, ut quicumque Librum, Libellumque praedictos penes se habuerint, illos, statim atque praesentes Literae eis innotuerint, Locorum Ordinariis, vel Haereticae pravitatis Inquisitoribus tradere, atque consignare teneantur; hi vero exemplaria sibi sic tradita, illico flammis aboleri curent. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Ut autem eaedem praesentes Literae ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illarum ignorantiam allegare possit, volumus, et auctoritate praefata decernimus, illas ad Valvas Basilicae Principis Apostolorum, ac Cancellariae Apostolicae, nec non Curiae Generalis in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae de Urbe, per aliquem ex Cursoribus nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibidem affixa reliuqui; sic vero publicatas, omnes, et singulos, quos concernunt, perinde afficere, et arctare, ac si unicuique illorum personaliter notificatae, et intimatae fuissent; ipsarum autem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis eandem prorsus fidem tam in judicio, quam extra illud ubique locorum haberi, quae haberetur eisdem praesentibus, si exhibitae forent, vel ostensae.

Praesentium publicationis effectus, et exemplorum auctoritas.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXV. Janua- Dat. die 25. Jan. 1751

rii MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

D. Card. Passioneus.

Publicata die 27. ejusdem Mensis, et anni.

XXXVII. DE PERTINENTIA

Causarum de damno dato tam in prima quam in ulterioribus Instantiis; et intra quod tempus eaedem introducendae, finiendae, quibusque legibus dijudicandae sint: Item de integra praestatione poenarum Communitatibus Ditionis Ecclesiasticae debitarum; ac Judicum, Officialium, et Executorum emolumentis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium. *Inveterata Reipublicae incommoda, quantum Nobis ex alto conceditur, idoneis rationibus emendare, ac submovere cupientes, quoties multiplices in uno aliquo rerum genere querelas populorum audimus; aut publicas, privatasque controversias eadem saepe de causa agitari intelligimus, ad ipsa rerum primordia penitus introspicienda, cognoscendasque Leges, quibus earum administratio continetur, opportunam diligentiam adhibere non recusamus, ut omnibus mature perpensis, totum illud Juris caput recte ordinatum et constitutum, nostris aeque, ac futuris temporibus exhibeamus.*

Causae praesentis Constitutionis edendae. *Hanc sane providentiam nuper a Nobis expetere visa sunt innumera litium et vexationum incommoda, quibus tam publica Communitatum Ditionis Nostrae Aeraria, eorumque Curatores, et Administratores, quam ipsas privatas Subditorum personas, propter Judicia de damno dato, frequenter subjacere comperimus: dum vel hujusmodi Causarum pertinentia disceptatur inter eos Judices, quibus, aut poenarum exactio, aut localis jurisdictio, aut personarum, praediorum, vel pecudum legitima quaedam defensio, ac privativa potestas est attributa; indeque levissimi saepe momenti quaestio magnum excitat, foveique jurgiorum et controversiarum incendium: vel etiam, personalibus, atque realibus poenis, simulque pecuniariis mulctis, aliisque pensitationibus, ultra modum auctis, et cumulatis, nullaque termino hujusmodi actionibus atque Judiciis imposito, privatorum gravamina, sine publicae utilitatis augmento, in immensum crescere dignoscuntur. His omnibus de medio tollendis, ac respective intra aequitatis et justitiae limites coercendis, animum libenter adjicimus; auditisque Virorum juris peritia, et rerum usu praestantium sententiis, plura in rem opportuna remedia comparavimus, quae late exposita sunt in quadam Scheidula Nostri Motus Proprii, superioribus diebus Chirographo Nostro subscripta, cujus tenorem hic per extensum subjicimus, videlicet:*

Pont. per Scheidulam Motus proprii statuit, ut infra.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu Proprio etc.

Sistus V. Camerae Apostolicae municipoenas domorum dilatorum, cum deputatione Commissarii, qui earum Causas cognosceret. Altre volte Sisto Papa V. Nostro Predecessore, considerando, che le Comunità dello Stato Ecclesiastico, e loro Ufiziali, per diversi umani risguardi trascuravano di esigere le Pene de' Danni dati, benchè providamente imposto dagli Statuti, e Leggi municipali, oppure stabilite per lunga, e lodevole consuetudine; dismembrò da esse Comunità le Pene suddette, ed ogni Diritto di esigerle, ed avendole applicate alla Camera Apostolica, eresse di nuovo un Ufizio di Commissario Generale dei Danni dati, concedendo al medesimo non solo il Diritto, e la facoltà di esigere le dette Pene secondo la forma degli Statuti, e consuetudini di ciaschedun Luogo, contro qualunque persona di qualsivoglia stato, grado, o condizione, tanto Secolare, quanto Ecclesiastica; eccettuati solamente i Cardinali della Santa Romana Chiesa, gli Affidati nella Dogana del Patrimonio, ed altri pochi privilegiati secondo la forma de' loro respettivi Privilegj; ma ancora la Cognizione, e Giurisdizione di tutte le Cause attinenti ad essi Danni, come apparisce più largamente dalla di lui Costituzione pubblicata li 9. Aprile 1588. che incomincia: *Romani Pontificis*, e dalle Dichiarazioni, ed Ordini in essa inseriti.

Clemens VIII. suppressit Officium dicti Commissarii, et poenas Communitatibus Status Pontificii applicavit.

§. 2. Lo sperimento, che si fece negli anni susseguenti di questo nuovo provvedimento, dimostrò, che il medesimo riusciva alli Popoli per diversi motivi di notabile aggravio; perlochè Clem. VIII. altro Nostro Predecessore sotto il giorno 10. Maggio 1592. soppresse del tutto il riferito Ufizio di Commissario Generale, e

per titolo veramente oneroso, cioè per l'annua risposta di scudi ventiseimila moneta, e di scudi quattrocent' ottanta d' oro, approprió nuovamente alle Comunità dello Stato tutte le pene dei danni dati, insieme con gli Emolumenti degli Archivj, surrogando esse Comunità in luogo della Camera Apostolica, con tutt' i Privilegj conceduti da Sisto al suddetto Commissario Generale, come risulta da detta sua Costituzione, che incomincia: *Ad Summi Apostolatus*.

In Constitutione Clem. VIII. nihil statutum fuit de causarum cognitione, et ob id frequenter oriuntur controversiæ.

§. 3. Ma perchè in essa Costituzione di Clemente nulla si espresse circa la Cognizione, e Giurisdizione delle Cause attinenti a' detti Danni, quindi è, che in progresso di tempo, ed ancor oggi, sono insorte, ed insorgono tutto di questioni innumerabili, e specialmente, se la Causa appartenga al Foro Ecclesiastico, oppure al Foro Secolare; e nello stesso Foro Secolare, se appartenga al Governatore, e Giudicente, oppure al Magistato del Luogo, con gran ritardo della Giustizia, pregiudizio delle Comunità, e disturbo de' Popoli. Lo che avendo Noi più volte considerato, e particolarmente in occasione di una Causa della Città di Alatrì, che fu proposta nella Segnatura di Grazia da Noi tenuta li 12. Maggio del caduto anno 1750. Ci siamo similmente determinati di dare anche per queste Cause un certo fisso, e stabilo regolamento; conciosiachè sebbene esse per lo più sono di lievissimo momento, nondimeno per essere oltre modo frequenti, turbano grandemente la quiete, e tranquillità pubblica, onde hanno giustamente meritato in ogni tempo, ed in ogni luogo, la cura, e provvidenza de' più saggi Legislatori.

Post. ideo Motu Proprio statuit ut infra.

§. 4. Pertanto di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra Apostolica Autorità, inerendo alle riferite Costituzioni de' detti Nostri Predecessori, ed alle risoluzioni altre volte prese nei Casi occorrenti dalla Nostra Congregazione dell' Immunità, e dall' altra de' Sgravj, e Buon Governo, in quelle parti però, che non sono contrarie, o difformi dal presente Nostro Moto proprio, confermiamo primieramente in favore delle Comunità del Nostro Stato l' appropriazione, ed applicazione di tutte, e singole Pene tanto imposte, che da imporsi, per causa di danni dati, dichiarando a quelle sottoposte tutte, e singole persone di qualsivoglia stato, grado, o condizione, tanto Secolari, come Ecclesiastiche, eccettuati solamente i Reverendissimi Cardinali; gli Affidati nelle Dogane del Patrimonio, e gli altri pochi eccettuati nella detta Costituzione di Sisto V. secondo la forma de' loro respettivi Privilegj, dichiarati, e riformati più volte nelle riforme di Urbano VIII., Innocenzio XI. e Innocenzio XII. parimente Nostri Predecessori, a' quali non intendiamo in verun modo di derogare.

I. Confirmat favore Communitatum applicationem poenarum Clem. VIII. factam.

II. Decernit quando causa spectet ad Forum Ecclesiasticum.

§. 5. Affinchè poi si sappia quando la Causa appartenga al Foro Ecclesiastico, e quando al Foro Secolare, vogliamo, ed ordiniamo, che quante volte verrà accusata, querelata, o denunziata di danno dato alcuna persona Ecclesiastica, oppur anche un Laico, quale sia vero Famigliaro, o Ministro del Vescovo Diocesano, o non semplice Patentato, oppur sia Colono parziario, che viva per la maggior parte dell' anno de' beni o rendite della Mensa Vescovile, o che per altro titolo, e ragione sia, o debba essere esente, secondo la disposizione de' Sacri Canoni, e delle Costituzioni Apostoliche, dalla Giurisdizione del Foro Laicale; la cognizione di tal Causa, tanto in prima, che in ogni altra istanza, privativamente spetti al Foro Ecclesiastico; ancorchè gli Animali, colli quali è stato dato danno, sieno di Persona Laica, ed i beni danneggiati parimente appartengano a' Laici.

III. Et quando ad Forum Laicale.

§. 6. All' incontro essendo accusata, querelata, o denunziata di aver dato danno alcuna persona Laica, o anche un Chierico di Ordini Minori, quale secondo il Concilio di Trento, non goda il privilegio del Foro Ecclesiastico. Se il Danno sarà stato dato sulli beni dei Laici, o cogli Animali, parimente dei Laici, la cognizione della Causa dovrà appartenere privativamente tanto in prima, che in ogni altra istanza al Foro, e Giudice Laicale, ancorchè la Persona, come sopra querelata, o denunziata, sia Ministro, oppur Colono di alcuna Chiesa, Luogo Pio, o Persona Ecclesiastica, purchè non sia Colono del Vescovo, e sua Mensa, como si è detto di sopra.

IV. Quando vero causa sit mixti Fori, ac locus sit præventioni.

§. 7. Ma se la Persona Laica colli propri Animali, o di altri Laici, avrà dato danno nei beni di alcuna Chiesa, Luogo Pio, o Persona Ecclesiastica, la Causa sarà di Misto Foro, e dovrà in essa procedere quel Giudico o Ecclesiastico, o Laico, che avrà prevenuto. Volendo, e dichiarando, che, per tal effetto si attenda primieramente, com' è di ragione, la cat-

tura della Persona; in secondo luogo quella degli Animali, o del Pegno; in terzo luogo la querela, ed accusa del Danneggiato; ed in ultimo la denunzia del pubblico Ufficiale.

V. De casu damni dati a Laico in Bonis Laicalibus cum animalibus Ecclesiasticorum.

§. 8. Qualora poi il danno sarà stato dato da Persona Laica, e ne' beni de' Laici, ma però cogli Animali, di qualche Chiesa, Luogo Pio, o Persona Ecclesiastica; in tal caso, conciliando con opportuna distinzione le tante opinioni de' Dottori, e forse anche de' Tribunali, se sarà querelato, arrestato, o pignorato il solo Custode, o Pastore Laico, vogliamo, che la Causa appartenga privativamente al Foro Laicale; se saranno arrestati, ricondotti, o pignorati li soli Animali, vogliamo che la Causa privativamente spetti al Foro Ecclesiastico; ma se saranno unitamente arrestati, e pignorati il Custode Laico, insieme cogli Animali, o parte di essi, vogliamo, che sia in arbitrio, ed elezione di colui, che sarà stato danneggiato, lo esperimentare le sue ragioni o nel Foro Ecclesiastico, o nel Foro Secolare; con che però comparendo avanti il Giudice Laico, debbano da questo immediatamente dimettersi, e rilasciarsi gli Animali degli Ecclesiastici, senza pagamento alcuno nè per il Decreto, nè per il Mandato di rilasso, cosicchè resti solamente la Causa contro il Pastore Laico nel Foro Laicale; ed all'incontro comparendo il Danneggiato avanti il Giudice Ecclesiastico, debbano a disposizione di questo ritenersi bensì gli Animali, ovunque sieno stati ricondotti da principio; ma però rilasciarsi immediatamente, e senza pagamento alcuno il Pastore Laico, e che la Causa resti nel Foro Ecclesiastico sopra i soli Animali. Volendo, ed ordinando, che la prima comparsa del Danneggiato avanti l'uno, o l'altro Giudice, debba servire, e sia altresì per sufficiente, e legittima dichiarazione della sua volontà, senza che possa più variare da un Foro all'altro.

VI. Quosnam Bona regulariter Ecclesiasticorum, et quae non.

§. 9. E perchè in avvenire non si abbia più a dubitare quando i beni danneggiati, o gli Animali, che hanno dato danno, sieno, o non sieno di Chiese, Luoghi Pii, o Persone Ecclesiastiche, per lo effetto, del quale si parla; vogliamo perciò, e dichiaramo, che per beni Ecclesiastici debbano intendersi solamente quelli, che si possiedono dalle Chiese, Luoghi Pii, o Persone Ecclesiastiche, non solo quanto al diretto, ma ancora quanto all'utile dominio, e che in oltre si coltivano a spese loro, oppure dai loro Coloni parziarj; e non già quelli, che ad essi spettano per solo titolo di proprietà, e dominio diretto, o che eziandio appartenendo loro quanto all'utile dominio, si ritengono, o si coltivano dai Laici a proprie spese, per contratto di Locazione, o a lungo, o a breve tempo, con pagarne alla Chiesa, Luogo Pio, o Persona Ecclesiastica o l'affitto in denaro, o anche in specie qualunque altra risposta, in fissa, ed invariabile quantità; giacchè i Danni, ancorchè studiosi, e manuali, non cadono, nè possono cadere se non sopra coloro, ai quali spettano i frutti naturali, o industriali della Terra, e non mai su i frutti civili, o sopra le risposte certe, ed invariabili, e molto meno sopra la proprietà o dominio diretto.

VII. Quosnam Animalia Ecclesiasticorum reus censeatur, quae autem Laicorum.

§. 10. Similmente, e per la stessa ragione ordiniamo, e dichiaramo, che per Animali di Chiese, Luoghi Pii, o Persone Ecclesiastiche si debbano intendere, e reputare solamente quelli, che ad essi appartengono per titolo di Dominio, e di possesso, e che da essi sono stati dati in mano dei Pastori Laici per semplice cura, governo, e custodia; ma non già quelli, che sebben loro appartengono, come sopra, sono però stati da essi trasferiti in mano di Persone Laiche o per contratto di Società, o per altro contratto, in virtù del quale il pericolo di essi Animali, o per tutti, o per una porzione di essi, sarà passato in Persone Laiche, o che saranno stati dati parimenti a' Laici in affitto pecunario unitamente con gli beni, o anche senza di essi. Imperciocchè siccome in questi casi vogliamo, che al risarcimento del danno, e al pagamento della pena resti soggetto il solo Laico nella sua persona, porzione, e beni, e che ne sia del tutto esente la Chiesa, Luogo Pio, o Persona Ecclesiastica; così resta ben chiaro, che la Causa deve privativamente spettare al Foro Laicale.

Quando causae spectant ad Gubernatorem localem vel ad Magistratum.

§. 11. Risoluto così le Controversie di pertinenza, che sogliono insorgere tra il Foro Ecclesiastico, ed il Foro Laicale, o sulle quali sono uscite in altri tempi dalle dette due Congregazioni risoluzioni fra di loro diverse, o difformi, resta a decidersi l'altra subalterna, se, appartenendo la Causa al Foro Laicale, debba questa in prima istanza conoscersi dal Governatore, o Giusdicente, oppure dal Magistrato del Luogo. Ove dunque al Magistrato Locale nè in virtù di Statuto, nè in virtù di lunga, od

inveterata consuetudine trovasi attribuito il diritto, e la potestà di conoscere le Cause de' danni dati appartenenti al Foro Secolare, dovranno queste spettare in prima istanza al Governatore, e Giusdicente del Luogo; ma dove trovasi stabilito per Legge municipale, o per lunga consuetudine, quale però sia pacifica, e non minore di anni quaranta, che il Magistrato Locale possa e debba conoscere le Cause de' danni dati, ordiniamo, e comandiamo, che tali Statuti, e consuetudini debbano intendersi, e si osservino solamente rispetto a que' danni, che si chiamano semplici, cioè dati dagli Animali per lorò naturale ferocia, senza ingiuria, e senza colpa ne vera, nè presunta di alcun uomo. Ma non mai rispetto a que' danni, che si chiamano studiosi, cioè dati dagli Animali, non tanto per loro naturale ferocia, quanto per colpa, e negligenza degli uomini? e molto meno rispetto a' danni manuali, quali propriamente parlando, trascendono il semplice nome di danno, e passano in quello di Furto, o di altro delitto, benchè attesa la parvità della materia, e dell'offesa, non sia per lo più, che un delitto leggiero. Volendo Noi, che questi danni studiosi, e molto più se non sono manuali, appartengano sempre al solo Governatore, e Giusdicente, a cui appartengono le altre Cause Criminali, e non mai al Magistrato Locale; se pur questo per ispecial Privilegio Apostolico, o in virtù di Statuto confermato dalla Santa Sede in forma specifica, e nel quale si esprimano chiaramente anche i danni studiosi, o manuali, non godesse di tal giurisdizione.

Nullus Judex Ecclesiasticus, aut Secularis procedat in causis de damno dato, nisi intra priores octo dies denunciatum fuerit damnum.

§. 12. Chiunque però debba essere o Ecclesiastico o Secolare il Giudice, a cui apparterrà, come sopra di conoscere alcuna Causa di danno dato, dovrà sempre osservare le Regole seguenti. Primieramente dovrà costare al medesimo, che la Parte danneggiata, o per se stessa, o per mezzo de' suoi Ministri Custodi, o Serventi, dentro il termine *di otto giorni* continui dal giorno, che averà patito alcun danno, ne abbia esposto querela alla presenza di due Testimonj negli atti Criminali, oppure, che dentro il tempo, e negli atti medesimi, e similmente alla presenza di due Testimonj, ne sia stata fatta denunzia dal pubblico Ufiziale de' danni dati; altrimenti non sia lecito a verun Giudice, o Magistato, di molestare, ed inquietare alcuno, ma il danno si abbia per non fatto, oppure s'intenda *ipso jure* rimesso, e condonato, et ogni azione tanto rispetto alla persona danneggiata, quanto rispetto alla Comunità, e suo Affittuario, estinta, et abolita.

Quando, et qua Lege licet procedere ad capturam Animalium damnum inferentium, aut pignus capere a Custode.

§. 13. Di più a ciascheduno, a cui verrà inferito alcun danno, sarà lecito di arrestare o tutti, o parte degli Animali, che troverà a far danno nel suo, ancorchè sieno di Ecclesiastici; o anche di prender qualche pegno sul Pastore, e Custode; purchè l'arresto si faccia, et il pegno si prenda, prima che il Pastore, e gli Animali sieno usciti dal fondo, ove hanno fatto il danno; e purchè in oltre gli Animali, o pure il pegno sieno da lui senza indugio condotti, e rilasciati in potere del Giudice insieme con la querela del danno. Ma se il Custode, o il Padrone degli Animali, o altro qualsivoglia, darà sicurtà idonea di stare a ragione, e di pagare quanto sarà giudicato tanto per il danno, come per la pena, dovrà dal Giudice, sia Ecclesiastico, o sia Secolare, ordinarsi immediatamente il rilascio degli Animali, o la restituzione del pegno, e molto più il rilascio del Pastore, in qualunque tempo questo fosse stato personalmente carcerato.

Data fidejussione, relaxentur Animalia, Pignora, et Persona.

Causa intra quadraginta dierum spatium finietur, alias devolvatur ad Judicem Superiorem tenquam ex capite denegatæ justitiæ.

§. 14. Inoltre tanto il Giudice Ecclesiastico, quanto il Giudice Laico, dentro il termine *di quaranta giorni* continui dal giorno, che sarà stata esposta, come sopra, nella Cancelleria Criminale la querela, o denunzia di danno dato, dovrà aver finita, e decisa la lite, o con Decreto definitivo assolutorio, o colla spedizione del Mandato tanto per il danno, quanto per la pena: e non avendola finita e decisa dentro detto termine, vogliamo, che non possa più ingerirsi nella medesima, e che la Causa nello stato, e termini, ne' quali si troverà, s'intenda *ipso jure* devoluta al Giudice Superiore, e competente, in grado di appellazione, o di ricorso, a titolo e capo di giustizia denegata. Essendo Mente, e Volontà Nostra espressa, che queste Cause per lo più leggierissime, sieno spedite con tutta celerità; o nello stesso tempo, che si tolga l'abuso pur troppo frequente di molestare la gente con riassumere le querele già antiquate per anni, et anni indietro. Per lo che vogliamo ancora et ordiniamo, che tutte le querele, o denunzie di danni dati, che si troveranno esposte, e pendenti nel giorno della pubblicazione di questa nostra Cedola di Moto Proprio, si abbiano per cassate, et estinte, eccettuate solamente quelle, che saranno state date, et esposte dentro lo

Querelæ, et Causæ actæ pendentes, quæ ante tres menses inceptæ fuerunt, et nondum terminatæ, pro rationibus habeantur.

spazio di tre mesi avanti detta pubblicazione, nelle quali vogliamo, che si possa seguitare a procedere anche per altri quaranta giorni, e non più, come si è detto di sopra.

probationes, et liquidationedamnorum, ac poenarum impositione, servetur Statuta, et consuetudines Locorum in utroque Foro.

§. 15. Quanto alla maniera di provare il danno si in genere, che in specie, sua stima, e liquidazione, come pure rispetto alle pene, vogliamo, che si osservino anche dai Giudici Ecclesiastici, e nel Foro Ecclesiastico, gli Statuti, e le Consuetudini di ciascun Luogo. E giacchè in parecchie Diocesi dello Stato Ecclesiastico i Vescovi, ad altri Ordinarj, hanno trascurato di autorizzare con loro Editto i suddetti Statuti, e Consuetudini locali, come dovevano fare in esecuzione della Lettera Circolare spedita per ordine del Ven. Innocenzo XI. Nostro Predecessore li 6. Luglio 1680. Perciò volendo Noi omninamente provvedere, che le Comunità di detto Nostro Stato, alle quali, come si è detto, sono applicate le pene del danno dato per titolo veramente oneroso, non restino in questo loro provento pregiudicate, e defraudate, e che gli Ecclesiastici espressamente compresi nella Costituzione di Sisto V. non possano impunemente danneggiare i Beni altrui; ordiniamo, e dichiariamo colla Nostra autorità Apostolica, che debbano osservarsi i suddetti Statuti, e Consuetudini locali tanto rispetto alle prove, quanto alle pene, come se in essi fossero espressamente nominati gli Ecclesiastici, e come se fossero fatti, o autorizzati in questa parte con autorità Ecclesiastica.

Poenae relictae Communitati Loci solvantur.

§. 16. Per la medesima ragione, chiunque parimente sia il Giudice o Ecclesiastico, o Secolare, o di prima, o di ulteriore istanza, non dovrà mai appropriare a se stesso, o alli Ministri, ed Esecutori della sua Curia, le pene de' danni dati; ma dovrà farle pagare intieramente, e senza alcuna diminuzione, ancorchè sieno state accresciute per Editti particolari, nelle mani del Depositario della Comunità, oppure dell'Affittuario di esse pene; e solamente potrà esigere per se, suoi Ministri, et Esecutori, gli emolumenti del decreto, e dell'esecuzione, secondo però la Tassa Statutaria, che si osserva nelle Cause Civili, e non già secondo la Tassa, che si osserva nelle Cause Criminali; e purchè in oltre sia stato prima rifatto il danno alla Parte danneggiata, e pagata effettivamente la pena nelle mani del Depositario o Affittuario suddetto. Qual pena o Statutaria, o anche accresciuta in virtù di Editti particolari, vogliamo, che da niuno di qualunque autorità, ancorchè Cardinali Legati, Vice-Legati, o Presidi di Provincia, Vescovi, e Arcivescovi, e molto meno dai Governatori, o Magistrati Locali possa condonarsi, comporsi, o diminuirsi nè in tutto, nè in parte, neppur col consenso della Comunità. E facendosi altrimenti da alcun Giudice, o Ecclesiastico, o secolare, vogliamo, che oltre la restituzione, e perdita degli emolumenti percetti, incorra *ipso facto*, et anche per la prima contravenzione *nella pena di scudi cinquanta* in favore della Comunità, o suo Affittuario: dando facoltà al Magistrato del Luogo di ritenere, quanto al Governatore, in benefizio della Comunità, o suo Affittuario, la suddetta pena di scudi cinquanta sopra la mestrua provvisione di esso Governatore; e se sarà Giudice Ecclesiastico, d'implorare per tal effetto la mano forte, quando ne faccia bisogno, della Nostra Congregazione del Buon Governo.

Quae Judex pro se, suisque Ministris exigere possit.

Poenae condonari, vel imminui nequeunt.

Appellationes et Recursus ad eos deferuntur, ad quos aliae criminales causae in ulteriori bus instantiis pertinent.

§. 17. Per ultimo non intendiamo colla presente di alterare, o mutare in alcuna Causa di danno dato il corso ordinario delle appellazioni, riclamazioni, e ricorsi a i Giudici superiori, e competenti, anzi vogliamo, che quello si osservi ancora in questa, come in ogni altra Causa Criminale, e come fu preservato in detta Costituzione di Sixto V., eccettuate le sole sportule, et emolumenti della Curia, rispetto alli quali si dovranno sempre reputare come Cause Civili, anche in grado di ricorso, e di ulteriore istanza.

Quoad sportulas, et emolumenta Curiae huiusmodi Causae pro civilibus habeantur.

Congregatio super Consult. Stat. Eccles. non se ingerat in causis simplicis damni dati.

§. 18. Ma perchè in questa parte sono insorte per lo passato, e forse pendono tuttavia alcune controversie di competenza trà la Nostra Congregazione della Consulta, e l'altra degli Sgravi, e Buon Governo; volendo perciò togliere affatto di mezzo ancor queste, decretiamo, e stabiliamo, che non sia lecito in avvenire alla detta Congregazione della Consulta, nè al suo Segretario, neppur di consenso delle Parti, ingerirsi, o intromettersi nè in prima, nè in altra ulteriore istanza, nelle Cause di danni dati, ancorchè studiosi, o manuali, se non quando solamente il danno sia talmente qualificato, che passi in nome di altro delitto, e di delitto tale, per il quale nei Bandi generali sia stata imposta la pena della Galera, o della Morte naturale.

Congregatio super Bono

§. 19. E quanto all'altra Congregazione

Regimine non se ingerat in causis particularibus, nec nisi pro interesse Communitatum, et pro praemittendo executione.

degli Sgravj, e Buon Governo, e suo Segretario, vogliano bensì, che le sia lecito nei casi occorrenti di dare quei provvedimenti, che stimerà più opportuni o per gli Affitti del provento del danno dato, o pel riparto della Quota, che deve per esso pagarsi in Camera, quando non vi sia chi voglia prenderlo in Affitto; ed in oltre, che nel caso poc' anzi espresso, che il Giudice del Luogo o Ecclesiastico, o Secolare, contro il Nostro divieto, ardisca di appropriarsi le pene, che spettano unicamente alla Comunità, o di farne grazia, o condonarle in tutto, o in parte, o di esigere per se, o suoi Ministri, et Escutori, gli emolumenti del decreto, o della esecuzione, prima che sia stato risarcito il danno alla Parte danneggiata, et in oltre effettivamente pagata la pena nelle mani del Depositario della Comunità, o dell'Affittuario di tal Provento, possa detta Congregazione *manu Regia, more Camerali* costringere il Giudice, che avrà contravenuto, alla restituzione di tutto il percetto, ad al pagamento della detta pena di scudi cinquanta per volta in benefizio della Comunità; ma non mai, che possa assumere, neppur di consenso delle Parti, nè in prima, nè in altra ulteriore istanza, la cognizione di alcuna Causa particolare di danno dato, ancorchè questa si agitasse in nome della Comunità o suo Affittuario, e molto meno interloquire sopra la pertinenza più tosto ad uno, che ad un altro Giudice. Dichiarando Noi nullo, et irrito tutto ciò, che si facesse o dall' una, o dall' altra Congregazione contro la forma della presente Nostra Disposizione, per essere così Mente, e Volontà Nostra espressa.

Clausulae.

§. 20. Volendo, e decretando, che alla presente Nostra Cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, e ne i suoi libri, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezzione, orrezzione, nè di alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridichi, anche di Jus quesito, e pregiudizio del Terzo, possa essere impugnata, moderata, e rivocata, ridotta ad viam juris, o concedersi contro di essa l'aperizione Oris, o altro qualunque rimedio; e che così, e non altrimenti debba sempre, ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsisia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni anche de' Reverendissimi Cardinali, Legati a Latere, Vice Legati, Camerlengo di S. Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, o qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, et interpretare in contrario; Dichiarando Noi sin d'adesso preventivamente nullo, irrito, et invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità scientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma, e disposizione della presente Nostra Cedola di Moto proprio, quale vogliamo, che vaglia, e debba aver sempre, ed in perpetuo il suo pieno effetto, esecuzione e vigore colla semplice nostra sottoscrizione; benchè non vi siano state chiamate, sentite, o citate qualsisieno Persone, ancorchè privilegiate, o privilegiatissime, Ecclesiastiche, e Luoghi Pii, che avessero, o pretendessero avere interesse, e che per comprenderle fosse bisogno di special menzione.

Derogatio contrarii.

§. 21. Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro Predecessore *de Registrandis*, la régola della Nostra Cancellaria *de jure quaesito non tollendo*, e non ostanti ancora tutti, e singoli Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Costituzioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri Predecessori, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Usi, Consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario; alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra Potestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire, per questa volta sola, e per la piena, e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed in ogni più valida forma derogbiamo.

Data dal Nostro Palazzo di Monte Cavallo, questo di 10. Gennaro 1751.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontifex praecinserta Schedulam promulgat, et confirmat.

His itaque per Nos in praecinserta Nostri Motus proprii Schedula late expositis, ac respective ordinatis, et constitutis, tam Ecclesiasticae Immunitati, quam singulorum Judicum Jurisdictioni, ac privatorum simul indemnitati satis consultum esse, et fore confidimus. Ideoque praemissa omnia et singula, ut in eorum, ad quos

pertinet, notitiam deducantur, ac plene et exactissime perpetuo observentur, solenni forma promulgare volentes, eamdem Schedulam praesentibus Nostris Apostolicis Literis de verbo ad verbum insertam, omniaque et singula in eadem contenta et expressa, ac per ipsam, ut praefertur, sancita, volita, et ordinata, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, earumdem praesentium tenore, iterum atque iterum confirmamus, et approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adjicimus, et quatenus opus esset, ea omnia et singula, juxta ipsius praeinsertae Schedulae tenorem et seriem, de novo et ex integro eadem auctoritate statuimus, volumus, et ordinamus per praesentes, eisdemque vim Legis omnino in singulis respective casibus observandae tribuimus.

Praemissorum executionem Judicibus et Tribunalibus demandat.

Mandamus propterea Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium tam super Status Ecclesiastici gravaminibus levandis, et Bono Regimine, quam super Consultationibus negotiorum ejusdem Status, nec non super Ecclesiastica Immunitate tuenda, institutis Congregationibus; ac etiam Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, et Episcopis per Ecclesias, et Civitates temporalis Ditionis Nostrae constitutis; Dilectis quoque Filiis eorum Vicariis in spiritualibus Generalibus; aliisque omnibus et singulis Jusdicentibus, ut ipsi et eorum singuli intra attributae sibi Jurisdictionis limites respective consistentes, alienaque nullatenus turbantes, omnia in praeinserta Schedula expressa et contenta, ac in ea, ut praefertur, sancita, volita et ordinata, adamussim observent, et quatenus ad eos pertinet, respective faciant ab aliis exactissime observari.

Praesentium perpetuam firmitatem asserit.

Decernentes praeinsertam Schedulam, praesentesque Literas, etiam ex eo, quod omnes et singuli supradicti, et alii quicumque in praemissis jus aut interesse habentes, vel habere praetendentes, cujuscis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, vel dignitatis, seu alias specifica et individua mentione, et expressione digni existant, eisdem praemissis non consenserint, nec ad ea vocati, seu auditi fuerint, aut ex alia quantumvis juridica et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostrae, vel interesse habentium consensus, aliove quolibet defectu notari, impugnari, in controversiam revocari, seu adversus illas apertionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari posse, sed semper, et perpetuo validas, firmas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et plenam executionem in singulis casibus obtinere debere.

Aliter judicari prohibet, et quod secus attentatum fuerit, infirmat.

Sicque et non aliter per quoscumque Judices ordinarios et delegatos, quavis auctoritate et potestate, ac praeeminentia fungentes et functuros, praefatasque Congregationes, aliosque Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, et Provinciarum Ditionis Nostrae praefatae Praesides, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere; irritum quoque, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

Non obstantibus omnibus iis, quae in praeinserta Schedula non obstare voluimus, nec non quibuscis aliis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac quorumvis Locorum, et Tribunalium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; statutis, usibus, stylis, aliisque consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, aut exemptionibus, etiam eum Judicum Conservatorum deputatione, quibuslibet Personis, aut Locis etiam piis; communiter, seu divisim, in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, ac pluries approbatis, et innovatis; quibus omnibus, modo, forma, et tenore praemissis, ad effectum praesentium, illis alias in suo robore permansuris, amplissime et plenissime, ac specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis fidemadhibendum.

Volumus autem, atque decernimus, quod earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae iisdem praesentibus adhiberetur, si originaliter exhibitae forent, vel ostensae.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae confirmationis, approbationis, roboris, adjectionis, statuti, ordinationis, mandati, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. 25. Januarii 1751. Anno XI.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno incarnationis Dominicae MDCCLI. octavo Kalendas Februarii, Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium. Publicata die 3. *Februarii* 1751.

XXXVIII. JEJUNIUM VIGILIÆ

S. Mathiae Apostoli Anno 1751. occurrentis ultima die carnisprivii, transferri posse permittitur in Sabbatum Sexagesimae.

Epistola Encyclica ad Archiepiscopos, et Episcopos per Ditionem Pontificiam constitutos.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Confirmantur statuta ante Arienium edita adversus abusus tempore Bacchanalium admitti solitos.

Prodiit jamdudum sub Dat. Kalendis Januarii Anni 1748. Epistola Nostra Encyclica ad omnes Archiepiscopos, et Episcopos Pontificiao temporalis Ditionis Nostrae conscripta, ut tribus gravissimis absurdis, quae Bacchanaliorum tempore communiter accidere dignoscebantur, opportuno remedio occurreremus. Horum primum erat, quod postrema nocte eorumdem Bacchanaliorum, choreae, vigiliae, lndi eo usquo protrahebantur, ut initium sequentis dici, qui sanctae Quadragesimae primus est, in illis absumeretur; adeo ut non paucos ab hujusmodi ludis, vigiliis, saltationibus discedentes cernere esset, detracta quidem ab ore larva, sed tamen iisdem vestibus, quibus personati discurrerant, indutos, recta ad Ecclesias proficisci, ibiquo Divinis Mysteriis interesse, et sacros Cinores do more accipere; inde vero domum se referentes, totum plerumque mane primi Quadragesimae diei dormiendo transigere. Alterum erat, quod in aliquibus temporalis Pontificiae Ditionis locis sextis etiam feriis, atque iis quoquo diebus, qui do praecepto Festi sunt, larva uti, et personatos homines vagari permitteretur. Tertium, quod in aliquot similiter praedictae Ditionis Nostrae locis, diebus Festis, tam de mane, quam pomeredianis horis, quibus Vespertina in Ecclesiis Officia celebrantur, et Christiana Catechesis habotur, Circulatoribus, aliisque id genus scurris copiá fierot, ut in publicis plateis, et compitis ludicrum Populo spectaculum exhiberent. Pravis hisco consuetudinibus, ot corruptelis cum in supradicta Epistola, quae *in Bullarii Nostri tomo* 2. *impressa est num. XLV.*, opportuna a Nobis remedia adhibita, et praescripta sint; non modo quidquid in eadem statuitur, ac decernitur, plone in praesentia confirmamus, sed Dilectis Filiis Nostris S. R. E. Cardinalibus Legatis, nec non Gubernatoribus in Ecclesiastico Dominio exístentibus, ac singulis, quoad propriam Diocesim, Episcopis, ut exacte eadem observari curent, enixe studioseque mandamus.

Causa praesentis Epistolae conscribendae.

§. 1. At praeter hanc, alia accédit causa, cur alteras hasce Encyclicas Literas Fraternitatibus Vestris conscribendas putaverimus; eaquo ad vertentem annum 1751. referitur, quo nempe in postremam Bacchanaliorum diem incidit Vigilia cum jejunio S. Mathiae Apostoli. Qua de re, ut singulis Ditionis Nostrae Praesulibus, quid actum fuerit, innotescat, quae hic sequuntur, duximus exponenda.

Plures Episcopi ad Pontificem recurrunt, proponentes hoc anno translationem Jejunii Vigiliae S. Mathiae.

§. 2. Praesens hic annus 1751. nondum inierat, quum ex variis partibus tam ab Italia remotis, quam etiam deinde ex locis quao intra Italiam sunt, redditae Nobis fuerunt Literae variorum Episcoporum, ac Praelatorum, qui advertentes, hoc anno Vigiliam cum jejunio Sancti Mathiae in postremum Bacchanaliorum diem incidero, Nobisquo demonstrantes, nullo pacto evitari posse, quin hujusmodi jejunii scandalosao violationes, et publicao, et fortasse etiam communes futurae essent, cum satis superque notum sit, nullum Bacchanali licentiae, novissimo praesortim die, ac sequenti nocte, fraenum esse; hanc agendi rationem proponebant, ut hoc anno translatio fieret Vigiliao Sancti Mathiae, eaque in diem Sabbati praecedentem, qui hebdomadae Sexagesimae novissimus est, retraheretur. Hanc autem a se propositam rationem querumdam

Auctorum opinione fulciebant, qui docent, esse hanc Episcopo in propria Diocesi facultatem, ut gravi ac legitima causa interveniente, tum jejunia, tum Festa de praecepto sua Ordinaria auctoritate ex uno ad alium diem transferat; et specialiter cum Vigilia Sancti Mathiae in postremum Bacchanaliorum diem incidat, ad evitanda scandala, quae ex publica violatione jejunii de praecepto oriunta forent, licitum esse ipsis, praedicta sua Ordinaria auctoritate, eamdem Vigiliam ad praecedentem diem Sabbati transferre.

Pontifex agnoscit, non leves esse rerum causas.

§. 3. Propositas hujusmodi instantias negligere, aut dissimulare minime Nobis conveniens esse existimavimus, neque permittendum duximus, ut res libero cursu procederent, absque eo quod illarum moderamini aliquo modo prospiceretur; cum Nobis, pro iis, quae Bacchanaliorum tempore licenter nimis, atque intemperanter fieri compertum habemus, plene persuasum sit, si res, in quo statu sunt, relinquantur, nec aliqua opportuna pro iis ratio excogitetur, non modo praescriptum in Vigilia Sancti Mathiae jejunium neglectum iri, quod publice etiam fortasse eveniet; verum, cum delinquentibus poena infligenda erit, non nisi paucos infimae, ac miserae conditionis homines eamdem laturos, immunibus interim iis, qui opibus potentes sunt, vel quia non decrit ratio efficiendi, ut ea, quae ab ipsis admissa fuerint, ad eorum, qui praesunt, aures minime deferantur; vel etiam quia, licet illorum delicti notitia ad eos pervenerit, ea, quae prudentia carnis est, hos admonere non praetermittent, minime conveniens esse hujusmodi de causis cum Magnatibus saeculi in contentionem venire, eamque concordiam dirimere, quae pro bono rerum regimine tantopere necessaria est. Quamobrem haec, quam subjicimus, ratione responsum a Nobis fuit.

Probabilitas violationis jejunii.

§. 4. Primo, non inanem, sed probabilem esse timorem, quo, tum hoc anno jejunium cum Vigilia Sancti Mathiae in ultimum Bacchanaliorum diem incidat, futurum dubitabatur, ut idem jejunium neglectui haberetur.

Jejuniorum translationes fiunt, propter occurrentes majores solemnitates.

§. 5. Secundo autem, non inusitatum, aut novum esse, quod, ubi legitima aliqua causa intercedat, Vigiliae seu jejunii ad aliquam praecedentem diem translatio fiat. Hujus rei exemplum habetur in Vigilia Nativitatis Sancti Joannis Baptistae, quae Vigilia, quoties in Feriam quintam incidat, qua solemnitas Corporis Christi celebratur, jejunium in praecedentem Feriam quartam anticipatur, secundum Constitutionem: *Cum evenire*, quae Pontificis Urbani VIII. 232. est, quin tamen in eadem Feria quarta ulla aut in Officio, aut in Missa, Vigiliae mentio fiat, juxta Decretum Congregationis Sacrorum Rituum, quod a sanctae memoriae Clemente XI. approbatum fuit, et quod in ejusdem Bullario inter praedictas Congregationis Decreta nonum numeratur. Idem etiam fieri videmus in solemni festo illius Sancti, qui cujuslibet Civitatis, aut Dioecesis Patronus principalis habetur. Etenim, si in hujusmodi festum diem jejunium aliquod inciderit, illud ad praecedentem diem transfertur, quemadmodum apposite a Cardinali Cajetano animadvertitur *in sua summa, in verb. Jejunium.*, *Quoad tertium* §. *De rationabili*, et sicut etiam Sanchez *lib.* 5. *Consilior. cap.* 1. *dub.* 5. *num.* 27., ac Leander *Oper. Moral. par.* 3. *tract.* 5. *disput.* 10. *quaest.* 39., aliorum, qui concordi sententia sunt, auctoritatem adducentes, prosequuntur.

Cur transferatur jejunium a die Dominico in Sabbatum praecedens.

§. 6. Ille a Nobis casus plane omissus est, quo, cum in secundam feriam incidat solemne aliquod festum, quod Vigiliam cum jejunio habeat, jejunium ad praecedens Sabbatum transfertur, secundum Textum Decretalis *in cap. Ex parte, de observantia jejuniorum;* cum notum Nobis sit, Ecclesiam Catholicam gravioribus, atque altioribus de causis jejunium die Dominico fidelibus interdixisse; ad refellendam videlicet, coarguendamque haeresim Manichaeorum, qui propter infensum animum, quem adversus Christi veram Resurrectionem habebant, in ipsius contemptum die Dominico jejunabant, quemadmodum a Sylvio *in* 2. 2. *D. Thomae quaest.* 147. *art.* 5. *q.* 8. apposite animadvertitur.

Jejuniorum probabilis, si publicae violationes per opportunam translationem praecavere, aequum videtur.

§. 7. Verum aliorum praedictorum casuum rationem habentes, illud tertio loco reputavimus, quod si jejunium ea de causa anticipabatur, ut dies festus, exclusa jejunii moestitia, congrua animorum exultatione celebraretur, multo potiori ratione anticipari jejunium poterat, ne idem magno cum scandalo publicae, ac penes communi irreverentiae exponeretur; eo magis quod, si rem ipsam penitus introspiciamus, non incongruum dici videretur, inter praefatos casus, ac nostrum, eamdem quasi rationem intercedere, cum fortasse in

ipsis jejuniuni non minus ad excludendam moestitiam anticipatur, quam propter timorem, ne in die publicae laetitiae ipsius jejunii observantia negligatur.

Aliqui putant id ab Episcopis fieri posse auctoritate Ordinaria.

§. 8. Propositis tribus considerationis capitibus quartum cum succederet, ut nimirum videretur, num, cum Sancti Mathiae jejunium in Sabbatum Sexagesimae anticipari vellet, fieri id ab Episcopis in propriis Dioecesibus posset, non requisita Pontificia Nostra auctoritate, sed eorum ordinariae dumtaxat potestatis jure. Qua de re duas esse Auctorum opiniones animadvertimus. Earum altera ordinariae Episcopi in propria Dioecesi Auctoritati facultatem omnem attribuit, dummodo gravis, ac legitima causa concurrat, cujusmodi esse arbitrantur evidens periculum publicae jejunii violationis, quae ultimo Bacchanaliorum die sane eveniret, si tali die jejunandum foret. Hujus sententiae sunt, Gobat *in sua Theologia Sacramentali tract. 5. cas. 3. sect. 2. in Appendice n. 111. et seq.* La Croix *in tom. 1. lib. 3. part. 2. num. 1273.* qui etiam *tom. 2, lib. 6. num. 2083.* idipsum rursus confirmat, et subdit, quod etiamsi anno 1694. a Congregatione Sacrorum Rituum decretum fuerit, jejunium in ultimum Bacchanaliorum Sabbatum minime esse anticipandum, quoties Vigilia Sancti Mathiae in eorumdem Bacchanaliorum postremum diem incidit, ut videre est in Decreto 92. in Bullario Innocentii XII. inserto, et relato a Salmanticensibus *in eorum Cursu Morali tom. 6. tract. 23. cap. 2. punct. 5. num. 93.* huic tamen praescripto tunc esse locus debeat, cum Episcopus jejunii anticipationem animarum saluti minime expedientem existimet; nunquam vero eum justae eidem causae sunt, ut illud anticipari jubeat.

Alii existimant id ipsis non licere absque auctoritate Apostolica.

§. 9. Altera autem sententia, quae anticipationi jejunii contraria est, non eam Episcopo potestatem esse contendit, ut in sua Dioecesi eamdem statuere valeat, etiam si Vigilia Sancti Mathiae in eum incidat diem, qui Bacchanaliorum postremus est. Ita magna vi contendunt, Theophilus Raynaudus *Heteroc. Spiritual. tom. 15. pag. 273. num. 34.* Meratus *ad Gavantum tom. 2. part. 1. sect. 7. cap. 4. sub num. 23.* §. *Si vigilia*, Cavalerius *ad Decreta Congregationis Sacrorum Rituum part. 2. tom. 1. pag. 134. et seq.*, Diana *in Edit. coord. tom. 3. tract. 3. quaest. 88. num. 3.*, Leander *part. 3. disput. 10. quaest. 42.*, Monacellus *in Formul. Legal. part. 2. tit. 16. formul. 4. num. 12.*, Ferraris *in Bibliotheca Canonica tom. 4. in verb. Jejunium num. 26.*

Quod extra dubium est in casu de quo agitur ob remotam Juris communis Ecclesiastici.

§. 10. Posteriorem hanc opinionem, non communiorem modo, sed et rationi magis consentaneam, ac meliori fundamento innixam esse, dubitandum profecto non est. Quidquid enim sit de rationibus, quae a praefatis Auctoribus ad suam confirmandam assertionem afferuntur, quibus sane adaequatum responsum dare haud difficile esset; si Vigilia cum jejunio pro Festo Sancti Mathiae ab Innocentio III. de praecepto constituta fuit *in cap. Ex parte, de Observantia Jejuniorum*, ubi nimirum ab eo Pontifice sopita fuit controversia, quam quidam excitaverant, qui neque Vigiliam, neque Jejunium in honorem Sancti Mathiae observandum esse contendebant, propterea quod licet ipse fuerit Apostolus, non tamen directe per Christi vocem vocatus sit; si ante Innocentium III. Pontifex Alexander III. interrogatus ab illis, qui jam tunc Vigiliam, cum jejunio pro Sancti Mathiae Festo observabant, quaenam per annum Bissextilem adhibenda regula foret, respondit Vigiliam semper eo die, qui Festum praecedit, celebrari debere, eo casu excepto, quo eadem in diem Dominicum incideret: *Festum Beati Mathiae juxta consuetudinem Ecclesiarum, Vigilia eatenus praecedat, ut nec pro bissexto nec quodlibet alio modo, inter se, et Solemnitatem, aliam diem admittat; in qua utique, nisi Vigilia venerit in Dominica die, jejunium celebretur:* ut legitur *in cap. Quaesivit* §. *Festum, de Verborum significatione*, quae Alexandri Decretalis tum in Appendice ad Concilium Tertium Lateranense *cap. 22. pag. 1718. tom. 10. Conciliorum* Collectionis Labbeanae, tum apud Marteno *de Antiquis Ecclesiae Ritibus tom. 3. lib. 3. cap. 31. num. 23.* refertur; facili negotio intelligitur Auctoritatem Ordinariam minime posse Vigiliam Sancti Mathiae, etiamsi in ultimum Bacchanaliorum diem incidat, ad praecedens Sabbatum transferre; cum Ordinariae Auctoritati nulla sit potestas derogandi, aut dispensandi in iis, quae a Romanis Pontificibus, atque a Jure Canonico decreta sunt, quemadmodum a Nobis in Tractatu Nostro *de Synodo Dioecesana lib. 7. cap. 30.* demonstratum est.

Pontifex Episcopis potestatem concedit fa-

§. 11. Sic itaque a Nobis responsum fuit Episcopis, ac Praelatis, a quibus rogati fuimus, num ipsi Vigiliam Sancti Mathiae ad

cultatem transferendi hoc anno jejunium vigiliae S. Matthiae in Sabbatum Sexagesimae.

praecedens Sabbatum transferre possent; quibus tamen adjunximus, quod quum Pontificia Auctoritas Nostra eo pertingat, quo Ordinaria eorum Auctoritas pervenire nequit, Nos eisdem libenter licentiam et facultatem impertiebamur, ad hoc ut hoc anno Vigiliam cum jejunio Sancti Mathiae anticipare possent, eamdemque in Sabbato Sexagesimae celebrandam statuere; et sic illam ab ea die, quae Sancti Mathiae Festum immediate praecedit, pro hac vice disjungere; cum satis superque persuasum Nobis sit, si eadem in ultimo Bacchanaliorum die celebrari deberet, Ecclesiastici praecepti transgressionem pene inevitabilem fore. Praeterquamquod penitus perspectum habemus, quantum Nobis onus incumbat, ut omnem Fratribus Nostris operam, atque adjutricem manum praestemus ad procul arcendas ab eorum Dioecesibus Dei offensiones.

Alia disciplinae capita, ad tollendas transgressionum et peccatorum occasiones, immutantur.

§. 12. Notum utcunque est, ab Apostolorum usque temporibus in more fuisse, ut in Ecclesiis honesta illa convivia haberentur, quae Agapae dicebantur, quaeque a Tertulliano *in suo Apologetico cap.* 39. tam belle describuntur. Notum pariter est, illos, qui ab iis frequentandis se abstinebat, a Communione Fidelium segregari consuevisse. Quam etiam ob causam haereticorum Eustathianorum agendi ratio in Synodo Gangrensi *Can.* 11. damnata fuit. Notum tandem etiam est, propter abusus, quos in Agapis exoriri animadversum fuit, easdem tum a Concilio Laodiceno *Can.* 28., tum a Concilio III. Carthaginensi *Can.* 30. interdictas fuisse. Quisquis praedictam Ecclesiasticae disciplinae rationem ac methodum ea, qua par est, attentione secum reputando, animadvertet, eamdem minime dubitasse antiquam Apostolicam consuetudinem, propter ea, quae incommoda, et absurda evenirent, omnino abrogare, non erit, cur quidquam mirari debeat, si ad eos praecavendos abusus, qui nulla ratione evitari possent, non ad perpetuum quidem tempus, sed pro unica tantum vice, in die jejunii variatio fiat, remanente tamen obligatione, ut idem jejunium in subrogata die adimpleatur. Aliis profecto, atque aliis complurib us uti potuissemus exemplis graviorum etiam derogationum circa Ecclesiastica praecepta inductarum, aut concessarum, quae in Ecclesiae Annalibus occurrunt: verum illud de Agapis, tamquam convenientius et huic proposito conjunctius selegimus, quoniam in eo, non secus ac in nostro casu, de praecavendis gulae excessibus agebatur.

Ecclesiastici tamen Saecularibus et Regularibus commendat observationem jejunii, ipso die Vigiliae.

§. 13. Dum autem supradictis Episcopis, ac Praelatis respondimus, iisdem studiose mandavimus, ut Ecclesiasticos Saeculares, ac Regulares hortarentur, ne anticipatione jejunii uti vellent, sed ut ipso die Vigiliae S. Mathiae, ultimo vid. Bacchanaliorum die jejunarent, cum minime existimandum sit, eos in Bacchanalinm intemperantiis immersos esse, sicut laici homines ut plurimum sunt.

Praemissa omnia pro eximia Ecclesiasticae Ditionis locis Episcoporum erudito permittit.

§. 14. Haec igitur per Nos responsa data sunt iis, qui scire cupientes, quaenam per hunc annum ratio circa ultimum Bacchanaliorum diem in quem Sancti Mathiae Vigilia incidit, adhibenda foret, rem ad Nos detulerunt. Nunc eadem omnia per Epistolam hanc Nostram Archiepiscopis, et Episcopis Temporalis Ditionis Nostrae nota facimus, ut si quis eorum metuat, ne in sua Civitate, vel Dioecesi, ultimo Bacchanaliorum die praeceptum jejunii violetur, eo uti remedio possit, quod a Nobis indicatum est, eodemque modo ac forma, quae desuper expressa fuit; qua quidem in re Nos illi amplam facultatem concedimus, et impertimur: sin autem id minime metuatur, hujusmodi res in suo naturali cursu relinquatur. Tuis interim, Venerabilis Frater, precibus Nos commendantes, Tibi, Gregique tuo Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem die XXX. Januarii MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno Undecimo. Dat. die 30 Jan. 1751.

Dilecto Filio Francisco Xaverio Gomez de Corcantes Presbytero, ac Metropolitanae Ecclesiae Mexican. Canonico. XXXIX

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

In specula supremae Dignitatis, Divina dispositione, meritis licet insufficientibus, constituti, inter multiplices rerum, negotiorumque, quibus obruimur, curas, ad ea etiam ex debito Pastoralis Officii nobis commissi sollicite advigilare debemus, perque religiosas Personas Divinis mancipatas obsequiis in pacis, quietis

tranquillitate, ac regularis vitae, et Ecclesiasticae Disciplinae norma, coadjuvante Domino, penniter conservari valeant, et quae his contraria esse noscuntur, per nostrae providentiae studium penitus evellantur, prout Personarum, rerum, et locorum qualitate pensata conspicimus in Domino salubriter expedire. Cum sicut alias accepimus in Ordine Hospitalari Charitatis sub Invocatione Sancti Hippolythi Martyris sub Regula Sancti Augustini in Civitate, et tota Provincia Mexicana, et asseritur, canonice instituto, et fundato variae inordinationes, et scandala propter scelestos nonnullorum dicti Ordinis Alumnorum mores exorta essent, nos ex injuncto nobis divinitus Pasturalis Officii debito, scandala praedicta, quam celerrime removere, eumdemque Ordinem, et illius membra in pristinae Charitatis compagem restitui, et Ecclesiasticam, regularemque disciplinam, ubi benedicente Domino vigebat, firmius, constantiusque perseverare, ubi vero exciderat, opportunis rationibus reintegrare cupientes, per quasdam nostras in simili forma Brevis die XXIII. Januarii Anni MDCCXLIII. expeditas Literas, Motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione nostris, tunc in humanis agentem Archiepiscopum Mexican. Visitatorem Apostolicum, et Reformatorem ejusdem Ordinis Hospitalaris Sancti Hippolythi Martyris una cum uno, aut pluribus Sociis dicti, seu alterius Ordinis, vel Congregationis, aut Instituti ab hac Sancta Sede approbati, per dictum Archiepiscopum ad hujusmodi effectum pro suo arbitrio eligendo, seu eligendis, prohatae vitae, ac versato, seu versatis circa Statuta, et mores Regulares primodicti Ordinis, quatenus sibi visum fuisset opportunum ad decennium tunc proximum constituimus, et deputavimus. Ipsique Archiepiscopo motu, scientia, et potestate similibus commisimus, et mandavimus, ut primodictum Ordinem, illiusque Superiores, Fratres, et Personas cujusvis status, gradus, qualitatis, conditionis, praeeminentiae, ac dignitatis existentes, nec non ipsius Ordinis Conventus, Ecclesias, Domos Regulares, Hospitalia, et alia loca, et Personas quaecumque ad eumdem Ordinem spectantia, et pertinentia, tam in capite, quam in membris visitaret, ac in illorum statum, vitam, mores, ritus, et disciplinam diligenter inquireret, nec non evangelicae, et Apostolicae Doctrinae, Sacrorumque Canonum, Sanctorumque Patrum traditionibus Regularibusque dicti Ordinis Institutis, Constitutionibus, et Ordinationibus Generalibus, Auctoritate Apostolica approbatis, confirmatisque inhaerendo, quacumque reformatione, mutatione, correctione, emendatione, revocatione, et renovatione indigere cognovisset, reformaret, mutaret, corrigeret, revocaret, renovaret, ac etiam de novo conderet, ac condita sacris Canonibus, et Concilii Tridentini Decretis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, Regularibusque praedicti Ordinis institutis praedictis non repugnantia confirmaret, abusus quoscumque tolleret, Regulares Institutiones, et Ecclesiasticam, Regularemque disciplinam, si fortasse excidissent, modis congruis restitueret, et reintegraret, dicti Concilii Tridentini decreta custodiri praeciperet, ac Superiores, Fratres, et Personas hujusmodi ad debitum, et honestum vitae modum revocaret, aliaque faceret, atque decerneret, quae pro majori Divini Cultus augmento, et Disciplinae Regularis propagatione, et observantia magis in Domino expedire arbitrasset, ac Superiores quoscumque quocumque nomine nuncupatos, si culpabiles juxta Sacrorum Canonum, Juris communis, et Ordinis praedicti Constitutionum Dispositiones reperiisset, illos ab eorum respective Officiis amoveret, aliosque magis idoneos, et Ordinationum hujusmodi observantes, eximiisque virtutibus praeditos, et ad Regularem Disciplinam observandam, et ad suum pristinum statum redigendam habiles esse existimasset, in illorum locum substitueret, et deputaret, ac quamcumque aliam Superiorum praedictorum electionem, si juxta sacros Canones, et Constitutiones hujusmodi minime peractam esse cognovisset, abrogaret, et aboleret; voluimus quoque, ut si contingeret dictum Archiepiscopum intra terminum praedictum, et antequam munus Visitatoris, et Reformatoris illi demandatum expleret, ab hac luce migrare; eo casu, et donec, ac quousque Archiepiscopus Mexican. de novo electus possessionem Metropolitanae Ecclesiae Mexican. suscepisset; tunc Vicarius Capitularis legitime deputatus munus praedictum cum omnibus facultatibus superius expressis susciperet, gereret, et exequeretur. Subinde cum sicut pariter accepimus, Dilecti Filii, Josephus Balbuena in sacro Presbyteratus Ordine constitutus, ac Philippus Barbera

Fratres expresse Professi memorati Ordinis ad hanc Almam Urbem nostram ea de Causa accessissent, in eaque tunc commorari pergerent, et quam primum ab eadem Urbe animo redeundi in istam Civitatem Mexican. discessuri essent, ac circa mores, et inordinationes Alumnorum dicti Ordinis versati existerent, eidem tunc in humanis agenti Archiepiscopo per alias nostras in pari itidem forma Brevis die prima Junii supra dicti Anni expeditas Literas commisimus, et mandavimus, ut in visitatione, et reformatione praedicti Ordinis per supradictas Literas ut praemittitur demandata, et per se illarum vigore peragenda, ut illam juxta Cor nostrum expleret, dictos Josephum et Philippum Fratres expresse professos hujusmodi Ordinis, sicut praemittitur, tamquam in moribus, et inordinationibus Alumnorum praedictorum, et status Ordinis praedicti Peritos, expertosque in Socios visitationis, et reformationis hujusmodi ejus arbitrio susciperet; deinde vero cum dicti Josephus, et Philippus perpendissent visitationem, reformationemque hujusmodi, a quam plurimis dicti Ordinis Professoribus, et praesertim ab illius Superioribus magna cum eorum animi molestia recepturam esse pro certo habebant, ac in eorum reditu ad Mexicum ingressus quorumcumque Conventuum dicti Ordinis eisdem Josepho, et Philippo praepediretur, ut vagari, et locum inter extraneos querere cogerentur; nos tunc existenti Archiepiscopo Mexican., seu Dilecto Filio Vicario Capitulari Ecclesiae Mexican., illius Sede Archiepiscopali vacante legitime deputato, per alias pariter nostras in eadem forma Brevis die xxxi. Augusti ejusdem Anni expeditas Literas itidem commisimus, et mandavimus, ut statim, atque memorati Josephus, et Philippus ad Civitatem Mexican. accessissent, eos per se ipsum, nulla a Superioribus dicti Ordinis petita licentia, in Conventu, seu Hospitali Spiritus Sancti ejusdem Ordinis collocare, et assignare valeret, ac in eo, durante visitatione, sicut praemittitur facienda, ipsi Josephus, et Philippus remanere, et permanere libere, ac licite possent, nec inde per quoscumque dicti Ordinis Superiores, dicto Archiepiscopo; seu Vicario Capitulari inconsulto, umquam amoveri deberent; et alias, prout in trinis nostris Literis praedictis, quarum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, uberius dicitur, contineri. Cum autem sicut nuper accepimus tunc existens Archiepiscopus Mexican. praedictus morte praeventus visitationi, et reformationi hujusmodi initium dare minime potuerit; secuta interea Metropolitanae Ecclesiae Mexican. hujusmodi vacatione, Tu ob tua eximia merita, et peculiares virtutes quibus Personam tuam insignivit Altissimus, inter quas ea praecipue annumeratur, ut nominationem de tui persona ad Cathedralem Ecclesiam Sancti Joannis de Portu divite a Charissimo in Christo Filio nostro Ferdinando Hispaniarum Rege Catholico Tibi oblatam a te abdicaveras, ac illam per octodecim Mensium spatium summa prudentia, et non modico progressu laudabiliter peregeris. Postquam autem Venerabilis Frater Emanuel Archiepiscopus Mexican. Ecclesiae suae praedictae possessionem, ac illius regimen, et gubernium susceperit, Jurisdictio Tibi in praemissis delegata cessaverit, dictus vero Emanuel Archiepiscopus, sive quia de rebus ad primodictum Ordinem spectantibus satis adhuc se instructum minime agnoscat, sive quia Ecclesiae Mexican. Dioecesis per ducentas, et ultra illarum Parlium Leucas extensa vix per unum Archiepiscopum gubernari possit, ita ut aliis curis incumbere nequeat, visitationem, et reformationem hujusmodi licet ipsi demandatam, et ab ipso concupitam hactenus minime assumpserit, nec assumere posse speret, illamque Tibi reliquerit; Hinc est, quod nos ne opus per Te magno labore susceptum, et maximo Ordinis praedicti fructu prosequntum in praeceps ruat, primodicti Ordinis visitationi, et reformationi quantum nobis ex alto conceditur, consulere cupientes, ac do tua fide, prudentia, doctrina, integritate, pietate, charitate, et Catholicae Religionis, Regularisque Disciplinae, et Observantiae zelo plurimum in Domino confisi, Teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris, et poenis a Jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium tantum con-

sequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes; Motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine paribus, Te Visitatorem Apostolicum, ac Reformatorem supradicti Ordinis Hospitalaris Sancti Hippolythi Martyris cum omnibus, et singulis facultatibus in primodictis nostris Literis expressis, et contentis, et tunc existenti Archiepiscopo Mexican. attributis, ad quinquennium tunc a die exhibitionis praesentium nostrarum Literarum computandum dumtaxat, constituimus, ac deputamus ea tamen lege, ut decreta, ac resolutiones in actu, et tempore visitati onis per Te peragenda, a Te edenda, facienda, praescribenda, et publicanda, per dictum Emanuelem modernum, et pro tempore quinquennio praedicto durante existentem Archiepiscopum Mexican., ante illorum, et illarum executionem, approbari debeant; In eventu vero, quod Tu interea quinquennio praedicto durante ab hac luce decedas, vel demandatum Visitatoris, et Reformatoris hujusmodi munus dimiseris, dictus Emanuel modernus, ac pro tempore existens Archiepiscopus Mexican., eo casu alium in Dignitate Ecclesiastica constitutum eligat, et deputet, ac sic electus, et deputatus visitationem, et reformationem dicti Ordinis usque ad completum quinquennium cum supradictis facultatibus, et auctoritate explere pergat; et tam Tu, quam alia Persona ab ipso Archiepiscopo, sicut praemittitur, in supradictis casibus deputanda, dictos Josephum, et Philippum in Socios, et assistentes pro visitatione, et reformatione hujusmodi cum omnibus, et singulis exemptionibus, et praerogativis eisdem Josepho, et Philippo per secundo, et tertio dictas nostras Literas concessis eligere, et deputare, ac confirmare teneatis, et teneatur. Praeterea attento, quod in deplorabili eo statu de praesenti reperitur Ordo praedictus, ut inter illius Professores minime de facili habiles reperiantur ii, qui ad Officia, et munera primodicti Ordinis assumi queant, Tibi, ac pro tempore quinquennio praedicto durante existenti Visitatori, et Reformatori ab Archiepiscopo praedicto, ut praemittitur, nominando, et eligendo, per praesentes motu, scientia, et potestate similibus injungimus, ut juxta datam Tibi a Domino prudentiam, Priorem Generalem, aliosque Superiores, et Officiales dicti Ordinis, durante visitatione, et reformatione hujusmodi, deputes, eligas, et nominee, ac in deputatione, electione, et nominatione praedictorum Prioris Generalis, aliorumque Superiorum, et Officialium, eos Alumnos, qui magis idoneos, eximiisque virtutibus praeditos, et ad Regularem Disciplinam ad sui pristinum statum redigendam habiles esse judicaveris, deputes, et promoveri cures, qui reformationem per Te peractam observent, et observari faciant; quamcumque aliam Prioris Generalis, Superiorum, et Officialium primodicti Ordinis electionem contra sacrorum Canonum, et Apostolicarum Ordinisque praedicti Constitutionum dispositionem antea peractam abroges, et abolcas; quoscumque delinquentes, tuisque monitis, et mandatis parere recusantes, et inobedientes, praemissis Canonicis monitionibus, eorum causa assumpta, si incorrigibiles fuerint, servatis servandis, a saepedicto Ordine expellere respective possis, et valeas, nos Tibi, seu alteri ab eodem Archiepiscopo, ut praemittitur, deputando quamcumque necessariam; et opportunam ad praemissa omnia, et circa ea, quae ad prosperum dicti Ordinis gubernium, et regimen pertinent, ut in eo Regularis Disciplinae observantia in dies collabens promoveatur, et confirmetur, faciendi, gerendi, dicendi, et exequendi, ac exequi mandandi facultatem motu, scientia, et potestate paribus tribuimus, et impertimur; mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis nostrae, aliisque arbitrio nostro imponendis poenis, omnibus, et singulis Superioribus, Fratribus, et Personis Praedictis, ut Te, seu Personam ab eodem Archiepiscopo deputandam, tamquam Visitatorem Apostolicum, et eorum Reformatorem, a nobis sicut praemittitur, deputatum, reverenter suscipiant, et recognoscant, ac Tibi, et illi in omnibus, et singulis praemissis prompte pareant, et obediant, ac obsequantur, ac tua salubria monita, et mandata humiliter susciplant, et efficaciter adimplere procurent, alioquin sententiam, sive poenam, quam rite tuleris, seu statueris in rebelles ratam habebimus, et faciemus, authore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Volumus autem ut de iis, quae in visitatione, ac Reformatione hujusmodi occurrerint, sicut etiam de quibuscumque novis Constitutionibus, Statutis, et Decretis per Te, seu aliam Personam, ut praemittitur deputandam,

una cum dictis Josepho, et Philippo Sociis condendis, edendis et praescribendis, non retardata interea illorum, et illarum executione, nos, seu Romanum Pontificem pro tempore existentem, per Venerabilem Fratrem nostrum Antonium Xaverium Episcopum Praenestin. Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem Gentili nuncupatum modernum, seu pro tempore existentem ejusdem Ordinis apud nos, et Sedem Apostolicam Protectorem, instructum reddere teneatis, non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis, etiam Juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis etiam Ordini, et Conventibus, Domibus, Hospitalibus, et Locis piis, illorumque Superioribus, Fratribus, et Personis quibuslibet, sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, et insolitis clausulis irritantibus, et aliis Decretis etiam motu, scientia, et plenitudine paribus concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil ponitus omisso, et forma in illis tradita observata, exprimerentur, et inseererentur, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die quinta Februarii MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

D. Card. Passionei.

Loco ✠ Sigilli.

XL.

DE EXTRACTIONE

Reorum ad Sacrae Inquisitionis Officium spectantium a Locis immunibus, ad quae forte confugerint.

Epistola Encyclica ad Inquisitores contra Haereticam pravitatem deputatos.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Capita quaedam Constitutionis circa Immunitatem localem nuper editae reformantur.

Elapso proxime Anno MDCCL. edita a Nobis fuit Apostolica Constitutio, data Idibus Martii, cujus initium est *Officii nostri*, quaeque agit de locali Ecclesiarum Immunitate. In ea Nos Decessorum Nostrorum, Romanorum Pontificum Gregorii XIV., Benedicti XIII., et Clementis XII. Constitutionibus inhaerentes, sublatis de medio quibusdam cavillationibus et subterfugiis, quibus earum executio impediebatur, decrevimus, atque statuimus, ut is, qui criminis excepti reus foret, si quando in immunem locum confugeret, extrahi ab eo deberet, quotiescumque indicia ad torturam sufficientia haberentur, quae delictum comprobarent; utque praeterea, extractio non nisi auctoritate Episcopi, et cum interventu personae Ecclesiasticae ab eodem Episcopo deputandae fieri deberet; ac demum, ut dum Curiae Saeculari traditio fieret, indicendae censurae essent, ab eadem incurrendae, nisi Extractus Ecclesiae restitueretur, quoties ab eodem in progressu Causae purgata fuissent indicia, ex quibus ipse patrati delicti reus arguebatur. Quia vero memorati Decessores Nostri decreverant, extractionem a loco immuni non nisi a solis Episcopis, aut a Praelatis, qui eisdem superiores essent, fieri debere, exclusis inferioribus, licet Ordinariis, *ac nullius Dioecesis*, et separatum Territorium habentibus, quo in casu extractio ad viciniorem Episcopum devolveretur; idem a Nobis pariter in citata Constitutione Nostra decretum fuit.

Dubium super extractione Reorum criminis Haeresis a loco immuni, ad quae vel ad quem extractionem vel a Carceribus clapsi vel ad poenam damnati, confugerint.

§. 1. Haereseos crimen, ut probe compertum habetis, exceptum crimen est, quique illius est reus, Asylo Ecclesiae minime gaudet, iis etiam inhaerendo, quae in Constitutione Gregorii XIV., qua Immunitatis localis regula ac norma praescribitur, decreta fuerunt. Cum autem in Congregatione Sanctae Inquisitionis Feria quinta die 28. Januarii vertentis anni 1751. coram Nobis de more habita, excitatum dubium fuisset, quae ratio servanda, et qui modus adhibendus esset, quoties reus Haereseos extrahendus esset ab Ecclesia, ad quam

confugisset, ne in carcerem duceretur, sive cum ex vinculis, quibus tenebatur, aut ex triremibus, aliove loco, ad quem relegationis, aut operis faciendi causa damnatus fuerat, fuga evasisset; Nobis, qui praecedenti anno memoratam Constitutionem condidimus, reservavimus, ut super hujusmodi re pronunciaremus; quod nunc per ea, quae subjicimus, praestare intendimus.

Distinguuntur casus.

§. 2. Aut agitur de Haereseos crimine, quae praecipua Tribunalis Sancti Officii inspectio est; aut de aliis exceptis criminibus, quae immunitate non gaudent; aut de aliis criminibus, quae minime excepta sunt, et quae immunitate gaudent, sed ideo ad id Tribunal pertinent, quod ab aliquo ex illis commissa sint, qui utpote ipsius Tribunalis jurisdictioni subjecti, judicium illius subire debent.

Haeretici, et Apostatae a Fide, immunitate locali non gaudent, et ab Inquisitoribus extrahendi sunt.

§. 3. Si de crimine Haereseos agitur, cum a Decessore Nostro Joanne XXI., qui XXII. dictus est, in sua Constitutione, cujus initium: *Ex parte vestra*, in Bullario Romano *Tom.* 1., jam decretum fuerit, quod Haeretici, aut de Haeresi suspecti, necnon Judaei, qui, cum ad Catholicam Fidem conversi fuerint, deinde in Apostasim incidunt, si ad Ecclesiam confugiunt, statim per Inquisitorem ab eadem extrahi debeant; minime quidem Nostra mens est, ut praedictae Constitutioni derogemus, imo eamdem observari volumus, eam tamen methodum adhibendo, ac servando, quam modo subjungimus: videlicet, quod Inquisitor, quoties hujusmodi reus ab Ecclesia extrahendus erit, omnem adhibeat curam, ut id majori, qua decet, erga Domum Dei reverentia contingat. Et quoniam fieri omnino nequit, ut ante extractionem, indicia, quae contra Reum habentur, Episcopo communicentur, cum Secreti lex id minime patiatur; et quoniam, ubi etiam id fieri posset, inutile id prorsus esset, cum notum sit, Sacrum Inquisitionis Tribunal ad capturam minime procedere, nisi semiplena delicti probatio praecesserit; non tamen illud omittat, ut vel ante, vel post capturam, Episcopum de ea certiorem faciat, tum propter reverentiam, quae illius Dignitati debetur, tum ut, quantum fas est, id, quod in Constitutionibus Gregorii, Benedicti, Clementis, ac Nostra decretum est, adimpleatur. Quod etiam ea de causa ita a Nobis decernitur, propterea, quod viderimus, olim in Congregatione Sancti Officii, quae coram Praedecessore nostro Urbano VIII. *Feria quinta* 10. *Junii* 1638. habita fuit, proposito casu, ac dissuso dubio: *An reus de haeresi inquisitus, confugiens ad Ecclesiam, debeat extrahi ab Episcopo, vel Inquisitore:* Pontifex, *auditis votis, respondit, Reum posse extrahi ab Inquisitore, certiorato ante, vel post, Ordinario.*

Servata tamen reverentia sacris locis debita; et certiorato, vel ante, vel post Ordinario.

§. 4. Ubi autem de aliis criminibus exceptis agitur, quae tamen haereseos minime sint, ac multo magis si de iis agatur, quae inter excepta non recensentur, etiamsi ad Sacri Tribunalis cognitionem, vel quia ab aliquo ejusdem jurisdictioni subjecto commissa sint, vel alio quocumque nomine, pertineant; declaramus, eos, qui casuum minime exceptorum Rei sunt, Immunitate gaudere debere; quoties autem casuum exceptorum Rei, qui tamen Haereseos Rei non sint, ab Ecclesia extrahi debeant, ea omnia exacte observanda esse, tum quae in Constitutione Nostra, tum quae in aliis praecedentibus Constitutionibus decreta sunt, indicia nimirum, quae ad torturam sufficientia sint, Episcopo communicari debere, cum hic Secreti lex minime impedimento sit: praeterea extractionem nonnisi auctoritate Episcopi, et cum interventu Personae Ecclesiasticae ab eodem deputandae faciendam esse; aliaque omnia servanda, quae in dictis Constitutionibus leguntur.

Rei criminum non exceptorum, licet ad S. Officii Tribunal spectantium Immunitatis beneficio gaudere debent.

Exceptorum Rei e locis immunibus extrahendi sunt, servatis omnibus in novissima Constitutione praescriptis.

§. 5. Quae hactenus dicta fuerunt, eorum etiam respectu servanda sunt, qui ex carceribus, sive ex triremibus, sive ex loco eorum relegationis effugiunt, et in Ecclesiae alicujus, vel loci immunis asylum sese recipiunt; si enim hi Rei, vel damnati propter Haereseos crimen sunt, eorum extractio ab Inquisitore facienda erit, ita tamen ut de ea, vel ante, vel post, Episcopus certior fiat; si vero Rei, aut damnati sint propter aliud delictum exceptum, non autem propter crimen Haereseos, sive pro alio delicto, quod minime exceptum sit; quoad primos, extractio fiat Episcopi auctoritate, et Ecclesiastica Persona interveniente, ab eodem Episcopo deputanda; quoad secundos autem, ii in Asylo, ad quod confugerunt, remanere sinantur, etiamsi ex triremibus cum catenis effugerint, dummodo a praedictarum triremium, aliorumve Justitiae Ministrorum manibus liberi essent, nisi forte Episcopus indultum a Sede Apostolica habeat, ut a triremibus fugitivos extrahere ab Ecclesiis possit, cum in hoc casu, ob fugitivum recuperandum,

Praemissa respective servantur et tum quoad eos, qui e carceribus, aut triremibus, vel e loco relegationis elapsi, ad Eccles. confugiunt.

Fugitivi e triremibus, extrahi nequeunt ab Ecclesiis, sine indulto Apostolico.

ad eumdem recurrere liceat; vel etiam ad Apostolicam Sedem, si hujusmodi indulto Episcopus careat; cum ipsa Sancta Sedes in particularibus casibus, quoties id delictum exigat, nequaquam renuat Episcopis auctoritatem impertiri eos ab Ecclesiis extrahendi, qui e carceribus ac triremibus effugerint, licet criminis excepti minime Rei sint. Haec inquisitoribus, quae significaremus, habuimus, atque interim illorum singulis Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. die 20. Feb. 1751.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem die XX. Februarii MDCCLI. Pontificatus Nostri anno Undecimo.

XLI.

NOVA CONCESSIO

Et praefinitio Indulgentiarum pro Fratribus et Sororibus Tertii Ordinis Saecularis S. Francisci Assisiensis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis est indulgentias concedere, et super concessis dubis submovere.

Ad Romanum Pontificem inexhausti Ecclesiae thesauri dispensatorem pertinet Indulgentiarum a Praedecessoribus suis, diversis temporibus, atque rationibus concessarum incertitudinem, ac dubia et controversias super iis excitatas atque vigentes, inleque ortas fidelium animarum perturbationes, suprema sua auctoritate, juxta probatam Apostolicae Sedis consuetudinem, et Sacri Tridentini Concilii mentem, per opportunas declarationes, certasque concessiones tollere ac removere, ut Ecclesiasticae pacis firmitati, simulque animarum saluti et profectui, ac providae earumdem Indulgentiarum distributioni consulatur.

Fratribus et Sororibus Tertii Ordinis S. Francisci variae Indulgentiae directe, et per communicationem cum Ordinibus concessae fuere.

§. 1. Olim siquidem Romani Pontifices Praedecessores Nostri Tertium Ordinem Saecularem, de Poenitentia nuncupatum, Beati Francisci Assisiensis institutione, sub Regulis ab ipso praescriptis feliciter coalescentem, Apostolica benignitate complexi, ejusdemque Fratres atque Sorores specialibus favoribus, et spiritualibus gratiis ditare volentes, ut uberiora Religionis et Pietatis incrementa susciperent, praeter alias Indulgentias, ac peccatorum remissionos ipsis directe concessas, etiam generali communicatione in quibuslibet gratiis, privilegiis, et Indulgentiis, omnibus et singulis tam Mendicantium, quam non Mendicantium Ordinibus Regularibus, eorumque personis quomodocumque a Sede Apostolica indulti, eorumque omnium et singulorum ad praedictos Fratres atque Sorores extensione, cumularunt.

Paulus V. Indulgentias Regularium reformavit.

§. 2. Quamquam vero felicis recordationis Praedecessor Noster Paulus Papa V., opus reformationis et moderationis Indulgentiarum a recolendae quoque memoriae Clemente Papa VIII. altero Praedecessore Nostro, tunc suo, feliciter inchoatum, pari cum diligentia et studio prosequutus, Apostolicis Literis, quarum initium est: *Romanus Pontifex* die vigesima tertia Maji Anni millesimi sexcentesimi sexti, in forma Brevis editis, omnes et singulas Indulgentias, et peccatorum remissiones praefatis Regularibus Ordinibus, eorumque personis, quocumque modo antea concessas, abrogaverit et revocaverit, easque, novis ex integro in ipsorum favorem indultis, ad modum et terminos in earumdem Literarum tenore expressos reduxerit; cum tamen praecedentibus annis a Congregatione tunc existentium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Indulgentiis et Sacris Reliquiis praeposita, declaratio quaedam sequentis tenoris emanaverit, videlicet: *In generalia revocatione Indulgentiarum, quae in Brevi:* Romanus Pontifex *Pauli V. habetur, non comprehendi personas, quae substantialia Religionis vota non emittunt, intra, vel extra Claustra degentes*; easque specialibus Literis in simili forma Brevis a Venerabilis memoriae Innocentio Papa XI. Praedecessore quoque Nostro die decima Octobris Anni Millesimi sexcentesimi octogesimi sexti confirmata fuerit; cumque etiam aliae prodierint Romanorum Pontificum Constitutiones, quibus Indulgentiae et Gratiae speciales tam praefato Tertio Ordini directe concessae, quam per communicationem cum Ordinibus Mendicantium, et non Mendicantium, ad eumdem extensae, confirmari videbantur; hinc factum est, ut super subsistentia Indulgentiarum, et Gratiarum hujusmodi, quae in duabus Literarum Apostolicarum collectionibus, Bullariis nuncupatis, per Rodericum, et per Confectium vulgatis, juxta antiquam earum intelligentiam descriptae leguntur, plures diversi in locis

Causae dubitandi super subsistentia Indulgentiarum Fratribus Tertii Ordinis concessarum.

quaestiones et controversiae inter Fratres ejusdem Ordinis agitari coeperint, atque etiam in judicium adduci; prout earumdem inconcussam firmitatem, vel respective abrogationem, aut etiam in pristinum statum redintegrationem, acrius sustineri, aut ex contraria parte in dubium contigit revocari.

Plures ex praeteritis Indulgentiis a Congregat. Indulgentiarum exclusae fuerant.

§. 3. Et quidem praedicta Bullaria, pro eo, quod pertinet ad communicationem omnium Indulgentiarum singulis Ordinibus indultam, nequaquam attendenda esse, dictumque Tertium Ordinem ea tuto sequi non posse, jam in acerrimo partium conflictu decretum et definitum extitit a praedicta Cardinalium Congregatione, Indulgentiis et Sacris Reliquiis praeposita, die quinta Februarii Anni Millesimi septingentesimi trigesimi quarti. Quae etiam Anno sequenti, in ejusdem controversiae progressu, sub die quinta Octobris declaravit, per revocationem Pauli V. sublatas dici debere Indulgentias illas, quae Regularibus personis, ac praefato Tertio Ordini communes erant, seu promiscue antea concessae fuerant; necnon eas, quibus ejusdem Tertii Ordinis Fratres per viam communicationis, ante ipsam revocationem, fruebantur. De iis autem, quae ipsis tam antea, quam post directe concessae asserebantur, itemque de iis, quas, post saepedictam revocationem, per viam communicationis cum Ordinibus Regularibus, sive per extensionem, se obtinuisse contendebant, tam multa adhuc examinanda supererant, ut nonnisi post maturam discussionem singularem Literarum, et concessionum hujusmodi, judicari posse visum fuerit, an, et quae verae, legitimae, ac subsistentes, an vero aliquae revocatae, aut etiam falso praesumptae, vel per subreptionem, et obreptionem obtentae dici deberent.

De aliis difficile examen, atque Judicium.

Falsa impresso super Indulgentiis Fratrum Tertii Ordinis ad Congregationem Sac. Inquisitionis delata fuere.

§. 4. Cumque proinde multiplices adhuc incertitudines et confusiones hac in re adesse dignoscantur; novissime vero ad Congregationem Venerabilium Fratrum S. R. E. Cardinalium contra haereticam pravitatem Generalium Inquisitorum delata fuerint nonnulla Folia et Summaria Indulgentiarum ejusdem Tertii Ordinis, typis impressa ac late vulgata, in quibus complures referuntur Indulgentiae, quarum concessiones apocryphas esse, aut revocatas, aut incertas, et contra mentem Sedis Apostolicae perperam interpretatas agnitum fuit; ideoque eadem Cardinalium Inquisitorum Congregatio Nobis proponenda, valde expedire pro praefatorum Fratrum et Sororum securitate ac beneficio, et ad confusiones, ac deordinationes ejusmodi penitus tollendas, ut, juxta id quod laudatus Praedecessor Paulus V. pro omnibus Ordinibus Regularium provide ac opportune praestitit, Nos etiam omnes et singulas Indulgentias et peccatorum remissiones praedicto Tertio Ordini Saeculari Sancti Francisci, sive directe, sive per communicationem, sive alio quovis modo hactenus concessas annullaremus, et revocaremus, et alias particulares eidem concederemus.

Volum dictae Congregationis fuit, omnes Indulgentias abrogandas, aliasque de novo concedendas.

Pontifex itaque de novo infrascriptas Indulgentias fratribus, et Sororibus Tertii Ordinis concedit.

§. 5. Nos, matura super hoc consultatione praehabita, ac Fratribus, et Sororibus praefati Tertii Ordinis Saecularis de Poenitentia, sub cujusenmque Ordinis Regularis Sancti Francisci directione ac regimine, tam in cujuslibet hujusmodi Ordinis Conventibus, sive aliis collegialiter, quam etiam in domibus privatis seorsim viventibus, spirituale solatium et juvamen afferre cupientes, Motu proprio, et certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, infrascriptas Indulgentias et peccatorum remissiones de novo duximus concedendas.

In die ingressus pleniariam.

§. 6. Omnibus igitur utriusque Sexus Christifidelibus, qui dictum Ordinem Saecularem Sancti Francisci, de Poenitentia nuncupatum imposterum ingredientur, die primo eorum, vel earum ingressus, si vere poenitentes et confessi, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, Plenariam.

In quatuor Anni Festis etiam Plenariam.

§. 7. Nec non eisdem nunc, et pro tempore existentibus Fratribus, et Sororibus, vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui in Festis Sancti Francisci Assisiensis Confessoris die 4. Octobris, et Sanctae Clarae Virginis, nec non Sancti Titularis eorum Ecclesiae, sive Oratorii, aut Cappellae, et in die Dedicationis Sanctae Mariae Angelorum secunda Augusti, a primis Vesperis usque ad occasum solis, suam Ecclesiam, vel Oratorium, aut Cappellam hujusmodi devote visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, et Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, singulis diebus, quibus id egerint, etiam Plenariam.

In mortis articulo etiam Plenariam.

§. 8. In cujuslibet vero mortis articulo, si pariter vere poenitentes, et confessi, ac Sacra Communione refecti, vel, quatenus id facere

nequiverint, saltem contriti, Sanctissimum JESU Nomen ore, si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, Plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus, et impertimur.

Indulgentiam Stationum Urbis.

§. 9. Item eisdem Fratribus, et Sororibus, qui suam Ecclesiam, vel Oratorium, vel Cappellam diebus Stationum, in Missali Romano descriptis, devote visitaverint, et, ut praefertur, oraverint, ut easdem Indulgentias consequantur, quas praefatis diebus, visitantes Ecclesias Urbis et extra eam consequuntur; perinde ac si ipsas Urbis Ecclesias personaliter visitarent, concedimus pariter, et indulgemus.

In XVII. Anni diebus VII. annorum et totidem quadragesimarum.

§. 10. Eisdem quoque vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, in Festis Impressionis Sacrorum Stigmatum ejusdem Sancti Francisci, nec non Sancti Ludovici Galliarum Regis, et Sanctae Elisabeth Reginae Portugalliae, et Sanctae Elisabeth Hungariae pariter Reginae, nec non Sanctae Margaritae de Cortona, atque in duodecim aliis Anni feriatis, vel Dominicis diebus per ipsosmet eligendis, ac a Superioribus Ordinis approbandis, ut supra visitantibus, et, ut praefertur, orantibus, quo die praefatorum id egerint, septem Annos, et totidem Quadragenas.

Pro operibus pia peragendis eorum dierum.

§. 11. Quoties vero Missis, et aliis Divinis Officiis in Ecclesia, seu Oratorio, vel Cappella hujusmodi pro tempore celebrandis, et recitandis, seu Congregationibus publicis, vel privatis ejusdem Tertii Ordinis ubivis faciendis interfuerint, ac pauperes hospitio susceperint, vel pacem inter inimicos composuerint, seu componi fecerint, vel procuraverint, vel etiam, qui corpora Defunctorum, tam Fratrum, et Sororum hujusmodi, quam aliorum, ad sepulturam associaverint, aut quascumque Processiones de licentia Ordinarii faciendas, Sanctissimumque Eucharistiae Sacramentum, tam in Processionibus, quain cum ad infirmos, seu alias quocumque, et quandocumque pro tempore deferetur, comitati fuerint, vel impediti, Campanae ad id signo dato, semel Orationem Dominicam, et Angelicam dixerint, aut quinquies Orationem, et Salutationem eamdem pro necessitatibus Sanctae Matris Ecclesiae sive pro Animabus Defunctorum Fratrum, et Sororum hujusmodi recitaverint, aut devium aliquem ad viam salutis reduxerint, et ignorantes Praecepta Dei, et quae ad salutem sunt, docuerint, aut quodcumque aliud pietatis, vel charitatis opus exercuerint; toties, pro quolibet praedictorum operum exercitio, centum dies de injunctis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus.

Omnes vero alias Indulgentias revocat.

§. 12. Caeterum, omnes et singulas Indulgentias, et peccatorum remissiones, Fratribus, et Sororibus Tertii Ordinis Sancti Francisci de Poenitentia, sub directione et regimine cujuslibet Ordinis Regularis ejusdem Sancti Francisci, tam in cujuslibet dicti Ordinis Conventibus, sive aliis collegialiter, quam in Domibus privatis seorsim viventibus, tam directe, et immediate, quam promiscue, et seque principaliter, sive alio quocumque modo per communicationem cum omnibus et singulis Ordinibus Regularibus Mendicantium, et non Mendicantium, tam vigore privilegiorum, et Literarum Apostolicarum, quam vivae vocis oraculo, aut alias quovis modo per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, ac Nos, et Apostolicam Sedem hactenus concessas, confirmatas, approbatas, et innovatas, praedictis motu, scientia, auctoritate, et tenore, revocamus, cassamus, annullamus, et abrogamus, et ad praesentium nostrarum Literarum praescriptum reducimus, et moderamur,

Clausulae.

§. 13. Praesentes autem Literas, et tam revocationem hujusmodi, quam concessiones superius expressas, etiamsi dicti Tertii Ordinis Fratres, aut Sorores, seu alii quicumque in praemissis interesse habentes, vel habere quomodolibet praetendentes, eisdem non consenserint, nec ad ea vocati aut auditi fuerint, nullo umquam tempore impugnari, seu de voluntatis Nostrae defectu, aut subreptionis, aliove quolibet vitio notari, vel adversus eas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve juris vel facti remedium impetrari posse, sed semper et perpetuo firmas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios effectus sortiri et obtinere, et ab iisdem Fratribus, atque Sororibus, aliisque, ad quos pertinet, in omnibus et per omnia observari, sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos, etiam S. R. E. Cardinales Indulgentiis, et Sacris Reliquiis praepositos, aliosque, etiam de Latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuntios, de praemissis judicari, inter-

pretari, ac definiri debere decernimus; atque irritum et inane, si secus a quoquam cujuslibet auctoritatis praesidio scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Mandatum Ordinis super praemissorum observantia.

§. 14. Quocirca Venerabilibus Fratribus Ecclesiarum Episcopis, aliisque Locorum Ordinariis, nec non praedictis Apostolicae Sedis Nuntiis, et Sancti Officii Inquisitoribus, harum serie, et dicta auctoritate committimus et mandamus, ut nullas alias Indulgentias, seu peccatorum remissiones, praeter praemissas, per eosdem Fratres, atque Sorores seu alios quoscumque, tamquam praedicto Tertio Ordini Saeculari specialiter, et intuitu eorum Instituti competentes, vulgari, nunciari, aut proponi permittant; sed ipsarum praesentium tenorem per ipsos fideliter, ut par est, observari faciant; contumaces atque rebelles, si qui forte adversus eas venire praesumpserint, omnibus juris remediis, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio contrariis.

§. 15. Non obstantibus praedictis Pauli V., et Innocentii XI., aliisque quibuslibet Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, nec non de jure quaesito non tollendo, aliisque Nostris, et Cancellariae Apostolicae Regulis, ac ejusdem Tertii Ordinis Saecularis, etiam confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis praefato Tertio Ordini, ejusque Domibus, Collegiis, Superioribus, et personis, atque etiam cuilibet Ordini Regulari Sancti Francisci, ejusque Superioribus, in contrarium praemissorum quomodolibet, etiam post praedictam Pauli V. revocationem, concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi praesentibus pro expressis habentes, pro praemissorum effectu dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides praestanda transumptis.

§. 16. Volumus autem, ut praesentium Transumptis, etiam impressis, et manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Sigillo alicujus personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem fides habeatur, quae praesentibus ipsis Originalibus Literis haberetur, si forent ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 17. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc nostrarum concessionis, impertitionis, indulti, relaxationis, revocationis, moderationis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Pont. Anno XI. die 15 Martii 1751.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quinquagesimo primo, Idibus Martii, Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium. Publicata die 29. Martii 1751.

ROSÆ AUREÆ DONUM Metropolitanae Bononiensi Ecclesiae transmissum. XLII.

Pontificiae Epistolae munere ad Capitulum et Canonicos ejusdem Metropolitanae Ecclesiae conscriptae cumulatur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Dies, et locus benedictionis Rosae aureae.

Quarta verteutis Quadragesimae Dominica, quae nuper praecessit, quaque festivus Introitus: *Laetare Hierusalem*, ab Ecclesia Sancta cantatur, Nos ex Praedecessorum nostrorum more, et instituto, solemnem Rosae aureae Be-

nedictionem in Aula Paramentorum nuncupata confecimus; quam quidem sacram ritus celebritatem in Ecclesia S. Crucis in Hierusalem peragero Summis olim Pontificibus in more positum fuisse, ab hodierno etiam Abbate Besuzio *in ejusdem Basilicae Historia cap.* 20. demonstratur: sed quum hujusmodi caeremoniae id eadem Ecclesia habendae consuetudo per illud temporis spatium, quo Romani Pontifices Avenione Sedem habuerunt, intermissa fuisset, ex eo factum esse idem Auctor subjungit, ut, postquam Romam remigrarunt, eum Pontifices morem retinuerint, ut eamdem Benedictionem in Aula Paramentorum conficerent, non secus ac olim, quum Avenione essent, facere eisdem solemne fuerat.

Ejusdem Benedictionis ritus, et Rosae solemnis gestatio.

§. 2. Et Nos igitur sacram hanc caeremoniam in memorata Paramentorum Aula peregimus; consuetae nimirum preces a Nobis recitatae fuerunt; tum Rosa aurea balsamo inuncta, contrito odorifero musco perfusa, thure adolita, et aqua benedicta a Nobis aspersa fuit; quae omnia in Libro Rituum Ecclesiasticorum sive Sacrarum Caeremoniarum Ecclesiae Romanae praescribuntur, cujus libri auctor Christophorus Marcellus Corcyrensis Archiepiscopus vulgo reputatur. Hoc solum discriminis in ea, quae a Nobis peracta est, caeremonia intercessit, quod, cum in memorato libro habeatur, Pontificem a Paramentorum Aula ad Cappellam procedentem, sinistra manu Rosam gestare, altera vero Populo benedicere: *Manu sinistra Rosam gestans, et dextera benedicens progreditur ad Cappellam:* Nos ab Aula quidem in Capellam processimus, Sacris Missae solemniibus interfuimus, et, ut super Altari Rosa collocaretur, effecimus; at vero dum iter ad Cappellam habuimus, minime illud servavimus, ut Rosam sinistra manu gestaremus, dextera vero benediceremus, sed eamdem Rosam uni ex Clericis Camerae Apostolicae, qui praeibant, gestandam commisimus. Quoniam cum ab aliquo tempore mos invaluerit, ut Rosa aurea post benedictionem super nobili ac magnifica basi constituatur, neminem, viribus quantumvis firmis, reperire est, qui sinistra manu valeat eamdem gestare, ac dextera benedicere, cum ad ipsam sustinendam ambarum manuum auxilio opus sit.

Rosam auream a Pont. donec dari ab aliquo uxitatum.

§. 3. In eodem praeterea Caeremoniarum Ecclesiae Romanae libro, qui supra citatus est, subjungitur, Rosam auream interdum a Pontifice praesenti cuipiam Principi Viro dono dari, interdum autem ad absentem transmitti. Cum noster Pontifex Alexander V. *anno* 1410. Bononia transiret, ubi diem etiam supremum obiit, Rosae aureae Benedictionem in Ecclesia S. Petronii peregit, eamque Marchioni Nicolao Estensi, qui praesens ibidem aderat, dono dedit, quemadmodum Sigonius *in suo de Episcopis Bononiensibus libro*, Masinus *in Bononia perlustrata*, Alidosius in eo, quem conscripsit, libro *de Summis Pontificibus, Cardinalibus, Archiepiscopis, et Episcopis Bononiensibus*, et Celsus Falconi *in Monumentis Historicis Ecclesiae Bononiensis*, testantur.

Alexander B. Bononiae notus.

§. 4. Quod autem Alexandro V. *nostri* titulum adscripsimus, id ea de causa a Nobis factum est, ne ab ea traditione recederemus, qua fertur, hunc Pontificem, licet communi existimatione pro Cretensi haberetur, cum extremum vitae diem sibi adesse intelligeret, tunc demum dixisse, hoc sibi divinitus accidere, ut quo loco natalem diem sortitus esset, ibidem etiam vitae cursum absolveret; eaque occasione fassum esse, Bononiae se obscuris Parentibus ortum, Franciscani Minorum Ordinis habitum induisse, initium aetatis suae Cretam deductum, eaque de causa pro Cretensi vulgo reputatum esse. Super his autem tum Ghirardaccius *in Historiis Bononiae lib.* 3. *part.* 2. *pag.* 576., tum Sigonius *de Episcopis Bononiensibus lib.* 23. *ad annum* 1410. *tom.* 3. novae editionis *pag.* 462., et Masinus *in Bononia perlustrata ad diem* 3. *Maii pag.* 303. *et* 7. *Julii pag.* 373. *et in Cardinalibus Bononiensibus pag.* 14. *ad annum* 1405. videri possunt.

Ecclesia Bononiensis a Gregorio XIII. Rosae aureae munere decorata.

§. 5. Quo tempore Nos a felicis recordationis Praedecessore nostro Clemente Papa XI. in Advocatorum Sacri Consistorii Collegium adscripti fuimus, Carolus Chartarius, cujus nomen inter eruditos Viros satis notum est, Collegii ejusdem Decanus erat. Inter varia autem, quae supersunt Opera ab eodem Carolo conscripta, Opus extat, quod *de Rosa aurea* inscriptum est: in quo caeremoniae hujus originem investigavit, iis tamen monumentis innixus, quorum id temporis notitia habebatur. Illud autem eo in Opere praecipuum est, quod rite et exacte confectus Catalogus ibidem habetur summorum Principum, Regum, Reginarum, atque illustrium tum Virorum, tum Foeminarum, ac postremo etiam Ecclesiarum, ad quas a Summis Pontificibus Rosae aureae

munus transmissum est. Inter alias vero Ecclesias, quibus praedictum donum impertitum esse memoratur, Metropolitana nostra S. Petronii Ecclesia descripta deprehenditur. Hoc autem munus a recolendae memoriae Concive nostro Gregorio PP. XIII. ad eamdem Ecclesiam transmissum fuit; cujus rei gratia idem Pont. Praesulem Vincentium Bolognettum intimum Cubicularium suum Bononiam ablegavit, qui Rosae aureae munus eo tempore detulit, atque exhibuit, quo bon. mem. Cardinalis Gabriel Palaeottus semper cum laude memorandus, Ecclesiae illius Archiepiscopatum gerebat. Haec autem Rosa ea ipsa est, quae etiam hoc tempore quarta Dominica Quadragesimae in Metropolitana illius Ecclesiae Ara principe exponitur, dum Divinorum Officiorum ac Missarum solemnia celebrantur. Quae autem per hujusmodi occasionem acta Bononiae sint, ea, tum *in Historia* Vizzani, tum *in Monumentis Historicis* Faleoni, et Masini, in Instructionibus, quae Praesuli Bolognetto praescriptae fuerunt, ac postremo in Allocutione, quae hujus celebritatis occasione, a Cardinali Gabriele Palaeotto habita fuit, videre est; quae monumenta a Chartario collecta, et *in memorato suo Opere pag.* 116. *et seq.* edita sunt.

Pontifex hoc exemplum sequutus simile donum ecclesiae transmittit per Cubicularium suum Nobilem Bononien.

§. 6. Et Nos igitur, quamvis egregio Civi nostro Gregorio Papae XIII. dignitate quidem pares, at meritis inferiores Nos esse ingenue agnoscamus, illius tamen exemplo, ad alia amoris ac devotionis nostrae argumenta, quae erga Metropolitanam Ecclesiam Nostram, ac dilectam Patriam huc usque exhibuimus, Rosae etiam munus adjungere decrevimus. Quapropter Rosam auream, quae ut supra diximus, proxime elapsa Dominica quarta Quadragesimae a Nobis benedicta fuit, Metropolitanae Bononiensi Ecclesiae Nostrae dono transmittimus; ad eamque deferendam Dilectum Filium Paulum Zani Nobilem Concivem, atque intimum Cubicularium Nostrum deligimus. Pro iis autem, quae hac occasione agenda erunt, consuetae eidem Instructiones praescribentur. Cum vero Nos Bononiae Archiepiscopatum adhuc retineamus, resque nostras videamus in eo statu positas, ut (quod grave admodum Nobis est) Ecclesiam, ac Patriam Nostram amplius jam invisendi spes Nobis sublata sit; ea hic indicare supervacuum existimamus, quae hujusmodi occasione per Nos facta fuissent, si Nobis istic idem Archiepiscopi munus gerentibus, Rosae aureae munus a Pontifice Bononiam transmissum fuisset. Neque illud etiam a Nobis postulatur, ut ea omnia fiant, quae Gregorii XIII. tempore facta fuerunt, cum praeteritorum, ac praesentium temporum conditio diversa sit, neque cum eo, qui tunc erat, hodiernus rerum status conferri possit. Quod igitur satis esse ducimus, adeo ut amplius eo quidquam fieri neque exoptemus, neque probaturi simus, illud est; primum, ut hujusmodi celebritas Festo die Sancti Petri Apostoli, qui Metropolitanae Ecclesiae Nostrae Titularis est, peragatur, quo die, intervenientibus Urbis Magistratibus, solemnem Cappellam haberi in more positum est; praeterea, ut Rosa aurea a Nobis dono missa, quotannis Dominica quarta Quadragesimae, quo tempore Divinorum Officiorum ac Missarum solemnia peraguntur, in Ara Ecclesiae maxima exponatur una cum ea, quae a Pontefice Gregorio XIII. donata fuit, dummodo tamen Rosae illius status talis sit, ut exponi possit; nisi enim memoria Nos fallit, aurea Gregorii Rosa minus bene se habere Nobis videtur; quod si ita foret, illud opportune faciendum existimaremus, quod in Sanctuario Lauretano, aliisque Ecclesiis fieri consuevit. Theophilus Raynaudus *tom.* 10. *suorum Operum*, in Tractatu *de Rosa Mediana a Pontifice consecrata, ad pag.* 411. Ecclesiarum Elenchum contexit, ad quas a Summis Pontificibus Rosae aureae munus transmissum fuit; ille autem, qui apud Chartarium habetur, magis exacte confectus est; cum bic Apostolici Tabularii Arcis S. Angeli, cujus praefecturam gerebat, monumenta in promptu habuerit, Vaticana Basilica, cujus inter Canonicos Nos olim fuisse gloriamur, a quinque Summis Pontificibus Rosae aureae munere donata fuit. Idem autem munus Basilica Lateranensis bis, a duobus videlicet Summis Pontificibus, obtinuit: ita pariter in Sanctuario Lauretano, duorum item Pontificum, Gregorii XIII. et Clementis VIII. dono impertitae geminae aureae Rosae visuntur; harum tamen prima non amplius exponitur, neque a loco, ubi sita est, removetur, ne forte, cum a vetustate male habeat, eamdem conteri, aut comminui contingat; qua etiam fortasse de causa in nuper memoratis Basilicis Dominica Quarta Quadragesimae super Altari unica tantum Rosa, ea nempe, quae novissime donata fuit, exponitur.

Eiusdem Rosae repositio-dae, et exponendae diem, et formam praescribit.

Olim, quo die Pontifices Romae auream benedicebant, acriumenda ea habere consueverant

§. 7. *In Musaei Italici tomo secundo* a Mabillonio inserti reperiuntur Romani Ordines, quos illi datum est, in itinere, quod per Italiam habuit, eoque potissimum tempore, quo Romae moratus fuit, Virorum in sacris materiis peritorum ope, colligere. In undecimo autem Ordine, qui Benedicti Canonici S. Petri est, quemque ante *annum* 1143. conscriptum fuisse ex eo patet, quod Cardinali Guidoni de Castello ab Auctore dedicatum fuit, qui Cardinalis praedicto anno Pontifex factus, et Caelestini II. nomine appellatus fuit; atque in aliis Ordinibus subsequentibus, qui ad inferiora pertinent tempora, de Rosa aurea mentio facta deprehenditur. Tam autem in illo, qui memorati Canonici Romani Opus est, quam in altero Cardinalis Jacobi Cajetani, qui Pontificis Bonifacii VIII. nepos fuit, atque etiam in alio Petri Amelii, qui Sacrista fuit Urbani V., illud fuisse moris adjungitur, ut Romanus Pontifex, Rosae aureae occasione, de eadem aurea Rosa sermonem haberet. Sane inter Magni Predecessoris Nostri Innocentii III. Opera Sermo reperitur, quem ipse per hanc occasionem in Basilica S. Crucis in Hierusalem pronunciavit. Nos quidem praeterita Dominica quarta Quadragesimae solemnem Benedictionis Rosae aureae caeremoniam peregimus, sed nullum eadem occasione Sermonem habuimus; tum quia id a Praedecessoribus nostris, his temporibus, quae Nobis proximiora sunt, minime factum fuisse novimus, tum quia in Sacrarum Caeremoniarum libro, qui Christophoro Marcello tribuitur, et Leonis X. tempore conscriptus fuit, quo scilicet hodierno tempore utimur, de hujusceomodi Sermone nullum omnino adest verbum; ac demum quia Dominica quarta Quadragesimae non est ex iis festis diebus, in quibus Romanus Pontifex solemni Pontificali ritu celebrare solet; sine Pontificali autem Missa ut plurimum minime loens Sermoni est; quemadmodum in supractato decimo quinto Ordine Romano Petri Amelii *cap.* 47. videre est: *Id certo nota, quod quandocumque Romanus Pontifex facit Sermonem, debet etiam Missam celebrare*. Neque vero hujusmodi Sermonem in hac, quam conscribimus, Epistola habere Nobis in animo est; illud tantummodo propositum habemus, ut aliqua, tum circa Auctorem Rosae, tum circa ipsius significationem, atque ejusdem etiam Benedictionis Auctorem, leviter attingamus; quod quidem non solum praetermissi Sermonis quodammodo locum tenere poterit, verum etiam aliquid valebit ad commendandam excellentiam istius muneris, quod Metropolitanae Bononiensi Ecclesiae Nostrae transmittimus.

De eodem argumento Pontifex in hac Epistola scribit.

Origo Rosae aureae ab aliquibus tribuitur S. Leoni IX., qui monasterio canidam imposuit censum duarum uncia rum auri, in Rosam immutandum.

§. 8. Ut autem illa praetermittamus, quae circa ejusdem antiquitatem dicenda minime decesent, sed, si hic afferrentur, nostri temporis Eruditis obsoleta et supervacua jure videri possent; Magnum Pontificem Sanctum Leonem IX. hujusmodi Rosae aureae anno Christi MXLIX. auctorem haberi, dicemus. Nobiles Pontificis hujus Progenitores S. Crucis Monasterium in ea Regione, quae nunc Alsatia dicitur, fundaverant; eumque jus super eodem Monasterio in personam ipsius Pontificis recidisset, placuit ipsi, exemptionem Monasterio concedere, illudque Sanctae Sedi immediate subjicere; eidem vero onus imposuit, ut quotannis, aliquot diebus ante Dominicam quartam Quadragesimae, vel auream Rosam, vel duas auri uncias, Pontifici mitteret; cujus quidem census solutio subsequentibus etiam temporibus adimpleta fuisse dignoscitur; siquidem relata habetur in libro Censuum Cencii Camerarii, quod Opus sub saeculi duodecimi finem conscriptum fuit, atque a Muratorio in *suo tom.* 5. *Antiquitatum Italicarum dissert.* 69. *pag.* 880. etsi minus integre typis editum; cujus tamen integrum Auctographum in Tabulario Arcis S. Angeli asservatur, ejusdem vero exemplar exacte ac fideliter descriptum penes Nos habemus, quod a dilecto Filio Magistro Antonio Casalio Camerae Apostolicae Praeside dono accepimus; quum is illius dominium acquisierit ex haereditate ac successione celebris, atque eruditi Viri quondam Johannis Baptistae Casalii gentilis sui.

Ita censet P. Calmet, cujus sententiae Pontifex non subscribit.

§. 9. Augustinus Calmet *in sua Historia Ecclesiastica, et Civili Lotharingiae tomo* 1. *lib.* 19. *pag.* 1040., postquam de fundatione Monasterii Sanctae Crucis in Alsatia, ac de tributo per S. Pontificem Leonem IX. eidem imposito, ea omnia retulit, quae nuper exposita a Nobis sunt, ita subdit: *Talis est origo Rosae aureae, quam etiam hodie Pontifex benedicit quarta Dominica Quadragesimae, quae dicitur* Laetare, *et quam alicui ex Principibus, in amoris atque aestimationis pignus dono mittit*. Nos vero licet hujusce Auctoris doctrinam et literarios labores probe compertos habeamus; minime tamen

adduci possumus, ut praedictae illius opinioni subscribamus. Illud enim libenter admittimus, S. Leonem PP. IX. Monasterio S. Crucis praefatum tributum imposuisse, ex eoque probari, Rosam auream illius aetate in usu fuisse; at ex eo nequaquam probari posse judicamus, eumdem Pontificem ritus Rosae aureae Auctorem fuisse, quin immo ex eo ipso arguimus hujusmodi ritum aliquanto prius institutum fuisse.

Referuntur verba Privilegii Sancti Leonis IX.

§. 10. Porro idem Calmet *part. 2. sui tom. 1. nuper citati*, ad asserendam veritatem rerum, quae ab ipso enarrantur, authentica affert testimonia, Privilegium scilicet S. Leonis IX., cujus quidem ea, quae subjicimus verba, ad rem nostram vel maxime faciunt: *Pro donatione igitur libertatis istius, o Crux*, quod videlicet Monasterium Titulo Sanctae Crucis insignitum esset, *ipso Sole nitidior, cunctisque creatis pretiosior, Petro Apostolo ipso tuo Monasterio concessa, pro salute animae meae; meorumque parentum ibidem in Christo tuo Domino Nostro dormientium, penso annuatim constituto tempore nostrae Apostolicae Sedi ab Abbatissa ipsius loci solvendam, Rosam videlicet auream penso duarum Romanarum unciarum, aut factam sicut fieri solet, aut tantumdem ad faciendam, tempore Quadragesimae mittendam octavo die antequam a Nobis, et Successoribus nostris consuete portari in quarta Dominica, praecedente videlicet die Dominico, cum cantatur Introitus: Oculi mei semper ad Dominum.*

Aliqua ex additatis verbis indicant nonnullam antiquitatem hujus Ritus.

§. 11. Hic autem consideranda sunt tum verba illa: *Aut factam sicut fieri solet;* tum alia etiam, quae paulo post subsequuntur: *Consuete portari in quarta Dominica;* videndum, an ulla ratione fieri possit, ut ritus Rosae aureae Sancto Leoni IX. tamquam primo Auctori adscribatur. Sane quidem ex praedictis verbis arguitur, hujuscemodi ritum praecedenti tempore introductum extitisse, Sanctum vero Leonem illum fuisse ostenditur, qui onus impensae in auream Rosam faciendae Monasterio suo imposuit; verum nullatenus iisdem verbis probatur, eumdem Pontificem ritus illius Institutorem fuisse, quemadmodum nuper dictum est. Etenim, si revera talis fuisset, aliquid amplius relatis verbis addidisset; causas nimirum exposuisset, atque rationes, quibus ad eumdem ritum constituendum inductus esset; diem vero, quo solemnis ea caeremonia quotannis peragenda foret, ibidem ipse designasset, non tamquam antea praestitutum propoSuisset, ut ab eo factum fuisse deprehenditur. Siquidem hujusmodi caeremoniae diem pro jampridem constituto habens, hoc solum mandat, ut pensum a Monasterio solvendum, octo diebus ante Dominicam *Laetare* in Urbe sit, videlicet die Dominico, in quem cadit Introitus: *Oculi mei semper ad Dominum;* qui nempe Dominica tertia Quadragesimae in Missa legitur.

Ea verba annotur quia ipsum pertrahere in sensum Calmetio, sibique placitum.

§. 12. Nostras hujuscemodi animadversiones cum Nos aliquid egregiis Academicis nostris, ex his, qui singulis feriis secundis coram Nobis convenire assolent, et valde accurate de sacris rebus et antiquitatibus disserere, communicavimus, aequi bonique exceptae, et approbatae (licet non ab omnibus) fuerunt. Quare, cum aliquis ex ipsis in Academico conventu, *die 6. Maji* 1748. habito, multa cum eruditione, ut illius mos est, Patris Calmeti partes tuendas susceperit, illa quidem verba: *Rosam factam sicut fieri solet;* ita interpretatus est, quasi non infectam, sed elaboratam ac perfectam Rosam designarent; aliis vero verbis: *Consuete portari in quarta Dominica:* ea indicari censuit, quae Pontifex et per se ipsum facere constituisset, et per Successores suos fieri cuperet, quoniam ante praedicta verba alia haec habentur: *a Nobis, et Successoribus nostris;* adeo ut verus verborum sensus esset debeat, ac sit, quod scilicet S. Leo onus illud Abbatissae imponeret, ut eadem sive Rosam ex auro confectam et elaboratam, sive duas auri uncias Romam mitteret deberet, propterea quod quarta Quadragesimae Dominica, tum ipse Rosam eamdem manu gestare vellet, tum ita in posterum a Successoribus suis fieri exoptaret; atque hinc recte concludi, Pontificem illum Ritus hujusmodi auctorem fuisse.

Sed frustra.

§. 13. Omnino negari nequit, interpretationem hanc, et acutam, et ingenio illius dignam esse, qui eam in medium produxit. Verum Nos minime adduci potuimus, aut possumus, ut eamdem admittamus. Non inficiamur, per verba illa: *aut facta*, designari quidem Rosam, quae elaborata, et confecta sit; verum alia, quae subsequuntur, verba: *sicut fieri solet*, aliquid amplius innuunt, nimirum, quod Rosa illa non confecta solum esse deberet, verum ea forma, et opere opificio elaborata, cujusmodi ad illud tempus Rosae aureae perfectae fuerant. Nec diffitemur, hanc Pontificis voluntatem fuisse, ut Rosa sive Monasterio transmissa, sive ex duabus auri unciis

ab eodem solutis conflata, non minus a se, quam a Successoribus suis manu gestari deberet; verum, cum ibidem vox *consuete* interponatur, quae non futurum, sed praeteritum tantummodo tempus designandi vim habet; satis inde manifestum fit, Pontifici in animo fuisse hoc dicere, idque revera dixisse, quod cum Praedecessores sui Dominica quarta Quadragesimae Rosam auream manu gestare consuevissent, ipse eam gestare decreverat, quae a suo Monasterio in posterum transmittenda esset, idemque per successores suos fieri statuebat.

Auctores, qui ex ipsis verbis majorem Ritus antiquitatem deducunt. Leoncus.

§. 14. Michael Leoncus, qui Pauli V. tempore insignis Pontificiae Cappellae Caeremoniarum Magister fuit, ingentem manuscriptorum suorum copiam reliquit, quae, partim in Tabularia Arcis S. Angeli, partim in Vaticana Bibliotheca asservantur. Is autem in quodam ex hujusmodi anecdotis, quod a Cartbario in suo Opere jam allegato *pag.* 10. refertur, postquam Privilegii Leonis IX. superius citati mentionem fecit, ita subdit: *Hujusmodi Monumentum sexcentorum annorum antiquitatem indicat; sed majorem etiam ex ipso arguere licet. Nullum hoc vetustius vidi.* Pagius *in Breviario Romanorum Pontificum tom. 2. in vita Urbani II. ad n.* 56. ei opinioni adhaerere videbatur, ut Urbanum ipsum ritus hujusce auctorem faceret, qui *anno* 1088. Pontifex factus fuit, videratque enim *in tomo* 10. *Spicilegii* fragmentum Andegavensis Historiae, in quo legitur, Pontificem hunc, cum Turonem venisset Dominica quarta Quadragesimae Rosam auream manu gestasse, eamque Fulconi Comiti Andegavensi dono dedisse; praeterea animadverterat, nullam a Martene *in suo tractatu de Divinis Officiis cap.* 19. *num.* 17. pro Rosa aurea vetustius praedicto Urbano II. monumentum afferri. Verum, cum aliqua facti Leonis IX. notitia ad eumdem pervenisset summa ingenuitate sententiam mutavit, quemadmodum *in citata vita Urbani II. num.* 56. deprehenditur: *Si ergo haec admittatur narratio, hic ritus multo antiquior est, quam credideram; sed tamen non multo ante S. Leonem IX. introductus.* Inter doctos Viros, qui edendis in lucem Operibus hodie sibi famam acquirunt, dilectus Filius Joseph Catalanus Presbyter merito recensendus est. Is praeter alia voluminoa Typis edita, Tomum unum super Opere Sacrarum Caeremoniarum Ecclesiae Romanae, quod, ut supra diximus, Christophoro Marcello Archiepiscopo Corcyrensi tribuitur, non ita pridem vulgavit, Nobisque inscripsit. Ibi autem *lib.* 1. *tit.* 7. *cap.* 3. *de Benedictione Rosae* §. 1. *num.* 3. *et seq.* sententiae illi adhaeret, quod Rosae aureae ritus ante Pontificatum S. Leonis IX. institutus jam esset.

Pagi.

Catalanus.

Rosae aureae Ritus antiquior est Pontificatu S. Leonis IX. sed prima ejus origo ignoratur.

§. 15. Quare, ut primum quaestionis caput, quod ad ritus hujusce auctorem attinet, concludamus, ritum ipsum valde vetustum quidem, atque a multis ante saeculis introductum fuisse dicemus, ac S. Leonem IX. de eodem, tamquam de ritu pridem in more posito, mentionem facere, certam autem notitiam de vero, ac preciso institutionis illius tempore nequaquam haberi: at nullo pacto fereudam esse haeterodoxi Philippi Mornay assertionem *in suo Mysterio iniquitatis ad pag.* 1006., ubi, dum Urbanum V. Rosam auream Joannae Reginae Siciliae dono dedisse refert, eumdem Urbanum ritus hujusce auctorem fuisse affirmat; etenim, etiamsi ex aequitate admittatur, Leonis IX. monumentum eidem ignotum fuisse; non excusandus tamen est, quod vel dissimulaverit, vel ignoraverit, ante Urbanum V. Rosam auream ab Eugenio III. ad Alphonsum Hispaniae Regem; ab Alexandro III. ad Francorum Regem dono missam fuisse, eumdemque Pontificem cum Venetiis esset, Reipublicae illius Ducem eodem munere decorasse; Innocentium pariter III. ante Urbani V. tempora bis super Rosa aurea Sermonem habuisse. Haec quidem facta extra omnem controversiae aleam sunt. Quapropter jure ac merito Hospinianus, licet heterodoxus, *in suo Opere de Festis*, Mornay assertionem rejecit; eademque strenue impugnatur a Gretsero *tom.* 5. *suorum Operum lib.* 2. *de Benedictionibus cap.* 40. *pag.* 269. *et seq. et tom.* 7. *in examine Mysterii Plesseani a caput* 60. *pag.* 365.

Philippi Mornay error notatur.

§. 16. Sequitur jam, ut de iis, quae ad ritus hujusce significationem pertinent, dicamus. Quia tamen ad id, necesse est, ut aliqua prius circa Dominicam quartam Quadragesimae, in qua a Romano Pontifice Rosae aureae Benedictio peragitur, indicemus; de hoc idcirco pauca praemittimus. Diem hanc, Dominicam laetitiae appellari, atque esse, primum omnium sciendum est, proindeque ea recurrente, in Introitu Missae leguntur illa verba Isaiae: *Laetare Hierusalem, et conventum facite omnes, qui diligitis eam; gaudete cum laetitia;*

Officia Ecclesiastica Dominicae IV. in Quadragesima laetitiam nuncupare praefrunt.

qui in tristitia fuistis, ut exultetis, et satiemini ab uberibus consolationis vestrae : quibus verbis Israelitici Populi laetitia designatur, qua tunc perfusus fuit, quum Dominus Deus, diuturnae illius captivitatis miseratione commotus, eum a Babylonica servitute liberavit ; quae etiam verba ad Sanctae Ecclesiae, et Christi Fidelium laetitiam exprimendam accommodatissima sunt, eo quod in praesentia non amplius sub Hebraeorum, ac Gentilium persecutionibus gemat, ut primis temporibus miserrime opprimebatur ; juxta id quod a sacris Expositoribus super eodem Textu observatur. Evangelium autem, quod in Missa ejusdem Dominicae quartae legitur, laetitiae item plenum est, quum scilicet in eo prodigiosa panum, ac piscium multiplicatio enarratur, quibus refectae, ac saturatae sunt turbae, quae, ut Christum praedicantem audirent, trans mare Galileae in Tiberiade confluxerant, quaeque tam magno prodigio commotae, Christum sibi Regem facere constituerant ; quo factum est, ut is inde aufugeret, ac sese absconderet. Jam vero quod in hujus diei solemni Missa ministrantes Dalmaticis indutos conspicimus, ex iisdem etiam sacris vestibus, quae signa laetitiae sunt, Ecclesiae gaudium agnoscimus. Extat *in tom.* 24, Bibliothecae Maximae Patrum editionis Lugdunensis *pag.* 1405. sermo quidam numero XIV. notatus, cujus Petrus Blesensis auctor esse existimatur, quique super hac Dominica IV. Quadragesimae conscriptus est. In ipso autem mirari se indicat Auctor, quid sibi velit insueta haec Ecclesiae laetitia, quum maxime Dominica haec Quadragesimae sit, aliamque diem Dominicam, quae Passionis dicitur, proxime praecedat. Verum, quum is varias laetitiae hujusce causas assignet, quae maxime ad rem nostram facit, ea est, quae ab Innocentio III. affertur in eo Sermone, de quo superius dictum fuit, ubi ait, idcirco voluisse Ecclesiam in quarta hac Dominica Fideles ad spiritualem laetitiam excitare, ut eos in poenitentiis, ac jejuniis Quadragesimalibus laborantes aliqua ratione sublevaret : *Ne ergo Fidelis Populus propter asperitatem Quadragesimalis abstinentiae sub continuo labore deficeret, in hac mediana Dominica quoddam recreationis solatium interponitur, ut anxietas temperata levius sufferatur. Hodiernum enim Officium totum est plenum laetitia, totum exultatione refertum, totum gaudio cumulatum.* Haec eadem ratio tum a Durando *in suo Rationali Divinorum Officiorum*, tum a Casali *de veteribus Christianorum ritibus cap.* 81., a Rocca *in suo Tractatu de Rosa aurea*, ac demum a Quarto *in Tractatu de Benedictionibus in particulari sect.* 2. fuse illustratur.

§. 17. Cum tanta igitur hujusce diei spiritualis laetitia sit, pie ac sapienter a Romanis Pontificibus excogitatum est, ut Rosae aureae ritum introducerent, quam balsamo injungi, et musco etiam adspergi mos est. Verba autem Orationis, quae a Romano Pontifice, dum Rosam auream benedicit, recitantur, haec sunt : *Majestatem tuam suppliciter exoramus, ut hanc Rosam odore, cunque gratissimam, quam hodierna die in signum spiritualis laetitiae manibus gestamus, benedicere, et sanctificare tua pietate digneris.* Et quidem per Florem Jesus Christus Redemptor noster denotatur : *Flos iste Christum Regem exprimit ac designat, qui de ipso loquitur dicens : Ego Flos campi, et lilium convallium ;* per aurum vero, eumdem Regem Regum, et Dominum Dominantium fuisse innuitur, quod etiam significavit aurum illud, quod ipsi a Magis oblatum fuit : *Aurum namque Regem non immerito dicitur denotare, cum ad hoc designandum a Magis figuraliter oblatum fuerit Salvatori, ut per hoc Rex Regum, et Dominus Dominantium monstraretur ;* denique odor gloriosae Resurrectionis ejusdem triumphum praemonstrat, quae mundi totius fuit, atque est, spiritualis laetitia : *Odor autem hujus floris, Resurrectionis ejus gloriam praefigurat etc. sane anfractus, et climata omnium scelerum foeditate concreta tantus odor Dominicae Resurrectionis aspersit, ut nulla pars Orbis alienam se ab odore isto sentiat, vel expertem, sed omnes se gaudeant odore hoc suavissimo spirituales nequitias in coelestibus jam vicisse.* Ita magnus Praedecessor noster Alexander III. ad Ludovicum VII. Francorum Regem scripsit, cum Rosam auream eidem dono mitteret ; cujus Epistola *tom.* 10. Labbeanae Collectionis Conciliorum Editionis Parisiensis *pag.* 1360. refertur ; ubi Cassartius *in Notis* animadvertit, ante Alexandrum III. a Pontifice Eugenio III. idem dictum fuisse in Epistola, quam ad Alphonsum Hispaniae Regem, auream Rosam ipsi mittens, conscripsit ; quae Epistola *eodem tomo pag.* 1094. habetur : *Rosam auream, quam in signum Passionis, et Resurrectionis Jesu Christi Domini Nostri Dominica, qua cantatur : Laetare Hierusalem, singulis*

Haec laetitiae consonat et Benedictio, et gestatio Rosae aureae.

Alia mysteria hujus Ritus indicantur.

annis Romanus Pontifex portare consuevit, Serenitati tuae per Venerabilem Fratrem nostrum P. Segoviensem Episcopum providimus transmittendam. Qua in re illud etiam hic animadvertere opportunum est, in Rosae aureae ritu id moris antiquitus fuisse, ut aurum ipsum rubro colore tingeretur ad Christi Passionem distinctius denotandam, quemadmodum ex citata Alexandri III. Epistola deducitur: *Rubor autem, quo aurum coloratum est, et suffusum, Passionem significat Redemptoris, de quo utique scriptum est: Quis est iste qui venit de Edom tinctis vestibus de Bosra? Et iterum: Quare rubrum est indumentum tuum, et vestimenta tua sicut calcantium in torculari?*

In Benedictione Rosae aureae pecces recitantur, ac praeter muscum, et balsamum, adhibetur aqua benedicta, et incensum.

§. 18. Illud postremo observandum restat, quod pertinet ad Rosae aureae Benedictionem. Haec autem in praecitato Opere de Sacris Caeremoniis Marcelli nomine inscripto exacte describita habetur, ubi *lib.* 1. *ad tit. de Benedictione Rosae*, et indicatam superius Orationem refert, quae in benedicenda Rosa adhibetur, et exponit, Rosam ipsam balsamo inungi, ac muscum contritum super eamdem imponi; qui muscus in Ecclesia Graeca etiam hodie in usu est, cum sit una ex illis speciebus, ex quibus sacra Unctio, sive Chrisma conficitur, quemadmodum in Euchologio Graecorum *pag.* 508. fusum apud Goar *super eodem Euchologio pag.* 516., et apud Isaac Haberti *in Pontificali Graecorum pag.* 699., *et pag.* 714. videre est; super haec omnia demum aquam benedictam aspergi, atque incensum adoleri subjungit; quae etiam ab eodem *lib.* 2, *cap.* 37. referuntur.

Non eadem aetatis est Benedictio Rosae aureae, ac ipsius institutio.

§. 19. Permulti sunt, qui falso existimant, institutionem ritus Rosae aureae, atque ipsius benedictionem uno, eodemque tempore ortum habuisse. Quod quidem nulla ratione sustineri posse ex eo patet, quod in Romanis Ordinibus, qui a praedicto Joanne Mabillonio *tom.* 2. *Musaei Italici* editi sunt, quorum aliqui ante, alii post decimum tertium seculum conscripti fuerunt, de Rosa quidem aurea de balsamo, et musco sermo sit; verum nulla omnino mentio de Benedictione in ipsis habeatur. Edmundus Martene *in supracitato cap.* 19. *num.* 17. Pontificem Innocentium IV., qui *anno* 1243. ad Summum Pontificatum evectus fuit, Benedictionis hujusce auctorem facit, ea nixus ratione, quod in ejusdem Pontificis Vita verba haec legantur: *Primus Rosam auream solemni caeremonia, ac ritu benedixit, eamque Canonicis Sancti Justi hospitibus suis Lugduni dono dedit*. Verum Pagius *in Breviario Romanorum Pontificum tom.* 3. *in Vita Innocentii IV. ad n.* 28. de fide Auctoris illius Vitae vehementer dubitat, eum in Ordine Romano Petri Amelii, qui Sacrista fuit Urbani V. *anno* 1362. in Pontificem electi, nulla Benedictionis mentio facta reperiatur.

Hujusmodi Benedictio circa Seculum XV. probabiliter invecta.

§. 20. Quare verisimile admodum est, Benedictionis ritum subsequentis Seculi initio fuisse introductum. Extat Pontificis Julii II. Epistola *in Tomo* 13. Concilinrum editionis superius citatae, quam ille ad Gulielmum Cantuariensem Episcopum conscribit, dum eidem Rosam auream Henrico VIII. Angliae Regi dono exhibendam transmitteret, qui Rex deplorabilis postea schismatis auctor fuit: *Miittimus nunc ad eum Rosam auream Sancto Chrismate delibutam, et odorifero musco aspersam, nostrisque manibus de more Romanorum Pontificum benedictam*. Leonis X. etiam Breve apud Carthaeum habetur, quod ab eodem Pontifice ad Saxoniae Ducem cum Rosae aureae munere missum fuit. *Sacratissimam auream Rosam quarta Dominica Sanctae Quadragesimae a Nobis Chrismate Sancto delibutam, odoriferoque musco aspersam, cum Benedictione Apostolica, ut vetus est consuetudo, aliisque Sacris adhibitis Caeremoniis consecratam*. Quibus quidem verbis, cum claram ab hisce Pontificibus, expressamque Benedictionis Rosae, sicut ea hodie peragi solet, mentionem fieri, ac de eadem tamquam de veteri consuetudine ipsos loqui deprehendamus, non incongruum videtur statuere, ejusdem Benedictionis usum tempore nuper indicato introductum fuisse, ab aliquo scilicet Pontificum Seculi illius, quod Julii II., ac Leonis X. tempora antecessit; ad quam institutendam ea de causa adducti sunt, ut ipsa Sacra Caeremonia sanctior adhuc, atque augustior redderetur: *Omnis Creatura Dei bona est, et nihil rejiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur: sanctificatur enim per Verbum Dei, et Orationem:* verba sunt Apostoli *in prima ad Timotheum cap.* 4., quibus verbis nostri Theologi utuntur, ut omnem quidem Creaturam et bonam, et mundam esse comprobent. Quemadmodum vero, si fieri posset ut aliqua immunda foret, ea signo Crucis, et Oratione sanctificari posset; multo potiori ratione aliae res bonae eodem signo Crucis, Oratione, ac Benedictione meliores possunt, et sanctiores evadere. Qua

de re Cardinalem Bellarminum *de Cultu Sanctorum lib. 3. cap. 7. in tom. 2. suarum Controversiarum* vilere est. Iisdem etiam vestigiis insistens praedictus Joseph Catalanus *loco citato* §. 3. *num.* 1. balsamum quidem, et muscum Ritus Rosae aureae institutioni coaeva esse indicat; verum Benedictionem, in qua et preces adhibentur, et aquae benedictae aspersio fit, atque incensum adoletur, recentiorem esse affirmat, atque ad illud tempus referendam, quod a Nobis paulo pridem indicatum est.

Quo animi affecto mittatur a Pontifice munus, quoque sit excipiendum

§. 21. Haec igitur, Dilecti Filii, sunt quae Nos in hac Epistola uostra exponere Vobis opportunum existimavimus, non quidem, ut eruditionem ostentaremus, sed ut munueris hujus, quod Vobis mittimus, praestantia magis innotesceret. Eteuim, ut Praedecessoris Nostri Pontificis Callisti III. verbis utimur: *Non muneris aestimanda est quantitas, sed altioris significatio nis qualitas interpretanda*, ut habetur in Epistola, quam is ad Carolum Galliarum Regem conscripsit, cum Rosae aureae munus ad eumdem transmisit, quaeque a Raynaldo in Annalibus *ad annum Christi* 1457. *num.* 52. refertur. Idem etiam Vos munus, (ut cum Callisto ipso pergamus) tanquam sinceri affectus Nostri pignus, ac monumentum habete: *En igitur accipe pignus, ac monumentum nostri amoris*; et adjungit; *Rosam hanc laetissimo corde suscipe; nec te auri fulgor, sed contemplatio Divinae significationis teneat*. Postquam vero indicata superius hujusce ritus mysteria exposuit, ita concludit: *Utinam Divinus odor penetret in tuos sensus, Charissime Fili*. Hos itaque Callisti Praedecessoris Nostri pios, et plenos amoris erga Galliarum Regem sensus Nos adoptamus, ac pro nostris hic ponimus, dum Rosam auream a Nobis benedictam ad Vos transmittimus, ac dum postremo Vobis, et reliquis dilectis Filiis Concivibus Nostris, Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. die 24. Martii 1751.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die XXIV. Martii MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

XLII.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI DOMINI

BENEDICTI DIVINA PROVIDENTIA P. XIV.

LITERÆ APOSTOLICÆ

Quibus providetur optimo regimini et tranquillitati conventuum recessus Fratrum Minorum de Observantia Reformatorum nuncupatorum Provinciae Romanae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Quas Apostolicae Nostrae sollicitudinis auctoritatisque curas et partes ad retinendam propagandamque regularem disciplinam omnibus Religiosorum Virorum Ordinibus et Institutis libenter conferimus, decet Nos tanto libentius et alacrius pro dilectis Filiis Fratribus Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia Reformatorum nuncupatorum adhibere; quanto laetiori animo in Domino gratulamur, propriis oculis intuentes, ejusdem Ordinis Alumnos in hoc maxime consilia, studia et labores suos collocare, ut in unaquaque Provincia Conventus habere valeant, in quae tamquam severioris Observantiae Domicilia, Recessus nuncupata, sese recipiant Fratres illi, qui in ardua Religiosae austeritatis ac perfectionis palaestra sese magis exercere exoptant.

Inter caeteros autem hujusmodi Recessus ubique institutos et commendatos, ii certe, qui in hac Provincia, Romana dicta, excitati eroctique reperiuntur, magna cum laude celebrantur; quippe quorum religiosi Fratres et ad perfectam sui instituti rationem, et ad aeternam Christifidelium salutem procurandam, iis tam praeclaris Christianae pietatis, industriae, caritatis zelique argumentis incumbunt, ut jure a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris proficua eorumdem Recessuum institutio non solum comprobari et confirmari, sed etiam commendari meruerit. Alexander enim PP. VII. fel. rec. Praedecessor Noster per suas in simili forma Brevis Literas die trigesima mensis Augusti anno MDCLXII. datas, quaedam praecipua Statuta pro Recessu sub invocatione Sanctae Mariae Gratiarum de Ponticello confirmavit; atque insimul alios ejusmodi Recessus fundandi facultatem tribuit. Quae quidem Statuta per alias in pari forma Brevis Literas die vigesima mensis Aprilis anno MDCLXXXII. itidem datas ven. mem. Innocentius PP. XI. Praedecessor similiter Noster, ad Recessus sub invocatione S. Bonaventurae hujus Almae Urbis, S. Angeli in Montorio, et SS. Martyrum Cosmae et Damiani de Vicovaro, sub iisdem modo et forma omnino servanda, extendere

voluit; addiditque facultatem, ut Adolescentes quoque Novitios admittere et vestire possent. Porro harum Apostolicarum Literarum vigore factum fuit, ut novae Constitutiones seu nova Statuta conderentur, quae primum a quondam Petro Marino Generali totius Ordinis Minorum Ministro die septima mensis Februarii anno MDCLXXXV., deinde consequenter die octava mensis Junii ejusdem anni a clar. mem. Alderano, dum in humanis ageret, S. R. E. Cardinali Cybo nuncupato Episcopo Portuensi, et dicti Ordinis apud Apostolicam Sedem Protectore, approbata fuerunt. Praeterea fel. rec. Innocentius PP. XII. itidem Praedecessor Noster per alias in simili forma Brevis Literas die duodecima mensis Septembris anno MDCXCV. expeditas, Apostolica auctoritate approbavit confirmavitque methodum Regulamque, juxta quam omnino, et non aliter, deinceps tam Superiores pro tempore eligi, quam Familiae, ut dicitur, uniuscujusque Conventus formari deberent. Insuper fel. rec. Clemens PP. XI. Noster itidem Praedecessor, tum Conventum sub invocatione S. Petri de Pofi, tum Conventum Sanctae Mariae in Vallecorsa, Recessibus Provinciae Romanae hujusmodi, per plures alias suas in simili forma Brevis Literas, univit et incorporavit.

Nos autem, qui laudabile institutum memoratorum Recessuum semper plurimi fecimus, magnoque in pretio habemus, ejusque spiritualem, praesertim dicti Conventus S. Bonaventurae de Urbe, progressum, utilitatem, et commodum augere et provehere ex animo cupimus, Nostra etiam supremae potestatis et providentiae documenta hac in parte desiderari non patimur. Easpropter, postquam omnia et singula, quae tam in enunciatis Apostolicis Literis, quam in memoratis Constitutionibus et Statutis dicti Recessus continentur, serio expendimus, consiliumque et suffragium dilecti filii Fratris Raphaelis de Lugagnano ejusdem Ordinis Minorum Generalis apud Sanctam Sedem Commissarii requisivimus, in eam sententiam devenimus, ut nonnulla ad majorem Divini honoris cultum, dictique Recessus tranquillitatem et incrementum profutura per hasce Nostras in forma Brevis Literas perpetuo valituras decernere, statuere, et praecipere satageremus, quemadmodum tenore earumdem praesentium Apostolica auctoritate decernimus, statuimus, atque praecipimus.

Primum itaque, tenore et auctoritate paribus, praedictas quidem Apostolicas in forma Brevis Literas, et Recessus Constitutiones ac Statuta, in iis omnibus et singulis, quae a Nobis infra decernendis, statuendis, et praecipiendis non adversantur, iterum quatenus opus sit, confirmamus, et inviolabili Apostolicae firmitatis robore munimus.

Deinde vero decernimus, volumus, et mandamus, ut Discretorium Conventus sive Recessus S. Bonaventurae de Urbe juxta illud, quod in Capite VII. earumdem Constitutionum et Statutorum continetur, deinceps constare debeat ex quinque Fratribus Discretis, scilicet Guardiano, Vicario, et aliis tribus Discretis. Porro Guardianus dicti Conventus S. Bonaventurae, quippe qui Director est omnium et singulorum Conventuum Recessus ejusmodi, non eligatur, nisi Religiosus Frater, qui pietate, prudentia, ac zelo insignis, saltem munere Guardiani in uno ex aliis Recessus Conventibus semel laudabiliter functus fuerit. Vicarius itidem is eligi dumtaxat possit, qui Discreti officium in quolibet recessus Conventu exercuerit. Caeterum reliqui tres Discreti sint Fratres ejusdem S. Bonaventurae Conventus antiquiores, dummodo ea idoneitate praediti reperiantur, quae juxta Decreta Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis Episcoporum et Regularium praepositae die secunda mensis Maji, et die vigesima septima mensis Septembris anno MDCCXXVII. edita, in ipsis Fratribus requiritur. Idoneus vero Frater ille semper censendus et reputandus est, qui nullis corporis assiduis incommodis laborans, alias in quovis Conventu Recessus, vel Guardiani vel Discreti ministerium obiverit. Ne autem Discreti hujusmodi in suo quisque officio perpetui permaneant, Nos Decretum dictae Congregationis Cardinalium quoad hanc quoque partem confirmantes, Triennalem tamen ab unoquoque Officio vacationem, sivo immunitatem in eodem Congregationis Decreto praescriptam, ad unius dumtaxat anni spatium reducimus et statuimus; cum experientia apertissime constet, non levem, propter triennalem vacationem et immunitatem hujusmodi, habita paucioris Fratrum unamquamque Familiam Recessus componentium numeri ratione, interdum inordinationem confusionemque oboriri. Quod si vero Discreti officium, sive per legiti-

num cessum sive decessum, sive per quamcumque rationabilem justamque causam, vacare contigerit, ad illud obeundum adimplendumque substituatur Frater quilibet antiquior et idoneus, quemadmodum supra de idoneitate decrevimus.

Quoniam autem ita comparatum esse novimus, omnia et singula provido sapientique consilio ordinata, statuta, et praescripta, nunquam pro votis ad regularis disciplinae observantiam, nunquam ad mutuam fraternae caritatis vicissitudinem, nunquam ad debitam Superioribus obedientiam fore redundatura, nisi Fratres ipsi, qui, Saecularibus curis negotiis et desideriis contemptis, Religionem, ut Deo vocanti ex animo obedire et famulari valeant, ingressi fuerunt, pro viribus vocationi, qua vocati sunt, correspondere contendant; et christianae perfectioni, quam unam in Religiosis Recessibus facilius consequi posse existimarunt, omnem operam studiumque impendant; Ea propter omnes et singulos Recessus Fratres tam praesentes, quam futuros, Paterna Charitate et Pontificia auctoritate monemus et hortamur, ut suscepti propositi conditionisque suae memores, per praescriptam unicuique voluntatis propriae demissionem abnegationemque, semper ad majorem Divini honoris cultum, aeternamque animarum suarum salutem, atque Ordinis Sui decus et incrementum, meliora charismata aemulari adnitantur. Nec a Spiritu Sathanae malo adduci patiantur, ut munera, dignitates, et honores quaerant, quorum causa oportunum ad seditiones conciandas, inordinationes inducendas, odia conflanda, et dissidia commovenda, etiam sub zeli obtentu et colore, occasionem interdum nonnulli nanciscuntur. Sed potius omnes invicem humilitatem insinuantes, et induentes, sicut Electi Dei, sancti et dilecti, viscera misericordiae, humilitatem, modestiam, patientiam, super omnia haec caritatem, quod est vinculum perfectionis, Statuta et Constitutiones Ordinis sui integerrime servare studeant. Etsi autem, pro spectatis Recessum hujusmodi religiosis virtutibus, facile Nobis persuademus, eorumdem Recessuum Fratres nullis egere stimulis, ut idem sapientes, pacem invicem habeant, et Deus pacis sit cum ipsis; tamen moderno et pro tempore existenti Guardiano et Discretorio saepedicti Recessus S. Bonaventurae districte injungimus et mandamus, ut assidue et diligenter advigilare non omittant, quo omnes et singuli quorumvis Conventuum Recessus Fratres, quocumque gradu vel praerogativa praecipui, ad exactam suarum Constitutionum et Statutorum observantiam rite sancteque adimplendam incumbant.

Verum, cum aliquando fieri possit (quod dolentes dicimus), ut inter tot Religiosos Fratres Christianae pietatis, et regularis perfectionis splendore insignes, aliqui fortasse reperiantur spiritu ambitionis pleni, indociles, et perfectioni Seraphici Instituti parum sese accomodantes; volumus et mandamus, ut Guardianus, et Discretorium pro tempore existens Recessus S. Bonaventurae, post salutaria fraternae caritatis exhibita argumenta, saepius addita monita, justasque poenas sumptas, animadvertens illos adhuc desperatae emendationis esse, ad eorum Provincialem remittant. Quod si habitum professionemque regularem in aliquo Conventu Recessus emiserint, ad Provincialem Romanae Provinciae amandent, qui sine obstaculo illos admittere, et in aliquo Provinciae Conventu collocare debeat. Si tamen Provincialis in hoc minime acquieverit, Guardianus et Discretorium Recessus S. Bonaventurae ad Ministrum sive Commissarium pro tempore Generalem totius Ordinis Minorum recurrat, ut facta dimissio suum sortiatur effectum. Porro Fratre quolibet Recessus quomodolibet per Guardianum et Discretorium dimisso de sua dimissione conquerente et reclamante, Provincialis Provinciae Romanae, ad quem remissus fuerit, causam dimissionis cognoscat; quam si justam agnoverit, suo etiam suffragio confirmet; si vero secus senserit, Guardianus, et Discretorium S. Bonaventurae ad Ministrum vel Commissarium pro tempore Generalem dicti Ordinis recursum habeat, a cujus definitiva Sententia, sine strepitu et forma judicii secundum Deum ferenda, lis et controversia decidatur; neque ab eadem Sententia reclamandi locus Partibus amplius relinquatur.

Caeterum antedicta omnia et singula Apostolicae providentiae, caritatis, auctoritatisque praecepta, pro majori Recessuum hujusmodi utilitate, tranquillitate, pace, concordia, incremento edita, quo firmius subsistant, et serventur exactius, neque in oblivionem eant, neque a quocumque Fratre Recessuum hujusmodi, sive Presbytero sive Laico, ignorentur, volumus et mandamus, ut eadem in Italicam

Linguam versa, et Constitutionibus, sive Statutis, sive Regulis Recessus adjecta, sub iisdem modo et forma ac tempore, quibus Constitutiones et Statuta ac Regulae legi solent, omnino legantur.

Decernentes easdem praesentes Literas, et in eis contenta quaecumque, semper firma valida et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; et illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: sicque, et non aliter, in praemissis, per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et S. R. E. Cardinales, etiam perlaudati Ordinis Minorum apud eamdem Sanctam Sedem Protectorem, et quascumque eorumdem Cardinalium Congregationes, et alios quoslibet quacumque praeeminentia et potestate fungentes et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus praemissis, ac praesertim enunciatis Alexandri, utriusque Innocentii, et Clementis Praedecessorum praefatorum Literis, necnon Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, dictorumque Recessuum, et Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem, ut earumdem praesentium Literarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu et sigillo Guardiani pro tempore existentis saepememorati Recessus S. Bonaventurae de Urbe munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae iisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIV. Martii MDCCLI. Pontificatus Nostri anno undecimo.

Cajetanus Amatus.

LATINI RITUS XLIII.

Presbyteris in Russia Polonica degentibus permittitur in Ruthenorum Unitorum Ecclesiis, deficientibus Lapideis Altaribus seu Tabulis consecratis, et Calicibus aureis sive argenteis, Missarum Sacrificia super eorumdem Ruthenorum Antimensiis, et cum Calicibus e stanno celebrare.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

Imposito Nobis Apostolicae servitutis officio convenit, universae Christi Familiae toto Terrarum Orbe diffusae necessitatibus animum diligenter intendere, maxime vero fidelium Ecclesiae Ministrorum in remotis Regionibus pro animarum salute laborantium preces benigne suscipere, eorumque opportuno levamini, ac spirituali consolationi, etiam per congruae dispensationis Indulta, prout rerum, locorum, et temporum rationes, ac veneranda majorum nostrorum exempla suadent, consulere, et providere.

Missionariorum preces delatae ad Congreg. de Propaganda Fide.

§. 1. Sane dudum Dilecti Filii Presbyteri Latini Ritus Apostolicas Missiones per Russiam Polonicam exercentes Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum exponi curarunt, quod quum in tota Russia, ac potissimum in Montibus Pokuciae, in Podolia, in vastissimis Ukrainae Regionibus, et in universa fere Russia, Alba nuncupata, frequentes quidem sint Ruthenorum Unitorum Ecclesiae, rarissimae vero Latini Ritus; cumque ipsi pro Missarum celebratio ne Lapideas Sacratas Tabulas, et Calices aureos, vel argenteos, per longa et difficilia itinera, sine gravi incommodo, et sine periculo confringendi easdem Tabulas, et Calices, secum deferre non valeant; idcirco, nisi

facultas ipsis concederetur celebrandi Sacrosanctum Missae Sacrificium super dictorum Ruthenorum Antimensiis, ut vocant et Calices eorumdem e stanno, ut moris apud illos est, confectos adhibendi, necesse ipsis erit ab ejusdem Sacrificii celebratione plerumque abstinere: multique praeterea Latini Ritus Fideles, qui ab Ecclesiis ejusdem Ritus longe degunt, Sacerdotis Latini praesentia, a quo Sacra Mysteria peragantur, eisque distribuantur, omnino carebunt; prout reipsa saepe, gravissimo cum animarum detrimento, per plures annos carere dignoscuntur. Proindeque demissis precibus postularunt, ut sibi concederetur hujusmodi facultas, Sacrosanctum nempe Missae Sacrificium, etiam sine Lapidea Sacrata Tabula, celebrandi super Antimensiis Ruthenorum Unitorum, atque in Missarum celebratione, eorumdem Ruthenorum stanneos Calices adhibendi.

Resultantur ad Congr. 3. Officii, ibique examinantur.

§. 2. Cum autem hujusmodi Missionariorum preces, a dicta Cardinalium Congregatione Propagandae Fidei negotiis praeposita alterius Congregationis Venerabilium quoque Fratrum nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium adversus Haereticam pravitatem Generalium Inquisitorum, examini et judicio, de more, remissae fuerint; et consequenter de iis actum fuerit in Consessu coram Nobis habito die XXII. Januarii elapsi Anni MDCCL.; Nos tunc, ut ad generale Rescriptum super his edendum mature procederemus, quidquid olim in hac materia ab hac eadem Apostolica Sede decretum fuisset, in unum colligi jussimus; ac praeterea Venerabili Fratri Episcopo Zenopolitano, qui tunc opportune in Curia praesens aderat, quique et antea diu in Polonici Regni Ditionibus, atque in Ecclesiasticis Catholicorum Latinorum, Graecorumque Unitorum negotiis, Apostolicae Sedi egregiam operam navando, versatus fuerat; et deinde ad easdem Regiones, et ad eosdem labores laudabiliter prosequendos, non obstantibus itineris difficultatibus expensisque, redire non dubitavit, mandavimus, ut Nos super expositorum veritate instructos redderet, suamque Nobis sententiam super hujusmodi postulatis, tam voce, quam scripto, aperiret. Nunc vero, exhibitis Nobis praecedentium Decretorum monumentis, iisque per Nos accurate perpensis; atque omnibus, quae in dictis precibus narrata fuerant, praefati Episcopi Zenopolitani testimonio comprobatis; quum is praeterea Nobis retulerit, complures esse in iis Regionibus Presbyteros Latini Ritus, et quidem Deum timentes, qui in supradictis necessitatibus constituti, minime dubitant super Antimensiis Graecorum Unitorum absque Lapidea Tabula Missarum Sacra facere; ejusdemque consilium fuerit, quod sicuti Graecorum Unitorum Presbyteri, quoties id rerum opportunitas suadet, propriis Antimensiis relictis, Missarum Sacrificia offerunt super Lapideis Latinorum Tabulis; ita, ad constitutam feliciter Unionem magis, magisque stabiliendam non parum conduceret, Latinis Presbyteris liberam facultatem concedere, ut, ubi necessitas sic exigere dignoscatur, deficiente nimirum Lapidea Altaris Tabula, Missas celebrare valeant super eorumdem Graecorum Unitorum Antimensiis; his omnibus attente perpensis, in hanc denique sententiam devenimus, ut praedictis Sacerdotibus Latini Ritus in Russia Polonica degentibus permitteremus in Ruthenorum Unitorum Ecclesiis, deficientibus Lapideis Tabulis de more consecratis, et Calicibus aureis, sive argentois, Missarum Sacrificia super eorumdem Ruthenorum Antimensiis, et cum Calicibus e stanno, qui apud illos in usu sunt, sine ullo conscientiae scrupulo, celebrare.

Requiritur Testimonium et Votum Episcopi Zenopolitani in Curia praesentis, quem Pont. laudat.

In Expositorum veritatem testatur, et Precibus, annuendum suadet.

Pontifex annuit.

§. 3. Porro, quod attinet ad Calices stanneos, omissis iis, quae repeti possent ex priorum Ecclesiae saeculorum memoria, quum scilicet et lignei, et vitrei Calices in Altaris ministerio adhibebantur, ut ostensum a Nobis est in tractatu *de Sacrificio Missae sect.* 1. §. 26. *et seq. Latinae Editionis Patavinae:* nullum generale Decretum proferri potest, quo vel bodie vetitum sit hujusmodi Calicibus e stanno confectis in Missa uti, si Ecclesiarum, vel Sacerdotum paupertas tanta sit, ut majoris pretii vasa comparari nequeant; quin immo *in Can. Ut Calix, de Consecrat. distinct.* 1. haec expressa verba leguntur: *Si quis autem tam pauper est, saltem vel stanneum Calicem habeat.* Et quidem ad comprobandam asserendamque hujusmodi Ecclesiae Indulgentiam plura leguntur apud Sanctum Thomam 3. *part. quaest.* 83. *art.* 3. *ad sextum*, aliosque Scriptores de hoc disciplinae capite agentes: Quart. *ad Rubricas Missalis part.* 2. *tit.* 1. *sect.* 1. *dub.* 1. §. *Colligitur*, Pasqualig. *de Sacrificio Novae Legis tom.* 2. *quaest.* 764. *et quaest.* 765., Biss. *Hierurgia Sacra in verb. Calix* §. 1.

Calices stannei nulla Ecclesiae lege prohibiti sunt; immo certo in casibus expresse permissi.

Missae apud Latinos celebrari nequeunt, nisi super consecrato Altari lapideo, vel fixo, vel portatili.

§. 4. Quod vero spectat ad alteram optati Indulti partem, satis quidem constat in Ecclesia Latina nequaquam celebrari posse Incruentum Missae Sacrificium, nisi super Altari, quod vel totum rite consecratum fuerit, vel saltem superimpositum habeat consecratum Lapidem, et qui *Tabula Altaris* nuncupatur; qua etiam de re egimus in dicto Tractatu *de Sacrificio Missae cit. sect.* 1. §. 2. *et seq.* In Graeca autem Ecclesia hujusmodi Sacrati Lapides minime sunt in usu; sed ibi a pluribus jam saeculis in more positum est, ut, ubi Altare solenni consecratione totum dedicatum non fuerit, loco lapideae hujusmodi Tabulae, super Altaris Mensa aptetur Linteum quoddam Episcopali benedictione consecratum, in cujus angulis Sanctorum Reliquiae reconditae sunt, quodque vocatur *Antimension*, et super ipso Sacra Mysteria conficiantnr; ut apud Auctores de Rebus Liturgicis tractantes videre licet, Goar. *in notis ad Euchologr. Graecor. pag*, 521. *Venetae Editionis*, Christianus Lupus *in Synodos General. et Provincial. in dissert. de S. Leonis IX. actis cap.* 13. *Bruxellen. Editionis part.* 3. Renaudot *in Collectione Liturgicarum Orientat. tom.* 1. *pag.* 182. *Edit. Parisiens.*, Magri *in notitia vocabulor. Ecclesiasticor. in verba*, *Antimensia*, Card. Bona *Rer. Liturgicar. lib.* 1. *cap.* 20. §. 2. ejusque Commentator Robert. Sala *tom.* 2. *pag.* 70. *num.* 4. *Taurinen. Editionis*.

Graeci celebrant etiam super Lineo consecrato, quod vocant Antimensio

Horum consuetudo non improbatur.

§. 5. Quum vero nunquam Ecclesiae Latinae mens fuerit, ut Graecorum Ritus destrueret, quin potius eorum semper conservationi, quantum fas esset, nec non eorumdem apud Graecos Fideles observantiae prospexerit; nunquam proinde Missarum celebrationem, quae super hujusmodi Antimensiis a Graecis Catholicis fit, improbavit; sed eam, et quidem non in partibus Orientis dumtaxat, verum etiam inter Italo-Graecos, permitti expresse declaravit; ut videre licet tum in Institutione per fel. rec. Praedecessorem nostrum Clementem Papam VIII. edita, tum in nostra Constitutione, quae incipit: *Etsi Pastoralis*, *Bullarii nostri tom.* 1. *Constit.* 57. §. 6. *num.* 17.

Sed ea probabitur Latinis, ubi non desunt Ecclesiae Latinis Ritus, et Altaria Lapidea.

§. 6. Quum vero in iis Regionibus, in quibus Italo-Graeci sunt, Latini quoque frequentes habitent, atque ibidem tam unius, quam alterius Ritus Ecclesiae adsint, ita ut absque ullo impedimento, et sine gravi incommodo unusquisque Presbyter proprii Ritus Ecclesiam adire valeat; nulla sane causa est, ob quam Latinis earum partium Presbyteris permitti debeat, contra constantem Ecclesiae Latinae disciplinam, sine sacrata Altaris lapidea Tabula Missas celebrare, easque super Graecorum Antimensiis offerre; quod ipsis proinde in citata nostra Constitutione vetitum fuit, *eodem* §. 6. *num.* 19.

Peculiares tamen necessitates Locorum de quibus agitur, dispensationem concedendam suadent.

§. 7. Sed aliter se res habent, ubi de Regionibus agitur, in quibus Latini Presbyteri ab Ecclesiis Latini Ritus longe degentes, quum Sacratas Lapideas Tabulas per longa itinera sine gravi incommodo, et sine periculo eas confringendi, secum deferre nequeant, vel Missae celebrationem penitus omittere, et sic Latinos Fideles sine Sacrificio proprii Ritus, et sine Mysteriorum participatione relinquere, vel eam super Graecorum Antimensiis peragere compelluntur. In hujusmodi rerum circumstantiis, Apostolicae Sedis provida indulgentia jamdudum enituit; quum scilicet anno MDCII. ad supplicationem tunc existentis Episcopi Vilnensis praedictae Cardinalium Inquisitorum Generalium Congregationi hac de re exhibitam, ipso etiam Praedecessore Nostro Clemente Papa VIII. approbante, rescriptum fuit: *Sacerdotes Rutheni non Schismatici, in Ecclesiis Catholicorum Ritus Latini, Altaribus, Calicibus, et Vestibus Sacris eorumdem Catholicorum uti, et Missam celebrare possint, in casu necessitatis, ac etiam solum devotionis causa, dummodo Ritu Ruthено celebrent. Et e contra Sacerdotes Ritus Latini in Ecclesiis Ruthenorum non Schismaticorum, Altaribus, et Calicibus, ac Vestibus Sacris uti, et Missam celebrare valeant, Ritu tamen Latino. Et praedicta serventur seclusо omni scandalo, et de licentia Praelatorum, et Rectorum ipsarum Ecclesiarum.*

Simile Indulti exemplum datum est an. 1612. pro Dioecesi Vilnensi.

Pontifex Indultum illud confirmat, et reliquis Presbyteris Latinis in Russia Polonica degentibus indulget juxta petita.

§. 8. Nos igitur, praemissae necessitatis intuitu, atque etiam hujusmodi Decreti considerationе adducti, praesentium literarum tenore, atque ex certa scientia, et Apostolicae auctoritatis plenitudine, salvis praefati Clementis VIII., nostrisque super Ritibus Italo-Graecorum editis Constitutionibus, et Ordinationibus, non modo relatum superius Decretum approbamus, et confirmamus; verum etiam praefatis omnibus Missionariis, aliisque Sacerdotibus Latinis in tota Russia Polonica nunc et pro tempore commorantibus, ut ipsi, et eorum quilibet, in Ecclesiis Ruthenorum Unitorum, deficientibus Lapideis Altarium Tabulis rite

consecratis, super Sacris eorumdem Ruthenorum Antimensiis Missarum Sacrificia celebrare, atque etiam, ut supra dictum est, in hujusmodi celebratione eorumdem Calicibus stanneis uti libere, et licite possint, et valeant, concedimus, et indulgemus. Non obstantibus quibuscumque Apostolicis, seu Generalium, aut Provincialium, vel Synodalium Conciliorum, contrariis Constitutionibus, et Ordinationibus, sive Locorum, Personarum, aut Ordinum Statutis, ritibus, Usibus, et Consuetudinibus etiam immemorabilibus, caeterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Contrariis derogat.

§. 9. Volumus autem, sicut in praemisso Decreto expresse cautum reperitur, ut dicti Missionarii, et Sacerdotes Latini, etiam quum eos, vigore praesentis concessionis, super Ruthenorum Unitorum Antimensiis Missam celebrare contigerit, Latino semper Ritu eadem celebrare teneantur; firma nimirum, et in suo robore permanente Apostolica Constitutione a fel. rec. Praedecessore quoque Nostro Sancto Pio Papa V. edita, quae incipit: *Providentia Romani Pontificis, constit.* 12. *tom.* 2. *Bullar. Rom. Edition. Luxemburg.*, per quam omnes facultates, et Indulta, tam Graecis, ut Missas, et Divina Officia Latino ritu celebrare possent, quam etiam Latinis concessa, ut eadem Graeco Ritu peragere valerent, revocata, atque perpetuo sublata fuerunt; quamque Nos etiam earumdem praesentium tenore, quatenus opus sit, dictaque auctoritate, confirmamus, et innovamus.

Proprium tamen Ritum ab unoquoque Sacerdote servandum decrevit jurata Constitut. S. Pii V.

§. 10. Volumus insuper, ut iidem praesenti Indulto celebraudi super Graecorum Antimensiis, in praedictorum Ruthenorum Ecclesiis dumtaxat (quemadmodum etiam in praemisso Decreto legitur) uti, et gaudere possint; si vero eosdem in aliqua Latina Ecclesia, seu in domesticis Latinorum Oratoriis, quae forsan auctoritate Apostolica in hujusmodi Latinorum privatis Domibus, cum licentia celebrari faciendi, quae adhuc vigeat, erecta fuerint, Sacrosanctum Sacrificium offerre contigerit, illud vel super Altari consecrato, vel super lapidea pariter consecrata Tabula, quae etiam *Altare portatile* appellatur, non autem super Antimensiis hujusmodi, celebrare omnino debeant.

Nec hujusmodi Indulto locum esse vult in Ecclesiis, aut Oratoriis Latinorum.

§. 11. Volumus denique, ut praesentium literarum exemplis, etiam impressis, publici Notarii subscriptione, et Personae in dignitate Ecclesiastica constitutae Sigillo munita, eamdem omnino, ac ipsae praesentes, ubicumque opus fuerit, fidem, et auctoritatem obtineant.

Transumptis fidem haberi jubet.

§. 12. Nulli ergo hominum liceat paginam hanc Nostrae Concessionis, Indulti, Statuti, Decreti, et Voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Sanctio.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominii MDCCLI. IV. Kalendas Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

Dat. die 29. Martii 1751.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

GRÆCI RITUS

XLIV.

Observantia, et Linguae Graecae studium Monachis Ordinis Sancti Basilii injungitur, et commendatur.

Dilectis Filiis, Abbatibus, Prioribus, et Vocalibus Ordinis Sancti Basilii Magni ad Capitulum Generale convocatis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Etsi persuasum habemus, praeclari Ordinis vestri in Catholica Ecclesia celeberrimi rationes, et instituta, quae ad Generalia Comitia vos acciverunt, vos etiam, Dilecti Filii, satis admonere, qua cura, qua solertia, qua charitate, quo zelo omnia Religionis vestrae negotia peragenda sint; ad singularem tamen nostram erga eumdem Ordinem vestrum benevolentiam vobis commonstrandam, facere non

Proœmium.

possumus, quin Comitiorum vestrorum studia ad confirmandam adaugendamque regularem disciplinam paternis monitis excitemus.

Abbatis Generalis electionem, ad quem spectat, in Capitulo statuendo, in Ordinis nihilorem cedere Pont. cupit.

§. 1. Ac primum quidem, Dilecti Filii, a vobis exposcimus, et vehementer vos hortamur, ut communibus animis unum Deum prae oculis habentes, cum laudatissimo Ordini vestro Abbatem Generalem praeficere satagatis, qui inter caeteros Abbates, ad quos spectat, prudentia, doctrina, atque emeritis religiosae vitae stipendiis praecellens, regularem observantiam exemplis accendat, charitate foveat, auctoritate tueatur. Deinde vero providentiam, zelumque vestrum requirimus, ut, si cubi fortasse observantiae ardor intepuerit, aut degeneres a pristina religione mores irrepserint, salutaribus statutis emendare studeatis.

Graeci Ritus observantiam in Ordine S. Basilii custodiendam suadet.

§. 2. Quoniam autem inter illustria Ordinis vestri decora illud omni procul dubio maximopere commendatur, quod Catholicus Graecae Ecclesiae Ritus, post tot, tamque varias ejusdem Ecclesiae Graecae ab haereticis, et schismaticis perturbatae vices, ad haec usque tempora in eo servatur; oportet, ut omnem operam, studiumque impendatis, quo idem Graecus Ritus, et juxta Apostolicae Sedis praecepta, atque in Generalibus Capitulis, et Diaetis Ordinis vestri decreta, deinceps integrius custodiatur. Eaproprter Nos, quibus maxime cordi est, ut exacta ejusdem Graeci Ritus custodia in Monasteriis pro Ritu Graeco constitutis stabilis perseveret, vobis, Dilecti Filii, Apostolica auctoritate nostra injungimus, et mandamus, ut omnia et singula hujusmodi decreta ad annum usque millesimum septingentesimum quadragesimum secundum edita, iterum in Capitulo Generali quamprimum per vos celebrando renovetis, confirmetis, et omnino servanda districte praecipiatis.

Statuta jampridem super hoc edita integrari mandat.

Et nova opportune constituat.

Quin immo vos certiores esse cupimus, Pontificiae solicitudini nostrae pergratum, jucundumque futurum, si in saepedicto Capitulo Generali novas quoque, consentaneasque eidem Graeco Ritui magis magisque stabiliendo, provehendoque, Ordinationes Constitutionesque praescripseritis.

Abbates, Priores, et Magistros Monasteriorum Graeci Ritus nulla ratione eximi posse statuit.

§. 3. Praeterea, ut paterni animi nostri sensus hac super re Vobis testatiores sint, volumus itidem, atque praecipimus, ut Abbates Monasteriorum Graeci Ritus, etiamsi Munéribus, et Officiis, vel Procuratoris Generalis vel Visitatoris, vel Definitoris Generalis fungantur, ad Missam tamen Ritu Graeco celebrandam teneantur, sub severioribus Ecclesiasticis poenis, et censuris, etiam privationis muneruni, et Officiorum, et privationis vocis activae, et passivae; quemadmodum in Diaeta in hac alma Urbe nostra anno MDCLVIII. habita praescriptum, ordinatumque fuit. Eidem pariter obligationi Missam Ritu Graeco celebrandi, et poenis, ac censuris obnoxios esse declaramus, et mandamus Priores, et Magistros memoratorum Ritus Graeci Monasteriorum; cum una, aut duae Missae, quae Latino Ritu juxta Apostolicas Constitutiones in ipsis Ritus Graeci Monasteriis, in quibus sex vel plures Monachi reperiuntur, celebrari possunt, per Monachos simplices, ut dicitur, non gradnatos celebrari debeant.

Declarationc Missae sub eodem Ritu, et a quonam subeundae censurae, poenis inflictis.

§. 4. Denique volumus, et mandamus, ut omnia, et singula Decreta, et Statuta tam in antecedentibus Capitulis Generalibus, et Diaetis pro stabilitate, et firmitate Graeci Ritus condita, et ordinata, quam ea insimul, quae in Capitulo mox celebrando pro dicti Ritus Graeci manutentione fieri, et praescribi contigerit, post Capituli hujusmodi celebrationem ad Nos deferantur, ut, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolica auctoritate nostra approbemus, et confirmemus, et inviolabili Apostolicae firmitatis patrocinio muniamus.

Decreta super his ejusdem, et aliunde ad ea deferri praecipit, Apostolica auctoritate confirmanda.

§. 5. Porro facile Nobis persuademus, Vos probe intellecturos ex iis, quae ad custodiendum, confirmandumque in Ordine vestro Graecum Ritum praescripta sunt, opus esse, ut Graecae Linguae peritiam, non illam quidem levem, et extimam, sed illam vero perfectam, et omnibus numeris absolutam, ad sanas, candidasque Auctorum sententias calleudas necessariam, ediscatis, et comparetis; ac proinde, ut in hujusmodi studium Graeci idiomatis pro viribus incumbatis, etiam atque etiam Vos adhortamur, et incitamus.

Linguae Graecae studium vivam commendat.

§. 6. Interim ad prosperi successus, et coelestis praesidii auspicium Vobis, Dilecti Filii, Apostolicam Benedictionem, studiosae nostrae erga Vos voluntatis pignus, peramanter impertimur.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XX. April. MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno Undecimo. Dat. die 20. April. 1751.

Cajetanus Amatus.

XLV. BASILICÆ LATERANENSIS

Indulgentiae confirmantur: Illae vero, quae Ecclesiis ipsius Filiabus, seu ipsi aggregatis, hactenus communicatae fuerunt, suspenduntur; et interim eisdem aliae Indulgentiae, et gratiae spirituales conceduntur, seu respective communicari permittuntur.

Terrarotae alia forma ati in erectionibus, et subjectionibus Ecclesiarum etc.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Assiduae solicitudinis debitum Nobis una cum Universae Ecclesiae regiminé impositum agnoscentes, in id potissimum vigilantiae nostrae studia conferimus, ut quae salubriter a Praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus constituta sunt, ab omnibus, praesertim in Alma Urbe nostra, et ab iis, quorum specialis cura Nobis imminet, observentur, et impleantur, prout Ecclesiasticae disciplinae integritati, ac personarum, rerumque rationibus convenire in Domino judicamus.

Clemens VIII. opportunas leges praescripsit in Aggregationibus, et Indulgentiarum communicationibus observandas. §. 1. Dudum siquidem, postquam. fel. record. Praedecessor Noster Clemens Papa VIII. die VII. Septembris Anno MDCIV., providam ediderat Constitutionem, quae incipit: *Quaecumque a Sede Apostolica*, per quam, ad tollendas pravas quasdam consuetudines, quae irrepserant in usu facultatum a Sede Apostolica concessarum nonnullis Regularium Ordinibus, ac Saecularium Christifidelium Archiconfraternitatibus, et Congregationibus, tam in Urbe praedicta, quam in aliis Christiani Orbis partibus institutis, erigendi videlicet, instituendi, ac etiam sibi aggregandi Confraternitates, et Congregationes, eisque communicandi Privilegia, Indulgentias, Facultates, aliasque spirituales Gratias, et Indulta sibi respective concessa, facultates praedictas moderando, opportunas leges, cortámque formam, et modum in hujusmodi erectionibus, institutionibus, seu aggregationibus, et respective communicationibus observanda praescripserat, aliaque decreverat, et constituerat, quae in ejusdem Clementis Literis praedictis in forma Brevis expeditis latius continentur.

Paulus V. intelligit, Capitulum Lateranense Paulus Papa V. accepisset, Basilicae Lateranensis Capitulum et Canonicos, diversas ubique constitutas Ecclesias, vel Cappellas, seu Altaria, vel Oratoria, eidem Basilicae submittere, subjicere, annectere, incorporare, ac in Basilicae praedictae membra recipere solere, ejusdemque non minus, quam aliis Ecclesiis, Cappellis, altaribus, seu Oratoriis, et Piis Locis in solo Lateranensi aedificatis, et construictis, varias Indulgentias, Facultates, aliasque spirituales Gratias, Indulta, et Privilegia concedere, dictae Constitutionis a Clemente VIII. editae forma, propterea quod ejusdem Basilicae jura et Privilegia sub illius dispositione minime comprehensa esse contenderent, non servata.

Clementinae Constitutionis leges ad illud expresse extendit. §. 3. Hinc idem Paulus Praedecessor, volens hujusmodi Clementis Constitutionem ab ejusdem Lateranensis Ecclesiae Capitulo et Canonicis, non secus ac ab aliis quibuscumque jus et facultatem communicandi Indulgentias habentibus, illisque utentibus, sine discrimine, ut par erat, observari, peculiaribus editis Literis sub Annulo Piscatori die XXIII. Novembris Anni MDCX., ipsam praedictam Clementis Constitutionem, cum omnibus ejus clausulis, et Decretis, ad praedictae Basilicae Capitulum et Canonicos, ad effectum videlicet, ut nullas exinde in posterum Indulgentias, nisi ejusdem Constitutionis forma servata, et Apostolica dumtaxat auctoritate, communicare possent, expresse extendit; et ab ipsis, perinde ac si eorum expressa mentio in dictis Clementis Literis facta fuisset, perpetuis futuris temporibus, sub poenis in eisdem Literis contentis, inviolabiliter observari praecepit; volens nihilominus, ut Indulgentiae, peccatorum remissiones, gratiae, et privilegia per dictum Capitulum et Canonicos, ad eum diem, vigore Indultorum eis a Sede Apostolica concessorum, hujusmodi Ecclesiis, Cappellis, Altaribus, Oratoriis, et Locis Piis concessa, et communicata, in suo robore permanerent.

Salvis tamen Indulgentiis eo usque communicatis in vim Indultorum Apostolicorum.

Ob deperditi Indultorum munimenti, nihil innovatur in renovationibus communicationum. §. 4. Quum tamen hujusmodi Indultorum frequens quidem in Literis Apostolicis mentio, et confirmatio appareret; sed de eorumdem vero tenore, ob temporum antiquitatem, et varias a dicta Lateranensi Ecclesia, ejusque Capitulo passas vicissitudines, certa scientia minime haberetur; proindeque plenaria dictarum Clementis VIII., et Pauli V. Literarum

§. 2. Quum procedentibus annis recolendae quoque memoriae Praedecessor Noster

executio praevium altioris indaginis judicium requirero videretur; hinc factum est, ut, et veterum concessionum, sive communicationum hujusmodi renovationes a praedictis Capitulo et Canonicis fieri perrexerint juxta formam ab ipsis antiquitus usitatam; et quum deinceps piarum personarum, sive Universitatum preces eisdem pro novis Ecclesiarum, Altarium, aliorumque Locorum Piorum erectionibus, seu submissionibus, et incorporationibus oblatae fuerunt, simul etiam a Romanis pro tempore Pontificibus licentia impetrari consueverit, ut Indulgentiarum communicatio ab ipsis pro ea vice, non obstantibus Clementis, et Pauli Praedecessorum praefatorum Constitutionibus hujusmodi, juxta eamdem veterem formam concedi posset.

Et novae communicationes, pendente Indulgentiarum laudatione, sub antiqua forma concedi pergunt.

§. 5. Sed quum in hujusmodi communicationis forma, et in subscripto Indulgentiarum Summario, praeter alia praefati Clementis VIII. Constitutioni parum consentanea, illud etiam animadversum fuerit, quod scilicet complures Indulgentiae speciales, quae ex justa Romanorum Pontificum erga praefatam Lateranensem Basilicam liberalitate, ob ejus praecellentem in Universo Catholico Orbe Dignitatem, ipsi Basilicae concessae fuerunt, ad omnes extenderentur Ecclesias, Cappellas, Altaria, Oratoria, et Loca Pia eidem quoquo modo subjecta, et incorporata, contra praesumptam ipsorum concedentium mentem, et contra probatam Apostolicae Sedis in Indulgentiarum dispensatione disciplinam; adeo ut nonnulli etiam Episcopi, pro commissa sibi a Concilio Tridentino adversus irregulares Indulgentiarum promulgationes inspectione, et vigilantia, officii sui debitum reputaverint earum publicationi se opponere; indeque plures ortae fuerint lites, et controversiae, quae Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Indulgentiis, et Sacris Reliquiis praepositae zelum excitarunt, ut, opportuna tandem ratione, et Apostolica auctoritate, hujusmodi deordinationibus remedium afferri debere judicaret.

In hac veteri forma aliqua inveniuntur, quae controversiis earumdem praebeat, et a Congregatione Indulgentiarum corrigenda judicantur.

§. 6. Nos, omnibus visis, atque perpensis, quae coram dicta Cardinalium Congregatione, praefatis Capitulo et Canonicis pluries auditis, agitata fuerunt, quum nondum in clara luce posita conspexerimus, an, et quae facultas eisdem Capitulo, et Canonicis circa Indulgentiarum hujusmodi communicationem, et extensionem ad Ecclesias, et alia Loca Pia, quae inter Basilicae praedictae membra connumerantur, a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus concessa fuerit; ad memoratas lites, et controversias interea sedandas, aliasque opportune praecavendas, utque dictorum Capituli et Canonicorum, nec non Rectorum, Administratorum, ac Officialium dictarum Ecclesiarum, aliorumque Piorum Locorum hujusmodi, et respective Ordinariorum Locorum, et quorumcumque Christifidelium quieti, et securitati, ac spiritualibus profectibus paterne consulamus, Motu proprio, et certa scientia, infrascriptas Leges, et Ordinationes circa praemissa, praesentium Literarum tenore, et Apostolica auctoritate duximus statuendas.

Pontifex temperamentum remedium excogitat.

§. 7. In primis videlicet, omnes, et singulas Indulgentias, et peccatorum, seu poenarum remissiones, et relaxationes, aliasque gratias spirituales tam pro vivis, quam pro defunctis, dictae Basilicae Lateranensi a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus concessas, quae jamdudum, ipsis Romanis Pontificibus scientibus, et consentientibus, publice in eadem Basilica proponi consueverunt, etiamsi de illarum primaeva concessione certa monumenta nunc non appareant, praedictis Motu, scientia, tenore, et auctoritate approbamus, et confirmamus, eidemque Basilicae, perinde ac si per praesentes ex integro ipsi concederentur, sine ulla contradictione competere declaramus, atque decernimus.

Indulgentias Basilicae, et in eo proponi solitas, praeservat, et confirmat.

§. 8. Quo vero ad eas Indulgentias, et remissiones, seu relaxationes hujusmodi, quae a praedictis Capitulo et Canonicis hactenus quibuslibet Ecclesiis, Altaribus, Cappellis, Oratoriis, Confraternitatibus, aut Locis Piis ejusdem Basilicae membris, eidemque subjectis, et incorporatis, ubicumque existentibus, quorumlibet Indultorum, Privilegiorum, aut Facultatum vigore, sive generaliter, et ad instar, sive specialiter, et nominaliter, et nominatim communicatae fuerunt, sive etiam ex directa Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum concessione ad illas, et illa extensae dici possent, quaecumque illae sint, Nos eas omnes et singulas, simili Motu, auctoritate, et tenore, interim suspendimus, et tamdiu effectu carere volumus, et decernimus, donec, prolatis authenticis Indultorum, Privilegiorum, et facultatum hujusmodi monumentis, de certa praedictorum Romanorum

Eas vero, quae aliis Ecclesiis a Capitulo hactenus communicatae, vel extensae fuerunt, suspendit usque ad earum judicii.

Pontificum Praedecessorum Nostrorum voluntate, et concessione, quoad communicationes, et extensiones hujusmodi, Nobis, vel Successoribus Nostris, seu dictae Congregationi constiterit.

Interim iisdem Ecclesiis aliasque directe concedit.

§. 9. Interea tamen, easdem Ecclesias, Altaria, Cappellas, Oratoria, Confraternitates, et Loca Pia dictae Basilicae membra, hactenus erecta, seu eidem subjecta, et incorporata, ubicumque existentia, Nos infrascriptarum Indulgentiarum, et gratiarum spiritualium, quae usque ad statutum suspensionis praedictae terminum valituraе sint, muneribus ditare decrevimus.

In quinque sub-mustribus per annum elanatum.

§. 10. Omnibus nimirum utriusque sexus Christifidelibus, qui illas, et illa in Ascensionis Domini Nostri JESU CHRISTI, Nativitatis S. Joannis Baptistae, Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, S. Joannis Evangelistae, et Dedicationis ejusdem Lateranensis Basilicae diebus Festis, vere poenitentes, et confessi, ac Sacra Communione refecti, a primis Vesperis usque ad occasum Solis dierum hujusmodi, devote visitaverint, ibique pro Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, haeresum extirpatione, et Christianorum Principum concordia, pias ad Deum preces effuderint, quolibet ex diebus praedictis, Plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus, et impertimur.

In octo Festis Sanctorum Apostolorum septem annos, et totidem quadragenas.

§. 11. Iis vero, qui in reliquis Sanctorum Apostolorum Festis, nimirum Andreae, Jacobi, Thomae, Philippi et Jacobi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Judae, ac Matthiae, vere poenitentes, et confessi praemissa peregerint, septem Annos, et totidem Quadragenas.

In diebus Adventus, et Quadragesimae, quatuor annos, et totidem quadragenas.

§. 12. Qui autem illas, et illa a Dominica prima Adventus, usque ad Festum Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI, et a Feria IV. Cinerum usque ad Festum Resurrectionis Dominicae, vere poenitentes, et cum proposito saltem confitendi, visitaverint, ibique, ut supra, oraverint, singulis diebus, quibus id egerint, quatuor Annos, et totidem Quadragenas; in reliquis autem singulis Anni diebus, centum dies de injunctis eis, seu alias debitis poenitentiis, in forma Ecclesiae consueta relaxamus.

In reliquis diebus per annum, centum dies.

Ac demum Indulgentias Stationales in diebus Stationum Quadragesimae, Dominica Palmarum, Feria V. in Coena Domini, Sabbatho Sancto, Sabbatho in Albis, Feria III. Rogationum, et Sabbatho in Vigilia Pentecostes, aliquam ex dictis Ecclesiis, aliisque superius expressis, cum dicto poenitentiae affectu, et confessionis proposito visitaverint, ibique, ut praefertur, oraverint, Indulgentias stationales, quas visitantes dictam Ecclesiam Lateranensem iisdem diebus consequuntur, ipsi quoque, perinde ac si eamdem Ecclesiam personaliter visitarent, consequi possint, et valeant, similiter concedimus, et indulgemus;

ipsius Basilicae.

Suspensionem, et concessionem hujusmodi per Ecclesias cudeiari mandat.

§. 14. Quocirca Dilectis Filiis Capitulo et Canonicis praedictae Ecclesiae Nostrae Lateranensis per praesentes injungimus et mandamus, ut omnes et singulos dictarum Ecclesiarum, Altarium, Cappellarum, Oratoriorum, Confraternitatum, et Locorum Piorum ubique existentium respective Rectores, sive Administratores, aut Officiales, sive Ministros, de suspensione hujusmodi, simulque de praemissarum Indulgentiarum et Gratiarum interea, ut praefertur, duratura concessione, per Nos factis, quamprimum instructos reddant per eorum Literas missivas, cum adjunctis praesentium Nostrarum Literarum Transumptis, seu Exemplis; quibus, etiamsi Typis descripta fuerint, eorumdem sigilli impressione, ac Secretarii subscriptione munitis, eamdem omnino fidem, quae ipsis praesentibus haberetur, ubique habendam fore decernimus; ad hoc ut ipsi Rectores, Administratores, Officiales, atque Ministri dictas Indulgentias et gratias spirituales, servatis omnibus ex Concilii Tridentini, et ex praedicti Clementis VIII. aliorumque Romanorum Pontificum praescripto in Indulgentiarum promulgatione, atque etiam in Eleemosynarum perceptione, earumque erogatione servandis, promulgare, et proponere valeant.

Praesentium exemplis auctoritatem tribuit.

Durante suspensione, praemissas tantummodo Indulgentias a Capitulorum renovationibus easumi jubet.

§. 15. Iisdemque Capitulo et Canonicis mandamus pariter, et injungimus, ut renovationum Literas, quas deinde favore hujusmodi Ecclesiarum, Altarium, aliorumque praemissorum, durante suspensione hujusmodi, expedient, ita reforment, ac moderentur, ut Indulgentias dumtaxat superius a Nobis concessas, et quidem expresse, ac nominatim, facultate sibi per praesentes a Nobis impertita, nec ullas alias quomodocumque, eadem suspensione durante, illis communicent.

Novas Ecclesiarum etc. erectiones, et recepliones ad formam Constitutionis Clementinae, et praecedentium Literarum, fieri solas decernit.

§. 16. In novis autem aliarum Ecclesiarum, Cappellarum, Altarium, Oratoriorum, Confraternitatum, aliorumque Piorum Locorum erectionibus, incorporationibus, et receptionibus, quas in posterum ab ipsis Capitulo et Canonicis fieri contingat, volumus, atque praecipimus, ut, juxta memoratam superius Pauli V. declarationem, praeter alia in hujusmodi actibus observanda, providas quoque Leges circa Indulgentiarum communicationes a praefato Clemente VIII. Praedecessore in dicta ipsius Constitutione, quae incipit: *Quaecumque*, latas, atque sancitas, juxta sequentem modum, omnino observent; ut scilicet in singulis Civitatibus, Oppidis, vel Locis, unam dumtaxat ex hujusmodi Ecclesiis, seu Cappellis, Altaribus, Oratoriis, Confraternitatibus, aut Locis Piis quomodocumque nuncupatis, dictarum Indulgentiarum communicationis munere ditare possint, dummodo Ecclesia, aut Oratorium ipsis subjectum, seu illa Ecclesia, in qua Cappella, vel Altare praedictum extiterit, Regularium, aut Monalium non sit, nec Ecclesia, Cappella, Altare, Oratorium, Pius Locus, aut Confraternitas hujusmodi ulli alteri Ecclesiae, aut ulli Ordini, Religioni, Instituto, Archiconfraternitati, et Congregationi, a qua Indulgentiarum communicationem, seu participationem obtineat, aggregata sit, aut subjecta; et dummodo ejusdem Ecclesiae, Cappellae, Altaris, seu Oratorii celebritas, vel Confraternitatis, aut Loci Pii institutum, et Christianae pietatis, et Charitatis officia, quae exercere consuevit, Ordinarii Loci Testimonialibus Literis apud eos commendentur. Facultatem tamen indulgendi, prout alias in certis casibus ab Apostolica Sede benigne indulgeri consuevit; ut in una, eademque Civitate, aut Oppido, duabus Ecclesiis, seu Cappellis vel Altaribus, Oratoriis, Confraternitatibus, aut Locis Piis, ubi speciales id circumstantiae suadeant, hujusmodi Indulgentiarum communicatio a dictis Capitulo et Canonicis concedi possit, praedictae Cardinalium Congregationi per praesentes tribuimus, et impertimur.

Itaque praemissae omnibus Indulgentias, durante suspensione, communicari, nec ser. publicandas.

§. 17. Porro hujusmodi Ecclesiis, Cappellis, Altaribus, Oratoriis, Confraternitatibus, et Locis Piis, supra expressae Indulgentiae, et gratiae spirituales tantum, et non aliae, suspensione hujusmodi durante, a dictis Capitulo, et Canonicis, et quidem nominatim, facultate sibi per praesentes a Nobis impertita, aliisque servatis, quae in dicta Clementis Praedecessoris constitutione, praesertim circa gratiam Literarum expeditionem, atque in Decretis a dicta Congregatione die VI. Martii Anni MDCVIII. et die X. Aprilis Anni MDCCXX. editis, statuta sunt, communicari valeant. Ab illarum vero, eorumque Rectoribus, Administratoribus, Officialibus, et Ministris, in earumdem Indulgentiarum publicatione, nec non eleemosynarum receptione, et erogatione, aliae similiter Leges, in Tridentini Concilii Decretis, et in supradictis Clementis VIII. Literis, aliisque Romanorum Pontificum, et Apostolicae Sedis Constitutionibus, atque Decretis praescriptae, sub poenis ibidem adversus transgressores respective statutis, inviolabiliter serventur, et impleantur.

Clausulae salutares.

§. 18. Praesentes autem Literae, atque omnia, et singula in ipsis contenta, atque statuta, etiam ex eo, quod Capitulum et Canonici praedicti, aliique, in praemissis interesse habentes, seu habere praetendentes, eisdem non consenserint, nec ad ea vocati, aut super singulis praemissis forsan auditi fuerint, aliave qualibet de causa, nullatenus impugnari, seu de voluntatis nostrae, aliove quovis defectu redargui possint; sed a praedictis omnibus, et aliis quibuscumque, ad quos pertinet, seu pro tempore pertinebit in posterum, in omnibus, et per omnia observentur, et respective iis, quorum favorem concernunt, seu concernent in futurum, plenissime suffragentur. Sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Palatii Apostolici Auditores, et Apostolicae Sedis Nuntios, seu nostros, ejusdemque Sedis, etiam de Latere Legatos, aliosque S. R. E. Cardinales, eorumque Congregationes, in praemissis judicari debeat, et interpretari. Nos enim his omnibus, et singulis aliter judicandi, et interpretandi facultatem interdicimus, et abrogamus per praesentes, atque etiam irritum, et inane decernimus, si quid secus circa praemissa per quoscumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter fieri, vel attentari, aut respective judicari, et interpretari contigerit.

Derogationes generales, et ejus clausulae.

§. 19. Non obstantibus praemissis Clementis VIII. et Pauli V. quatenus praesentes iisdem per omnia conformes non inveniantur, nec non fel. rec. Sixti Papae V. quarum initium est: *Si cunctas*, atque etiam de jure quae-

sito non tollendo, de Indulgentiis non concedendis ad instar, aliisque Apostolicis Constitutionibus, et Ordinationibns, dictaeque Congregationis die XI. Junii Anni MDCLXXIX. ac XXVII. Maii MDCCXXXII. et XXIII. Februarii MDCCXXXIV. editis Decretis, et Resolutionibns; Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis dictae Basilicae, illiusque Archipresbytero, Capitulo, et Canonicis forsan concessis, atque etiam pluries confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, et insererentur, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis et insertis, et formas pro observatis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, et ad praemissorum effectum, harum serie specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio. §. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrarum declarationis, suspensionis, concessionis, impertitionis, relaxationis, indulti, mandati, statuti, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Panli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 6. Maii 1751. Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCLI. pridie Nonas Maii, Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

D. Card. Passionei.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 2. Junii ejusdem Anni.

SPICARUM COLLECTIO XLVI.

Post messem Pauperibus non impedienda per totam Ditionem Ecclesiasticam decernitur, additis poenis, opportunisque legibus et conditionibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ex commisso Nobis Apostolicae solicitudinis munere libenter ea omnia prosequimur, quae Nostrorum Subditorum commodum, atque utilitatem respiciunt; sed ad ea potissimum animum Nostrum intendimus, per quae Pauperum necessitatibus, et miserorum indigentiis consulitur. Proemium.

§. 1. Alias siquidem, nempe sub die 22. Maii anni 1742. Pauperum querelis excitati, Epistolam Encyclicam dedimus ad Ven. Fratres Nostros Archiepiscopos, et Episcopos Ecclesiasticae Nostrae Ditionis, quae postea Bullarii Nostri Tomo primo inserta, ordine quinquagesima sexta est, in qua pauperum causam, hoc est causam Dei, eis commendantes, praecepimus, ut omnem adhiberent diligentiam, ne, messe facta, pauperes, et egeni praediorum aditu ad colligendas Spicas, vel in terra relictas, vel a Messoribus praeteritas, arcerentur; injungentes insuper, ut in iis locis, ubi hujusmodi consuetudo Spicarum collectionem permittendi recepta esset, omnino retineretur; ubi vero non adhuc esset, omni studio introduci curaretur, quemadmodum ex ipsius Epistolae serie cognosci potest. Pauperum causa jam pridem Pontifex ad scribendum excitavit.

§. 2. Epistolae autem Notrae quibusdam in Locis plene obtemperatum est, in aliis vero ejus exemplo adhuc desideratur, ob aliquorum animi duritiem, qui nullo, aut modico miseriarum proximi sui sensu tanguntur, aut ob difficultates, quae in illius executione enatae sunt; siquidem intelleximus, plures timuisse, ne, si liber pauperibus ingressus ad colligendas in praediis Spicas, quae post messem supersunt, permitteretur, aliquod inde damnum substantiis suis, quod prorsus nolumus, oriretur. Itaque necesse duximus, novas ordinationes, novasque regulas praescribere; nolentes, quantum in Nobis est, in re tanti momen- Agnita exhortationum inutilitate, ad praecipuam denique addocetur.

ti, scilicet in ferenda ope miseris, atque egenis sublevandis, qui si minus in extrema, certe in gravi auxilii necessitate versantur, nostras partes desiderari, et Nos debitores Deo constituere.

Itaque lege lata, ut alibi jam factum est, fubet in Statu Ecclesiae Pauperibus Liberum Spicilegium permitti.

§. 3. Nostro igitur consilio, nostrique animi desiderio inhaerentes, cum nuper a Nobis cognitum, atque intellectum fuerit in quibusdam Principatibus, ac Dominiis lege lata juberi, et praecipi, ut liber pauperibus in praedia relinquatur aditus ad legendas, quae post messem reliquae sunt, Spicas, easque ad proprias domos ferendas; hac Nostra in perpetuum valitura sanctione, Motu proprio, ex certa scientia, ac plenitudine potestatis, volumus, praecipimus, jubemus, ac mandamus, ut exordiendo a proxima futura frumentorum messe, atque ita deinceps in futurum, in universo Statu, Nobis, et Sedi Apostolicae mediate, aut immediate in temporalibus subjecto, messe facta, a Dominis praeliorum liberum omnino Spicilegium pauperibus permittatur, ita ut sine ullo impedimento Spicas, vel solo dispersas, vel a Messoribus praeteritas legere, easque familiis suis domum importare possint. Indigna enim, atque indecens prorsus Nobis visa res est, ut in aliis Dominiis hujusmodi subsidio, et solatio pauperum constitutis legibus consulatur; in nostro autem Ecclesiastico Temporali Statu id ipsum nulla lege, nulloque edicto demandetur; eo magis quod mitiori ratione a Nobis adhibita, multis in locis nihil profecimus. Et haec quidem est provisionis Nostrae, ratio, quam ineundam esse putavimus contra eos, qui sola animi duritie, et avaritia non ferenda, in sublevandis pauperibus contumaces se praebuerunt.

Aratorum tamen indemnitati consulit.

§. 4. Sed quoniam, sicut superius innuimus, alii reperti sunt, qui induci nequiverunt, ut liberum pauperibus aditum ad sua praedia post messem sinerent, veriti, ne aliquod ex hac re detrimentum contra nostram voluntatem facultatibus suis crearetur; Nos, nonullis Artis Agrariae peritis in consilium adhibitis, has sequentes regulas, quarum observatione omnis damni timor excluditur, statuendas esse censuimus.

Ingredi praedia non licet, donec manipuli in nubilarium translati non fuerint.

§. 5. Prima autem est, ut nemini ingredi liceat praedia, seu praediorum regiones, vulgo *quarti*, ubi segetes metuntur, neque cuiquam aditus ad ea liber sit nisi posteaquam manipulorum acervi, vulgo *le casole*, e solo sublati, et in nubilarium, Italice *il barcone*, translati fuerint. Id autem hanc ob causam fiat, ne abusus ille contingat, ut Messores, data opera, e manibus suis dilabi sinant Spicas, ab iis, qui pene eos sequuntur, colligendas; aut pauperes non contenti Spicis in solum fortuito delapsis, aut a Messoribus praeteritis, ad eas auferendas ex ipsis manipulorum acervis manus porrigere audeant.

Post translationem licebit per decem dies spicas relictas colligere.

§. 6. Altera regula est, ut manipulorum acervis e praedio, aut *quarto*, ubi messum est, ablatis, translatisque in nubilarium, liber pauperibus pateat ingressus per decem dies ad Spicas legendas in solo relictas; quo temporis spatio neque domini, neque alii, qui ab ipsis Spicas emerunt, pauperibus Spicilegium prohibere possint, neque in praedia regiones, seu *quarti*, in quibus messis facta est, boves, sues, aliaque hujusmodi animalia ad pascendum immittere.

Nec interim pecora in ager immittantur.

Elapsis 10. diebus, emptores Spicas utantur pro suo, justo pacto conventa.

§. 7. Tertia autem est, ut, decem diebus elapsis, liceat dominis, seu Spicae emptoribus, in praedia, regiones, seu *quarti*, ea animalia, quae voluerint, inducere, juxta eorum pacta conventa; do quibus id insoper statuimus, ut tam ea, quae ante hanc nostram Constitutionem, quam illa, quae post ejus publicationem fient, salva semper libertate pauperibus concessa colligendi per decem diorum spatium Spicas, facta intelligi, atque ita observari debeant.

Quae reducuntur ad formam praesentis Constitutionis.

Ab hac lege nullus latifundia exempta decernatur.

§. 8. Hac autem praesenti nostra Constitutione, quae ad universum Statum Nobis, et Sedi Apostolicae tam mediate, quam immediate in temporalibus subjectum spectat, motu, scientia, et potestate simili volumus, et decernimus, ut comprehendantur latifundia, possessiones, praedia, regiones, seu *quarti*, et quaecumque Terrae, in quibus seritur, et colligitur frumentum, sive ad Cameram Nostram Apostolicam pertineant, sive ad quamcumque Ecclesiam, Monasterium, Abbatiam; Religionem, Congregationem, institutum, Hospitale, etiam si sint bona, seu Commendae Militum S. Joannis Hierosolymitani, Religiosorum Societatis JESU, Monachorum Cassinen. Cardinalium S. R. E., Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Capitulorum, Monasteriorum Monialium, et cujuscumque alterius personae, quae speciali mentione indigeret; ita etiam cujuscumque Personae Secularis quavis dignitate, et privilegio suffultae; vo-

lentes, ut ab hujusmodi nostra Dispositione minime eximantur, immo ut prorsus comprehensae censeantur etiam Communitates, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Equites, et quaecumque aliae personae, quavis bonorum praerogativa, et dignitatum gradu praeeminentes.

Commissio Superioribus Ecclesiasticis, et Lateralibus pro praescriptorum executione, cum facultatibus.

§. 9. Mandamus insuper modernis, et pro tempore existentibus Archiepiscopis, et Episcopis, ac Locorum Ordinariis temporalis Ditionis nostrae; item modernis etiam, et pro tempore existentibus S. R. E. Cardinalibus Provinciarum Legatis, Praesidibus, Vice Legatis, Civitatum, Oppidorum, et Locorum Gubernatoribus, et Praesidi Annonae, quoad ea loca, quae ejus jurisdictioni subsunt, ut praeceptum, mandatum, ordinationem, voluntatemque nostram hujusmodi ab omnibus, ad quos spectat, et spectabit in futurum, in suis respective Dioecesibus, Provinciis, Civitatibus, et Locis perpetuo observari mandent, et faciant; dantes propterea, et elargientes iisdem Archiepiscopis, et Episcopis, ac Legatis, Praesidibus, Vice Legatis, et Gubernatoribus, nec non Annonae Praesidi, cumulativum jus praesentes nostras Literas exequendi, et transgressores quoslibet poena scutorum triginta monetae per eos Manu Regia exigenda omnino coercendi, puniendique. Ad quem effectum declaramus totidem censeri debere contraventionis delicta commissa fuisse, poenasque incursas, quot sunt latifundia, possessiones, praedia, regiones, seu *quarti*, ex quibus Pauperes exclusi fuerint. Ut vero praedicti voluntatis Nostrae Executores in exigentis poenis, iisque, detractis expensis necessariis, inter Pauperes Locorum distribuendis, omnem quoad possunt diligentiam adhibeant, conscientiam eorum oneramus; monentes, ut sedulo curent, ne Pontificiam indignationem Nostram incurrant, seque reos subtracti Pauperibus subsidii ante Tribunal Dei constituant.

Poena scutorum XXX. pro singulis transgressionibus exigenda.

Derogatio contrariis Statutis et Privilegiis.

§. 10. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus etiam Apostolicis, si quae essent, ac Statutis, et Legibus etiam municipalibus, ac usibus, stilis, et consuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, seu indultis quibusvis Ecclesiis, Locis Piis, et praedictis Ordinibus, et Societati, etiam ex titulo oneroso concessis; quibus omnibus, et singulis, etiamsi tales forent, quod sub generali expressione non comprehendentur, seu de illis specifica, et individua mentio habenda foret, eorum tenores praesentibus pro expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum dumtaxat, latissime, et plenissime, ac specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum Fides.

§. 11. Volumus autem, ut earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in Judicio, quam extra illud, ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum Constitutionis, Ordinationis, Praecepti, Statuti, Decreti, Prohibitionis, et Voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 17. Maji 1751.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quinquagesimo primo, sexto decimo Kalendas Junii, Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 28. *ejusdem anni.*

NONNULLÆ SOCIETATES XLVII.

Seu Conventicula *de' Liberi Muratori*, seu *des Francs Macons*, vel aliter nuncupata, iterum damnantur, et prohibentur: cum invocatione brachii, et auxilii Secularium Principum, et Potestatum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Confirmatio Apostolicæ vigentibus etiam Legibus quandoque adjicitur.

Providas Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum Leges, atque Sanctiones, non solum eas, quarum vigorem, vel temporum lapsu, vel hominum neglectu labefactari, aut extingui posse veremur, sed eas etiam, quae recentem vim, plenumque obtinent robur, justis gravibusque id exigentibus causis, novo auctoritatis Nostrae munimine roborandas confirmandasque censemus.

Clemens XII. Societatis (de Liberi Muratori) damnavit, et prohibuit sub censuris Sedi Apostolicæ reservatis.

§. 1. Sane feliris recordationis Praedecessor Noster Clemens Papa XII. per suas Apostolicas Literas Anno Incarnationis Dominicae MDCCXXXVIII. IV. Kalend. Maji Pontificatus sui anno VIII. datas, et universis Christifidelibus inscriptas, quarum initium est: *In eminenti;* nonnullas Societates, Coetus, Conventus, Collectiones, Conventicula, seu Aggregationes, vulgo *de' Liberi Muratori*, seu *des Francs Macons*, vel aliter nuncupatas, in quibusdam Regionibus tunc late diffusas, atque in dies invalescentes, perpetuo damnavit, atque prohibuit, praecipiens, omnibus, et singulis Christifidelibus, sub poena excommunicationis ipso facto absque ulla declaratione incurrenda, a qua nemo per alium, quam per Romanum Pontificem pro tempore existentem, excepto mortis articulo, absolvi posset, ne quis auderet vel praesumeret hujusmodi Societates inire, vel propagare, aut confovere, receptare, occultare, iisque adscribi, aggregari, aut interesse, et alias prout in eisdem Literis latius, et uberius continetur, quarum tenor talis est; videlicet:

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Universis Christifidelibus salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Tenor Literarum Clem. XII.

§. 2. *In eminenti Apostolatus Specula, meritis licet imparibus, Divina disponente Clementia constituti, juxta creditum Nobis Pastoralis providentiae debitum jugi (quantum ex alto conceditur) solicitudinis studio iis intendimus, per quae erroribus, vitiisque aditu intercluso, Orthodoxae Religionis potissimum servetur integritas, atque ab universo Catholico Orbe difficillimis hisce temporibus perturbationum pericula propellantur.*

Novarum Societatum indoles; et occultum institutum.

Sane vel ipso rumore publico nunciante, Nobis innotuit, longe, lateque progredi, atque in dies invalescere nonnullas Societates, Coetus, Conventus, Collectiones, Aggregationes, seu Conventicula, vulgo De' Liberi Muratori, *seu* Francs Macons, *aut alia quavis nomenclatura pro idiomatum varietate nuncupata, in quibus cujuscumque Religionis, et Sectae Homines, affectata quadam contenti honestatis naturalis specie, arcto atque, ac impercio foedere, secundum Leges, et Statuta sibi condita, invicem consociantur; quaeque simul clam operantur, tum districto jurejurando ad Sacra Biblia interposito, tum gravium poenarum exageratione, inviolabili silentio obtegere adstringuntur.*

Eosdem a Saecoli Potestatibus meritio damnatos.

Verum, cum ea sit sceleris natura, ut se ipsum prodat, et clamorem edat sui indicem; hinc Societates, seu Conventicula praedicta vehementem adeo Fidelium mentibus suspicionem ingesserunt, ut iisdem Aggregationibus nomen dare, apud prudentes et probos idem omnino sit, ac pravitatis et perversionis notam incurrere; nisi enim male agerent, tanto nequaquam odio lucem haberent. Qui quidem rumor eo usque percrebuit, ut in plurimis Regionibus memoratae Societates per Saeculi Potestates, tanquam Regnorum securitati adversantes, proscriptae ac provide eliminatae jampridem extiterint.

Nunc autem Apostolica auctoritate damnantur, et prohibentur.

Nos itaque animo volventes gravissima damna, quae ut plurimum ex hujusmodi Societatibus, seu Conventiculis, nedum temporalis Reipublicae tranquillitati, verum etiam Spirituali Animarum saluti inferuntur, atque ideirco tum Civilibus, tum Canonicis minime cohaerere sanctionibus; cum Divino eloquio doceamur, diu noctuque, more servi fidelis, et prudentis Dominicae Familiae praepositi, vigilandum esse, ne hujusmodi Hominum genus, veluti fures, domum perfodiant, atque instar vulpium Vineam demoliri nitantur, ne videlicet simplicium corda pervertant, atque innoxios sagittent in occultis; ad latissimum, quae iniquitatibus impune patrandis inde aperiri posset, viam obstruendam, aliisque de justis, ac rationabilibus Causis Nobis notis, easdem Societates, Coetus, Conventus, Collectiones, Aggregationes, seu Conventicula De' Liberi Muratori, *seu* Francs Macons, *aut alio quocumque nomine appellata, de nonnullorum Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Car-*

dinalium consilio, ac etiam Motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, damnanda, et prohibenda esse statuimus, et decernimus, prout praesenti Nostra perpetuo valitura Constitutione damnamus et prohibemus.

Praeceptum omnibus Christifidelibus, ne quis eandem impet, Levet, aliosque ne adscribet.

Quocirca omnibus, et singulis Christifidelibus cujuscumque status, gradus, conditionis, ordinis, dignitatis, et praeeminentiae, sive Laicis, sive Clericis, tam Saecularibus, quam Regularibus, etiam specifica, et individua mentione, et expressione dignis, districte, et in virtute Sanctae Obedientiae praecipimus, ne quis sub quovis praetextu, aut quaesito colore audeat, vel praesumat praedictas Societates De' Liberi Muratori, *seu* Francs Macons, *aut alias nuncupatas, inire, vel propagare, confovere, ac in suis aedibus, seu domibus, vel alibi receptare, atque occultare, iis adscribi, aggregari, aut interesse, vel potestatem, seu commoditatem facere, ut alicubi convocentur, iisdem aliquid ministrare, sive alias consilium, auxilium, vel favorem palam, aut in occulto, directe, vel indirecte, per se, vel per alios quoquo modo praestare, necnon alios hortari, inducere, provocare, aut suadere, ut hujusmodi Societatibus adscribantur, annumerentur, seu intersint, vel ipsas quomodolibet juvent, ac foveant; sed omnino ab iisdem Societatibus, Coetibus, Conventibus, Collectionibus, Aggregationibus, seu Conventiculis prorsus abstinere se debeant, sub poena Excommunicationis per omnes, ut supra, contrafacientes ipso facto absque ulla declaratione incurrenda, a qua nemo, per quemquam, nisi per Nos, seu Romanum Pontificem pro tempore existentem, praeterquam in articulo mortis constitutus, absolutionis beneficium valeat obtinere.*

Sub poena Excommunicationis latae proferendae Summo Pontifici servatae.

Commissio Ordinariis, et Inquisitoribus pro executione praesentium; cum facultatibus etc.

Volumus insuper, et mandamus, ut tam Episcopi, et Praelati Superiores, aliique Locorum Ordinarii, quam Haereticae pravitatis ubique locorum deputati Inquisitores, adversus transgressores, cujuscumque sint status, gradus, conditionis, ordinis, dignitatis, vel praeeminentiae, procedant, et inquirant, eosque tanquam de haeresi vehementer suspectos condignis poenis puniant, atque coerceant; iis enim, et eorum cuilibet, contra eosdem transgressores procedendi, et inquirendi, ac condignis poenis coercendi, et puniendi, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii saecularis auxilio, liberam facultatem tribuimus, et impertimur.

Volumus autem, quod earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eadem fides prorsus adhibeatur, quae ipsis originalibus Literis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Nulli ergo hominum liceat, hanc paginam Nostrae declarationis, damnationis, mandati, prohibitionis, et interdictionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanc. Mariam Majorem An. Incarnationis Dominicae MDCCXXXVIII. IV. Kalendas Maji, Pontificatus Nostri Anno Octavo.

Falsa assertio cessationis censurarum in praeinserta Literis latarum.

§. 3. Cum autem, sicut accepimus, aliqui fuerint, qui asserere, ac vulgo jactare non dubitaverint, dictam excommunicationis poenam a Praedecessore Nostro, ut praefertur, impositam non amplius afficere, propterea quod ipsa praeinserta Constitutio a Nobis confirmata non fuerit; quasi vero pro Apostolicarum Constitutionum a Praedecessore editarum subsistentia, Pontificis Successoris expressa confirmatio requiratur.

Consilium datum Pontifici eandem Literas confirmandi.

§. 4. Cumque etiam a nonnullis piis, ac Deum timentibus viris Nobis insinuatum fuerit, ad omnia calumniantium subterfugia tollenda, declarandamque animi nostri cum ejusdem Praedecessoris mente ac voluntate uniformitatem, magnopere expediens fore, ut ejusdem Praedecessoris Constitutioni novum Confirmationis nostrae suffragium adjungeremus.

Perspicua argumenta a Pontifice jam edita pro substantia earumdem ceroborarum.

§. 5. Nos, licet hucusque, dum pluribus Christifidelibus de violatis ejusdem Constitutionis Legibus vere poenitentibus, atque dolentibus, seque a damnatis hujusmodi Societatibus, seu Conventiculis omnino recessuros, et nunquam in posterum ad illas et illa redituros ex animo profitentibus, absolutionem ab incursa excommunicatione, tum antea saepe, tum maxime elapso Jubilaei anno benigne concessimus; seu dum facultatem Poenitentiariis a Nobis deputatis communicavimus, ut hujusmodi poenitentibus, qui ad ipsos confugerent, eamdem absolutionem nostro nomine et auctoritate impertiri valerent; dum etiam solicito vigilantiae studio instare non praetermisimus, ut a competentibus Judicibus, et

Tribunalibus, adversus ejusdem Constitutionis violatores pro delicti mensura procederetur, quod et ab eis reipsa sepe praestitum fuit; non quidem probabilia duntaxat, sed plane evidentia, et indubitata argumenta dederimus, ex quibus animi nostri sensus, ac firma et deliberata voluntas, quoad censurae per dictum Clementem Praedecessorem, ut praefertur, impositae vigorem et subsistentiam, satis aperte inferri debuerant; siquae autem contraria de Nobis opinio circumferretur, Nos eam securi contemnere possemus, causamque nostram, justo Dei Omnipotentis judicio relinquere, ea verba usurpantes, quae olim inter sacras actiones recitatas fuisse constat: *Praesta, quaesumus, Domine, ut mentium reprobarum non curemus obloquium, sed eadem pravitate calcata exoramus, ut nec terreri nos lacerationibus patiaris injustis, nec captiosis adulationibus implicari, sed potius amare quod praecipis*, ut habet antiquum Missale, quod S. Gelasio Praedecessori Nostro tribuitur, et a Venerabili Servo Dei Josephio Maria Cardinali Thomasio editum fuit in Missa, quae inscribitur: *Contra obloquentes*.

Nihilominus praerogativas Literas in forma specifica confirmat per praesentes.

§. 6. Ne tamen aliquid per Nos improvide praetermissum dici valeret, quo facile possemus mendacibus calumniis fomentum adimere, atque os obstruere, audito prius nonnullorum Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, eamdem Praedecessoris Nostri Constitutionem praesentibus, ut supra, de verbo ad verbum insertam, in forma specifica, quae omnium amplissima, et efficacissima habetur, confirmare decrevimus; prout eam ex certa scientia, et apostolicae auctoritatis nostrae plenitudine, earumdem praesentium **Literarum tenore in omnibus, et per omnia perinde ac si nostris motu proprio, auctoritate, ac nomine primum edita fuisset, confirmamus, roboramus, et innovamus, ac perpetuam vim, et efficaciam habere volumus, et decernimus.**

Causas damnandi, et prohibendi hujusmodi Societates enumerat et approbat.

§. 7. Porro inter gravissimas praefatae **prohibitionis, et damnationis causas in praeinserta Constitutione enunciatas, una est, quod in hujusmodi Societatibus, et Conventiculis, cujuscumque Religionis, ac Sectae homines invicem consociantur; qua ex re satis patet, quam magna pernicies Catholicae Religionis puritati inferri valeat. Altera est arctum, et impervium secreti foedus, quo occultantur ea, quae in hujusmodi Conventiculis fiunt; quibus proinde ea sententia merito aptari potest, quam Caecilius Natalis apud Minucium Felicem in causa nimium diversa protulit: *Honesta semper publico gaudent, scelera secreta sunt*. Tertia est jusjurandum quo se hujusmodi secreto inviolabiliter servando adstringunt; quasi liceat alicui, cujuslibet promissionis, aut juramenti obtentu se tueri, quominus a legitima potestate interrogatus, dicere veritatem teneatur, quaecumque exquiruntur ad dignoscuntur: quum scilicet Jure Civili omnia Collegia, et Sodalitia praeter publicam auctoritatem consociata prohibeantur, ut videre est in Pandectarum libro XLVII. Tit. 22. *de Collegiis, ac corporibus illicitis;* et in celebri epistola C. Plinii Caecilii secundi, quae est XCVII. libri X. in qua ait, edicto suo, secundum Imperatoris mandata, vetitum fuisse, ne Hetaeriae essent, idest ne Societates, et Conventus sine Principis auctoritate iniri, et haberi possent. Quinta est, quod jam in pluribus Regionibus memoratae Societates, et Aggregationes Saecularium Principum Legibus proscriptae atque eliminatae fuerant. Ultima demum, quod apud prudentes, et probos viros eaedem Societates, et Aggregationes male audirent, earumque judicio, quicumque eisdem nomina darent, pravitatis, et perversionis notam incurrerent.**

Invocatio auxilii brachii saecularis Ecclesiastici Superioribus in prioribus Literis denegata.

§. 8. Denique idem Praedecessor in praeinserta Constitutione Episcopos, et Superiores Praelatos, aliosque Locorum Ordinarios excitat, ut pro illius executione, si opus fuerit, brachii saecularis auxilium invocare non praetermittant.

Pontifex ipse Supremam Principum, et Saecularium Potestatum opem invocat, et requirit.

§. 9. Quae omnia, et singula non solum a Nobis approbantur, et confirmantur, eisdemque Ecclesiasticis Superioribus respective commendantur, et injunguntur; verum etiam Nos ipsi, pro Apostolicae solicitudinis officio, praesentibus Nostris Literis, Catholicorum Principum, omniumque Saecularium Potestatum opem, auxiliumque ad praemissorum effectum invocamus, et enixo studio requirimus; quum ipsi Supremi Principes, et Potestates electi sint a Deo defensores Fidei, Ecclesiaeque protecto-

res ; ideoque eorum munus sit idoneis quibusque rationibus efficere, ut Apostolicis Constitutionibus debitum obsequium, et omnimoda observantia praestetur ; quod iis in memoriam revocarunt Trid. Synodi Patres *Sess.* 25. *Cap.* 20. multoque antea egregie declaraverat Imperator Carolus Magnus, suorum Capitularium *Tit.* 1. *Cap.* 2. ubi, post demandatam omnibus sibi subditis Ecclesiasticarum Sanctionum observantiam, haec addidit : *Nam nullo pacto agnoscere possumus qualiter nobis fideles existere possunt, qui Deo infideles, et suis Sacerdotibus inobedientes apparuerint.* Quapropter cunctis ditionum suarum Praesidibus et Ministris injungens, ut omnes, et singulos ad debitam obedientiam Ecclesiae Legibus exhibendam omnino compellerent, gravissimas quoque poenas adversus eos indixit, qui hoc praestare negligerent, subdens inter alia : *Qui autem in his (quod absit) aut negligentes, eisque inobedientes fuerint inventi, sciant, se nec in nostro Imperio honores retinere, licet etiam Filii nostri fuerint, nec in Palatio locum, neque nobiscum, aut cum nostris societatem, aut communitatem ullam habere, sed magis sub districtione et gravitate poenas luent.*

Fides Transumptis habenda.

§. 10. Volumus autem, ut earumdem praesentium Transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Sigillo Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem fides prorsus adhibeatur, quae ipsis Originalibus Literis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis, innovationis, approbationis, commissionis, invocationis, requisitionis, decreti, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 18 Maji 1751.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Domini MDCCLI. XV. Kal. Aprilis Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

D. Card. Passionеus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 28. ejusdem Mensis, et Anni.

XLVIII. DE TOLLENDIS ABUSIBUS

Ab Oratoriis privatis, quae sunt in domibus Laicorum.

Epistola Encyclica ad Primatem, Archiepiscopos, et Episcopos Regni Poloniae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Controversiae circa Oratoria privata vigentes, et Polonorum Praesulum vota Pontificiae declarationes exposcunt.

Magno cum animi Nostri dolore a Nobis intellectum est, nonnullas in Dioecesibus vestris controversias ac molesta dissidia, propter Oratoria privata, insurrexisse; quibus praecidendis cum omnis per vos cura ac diligentia adhibita fuerit, non modo optato fine frustrati sitis, sed et in aliorum offensionem incurreritis, vobisque eam acquisiveritis reprehensionem et notam, quasi nimio rigore adhibendo modum excedatis: optari proinde a vobis, ut per hanc Sanctam Sedem certae vobis regulae indicentur, ad quarum normam, sublatis abusibus, privati Oratorii Privilegium exerceri debeat; idque ad eum finem, ut, cum Ordinationes vestrae Pontificia auctoritate nostra munitae fuerint, non solum ab omni malevolorum censura immunes evadant, verum majus semper eisdem honoris, atque aestimationis pondus accedat. Licet autem vestrae hujuscemodi petitioni satisfacere facillime potuissemus, illos vobis libros indicando, tam in quibus de hujusmodi materia doctrina traditur Praedecessorum Nostrorum Romanorum Pontificum Decretis conformis, quam alios etiam, quorum Scriptores, dum de privatis Oratoriis agunt, ea Sanctae Sedis Decreta vel dissimulant, vel ignorant, quae assertionibus eorum omnino opponuntur; Nihilominus, cum Nos Venerabiles Personas Vestras praecipuo ac speciali affectu prosequamur, per Encyclicam hanc Epistolam nostram, qua fieri poterit brevitate, tum eorumdem Decessorum nostrorum, tum nostram hac super re mentem, sensusque aperiemus: quibus quidem, praeter obedientiam, quae eisdem debetur, ratione auctoritatis, a qua, velut a fonte dimanant, aliud etiam negotio quid majoris ponderis inest, materiae ipsius nomine, quae eorum objectum est, quaeque in quaestione versatur; cum omnis hujus-

Eas, licet minus necessarias, edere intendit Pontifex, quae majus auctoritatis pondus habeant.

modi res ab Apostolicis Privilegiis dependeat, quorum explicatio privativo jure Summis Pontificibus reservata est, cumque eamdem praecipuam normam desumere debeat ex intentione illius, a quo concessio facta est, cujus sensus concedenti semper, quam alii cuilibet notior esse debet; adeo ut quidquid a vobis secundum ea, quae in Encyclica hac Epistola nostra continentur, ordinabitur, et statuetur, id pro exequendis Summorum Pontificum praescriptis praestitum esse dicendum sit; cujus rei gratia Apostolicorum Delegatorum qualitatem, et auctoritatem Fraternitatibus Vestris additam esse censendum est; quam etiam, quatenus opus sit, Nos ipsarum praesentium Literarum tenore Vobis ad hujusmodi effectum concedimus, et impertimur.

Oratoria privata in Episcoporum aedibus extructa jam unius a privilegiis Ecclesiae saeculis.

§. 1. Nihil sane expositum Nobis est, quod ad ea pertineat Sacella, quae in Episcopalibus Palatiis vestris habetis, pro Missa vel per vos, vel per alios celebranda, aliave quapiam sacra Functione, quae officii ac dignitatis vestrae propria sit, obeunda; de quibus late disserere Nobis perfacile esset, nisi hoc proposito nostro alienum foret. Quare duo tantummodo vetusta Sacellorum exempla indicabimus, quae Episcopi in proprio Episcopio a publicis Ecclesiis distincta, ac separata habebant, in quibus Sanctum Missae Sacrificium celebrabant. Horum primum Sacellum est S. Cassii Episcopi Narniensis, de quo S. Gregorius *in Homilia* 37. *super Evangelia* narrat, quod licet gravi morbo opprimeretur, *in Oratorio Episcopi sui Missas fecit*, tam ut propriae, quam ut eorum, qui illum visitatum advenichant, devotioni satisfaceret. Alterum exemplum est S. Johannis Eleemosynarii Episcopi Alexandrini, qui, sicut in Actis ipsius a Leontio scriptis deprehenditur, illos coarguens, qui, Missa nondum peracta discedebant, quum ipse ad eamdem celebrandam in publicam Ecclesiam se conferebat, dicere in more habebat: *Ego propter vos descendo in Sanctam Ecclesiam, nam poteram mihimet facere Missas in Episcopio.* Praedictum exemplum legere est apud Thomassinum *de veteri, ac nova Ecclesiae disciplina part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 93. *num.* 6. Alia exempla in Opere *de Oratoriis privatis* inscripto *cap.* 6. collecta reperiuntur (quod opus novissime a Johanne Baptista Gattico Canonico Lateranensi Romae in lucem editum est) per quae Episcoporum jus circa Sacella in propriis Episcopalibus Palatiis habenda validis fundamentis innixum comprobatur.

Concilium Tridentinum de aliis Oratoriis privatis decernens, nihil detraxit Sacellis Episcoporum.

§. 2. Huic quidem juri Sacrum Tridentinum Concilium nulla ratione derogavit; quippe quod tantummodo *Sess.* 22. *de observandis, et evitandis in celebratione Missae*, propter multa quae parum decenter fieri identidem contingebat, Episcopis praecepit, ne Saecularibus, ac Regularibus Missam celebrare permitterent *privatis in domibus*, et extra Ecclesias, aut Oratoria publica, quae Divino cultui destinata essent; quod nullam cum Cappellis, quae in Episcopalibus Palatiis sunt, rationem habet, quum haec sub privatarum domorum nomine nunquam censeri possint. Id pluries a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium ejusdem Concilii Tridentini Interpretum, in aliquot ejusdem Resolutionibus, validis rationibus innixis, declaratum est, quas Nos in nostro *de Sacrificio Missae* Tractatu retulimus *Sess.* 2. §. 45. *et seq. Latinae Edit. Patacinae;* Nos enim, tunc etiam cum *in minoribus* constituti, opus aliquod inscriberemus, illud praecipue Nobis gloriosum duximus, ut nulla in parte a Romanae Curiae Tribunalium Sententiis recederemus, quibus ut plurimum a Pontificiis Oraculis auctoritatis robur accedit.

Sed nihil etiam statuit de eorum facultatibus extra Aedes Episcopales, et extra Dioecesim.

§. 3. Illud tantummodo de hujusmodi Episcoporum Privilegio dici poterat, quod, cum idem ad Sacella, quae in Episcopiis sita sunt, restringeretur, nullo modo Episcopis favere poterat, tum cum iidem extra proprias domos versarentur, cum Visitationem obirent, sive cum iter haberent; adeo ut, cum vel Missam celebrare, vel eidem interesse vellent, ad publicas Ecclesias se conferre cogerentur, vel a locorum Ordinariis veniam petere, ut sibi liceret, vel Missam celebrari facere, vel ipsi eamdem celebrare, in illa habitatione, in qua forte diversarentur.

Privilegium Altaris vatitici ubique exigendi, Episcopis concessum a Bonifacio VIII.

§. 4. Verum recol. mem. Praedecessor Noster Bonifacius Papa VIII. in Decretali sua: *Quoniam Episcopi, de Privilegiis, in Sexto*, male factum reputans, Episcopos sine rationabili causa Missam quotidie non celebrare, aut eidem non interesse, eisdem concessit, ut etiam extra propriam Dioecesim Altari portatili, seu viatico uterentur: *Praesenti Constitutione indulgemus iisdem, ut Altare possint habere viaticum, et in eo celebrare, aut facere celebrari ubicumque absque interdicti transgressione illis permit-*

titur celebrare, vel audire Divina. Dignum animadversione verbum est, *Ubicumque*, quod quidem procul dubio loca etiam, quae extra Dioecesim sita sunt, comprehendit.

Eo usi possunt etiam sine licentia Ordinarii Localis et post Concilii Tridentini, et Pauli V. decreta.

§. 5. Praecipuam etiam animadversionem dictae Congregationis Concilii Resolutiones merentur, cum ad Quaesitum eidem propositum, num videlicet Episcopus, qui extra propriam Dioecesim est, ad utendum Privilegio Altaris Viatici, petere ejus rei veniam ab Episcopo Locali teneatur; minime eum teneri respondit; alioqui frustratorium Bonifacii VIII. Privilegium fuisset; quoniam illius Pontificis aetate antiquum Jus in suo vigore perstabat, cui, quemadmodum mox dicetur, a Concilio Tridentino postea derogatum fuit, secundum quod Episcopi facultatem concedebant Missam in privatis domibus celebrandi. Similiter, cum eidem Congregationi alterum Quaesitum propositum fuisset: num Privilegio per Bonifacium VIII. Episcopis concesso, vel Tridentinum Concilium, vel Pontificis Pauli V. Decretum, de quo pariter mox dicetur, praejudicium ullum attulissent; nihil pariter Privilegio illi detractum fuisse respondit; cum tam in Concilio, quam in citato Decreto, sublata quidem Episcopis facultas fuerit, qua aliis licentiam in privatis domibus Missam celebrandi concedere possent, verum neĝuaquam juribus illis expoliati remanserint, quae proprias personas respiciunt, quaeque eorumdem dignitatis, atque characteris propria sunt. Praedictae Resolutiones a Nobis referuntur in nostro Tractatu *de Sacrificio Missae* latinae editionis Patavinae *Sect.* 2. §. 42., nec non in Commentariis bon. mem. Cardinalis Petra ad Constitutiones Apostolicas *tom.* 4. *super Constitutione* 2. *Urbani V. num.* 15. *et seq.* et a Gattico in recenti ejusdem Tractatu *de Oratoriis domesticis in tit. de usu Altaris portatilis cap.* 12. *num.* 1. *et seq.*

Nos tamen extra domum propriae habitationis, sive in sua, sive in aliena Dioecesi.

§. 6. Tam verum est, quam quod verissimum, nullam rem majus praejudicium Privilegiis afferre, quam abusum eorumdem; quod quidem satis superque pro vero comprobatum fuit, etiam in casu hujus Privilegii Altaris portatilis, quod concessum Episcopis est, et quod post Concilium Tridentinum, ac Paulinum Decretum illaesum remansit. Certis indiciis compertum fuit, quosdam Episcopos eodem abuti, qui, vel intra, vel extra Dioecesim, ad Laicorum se domos conferebant, atque in iis, vel ipsi Missam celebrabant, vel, ut ibidem pluros celebrarentur Missae, faciebant, idque nulla necessitate urgente; sed ad eum tantum finem, vel ut proprium Privilegium ostentarent, vel ut Laicorum petitioni satisfacerent. Cum hujusce inconvenientis notitia ad Concilii Congregationem pervenisset, non praetermisit hujusmodi excessum prohibere, ejusdemque abusus corrigendi curam Archiepiscopis committere, si quando factum in locis eorum jurisdictioni subjectis contigisset. In Codicibus Actorum, seu Regestis Congregationis praedictae *lib.* 48. *Decretorum fol.* 471. Resolutiones ipsae referuntur. Quia tamen nihilominus malum invalescebat, a felicis recordationis Praedecessore nostro Clemente Papa XI. die 15. Decembris 1703. sequens Decretum publicatum fuit, in quo postquam inconveniens expositum fuit, nimirum: *Episcopi etiam in aliena Dioecesi extra Domum propriae habitationis in privatis Laicorum Domibus erigi faciunt Altare, ibique per unum, aut per plures e suis Cappellanis vivificam Christi Hostiam immolant;* ad remedium gradus fit: *Ad abusus hujusmodi eliminandos etc. Sanctissimus Dominus Noster etc. expresse declarat, Episcopis, et his majoribus Praelatis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, neque sub praetextu Privilegii clausi in corpore Juris, neque alio quocumque titulo, ullo modo licere extra domum propriae habitationis, in domibus Laicis, etiam in propria Dioecesi, quod fortius intelligitur in aliena, etiamsi Dioecesani consensus adhiberetur, erigere Altare, ibique Sacrosanctum Missae Sacrificium celebrare, sive celebrari facere.*

Sed si in aliena domo revera morari (reatum), etiam hospitii, et itineris causa ex postulata.

§. 7. Magni hujus Pontificis menti ille tantummodo finis in hoc proposito fuit, ut abusus tollerentur, nunquam autem ut recto Privilegii usui quidquam detraheretur. Et quia relata verba prohibitiva, utpote nimis ampla, et effraenata, cuipiam praebere ansam poterant affirmandi, non licere Episcopis uti Privilegio Altaris portatilis, tum cum vel Dioecesim visitant, vel iter faciunt, aut alia justa de causa extra residentiam sunt, atque in Laicorum domibus morantur; illato de hujusmodi re sermone in Congregationibus, quae sub Innocentio XIII., immediato Clementis ejusdem Successore, habitae fuerunt, quarum Nos tunc *in minoribus* existentes, a Secretis fuimus, opportunum factu judicatum est, ut ea, quam mox subjicimus, Declaratio fieret, quae postea inserta fuit in ejusdem Innocentii Literis

incipientibus: *Apostolici Ministerii*, quas idem Pontifex pro constituendo in Hispaniarum Regnis bono Ecclesiasticae disciplinae regimine condidit, quasque etiam ejusdem Successor Benedictus XIII. *in forma specifica* confirmavit, et ut in omnibus locis pro regula, ac norma haberentur, in Appendice Concilii Romani a se celebrati voluit insertas; ipsam vero declarationem inter ejusdem Concilii decreta retulit Tit. XV. Cap. III. in quo quidem Concilio Nos quoque ad Sacrorum Canonum Interpretationem adhibiti fuimus. Declarationis verba Nos etiam hic libenter apponimus: *Declaramus, quod, cum in praedicto Decreto*, de Clementis XI. Decreto sermo est, *statuatur, non licere Episcopis extra domum propriae habitationis, in domibus Laicis erigere Altare, ibique Sacrosanctum Missae Sacrificium celebrare, sive celebrari facere; hujusmodi prohibitio intelligenda non sit de domibus, etiam Laicis, in quibus ipsi Episcopi forte, occasione Visitationis, vel itineris, hospitio excipiantur; ut nec etiam quando Episcopi in casibus a jure permissis, vel de speciali Sedis Apostolicae licentia, absentes a domo propriae ordinariae habitationis, moram ideirco faciant in aliena domo per modum similis habitationis; his enim casibus licita iis erit erectio Altaris ad effectum praedictae celebrationis, non secus ac in domo propriae ordinariae habitationis.*

Praemissarum Regularum usus.

§. 8. Optimum factu judicavimus in Encyclica hac Epistola Nostra exponere Vobis haec, quae ad Fraternitates Vestras praecipue pertinent, nimirum quantum Vobis concessum est quoad Sacella, seu Cappellas, quae in Episcopalibus Palatiis vestris sunt; quantum item Vobis in alienis domibus, et extra vestram Dioecesim facere permissum est; causas etiam Concessionum, ac Privilegiorum indicavimus, necnon eorumdem abusus, atque abusuum prohibitiones apposuimus; tum ut Vos discrimen aguoscatis, quod intercedit inter Cappellas Episcopalium Ædium vestrarum, per quas non minus spirituali consolationi, et commodo vestro, quam dignitatis vestrae decori providetur, et privata Oratoria in domibus Laicorum, sive intra, sive extra Dioecesim vestram, in quibus aliquando Vobis, pro praecipuo fine hujusmodi commodi, et consolationis vestrae, Privilegio Altaris erigendi, ac celebrandi, vel celebrari faciendi, uti licet; tum vero etiam, ne forte, cum Vos contra abusus privatorum Oratoriorum in domibus Laicorum invigilare debeatis, redarguitioni illi obnoxii sitis, quod alienos in aliorum domo defectus dum corrigitis, interim vestrae domi, atque in propria agendi ratione excessus adhibeatis. Ideoque ad privatorum Oratoriorum propositum, quae in Domibus Laicorum sunt, gradum facientes, aliqua praemittemus.

De Oratoriis privatis in domibus Laicorum extent monumenta, tum primis, tum posterioribus Ecclesiae Saeculis.

§. 9. Primum quidem est, privatorum Oratoriorum in dictis domibus usum ab antiquo tempore repetendum esse; cum constet, Apostolos Sacra Mysteria privatis in domibus celebrasse, eumque morem persecutionum tempore servatum fuisse, quemadmodum Christianus Lupus *in suis notis ad Canones Trullanos* apposite animadvertit. Alterum autem, privata Oratoria in domibus Laicorum, subsequentibus etiam saeculis fuisse, cum persecutiones jam cessassent; cum in Sacramentario Gallicano, quod Mabillonius *tom. 1. Musaei Italici* impressum edidit, *Collecta* legatur, quae recitanda erat in Missa, quae celebratur *in domo cujuslibet*; nec ad hujusmodi quidem assumptum aliae deficiunt probationes, quas Nos in Tractatu nostro *de Sacrificio Missae sect. 1. §. 10.* cum cura colligere studuimus. Tertium porro est, de tollendis hujusmodi Oratoriis privatis in domibus Laicorum, seu potius facultatibus Missam in ipsis celebrandi, pluries cogitatum esse. Nihil de Justiniani Novella 58. dicemus, in qua, ne in domesticis Oratoriis celebraretur, lege interdixit, tantummodo permittens, ut in eisdem oraretur; nihil praeterea de Novellis 4. et 15. Leonis Sapientis, qui prohibitionem sustulit, asserens, adeo tunc privata Oratoria multiplicata fuisse, in quibus Missae celebrarentur, ut non solum optimates, sed mediocris etiam conditionis homines in suis domibus eadem haberent. Quod vero spectat ad ea monumenta, quae proxima temporibus nostris sunt, satis erit illa indicasse, quae in dicto Tractatu *de Sacrificio Missae loco superius citato* a Nobis allata fuerunt.

De iis abrogandis saepe cogitatum.

Ad eorum erectionem et unius Episcoporum licentia sem per requisita fuit.

§. 10. Quartum, quod licet fere semper in Laicorum domibus privatorum Oratoriorum usus habitus fuerit, in quibus Missa celebrabatur; semper tamen Episcoporum licentia necessaria fuit: ad quam concedendam ipsi valde faciles plerumque erant: *Missarum solemnia non ubique, sed in locis ab Episcopo consecratis, vel ubi ipse permiserit, celebranda censemus.* Verba sunt *Can. Missarum, de Consecrat. dist.*

1. Haec autem facilitas, propter quam interdum factum est, ut Oratoria domestica, licet frustra, prohiberentur, multo magis in usu fuit in Ecclesia Orientali, ob id potissimum, quod in Ecclesiis Graecorum non nisi unicum Altare erat, et postquam una super ipsó Missa celebrata esset, altera per eumdem diem celebrari minime poterat. Balsamon *in Commentariis ad Canones Trullanos* testatur, quod sine ulla alia formula, impertita ab Episcopo censebatur Sacerdoti licentia celebrandi Missam in privatis Laicorum Oratoriis, quoties super Mappis ab Episcopo consecratis celebraret.

Sed haec facilitas a Concilio Tridentino Episcopis adempta est, ideoque ad solum Romanum Pontificem devoluta.

§. 11. Postremum autem, quod dicimus, illud est. Quum, post varios sermones in Sacro Concilio Tridentino hac de re habitos (quod Concilium, tam magna cum Polonici Regni gloria, tanto plausu acceptatum fuit, opera Cardinalis Osii, et Nuntii Commendonii, in magno Conventu habito coram Rege Sigismundo Augusto, quemadmodum in ipsius Concilii Historia per Cardinalem Pallavicinum conscripta *lib.* 24. *cap.* 13. videre est) *in sess.* 22. in Decreto *de observandis, et evitandis in celebratione Missae*, sequenti modo statutum, et ordinatum fuerit: *Neve patiantur*, de Episcopis sermo est, *privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, et ad Divinum tantum cultum dedicata Oratoria, ab iisdem Ordinariis designanda, et visitanda, Sanctum hoc Sacrificium a Saecularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi*, cum adjecta derogatione cuilibet privilegio, exemptioni, et consuetudini, *non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque*; ex eo factum esse, ut non amplius Episcopis facultas sit concedendi usum Oratoriorum privatorum in domibus Laicorum, causa in iisdem Missam celebrandi; cum licentia, quae ab ipsis daretur celebrandi Missam in Oratoriis privatis, neutiquam stare possit cum praecepto a Concilio eisdem ipsis imposito, ne id permittere debeant; ac proinde praedictum Jus ad Sanctam Sedem devolutum fuisse, quoniam circumstantiae temporum, et Oratoriorum privatorum in Laicorum domibus dilatatio minime permittebant, ut eadem prorsus aholerentur. Atque hujusmodi semper fuit Conciliaris Textus intelligentia, quam tradidit Congregatio Concilii, privativa ejusdem interpres; quaque etiam a fel. record. Praedecessore Nostro Paulo Papa V. in Epistola Encyclica anno 1615. ad omnes Episcopos expedita, approbata fuit; quae quidem Epistola tum apud varios Auctores, tum etiam *in citato Tractatu nostro de Sacrificio Missae sect.* 2. §. 42. impressa reperitur. Et in ea quidem alia quaecumque Verborum Concilii intelligentia reprobatur, multaque de irreverentia erga Missae Sacrificium dicuntur, cui nimia Episcoporum facilitas in concedenda licentia sine ulla limitatione, aut cautela, non parum fomenti praebebat. Denique in eadem ita concluditur: *Facultatem hujusmodi licentias dandi, ipsius Concilii Decreto, unicuique ademptam esse, solique Beatissimo Romano Pontifici esse reservatam.*

Providae Leges a S. Sede praescriptae pro Oratorior. privat. erectione, et usu.

§. 12. Postquam Jus concedendi Oratoria in privatis Laicorum domibus Sedi Apostolicae reservatum fuit, dici vix potest quantum curae, ac diligentiae adhibitum sit pro recto ejusdem moderamine. Qua de re in Archivo Congregationis Concilii, cujus olim Secretarii munus Nos ipsi, antequam ad majores Dignitates ascenderemus, plures per annos gessimus, authentica documenta reperiuntur. Haec tandem pro lege statuta fuerunt, quemadmodum ex formulis Literarum in forma Brevis, quae conceduntur, colligere licet: Oratorium scilicet, parietibus, per quos ab omnibus aliis domesticis usibus segregetur, extructum esse debere; idem prius vel ab Episcopo, vel ab alio, cui ipse vices suas delegaverit, visitandum esse, inspiciendi gratia, num decens, et apte compositum sit, et num aliquid eorum, quae necessaria sunt, in eodem desit; ut Episcopus sit, qui celebrandi Missam licentiam impertiatur, et quod licentia hujusmodi secundum rationabile illius arbitrium perduret; nec plures in die, sed unica tantum Missa in Oratorio celebretur; et quod haec Missa celebretur a Sacerdote vel Saeculari, vel Regulari, dummodo Saecularis ab Episcopo approbatus sit, Regularis autem licentiam habeat a suo Regulari Superiore; ne Missa celebrari possit diebus solemnibus Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI, et aliis solemnioribus diebus, quos inter etiam enumerantur dies Epiphaniae, et Ascensionis Domini, Annunciationis, et Assumptionis Beatae Mariae Virginis, Omnium Sanctorum, necnon Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, ac Titularis Ecclesiae Loci: Exprimuntur personae, quarum praesentia necessaria est, ut in privato Orato-

rio Missa celebrari possit; aliae item, quae, dum supradictis praesentibus Missa celebratur, eidem interesse possunt, et Ecclesiastico praecepto satisfacere; denique declaratur, omnia sine Parochialium jurium praejudicio fieri debere.

Ampliores concessiones, quoad numerum Missarum, diesque, et horas, quibus celebrari valeant.

§. 13. Atque haec sunt, quae in consuetis privatorum Oratoriorum Brevibus continentur. Quaedam vero alia expediri contingit Brevia, quae extraordinaria sunt: ut quum exempli gratia, justis cuipiam de causis concessio fit, ut secundam Missam celebrari facere possit, vel, ut eadem aliquanto citius, aut aliquanto serius eo temporis limite, seu termino celebretur, qui in Rubricis praefixus est; vel etiam in diebus exceptis; et alia hujuscemodi. Cum autem interdum tam circa Brevia privatorum Oratoriorum prioris speciei, quam circa alia, ac generatim super omnibus controversiae exortae sint; Apostolica Sedes per hujusmodi occasiones opportunis rationibus super hoc providere non praetermisit.

Ad peculiares quaestiones decreta edita.

§. 14. In ordinariis Brevibus, ut plurimum duobus Conjugibus licentia conceditur faciendi, ut in privato Oratorio Missa celebretur; exprimiturque, ut Missa celebrari possit tum iisdem praesentibus, tum eorum filiis, consanguineis, atque affinibus, qui una cum ipsis in eadem domo habitationem habent. Nunquam exorta difficultas est, an, cum aut Vir, aut Uxor Missae intersunt, si consanguinei, et affines, qui in eadem domo habitant, praesentes pariter adsint, Ecclesiastico praecepto diebus Festis satisfaciant; id tanquam tutum, ac Brevis literae cohaerens habitum est. Summa autem difficultatis eo sempr redüit, ut dispiceretur: num, cum neuter Conjugum adsit, sed unus ex consanguineis, aut affinibus in eadem domo habitantibus, posset eo jubente in privato Oratorio Missa celebrari; et num alii, qui in domo illa habitant, consanguinei, et affines, eamdem audientes Festo die, Ecclesiastico praecepto audiendi Missam satisfaciant. In hoc autem divisae de more Auctorum opiniones erant; verum cum hujusce difficultatis punctum in Congregatione Concilii *die* 3. *Decembris* 1740. in causa, cujus inscriptio erat *Marsicen. Oratorii*, propositum, ac discussum esset: decisum fuit, non posse in privato Oratorio Missam celebrari, nisi Indultariorum praesentia ibidem haberetur; quod idem est ac si dicatur, Viri, vel Uxoris, ad quos Breve directum erat; quemadmodum *in tom.* 9. Resolutionum Concilii *anni* 1740. *ad pag.* 89. *et seq.* videre est.

I. Indultariorum praesentia requiritur pro celebratione Missae in Orat. priv.

Indultarii distinctius recensentur ab iis, quibus solummodo conceditur, ut Missam ibi audiendo, satisfaciant Praecepto.

§. 15. Cum autem Decreti hujusce facta Nobis relatio esset, idem per Nos *sub die* 7. *Jan.* 1741. confirmatum fuit; ac praeterea demandatum, ut in hujusmodi Brevibus, in quibus certis quibusdam, ac determinatis personis concessio fit, ut unam in privato Oratorio Missam celebrari facere possint, quae Missa pro filiis, consanguineis, et affinibus valeat, majoris claritatis gratia, subjecta clausula adjungatur: *Volumus autem, quod nati, ac consanguinei, et affines praedicti unicam dictam Missam, vobis quidem praesentibus, audire tantummodo, nunquam vero celebrari facere audeant*: Ut autem, quae Indultariae personae sint, facile agnosci posset, sine quarum praesentia Missa celebrari non potest, neque, qui eamdem audit, praecepto satisfacit; adjunximus, ut pro Indultariis personis illae haberentur, quae in Fronte, seu Inscriptione Brevis nominatae forent, cum ad easdem ipsas Breve dirigatur.

Indultarii censentur ii, quibus inscriptae sunt Literae Apostolicae.

Nisi aliter in corpore Brevis dispositive statuatur.

§. 16. Nos ab hujusmodi norma minime recedimus: verum quia aliqua interdum in corpore Brevis persona nominatur, qua praesente, conceditur, ut Missa celebrari possit, et quod alii affines, consanguinei, vel familiares eamdem audientes, praecepto satisfaciant, etiamsi praedicta persona in Fronte Brevis minime nominetur; hinc est, quod, firma semper ea regula manente, ut possit in privato Oratorio Missa celebrari, dum aliqua ex Indultariis personis adsistit, quae in Fronte, seu Inscriptione Brevis nominatur; dicimus, posse Missam celebrari, etiamsi nulla earum personarum praesens adsit, quae in Fronte, seu Inscriptione Brevis nominatur, dummodo illa praesens sit, cui in Brevis corpore nominatim et expresse facultas tribuitur, ut possit in privato Oratorio tum cum ipsa adsistat, facere ut Missa celebretur.

Exemplum ejus rei affertur.

§. 17. Atque ut res exemplo magis pateat: Datur Viro et Uxori facultas faciendi, ut in privato Oratorio Missa celebretur, atque ad hos Breve dirigitur. Hic autem Vir superstitem habet Matrem; haec vero in Fronte, seu Inscriptione Brevis minime nominatur; verum cum in Brevis corpore dicatur, quod ipsa quoque Mater eamdem Missam celebrari facere possit, et valeat; id sufficiens est, ut sola Ma-

tris praesentia adhibita, Missa in Oratorio celebrari possit, etiamsi Mater in Fronte, seu Inscriptione Brevis nominata non sit. Quae hactenus dicta sunt, in hujusmodi generis Brevibus indicantur; verum curae Nobis erit, ut in posterum felicius etiam, et sine ulla confusione exprimantur.

3. Si permittatur celebratio Missae diebus excipi solitis in Nativitate Domini celebrari posse tres Missas.

§. 18. In consuetis sive ordinariis Brevibus, solemnes, quemadmodum dictum est, dies excipiuntur, quos inter Natalis Christi Domini dies recensetur, in quo tres a quolibet Sacerdote Missae celebrantur. Interdum illi, qui in privati Oratorii Breve habet, extraordinarium Breve conceditur, in quo eidem, valetudinis causa, Missam domi audire diebus etiam exceptis permittitur. Cum autem in hujusmodi Brevibus de unica tantum Missa sermo sit; orta difficultas fuit: num possent die Natalitio a Sacerdote, qui in ipso celebrabat, tres Missae celebrari, de quo cum Nos eo tempore, quo Concilii ejusdem a Secretis eramus peculiarem Dissertationem conscripsissemus, atque in lucem edidissemus, *sub die* 13. *Januarii anni* 1725. resolutum a Congregatione fuit, quod a Sacerdote tres Missae celebrari possent, quemadmodum *tom.* 3. Thesauri Resolutionum *pag.* 109. *et seq.*, *et pag.* 116. videre est.

3. Baptismus, extra casum necessitatis, nisi alteri sequat in Oratorio privato, praeterquam Filiis Regum, ac Principum.

§. 19. Reliquum est, ut de Sacris Functionibus dicatur, quae in iis Oratoriis fieri possunt, quae in domibus privatorum sunt, et in quibus non plures, quam unicam tantum Missam celebrari permissum est, nisi cum forte culpiam ex speciali gratia concessa facultas esset faciendi, ut secunda celebretur. Quod ad Baptismatis Sacramentum attinet, jam in Viennensi Concilio sub Pontifice Clemente V. decretum fuit, ne Baptismus in aliis locis conferri possit, praeterquam in Ecclesiis, in quibus Sacri hujus Lavacri Fontes reperiuntur, nisi cum casus necessitatis adesset, aut cum de Regnum, vel Principum filiis ageretur, quemadmodum in Clementina unica *de Baptismo*, *et ejus effectu*, videre est,

4. Nec Poenitentiae Sacramentum, extra casus a jure permissos, non obstantibus Privilegiis Regularium.

§. 20. Quod autem Sacramentum Poenitentiae respicit, jam in Rituali Romano sub Titulo *de Sacr. Poenitentiae*, cum de Sacerdote sermo fit, qui Confessiones audit, statutum fuit: *In Ecclesia, non autem in privatis aedibus, Confessiones audiat, nisi ex causa rationabili, quae cum inciderit, studeat tamen id decenti, ac patenti loco praestare.* Rituale a Pontifice Paulo V. confirmatum fuit. Et magnus Ecclesiasticae disciplinae Instaurator Sanctus Carolus Borromaeus tum in Instructione Sacramenti Poenitentiae, tum in Monitis ad Confessarios, atque in primo suo Provinciali Mediolanensi Concilio, id inculcare non praetermisit, quemadmodum in Actis Ecclesiae Mediolanensis, editionis Civitatis ejusdem *part.* 1. *pag.* 11. *part.* 4. *pag.* 520. *eadem part.* 4. *pag.* 761., *et pag.* 773. videre est; *pag.* autem 775. Superioribus Regularium inculcat, ut id a Subditis eorum exacte adimplendum curent. Cum autem a praedictis Confessariis Regularibus prolata in medium facultas esset audiendi ubique Confessiones Fidelium, quam sibi ea ratione asserebant, quod in Pontificis Clementis X. Bulla: *Superna*: nulla loci limitatio fieret; idem ipse Pontifex declaravit, *nullam facultatem* (in praedicta Constitutione sua) *fuisse tributam Regularibus audiendi Confessiones Sacramentales in privatis domibus, ac proinde minime licere eisdem Regularibus cujusvis Ordinis etc. Sacramentum Poenitentiae administrare in domibus privatis extra casus a Jure permissos.* Quod decretum cum Praesulis Faguani subscriptione editum, variis in locis impressum est; ut in Appendice ad Synodum Fulginatensem, quae a bon. mem. Josaphat Baptistelli Civitatis ejusdem Episcopo anno 1722. celebrata fuit.

5. Communio Paschalis in Ecclesia Parochiali sumenda est.

§. 21. Quod pertinet ad Communionem Paschalem, quae ab unoquoque Catholico Paschalis tempore recipienda est, ex praescripto tum Decreti Concilii Lateranensis *in Cap. Omnis utriusque sexus*, *de poenitentiis*, *et remissionibus*, tum Concilii Tridentini *sess.* 13. *cap.* 8. *can.* 10., nemo est, qui ignoret, praeceptum hoc in propria Parochiali Ecclesia adimplendum esse, aut in alia Ecclesia cum proprii Episcopi, vel Parochi licentia, secundum varias Dioecesum consuetudines. Porro fel. record. Praedecessor Noster Paulus Papa IV. Fratribus Minoribus privilegium concessit, ut Sacram Eucharistiam omnibus Christifidelibus in eorum Ecclesiis distribuere possent, exceptis tamen die Paschatis Resurrectionis; atque hoc privilegium a sanctae memoriae altero Praedecessore Pio Papa V. *per communicationem*, ut dicitur, ad omnes Regulares extensum fuit.

Regularibus vetitum, in die Paschatis S. Eucharistiam distribuere in eorum Ecclesiis suis Parochialibus.

§. 22. Verum quia, secundum praecedentem Eugenii IV. Constitutionem, Paschale tempus, intra quod Communionis praeceptum adimplendum est, a Dominica Palmarum ini-

Non tamen id restrictum aliis diebus intra terminum Paschale, sel-

tium habet; ac Dominica in Albis terminatur; cum exortum dubium fuisset, num licitum Regularibus foret intra praescriptum eorumdem dierum terminum Sacram Eucharistiam Fidelibus in eorum Ecclesiis distribuere; resolutum fuit: die Paschatis nemini distribui posse, ne illis quidem, qui intra Sanctiorem Hebdomadam Paschali praecepto in propria Parochiali Ecclesia satisfecissent; posse quidem Regulares aliis Paschalis temporis diebus Fideles in eorum Ecclesiis Sacra Eucharistia reficere; hac tamen conditione, ut Communione refecti scirent, non ideo se a praecepto illo exemptos esse, ut Paschalem in propria Parochiali Ecclesia Communionem recipere deberent. Illustria Congregationis Concilii Decreta sunt quibusdam in Causis, Senonensi videlicet, Burdegalensi, et Mechliniensi, quae a Nobis in nostro *de Synodo Dioecesana* Tractatu *lib. 7. cap. 42. num. 3.* relata sunt.

Ne simplicium provinciarum Parochiali Ecclesia.

§. 23. Extra Paschalem vero Communionem, cum in Sacro Tridentino Concilio *sess. 22. cap. 6. de Sacrificio Missae*, quae subjicimus verba legantur: *Optaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis Fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent, quod ad eos Sanctissimi hujus Sacrificii fructus uberior perveniret*, non defuit qui ex iisdem verbis deduceret, quod certe et clare inde consequatur, ut in privatis Oratoriis, quando in ipsis celebrandi Missam facultas est, distribui Eucharistia possit iis, qui Missae praesentes adsunt; neque ad hoc praestandum ullo particulari Indulto opus sit. Super hujusmodi quaestionis capite Nos *in nostra Institut. 34. §. 3.* disseruimus, inter eas, quas tum, cum Bononiae residerémus, Ecclesiae illius Archiepiscopatum gerentes, publicavimus, quas quidem institutiones cum Italico Sermone edidissemus, postea Romae latine redditae, atque impressae sunt. Ibi autem expositam paulo ante opinionem retulimus; verum aliam esse subjunximus, quae Episcopi licentiam requirit, ut qui domesticum Oratorium domi habet, dum Missae in eodem interest, communicare possit. Hujusmodi opinio tum bono rerum ordini, tum Romanae etiam consuetudini, sive praxi, cohaerens Nobis visa est; ac proinde ordinavimus, ne in privato Oratorio recipi Communio posset ab iis, qui in eodem Missae intersunt, quam vel Saecularis Sacerdos, vel Sacerdos Regularis celebraret, nisi vel nostram, vel Generalis Vicarii nostri licentiam obtinuisset.

In Oratoriis privatis, extra Communionem Paschalem licebit Eucharistiam sumere, si Episcopi licentia accedat.

§. 24. Neque etiam in praesens voluntas Nobis, aut ratio est, cur ab hoc Systemate recedamus. Siquidem, cum Nos in magna illa controversia, super Communione illis distribuenda, qui Missae praesentes cum sint, eamdem petunt, quae aliquot ab hinc annis in Italia exorta fuit, postquam Tridentini Concilii verba retulissemus, atque eorum zelum commendassemus, qui inter Sanctae Missae celebrationem Communionem recipiunt; Ecclesiasticos quoque Pastores excitavissemus, ne Eucharistico cibo illos fraudarent, qui ejusdem famelici forent; cum, inquam, animadvertissemus, ejusmodi circumstantias dari posse, in quibus vel temporis, vel loci ratione, Episcoporum prudentia opportunum factu existimet, Sacram Eucharistiam etiam illi, qui Missae interfuit, minime distribui; eo magis quod, juxta praesentis temporis disciplinam libera eidem facultas patet, ut eamdem alio loco, atque alio tempore recipere possit; ordinavimus, ut in hoc debita proprii Superioris praecepto obedientia praestari deberet; cui qui morem gerere recusasset, nimis manifestum indicium praebuisset, quam parum animo dispositus ac paratus esset ad Altaris Sacramentum recipiendum; quemadmodum in Literis nostris, quarum iuitium est: *Certiores effecti*, et quae in Bullario nostro *tom. 1. num. 64.* leguntur, videre est.

Rectus discipliam ordo postulat, ut hac in re Episcoporum statuta observentur.

§. 25. Atque haec sunt, Venerabiles Fratres, quaecunque in Encyclica hac Epistola nostra Vobis exponere opportunum existimavimus, a quo quidem satis intelligetis, quod legendis et considerandis Apostolicis Literis concessionum Oratorii, Decessorum nostrorum Decretis, harum Congregationum Resolutionibus, quae a Nobis, etiam in praesentia confirmata sunt, nullus amplius litibus, et controversiis locus reliquus sit. Verum quia Vos illud fortasse Nobis responsuros arbitramur, optime quidem haec omnia habere, verum eo difficultatem redire, quod quaecumque decreta atque ordinata sunt, minime observantur; ne grave vobis sit, hoc per Nos reponi, quod si inobservantia ex neglecta Brevium lectione, et considerátione, aut ex ignoratione Decretorum, et Pontificiarum resolutionum, originem habet, Nos quidem in hoc nunquam culpandi

Praemissorum Decretorum explicatio omnem ignorantiae excusationem de medio tollit.

erimus; idque nunc maxime, postquam, ingravescente licet aetate nostra, et multis ac difficillimis curis assidue Nos prementibus, in Encyclicam hanc Epistolam nostram, quidquid hac super re scire opus erat, inserere non dotrectavimus.

Eadem in Dioecesanis Synodis, et Episcoporum Edictis publicanda sunt.

§. 26. Quod si Vos etiam id praestare curabitis, ut in Dioecesanis Synodis vestris, in vestris item Edictis, quae a Vobis pro bono Dioecesis vestrae regimine publicantur, Pontificiorum Decretorum, ac Resolutionum desuper indicatarum observantiam inculcetis; duplex inde bonum extabit, ut et vivam in Vobismetipsis eorumdem memoriam teneatis, atque ab aliis aut ignorantiam expellatis, aut eamdem, utpote crassam deinceps atque supinam, inexcusabilem reddatis. Hanc agendi rationem ac normam tenuerunt, atque in presentia tenent nostri Italiae Episcopi, qui aut Pontificiorum Decretorum, quae super privatis Oratoriis condita sunt, Summam in Synodis suis inseruerunt, aut in Appendice ad ipsas Synodos eadem Decreta *per extensum* adjunxerunt, quemadmodum in Synodo *anno* 1724. a bon. mem. Cardinali do Via Arimini habita, in altera *anno* 1726. celebrata a bon. mem. Cardinali Pignatelli Archiepiscopo Neapolitano, atque etiam in ea, quae *anno* 1736. habita fuit a Ven. Fratre nostro Annibale Cardinale Albano, Sabinensi tunc temporis Episcopo, atque in aliis multis, videre est.

Indultaria etiam denuntiranda, cum interminatione amissionis Privilegii.

§. 27. Non ex eorum numero Nos sumus, quibus persuasum sit, omnia in nostra tempora inconvenientia incidere, atque ea presectubus diebus contingere scandala, que nunquam preteritis temporibus evenerint. Satis superque pro certo habemus, ea, quae hodie fiunt, alio tempore accidisse. Ac ne a proposita re longius recedamus, illud dicemus, quod si hodie sacrae leges ad privata Oratoria pertinentes a Sacerdotibus violantur, proptor praesidium, quo nituntur, Magnatum Saeculi, apud quos Cappellani munere inserviunt; idem nono etiam Saeculo eveniebat, cum S. Agobardus tunc temporis Archiepiscopus Lugdunensis, de eadem re queratur in suo Tractatu *de Privilegio et jure Sacerdotii cap.* 22. Non tamen idcirco vobis Sacerdotalis constantia, atque animus depenendus est. Pia ac religiosa Polonorum Natio est; et, si quando aliquis abusus in privatis ejusdem Oratoriis contingat, cum id Magnati, cujus in domo commissus, aut introductus est, notum fiat, rationes adducendo, et ostendendo, quod per abusus privilegium amittitur; sperare est, ipsum omne sunm inobedienti Cappellano praesidium certo subtaturum: Et si quando infortunium acciderat, ut hac ratione finis non obtineretur; praesto vobis semper spiritnalia arma sunt, quibus contra Cappellanum uti potestis. Fortasse autem si hac ratione factum esset, quum primum de inconvenienti rescitum fuit; pace omnium dicemus, res non eo progressuras fuisso, in quo nunc statu sunt, sicut ex recursibus ad Nos delatis notum factum est, quorum causa ad Encyclicami hanc Epistolam nostram conscribendam animum adduximus.

Et contra Cappellanos inobedientes procedendum etiam per censuras.

Exemptiquoque promissa observare tenentur.

§. 28. At enim inconvenientia a Privilegiatis, et Exemptis proficisci vos fortasse dicturos praevidemus, nimirum a Regularibus, de quibus in praedicto recursu ad hanc Sanctam Sedem facto plura insinuantur. Nos autem id vobis dicimus, nulla privilegia, nec exemptiones esse, quae impedire possint, quominus abusus exterminentur.

Regularium Privilegia hac in re sublata sunt a Concilio Tridentino, omnisque facultas Episcopis tributa, ut eos arctare possint ad observantiam Decretorum super hoc editorum.

§. 29. Habebant sine dubio Regulares privilegium Altaris viatici, et ut super eodem Altari Missam, ubicumque locorum forent, sine ulla Episcoporum licentia, celebrare possent, quemadmodum in Decretali Honorii III. *in Cap. Ini kis, de privilegiis*, videre est; a quo deinde privilegio fiebat, ut Missam possent celebrare etiam in domibus laicorum, sive super Altari viatico, sive super Altari fixo, etiamsi laicus privilegium Oratorii privati minime haberet; propter eam rationem, quod privilegium celebrantis suum vigorem haberet, licet celebrationis locus minime privilegiatus foret. Verum cum Sacrum Tridentinum Concilium in citata *sess.* 22. in Decreto jam citato *de observeandis, et evitandis in celebratione Missae*, Episcopis praecepisset, ne permittant, ut in privatorum domibus Missae celebrentur *a Saecularibus, aut a Regularibus quibuscumque*, eisdemque dedisset facultatem procedendi, tanquam Apostolicae Sedis Delegatos, contra refractarios: *Ut Delegati Sedis Apostolicae*; atque omnibus privilegiis, exemptionibus, et consuetndinibus contrariis, cujuscumque generis essent, derogasset: *Non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque*; hinc necessario consequitur, Sacrum Concilium Tridentinum tam praecedentibus Altaris viatici privilegiis dero-

gasse, quam facultati Missam in privatorum domibus, sine Episcopi licentia, celebrandi; atque ulterius Episcopum, tanquam Sedis Apostolicae Delegatum, contra inobedientes procedere posse, etiamsi exempti sint; nullum vero amplius esse privilegium, vel exemptionem, quae obstet, quaeque impediat, quo minus abusus tollantur.

Privilegia in corpore Juris clausa, etiam sine speciali mentione, a Trid. Synodo abrogata.

§. 30. Nihil autem valet ea, quae a quibusdam promovetur, assertio, videlicet, Concilium privilegio, de quo agitur, minime derogasse, eo quod illud *in corpore Juris* inclusum sit; etenim Sacrum Concilium Tridentinum iis etiam derogare privilegiis consuevit quae *in corpore Juris* inclusa sunt nulla etiam de iis expressam mentionem faciendo, sed simpliciter aliquid contrarium ipsis determinando, generali adjecta ad contraria privilegia derogatione; quemadmodum celebris Praesul Fagnanus *in cap. Nonnulli num. 42., et seq. sub tit. a Rescriptis* ample demonstrat.

Altaris viatici Indultum pro locorum necessitatibus tantum conceditur.

§. 31. Quod si forte quis hoc umquam objeceret concessum saepe ab Apostolica Sede fuisse, atque etiam nunc, post Tridentinum Concilium, Altaris viatici usum concedi; Fraternitatibus vestris notum esse debet, hujusmodi privilegium in iis locis concedi, ubi Ecclesiae non sunt, aut si sunt, talis Haereticorum potentia est, ut in easdem Catholici non sine gravi periculo ad audiendam Missam convenire possint. Uno verbo praecise necessitati providetur; quod quidem, ut optime perspicitis, ab eo, de quo agimus, casu, plane diversum est.

Tenor Privilegii Fratribus Praedicatoribus concessi pro locis, in quibus Ecclesiae desunt, et Haeretici Catholicos opprimunt.

§. 32. Gregorii XIII. Decessoris nostri privilegium legite, quod *anno* 1580. Fratribus Ordinis Praedicatorum Provinciae Poloniae concessit, quod Bullarii Religiosae illius Familiae *tom. 7. pag.* 192. insertum est: *In quibusdam Civitatibus, Oppidis, et locis Provinciae Poloniae tanta haereticorum potentia, et impietas existit, ut Catholicos impune opprimant, nec iisdem Catholicis Missas in Ecclesiis, quarum raritas in illis partibus existit, audire tuto liceat. Nos supplicationibus tuis in hac parte inclinati, tibi, ac pro tempore existenti Ordinis Fratrum Praedicatorum Provinciae Poloniae Priori Provinciali, ut licentiam, et facultatem dictis Professoribus Altaria portatilia habendi cum debita reverentia, et honore, super quibus in domibus Nobilium Civium, et Incolarum Civitatum, Oppidorum, et locorum dictae Provinciae, in quibus vel Ecclesiae desunt, vel tanta est haereticorum potentia, et impietas, ut impune opprimant, in locis ad hoc congruentibus, et honestis, per se ipsos Missas in praesentia Personarum Catholicarum celebrare possint, in casibus necessitatis tantum, ita quod eis ad culpam nequeat imputari, concedere valeatis, Apostolica auctoritate tenore praesentium de speciali gratia indulgemus.*

Decretum Clementis XI. de Privilegiis Regularium, de usu Oratoriorum Privatorum, de facultatibus Episcoporum disserte statuit.

§. 33. Legite item jam superius citatum Clementis XI. Decretum, quod, majoris etiam commoditatis vestrae gratia, hic annexum vobis transmittimus; etiamsi, tum cum illud conditum fuit, praeter publicationem ejusdem Romae factam, ad Ordinarios per loca, tam intra, quam extra Italiam, transmissum fuisse, sciamus. Ab ipso autem, absque eo quod nostris rationibus, et animadversionibus Nos idem roborandum suscipiamus, (quod quidem facere Nobis in proclivi esset, cum praestantiorum, inter Pontificii Juris peritos, Auctorum assertiones ubique in promptu sint,) manifeste cognoscere poteritis, subsistant necne ampliùs portatilis Altaris privilegia, quae Regularibus concessa fuerunt, et num a Tridentino Concilio eisdem fuerit derogatum. Cognoscetis, num permissum Regularibus sit, secundam in privato Oratorio cuipiam concesso Missam celebrare, cum prima jam celebrata est, nec pro secunda hujusmodi Missa peculiare Indultum adest. Cognoscetis, num in praedictis privatis Oratoriis licitum eisdem sit, vel ante Auroram, vel post Meridiem, Missam celebrare; num celebrare eamdem possint diebus iis, qui in Indulto excipiuntur. Cognoscetis demum, num, exemptione non obstante, contra delinquentes procedendi potestas vobis sit. Licet autem nulla omnino hujusce rei necessitas sit, illud Nos in praesentia Decretum confirmamus, ac Fraternitatum vestrarum curae committimus, ut pro exacta ejusdem observantia invigiletis; cum minime commendatione dignum sit ad Sedem Apostolicam recurrere, inconvenientia exponendo, nisi prius adhibita cum vigore ea remedia sint, quae ab ipsa Apostolica Sede contra hujusmodi inconvenientia suministrata fuerunt.

Regularibus non licet, contradicente Episcopo, exercitare, etiam in propriis Ecclesiis, et Coemeteriis.

§. 34. In eo, qui ad Nos factus est, recursu, alterius etiam inconvenientis mentio fit, quod scilicet, sine licentia vestra, Regulares exorcizent; de hoc tamen nihil dicitur, utrum per vos, aut in Synodis vestris, aut in vestris

Edictis decretum fuerit, ne ullus Sacerdos, vel Saecularis, vel Regularis exorcizare audeat, sive in sua, sive in aliena Ecclesia, sive intra, sive extra Coenobium, quin prius a vobis approbatus sit, atque ita, quin ante licentiam a vobis obtinuerit. Hoc illud est, quod praestari debet, quodque ab Episcopis praestari solet, quemadmodum apud Clericatum *de Sacramento Ordinis decis.* 19. *num.* 42., ubi Episcopales Synodos affert, videre licet. Quod si nihilominus, postquam a vobis, tam in hac materia, quam in alia Oratoriorum privatorum, quantum in vobis est, praestitum fuerit, vestra nihilominus praecepta violabuntur, ac poenae a vobis impositae et inflictae negligentur; nequaquam, certe Nos Officio nostro decrimus, ut totam auctoritatem nostram in favorem vestrum interponamus; cum nihil antiquius Nobis sit, quam ut Episcoporum, qui Fratres nostri sunt, jura sarta tecta serventur. Interim tam Fraternitatibus vestris, quam Populis curae vestrae commissis Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. die 2. Junii 1751.

Datum ex Arce Gandulphi die 2. Junii 1751. Pontificatus nostri Anno Undecimo.

DECRETUM

Felicis recordationis Clementis PP. XI. circa celebrationem in Oratoriis privatis emanatum 15. Decembris 1703.

Nonnulli Episcopi, et complures Regulares, sub praetextu privilegiorum, ea sibi licere putant, quae prohibita sunt; siquidem Episcopi etiam in aliena Dioecesi, extra domum propriae habitationis, in privatis Laicorum domibus erigi faciunt Altare, ibique per unum, aut plures e suis Cappellanis vivificam Christi Hostiam immolari; Regulares vero in quibusdam Magnatum, seu aliarum Nobilium personarum privatis Oratoriis, quae certis quondoque ex causis a Sede Apostolica concedi solent, celebrare audent, vel plures Missas, quam in iis sit indultum, vel absque praesentia personarum, quarum contemplatione gratiosa concessio emanavit, vel extra debitas horas, et post meridiem, vel illis etiam diebus, quibus per Constitutiones Dioecesanas, aut etiam Decreta Sacrae Congregationis Concilii, celebrari prohibetur, aut quae in ipsis Indultis Apostolicis excipiuntur, quo minus in illis celebrari possit; aut etiam altari portatili uti non verentur, in Sacrarum Sanctionum contemptum, ac Sancti Sacrificii irreverentiam. Quamobrem, ad abusus hujusmodi eliminandos, et ad instaurandam venerationem tremendo Mysterio debitam, Sanctissimus Dominus Noster, ex unanimi Voto S. R. E. Cardin. Concilii Trid. Interpretum, inhaerendo declarationibus alias hac de re editis, expresse declarat: Episcopis et his majoribus Praelatis, etiam Cardinalatus Dignitate fulgentibus, neque sub praetextu privilegii clausi in corpore Juris, neque alio quoquo titulo, nullo modo licere, extra domum propriae habitationis, in domibus Laicis, etiam in propria Dioecesi, quod fortius intelligitur in aliena, etiamsi Dioecesani consensus adhiberetur, erigere Altare, ibique Sacrosanctum Missae Sacrificium celebrare, sive celebrari facere. Ac pari modo in Oratoriis privatis, quae per Sanctam Sedem concessa fuerint, non licere Regularibus cujusvis Ordinis, aut Instituti, seu Congregationis, etiam Societatis Jesu, aut etiam cujuscumque Ordinis Militaris, etiam S. Joannis Hierosolymitani, aut aliis quibuscumque Sacerdotibus, etiamsi essent Episcopi, in jis celebrare in diebus Paschatis, Pentecostes, Nativitatis Christi Domini, aliisque anni Festis solemnioribus, ac diebus in Indulto exceptis. In reliquis vero diebus, praedictis Regularibus, et Sacerdotibus quibuscumque, etiam Episcopis, in praefatis Oratoriis celebrare non licere, ubi jam unica Missa, quae in Indulto conceditur, fuerit celebrata; super quo celebraturus teneatur diligenter inquirere, et de ea se optime informare; atque illa etiam in casibus praemissis celebrari nequeat post meridiem; demandando ulterius, et declarando in omnibus casibus, personas quascumque dictas Missas audientes nullatenus praeceptо Ecclesiae satisfacere. Quo vero ad Altare portatile, iterum inhaerendo declarationibus supradictis, censuit, licentias, seu privilegia concessa nonnullis Regularibus in Cap. In his, de privil. *ac per aliquos Summos Pontifices aliis Regularibus communicata, utendi dicto altari portatili, in eoque celebrandi absque Ordinariorum licentia, in locis, in quibus degunt, omnino revocata esse per idem Concilium Tridentinum, atque idcirco eosdem Regulares prohibendos, ne illis utantur, ac demandandum, prout praesentis tenore mandat Episcopis, aliisque Ordinariis locorum, ut contra quoscumque contravenientes, quamvis Regulares procedant, etiam tanquam Sedis Apostolicae Delegati, ad poenas praescriptas per idem Sacrum Concilium in dicto Decreto* sess. 22. cap. unico,

usque ad Censuras latae Sententiae; tributa etiam iisdem facultate per hoc Decretum, ita procedendi, perinde ac si per Sanctam Sedem specialiter concessa fuisset: et ita Sanctitas Sua declarat, et servari mandat etc.

XLIX.

DE HIS, QUAE VETITA SUNT

Hebraeis habitantibus in iisdem Civitatibus, et Locis, in quibus habitant Christiani.

Epistola Encyclica ad Primatem, Archiepiscopos, et Episcopos Regni Poloniae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Polonae Nationis laudi pro Catholicae Religionis puritate semper cessit.

A quo primum supremae Dei bonitati complacium est, ut Sanctae Catholicae Religionis nostrae primordia in Polonia e Regno constituerentur, quod circa decimi saeculi finem sub Praedecessore nostro Leone VIII., Ducis Miecislai, et Conjugis Dambrovvkae Christianae opera, contigisse, apud Dlugoss Annalium vestrorum Scriptorem *lib. 2. pag.* 94. literis consignatum est; ab eo usque tempore pia semper ac devota Polonorum Natio adeo constans in suscepto Sanctae Religionis proposito perstitit, adeo ab omni Sectarum genere abhorruit, ut, licet illae nihil intentatum reliquerint, ut in Regnum istud introducta suam ibidem sedem statuerent, atque in eodem suorum errorum, haeresum, vel pravarum opinionum semina dispergerent, eo fortius Polonorum constantia sese illarum conatibus opposuerit, et luculentiora magis fidelitatis suae praebuerit testimonia.

Complures ex Polonia Sancti, et Beati.

§. 1. Sane; quod ad propositum hoc nostrum aptissimum, et per se multo maximum habendum est, non modo gloriosa illa Martyrum, Confessorum, Virginum, Virorumque sanctitatis fama insignium, quibus in Poloniae Regno nasci, enutriri, et mori contigit, memoria est, quae in sacris Ecclesiae Fastis recenseatur; sed et compluribus ibidem Conciliorum, ac Synodorum celebratio, quae feliciter ad exitum perducta sunt, et quibus magna

Concilia adversus haereses, et libertatem conscientiae habita.

cum gloria de Lutheranis victoria reportata est, qui omnes rationes ac vias experti sunt, ut sibi aditum, receptumque in idem Regnum pararent. Jam vero tum magnum Petrocoviense Concilium, quod sub Magno Praedecessore, et Conciive nostro Gregorio XIII., Praesule Liponano Episcopo Veronensi, et Nuntio Apostolico eidem praesidente, celebratum fuit, in quo tanta cum Dei gloria libertas conscientiae, quae in Regnum illud aditum, ac domicilium quaerebat, proscripta fuit, tum demum amplum illud Synodalium Constitutionum Provinciae Gnesnensis volumen, in quo ea omnia litteris consignata sunt, quae a Polonis Episcopis utiliter, et sapienter acta, ac provisa fuerunt, ut in Populis regimini eorum commissis Christiana Religio adversus Judicam perfidiam illibata servaretur, licet temporum conditio ferat, ut iisdem Urbibus, atque Oppidis, tum Christiani, tum etiam Judaei contineantur, haec quidem luculentissime, atque evidentissime comprobant, quantam, quod ante dictum est, Polonorum Natio ex eo sibi laudem compararerit, quod Sanctam Religionem a Majoribus suis ante tot saecula susceptam sartam semper studuerit tectamque servare.

Provida Leges editae ad comprimendam Judaeorum licentiam.

§. 2. Cum multa eorum capita sint, de quibus dudum mentionem fecimus, de nullo, praeter quam de novissimo, merito est, quod conqueri debeamus: adeo ut vel cum Ilotu illud exclamare cogamur: *Mutatus est color optimus.* Sane tum ex iis, quae per graves, ac fide dignas Personas, Polonicarum rerum peritas Nobis fuerunt exposita, tum ex querelis eorum, qui in Regno sunt, quique zelo ducti, ad Nos, atque ad hanc Sanctam Sedem recursum habuerunt, notum Nobis factum est, adeo isthic Judaeorum numerum multiplicatum esse, ut aliquot Loca, Civitates, atque Oppida, quae, ut ex ruinis constat, muro ante probe circummunita erant, quaeque, ex antiquis Tabulis, sive Regestis, magno Incolarum Christianorum numero frequentata fuisse apparet, diruta modo, situ, et squallore foeda, ac magno Judaeorum quidem numero referta, Christianorum autem quasi plane destituta reperiantur. Praeterea esse aliquot in eodem Regno Paraecias, quarum Populus cum non leviter diminutus sit, ac proinde redditus earum minor effectus, prope jam in eo sint, ut ab eorum Parochis deserantur. Ad haec omnem

Ib. tamen paulatim obtinuerunt, ut plurimos in rebus suis locales Fideles se erigerent.

Utque utiliores sint per Fidelium negotiationes et procurationes ad se pertrahereni.

utiliorum mercium negotiationem, qualis liquorum, atque etiam vini est, ab eisdem Judaeis teneri, ipsos ad exercendam publicorum reddituum procurationem admitti, conductas insuper ab eisdem Cauponas, Praedia, Pagos, Possessionem haberi, per quae in miseros Christianos homines, qui in rustica arte consentur, herilem potestatem nacti, non modo eos immiti, et inhumano imperio ad labores, atque opera duriter exercent, atque ad immanium onerum vecturas compellunt; sed poenas etiam imponunt, quibus ad verbera quoque, et plagas in corpore ferendas coguntur. Quo fit, ut illi infelices ab auctoritate hominis Judaei, tanquam subditi do nutu, et potestate Domini, dependeant. Qui licet in hisce poenis infligendis Christiani Administri opera uti teneantur, penes quem facultas eosdem puniendi sit; cum tamen hic Viri Judaei, qui Dominus est, mandata exequi necesse habeat, eidem ne ab officio removeatur, tyrannica illius imperia adimplenda sunt.

Ac etiam durioria imperii et jurisdictionis spectant ibidem in Christianos exercent.

§. 3. Praeter publicas autem procurationes, quae, ut modo diximus, a Judaeis habentur; Cauponarum, Pagorum, praediorum conductiones, a quarum rerum exercitio tot ac tanta in Christianos homines praejudicia dimanant; alia insuper accedunt absurda, quae si rite expendantur, iis, quae exposita fuere, majus damnum, ac perniciem afferre possunt. Quod enim gravissimum censendum est, ipsi Judaei in Magnatum domos ad domesticae, sive oeconomicae rei gerendae munus, quod Magisterii Domus nomine venit, admissi, in uuius domus tanquam contubernio cum Christianis versantes, imperii specimen super eosdem assidue praeferuut, atque ostentant. Jam vero in Urbibus, et Locis, non modo Judaeos Christianis passim permixtos cernere est, sed illud absurdi adjungitur, quod iidem Christianos utriusque sexus etiam pro famulis servitio suo addictos domi retinere minime verecantur. Porro autem ipsi Judaei cum exercendis mercaturis potissimum occupentur, postquam ea via grandem pecuniae summam confecerunt, nimiu usurarum excessu Christianorum census, ac patrimonia penitus exhauriunt: ac licet ipsi etiam a Christianis hominibus cum gravi, et immodico foenore pecunias cum suarum Synagogarum fidejussione mutuentur, facile cuique attendenti patet, id ea causa ab eisdem fieri, ut copia nummorum a Christianis habita, eaque in mercaturis faciendis occupata, non solum ex ea tantum lucri faciant, quantum pacto foenori solvendo satis sit, simulque proprias ea ratione facultates amplificent; sed ut eodem tempore, quot sui creditores sunt, tot suarum Synagogarum, ac suo ipsius Patronis habeant.

Fiem Christianorum famulatu uti compellantur.

Usurae in Christianos exercent, vel contra per earum pernitationem, eos sibi addictos retinent.

§. 4. Celebris ille Monachus Radulphus, immodicó olim ductus zelo, adeo contra Judaeos exarsit, ut saeculo duodecimo, quo vixit, Galliam, Germaniamque percurrerit, et contra eosdem Judaeos, utpote Sanctae Religionis nostrae hostes, concionando, Christianos inflammaverit, ut ipsos ad internecionem delerent; quae causa fuit, ut tam magnus Judaeorum numerus interficeretur. Quidnam vero eum, si hodie in vivis ageret, facturum, aut ductúrum putandum est, si, quae in praesentia in Polonia contingunt, fieri videret? Nimio hinc, et furenti Radulphi zelo magnus ille S. Bernardus sese opposuit, atque in Epistola sua 363., quam ad Clerum, et Populum Gallíae Orientalis dedit, ita scriptum reliquit: *Non sunt persequendi Judaei, non sunt trucidandi, sed nec effugandi quidem. Interrogate eos Divinas paginas. Novit quid in Psalmo legitur prophetatum de Judaeis: Deus ostendit mihi, inquit Ecclesia, super inimicos meos, ne occidas eos, ne quando obliviscantur Populi mei. Vivi quidem apices nobis sunt repraesentántes Dominicam Passionem. Propter hoc dispersi sunt in omnes Regiones, ut dum justas tanti facinoris poenas luunt, testes sint nostrae Redemptionis.* In Epistola autem 365. ad Henricum Archiepiscopum Moguntiuum ita ab eodem scriptum est: *Nonne copiosius triumphat Ecclesia de Judaeis per singulos dies, vel convincens, vel convertens eos, quam si semel et simul consumeret eos in ore gladii? Numquid incassum constituta est illa universalis Oratio Ecclesiae, quae offertur pro perfidis Judaeis a Solis ortu, usque ad occasum, ut Deus, et Dominus auferat velamen de cordibus eorum, ut ad lumen veritatis a suis tenebris eruantur? Nisi enim eos, qui increduli sunt, prediturus speraret, superfluum, et vanum videretur orare pro eis.*

Judaei persequendi non sunt, aut trucidandi; neque concedenda legum praesidia spoliandi.

§. 5. Contra Radulphum item Petrus Cluniacensis Abbas ad Ludovicum Francorum Regem dum scripsit, eumdem quidem hortatus est, ne Judaeorum excidium fieri permitteret; verum eodem tempore ipsum excitavit, ut pro excessibus eorum in illos animadverteret, eos-

Iudicantur justi limites, quibus coerceri debet eorum tolerantia.

Ne fraudibus, aut usuris fideles opprimant.

que bonis iis expoliaret, quae vel a Christianis abstulissent, vel per usuras accumulassent, atque eorum pretium in Sanctae Religionis usum, utilitatemque converteret, quemadmodum in Annalibus Venerabilis Cardinalis Baronii *ad annum Christi* 1146. videre est. Nos quidem in hac re non minus, quam in omnibus aliis, eamdem agendi normam suscipimus, quam Venerabiles Decessores nostri Romani Pontifices tenuerunt. Alexander III., gravibus propositis poenis; Christianis interdixit, ne continuum apud Judaeos servitium, aut famulatum susciperent: *Ne Judaeorum servitio se assidue pro aliqua mercede exponant;* cujus rei ratio hisce, quae sequuntur, verbis ab eodem exponitur: *Quia Judaeorum mores, et nostri in nullo concordant, et ipsi* (scilicet Judaei) *de facili ob continuam conversationem, et assiduam familiaritatem, ad suam superstitionem et perfidiam simpliciun animos inclinarent;* quemadmodum in Decretali, *Ad haec*, de *Judaeis*, legitur. Innocentius III. postquam narravit, quod a Christianis intra Urbes eorum Judaei reciperentur, hujusmodi receptionis methodum et conditionem talem esse debere admonet, ne ipsi maleficium pro beneficio rependant: *Qui tanquam misericorditer in nostram familiaritatem admissi, nobis illam retributionem impendunt, quam, juxta vulgare proverbium, mus in pera, serpens in gremio, et ignis in sinu suis consueverunt hospitibus exhibere.* Idemque Pontifex asserens conveniens esse, Judaeos Christianis, non autem hos illis inservire, addit: *Ne filii Liberae filiis famulentur Ancillae, sed tanquam servi a Domino reprobati, in cujus mortem nequiter conjurarunt, se saltem per effectum operis recognoscant servos illorum, quos Christi mors liberos, et illos servos effecit;* quae verba in Decretali sua, *Etsi Judaeos* reperiuntur. In illa item: *Cum sit nimis*, sub eodem Titulo *de Judaeis, et Sarracenis*, ne Judaei in publicis Officiis adhibeantur, interdicit: *Prohibentes, ne Judaei in publicis Officiis praeferantur, cum sub tali praetextu Christianis plurimum sint infensi.* Innocentius etiam IV. dum ad Sanctum Ludovicum Francorum Regem scriberet, cui Judaeos e Regni sui finibus expellere in animo erat, consilium hujusmodi approbat, quoniam ipsi minime illa observarent, quae respectu ipsorum a Sede Apostolica praescripta essent: *Nos ad animarum salutem totis affectibus adspirantes, expellendi praedictos Judaeos vel per Te, vel per alios, praesertim cum statuta contra eos a Sede praedicta edita, sicut accepimus, non observent, plenam Tibi, auctoritate praesentium, concedimus facultatem;* quemadmodum apud Raynaldum *ad annum Christi* 1253. *num.* 34. videre est.

Ne Christianos in famulatu habeant.

Ne officia publica cum superis in Christianos exerceant.

Utique omnia statuta observent circa ipsos edita.

§. 6. Si autem quaeratur, quaenam res illae sint, quae Judaeis intra easdem Urbes, in quibus Christiani habitant, degentibus ab Apostolica Sede interdicuntur; ea ipsa omnia omnino esse dicimus, quae hodie in Poloniae Regno agendi facultas eisdem permittitur, et quae superius a Nobis exposita sunt. Ad hujusce rei veritatem manifesto deprehendendam non multa quidem librorum lectione opus fuerit. Titulum Decretalium *de Judaeis, et Sarracenis*, percurrere satis est; Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum, Nicolai IV., Pauli IV., S. Pii V., Gregorii XIII., et Clementis VIII. Constitutiones in promptu sunt, atque in Bullario Romano habentur. Vos autem, Venerabiles Fratres, ut eadem illa clarissime perspiciatis, ne ipsam quidem lectionis curam suscipere opus habetis. Omnia in Decessorum vestrorum Synodis statuta, atque praescripta vobis occurrunt; cum ipsi quidem minime praetermiserint in suis Constitutionibus ea omnia inserere, quae, quod ad praesentem materiam attinet, a Romanis Pontificibus sancita, atque ordinata fuerunt.

Haec protant in Jure Canonico, et in Pontificum Constitutionibus.

Ac etiam in Decretis Synodalibus Ecclesiarum Poloniae.

§. 7. Summa autem difficultatis in eo sita est, quod Synodalium Sanctionum vel memoria excidit, vel executio negligitur. Vobis itaque, Venerabiles Fratres, onus incumbit, ut easdem renovetis. Vestri hoc officii ratio exposcit, ut earumdem executioni sedulo insistatis. In hoc autem ab Ecclesiasticis hominibus, sicut par, et aequum est, initium facite, quos in recta agendi ratione viam aliis commonstrare, et exemplo caeteris praelucere opus est. In Dei enim misericordiae Nos spectare juvat, bonum Ecclesiasticorum hominum exemplum aberrantes Laicos in rectam semitam reducturum. Quae quidem a vobis eo facilius, ac fidentius praecipi, et mandari poterunt, quod, (prout certis atque idoneis auctoribus allatum est) vestra neque bona, neque jura per vos Judaeis locari, nullum cum eisdem mutuas pecunias dandi, atque accipiendi negotium intercedere, innoque verbo ab omni cum eisdem commercio liberos omnino Vos, atque immunes esse Nobis innotuit.

Horum observantiam Episcopi procurare debent, et ab Ecclesiasticis primum exigere

Contraventiones hac re ulpote casus atrociores et graviores, censuris et reservationibus subjici possunt.

§. 8. Ratio, ac methodus a Sacris Canonibus ad debitam a contumacibus obedientiam exigendam praescripta, ea est, ut in maximi momenti causis, cujusmodi praesentes sunt, Censurae adhibeantur, et ut inter casus reservatos illi etiam adjungendi sint, a quibus discrimen Religioni, atque exitium imminere provideatur. Probe notum vobis est, Sacrum Tridentinum Concilium jurisdictionis vestrae firmitati consuluisse, tum cum vobismetipsis jus reservandi casus asseruit; neque eos ad publica tantum crimina restrinxit, verum etiam *ad atrociora et graviora*, dummodo mere interna non sint, extendit, atque ampliavit. Compluries autem ab hujusce Almae Urbis nostrae Congregationibus in variis Decretis, et Encyclicis Epistolis decisum, ac pronunciatum fuit, atrociores inter, atque graviores casus, eos recenseri debere, ad quos proclivinres homines sunt, et qui conjunctam Ecclesiasticae Disciplinae, sive salutis animarum, quae Episcopali curae commissae sunt, perniciem habent: quemadmodum a Nobis in nostro Tractatu *de Synodo Dioecesana lib. 5. cap. 5. per totum*, fuse ostensum est.

Apostolicae auctoritatis praesidia praemittuntur etiam contra exemplos.

§. 9. Ad hanc autem rem nihil per vos auxilii a Nobis desiderari patiemur, ac pro expediendis difficultatibus, in quas procul dubio incideretis, si vobis contra eos Ecclesiasticos procedendum esset, qui a jurisdictione vestra exempti sunt, Nos Venerabili Fratri Archiepiscopo Nicaeno nostro isthic Nuntio opportuna pro eodem negotio mandata praescribimus, ut ab eodem, juxta facultates sibi traditas necessaria praestentur. Illud simul pro certo vobis pollicemur, Nos, tum cum opportunitas feret, enixe atque omni efficacia do hac re cum illis etiam agere non praetermissuros, opportuna quorum auctoritate ac potentia adjuncta, effici potest, ut a Nobilis Poloniae Regno hujusmodi labes, atque ignominia auferatur. Vos autem, Venerabiles Fratres, a Deo primum, qui bonorum omnium auctor est, terventiori cordis affectu opem exposcite. Ab eodem Nobis etiam, atque hinc Apostolicae Sedi auxilium precibus vestris implorate; et dum omni vos charitatis plenitudine complectimur, Fraternitatem vestris, et Gregibus curae vestrae commissis Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Cum invocatione auxilii Sacrae Coloris Potestatis.

Dat. die 11. Junii 1751.

Datum ex Arce Gandulphi die 14. Junii 1751. Pontificatus nostri Anno Undecimo.

AQUILEIENSIS L.

Patriarchatus et Sedis perpetua suppressio et extinctio; necnon Erectio duorum Archiepiscopatuum, *Utinensis*, et *Goritiensis*, cum aliis opportunis dispositionibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontifex et pastoralis solicitudinis officio Aquilejensis Ecclesiae statum componere capit.

Injuncta Nobis a Supremo Pastorum Principe, cujus vices in terris plane immerentes gerimus, Ecclesiarum omnium solicitudo, Nos usque a primis Pontificatus nostri annis adduxit, ut gravissimum Aquilejensis Patriarchatus negotium a Praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus jam pridem susceptum, et a pluribus eorum diu multumque agitatum prosequeremur; nil aliud Nobis in nostrae tractationis initio, progressu, fineque proponentes, quam id, quod iisdem quoque Praedecessoribus nostris propositum semper fuisse non dubitamus; ut scilicet Aquilejensis Ecclesiae status ita disponeretur, prout optimo regimini animarum eidem subjectarum, et libero spiritualis gubernii exercitio magis congruero, et opportunum fore dignosceretur.

Temperamenta capta pro meliori Animarum regimine, donec de firmo remedio inter Partes conveniret.

§. 1. Hunc unice scopum prae oculis habentes, superioribus annis certam quamdam Ecclesiastici regiminis formam in ulteriori Aquilejensis Dioecesis parte interea observandam statuimus; sperantes gradum hinc factum iri, ad firmum, stabilemque rerum ordinem, per quem vigentes perturbationes perpetuo tollerentur, ibidem feliciter constituendum; quemadmodum colligere licet ex nostris Literis Apostolicis incipientibus: *Omnium Ecclesiarum*, quas die XXIX. Novembris anni MDCCXLIX., et ex iis; quarum initium est: *Postquam per alias*; quasque die XXVII. Junii anni MDCCL. in forma Brevis edidimus; quibus nimirum, temporaneum urgentibus necessitatibus remedium aptantes, decrevimus, illud tamdiu duraturum fore, *donec aliqua ratio communi Partium consensu, nostraque, aut Successorum nostrorum approbatione, iniri valeret, per quam animarum Fedelium necessitatibus consuleretur.*

§. 2. Verum scientes, omne datum opti-

mum, et omne donum perfectum ab Omnipotente Deo petendum, et expectandum esse, nunquam omisimus in toto gravissimae causae decursu, Divinam Majestatem, interpositis etiam aliorum orationibus, enixe exorare, ut inter perturbationum procellas, et multiplicium difficultatum scopulos, trepidantem consilii nostri navim in portum Nobis optatum, ad afferenda nimirum animabus Christi Sanguine redemptis necessaria salutis aeternae subsidia, affiante Spiritus sui aura, deducere dignaretur.

§. 3. Invocantes Nos exaudivit misericors Dominus, dumque maximarum tribulationum, et amaritudinum fluctibus jactaremur, misit ex alto adjutorium suum, factaque tranquillitate, Nos uberi consolationum suarum dulcedine recreavit. Ipse etenim, in cujus manu sunt Regum corda, uno eodemque tempore Charissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae et Bohemiae Reginae Illustris in Romanorum Imperatricem Electae animum inclinavit: ut de proponendo stabili remedio pro Aquilejensibus rebus perpetuo componendis cogitaret, simulque effecit, ut Dilecti Filii Nobiles Viri Dux et Respublica Venetiarum concordi studio id ipsum optarent. Cujus rei indubium testimonium Nobis praebuerunt Epistolae ad Nos conscriptae tum a praedicta Maria Theresia Regina in Imperatricem Electa sub die XVII. Martii currentis anni MDCCLI., quas Nobis exhibuit Dilectus Filius noster Marius hujus S. R. E. Presbyter Cardinalis Millinus nuncupatus, tum a praefato Venetiarum Duce sub die XXXI. ejusdem mensis, et anni, quas dilectus quoque Filius noster Carolus ejusdem S. R. E. Presbyter Cardinalis Rezzonicus etiam nuncupatus Nobis exhibuit.

Supremi Principes concordi studio inter se conveniunt.

§. 4. Qui sane Marius, et Carolus Cardinales die VI. Aprilis ad audientiam nostram una simul se conferentes, memoratis respectivae Literis Nobis redditis, non solum flagrantia utriusque Partis desideria, ut hujusmodi perpetuo ac stabili remedio Aquilejensis Patriarchatus negotium terminaretur, unanimi Nobis voce repraesentarunt; sed etiam singillatim ea Nobis exposuerunt, de quibus Partes ipsae olim dissentientes, nostris invitationibus, et hortationibus obsecundantes, diligentibus tractatibus et colloquiis habitis, convenerunt; cujus Conventionis exempla in scriptis redacta Nobis relinquentes, earumdem Partium nomine Nobis humiliter supplicarunt, ut illi, pro rerum conventarum subsistentia et observantia, approbationis nostrae robur adjicere, necnon pro earumdem rerum executione, Apostolicae auctoritatis nostrae plenitudinem interponere dignaremur. Articuli autem conventionis inter praedictas Partes initae, qui earumdem manibus subscripti, et respective ab ipsis approbati, et ratificati fuerunt, sunt tenoris sequentis, videlicet.

Conventionis approbationem, et rerum conventarum executionem a Pontifice requirunt.

Articuli Conventionis

§. 5. *Cum Sacra Caesarea Regiaque Hungariae Bohemiaeque Majestas Serenissimam Venetam Rempublicam sincero et singulari prorsus affectu prosequantur, ac proinde de illibata cum eadem servanda amicitia, bona vicinitate, ac unione, quam maxime sit studiosa, neque minus praefata Serenissima Respublica hac ipsam amicitiam, bonam vicinitatem, ac unionem pari studio excolere satagat; hinc est, quod tam ex una, quàm ex altera parte enixo studio eo fuerit allaboratum, ut quae per aliquot saecula hucusque subtilerat, circa Aquilejensem Patriarchatum controversia, amica ac utrinque aequa decora via penitus ac radicitus terminetur.*

Quem in finem, ad opus tam salutare tractandum ac peragendum, Sacra Caesarea Regiaque Hungariae et Bohemiae Majestas Virum Illustrissimum ac Excellentissimum Dominum Corficium Sacri Romani Imperii Comitem ab Ulfeld, suum Consiliarium Status actualem intimum, nec non Aulae et Status Cancellarium, Supremum Supellectilis Argenteae Regni Bohemiae Haereditarium Praefectum, Dominum Dynastiarum Hoslaseov, Prodlitz, Olaslavitz, et Zultsch etc. Aurei Velleris Equitem.

Serenissima vero Veneta Respublica suum in Aula Caesarea commorantem Oratorem Ordinarium Illustrissimum et Excellentissimum Nobilem Dominum Andream Tronum Equitem etc. plena facultate munierint; qui, collatis prius inter se colloquiis, de sequentibus conditionibus convenerunt.

ART. I. *Sacra Caesarea Regiaque Majestas tum Sanctitati Suae, tum Serenissimae Venetae Reipublicae, optionem relinquit, num loco abolendi prorsus Aquilejensis Patriarchatus, duo Episcopatus, qui Archiepiscopatui, unus ex parte Imperii, et alter ex parte Ditionum praefatae Reipublicae Subditarum, institui velint; quorum primus Gortiensis, alter Utinensis in posterum nuncupabitur; ea tamen sub conditione, ut*

inter eumdem, et Serenissimam Venetam Rempublicam, quoad hanc novam institutionem et erectionem, perfecta aequalitas observetur, et uterque seu Episcopus, seu Archiepiscopus, iisdem prorsus gaudeat facultatibus.

ART. II. *Ne dubium ullum superesse queat, quid sub omnimoda Aquilejensis Patriarchatus abolitione, juxta mentem contrahentium Partium, praevio Sanctitatis Suae in id ipsum consensu, intelligatur; disertim inter easdem conventum est, sub hac ipsa denominatione non saltem ipsius Patriarchatus abolitionem, sed et abolitionem inde dependentium, Tituli, Dignitatum, Canonicatuum, et Beneficiorum intelligi debere, ita quidem, ut nullus in posterum seu Canonicus, seu annexa quadam Aquilejensi, qua Patriarchali, Ecclesiae dignitate praeditus, se talem nuncupare audeat, sed qui ex parte Imperii sunt, Goritienses, et qui ex parte Venetae Reipublicae sunt, Utinenses in posterum nuncupentur.*

ART. III. *Sacra Caesarea Regiaque Majestas consentit, ut Eminentissimus Dominus Cardinalis Delfinus, quamdiu vixerit, Nomen, Titulum, et Honores Patriarchae retineat; eo tamen pacto, ut ex consensu hocce suo, Augustae Domus suae, aut Sacri Romani Imperii juribus, prout illa ante praesentis concordiae Articulos comparata fuerunt, nullum vel minimum praejudicium illatum, nec quicquam in ditionibus suis praefato Eminentissimo Domino Cardinali concessum conseri queat.*

ART. IV. *Mortuo autem eodem, Nomen quoque, et Titulus Patriarchae iis in Terris, quae Aquilejensi quondam Ecclesiae suberant, cessare omnino debebit.*

ART. V. *Sacra Caesarea Regiaque Majestas pro se suisque Haeredibus et Successoribus, et Serenissima Veneta Respublica sese quam validissime aequali tam ex una quam ex altera parte ratione obstringunt, quod nullis unquam futuris temporibus, ultra supra memoratas concordiae Leges, multo minus contra easdem, in iis, quae Aquilejensem quondam Patriarchatum quocumque demum modo, seu directe, seu indirecte concernunt, quicquam a Sancta Sede Pontificia expetere, aut si oblatum fuerit, accipere, sed unice praesentis concordiae Legibus stare velint.*

ART. VI. *Sacra Caesarea Regiaque Majestas pro se, suisque Haeredibus, et Successoribus, quo fieri potest uberiore et firmiore modo, quae jam in antecessum suo nomine totius declarata fuerunt, denuo confirmat: nempe quod numquam ipsi in mentem venerit, sub colore, praetextu, aut ex causa eorum, quae circa Aquilejensem Patriarchatum ventilata hucusque fuerunt, vel unicam terrae palmam de territorio, quod Serenissimae Venetae Reipublicae subest, sibi aut in praesens, aut in posterum arrogare; renuntiando disertim iis, quae inde desuni possent, titulis aut praetensionibus quibuscumque.*

ART. VII. *Pro tollenda omni dissidiorum ansa, redditus, qui ad Aquilejensem Ecclesiam hactenus spectarunt; ita separentur, ut qui ex terris Austriacis proveniunt; constituendo ibidem novo Episcopo, aut Archiepiscopo, eique subjectis Canonicis; illi vero, qui ex Veneto territorio promanant, Utinensi Episcopo, aut Archiepiscopo, et ibidem degentibus Canonicis ex asse cedant. Et si quae adhuc supersunt alia rerum capita ad Aquilejensem Patriarchatum sese referentia, de iis ex aequo et bono inter Sacram Caesaream Regiamque Majestatem, et Serenissimam Venetam Rempublicam, ad instar eorum, quae quoad limites observata hucusque fuerunt, quo citius, eo melius amica pariter via terminentur.*

ART. VIII. *Siquae hinc inde, durante controversia, specialim ex Aquilejensi Ecclesia ablata fuerint; bona fide quantocyus restituantur, et super iis ad sensum praecedentis Articuli ex aequo et bono omnia terminentur.*

ART. IX. *Ad normam praesentis conventionis, tam ex parte Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis, quam ex parte Serenissimae Venetae Reipublicae, apud Sanctitatem Suam usitato et decente modo instabitur, ut quemadmodum Eadem pronam se jam in antecessum, et propensam declaravit, erectioni duorum Episcopatuum, seu Archiepiscopatuum iisdem utriunque facultatibus munitorum benigne annuere; ita Sanctitas Sua ultimum tam salutari scopo, communi ac concorde studio utrinque promovendo, complementum quantocyus dare velit.*

Conventio communi plausu excipitur.

§. 6. Sane, si ex communi plausu, quo hujus conventionis inter praefatos Supremos Dominantes feliciter initae, necnon singulorum Capitum in ipsa Conventione contentorum notitia, tam citra, quam ultra Montes, a Viris cordatis, et publicae tranquillitatis, rectique rerum Ordinis amatoribus excepta fuit, de illa et illis judicandum simpliciter Nobis fuisse putavissemus; nil ultra laboris aut diligentiae Nobis, aut illis, quorum consiliis utimur, in eorumdem examine adhibendum fuisset.

Illiusque executionem complures et graves causae reddent.

§. 7. Sed quoniam nihil omittendum Nobis esse judicavimus, quod ad approbationem nostram consideratius, atque consultius interponendam conducere valeret; quum ad memoriam nostram revocaverimus tam ea, quae in Ecclesiasticis Annalibus habentur circa Patriarchatus Aquilejensis exordia, gravissimasque perturbationes, quibus Ecclesia Dei propterea vexata fuit; quam quae in historiis secularibus relata sunt, de multiplicibus dissensionibus, cruentisque bellis, quae inter Christianos Principes, ejusdem Patriarchatus occasione, frequenter arserunt; cujusmodi periculis verendum erat, ne eorumdem Christianorum Principum pax et concordia, donec Patriarchatus ipse subsisteret, perpetuo exposita remaneret; ipsius quoque Civitatis Aquilejensis praesentem statum prae oculis habentes, et miseram conditionem, ad quam a tanto jam tempore redacta esse dignoscitur, ut in multorum Patriarcharum serie nullus inveniatur, qui in ipsa resederit; nec ullum in posterum in ea mansurum fore credendum esset. Coosiderantes praeterea, quibus cautelis plurium saeculorum spatio ab Apostolica Sede procedi opus fuerit in ejusdem Patriarchatus collatione et provisione; ad evitandas offensiones, ac dissensionum, bellorumque tumultus, qui inter Supremos Principes ea occasione accendi potuisseot: Quoque jamdudum Pastoralem sollicitudinem nostram magis angebat, perpensis spiritualibus necessitatibus tot millium animarum, amplissimam partem Aquilejensis Dioecesis ultramodo extensae incolentium, et a Veneto Dominio dissitarum, quarum regimen jamdudum, ob inextricabiles rerum secularium difficultates, haud feliciter procedebat: Qua de re quum plures recursus a Patriarchis pro tempore ad hanc Apostolicam Sedem facti fuerint, dum statum Ecclesiae suae eidem Apostolicae Sedi statutis temporibus de more referrent; cumque piorum atque prudentium Virorum, gravissimas dictarum animarum calamitates deplorantium, relationes et querelae, tum ad Praedecessores nostros Romanos Pontifices, tum ad Nos ipsos saepe pervenerint; animo occurrebat, quam frustra iidem Praedecessores nostri, Pontificiae solicitudinis officia ad hujusmodi calamitates sublevandas pluries interposuerint; quot etiam ad hunc diem inutiliter excogitata fuerint remedia, quae vel optatam executionem, vel speratum fructum nequaquam obtinere, vel plenam recti ordinis reintegrationem producere non potuerunt, vel denique temporaneam dumtaxat attulerunt utilitatem, quum scilicet ideo excogitata fuerint et adhibita, ut viam sternerent ad firmum tandem et stabile remedium memoratis deordinationibus perpetuo tollendis inveniendum.

§. 8. His omnibus matura consideratione pensatis, iisdemque conventionis Capitibus attente perpensis, implorato saepius Divioi Luminis adjutorio; ac requisitis, auditisque super his nonnullorum Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium sententiis, de eorum consilio et assensu, postulationibus hujusmodi pro parte dictae Charissimae in Christo Filiae nostrae Mariae Theresiae Hungariae et Bohemiae Regioae Illustris, in Romanorum Imperatricem Electae, necnon Dilectorum Filiorum Nobilium Virorum Ducis et Reipublicae Venetiarum, Nobis, ut praefertur, exhibitis, in omnibus et per omnia plenissime annuentes; non modo praeinserta omnia et singula Conventionis capita, utpote ad publicum bonum, et felix animarum regimen tendentia, praesentium Literarum tenore laudamus et approbamus; verum etiam per easdem praesentes ad ea exequenda et statuenda, quae pertinent ad omnimodam, atque perpetuam suppressionem Patriarchatus Aquilejensis, necnon ad erectionem duorum Archiepiscopatuum aequalibus omnino juribus, praeeminentiis, ac prerogativis praeditorum, relicto, ut infra, Dilecto Filio nostro Danieli S. R. E. Presbytero Cardinali Delfino nuncupato, dum vixerit, Patriarchae Titulo, procedere volentes; aliorum vero Capitum inter praefatas partes, ut supra dictum est, conventorum, ac respective a Nobis approbatorum executionem, per alias nostras Apostolicas Literas implendam, statuendamque reservantes.

Itaque Pontifex eam laudat et approbat, ac secundum illam statuere decernit.

Aquilejense Patriarchatum, et Sedem, Capitolum etc. supprimit et extinguit.

§. 9. De Apostolicae potestatis nostrae plenitudine, qua Nobis datum est, justis concurrentibus causis, Ecclesias Patriarchales, Archiepiscopales, et Episcopales erigere, transferre, supprimere, et extinguere, earumque Dioeceses dividere ac separare, prout in Domino expedire noverimus; Motu proprio, et certa scientia, ac praesentium Literarum tenore, in dicta Aquilejensi Civitate et Ecclesia, Patriarchalem Cathedram, Dignitatem, et Sedem, Titulum, ac denominationem, atque

omne Patriarchale, Metropoliticum, et Diocesanum jus eidem Ecclesiae ac Sedi hactenus adnexum, necnon ipsius Ecclesiae Capitulum, Dignitates, Canonicatus, atque Praebendas; itaut deinceps Patriarchalis, Archiepiscopalis, aut Cathedralis Ecclesis Aquilejensis, illiusque Capitulum minime existat; nec ullus Aquilejensis Patriarcha, Archiepiscopus, aut Episcopus, vel illius Ecclesiae Dignitas, aut Canonicus denominari possit, penitus, omnino, ac perpetuo supprimimus et extinguimus.

Utinensem Archiepiscopatum erigit eique Dioecesim et Suffraganeos assignat.

§. 10. Ut autem animabus Christifidelium in locis hactenus Aquilejensis Patriarchatus per Nos, ut praefertur, suppressi et extincti spiritualis jurisdictioni subjectis, quaecuque in temporalibus tam Venetae Reipublicae, quam Austriacae Familiae supremo parent dominio, degentium, Ecclesiastici regiminis subsidia non desint; simili motu, scientia, et potestatis plenitudine, per easdem praesentes, ex nunc in Civitate Utinensi unum Archiepiscopalem Cathedram et Sedem, Archiepiscopatum Utinensem nuncupandam, cum omnibus, et singulis juribus, etiam Metropolitico, caeterisque praeminentiis et praerogativis, aliis Archiepiscopalibus Ecclesiis de jure, usu, ac consuetudine competentibus, perpetuo erigimus et constituimus; cui quidem Archiepiscopatui, pro peculiari ejus Dioecesi, totum illum Regionis tractum, qui temporali Reipublicae Venetae dominio subjectus est, et hactenus a pro tempore existente Patriarcha Ecclesiae Patriarchalis Aquilejensis per Nos, ut praefertur, suppressae et extinctae, Dioecesano jure obtinebatur, et pacifice regebatur, tribuimus et assignamus, necnon in Suffraganeos eos omnes, et singulos Episcopos, quorum Cathedrales Ecclesiae in praefatae Reipublicae Venetae dominio consistunt, quique ad hunc diem eisdem Patriarchatui Aquilejensi per Nos, ut praefertur, suppresso et extincto subjecti fuerunt, subjicimus atque supponimus; prout latius, atque distinctius per alias nostras Apostolicas Literas super erectione hujusmodi Utinensis Ecclesiae Archiepiscopalis, aequalibus, ut praefertur, juribus et praerogativis cum infrascripta Goritiensi Archiepiscopali pariter Ecclesia insigniendae peculiariter expediendas, statuetur, et explicabitur.

Goritiensem pariter Archiepiscopatum erigit eique Dioecesim et Suffraganeos attribuit.

§. 11. Simili quoque modo ex nunc in Civitate Goritiensi alteram Archiepiscopalem Cathedram et Sedem, Archiepiscopatum Goritiensem nuncupandam, cum omnibus et singulis praedictis juribus, etiam Metropolitico, caeterisque praeminentiis et praerogativis, aliis Archiepiscopalibus Ecclesiis de jure, usu, ac consuetudine competentibus, earumdem praesentium tenore, dictisque motu, scientia, et potestatis plenitudine, perpetuo pariter erigimus et constituimus; cui etiam Archiepiscopatui, pro ejus peculiari Dioecesi, alteram Patriarchalis hactenus Ecclesiae Aquilejensis, per Nos, ut praefertur, suppressae et extinctae, Dioecesis partem, quae Austriacorum Principum dominio subest, quaeque novissimis temporibus per Vicarium Apostolicum Episcopali charactere praedictum, a Nobis ad tempus, et ad nostrum, ac Sedis Apostolicae beneplacitum inibi constitutum, in spiritualibus gubernata fuit, tribuimus et assignamus; ita ut, statim ac novae Archiepiscopali Goritiensi Ecclesiae hujusmodi, Apostolica auctoritate, futurus illis Archiepiscopus praeficietur, praedicti Apostolici Vicarii gubernium, necnon omnes et singulae providentiae et ordinationes, sivo a Praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, sive a Nobis ipsis, pro animarum regimine in dicta Aquilejensi quondam Dioecesis parte Austriacae Ditioni subjecta, captae, editae, atque statutae, exinde in posterum pro sublatis, irritis, abrogatisquo eo ipso habeantur; eidemque Goritiensi Archiepiscopatui in suffraganeos, eos omnes et singulos Episcopos, quorum Ecclesiae Cathedrales in temporali Austriaca Ditione consistunt, quique ad hunc diem Patriarchali Ecclesiae Aquilejensi per Nos, ut praefertur, suppressae et extinctae, simili juro subjectae fuerunt, supponimus, atque subjicimus; prout etiam in aliis nostris Apostolicis Literis super erectione hujusmodi Goritiensis Ecclesiae Archiepiscopalis, aequalibus pariter juribus et praerogativis cum supradicta Utinensi Archiepiscopali Ecclesia insigniendae, peculiariter expediendis, plenius atque distinctius statuemus, et explicabimus.

Vicarii Apostolici regimen aliasque providentias, post Archiepiscopatus provisionem cessare decernit.

§. 12. Et quoniam illustria Religionis, ac Pietatis argumenta, quae in tractatione hujus gravissimi negotii, ex quo Ecclesia Dei tot perturbationes, et anxietates aliquot jam Saeculorum decursu sustinuit, necnon in superius relata convontione inter praedictas Partes provide inita, et a Nobis per praesentes approbata, ex parte tam dictae Mariae Theresiae Re-

Jus nominandi ad praedictas Ecclesias, Austriaco Principibus, ac Venetae Reipublicae respective tribuit.

ginae in Imperatricem Electae, quam praedictorum Ducis et Reipublicae Venetiarum edita fuerunt, maximum utilitatis fructum eidem Ecclesiae Dei in praesenti attulerunt, atque etiam in posterum allatura fore prospicimus; idcirco Nos, motu, scientia, et potestate paribus, ipsarum tenore praesentium, praedictae Mariae Theresiae Reginae in Imperatricem Electae, ejusque successoribus in perpetuum, ad praefatum Goritiensem Archiepiscopatum per Nos, ut praefertur erectum, tam pro prima hac vice, quam quoties perpetuis futuris temporibus ipsum vacare contigerit, jus nominandi Nobis, et Romano Pontifici pro tempore existenti Personam idoneam, per Nos, et successores nostros ad eumdem Archiepiscopatum Goritiensem pro tempore promovendam, eique praeficiendam; necnon praedictis Duci et Reipublicae Venetiarum, ad alium Utinensem Archiepiscopatum, etiam per Nos, ut praefertur erectum, quoties per liberam praefati Danielis cardinalis dimissionem, sive per ejus decessum, ac etiam deinceps alio quovis modo, perpetuis futuris temporibus vacare contigerit, simile jus nominandi Nobis, et Romano Pontifici pro tempore existenti Personam idoneam, etiam per Nos, et Romanos Pontifices successores nostros pro tempore ad eumdem Archiepiscopatum Utinensem promovendam, eique praeficiendam, etiam perpetuo respective concedimus, et impertimur; prout per alias quoque Literas in forma Brevis super utriusque juris nominandi hujusmodi concessione peculiariter respective expediendas id ipsum statuemus, ac indulgebimus.

Patriarchae Titulum a moderno Card. Delfino retineri mandati.

§. 13. Praefato autem Dilecto Filio nostro Danieli Presbytero Card. Delfino nuncupato, ob personalium ipsius meritorum magnitudinem, ut, non obstante Patriarchatus Aquilejensis suppressione et extinctione, per Nos, ut praefertur, factis, ipse nihilominus, quoad vixerit, absolutum et simplicem Patriarchae Titulum et denominationem retinere, et gerere possit et valeat; ita tamen ut ejusdem in dicto Archiepiscopatu Utinensi Successores, non alio, quam Utinensium Archiepiscoporum Titulo denominari possint aut debeant, earumdem praesentium tenore concedimus et indulgemus.

In Civitate Aquilejensi suppressa Parochialita-

§. 14. Aquilejensis porro Civitas magnitudine quondam et populi frequentia insignis, quantum ab antiquo splendore prolapsa, quamque ad deteriorem conditionem redacta sit, omnibus notum est atque compertum. Illius autem Incolarum Cura Parochialis inter duas Ecclesias divisa est, ab eisque dependet; quarum una est ipsa, quae hactenus Patriarchalis etiam extitit, Ecclesia, in honorem Beatae Mariae Virginis in Coelum Assumptae, seu forsan Nativitatis ejusdem Beatae Mariae Virginis, Omnipotenti Deo dicata, cujus quidem Animarum Parochianorum cura per ipsius Ecclesiae Sacristam pro tempore existentem exerceri consuevit; altera vero est Parochialis Ecclesia S. Joannis in foro, seu in Platea nuncupata, cujus Rector, seu Presbyter Curatus, a Communitate, et Hominibus dictae Civitatis, ut, accepimus, oligi, nominari, ac Ordinario Loci praesentari solitus, erga Parochianos Ecclesiae hujusmodi jura Parochialia exercet. Quum itaque Civitas Aquilejensis sub temporali Austriacorum Principum ditione constituta sit; ideoque illius spirituale regimen, juxta praemissa, ad futurum Goritiensem Archiepiscopum pertinere, idemque futurus Archiepiscopus, Ordinario, et Dioecesano jure, suam plenam jurisdictionem in eadem Civitate exercere debeat; Ne quid umquam libero hujusmodi jurisdictionis exercitio officere valeat, Nos in primodicta Ecclesia, cujus Patriarchalem qualitatem, nec non Cathedralitatis, aliaque praedicta jura jam suppressimus et extinximus, omnem etiam Parochialitatem, illiusque Curam Parochialem, harum quoque serie supprimimus et extinguimus; ac illius sic suppressae et extinctae animarum Parochianorum curam, ad dictam Parochialem Ecclesiam S. Joannis in Foro, seu in Platea nuncupatam transferimus, illique subjicimus, et cum omnibus et singulis Parochialibus juribus respective applicamus, appropriamus, et cum ea incorporamus: ita ut illius Rector, seu Parochus, omnium animarum Christifidelium tam suae hactenus Parochiae, quam etiam alteri, in praefata Patriarchali olim Ecclesia ad hunc diem existenti subjectorum, curam et regimen gerat, idemque, una cum omnibus suis Parochianis, hoc est, cum universo Aquilejensis Civitatis populo, praedicti futuri Goritiensis Archiepiscopi Ordinario juri subjectus existat.

Eamdem Ecclesiam a cujusque Ordinarii jurisdictione

§. 15. Cum vero Apostolica haec Sancta Sedes insignioribus quibusdam Basilicis, libertatis, et exemptionis, ac immediatae eidem

exemptam, Sedi Apostolicae perpetuo subjicit.

Apostolicae Sedi subjectionis privilegia impertiri consueverit; Nos dictam Aquilejensem quondam Patriarchalem Ecclesiam Pontificiae liberalitatis muneribus decorare volentes, dicta potestatis plenitudine, eamdem a futuri, et pro tempore existentis Archiepiscopi Goritiensis, et cujuscumque alterius Archiepiscopi, seu Episcopi jurisdictione, in omnibus, et per omnia per easdem praesentes eximimus et liberamus, ac perpetuis futuris temporibus exemptam, immunem et liberam, Nobisque, et Successoribus nostris Romanis Pontificibus, et huic Apostolicae Sedi immediate subjectam

Apostolicum Delegatum ad illius curam deputat.

esse et foro decernimus. Ne autem ob nimiam praedictae Civitatis Aquilejensis a Romana Urbe, et Curia distantiam, ipsa Basilica praedicta necessariae assistentiae praesidio careat; Apostolico Delegato in dicta Civitate constituto, cui ab aliquot retro saeculis Monialium Monasterii Aquilejensis gubernium, apostolica auctoritate, et independenter ab Ordinarii jurisdictione commissum dignoscitur, ejusque futuris Successoribus, quos quidem in posterum semper ex personis eorumdem Austriacorum principum subditis eligendos fore statuimus, et nostras, et Apostolicae Sedis vices committimus ac demandamus, ut ipse nunc existens Delegatus, ejusque Successores hujusmodi, tanquam Apostolici ad hoc etiam Delegati, nostroque, et ejusdem Apostolicae Sedis nomine, et auctoritate, cum debita a Nobis, et successoribus nostris dependentia, dictam Aquilejensem Basilicam olim Patriarchalem, ab Archiepiscopi Goritiensis, et alterius cujuscumque Archiepiscopi, sive Episcopi jurisdictione exemptam, Nobisque, et Apostolicae Sedi, ut praefertur, immediate subjectam, studeant salubriter regere, feliciter gubernare, et provide conservare.

Praemissorum omnium firmitati consulit per opportunas clausulas et Decreta.

§. 16. Praesentes autem Literas, et in eis contenta, et statuta quaecumque, etiam ex eo, quod quilibet in praemissis, seu in eorum aliquo, jus aut interesse habentes, vel habere praetendentes etiam quomodolibet in futurum, cujusvis status, ordinis, praeeminentiae, et Ecclesiasticae, vel Mundanae Dignitatis sint, etiam specifica et individua mentione et expressione digni, illis non consenserint: seu, quod aliqui ex ipsis ad ea minime vocati, vel etiam nullimode, aut non satis auditi fuerint: aut ex alia qualibet, etiam laesionis, vel alias juridica et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet defectu, quantumvis magno, inexcogitato et substantiali; sive etiam ex eo, quod in praemissis, solemnitates, et quaecumque alia forsan servanda et adimplenda, minime servata et adimpleta, seu causae, propter quas praesentes emanaverint, non satis adductae, verificatae, ac justificatae fuerint; notari, impugnari, aut in controversiam vocari, seu adversus eas restitutionis in integrum, aperitionis oris, aut aliud quodcumque juris, facti, vel justitiae remedium impetrari posse: sed tamquam ex Pontificiae providentiae Officio, et Motu proprio, certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine Nostris, factas et emanatas, omnimoda firmitate perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac per omnes et singulos, ad quos spectat, et quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter observari; omnibusque etiam et singulis, quorum favorem concernunt, plenissime suffragari; et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et prorsus inane esse et fore, pari auctoritate volumus, atque decernimus.

Contrariis quibuscumque derogat.

§. 17. Non obstantibus, de jure quaesito non tollendo, de suppressionibus committendis ad Partes, vocatis, quorum interest, aliisque nostris, et Cancellariae Apostolicae Regulis; necnon dictae Ecclesiae olim Patriarchalis, per Nos, ut praefertur, suppressae et extinctae, erectione et fundatione: Omnibusque et singulis Apostolicis, ac in Synodalibus quoquo, Provincialibus, et Universalibus Conciliis editis, vel edendis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus: Nec non ejusdem Ecclesiae olim Patriarchalis per Nos, ut praefertur, suppressae et extinctae, etiam confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, alia roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus: Privilegiis quoque Indultis, Concessionibus, et Donationibus eidem Ecclesiae, ut praefertur, suppressae et extinctae, aut quibuscumque personis, quacumque Ecclesiastica, aut Mun-

dana dignitate fulgentibus, quamtumvis specifica et individua mentione dignis, etiam Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum, Imperatorum, Regum, Rerumpublicarum, et aliorum Supremorum Principum auctoritate, et liberalitate, seu ad alicujus ex supra expressis instantiam, intuitum, et contemplationem, sub quibuscumque formis, et verborum tenoribus, etiam Motu simili, et de Apostolicae potestatis plenitudine, seu Consistorialiter, in contrarium praemissorum concessis, et emanatis, et longissimi, ac immemorabilis temporis nsu, possessione, seu quasi, exercitis, atque praescriptis; Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, et formis, specialis, specifica, et individua mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret; illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, ad praemissorum omnium et singulorum effectum, latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, ex certa scientia, motuque, et potestatis plenitudine paribus, derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis Fidem haberi jubet.

§. 18. Volumus etiam, ut ipsarum praesentium Transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et Sigillo alicujus Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prosus fides ubique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio.

§. 19. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, suppressionis, extinctionis, duplicis erectionis, constitutionis, concessionis, impertitionis, exemptionis, liberationis, subjectionis, commissionis, mandati, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 2. julii 1751.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quinquagesimo primo, pridie nonas Julii, Pontificatus Nostri Anno Undecimo.

† Ego Benedictus Catholicae Ecclesiae Episcopus.

† *Ego Thomas Episcopus Ostiensis Cardinalis Rufus Decanus S. R. E. Vice-Cancellarius.*

† *Ego Annibal Episcopus Portuen. Card. S. Clementis Albanus.*

† *Ego Petrus Aloysius Episcopus Albanen. Cardinalis Carafa.*

† *Ego Antonius Xaverius Episcopus Praenestin. Card. Gentili.*

† *Ego Raynerius Episcopus Sabinen Cardinalis de Ilcio.*

† *Ego Joannes Antonius Episcopus Tusculanus Card. Guadagni.*

†
†
†
†
†

† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*

† *Ego Franciscus Tit. S. Mariae Transtyberim Presbyter Card. Burghesius.*

† *Ego Dominicus Tit. SS. Duodecim Apostolorum Presbyter Card. Riviera.*

†

† *Ego Pompejus Tit. S. Eusebii Presbyter Card. Aldovrandus.*

† *Ego Joseph Tit. S. Pudentianae Presbyter Card. Spinellus.*

†
†

† *Ego Carolus Tit. S. Mariae in Ara-Coeli Presbyter Card. Rezzonicus.*

† *Ego Dominicus Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Passioneus.*

† *Ego Silvius Tit. S. Callisti Presbyter Card. Valenti S. R. E. Camerarius.*

† *Ego Carolus Tit. S. Anastasiae Presbyter Card. Sacripantes.*

†

† *Ego Joachim Tit. S. Caeciliae Presbyter Cardinalis Portocarrero.*

† *Ego Camillus Tit. SS. Joannis, et Pauli Presbyter Card. Paulutius.*

† *Ego Carolus Albertus Tit. S. Mariae de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*

†

† *Ego Jacobus Tit. S. Hieronymi Illyricorum Presbyter Card. Oddi.*

†
†

† *Ego Franciscus Tit. S. Mariae de Populo Presbyter Card. Riccius.*

† *Ego Antonius Tit. S. Silvestri in Capite Presbyter Card. Rufus.*

† *Ego Philippus Maria Tit. S. Stephani in Monte Coelio Presbyter Card. de Montibus.*

† *Ego D. Fortunatus Tit. S. Matthaei in Merulana Presbyter Card. Tamburinus.*

† *Ego D. Joachim Tit. S. Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Besutius, Major Poenitentiarius.*

† *Ego Joannes Baptista Tit. S. Honuphrii Presbiter Card. Mesmerus.*

† *Ego Marius Tit. S. Marcelli Presbyter Card. Millinus.*

† *Ego Henricus Tit. S. Mariae in Porticus Presbyter Card. Dux Eboracensis.*

† *Ego Alexander S. Mariae in Via-Lata Diaconus Card. Albanus.*

† *Ego Nerius S. Eustachii Diaconus Cardin. Corsinus.*

† *Ego Hieronimus S. Angeli in Foro Piscium Diaconus Card. Columna.*

† *Ego Prosper S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna de Sciarra.*

† *Ego Alexander S. Mariae in Aquiro Diaconus Card. Tenarius.*

† *Ego Hieronymus S. Adriani Diaconus Card. Bardi.*

† *Ego Dominicus SS. Viti, et Modesti Diaconus Card. Ursinus.*

†

†

†

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium. Publicata die 17. ejusdem Mensis, et Anni.

SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS ET DOMINI NOSTRI DOMINI L.*

BENEDICTI PAPÆ XIV.

LITERÆ APOSTOLICÆ

Ad supplicationem Clericorum Regularium Societatis Jesu Assistentiae Hispanae concessae super Confirmatione et ampliatione Indulgentiarum a S. M. Gregorio PP. XV. concessarum pro Clericis dictae Societatis, aliisque una cum eis cooperantibus, in docendo, ac pro addiscentibus Doctrinam Christianam in Hispaniarum et Indiarum Regnis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exponi nuper fecit dilectus filius Josephus de Lara Clericus Regularis expresse professus Societatis Jesu, ac Assistentiae Hispanae in Alma Urbe nostra Procurator, quod alias felic. recor. Gregorius PP. XV. Praedecessor Noster, ad supplicationem tunc in humanis agentis Mutii Vitelleschi praedictae Societatis Praepositi Generalis, per quasdam suas in simili forma Brevis die XXVII. Septembris MDCXXII. expeditas Literas; Omnibus et singulis ejusdem Societatis Clericis, aliisque universis Christifidelibus ubivis Locorum existentibus, ac cum eisdem Clericis in jofrascriptis cooperantibus, qui de Superiorum suorum licentia respective, ac de consensu Ordinariorum Loco-

rum, Pueros, et Adultos quoscumque Doctrinam Christianam juxta Decreta Sacri Concilii Tridentini docere, aut eidem, dum docetur, interesse consuevissent, si vere poenitentes et confessi Sanctissimo Eucharistiae Sacramento die festo ab eisdem Ordinariis in Ecclesiis, in quibus Doctrina Christiana docetur, semel in anno designando refecti fuissent, Plenariam: Nec non ipsis, qui vere etiam poenitentes, et confessi dictum Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpsissent, aut id facere non valentes, animo contrito Nomen JESU, saltem corde, in mortis articulo invocassent, plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concessit: Praeterea eisdem, qui pariter vere poenitentes, et confessi, semel quolibet mense Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpsissent, septem annos, et totidem quadragenas: Qui vero in causa fuissent ut Pueri, Famuli, aut aliae personae ad Doctrinam Christianam accedant, ducentos dies: Et qui diebus Stationum ejusdem Urbis hanc Doctrinam in Ecclesiis, aut Oratoriis de Ordinariorum licentia docuissent, aut etiam illi, qui ad eamdem discendam accessissent, easdem Indulgentias consequerentur, quas consequi possent, et valerent, si Ecclesias Stationum ejusdem Urbis personaliter visitassent: Easdem etiam Indulgentias Visitatores Scholarum Doctrinae hujusmodi, qui ex commisso sibi Officio visitarent illas Scholas, quas illo die visitare possent, consequerentur, si peccata sua confessi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpsissent: Insuper eisdem, qui diebus feriatis hanc Doctrinam Christianam, aut publice, aut privatim, ut praefertur, explanassent, centum dies: Nec non omnibus, et singulis Praeceptoribus, qui diebus festis Discipulos suos ad Doctrinam Christianam duxissent, eosque illam docuissent, septem annos; et qui diebus feriatis in propriis Scholis eamdem Doctrinam explicassent, centum dies: Praedictis etiam Clericis, qui in Ecclesiis, seu Oratoriis, ubi Doctrina Christiana docetur, Verbum Dei praedicassent, aut Collationes fecissent, licet illo die non intervenissent in aliqua Schola docendi causa, septem annos: Omnibus autem, et singulis Patribus, et Matribus familias, qui in suis Domibus, liberis, famulis et familiaribus utriusque Sexus Doctrinam Christianam explanassent, qualibet vice id egissent centum dies: Item iis, qui per Civitates, Terras, et alia Loca Viros, Mulieres, aut Pueros ad discendam eamdem Doctrinam Christianam docendi causa circumivissent, septem annos, ac etiam qui extra Civitates ad illam, ut praefertur, docendam per Castra, et Villa, exivissent, decem Annos: Omnibus et singulis Christifidelibus, qui per mediam horam Doctrinae praedictae, aut discendi, aut docendi causa studuissent, aut eidem Doctrinae interessent, centum dies: Eisdem etiam, qui Doctrinam praedictam docere consuevissent, si Infirmos visitassent, quoties id fecissent, ducentos dies de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxavit, et alias, prout in dictis Literis, quarum tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, uberius dicitur contineri. Cum autem, sicut eadem Expositio subjungebat, dictusque Josephus Procurator asserebat quamplurimi Philosophiae et Sacrae Theologiae Magistri, aliique dictae Societatis Alumni in Sacro Presbyteratus Ordine constituti, in Hispaniarum Regnis, ac Indiarum Partibus Charissimo in Christo filio Nostro Ferdinando earumdem Hispaniarum Regi Catholico subjectis, existentes, dum tempus ipsis vacat, per aliqua Loca excurrunt, ut Sacris Missionibus per tres, quatuor, aut plures dies, prout Oppidorum necessitas exigit, vel propria in Collegiis, Seminariis, Residentiis, aut Domibus dictae Societatis Officia, et munera eis demandata sibi permittunt, operam dare possint, non raro accidere solet, ut eum in die festo in propriis Societatis praedictae domibus esse debeant, ut in illo ministeriis sibi commissis, vel in sequenti die Scholis vacent, hinc est, quod non possint excipere Confessiones in Locis, in quibus Sacras Missiones hujusmodi faciunt, quae in majori copia ultimo Missionis die sunt, et quibus aliquando non est Confessariorum copia, praesertim aliquibus in locis, ubi solus Parochus est Confessarius, ac etiam ut aliqui Sacerdotes, qui tenentur Sacrum facere in alia Ecclesia, quam ubi Doctrina Christiana explicata est, eaque de causa Plenariam Indulgentiam semel in Anno ab ipso Gregorio concessam sumentibus Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum die festo ab Ordinario designando, in Ecclesia, in qua Doctrina Christiana docetur, lucrari non valeant, ac proinde dictus Jose-

phus Missionariorum hujusmodi spirituali consolatioui per Nos providere, et ut infra indulgere plurimum desideret. Nos piis ejusdem Josephi Procuratoris votis hac in re, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, supradictas omnes Indulgentias, ac peccatorum remissiones, et poenitentiarum relaxationes a memorato Gregorio Praedecessore omnibus, et singulis Personis Doctrinam Christianam hujusmodi docentibus, et discentibus concessas, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, ac quatenus opus sit omnibus, et singulis praedictis praemissa in dictis Literis contenta peragentibus, de novo auctoritate praefata concedimus. Praeterea eisdem Ordinariis, in Hispaniarum Regnis, et Indiarum partibus existentes, ut ipsi, si opportunum esse existimaverint, accedente etiam eorumdem Missionariorum consensu, et necessitas id postulaverit, Diem festum hujusmodi ab illis designandum ad effectum consequendi Plenariam Indulgentiam per memoratum Gregorium Praedecessorem concessam, sumentibus Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in Ecclesia, in qua Doctrina Christiana docetur, etiam in Diem feriatum commutare possint, quam quidem Indulgentiam tam Regulares dictae Societatis, quam Saeculares Presbyteri cum illis cooperantes, qui alibi quam in Ecclesia, in qua explicata est Doctrina Christiana Sacrosanctum Missae Sacrificium celebrare tenentur, consequi et lucrari valeant, quamvis eodem die etiam feriato ab Ordinario, sicut praemittitur, designato in Ecclesia ubi Doctrina Christiana hujusmodi explicata est, minime celebrent, vel Sacram Communionem non sumant: Firma in reliquis remanente dictarum Literarum Gregorii Praedecessoris dispositione; Auctoritate praedicta indulgemus. Non obstantibus omnibus et singulis illis, quae idem Gregorius Praedecessor in suis Literis praedictis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque: Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus etiam, ut praesentium earumdem Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu Secretarii subscriptis, et Sigillo Praepositi Generalis dictae Societatis pro tempore existentium, vel alicujus Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis Praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die VII. Augusti MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno XI.

D. Card. Passionei.

Loco ✠ Signi Annuli Piscatoris.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI L.**

BENEDICTI PAPÆ XIV.

DECRETUM

In Causa Gebennen. Beatificationis, et Canonizatiouis Ven. Servae Dei Jo.. Franciscae Fremiot de Chantal Ordinis Monialium a Visitatione Sanctae Mariae nuncupatarum Fundatricis editum die XXI. Aug. MDCCLI.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Quamvis Venerabilis Dei Famula Joanna Francisca Fremiot de Chantal die decima tertia Decembris anni Domini millesimi sexcentesimi quadragesimi primi ex hac vita migraverit, et quidem cum magna Sanctitatis fama, ut cuilibet agnoscere licet ex his, quae scriptis testata reliquerunt graves illius temporis Auctores, qui etiam lato calamo describunt effusas honoris significationes erga ipsius demortuae Corpus exhibitas, dum paulo post illius obitum, ab Oppido *Moulins* nuncupato, Annecium religiosa pompa translatum fuit; nihilominus juridicae inquisitiones de ejusdem Virtutibus, ac Miraculis, neque tunc, neque multis annis deinceps, ab Ordinariis Locorum institutae fuerunt; tum quia multo facilius est inveniri, qui ea quae facienda sunt, edicant, quam qui re ipsa manum operi admoveant; tum etiam quia obstare putabatur Decretum felicis recordationis Praedecessoris nostri Urbani Papae VIII. non ita pridem vulgatum, quo vetitum fuit, ne ante quinquagesimum annum ab obitu Servorum Dei, in Causis eorum Beatificationis, et Canonizationis procederetur. Ejus autem Decreti verba sunt, quae sequuntur » *Sanctitas Sua expresse prohibuit Sacrae Rituum Congregationi, ne deinceps procedat in Causis Servorum Dei ad effectum Cano-*

nizationis, seu Beatificationis, aut declarationis Martyrii, quæ in lapsu quinquaginta annis ab obitu illius. Cujus quidem Decreti vi, erronea apud plerosque invaluit opinio, minime licere, ante præfecti temporis lapsum, legitimas probationes colligere, et Processus instruere super Martyrio, aut Virtutibus, vel Miraculis eorum, qui cum Sanctitatis fama defuncti erant; quum tamen Pontifici eam legem ferenti nil aliud propositum fuerit, quam ut prohiberet, ne Dubia super approbatione Martyrii, Virtutum, aut Miraculorum ante id temporis in Congregatione Sacrorum Rituum proponerentur; salvo semper jure, et facultate eorum, ad quos pertinet, ut quandocumque expediens esse videretur, Processus Ordinarios, atque etiam Apostolicos super iisdem compilari curarent. Alioquin satis patet, eo tempore elapso, nullam fere spem reliquam fore habendi Testes *de visu*, qui in hujusmodi Processibus, sive Ordinariis, sive Apostolicis deponerent; et vix fieri posse, ut necessaria copia suppeteret Testium *de Auditu a Videntibus*. Qua de re Nos ipsi latius egimus in Nostro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. II. cap. ultimo*.

Dilato itaque, ob supradictum fere communem errorem, Ordinarii Processu super Virtutibus, et Miraculis Venerabilis Servae Dei Johannae Franciscae usque ad annum Domini millesimum septingentesimum decimumquintum; protracta quoque fuit, ob alias necessarias dilationes, usque ad mensem Julii anni millesimi septingentesimi deciminoni propositio consueti Dubii in Congregatione Sacrorum Rituum, super introductione Causae illius Beatificationis, et Canonizationis; nimirum, *an signanda esset, nec ne, Commissio introductionis ejusdem Causae*; qua nempe Commissione per Romanum Pontificem signata, tunc demum ad Apostolicorum Processuum confectionem proceditur.

At vero, quum primum illatus est sermo de hujusmodi instantia a Postulatoribus proponenda, Nos, qui tunc in minoribus constituti Promotoris Fidei munere fungebamur, palam profiteri non omisimus, quod quum ageretur de Causa, non quidem per viam *Cultus immemorabilis*, aut alterius casus in Urbani VIII. Decretis excepti, sed per aliam *non cultus* appellatam, quae ordinaria via est, procedentes; cumque in Congregatione Sacrorum Rituum vigens observaretur praxis, et consuetudo, nulla licet canonica lege, aut Pontificio Decreto praescripta, ut in hujusmodi Causis per viam *non cultus* procedentibus, Martyrii, aut Virtutum probatio per Testes *de visu* perfici deberet; ideo Causa isthaec perpetuo silentio damnari periclitabatur, et magnopere verendum erat, ne illius introductioni per Signaturam Commissionis denegaretur assensus. Quum enim in Processu auctoritate Ordinaria confecto, propterea quod compilatus fuerat post annos septuaginta quatuor a die obitus Servae Dei, ne unus quidem oculatus Testis de illius virtutibus adesset, nemini sperandum superaret, hujusmodi Testes deinceps repertum iri, qui in Processibus Apostolicis, post signatam Introductionis Commissionem conficiendis, ad deponendum de visu et propria observatione super iisdem Virtutibus idonei forent.

Sed contra haec, bonae memoriae Thomas Cardinalis Ferrarius, qui inter alios S. R. E. Cardinales praedictae Sac. Rituum Congregationi adscriptos summa doctrinae, et prudentiae laude Sententiam dicere solebat, quique praeclara monumenta, quibus Causa Venerabilis Servae Dei fulciebatur, jam tunc accurate perlegerat, ipsiusque Causae merita sapienti consideratione ponsaverat; optime reponebat, nulla expressa lege cautum reperiri, quod in Causis procedentibus per viam *non cultus*, si quando Processum confectio, non quidem dolo, aut fraude, sed casu aliquo, vel alia justa de Causa, nimis dilata fuerit, Martyrium, aut virtutes satis probari non possint per Testes *de auditu a Videntibus*, ubi praesertim eorum dictis adminiculum praebeant Virorum pietate insignium, et gravium ejusdem aevi Scriptorum relationes. Et quidem hanc Causam, de qua agebatur, hujusmodi ratione ad felicem exitum deducendam aliquando fore augurabatur, utpote quam illius generis monumentis, quae in Processibus Apostolicis compulsari juridice poterant, mirum in modum instructam conspiciebat. Quare se minime dubitaturum edicebat, pro ejusdem Causae introductione, et pro Signatura Commissionis, suffragium ferre. Tanti Viri Sententia eam vim habuit etiam post illius mortem, ut quum ad formalem discussionem Dubii in Ordinaria Sacrorum Rituum Congregatione deventum fuit, non obstantibus praemissis, quae a Nobis, et voce, et scripto deducta fuerunt, plerique Cardinales praefatae Congregationi in-

tervenientes in eam ipsam Sententiam descenderint; ipseque tunc existens Praedecessor noster Clemens Papa XI. nunquam sine laude recolendus, et in hoc etiam rerum genere apprime versatus (cui Nos omnia, pro Promotoris officio, retulimus, eamdem supremae judicio suo comprobaverit; et Commissionem Introductionis Causae die decima nona praedicti mensis Julii anni Millesimi septingentesimi decimi noni sua manu signaverit; ut jam a Nobis relatum est in dicto Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. III. cap.* 3.

Post haec, subsequentium annorum decursu, quaecumque ad Causae progressum necessaria fuerunt, instituta sunt judicia, ac prodierunt Decreta; tum scilicet pro examine, et approbatione Operum, et Epistolarum a Venerabili Dei Famula, conscriptarum; tum super observantia Decretorum Apostolicae Sedis, quibus praematurus Servorum Dei Cultus prohibetur; tum denique super validitate Processuum, Ordinaria pridem auctoritate, mox etiam Apostolica delegatione confectorum. Cum autem omnium gravissimum Causae Dubium, nimirum de ipsius Servae Dei Virtutibus, anno demum millesimo, septingentesimo trigesimo septimo, longo videlicet intervallo post dictum annum millesimum septingentesimum decimum nonum elapso, examinandum proponeretur; antiqua rursus excitata fuit difficultas ex eo desumpta, quod Testes *de visu* super Virtutibus non adessent, quodque sine illis in hujusmodi Causa, quae per viam *non cultus* procederet, virtutes ipsae approbari non possent. Verum reassumptis omnibus, quae jam pridem super hoc agitata fuerant, iisque tum in Sacrorum Rituum Congregatione perpensis, tum etiam felicis recordationis Decessori nostro Clementi Papae XII. expositis, sub die vigesima Februarii ejusdem anni millesimi septingentesimi trigesimi septimi, ipsius Pontificis Decretum prodiit, quo demandatum est, ut hujusmodi difficultatibus nihil obstantibus, ad ulteriora in Causa procederetur; prout etiam a Nobis in dicto Opere *de Canonizat. Sanctorum lib. III. cap.* 3. refertur.

Deinde vero, dum super ipsis Virtutibus judicium agitaretur, nonnulla adversus Dei Famulam objecta fuerunt, quae antea similiter et objecta, et refutata fuerant in Causa Sancti Vincentii a Paulo, qui conscientiae, ac spiritus ipsius Venerabilis Joannae Franciscae moderator extiterat. Hinc Nos ad Supremi Apostolatus apicem interea, licet immerentes, evecti, Congregationem Ordinariam Sacrorum Rituum die secunda Septembris anni millesimi septingentesimi quadragesimi primi coram Nobis haberi voluimus; atque ibi tota re diligenter discussa, mox paucis interjectis diebus, judicium nostrum protulimus, concordibus Suffragantium sententiis conforme; decernentes nimirum, propositas objectiones nequaquam obstare, quominus ad ulteriora procederetur in discussione Virtutum Venerabilis Servae Dei. Et quidem in earum examine, posthabitis omnino difficultatibus jam superatis, videndum fore duntaxat, an aliquid aliud esset, quod earumdem Virtutum fulgorem posset obscurare. Decretum hoc Nostrum die decima ejusdem mensis, et anni emanatum, in nova Editione praedicti Operis de Canonizatione Sanctorum Patavii deinceps adornata, relatum legitur *lib. II. cap. ult. num.* 12. Cujus Decreti vi, et ad illius normam, habitis jam Congregationibus antepraeparatoria, et praeparatoria, in Generali demum Sacrorum Rituum Congregatione, die quinta mensis Martii anni millesimi septingentesimi quadragesimi tertii coram Nobis habita, discussum fuit consuetum Dubium » *An constet de Virtutibus Theologalibus Fide, Spe, et Charitate, ac Cardinalibus Prudentia, Justitia, Fortitudine, et Temperantia, earumque annexis, in gradu heroico, in casu, et ad effectum, de quo agitur.* » Porro Suffragantium sententiae approbationi Virtutum mirabiliter favebant; Nosque ipsi, visis jam antea Causae monumentis, necnon Postulatorum allegationibus, et animadversionibus Promotoris Fidei diligenter expensis, auditis etiam Partium Informationibus, et Consultorum suffragiis, quae ad nos scripto exarata afferri jussimus, ante Congregationem lectis, et ponderatis, earumdem Virtutum fulgorem plene probatum, demonstratumque censebamus. Dilata tamen judicii nostri declaratione, ut ad iterandum rerum omnium examen, et ad Divini luminis opem in tam gravi negocio, Nostris, aliorumque precibus implorandam, idoneum temporis spatium haberemus; nullam quidem haesitandi Causam invenimus quoad substantiam approbationis Virtutum Venerabilis Servae Dei; sed quoad formam Decreti desuper edendi, non nihil adhuc consideraudum Nobis occurrit.

Prodierat siquidem die vigesima tertia Aprilis anni Millesimi septingentesimi quadragesimi primi Decretum nostrum super approbatione Virtutum heroicarum Venerabilis Servi Dei Francisci Caraccioli Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium *Minorum* nuncupatorum; cujus Virtutes non per Testes *de visu* probatae fuerant, sed per Testes *de auditu a Videntibus*, multiplicibus tamen adminiculis corroboratos: eaque occasione, eademque die aliud a Nobis promulgatum fuerat Decretum Generale, quo universae hujc materiae certas leges, et opportunam normam praescripsimus; Statuentes, ut in Causis Servorum Dei procedentibus per viam *non cultus*, in quibus Martyrium, aut Virtutes probarentur dumtaxat per Testes *de auditu a Videntibus*, necessariis tamen qualitatibus, et validis adminiculis suffultos; et concurrentibus aliis circumstantiis in ipso Decreto enunciatis; in his, inquam, Causis procedi quidem posset usque ad formalem hujusmodi Servorum Dei Beatificationem, non obstante deficientia probationis directae; Sed ad hunc effectum non dun tantum Miracula approbata sufficerent, prout generalis lex, et consuetudo ferebat; verum quatuor omnino Miracula, et quidem per Testes de visu plene probata requirerentur, ut videre est in enunciatis Decretis, tam generali, quam particulari, quae etiam in dicta Patavina Editione Operis nostri relata sunt *lib. III. cap.* 3. *num.* 25. *et seqq.* Non deerant tamen qui Nobis insinuarent, concedi posse in hoc casu, ut approbatis Virtutibus Venerabilis Joannae Franciscae, duo tantum Miracula sufficerent pro decernenda ipsius Beatificatione, licet Virtutum probatio innixa fuisset dictis Testium *de auditu a Videntibus*, junctis tamen gravium ejusdem aetatis Auctorum testimoniis. Quum enim inter hujusmodi Auctores connumerentur Sancti Franciscus Salesius, et Vincentius a Paulo; In Decretis autem Urbani VIII. a novarum legum rigore exceptae fuerint Causae Servorum Dei, qui non solum *per immemorabilem temporis cursum*, sed etiam *per Patrum, Virorumque sanctorum scripta* colerentur; dubitandum minime dicebant, quin praefati Franciscus Salesius, et Vincentius a Paulo, etiamsi non inter Ecclesiae Patres, at certe *in Virorum Sanctorum* numero recenserentur. Verum Nos scientes quam arduum sit, de casu a praedictis Decretis excepto per *Patrum, Virorumque Sanctorum scripta*, judicium instituere, propter multiplices difficultates a Nobis indicatas *lib. II. de Canonizat. Sanctor. cap.* 19. *num.* 5. *et seqq.*: Et quod caput est, animavertentes hanc Causam per viam *non Cultus* introductam, et eo usque promotam fuisse; in dubium minime revocandum censuimus, quin sub praefati Decreti Generalis censura comprehenderetur; et quin propterea quatuor Miraculorum probatione opus esset, ut ad Servae Dei Beatificationem procedi posset. Quare in Decreto, quod super illius Virtutum approbatione die trigesima prima ejusdem mensis Martii anni Millesimi septingentesimi quadragesimi tertii edidimus, sequentibus verbis usi sumus *« Virtutes praedictas ita probari, ut tuto deveniri possit ad ulteriora, nimirum ad discussionem Miraculorum in casu, et ad effectum etc. Sed cum ex Testibus de Auditu, multiformiter licet adminiculatis, fuerint probatae; ut quod Virtutum probationi defuit, Miraculorum eas confirmantium probatione suppleatur, ad Servae Dei Beatificationem non ante deveniendum esse, quam Miracula omnino quatuor, probentur ex Testibus de Visu, atque approbentur, juxta formam Decreti Generalis hac de re xxiii. Aprilis MDCCXLI. editi. »* Et hoc etiam Decretum impressum legitur in dicta Editione Patavina Operis de Canonizatione Sanctor. *lib. IV. part.* 1. *cap.* 6. *num.* 1.

Absoluto judicio super Virtutibus; quum procedendum esset ad aliud super Miraculis ejusdem Venerabilis Servae Dei interventione patratis, horum examen Consultoribus Sacrorum Rituum propositum fuit primo in Congregatione antepraeparatoria die vigesima sexta Januarii Millesimi septingentesimi quadragesimi quinti; deinde in alia Praeparatoria nuncupata die sexta Decembris anni Millesimi septingentesimi quadragesimi sexti; mox etiam in altera ejusdem generis, quae ad majorem rei dilucidationem, praeter morem habita fuit die undecima Junii anni Millesimi septingentesimi quadragesimi octavi; ac denique tam ipsis Consultoribus, quam etiam Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus dictae Congregationi praeposituis suffragium ferentibus, in Generali Conventu coram Nobis habito die decimatertia elapsi mensis Julii currentis anni Millesimi septingentesimi quinquagesimi primi propositum fuit consuetum Dubium *« An, et de quibus Miraculis constet in casu, et ad effectum, de quo agitur.*

Ex pluribus autem Miraculis, quae pro examine, et approbatione a Postulatoribus exhibita, quaeque in dictis prioribus Congregationibus discussa fuerant; quatuor selectae sunt Sanationes, quas etiam Periti ad scribendum pro veritate deputati, praevio juramento, quo professi sunt, se vere ita credere, et judicare, quemadmodum scribendo asseruissent, pro Miraculosis agnoscere non dubitarunt; quae quidem sic se habuerunt.

Gabriella Angelica Morel, quae postea fuit Monialis Professa Ordinis Visitationis in Oppido de Avalon Diocecesis Augustudonensis, a nativitate ad decimum quintum aetatis annum, quo miraculose convaluit, habuit coxendicem, femur, tibiam, ac pedem dexterum, sinistris semipalmo breviora; ac toto corpore in eamdem dexteram partem inflexo, deformi, ac constanti claudicatione, omnium intuentium oculis exposita, semper laboravit. Hinc vetitum erat eidem Moniali etiam ad modicum tempus in genua procumbere, nisi dextero genu subjiceretur pulvinar, vel aliquod id genus additamenti: minusque fas erat erectae prógredi, nisi dextero calceo assutus esset altior calcaneus, qui talum extolleret, ac sineret apicem digitorum terram attingere. Praeterea dextera tibia siccior quam altera, visa est, nutritioni, et calori minus obnoxia. Et quia res erat de Morbo a nativitate contracto, nemo fuit, qui medelam eidem propulsando exquisierit, vel adhibuerit. Insederat animo infelicis Puellae decimum quintum annum jam agentis anxia sollicitudo vestiendi habitum Religiosum; sed rejecta a Monialibus Ursulinis Dioecesis Lingoniensis, jure reformidabat, ne impar religiosis muneribus obeundis rejici etiam posset a Monialibus Visitationis praedicti Oppidi de Avalon, apud quas versabatur. Verum erecto in Venerabilem Servam Dei Joannam Franciscam animo, novendialem supplicationem in illius honorem instituit. Hinc singulis diebus tanta ipsi fit valetudinis accessio, ut quarto die genuflectere potuerit, et Sacra Synaxi refici, librato corpore super utroque génu ad aequalitatem conformato; et demum in nono, et ultimo Supplicationis die experta sit tibiam, ac pedem dexterum longitudine, robore, crassitie, calore, ac sensu, tibiae sinistrae omnino parem; ac remota omni claudicatione, potita sit libero prorsus membrorum usu, perfectaque gradiendi facultate.

Secunda Sanatio ea est Elisabethae Dronier de la Perouse Monialis Professae ejusdem Ordiuis Visitationis in Oppido de Saint-Amour Dioecesis Lugdunensis: Ab octavo aetatis anno exilis Puella non uno est conflictata morbo, sed fere oppressa malorum acervo. Alvi fluxus, dolores stomachi, rheumatismus, assidua febris, tussis violenta Infirmam primum debilitarunt. Adultam vero, et Religiosis votis obstrictam febris acerbior vexare caepit, et vomitus adeo frequens, ut non solum cibum, et potum, sed vivum ejecerit quandoque sanguinem, et una sinistri lateris costula visa sit elevari. Postquam diu varia adhibita fuere remedia pro Medicorum ingenio, ab his tandem relicta, in lecto ad tres menses semimortua decubuit, tanto virium dispendio, ut non solum supina, immobilis, ac insomuis jaceret, sed Ægram vox ipsa penitus defecerit. Morti tamen proxima Servam Dei Joannam de Chantal invocat, et ad novem dies Supplicationem instituit, in quorum ultimo, post Sacram communionem, eliminata in instanti tot malorum congerie, restitutis confirmatisque viribus, sana e lecto prosilit, vestes induit, privatim, ac publice Benefactrici suae gratias agit, communi accumbit Mensae, ac munus quodcumque Religionis, etsi grave et difficile, constanti valetudine exercet.

Tertia Sanatio fuit ea Clarae de Rubeis Puellae Romanae. Viva adhuc Matre, quae Phtysi consumpta interiit, Filia, quae diu noctuque in illius erat contubernio, id genus morbi contraxit. Ægram angebant lenta, et continua febris, dolores capitis, nausea stomachi, tardi anhelitus, difficultas decumbendi supra dexterum latus, tussis assidua, ac permolesta, qua excreti erant sputi flavi, et purulenti, vivo identidem sanguine immixti, ac vomicae putres, quibus Puella suffocari posse videbatur. Auctam in diem tabem confirmabant vox deperdita, perennis, ac gelidus expressus sudor, totius corporis macies, dejectae, fractaeque adeo vires, ut Parochus, qui illam omnibus munierat Ecclesiae Sacramentis, non solum crederet brevi moriturum, sed mortuam aliquando putaverit, nisi ori accensam candelam admovisset. Interim Puella a novem mensibus omni Medicorum ope destituta, ac proximo efferenda funere, Venerabilem Servam Dei invocat, proposita sibi novem, ut assolet dierum Supplicatione. A tertio, vel quarto,

ad nonum diem, omnis vis morbi depellitur: Cessat febris, tussis, sudor, vigiliae, purulentae excretiones; redditur ori color, stomacho cibus, corpori universo adeo vires restaurantur, ut domo egressa in omnium conspectum sanata prodierit.

Quarta contigit Eugeniae Trochon Monialis Professae praedicti Ordinis Visitationis in Civitate Salmuriensi Dioecesis Andegavensis. Tertio ab expleta puberate anno aegrotavit levi quotidiana febri, et tussi convulsiva; confirmata mox aetate laboravit diro adsmate, intercepta adeo respirandi facultate, ut adigi ad mortem videretur, nisi creberrima venae sectio, pluries etiam uno die facta, per octo fere annos, opem languenti attulisset. In irritum cessere adhibita remedia, sed praecipue vomitiones emetico medicamine excitatae, ob quas in deterius lapsa est valetudo. Pravus quippe humor sinistram corporis partem insedit, indeque gravis orta paralysis, quae pluribus mensibus perseverans, tandem brachio, ac cruri omnem motum ademit, multum etiam imminuto eorumdem membrorum sensu. Quadragenos, ut minimum in hoc pessimo statu Monialis exegit dies, nullo adhibito medicae artis praesidio, tantaque erat nervorum solutio, ut Moniales de uno ad alterum illam efferentes locum, alligato funiculo pendentem tibiam attraherent. In gravi adeo aerumna Monialis constituta, Venerabilis Servae Dei per novem dies praesidium invocat. Ultima labente die, sana in instanti assurgit, graditur, genuflectit, et quaecumque vitae munia diu intermissa exsequitur.

Antequam vero ad praefatam Congregationem Generalem Nos conferremus, quemadodum Nobis in more positum est, omnia probationum monumenta, et tam Postulatorum, quam Promotoris Fidei scripta, nec non Peritorum consultationes perpendimus, verbales quoque Partium Informationes excepimus, et Consultorum suffragia scripto concepta perlegimus. In ipsa demum Congregatione dictorum S. R. E. Cardinalium sententias super praemissis Sanationibus audivimus. Et quamvis ex omni Suffragantium numero tot inventi fuerint, qui singulas earum inter Omnipotentiae Dei Miracula reponerent, quot satis esse putantur pro illarum approbatione; Nos tamen judicii nostri declarationem adhuc suspendendam existimavimus, ut interim a Patre Luminum opem suppliciter imploraremus, ad veritatem securius dignoscendam; utque novis diligentiis adhibitis, accuratissimam rerum discussionem eo usque habitam cumularemus.

Porro in Opere nostro *de Canonizatione Sanctorum*, (quod quidem Opus jam saepe huc adduximus, atque etiam inferius citaturi sumus, propterea quod in ejus compilatione praecipua Nobis cura fuit, de omnibus, quae ad Servorum Dei Beatificationem, ac Beatorum Canonizationem pertinent, Apostolicae Sedis sensum, et praxim Congregationis Sacrorum Rituum probatissimis Auctorum sententiis innixam referre;) in eo, inquam, Opere *lib. IV. part. 1. cap.* 8. demonstratum est, Sanationem, quae miraculo adscribenda sit, a gravi morbo, et cujus saltem valde difficilis habeatur curatio, omnino esse oportere; neque levem, aut facilis curationis aegritudinem, aptum, et sufficiens Miraculi subjectum conseri posse. Hinc nonnihil dubitandum Nobis videbatur de quarta ex relatis Sanationibus pro Miraculo approbanda; quoniam paralysis, de qua ibi agebatur, quadraginta tantum diebus ante Sanationem obtentam, in gradu completo perstitisse dicebatur.

Praeterea, juxta ea, quae ibidem a Nobis firmata sunt, nec ipsa quidem morbi gravitas pro subjecto Miraculi sufficit, nisi aliae quaedam requisitae circumstantiae adsint, inter quas ea connumeratur, ut Sanatio, in instanti contingat, et corporis vires propter aegritudinem deperditae in instanti pariter recuperentur; non exclusa tamen instantaneitate morali, quae tunc etiam adesse dicitur, quum morbi depulsio, et virium redintegratio, intra paucorum aliquot dierum spatium evenerunt; duminodo constet, naturae atque artis vires, eo temporis spatio, eoque modo, integram hujusmodi Sanationem operari non potuisse, quo tempore, quoque modo, ad alicujus Servi Dei invocationem obtenta fuit. Videatur hac de re praedicti Operis nostri *lib. IV. part. 1. cap.* 8. *num.* 17. Hinc autem aliae Nobis oriebantur difficultates circa primam, et tertiam ex adductis Sanationibus, quae praefixo quidem novendialium precum intervallo vertente, sed pluribus gradatim diebus, evenisse arguebantur.

Ut igitur in tam gravi causa, remoto quocumque erroris periculo, quantum, cum Dei auxilio, humana obtinere potest industria, ju-

dicium nostrum proferro valeremus; praedictos duos Peritos, qui jam pro veritate scribentes, quatuor relatas Sanationes per Miraculum sequutas fuisse existimarunt, iterum interrogari mandavimus, an, habita prae oculis ea regula, quod leves morbi idoneum Miraculi subjectum constituere nequeunt, morbum illum, qui exhibetur in quarta ex adductis Sanationibus, prout in Processu describitur, satis gravem, ad effectum, de quo agitur, et valde difficilis curationis fuisse judicarent. Item, an, sepositis conjecturis, et ratiocinationibus ex arte Physica desumptis, quibus eorum Consultationes super Sanationibus primo, et tertio loco propositis, abundabant; et perpensa simpliciter morborum indole, quae sensuum judicio percipitur, eorumque duratione, nec non attenta remediorum carentia in priori casu, eorumque in altero inutilitate; eosdem Sanationes revera censerent Naturae vires omnino excedere, aliamsi illae, non in instanti Mathematico, sed Morali, aliquot nempe dierum spatio, perfectae fuerint. Neque vero responsum ab eis verbo tenus reddi voluimus; sed dato ipsis opportuno temporis spatio, ut rem mature considerarent, mandavimus, ut judicium suum scripto conceptum Nobis exhiberent. Praeterea, quum probe compertam habeamus Archiatri Nostri peritiam, ab ipso, tum in diuturno maximeque probato exercitio publice docendi Physicas facultates in Universitate Nostra Bononiensi, tum etiam felici et plusquam quadragenaria difficilium quorumcumque morborum curatione, acquisitam; huic etiam exactam quatuor Sanationum descriptionem tradidimus expendendam; ipsum vero nihil de aliorum Peritorum judicio rescire voluimus; jussimusque, ut sententiam quoque suam in scriptum redigeret. Cumque et illi, et iste, omnibus rerum circumstantiis accurate perpensis, in eam convenerint sententiam, quod quatuor sanationes praefatae, si minus quoad substantiam, at saltem quoad modum, et tempus, quo perfectae fuerunt, Naturae vires excesserint; Nos, omnibus rite pensatis, et invocato iterum Divini luminis praesidio, nil ultra dubitandum censuimus de illarum approbatione. Itaque praesentis Decreti tenore, easdem quatuor sanationes approbamus, et publicari permittimus, ac respective mandamus, tamquam Miracula *Tertii generis*, juxta Doctrinam Angelici Doctoris Sancti Thomae *Part.* 4. *quaest.* 105. *art.* 8., *et Lib. III. contra Gentiles cap.* 101., quam Theologi, et Canonistae communiter sequuntur, et Congregatio Sacrorum Rituum quotidie sequitur, ut videre est in saepe citato Opere Nostro *Lib.* 4. *par.* 1. *cap.* 1. *num.* 6. *et seq.*

Quod autem ad Servorum Dei Beatificationem, et Beatorum Canonizationem, admittantur, et satis esse reputentur Miracula *Tertii generis*, auctoritatibus et exemplis confirmatum a Nobis est in eodem Opere *Lib.* 1. *cap.* 26. *num.* 1., *et cap.* 32. *num.* 3. nec non *dicto lib. IV. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 5.

Quo tempore autem Miracula praedicta a Postulatoribus proposita in Congregatione Sacrorum Rituum examini subjiciebantur, allatae sunt Nobis Literae Venerabilis Fratris Episcopi Aurelianensis, quibus aliud Omnipotentiae Dei Miraculum, intercessione ejusdem Servae Dei Joannae Franciscae Fremiot de Chantal, in persona Dilectae Filiae Susannae Bienfait Monialis Professae in Monasterio Visitationis Sanctae Mariae Civitatis Aurelianensis nuper editum asserebat; super quo idem Episcopus juridicum Processum efformaverat; vocatis nempe ad examen, tum ipsa Moniale pridem infirma, tum Medicis atque Chirurgis, qui ejus curationi institerant, tum aliis Monasterii Monialibus, quae omnibus rebus praesentes interfuerant; quem quidem Processum ad Nos missurum se esse pollicebatur, ac deinde reipsa nostris oculis authentice subjicendum curavit.

Facti species in Processu exposita, et ab ejusmodi juratis Testibus repraesentata, nec non eorum unanimi judicio pro Miraculo habita, talis est: Susanna Bienfait Monialis Professa Ordinis Visitationis Beatissimae Virginis Mariae, ad triennium laboraverat tumore schirroso in parte dextera circa jecur, extrinsecus tanta mole compacto, ut pugni magnitudinem excederet, nonoque ante sanationem mense, cum in sinistrum quoque latus progredi coepisset, acerbissimus doloris sensus, e boni etiam contacta excitatus, aegram maxime exagitabat. Accesserunt capitis dolores, noctes insomnes, nausea cibi, frequens vomitus, viscerumque cruciatus. Cumulum auxit malorum, confirmata paralysis; ob quam crura, amisso prorsus sensu ac motu, tanto rigebant frigore, ut fomenta aquae ebullientis illis admota torpedinem non minuerent, nec

ullum sensum excitarent. Crus praeterea dexterum atrophia laborans, siccum erat et aridum, nec aliam intuenti speciem exhibebat, quam ossis sola cute contecti. Saevientibus in diem morbis, abstinuit aegra per duos menses a quocumque remedio: Sed invocato Servae Dei praesidio, oblatisque eidem novem dierum precibus, ultima labente die, integrae valetudini fuit in instanti miraculose restituta: Abscessit enim capitis dolor, viscerumque cruciatus, soluta fuit crurium paralysis, et crus, quod atrophia laborabat, carnosius momento temporis effectum est; recuperatisque momento temporis viribus, aegra illico ea omnia adimplevit, quae caeterae Moniales, quae nullo morbo laboraverant, aut laborabant, juxta suum Institutum, et modum vivendi, peragebant. Nulla de continuatione recuperatae sanitatis excitata est controversia; cum ad eam prorsus eliminandam, Episcopus post decem et septem Menses a recuperata sanitate, Sororem viderit perfecte valentem, et Moniales interrogatae, de optimae valetudinis constitutione testatae sint.

In hujusmodi facto, necessaria omnia Miraculi extrema concurrunt, quae ex concordibus Testium dictis, iisque, ut supra innuimus, jurisjurandi religione confirmatis, eruuntur. Ideoque si naturalem fidem sequamur, atque etiam (quatenus res in abstracto considerentur) si probationem certo modo juridicam quaeramus, nihil desiderandum videtur eorum, ex quibus Miraculi veritas comprobari solet: Veruntamen alia quaedam res est, quae totius Processus validitatem infirmat, eumque tali nullitatis vitio inficit, ut, si ad legum rigorem procederetur, nulla de ipso ratio habori deberet.

Habent nimirum Episcopi, aliique Locorum Ordinarii, liberam facultatem condendi Processus super Miraculis, quae a Deo patrantur eorum Sanctorum interventione, qui in Canonem relati, ab universa Ecclesia coluntur; Eisdemque similiter licitum est hujusmodi Processus conficere in Causis Servorum Dei, qui nondum ad Beatificationis aut Canonizationis honorem evecti sunt; dummodo in eorum Causis Apostolica Sedes manum non apposuerit, ad effectum Beatificationis aut Canonizationis eisdem Dei Servis respective decernendae. Jam vero, dum constructus fuit Processus, de quo agitur, multoque antea tempore, a Romano Pontifice signata fuerat Commissio in Causa Beatificationis Venerabilis Servae Dei Joannae Franciscae Fremiot de Chantal, in qua sane Commissionis Signatura consistit appositio manus Apostolicae Sedis: Ideoque nulli amplius Ordinariorum licebat jure proprio in hujusmodi Causa se ingerere, ac super Servae Dei Virtutibus aut Miraculis Processus construere; si quos autem ab ipsis sic fieri contingeret, hi et ad Beatificationem seu Canonizationem inutiles reputantur, et nulli ac irriti jure censentur, propter Decretum irritans, quod semper in appositione manus Superioris, virtualiter saltem, continetur. Has juris regulas Nos ipsi latius expendimus, et Canonicis Sanctionibus, Concilii Tridentini Decretis, ac Romanorum Pontificum Constitutionibus atque Rescriptis inhaerentes, solide confirmavimus in citato opere de Canonizatione Sanctorum *Liber II. cap.* 1., *eodemque Lib. II. cap.* 35. *num.* 12., nec non *Lib. IV. par.* 2. *cap. ult.*

Verum, quum Processus iste a Venerabili Fratre Episcopo Aurelianensi non quidem in spretum, sed potius in obsequium ejusdem Apostolicae Sedis constructus ex praemissis apparoat; atque praeterea in illius compilatione, quaecumque a jure communi praescripta sunt, exacte servata fuisse dignoscantur; Nos ad sanationem hujusmodi nullitatis, ex eo provenientis, quod Apostolica Sedes jam pridem in Causa manus apposuerat, libenti animo adducti sumus; eamque, de Apostolicae potestatis plenitudine, et praesentis Decreti vigore, pro hac vice, nequaquam obstare decernimus; sed illa de medio sublata, Processum ipsum pro valido ad infrascriptum effectum, habere non recusamus. In quo Nobis suffragantur Praedecessorum Nostrorum oxempla, qui, justis exigentibus Causis, simili auctoritate usi sunt, tam in hujus generis, quam in aliis quoque Processuum nullitatibus sanandis, ut videre est in dicto Opere de Canonizatione Sanctorum *Lib. II. cap.* 53. *num.* 8., ubi exemplum attulimus Sanctae memoriae Praedecessoris Nostri Benedicti Papae XIII., qui simile vitium in Processibus Causarum Sancti Turribii, et Sanctae Julianae de Falconeriis justis de causis sanavit; item eodem *Lib. II. cap.* 5. *num.* 12., *et cap.* 38. *num.* 14., ubi narrantur, quae per eumdem Pontificem gesta sunt in Causa Sanctae Agnetis de Monte Politiano; et alibi.

Praedicto autem Aurelianensi Processu sic,

ut praefertur, sanato, ac Testium, et Peritorum in eo examinatorum depositionibus diligenter inspectis, quum in sanatione Sororis Susannae Bienfait, de qua ibi agitur, omnes requisitas circumstantias adesse conspexerimus, quas pro vero Miraculo constituendo necessarias esse ostendimus in saepedicto Opere nostro *Lib. IV. part. 1. cap. 8. num. 2., et seq.* audito etiam Dilecto Filio Promotore Fidei, ejusque judicio in scriptis accepto, eamdem sanationem tamquam Miraculum *Tertii generis* approbamus; veruntamen Miraculum ipsum *supra numerum* dumtaxat approbatum censeri debere decernimus, et declaramus. Ideo autem de hoc Miraculo rationem haberi volumus dumtaxat *supra numerum*, ne forte hujus exempli auctoritate aliquando praesumi contingat, ad alicujus Servi Dei Beatificationem, aut Beati Canonizationem procedi posse dependenter ab approbatione Miraculorum, quorum Processus sola Ordinariorum auctoritate constructi fuerint, quamvis Processus ipsi Apostolica deinceps auctoritate sanati, et revaliditati fuerint; contra ea, quae in praefato Opere Nostro docuimus *Lib. II. cap. 6. num. 9.* Caeterum hujusmodi approbatio Miraculorum *supra numerum* in Causis Beatificationis aut Canonizationis, minime nova est, aut insuitata; ubi nempe agatur de Miraculis plene probatis, quibus tamen aliquid obstet, quo minus eorum ratio haberi valeat ad ipsum Beatificationis, vel Canonizationis effectum. Hujusmodi approbationis exemplum datum est in Causa Sancti Stanislai Kostkae a Nobis relatum *lib. I. de Canoniz. cap. 26. num. 8.* Quum enim, ad hoc ut transitus fiat ab alicujus Servi Dei Beatificatione ad ipsius Canonizationem, necesse sit duo saltem Miracula *post indultam Servo Dei venerationem* sequuta, Apostolicae Sedis judicio comprobari; inter Miracula, quae ad obtinendam praedicti Beati Stanislai Canonizationem afferebantur, praeter duo post indultam ipsi venerationem sequuta, unum etiam examinandum proponebatur, quod ante illius Beatificationem contigerat, et cujus proinde nulla ratio habita fuit in Congregationibus, in quibus hujusmodi Miracula discussa fuerunt. Verum Sanctae Memoriae Praedecessor Noster Clemens Papa XI., quum illius etiam Miracoli probationes matura consideratione expendisset, omniaque illius extrema satis probata comperisset; audito etiam lectoque judicio nostro, quod, tunc Promotoris Fidei munere fungentes, et voce, et scripto eidem aperire jussi sumus; die decima tertia Novembris Anni millesimi septingentesimi decimi quarti, eodem Decreto, quo alia Miracula approbavit post indultam Beato venerationem sequuta, illud etiam, quod ante concessionem cultus evenerat, approbavit *supra numerum*; ut ex integro Decreti tenore, quem loco superius citato inseruimus, colligere licet.

Nunc demum, approbatis per Nos, ut praefertur, quatuor Miraculis ad Beatificationem Servae Dei necessariis in casu, de quo agitur, et quinto praeterea *supra numerum*; id reliquum fuisset, ut Generali Rituum Congregatione iterum coram Nobis coacta, proponi juberemus Dubium » *An stante approbatione quatuor Miraculorum, tuto procedi possit ad Servae Dei Beatificationem.* Sed quum agatur de Causa, cujus articuli omnes jam pridem accuratissime discussi sunt, et in qua super potioribus Virtutum, et Miraculorum Dubiis binae Congregationes ultra consuetum numerum habitae fuerunt; aequum censemus, ejusdem praesentis Decreti tenore jam nunc edicere ac declarare, quod, stante approbatione Virtutum Venerabilis Servae Dei Joannae Franciscae Fremiot de Chantal Ordinis Monialium a Visitatione Sanctae Mariae nuncupatarum Fundatricis, in gradu heroico, nec non Miraculorum a Deo ipsius intercessione editorum, ut supra, ad ejusdem Servae Dei Beatificationem quandocumque procedi possit et valeat. Hujusmodi aequitatis exempla Nobis reliquerunt Venerabiles Praedecessores Nostri Romani Pontifices; quorum vestigiis insistentes, Nos ipsi in Causa Beati Hieronymi Aemiliani Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium de Somascha, praefato Dubio ex dispensatione Nostra in Congregatione Generali nonaquam proposito, ad illius Beatificationem procedi posse pronunciavimus. Decretum Nostrum die quinta Augusti Anni Millesimi septingentesimi quadragesimi septimi ea de re promulgatum quamprimum inseretur Tomo VI. Operis Nostri de Canonizatione Sanctorum, Editionis Romanae, quae nunc summa diligentia procuratur.

Quod itaque Christiani Populi vota, quod Catholicorum Regum, et Principum assiduae postulationes, et Venerabilium Ecclesiae Pastorum preces ab Apostolica Sede jamdiu expetunt, ad meritos tandem Beatificationis ho-

nores opportuno tempore evehatur Venerabilis haec Dei Famula, Religiosissimi Monialium Ordinis Parens; Christianae perfectionis in conjugali statu, in vidnitatis solitudine, in Religionis Sanctimonia, in Fundationis et Praesidentiae sollicitudine, exemplar; cujus Virtutes in quolibet ex his quatuor vitae generibus, unicuique statui propriae, in gradu heroico aeque emicuerunt; cui magnus perfectionis Magister Sanctus Franciscus Salesius, post diuturnae conversationis ejusque conscientiae reginiinis experimentum, tantae Sanctitatis testimonium dare non dubitavit, ut in quadam Epistola die tertia Aprilis anni Millesimi sexcentesimi undecimi conscripta (in Editione Parisiensi Anni MDCLXIX. pag. 1478.) scriptum reliquerit, eamdem a Deo talem reddendam fore, quales extiterunt Sancta Paula, Sancta Angela, Sancta Catharina Januensis. Quod si in promovenda Sancti Francisci Salesii Canonizatione Venerabilis Joanna Francisca tantum olim operae laborisque impendit; ut videre est in ipsius vitae historia a quondam Episcopo Aniciensi, cognomine *Maupas du Tour*, diligenter conscripta *pag.* 360. *cap.* 17., *et pag.* 381. *cap.* 19.; aequum erat ipsius Servae Dei Beatificationem magnopere adjuvari hac ipsa Sanctissimi Episcopi praedictione; quam quidem eventu comprobatam fuisse, cum alia ostendunt de heroicis illius virtutibus juridice collecta testimonia, tum maxime illa, quae ex pluribus aliis locis Operum ejusdem Sancti Francisci desumpta fuerunt, quibusque concinunt Sancti Vincentii a Paulo gravissimae attestationes; quarum sane haud minorem rationem haberi convenit, quam olim in Causa Beatificationis et Canonizationis Sanctae Catharinae Fliscae Adurniae, vulgo *de Janua* nuncupatae, magni aestimata sunt illustria laudum praeconia, quibus eamdem prosequutus est ipse Sanctus Franciscus de Sales; ut relatum habetur in saepedicto Opere Nostro *de Canonizatione Sanctorum in Editione Patavina Lib. II. cap.* 24. *n.* 37.

Porro in hujus Decreti extensione, plura, quam mos est, de omnibus quae ad Causam pertinent verba fecimus; propterea quod, absente ab Urbe Dilecto Filio Nostro Petro hujus S. R. E. Presbytero Cardinalo *de Tencin* nuncupato, qui Archiepiscopali Lugdunensi Ecclesiae ex concessione et dispensatione Apostolica praeest, quique totius Ordinis Monialium Visitationis Sanctae Mariae Protector, simulque hujus Causae Relator deputatus existit, quum Nosmetipsi illius vices hac in re praestandas sustinendasque susceperimus, hinc officii nostri erat *Factum Concordatum*, quod vocant, in quo tota hujus Causae series exponeretur, exarare, et publicare. Quod quum antea expletum a Nobis non fuerit; nunc ea omnia, quae in hujusmodi *Facto Concordato* narranda fuerant, praesenti Decreto completenda censuimus. Reliqua vero, quae a Cardinale Causae Ponento facienda erant, per Dilectum Filium Nostrum Prosperum S. R. E. Diaconum Cardinalem *Columna de Sciarra* nuncupatum, ex nostra delegatione, diligenter studioseque praestita fuerunt.

Hoc autem Decretum a Nobis dictatum, nostroque Chirographo subscriptum, hac die vigesima prima Augusti, illius diei Anniversaria, qua, Divinae voluntati obsequentes, Pontificiae Dignitatis insignia suscepimus, quaeque ollm praefatus Sanctus Franciscus Salesius Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo septimo in hujus vitae lucem editus fuit, (ut testatur bonae memoriae Carolus Augustus de Sales illius Fratris Filius in ejusdem vita *lib.* 1. *pag.* 2.), post celebratum Sacrosanctum Missae Sacrificium, Dilecto Filio Congregationis Sacrorum Rituum Secretario tradimus, in Actis ejusdem Congregationis asservandum; una cum novissimis Consultationibus, quas a praefatis Peritis *pro veritate* exarari mandavimus super quatuor Miraculis ad Beatificationis effectum approbatis, ut supra; item cum authentico Processu ab Episcopo Aurelianensi confecto super quinto Miraculo *supra numerum* a Nobis, ut praefertur, approbato; et cum Promotoris Fidei super hoc in scriptis requisita Sententia; Quae omnia cum caeteris Causae monumentis conjungi, et ad perennem rerum memoriam ibidem servari mandamus.

Datum apud Sanctam Mariam Majorem, hac die vigesima prima Augusti Anni Domini Millesimi septingentesimi quinquagesimi primi, ineunte Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

BENEDICTUS PAPA XIV.

LI. ECCLESIÆ PAROCHIALES

Aliaque Officia ad animarum curam spectantia, in Indiis Occidentalibus Hispaniarum Regi subjectis, etiam secularibus Clericis seu Presbyteris conferri posse, conceditur, contrariis non obstantibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Instantia Regis Catholici.

Cum nuper Charissimus in Christo Filius noster Ferdinandus Hispaniarum Rex Catholicus, per Dilectum Filium nostrum Joachimum S. R. E. Presbyterum Cardinalem Portocarrero nuncupatum, ad sua, suorumque Regnorum negotia apud Nos, et apostolicam Sedem gerenda specialiter deputatum, et voce et scripto Nobis repraesentari curaverit, opportuna aliqua Apostolicae auctoritatis nostrae providentia opus esse in Indiis Occidentalibus ipsius Regis Dominio subjectis, super hoc, quod in iis Regionibus Parochiae, Doctrinae, aliaque Munia et Officia ad animarum curam pertinentia, per Regulares dumtaxat obtinentur, et administrantur, in vim quarumdam Literarum Apostolicarum a recolendae memoriae Praedecessore nostro S. Pio Papa die XXIV. Martii Anni MDLXII. editarum, et incipientium: *Exponi nobis;* quibus aliorum etiam Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum confirmationes accesserunt; ex quo fit, ut universus Clerus Secularis illarum Partium, quantumvis a multo jam tempore, et numero frequens, et moribus, atque doctrina conspicuus esse dignoscatur, ab iisdem Parochiis, Doctrinis, caeterisque Officiis, atque muneribus animarum curam concernentibus, omnino exclusus remaneat; qua quidem de re quum Venerabiles Fratres nostri Archiepiscopi et Episcopi per easdem Indiarum Regiones constituti, non semel apud ipsum Ferdinandum Regem conquesti fuerint; idcirco ipse, pro sua prudentia, magnopere expediens in Domino fore judicaret, ut quamvis etiam eorumdem Antistitum votis, et Secularis Cleri rationibus, obstarent Praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum Constitutiones, Nos, hodierni temporis circumstantias perpendendo ab illis longe diversas, quibus hujusmodi provisiones emanarunt, eisdemque Constitutionibus derogando, praedictis Archiepiscopis et Episcopis liberam facultatem concederemus, ut dictas Parochias, Doctrinas, aliaque munia, et Officia ad animarum curam spectantia, Regularibus Personis hucusque conferri solita, in posterum etiam Secularibus Clericis, seu Presbyteris conferre libere et licite possent: Nos, omnibus mature perpensis, quum Regiam hanc petitionem non modo Sacris Canonibus, sed etiam praedicti Sancti Pii Pontificis menti, et dictorum Praedecessorum nostrorum, ac Sedis Apostolicae Institutis conformem agnoverimus: hanc rem ejusmodi esse gaudemus, ut liceat Nobis ea verba usurpare, quibus olim Magnus Praedecessor noster Innocentius Papa III. Castellae Regem est alloquutus: *Cum personam tuam, inter Christianissimos Reges, et Catholicos Principes, speciali dilectionis praerogativa in Domino amplexemur, preces ac petitiones tuas, in quibus possumus, libenti animo exaudimus, et ad ea gratulanter intendimus, quae Serenitati Regiae novimus complacere*, ut videre est in ipsis Pontificis Epistolarum *Regest. XIII. lib. I. Epist. IV.*

Pontifex in eamdem sententiam decernit.

Soli Regulares in Indiis Occid. animarum curam exercent, ex Privilegio Apostolici.

§. 1. Sane, quemadmodum negari nequit, ex veterum Canonum lege, Monachos et Regulares Ecclesiarum Parochialium regiminis capaces fuisse; de quo diserte pronunciat Innocentius III. in sua Decretali: *Quod Dei timorem. Tit. de Statu Monachor.* per haec verba: *Et per antiquos Canones, etiam Monachi possunt ad Ecclesiarum Parochialium regimen in Presbyteros ordinari, ex quo debent praedicationis Officium, quod privilegium est, exercere;* ita certum nunc est, ex recentiori Canonica Disciplina, interdictum esse Regularibus Parochialem curam assumere sine dispensatione Apostolica; quae dispensatio a Romano Pontifice non aliter concedi solet, quam si pro ea instet Episcopus; ab Episcopo autem solicitanda non est nisi Ecclesiae necessitas, aut utilitas id suadeat: Qua de re Rescriptum adest Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, relatum a celeberrimo Scriptore Fagnano *in Commentar. ad cit. cap. Quod Dei timorem. num. 17. de Statu Monachor.* in haec verba conceptum: *Cum fuerit requisitum, an Regularis possit praefici curae animarum ab Episcopo, sine dispensatione Apostolica; Sacra Congregatio Concilii censuit, non posse, nisi acce-*

Regulares veteri jure animarum curae capaces erant.

Clerus Secularis doctrina et numero auctus, non amplius ab ea excludendus videtur.

Sed nunc dispensatione ad id opus habent.

Episcopi idem sentiunt cum Rege Catholico.

Non concedenda, nisi ad instantiam Episcopi.

dente dispensatione; quae non videtur concedenda, nisi instante Episcopo, pro necessitate, vel utilitate Ecclesiae. In eamdem sententiam deinceps alia complura Decreta prodierunt a Summis Pontificibus confirmata. Quibus inter se collatis, nostroque diuturno studio et labore diligenter ponderatis, ad definiendam veterem controversiam super capacitate Canonicorum, Regularium *Lateranensium, et Sanctissimi Salvatoris* nuncupatorum, ad obtinenda Beneficia Curata, et Residentialia, Apostolicam Constitutionem septimo Idus Julii Anno Domini MDCCXLV. edidimus, incipientem: *Quod incrutabili*, quae in Bullario nostro impressa est, *Tom. I. num. CXXXV.*, atque etiam, una cum Dissertatione super hoc a Nobis exarata, inserta fuit a diligentissimis Editoribus *in Commentariis Joannis Baptistae Rigantii ad Regulas Cancellariae Apostolicae:* In qua nempe Constitutione decretum fuit, praedictos Canonicos, utque veros Regulares, Apostolica Dispensatione indigere, ut hujusmodi Beneficia assequantur; tametsi *a Sanctorum Monachorum consortio non sejuncti, regulae inserviant laxiori;* ut de ipsis loquitur praedictus Innocentius Praedecessor, in citato *cap. Quod Dei timorem, de Statu Monachor.*

Quid decretum de Canonicis Regularibus, licet laxiori regulae inservientibus.

§. 2. Ab hac norma minime recessisse putandus est laudatus Praedecessor Sanctus Pius V., dum, per suas allegatas Literas: *Exponi Nobis*, Religiosos Viros ad Parochias assequendas in partibus Indiarum Maris Oceani, aliaque Parochialia munia exercenda, habiles reddidit; sed hanc suam concessionem ea ratione constabilivit, quod scilicet ipsi Regulares eo usque in dictis partibus Officio Parochi functi fuerant; additis sequentibus verbis; *propter Presbyterorum defectum*. Quibus nimirum verbis satis ostenditur, hujusmodi Literarum dispositionem locum habere dumtaxat, ubi desint, nec haberi possint Presbyteri Seculares ad animarum curam exercendam idonei, juxta declarationem editam a felicis recordationis Praedecessore nostro Innocentio Papa X. per Literas Apostolicas datas die XV. Maji Anni MDCXLVII., et in Bullario Romano Relatas *Tomo V.* inter ejus Pontificis Constitutiones *n. XXXII.*, quarum initium est: *Cum sicut accepimus;* ubi de hac ipsa Plana Constitutione loquendo, statuit *illam non suffragari, nisi in locis, ubi est defectus Parochorum.*

Privilegium Sancti Pii V. ob defectum Presbyterorum concessum fuit.

Eoque defecto permanente, vim suam retinere consendum est.

§. 3. Haec olim per Nos ipsos, dum in minoribus constituti, Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Secretarii munere fungebamur, latius deducta fuerunt, occasione propositionis cujusdam Causae *Mexicanae*, quae diebus quarta Julii, et octava Augusti Anni MDCCXXII. in eadem Congregatione discussa fuit, ut videre est in *Tomo 11. Thesauri Resolutionum dictae Congregationis Concilii*. Et quamvis ad instantiam tunc existentis Archiepiscopi Mexicani, contendentis liberam sibi fieri facultatem, ut Parochiales Ecclesias, atque Doctrinas, quas Regulares privativo jure sibi vindicabant, conferre posset etiam Presbyteris Secularibus, quos magno numero, et requisitis qualitatibus praeditos in sua Diocesi adesse asserebat, nihil tunc definitive rescriptum fuerit: Nihilominus hanc generaliter sententiam ab ipsa Congregatione admissam, receptamque meminimus, ac pro certo testamur; quod nempe deficientibus tantummodo Presbyteris Secularibus, praedicta Plana Constitutio locum habere deberet. Ideo autem nullum in ea Causa Decretum tunc editum fuit, quia, quum praedicta Plana Constitutio ad instantiam Regis Catholici primum emanaverit, et omnes Indiarum Occidentalium Regiones comprehendat; nihil prudenter decerni posse visum fuit, nisi et Decreta desuper edenda ad Catholicorum Regum notitiam deducerentur, et non solum quid Mexicanae Dioecesi; sed etiam quid aliis Indiarum Ecclesiis, atque Dioecesibus contingeret, et magis opportunum foret, certis relationibus innotesceret.

Instantia ex parte Episcoporum alias proposita, cui nunc Rescripto divisa fuerit.

§. 4. Quare, quum hodie ex parte ipsius Regis Catholici opportuna super hoc providentia requiratur; hanc vero Archiepiscoporum, Episcoporum, aliorumque Ordinariorum dictarum Regionum preces vehementer exposcant; Cumque hujusmodi preces, et Canonicis sanctionibus consentaneae, et ipsius Sancti Pii Praedecessoris menti minime adversantes, et hujus demum Apostolicae Sedis sensui institutoque conformes esse dignoscantur; cum denique aequum non sit, ut ejusmodi Privilegium, quod eo tempore concessum fuit, quum in Indiis Occidentalibus Presbyterorum Secularium copia non aderat, his etiam temporibus parem vim habeat, dum Cleri Secularis numerus satis amplus ibidem existit, pluresque Sacerdotes Seculares ad animarum curam idoEidem animorum hanc gloriam madent.

nei, caeterisque optimis dotibus instructi reperiuntur : Idcirco Nos, praedicti Charissimi in Christo Filii nostri Ferdinandi Hispaniarum Regis Catholici instantiae libenter annuentes, ac etiam motu proprio, et certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, praesentium Literarum tenore, praedictis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, et Episcopis, aliisque Locorum Ordinariis Dilectis Filiis, in Indiis Occidentalibus constitutis, permittimus et concedimus, ut non obstantibus praemissis Sancti Pii V. Praedecessoris Literis, aliisque in earum confirmationem ab hac eadem Apostolica Sede emanatis, (quibus etiam, quatenus opus sit, earumdem praesentium serie, ac dictis motu, scientia, et potestatis plenitudine derogamus,) Seculares Clericos, seu Presbyteros quoscumque, quos scilicet, praevio examine, juxta ea, quae in Concilio Tridentino statuta sunt, idoneos et habiles reperierint, ad Parochias, Doctrinas, et alia quaecumque munia et Officia ad animarum curam pertinentia, prout ipsis opportunum in Domino visum fuerit, admittere et assumere, eisque etiam Parochiales Ecclesias hujusmodi, aliaque Ecclesiastica perpetua Beneficia, quibus animarum cura imminet, in Titulum conferre, dictosque Presbyteros, seu Clericos, de illis providere possint et valeant; ad quem effectum Nos ipsis necessarias omnes et opportunas facultates concedimus et impertimur.

Episcopis et Locorum Ordinariis permittitur, ut Beneficia et Officia Curata Secularibus Clericis, seu Presbyteris conferre possint, contrariis non obstantibus.

§. 5. Quia vero ex hac concessione nostra minime sequetur, quin Regulares praedicti plures adhuc Parochias, atque Doctrinas, in Indiarum Occidentalium Regionibus, et in praesens retinere, et in posterum adipisci valeant; aliunde autem Nobis relatum est, nonnullos hujusmodi Regulares animarum curam exercentes contendere, se Episcopis, et Ordinariis Locorum, in *officio officiando* dumtaxat, ut ipsis loquuntur, subjectos esse; Ideo Nos ad quarumcumque inordinationum pericula avertenda, rectaeque disciplinae leges asserendas intenti, dicimus et declaramus, hujusmodi Regulares curam animarum gerentes, in iis quidem, quae concernunt eorum Regularis Instituti observantiam, Episcopo nullatenus subjectos esse, sed a suis Superioribus Regularibus quoad haec privative dependere; In his autem, quae vel ad ipsum spectant exercitium curae animarum, vel etiam ad eorum vitam et mores pertinent, Nos ipsarum praesentium tenore declaramus, eosdem Regulares etiam Episcopis, aliisque Locorum Ordinariis subjectos esse; idcoque ab eisdem Episcopis, et Ordinariis, eorumque Visitatoribus, aeque ac a suis Regularibus Superioribus, in his omnibus corrigi possunt, siquidem impossibile non est, ut alicujus ex ipsis vitae ratio talis esse dignoscatur, quae cum animarum regimine minime conveniat, et Fidelibus Parochiae subditis, spirituale detrimentum et scandalum pariat. Hoc idem, Canonicis Sanctionibus, et Concilii Tridentini Decretis inhaerentes, jamdudum statuimus, atque decrevimus, per nostras sub Plumbo Literas datas duodecimo Kal. Decembris Anni MDCCXLIV., quarum initium est: *Firmandis atque asserendis*, et impressae sunt in Bullario nostro *Tom. I. num. CIX.*, quae, cum ad Indias etiam Occidentales se extendant, ibidem quoque executioni mandari debent, et inviolabiliter observari: Quod idem decernimus de duabus Regulis in eadem Constitutione nostra, ex Apostolicae Sedis Decretorum auctoritate, constitutis; quarum una est, quod in omnibus rebus, in quibus Regulares animarum curae praepositi Episcoporum simul, et Regularium Praelatorum jurisdictioni cumulative subsunt, si aliter ab uno, aliter ab alio Superiore judicari contingat, Episcopi judicium Regularis Superioris judicio semper praeferri debet: Altera vero est, quod, quum Regulares nonnisi cum amovibilitatis qualitate animarum curam exercere valeant, tam Episcopus, quam Regularis Praelatus, quoties ita in Domino expedire judicaverint, Regularem Parochum ab hujusmodi cura valent removere; ita ut neque Regularis Superior compelli possit hujusmodi remotionis causas Episcopo significare; neque Episcopus ad similem remotionem procedens, Regulari Praelato notas facere teneatur causas; quibus ad id adductus fuerit.

Ad formam Literarum, quas vide supra Tom. I. num. 109

Regulares in hujusmodi Officiis perseverantes, vel ad ea deinceps assumendi, Episcopum subjectionem Ordinariis praestare debent.

§. 6. Quoniam vero fieri alicubi potest, maxime autem in novis Populorum ad Fidem reductionibus, ut Regulares Parochos mutare, etiam cum Seculares Sacerdotes non desint, minime expedial; Idcirco Nos eorumdem Episcoporum, aliorumque Ordinariorum Praesulum, prudentiam admonemus, ut in hujusmodi circumstantiis, et ubicumque res optime constitutas invenerint, nec ullam eas immutandi necessitatem revera adesse compererint, ab innovationibus abstineant; et tam hoc jure,

Ordinarii quomodo praesenti concessione uti debeant.

quod ipsis competere asseruimus, quam ea facultato, quam Nos eisdem per has nostras Literas impertiti sumus; ita utantur, quemadmodum aequitatis ratio, et animarum utilitas, ad quam unice respicere debemus, requirent, ac suadebunt, super quo Nos eorumdem Episcoporum, et Ordinariorum Praesulum, conscientiam oneramus.

Ordinariorum examen et approbatio necessaria in majoribus dependentiae ab animarum cura.

§. 7. Denique ne quis umquam, aut ullibi, cujuslibet Ordinis, aut Instituti Regularis, ad animarum curam exercendam, sine praevio examine et approbatione Episcopi, seu Ordinarii Localis, assumi possit, earumdem praesentium serie statuimus, atque decernimus; prout alias statutum, decretumque per Nos fuit, tam in praecitatis nostris Literis, quam in aliis quinto Kalendas Martii Anni ab Incarnatione Domini MDCCXLV. editis, et in Bullarii Nostri *Tomo II. num. I.* impressis, quarum initium est: *Quamvis ad confirmandum*; quaeque et iisdem Sacrorum Canonum, ac Tridentinae Synodi, necnon Provincialium et Synodalium Conciliorum in ipsismet Indiarum Regionibus habitorum sanctionibus innixae sunt, et tam ad Occidentales, quam ad Orientales Indias se protendunt, ac utrobique inviolabilis legis vim obtinere debent.

Clausulae salutares, et Decreta opportuna.

§. 8. Praesentes quoque Literas, et in eis contenta quaecumque, nulla umquam ex causa, colore, et capite, etiam in corpore juris clauso, etiam ex eo, quod quicumque in praemissis jus vel interesse habentes, aut habere praetendentes, cujusvis status, aut Ordinis, Congregationis, et Instituti, etiam hic de necessitate specialiter exprimendi, existant, iisdem non consenserint, nec ad ea vocati, et auditi, neque causae, propter quas praesentes emanaverint, satis adductae, probatae, aut verificatae fuerint, de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut consensus interesse habentium, aliove quolibet defectu notari, impugnari, aut in controversiam et judicium vocari, etiam ad effectum obtinendae aperitionis oris, aut restitutionis in integrum, adduci posse; sed semper et perpetuo firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios effectus sortiri et obtinere, ac illis, quorum favorem concernunt, plenissime suffragari, atque etiam ab omnibus, ad quos respective pertinet, et pertinebit in posterum, inviolabiliter observari, volumus et decernimus: sicque, et non aliter, in praemissis judicari et censeri per quoscumque Ordinarios et Delegatos Judices, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E Cardinales, eorumque Congregationes, necnon Apostolicae Sedis Legatos, seu Nuntios, aliosque quoslibet quacumque praeeminentia, et potestate fungentes et functuros; sublata eis, et eorum cuilibet, aliter judicandi et interpretandi facultate; ac etiam irritum et inane decernentes, quidquid ab eorum quolibet in contrarium judicari et decerni, seu scienter, vel ignoranter attentari contigerit.

Derogationes speciales, et generales.

§. 9. Non obstantibus praedictis Sancti Pii Papae V., aliisque Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum in eorumdem confirmationem, etiam in forma specifica, editis Literis, nostraque et Cancellariae Apostolicae Regula de non tollendo jure quaesito, aliisque Apostolicis, seu in Universalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis generalibus aut specialibus Constitutionibus et Ordinationibus; necnon quarumcumque Ecclesiarum, seu Ordinum, congregationum, et Institutorum, etiam specialiter exprimendorum, quantumvis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, exemptionibus, et Indultis, etiam in corpore juris clausis, aut sub quibusvis formis, et verborum tenoribus, seu clausulis, et decretis, etiam derogatorium derogatoriis, et irritantibus in genere vel in specie, etiam motu proprio, et de Apostolicae potestatis plenitudine, seu consistoriali-ter, aut ad Regum aliorumque supremorum Principum instantiam, vel peculiarium quorumcumque meritorum intuitu, aliove titulo, etiam oneroso, quibuscumque Personis, Collegiis, Locis, Ordinibus, etiam Militaribus, Congregationibus, Societatibus, et Institutis, etiam Societatis JESU, vel Sancti Joannis Hierosolymitani, aliisque quibuslibet, in contrarium praemissorum concessis, ac pluries confirmatis, approbatis, et innovatis; Quibus omnibus et singulis, eorum tenores, formas, causas, et occasiones praesentibus pro expressis, inserti, ac specificatis habentes, pari motu, et Apostolicae, auctoritatis plenitudine, ad praemissorum effectum, plenissime derogamus, eaque respective, quatenus praesentibus adversantur, de medio tollimus et abolemus per praesentes. Quarum transumptis,

Exemplarum Fides.

seu exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eamdem fidem ubique Locorum et gentium in Judicio et extra haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter exhiberentur.

Sanctio.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrae permissionis, concessionis, facultatum impertitionis, declarationis, innovationis, admonitionis, derogationum, decretorum, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 8 Novembris 1751.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quinquagesimo primo, sexto Idus Novembris, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

LII.

BEATIFICATIO.

B. JOANNÆ FRANCISCÆ FREMIOT DE CHANTAL Ordinis Monialium a Visitatione Sanctae Mariae nuncupatarum Fundatricis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Dei providentia corruptis saeculi moribus eximios plurimos electorum suorum sanctitatem opponit.

CUM sexto decimo salutis nostrae turbulentissimo saeculo tot per universam Europam, tamque nefaria haeresum monstra longe, lateque omni impetu irrumperent, et grassarentur; moerentis Ecclesiae lacrymas, et opprobrium Populi sui ut Pater misericordiarum abstergeret, fecit in bona voluntate sua, ut, cum abundaverit delictum, superabundaret et gratia. Per illa enim tempora, dum omnia maximis errorum, seditionum, et discordiarum fluctibus, et procellis jactabantur; ne contra summum angularem lapidem Portae inferi praevalerent, in brachio extento suscitavit quamplurimos Electorum suorum, qui eximiis, clarissimisque virtutibus Orbi Terrae illucescerent, et per illustria veteris disciplinae exempla, in quibus Christianae legis partes omnes exprimerentur, nova Sanctitatis germina procrearent, quorum ope, et auctoritate, Fidelium pietate aucta, et Perduellium conatibus fractis atque compressis, inclinatis Ecclesiae rebus opportunum adhiberetur auxilium, Sponsaeque suae acerbissimi luctus tanto in discrimine allevarentur.

BEATÆ JOANNÆ FRANCISCÆ virtutes praefulgent.

§. 1. Beneficentissimae hujus Providentiae praecipuum specimen, etiam in sexu fragili Pater Omnipotens, qui infirma mundi eligit, ut fortia quaeque confundat, ostendere dignatus est, dum in Famulam suam JOANNAM FRANCISCAM FREMIOT DE CHANTAL divitias bonitatis et gratiae suae uberrime effudit. Haec enim nobilissimis orta Parentibus, ea potissimum tempestate in lucem prodiit, iisque in locis prope versata est, in quibus transfugarum finitimorum immanis rabies et furens audacia in Catholicam Fidem magis efferata videbatur; nihilominus JOANNA FRANCISCA a Deo sibi in haereditatem electa, benedictionibus dulcedinis praeventa, et luminosissima charitate efficaciter ditata, vel a primis temporibus contra Mundi, et Diaboli nequitias nomen Domini exaltavit, et per omnes aetates, variasque vitae vicissitudines, adeo crevit in gratia et scientia Dei, ut Sanctus Franciscus Salesius spirituum probatione longe clarissimus pronunciare non dubitaverit, eo sanctitatis et virtutis processisse Ancillam CHRISTI, ut pro ratione et modo gratiarum, quibus a Deo erat locupletata, nemini umquam assurgere altius liceret. Et sane, quae tum in virginitate, tum Viro conjuncta, egregia summae perfectionis indicia praebuerat, in solitudine demum, ac viduitate posita, tanta spiritus alacritate arctissimum sanctitatis iter arripuit, et in via mandatorum cucurrit, ut prae caeteris Divinis Charismatibus, arduum illud omiserit Votum, semper faciendi quidquid

perfectius, deoque gratius et acceptius fore intelligeret.

Ordo Monasteriorum Visitationis. S. Maria ab ea instituitur.

§. 2. Hinc novas in corde suo ascensiones disponens, eodem Sancto Francisco Salesio optimo duce et auctore, novum instituit Sanctimonialium Ordinem a Visitatione Sanctae Mariae nuncupatarum, quas alte jactis omnium virtutum fundamentis, Castitatis, et Fidei hostibus impudentissimis, velut aciem ordinatam in conspectu inimicorum fortiter opposuit; ut, dum illi summa vi, impetuque contenderent, quo Religiosum Christiani coelibatus propositum funditus everterent, et poenitentiae saluberrimas leges penitus abrogarent, nova integritatis et innocentiae prole, Deo affante et incrementum praebente, Ecclesiam foecundaret.

S. Francisci Salesii disciplinae constanter adhaeret.

§. 3. Quapropter praestantissimae huic Viduae satis convenire arbitrandum est, quod de Sanctis Olympiade, et Paulla veterum sacrarum rerum literis tradita monumenta testantur. Quemadmodum enim Chrysostomo, et Hieronymo, sapientissimis et Sanctissimis Viris, nobilissimae hujusmodi Foeminae ad Fidei praesidium, et pietatis fructum et aemulationem instituendae adhaeserunt, sic Sancto Francisco Salesio augendae et confirmandae Religionis studiosissimo, JOANNA FRANCISCA precibus, vigiliis, et laboribus praesto fuit. Quidquid enim longo studio, et diuturna meditatione in Dei cultum, et Proximorum salutem complecti poterat, hoc illa libavit, didicit, atque perfecit. Facta igitur spectaculum Mundo, Angelis, et Hominibus, quae, dum viveret, magnum sibi nomen comparaverat, postquam cessit e vita, singularem Sanctitatis famam undequaque est consecuta, universique hominum coetus, qui Sancti Francisci Salesii doctrinam admirabantur, probatissimam hanc Viduam benedicentes benedicebant.

Ejus Causae series enucleatur.

§. 4. Verum, cum inani quorumdam opinione, diutius quam par erat, ordinarii processus dilati essent, hinc quamplurimae difficultates subortae sunt, quae Famulae Dei Beatificationi maxime obsistebant, quaeque ipsius caussam per plures annos sunt remoratae, ut in nostro Decreto, quod die XXI. Augusti proxime elapsi emisimus, latius apparet; nihilominus Divina tandem ope, quae contra faciebant, accuratissime enodatis, Famulae Dei Virtutes in gradu heroico, et quatuor Miracula a Deo ipsius intercessione edita, in Sacrorum Rituum Congregatione pluries proposita, tum Cardinalium, tum Consultorum Suffragiis approbata fuerunt.

Beatae nomen et honores eidem deferri, conceditur.

§. 5. Nos itaque, communibus, et peculiaribus Christianorum Principum, Episcoporum, Capitulorum, Civitatum, ac Sanctimonialium a Visitatione Beatae Mariae nuncupatarum precibus et votis annuentes, necnon de memoratorum Cardinalium consilio et assensu, auctoritate Apostolica, tenore praesentium indulgemus, ut eadem Serva Dei JOANNA FRANCISCA FREMIOT DE CHANTAL imposterum BEATÆ nomine nuncupetur, ejusque Corpus, et Reliquiae venerationi Fidelium (non tamen in Processionibus circumferendae) exponantur; Imagines quoque radiis, seu splendoribus exornentur, ac de ea sub ritu Duplici recitetur Officium, et Missa celebretur nec Virginis, nec Martyris singulis annis, juxta Rubricas Breviarii, et Missalis Romani die vigesima prima Augusti. Porro recitationem Officii, ac Missae celebratione hujusmodi fieri concedimus in locis tantum infrascriptis, in Civitatem Divione, in qua dicta Serva Dei ortum habuit, ac in Oppido Molinis, in quo efflavit Animam, necnon in Oppido Anecii, in quo ejus Corpus humatum remansit, ac in singulis Monasteriis Monialium dicti Ordinis, et quantum ad Missas attinet, etiam a Sacerdotibus confluentibus. Praeterea primo dumtaxat anno, a datis hisce Literis inchoando, in Ecclesiis Locorum, ac Monasteriorum praedictorum solemnia Beatificationis ejusdem, cum Officio, et Missa sub ritu Duplici Majori, die ab Ordinariis constituta, postquam tamen in Basilica Principis Apostolorum de Urbe celebrata fuerint ejusmodi solemnia, pro qua re diem XXI. mensis Novembris currentis assignamus, pariter celebrandi facimus potestatem. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis de, et super non cultu editis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Beatificationis solemnia.

Fides habenda Transumpti.

§. 6. Voluimus autem, ut ipsarum praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu Secretarii supradictae Congregationis Cardinalium subscriptis, et sigillo Praefecti seu Pro-Praefecti ejusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides ab omnibus, et ubique, tam in judicio, quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Dat. die 13. Nov. 1751.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIII. Novembris MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passioneus.

LIII.

CONGREGATIONI FABRICÆ

Basilicae Principis Apostolorum de Urbe novus Cardinalis Praefectus deputatur, et Congregatio Particularis super rebus oeconomicis ejusque Fabricae instituitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium ex cura Pontificum in exirucnda, et conservanda Vaticana Basilica.

Quanta curarum et expensarum mole praedecessores nostri Romani Pontifices, alii quidem ad reaedificandam B. Petri Basilicam, alii vero ad eam perficiendam atque ornandam, alii demum ad eamdem conservandam opportuneque restaurandam incubuerint, universus novit Terrarum Orbis, quem hujusce augusti et pulcherrimi templi, ac religiosae eorumdem Pontificum magnificentiae fama pervasit. Ad quae omnia in Dei honorem, ac Beatissimi Apostolorum Principis venerationem agenda, ac perficienda, necesse ipsis fuit, tam pro exactione reddituum ac proventuum in opus Fabricae ejusdem Basilicae assignatorum, quam pro fideli ac provida eorumdem erogatione in ipsum opus, ad quod unice destinati sunt, pari diligentia ac studio advigilare. Et Nos quidem hoc toto Pontificatus nostri decursu minime passi sumus nostram in his operam studiumque desiderari; probe noscentes, hujusmodi onus non solum cum Romani Pontificis munere, quod pro virium nostrarum modulo gerimus, conjunctum esse, verum etiam ad Nosmetipsos peculiari ratione pertinere, qui quum olim in eadem Vaticana Basilica Canonicatum et Praebendam per annos XIV. obtinuerimus, ad Nos transferre possumus verba illa, quae magnus quondam praedecessor noster Innocentius Papa III. de se scripsit, videlicet: *Inter caeteras Ecclesias per universum Orbem diffusas, Basilicam Principis Apostolorum, utpote Sedem Nostram, specialius diligere ac honorare tenemur; sicut qui olim in ipsa Canonici Beneficium assecuti, nunc de filio in patrem ejus, Divina sumus miseratione promoti.*

Pontifex simile studium prosequutus est.

§. 1. Sane quum rec: mem: praedecessor noster Julius Papa II. ingens hoc opus Vaticani Templi reaedificandi magno animo conceptum vix aggredi potuerit, ejusque successoribus Leoni X., et Hadriano VI., ob temporum difficultates, parum adjumenti licuerit ad id conferre; satis constat, Pontifici Clementi VII. datum fuisse, ut et primus omnium inceptum opus magnopere promoveret, et quae ad ipsam Fabricae constructionem, atque etiam ampliationem et conservationem, in posterum necessaria forent, certa ratione procuranda et administranda constitueret; quam ob rem Collegium unum LX. Virorum Curialium, ex omnibus Nationibus electorum, instituit ac deputavit, illudque, ac personas eidem adscriptas, quum a quorumvis, etiam Cardinalis ejusdem Basilicae Archipresbytori, jurisdictione ac superioritate, in his, quae Fabricam ipsam concernerent, exemisset, sibi dumtaxat et Apostolicae Sedi immediate subjecit; prout in dicti Clement. Literis incipientibus: *Admonet Nos*, Datis apud S. Petrum Anno Incarnat. Dominicae MDXXIII., pridie Idus Novembris, latius et plenius continetur.

Clem. VII. qui Basilicae Fabricam magnopere promovit, Colleg. LX. Virorum super eadem Fabrica instituit.

§. 2. Hoc autem Collegium eo usque forsan permansit, donec opportunum fuit, ac aedificii moles ad designatam initio formam et amplitudinem perducta est. Verum, immutatis rerum circumstantiis, felicis recordationis Praedecessor noster Clemens Papa VIII. (ut ab iis, qui Romanae Curiae res optime callebant, assertum invenimus) in hujusmodi extincti Collegii locum, peculiarem Congregationem Fabricae Sancti Petri nuncupatam instituit, in qua praeter Cardinalem Praefectum, certosque Curiae Praelatos et Officiales, nimirum Auditorem Generalem Causarum Camerae Apostolicae, necnon Thesaurarium pariter Generalem ejusdem Camerae, atque Palatii Apostolici Praefectum, et Auditorem Decanum Causarum ejusdem Palatii Apostolici, ac unum ex Clericis Praesidentibus dictae Camerae, et Judicem Ordinarium ipsius Fabricae, ac ejusdem Fabricae OEconomum Generalem, qui etiam hujusmodi Congregationis Secretarius existit, necnon ipsius Fabricae Advocatum, quibus in hujusmodi Congregatione locum et suffragium perpetuo attribuit,

Clemens VIII. Congregationem Fabricae ex S. R. E. Cardinalibus, et Praelatis composuit, erexit.

Sixtus V. Archipresbytero Basilicae Collegium LX. Virorum subjecerat.

Eximit omnes Archipresbyteri Basilicae: simul fuerunt Congregationi Fabricae Praefecti.

Idem Pontifex, qui Archipresbyteratum Basilicae Cardinali Duci Eboracensi commendavit, eumdem in Congregationis Fabricae Praefectum constituit.

Congregationem Generalem Fabricae super Causis contentiosis, hic quotlibet Anno haberi mandat.

jubires quoque alios S. R. E. Cardinales, ejusdemque Curiae Praelatos, arbitrio Romani pro tempore Pontificis eligendos similem locum atque suffragium respective habere voluit et decrevit; dictorum vero OEconomi, ac Judicis deputationem pro tempore, sibi et Successoribus Romanis Pontificibus reservavit.

§. 3. Quamvis autem supradictus Praedecessor noster Clemens VII. primodictum Collegium LX. Deputatorum Fabricae S. Petri, a jurisdictione et superioritate Archipresbyteri Basilicae Vaticanae, ut etiam innuimus, nominatim exemptum esse et fore decreverit; Quum tamen alter deinde praedecessor noster Sixtus Papa V. hujusmodi jus et superioritatem in ipsum Deputatorum Collegium bo: mem: Evangelistae Cardinali Pallottae nuncupato Archiepiscopo Consentino, et dictae Basilicae Archipresbytero concesserit; ut videre est in ipsius Literis incipientibus: *Cum ex debito*, Datis apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae MDXC., quarto nonas Martii, ejusdem Pontificatus Anno V., ubi legitur: *Nihilominus valde expedit, ut Tu Fabricae praedictae tua auctoritate, consilio, et laudabili studio incumbas;* ideoque prosequitur: *Te, quamdiu vixeris, et Archipresbyteratum praedictum obtinueris, Fabricae, et ejus Collegii praedicti Protectorem et Superiorem auctoritate Apostolica tenore praesentium committimus et deputamus:* Cumque idipsum deinceps usque ad haec nostra tempora factum fuerit, etiam postquam Collegio dictorum LX. Deputatorum, a Clemente VIII., ut praefertur, subrogata fuit Congregatio ex pluribus S. R. E. Cardinalibus, ac Romanae Curiae Praelatis composita, itaut iidem semper hujusmodi Congregationis et Fabricae praedictae Praefecti constituti fuerint, qui Vaticanae Basilicae Archipresbyteratum pro tempore obtinuerunt; quemadmodum ex rerum gestarum monumentis nostro jussu conquisitis recognitum est, atque etiam animadversum fuit ab iis, qui citatas Sixti V. Literas in Bullario Basilicae Vaticanae editas diligentibus Notis illustrarunt, quorum haec verba sunt: *Exemplo tamen Sixti V. quotquot illum secuti sunt Romani Pontifices Collegii Rev. Fabricae Praefecturam in Cardinales Archipresbyteros contulere;* Hinc est quod quum bon: mem: Annibal dum viveret S. R. E. Cardinalis Albanus nuncupatus, qui dictae Basilicae Vaticanae Archipresbyteratum in Commendam ad sui vitam ex concessione et dispensatione Apostolica obtinebat, simulque Praefectus Fabricae et Congregationis praedictae existebat, superiori mense Octobris ex hac vita migraverit, Nosque nuper dictum Archipresbyteratum Dilecto Filio nostro Henrico Benedicto Mariae Clementi ejusdem S. R. E. Presbytero Cardinali Duci Eboracensi nuncupato, quoad vixerit obtinendum, Apostolica auctoritate per Literas Apostolicas commendaverimus, nunc eumdem Henricum Benedictum Mariam Clementem Cardinalem Fabricae praedictae, et Congregationis ejusdem Fabricae Praefectum, quamdiu etiam vixerit, et Archipresbyteratus praedicti Commendam obtinuerit, cum omnibus juribus et honoribus hujusmodi Praefecturae adnexis, quibus dictus Annibal, dum viveret, gravisus fuit, eadem Apostolica auctoritate, ac praesentium Literarum tenore, constituimus et deputamus.

§. 4. Porro duplicis generis negotia sunt, circa quae hujusmodi Congregatio Fabricae primodicto LX. Deputatorum Collegio jamdudum, ut praefertur, subrogata versatur. Alia siquidem judicialem respiciunt cursum causarum et litium, in quibus ipsius Fabricae Judex Ordinarius sententiam tulit, aut definitive decrevit, quoties pars in priori instantia succumbens, adversus sententiam aut decretum definitivum hujusmodi reclamat; circa quae nihil invenimus, quod nova aliqua ordinatione indigeret. Quare illud idem in Causis contentiosis hujusmodi a Generali Congregatione Fabricae praedictae praestandum erit in posterum, quod superioribus temporibus ab ipsa praestari consuevit. Sed quia nonnunquam evenisse accepimus, ut hujusmodi Congregatio Generalis per integrum aliquot annorum decursum coacta non fuerit; volumus et decernimus, ut a praedicto Cardinali Praefecto, per Nos, ut praefertur, deputato, ejusque successoribus in futurum, duabus saltem vicibus in singulos annos hujusmodi Congregatio Generalis convocetur, atque in ea videatur, et prout juris erit, rescribatur in Causis ad ipsius jurisdictionem spectantibus; servatis tamen legibus alias per Nos, in confirmationem Decretorum per praedecessores nostros Romanos Pontifices, eorumve auctoritate editorum, statutis et promulgatis per nostras Literas, quarum initium est: *Romanae Curiae*, datas apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Domi-

nicae MDCCXLIV. duodecimo Kalendas Januarii, Pontificatus Nostri Anno V.

Quoad Oeconomicum Fabricae regimen, veterem morem et agendi methodum innovari statuit.

§. 5. Alterius vero generis negotia, quae spectant ad Oeconomicum ipsius Fabricae regimen, visa sunt providentiae nostrae curas requirere. Quum enim satis appareat, hujusmodi res in Congregatione Generali commode ac diligenter, ut par est, tractari non posse; ac propterea aliquo ab hinc tempore usus inoleverit, ut vel a Cardinali Praefecto, vel ab Oeconomo praedictae Fabricae, cum Pontifice immediate ageretur de expensis etiam majoris momenti, et ingentes pecuniarum summas requirentibus, quae pro ipsius Basilicae necessitatibus, aut ornamentis faciendae occurrerent; contra quam antiquitus fieri consueverat, dum graviora hujusmodi negotia, antequam ad Pontificem deferrentur, ab ipso prius Cardinali Praefecto, una cum aliis aliquot Cardinalibus atque Ministris, ex his, qui in generali praedicta Congregatione locum habent, diligenter ac mature discutiebantur; antiquiorem hujusmodi consuetudinem in posterum observari volumus; idque non solum Oeconomicis ipsius Fabricae rationibus proficuum, verum etiam ad reprimendas magna ex parte consuras et oblocutiones, quibus plerumque notari contingit eos sumptus, qui pro Vaticani Templi conservatione, aut ornatu fiunt, opportunum fore confidimus.

Idee Congregationem particularem ex quatuor S. R. E. Cardinalibus constituit.

§. 6. Itaque ad hujusmodi oeconomica Fabricae S. Petri negotia cognoscenda ac dirigenda, Congregationem Particularem ex uno Cardinali Praefecto, ac tribus aliis S. R. E. Cardinalibus supradictae Congregationis Generalis, et ex ea selectis, compositam erigimus et deputamus; Hujus autem Congregationis Particularis Praefectum eumdem esse volumus, quem superius, ipsarum praesentium tenore, primodictae Congregationis Generalis, ipsiusque Fabricae Praefectum constituimus; eidemque Congregationi Particulari infrascriptos tres alios Dilectos pariter Filios nostros, videlicet Silvium Tituli S. Callisti Presbyterum Cardinalem Valenti, et Hieronymum S. Angeli in Foro Piscium Diaconum Cardinalem Columna, quam, licet is, pro munere Praefecti Palatii nostri Apostolici, tum ante, tum post suam ad Cardinalatus assumptionem, in dicta Generali Congregatione Fabricae sessionem habuerit, nihilominus, quatenus opus sit, inter Cardinales eidem Congregationi Generali Praepositos, per easdem praesentes ac consensus, ac Prosperum S. Georgii in Velabro Diaconum Cardinalem Columna de Sciarra, respective nuncupatos, de quorum idoneitate et experientia in ejus generis rebus, quae hujusmodi Congregationis Particularis a Nobis per praesentes erectae cognitioni et directioni committimus, ac demandamus, Nobis plene constat, etiam per praesentes adscribimus, eos ad supradicta oeconomica negotia in eadem Congregatione communiter consultanda et tractanda, cum pleno suffragii jure, eligimus et deputamus.

Huic Congregationi Oeconomum et Judicem Fabricae interesse jubet.

§. 7. Hujus autem Congregationis Particularis Secretarium cum voto consultivo eligimus pariter et deputamus dilectum Filium Magistrum Franciscum de Abbatibus Olivierium, qui etiam ejusdem Fabricae OEconomus Generalis, dictaeque Congregationis Generalis Secretarius existit; ac praeterea eidem Congregationi Particulari cum consultivo similiter voto interesse volumus Dilectum quoque Filium Magistrum Ludovicum de Constantio saepedictae Fabricae Judicem Ordinarium; decernentes, utriusque eorum in OEconomi ac Secretarii, et Judicis Officiis respective successores, in hujusmodi Congregatione Particulari futuris temporibus similem locum et voti jus obtinere debere.

Facultates hujus Congregationis designat.

§. 8. Volumus autem, ut a praedicto et pro tempore existente Cardinali Praefecto, una cum dictae Fabricae OEconomo, occurrentes sumptus pro sartis tectis, aliisque Vaticanae Basilicae opportunitatibus, quingentorum scutorum monetae currentis summam non excedentes, etiam sine hujusmodi Congregationis Particularis, aut Romani pro tempore Pontificis assensu, fieri possint; Ubi vero opus faciendum hujusmodi quingentorum scutorum summam excedere dignoscatur, nihil ab ipsis fieri volumus sine praedictae Congregationis Particularis examine; in qua videlicet consultandum erit tum super propositi operis necessitate aut congruentia, tum super executionis modo et conditionis, aliisque omnibus, quae ad ipsius operis perfectionem, et ad oeconomicas Fabricae rationes opportune advertenda videbuntur. Omnia vero ad Romanum pro tempore Pontificem, sive a Cardinali Praefecto, sive a Secretario referri debebunt; non sine indicatione differentiae ac numeri suffragiorum, atque etiam rationum, quas unusquisque ad

confirmandam sententiam suam attulit: ut is nimirum, omnibus cognitis atque perpensis, resolutionem in Congregatione captam, nisi aliter ipsi videatur, approbare et confirmare, ejusque executionis incessanter promovendae ac provide dirigendae curam uni vel alteri ex quatuor Cardinalibus, sive ex duobus Praelatis dictam peculiarem Congregationem constituentibus, pro suo arbitrio, demandare valeat.

Computa generalia eidem exhiberi mandat singulis quatuor Mensibus.

§. 9. Huic ipsi Congregationi Particulares rationes, et computa generalia Fabricae, eorumque summaria, singulis quatuor Mensibus exhibenda statuimus et mandamus: ut eadem Congregatio, habito prae oculis universo statu oeconomico ipsius Fabricae, de propositis sumptibus opportuna consilia capere possit. Dumque Cardinales et Praelati ad consultandum convenient, quod quatuor saltem vicibus in anno fieri debebit, ad Aulae limen adstare volumus ipsius Fabricae Ratiocinatorem, et Architectos, atque Pictorem operibus tessellatis praepositum, necnon ipsius Fabricae promptuarii Custodem, vulgo *Fattor Generale* nuncupatum, ut praesto sint ad omnia, quae ipsa Congregatio ab iis requirenda, vel iisdem demandanda judicabit.

Literarum visitationem status activi, et passivi, habere iubet, ut Relatio Pontifici.

§. 10. Denique, quum Nobis omnia comperta esse nequeant, quaecumque ad rectum oeconomicum regimen ejusdem Fabricae opportuna forsan existant, volumus etiam, ac praesentium Literarum tenore decernimus et mandamus, ut a praedicto Cardinali Praefecto, una cum tribus praefatis aliis Cardinalibus, ac duobus Praelatis praedictae Congregationi Particulari per Nos adscriptis, cum primum fieri poterit, non intermisso interim cursu Congregationum Generalium, et Particularium a Nobis etiam superius praescripto, accurata instituatur et peragatur visitatio ipsius Fabricae, ejusque status oeconomici activi et passivi, conditisque Decretis, quae ipsis opportuna videbuntur, eorum relatio ad Nos fiat; Nos enim quaecumque ab ipsis rite statuta et ordinata noverimus, Apostolica confirmatione roborare, atque Auctoritatis nostrae praesidio juvare parati sumus; certam habentes fiduciam, nihil ab ipsis decernendum fore, quod consentaneum non sit menti ac proposito nostro, rectae nimirum atque fideli administrationi reddituum ac proventuum ipsius Fabricae, eorumque opportunae erogationi, resecatis abusibus, si qui forte elapsi temporis decursu circa haec invecti fuisse dignoscantur, certisque rationibus constitutis, per quas optimo rerum ordini in futurum etiam consulatur.

Clausulae etiam derogatoriae contrarii.

§. 11. Atque ita et non aliter in praemissis omnibus agendum et procedendum decernimus et statuimus; Non obstantibus contrariis forsan Apostolicis Constitutionibus et Ordinationibus, seu ejusdem Fabricae et Congregationis Generalis erectione, salutis, usibus, stiliis, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Sanctio.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc nostrarum constitutionis, deputationis, erectionis, electionis, adscriptionis, mandatorum, voluntatum, ac decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 15. Nov. 1751.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCLI. decimo septimo Kalendas Decembris, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passionei.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 28. *ejusdem Mensis, et Anni.*

AVIAE NEOPHYTAE LIV.

Asseritur jus offerendi ad Baptismum infantes Judaeos ex Filio praemortuo Nepotes.

Epistola ad R. P. Petrum Hieronymum Guglielmi Congregationis S. Officii Assessorem.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Pontifex ritus docuit, quinam sint

Probe te meminisse arbitramur, Nos in Epistola nostra *die* 28. *Mensis Februarii Anni* 1747.

An liceant offerendi infantes ad Baptismum.

ad Venerabilem Fratrem Vicarii Urbis Vicesgerentem, Tarsensem tunc temporis Archiepiscopum, nunc autem Constantinopolitanum Patriarcham, conscripta, quae typis excusa, deinde in secundum Bullarii nostri Tomum inserta fuit, definisse, patrem, qui ex Judaica perfidia ad Christianam Fidem conversus sit, posse filium suum infantem vel impuberem, Judaea Matre licet dissentiente, Sanctae Religioni nostrae initiandum offerre; Matri etiam Christi Fidem amplexae hanc eamdem potestatem inesse, quantumvis Pater in Judaismo perseverans contradicat; praeterea hujusmodi offerendi jus ad Tutores pertransire; illiusque paternum quoque Avum participem esse, qui, secundum opinionem, quae Tribunalium decretis pluries rata habita, et confirmata est, Nepotem infantem vel impuberem Sanctae Religioni Christianae valide offert, etiamsi vel Pater, vel Mater, aut etiam utrique in Judaismo permanentes contradicant. Qua quidem de re omnia in eadem Epistola nostra plene discussa et comprobata reperiuntur. Verum quia nulla ibidem Paternae Aviae facta mentio est, num videlicet haec Nepotem infantem, vel impuberem, Parentibus etiam illius, ac Tutoribus contradicentibus, Sanctae Religioni nostrae offerendi jus haberet; eventus nuperrime contigit, qui de hac quoque re Nobis agendi occasionem praeberet. Judaeus etenim cum decesserit, ac filios duos uxoremque gravidam reliquerit, eamdemque uxorem tutricem constituerit, aliis etiam Judaeis tutoribus, tam filiorum, qui nati, quam qui nasciturus essent, nominatis; superstes Avia paterna erat, Christianam Fidem jamdudum amplexa, quae Sanctae Religioni nepotes offerre volebat, et cujus pio proposito ac studio tam patrui, quam paternae amitae, Judaei scilicet prius defuncti fratres, et sorores, qui antea pariter Sanctum Baptismum receperant, adhaerebant. Cum itaque controverti coeptum sit, num hujusmodi oblatio acceptari possit ac debeat, ea in praesens quaestio necessario instituenda est, quae in altera Epistola plane praetermissa fuit; exacteque discutiendum, num Avia nepotes offerendi potestatem habeat, et num ea oblatio acceptanda, quamvis tam Mater tutrix, quam alii tutores Judaei contradicant. Hoc controversiae caput argumentum erit praesentis Epistolae nostrae, quam Tibi, Dilecte Fili, directam volumus, quoniam in Sanctissimae Inquisitionis Tribunali, in quo Assessoris Officium laudabiliter sustines, eadem res inter Consultores primum, tum inter Cardinales coram Nobis examinata est, omnibus ante perlectis, quae a Viris expertissimis pro utraque parte scripto deducta fuerunt.

Nunc definitum, an Avia Nepotes infantes valide offerat, dissentiente Matre, et Tutoribus Judaeis.

§. 2. In hujus autem quaestionis examine occurrit statim Nobis difficultas hujusmodi. Nemini quod suum non sit, licito offerendi potestas est; neque eam oblationem, si fiat, recipere ullo modo licet; non igitur ea oblatio recipienda est, per quam infans in Judaismo natus Sanctae Religioni initiandus offertur, nisi ab eo fiat, qui eam in ipsum auctoritatem habeat, quae patria potestas appellatur. Quare cum paterna Avia in filios filii sui patria potestate minime praedita sit, primo statim intuitu visum est Nobis legitime inferri posse, neque illi potestatem esse Nepotes infantes aut impuberes licite offerendi, neque oblationem ab ea factam licite acceptari posse, praesertim cum Mater tutrix contradicat, eique assentiantur Tutores eidem matri a Genitore adjuncti.

Dubitatur praecipue propter defectum patriae potestatis.

§. 3. Neminem sane, nisi Ecclesiasticae Historiae admodum imperitum, ignorare arbitramur, per plura saecula eam in Ecclesia disciplinam viguisse, qua Genitores proprios filios impuberes non modo Ecclesiasticae vitae, adeoque Clericali statui, sed etiam Monasticae disciplinae offerebant; quibus proinde filiis, etiam cum ad eam pervenerant aetatem, in qua bonum a malo discernendi facultas est, interdictum erat ab ea vitae conditione resilire, cui adhuc infantes vel impuberes a Parentibus destinati fuerant; hujusmodi autem disciplinae moderationem paucis ab hinc saeculis inductam esse.

Parentes olim filios impuberes tam in Clerum, quam in statum Regularem saepe deferebant.

§. 4. Et quidem, quod ad eam spectat oblationem, qua infantes in Clerum recipiendi, ac Tonsura, et Lectoratu initiandi offerebantur, complura videre licet apud Morinum *de Sacris Ordinationibus part.* 3. *exercit.* 5. *de Tonsura Clericor. cap.* 3., apud Martene *de antiquis Ecclesiae ritibus tom.* 2. *lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 3., Bosquetum *in Notis ad Epistolam Innocentii III.* 136. *lib.* 1. *regesto* 14. *pag.* 151., Nuperrime vero aureus annulus repertus est, quem, ut ejus capacitas indicat, pro duorum, aut trium mensium infante confectum fuisse oportet. In eo aliquot litterae impressae erant, quibus infantem illum *Levitam* esse innuebatur; quod tamen non ita intelligendum est, ut

Monumenta de Clericis factis ex oblatione parentum.

illum Diaconum fuisse credamus, verum tantummodo in Clerum cooptatum fuisse, quemadmodum a viro erudito Patre Baldino in suis notis ad Anastasium Bibliothecarium *tom.* 4. ad Vitam Sancti Eugenii Papae *ad pag.* 61. *et seqq.* valde apposite demonstratur.

Item de Monachis.

§. 5. De illa autem oblatione, per quam pueri Monasterio dicabantur, inter caeteros Pater Mabillonius *in sua Praefatione ad saeculum sextum Benedictinum num.* 36. quamplurima ediserit; item Muratorius *tom.* 5. *Antiquitatum Italiae medii aevi dissertatione* 65. *col.* 380. *et seqq.* Alia, quae ad hujusmodi rem pertinent monumenta a Gratiano *ait Causam* 20. *quaest.* 1. collecta habentur. Idem autem antiquo etiam Concilii Toletani adagio comprobatur, quod a Clemente III. in Decretali sua: *Cum Virum, de Regularibus*, pariter usurpatum invenitur, quod scilicet *Monachum aut paterna devotio, aut propria facit professio.* Dartis *in Commentariis ad Decretum Gratiani part.* 2. *Caus.* 20. *quaest.* 1. omnia, quae ibi continentur, ita in compendium redigit: *Olim pater poterat filium suum impuberem Monasterio delegare et tradere, nec liberum illi reverti ad saeculum.* Si quis autem super hujusmodi re plenius omnia cognoscere cupiat, consulere poterit Calmetum *super cap.* 59. *Regulae Sancti Benedicti*, et Haeftenum *in part.* 2. *Disquisitionum Monasticarum lib.* 4. *tract.* 2. *disquis.* 5.

Quo tempore, et quatenus huic disciplinae modus impositus.

§. 6. Disciplina hujusmodi ad usque Coelestinum III. permansit, qui Pontifex eidem moderamine adhibito, decrevit, puerum Monasterio oblatum, cum ad discretionis annos pervenerit, interrogari debere, num illi remanendi, an abeundi voluntas sit; eumque, quoties abeundi animum habeat, nullatenus ad remanendum cogi debere. Ita in Decretali ipsius in *Cap. Cum simus, de Regularibus*, videre est, cum qua Innocentius III. *libr* 15. *epist.* 116. ad Episcopum Lugdunensem conscripta etiam concordat. Coelestinum III. disciplinae illi modum imposuisse dictum a Nobis est; eo quod non omnino ac penitus eamdem sustulerit aut abrogaverit; quin immo hodiernis etiam temporibus, quoties non obstent peculiares Regularium Ordinum, sive Institutorum Constitutiones, de quibus agit Fagnanus *in Cap. Cum Virum, de Regularibus*, aut recentiores Pontificiae Constitutiones, quae certam aetatem praestituunt pro illis, quibus intra Monasterii septa pernoctandum sit: quod spectat ad Jus Canonicum Decretalium nequaquam vetita est (salvâ semper Concilii Tridentini observantia quantum ad aetatem, ac tempus Tyrocinii, et Professionis) ea oblatio, quae filii impuberes Monasticae vitae offeruntur. Ex hujusmodi autem oblatione tres effectus existunt; primo, quod filius impubes a Religione recipi potest; deinde quod parenti patria uti potestate, ut eumdem ad saecularem statum revocet, amplius integrum non est; denique quod etiamsi filio impuberi ante pubertatis annos Religiosa Claustra deserere minime permissum est, quod ipsi tamen facere licet, ubi eam attigerit aetatem, in qua potestatem habet ut de seipso disponat; potest nihilominus Religio proprio jure uti, ut etiam ante pubertatis annos eumdem dimittat, dummodo in eo recipiendo ea se obligatione non obstrinxerit, ut usque ad dictum tempus eumdem retineret, quemadmodum valde apposite Suarez *de Relig. tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 1. *num.* 13. ediserit. Eadem de sponsalibus dicenda, quae pro filiis impuberibus ab eorum parentibus fiunt. Secundum veterum Canonum praescriptum, filii, etiam postquam ad puberem aetatem pervenerant, ea servare tenebantur, quemadmodum colligitur ex Decretali, quae Pontifici Hormisdae attribuitur, et quae *in cap. Tua Fraternitas sub tit. de Desponsatione impuberum* refertur: *Potest autem filium nondum adultum (voluntas cujus discerni non potest) pater, cui vult, matrimonio tradere; et postquam filius pervenerit ad perfectam aetatem, omnino debet hoc adimplere.* Verum Pontifex Bonifacius VIII. in sua Decretali; cujus initium: *Infantes*, et quae in titulo *de Dispositione impuberum lib.* 6. unica est, antiquas Canonicas dispositiones moderatus est, statuitque, impuberes postquam ad pubertatem pervenerint, nequaquam obligari ad ea adimplenda sponsalia, quae a parentibus eorum facta sint, nisi eadem, postquam puberes evaserint, aliqua ratione approbent: *Nisi per cohabitationem eorum mutuam, seu alias verbo, vel facto ipsorum, liquido appareat, eosdem in eadem voluntate, factos majores septennio, perdurare.*

Idem jus fere obtinet in Sponsalibus impuberum.

Jus praedictorum oblationum in patria potestate fundatur.

§. 7. Tam antiquis autem, quam hodiernis temporibus non defuere, qui disciplinam illam auderent improbare, secundum quam, ut dictum paulo ante est, impuberi filio Monasticae vitae a parentibus oblato, amplius illam deserere interdictum erat. Rhabanus in libro ad Ludovicum Imperatorem conscripto invehitur

in eos, a quibus id affirmabatur, contenditque, eos id asserere, quod sit *contra superiorum saeculorum sententiam, immo etiam contra Conciliorum, et Pontificum decreta*. Idem argumentum hac nostra aetate a Joanne Petro Gibert. *tom.* 2. *sui Corporis Juris Canonici tit.* 23. *de Ecclesia ad sect.* 4. pertractatum est. Hanc eandem causam Ugo Menardus *cap.* 66. *Concord. Reg.* agendam suscipit, statuendo jus illud, per quod filiorum ad Monasticam vitam oblatio fit, in effraenata patria potestate fundatim esse: *Dico hoc jus esse a naturali potestate, quam habent parentes in liberos, qui possunt eos etiam vendere necessitatis causa; ergo etiam devotionis causa Deo offerre in perpetuum ejus obsequium, tam pro salute sua, quam liberorum; modo id fiat pura intentione, et devotione.* Quae quidem ratio admitti posse videtur, dummodo veteri illi patriae potestati non innitatur, adeo effraenatae, ut ejus vigore licitum esset patri non modo filium venumdare, sed etiam occidere, si ita ei collibuisset, quemadmodum apud Sigoninm *de Jure antiquo Civium Romanorum ad cap.* 10. videre est; sed alteri potius mitiori patriae potestati, quam Romani adoptarunt, postquam a Graecis, cum bonarum artium disciplina, morum etiam humanitatem et cultum didicerunt, quae potestas restricta fuit ad moderatam in filios coercitionem, reservata Magistratibus severiori, quando ea opus foret, et ad omnimodam dispositionem status filiorum, et vitae generis, atque conditionis, quam usque ad exitum servare, et profiteri deberent. His eisdem limitibus definita fuit apud Judaeos patria potestas super filios ac filias, cum *cap.* 11. *lib. Judicum* legatur, Jephte votum Domino vovisse, si eidem datum esset superare filios Ammon, quicumque primus de Domo ipsius egrediens sibi redeunti occurrisset, cum se holocaustum Domino oblaturum; cum autem prima eidem occurrisset unigenita ipsius filia, votum adimplere non omisisse, atque eam Deo immolasse. Sane inter sacros Interpretes disputatio et controversia est, num Jephte, hujusmodi votum faciendo, et adimplendo, peccatum commiserit, necne. S. Thomas *in* 2. 2. *qu.* 88. *art.* 2. *ad secundum* considerans, Jephte in Epistola ad Hebraeos *cap.* 11. in Sanctorum Catalogo poni, probabile esse ait, Jephte peccati sui poenitentiam egisse: *Probabile est, eum poenituisse de facto iniquo*. Eisdem vestigiis insistit Suarez *tom.* 2. *de Religione ad lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 12. *Factum illud contra legem naturalem erat, et contra legem scriptam Exodi* 20. *de non interficiendo innocente, quae procedit, et obligat etiam titulo Religionis, et voti, quia pater non est dominus vitae filiae, ut illam vovere, aut sacrificare possit*. Atque hisce quidem comprobatum videmus, patriae auctoritati ac potestati apud Judaeos jus vitae, et necis supra filios nequaquam adnexum fuisse. Alii porro sunt, qui Jephte a peccato excusant, vel quod eumdem Spiritus Sancti instinctu, qui praecepto aequipolleat, votum fecisse, atque adimplevisse dicant (quod nihil facit ad rem, de qua hic agitur); vel quod is filiae suae non naturalem mortem, sed civilem dederit, eamdem ab hominum commercio segregatam Deo consecrando, ac perpetuae virginitati destinando. Quidquid sit de hac opinione, Nos eam in medio relinquimus, utpote quam communi Patrum, et Interpretum sententia improbari videamus, quemadmodum tum in Dissertatione Calmeti super hac materia, tum in Suarez *loco citato*, tum docte admodum in Sylvio *in Commentariis supra* 2. 2. *quaest.* 88. *art.* 2. *conclus.* 7. videre est. Verum ex eadem ipsa opinione comprobare posse videmur, etiam apud Hebraeos liberam fuisse patri facultatem, ut filium certae vivendi rationi destinaret, in qua eidem usque ad vitae finem permanendum foret; cum neminem deprehenderimus, qui ideo opinioni illi refragetur, propterea quod pater apud Judaeos talem auctoritatem minime haberet; sed quod illiusmodi interpretatio literali Divinae Scripturae sensui contraria videatur.

Patria potestas juxta limitibus definita apud Hebraeos viguisse probatur. Factum Jephte, quomodo accipiatur, hoc indicat.

§. 8. Jus igitur filios impuberes Claustro sive Monasterio offerendi, vel cum obligatione perpetuo ibi manendi, vel cum facultate abeundi, si, cum ad pubertatem pervenerint, obligationem de se factam minime confirment, patriae potestati, atque auctoritati innixum est, quemadmodum apposite a S. Thoma *in quolibet* 4. *quaest.* 12. *art.* 33. §. *Primo ergo* indicatur: *Pueri ante annos pubertatis ex naturali jure sunt sub cura parentum, propter hoc quod patiuntur defectum discretionis, secundum quem possint bene regere seipsos; ideo in hac aetate possunt quidem Religioni tradi, si a parentibus offerantur, et erit tradito, praecipue si, cum ad annos pubertatis pervenerint, ratam habuerint paternam oblationem*. Huic disserendi rationi praedecessoris quoque nostri Clementis

Oblatio ad Monasterium fieri debet ab eo, in quo residet patria potestas, aut eius exercitium.

IV. Decretalis Epistola cohaeret, *die* 27. *Aprilis* 1267. Viterbii data, ot Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, et Guardianis Praedicatorum, Minorum, Cisterciensium, et Praemonstratensium de Montepessulano, et illius suburbiis directa, quae inter ejusdem Pontificis Epistolas 452. numeratur *tom.* 2. *Thesauri Anecdotorum* a Martene collecti *col.* 459. Nihil sane pro recto moderamine rerum tam bene, atque utiliter potest esse provisum, quod tractu temporis malitia hominum pervertere conetur. Perlatum ad dicti Pontificis aures est, eum tunc temporis abusum invalnisse, ut oblationes impuberum ad Monasteria, a quacumque persona fierent, promiscue acceptarentur, idque privati commodi, et emolumenti gratia, ut scilicet Monasteria bonis illis potirentur, quae ad impuberem oblatum spectabant. Apostolicus Pontificis zelus tam gravi incommodo obviam ire non praetermisit, edixitque, ut impuberes nequaquam reciperentur, nisi oblatio a patre, et matre fieret, aut a tutoribus, qui in iis, quae pertinent *ad* pupillorum curam aut dispositionem, in jus paternum succedunt: *Absque voluntate parentum, et tutorum suorum.* Ab hoc etiam proposito non aliena ea quaestio est, quae a Pontificii Juris peritis discutitur, utrum scilicet, si filius a patre sine consensu matris, vel si a matre sine patris consensu offeratur; talis oblatio legitima sit, atque acceptari possit: in qua questione, quamquam sunt, qui neutram harum oblationum legitimam esse contendunt, ex legalis adagii vi, quod *in re communi melior est conditio prohibentis;* magis tamen probanda est ea opinio, quae paterno juri omnimode favet, cum in patre, non autem in matre, patria potestas resideat; quemadmodum videre est apud Cardinalem de Turrecremata *in Commentariis super Can. Addidistis num.* 2., 20. *quaest.* 1. Quod si quis illud objiceret, Annam Elcanae uxorem oblulisse Deo in Templo inter manus Sacerdotis Heli Samuelem filium suum, postquam ablactatus fuit, eo quod de ipso ita Domino spopondisset: *Dabo eum Domino omnibus diebus vitae ejus*, quemadmodum *in lib.* 1. *Regum cap.* 1. habetur; facile esset respondere, id quidem ab Anna, sed cum Elcanae viri sui ac respective patris consensu factum fuisse, juxta id, quod a Tostato *ad quaest.* 22. pluribus comprobatur: *si autem sola fuisset in voto, non tenuisset;* quod otiam Calmetus confirmat.

Ideo ab Auctoribus praecipua Patris ratio habetur; matris vero vix ulla.

§. 9. Quorsum nostra haec omnis pertinet ratiocinatio, minime tibi obscurum esse potest; cum enim ex ea colligi possit, legitimam impuberum oblationem patriae potestatis sequelam esse, cumque paterna avia ea potestate minime praedita sit, jus offerendi nepotem ex filio nunquam ad eam pertinere potest; si autem id paternae aviae, cum do nepoto ad Claustrum, sive Monasterium offerendo agitur, interdictum est; potiorf ratione interdictum illi esse debebit hujusmodi nepotem ad Baptismum offerre; etenim, secundum recentiorem disciplinam, ut supra dictum est, impubes, qui Monasticae vitae oblatus est, cum ad pubertatem pervenerit, Religiosum Institutum deferendi libertatem habet; sed infanti aut impuberi Judaeo ad Baptismum oblato, et baptizato, in Christiana Fide permanendum omnino est, et, si cum ad pubertatem pervenerit, contra facere praesumat, Canonicis poenis puniotur, secundum Bonifacii VIII. Decretalem, cujus initium *Contra*, sub titulo *de haereticis in sexto*. Verum quia hujusmodi argumentationi illud valide opponendum occurrit, permultum scilicet discriminis inter Claustrum, ac Baptismum intercedere, cum sino priori aeterna salus obtineri possit, quae sino altero neutiquam sperari potest; do Baptismo dispiciendum Nobis hoc loco est, ac demonstrandum, omnia, quaecumque quo dicta sunt de oblatione ad Monasterium, habere locum, otiam cum agitur de oblatione ad Baptismum.

Hinc Avia ab eo jure excluso multo minus videri posset nepotes ad Baptismum valide obtulisse.

§. 10. Res haec, de qua quaerimus, tam a Theologis, quam a Pontificii Juris peritis pertractatur, quinam videlicet sint, qui filios infantes, vel impuberes Christianae Religioni, et Sancto Baptismati offerendi jus habeant. Primo igitur loco, hujusmodi jus penes parentes esse affirmant, sive ii Neophyti sint, sive etiam Ethnici, vel Judaei; dummodo si tales sint, fido bona ab eis oblatio hujusmodi fiat, et infantes baptizati apud Christianos remaneant, neque illis, propter perversionis periculum, restituantur, quemadmodum a Nobis in supracitata Epistola ad Urbis Vices-Gerentem conscripta plurimis probatum est. Concrolat S. Thomae doctrina *in quodlibet* 2. *art.* 7., *in* 2. 2. *quaest.* 10. *art.* 12., *et in* 3. *part. quaest.* 68. *art.* 10., ubi docet, infantes Infidelium sine parentum consensu nequaquam baptizari posse; eaque doctrina et ab aliis communiter recepta, et cum aliorum Tribunalium Ecclesia-

Infidelium filii infantes invitis parentibus baptizari non debent.

sticorum, tum etiam Supremae hujus Inquisitionis sententiis atque judicis roborata et confirmata est, ut etiam a Nobis in eadem Epistola desuper citata *num.* 4. *et seq.* demonstratum est.

Pater filios baptizandos offerre potest, etiamsi mater dissentiat.

§. 11. Secundo loco iidem Auctores docent, quoties maritus Christifidem amplectatur, uxore in Judaismo remanente, si haec oblationi communis prolis ad Baptismum repugnet, jus offerendi penes solum patrem remanere, cum non in matris, sed in patris potestate, secundum civiles leges, filius sit; quam rationem etiam Pontifex Greg. IX. adduxit in celebri sua Decretali: *Ex literis, de conversione Infidelium: Cum autem filius in patris potestate consistat, cujus sequitur familiam etc. respondemus, patri eumdem puerum assignandum.*

Idem defunctum est de avo paterno, qui nepotis habet in potestate.

§. 12. Tertio loco, cum, Gregorio XIII. summum Pontificatum tenente, controversia exorta fuisset, utrum paternus avus, qui Christianam Religionem amplexus, nepotem ex filio, dissentiente matre Judaea, baptizandum offerre volebat, id faciendi jus haberet; responsum, decretumque est, avum, matre etiam dissentiente, offerre posse, adeoque oblationem illam admittendam esse, quemadmodum admissa fuit. Quae a Nobis in citata Epistola nostra *num.* 17. relata et comprobata habentur. Hujus quoque rei mentionem factam a Sylvio *in tom.* 4. *super* 3. *part. S. Thom. qu.* 68. *art.* 10. *conclus.* 6. deprehendere licet, cujus verba hujusmodi sunt: *Gregorius XIII. dicitur statuisse, ut parvulus, quem avus paternus baptizari volebat, baptizaretur, invita matre Judaea, quae defuncto patri superstes erat; quia scilicet avus tanquam pater curam Nepotum habet.* Neque vero desunt judiciales sententiae a Tribunalibus prolatae, quae a Nobis *loco citato* indicatae sunt, per quas avo jus offerendi nepotes permittitur, non solum si, defuncto patre, mater repugnet, verum etiamsi utrique parentes superstites contradicerent; idque propter eam rationem, quod leges non tantum filium, sed et filii filium patriae potestati subjiciunt: *Qui igitur ex te et uxore tua nascitur, in tua potestate est: item qui ex filio tuo et uxore ejus nascitur, idest nepos tuus et neptis, aeque in tua sunt potestate, et pronepos et proneptis, et deinceps caeteri*, ut habetur in Institutionibus Imperialibus, et *in l.* 4. *de his, qui sui, vel alieni juris;* et qui in familia nascitur, illius capiti, qui avus paternus est, subjectus remanet; filius vero, qui avi potestati subjectus est, alios in potestate habere non potest, quemadmodum *l.* 5. *eodem titulo* prosequitur.

Tutores etiam jus habent resarciendi, et discutiendi quod bonum pupilli.

§. 13. Quarto loco Auctores praedicti jus offerendi tutoribus attribuunt, sub quorum cura infantes et impuberes vivunt, cum pro eo, quod pertinet ad illorum educationem, patria potestas in ipsos transfusa sit; quare quemadmodum de jure non licet, ut supra dictum est, infantes infidelium sine parentum consensu baptizare; ita neque sine tutorum consensu eosdem baptizandos offerre permissum est, ut etiam in citata Epistola nostra §. 14. habetur; quod tamen a *Soto in* 4. *sententiarum distinct.* 5. *quaest. unica art.* 10. *in* 2. *conclus. ad* §. *Addit* non libenter admittitur, cujus hic verba subjicimus: *Addit idem Paludanus, idem esse de puero utroque orbato parente, qui, renuentibus tutoribus, non est baptizandus: sed arbitror, non esse tam atrocem injuriam, ac si parentes contradicerent.*

Hebraeorum infantes in mortis periculo constituti, aut a parentibus abjecti, possunt a quocumque baptizari.

§. 14. Omittimus hic verba facere de eo casu, quum scilicet Judaei filius in extremo mortis discrimine constitutus sit, quo nempe casu, repugnantibus etiam parentibus, a quolibet ad Baptismum offerri, et baptismalibus aquis ablui potest; idque ratione modici damni, quod ad parentes inde provenit, gravissimi autem aeternique praejudicii, quod in prolem redundaret, nisi salutari lavacro regeneraretur, ut in citata Epistola nostra *ad num.* 8. disseruimus. Nec etiam hic agendum censemus de altero casu, si forte videlicet evenerit, ut Judaei filius a patre relictus ac destitutus sit; quem, invitis etiam parentibus, baptizandum offerre cuilibet permissum est, eo quod ipsi, propter destitutionem ejusmodi, patria potestate ceciderint, juxta responsum praedecessoris nostri Gregorii IX. *in cap.* 1. *de infantibus, et languidis expositis*, ubi ita legitur: *Si a patre, vel ab alio, sciente ipso, aut ratum habente (relegato pietatis officio) infans expositus extitit, hoc ipso a potestate fuit patria liberatus:* cum iis, quae insuper a Nobis in citata Epistola *num.* 9. deducta reperiuntur.

Dominis filios servorum infidelium ad Baptismum valide offerunt.

§. 15. Ex Auctorum sententia, nequaquam denegatum Dominis jus est offerendi filios mancipiorum suorum infidelium ad sacrum Baptismatis fontem; qua de re licet S. Thomas expresse verba non fecerit; cum tamen idem *citatis locis* docuerit, filios eorum, qui apud Christianos Principes servitutem civilem serviunt,

invitis parentibus, baptizari non posse. satis quidem dixisse putandus est, ut inferre liceat, ejusdem doctrinam esse, quod filii servorum, qui servi sint servitute poenali, possint a dominis ad Baptismum offerri; quemadmodum apposite a Sylvio *loco citato ad conclus.* 7. animadversum fuit, atque ante eum a Suarez. *tom.* 3. *super* 3. *part. S. Thomae q.* 68. *art.* 10. *disput.* 25. *sect.* 5. §. *Dico secundo* indicatum fuerat. Porro Judaei Christianorum servi sunt, sed civili servitute, ut docet S. Thomas; et licet Innocentius III. *in cap. Etsi Judaeos, de Judaeis*, de eisdem affirmet, quod eos *propria culpa subnisit perpetuae servituti*, cum tamen idem Pontifex subjungat, quod *pietas Christiana eos receptat, et substinet cohabitationem illorum*, satis indicat, se Judaeorum servitutem civilem innuere voluisse; quod etiam Vasquez *tom.* 2. *super* 3. *part. S. Thomae, qu.* 68. *art.* 10. *disput.* 154. *cap.* 5. *in fine* probe animadvertit. Servi autem servitute poenali Turcarum filii sunt, bello capti, non autem filii Christianorum; nam in bellis, quae Christianos inter geruntur, Juris Gentium rigor in eo dumtaxat, quod spectat ad res, non autem in eo, quod ad homines attinet, observatur; neque homines bello capti capientium servi fiunt, licet hostium res in hostis dominium transeant, qui eisdem potitur; ita in monumentis a Vinnio collectis *tom.* 1. *suarum Institutionum Civilium lib.* 1. *tit.* 3. *pag.* 35. novissimae editionis Venetae habetur. Neque vero jure illi, per quod dominio licet filios servi sui, qui servitute poenali servus sit, ad Baptismum offerro, patria genitoris potestas ullo modo officit: *Nam qui serviliter domino subjicitur, est in potestate domini, tam ratione sui, quam aliarum personarum sibi conjunctarum, puta uxoris, aut filiorum, nec amplius in res suas dominium retinet; quin et potest a domino divendi. Loquimur hic de servitute proprie dicta, vi cujus dominus potestatem habet vendendi servum, ut fit apud Turcas:* hisce verbis Hon. Tournely *in suis Praelectionibus Theologicis de Sacramento Baptismi* ediserit, p. 328. editionis Parisiensis *Anni* 1727.

Hebraei servitutem civilem serviunt apud Christianos, non vero Poenalem.

Hinc tantum subjecti sunt infideles in bello capti, non autem Christiani.

§. 16. Probe intelligimus, dilecto Fili, nonnullos ex praecedentibus Epistolae hujus Paragraphis praetermitti per Nos potuisse, alterius Epistolae nostrae ad Urbis Vices-Gerentem conscriptae, lectionem tibi proponendo, in qua ea omnia, quae in praemissis Paragraphis summatim indicavimus, exposita plenissime sunt; verum ita faciendum existimavimus, tum majoris ordinis et claritatis gratia, tum ut uno aspectu legentibus tria exhiberentur: Primum quidem, quod jus ad Baptismum offerendi ex patria potestate, tamquam ex origine, consequatur; alterum, quod cum avia paterna patriae potestatis expers sit, non ita facile sustineri posse videatur, eamdem habere jus offerendi nepotem, dum maxime Judaea mater tutrix, aliique pariter tutores dissentiant; postremum autem, quod sicut ob patriae potestatis defectum avia nequaquam jus habet nepotem ad Monasterium offerendi, ita ex ejusdem patriae potestatis defectu, ne illud quidem jus habere potest, ut eumdem offerat baptizandum.

Summa difficultatis capita, quae expromuntur.

§. 17. Atque haec ea difficultas est, quae Nos non modo aliquandiu haerentes atque suspensos tenuit, verum etiam in eam partem proclives, ut paternae aviae oblationem repudiaremus. Verum cum deinde animadversum a Nobis sit, fieri aliquando posse, ut etiam extra circumstantias paulo ante indicatas, vel scilicet infantis in extremo mortis discrimine positi, vel ejusdem a parentibus deserti ac destituti, vel denique poenalis servitutis, licet infantem et impuberem Judaeos baptizandos offerri ab eo, qui patriam super ipsos potestatem minime habeat; id tandem Nobis persuasum remansit, quod, licet jus offerendi competat unicuique patriam potestatem habenti (quod argumentis desuper adductis satis comprobatum est); non tamen omnino alteri cuicumque, qui patriam potestatem non habeat, praeclusa remanet via, quo minus oblationem hujusmodi in aliquo peculiari casu facere possit.

Ex ita tamen evicto, jus offerendi auios provenire a patria potestate.

§. 18. Gregorius IX., sicut antea memoratum est, *in citato cap. Ex literis, de conversione infidelium*, decrevit, quod cum pater ad Christianam Fidem conversus esset, mater autem in Judaismo remansisset, filius patri assignari deberet, non autem penes matrem relinqui, propterea quod in illo, non vero in hac, patria potestas sita esset; idque eo vel magis, quod ita Sanctae Religionis favor exigeret: *Cum autem filius in patris potestate consistat, cujus sequitur familiam, et non matris etc. in favorem maxime Fidei Christianae respondemus, patri eumdem puerum assignandum.* Cum autem ibi nulla a Gregorio mentio habeatur de altero casu, cum scilicet mater ad Christi fi-

Praelatio a jure concessa oblationi patris coetra voluntatem matris.

Externa est communiter favore matris offerentium vito patre.

dem conversa foret, pater vero in Judaismo permaneret; non tamen ea res ab Auctoribus praetermissa est, iique omnes, debere tunc filium apud matrem remanere, atque huic jus ad Baptismum offerendi competere affirmant, licet ipsa potestate patria nequaquam praedita sit; idque tanta concordia inter se, ut omni diligentia adhibita, neminem Nobis reperire contigerit, a quo contrarium asseratur. Cardinalis Ostiensis *in Commentariis super memorata Decretali: Ex literis, num.* 13. usque eo progreditur, ut Pontificem Gregorium dicat in Decretali sua minus plene rem explicuisse: *Potuisset ergo Dominus Gregorius hanc materiam plenius, brevius, et planius expedire, ut sic dixisset: si quis duorum conjugum infidelium ad fidem conversus fuerit, in infidelitate alio remanente, liberi infantes converso adjudicentur.* Quod quidem Cardinalis Ostiensis dictum, tum ab Abbate *in Commentariis super eamdem Decretalem ad num.* 6., tum a Petro de Ancharano *ad num.* 17., aliisque complaribus celebratur. Nobis vero, quod a Cardinali Ostiensi nimis fidenter dictum est, minime probari potest; sed duo hic dicenda occurrunt: primum, quod cum ibi agoretur de patre ad Christianam Fidem converso, et matre in infidelitate remanente, eaque res ad Pontificis Judicium

Legis ratio, idest favor Fidei utriusque causa adplatur.

delata fuisset, non aliae Gregorii partes erant, quam ut ad rem propositam responderet; alterum quod, cum ipse pro ratione definitionis suae favorem Fidei adduxerit, jure ac merito responsum ab Auctoribus est, quod a Gregorio in casu patris ad Christi Fidem conversi, matre in Judaismo remanente, dictum fuerat, id ipsum in casu etiam matris conversae, et patris in Judaica perfidia haerentis, locum habere debere, cum in utraque facti specie idem Religionis favor ita suadeat; idque eo vel magis quod in Concilio Toletano IV., quod *anno* 633. sub S. Isidoro celebratum fuit *ad Can.* 63. in Collectione Conciliorum Hispaniae Cardinalis de Aguirre *tom.* 2. *pag.* 489. expresse statutum decretumque reperitur, filium quidem sequi debere matris Religionem, quoties ipsa ex Judaea, patre Judaeo remanente, Christiana facta sit; contra vero patris Religioni adhaerere debere, si matre in Judaismo remanente, pater ad Christianam Fidem transierit: *Filii, qui ex talibus nati existunt*, idest ex matrimonio inter eas personas, quarum altera in Judaismo permanserit, altera autem Christianam deinceps Religionem amplexa fuerit, *Fidem ac conditionem matris sequantur, quae jam in Christianam translata est Fidem; similiter et ii, qui procreati sunt de infidelibus mulieribus, et fidelibus viris, Christianam sequantur Religionem, non Judaicam superstitionem.*

§. 19. Ea igitur casum, quo, in Religionis favorem, oblatio ad Baptismum admittitur, etiamsi ab illo facta sit, qui patriae potestatis expers est; etenim patria potestas, ut dictum superius est, in patre, non autem in matre consistit: Ea, inquam casum, ubi posita in altera trutinae lance tum patria naturali potestate, quam pater filium generando acquirit, tum etiam illa, quae eidem tanto amplitudine a Jure Civili attributa est, ex altera vero parte posita dumtaxat aliquali illa potestate, quam mater ex naturae lege in filii generatione acquirit sine alio quopiam Juris Civilis praesidio, haec trutinae pars alteri praevalet, propter illud ponderis, quod ex favore Religionis eidem accedit. Porro haec ratio ab antiquis peritissimis Decretalium interprelibus et rite aestimata, et magni, ut par erat, momenti habita est; nam Pontifex Innocentius IV. *in suis Observationibus in citatam Decretalem: Ex literis*, scribit, quod tam ubi judicium patris pro Baptismo filii matris voluntati praefertur, quam ubi matris oblatio patris dissensui praevalet, ratio, quae contraria omnia exsuperat, in favore Fidei posita est; Antonius vero a Budrio *super idem cap. Ex literis, num.* 7. eo usque progreditur, ut vehementiori quadam emphasi dicat, quod cum Judaea mater ad Christianam Fidem conversa filium ad Baptismum offert, dissentiente patre, qui in Judaismo remansit, dici ob favorem Fidei potest, quod mulier vir evaserit, et ex matre pater effecta sit.

Favor Fidei junctus legitimo juri cujusvis generis praevalet etiam juribus patriae potestatis.

§. 20. Quoniam vero, dum superius de filii ad Monasterium oblatione a Nobis dictum fuit, tanquam plausu dignam reputavimus eam opinionem, quod parva aut nulla ratio habenda esset consensus matris, sed totum ex patris consensu, qui patriam potestatem habet, dependere deberet; ex quo deduximus, idem respectu oblationis ad Baptismum dicendum esse; illud hoc loco subdere necesse habemus, quod praedictae opinionis plausu nequaquam obstante, communior sententia est, jus ad Monasterium offerendi penes parentes esse,

Potestas offerendi filios ad vitam Regularem etiam in matre residet.

idque non minus a patre quam a matre exerceri posse : *Si pater, vel mater, filium, filiamque intra septa Monasterii in infantiae annis sub regulari traditerunt disciplina, utrum liceat eis, postquam ad pubertatis annos devenerint, egredi, et matrimonio copulari; hoc omnino decitamus, quia nefas est, ut oblatis a parentibus Deo filiis voluntatis froena relaxentur :* verba sunt S. Gregorii in Epistola ad Bonifacium, quae *in Can. Additionis* 20. *quaest.* 1. relata habentur; et in Textus hujus sequelam Gibertus *in Corpore Juris Canonici tom.* 2. *tit.* 23. *de Ecclesia sect.* 3. *regula* 14. ita scribit: *Offerendi filios potestas tam ad matrem, quam ad patrem pertinet.*

Casus Asiae differentia distinguitur debet ab extranei cuiusque termitate.

§. 21. Feliciter Nobis patriae potestatis obstaculum superasse videmur, quod Nobis aliquam difficultatem ingerebat, in eoque superando ratione validissima nixos fuisse, quae in Religionis favore posita est; ingenue tamen omnino agnoscimus, aliquid praeterea adhuc desiderari, ut statuere possimus, oblationem ad Baptismum ab Avia factam, tam Judaea matre, quam Tutoribus Judaeis repugnantibus, licitam validamque esse, adeoque admittendam. Nam si in solo favore Fidei omnia posita ac fundata essent, eximie consequeretur, ut a quacumque persona, licet extranea, fieret oblatio infantis Judaei ad Baptismum, parentibus licet ipsius reluctantibus, eadem admittenda esset; contra quam docet Sanctus Thomas, quem caeteri Theologi communiter sequuntur, Infantes ex infidelibus natos, sine parentum consensu minime baptizandos esse; atque illud etiam fortasse evenire, ut Christianorum cuilibet permissum in posterum videretur, in Hebraeorum Vicum penetrare, atque alicujus Judaei infantem, utroque parente invito, vel ibidem baptizare, vel foras asportando baptizandum offerre, quod bodierno tempore non solum improbatur, sed etiam a Tribunalibus Ecclesiasticis vindicatur.

Asia, sub appellatione Praeceptum comprehenditur.

§. 22. Verum, si casus hic, qui in quaestione versatur, una cum adjunctis circumstantiis consideretur, haud facile quidem demonstrari poterit, ex eo quod aviae oblatio admittatur, vel communem laedi Theologorum sententiam, quam supra exposuimus, vel violentiis aut dolis aditum aperiri ad Hebraeorum infantes, invitis eorum parentibus, Baptismati offerendos, aut re ipsa baptizandos; tum quia communis Theologorum sententia nihil aliud docet, nisi quod minime licet infantes infidelium, *invitis parentibus*, baptizare; cumque iidem nequaquam ulterius procedant ad explicandum, quinam illi sint, qui sub appellatione parentum veniant, locum excipit legalis dispositio, quae docet, *sub appellatione parentum* aviam comprehendi; quam ad rem verba Textus in promptu sunt in *L. Appellatione ff. de verbor. significat. Appellatione parentum non tantum pater, sed etiam avus, et proavus, et deinceps omnes superiores continentur, sed et mater, et avia, et proavia:* tum quia hoc ipso in casu non improvisa aliqua vis, aut impetus intercedit, nec talis oblatio fit a persona penitus extranea, cum paterna avia sit, quae ad Christi Fidem conversa nepotem ad Baptismum sponte offerat; ac praeter id, quod jam dictum est, videlicet *appellatione parentum* paternam quoque aviam comprehendi, observandum etiam occurrit, quod Romanis legibus a tutela mulieres omnes excludebantur: *Tutelam administrare virile munus est, et ultra sexum foemineae infirmitatis tale officium est*, quemadmodum legitur *in Leg. Tutelam Cod. quando mulier tutelae officio fungi potest.* Quum tamen deinde rigorem hujusmodi mitigari placuisset, et mulieres etiam ad tutelam exercendam idoneas declarari; id ad solam aviam, solamque matrem restrictum fuit, ut *in Authorit. Matri et Aviae*, eodem titulo, videre est; quod quidem signum evidens, immo argumentum satis clarum est, paternam aviam minime extraneam dicendam esse, etiam in eo, quod pertinet ad nepotum seu filiorum filii sui educationem; maxime vero ubi, velut in praesenti casu, cum avia ipsa consentiunt patrui; quorum quidem in Judaica lege tanta ratio habetur, ut matri in proprii filii successione praeferantur, quemadmodum *in c.* 27. *libri Numerorum* praescriptum habetur, ac super ipso observant expositores Tostatus *q.* 33. Calmetus *ad vers.* 11. et du Hamel *ad vers.* 9.

Et ad nepotum tutelam admittitur, exclusis ab hoc officio, praeter matrem, aliis mulieribus.

Duplex objectum contra haec insurgens.

§. 23. Hic vero novimus dictum iri, aviam ad legitimam nepotis tutelam habile quidem redditam esse, verum secundo loco, idest post matrem; ac praetera locum non esse loquendi de Tutoribus legitimis, quoties, ut in re praesenti accidit, testamentarii adsunt a patre dati. Verumtamen utrique responsionis parti non deest, quod denuo reponi possit. Verum quidem est, secundum jam citatam authenticam

Legis ordo matrem aviae in tutela praefert.

Matri et Aviae, in tutela legitima matrem aviae praeferri: *Matri et Aviae secundum ordinem tutelam subire permittimus*; quo loco Glossa ad verba *secundum ordinem* notat: *Cum primo Mater, secundo Avia admittatur*; at saltem extra controversiam non est, et valde incertum videtur, utrum praelatio matris respectu aviae, matri competat quando ipsa Judaea sit; cum complures, iique graves Auctores doceant, matrem in tutela filii aviae preferendam esse, cum ipsa Christiana est, non autem cum Judaea. Etenim Authentica *Matri et Aviae* desumpta est ex Novella 118. *de haeredibus ab intestato venientibus*. In hac Novella Legislator ordinem successionum constituit; ac deinde ad tutelarum ordinem gradum faciens, parem hunc successionum ordini fore statuit, ideoque matri praelationem in tutelis supra aviam tribuit: Ad extremum autem totam suam dispositionem iterum complectens, verbis hujusmodi eamdem concludit: *Haec autem omnia, quae de successione sancimus, obtinere in iis volumus, qui Catholicae Fidei sunt*. Ex quo plausu dignum et probabile argumentum illis suppeditatur, qui contendunt ac docent, in tutela legitima minime matri supra aviam praelationem deberi, cum mater Judaea est, sed tutelam Christianae aviae deferendam esse, quod ita favor exigat Religionis; cujus quidem ratio a Legislatore habita est in re minoris momenti; cum statuerit, quod licet mater filiam dotare teneatur, quando pater id faciendi de suo facultatem non habet, id tamen a matre omnino praestandum sit, etiamsi patri divitiae suppetant, quoties hic Christianus, et proles Christiana sit, mater vero in infidelitate, aut in Judaismo remanserit; quemadmodum, Legum Civilium dispositiones referendo, pluribus ostendunt Bossius *de Dote ad cap. 5.* §. 2. *num.* 26. *et seq.* et Cardinalis de Luca *de Dote discurs.* 142. *num.* 54.

Hic tamen ordo ratione infidelitatis immutatur in variis casibus.

§. 24. Non inficiamur item, quod minime dubium est, legitimis Tutoribus nequaquam locum esse, ubi Testamentarii adsunt; verum illud videndum restat, num id admittendum sit, quando Testamentarii suspecti sunt, cum secundum Romanas leges, Testamentariis etiam suspicionis exceptio detur, ipsaeque Leges in Urbe quidem Praetori, in Provinciis autem Praesidibus onus injunxerint, suspectos tutores removendi, et in eorum locum alios non suspectos substituendi, ut in Institutionibus Justiniani, et in titulo Codicis: *de suspectis tutoribus vel curatoribus*, videri potest. Pontifex Gregorius IX. in controversia, quae per ipsum soluta fuit in pluries laudato *c. Ex literis, de conversione infidelium*, utrum videlicet filius apud Judaeam matrem remanere, an Christiano patri tradi deberet, supradictam legum dispositionem prae oculis habuit, ut ex subjectis ejusdem verbis colligitur: *Non debet apud eas remanere personas, de quibus possit esse suspicio, quod saluti vel vitae insidientur illius*; et contra Judaeam matrem pronunciavit, propter periculum perversionis: *Matergue pueri, si eum remanere contingeret apud eam, posset illum adducere ad infidelitatis errorem, in favorem maxime Fidei Christianae respondemus, patri eumdem puerum assignandum*. Hoc autem responsioni illi fundamentum praebet, non loquendum scilicet de Tutoribus legitimis, ubi Testamentarii adsunt, si Testamentarii ab exceptione immunes sint; secus vero quando iidem exceptionem patiuntur praejudicii, damnique notabilis, quod pupillo afferrent, cum Religionis offensa; quemadmodum omnino contingeret, si nunc Christianae aviae oblatio rejiceretur, ne jus impediretur eorum Judaeorum, qui Tutores Testamentarii existunt.

Tutores testamentarii legitimos a tutela repellunt.

Sed et illi suspicionis exceptione repelluntur.

§. 25. Nonnullos fortasse audieris dicentes, quod si oblatio aviae admittatur, res fiet, quae antea nunquam facta fuisse memoretur. Hoc idem Nobis objectum fuit; sed nihil plane ea res Nos commovit, cum ne casus quidem ullus allatus fuerit, quo aviae oblatio repudiata sit. Cum autem res, quae in quaestionem cadit, non quidem tantummodo ratione dispicienda, sed quoquo modo executioni mandanda sit, et positiva necessitas adsit de ipsa in alterutram partem decernendi; nullus relictus locus est illius negligendae, aut in aliud tempus differendae; sed videndum omnino est, quid secundum justitiam fieri oporteat. Idem plane contigit Gregorii XIII. tempore, quum scilicet ipse decrevit, ut Avi ad Christi Fidem conversi oblatio reciperetur, etiamsi mater dissentiret, quemadmodum a Nobis plane expositum fuit in alia Epistola nostra ad Urbis Vices-Gerentem conscripta; et relatum habetur, ut supra innuimus, apud Sylvium, cui nunc adjungimus Valentiam *tom. 4. Commentariorum Theologicorum disput. 4. qu.* 3. *punct.* 3. §. *Quarto dico:* Etenim ne tunc quidem ante ejusmodi sententiam a Pontifice prolatam

Nil obstat, quod hujus rei exempla non adsint.

Exemplum Avi in gerunt circumstantiae.

contigerat, ut oblatio avi, dissentiente matre recepta, umquam fuisset. Ergo et sententia illa nova extitit, et tamen executioni demandata, et cum plausu excepta fuit: Eademque dici potest aditum iis aperuisse, qui in praesentia ad recipiendam aviae oblationem propensi sunt, quum pari jure censeri debeant avus et avia in eo, quod pertinet ad curam non minus filii, quam filiorum ipsius, cum haec a familia sua per matrimonium in viri familiam translata, primas in hac partes una cum illo obtinuerit. Et quoniam avi mentione redeunte, objectum illud iterum redit, patriam potestatem penes eumdem, non autem penes aviam residere; non mirum videri debet, si et Nos responsione illa denuo occurramus, videlicet favorem Religionis id praestare, ut patriae potestatis defectus illi non officiat, qui alio caeteroquin legitime titulo infantis oblationem facit; ad ea autem, quae supra dicta sunt de communi opinione, qua mater filium, dissentiente patre, valide ac licite baptizandum offert, etiamsi patria potestas in patre non autem in matre sita sit, non injucundum fore arbitramur, si id adjungimus, quod ad rem hanc scribit Vasquez *tom.* 2. *super* 3. *part. S. Thomae quaest.* 68. *art.* 10. *disput.* 155. *cap.* 3. *num.* 35. *Licet Jure Civili soli patri concessa sit patria potestas in filium, quod attinet ad aliquos effectus in ipso Jure peculiares, nempe ut pater usumfructum habeat in bonis filii, non autem mater, et ut suus haeres dicatur, ac proinde jure (ut dicunt) suitatis gaudeat, quod respectu matris non conceditur; tamen, quod spectat ad retinendum filium in suo consortio, et societate, ut illum nutriat, aequale videtur jus matris cum jure patris; ac proinde si alter consentiat, etiamsi sit mater, quia nimirum videtur ex consortio filii cum altero, nempe cum patre, ei damnum spirituale sequi, ratione commodi spiritualis, quod filio ex separatione provenit, consensus illius repugnantiae alterius praevalere debet.*

Hujus patriae potestatis sequutae favor Religionis in aviae junctus alteri legitimo titulo.

Jus naturale matris in filiorum educationem non undequaque inamovibile contenditur.

§. 26. Nisi Nos memoria fallit, nihil aliud modo reliquum est, quam ut quaestioni illi respondeamus, quomodo scilicet fieri possit, ut mater, quae super educatione filii infantis jus habet ab ipsa natura derivatum, quod ideo naturale Jus appellatur, eo jure privari possit ab avia, quae aliam auctoritatem in nepotem habere nequit, quam quae ipsi a Jure Civili tribuitur. In quo illud forsan satis esset respondere, praecipuum fundamentum illius praeponderantiae, quae Aviae facto tribuitur, in Religionis favore situm esse; quod autem hic quaeritur, jam antea quaesitum fuisse in altero casu, quum scilicet Gregorius XIII. Avi factum dissensui matris praevalere debere judicavit; nec ullam de hujusmodi quaesito rationem habitam fuisse. Sed ut ad propositae interrogationis nodum proprius accedamus, quaerimus, utrum filii mancipiorum et eorum, qui pleno jure servi sunt, dissentientibus eorum parentibus, baptizari possint; Et quidem si, secundum communem opinionem responsum dandum sit, respondendum erit, posse. Iterum igitur quaerimus, num hujusmodi parentibus faveret, nec ne, jus naturale pro educatione filiorum suorum infantium; neque responderi posse arbitramur, eosdem naturali eorum jure in proprios filios caruisse. Quaerimus denique, quomodo filii praedicti baptizari possint sine consensu parentum, pro quibus stat jus naturale, quod immutabile dicitur: Verum, ut hujusmodi interrogationi responsum dari possit, ad Theologos recurrendum est. Respondent ipsi, jus patrum in filios infantes, pro eo, quod ad educationem pertinet, naturale dici posse duplici ratione; vel scilicet quia a natura originem habeat, vel quia lex naturae jubeat, ut nemo alius eorum educationi, exclusis parentibus, se immiscere possit. Admittunt Theologi, jus illud primo sensu naturale esse, non autem secundo; ideoque concludunt, quod cum dominium mancipii seu servi, ejusque filiorum, jure gentium in Dominum transferantur, potest Dominus filios infantes a parentibus separare, eosque baptizandos jubere, etiamsi parentes dissentiant. Ita edisserit Sylvius *tom.* 4. *sup.* 3. *part. S. Thomae quaest.* 68. *art.* 10. *conclus.* 7., et ante eum satis solide Suarez *tom.* 3. *super* 3. *parte S. Thomae quaest.* 68. *art.* 10. *disput.* 25. *sect.* 4. §. *Quocirca*. Jam vero nihil praeter jus et fas postulare Nobis videmur, dum contendimus, quod quemadmodum naturae jus non laeditur, ubi, repugnantibus parentibus, captivorum filiis Baptismus confertur, ita neque idem naturae jus violari dicatur, quoties, nulla vi adhibita, ac patente persona, quae id faciendi jus habeat, infans Hebraeus, dissentiente matre, aut sacro Fonte abluitur, aut baptizandus offertur; sicut enim pro primo casu militat Jus Gentium, ita pro altero favor Religionis,

Exemplum de parentibus in servitute poenali constitutis.

Aliud est jus a natura originem ducens, aliud lex naturae aliquid praecipiens, aut vetans.

Jus a natura tributum, quod a jure gentium superatur, multo magis credere debet favori Religionis, et animarum saluti.

cujus vis eam Nobis obligationem imponit, ut eamdem promoveamus, quantum, seclusa cujuslibet injuria, Nobis facere permissum est; veluti in praesentia contingeret, si oblatio Hebraeis infantis, quae ab Avia sponte fit, recipiatur.

Praemissa omnia simul juncta oblationem accipiendam suadent.

§. 27. Habes igitur, dilecte Fili, eas omnes rationes, quibus adducti sumus, ut eam, de qua quaestio est, oblationem recipiendam judicaremus, quemadmodum recipiendam judicamus; quae rationes et causae, sive per se singulae considerentur, sive, ut in casibus practicis fieri consuevit, conjunctim accipiantur, magni procul dubio ponderis, atque momenti sunt. Quod si in re dubia in favorem Fidei pronunciandum esse constans regula est, quisnam erit, qui, perpensis tot propositis rationibus, materiam hanc saltem pro dubia habendam, adeoque in favorem aviae, quod idem est in casu, ac in favorem Religionis, decernendum non existimet? Novimus, dilectos Filios Sanctae Inquisitionis Consultores, tum sacrae Theologiae, tum Canonici Juris peritos, quorum suffragia validis rationibus innixa perlegimus, pro avia communiter censuisse. His concordes audivimus in Congregatione coram Nobis habita Ven. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium sententias pro admittenda aviae oblatione. Quare tam sapientibus consiliis inhaerendo, huic Epistolae nostrae finem imponimus, oblationem aviae recipiendam esse decernentes, tibique impertientes Apostolicam Benedictionem.

Aut saltem probant rem dubiam esse, et ob id jus Religionis pronunciari debere.

In hanc sententiam Consultores S. Officii, tum Cardinales Inquisitores Generales convenerunt.

Pontifex jubet oblationem Aviae accipiri.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die XV. Decemb. MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

Dat. die 15. Dec. 1751.

LIV.*

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI DOMINI

BENEDICTI DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ XIV.

LITERAE APOSTOLICAE IN FORMA BREVIS

In quibus statuitur, ut Religiosi Reformati S. Francisci in Conventu de Varatojo, Ministro Generali immediate subjecto in proximo Capitulo, si in Guardianum et Definitores eligantur, nullum possint allegare privilegium Apostolicum, neque aliam quamcumque causam privationis vocis passivae, nisi dictum privilegium, vel causa prius recognita sit et approbata a moderno Guardiano, et Definitorio ejusdem Conventus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii moderni Guardianus, et Definitores Conventus de Varatojo nuncupat. in Lusitania Missionariorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia Reformatorum nuncupat. dilecto Filio moderno, et pro tempore existenti Ministro Generali dicti Ordinis immediate subjecti, quod Conventus hujusmodi triginta duntaxat Fratres in Sacro Presbyteratus Ordine constitutos de praesenti numerat, quorum aliqui propter eorum infirmitates, aliaque impedimenta privationem vocis activae, et passivae, seu exemptionem ab officiis, et muneribus dicti Conventus a Nobis, seu a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et Consultationibus Episcoporum et Regularium Praeposita, seu in Portugalliae et Algarbiorum Reguis Nostro, et Sedis Apostolicae Nuncio reportarunt, ac propterea dicti Exponentes verentur, ne in Capitulo dicti Conventus proxime habendo ad Guardiani, et Definitoris respective munera eligantur ii, qui vere, et actualiter sui Corporis infirmitatibus laborant, aut impedimentis ita detineantur, ut munera sibi demandata non sine detrimento Regularis Observantiae, quae in dicto Conventu, beneficente Domino, viget, expleant, nec alii in locum illorum subrogari possint, quippe qui ob eorum humilitatem vel aliam causam privationem, exemptionemque hujusmodi reportarunt; Nobis propterea exponentes praedicti humiliter supplicare fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis Excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris, et poenis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequen. harum serie absolventes, et abso-

lutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ut in Capitulo dicti Conventus proxime habendo nullus ex illius Alumnis ab exercitio muneris, seu Officii sibi demandati exemptus intelligatur, ac intelligi debeat sub praetextu obtentae prius privationis vocis activae, et passivae, ac exemptionis ab Officiis, nisi prius per Exponentes praedictos, juxta datam sibi a Domino prudentiam recognita, examinata, et approbata fuerit concessa facultas memoratae exemptionis, seu privationis, auctoritate Apostolica tenore praesentium decernimus, et declaramus, ita tamen, ut si contingat ab eisdem Exponentibus exemptionem, privationemque hujusmodi nullam declarari super recognitione illarum eorum conscientiam oneramus, Alumni praedicti, quorum facultas exemptionis, et privationis praedictae nulla, irrita, et inanis declarata fuerit, munera sibi demandata in virtute Sanctae Obedientiae ac sub indignationis Nostrae suscipere, gerere, et exercere, ac rite explere teneantur. Decernentes easdem praesentes Literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Conventus, et Ordinis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et consuetudinibus; Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Januarii MDCCLII. Pontificatûs Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passionëus.

Dilecto Filio Aloysio seu Ludovico Laghi Ordinis Fratrum B. Mariae de Monte Carmelo Priori Generali. LIV.**

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Debitum Pastoralis Officii, quo Catholicae Ecclesiae regimini Divina dispensatione praesidemus salubriter, exequi adjuvante Domino jugiter satagentes Christifidelium, qui e flictibus Sacculi in portum vitae Religiosae confugerunt, statui feliciter dirigendo peculiarem curam adhibemus, illisque de idoneis Superioribus, et Ministris, quorum opera in Charitatis, et Religiosae tranquillitatis amoenitate prospere gubernentur, interdum providere studemus, sicut locorum, temporum, et personarum qualitatibus mature consideratis, ad majorem Dei gloriam, et Religionis incrementum, felicemque progressum expedire in Domino arbitramur. Cum itaque, sicut accepimus, nonnullae animorum simultates, dissentiones, partiumque studia, quae Religiosam quietem, et Regularem observantiam conturbare solent, pluribus ab hinc annis inter Priores, et Fratres pro tempore existentes Conventuum Oppidorum, Civitatum, nuncupat. Nobilibus, et Vallettae Insulae Meliten. ex una, et Priores Provinciales pro tempore itidem existentes Provinciae Siculae Ordinis Fratrum Beatae Mariae de Monte Carmelo, cujus jurisdictioni supradicti duo Conventus de praesenti subjecti existunt, vigere pergant, ac timendum sit in posterum etiam perdurare: hinc est, quod nos illisidiis, dissentionibus, et partium studiis hujusmodi opportune consulere, eaque sedare cupientes, ac de Tua fide, prudentia, integritate, vigilantia, et Religionis zelo plurimum in Domino confisi, Teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium tantum consequen. harum serie absolventes, et absolutum fore censentes Motu proprio, et ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, Tibi per praesentes injungimus,

praecipimus, et mandamus, ut supradictos duos Conventus Oppidi Civitatis nuncupat. Nolabilis, et Oppidi Civitatis itidem nuncupat. Vallettae dictae Insulae Melitensis a Provincia Sicula dicti Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo dependentes, illorumque Priores, et Fratres nunc, et pro tempore existentes, nec non bona quaecumque, tam mobilia, quam immobilia, ac semoventia ad illos spectantia, et quomodolibet pertinentia a memorata Provincia Sicula, et illius moderni, et pro tempore existentis Prioris Provincialis jurisdictione, et dependentia, omnino, et perpetuo separes, dismembres, dijungas, dividas, et eximas, ac Conventus praedictos sic per Te vigore praesentium a Provincia praedicta, et ab illius Prioris Provincialis jurisdictione, et dependentia separatos, dismembratos, disjunctos, divisos, et exemptos omnimode Tuae, et pro tempore existentium Priorum Generalium memorati Ordinis perpetuo itidem subjicias, et supponas, ac dictorum duorum Conventuum Priores nunc, et pro tempore existentes, Definitores Generales dicti Ordinis declarandi, illisque votum, sive suffragium in quibusvis Capitulis Generalibus dicti Ordinis pro tempore habendis, aliasque praeeminentias, et praerogativas, ac privilegia, quibus alii dicti Ordinis Definitores Generales gaudent, potiuntur, et fruuntur, concedendi, plenam, liberam, et omnimodam facultatem, et auctoritatem tenore praesentium tribuimus, et impertimur. Ac insuper motu, scientia, et potestate similibus in virtute sanctae Obedientiae, ac sub indignationis Nostrae, aliisque arbitrio Nostro imponendis poenis moderno, et pro tempore existenti Priori Provinciali Provinciae Siculae hujusmodi praecipimus, ne in supradictis duobus Conventibus, ac in illorum Prioribus, Fratribus, aliisque Personis, ac in illis existentibus, et ab eis dependentibus, postquam per Te a Provincia praedicta divisi, disjuncti, separati, et exempti fuerint, ullum jus, ullamque jurisdictionem, et actionem habere, et exercere audeat, seu praesumat. Decernentes praesentes literas, etsi ex eo quod Prior Provincialis hujusmodi, et caeteri quicumque in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae propter quas ipsae praesentes emanarint, adductae, specificatae, et justificatae, fuerint, aut ex alia quacumque, quantumvis justa, pia, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, etiam cum enormis, enormissimae, et totalis laesionis nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, et nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno, et substantiali, ac individuam expressionem requiren., defectu notari, impugnari, invalidari, infringi, retractari, ad terminos juris reduci, seu in controversiam vocari, aut adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudque quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, seu impetrato, aut etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus concesso, vel emanato quemquam in judicio, vel extra illud uti, seu sese juvare ullo modo posse: sed ipsas praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari: sicque, et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuntios, aliosque quoslibet quavis praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis, Provinciae, et Conventuum hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis, Ordini, et Provinciae hujusmodi, illorumque respective Superioribus, et Personis quibuslibet sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliis efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac

aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenoris hujusmodi ac si de verbo ad verbum; nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIX. Februarii MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno duodecimo.

D. Card. Passioneus.

LV. SAC. CONGREG. RITUUM

Decreta super modo utendi Indulto Pontificalium Capitulo et Canonicis Ecclesiae Archiepiscopalis Urbinaten. olim a Sede Apostolica concesso, approbantur, et confirmantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium. In Throno justitiae super omnes Gentes Divina dispositione collocati, ad ea potissimum, quae ab Ecclesiarum Praesulibus pro extirpandis in Ecclesia Dei exortis abusibus, utiliorique commissi Gregis gubernio, provida ratione prius ordinata, et postea a Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Almae Urbis congregationibus, quae vocis nostrae organa sunt, decreta fuerunt, solicitudinis, et vigilantiae nostrae curas libenter convertimus; Illaque, dum Divino cultui, Pastoraliquo dignitati prodesse comperimus, Apostolicae uostrae confirmationis robore communimus, prout arbitramur in Domino salubiter expedire.

Indultum a Benedicto XIII. Urbinaten. Capitulo, et Canonicis concessum.

§. 1. Sane pro parte Venerabilis Fratris nostri Antonii Guglielmi moderni Archiepiscopi Urbinaten. exhibita Nobis nuper petitio continebat, quod alias, et postquam fel. rec. Benedictus Papa XIII. Praedecessor noster, per suas Literas Apostolicas, tunc existentibus Capitulo, et Canonicis Ecclesiae Urbinatensis ac Dignitates in ea obtinentibus, ut ipsi tam in Civitate, quam in Dioecesi Urbinatensis, absente, vel praesente Archiepiscopo, sive interveniente Legationis Urbinatensis S. R. E. praefatae Cardinali Legato de Latere, in Missis, Vesperis, ac Laudibus solemniter decantandis, ac etiam in Processionibus, Benedictionibus Candelarum, Cinerum, Palmarum, et Fontis Baptismalis, ac in reliquis Ecclesiasticis functionibus, in quibus sacra adhibentur Paramenta, Mitra, aliisque Indumentis, et Paramentis tantum ad instar Abbatum usum Mitrae habentium, uti libere, et licite possent, et valerent, Apostolica auctoritate perpetuo concesserat, et indulserat; eisque, ut in eorum Armis, et Insigniis Mitram apponi facere, et addere etiam valerent, licentiam, et facultatem dicta Apostolica auctoritate tribuerat, et impartitus fuerat; bon. mem. Thomas Maria Marelli, dum viveret, primum Archiepiscopus Urbinaten. et deindo Imolen. Episcopus tempore, quo ipse dictae Ecclesiae Urbinaten. praesidebat, modum, et tenorem dictarum literarum, tam in illarum interpretatione, quam in decernenda earum executione, praetereundo, easdem literas, plura, licet in eis non expressa, continere, et comprehendere declaravit in gravissimum dignitatis Archiepiscopalis praejudicium.

Ejus indulti intelligentia ultra debitos fines extenditur;

§. 2. Quapropter, ubi primum dictus Antonius Archiepiscopus praefatae Ecclesiae Urbinaten. certo tunc expresso modo Pastoris solatio destitutae, eadem Apostolica auctoritate in Archiepiscopum praefectus fuit, subditis prius per eum nonnullis abusibus in celebratione Divinorum Officiorum inventis, animum suum ad alios abusus, qui respiciebant usum Pontificalium, aliarumque praerogativarum exercitium, quas tunc existentes Capitulum, et Canonici dictae Ecclesiae, ac Dignitates in ea obtinentes sibi indebite arrogaverant, removendos convertit. Idcirco dilecto Filio moderno dictae Ecclesiae Praeposito significavit,

Lis, et controversia inter moderuum Archiepiscopum, et Capitulum agitata coram Congr. Sacr. Rit.

quod ad judicium Congregationis ejusdem S. R. E. Cardinalium super Ritibus Ecclesiasticis praepositorum deferri poterat, quaenam praerogativae dilectis quoque Filiis Capitulo, et Canonicis dictae Ecclesiae, ac Dignitates in ea obtinentibus praedictis, vigore dicti Indulti, competerent. Sed perspiciens ipse Antonius Archiepiscopus, quod Capitulum, et Canonici ejusdem Ecclesiae, ac Dignitates in ea obtinentes praefati, moras nectendo, nil aliud cupiebant, quam in possessione praetensarum praerogativarum se confovere, censuit, pro muneris sui debito, ac Archiepiscopalis Dignitatis defensione, singula controversiarum Capita, in infrascriptis 13. Dubiis disposita, et inter partes concordata, ac a dilecto similiter Filio nostro Prospero Sancti Georgii ad Velum aureum ejusdem S. R. E. Diacono Cardinali Columna de Sciarra nuncupato, in controversia hujusmodi Ponente, subscripta, eidem Congregationi proponere.

Dubia in Congregat. proposita.

§. 3. Quorum Dubiorum tenor est, qui sequitur, videlicet.

Primo: *An Dignitates, et Canonici Metropolitanae Ecclesiae Urbinaten. uti possint Anulo, Cruce pectorali cum gemmis, Caligis, Sandaliis, et Chyrothecis, praesertim auro ornatis, in casu etc.*

II. *An eadem Dignitates, et Canonici Pontificaliter celebrantes uti queant Faldistorio, et quateus negative, quomodo sedere debeant?*

III. *An Faldistorium debeat esse coopertum oloserico coloris currentis, seu simplici panno?*

IV. *An uti valeant Palmatoria, seu Bugia in Pontificalibus, et an in Missis lectis, seu privatis?*

V. *An liceat eisdem in Missa Pontificali Populum salutare, dicendo:* Pax vobis, *loco dicendi:* Dominus vobiscum?

VI. *An post Missas, Vesperas, aut Matutinum in Pontificalibus celebratum, possint ipsi solemnem dare Benedictionem, dicendo:* Sit nomen Domini benedictum; *seu potius simplicem Benedictionem tantum post Missam, dicendo:* Benedicat vos Omnipotens Deus *cum unico, seu cum trino signo Crucis?*

VII. *An Dignitates, et Canonici in Missis, aut Vesperis in Pontificalibus celebratis, benedicendo populum cum Sanctissimo Eucharistiae Sacramento, dare possint trinam Benedictionem, vel unicam tantum dare debeant?*

VIII. *An eadem Dignitates, et Canonici induti Mitra, aliisque Paramentis ad instar Abbatum, etiamsi Missas, aut Vesperas in Pontificalibus non celebraverint, dare possint trinam Benedictionem?*

IX. *An possint Pontificaliter celebrare Missas in Ecclesiis Monialium absque consensu Archiepiscopi?*

X. *An in vestitionibus, et velationibus Monialium factis de commissione Archiepiscopi, uti possint Mitra?*

XI. *An in Metropolitana Ecclesia uti possint Mitra, et Pontificaliter celebrare, in Missis Defunctorum?*

XII. *An in Insigniis, et Armis suae Familiae, appositis, vel apponendis in Paramentis sacris, aliisque rebus Ecclesiam concernentibus, loco Mitrae, vel una cum ipsa, Pileum apponere valeant?*

XIII. *An dictae Dignitates, et Canonici in Processionibus Sanctissimi Corporis Christi incedere possint capite Mitra cooperto?*

Rescripta super singulis praemissis dubiis edita.

§. 4. *Et Sacra eadem Congregatio, utraque Parte scripto et voce informante audita, visisque juribus hinc inde deductis, ad relationem praedicti Cardinalis Ponentis, rescribendum censuit.*

Ad Primum: *Affirmative juxta modum: modus est, quod in Missis solemniter decantandis solus Celebrans uti possit enunciatis Indumentis auro non ornatis, nec non anulo cum unica gemma, et Cruce pectorali sine gemmis, et amplius.*

Ad II. *Negative, et sedere debeant in scamno coopcrto tapete, vel panno currentis coloris, et amplius.*

Ad III. *Provisum in secundo, et amplius.*

Ad IV. *Negative et amplius.*

Ad V. *Negative, et amplius.*

Ad VI. *Negative ad primam partem, affirmative ad secundam, cum unico signo, et amplius.*

Ad VII. *Negative ad primam partem, affirmative ad secundam, cum unica tantum, et amplius.*

Ad VIII. *Negative, et amplius.*

Ad IX. *Negative, et amplius.*

Ad X. *Negative, et amplius.*

Ad XI. *Negative, et amplius.*

Ad XII. *Affirmative quoad Mitram tantum, et amplius.*

Ad XIII. *Negative, et amplius.*

Et ita decrevit, ac servari mandavit die 29. Januarii 1752.

M. Marefuscus Sac. Rituum Cong. Secretarius.

Archiepiscopus supplicat pro confirmatione Apostolica.

§. 5. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, ea, quae Sedis Apostolicae munimine roborantur, firmius subsistant, et exactius ab omnibus observari soleant; propterea que dictus Antonius Archiepiscopus, ne adversus decretum, et mandatum ab eadem Congregatione super praemissis, ut praefertur, edita, quidquam umquam sub quovis praetextu a modernis, et pro tempore existentibus Capitulo, et Canonicis dictae Ecclesiae, ac Dignitates in ea obtinentibus, opponi, seu illa impugnari, aut eis contradici queat, plurimum cupiat, decretum, et mandatum hujusmodi, pro majori illorum validitate, et subsistentia, ac inviolabili observantia, per Nos, et Sedem Apostolicam praefatam perpetuo, ut infra, opportune approbari, et confirmari: quare pro parte praedicti Antonii Archiepiscopi Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ei in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontifex praemissa approbat et confirmat, ac perpetuo servari mandat.

§. 6. Nos igitur, qui dignum et rationi consonum arbitramur, honestis votis, et petitionibus hujusmodi annuere, et abusus praedictos, potius a vanitate, quam a pietate Ministrorum introductos, removere sinceris desideramus affectibus, eidem Antonio Archiepiscopo specialem gratiam facere volentes, illiusque zelum, et pietatem debitis laudibus commendantes, ipsumque a quibusvis suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fure censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, decretum, et mandatum hujusmodi ab eadem Congregatione super praemissis, ut praefertur edita, tanquam Dignitatis Archiepiscopalis respicientia, ac ad abusus in Ecclesia Dei removendos tendentia, Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo approbamus, et confirmamus, iisque perpetuae, inviolabilis, et irrefragabilis Apostolicae firmitatis robur, vim, et efficaciam adjicimus, illaque a praefatis modernis, et pro tempore existentibus Capitulo, et Canonicis dictae Ecclesiae, ac Dignitates in ea obtinentibus, aliisque omnibus, et singulis, ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, firmiter, et inviolabiliter observari, et adimpleri, nec ab illorum observantia, et adimplemento hujusmodi ullo umquam tempore resiliri, aut recedi debere.

Clausulae pro perpetua praesentium Literarum vigore.

§. 7. Easdemque praesentes semper, et perpetuo validas, et efficaces existere, et fore, ac nullo umquam tempore de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, aut in jus, vel controversiam vocari; nec sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per Nos, et Sedem Apostolicam praeditam sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiam Motu proprio factis, et faciendis comprehendi, vel confundi, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per praefatum Antonium Archiepiscopum, et successores suos dictae Ecclesiae Urbinaten. Praesules pro tempore existentes, quandocumque eligendos, concessas fore, et esse, suosque plenarios effectus sortiri, et obtinere.

Aliter judicari prohibetur.

§. 8. Sicque, et non alias per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac praefatae S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictaeque Sedis Nuncios, judicari, et definiri debere; et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Contrariis derogatur.

§. 9. Non obstantibus quibusvis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibus, Universalibusque Conciliis editis, vel edendis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, et quatenus opus sit, dictae Ecclesiae Urbinaten. etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis, quibusvis personis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis specialis, specifica, et expressa mentio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc

servanda foret, eorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, latissime, et plenissime, ac specialiter, et expresse, necnon opportune, et valide, ad praemissorum validissimum effectum, hac vice dumtaxat, harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio. §. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, approbationis, confirmationis, roboris, adjectionis, decreti, et derogationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 28. Febr. 1752. Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCLII. tertio Kalendas Martii, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

I C. Travagli.
X
I. Miliatus.
I. Smachers.
Loco ✠ Plumbi.
L. Eugenius.

LVI. INDULGENTIARUM

Nova concessio, pro personis Saecularibus utriusque Sexus, tam Tertio Ordini S. Francisci de Paula adscriptis, quam Chordigeris ejusdem Sancti Funiculum benedictum deferentibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium. Inexhausti Ecclesiae Thesauri administrationem et dispensationem, Dei voluntate Nobis commissam, summa, qua decet, fide, ac diligentia gerere satagentes, dubia quaeque, et incertitudines circa Indulgentias, et spirituales Gratias a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, piis maxime Personarum coetibus concessas, ne Christifidelium animi nutantes in incerta ferantur, ac ob id eorum languescat charitas et fides, declarare, ac etiam quandoque novis ex integro factis concessionibus, de medio tollere non omisimus; et quoties id ipsum similes causae Nobis fidenter expositae suadere dignoscuntur, eamdem viam insistentes spiritualibus piorum Institutorum profectibus et Christifidelium devotioni consulere non recusamus.

Instantia facta Pontifici pro nova concessione Indulgentiarum Tertiariis S. Francisci de Paula, et illius Chordigeris. §. 1. Cum itaque dilectus Filius Julius Malmusius Presbyter Ordinis Sancti Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum expresse Professus, ejusdemque Ordinis modernus Procurator Generalis, seu Zelosus nuncupatus, Nobis nuper supplicaverit, ut Indulgentias, et peccatorum remissiones Personis utriusque sexus Saecularibus, tam *Tertiariis* nuncupatis, quam aliis Cingulum laneum dicti S. Francisci gerentibus, *Chordigeris* nuncupatis, competentes, quemadmodum Nos ipsi superiori anno ad praefiniendas Indulgentias Fratrum, et Sororum Tertii etiam Ordinis Saecularis S. Francisci de Assisio nuncupati peculiaribus nostris Literis incipientibus: *Ad Romanum Pontificem:* sub datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Idibus Martii, Pontificatus Nostri Anno undecimo praestitimus, praefinire etiam et edicere dignaremur; Nos dicti Julii supplicationem non modo congruam, sed etiam necessariam quodammodo agnoscentes, ex quo videlicet Ven. Dei Famulus Innocentius Papa XI. Praedecessor noster in generali Decreto super Indulgentiis die VII. Martii Anni Domini MDCLXXVIII. per ipsum edito, inter apocryphas Indulgentias, nonnullas etiam recensendas judicavit, quae in aliquibus tunc impressis Foliis asserebantur iis concessae, qui Cingulum praedicti S. Francisci de Paula gerentes, *Chordigeri* dicuntur; ipsius Julii precibus annuentes, Tertiariorum tamen seorsim a Chordigeris hujusmodi ratione habita, circa Indulgentias, tam illis, quam hisce deinceps competituras, harum nostrarum Literarum tenore, ut infra, stabilire in Domino judicavimus.

Pontifex agnoscit hujusmodi instantiae necessitatem, et precibus annuit, Tertiariorum a Chordigeris seorsim habita ratione.

De Regula Tertiariis a S. Francisco de Paula proposita. §. 2. Sane praeter Regulam Fratribus sui Ordinis, Minimis nuncupatis, nec non Monialibus, praestitutam, idem Sanctus Franciscus de Paula, exemplum forsan praedicti Sancti Francisci de Assisio prae oculis habens, aliam quoque utriusque sexus Saecularibus Personis, Tertiariis, ut praefertur, nuncupatis, aptatam edidit Regulam, ab Alexandro VI. et Julio II.

Romanis Pontificibus etiam Praedecessoribus nostris, ut accepimus, approbatam. Cui quidem Regulae, ac Tertio Ordini Sancti Francisci de Paula, omissis iis, quae de aliis illustribus Personis enarrantur, adscriptum olim et aggregatum fuisse novimus S. Franciscum Salesium Episcopum Genevensem, de quo haec habentur in ejus Vita per Augustum etiam Salesinm illius ex Fratre Nepotem conscripta Lib. IX. pag. 405. *Cinctus est igitur in Monasterio Divi Andreae ab Antonio Biliaco Superiore, et in Fratrum numerum relatus etc. Deinceps cum ex Minimis aliquos inter eundum offenderet, Cingulum illud trahens ex perula: Videte, inquiebat, num ego Frater vester sim; atque re vera, non solo nomine, sum Minimus.*

Tertiarius utriusque sexus Saeculoribus Indulgentias indulget, idest Plenariam in ingressu, et quater in anno, ac in mortis articulo.

§. 3. Hisce igitur utriusque sexus Saeculoribus Personis praedictam Regulam S. Francisci de Paula pro Tertiariis conditam professuris, et in Tertium Ordinem hujusmodi ingressuris, die eorum et earum ingressus, si vere poenitentes, et confessi, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, Plenariam; nec non iisdem nunc et pro tempore existentibus ejusdem Tertii Ordinis Fratribus, et Sororibus, vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui in Dedicationis S. Michaelis Archangeli, ac in ejusdem S. Francisci de Paula, et dicti S. Francisci Salesii, nec non Commemorationis Sanctorum Omnium die prima Novembris Festis diebus, a primis Vesperis usque ad occasum Solis dierum hujusmodi, Ecclesiam aliquam Ordinis Fratrum Minimorum praedictorum, vel in ejus defectum, in Civitate vel loco, ubi ipsi tunc degent, aliam quamcumque hujusmodi Civitatis vel loci Ecclesiam devote visitaverint, et inibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, et Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint; singulis praefatis diebus, quibus id egerint, etiam Plenariam; in cujuslibet vero eorum mortis articulo, si vere pariter poenitentes, et confessi, ac sacra Communione refecti, vel quatenus id facere nequiverint, saltem contriti, Sanctissimum JESU Nomen, ore, si potuerint, sin minus corde, devote invocaverint, Plenariam similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus, et impertimur.

Et Indulgentias Stationum Urbis.

§. 4. Iiisdemque tam in Civitatibus, et locis, ubi dictae Ecclesiae Fratrum Ordinis Minimorum existunt, quam alibi ubivis commorantibus, qui singulis Quadragesimalibus, et aliis Anni diebus, in quibus Stationes Ecclesiarum Urbis et extra illius muros sitarum occurrunt, prout in Missali Romano descriptae sunt, aliquam primodicti Ordinis, si ibi fuerit, alioquin aliam ejusdem Civitatis, vel loci, ubi eos pro tempore residere, vel morari contigerit, Ecclesiam devote visitaverint, et ut praefertur, oraverint, ut easdem Indulgentias consequantur, quas consequerentur, si iisdem Stationum temporibus et diebus, singulas Ecclesias dictae Urbis, et extra illius muros hujusmodi, pro iisdem Stationibus, et Indulgentiis consequendis destinatas, personaliter visitarent, concedimus, et indulgemus.

Ac in aliis 10. diebus 7. annorum etc.

§. 5. Ipsis quoque vere poenitentibus, et confessis, sacraque Communione refectis, qui in Festis Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI, Resurrectionis Dominicae, et Pentecostes, ac Nativitatis, Annunciationis, Purificationis, et Assumptionis Beatissimae Virginis Mariae, Apparitionis S. Michaelis Archangeli, nec non Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, Andreae, Jacobi, Joannis, Thomae, Philippi et Jacobi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Judae, et Mathiae, aliquam Ecclesiam, ut supra, visitaverint, ibique, ut praefertur, oraverint, quo die praefatorum id egerint, septem annos et totidem Quadragenas de injunctis eis, vel alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus.

De Chordigerorum institutione.

§. 6. Quo vero ad alios supradictos ejusdem S. Francisci de Paula *Chordigeros* nuncupatos, qui non quidem Regulam Tertii Ordinis ipsius Sancti Francisci profitentur, sed Cingulum, seu Funiculum laneum ab aliquo ex Fratribus primodicti Ordinis Professis, seu alio quocumque, ad id Superioribus Regularibus deputato, benedictum, sibique cinctum deferunt: Etsi de hac Institutione nullum extet authenticum monumentum, et pie solummodo credatur, praedictum Sanctum Fundatorem adhuc in humanis agentem, Personis utriusque sexus, devota ad eum affectione et obsequio recurrentibus, licet in praedicto Tertio Ordine nequaquam professis, Cingulum seu Funiculum laneum a se benedictum, ac illi similem, quem ipse deferebat, dare solitum fuisse; Certum porro est, subsequentibus temporibus pium hunc morem magis magisque invaluisse; Cumque Romani Pontifices praedecessores nostri hac de re edocti,

ac Ecclesiarum Praesules id ipsum in suis Civitatibus et Dioecesibus factitari non ignorantes, nunquam piae hujc Institutioni obsistendum, aut adversandum judicaverint; Nos sane nullum eidem obstaculum aut impedimentum afferro intendimus; sed ad omnem tollendam confusionis occasionem, quemadmodum iis, qui supradictum Tertium Ordinem S. Francisci de Paula profitentur, proprias Indulgentias harum serie impertiti fuimus; ita et alterius Instituti Personis, quae simpliciter Cingulum seu Funiculum praedictum deferunt, Chordigerique nuncupantur, ipsarum praesentium tenore, proprias quoque, ac certas ab ipsis lucrandas Indulgentias assignare decrevimus.

Eis proprias Indulgentias impertitur: videlicet Plenariam in actu susceptionis Cinguli et in Festo S. Francisci, ac in articulo mortis.

§. 7. Caeteris igitur utriusque sexus Christifidelibus, etiamsi Tertium Ordinem praedictum professi non fuerint, qui cingulum seu Funiculum lancum, quem vocant S. Francisci de Paula, a modernis et pro tempore existentibus Ordinis Minimorum Superioribus, vel ab alio Presbytero ejusdem Ordinis Professore, seu alio quocumque ab iisdem Superioribus deputato benedictum, et ab eis susceperint, ea die, qua vero poenitentes et confessi, ac Sacra Communione refecti, primo id egerint, Plenariam: Praeterea eisdem utriusque sexus Chordigeris vere quoque poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui in Festo praedicti S. Francisci de Paula, a primis Vesperis usque ad occasum Solis, Ecclesiam aliquam Fratrum Ordinis Minimorum, vel in ejus defectum aliam quamcumque Civitatis vel Loci, ubi eos pro tempore degere contigerit, devote visitaverint, ibique, ut praefertur, oraverint, etiam Plenariam: Item eisdem, dum in articulo mortis constituti, vere poenitentes, et confessi, ac Sacra Communione refecti, vel quatenus id facere nequiverint, saltem contriti, Sanctissimum JESU Nomen corde, si ore non potuerint, devote invocaverint, itidem Plenariam omnium peccatorum suorum remissionem et Indulgentiam concedimus et impertimur: Nec non, ut quisquis eorum et earum, praefatum Cingulum seu Funiculum benedictum deferens, semel in die, si in honorem Domini Nostri JESU CHRISTI, et Sanctorum Apostolorum ejus, pias, ut praefertur, preces effuderint, quo die id egerint, Centum dierum Indulgentiam consequatur, concedimus pariter et indulgemus.

Et pro aliquibus praecibus Centum dierum quotidianam.

§. 8. Deinde tam primodicti Tertii Ordinis, quam alterius pii Instituti praedicti Personis Saecularibus utriusque sexus, quoties ipsi, et quilibet eorum Missis et aliis Divinis Officiis in Ecclesiis celebrandis, et recitandis devote interfuerint, ac pauperes hospitio susceperint, vel pacem inter inimicos composuerint, seu componi fecerint, vel procuraverint, vel etiam, qui corpora Defunctorum ad sepulturam associaverint, aut quascumque Processiones de licentia Ordinarii faciendas, Sanctissimumque Eucharistiae Sacramentum, tam in Processionibus, quam cum ad infirmos, vel alias quorumque et quandocumque pro tempore deferetur, comitati fuerint, vel impediti, Campanae ad id signo dato, semel Orationem Dominicam, et Salutationem Angelicam dixerint, aut quinquies Orationem et Salutationem eamdem pro necessitatibus Sanctae Matris Ecclesiae, sivo pro Animabus Defunctorum tam ejusdem Tertii Ordinis, quam Chordigerorum praefatorum recitaverint, aut devium aliquem ad viam salutis reduxerint, et ignorantes praecepta Dei, et quae ad salutem sunt, docuerint, aut quodcumque aliud pietatis, vel charitatis opus exercuerint; Toties pro quolibet praedictorum operum exercitio, sexaginta dies de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus.

Indulgentias item communiter Tertiariis et Chordigeris concedit, videl. LX dierum pro singulis operibus piis.

Omnes Indulgentias, ut supra, concessas applicari posse Animabus Purgatorii permittit.

§. 9. Eisdemque non solum Tertiariis, sed etiam Chordigeris, ut omnes et singulas Indulgentias, et peccatorum seu poenarum remissiones et relaxationes hujusmodi, ab ipsis, ut praefertur, respective consequendas, etiam pro Animabus Christifidelium Defunctorum, quae Deo in charitate conjunctae ex hac luce migraverint, per modum suffragii applicare possint, misericurditer in Domino concedimus et indulgemus.

Revocat omnes alias Indulgentias Tertiariis et Chordigeris concessas.

§. 10. Caeterum alias omnes et singulas Indulgentias et peccatorum remissiones Personis utriusque sexus tam praedicto Tertio Ordini S. Francisci de Paula adscriptis, quam Chordigeris praefatis, sive directe et immediate, sive promiscue, aut alio quocumque modo, etiam per communicationem cum Minimorum praedictorum, et aliorum Mendicantium Fratrum Ordinibus, tam vigore Privilegiorum, et Literarum Apostolicarum, quam vivae vocis oraculo, aut alias quovis modo per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros, ac Nos, et Apostolicam Sedem hactenus

concessas, confirmatas, approbatas, et innovatas, eisque hucusque competentes, seu per eos praetensas, earumdem praesentium tenore revocamus, cassamus, abolemus, annullamus, et abrogamus.

Clausulae. §. 11. Praesentes autem Literas, tam quoad concessiones superius factas, quam quoad revocationem, et abolitionem hujusmodi, etiamsi eidem Tertio Ordini S. Francisci de Paula adscripti, et Chordigeri praefati, seu alii quicumque in praemissis interesse habentes, vel habere quomodolibet praetendentes, eisdem non consenserint, nec ad ea vocati aut auditi fuerint, nullo unquam tempore impugnari, seu de voluntatis nostrae defectu, aut subreptionis, obreptionis, aliove quolibet vitio notari, vel adversus eas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve juris vel facti remedium impetrari posse: sed semper et perpetuo firmas et efficaces existere et fore, suosque, plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac iis, quorum favorem concernunt, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et respective ab iis, ad quos pertinet, inviolabiliter observari; sicque, et non aliter, per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales Indulgentiis et Sacris Reliquiis praepositos, aliosque etiam de Latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuntios, de praemissis judicari, interpretari, ac definiri debere decernimus, atque irritum et inane si secus a quoquam cujuslibet auctoritatis praesidio scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Committitur Episcopis etc. ut pro praesentium observantia intendant. §. 12. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Ecclesiarum Episcopis, aliisque Locorum Ordinariis, nec non praedictae Apostolicae Sedis Nuntiis, et S. Officii Inquisitoribus, harum quoque serie, et dicta auctoritate committimus et mandamus, ut nullas alias Indulgentias, seu peccatorum remissiones, praeter praemissas, per quoscumque, tanquam praedicto Tertio Ordini S. Francisci de Paula, et Chordigeris hujusmodi, specialiter, et intuitu eorum Instituti, competentes, vulgari, nunciari, aut proponi permittant: Sed ipsarum praesentium tenorem per ipsos fideliter, ut par est, observari faciant; Et siqui forte contumaces, vel rebelles fuerint, aut quovis modo praesentibus contradixerint, omnibus juris remediis, appellatione postposita, compescant.

Derogatio contrariis. §. 13. Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, nec non Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, ac ejusdem Tertii Ordinis S. Francisci de Paula, ac, si quae sit, praedictorum Chordigerorum, etiam, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus: Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis praedicto Tertio Ordini S. Francisci de Paula, et Personis ei adscriptis in contrarium praemissorum forsan concessis, confirmatis, et innovatis: Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides praesumpta transumptis. §. 14. Volumus autem, ut praesentium Transumptis etiam impressis, ac pro tempore existentis Procuratoris Generalis seu Zelosi dicti Ordinis, vel alicujus Notarii publici manu subscriptis, et alicujus Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae, vel pro tempore etiam existentis Correctoris Generalis ejusdem Ordinis sigillo munitis, eadem fides adhibeatur, quae praesentibus ipsis haberetur, si forent ostensae.

Sanctio poenalis. §. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrae concessionis, impertitionis, indulti, relaxationis, revocationis, abolitionis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Dat. die 28. Febr. 1732. Anno Incarnationis Dominicae MDCCLII. tertio Kalendas Martii, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passionei.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

LVII. DE BONIS ECCLESIARUM,

Quae semel ab infidelibus occupata, deinde in Christianorum potestatem devenerunt.

Epistola ad Rev. P. Nicolaum Lercari Sac. Congregationis de Propaganda Fide Secretarium conscripta, occasione Postulatorum a R. P. Archiepiscopo Antibarensi eidem Congregationi propositorum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Antibarensis Civitatis constitutio, et status civilis et Ecclesiasticus.

Urbem Antibarum, italice *Antivari*, eo nomine appellatam, propterea quod in ora illius regionis, quae nunc *Albania* dicitur, contra Barium Apuliae civitatem constituta sit, jamdudum, ut nosti, Othomanicae Dominationis jugum premit, ab anno scilicet 1571. ut testatur Reipublicae Venetae Senator Jacobus Diedo in nitida, quam nuper edidit, Historia ejusdem Reipublicae *tom.* 2. *lib.* 7. *pag.* 261. Neque Venetis datum est, illius possessionem recuperare, magno licet virtutis conatus, tum anno 1648. tum etiam anno 1717. in id incubuerint, ut idem Historicus prosequitur. De hac Urbe P. Daniel Farlatus *tom.* 1. *Illyrici Sacri*, *in Prolegomenis part.* 2. *cap.* 5. §. 3. *pag.* 150. ita scribit: *Antibarium Urbs priscis ignota, quod saeculis posterioribus condita fuit e regione Barii civitatis Apuliae, a qua denominata est, quasi contra Barium;* idemque Auctor subdit, Dioclea urbe in ruinis jacente, Archiepiscopalem illius titulum translatum fuisse Antibarum; et nomina Episcoporum suffraganeorum, qui novo Archiepiscopo assignati fuerunt, descripta legi in Bulla Alexandri Papae II.; Ut autem Sedes Archiepiscopalis in praefata civitate collocaretur, occasionem desumptam fuisse ex infortunio, quod accidit quatuor Episcopis, Antibarensi, Cattarensi, Olchiniensi, et Suacensi, qui, dum Spalatrum petebant, ut Provinciali Concilio interessent, naufragio perierunt; ut videre est *in laudatis Prolegomenis part.* 3, *sect.* 2. §. 5. *pag.* 308.

Dubia ab Archiepiscopo proposita.

§. 2. Venerabilis Frater hodiernus Archiepiscopus Antibarensis, pastoralis zeli laude magnopere commendandus, quum Diœcesim suam visitasset, et acta Visitationis ad Congregationem de Propaganda Fide misisset, super duobus sequentibus capitibus opportunum sibi lumen ab eadem praeberi, et adjumenta praestari postulavit. In primo capite exponit, Turcas Albania potitos, magnam partem bonorum ad Ecclesias pertinentium occupasse, quorum nonnulla deinde Christifidelibus divendita, alia vero eisdem ad colendum tradita fuerunt. In secundo autem refert, nonnullos ex Christianis, domos habentes proximas Ecclesiis eversis, et praedia praediis Ecclesiarum contigua, areas et terras ad easdem Ecclesias olim pertinentes usurpasse. Quaerit propterea quomodo in his se gerere debeat; et an hujusmodi malis remedium ullum, et quodnam sit adhibendum; declarans se lumine sibi praestito usurum, ut opportunis documentis instruat Confessarios, qui ea vehementer exoptant; quum aliqui sint ex hujusmodi possessoribus, qui nihil pensi habeant, alii vero propriae conscientiae stimulos cohibere cupiant, atque a censuris absolvi, quas contra detinentes Ecclesiarum bona statutas et latas esse non ignorant. Addit praeterea Archiepiscopus, hoc idem, quod in praefata visitatione peragenda, in sua Diœcesi evenire comperit, in aliis quoque Albaniae Dioecesibus contingere; itaut, manibus magno operi admotis, tumultus, atque discordias suscitatum iri valde pertimescat.

De bonis Ecclesiarum, quae Christiani de manibus infidelium acquisiverunt.

De eo, quae Christiani ipsi occupaverunt.

§. 3. Utroque capite hujusmodi in Congregatione de Propaganda Fide mature discusso, existimavit ipsa, debere Archiepiscopum, accitis ad se Missionariis, Parochis, et Confessariis, eisdem injungere, ut poenitentibus demonstrent, non posse eos sine propriae conscientiae damno detinere bona, quae olim ad Ecclesias pertinentia, deinde a Turcis occupata, in eorum manus devenerunt, sive ea a Turcis ipsis emerint, sive tanquam derelicta sibi usurpaverint; ideoque necessarium omnino esse, ut aliquem legitimum titulum habeant, quo se in eorum bonorum possessione confovere possint; totamque difficultatem in novo hujusmodi legitimo titulo adinveniendo versari. Quamobrem ipsa Congregatio proposuit, ut possessores Archiepiscopum adire debeant, eique distinctam exhibere indicationem quantitatis, qualitatisque bonorum, quae ex antiquo Ecclesiarum censu ad eos ita pervenerunt. Ipsius autem Archiepiscopi aequitati et prudentiae permittendum, ut et Ecclesiarum utilitati, quantum fas est, providere,

Congregationis de Propaganda Fide sententia et consilium.

et possessoribus novum legitimum titulum procurare studeat, eos admittendo ad novos contractus, puta, emphyteuticos, tenuissimis etiam canonibus impositis, juxta facultates, quae a Nobis praefato Archiepiscopo concedi poterant. Concluſit denique, hac facilitate dumtaxat erga illos agendum, qui invitati ad praemissa praestanda accesserint, contumacibus in propria perditione derelictis. Quum vero haec omnia a te, Dilecte Fili, juxta tui ministerii debitum, Nobis diligenter relata fuerint, et pro opportuna facultatum concessione supplicatum; Nos vero ad rem accurate inspiciendam et perpendendam nonnihil temporis sumpserimus; nunc tandem decrevimus sententiam nostram hac super re, quae magni momenti effectus parere potest, in scriptis redigere.

Paul rem ventilat, et in hac epistola pertractandam suscipit.

§. 4. Sane a nemine in dubium revocatur, quidquid in bello justo capitur, quod ad hostem pertinebat, in victoris dominium transire; mobilia scilicet in illius potestatem, qui primus ea occupaverit, immobilia vero in dominium supremi Principis, qui bellum intulit, ut sibi pro ipsius belli expensis satisfaciat, aliquando etiam, ut majores ad defensionem vires sumat, ac se a futuris eventibus tueatur. Sylvius *in* 2. 2. *q.* 40. *art.* 1. *q.* 6. *conclus.* 6. *et conclus.* 7. Covarruvias *in* 2. *part. Relect. Regul. Possessor malae fidei* §. 11. *sub num.* 6. Similiter extra controversiam est, in bello injusto, totum id, quod capitur restituendum; quum occupatio hujusmodi nihil aliud sit, quam formalis rapina. Ita docet S. Thomas 2. 2. *qu.* 66. *art.* 8. *ad primum*; eo ejus verba: *Circa quaedam distinguendum est: quia si illi, qui depraedantur hostes, habeant bellum justum, ea, quae per violentiam in bello acquirunt, eorum efficiuntur; et hoc non habet rationem rapinae: unde nec ad restitutionem tenentur etc. Si vero illi, qui praedam accipiunt, habeant bellum injustum, rapinam committunt, et ad restitutionem tenentur.* Illustria sunt exempla veterum Romanorum, qui quum injustitiam belli suscepti agnovernnt, quicquid abstulerant, prompte restituerunt, ac detrimenta, quaecumque victis et debellatis populis praeliando intulerant, summa fide repararunt. Haec in Livii Historiis occurrunt; ac duo hujusmodi exempla a Valerio Maximo referuntur, alterum quod pertinet ad Faliscos a Quinto Lutatio domitos, alterum ad Camarinos a Publio Claudio devictos, atque per varias Orbis plagas dispersos. *Cum Publius Claudius Camarinos ductu atque auspiciis suis captos animadvertebat; tamen quia parum liquida fide id gestum ab Imperatore videbatur,* (Senatus) *maxima cura conquisitos redemit, iisque habitandi gratia locum in Aventino assignavit, et praedia restituit etc. justitiaeque promptissimo tenore effecit, ut exitio suo laetari possent, quia sic renati erant.*

Acquirendi rerum dominii titulus ex bello justo oritur.

Non item ex bello injusto.

Christiani a Turcis injusto bello subacti, jus suum, licet irrecuperabile, retinuerunt supra bona sibi erepta adversus invasores.

§. 5. Hinc patet, quum bellum, quo Turcae Antibarum occuparunt, omni procul dubio fuerit injustum, quicquid ea occasione ab ipsis captum et occupatum fuit, sive mobile sive immobile fuerit, id eos injuste usurpasse, veramque in eo rapinam commisisse; quare omnis justitiae ratio postularet, ut ab ipsis cuncta restituerentur Christifidelibus, quos fortunis suis injuste spoliarunt, vel, illis vita functis, eorum haeredibus et successoribus. Sed hoc non est praesentis quaestionis subjectum; et si esset, frustra de eo ageretur, quod in perditis et desperatis rebus habendum est. Quaestionis cardo vertitur circa bona, quae Turcae Christianis vendiderunt, et nunc ab emptoribus detinentur; quaeriturque utrum, qui ea emerint, quique emptorum haeredes aut legitimi successores sunt, tuta conscientia retinere illa possint, an vero eadem legitimis dominis restituere teneantur; idque eo magis, quod agitur de bonis ad Ecclesias et Monasteria pertinentibus, quorum injusta detentio censurarum poena mulctatur; quodque, quum Ecclesiastici, non secus ac Peregrini, in bellis, minime sint partes Reipublicae nocentis, efflagitat ipsa ratio, ut nec illorum, nec istorum personae laedantur, neque bonis suis exturbentur, ut legitur in Decretali: *Innovamus, de Treuga et Pace;* ubi, necessitatis publicae causa, hoc ipsum Privilegium ad mercatores etiam et agricolas extenditur, ut optime ad citatum Textum perpendunt Repetentes. Quamquam autem id saepe saepius re ipsa non observetur: *Quos Canones rationabiles ac sanctos, quantum ad id, quod positivi juris pertinet, an abusus deleverit, nescio:* verba sunt Cardinalis Cajetani *in ejus Summa, verbo: Belli damna* §. 4. *de damnis;* illud tamen non obstat, quominus praedictorum Canonum ratio habenda sit, quoties de animarum directione in foro conscientiae agatur.

Quaeritur an hujusmodi jus persequi possint Ecclesiae adversus Christianos, qui eorum bona a Turcis occupata, acquisiverunt.

Privilegia Ecclesiarum Peregrinorum, Colonorum, et Mercatorum in bello.

Canonicarum Legum vigor in foro conscientiae.

§. 6. De Peregrinis, Clericis, et Ecclesiis, ad sensum laudatae Decretalis, loquitur Sylvius *loco citato conclus.* 5. *Spoliare peregrinos*

Praemissa auctoritatibus confirmantur.

et hospites, qui sunt in urbe hostili, non licet, nisi constet de ipsorum culpa, quia non sunt pars Reipublicae adversae: neque etiam licet spoliare Ecclesias, Monasteria, vel Ecclesiasticos, etiamsi ex causa rationabili data sit civitas praedae militum, quum neque ipsi vere sint pars populi hostilis.

§. 7. De extensione autem hujusmodi juris ad mercatores et agricolas, agit Laymann. *in Commentariis ad eamdem Decretalem*, ubi postquam illud statuit, quod Clerici et peregrini, membra non sunt Reipublicae nocentis, ideoque in bellis etiam, quae jure inferuntur, nec in persona, nec in rebus damnum pati aliquod debent, haec addit: *Quaedam vero personae non sunt pars Reipublicae nocentis, ut mercatores et agricolae; et his parcendum est propter publicam necessitatem, ne, commerciis et agricultura impeditis, majus incommodum afferatur.*

§. 8. Denique, quod licet Canonicae leges in praxi negligantur, earum tamen ratio necessario habenda sit, ad animas conscientiasque tuto dirigendas, recte sapienterque suo more disserit Covarruvias *in* 2. *part. Relect. Regul. Possessor malae fidei* §. 11. *sub n.* 8. §. *At hae leges.*

Decreta super Dubiis a P. Longobardo Tuneti Missionario transmissa anno 1630. quam auctoritatem habeant.

§. 9. Quaestionis statu sic constituto, ideoque ad intimam illius discussionem descendentes, necessarium ducimus in hac nostra Epistola inserere duo decreta anni 1630. jam typis edita in Operibus Peyrini *tom.* 3. *Priv. in addit c.* 4. *n.* 30 *et* 31. et Auctoribus caeteroquin, qui postea scripserunt, probe cognita, ut ex infra dicendis apparebit, licet fortasse accuratam totius rei notitiam non habuerint. Nam ea omnia tanquam Decreta Congregationis supremae Inquisitionis, et quidem a Pontifice Urbano VIII. approbata et confirmata, ediderunt. Verumtamen constat, Dubia, super quibus Decreta emanarunt, a P. Francisco Longobardo Ordinis Minimorum Tuneti Missionario transmissa fuisse ad Congregationem de Propaganda Fide, quae quum a suis Theologis diligenter ea examinari fecisset, consilium coepit eadem ad Congregationem Sancti Offici remittere. Haec autem insignium suorum Theologorum ope, quorum nomina in ipsius Tribunalis Actis recensentur, in novum illa deduxit examen. Quindecim porro fuerunt Dubia a Patre Longobardo transmissa; atque ad ea omnia tum Theologi Congregationis de Propaganda Fide, tum Consultores supremae Inquisitionis sua responsa ediderant. Verum ex iisdem Dubiis aliqua relata fuerunt in Congregationibus habitis coram Pontifice Urb. VIII., ad quae Pontificinm adhuc exstat responsum: Reliqua vero compertum minime est, an coram Pontifice proposita fuerint. Inter haec autem quintum illud et sextum numerantur, quae nimirum praesentem respiciunt controversiam: itaut error facti sit, id quod Auctores asserunt, responsa scilicet ad quintum et sextum Dubium Oraculo Pontificio confirmata fuisse; quum nihil aliud revera sint, quam responsa Theologorum Congregationis de Propaganda Fide, et Consultorum S. Officii, quae tamen suo robore non carent, quum a doctis Viris, et Sacrae Theologiae, Jurisque Canonici peritissimis emanaverint.

Dubium quintum P. Longobardo propositum.

§ 10. Proposuit igitur Pater Franciscus Longobardus sequentem quaestionem ordine quintam: *Utrum Christiani liberi, qui hic* (idest Tuneti) *negotiandi gratia commorantur, et alii captivi, dementes a Pyratis infidelibus bona a fidelibus rapta, et in hac Urbe venum exposita, vel dono ea recipientes, ut hic ad proprios usus utantur, vel ad terras Christianorum lucri gratia transmittant, peccent mortaliter, et teneantur ad restitutionem.*

Responsum Theologorum Congregationis de Propaganda Fide.

§. 11. Responsio Theologorum de Propaganda Fide fuit sequens: *Patres deputati existimarunt, bona Christianorum a Pyratis rapta, posse Fideles absque noxa mortali et onere restitutionis, emptione, venditione, aut alio quocumque legitimo titulo sibi accipere, ac in proprios usus convertere, non obstante, quod sint in bello injusto rapta.*

Dubium sextum.

§. 12. Sequitur sextus casus a P. Longobardo propositus: *Utrum antedicti, praesertim Mercatores liberi, non solum peccent ratione rei male acceptae, sed injustae acceptionis, tamquam rapientium receptatores, et consequenter teneantur in solidum ad restitutionem, non solum mercium emptarum, sed omnium praeterea damnorum Christianis illatorum. Ratio dubii est, quia, ut quidam asserunt, Pyratae inter depraedandum, aliqua rapiunt spe vendendi dictis captivis vel liberis Christianis, quae, hac spe sublata, non raperent, ut Infidelibus non necessaria, neque utilia. Hoc autem non semper accidit in rebus magni pretii, et ipsi Mercatores liberi principaliter hic morantur, ut emant merces loci; et praeterea eorum Incolatus multum videtur conferre ad miserorum captivorum redemptiones secretius,*

facilius, et vilius faciendas, praeter quotidianas eleemosynas, quibus non solum sublevant necessitates capticorum, sed etiam suppeditant ex magna parte Oratoriis, et Ministris Divini Cultus.

Responsum.

§. 13. Theologi de propaganda Fide ita responderunt: *A Patribus deputatis concordi voto decisum est, Fidelium neminem Tuneti commorantium teneri ad restitutionem bonorum raptorum per Pyratas Christianis, neque incurrere noxam peccati mortalis, etiamsi Pyratae bona illa subripiant spe lucri ex futura venditione eisdem Fidelibus facienda, alias non furaturi: licet peccare possint ex complacentia super furto rerum per Pyratas Christianis sublatarum.*

Praemissa Responsa probantur Consultoribus S. Officii.

§. 14. A Theologis de Propaganda Fide ad Consultores Sancti Officii translatum fuit Dubiorum examen; et hi quidem sententiam illorum approbaverunt et confirmarunt: Nonnulli tamen addiderunt, ad hoc ut emptores Christiani ab omni peccati nota immunes essent, necessarium fore, ut animum paratum haberent ad restitutionem emptarum rerum, si unquam verus earum Dominus compareret, easque redimere vellet, soluto pretio, quod emptor Turcis in emptione numeravit. *Aliqui tamen Qualificatores dixerunt, requiri animum restitutionis, accepto pretio dato; si dominus rerum occurrerit.* Neque hoc ad pacandas conscientias inopportunum, aut a ratione alienum est. Molina *in Opere de Justitia et Jure tom. 1. tract. 2. disput. 118. num. 15.* ita scribit: *Ad pacandas tamen conscientias illud est addendum, quando verisimile est illas, idest merces, quas Christiani homines a Turcis aut Saracenis emerint, qui eas per vim occupaverant, deventuras numquam esse in potestatem suarum dominorum, ut ordinarie eveniet, licitum esse eas emere vili etiam pretio, eo animo, ut si proprius dominus comparuerit, illas accipiat pro eodem pretio, sin minus emptor illas sibi retineat. Quoniam verisimile est eam esse praesumptam dominorum voluntatem; et quoniam quodammodo essent irrationabiliter inviti, nisi id ita vellent. Atque ita respondi aliquibus Christianis captivis, qui in Africa emerunt vili pretio a Mauris aliqua de spoliis Lusitanorum, quando Rex Sebastianus occubuit.* Atque haec sententia communis dici potest, cui reliqui omnino suffragantur: Coninch *disput. 31. de bello dub. 7. num. 126.* Reginald. *tom. 2. lib. 21. cap. 8. sect. 4. num. 117.* Decastillus *lib. 2. tract. 1. disput. 10. num. 429.* Tanner *tom. 3. disput. 2. quaest. 6. num. 76. et 77.* Fragos. *de regim. Christianae Reip. tom. 3. part. 1. lib. 3. disput. 5. num. 16.* Castro Palaus *Oper. Moral. tom. 1. tract. 6. disput. 6. punct. 5. num. 27.* Bonacina *Oper. Moral. tom. 2. de restitutione in genere disput. 2. quaest. ult. punct. ult. §. 3. n. 23.* Diana *in Edit. Coord. tom. 7. tract. 7. resolut. 33. n. 8.* Eorum etiam aliqui, et praecipue Molina et Castro Palaus, addunt, id locum habere in sacris rebus mobilibus, puta Calicibus, aliisque sacris supellectilibus. De his enim fortius procedere censenda est superius indicata praesumptio; quod scilicet Christifidelibus, ad quos hujusmodi res ablatae pertinent, molestum non sit, aut saltem esse non debeat, illas in dominio potius aliorum Christianorum, quam Turcarum et Saracenorum existere.

Dummodo qui mercem Christianorum de Pyratis emerint, permittant eos dominis restituere, recepto pretio.

In eadem sententiam scripserunt Auctores, qui hoc allegantur.

Ita eadem praesumpta dominorum voluntate.

Grotii doctrina eodem recidit.

§. 15. Hugo Grotius *in suo Tractatu de Jure belli ac pacis lib. 2. cap. 10. §. 9. num. 1.* hanc statuit regulam: *Rem alienam bona fide emptam, restituendam, nec posse erogatum pretium repeti; ac* imediate sequentem addit exceptionem: *Cui regulae haec addenda mihi videtur exceptio, nisi quatenus dominus rei suae possessionem recipere sine impendio aliquo probabiliter non potuit, ut puta, si res apud Pyratas fuerit; tunc enim deduci poterit, quantum dominus impensurus libenter fuerat. Ipsa enim facti possessio praesertim recuperatu difficilis, est aliquod aestimabile; et in hoc dominus post rem amissam censetur factus locupletior.* Et *in lib. 3. cap. 10. §. 6. num. 1.* postquam docuerat, quod qui detinet rem in bello injusto ab alio captam, eam restituere tenetur: *Qui damnum ipse non dedit, sed rem bello injusto captam ab alio penes se habet, tenetur eam reddere: quia cur alter ea carere debeat, nulla causa sub est naturaliter justa, non consensus ipsius, non malum meritum, non compensatio;* relatam paulo ante exceptionem resumit, et ita prosequitur *n. 2. Poterit tamen, si quid sumptus aut operae impendit is, qui rem tenet, deducere tantum, quantum domino valebat adipisci desperatam possessionem, secundum ea quae alibi explicata sunt. Quod si rei possessor culpae exors eam consumpserit, aut eliminaverit, non tenebitur, nisi in quantum censeri potest locupletior factus.* Jure Civili cautum est, ut, qui alienum servum, ab hostibus prius captum emerit, illius dominium acquirat, ea tamen lege,

De alieno servo ab hostibus capto, et vendito, quid cautum jure civili.

ut eum teneatur restituere antiquo domino, si hic pretium rependat, quod emptor, quamvis mancipii conditionem non ignoraret, pro illius emptione persolvit. Si autem hic eum alienum esse nescivit statuitur, domino comparenti ac pretium offerenti restituendum, dummodo infra trienni spatium comparnerit; quo tempore elapso, antiquus dominus jure redimendi cadit: ut colligitur *ex lege In bello §. Si quis servum ff. de captivis et postliminio reversis*, alteri conjungenda *L. Ab hostibus C. eodem tit.* Haec omnia comprobant, justum omnino esse id, quod Theologi S. Officii responsis Theologorum Congregationis de Propaganda Fide addiderunt; Eademque certiorem stabilioremque reddunt sententiam illorum, qui docent, pretium restituendum esse illi, qui numerata pecunia rem ab hostibus etiam in bello injusto captam sibi acquisivit. Quamquam enim Hugo Grotius, quod pertinet ad restitutionem pretii, cum aliis praeallegatis auctoribus non consentiat; quum tamen a domino tantum emptori reficiendum velit, quantum ipse ad rei amissae possessionem recuperandam aequo animo impendisset; si hujus aestimatio summae a Forensi Calculatore rectae ineatur, magnum profecto erit, nisi ad eam pecuniae quantitateo pertingat, quam emptor pro rei acquisitione persolvit.

Tanti fere interest rem amissam recuperare, quanti a praecone vendita est.

§. 16. Quae hactenus exposuimus, in rebus mobilibus tantummodo locum habent; ideoque tota disputationis difficultas nunc eo redacta est, ut videatur, an haec eadem, quae de mobilibus dicta sunt, immobilibus etiam rebus aptari possint; quandoquidem dubia, quae nunc examinantur, quaeque praesenti disquisitioni occasionem praebuerunt, mobilia bona non respiciunt, sed immobilia. Porro si aliqua differentia inter mobilia et immobilia intercederet, et ratio, quae pro illis valida reputatur, pro his aeque afferri non posset; vel si aliqua adesset legum dispositio, quae rerum immobilium dominis magis faveret, facile quisquam affirmare posset, quod, licet is, qui a Turcis res mobiles in bello captas mercatus fuerit, eas tuta conscientia detinere queat, modo animus ipsi sit ad restitutionem paratus, quoties-cumque dominus comparuerit, et pecuniae impensae solutionem obtulerit; non idem tamen judicium de emptore immobilium ferre liceret.

An eadem circa immobilia procedant, in quaestionem revocatur.

§. 17. Diximus autem, ea, quae superius exposita sunt, locum sibi vindicare in solis mobilibus: Decreta enim anno 1630. edita, de mobilibus loquuntur; ac de mobilibus item disserunt supra recensiti Auctores. Innuimus etiam dubitari posse, an aliqua differentia juris intersit inter mobilia et immobilia bona: atque hujus differentiae ratio a Nobis nunc exponenda est. Fundamentum, quo innititur ea sententia, quod Christifideles tuta conscientia retinere possint bona mobilia, quae a Turcis emerunt, a Turcis autem in bello injusto aliis Christianis hominibus ablata fuerant, in praesumpta dominorum voluntate positum est, quae scilicet aut consentit, aut non dissentit omnino, ut praedicta eorum bona mobilia ab aliis Christifidelibus acquirantur. Etenim ex mobilibus nullus fructus percipitur; domini autem libentiore animo, aut minore certe molestia ferre debent, quod illa in Christianorum potestatem deveniant, potius quam in dominio Turcarum remanenant, a quibus facilius disperderentur; ut recte ponderat Molina *loco laudato*, atque etiam prosequitur Verjuys *in suo Pastorali Missionarium tract. 4. art. 13. de Haereticis §. Probatur etiam ratione*. Quoniam vero haec ratio a praesumpta dominorum voluntate desumpta, ad immobilia, quae Christifideles emunt, extendi nequit, tum quia domini fructus amittunt, tum quia hujusmodi bonorum dispersionis timor non adest; hinc oritur indicata juris differentia, quae inter mobilium ac immobilium acquisitionem intercedit. Denique paulo ante significavimus, aliquid forsan reperiri posse legibus praescriptum, quod immobilibus, non item mobilibus faveat. Sane *in L. Si quis bello ff. de re militari* sequentia verba legere: *Si quid in bello captum est, in praeda est, non postliminio redit:* quibus verbis mobilia significantur, ut animadvertit Glossa. At vero *in L. Si captivus, eod. tit.* leguntur haec alia: *Expulsis hostibus ex agris, quos caeperant, constitit, dominia eorum agrorum ad priores dominos redire, nec aut publicari, aut praedae loco cedere:* quae Doctoribus argumentum praebent asserendi, majori privilegio in bellis gaudere immobilia, quam mobilia bona. Haec enim post quam in militum manus devenerunt, licet deinde pax conficiatur, non amplius restituuntur; illa vero antiquis dominis, pace inita, illico redduntur: ut recte animadvertunt Molina *loc. cit.* §. 5. Covarruvias *part. 2. Relect. Regul. Possessor malae fidei* §. 11. n. 7. Diana *in Edit. coord.*

Decreta superius allegata de mobilibus tantum agunt.

Rationes ex quibus dominis voluntas de mobilibus praesumitur, ad immobilia extendi non possunt.

Bona immobilia postliminio recuperantur, non vero mobilia.

tom. 7. tract. 7. resolut. 33. n. 3. Castro Palaus *tom. 1. tract. 6. dispul. 5. punct. 4. n. 24.* Quibus sic stantibus, conclusum superius a Nobis est, facile quempiam propuguare posse, ex rationibus adductis concedi quidem Christifidelibus, ut mobilia de Turcis empta, licet ab his in bello injusto occupata fuerint, tuta conscientia detineant, dummodo ea restituere domino parati sint, qui pretio oblato redimere illa velit; at id de emptore immobilium non aeque affirmari posse. Id autem nunc, Auctorum scita atque rationes ad trutinam revocando, demonstrandum aggredimur.

Unde videtur, immobilia a non unita hostibus vendita, aut derelicta, tuto restitui non posse.

Nec fundum retineri, nec fructus inter percipi scripsit Lessius.

§. 18. Pater Leonardus Lessius obiit, antequam Decreta anni 1630. emanarent, scilicet anno 1623. In ejus Opere Theologico in S. Thomam, exhibentur resolutiones nonnullorum conscientiae casuum; in quorum sexto, verbo *Beneficium*, sequentem sibi proponit quaestionem ordine secundam: *An Catholici emere possint ab Haereticis bona Ecclesiastica?* atque ita respondet: *Non licet Catholicis emere bona Ecclesiarum vel Monasteriorum ab Haereticis occupata, et confiscata, nisi cum animo restituendi ea suo tempore legitimis dominis, cum omnibus emolumentis et fructibus, qui inde obvenerunt: quia bona illa in specie sunt aliena, similiter fructus illorum.* Ex quibus sequitur, ut inferius ostendemus, emptorem ab Ecclesiis et Monasteriis, nunquam repetere posse pretium bonorum bujusmodi a se persolutum. Quum autem objiciendum sibi praevideret, quod bona illa, nisi emissent Catholici, remansissent penes haereticos, qui perciperent ex eis fructum; respondet id minime ad rem facere, quandoquidem haeretici quoque *ad restitutionem obligarentur.* Denique id Catholicis consilii praebet, ut cum bonorum dominis agentes, cum iis paciscantur, ac novos contractus ineant, quorum praesidio bonorum possessionem tuta conscientia retinere valeant.

Alii perceptionem fructuum detentori permittunt, idque dominus forsan restituere posset.

§. 19. Post Decreta anni 1630. scripserunt sequentes Auctores de illis expressam facientes mentionem. Verjuys *loco cit.* a Lessii opinione recedit in eo, quod respicit restitutionem fructuum, sed cum eo sentit, quod ad fundi restitutionem pertinet, etiamsi dominus emptori solutum pretium non rependat; Rationem autem sic opinandi in praesupposita bona fide collocat, quae si vere adsit, possessorem a fructuum quidem, minime vero a fundi restitutione eximere potest. *Posse Catholicos bona fide possidentes Monasteria, domos, Templa, vel similia bona immobilia, illa tantisper sibi pacifice retinere, quamdiu a propriis dominis occupari non possunt; nec interea obligantur ad interesse, aut quidquam solvendum pro fructibus.* Arsenkinus *in sua Theologia tripartita tom. 2. part. 2. tract. 6. quaest. 10.* quaerit, *An Catholici possint emere bona aliorum Catholicorum, injusto bello ab Haereticis occupata;* ac respondet, id fieri posse, I. si dominorum voluntas in eo consentiat; II. si Pontifex assensum praebeat, ad quod astruendum affert citata Decreta anno 1630. edita; III. si conventionibus inter Catholicos et Haereticos Principes initis cautum sit, ut Haeretici Catholicorum bona retinere possint, ac libere de illis disponere: quae omnia extra casum praesentis quaestionis versantur. Ibi autem religiosus Auctor procul dubio loquitur de bonis immobilibus; inter caeteras enim sententiae suae rationes, utilitatem perpendit et commodum Catholicae Fidei, cui magis prodesse asserit, quod bona penes Ortodoxos, quam in Haereticorum manibus existant: *et sane plures ob causas, multo conducibilius videtur, bona illa tali emptione in manus Catholicorum devolvi, qui tanto potentius possunt negotium Fidei protegere ac propagare, quam si ea penes haereticos perpetuo remanerent;* quae quidem ratiocinatio immobilibus convenit, non item mobilibus. Verum rationes illae ab Auctore indicatae, et a Nobis paulo ante relatae, nullius aut levis admodum roboris sunt. Etenim dum bona immobilia ad Catholicos olim pertinentia, illisque in bello injusto ablata, Orthodoxi ab Haereticis emunt, praesumpta dominorum voluntas adesse non potest, ut supra dictum est; Decreta vero anno 1630. edita, quae de mobilibus loquuntur, ad immobilia trahi nequeunt: Denique conventiones et concordata inter Catholicos Principes laicos et Heterodoxos inita super possessione ac detentione bonorum Ecclesiasticorum, ab Apostolica Sede improbantur; ut prolixe probat P. Schmalzgrueber *consiliorum tom. 1. consilio 19. qu. 1.* et hae sunt conventiones, ad quas alludit citatus Auctor. De hac materia loquitur etiam La Croix Presbyter Societatis JESU *in sua Theologia Morali tom. 1. lib. 3. part. 2. n. 972.*, ac Decreta anni 1630. se probe nosse indicat: at quum nil aliud ipse faciat, quam ea referre, quae a supra laudatis Auctoribus dicta fuerunt, in neutram partem allegari aut proferri potest.

Alii de nonnullate dominorum, et Summi Pontificis, ac de quorumdam conventionum vigore, plus aequo praesumunt.

P. a Breno de iota re praeclare disputat.

§. 20. Pater Carolus Franciscus a Breno Ord. Min. Strictioris Observantiae, *in suo Manuali Missionariorum Orientalium tom. 2. lib. 1. cap. 3. qu. 21.* hanc proponit quaestionem: *An bona Ecclesiastica ab Infidelibus redempta, restitui necesario debeant, vel saltem transactio adhiberi;* ac respondet, restituenda esse; tum quia Christianus, sciens bona illa Ecclesiae esse, alienam rem mala fide possideret; tum quia non potuit Infidelis raptor in emptorem Christianum transferre jus majus illo, quod ipsemet in bona divendita habebat: Ideoque, si venditor, propter rapinae vitium, nullum omnino jus habuit in rem violenter ablatam, occupatam, et postea divenditam; nil pariter juris in eamdem rem acquisivisse dicendus est, qui eam mercatus fuit: Tum denique, quia regula generalis est, quod etiam ille, qui furti ignarus a fure aliquid emit, in foro conscientiae ad restitutionem tenetur, simul ac verus legitimusque dominus occurrit. Invehit deinde in eos, qui quum ab Infidelibus aliquid ad Ecclesiam pertinens mercati sint, debiti sui partes implere se putant, si Parochos, ad quorum Ecclesias res emptae pertinent, ad convivia et coenas invitent. Non omittit Pater a Breno saepe memorata Decreta anno 1630. condita commemorare; sed ea pertinere censet tantummodo ad bona mobilia a piratis capta, ac inde Christianis divendita, quorum verus dominus sperari nequit, ut ad redimenda compareat. Denique sibi objicit, quod qui numerata pecunia ab Infidelibus emit Ecclesiae bona, rem eidem Ecclesiae utilem gesserit; idcoque non solum nullum exinde damnum pati, verum etiam aliquam, si fieri potest, utilitatem percipere debeat: Huic autem argumento respondet, emptores, qui rem ab Infidelibus redemerint, id emolumenti ex emptione capere, ut ab Ecclesia pretium repetant, aut ad aliquam cum ipsa compositionem deveniant: *Ementes bona Ecclesiae ab usurpatoribus Infidelibus, restituere quidem tenentur, quum sua bona illa non sint, sed accepto pretio, vel alia compositione cum Praelatis habita.* Verum quum Auctor ad aliam ex prima consequentem quaestionem gradum faciat, videlicet utrum emptor restituere bona teneatur, etiamsi Praesul nec pretium reddere, nec compositionem ullam facere velit, et hujusmodi quaestioni affirmative respondeat, videtur profecto id, quod antea affirmaverat, evertere, et non cohaerenter ratiocinari: *Si vero Praelatus quidquam ipsis redimentibus restituere nollet, aut transactionem, vel compositionem ullam facere, adhuc emptores, seu redimentes illi restituere omnino tenerentur, quum bona illa reipsa sint Ecclesiae, ac infortunio suo tribuere, quod emerint rem alienam, eo modo, quo discrimus de ementibus a fure, quotiescumque ab ipso repetere pretium minime possint.*

Soli quae prius recte constituerat, deinde evertit.

§. 21. Quibus sane diximus Auctorem evertere id quod antea affirmaverat. Superius namque voluerat, emptorem a vero domino pretium recuperare: Nunc autem ipsius domini arbitrio permittens hujusmodi pretium reddere, aut non reddere, vult porro, rem ab emptore, etiam sine pretii recuperatione, restitui. Diximus etiam, eumdem non cohaerenter ratiocinari. Quum enim statuerit, immobilium dominium penes antiquum dominum semper remanere, nec unquam ad emptorem transisse, ex hoc satis aperte consequitur, non quidem rei pretium solvendum esse a legitimo domino, qui eam recuperare intendit; sed potius rem ipsam, sine ulla solutione, aut pretii restitutione, ab eo recuperandam esse, aliter enim rem suam emere cogeretur. Quod si aliquis responderet, id ab aequitate et justitia alienum non esse, quoniam juxta Decreta anni 1630. idem omnino contingit in mobilibus, quae sine solutione pretii a domino recuperari non possunt; respondetur, dominium mobilium, quamvis resolubile, in emptorem transire, qui deinde illa domino pretium offerenti restituere tenetur; id autem minime accidere emptori immobilium, quorum dominium remanet semper apud legitimum dominum. Rerum porro dominium a priore domino ad alterum non transfertur, nisi id aut lex jubeat, aut hominis voluntas praescribat. Emptores autem tam rerum mobilium, quam immobilium, pro eo quod ad legem attinet, aequali prorsus jure censentur. Nulla enim lege praescriptum est, ut dominium rerum sive mobilium, sive immobilium, a vero domino ad illum, qui eas ab invasoribus, ac raptoribus mercatus fuerit, transferatur. Sed differentia, quae inter mobilium, ac immobilium emptorem intercedit, ab hominis voluntate oritur; quia nimirum domini voluntas, ut supra dictum est, illi, non autem isti, favere praesumitur.

Illius ratiocinationis vitium delegitur.

Dominium mobilium in emptorem transferri censetur ex peculiari ratione, quae immobilibus non aptatur.

Concluditur immobilia si-

§. 22. Itaque Decretis anni 1630. nullo

ne repetitione pretii restituendi ea re, cum omnibus fructibus.

modo contraire nobis videmur, si asseramus, satis fundatam esse opinionem illam, quae immobilium domino jus tribuit, ut sine ulla pretii restitutione recuperare valeat bona sua, cum omnibus fructibus inde perceptis, ab illo, qui numerata pecunia ea ipsa ab invasoribus emit. Id enim exigit natura belli injusti, in quo hujusmodi bona occupata fuerunt: Id expetiti eorum Auctorum sententia, qui optima ratione docent, eum, qui furtivam rem se emere dubitat, aut suspicatur, non posse deinde a domino repetere pretium, quod furi numeravit: *Emptor malae fidei si sibi emit rem, quam vel sciebat, vel dubitabat, seu suspicabatur esse furtivam, non potest a domino illius rei repetere pretium, quod numeravit furi venditori, quoniam talis repetitionis nullum habet justum titulum:* verba sunt Sylvii *in* 2. 2. *Sancti Thomae quaest.* 62. *quaest.* 6. *art.* 6. *conclus.* 3. *pag.* 361. ultimae editionis Antuerpiae: Id exigit opinio communis eorum, qui docent, etiam illum, qui rem furto sublatam, bona fide, vel ab ipso fure, vel ab alio mercatus fuit, teneri eamdem domino reddere, nec solutum pretium ab eo repetere posse; ut videre est apud Sanchez in *Summa lib.* 2. *cap.* 23. *n.* 2. et apud Bonacinam *tom.* 2. *de restitutione in genere, disput.* 1. *qu.* 2. *punct.* 1. *proposit.* 1. *n.* 4. Id ipsum deducitur ex regula, quam sequuntur majora Tribunalia: quorum videlicet auctoritate decernitur, bona immobilia Ecclesiarum ab Haereticis occupata, statim ac ab ipsorum manibus elapsa fuerint, ipso jure redire ad Ecclesias, ad quas pertinebant: uti videre est in Decisionibus *Herbipolen. Monasterii* 10. *Junii* 1707. et 17. *ejusdem mensis* coram bon. mem. Caffarellio, confirmatis *in decis.* 562. *n.* 1. *tom.* 5. coram bon. mem. Lancetta Decano. Ita praescribit famigeratus Textus Innocentii III. *in cap. Saepe, de restitutione spoliatorum.* Cum enim Jus Civile beneficium interdicti *Unde vi*, sive restitutionis, concessisset dumtaxat adversus illum, qui per vim alium de possessione dejecerat, et contra ejus haeredem universalem, ut habent *Lex* 1. §. *ult.*, et *Lex* 2. *ff. Unde vi*; minime vero contra illum, in cujus potestatem res furto ablata devenerat, ut patet ex *L.* 7. *ff. eod. tit.*, etiamsi, ille dum rem emit, furtivam eam esse non ignorasset; idque ea ratione, quod interdictum *Undè vi* directe propositum fuerat adversus eum, qui vim intulisset: *Unde tu illum vi dejecisti.* Magno illo Pontifici parum tuta visa est haec Juris Civilis dispositio; ideoque decrevit, ut remedium Possessorii *Unde vi* locum etiam haberet adversus illum, qui spolium quidem non commiserat, sed rem, quam alienam ac furto sublata esse non ignorabat, a spoliatore mercatus fuerat: *non obstante Juris Civilis rigore, sancimus, ut si quis de caetero scienter rem talem acceperit, quum spoliatori quasi succedat in vitium etc., contra possessorem et hujusmodi spoliato per restitutionis beneficium succurratur;* Atque sequentem Decreti sui attulit rationem: *Eo quod multum intersit, quoad periculum animae, injuste detinere, aut invadere alienum.* Hoc denique postulat Canonici Juris Adagium, quod est in *in Can. Rapinam* 14. *quaest.* 5. ubi sic legitur: *Rapinam emere non licet, nisi ea intentione, ut, cui est ablata, reddatur.*

Purgationi spolii jure communi subjicitur etiam successor particularis.

Praemissa multo magna procedunt contra fortivos occupatores bonorum Eccles.

§. 23. Si autem ea, quae hactenus dicta sunt, locum habent in casu eorum, qui fundos ab injustis invasoribus occupatos emerunt; et hi quidem illos, nullo recepto pretio, restituere tenentur; quanam excusatione tueri se poterunt alii illi, qui, ut refert Archiepiscopus Antibarensis, agros et fundos ad Ecclesias et Monasteria spectantes, ipsi furtim invaserunt, et per occasionem adjacentiae aut vicinitatis usurparunt? Quomodo bi ab obligatione restitutionis, qua manifeste tenentur, se eximere poterunt? Leges Civiles usucapionem longi temporis in rebus furtivis, ob malae fidei vitium, nequaquam admittunt. Cum autem inter antiquos Prudentes orta esset quaestio, an furtum in solis rebus mobilibus, an vero etiam in rebus immobilibus locum haberet; cumque eorum valuisset opinio, qui asserebant, furtum de mobilibus tantummodo intelligendum esse; ulterius deinde progressi, in eo convenerunt, ut si quis, absque vi, licet mala fide, alicujus rei immobilis possessionem usurpasset, non ipse quidem posset hujusmodi rem usucapione suam facere, posset tamen alius, qui ab ipso rem illam bona fide accepisset; ut videre est *in L. furtum* 37. §. 1. *ac in L. sequ. ff. de Usucap.* atque in Institutionibus Justiniani *eodem titulo*. Sed neque hic substitit immoderata laxitas Auctorum Juris Civilis, qui, ad inducendum usucapionis jus, satis habuerunt, bonam fidem initio adeptae possessionis adfuisse; parum solliciti si mala fides deinde supervenisset; ut videre licet *in L.* 48. §. 1. *ff. de acquirendo rerum dominio*, et *in L.*

Nihil usucapi aut praescribi potest jure Canonico, ubi adest malae fidei vitium in quocumque tempore parte.

unic. C. de usucap. At Sacri Ecclesiae Canones, nil aliud, quam acquitatem, animarumque salutem respicientes, tot inutiles subtilitates sustulernnt, statuentes, nullam praescriptionem induci, nisi bona fides et initium possessionis, et medium, et finem comitetur: *Quoniam omne, quod non est ex fide, peccatum est; synodali judicio definimus, ut nulla valeat absque bona fide praescriptio tam canonica, quam civilis: quum generaliter sit omni constitutioni, atque consuetudini derogandum, quae absque mortali peccato non potest observari. Unde oportet, ut qui praescribit, in nulla temporis parte rei habeat conscientiam alienae:* Verba sunt Innocentii III. *in cap. ult. de praescriptionibus.* Haec autem bona fides in nemine sane eorum, de quibus nunc sermo est, admitti potest; quum incredibile sit, in toto assertae usucapionis decursu, nullam eis suppetiisse notitiam, quod bona occupata ad Ecclesiam pertinuerint.

Pro derelicti haberi nequeunt bona, quae ab Ecclesia, ob impotentiam, non recuperantur.

§. 24. Quod si praedicti possessores hoc saltem contenderent, se bona hujusmodi retinere posse tanquam a dominis, nimirum ab Ecclesiis et Monasteriis, derelicta, quo casu bona fiunt occupantis, juxta §. *penult. et ult. Institutionum de rerum divisione, et L. 1. et seq. ff. pro derelicto;* in magno quidem errore versarentur. Etenim inter bona derelicta nnmerari non possunt illa, quae dominus ob impotentiam non recuperat, ut accidit in casu nostro; sed illa dumtaxat, quae quis sponte deserit ac derelinquit, propterea quod eorum possessionem detinere nihili pendit: *Pro derelicto autem habetur, quod dominus ea mente abjecerit, ut id in numero rerum suarum esse nolit, ideoque statim dominus ejus esse desinit.* Quocirca derelictae nequaquam censentur res, quae a domino navis, ut naufragium effugiat, in mare projiciuntur; et si quis illas lucri causa recuperat, furtum committit: *Alia sane causa est earum rerum, quae in tempestate, levandae navis causa, ejiciuntur; hae enim dominorum permanent; quia palam est, eas non eo animo ejici, quod quis eas habere nolit, sed quo magis cum ipsa navi maris periculum effugiat. Qua de causa si quis eas fluctibus expulsas, vel etiam in ipso mari nactus, lucrandi animo abstulerit, furtum committit.* Haec omnia verba sunt Textus Civilis in citatis duobus ultimis paragraphis Tituli Institut. *de rerum divisione.*

In casu, de quo agitur, congerero Nobis datum est, ut quaestionibus ab Archiepiscopo Antibarensi propositis responderemus; quod quidem in summa, sententiae Congregationis de Propaganda Fide, quam Nobis retulisti, consentaneum dici potest; Verum non ideo Nobis plane satis factum esse profitemur. Innuit in suis literis Archiepiscopus, id quod Antibari accidit, in aliis quoque Albaniae Civitatibus contingere, ubi complures sunt Christiani, qui bona immobilia Ecclesiarum aut empta de Turcis, aut de facto occupata possident. Ulterius itaque progreditur prudens ille Praesul; cumque magnopere cupiat aliquam sibi viam patefieri ad pacandas conscientias, illasque a censuris, quibus propter injustam Ecclesiasticarum possessionum detentionem adstrictae sunt, absolvendas; nihilominus aeque vereri se ostendit, ne turbae excitentur, si hodiernis possessoribus, ut justitiae ratio postularet, injungeretur aut fundorum, aut fructuum, vel alicujus portionis eorum restitutio. Animadvertendum quoque est, Antibarum, aliasque Albaniae Civitates, de quibus nunc agitur, sub temporali Othomanica ditione consistere; unde minimum quod metnere possemus, aliqua exoriente perturbatione, id esset, ut prodiret decretum: *uti possidetis, ita possideatis*, quod ad pacandas conscientias nihili valeret; nisi etiam deterius aliquid in Christianorum, Sanctaeque nostrae Religionis perniciem contingeret. Hoc illud est, quod animum nostrum commovet, atque perturbat; nosque eo adducit, ut nisi nova, et certiora nobis suppeditentur indicia, ex quibus intelligamus, quid maxime in praedictis regionibus timeri posset, si huic negotio manus adinoveantur, nihil nos statuere posse existimemus de instructionibus, aut facultatibus circa haec Antibarensi Archiepiscopo communicandis. Quod nunc tibi significare possumus, et de quo tibi mandamus, ut ipsam Congregationem certiorem facias, illud est, Nos ita animo esse comparatos, ut suprema, qua fungimur auctoritate, pro Generalis bonorum Ecclesiasticorum Administratoris officio, hujusmodi bonorum possessoribus perceptos fructus condonemus, eosque ad retinendam possessionem fundorum, quamvis injuste occupatorum et detentorum, idoneos reddamus, et ab incursis censuris absolvamus; ne forte Christianae Religionis eversionem intueri in illis regionibus, in quibus, licet snb Turcarum dominatione degentibus, eadem adhuc Deo

Cautissime procedendum.

Pontifex, si ita res ferrent, Apostolica auctoritate ad indulgendum uti non dubitabit.

miserante viget, neve Episcoporum ejectiones, aut innocuorum Christifidelium persecutiones, et vexationes audire cogamur; nobisque tot mala imputari, propterea quod auctoritatem illam in his interponere neglexerimus, quam nobis Deus *in aedificationem, et non in destructionem* largitus est, quaque Praedecessores nostri similibus in casibus uti non dubitarunt.

Facultates olim a Sede Apost. tri. buitae Card. Polo super Locis Ecclesiarum Anglic.

§. 26. Quum tempore Mariae Angliae Reginae, bon. mem. Reginaldo Cardinali Polo gravissima demandata fuisset Provincia, Angliam ipsam Ecclesiae Romanae reconciliandi, Pontifex Julius III. in Brevi expedito *die* 8. *Martii* 1544. facultatem ei concessit, cum his, qui Ecclesiasticorum bonorum possessionem injuste occupaverant, quique ad Ecclesiae Romanae sinum redirent, concordandi et transigendi super fructibus male perceptis, et super mobilibus consumptis: *restitutis prius, si tibi expedire videbitur, immobilibus per eos indebite detentis;* uti videre est *in tom.* 4. Conciliorum magnae Britanniae. *pag.* 42. *col.* 2. At quia in rei executione fortasse compertum est, ejusmodi facultates nimis angustas esse, in alio Brevi expedito *die* 28. *Junii ejusdem anni*, praefato Cardinali plenam ac liberam largitus est potestatem *cum quibuscumque bonorum Ecclesiasticorum tam mobilium, quam immobilium in praefato Regno possessoribus, seu detentoribus, pro quibus ipsa Serenissima Regina Maria intercesserit, de bonis per eos indebite detentis, arbitrio tuo, auctoritate nostra tractandi, concordandi, transigendi, componendi, et cum eis, ut praefata sine ulla scrupulo in posterum retinere possint, dispensandi; omnia et singula alia, quae in his et circa ea quomodolibet necessaria et opportuna fuerint, consulendi et faciendi; salvo tamen in his, in quibus propter rerum magnitudinem et gravitatem haec Sancta Sedes merito tibi videretur consulenda, nostro et praefatae Sedis beneplacito et confirmatione.* Breve hoc editum est *in citato tom. 4. pag.* 102. *et* 103. et in Annalibus Raynaldi *ad Annum Christi* 1544. *n.* 8. Praedictus vero Cardinalis, *ne norae inde turbae concitarentur, Ordinibus postulantibus, et urgentibus adactus est publico instrumento, Pontificis nomine et auctoritate, omnes de ejusmodi bonis et possessionibus, quoad poenas et censuras canonicas, in perpetuum securos et absolutos declarare*: verba sunt Spondani *ad eumdem an.* 1554. *n.* 4. Hisque consentiunt Sanderus *de Schismate Anglicano l.* 2. *pag.* 349. *edit. Rom. an.* 1586. Davanzatus *in sua Historia Schismatis Anglicani* edita Florentiae *anno* 1628. *pag.* 91. qui omnes pariter conveniunt in celebranda praefati Cardinalis prudentia, qua difficillimum negotium, servata Ecclesiae dignitate, transegit.

Aliae dispensationes, ab eadem concessae in hac materia.

§. 27. P. Schmalzgrueber *in suo citato consilio* 15. *tom.* 2. casum perpendit, haereticí Principis, qui Augustanam Confessionem deserens, Catholicam amplectitur Religionem; ac quaerit, quomodo gerere se debeat quoad bona Ecclesiastica, quae auctoritate pacis Westfaliae ab Ecclesia reprobatae possidet; et quidem *ejusdem consil. quaesit.* 2. *num.* 22. concludit, quod *vel restituere illa tenetur, vel ad ea retinenda Apostolicae Sedis dispensationem solicitare*, exemplum afferens Ducis Neoburgi Wolphangi Willhelmi, ac ejus filii Electoris Palatini Willhelmi; et asserens, quod erga conversos ad Fidem Catholicam *adeo benigna esse solet Sedes Apostolica, ut etiamsi justa sit causa, retentionem illorum*, idest immobilium Ecclesiae bonorum, *ipsis dispensative concedat.*

Quid Clem. XI. ediderit de locis Ecclesiarum Saxoniae.

§. 28. Denique Praedecessor noster Clemens Papa XI. ad Augustum II. Poloniae Regem in Literis datis *die* 10. *Nov. an.* 1712. *in tom.* 2. *illius Brevium editorum pag.* 243. ut eum ad promovendam Fidei Catholicae propagationem in suis Saxoniae ditionibus excitaret, ita scripsit: *Certam reddimus Majestatem tuam, quod neque a te, neque a tuis Successoribus Catholicis, aut ab aliquo alio, qui sanctam ibi Religionem nostram amplexurus sit, Nos unquam illorum bonorum, quae per Saxoniam antiquitus ad Ecclesias pertinebant, restitutionem postulaturi sumus: quinimmo ad pacandas conscientias eorum, qui illa occupant, si haeresi ejurata, ad Catholicam Fidem redire constituant, nos ipsis praefata bona omnia in perpetuum condonabimus; idque ea ratione ac forma exequemur, ut ne a nostris quidem Successoribus in posterum quicquam adversus haec postulari queat.* Atque hoc promissum adimplens Clemens XII. in sua Constitutione, quae incipit *Sedes Apostolica*, *num.* 67. *in tomo* 13. *novi Bullarii Romae editi*, illis Saxoniae incolis, qui bona ad Ecclesias antiquitus pertinentia possidentes, haeresim aut ejurassent, aut ejuraturi forent, concessit, ut bona, quae possidebant, retinere, ac de illis, tanquam de rebus suis, disponere libere possent; omnesque praeterea fructus ex ipsis antea perceptos illis condonavit.

Quid Clem. XII. super iisdem statuerit.

Quod ad errantes reducendos praestitum fuit, idipsum ad natantes reintegrandos fieri potest.

§. 29. Allata haec exempla nostro sane casui per omnia nequaquam similia esse cognoscimus; ibi enim agebatur de impedimento removendo ab illis, qui Sanctae Romanae Ecclesiae gremium ingredi cupiebant; hic autem sermo est de hominibus, qui nostrarum partium sunt, quique Christiana et Catholica professione censentur. Verumtamen rationis fundamentum idem omnino in allatis exemplis, ac in nostra facti specie, Nobis esse videtur; ut scilicet suprema Apostolica auctoritas adhibenda sit in gravibus, publicis, ac urgentibus casibus, quibus per ordinariae auctoritatis usum satis provideri nequit. Eos vero, qui recedendi a Nobis tentatione solicitari possent, a praecipiti casu, quantum fas est, remorari, si non idem est, ac viam sternere illis, qui ad Nos accedere cupiunt, non multum sane ab eo differre Nobis videtur. Haec habebamus Tibi significanda: Tibique dilecte Fili, Apostolicam Benedictionem impertimur.

Dat. die 19 Mart. 1752.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem die XIX. Martii MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno duodecimo.

LVIII. DAMNATIO,

Et prohibitio cujusdam Folii continentis Theses, quas in Sorbona defendendas proposuit Joannes Martinus de Prades Sacerdos Moltalbanensis sub titulo: *Hierusalem Coelestis. Quaestio Theologica: Quis est ille, cujus in faciem Deus inspiravit spiraculum vitae? Gen.* 27.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Commissa Nobis a Salvatore Nostro JESU CHRISTO Gregis sui cura exigit, ut Animarum periculis, et detrimentis, quae ex pravae doctrinae conatibus ad labefactandam Christianam Fidem pertinentibus oriuntur, Pastorali solicitudine, quantum cum Domino possumus, occurramus.

Folii censura, damnatio, et prohibitio.

§. 1. Cum itaque, sicut ad aures nostras pervenit, in lucem prodierit Folium quoddam quamplures continens Theses, quas in Sorbona defendendas proposuit Joannes Martinus de Prades Sacerdos Moltalbanensis sub titulo: *Hierusalem Coelestis. Quaestio Theologica: Quis est ille, cujus in faciem Deus inspiravit spiraculum vitae? Gen.* 27. Nos Folium hujusmodi nonnullis Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, aliisque in Sacra Theologia Magistris examinandum commisimus; quorum censurâ audita atque perpensa, Folium praedictum tanquam continens propositiones respective falsas, piarum aurium offensivas, male sonantes, temerarias, erroneas, blasphemas, impias, haeresi proximas, haereticas, ac faventes Deistarum, ac Materialistarum erroribus, auctoritate Apostolica, tenore praesentium damnamus, et prohibemus: ita ut nemo deinceps, cujuscumque gradus, et conditionis existat, etiam speciali, et specialissima nota dignus, sub poena excommunicationis latae sententiae ipso facto incurrendae, illud legere, retinere, vendere, aut imprimere, vel imprimi facere audeat, seu praesumat; sed sub eadem poena quicumque illud habent, Locorum Ordinariis, seu Inquisitoribus haereticae pravitatis, statim atque praesentis prohibitionis notitiam habuerint, exhibere teneantur; Illi vero exemplaria sibi sic tradita, illico flammis aboleri curent. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Publicationis effectus, et fides habenda praesentium Transumptis.

§. 2. Ut autem eaedem praesentes Literae ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illorum ignorantiam allegare possit; Volumus, et auctoritate praedicta decernimus, illas ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, ac Cancellariae Apostolicae, nec non Curiae Generalis in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae de Urbe per aliquem ex Cursoribus nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibidem affixa relinqui; Sic vero publicatas, omnes, et singulos, quos concernunt, perinde afficere, ac arctare, ac si unicuique illorum personaliter notificatae, ac intimatae fuissent; et ipsarum praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eamdem prorsus fidem tam in Judicio, quam extra illud ubique Locorum haberi, quae haberentur eisdem praesentibus, si exhibitae forent, vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXII. Martii MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

Dat. die 22. Mart. 1752.

D. Card. Passionеus.

Publicat. eodem die, mense, et anno.

LIX. VATICANÆ BASILICÆ

Et illius Archipresbyteri, Capituli, et Cleri praecipua Privilegia et Jura recensentur, instaurantur, et Apostolica auctoritate confirmantur; iisdemque nova Privilegia, et gratiae conceduntur.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Praecipua Romae laus ab Apostolorum Principe.

Ad honorandam memoriam Beatissimi Apostolorum Principis, cujus praedicatione Urbs haec ad Christi fidem conversa Martyrio consecrata, Sepulcro illustrata est, cujus patrocinio stabilitatem, cujus auctoritate in universa Ecclesia primatum obtinet, incenso jampridem animo ferebamur; non solum ob debitum gloriosissimo Ecclesiae Principi venerationis obsequium, quo permoti plurique Praedecessores Nostri Romani Pontifices, ad tuendum augendumque Vaticanae Basilicae splendorem ac decus, ejusdemque jura et ornamenta amplificanda, operam auctoritatemque suam quadam veluti piotatis et munificentiae contentione, conferre certarunt; verum etiam peculiari devotionis nostrae studio impulsi, et jucundissima illius temporis recordatione, quo, inter ejusdem Basilicae Canonicos adscripti, coram Beati Apostoli Confessione, Omnipotenti Deo in Hymnis et Canticis Matutinum Vespertinumque Sacrificium labiorum nostrorum ineffabili affectu suavitatis obtulimus. Et quamvis hujusce animi nostri erga Beati Petri Apostoli honorem et cultum, ipsiusque Ecclesiae decorem atque utilitates magnopere propensi, plures atque perspicuas jam ediderimus significationes: quum tamen eas probe nosceremus cum amplissimis beneficiis a plerisque Praedecessoribus nostris in eamdem Basilicam effuse congestis, nullo modo esse comparandas, vehementer optabamus aliquam Nobis occasionem praeberi, qua Nobis liceret illustre aliquod amoris studiique nostri in ea statuere monumentum, suprema dignum auctoritate, quam inscrutabilis Dei providentia Nobis cum Apostolici culminis haereditate concessit: ut sicuti assidua quondam erga B. Apostolorum Principem ministerii nostri exstiterunt obsequia, ita, dum ad ipsius successionis fastigium, meritis licet imparibus, evecti sumus, collata Nobis potestas in ejusdem honorem aliqua saltem ex parte referretur: ipsiusque Ecclesia, quae olim officiosam filii pietatem in Nobis experta fuit, paternae nunc charitatis nostrae fructus in se derivari sentiret.

Gratus Pontificis animus erga Basilicam D. Petri.

§. 2. Itaque memoria repetentes, pro ea notitia, quam de Vaticanae Basilicae rebus, ex diuturna munerum ab ejus Capitulo Nobis injunctorum administratione, olim acquisivimus, complura ipsius jura et privilegia existere, diversis temporibus et titulis, jure meritoque ipsi tributa; quorum aliqua, ad ipsius Basilicae decus, clariori in luce collocanda, aliqua vero nonnunquam aliorum controversiis, frustra licet, impetita, novo tandem Apostolicae confirmationis robore constabilienda viderentur; Idcirco plerasque et illustriores ejusdem Basilicae praerogativas Nobis ob oculos repraesentari jussimus, earumque origine, usu, et possessione mature perpensis, necnon ipsarum cum justitia et Canonicis legibus consonantia penitus perspecta, plures ex illis, licet firmissimis titulis, et non interrupta possessione fundatas, hac nostra perpetuo valitura Constitutione expresse complecti; nonnullas vero, quas aliquando in dubium revocari contigerat, de Apostolicae potestatis plenitudine asserere et confirmare; alias demum Motu proprio, non ad aliorum oblatae Nobis petitionis instantiam, sed ex mera nostra liberalitate, et certa scientia, ac voluntate, eidem Basilicae, ejusque Archipresbytero, Capitulo, et Clero, ex integro tribuere, et concedero decrevimus, prout in Domino judicavimus salubriter expedire.

Jura et privilegia Basilicae memoria repetit et expendit.

Ea partim nunc. Apost. confirmatur, partim concessurus ex integro.

§. 3. Et quoniam amplissima honoris praeconia, quibus complures ex Praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus Vaticanam Beati Petri Basilicam tanquam dilectam Sponsam, ac splendidissimam Apostolicae dignitatis Sedem, cumularunt, eorum Apostolicis literis, ac perennibus monumentis consignata reperiuntur; praecipua vero ipsius Basilicae jura, privilegia, atque statuta, quorum complexu ejusdem status, dignitas, et regimen consistit, plurium quoque Romanorum Pontificum cura et solicitudine jamdudum constituta et coordinata noscuntur; novissime vero a fel. rec. Decessore nostro Clemente Papa XI. per Apostolicas literas sub Annulo Piscatoris die V. Se-

Praeconia Basilicae a suis Praedecessoribus usurpata innitit.

Jura, privilegia, et emunitates a Clem. XI. confirmata in genere, pari modo confirmat.

ptembris Anno MDCCI. datas, in genere confirmata fuerunt; Nos quoque generaliter praedicta omnia jura, privilegia, exemptiones, praerogativas, gratias, et indulta quaecumque, monoratae Basilicae, ejusque Capitulo et Canonicis, a praefatis Praedecessoribus nostris quomodolibet concessa, et respective confirmata, consuetudines quoque, atque statuta, dummodo sint in usu, nec sint revocata, aut sub aliqua revocatione comprehensa, neque posterioribus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, aut sacris Canonibus, vel Concilii Tridentini Decretis adversentur, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus; salva tamen auctoritate Archipresbyteri, et Capituli, in his, quae ab ipsorum arbitrio, et facultatibus pendere dignoscuntur; eademque jura, privilegia, gratias, et indulta hujusmodi semper firma, valida, et efficacia existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et quandocumque spectabit perpetuis futuris temporibus, in omnibus et per omnia volumus suffragari.

Subiectionem Basilicae immediatam S. Sedi praecipue adstrictam.

§. 4. Ac perpendentes cum recolendae mem. Praedecessoribus nostris Innocentio III. Gregorio IX. ac Innocentio VI. minime conveniens esse, ut in praedicta Vaticana Basilica, quae speciale Sedis Apostolicae membrum, ac Pontificiae dignitatis ornamentum et domicilium existit, *ultus omnino, praeter auctoritatem Romani Pontificis, aliquam sibi vindicet potestatem*, propterea ipsam Basilicam, ejusque Ædificia, ac Seminarium, nec non pro tempore existentes illius Capitulum et Canonicos Beneficiatos, Clericos, Ministros, et Seminarii praedicti Alumnos, aliasque personas ejusdem Basilicae servitio pro tempore addictas, durante servitio hujusmodi, et in his, quae ad praedictum servitium pertinent, ab omni et quacumque superioritate, obedientia, correctione, visitatione, gubernio, aut alia quavis spirituali jurisdictione tam ordinaria, quam delegata, cujuscumque Superioris, ac etiam pro tempore existentis nostri et Romanorum Pontificum Successorum nostrorum in Urbe ejusque Districtu Vicarii in spiritualibus Generalis auctoritate et tenore praedictis eximimus, et perpetuo exemptos esse et fore decernimus; Illosque sic exemptos, Nobisque et Sedi Apostolicae immediate subjectos, sub speciali nostra, et praedictorum Successorum nostrorum tutela et protectione recipimus, et immutabiliter constituimus.

Una cum personis omnibus ejus servitio addictis.

Jurisdictionem spiritualem Archipresbyteri antiquam confirmat.

§. 5. Jurisdictionem autem quoad praemissa in spiritualibus Ordinariam in eamdem Basilicam, ejusque Seminarium, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Alumnos, Ministros, aliosque omnes ipsi quomodolibet inservientes, una cum omnibus et singulis jurisdictionibus, potestatibus, et privilegiis, exemptionibus, libertatibus, praerogativis, antelationibus, indultis, auctoritatibus, et facultatibus, quae alias per fol. rec. Paulum III., Pium IV., Sixtum V., Paulum etiam V., Urbanum VIII., Clementem IX., Clementem XI., et alios quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros, bon. mem. Alexandro Cardinali Farnesio, et successive Evangelistae Cardinali Consentino, ac Scipioni Cardinali Burghesio, et Francisco Cardinali Barberino, ac Carolo Cardinali etiam Barberino, et Francisco Cardinali Nerlio, ac Hannibali Cardinali Albano Sancti Clementis, respective nuncupatis, dum viverent, dictae Vaticanae Basilicae Archipresbyteris, nuper vero per Nos ipsos dilecto Filio nostro Henrico Tituli Sanctae Mariae in Portica nuncupatae, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali, Duci Eboracen. nuncupato, Archipresbyteratum ejusdem Basilicae ex concessione et dispensatione nostris in Commendam ad sui vitam obtinenti, ac eorum singulis, tanquam dictae Basilicae Archipresbyteris, et quoad Basilicam et Ecclesiam praeditam, etiam illorum personae intuitu, vel ad eorum vitam dumtaxat, in genere vel in specie concessa sunt, et concedi consueverunt; volumus in posterum ipsius Archipresbytero praedicto nunc existenti, ejusque in perpetuum in Archipresbyteratus dignitate Successoribus, tam per se ipsos, quam per suos respective Vicarios ab illis pro tempore deputandos, auctoritate Apostolica exercenda, praesentium literarum mansuro vigore competere; itaut futuri pro tempore Vaticanae Basilicae Archipresbyteri, vigore literarum Apostolicarum super concessione Commendae dicti Archipresbyteratus, seu illius collatione et provisione, expeditarum, statim post adeptam pacificam ejusdem Archipresbyteratus possessionem, hujusmodi spiritualem jurisdictionem, tanquam Archipresbyterali Dignitati perpetuo

Ac dignitati, non personae, adnexam vult in posterum.

adnexam, quoad praemissas res atque personas exercere; servata tamen forma Constitutionis piae mem. Innocentii Papae XII. etiam Praedecessoris nostri super suppressione, abolitione, et abrogatione Tribunalium et Judicum particularium Urbis, ac reductione privilegiorum, et eorumdem Tribunalium ad jus commune, sive ad Judices Ordinarios Romanae Curiae, editae de anno MDCXCII., quam Nos per aliam nostram Constitutionem xv. Kalendas Martii Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLI. Pontificatus Nostri Anno II. datam expresse confirmavimus, atque innovavimus; eisdemque juribus, privilegiis, et facultatibus uti et frui libere et licite possint et valeant; absque eo quod alias peculiares literas, seu concessiones a Nobis aut a Successoribus nostris, super his petere et impetrare, seu desuper expedire teneantur.

Ordinationes ad quemvis Ordines minores et majores privative, et libere illi assenti pro omnibus Basilicae addictis.

§. 6. Proindeque, ut iidem Canonici, Beneficiati, Clerici, Alumni, et Ministri praedicti, ab eodem Archipresbytero, ejusque in Archipresbyteratus dignitate pro tempore Successoribus quibuscumque, quatenus Episcopali charactere praediti sint, vel de ipsorum licentia tantum, nec alias, a quocumque Catholico Antistite gratiam et communionem Sedis Apostolicae habente, per eum, eosque deputando, ad omnes, etiam sacros, et Presbyteratus Ordines promoveri, et tam ipse Archipresbyter, ejusque in Archipresbyteratus dignitate Successor, quam Antistites ab eo deputati, eosdem Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Alumnos, et Ministros, re ipsa actu inservientes, ut supra, absque nostra, vel Successorum nostrorum, aut nostri in Urbe, ejusque districtu Vicarii in Spiritualibus Generalis, vel cujusvis alterius, etiam eorum originis, Ordinarii licentia, dimissoriis, aut examine; Convictores vero Seminarii praedicti, accedentibus ipsorum respective Ordinariorum licentia, ac dimissorialibus literis, ad praemissos omnes Ordines, servatis de jure servandis, promovere licite possint ac debeant, praesentium tenore perpetuo concedimus et indulgemus.

Ac etiam pro Seminarii Convictoribus, accedente Ordinariorum licentia, et dimissoriis.

Examinatores e gremio Capituli deputandos de nuovo constituit.

§. 7. Idcirco idem Archipresbyter, ejusque Successor Archipresbyteri praefati, ex ejusdem Capituli gremio tres aut plures pro tempore Examinatores, in Sacra Theologia, vel in Jure Canonico Magistros, sive Doctores, deputare possint, ac debeant, quorum munus sit, praedictos Canonicos, Beneficiatos, Clericos, Alumnos, sive Convictores, ut supra, atque Ministros, ad quecumque, etiam Sacrum et Presbyteratus Ordinem promovendos, sive ordinandos, juxta Concilii Tridentini Decreta, examinare, atque probare, prout hactenus laudabiliter factum esse novimus, et Nos ipsi, dum ejusdem Basilicae Canonicatum obtinebamus, plures annos hujusmodi Examinatoris officium sustinuimus. Idemque pro tempore Archipresbyter possit cum praedictis Canonicis, Beneficialis, Clericis, Alumnis, aliisque praedictae Basilicae Inservientibus, super observantia interstitiorum ad Ordines praedictos suscipiendos, justis de causis, dispensare; atque ipsis, in quolibet Ordine constitutis, ministrandi, celebrandique licentiam tam in praedicta Basilica, quam in quibuslibet aliis Saecularium, aut Regularium Ecclesiis in Urbe et extra Urbem, per Literas Dimissoriales, quam quidem tam ab ipsis Archipresbyteris, quam ab eorum pro tempore Vicariis confectas atque subscriptas, ubique admittendas fore decernimus, valeat impertiri.

Altarium Consecrationes, benedictiones, aliaque Pontificalia, Archipresb. et Capitulo confirmat.

§. 8. Item Consecrationes Altarium ejusdem Basilicae, nec non Ecclesiarum, quae inter ipsius Basilicae membra connumerantur, et Altarium in ipsis existentium, sacrorum quoque utensilium ac vestimentorum benedictiones, ab eisdem Archipresbyteris, sive ab eorum Vicariis Episcopis, aut aliis Antistibus, vel etiam, quoad ea, in quibus Sacra Olea non adhibentur, ab aliquo ex Canonicis praedictae Basilicae Presbytero, de ipsorum tamen Archipresbyterorum mandato et delegatione, fieri possint; ac demum tam Ordinationes praedictas, quam caetera Pontificalia munia sive functiones, ab eodem Archipresbytero nunc existente, ejusque in Archipresbyterali dignitate Successoribus quibuscumque, sive per se ipsos, sive per suos respective Vicarios, qui Episcopali charactere sint insigniti, ac etiam per alios Episcopos, Archiepiscopos, aut Patriarchas de gremio Capituli, vel, his deficientibus, etiam per alios extraneos Antistites quoscumque, de licentia tamen ipsius Archipresbyteri, in praefata Basilica tantum exerceri posse, perpetuo statuimus, atque decernimus. Quin etiam, vacante hujusmodi Archipresbyteratus dignitate, omnia Pontificalia munia hujusmodi, sive functionis, exceptis Ordinationibus praedictis, et excepta collatione Sacramenti Confirmationis, de quo inferius

Eadem, vacante Archipr., concedit Capitulo, praeter Ordinationes, et Confirmationes.

agemus, pro rerum et temporis oportunitate, de Capituli dumtaxat licentia, ab aliquo Antistite, ut praefertur, de ejusdem Capituli gremio, atque etiam ab extraneo, si ab Episcopo de ipsius Capituli gremio impleri nequeant, in eadem Basilica pariter exerceri posse concedimus; Innovantes insuper, et perpetuo confirmantes Praedecessorum nostrorum Innocentii VI., et Urbani V. Privilegium, quo eamdem Basilicam sanguinis aut seminis effusione forte violatam, a Canonico Altarista, seu antiquiori Canonico in Presbyteratus Ordine constituto, cum aqua tamen ab aliquo Antistite rite benedicta, reconciliari posse indulserunt.

Privil reconcilior. Basilicae Altaristae et Canonico antiquiori asserit.

§. 9. Praesertim vero veterem observantiam, plurium Romanorum Pontificum, ac potissimum Joannis XIX., Benedicti IX., Innocenti III., et Gregorii IX., vigentibus ad hanc diem privilegiis et concessionibus inductam, ac perpetuo usu, et immemorabili consuetudine firmatam, qua in eadem Basilica singulis annis Feria V. in Coena Domini, tum sancta Infirmorum et Catechumenorum Olea, tum etiam Sacrum Chrisma, ab ipsius Archipresbytero, sive ejus pro tempore Vicario in Episcopali gradu constituto, vel ab alio Antistite, de Archipresbyteri praedicti licentia, rite confici, et benedici, pluribusque Ecclesiis Parochialibus, tam ejusdem Vaticanae Basilicae Filiabus, quam aliis quibusdam non Filialibus, distribui consuevit, auctoritate nostra confirmamus, et quatenus opus sit, praesentium tenore innovamus, et in perpetuum stabilimus; volentes, ut omnes et singuli Rectores vel Parochi sive Curati Ecclesiarum, tam videlicet earum, quas inter praedictae Basilicae filiales infra recenschimus, aliarumque, si quae sunt, aut in posterum Filiales existent, quam aliarum quomodolibet eidem Basilicae subjectarum, praesertim Sanctae Mariae in Transpontina nuncupe, et tam Ecclesiae, quam Hospitalis S. Spiritus in Saxia, et caeterarum omnium, quae vel expressis Praedecessorum nostrorum legibus, vel recepta consuetudine ad id teneri dignoscuntur, hujusmodi sacrorum Oleorum confectioni in die Coenae Domini, nec non Benedictioni Fontis Baptisterii in Sabbato Sancto, et in Vigilia Pentecostes, singulis annis, ut praefertur, interesse, vel si ipsi legitimo impedimento detenti fuerint, alios respective Presbyteros ad ipsorum vices in hujusmodi sacris Functionibus decenter sustinendas, mittere; iidemque Rectores vel Parochi seu Curati Olea praedicta ab ipsa Basilica quotannis in sacros Ecclesiarum suarum usus asservanda atque utenda recipere, teneantur; et quatenus opus sit, opportunis praeceptis et poenis, arbitrio Archipresbyteri statuendis, adigantur. Neque vero propter hujusmodi praesentiam ab ipsis praestitam, vel propter praedictorum sacrorum Oleorum receptionem, ab ullo quomodolibet, sive judicialiter, sive extrajudicialiter molestari possint, vel ad aliam quamcumque Ecclesiam aut Basilicam pro hujusmodi praesentia praestanda accedere, aut praedicta sacra Olea ab alia qualibet recipere compellantur.

Vetustissimum jus conficiendi Chrismatis et SS. Oleor. confirmat in perpetuum.

Cum interventu Parochorum Ecclesiar. filial. et aliar. subjectar. Basilicae, per se, aut per substitutos.

§. 10. Huic porro juri sacrorum Oleorum et Chrismatis conficiendorum, consequens est, ut Sacramentum Confirmationis in ipsa Basilica, et ab illius pro tempore Archipresbytero, sive ab illius Vicario Episcopo, aut etiam de ipsius licentia, ab alio quolibet Antistite, ministrari et conferri possit. Quod quum eidem Archipresbytero ab antiquissimis temporibus licuisse constet, et quidem, quod attinet ad personas ejusdem Basilicae ministeriis addictas, illique actu inservientes, in contradictorio quoque judicio coram Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum habito, eidem Archipresbytero, sive per se, sive per alium ab ipso deputatum, indistincte licere definitum fuerit, cum subsequuta contradicentium acquiescentia; Nos hujusmodi Resolutionem sive Decretum a tunc existentibus Congregationis praedictae Cardinalibus die XV. Februarii anni MDCXLVIII. latum, et a fel. rec. Praedecessore nostro Innocentio Papa X. approbatum, mox etiam a recol. mem. Clemente Papa X. Praedecessore pariter nostro per Literas in forma Brevis die XXVIII. Junii anni MDCLXXV. editas iterum confirmatum, quatenus praedictam Archipresbyteri facultatem, admittit, auctoritate quoque nostra roboramus, et quoad praedictos Basilicae Vaticanae Miuistros eidem actu ministrantes et inservientes, ejusdemque pro tempore Archipresbyteri jurisdictioni in spiritualibus subjectos, debitae executioni demandari, ac perpetuo inviolabiliter observari praecipimus. Quod vero spectat ad alias personas, quae neque sunt de ipsius Vaticanae Basilicae gremio, aut illius servitiis addictae, neque Archipresbyteri praedicti jurisdictioni subsunt, plenis-

Jus periodo antiquum Confirmationis Sacr. conferendi ad examen revocat.

Ad Basilicae inservientes quod attinet, illud probat, et confirmat.

Pro reliquis Archipresbyteri jurisdictioni non subjectis, controver-

cum fuisse, et esse adhuc declarat.

sime Nobis cognita atque perspecta est lis et controversia, quae diu agitata fuit, quaeque adhuc indecisa pendet, super jure conferendi Sacramentum Confirmationis personis hujusmodi in Vaticana Basilica. Ex quo siquidem rec. mem. Praedecessoris nostri Clementis Papae XI. beneficio in eadem Basilica Canonicatum et Praebendam adepti fuimus, quum ipsius Archivi praefectura Nobis a Capitulo demandata fuisset, id munus per annos quatuordecim, nimirum usque ad nostram promotionem ad Anconitanam Ecclesiam, retinuimus. Cumque propterea Nobis a praedicto Clemente XI. Praedecessore injunctum fuisset, ut quaecumque ad hujusmodi Confirmationis negotium coram diversis Judicibus vario eventu discussum pertinerent, in unum redacta, eidem consideranda exhiberemus, vel potius ea, quae olim ipsiusmet Pontificis tunc in minoribus ejusdem Basilicae Vicarii, deindeque Canonici, opera ac studio digesta et ordinata fuerant, eidem in memoriam revocaremus;

Causae momenta ejusque posteriorum exitum enarrat.

Nos quidem omnibus investigatis atque collectis, totam ipsi exposuimus rationum summam, ob quas contendebatur licitum esse in Ecclesia S. Petri in Vaticano Sacramentum Confirmationis omnibus Civitatem Leoninam usque ad Septimianum incolentibus, idemque Sacramentum recipiendi causa ad ipsam Ecclesiam confluentibus conferre. Quarum rationum momenta, quum olim anno MDCXLI. Congregatio S. R. E. Cardinalium, ac Romanae Curiae Praelatorum ad cognoscendas causas in Apostolica Visitatione occurrentes deputatorum agnovisset, ac decreto edito comprobasset, hujusmodi Decretum ab Urbano Papa VIII. confirmatum fuerat per Literas in forma Brevis datas die XV. Januarii Anni MDCXLII. Et quamvis deinceps concessa adversus hasce Urbani literas aperitionis oris, causaque ad aliam Congregationem ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum delata, resolutio prodiisset, quae hujusmodi facultatem limitavit et coarctavit ad eas tantum personas, quae in ministeriis ipsius Basilicae, ut supra diximus, actu inservirent, atque haec pariter

Ejusdem status praesentem proponit

resolutio a Clemente Papa X. per speciales Literas in forma Brevis confirmata fuisset; nihilominus adversus has quoque literas aperitio oris concessa fuerat a venerabilis mem. Innocentio Papa XI. sub die XXIV. Junii anni MDCLXXXV., cujus obtinendae in primis auctor extitit ipse Praedecessor Clemens XI., dum in eadem Vaticana Basilica, ut supra diximus, Vicarii munus exercens, Archipresbyteri et Capituli preces atque rationes eidem Innocentio XI., supplici Libello a se diserte exarato, porrexerat. Cum autem post haec, hujusmodi controversia, quae ad eamdem Congregationem Concilii Tridentini, rescripto ejusdem Innocentii XI. Praedecessoris remissa fuerat, usque ad ipsius Clementis XI. Pontificatum indecisa conquievisset, in animo quidem ipsi erat, pro sua sapientia et auctoritate, tunc eam dirimere, fineque debito terminare. Sed quoniam gravissimorum negociorum, quae supervenerunt, cura et solicitudine detentus, ipse id, quod optabat, praestare non potuit, integrum Nobis reliquit, aliquam hujusmodi controversiae in perpetuum extinguendae rationem excogitare. Quam quidem, matura deliberatione praebabita, praesentium tenore edicimus, et promulgamus, ac de Apostolicae potestatis plenitudine in posterum observari

Causam definique istam adhuc indecisam definire statuit.

mandamus: In primis videlicet praedictam controversiam, litem, et causam, inter dilectos filios Capitulum et Canonicos S. Joannis in Laterano ex una, et Archipresbyterum, Capitulum, et Canonicos S. Petri in Vaticano Patriarchalium Urbis Basilicarum ex altera partibus, super jure et facultate conferendi Sacramentum Confirmationis in saepedicta Vaticana Basilica, coram praefata Congregatione Concilii Tridentini, vel in alio quovis Tribunali coram quocumque Judice, et in quacumque instantia pendentem, (cujus statum, merita, et alia quaecumque etiam de necessitate juris, vel facti omnino exprimenda, nec non utriusque Capituli et Ecclesiarum praedictarum jura, privilegia, indulta, concessiones, et literas Apostolicas, eorumque plenos et integros tenores, praesentibus pro sufficienter expressis, ac etiam de verbo ad verbum insertis haberi volumus) Motu, scientia, et potestatis plenitudine praefatis, harum serie ad Nos avocamus, penitusque et omnino supprimimus, perpetuumque desuper silentium praedictis partibus, aliisque quibuslibet in praemissis jus aliquod seu interesse habentibus, vel habere praetendentibus, imponimus, atque os occludimus.

Ideirco eam ad se avocat, perpetuo partibus silentio indicto.

§. 11. Volumus autem, Sacramentum Confirmationis in Lateranensi quidem Basilica per-

Provide disponit, ut in Lateranen.

Basilica Sacramen. Confirmationis administretur, omni tempore a Card. Vic. Urbis, aut Vicesg., seu per illum delegato.

petuis futuris temporibus de more administrari a Cardinali pro tempore Romani Pontificis in Urbe ejusque districtu Vicario in spiritualibus Generali, vel ab ipsius Vicesgerente, aut ab alio Antistite, quem ipse Vicarius praedictus, pro suo arbitrio, ad id deputaverit, idque toties, quoties, quibusque temporibus, atque diebus ipsi Vicario opportunum videbitur. Sed insuper moderno et pro tempore existenti S. R. E. Cardinali Vaticanae Basilicae Archipresbytero, non tam ratione veterum titulorum, jurium, privilegiorum, atque consuetudinum, quae tamen Nobis plene cognita esse supra memoravimus, quam vigore novae hujus concessionis, quam motu proprio ipsi, ejusdemque in Archipresbyteratus dignitate Successoribus quibuscumque, de Apostolica liberalitate tribuimus, praesentium tenore perpetuo concedimus et indulgemus, ut singulis annis infra Octavam Natalitiae Solemnitatis Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli principalium hujusce Almae Urbis Patronorum, singulis videlicet septem diebus dictam Solemnitatem immediate sequentibus, in praedicta Vaticana Basilica, per se ipsum, si ipse Episcopali gaudeat charactare, sin minus, vel etiam si ipse aliquo impedimento detineatur, per suum Vicarium Episcopum, aut per alium Antistitem de gremio Capituli, vel, his deficientibus, etiam per alium quemlibet Antistitem ab ipso deputandum, omnibus et singulis non solum Vaticanae Basilicae inservientibus, atque ipsius Archipresbyteri jurisdictioni, ut praefertur, subjectis, et non solum ex civitate Leonina nuncupata, aut ex Septimiano praedictis, sed etiam ex ceteris Urbis Regionibus quibuscumque, et alias undecumque in hunc finem confluentibus, Sacramentum Confirmations perpetuis futuris temporibus admiuistrare et conferre libere et licite possit et valeat.

In Vaticana septem tantum diebus, Natale SS. Apostolorum Petri et Pauli subsequentibus a Card. Archipresb. aut per eum delegato, omnibus undique ex Urbe confluentibus.

§. 12. Qua in re non tam nostro erga praedictam Vaticanam Basilicam amori studioque indulgemus; nec eo tantum consilio ad id adducimur, quo Sanctorum Apostolorum cultum in hac Alma Urbe magis magisque augeri, eorumque Festivitatis Octavam in ipsa Urbe solemnis concelebrari cupientes, aliis nostris Apostolicis Literis prilio Kalendas Aprilis an. MDCCXLIII. datis plura praescripsimus per eos dies a singulis Romanae Curiae Ordinibus, et Cleri, Populique coetibus adimplenda; sed peculiari quadam ratione movemur, quam Nobis sacrae antiquitatis monumenta suppeditant; ut scilicet in ea Basilica, in qua et olim, ex praedictorum Romanorum Pontificum delegatione, Sacramentum Baptismi solemniter in Sabbato Sancto administratum fuisse constat, et nunc etiam, ex veteri approbataque consuetudine, de qua inferius verba faciemus, Baptismus idem omnibus indistincte, et quolibet anni tempore confertur; in eadem etiam Sacramentum Confirmationis, quod olim regeneratis statim post Baptismum conferebatur, aliquibus saltem anni diebus, omnibus pariter optantibus, ab ipsius Basilicae Archipresbytero, vel ab alio, ut praefertur, ab eo deputato, vigore specialis concessionis, et peculiaris privilegii eidem impertiti a Romano Pontifice, sub cujus immediata jurisdictione praedicta Basilica existit, administrari possit atque conferri. Huc accedit, quod sicuti gloriosissimi Apostoli Petrus et Joannes, in ipsis Ecclesiae nascentis exordiis, primi ab Apostolico Collegio adhuc Hierosolymis agente in finitimas Regiones ablegati fuerunt, ut per eorum ministerium, et manuum impositionem, novelli credentes acciperent Spiritum Sanctum, quemadmodum Liber Actuum testatur; ita maxime congruum Nobis visum est, ut in duabus Patriarchalibus Romanae Urbis Ecclesiis, quae in eorumdem Apostolorum honorem atque memoriam Omnipotenti Deo dicatae, caeteris Urbis et Orbis Ecclesiis dignitatis et gloriae praerogativa antecellunt, Coelestium Charismatum fontes ad perennem Ecclesiae edificationem Christifidelibus perpetuo paterent.

Attamen speciale id Privilegium esse declarat Rom. Pontif., sub cujus immediata jurisdict. est Basilica.

§. 13. Ut autem omnia, quae ad praedicti Sacramenti administrationem pertinent, rite recteque impleantur atque serventur, volumus atque praecipimus, ut in eadem Vaticana Basilica, et in loco ad id decenter aptato inter Altare Cathedrae S. Petri, ejusque Confessionem, vel alibi, pro rerum et temporis opportunitate, intra eamdem Ecclesiam, singulis praedictis diebus, horis antemeridianis, et ad populi commodum opportunis, Sacramentum Confirmationis administretur; praemissa semper in singulis diebus hujusmodi, ad instructionem Confirmandorum, apta et gravi oratione, per aliquem de clero Vaticano, quem praefatus Cardinalis pro tempore Archipresbyter ad id deputaverit, peragenda, super ipsius Sacramenti sanctitate atque praestantia. Et sicut hactenus regestum eorum, qui in ipsa Basili-

Ordinem ea occasione servandum praescribit.

Idque, tum adsugendum cultum SS. Apostolorum ad veteri disciplinaemorem servandum.

ca confirmati fuerint, ab Archivi Capitularis Custode servari consuevit; ita ab eodem in posterum authenticum omnium Confirmatorum hujusmodi Regestum in ipso Archivo diligenter retineatur, et asserveturi; ex quo, ad petentium instantiam et opportunitatem, authentica pariter Testimonia, seu Fides, extrahi possint, atque uno verbo omnia et singula observentur, et impleantur, quae circa collationem ot administrationem Sacramenti Confirmationis, providis Ecclesiae regulis praescripta reperiuntur.

Ex cunctis Urbis regionibus infantes baptizandos statuit in Basilica.

§. 14. Baptismi vero Sacramentum in eadem Vaticana Basilica non solum Infantibus intra peculiares ipsius Parochiae fines in lucem editis; sed, ut superius innuimus, aliis etiam quibuslibet, tam in Urbe, quam extra illam natis (quorum quidem plurimos, ob venerationem Beatissimi Apostolorum Principis, a piis parentibus ad ipsius Ecclesiam baptizandos deferri constat) libere et licite administrari, tum veteri omnium ferme saeculorum usu et obversantia receptum est; tum etiam in sacris Visitationibus, et praesertim in ea, quam anno MDCXXV. fel. rec. Urbanus Papa VIII. in dicta Basilica peregit, ac praeterea judiciali definitione Congregationis S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum die XV. Maji anni MDCC. edita, agnitum fuit, atque firmatum, et Nos demum hujus nostrae Constitutionis vigore id ipsum indubitanter atque perpetuo servari volumus, atque decernimus.

Aliorum Parochor. tergiversationibus occurrit.

§. 15. At quoniam non ignoramus, nonnullos aliquando ex aliarum Urbis Ecclesiarum Parochis sive Curatis, vel de suorum jurium conservatione plus nimio solicitos, vel etiam contra praedicta Decreta pervicaciter obfirmatos, vetus hoc Vaticanae Basilicae, ejusque Capituli, et Parochi, sive perpetui Vicarii, jus, et juris hujusmodi exercitium, si non aperte impugnaro, at saltem artificio eludere et impedire consuevisse; denegando scilicet propriis Parochianis ea Documenta, sive Schedulas de legitimis Infantium natalibus, quae eidem Vaticanae Basilicae Parocho exhiberi debent, aut Schedulas ipsas ejusmodi forma concipiendo, ut vel parentes ipsius prolis, absque proprio dedecore eas exhibere, vel Vaticanus Parochus easdem, absque injuria Basilicae, recipere non possent; aut demum aliis artibus, quibus ab religiosae hujusmodi voluntatis implemento praedictos respective Parochianos deterrendos esse prospicerent; adeo ut Nos ipsi, propter nonnullorum hujusmodi Parochorum culpam, necesse habuerimus, omnes in commune Urbis Parochos initio Pontificatus nostri apud Nos congregatos, gravibus verbis hac de re admonere, atque etiam Edictis per organum dilecti Filii nostri S. R. E. Cardinalis hodierni nostri in Urbe Vicarii publice propositis, coercere: Idcirco, ut omnes in posterum tergiversandi via cuilibet perpetuo sit praeclusa, statuimus atque decernimus, ut praedictarum Schedularum exempla sub certa et invariabili forma Typis imprimantur, eaque non solum aliarum Urbis Ecclesiarum Parochis distribuantur; sed etiam ab ipsius Vaticanae Basilicae Parocho, vel a Sacristiae Curatoribus, cuilibet petenti gratis concedantur; volentes, ut hujusmodi Schedulis impressis nihil a Parochis adscribi possit aut debeat, praeter Parentum nomina, et Prolis nativitatem, cum ipsorum Parochorum subscriptione, et impressione sigilli eorum Parochiae. Quod si hujusmodi Schedulis alia fortasse, praeter praemissa, ab iisdem Parochis adscribi, vel earum subscriptionem petentibus absque legitima causa denegari contigerit; volumus eosdem Parochos, singulis vicibus, quibus huic nostrae Ordinationi contraire praesumpserint, poenam quinque Ducatorum auri in auro, in subventionem piae Domus, et Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia erogandorum, irremissibiliter incurrere, et cum effectu persolvere, sublata cuilibet condonandi, vel aliter judicandi facultate. Si vero constiterit, eosdem Parochos aliis artibus adniti hanc spiritualem consolationem, et concessam libertatem suis Parochianis adimere, eosque ab hujusmodi erga beatum Apostolorum Principem devotionis actu revocare; graviorihus etiam poenis, et mulctis, a competentibus Judicibus, tam ex officio, quam ad recurrentium instantiam, volumus coerceri.

Schedulas typis impressas ubi certa formula gratis dari Parochis jubetur.

Poenam Percussuris inobedientiae gravioren dolose agentibus minatur.

Privilegia vetera Basilicae recognoscit atque instaurat.

§. 16. Caetera vero illustriora Privilegia, quae ad Vaticanae Basilicae dignitatem et decus pertinent, strictim attingendo asserere et confirmare volentes; decernimus in primis, ut solemnes Romanorum Pontificum Consecrationes, juxta vetustissimum Romanae Ecclesiae ritum, in Urbe, non alibi quam ad Altare Confessionis Beati Petri Apostoli, (super quo praeter Romanum Pontificem, nemini omnino li-

Ac primo Consecr. Rom. Pont. ad Altare S. Petri Apost. Principis.

cet, absque expressa ipsius Pontificis concessione, per literas Apostolicas singulis vicibus expediendas, incruentum Sacrificium offerre) sicut e contra ad praedictum Altare non aliae, quam hujusmodi Successorum nostrorum Consecrationes, sive Ordinationes, peragantur. Coronationes quoque eorumdem Pontificum Romanorum, dum scilicet Sacro Pallio ex Corpore Beati Petri desumpto decorantur, et tanquam Apostolicae ipsius potestatis Successores, publica omnium Ordinum adoratione colluntur, ad praedictum Altare, et in eadem respective Basilica de more celebrentur. Æquum est enim, ut ibi Sacerdotii Magni accipiant unctionem, et sacrae jurisdictionis insignia suscipiant, ubi Apostolorum Principis ossa quiescunt, *a quo*, ut Sancti Innocentii I. Praedecessoris nostri verbis utamur, *Episcopatus ipse et tota auctoritas nominis hujus emersit*. Qua etiam ratione factum esse non dubitamus, ut Venerabiles Praedecessores nostri Romani Pontifices, per continuam plurium saeculorum seriem, Sacros Christianis Plebibus Rectores Ecclesiisque Ministros daturi, Ordinationes statis anni temporibus apud Sanctum Petrum habere consueverint; quod et prisci Ecclesiae Romanae Rituales Libri, et disertissimi Sermones S. Leonis Papae I. pariter Praedecessoris nostri de Jejuniis quatuor Anni Temporum abunde testantur.

A quo Apostolicae auctoritatis origo petitur.

§. 17. Eademque de causa, a remotissimis usque temporibus, quorum initii memoria non extat, Sacra Pallia, quae a Romano Pontifice Patriarchis, et Archiepiscopis conceli solent; et per quorum traditionem (ut loquitur recolendae memoriae Praedecessor quoque noster Innocentius Papa III.) *Pontificalis Officii plenitudo cum Archiepiscopalis nominis appellatione confertur*, in eadem dumtaxat Vaticana Basilica, sacris vigiliis praemissis, benedici, et prope Corpus Beati Petri Apostoli asservari consueverunt. In cujus Benedictionis exequendae ritibus, quum pro temporum conditione aliquas subinde variationes inductas fuisse animadverterimus; Nos, edita Constitutione, cujus initium est: *Rerum Ecclesiasticarum origines*, data pridie Idus Augusti An. Incar. Dominicae MDCCXLVIII., totius Caeremoniae ordinem, et formam, ac preces in ipsa Benedict. recitandas perpetuo statuentes, decrevimus. Pallia hujusmodi per Romanum pro tempore Pontificem quotannis in pervigilio Natalis Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, Vespertinis Officiis in eadem Basilica celebratis, absente vero Pontifice, per S. R. E. Cardinalem, illius vice Officium hujusmodi in Pontificalibus celebrantem, benedici; eademque postmodum sacrata Pallia intra venerandam Apostolorum Principis Confessionem, prope sacram illius Corpus, et non alibi, pretiosae Capsulae inclusa, quam nos etiam in hunc finem eidem Apostolorum Principi in obsequii nostri pignus obtulimus, perpetuo asservari. Quam quidem Constitutionem nostram, cum omnibus in ea contentis, praesentium quoque tenore confirmamus.

Vigiliis, et Benedictionem S. Pallii, Archiepiscopi.

Per Pont. aut Card. celebratam faciendam.

§. 18. Similiter Unctiones, seu Benedictiones, et Coronationes Romanorum Imperatorum, et Catholicorum Regum et Reginarum, gloriam suam et honorem ad Aras supremi Regum Regis, et ad pedes Apostoli, Christiana pietate afferentium, in eadem Vaticana Basilica perfici debere statuimus. Hoc enim requirit et antiqua consuetudo innumeris actibus confirmata, et ipsa supremorum Principum et Christianorum Populorum religio; quae sane luculentissima quaeque erga Romanam Ecclesiam obsequii et devotionis argumenta, in veneration tem potissimum Beatissimi Apostolorum Principis, edidisse dignoscitur. Huic factae sunt civitatum, atque ditionum cessiones et donationes, Regnorumque oblationes et subjectiones; quorum diplomata ac monumenta non semel super Altare Basilicae Vaticanae signata, vel intra Confessionem Beati Petri reposita fuerunt. In ejus Æde praestita sunt Romano Pontifici fidelitatis juramenta, et homagia; ibidem soluti census, atque recepti; vel, si eos injuste denegari contingeret, solemnium protestationum aliorumque legitimorum actuum vi repetiti. Huc denique semper ex omni Christiani Orbis regione fidelium peregrinationes, orationis aut voti causa, susceptae, nec defuerunt etiam ex sublimioribus ordinibus, qui, ex earum implemento, ad melioris vitae propositum conversi, reliquum aetatis suae tempus in Dei cultu transigere decreverint, suaeque mortalitatis exuvias apud Beatum Petrum sepeliendas relinquere.

Coronationes Imperatorum, et Regum.

Obsequia virorum Principum in S. Petrum congeruntur.

§. 19. Quemadmodum vero eisdem Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, pro traditae ipsis orthodoxae fidei et canonicae disciplinae praecipua custodia, solemne olim fuit, coram Beati Petri Apostoli Confessione

Supremae jurisdictionis ad S. Petri Altare exercitii.

publicas fidei suae professiones recitare, ac, si-cubi oportuit, vitae quoque suae rationes Clero Populoque exponere; sic etiam, dum Apostolicae solicitudinis studio, omnium Ecclesiarum Pastores in recti dogmatis et unitatis Catholicae communione debitaeque subjectionis ordine continere semper curarunt, eosdem ad Limina Apostolorum statis temporibus evocare, et quoties ita res tulit, apud eamdem sacratissimam Confessionem, eorum libellos, vel incorruptae doctrinae testes, vel quibus objecta eis crimina depellerentur, aut errores damnarentur, ab ipsis excipere, in more habuerunt. Praeterea plerosque atque praecipuos supremae Apostolicae Jurisdictionis actus, sive in perditorum ac pervicacium condemnatione, tum singulis annis in die Caenae Domini, tum quoties peculiaris rerum necessitas id postulavit, sive in reconciliatione illustrium Personarum, quae ad Ecclesiae sinum, ejuratis errorum impietatibus, regredi meruerunt, seu denique in generalium Indulgentiarum, et potissimum in Magni Jubilaei publicatione, apud eamdem Basilicam exercere consueverunt.

Beatificat. et Canonizat. in sola Basilica peragendae.

§. 20. Quocirca quum Nos dudum aliis nostris Apostolicis literis, quarum initium est: *Ad Sepulchrum Apostolorum*, IX. Kalendas Decembris anno Incarnat. Dominicae MDCCXLI. datis, ex justis ibidem expressis causis, statuerimus, ut Servorum et Ancillarum Dei Beatificationes, et Beatorum Canonizationes in posterum in eadem Vaticana Basilica, et non alibi, peragantur, non obstantibus quibuscumque contrariis exemplis, quae nullum praejudicium antiquo instituto et Vaticanae Basilicae praerogativae afferre decrevimus; id ipsum harum tenore confirmamus et innovamus, et inviolabiliter in posterum observari mandamus.

Locus ea celebrandi destinandus Capitulo, et Clero.

§. 21. Ac praeterea dilectos filios Canonicos et Clerum praedictae Vaticanae Basilicae, amplioris gratiae favore prosequi volentes, decernimus, ut quoties in eadem Basilica hujusmodi solemnes Canonizationes, juxta praemissa, celebrabuntur, quemadmodum in novissima Canonizatione quinque Sanctorum Anno Domini MDCCXLVI. die Natali SS. Apostolorum Petri et Pauli per nos celebrata, do mandato nostro factum fuit; ita et in posterum semper peculiaris et certus locus in adornando sacrae functionis apparatu eisdem praeservetur, ex quo decenter et commode sacrae solemnitatis ritum spectare possint, indeque a nemine quavis auctoritate valeant amoveri.

Proces. SS. Corporis Christi Sede Vac. ad S. Petrum facienda.

§. 22. Similiter alias nostras Apostolicas literas XIV. Kalendas Martii Anno ab Incarnatione Domini MDCCXLIV. Pontificatus nostri Anno V. editas, harum quoque serie confirmantes et innovantes, statuimus, ut si quando, Apostolica Sede vacante, solemnitatem Corporis Christi celebrari contingat, Processio genera lis totius Cleri Urbis, cum interventu Officialium Romanae Curiae, quemadmodum vivente Romano Pontifice moris est, apud Basilicam Vaticanam celebretur, eo ritu, atque ordine, quem in praedictis nostris literis, aliaque Schedula eadem die manu nostra signata, distincte praescripsimus.

Ritus in Proces. S. Marci antiquus servandus.

§. 23. Supplicationis quoque generalis die festo S. Marci Evangelistae ab universo Clero Urbis ad Vaticanam Basilicam quotannis haberi solitae, perpetuam observantiam, et ritus a Praedecessoribus nostris Alexandro IV. Eugenio IV. et Nicolao V. Romanis Pontificibus praescriptos, nec non Decreta condita a Congregatione Sacrorum Rituum super ejusdem celebratione, ac praesertim Decretum, super modo, quo alia Urbis Ecclesiarum Capitula Vaticanam Ecclesiam ea occasione ingredientia ab ejusdem Capitulo recipi debent, die XV. Aprilis Anni MDCVI. editum, et a felic. rec. Paulo Papa V. specialiter confirmatum, novo Apostolicae confirmationis nostrae munimine roboramus, ac perpetuis temporibus inconcusse servari praecipimus.

S. P. Q. R. obbligo Calicis pecuniae summa commutari permittitur.

§. 24. Oblationem praeterea unius Calicis cum octo Cereis facibus, quam Conservatores Camerae Almae Urbis nostrae singulis annis die festo eorumdem SS. Apostolorum, ipsius Almae Urbis Patronorum principalium, juxta Decreta in Consilio ejusdem Camerae condita, et a Praedecessoribus nostris approbata, saepedictae Basilicae dare et offerre consueverunt, in posterum quoque singulis annis ab iisdem Conservatoribus perpetuo dari volumus et offerri; itaut, ad normam literarum Apostolicarum fel. rec. Gregorii Papae XV. sub Annulo Piscatoris die XVII. Augusti Anni MDCXXI. expeditarum, praedictus Calix valoris sexaginta scutorum monetae esse debeat, iidemque Conservatores pecunias pro Calice dicti Valoris, et facibus Cereis hujusmodi necessarias, ex quibuslibet ejusdem Camerae Capitolinae redditibus, sive proventibus, desumere, prae-

sentium quoque literarum nostrarum vigore, possint et valeant. Permittentes ejusdem Vaticanae Basilicae Capitulo et Canonicis praedictis, quemadmodum alias a san. mem. Praedecessoribus nostris Clemente Papa XI. et Innocentio Papa XIII. per eorum literas Apostolicas in forma Brevis die X. Aprilis anni MDCCXIII. et die XVII. Julii MDCCXXIII. respective datas, ad decennium tantum respective valituras, indultum fuit, ut ipsi, vice et loco praedicti Calicis a memoratis Conservatoribus quotannis, ut praefertur, offerri soliti, illius pretium ab iisdem pro tempore Conservatoribus recipere valeant: ea tamen lege, ut pretium hujusmodi penes Montem Pietatis de Urbe illico deponatur, indequo amoveri nequeat, nisi ad effectum illud convertendi in emptionem tot sacrarum Supellectilium in Basilica praefata magis necessariarum, quibus Insignia Senatus Populique Romani apponi deberent; praesenti concessione perpetuum vigorem futuris temporibus habitura.

Decretum Alexandri VII. pro supellect. Sac. in B. et Canonic. confirmat.

§. 25. Cumque recol. mem. Praedecessor Noster Alex. Papa VII. die XXVII. Septembris anni Domini MDCLIX. ad Divini cultus augmentum, et sacrarum Supellectilium in eadem Vaticana Basilica conservationem, providum Decretum ediderit, a Nobis alias in Opere de Servorum Dei Beatificatione, et Beatorum Canonizatione Tomo I. relatum, et in praefatis Apostolicis literis incipientibus: *Ad Sepulchra Apostolorum*, denuo confirmatum, quo certam contributionem, quingentorum scilicet scutorum auri in auro cujuslibet Servi Dei Beatificatione, et mille scutorum auri similium in cujuscumque Beati Canonizatione, ab hujusmodi Causarum Postulatoribus, favore Sacrarii ejusdem Basilicae persolvi mandavit in confiicendis, sive conservandis sacris Supellectilibus praedictis, et non aliter, omnino erogandam; Nos hujusmodi Decreti Chirographum, ejusque integrum tenorem praesentibus pro plene, et de verbo ad verbum insertum habentes, denuo auctoritate nostra approbamus et confirmamus, et, quatenus opus sit, quae ab ipso Alexandro Praedecessore decreta sunt, motu, scientia, et potestate simili rursus decernimus, et constituimus, et in futurum inviolabiliter observari mandamus.

Praedecessorum Decreta de ingressu et mensa

§. 26. Confirmamus pariter et innovamus aliorum Praedecessorum nostrorum, praesertim Sixti IV. Clementis VII. Pauli III. Clementis VIII. et Pauli V. Romanorum Pontificum Constitutiones, et Ordinationes, quibus certa portio a singulis Archipresbytero, et Canonicis, ac Beneficiatis, et Clericis Beneficiatis, in adeptione possessionis eorum respective Archipresbyteratus, et Canonicatuum, Praebendarum, et Beneficiorum, supradictae Sacristiae respective solvenda praescribitur, quemadmodum etiam integra medietas omnium fructuum et distributionum primi anni dictorum Archipresbyteratus, et Canonicatuum, ac Praebendarum, et Beneficiorum omnium, post adeptas illius et illorum respective possessiones, eidem Sacristiae applicari jubetur: quas quidem praestationes ad ejusdem Sacristiae impensas, quas ipsa quotidie pro dictis sacris Supellectilibus, aliisque ad divinum cultum pertinentibus subire debet, congrue sustinendas, et non aliter, erogari perpetuo volumus et jubemus.

anosta Can. etc. pro eod. Sacrario Instaurat.

S. Pii V. Decretum de Cappellis et Oratoriis privatis, eorumque supellectili testamento non legendis etc. probat.

§. 27. Et quoniam recol. mem. Praedecessore pariter nostro S. Pio Papa V. per literas, quarum initium est: *Romani Pontificis*, datas apud S. Petrum ann. Incarnationis Dominicae MDLXVII. tertio Kalen. Sept. Pontificatus sui anno II. summa aequitatis et providentiae ratione generaliter statutum fuit, ut omnia et singula sacra ornamenta, paramenta, ac vasa, libri, et alia quaelibet ad usum et cultum Divinum in privatis Ædibus, Cappellis, et Oratoriis quorumcumque Ecclesias et Beneficia Ecclesiastica obtinentium destinata, quaecumque tempore eorum obitus, sive ex testamento, sivo ab intestato relicta fuerint, ea neque sub quibusvis facultatibus testandi et disponendi de bonis ex Altari, vel alias quomodolibet per eos acquisitis, etiam per Romanos pro tempore Pontifices quomodocumque concessis et concedendis, comprehendantur, neque sub appellatione spoliorum veniant; sed ad singulas Ecclesias, quibus supradicti praefuerint, seu in quibus Beneficia Ecclesiastica obtinuerint, omnino spectent atque pertineant; eisdemque Ecclesiis post illorum obitum, etiamsi procul ab Ecclesiis ipsis decesserint, vel ad eas nunquam accesserint, iisque, et Beneficiis hujusmodi renunciaverint, eo ipso applicata et incorporata sint et esse censeantur; licet id nova confirmatione minime indigeat, quinimmo quoad Vaticanam Basilicam ejusque Sacrarium in viridi observantia esse dignoscatur; ne tamen in dubium umquam revocari valeat,

In Vatic. Basil. illud vigere testatur, et pro futuris temporib.

confirmat, in Sacrario ejusdem utilitatem.

Nos etiam praesentium tenore memoratam S. Pii Praedecessoris legem in omnibus, et per omnia confirmantes, statuimus atque decernimus, eamdem quoad Cappellas omnium et singulorum, qui in eadem Vaticana Basilica Canonicatus, aut Beneficiatus, seu Clericatus quandocumque obtinuerint, etiamsi eorum obitus tempore non amplius eadem obtineant, omnino observari debere; itaut, illis defunctis, liceat Capitulo et Canonicis ipsius Basilicae, illiusque Sacrario Praefectis, sacram hujusmodi Cappellarum suppellectilem, propria auctoritate libere apprehendere, dictaeque Ecclesiae et Sacristiae applicare et incorporare; nec ullae donationes, ac relicta, legata, testamenta, codicilli, et aliae ultimae voluntates, seu spolia, super his aliter facta, ullius roboris et momenti existant, aliisve Ecclesiis, locis, aut personis quibuscumque, in quorum favorem facta fuerint, ullatenus suffragentur, eisque jus aliquod in rebus hujusmodi, seu ad illas tribuere valeant; sed omnes et singuli hujusmodi sacras res quocumque nomine vel titulo pro tempore detinentes, ad illas Basilicae et Sacristiae praedictis realiter et cum effectu restituendum et consignandum omnino teneantur, et ad id per censuras et poenas, etiam furti et sacrilegii, ac alia opportuna juris et facti remedia cogi et compelli possint et debeant.

Alia Praedecess. de non alienand. nec commoland. Sacrarii rebus innovat.

§. 28. Res autem ejusdem Sacristiae, atque Basilicae, videlicet sacra vasa, vestes sacras, imagines, jocalia, aliaque bona, non liceat Archipresbytero, Capitulo, aut alteri cuiquam quacumque dignitate fulgenti, alienare seu vendere, praeterquam ex causa commutationis in alia ad eumdem Divini cultus usum magis necessaria aut opportuna, vel etiam extra eamdem Basilicam commodare ad quemlibet usum, nisi Ecclesiarum Basilicae subditarum, aut quibuscumque personis, (iis tantummodo exceptis, quae de gremio Cleri Basilicae sunt, cum debita tamen circumspectione) cujuscumque dignitatis, etiamsi S. R. E. Cardinales existant, sub poena excommunicationis ipso facto incurrendae, et suspensionis a portionibus, praeter refectionem omnium damnorum, quae ipsorum culpa Basilicae et Sacristiae praedictis obvenerint.

Ad Fabricam quod attinet, suam Constitut. supra editam roborat.

§. 29. Quae vero pertinent ad conservationem et ornatum Fabricae ipsius Basilicae, quum ea seorsim administrentur a Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac dilectorum filiorum Romanae Curiae Praelatorum, eidem Fabricae praepositorum, cujus tamen Congregationis Praefectus, jam usque ab ipsius Congregationis erectione, idem semper dictae S. R. E. Cardinalis fuisse dignoscitur, qui ejusdem Basilicae Archipresbyterum pro tempore obtinuit; Nos hic de illis agere praetermittemus, ad aliam Nos referentes Apostolicam Constitutionem, quam nuper, videlicet XVII. Kalendas Decembris elapsi anni ab Incarnatione Dominica MDCCLI. edidimus, et in qua, tum pro judiciali causarum cursu, tum pro oeconomica rerum ipsius Fabricae administratione, nonnulla praescripsimus, quae opportuna et utilia fore in Domino judicavimus.

Decreta vetera de Cretenaria praescript. aliisque Basilicae privilegiis probat, et innovat.

§. 30. Ut autem saepedictae Basilicae jura, dominia, et proprietates, quantum fieri poterit, perpetuo illaesa permaneant, quod jam a pluribus aliis Praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, et praesertim ab Innocentio III., et Gregorio IX. in eorum literis anno MCCV. et MCCXXVIII. respective datis, generaliter cautum esse dignoscitur, ut scilicet, quemadmodum contra Romanam Ecclesiam, secundum Constitutiones Canonicas, et legitimas Sanctiones, nonnisi centenaria currit praescriptio, ita etiam Vaticanae Basilicae juribus, et possessionibus quibuscumque, minoris temporis praescriptio non officiat; idipsum Nos quoque praesentium tenore generaliter, et quoad omnia et singula praedictae Basilicae jura, dominia, proprietates, et possessiones, statuimus et innovamus. Confirmantes providas Sanctiones Praedecessorum pariter nostrorum Clementis Papae VII. in ipsius Chirographi Schedula ejusdem manu signata, et Sixti Papae V. in ipsius literis Apostolicis sub datum V. Kal. Octobris anno MDLXXXIX. latius expressas, quibus ejusdem Basilicae jura tam quoad hujusmodi praescriptiones, quam super probationum in controversis casibus conficiendarum onere, ipsiusque Basilicae librorum auctoritate, non obstantibus contrariis forsan municipalium statutorum, etiam Almae Urbis, vel juris etiam communis dispositionibus, clarius atque distinctius statuerunt.

Locationes etiam in emphyt. extra novem. absque Apostolico rescripto fieri permittit.

§. 31. Locationes vero domorum, possessionum, vinearum, casalium, aliorumque bonorum Mensae et Basilicae praedictae, quae locari solita sint, aut in emphyteusim concedi,

in casibus a jure permissis, et quoties id expedire censeatur, ab ipsius Basilicae Capitulo quandocumque, et absque alia Sedis Apostolicae licentia, pro justo pretio fieri, et respective renovari posse concedimus, etiam ad longum tempus ultra triennium, non tamen ultra novennium, et dummodo hujusmodi pretii, seu annuae responsionis solutio ultra sex menses anticipate non fiat, et servatis legibus, quae circa hujusmodi locationes plurium Praedecessorum nostrorum ordinationibus, praesertim vero in Apostolicis literis felicis memoriae Clementis Papae VIII. die XXII. Aprilis anni MDXCVI. emanatis praescriptae reperiuntur.

Privilegia Sixti V., et Urbani VIII. derogantia Statuta Urbis de relocationibus, instaurat.

§. 32. Inhaerentes quoque praecitatis Clementis Papae VIII., aliisque Urbani etiam VIII. die XXIV. Septembris anni MDCXXIX. expeditis literis, nec non antiquioribus Sixti Papae V. Kalendis Junii anno MDLXXXIX. datis, volumus atque decernimus, praedictum Capitulum atque Canonicos, nunquam, nulloque praetextu, aut actione etiam in jure fundata, cogi posse ad relocandum eisdem personis, aut priorum locatorum, vel emphyteutarum filiis aut descendentibus, sive pro eodem, sive pro alio etiam uberiori canone, censu, aut responsione, quoscumque fundos, domos, possessiones, vineas, casalia, aliaque bona ubicumque locorum et gentium, etiam in Alma Urbe, ejusque Districtu existentia, et sive ad Basilicam ipsam, ejusque Capituli Mensam, aut ad Sacristiam, sive ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Beneficia, Cappellas et Loca Pia eidem Basilicae annexa, subjecta, aut incorporata pertineant, quaeque, cum alias ad longum tempus locata fuerint, aut in emphyteusim legitime concessa, postmodum ad Basilicam ipsam, vel lapsu temporis, vel linea finita, vel alio quovis titulo, occasione, vel causa, devolvi contingat; sed ipsis Capitulo et Canonicis licitum esse praemissa omnia ubicumque sita, eorumque redditus et proventus, eidem Basilicae, ac eorum Mensae Capitulari, seu praedictis Sacristiae, vel Ecclesiis, aut Cappellis, aliisque superius expressis, respective unire, annensare, et incorporare, vel etiam aliis quibuscumque pro convenienti pretio, seu canone, aut responsione, servatis alias de jure servandis, locare, arrendare, aut in emphyteusim concedere; non obstantibus, quatenus praesentibus adversentur, Almae Urbis praedictae, aliarumque civitatum, locorum, atque regionum, etiam confirmatione Apostolica, vel alia quacumque firmitate roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, et concessionibus Apostolicis quibuscumque, etiam necessario exprimendis, quibus in hac parte, inhaerentes praedictorum Praedecessorum vestigiis, expresse derogamus.

Et quidem pro quibuslibet bonis Basilicae ubicumque sitis, nulla Veterum Conductorum ratione habita.

§. 33. Caducitates autem, sive devolutiones bonuum, praediorum, vinearum, aliorumque bonorum ejusdem Vaticanae Basilicae, sive jam nunc ipsius favore, ob non solutos Canones, aliasve debitas praestationes intra statuti temporis spatium, seu ob non adimpleta munera praescripta, ob deterioratione fundi, vel ob non factam directi dominii recognitionem, ac non petitam obtentamque debitis conventis temporibus renovationem, aliisve de causis hujusmodi, apertas et purificatas, sive in posterum quandocumque aperiendas et purificandas, etiamsi declaratae et acceptatae fuerint, dummodo actualis rei emphyteuticae possessio, praevio decreto Judicis, per Capitulum, ojusve nomine, apprehensa non fuerit, ab eodem Capitulo remitti et condonari posse concedimus, absque alio Sedis Apostolicae beneplacito: non alias tamen, quam juxta tenorem Constitutionis Clementis Papae VIII. Praedecessoris nostri praedicti sub die XXII. Aprilis anni Domini MDXCVI. editae, nimirum per expressum ipsius Capituli actum atque consensum; itaut per solam receptionem Canonum, patientiam, vel tolerantiam diuturnae possessionis, aut alias, quam per expressum actum atque consensum hujusmodi, nunquam eidem Capitulo praejudicium ullum inferri possit, aut illatum esse censeatur, quominus caducitates ipsas seu devolutiones quandocumque declarare valeat, et acceptare. Ubi vero semel declaratis et acceptatis hujusmodi caducitatibus, sive devolutionibus, ipsa actualis rei emphyteuticae possessio per Capitulum, ejusve nomine, ut supra, apprehensa fuerit, nolumus easdem caducitates, seu devolutiones ab eodem Capitulo, absque novo nostro et Sedis Apostolicae beneplacito, non sine praevia cognitione evidentis ipsius Basilicae utilitatis concedendo, remitti aut condonari posse; nullasque et irritas fore decernimus hujusmodi remissiones et condonationes, si quas forte contra hujus nostrae ordinationis tenorem concedi contingat.

Caducitates remitti posse concedit a Capitulo.

Modo actus-lem rei emphyteuticae possessionem non ceperit.

Et id fiat per expressum Capituli actum et consensum.

Quaedam circa servitium Chori opportune disponit.

§. 34. Quia vero quaecumque ad honorum Ecclesiae conservationem, externumque ipsius decus pertinent, eo praecipue diriguntur, ut spiritualis Dei cultus, omniumque in eadem Ecclesia ministrantium fervor et assiduitas nutriatur et augeatur; ideo omnes et singulos Divinis servitiis in ea addictos hortamur atque monemus, ut debita assiduitate ac novo semper devotionis studio prescripta sibi munia implere non praetermittant; sacraque omnia officia in eadem, quo maxime decet, ordine, decore, ac reverentia peragentes (ut Praedecessorum nostrorum Eugenii III., Alexandri III., et Clementis etiam III. verbis utamur) *praedictam B. Petri Ecclesiam obsequio debito venerentur, ut Dei Fideles Apostolorum Limina devotione debita visitantes, locum ipsum in majori devotione et veneratione semper habeant.*

Exponit, et reponit SS. Sacr. pro 40. horis ter quotannis vidi omnes interesse.

Praeterea publicam erga augustissimum Eucharistiae Sacramentum venerationem et cultum augere cupientes, dum praesertim fidelium adorationi, divisis per singulas Urbis Ecclesias XL. horarum spatiis, exponitur, volumus, ut in Processionibus, quae pro hujusmodi expositione SS. Sacramenti in eadem Basilica tribus vicibus quolibet anno, totidem vero pro ejusdem repositione celebrantur, omnes in posterum Canonici, Beneficiati, et Clerici devote interesse debeant; ita ut absentes mulctentur amissione distributionum, ad modum unius servitii communis, vulgo *de Mense* nuncupati.

Ab extraordinariis servitio Chori tempore Adventus eximit Capitulum, et Clerum.

Verum e contra eosdem in posterum absolvimus ab extraordinariis servitiis, quae hactenus tempore Adventus totidem fere diebus a singulis praestari consueverant, ita ut diebus festalibus Adventus praedicti, praeter eos, qui secundum consuetam per annum hebdomadarum divisionem Choro interesse debent, nullus alius aut Missae Conventuali, aut Vesperis adesse compellatur; non obstantibus Decretis et Constitutionibus Apostolicis, ejusdemque Basilicae statutis et consuetudinibus, quibus in hac parte expresse derogamus.

Reductiones earum tam a Sixto V., quam a Sac. Con. Concil. 1721. concessae ruboratae, et confirmat.

§. 35. Reductiones autem onerum, Anniversariorum, et servitiorum communium, tam eam, quae olim anno MDLXXXIX. a fel. rec. Praedecessore nostro Sixto Papa V. per supracitatas ipsius literas Apostolicas incipientes: *Cum pro nostro*, ejusdem Vaticanae Basilicae Capitulo, et Clero concessa fuit, quam quae postmodum anno MDCCXXI. a Congregatione tunc existentium S. R. E. Card. Concilii Tridentini interpretationi et executioni auctoritate Apostolica praepositorum, quo tempore Nos ipsi ejusdem Congregationis Secretarii munere fungebamur, praevia matura eorumdem onerum cognitione, et discussione causarum pro hujusmodi reductione obtinenda deductarum, indulta fuit, praesentium quoque literarum serie, et auctoritate Apostolica, approbamus et confirmamus, cum omnibus conditionibus et legibus tam in dicta Sixti V. Constitutione, quam in Decreto praefatae Cardinalium Congregationis diei XX. Decembris anni praedicti, adjectis atque praescriptis. Ac etiam juxta Decretum alias an. MDCLXXXVI. ex Apostolica fel. rec. Innocentii Papae XI. Praedecessoris quoque nostri auctoritate, tunc existente ipsius Basilicae Archipresbytero, conditum, ejusdem Basilicae Capitulo et Clero facultatem concedimus et indulgemus, ut anniversarias Exequias pro Animabus quorumcumque Fidelium Defunctorum in dicta Basilica celebrandas, exceptis illis, quibus certa dies a Benefactoribus, seu Testatoribus sub poena caducitatis assignata reperitur, in Feriam II. cujuslibet hebdomadae per annum, seu in diem Sabbati in Quadragesima, quibus videlicet ordinaria Capitularis Congregatio haberi consuevit, anticipando transferre, et in diebus hujusmodi, etiamsi officium sub ritu duplici fiat, celebrare libere et licite possint, et valeant.

Decretum Innoc. XI. de celebrandis Anniversariis in diebus Congregationibus Capitularibus assignatis, instauratis.

§. 36. Ne vero nova deinceps onera a Capitulo praedicto facile acceptentur, quibus idem supra vires iterum praegravari contingat, volumus atque decernimus, nulla in posterum hujusmodi Anniversariorum, aut Communium onera acceptari posse, aut debere, nisi in Capitulis, quibus praecedat intimatio per Schedulam ad unumquemque Canonicum transmittendam, in qua describatur res, de qua erit agendum; et nisi iisdem Capitulis viginti saltem Canonici intersint, quorum duae ex tribus partibus pro acceptatione suffragium ferant; ac demum acceptationes hujusmodi nullam vim habere statuimus, nisi ab ejusdem Basilicae pro tempore Archipresbytero approbentur; quemadmodum in Decreto a praedicta Congregatione Concilii anno MDCCXXI. edito, provide statutum reperitur.

De novis oneribus in posterum recipiendis decernit.

Indultum antiquum de Confessario eligendo cum facul-

§. 37. Indultum vero seu privilegium alias praefatis Canonicis, Beneficiatis, et Clericis, per fel. rec. Sixtum Papam IV. nostrum itidem

tribus etc. Capitulo et Clero innovat.

Praedecessorem concessum, et a recol. pariter mem. Clemente Papa VIII. in praecitatis ipsius literis die XX. Aprilis anni MDXCVI. datis expresse approbatum et confirmatum, iterum auctoritate nostra innovamus; atque concedimus, ut ipsi, et quilibet eorum, quemcumque Presbyterum Confessarium tam Saecularem, quam cujusvis Ordinis et Instituti Regularem, ex approbatis ab actualibus Ordinariis locorum, in quibus eorum Sacramentalibus Confessionibus hujusmodi auditis, et salutari poenitentia eisdem injuncta, aliisque de jure injungendis, ipsos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, seu inflictis, et per eos incursis, et quibus eosdem etiam auctoritate Apostolica illaqueari contingerit, etiamsi absolutio Nobis et Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, specialiter vel generaliter reservata existat, et a quibuscumque eorum peccatis, criminibus, ac delictis quantumcumque gravibus et enormibus, et quidem a contentis in literis die Coenae Domini publicari consuetis, semel tantum in vita, nec non in mortis articulo; in reliquis vero Nobis et Sedi Apostolicae quomodocumque reservatis semel in anno, in foro conscientiae tantum, et sine alicujus praejudicio, auctoritate Apostolica per has literas perpetuo tributa, valeat absolvere.

Unum Cappae concedit Capitulo et Clero in Ecclesia Filiabus, et circa eas.

§. 38. Ut autem ejusdem Vaticanae Basilicae Capitulum et Clerus, etiam in his, quae ad ipsorum decus et ornamenta pertinent, nostram sibi liberalitatem sentiant adfuisse, concedimus et indulgemus, ut in posterum in omnibus Ecclesiasticis functionibus, quas intra Ecclesias ejusdem Basilicae filiales celebrari, atque etiam in Processionibus, quas circa hujusmodi Ecclesiarum ambitum fieri contigerit, consueto juxta temporum vices habitu Chorali uti possint et valeant, itaut aestivo tempore Canonici quidem Rocchettis et Superpelliceis, reliqui vero Superpelliceis dumtaxat amicti; hiemali autem tempore, consuetis juxta eorum Ordines Cappis respective induti, praedictis Functionibus et Processionibus assistere

Alia consueta honoris insignia assumit.

valeant et interesse. Utque praedictarum vestium, aliorumque consuetorum, etiam honoris, et Patriarchalis ejusdem Basilicae dignitatis Insignium delatio et usus, ex parto aliorum quorumcumque, etiam specialem mentionem et expressionem requirentium, eisdem Capitulo et Clero nullo umquam tempore, nulloque praetextu inhiberi, seu impugnari possint aut valeant, eisdem auctoritate et tenore, etiam perpetuo statuimus et decernimus. Praeterea ut praedicti Canonici, qui ex Apostolicis Praedecessorum nostrorum privilegiis et concessionibus, inter Romani Pontificis et Sedis Apostolicae Notarios, ac etiam Cappellanos et Familiares, ac continuos Commensales adlecti et connumerati esse dignoscuntur, sicut etiam ejusdem Basilicae Archipresbyteri Vicarius pro tempore existens, non solum intra Vaticanam Basilicam, ejusque Cappellas et Ecclesias ipsi subjectas, sed etiam in quibuslibet Urbis et extra Urbem, tam Saecularium, quam Regularium Ecclesiis Sacrosanctum Missae Sacrificium celebrantes, Candelabrum capulo instructum, vulgo *Bugia*, et alias Palmatoria nuncupatum, adbibere possint, atque hujusmodi honor et assistentia eisdem a nemine denegari valeat aut impugnari, decernimus etiam, atque statuimus.

Bugiae usum Canonicis, et Professoribus permanum, et in Basilica consuetum, ad omnes Ecclesias intra et extra Urbem expresse extendit.

§. 39. Denique jura, facultates et jurisdictiones Archipresbytero, Capitulo, et Canonicis dictae Basilicae competentia, circa Collationem Beneficiorum Ecclesiasticorum cujuscumque generis, cum cura et sine cura, nec non circa administrationem Ecclesiarum Parochialium, Monasteriorum, Prioratuum, Abbatiarum, aliarumque eidem Basilicae unitarum, sive subjectarum, asserere, confirmare, et respective declarare, atque ampliare decrevimus. Itaque collationem omnium et singulorum tam perpetuorum Beneficiorum simplicium, quae in praedicta Basilica existunt, et Beneficiatus, atque Clericatus Beneficiati appellantur, sive ea a Nicolao III., aut Bonifacio VIII., vel Sixto IV. Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, sive ab aliis quibuscunique, instituta, recta, atque fundata sint, quam aliorum a Monasteriis, Abbatiis, et Prioratibus inferius commemorandis dependentium, nec non et aliorum quorumlibet, quae hactenus Archipresbyter, et Capitulum conferre consuevêrunt; ac in eis instituendi, seu respective ad ea nominandi et praesentandi jura, quibus ad hunc diem gavisi sunt, eidem Archipresbytero, ejusque in Archipresbyteratu Successoribus, nec non praedictae Basilicae Capitulo, et Canonicis perpetuo competere volumus, atque decernimus. Veterem quoque

Jus conferendi omnia Beneficia Archipresb. et Canonicis confirmat.

Veterem consuetudinem tantum tuetur quam extendi probat.

consuetudinem, tam circa divisionem Hebdomadarum, quibus idem Archipresbyter, ejusque Successores, et respective Capitulum et Canonici praedicti, eadem Beneficia pro tempore vacantia alternatim et per turnum conferre debebunt, quam circa formam expediendi literas hujusmodi Collationum et Provisionum, praesentium tenore approbamus et confirmamus, ac perpetuo observari volumus et jubemus; salvo tamen nostro et Datariae Apostolicae jure, quoad collationes eorum Beneficiorum, quae ex persona alicujus ea obtinentis, uni vel pluribus respective affectionibus et reservationibus Apostolicis obnoxia, quomodolibet vacare contingat.

Cura animarum adnexa Basilicae hodie Vicario perpetuo committa ex S. Pii V. decreto.

§. 40. Animarum autem cura, quae olim in ipsa Vaticana Basilica ab uno ex illius Canonicis, cum aliquot Presbyterorum adjutorum auxilio, exercebatur, nunc et ab antiquo jam tempore ad unum Presbyternm, perpetuum in ea Vicarium, pertinere dignoscitur, ex provida institutione, ac lege Sancti Pii Papae V. Praedecessoris nostri, qui per suam Schedulam Motus proprii, apud Sanctum Petrum Nonis Novembris Pontificatus sui anno sexto propria manu signatam, inter alias perpetuas Vicarias in pluribus ibidem enunciatis almae Urbis Basilicis et Collegiatis, aliisque ejusdem Urbis Ecclesiis erectas et constitutas unam quoque hujusmodi Vicariam in ipsa Principis Apostolorum Basilicam erexit et instituit, ab uno Presbytero sacculari, perpetuo, ut praefertur, in ea Vicario administrandam; qui quidem Vicarius ad nominationem Capituli dictae Basilicae (quae nominatio fieret de aliquo ex approbatis a Cardinali Romani Pontificis in Urbe Vicario, praevio examine coram Examinatoribus ad id in ipsa Urbe deputatis) per eumdem Cardinalem Vicarium instituendus et deputandus, ac per ipsius Basilicae Archipresbyterum, seu ejusdem Vicarium, vel unum aut plures ipsiusmet Basilicae Canonicos, ut moris est, in possessionem inducendus et immittendus, Curam animarum eidem Basilicae incumbentem gerere, Ecclesiastica Sacramenta ibi ministrare, Missas celebrare, et alia Parochialia munera exercere deberet; eidemque non solum certam redditnum portionem et summam, ab ipsius Basilicae Capitulo annuatim ipsi praestandam, sed alia quoque emolumenta, ratione exercitii Curae et administrationis Sacramentorum, ac Officiorum funeralium in Cadaverum dumtaxat humatione celebrandorum, per ipsum Vicarium propria auctoritate percipienda, et levanda, ac in suos usus, et utilitatem convertenda, pro congrua ipsius Vicarii sustentatione, perpetuo assignavit et applicavit, prout in dicta Schedula plenius continetur. Cum vero postmodum Anno Domini MDCXXII. orta controversia inter Capitulum ex una, et Vicarium Curatum dictae Basilicae ex altera partibus, super intelligentia memoratae Schedulae Motus proprii, eaque coram Congregatione tunc existentium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum introducta et agitata, eadem Congregatio declaraverit, habitualem quidem Curam penes Capitulum, exercitium vero ejusdem Curae penes Vicarium residere; subindeque Capitulum, et Vicarius praedicti sub die 19. Decembris ejusdem anni ad certam honestam devenerint inter se concordiam seu transactionem, per acta Quintiliani Gargarii, dum viveret, Causarum Curiae Capitolii Notarii, quam quidem concordiam piae recordationis Urbanus Papa VIII. etiam Praedecessor noster per suas literas in forma Brevis datas die 19. Decembris sequentis anni 1623. Apostolica auctoritate purpetuo confirmavit et approbavit; Nos memoratam Congregationis Concilii declarationem, dictamque Concordiam, omniaque et singula in eis contenta et expressa, quo firmioris observantiae robur accipiant, Apostolica itidem auctoritate nostra, harum vigore perpetuo approbamus et confirmamus.

Habitualis tamen cura est penes Capitulum, exercitium ad Vicarium spectat ex Decret. Sac. Congr. Concil.

Decretum itidem, et posterior concordia proclusitur et confirmatur

Forma electionis Vicarii hujusmodi, ejusque emolumenta

§. 41. Item reliqua jura eidem Capitulo et Canonicis competentia circa Parochiales Ecclesias saepedictae Basilicae Filiales, sive alias ipsi subjectas, et circa personas Animarum curam in ipsis exercentes, harum serie confirmata et perpetuo constabilita esse volumus; et praesertim, ut in Ecclesiis Sancti Lazari apud Montem Marium, et Sancti Angeli extra Portam Fabricae vulgo nuncupatam, quae judum ob nimiam limitum Parochialium ipsius Basilicae extensionem extra Urbis Moenia, tanquam illius adjutrices constitutae fuerunt, proindeque ejusdem Basilicae Filiales esse dignoscuntur, Animarum cura per Vicarios Manuales, et ad nutum Capituli et Canonicorum praedictorum amovibiles, ab omni jurisdictione Parochi ipsius Basilicae, cui olim subeant, exemptos, per pro tempore existentem S. R. E. Cardinalem Romani Pontificis in Urbe, ejus-

Jus deputandi Vicarios ad nutum amovibiles in S. Lazari, et S. Angeli Eccl. asserit Capitulo.

que Districtu Vicarium in Spiritualibus Generalem prius approbandos, respective debeat exerceri. Item quoad Parochialem Ecclesiam Sancti Francisci in praedicto Monte Mario, Ordinis Fratrum Eremitarum Congregationis B. Petri de Pisis, cujus Parochiae districtum olim a praedicta Parochia Sancti Lazari, pro meliori Personarum in ea parte degentium spirituali regimine, a tunc existente Cardinali Urbis Vicario dismembratum fuisse constat, sub certis legibus et conditionibus, atque potissimum cum expressa praeservationis filialitatis et perpetuae subjectionis erga Vaticanam Basilicam praestandae, utque quicumque dictae Congregationis Professor pro tempore ad Animarum curam in eadem Ecclesia deputatus fuerit, debeat quamprimum coram Canonicis dictae Basilicae Capitulariter congregatis se sistere, Literasque suae deputationis exhibere; nunquam vero salarium aut congruam, etiam ratione sacrarum supellectilium, petere, aut praetendere possit; sed dictae Basilicae in Processionibus, et Fontis Baptismalis benedictionibus, Sacrorum Oleorum et Chrismatis consecratione, aliisque Functionibus, in quibus Ecclesiarum filialium Rectores communiter convenire solent, obsequium atque praesentiam praestare debeat; neque liceat illi Fontem Baptismalem umquam retinere, sed Fontem dictae Basilicae dumtaxat adire; ac denum singulis annis post Festum Paschatis Dominicae Resurrectionis de Animarum Parochianorum, deque ipsius Parochiae statu eidem Capitulo rationem personaliter reddere teneatur; prout in Instrumento per acta quondam nominati Abinantis, dum vixit, causarum dictae Curiae Capitolii Notarii sub die XXIX. Mensis Augusti anni MDCCVIII. rogato plenius continetur; Nos, ut praemissa omnia, aliaque forsan tunc constituta perpetuae firmitatis robur accipiant, earumdem praesentium vigore, et auctoritate Apostolica decernimus et constituimus.

Subjectio Parochialis Eccles. S. Francisci in Monte Mario eidem asseritur.

Absque onere ullius salarii, vel congruae.

§. 42. Similiter, ut in Parochiali Ecclesia Sancti Blasii, *della Pagnotta* vulgo nuncupati, quae olim Monasterium ejusdem Invocationis, Ordinis Sancti Benedicti, existebat, sed a recolendae memoriae Eugenio Papa IV. similiter Praedecessore nostro per suas Apostolicas Literas datas Florentiae Anno Domini MCCCCXXXIX. Kalendis Septembris, suppressum et extinctum, dictaeque Basilicae sub certis ibi expressis legibus perpetuo unitum et incorporatum fuit; nec non in Ecclesia etiam Parochiali S. Catharinae *de Rota* nuncupatae in Regione Arenulae de eadem Urbe, quam usque a XII. Ecclesiae saeculo eidem Vaticanae Basilicae subjectam, unitam, et incorporatam fuisse, ex Adriani IV. et Urbani III. aliorumque Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum Literis Apostolicis aperte dignoscitur; ac in quibus postmodum Sanctus Pius V. Praedecessor praedictus per supra enunciatam schedulam sui motus proprii, unam et alteram Vicarias perpetuas erexit et instituit; nominatio unius et alterius Vicariorum, ex numero tamen approbatorum, ut praefertur, a dicto Cardinali Urbis Vicario, ad Capitulum et Canonicos praedictos spectet, atque pertineat; cum onere tamen annuae praestationis, seu congruae, septuaginta videlicet pro S. Blasii, sexaginta vero scutorum monetae Romanae pro S. Catharinae Parochialium Ecclesiarum hujusmodi respective Vicariis pro tempore existentibus, alias eorum singulis a Capitulo et Canonicis praedictis, vigore publici Instrumenti per acta quondam Simonis Tegeroni, dum viveret, Romanae Curiae Notarii die XXX. Aprilis anni Domini MDLXXI. respective assignatae, eisdem Vicariis in terminis tunc statutis persolvendae, et ab eis, praeter emolumenta stolae, ratione exercitii curae animarum eisdem competentia; percipiendae, juxta praedictae schedulae, dictique Instrumenti formam, continentiam, et tenorem; perpetuo quoque statuimus, et mandamus. In Parochiali vero Ecclesia S. Jacobi, quae *a Scosciacavalli* vulgo nuncupatur, atque a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris eidem Principis Apostolorum Basilicae subjecta fuit, deputatio Rectoris ad nutum amovibilis pro exercitio Curae animarum illius Parochianorum, ab eisdem Capitulo et Canonicis per ipsorum Literas Patentes, ad nominationem tamen Archiconfraternitatis Sanctissimi Sacramenti in eadem Ecclesia Sancti Jacobi existentis, ejusdem vero approbatio quoad idoneitatem a Cardinali pro tempore Romani Pontificis in Urbe Vicario fieri debebunt. Cumque Nos alias, videlicet XVIII. Kalendas Januarii anni MDCCXLVII. per nostras Apostolicas Literas sub Plumbo editas, ad consulendum indigentiae hujusmodi Vicarii pro exercitio curae animarum in dicta Ecclesia pro

S. Blasii della Pagnotta, et S. Catharinae de Rota Parochial. Eccl. Vicar. a Capitulo eligendor.

Cum annuae praestationis et congruae onere perpetuo decernitur.

S. Jacobi a Scosciacavalli Vicarius ad nutum amovibilis Literas suae deputationis a Capitul. impetrare tenetur.

tempore constituti, cujus emolumenta, redditus, et proventus nimis exiguos esse arcepimus, viginti Loca Montium Cameralia non vacabilia, tunc dispositioni nostrae reservata, Ecclesiae praedictae concesserimus, quorum integri fructus Primicerio dictae Archiconfraternitatis Sanctissimi Sacramenti in eadem Ecclesia institutae, ex numero Canonicorum dictae Basilicae Vaticanae semper eligendo, pro tempore existenti, persolvi deberent, ad effectum, ut ipse eosdem fructus hujusmodi Vicario Curato pro tempore integre persolveret, seu persolvi faceret; Nos id praesentium quoque tenore perpetuo confirmamus et observari mandamus.

Cum assignatione fructuum 20. locorum Montium a SS. D. N. ei concessorum.

Ratio in praedictorum electione servanda decernitur.

§. 43. In eligendis autem praemissarum, aliarumque Ecclesiarum Rectoribus, Curatis, sive Vicariis tam perpetuis, quam ad nutum amovibilibus, quorum electio, nominatio, ac deputatio ad Capitulum et Canonicos praedictos pertinere dignoscitur, hanc in posterum formam inconcusse servari volumus, et praecipimus; ut plenum et generale Capitulum ad hujusmodi effectum intimetur per schedulas, octo saltem diebus ante ad singulos Canonicos transmittendas, in quibus non solum res, de qua agendum erit, sed etiam nomina concurrentium, cum eorumdem qualitatum et requisitorum, per Canonicos ad id deputatos recognitorum, indicatione exprimantur; ad hoc ut ii, qui in hujusmodi electionibus suffragium ferre debebunt, praedicta interim expendere, ac, sicuti negotii gravitas postulat, mature pensare valeant, suaque suffragia dirigere, prout ad optimum Ecclesiarum regimen, et animarum utilitatem in Domino judicaverint, salubriter expedire.

Subjectio eorumdem Parochorum Basilicae et Capitulo declaratur, et innovatur.

§. 44. Denique volumus atque jubemus, ut a praedictis Vicariis, et Presbyteris, curam animarum in praemissis Parochialibus Ecclesiis pro tempore exercentibus, aliisque Rectoribus Ecclesiarum ejusdem Vaticanae Basilicae filialium, eique subjectarum, quae nunc sunt, et infrascripta onera subire consueverunt, nec non earum, quae in posterum filiales existent, omnia et singula debitae subjectionis obsequia erga eamdem Basilicam, illiusque Capitulum et Canonicos, perpetuis futuris temporibus respective exhibeantur atque praestentur. Decernentes omnes, et singulos hujusmodi Vicarios, Presbyteros, atque Rectores, ad interessendum in dicta Basilica Sacrorum Oleorum et Chrismatis confectioni singulis annis Feria V. in Coena Domini, et Fontis Baptismalis benedictioni tum in Sabbato Sancto, tum in Perviglio Pentecostes, nec non occurrentibus Processionibus atque Functionibus; quemadmodum etiam ad recipiendum ab eadem Basilica Sacrum Infirmorum Oleum, omninino teneri, atque perpetuo obligatos esse et fore. In omnibus vero praedictis, aliisque Ecclesiis tam Parochialibus, quam non Parochialibus ejusdem Vaticanae Basilicae filialibus, sive alias de ejusdem Capituli proprietate existentibus, aut a praedicta Vaticana Basilica quomodolibet dependentibus, et tam in Urbe ejusque Districtu, quam alibi, et ubicumque regionum et gentium sitis, etiam ab Ordinariorum quorumlibet jurisdictione minime exemptis, nolumus a quocumque Episcopo, aliove Antistite, aut Ordinario loci, vel etiam a Cardinali Romani Pontificis in Urbe Vicario, quacumque ex causa, Divina Officia interdici posse, inconsulto Romano Pontifice, nisi quando generale fuerit Interdictum; confirmantes quoad hoc Innocentii III., et Gregorii IX., in praecitatis ipsorum Literis, aliorumque Praedecessorum nostrorum Indulta, et Privilegia, ac decernentes irritum et inane, si quid secus a quoquam scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Eaedem Parochiales, aliaeque omnes Ecclesiae filiales interdicto particulari subjici sequentur, inconsulto Romano Pontifice.

§. 45. Ad haec, animo perpendentes, ex praeteritorum temporum monumentis constare, praedictae Vaticanae Basilicae Capitulum et Canonicos, Apostolicis procul dubio Indultis munitos, Indulgentias, ac peccatorum seu poenarum remissiones et relaxationes, aliasque spirituales gratias ex Apostolica Romanorum Pontificum liberalitate eidem Basilicae, videlicet eamdem visitantibus, ibique Divinam Majestatem orantibus, et venerantibus concessas, aliis quoque per Orbem Ecclesiis quoquo modo sibi unitis, aut subjectis, communicare, et ad eas extendere consuevisse; Nos hujusmodi facultatem, qua etiam Dilecti Filii, tam Capitulum et Canonici Sancti Joannis in Laterano, quam Capitulum etiam et Canonici Sanctae Mariae Majoris Patriarchalium Urbis Ecclesiarum ex Apostolicis Privilegiis actu vigentibus gaudere dignoscuntur, praedictorum quoque Vaticanae Basilicae Capituli et Canonicorum favore innovare, ac etiam ex integro praesentium tenore concedere, et elargiri decrevimus. Itaque motu proprio et ex certa

Consuetudo vetus Basilicae communicandi Indulgentias Ecclesiis Filialibus instauratur.

Jus videlicet aggregandi Ecclesias, Cappellas etc. spiritualibus privilegiis Vat. Basilicae.

scientia eisdem Capitulo et Canonicis quascumque Ecclesias, Cappellas, Altaria, Oratoria, Confraternitates, Hospitalia, aliaque Pia Loca, tam erecta, quam erigenda, et tam in Locis ipsius Basilicae, ac eorumdem Capituli et Canonicorum, quam etiam in aliis Civitatibus et Locis quarumcumque Ordinariorum jurisdictioni subjectis existentia, ipsi Vaticanae Basilicae aggregandi, et ad spiritualium dumtaxat ejusdem Basilicae Privilegiorum societatem et communicationem admittendi et recipiendi, ita ut in vim hujusmodi aggregationis et receptionis, infrascriptarum Indulgentiarum et relaxationum Thesauri ad ipsas Ecclesias, Cappellas, Altaria, aliaque praemissa, ex nostra et Apostolicae Sedis auctoritate, ampliati et extensi censeantur, amplam et liberam facultatem, sub infrascriptis tamen conditionibus, et non alias, praesentium serie concedimus et impertimur. Volumus nimirum, ut in singulis Civitatibus, Oppidis, vel Locis, unam dumtaxat ex hujusmodi Ecclesiis, seu Cappellis, Altaribus, Oratoriis, Confraternitatibus, Hospitalibus, aliisque Locis Piis quomodocumque nuncupatis, hujusmodi aggregationis et communicationis munere ditare possint; dummodo Ecclesia, aut Oratorium sic aggregandum, seu illa Ecclesia, in qua Cappella, vel Altare praedictum extiterit, etiamsi alias eorumdem Capituli et Canonicorum jurisdictioni subesse dignoscatur, Ecclesia Conventualis Regularium, aut Monialium non sit; nec Ecclesia, Cappella, Altare, Oratorium, Pius Locus, aut Confraternitas hujusmodi ulli alteri Ecclesiae, aut ulli Ordini, Religioni, Instituto, Archiconfraternitati, et Congregationi, a qua Indulgentiarum communicationem, seu participationem pro omnibus Christifidelibus Ecclesiam ipsam, seu Oratorium visitantibus obtineat, aggregata sit, aut subjecta, et dummodo Ordinarii Loci expressus ad id consensus accedat, ejusdemque Ordinarii testimonialibus Literis hujusmodi Ecclesiae, Cappellae, Altaris, seu Oratorii celebritas, vel Confraternitatis, aut Loci Pii institutum, et Christianae pietatis et charitatis officia, quae exercere consuevit, apud eosdem Capitulum et Canonicos commendentur. Neque vero per hujusmodi aggregationes et receptiones, ullum omnino praejudicium, seu imminutio eorumdem Ordinariorum jurisdictioni irrogari, vel aliqua eisdem Ecclesiis, aut Locis Piis, aliisque praemissis exemptio, seu dictis Capitulo et Canonicis in easdem Ecclesias, vel Loca Pia, aliaque praemissa, seu in personas illarum illorumque regimini, administrationi, aut servitiis deputatas ullum omnino jurisdictionis, et auctoritatis genus acquiri, seu respective augeri censeatur. Facultatem tamen indulgendi, prout alias in certis casibus ab Apostolica Sede benigne indulgeri consuevit, ut in una, eademque Civitate, aut Oppido, duabus Ecclesiis, seu Cappellis, vel Altaribus, Oratoriis, Confraternitatibus, aut Locis Piis, ubi speciales id circumstantiae suadeant, hujusmodi Indulgentiarum communicatio a dictis Capitulo et Canonicis concedi possit, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Indulgentiis et Sacris Reliquiis praepositae per praesentes perpetuo tribuimus et impertimur.

Singulis tamen in singulis Civitatibus, Oppidis, et Locis.

Dummodo non sint Regulares, parochiisque aggregationi hujusmodi ex aliis Ecclesiis, quibus subjectae sint.

Nullum per id Ordinariis praejudicium infert declaratur.

S Congr. Indulg. facultas tribuitur dispensandi super numero aggregationum.

§. 46. Nos autem omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui hujusmodi Ecclesias, Cappellas, Oratoria, seu Altaria, eidem Vaticanae Basilicae servatis, ut supra, servandis, aggregata, in Epiphaniae Domini Nostri JESU CHRISTI, ac Dominicae Pentecostes, et Natalis Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, ac Dedicationis ipsius Vaticanae Basilicae diebus Festis, a primis vesperis usque ad occasum solis dictum hujusmodi, nec non in una ex sextis feriis mensis Martii, vere poenitentes et confessi, ac sacra Communione refecti devote visitaverint, ibique pro Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, haeresum extirpatione, et Christianorum Principum concordia, pias ad Deum preces effuderint, quolibet ex diebus praedictis, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus et impertimur. Iis vero, qui in Natalitiis Sanctorum Apostolorum, Andreae germani Fratris ejusdem Beati Petri, nec non Simonis et Judae, quorum corpora in dicta Vaticana Basilica requiescunt, et in utraque Cathedra, nec non in die Octava Natalis ejusdem Beati Petri, ac in Festo ipsius Vinculorum, item in Commemoratione Sancti Pauli Apostoli, et in ejusdem Conversione, ac in Festo Sancti Marci Evangelistae, necnon in reliquis sextis feriis mensis Martii, quibus nimirum ad sacra Dominicae Passionis monumenta, quae in dicta Basilica asservantur, pie veneranda totius Urbis devotio concurrit, vere poenitentes et confessi praemissa peregerint,

Dies enumerat quos Indulg. plenar. sic aggregatis largitur.

Item quibus septem annos, ac totidem quadragenas.

Ab Ascensione ad Kal. Aug. quotidianam quatuor annor. et tot. quadrag.

VII. Annos et totidem Quadragenas: Qui autem illas et illa a die Festo Ascensionis Domini Nostri JESU CHRISTI usque ad Kalendas Augusti, quo tempore ipsa Vaticana Basilica, in honorem SS. Martyrum, quorum corpora magno numero in ea condita sunt, assiduo Christifidelium concursu frequentatur, vere poenitentes, et cum proposito saltem confitendi, visitaverint, ibique, ut supra, oraverint, singulis diebus, quibus id egerint, quatuor annos, et totidem Quadragenas; in reliquis autem singulis anni diebus, centum dies de injunctis eis, seu alias debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus.

Ceteris anni diebus centum dier.

Similiter concredit Indulg. Stat. Basilicae.

§. 47. Denique ut ii, qui in diebus Stationum ejusdem Vaticanae Basilicae in Missali Romano descriptis, nimirum Dominica III. Adventus, omnibus Sabbatis quatuor Temporum, in Epiphania Domini, Dominica Quinquagesimae, Dominica Passionis, Feria II. Resurrectionis Domini, in Festo S. Marci Evangelistae, Feria IV. Rogationum, in Festo Ascensionis Domini Nostri JESU CHRISTI, ac Dominica Pentecostes, aliquam ex dictis Ecclesiis, seu Cappellis, aliisque superius expressis, cum dicto poenitentiae affectu, et confessionis proposito visitaverint, ibique, ut praefertur, oraverint, Indulgentias Stationales, quas visitantes dictam Vaticanam Basilicam iisdem diebus consequuntur; qui vero duodecim vicibus in quolibet anno, totidem nempe diebus ab Ordinario loci semel tantum designandis, septem Altaria in qualibet ex dictis aggregatis Ecclesiis ab Ordinario similiter designanda, ut praefertur, dispositi, ac Deum orantes, visitaverint, easdem quoque Indulgentias, quae visitantibus septem designata Altaria in eadem Basilica existentia concessae sunt, ipsi quoque, perinde ac si Basilicam ipsam, seu respective Altaria hujusmodi in ea sita personaliter visitarent, consequi possint et valeant, similiter concedimus et indulgemus.

Nec non septem Altarium XII. vicibus in anno.

Praescribit Capitulo rationem praedictas Indulgentias communicandi.

§. 48. Volumus autem, ut hujusmodi Indulgentiae et gratiae spirituales dictis aggregatis seu aggregandis Ecclesiis, Cappellis, Altaribus, Oratoriis, Hospitalibus, Confraternitatibus, et Locis Piis, ab iisdem Capitulo et Canonicis nominatim, et cum expressa mentione facultatis sibi per praesentes a Nobis impertitae, aliisque servatis, quae in Apostolica Constitutione felicis recordationis Praedecessoris nostri Clem. Papae VIII. die VII. Sept. anni Domini MDCIV. edita, quae incipit: *Quaecumque a Sede Apostolica*, praesertim circa gratuitam Literarum expeditionem, iisque etiam quae in Decretis a dicta Congregatione Indulgentiis, et Sacris Reliquiis praeposita die VI. Martii anni MDCVIII. et die X. Aprilis anni MDCCXX. editis statuta sunt, et non aliter, communicari possint et valeant. Ab illarum vero, eorumque Rectoribus, Administratoribus, Officialibus, et Ministris, in earumdem Indulgentiarum publicatione, necnon Eleemosynarum receptione, et erogatione, aliae similiter leges in Trid. Conc. Decretis, et in supradictis Clem. VIII. Literis, aliisque Romanorum Pontificum, et Apostolicae Sedis Constitut. atque Decr. praescriptae, sub poenis ibidem adversus transgressores respective statutis, inviolabiliter serventur, et impleantur.

Ratas habet et confirmat omnes Indulgentias Basilicae.

§. 49. Reliquas vero Indulgentias, et gratias spirituales, tam pro vivis, quam pro defunctis, quae a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, aliisque ad id facultatem habentibus, ipsi Vaticanae Basilicae, ejusque Altaribus, et Cappellis, variis temporibus concessae fuerunt, et ibidem ad hunc diem proponi consueverunt; ac signanter quotidianam septem designatorum Altarium ejusdem Basilicae, necnon alteram etiam quotidianam septem ann. et totidem quadragenarum, a saepedicto Urb. VIII. Praedecessore per suas literas in forma Brevis die XV. Novem. anni MDCXXX. aliamque pariter quotidianam Plenariam a recol. mem. Decessore nostro Clem. Papa XII. per similes suas literas die XXII. Febr. an. MDCCXXXVIII. eamdem Basilicam devote visitantibus, ibique Divinam Majestatem venerantibus, et orantibus, sub certis modo et forma, concessas et elargitas, Nos earumdem praesentium tenore perpetuo approbamus, et confirmamus, ac etiam de novo sub eadem forma concedimus, et elargimur.

Jura Capituli in Monasterio, seu Abbatia unitas: Sancti Martini de Fara.

§. 50. Quod vero spectat ad praememorata Monasteria, Abbatias, sive Prioratus nuncupata, quae dudum a diversis Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris eidem Basilicae unita, incorporata, atque subjecta fuerunt; postquam, ut accepimus, piae mem. Nicolaus Papa V. anno Domini MCDLIII. Monasterium, Abbatiam nuncupatum, S. Martini *de Valle*, seu *de Fara*, Ordinis S. Benedicti, nullius Dioecesis, Provinciae Theatin. olim commen-

dari solitum, praedictae Basilicae, seu illius Mensae Capitulari, cum dependentiis, annexis, et connexis suis universis, omnibusque Ecclesiis eidem Monasterio subjectis, perpetuo univerat, annexerat, et incorporaverat, ipsique Capitulum et Canonici Ordinariam et quasi Episcopalem jurisdictionem tam in Clerum, quam in Populum illius Territorii exercere consueverant, cum olim existens Archiepiscopus Theatin. tam Monasterium praedictum aliasque Ecclesias ab illo dependentes, quam etiam aliud Monasterium, Abbatiam

S. Salvatoris de Majella.

quoque nuncupatum, S. Salvatoris *de Majella* ejusdem Provinciae Theatin. a recol. pariter mem. Julio Papa III. etiam nostro Praedecessore, anno Domini MDXLIX. praedictae Basilicae, seu illius Mensae Capitulari, similiter incorporatum et appropriatum, aliudque ipsius membrum Monasterium videlicet, Abbatiam pariter nuncupatum, S. Barbati *de Pollutro*, ejusdem Provinciae Theatin. quod piae mem.

S. Barbati de Pollutro.

Gregorius Papa XIII. anno Dom. MDLXXXII. ejusdem Basilicae Sacrario univerat et incorporaverat, visitare contenderet, orta lite et causa inter praedictum Archiepiscopum ex una, et tunc existentes Capitulum et Canonicos ipsius Basilicae ex altera partibus, eaque in Causarum Palatii Apostolici Auditorio introducta, diuque agitata, sed adhuc indecisa

Per Concordiam initam cum Arch. Theatino stabilita.

pendente, Archiepiscopus, et Capitulum praedicti ad certam honestam inter se devenerunt concordiam, a praedicto Urbano Praedecessore anno MDCXXXVII. per suas Apostolicas literas, in forma specifica approbatam, per quam, inter alia, conventum, et declaratum fuit, dictum Monasterium S. Martini *de Valle*, seu *de Fara* nuncupatum, ac Terram, totumque, et integrum ejus Territorium, a Dioecesi Theatina penitus et omnino divisa, distincta, et separata, ac a quibuscumque visitationibus, correctionibus, superioritate, ac omnimoda jurisdictione pro tempore existentis Archiepiscopi Theatini, prorsus libera, exempta, et immunia esse et censeri debere, ipsumque Monasterium S. Martini cum ejus Territorio hujusmodi, nullius Dioecesis, praedictae Provinciae Theatinae, Sedique Apostolicae immediate subjectum existere, ac perpetuo fore; eisdem Capitulo et Canonicis in Monasterium praedictum, ejusque Territorium, Ecclesias, atque personas ipsi subjectas, plenam et totalem competere jurisdictionem temporalem, et spiritualem,

Ut nempe Abbatis S. Martini ullam dioecesi in plena Capit. jurisdictionem existere.

Episcopalem, seu quasi, cum omnibus, et singulis praerogativis, privilegiis, et indultis, quae de jure, usu, vel consuetudine, aut alias quomodolibet, etiam cuicumque Monasterio, vel Ecclesiae, quae nullius sit Dioecesis, competunt, aut competere possunt, vel quae Romanis pro tempore Pontificibus et Sedi Apostolicae praedictae, eidem Basilicae et Capitulo concedere placuisset; adjectis nonnullis conditionibus ibidem latius expressis. At viceversa Capitulum et Canonici praedicti omnem et quamcumque jurisdictionem ipsis in aliud praefatum Monasterium Sancti Salvatoris *de Majella*, et quinque Parochiales Ecclesias in dicta Concordia nominatim enunciatas, et a Monasterio praedicto S. Salvatoris dependentes, illarumque Rectores, et Curatos, ac Vassallos, et homines Parochianos, quomodolibet competentem, seu per eos praetensam, eidem tunc existenti Archiepiscopo Theatino, ejusque Successoribus Archiepiscopis perpetuo concesserunt, et renunciarunt; reservata tamen sibi, suisque Successoribus, proprietate et directo dominio dictarum Parochialium Ecclesiarum, nec non ipsarum collatione; itaut quoties et quocumque modo aliquam ex ipsis vacare contingeret, illius collatio et provisio ad Capitulum Basilicae praedictae, approbatio vero personarum eisdem Parochialibus Ecclesiis praeficiendarum, quoad idoneitatem, ad Archiepiscopum Theatinum pro tempore existentem, absque tamen concursu, respective spectaret; verum durante vacatione alicujus ex praedictis Ecclesiis Parochialibus, Oeconomi deputatio ab Archiepiscopo, et ad ipsius arbitrium et electionem facienda esset; declaratio autem provisionis, seu mercedis OEconomo hujusmodi praestandae, a Capitulo praedicto dumtaxat fieri deberet; ac reservata pariter eisdem Capitulo et Canonicis libera collatione et provisione quorumcumque simplicium Beneficiorum, ratione utriusque praefati Monasterii, ad ipsius Capituli collationem alias pertinentium, quae pro tempore vacare contingeret. Praeterea sicuti conventum fuit, ut licèret Archiepiscopo Theatino, ejusque Successoribus Archiepiscopis, exigere a praedictis Ecclesiis, quarum jurisdictio ipsis cessa et renunciata fuerat, et ab earum Rectoribus, seu Vicariis, ea omnia, quae ratione Seminarii, vel alio quocumque titulo exigere consueverant; ita Capitulo et Canonicis praefatis expresse praeservatum fuit

Et Abbatis S. Salvatoris de Majella ad Archiep. Jurisdictionem spectaret.

Collatione quoque Parochi Ecclesiar. cum approbat. Archiep. et simplicium omnium Beneficior. libera, reservata Capitulo.

Commetar. Collectarum libera exactio ad Archirp. Canonum vero etc. ad Capitulum pertinerent.

jus percipiendi et exigendi ab iisdem Ecclesiis, ex se, et absque ullo Archiepiscopi praedicti ministerio, sed manu regia, prout antea consueverant, omnes Canones, aliasque solitas et debitas praestationes; necnon easdem Ecclesias, quoties opus fuisset, visitandi, seu visitari faciendi per suos Commissarios. Ac demum omnia bona et res cujuscumque generis, etiam canones, seu livelli, et responsiones annuae, ad dictum Capitulum, ratione ejusdem Monasterii S. Salvatoris *de Majella*, ubique locorum in ipsa Dioecesi et Provincia Theatina, quomodolibet spectantia et pertinentia, illorumque possessio, dominium, et totalis administratio, cura, et gubernium, eisdem Capitulo et Canonicis reservata fuerunt; atque omnium et quorumcumque fructuum perceptio, libera, immunis, et perpetuo exempta ab ipso Archiepiscopo, et a quibuscumque taxis, contributionibus, et impositionibus tam ordinariis, quam extraordinariis, per Archiepiscopum aut Capitulum Theatinum, quocumque titulo, etiam Cathedratici, et Procurationis, vel alia quantumvis magis pia et favorabili causa, etiam privilegiata et privilegiatissima, quomodolibet et quandocumque imponendis, iisdem modo et forma, quibus praefatum Monasterium Sancti Martini, illiusque Territorium et bona, a praemissis omnibus exempta erant, et immunia; et alias prout in dicta Concordia, et Instrumento, seu scripturis publicis super illa confecto, vel confectis, memoratisque Urbani Praedecessoris praedicti Literis, plenius continetur. Quocirca Nos inviolabili Concordiae ejusmodi subsistentiae magis magisque consulere cupientes, ejusdemque Urbani Praedecessoris vestigiis inhaerentes, Concordiam ipsam novo Apostolicae nostrae approbationis, et confirmationis munimine roboramus; atque omnia et singula in illa, ut praefertur, conventa, pacta, et declarata, firma semper et illaesa omnino manere, ac plenarium et integrum effectum, executionem, et observantiam, perpetuis futuris temporibus, habere volumus et obtinere.

Hujusmodi Concordia Apostol. auctorit. in perpetuum ea firmatur.

Item concessio Diminutionis concedendi, pro Ordinationibus in Abb. S. Martini.

§. 51. Insuper cum Capitulum, et Canonici praedicti, in antiqua et pacifica possessione, seu quasi, facultatis concedendi Dimissoriales literas personis eorum jurisdictioni, ratione dicti Monasterii S. Martini *de Fara*, subditis, sint et esse reperiantur, quamvis praeter antiquam hujusmodi possessionem, facultas praedicta nulli Apostolico privilegio expresse suffulta appareat; aequum proinde arbitrantes, ut ipsi a quibuscumque molestiis in posterum super hoc forsitan quandocumque, aut a quibuslibet inferendis penitus eximantur, dictaeque facultatis firmitati plenius et uberius consultum sit, eisdem Capitulo et Canonicis, ut ipsi subditis dicti Monasterii S. Martini *de Fara* nullius Dioecesis dictae Provinciae Theatin. literas Dimissoriales ad Clericalem Characterem et ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines suscipiendos, prut hactenus consueverunt, etiam in posterum concedere libere et licite possint et valeant, dicta Apostolica auctoritate, tenore earumdem praesentium, perpetuo concedimus, et indulgemus.

Jure in alia quinque Monasteria, seu Abbatias.

§. 52. Alias itidem fel. rec. Pius Papa IV. similiter Praedecessor noster, intuitu, et in remunerationem subsidiorum, pro Sedis Apostolicae necessitatibus, a tunc existentibus Capitulo et Canonicis dictae Basilicae collatorum, per suas Apostolicas literas datas apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicae MDLXIV. duodecimo Kal. Julii, alia quaedam Monasteria, Abbatias nuncupata, nempe S. Ruffilli Oppidi Forimpopilii, Ordinis S. Benedicti, tunc Brictinor. dioecesis, S. Martini in Montibus Congregationis Cistercien. ejusdem Ordinis, dioecesis Viterbien., ac S. Petri Licosati *de Camerota*, ac S. Nazarii *de Cuccaro*, ejusdem S. Benedicti seu alterius Ordinis, tunc etiam Policastren, et Capntaquen. respective dioecesum, nec non Prioratum S. Salvatoris in Ecclesia Monasterii S. Balbinae de Urbe, S. Augustini, seu alterius Ordinis, omnemque in ipsis statum, essentiam, ac dependentias, caeteraque vestigia et insignia Monastica et Regularia, Apostolica auctoritate perpetuo suppressit et extinxit, eorumque Ecclesias et loca ad statum saecularem redegit; nec non omnia, et singula sic suppressorum et extinctorum Monasteriorum, et Prioratus, eorumque annexorum, ac membrorum proprietates, possessiones, domos, aedificia, grancias, fructus, redditus, proventus, jura, jurisdictiones spirituales et temporales, vassallos et alios subditos, aliasque res et bona quaecumque, Mensae Capitulari Basilicae praedictae perpetuo applicavit, et appropriavit; itaut liceret ipsius Basilicae Capitulo et Canonicis, eorum omnium, et singulorum corporalem possessionem, seu propria auctoritate libere apprehen-

S. Ruffilli, S. Martini in Montibus, S. Petri Licosati, S. Nazarii, et S. Balbinae.

dere, et perpetuo retinere, ac hujusmodi fructus, redditus, et proventus in suos et dictae Mensae Capitularis usus et utilitatem convertere; nec non eorumdem suppressorum Monasteriorum et Prioratus Ecclesias, in spiritualibus et temporalibus regere et administrare; illisque, si id requirerent, per Cappellanum unum, seu plures, in divinis deservire; et quibus animarum cura imminet, illam per Vicarium, seu Vicarios idoneos, ad eorumdem Canonicorum et Capituli nutum ponendos et amovendos, exercere; aliaque onera illis forsan injuncta supportare; item omnia et singula Prioratus, Praeposituras, Dignitates, Officia, et Beneficia Ecclesiastica Saecularia, et Regularia, ad collationem, praesentationem, electionem, institutionem, confirmationem, et quamcumque aliam dispositionem Abbatum, et Prioris dictorum Monasteriorum, et Prioratus, communiter vel divisim quomodolibet pertinentia, quandocumque et quotiescumque illa deinceps vacare contigisset, etiam ad instar perpetuorum simplicium Beneficiorum Ecclesiasticorum, Beneficiatuum et Clericatuum nuncupatorum, in dicta Basilica existentium, personis idoneis saecularibus libere conferro, ipsasque personas ad illa praesentare, eligere, in eis instituere, electos confirmare, ac alias de illis plenarie disponere.

Com jurisd. et Vicarior. ac Curat. depatatione.

Ac Benefic. collatione et provisione.

§. 53. Praeterea Capitulum et Canonicos praedictos, quibus ejusmodi gratia ex causa onerosa concedebatur, a solutione annatae, et communium, ac quindenniornm, aliorumque jurium, Collegiis S. R. E. Cardinalium, et Officialium de annatis participantium, et Camerae Apostolicae, ratione dictorum Monasteriorum et Prioratus, vel fructuum, redditumm, et proventuum, sic ipsis, ut praefertur, applicatorum, quomodocumque debitorum, ac etiam a contributione subsidii charitativi, et triennalis, refectionis pontium, viarum, fluminum, aquaeductuum, fortalitiorum, et aliarum impositionum, et a supportatione quorumcumque Seminariorum, Clericorum, et decimarum, subsidiorum etiam charitativorum, et onerum tam ordinariorum, quam extraordinariorum, etiam per Sedem Apostolicam, pro defensione ejusdem Sedis, et quavis alia de causa, quatumvis urgentissima et necessaria, impositorum, et in futurum quomodolibet imponendorum, exemit et liberavit, ac perpetuo exemptos, liberos, et omnino immunes esse et fore, voluit et decrevit; etiamsi in impositionibus hujusmodi caveretur expresse, quod similes exemptiones nemini suffragarentur.

Exemptio ab Annatis, et quibuscumque aliis onerib. etiam futuris.

§. 54. Ipsasque hujusmodi suppressorum Monasteriorum et Prioratus Ecclesias, loca, res, et bona quaecumque a pro tempore existentium Brictinoren., Viterbien., Policastren., et Caputaquen. Episcoporum, et dictorum Ordinum Abbatum, ac aliorum Superiorum visitatione, correctione, jurisdictione, et quavis alia superioritate tam in spiritualibus, quam in temporalibus, pari auctoritate etiam perpetuo liberavit, absolvit, et exemit; aliaque disposuit, statuit et decrevit, prout latius et uberius in praedictis literis continetur.

Nec non ab Ordinarior. ac Superior. quorumlibet jurisdictione

§. 55. Cum autem post applicationem et appropriationem praedictas, Capitulum et Canonici Vaticanae Basilicae praefatae, tanquam separatum territorium habentes, in locis sibi per easdem applicationem et appropriationem subjectis, Ordinariam et quasi Episcopalem jurisdictionem omnimode et privative quoad Episcopos exorcerent; cumque de anno Domini MDXCV. tunc existens Episcopus Policastren. jus visitandi praedictam Ecclesiam S. Petri Licosati, aliasque Parochiales Ecclesias ab ea dependentes, sibi in vim Decretorum Concilii Tridentini, ac tanquam Sedis Apostolicae Delegato, competere praetendisset; exhibitis pro parte Capituli et Canonicorum praedictorum memoratis literis Pii Papae IV. super hujusmodi unione, et incorporatione, Congregationi tunc pariter existentium S. R. E. Cardinalium ipsius Concilii Interpretum, et rationum utrinque deductarum momentis per eosdem Cardinales mature perpensis, prodiit resolutio: *Non licere Episcopo Policastrensi dictas Parochiales Ecclesias, tanquam post Concilium Tridentinum unitas, visitare.*

Exemptio Monasterii S. Petri Licos. et subjectarum Eccles. ab Epise. Policastren. jurisdict. etiam delegata, in contradictorio judicio firmatur.

§. 56. Postmodum vero, nempe annum MDCLXXI., cum tunc etiam existens Episcopus Brictinorien. coram eadem Congregatione Cardinalium conquestus fuisset, se spolium suae Ordinariae jurisdictionis in oppido Foripompilii, et in terra Meldulae, eorumque Territoriis a praedicto suppresso Monasterio S. Ruffilli dependentibus, passum fuisse, ipsaque Congregatio Cardinalium eidem Episcopo Brictinorien. mandasset, ut jura sua, citatis Capitulo et Canonicis praedictis, deduceret; plura Dubia in dicta Congregatione Cardinalium sub

Item exemptio Monasterii S. Ruffilli, ejusque Territorii a jurisdict. Epise. Brictinor.

die XII. Martii anni MDCLXXII. proposita ac disputata fuere, ac inter alia : *An praedicti Capitulum et Canonici literas Dimissoriales Personis jurisdictionis ejusdem Monasterii concedere possent;* verum nulla decisiva resolutione tunc capta, ejusmodi causa et controversia plures annos siluit, donec eadem anno MDCCXIX. instaurata, nobismet ipsis tunc ejusdem Congregationis Secretarii munus obeuntibus, propositoque Dubio: *An, etiamsi constaret de Territorio separato, Capitulum et Canonici praedicti Dimissorias concedere possent,* eadem Cardinalium Congregatio die XXI. Januarii praedicti anni *Negative* respondit. Subinde vero ad idem dubium reproposituum sub die XXIII. Augusti anni MDCCXX., rescripsit, quod *iidem Capitulum et Canonici Romano Pontifici supplicarent, pro obtinendo Indulto Literas Dimissoriales praedictas concedendi.* Quare ipsi recol. mem. Innocentio Papae XIII. etiam Praedecessori nostro preces porrexerunt, ad hoc ut eis facultatem indulgeret ejusmodi literas Dimissoriales dandi suis subditis tam ratione Monasterii S. Ruffilli, quam aliorum S. Petri Licosati, et S. Nazarii; quas tamen preces Innocentius praedictus eidem Congregationi Cardinalium remisit pro voto, mandavitque instantiam proponi, citatis Episcopis interesse habentibus. His itaque ad judicium evocatis, propositoque die XXIII. Maji anni MDCCXXII. altero dubio: *Num foret consulendum Sanctissimo pro concessione ejusdem Indulti?* Dilata fuit resolutio, et rescriptum, *ut expectaretur exitus Causae super Territorio separato,* pendentis in Causarum Palatii Apostolici Auditorio, de cujus voto eadem Congregatio hujusmodi controversiam alias cognoscendam esse censuerat.

Sententia Rotalis super Territ. separato favore Capituli.

Hinc igitur Capitulum et Canonici eamdem causam prosecuti fuerunt in dicto Auditorio; a quo demum dnae, prima nempe sub die XXVIII. Aprilis ann. MDCCXXV., altera vero sub die III. Maji subsequentis anni coram bon. mem. Carolo Cerro tunc uno ex ejusdem Auditorii Auditoribus, favore Capituli et Canonicorum praedictorum emanarunt Decisiones, per quas, utraque parte informante, et juribus et allegationibus hinc inde deductis accurate discussis, resolutum fuit, *constare de Territorio separato in dicto Monasterio S. Ruffilli;* ac demum Rotali Sententia desuper expedita, praedictus Episcopus Brictinorien. Decisiones et Resolutiones Rotales hujusmodi acceptavit, et liti super articulo dicti Territorii separati cessit; ipsique Capitulum et Canonici, votum, quod exquirebatur, ab ipso Auditorio expediri obtinuerunt.

Episcopus Brictinorien. Ut recusavit

Consequenter Benedict. XIII. Indultum pro concessione literar. Dimissoris. Capitulo impertitur.

§. 57. Quibus omnibus ex parte eorumdem Capituli et Canonicorum, fel. record. Benedicto Papae XIII. Praedecessori quoque nostro sufficienter expositis, subjunctoque inter alia, quod, juxta mentem praefatae Cardinalium Congregationis satis apertam et declaratam, ubi semel de praedicto Territorio separato constitisset, optati Indulti concessio, tanqam rationi et aequitati consentanea, jam controverti non poterat; idem Benedictus Praedecessor supplicationibus ex eorum parte super hoc sibi porrectis inclinatus, per suas literas in forma Brevis datas Beneventi die XXVI. Aprilis anni MDCCXXVII. Capitulo et Canonicis praedictis, ut ipsi subditis Monasteriorum praedictorum S. Ruffilli Oppidi Foripompilii Ravennaten., et S. Petri Licosati, ac S. Nazarii Salernitanae respective Provinciarum, tunc et pro tempore existentibus, literas Dimissoriales ad Clericalem characterem, et ad omnes, etiam Sacros, et Presbyteratus, Ordines suscipiendos, concedere libere et licite possent, et valerent, Apostolica auctoritate, facultatem perpetuo tribuit, et impertitus fuit; quacumque litis pendentia, caeterisque contrariis non obstantibus; prout in ipsius literis praedictis etiam plenius continetur; quas quidem literas Nos ipsi in omnibus et per omnia confirmamus et innovamus, et quatenus opus sit, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, per easdem praesentes decernimus, statuimus, et declaramus, praedictis Capitulo et Canonicis in Terris, seu Locis ratione praedictorum suppressorum Monasteriorum S. Ruffilli Oppidi Foripompilii Ravennaten., ac S. Petri Licosati, seu de Cosato nuncupati, et S. Nazarii Salernitan. respective Provinciarum, sibi subjectis, Ordinariam, et quasi Episcopalem jurisdictionem, et hujusmodi jurisdictionis exercitium, cum vero, proprio, distincto, separato, et particulari Territorio, nullius Dioecesis, libere competere; eisdemque licere literas Dimissoriales ad Clericalem characterem, omnesque, etiam sacros et Presbyteratus, Ordines suscipiendos, personis jurisdictioni praedictae respective subditis concedere et impertiri.

In loco mania spectantia ad Abbatias S. Ruffilli, S. Petri Licosati, et S. Nazarii Ordinaria jurisdictio Capitulo plenius ascribitur.

§. 58. Utque etiam Monasterium Monialium Ordinis S. Francisci Cappuccinarum nuncupa-

Speciale indultum concedit pro

Regimine Monasterii, etiam quoad Clausuram.

tarum, quod in Oppido Meldulae dicti Territorii praefati Monasterii Sancti Ruffilli Foripompilii anno MDCCXLII. vigore Decreti et Commissionis die XVIII. Augusti praecedentis anni a Congregatione S. R. E. Cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum, et Regularium praeposita expeditae, et tunc existenti Basilicae praedictae Archipresbytero directae, atque a Vicario dictorum Capituli et Canonicorum in eodem Territorio in Spiritualibus Generali executioni rite demandatae, canonice erectum fuit, jure ordinario, et privative quoad omues etiam viciniores Ordinarios, visitare, ac super ipsius Monasterii, et illius Monialium regimine, disciplina, statu oeconomico, aliisque quibuslibet, etiam quoad clausuram, ea omnia et singula, qua in Domino judicaverint salubriter expedire, seu per se, seu per Vicarium praedictum, juxta tamen Canonicas Sanctiones, statuere et ordinare possint et valeant, ex speciali gratia etiam perpetuo concedimus et indulgemus.

Urb. VIII. Privilegium pro directione litterarum et Commissionum Apost. quoad Mon. S. Martini de Fara.

§. 59. Cumque saepedictus Praedecessor noster Urbanus Papa VIII., per suas in forma Brevis literas Apostolicas die XX. Aprilis anni MDCXLII. datas, inhaerendo Decretis die XII. ejusdem mensis et anni a Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum emanatis, statuerit et mandaverit, quascumque tam justitiam, quam gratiam concernentes, etiam quoad dispensationes matrimoniales, etiam in forma Brevis, ac in forma *Significavit*, et collationem Beneficiorum in forma *Dignum*, et gratiosa, nec non commissionum *Si in evidentem*, respective nuncupatarum, et absolutionum, aliarumque similium gratiarum Literas Apostolicas, quoad Personas primodicti Monasterii S. Martini de Valle, seu de Fara, ac Terrae, totiusque et integri Territorii praedictorum, eorumdem Capituli et Cononicorum Vicario in Spiritualibus Generali in dicto Monasterio tunc et pro tempore constituto, et non alteri, tam a Datario, Brevium Secretorum Secretario, et Cancellariae Apostolicae Regente, quam ab omnibus et singulis aliis Datariae, Secretariae Brevium praedictorum, Cancellariae, Poenitentiariae, et Camerae Apostolicarum, Curiaeque Romanae Officialibus, tunc et pro tempore pariter existentibus, caeterisque, ad quos quomodolibet et quandocumque spectaret, dirigi debere; decernens ex tunc irritum et inane, si quid secus a quoquam scienter, vel ignoranter attentari contingeret: Cumque etiam, sicut accepimus, non solum a praedicta super negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium, sed ab aliis quoque Congregationibus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium in Urbe institutis, ac etiam a dicta Secretaria Brevium nostrorum Secretorum, et aliis Romanae Curiae Officiis et Tribunalibus, pleraeque commissiones et literae etiam Apostolicae, quoad res et personas alterius praedicti Monasterii S. Ruffilli, ejusque Territorii et locorum ei subjectorum, vel ipsis Capitulo et Canonicis, vel eorum Vicario ibidem in Spiritualibus Generali, dirigi soleant, et jampridem consueverint; Nos, ipsarum quoque praesentium tenore, praedictas Urbani Praedecessoris literas approbantes et confirmantes, tam dictum Monasterium S. Martini de Valle, seu de Fara Provinciae Theatinae, quam alia S. Ruffilli Oppidi Foripompilii Ravennatens. ac S. Petri Licosati, et Sancti Nazarii Salernitanae respective Provinciarum Monasteria, inter alia nullius Dioecesis cum Territorio separato, et jurisdictionis quasi Episcopalis exercitio, Monasteria, quorum Praesulibus, seu Vicariis in Spiritualibus Generalibus quaecumque literae Apostolicae, etiam sub Plumbo expeditae dirigi solent, adscribimus et adnumeramus, ac in infrascriptis Officiis, Tribunalibus, et Secretariis adscribi et annumerari volumus et decernimus: Mandantes propterea non solum dictis Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationibus, ac pro tempore existentibus Majori Poenitentiario, et Brevium Secretario, eorumque Ministris, verum etiam Dilectis quoque Filiis Cancellariae Apostolicae Regenti, et Camerae etiam Apostolicae Pro-Summatori, ac Majoris Praesidentiae Abbreviatoribus, ac eorum Officialibus, Substitutis, et Ministris, nec non omnibus et singulis Romanae Curiae Tribunalibus, eorumque Judicibus, et Notariis, ut quascumque literas Apostolicas tam sub Plumbo, quam in forma Brevis, sive per Cancellariam, sive per Cameram, aut per Officium minoris gratiae nuncupatum, vel Contradictarum, super collationibus Beneficiorum, et Dispensationibus Matrimonialibus, ac aliis quibuscumque gratiis, concessionibus, et Indultis, ac dispensationibus expediendas, aliasque omnes commissiones tam gratiam, quam ju-

Eadem directio in multis observatur quoad alia Monasteria.

Pontif. privilegium et consuetud. antiquam confirmat, et extendit ad alia Monasteria, in Regestis Rom. Curiae describenda.

Et ad directionem et executionem quarumcumque literarum et commissionum Apost.

stitiam concernentes, et ad partes mittendas, pro personis et locis tam primodicto, quam tribus aliis praedictis Monasteriis, eorumque jurisdictioni subjectis, et sub Ordinaria, et quasi Episcopali praedictorum Capituli et Canonicorum jurisdictione existentibus, eorumdem Capituli et Canonicorum Vicariis in eisdem Territoriis in Spiritualibus Generalibus pro tempore existentibus, et non aliis, dirigant et dirigi faciant, ac curent. Utque ipsi Vicarii pro tempore existentes literas et commissiones praedictas exequi, nec non in causis et negotiis, quae in iisdem literis continentur, procedere in omnibus et per omnia licite valeant et debeant, quemadmodum alii quicumque Locorum Ordinarii in suis respective civitatibus et dioecesibus, procedunt, et procedere possunt ac debent, eisdem auctoritate et tenore, statuimus, ac respective concedimus et indulgemus.

Exemptiones a Pio IV. concessae pro dd. Monasteriis instauratur.

§. 60. Praeterea omnes et singulas a Pio Papa IV. Praedecessore praedicto in eisdem literis concessas, et superius enunciatas exemptiones a solutione et contributione annatarum, et communium, ac quindeniorum aliorumque jurium Collegiis S. R. E. Cardinalium, et Officialium de annatis participantium, et Camerae Apostolicae, ratione eorumdem suppressorum Monasteriorum, et Ecclesiarum ab ipsis dependentium, illorumque fructuum, quomodocumque debitorum, nec non a contributione subsidiorum, et quarumcumque impositionum, ac supportatione Seminariorum, Decimarum, aliorumque praedictorum onerum ordinariorum, et extraordinariorum, et ex quavis causa quantumvis urgentissima et necessaria impositorum, et in futurum quomodolibet imponendorum, in eadem amplissima forma specialiter et expresse, ac plenarie et integre innovamus: Districtius inhibentes praedictis Collegiis, nec non Sporiorum, juriumque Camerae Apostolicae debitorum Collectoribus, Subcollectoribus, et aliis quibuscumque Camerae praedictae et Cancellariae Officialibus et Ministris praesentibus et futuris, ne Capitulum et Canonicos praedictos super iis ullo umquam tempore molestare vel inquietare, seu adversus exemptiones hujusmodi aliquid attentare quoquo modo audeant vel praesumant.

Libera provisio Ecclesiarum Cathedralium Territoriis S. Ruffilli, tanquam amovibilium Capitulo asseritur.

curae animarum, in Parochialibus Ecclesiis sub incorporatione et applicatione praefata comprehensis amovibiliter deputati, sibi de hujusmodi Ecclesiis, seu Vicariis, tanquam perpetuis et collativis, ac etiam Sedi Apostolicae reservatis, per viam simplicis vel novae provisionis, Apostolica auctoritate provideri curarunt; binc factum est, ut progressu temporis eaedem Ecclesiae, seu Vicariae, tanquam perpetuae et collativae, atque etiam Apostolicis reservationibus pro tempore obnoxiae censerentur: contra praedictarum Pii IV. Praedecessoris literarum seriem, in quibus, ut praemissum est, cavetur expresse, quod in Ecclesiis, quibus animarum cura imminet, ea per Vicarium, seu per Vicarios idoneos, ad eorumdem Canonicorum et Capituli nutum ponendos et amovendos, exerceatur. Ei quidem paucis ante annis, vacante Parochiali Ecclesia S. Nicolai de Meldula, is, qui a Capitulo et Canonicis praedictis in ea Ecclesia Vicarius amovibilis fuerat deputatus, diuturnam litem et controversiam sustinere coactus fuit adversus alterum, qui de eadem Parochiali Ecclesia, tanquam de perpetua Vicaria vere collativa, et dispositioni Apostolicae reservata, sibi Apostolica auctoritate provideri obtinuerat. Verum quum Nobis compertum sit, hujusmodi causam, et controversiam in Causarum Palatii Apostolici Auditorio, coram bon. mem. Carolo Calcagnini tunc ipsius Auditorii Decano, postmodum vero Sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali, introductam, praenisso examine ac discussione juris eidem Capitulo competentis quoad hujusmodi Vicariorum ad nutum amovibilium deputationes, non solum in praedicta Ecclesia S. Nicolai de Meldula, sed etiam in caeteris omnibus Ecclesiis in praedictis Pii IV. Praedecessoris literis expressis, sive contentis, atque ipsa quoque Dataria Apostolica pro suo jure et interesse ad causam admissa et audita, tandem per binas Decisiones, sub die XI. Februarii, et XIV. Junii anni MDCCXXXVII. respective emanatas, favore Vicarii praedicti a Capitulo deputati definitam fuisse; sententiae Rotalis expeditione desuper subsequuta: Nos idcirco, ne ulteriora praejudicia praedictis Capitulo et Canonicis in posterum similibus ex causis, cum eorum juris imminutione, et controversiarum dispendiis, irrogari contingat, praedictam facultatem deputandi Vicarios ad eorum nutum amovibiles

Causa in Auditorio Rotae agitata, contradicente Ministerio Apost. et favore Capituli decisa.

Ejus jura Auctore Apostol. stabiliuntur in perpetuum.

Libera provisio Ecclesiarum Cathedralium Territo-

in singulis Ecclesiis et Beneficiis, quibus cura imminet animarum, eisdem Capitulo et Canonicis per Pium IV. Praedecessorem in suis praecitatis literis concessam, et attributam, usque adeo firmam, validam, et efficacem fuisse et esse, atque perpetuo fore, statuimus et declaramus, ut per quascumque impetrationes de Ecclesiis et Beneficiis ejusmodi, tanquam perpetuis, ab Apostolica Sede obtentas; quas omnes et singulas, utpote irritas, ac subreptionis et obreptionis vitio laborantes, ad omnes et quoscumque effectus viribus omnino vacuamus; ac etiam per quascumque collationes, aut provisiones alias forte, vel ab ipso Capitulo Vaticano, vel ab aliis quibuscumque Collatoribus, sive per concursum, sive sub alia qualibet forma, titulo, et expressione de iisdem factas; quas pariter aut nullas et irritas fuisse, aut in simplices deputationes resolvi respective decernimus, et declaramus; nullus collativae qualitatis status in eisdem induci potuerit, aut inductus esse censeri possit; omnesque et singulas collationes, provisiones et quasvis alias dispositiones etiam in posterum de ipsis Ecclesiis et Beneficiis, tanquam perpetuis, et collativis, per quascumque, etiam per dictam Sedem Apostolicam, cum quibusvis clausulis et decretis, faciendas vel obtinendas, si id quandoque fieri contigerit, tanquam praeter, et contra mentem et intentionem Romani Pontificis factas vel obtentas, nullas et invalidas, nullinsque roboris vel momenti fore, et nullum cuilibet jus, aut etiam possidenti titulum per eas acquiri, nullamque demum praesumptionem, aut statum, Capituli praedicti aut Canonicorum juribus contrarium, induci, aut firmari posse, volumus atque decernimus: Non obstantibus nostrarum Cancellariae, et Datariae Apostolicarum regulis, aliisque etiam in corpore juris clausis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Capit. Decret. de Benefic. Mense. S. Ruffilli confirmatum probat et confirmat.

§. 62. Caeterum Capitulare decretum, per quod an. MDCLXVII. a tunc existentibus Capitulo et Canonicis dictae Basilicae, ut accepimus, statutum fuit, quod Beneficia in locis jurisdictionis dictae Abbatiae Sancti Ruffilli Oppidi Foripompilii consistentia, tam quibus cura imminet animarum, quam sine hujusmodi cura, quae quidem, juxta easdem literas dicti Pii IV Praedecessoris, personis idoneis saecularibus, ad instar Beneficiorum Ecclesiasticorum, Beneficiatuum, et Clericatuum nuncupatorum in dicta Basilica existentium, ab eodem Capitulo conferri debent, de caetero turnatim per Hebdomadarios Clericis de eadem Dioecesi, si reperirentur idonei, exclusis exteris, conferrentur; quod quidem Decretum Ven. mem. Innocentius Papa XI. noster quoque Praedecessor per suas literas in forma Brevis sub die xxv. Februarii an. MDCLXXVIII. expeditas approbavit et confirmavit; Nos pari auctoritate per praesentes itidem approbamus et confirmamus.

Indultum peimmiscendi in criminalibus ab Urbano VIII. Canonicis antea concessum instauratur.

§. 63. Denique perpendentes, quod in exercitio jurisdictionis spiritualis et temporalis, quae tam in civilibus, quam in criminalibus, ratione nonnullorum ex praedictis Monasteriis, saepedictae Basilicae, ejusque Mensae Capitulari, ut praefertur, unitis atque subjectis, ipsius Capitulo, et Canonicis competere dignoscitur; vel etiam occasione administrationis Castri S. Petri in Formis, vulgo *Campomorto* nuncupati, in ejusdem Basilicae et Capituli dominio et proprietate existentis, frequenter evenire poterit, ut negotia et causae criminales, etiam sanguinis, ab eodem Capitulo et Canonicis praedictis tractari, atque jussiones et mandata pro reorum detentione, aut legitimarum poenarum executione, expediri necessario debeant; ideoque ipsorum Canonicorum, aliorumque ad negotia et causas hujusmodi cognoscendas per Capitulum ipsum pro tempore deputandorum conscientiae securitati consulere volentes, quemadmodum alias a felic. record. Urbano Papa VIII. Praedecessore nostro per literas Apostolicas sub Annulo Piscatoris die xxviii. Aprilis anni MDCXXVIII. datas, concessum fuit, Nos etiam dilectis filiis ejusdem Vaticanae Basilicae Capitulo et Canonicis capitulariter congregatis, nec non Canonicis extra Capitulum Camerariis, et Secretario, ac uni et alteri Canonico, ad praedictorum Monasteriorum atque Locorum regimen, et ad praefati Castri administrationem specialiter deputatis, nunc et pro tempore existentibus, Apostolica auctoritate, tenore praesentium, concedimus et indulgemus, ut, eorum munere hujusmodi durante, et occasione jurisdictionis eidem Capitulo in praefata Monasteria, eorumque loca, et homines vassallos, et subditos competentis, sive administrationis praedicti Castri, in negotiis et causis criminalibus quibuscumque, quoties opus fuerit, se immiscere, ac in eis consilium, mandata, et

Enunciatur persona, quibus competit indulti usus.

jussiones, tam verbo, quam in scriptis dare, et debitae executioni demandare, seu demandari facere, etiamsi forte sanguinis effusio, membrorumque mutilatio, seu etiam mors inde sequatur, dummodo tamen a sententia in causa sanguinis per ipsos ferenda omnino abstineant, libere et licite, ac absque ullo conscientiae scrupulo, aut irregularitatis, seu cujusvis alterius poenae vel censurae Ecclesiasticae incursu, possint et valeant.

Judicibus a Capit. deputatis pro Ab. batia S. Martini in Mont. et Campo mortuus asteritur facultas exercendi jurisdictionem extra districtum suae deputationis.

§. 64. Hoc etiam statuentes, ut Judex a Capitulo deputatus in Causis tam criminalibus, quam civilibus, locorum et hominum praedicto Monasterio Abbatiae nuncupato Sancti Martini in Montibus Viterbien. Dioecesis subjectorum, quamvis in Oppido Vetrallae ejusdem dioecesis extra Districtum propriae jurisdictionis resideat, quaecumque opportuna decreta interponere, et sententias in dictis causis proferre valeat, juxta antiquam consuetudinem, quae pro aliis etiam Judicibus locorum hujusmodi, in quibus ob aerem insalubrem, aliasve causas, ordinariam residentiam habere non licet, et praesertim pro altero Judice ab eodem Capitulo in causis praedicti Castri Sancti Petri in Formis nuncupati similiter deputato, et in Veliterna Civitate residente, obtinere dignoscitur; utque decreta, et sententiae, quas ipse in causis hujusmodi alioquin rite condiderit, seu pronunciaverit, non ideo nullitatis vitio subjacere censeantur, propterea quod extra districtum jurisdictionis sibi demandatae prolatae fuerint.

Perpetuus Constitut. vigor, ejusque observantia confirmatur.

§. 65. Ac decernentes has nostras literas, etiam ex eo quod quicumque in praemissis, vel illorum aliquo quomodolibet interesse habentes, vel habere putantes, ad hoc vocati, et auditi non fuerint, aut ex quibusvis aliis causis, occasionibus, vel praetextibus, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, aut alias infringi, vel quomodolibet refractari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus umquam posse, easque omnino sub quibusvis contrariis Constitutionibus, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, vel declarationibus generalibus, et specialibus, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, aut alias quandocumque, et quibusvis de causis etiam pro tempore factis, minime comprehendi; sed ab illis semper exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, ac de novo concessas, semperque et perpetuo validas, firmas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo, et inviolabiliter observari, ac praedictae Basilicae Vaticanae, illiusque nunc existentibus et futuris Archipresbytero, Capitulo, et Canonicis, ac Clero, aliisque personis, Ecclesiis, et locis, quorum favorem eaedem praesentes quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus plenissime suffragari debere; eosdemque super praemissis omnibus, et singulis, vel illorum occasione, etiam per alias Almae Urbis Basilicas, et Ecclesias, illarumque Capitula, vel Collegia, aut quoscumque alios, quavis auctoritate, quomodolibet molestari, perturbari, inquietari, vel impediri, neque ad probationem, seu verificationem quorumcumque in eisdem praesentibus literis narratorum, etiam quoad Literarum Apostolicarum superius enunciatarum, aliorumve Monumentorum Datas etiam veriores, nullatenus umquam teneri, nec ad id in Judicio, vel extra, cogi seu compelli posse; sicque in praemissis ab omnibus censori, ac ita per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate, et potestate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Card. etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictaeque Sedis Nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis alitor judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Judicum a. testorum deputatio.

§. 66. Quocirca Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus, Ostiensi, ac Portuensi Episcopis ac Dilecto Filio Causarum Curiae Camerae Apostolicae Auditori Generali, eorumque in Episcopatibus, et Officio hujusmodi Successoribus pro tempore futuris, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, ipsas praesentes literas, et in eis contenta quaecumque, ubi, et quando opus fuerit, ac quoties pro parte Archipresbyteri, ac Capituli, et Canonicorum dictae Basilicae Principis Apostolorum, aliorumque quorum

favorem eaedem praesentes concernunt, aut alicujus eorum, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem praesentes, et in eis contenta hujusmodi, ab omnibus, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, praedictam Basilicam Principis Apostolorum, ipsiusque Archipresbyterum, Capitulum, et Canonicos, et Clerum, aliasque Ecclesias, et loca praedicta, caeterosque omnes, quos eaedem praesentes quomodolibet concernunt, et concernent in futurum, illis omnibus, et singulis pacifice frui, et gaudere, non permittentes eos, vel quempiam ex ipsis desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari; contradictores quoslibet, et rebelles cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, vel praeeminentiae fuerint, per sententias, censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac, legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, et poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contrariis quibuscumque amplissime derogatur.

§. 67. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostris, et Cancellariae Apostolicae Regulis, etiam de jure quaesito non tollendo, ac de Indulgentiis non concedendis *ad instar*, ac Symmachi, et Pauli II. de rebus Ecclesiae non alienandis, nec non Bonif. VIII. qua cavetur, ne quis extra suam civitatem, vel dioecesim ad Judicium evocetur, seu ne Judices a Sede Apostolica praedicta deputati, extra civitatem vel dioecesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant, vel praesumant; et in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad Judicium non trahatur; nec non Innoc. IV. Sixti etiam IV. Innoc. VIII. et praedicti Pauli II. contra exemptos editis, ac Pii IV. de gratiis interesse Camerae Apostolicae quomolobet concernentibus in eadem Camera registrandis, et insinuandis, aliisque Apostolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, et Universalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Camerae praedictae, et aliarum Urbis Basilicarum, ac quarumvis Ecclesiarum etiam Cathedralium, et Metropolitanarum, ac Monasteriorum, et Locorum, ac Almae Urbis praedictae, et quorumvis illius Tribunalium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis respective statutis, et consuetudinibus, reformationibus, usibus, stilis, et naturis, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis eidem Camerae, et ab ea causam habentibus, dictisque Ecclesiis, earumque Praesulibus, Archipresbyteris, Capitulis, Superioribus, et personis, nec non praedictis Collegiis, ac etiam Urbi praefatae, Populoque Romano, nec non Vicario, Gubernatori, Senatori, Conservatoribus, Camerae ejusdem Urbis nostrae, eorumque Locatenentibus, et quibusvis aliis personis, Civitatibus, et Locis per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros, et dictam Sedem, vel alios quoscumque, et quacumque dignitate et auctoritate fulgentes, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, nec non irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, etiam iteratis, et multiplicatis vicibus concessis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis, et perpetuae firmitatis praemissorum omnium, et singulorum, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter et expresse derogamus, aliisque omnibus, et singulis, quae Nos, et superius enunciati Praedecessores nostri in singulis nostris, et ipsorum Praedecessorum praecitatis literis, indulta, privilegia, praerogativas, exemptiones, et gratias eidem Basilicae Principis Apostolorum, illiusque Archipresbytero, Capitulo, Canonicis, Clero, personis, et locis attributa concernentibus, voluimus, ac respective voluerunt non obstare, caeterisque contra-

riis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Constitutione exemplis MSS. aut impressis auctoritas tribuitur.

§. 68. Ad hoc autem, ut eaedem praesentes literae amplius innotescant, et de eis in singulis locis, in quibus forsan opus erit, fides commode fieri possit; volumus, et eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis etiam impressis, manu Secretarii Capituli ipsius Basilicae Principis Apostolorum, seu alicujus Notarii publici subscriptis, et Sigillo ejusdem Capituli, seu personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus ubique fides in Judicio, et extra illud adhibeatur, quae eisdem praesentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Sanctio.

§. 69. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum confirmationum, approbationum exemptionum, concessionum, indultorum, statutorum, decretorum, mandati, praeccepti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Pont. A. XII. die 27. Martii 1752.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCLII. Sexto Kalendas Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

J. C. Boschi.

Loco ✠ Plumbi.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

LIX.* *Foris* » Dilecto Filio Michaeli Larnage Moderno, et pro tempore existenti Priori Majori Ordinis Cartusiani.

Intus vero » BENEDICTUS XIV.

Dilecte Fili salutem. Paternae charitati nostrae, qua Insignem istum Sanctissimis Institutis, et virtutum exemplis celeberrimum Ordinem Cartusianum, cui eum tanta prudentiae, et zeli laude praees, prosequi pergimus, permolestum accidit, quod nonnullae Cartusiae Italiae quamplurimas querelas, ac postulata ad Nos, et Congregationem Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis Episcoporum, et Regularium praepositam detulerint. Ac primum quidem institum fuit contra ordinationem in Comitiis generalibus anno 1749. habitis praescriptam, qua Procuratoribus cujusvis Cartusiae prohibetur, ne in Granciis suae Cartusiae quisque deinceps permaneat, et commoretur. Deinde vero adversus alteram in Capitulo pariter generali celebrato anno 1750. immediate sequenti, per quam statutum fuerat, quod Priores Italiae, cum munera Officialium cujusque Cartusiae vacare contingeret, neminem in eorumdem Locum nisi de Prioris Majoris, vel Capituli generalis Consilio, et Sententia eligere, et subrogare possent. Tertium denique adversus quamplurima Decreta in novissima Visitatione Provinciae S. Brunonis a Dilectis Filiis Jacobo Gaillard Procuratore Generali, et Petro Paulo Bedini Priore Cartusiae Trisulti Visitatoribus deputatis edita, et promulgata. Etsi autem ex recepto instituto omnia, et singula ejusdem ad Nos delata, remiserimus ad memoratam Congregationem Cardinalium, ut prius de singulis per opportuna, secretaque documenta plenissime, et legitime edocta quoad formalem, habita vero querelarum, postulatorumque editorum ratione, quamcumque deliberationem, Decretumque procederet. Nos tamen propter studiosam voluntatem, qua ducimur ad omne Ordinis vestri commodum, decus, et incrementum procurandum, et exoptatae ejusdem Ordinis sine strepitu, et figura Judicii quieti, et tranquillitati providendum, quamvis gravissimae Sacrosancti Apostolatus sollicitudines, et curae aliter suaderent, et urgerent, libenter omnia, et singula antedicta ab eadem Congregatione Cardinalium avocantes, post maturam, exactamque eorumdem cognitionem, discussionemque in hanc devenimus Sententiam, quam tenore praesentium literarum declaramus, et Apostolica auctoritate servandam praecipimus, et mandamus. Nimirum Ordinationem Procuratoribus cujuslibet Cartusiae in Granciis permanendi, et commorandi prohibentem, tanquam validam, justamque

confirmamus, iisdemque tamen indulgemus, ut per ea dumtaxat tempora, et propterea negotia, in quibus ipsorum in qualibet Grancia praesentia, et commoratio omnino necessaria est permanere, ac commorari liceat, nec aliter cum conditio, et status uniuscujusque Cartusiani Ordinis Alumni juxta suam Professionem servandi silentium, et a rebus omnibus secessum non patiatur diutius, quam par est extra Claustra permanere, et commorari. Praeterea alteram quoque ordinationem approbamus, et confirmamus, quae ad diminuendum excedentem numerum Procuratorum praescripta Priori cujusque Cartusiae injungit, ut antequam expressus sive Prioris Majoris, sive Capituli Generalis consensus obtineatur, Officialium electio minime fiat. Volumus tamen, et mandamus, ut eadem ordinatio ad solos tantummodo Procuratores restricta intelligatur, et omnino eousque servetur, donec post maturum examen a Visitatoribus Provinciarum per actum statutus fuerit certus Procuratorum numerus, qui pro congruenti cujusvis Cartusiae indigentia necessarii reputabuntur. Quo sane Procuratorum numero semel statuto a Te, vel a Capitulo Generali approbato, volumus pariter, atque mandamus, ut antedicta ordinatio quoad Procuratores dumtaxat, quos praeter statutum ejusdem numerum Priores cujusvis Domus sibi eligere, et constituere voluerint, omnem habeat vigorem, et firmitatem. Atque eo libentius adducti sumus, ut utramque Ordinationem sub expressis modis confirmemus, quod easdem iis conformes perspeximus, quae a Capitulo Generali anno 1678. habito juxta praecedentes Ordinationes a fel. rec. Innoc. Papa X. Praedecessore nostro praescriptas in omnibus conformes editae fuerant. Caeterum cum Decreta pro Provincia S. Brunonis in ultima Visitatione, ut antedictum est, facta, per Nos ipsi sigillatim expenderimus, atque eadem Spiritui Regulae, ac Statutis Ordinis consentanea, et conformia repererimus, eapropter approbamus, et confirmamus, eorumque debitam executionem, et observantiam praecipimus, et mandamus. Verum in iis dumtaxat Domibus, sive Cartusiis, in quibus praeter colloquia, recreationes, et spatiamenta a Statutis Ordinis concessa in more per antiquam consuetudinem, et Visitatorum scientiam posita erat, et servabatur Recreatio Feriae tertiae, Nos quamvis per Statuta vestra non reperiatur concessa, ex peculiari tamen gratia iisdem dumtaxat Domibus, seu Cartusiis indulgemus, ut deinceps Monachi earumdem Domorum recreatione dictae Feriae tertiae hoc pacto gaudere, et frui possint, dummodo tamen haec ipsa Recreatio, quam caetera colloquia, Recreationes, et Spatiamenta a Statutis concessa sub praescriptis per Statuta modis, formisque omnino, nec aliter peragantur. Volumus autem, atque mandamus hujusmodi indulgentiam nostram dictis tantummodo Domibus, in quibus eadem Recreatio Feriae tertiae erat in usu, impertitam nullo pacto in exemplum adduci posse, ut memorata Recreatio a Nobis, ut praemittitur concessa, ab illis Domibus, in quibus nondum in usum, et consuetudine reperitur, umquam usurpari, vel permitti possit.

Denique, ut haec omnium, et singulorum praemissorum decisio nota fiat Domibus non minus memoratae Provinciae S. Brunonis, quam caeterarum Italiae Provinciarum, Tibi dilecte Fili injungimus, et mandamus, ut singulis earumdem Provinciarum Domibus communicandam, et patefaciendam, ejusque debitam executionem, et observantiam inducendam satagas, et cures. Nos namque super praemissis perpetuum imposterum imponimus silentium sub poenis a fel. record. Innoc. XII. Praedecessore nostro inflictis per suas in simili forma Brevis literas die 23. mensis Julii anno 1698. datas, quas confirmamus, et quatenus opus sit, iterum innovamus. Interim Tibi, Tuisque Religiosis Alumnis Apostolicam Benedictionem peramanter impartimur.

Datum Romae die 29. Martii 1752.

CONGREGATIONIS Piorum Operariorum commodis et incrementis per opportuna Decreta et Indulta prospicitur. LX.

Dilectis Filiis Presbyteris Saecularibus Congregationis Piorum Operariorum Vocalibus ad Capitulum Generale vocatis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Quam propensa studiosaque voluntate nostra Congregationem vestram per praedicationem Postulatis animus ergo Congr. le-

Servitus declaratur.

Verbi Dei et sacras Missiones ad Majorem divini nominis gloriam adaugendam, et aeternam Christifidelium salutem procurandam assiduis laudabilibusque laboribus inteutam prosequamur, etsi vobis, dilecti Filii, ex impertitis a Nobis eidem Congregationi vestrae Apostolicae benignitatis documentis jam satis compertum esse non ambigimus; tamen, ut clarius vobis constet, nova Pontificiae charitatis testimonia addere satagimus et optamus. Quoniam autem, sicut perspectum habemus, Institutum ejusdem Congregationis vestrae, tam saluberrimis Regulis et Constitutionibus ab Apostolica hac Sancta Sede confirmatis, necnon Capitularibus decretis munitum esse, ut illud integerrime servantes, alacriter valeatis viam mandatorum Dei currere, et digne ambulare vocatione, qua vocati estis; ita Nobis persuasum est, non aliunde evenire, quod quamplurimi ejusdem Congregationis vestrae Alumni, quippe qui nullis Professionis vel solemnium votorum legibus obstringuntur, sed omnimoda ipsam Congregationem relinquendi libertate gaudent, postquam in eadem formati fuerint, facile illam deserant, quam propter nonnulla vitae severioris incommoda, et propter nonnullas rei familiaris aliquibus necessariae angustias; Ea propter Nos, qui Congregationem vestram magis magisque increscere in Domino cupimus, opportuna Apostolicae providentiae, auctoritatisque remedia adhibere censemus, ut, sublatis impedimentis, det Dominus unicuique perseverantem in Congregatione vestra famulatum, quo in diebus nostris, ac semper, et merito et numero eidem Domino serviens Congregatio vestra augeatur.

Causae, quibus adductus Pont. decernit, et indulget, ut infra.

De electione Praepositi Gener. aliorumque Officialium et Rectorum.

§. 1. Itaque vos, dilecti Filii, rogamus et in Domino hortamur, ut, quoniam ad Generale ejusdem Congregationis vestrae Capitulum propediem celebrandum convenistis, primum quidem communibus animis, unum Deum prae oculis habentes, eum Congregationi vestrae Praepositum Generalem praeficere contendatis, qui inter caeteros, ad quos spectat, prudentia, doctrina, et pietate praecellens, debitam observantiam exemplis accendat, charitate foveat, auctoritate tueatur. Deinde vero non minori cura imcumbere debetis ad aliorum Rectorum et Officialium electiouem, quos caeteris praeesse obstrictos, oportet, non ut dominantes in subditis Fratribus, sed tamquam formam gregis factos ex animo, se gerere; atque illis praeclaro religiosarum virtutum exemplo praecedere, et praesto semper esse, cujusque praesertim Domus Rectorem, maxime prae aliis eum, qui Domui Sanctae Mariae ad Montes hujus Almae Urbis nostrae constitutus, Collegii etiam nostri Neophytorum onus sustinet.

De loco convocationis Capituli Generalis, et reassidentiae Superiorum Majorum.

§. 2. Praeterea cum neque per Constitutiones, neque per Decreta Capitularia praescriptum reperiatur, quod Generale Capitulum vestrum singulis trienniis in Civitate Neapoli dumtaxat celebrari, atque inibi Generalis Praepositus vester commorari debeat; et aliunde constet, plurimum incremento Congregationi vestrae futurum, si Capitulum Generale hujusmodi in uno quidem Neapoli, in altero vero triennio Romae alternatim celebraretur, et vicissim Praepositus Generalis cum suis Assistentibus, juxta Constitutiones vestras, domicilium haberet (quamplurimi fortasse Status nostri etiam Ecclesiastici, aliarumque Nationum Romae habitantes Viri Congregationi vestrae adscriberentur; nec tam pauci hic invenirentur, ubi messis certe multa est): Ea propter a vobis, dilecti Filii, exposcimus, ut hac in re utilitatem Congregationi vestrae inde provenientem considerantes, nostris etiam votis obsecundare satagatis.

Praedicationis Quadragesimalis onus remittitur, sub certis conditionibus.

§. 3. Insuper Nos certiores facti, vobis, quorum praecipuum munus est Missiones in Civitatibus, Oppidis, aliisque locis dumtaxat peragere, nunquam vero Quadragesimalem Praedicationem, nisi in una tantummodo Ecclesia ejusdem Domus S. Mariae ad Montes Congregationi vestrae concessa obire, posse gravissimum evenire, ut quisque sibi Quadragesimales ejusmodi Conciones concinnet, alias nullibi prorsus recitandas; vos ad hujusmodi onere Apostolica auctoritate tenore praesentium liberamus et absolvimus, atque emolumentum triginta scutorum monetae Romanae eidem Domui pro dicta annua Quadragesimali Praedicatione constitutum vobis relinqui, et solvi mandamus; dummodo, praeter Conciones, Instructionesque singulis feriis quintis ac Sabbathis per annum post prandium, dum Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum publicae Fidelium veneration exposium est, haberi solitas, vobisque injunctas, singulis etiam Dominicis diebus Quadragesimae, et diebus festis de praecepto Ecclesiae in ea occurrentibus, necnon in Dominicis diebus sacri Adventus, omnino ex Pulpito, sive mane, sive post vespe-

ras, vel rudimenta Catholicae Fidei, vulgo Doctrinam Christianam, et Catechismum Romanum, tradatis, vel Evangelium Dominicae explicetis, vel Concionem aliquam habeatis; atque insimul per octo continuos dies Exercitia Spiritualia in eadem Ecclesia, tempore opportuno, prout vobis visum fuerit, omnino peragatis; et publicam expositionem Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti, cum piis precibus et sermonibus, per novem continuos dies ante Nativitatem D. N. J. C. a vobis pro vestra pietate et placito fieri solitam, omnino etiam deinceps non omittatis.

Stipendium pro XV. Missis in Mense singulis tradi jubetur.

§. 4. Porro etsi vestri Instituti rationi maxime confert, ut in Congregationem vestram adlegantur nonnisi Adolescentes generis animique dotibus conspicui, et ad Patrimonii titulum Sacris Ordinibus initiati, vel initiandi, bonisque abundantes, quibus, praeter victum a Congregatione contribuendum, ad quaecumque alia vitae necessaria commoda uti quisque debet; famen interdum accidit, quod nonnullis ex bonis suis nullum capientibus emolumentum, per Superiores indulgeatur, ut stipendium aliquot Missarum, quae caeteroqui pro Congregatione celebrandae sunt, alicui impendatur; Nos scientes aliquem reperiri posse, qui indigentiam suam Superioribus aperire erubescat; volumus et mandamus, ut deinceps omnibus et singulis dictae Congregationis Sacerdotibus emolumentum quindecim Missarum ab ipsis in singulos menses celebrandarum tribuatur et elargiatur; dummodo unusquisque reliquas Missas in commodum utilitatemque Congregationis suae celebret et applicet.

De surrectione matutina, et Officii Divini recitatione.

§. 5. Quod vero per Constitutiones statuitur, ut matutina surrectio per aestivos praesertim menses fiat post unum mediae noctis abactae horam, sive aliter, prout Congregationi Vocalium melius expedire visum fuerit; Nos aequum ducimus, ut tam per aestivos quam hyemales menses, sive vernos, sive autumnales, tres omnino, sive plures horae post mediam noctem praecedant matutinam surrectionem. Ut autem haec nostra providentia non noceat recitationi Officii Matutini cum Laudibus, recitationem hujusmodi quocumque tempore fieri posse, sive ante, sive post Solis occasum permittimus et statuimus.

De Lecto, et vestitu interiore, ac victu.

§. 6. Inter caetera etiam austerioris vitae incommoda illud quoque a quamplurimis existimatur non leve, quod in Constitutionibus, quoad lectum, hisce verbis praescribitur: *Non useranno lenzuola di lino, nè dormiranno su materazzi, ma su la paglia, se però l' infermità o bisogno particolare di alcuno, a giudizio del Medico, e del Rettore della Casa, non ricercasse altrimenti*; ita etiam illud, quod hisce quoque verbis praecipitur: *Non porteranno Camicie di lino, ma solamente di lana;* Nos sane paterna charitate considerantes, non eamdem esse omnium conditionem valetudinemque, quoad hanc partem ipsis Constitutionibus pari auctoritate et tenore derogamus, ac liberum licitumque esse unicuique declaramus ac permittimus, ut deinceps quisque ad sui libitum culcitris, linteaminibus, atque etiam interulis, vulgo *Camicie*, ex lino, sine ullo conscientiae angore uti valeat. In ipsis quoque Constitutionibus cum statutum sit hisce pariter verbis: *Il vestito sarà comune agli onesti Sacerdoti e Chierici Secolari. Niuno userà seta, nè sorte alcuna di vanità, tanto di sopra, quanto di sotto; e nel vestire saranno uniformi, per quanto sarà possibile;* Nos itidem statutum hujusmodi laudamus et confirmamus; sed quoniam apud vos usus et consuetudo inolevit, quod Caligae, et Tibialia, vulgo *Calzette*, Femoralia, o *Calzoni*, Thoraces, o *Camiciole*, albi dumtaxat coloris esse debeant, quo albo colore honesti Sacerdotes et Clerici Saeculares in praesentia non utuntur; volumus et mandamus, ut deinceps Caligae, Tibialia, Femoralia, et Thoraces hujusmodi fiant sive ex lana, sive gossipio, sive lino dumtaxat, sed coloris nigri, sive subnigri, et subobscuri, et quoad fieri possit, uniformis. Laudamus pariter cibi, potusque parsimoniam, quae a vobis servatur; sed optamus, ut provida a Rectoribus Superioribusque habeatur ratio tum laborum, tum conditionis, tum valetudinis, tam quoad ciborum quantitatem, quam quoad eorumdem qualitatem et condimentum.

Adhortatio ad promovenda Cong. incrementa.

§. 7. Caeterum, dilecti Filii, haec, quidem Nos habuimus, quae pro majori vestrae Congregationis commodo et incremento statuenda, permittenda, et suggerenda duximus; derogantes Constitutionibus, Regulis, et Capitularibus decretis ejusdem Congregationis, in iis dumtaxat, quae omnibus praemissis adversantur; Vos vero accurate animadvertere debetis, si qua alia corrigi, emendari, mutari, et addi ac statui digna supersint, ut, ubi supremae

Apostolicae nostrae auctoritatis partes vobis opus esse noveritis, Nos opportune conferamus. Nobis enim nihil magis cordi est, quam ut Congregatio vestra non solum nova suscipiat incrementa religiosarum virtutum; sed pluribus etiam abundet Ecclesiasticis Viris, qui in vinea Dei Sabaoth adlaborent; atque in obsequium Apostolicae hujus Sanctae Sedis, hic Romae praesertim, quemadmodum pauci tamen sese summa cum cordis nostri laetitia praeclare gerere pergunt, labores suos impendere et adhibere adnitantur. Interim, ad prosperi successus auspicium, ab Omnipotenti Deo bonorum omnium largitore vobis, dilecti Filii, uberem coelestium charismatum copiam supplices poscimus, et Apostolicam Benedictionem studiosae nostrae ad vobis opportune gratificandum voluntatis pignus peramanter impertimur.

Dat. die 12. Apr. 1763. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Aprilis MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

Cajetanus Amatus.

LXI. ERECTIO OPPIDI PERGULÆ

In Civitatem: cum concessione plurium facultum Vicario Episcopi Eugubini ibidem deputando.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Romanum decet Pontificem ita subditorum Populorum utilitatibus, et ornamentis consulere, ut Apostolicae Sedis benignitas erga ipsos magis in dies elucescat; ipsique promeritos fidelitatis, et obsequii sui fructus ex provida Supremi Principis liberalitate percipiant.

Pergulae Oppidi decora et ornamenta §. 1. Sane exposita Nobis pro parte Dilectorum Filiorum Communitatis, et Hominum Nostrae Terrae Pergulae Eugubinae Dioecesis petitio continebat, quod dicta Terra quinque Millibus et ultra Incolarum referta, usque ab initio decimi tertii Saeculi Cives habuit Nobilitatis gradu decoratos, et subsequentibus temporibus plurimi in ea Literarum et Armorum laude illustres Viri, et Ecclesiarum Praesules, ac Romanae Curiae Praelati, nec non Militaris Ordinis Sanctorum Mauritii et Lazari Equites ortum duxerunt: ita ut hac nostra aetate plures ibi adsint Familiae Nobiles, etiam cum aliis Nobilibus Civitatum Nostrae Ditionis Familiis jampridem affinitatibus et cognationibus junctae: nec ei deest Annonae ubertas, ac rerum omnium ad commoda vitae opportunarum copia; pluresque artes, et artificia, ac potissimum textrinae, in ea florent: Insuper eidem Terrae, et in ea Jusdicenti unum Castrum et quinque loca subjecta sunt: Ipsius vero Terrae Magistratus, ex triplici Personarum gradu, Nobilibus nempe, Civibus, et Plebeis constans, nonnullis praerogativis, et juribus gaudet, signanter in causis de damno dato judicandi, ac visitandi cibaria: Praeterea in ea copiosus est tam Saecularis, quam Regularis Clerus, ac una, quae insignis etiam est, Collegiata, aliis quinque Parochialibus supereminet Ecclesiis, sex item Virorum Regularium Coenobia, tria Monialium Monasteria, unum Orphanorum Conservatorium, duodecim Laicorum Confraternitates, tria pro infirmis pauperibus excipiendis Hospitalia numerantur: Mons quoque Pietatis, et alter Frumentarius, ac Bibliotheca ad commune commodum instituta, patent: Quodque magis in pretio habendum merito putant, in Ecclesia Fratrum Eremitarum Ordinis S. Augustini ejusdem Terrae trium Sanctorum Martyrum ipsius Terrae Protectorum exuviae, nimirum Secundi, Agapiti, et Justinae, debita honorificentia coluntur.

Incommoda ex Episcopalis Curiae Eugubinae distantia. §. 2. Contra vero, sicut eadem expositio subjungebat, praedicta Terra non leve ex eo patitur incommodum, quod cum in spiritualibus Ecclesiae Eugubinae, illinsque Episcopo pro tempore existenti subsit; Eugubina autem Civitas per triginta circiter milliaria ab ipsa Terra distet, ac iter sit asperum et invium; idcirco ipsius Terrae Incolae pro qualibet etiam levi causa ad Civitatem praedictam se conferre adstricti, non modicum ferunt praejudicium et dispendium, ac in iis, quae promptum exigunt remedium, justitiae et providentiae differtur administratio.

Preces pro splendoris incremento, et pro reformatione regiminis in Spirit. §. 3. Quare pro parte eorumdem Communitatis et Hominum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus, ut ipsis et eorum Patriae praemissis dotatae titulis novum decoris adderetur incrementum, et simul relatis incom-

modis stabile remedium praestaretur, eamdem Terram in Civitatem erigeremus, et aliquam illius in spiritualibus regiminis formam praescriberemus, erigentes illius Collegiatam in Coucathedralem, seu ad minus ibidem constituentes specialem Vicarium Generalem. Porro hujusmodi Communitatis, et Hominum praedictorum instantia alias per nos ad Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Negotiis et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositam, remissa, quum nunquam in ea proposita extiterit; nuper vero eadem Communitas, et Homines praedicti, Nobis iterum supplicari fecerint, ne eorum preces per viam judicii peponi sineremus, sed quaecumque Nobis opportuna visa fuissent, ad ipsius Terrae decoris augmentum, et spiritualis regiminis commoditatem, per Nos ipsos statuere, respective concedere dignaremur.

Remittuntur ad Congreg. Epuc. et Regul.

§. 4. Nos igitur, qui omnibus, et potissimum Dilectis nostris Ecclesiaeque Romanae etiam in temporalibus subditis, rationabilia potentibus, benignum auditum praestare non detrectamus, dictamque Terram ab aliis etiam Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris Apostolicae liberalitatis favoribus cumulatam fuisse accepimus, ac potissimum a felicis record. Urbano Papa VIII. qui ejusdem Terrae Hominibus singulare Privilegium, ut Nobis etiam relatum fuit, per suas in forma Brevis die XV. Junii Anno Domini MDCXXXIII. expeditas Literas concessit; ut scilicet quoscumque agrorum suorum fructus, atque proventus, cujuscumque generis e Territorio ipsius Terrae extrahere, et ad quemcumque locum Ecclesiasticae Ditioni mediate, vel immediate subjectum, usque ad distantiam unius dietae, sine ulla cujusvis Datii, tam Camerae Apostolicae, quam etiam aliarum ejusdem Ditionis Civitatum, Terrarum, aut Locorum Communitatibus debiti, solutione, deferre libere possint; Eosdem Communitatem, et Homines, ac eorum singulares Personas, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes: Motu proprio, et ex certa scientia, de Apostolicae, et supremae Nostrae potestatis plenitudine, praedictam instantiam, ac etiam quamcumque litem, et causam super praemissis in dicta Congregatione introductam, in eaque pendentem, ad Nos avocando, penitus et omnino extinguimus, omnibusque et singulis desuper interesse habentibus, seu habere praetendentibus, perpetuum silentium imponimus.

Pont. Praedecessorum benignitatem ergo Terram Pergulae insuper constituit.

Instantes absolvit ad cautelam, instantiam vero ad id avocat.

§. 5. Porro Terram Pergulae praefatam in Civitatem perpetuo erigimus et instituimus; eique Civitatis titulum ad denominationem, cum omnibus honoribus, juribus, praerogativis, ac decorationibus, quae caeteris omnibus Ditionis Nostrae Pontificiae Civitatibus competere dignoscuntur; Nec non Magistratui ejusdem Terrae in Civitatem, ut praefertur, erectae, consuetos honores, et insignia, quibus aliarum ejusdem Ditionis Civitatum Magistratus, de jure, usu, aut consuetudine gaudere, seu quibus uti respective possunt et valent; ita tamen, ut pro tempore existens Ecclesiae Eugubinae Episcopus praedictus in dicta Terra per Nos in Civitatem, ut praefertur, erecta, residere minime teneatur, sed illa Ecclesiae Eugubinae, ut antea subjecta remaneat, eadem auctoritate concedimus, et impertimur.

Pergulam in Civitatem erigit cum consuetis honoribus, Juribus etc.

Salva illius subjectione Ecclesiae Cathedrali Eugubinae.

§. 6. Ac insuper Venerabili Fratri moderno, et pro tempore existenti Episcopo Eugubino praedicto, simili auctoritate, ac earumdem praesentium tenore committimus et mandamus, ut in dicta Terra per Nos in Civitatem, ut praefertur, erecta, unum Presbyterum, vel saltem Clericum saecularem, in aliqua publica et approbata studiorum Universitate Laurea Doctorali insignitum, ac probum et idoneum, Externum, cum congrua ab ipso Episcopo Eugubino taxanda, et a Communitate persolvenda, sin minus ejusdem Terrae in Civitatem per Nos, ut praefertur, erectae, seu dictae Eugubinae Dioecesis, Civem vel Incolam, in sui ipsius Vicarium Foraneum stabiliter deputare, ac in unius pro tempore colentis, vel amoti, aut decedentis locum, alterum eisdem qualitatibus praeditum quantocitius modo expresso subrogare debeat, et teneatur; Ipse autem Vicarius sic deputatus, Civiles quidem omnes et singulas causas, Ordinarias, executivas, et summarias, et tam in petitorio, quam in possessorio judicio, et profanas, ac mixtas, et compromissas, inter personas dictae Terrae Pergulae per Nos in Civitatem erectae, ejusque Territorii, seu Comitatus, Incolas, et Ordinariae di-

Vicarium Foraneum Episcopo Eugubini ibidem deputandum constituit.

Hujusmodi Vicarii facultates in Judicio Civilibus, enunciat.

cti Episcopi Eugubini Jurisdictioni subjectas, seu Loca, Collegia, et Universitates inibi consistentia, vel etiam inter alios quoscumque, ubi de rebus ibidem sitis agatur, et alias super quibuscunique pecuniarum summis, et Censibus, aliisque responsionibus, rebusque ac bonis ad quamcumque pecuniarum summam, ac numerum, quantitatem, et valorem ascendentibus, rebusque aliis in actis causarum hujusmodi forsan deducendis, et illorum occasione, cum omnibus et singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, et connexis, servatis tamen de jure servandis, in prima hujusmodi causarum instantia, audire, cognoscere, decidere, fineque debito terminare possit et valeat; cum facultate dictas Partes respective, et omnes alios, quos opus sit, citandi, eisque, quoties opus fuerit, etiam sub Censuris Ecclesiasticis, et pecuniariis poenis suo arbitrio moderandis, et juxta dicti Episcopi Eugubini mandata applicandis, inhibendi, et in eventum non paritionis, poenas, et censuras praedictas incurrisse, et incidisse declarandi, easque aggravandi, reaggravandi, interdicendi, et brachii saecularis auxilium invocandi, ac alia quaevis opportuna decreta condendi; ac sententias proferendi, et loco sententiarum hujusmodi, etiam mandata executiva in forma solita et consueta decernendi, ac illa, et quidquid per eum judicatum fuerit, exequendi, expensas taxandi, et moderandi, non tamen ipsas Partes a vinculo juramenti ad effectum agendi, aliisque Censuris Ecclesiasticis absolvendi; sed, his exceptis, alia omnia et singula faciendi, gerendi, et exercendi, in praemissis necessaria seu quomodolibet opportuna; salva semper appellatione in secunda instantia ad Curiam Episcopalem Eugubinam, vel ad Nos, et Sedem Apostolicam.

Item in criminalibus levioribus.

§. 7. Item causas criminales minoris momenti, et in quibus poena corporis afflictiva locum non habet alioquin ad Forum dictae Curiae Ecclesiasticae pertinentes, et in ipsa Terra per Nos in Civitatem erecta, ejusque Territorio seu Comitatu emergentes, possit Vicarius praedictus per se ipsum cognoscere, definire, et resolvere; in aliis vero causis criminalibus quibuscumque ad dictum Forum spectantibus, ibidemque emergentibus, denunciationes, et querelas excipere, ac etiam ex officio, in casibus alioquin permissis, corpus delicti efformare, testes examinare, aliaque indicia colligere, et cumulare possit, et valeat; Processus tamen in hujusmodi causis confectos, postquam completi fuerint, ad ipsam Curiam Episcopalem Eugubinam transmittere teneatur; ut vel ibi sententia proferatur, vel si eadem Curia Episcopalis Eugubina satius duxerit hujusmodi Processus ad ipsum Vicarium, una cum instructione ad effectum procedendi, remittere, tunc ipse Vicarius eidem instructioni se conformans in omnibus et per omnia, instructionem, et ordinationem a dicta Curia Episcopali susceptas exequi debeat, et teneatur.

Quid in gravioribus et urgentibus.

§. 8. Possit etiam dictus Vicarius, in criminalibus hujusmodi causis gravibus et urgentibus, et cum in mora periculum fore judicabitur, tam ad recurrentium instantiam, quam etiam ex officio, ut supra, ad inquisiti capturam procedere. Interim vero, donec ejusdem Curiae Episcopalis Eugubinae, ad quam hujusmodi capturae notitiam statim deferre debebit, mandata susceperit, hujusmodi Inquisitum in Carceribus Laicalibus Pergulae, quatenus tutae sint, retinere valeat; alioquin illum ad ipsam Civitatem Eugubinam, et ad dispositionem dictae Curiae Episcopalis, cum debitis cautelis transferri curet.

Et quid in matrimonialibus.

§. 9. Ita quoque idem Vicarius examina Testium super statu libero personarum ejusdem Terrae Pergulae in Civitatem per Nos, ut praefertur, erectae, ejusque Territorii, seu Comitatus Incolarum, excipere; seu si aliquam personam hujusmodi a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum praedictae S. R. E. Cardinalium contra Haereticam pravitatem Generalium Inquisitorum ad juramentum praestandum in supplementum probationum, quae ipsi forsan pro aliquo tempore, quo vagam duxisset vitam, super hujusmodi status libertate deessent, admitti contingat; idem Vicarius personam hujusmodi examinare, eique poenas contra Polygamos in jure inflictas comminare, ac juramentum suppletivum hujusmodi ab ipsa persona, ut moris est, praestandum, excipere possit et valeat; cum hoc tamen, ut tam testium praedictorum depositiones, quam acta examinis et juramenti hujusmodi, ad dictam Curiam Episcopalem Eugubinam transmittantur, ad quam privative spectabit ordinationes opportunas, ac licentias tradere pro Matrimoniorum celebratio-

ne, vel attestationes super status, et conditionis libertate expedire.

Praemissas facultates Vicario Foraneo ibidem, ut praefertur, deputando, praemissas omnes et singulas facultates et auctoritates a dicto Episcopo Eugubino nunc et pro tempore existente (etiam Synodales dictae Ecclesiae Eugubinae, vel aliae, etiam Apostolicae, Constitutiones et Ordinationes, ac Juris Canonici dispositiones obstarent) communicari et committi, ac respective ab eodem Vicario ibidem libere et licite exerceri posse permittimus et indulgemus, ac etiam volumus et mandamus; et quatenus opus sit, Nos ipsi, easdem omnes et singulas facultates et auctoritates eidem Vicario, ut praefertur, deputando, ac pro tempore quandocumque existenti, dicta auctoritate Apostolica, et earumdem tenore praesentium concedimus et impertimur: Non intendimus tamen impedire Episcopum Eugubinum pro tempore, quo minus possit eidem Vicario majores Facultates concedere, ultra praedictas, quatenus ei ita expediens videatur.

§. 10. Nos enim hujusmodi Vicario Foraneo ibidem, ut praefertur, deputando, praemissas omnes et singulas facultates et auctoritates a dicto Episcopo Eugubino nunc et pro tempore existente (etiam Synodales dictae Ecclesiae Eugubinae, vel aliae, etiam Apostolicae, Constitutiones et Ordinationes, ac Juris Canonici dispositiones obstarent) communicari et committi, ac respective ab eodem Vicario ibidem libere et licite exerceri posse permittimus et indulgemus, ac etiam volumus et mandamus; et quatenus opus sit, Nos ipsi, easdem omnes et singulas facultates et auctoritates eidem Vicario, ut praefertur, deputando, ac pro tempore quandocumque existenti, dicta auctoritate Apostolica, et earumdem tenore praesentium concedimus et impertimur: Non intendimus tamen impedire Episcopum Eugubinum pro tempore, quo minus possit eidem Vicario majores Facultates concedere, ultra praedictas, quatenus ei ita expediens videatur.

Acta Judicia coram Vicario gesta, apud Notarium publicum in ipsa Civitate Pergulae asservantur.

§. 11. Statuentes etiam, ut omnium Judiciorum tam civilium, quam criminalium, aliorumque omnium, quae coram dicto Vicario agitata, gesta, et juxta praemissas dispositiones nostras resoluta ac decisa fuerint, Acta, Instrumenta, et Documenta quaecumque, apud Notarium Foraneum dictae Curiae Episcopalis Eugubinae, in eadem Terra Pergulae per Nos, ut praefertur, in Civitatem erectae, publicum Officium habentem, cum debitis cautelis, etiam perpetuo asservari debeant; ut inde authentica Exempla, seu Transumpta, et fides, ad omnem petentium instantiam, in casibus alioquin permissis, seu cum requisitis licentiis, aut etiam de mandato Superiorum, ad quos pertinet, et ex officio, legaliter extrahi valeant; et sic observata et extracta, eamdem fidem in judicio, et extra, ubique locorum obtineant, ac si in ipsa Cancellaria Episcopali Eugubina asservata, indeque extracta fuissent.

De annua praestatione tum Episcopo Eugubino, tum dicto Vicario Pergulae, si extraneus fuerit, solvenda.

§. 12. Ne autem per haec aliquod eidem Cancellariae Episcopali Eugubinae, ejusque juribus, ipsique Mensae Episcopali Eugubinae, quae exiguis potius est dotata redditibus, infe-
ratur praejudicium, quod sane, sicut accepimus, ex calculo per decennium effurnato, ad summam annuam quadragintaquinque scutorum circiter monetae Romanae de Juliis decem pro quolibet scuto hujusmodi ascensurum foret, cum praesertim hujusmodi Vicario, quatenus extero, ut supra, deputando, congruum pro ejus substentatione, ut infra, tribui debeat honorarium; volumus etiam et mandamus, ut ex redditibus Communitatis dictae Terrae per Nos in Civitatem, ut praefertur, erectae, illius Magistratus pro tempore existens dicto Venerabili Fratri moderno et pro tempore existenti Eugubino Episcopo annuam summam dictorum quadragintaquinque scutorum dictae monetae singulis annis in duabus aequalibus solutionibus in fine semestris, nec non ut ex eisdem Communitatis praedictae redditibus supra enunciatum quoque honorarium eidem Vicario, ut praefertur, deputando, juxta summam per eumdem modernum et pro tempore existentem Episcopum Eugubinum praefigendam, omni mora, dilatione, et contradictione cessantibus, et absque eo quod eaedem summae ex quavis causa, colore, et praetextu retardari, vel imminui, aut impugnari possint, omnino solvere respective debeat et teneatur.

Clausulae et Decreta pro concessionum firmitate.

§. 13. Decernentes, easdem praesentes Literas, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod quicumque in praemissis jus vel interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae, propter quas praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia quantumvis legitima et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimae, et totalis laesionis, ullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno et substantiali, ac inexcogitato, et inexcogitabili, individuamque expressionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium impetrari, seu impetrato, aut etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse. Sed ipsas praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere et

fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et ejusdem S. R. E. Camerarium, ac alios Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, et alios quoscumque, quavis praeeminentia et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, et judicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio Judicum Executorum.

§. 14. Quocirca venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Corinthien. moderno Ducatus et Provinciae Urbinatensis Praesidenti, ejusque Successoribus Praesidentibus, vel etiam futuris Nostris et Apostolicae Sedis in eadem Provincia et Ducatu de Latere Legatis ejusdem S. R. E. Cardinalibus; ac modernis etiam et pro tempore existentibus Archiepiscopo Urbinatensi, et Episcopo Eugubino, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alios, seu alium, auctoritate nostra, quoties pro parte interesse habentium requisiti fuerint, aut ita expediré judicaverint, praesentes nostras Literas, et in eis contenta, solemniter publicantes, praedictis Communitati, Magistratui, et Hominibus, ac etiam Vicario pro tempore, ut praefertur, deputando, et omnibus et singulis, quorum favorem praemissa concernunt, in praemissis etiam omnibus et singulis, efficacis defensionis praesidio assistant, faciantque eos omnibus et singulis praefatis pacifice frui et gaudere, non permittentes eos, et eorum aliquem, per quoscumque desuper quomodolibet indebite molestari, inquietari, aut impediri; Contradictores quoslibet et rebelles, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, et praeeminentiae fuerint, per Censuras Ecclesiasticas, et pecunarias poenas, aliaque opportuna juris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio contrariis.

§. 15. Non obstantibus contrariis quibuscumque, etiam Apostolicis, seu in Universalibus, Provincialibus, aut Synodalibus, etiam praedictae Engubinae Ecclesiae Conciliis, editis Constitutionibus, et Ordinationibus, dictaeque Ecclesiae, et Civitatis Engubinae, ac ejusdem Terrae in Civitatem, ut praefertur, erectae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et consuetudinibus: Privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis, quibusvis Personis et Locis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie, aut alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis: Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, et forma in illis tradita observata, praesentibus exprimerentur et insererentur, pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, erectionis, institutionis, commissionis, concessionis, impertitionis, indultorum, voluntatum, mandatorum, decretorum, ac derogationum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. Romae die 19. Aprilis 1762. an 12.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, decimo octavo Kalendas Maji, Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passioneus.

J. Datarius.

Visa De Curia.

J. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.
Publicata die 29. Aprilis ejusdem Anni.

LXI.* BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Nuper pro parte dilecti filii Emanuelis Gutierres Fratris expresse professi, ac Procuratoris Provinciae Mexicanae sub invocatione Sanctissimi Nominis Jesu Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, nomine ejusdem Provinciae Congregationi Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum exposito, quod ipsa Provincia plures habet sibi subjectas Parochias Indorum, quae Doctrinae appellantur, in quibus institui debent in Parochos ii dictae Provinciae Professores, callentes diversa idiomata, qnibus utuntur Indi illarum Parochiani, ut eis Sacramenta, aliaque ad salutem necessaria administrent: quam ob rem ipsa Provincia, ad effectum incitandi suos Alumnos ad addiscenda illa idiomata, nonnulla pro tempore praemia constituerat iis, qui curam animarum in hujusmodi Parochiis exercerent; et signanter sibi concedi obtinuerat a fel. record. Clemente PP. XII Praedecessore Nostro per quasdam in simili forma Brevis die XXVIII. Maji MDCCXXXVIII. expeditas literas incipientes « *Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Didacus Salinas etc.* » ut quatuor dictarum Doctrinarum, seu Parochiarum antiquiores Rectores omnibus juribus, privilegiis, gratiis, et exemptionibus, quibus Provinciales absoluti gaudent, uti, frui, et gaudere valerent, nonnullis praescriptis conditionibus; prout in dictis literis, quarum tenor um praesentibus pro plene, et sufficienter expressis haberi volumus, plenius dicitur contineri: et in eadem expositione subjuncto, quod (cum dicta Provincia nuper satius, meliusque esse cognovisset, ad effectum idoneioribus, et habilioribus animarum curam in posterum committendi) easdem Clementis Praedecessoris literas ampliari, et extendi plurimum desiderabat; ita, ut iis, quatenus ampliationi, et extensioni hujusmodi obstent, minimé obstantibus; ac cum expressa clausula, et conditione de non ferendo praejudicium ullum iis, qui actualiter reperiuntur in possessione, seu quasi possessione hujusmodi privilegiorum, praerogativarum, et exemptionum; concedere dignaretur, ut, cessantibus per illorum omnium, aut singulorum cessum, vel decessum, dictis privilegiis, gratiis, praerogativis, et exemptionibus; si inter eos, qui pro tempore exercuerint dictam curam animarum, aliqnis existat, qui antea Lector, aut Praedicator de numero extiterit, is praeferatur caeteris omnibus, qui sese in Lectura, aut Praedicatione nunquam exercuerint, ad dictum effectum praecisum assequendi dicta privilegia, praerogativas, et exemptiones, quibus semper quatuor dumtaxat ex hujusmodi Alumnis Parochis, et non plures, gaudere possint, et debeant; sequentibus tamen conditionibus « Primo » Ut ex Lectoribus, vel Praedicatoribus jubilatis a jure, sive praesentatis ad Magisteria, ad tramites Constitutionum, et Consuetudinum dictae Provinciae, et per spatium sex annorum curam in dictis Indorum Parochiis, Doctrinis nuncupatis, exercenibus antecedenter ad tempus, qno eventura sit aliqua vacatio dictarum exemptionum, antiquior in jubilatione, sive praesentatione praeferatur caeteris aliis, etiamsi antiquiores fuerint in exercitio curae animarum, ad effectum assequendi dictas exemptiones « II » Quod, si inter exercentes hujusmodi animarum curam nullus Lector, aut Praedicator jubilatus, sive praesentatus ad Magisteria exiterit; tunc ex simplicibus Lectoribus, aut Praedicatoribus, ad eumdem effectum, is praeferatur, qui antea se, in Lectura quidem per sexennium, in Praedicatione vero per octo annos exercuerit, curamque animarum a decem annis antecedenter ad tempus vacationis gesserit « III » Quod inter plures sic qualificatos, antiquior in Lectura, vel Praedicatione minus antiquo praeferatur; etiamsi minus antiquus in dictis muneribus foret antiquior in exercitio curae animarum: et quatenus in muneribus Lecturae, aut Praedicationis essent aequales; tunc quidem ad antiquioritatem exercitii curae animarum in dictis Parochiis: et in casu omnimodae aequalitatis in dictis muneribus, et exercitio; tunc ad antiquioritatem professionis in Religione: ac tandem, si adhuc reperirentur aequales, ad majorem aetatem, et potiora merita respective attendatur, et secundum supradicta requisita unus prae alio gratificetur « IV » Quod, etiamsi aliquis, ut praefertur, qualificatus supradictas exemptiones adeptus fuerit: nihilominus nequeat hujusmodi curae animarum exercitium dimittere, aut deserere; nisi, post, quam pervenerit ad sexagesimum suae aetatis annum; vel, si in Priorem Provincia-

lem canonice electus fuerit: in quo posteriore casu, nedum desistat ab exercenda dicta animarum cura; sed insuper, eo ipso, quod sic electus extiterit, enseantur vacare exemptiones, quas pro dicto exercitio curae animarum obtinebat; et procedatur ad adjudicationem dictarum exemptionum favore alterius, qui dictis qualitatibus, ordine, quo supra, insignitus reperiatur « V » Quod, si evenientibus vacationibus dictarum exemptionum, nullus reperiatur, qui modo praemisso qualificatus existat; exemptiones tunc vacantes adjudicentur antiquiori inter illos, qui simpliciter exercuerint curam animarum in dictis Parochiis, qui pariter subjiciatur adimplemento praecedentis quartae conditionis « VI » Demum, quod dijudicatio qualitatum, et in recensitis casibus aequalitatis, gratificatio unius prae alio ex adsipirantibus ad dictas exemptiones, istarumque adjudicatio, privative ad Priorem Provincialem pro tempore existentem, una cum suo Definitorio, spectet, atque pertineat; assignando tamen supradictis sic exemptis locum immediate sequentem post Patres Ex-Provinciales, qui Provinciam gubernarint, aut deinceps gubernaturi sint « Edidit decretum tenoris sequentis, videlicet » *In Audientia Sanctissimi habita ab infrascripto Domino Secretario Sacras Congregationis Episcoporum, et Regularium sub die XXII. Martii MDCCLII, Sanctitas Sua benigne annuit pro gratia, juxta petita, arbitrio pleni Definitorii Provinciae. Romae etc. « C. A. Cardinalis Cavalchini » Ioseph Maria Archiepiscopus Damasci Secretarius « Loco Sigilli »* Quoniam autem dictus Emanuel Procurator, quo praemissa firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere exoptat: Nos ipsum Emanuelem Procuratorem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes; et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existat, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes; supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, Decretum praeinsertum autoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis firmitatis robur adjicimus. Decernentes, easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque, semper firma, valida, et efficacia existere, ac fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere; ac illis, ad quos special, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: Sicquo in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere; ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis autoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus, quatenus opus sit, ejusdem Clementis Praedecessoris literis praefatis, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis; nec non Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo; ac Ordinis, et Provinciae hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia, roboratis Statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIX. Aprilis MDCCLII. Pontificatus Nostri anno duodecimo.

D. Card. Passioneus.

Loco ✠ Annuli Piscatoris.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI DOMINI **LXI.**

BENEDICTI PAPÆ XIV.

LITERÆ APOSTOLICÆ

Per quas confirmato Voto alias edito, praeviis duabus Decisionibus per Sacram Rotam Romanam, confirmatisque pariter duabus Sententiis per Sac. Congregationes Particulares promulgatis super nonnullis Controversiis; signanter circa divisionem Operum, et Collectarum inter Communitatem Civitatis Æsii, et illius Comitatum diu agitatis.

MOTU PROPRIO

Quaecumque Lis extinguitur, perpetuum silentium imponitur, et earumdem Sententiarum executio demandatur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Laudabile Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum institutum, ut si quas *inter gentem, et gentem* super quibusvis negotiis emergere, et erumpere perspexissent contentiones, lites, ac disceptationes, statim Apostolica auctoritate, et providentia dirimerent, componereutque, eo majori studio tenere, ac sectari Nos in Sacrosancti Apostolatus specula constitutos decet, quo per omnem vitae nostrae aetatem nihil curavimus impensius, quam ut e medio, sublatis contentionum, litium, disceptatiouumque Forensium dissidiis, ac tricis per solam, liquidamque veritatis iuspectionem jus suum unicuique tribueretur, ac justitia, et pax sese invicem oscularentur.

§. 2. Sicut itaque accepimus, dilecti Filii Communitas, et Homines *Civitatis nostrae Æsinae*, ut levamiui dilectorum etiam Filiorum Universitatum, et Hominum *Comitatus Æsini* eisdem Communitati, et Hominibus dictae Civitatis Æsii per hujus Sanctae Sedis concessiones, vel confirmationes addictorum opportuue consulereut, ac ne Universitates, et Homines Comitatus praedicti propter Census, Taleas, aliasque impositiones Camerae nostrae Apostolicae debitas executionibus, et repraesaliis obnoxii forent, quosdam proprios redditus praefata Communitas Civitatis Æsii antiquis temporibus communicare consuevit Comitatui, seu Comunitatibus Castrorum, ut veluti per autipartem in satisfactionem communium onerum erogarentur; Deinde vero ad Civitatis Æsiuae, ejusque Communitatis praejudicium ex praeambula erogatione passum opportune sarciendum, ouera ipsa inter Civitatem, et Comitatum in aequaliter patiebautur, qnarta enim parte Civitati, ejusque Communitati tributa, reliquae tres partes Universitatibus, et Hominibus Comitatus tributae, et injunctae remanebant; Quarum respectivarum portionum quotas, seu ratas per alias subalternas, seu secundarias partitiones Civitas Æsina, ejusque Communitas inter Cives, Universitates vero Comitatus inter Homines Comitatenses, vel pro focularia, vulgo, ut dicitur *fuochi*, vel per Terrarum *jugera*, seu potius aliis opportunis mediis dividebant, atque exigebant.

§. 3. Cumque ita servatum fuisset ad usque annum 1510., ipso vero anno Universitates, et Homines dicti Comitatus conquesti fuerint coram bo. mem. Magistro *Antonio Flores* in utraque Signatura Referendario, et tunc Provinciae Marchiae Guberuatore super eo, quod grave foret Universitatibus et Hominibus saepedicti Comitatus tres ex quatuor partibus onerum sufferre, promptos de caetero sese offerentes ad duas de tribus partibus subeundas; Edito super hujusmodi controversia per dictum Magistrum Antonium Gubernatorem provido decreto, quo maudavit, ut futuris temporibus ouera sive Communitativa, sive de Superiorum mandato imponenda, supra Universitates, et Homines dicti Comitatus pro duabus ex tribus partibus, et uno octavo alterius dictae partis dividerentur, quidquid inde deductis duabus partibus, et uno octavo alterius partis superesset, Communitas, et Homines Civitatis praefatae solvere deberent; hoc quidem decretum tam a Communitate, quam ab Universitatibus, et Hominibus Civitatis, et Comitatus hujusmodi vicissim admissum fuit, illiusque observantiam hiuc iude por plures publicos actus juramento firmarunt.

§. 4. Inde vero postquam *san. mem. PIUS V.* Praedecessor noster generalem Constitutionem quoad Proviuciam Marchiae anno 1566. ediderat, qua sublatis omnibus exemptionibus, quarum praesidio quamplurimi Cives, Nobiles, Barones, et Domicelli ab oneribus persolvendis sese eximebant, mandavit, quod eadem onera ab omnibus indistincte ferrentur per aes, et libram, aut alias juxta distributionem, ordinem, et modum per Communitates, et Universitates, seu earum quamlibet factos, et faciendos, moderandos, et ampliandos; Subinde *idem Pius* Praedecessor peculiarem anno 1567. Constitutionem edidit, per quam, revocato decreto per bo. mem. Dominicum, dum vixit, S. R. E. Cardinalem *Tranensem* nuucupatum, alias publicato, perniciosum usum abrogavit, quo Cives Æsini vel originarii, vel allecti, seu adscriptitii pro Bonis stabilibus, quae possidebant in Castris, seu Locis, et Terris Comitatus hujusmodi, onera

in ipsa Civitate Æsina parcius persolvebant, mandavitque, ut pro Bonis hujusmodi onera imposita, seu imponenda deinceps in ipsis Catastris (in quibus juxta tenorem decreti memorati Magistri Antonii Gubernatoris gravius exigebantur) non autem in ipsa Civitate amplius solverentur; Et hujus secundo dictae Constitutionis observantia, et executio successive demandata fuit a tunc existentibus Clericis Praesidentibus Camerae Apostolicae, contradicentibus hinc inde Civibus Æsinis, et Hominibus Comitatus.

§. 5. Absoluta vero contentione praedicta, alia Lis coram Clericis Praesidentibus praefatis excitata fuit *super Bonorum pertinentia*, ex quo nimirum Universitates, et Homines Comitatus praefati variis sub praetextibus contendere coeperunt, Bona omnia Civitatis Æsinae communia fuisse inter illius Communitatem, et Homines, ac Universitates, et Homines dicti Comitatus, ea vero de causa subdelegatis Judicibus in partibus ad compilandum probationum Processum, qui postquam confectus, ad Almam Urbem transmissus fuit; Interea dum Lis hujusmodi adhuc pendebat indecisa, utraque pars illam, aliasque differentias inter se ortas amplissime compromisit in personam bon. itidem mem. Magistri *Philippi Sega*, dum vixit utriusque Signaturae pariter Referendarii, tunc generalis Provinciae Marchiae praedictae Gubernatoris, qui cum ad Civitatem Æsinam personaliter accessisset, ibique multa rerum monumenta, nunc pro majori parte in antiquitatis latebris delitescentia, lustrasset, anno 1576. disertissimum edidit Laudum, quo inter caetera sub triplici classe distinxit, et declaravit; Primo Bona, quae per vetustam communicationem redditua, in communium onerum supportationem tunc erogari solitorum, communia veluti effecta fuerunt; Secundo Bona alterius generis propria, et particularia dictae Civitatis tantum absque ulla participatione ipsius Comitatus per ipsam Civitatem possessa; Tertio denique caetera Bona, quae ad solum Comitatum pertinebant. Cumque variis superadditis declarationibus, unicuique quod suum erat, tribuisset, atque expressisset signanter, quod erogatis redditibus primodictae Bonorum speciei in communia onera, adhuc multum ad illorum satisfactionem deficiebat, ideoque Collecta, seu taxa supra ejusmodi Civitatem, et Comitatum necessario imponenda erat; propterea mandavit, quod Collecta hujusmodi quolibet anno distribueretur, prout distribui consueverat juxta Decretum supradicti Magistri Antonii Gubernatoris, donec, et quousque novum generale Catastrum, et Æstimum bonorum omnium Civitatis, et Comitatus, eorumque Territorium respective conficeretur; Quo tamen confecto, onera ab inde in posterum solverentur per aes, et libram.

§. 6. Adversus autem memoratum Laudum appellantibus Universitatibus, et Hominibus memorati Comitatus, delataque causa appellationis coram tunc pariter existentibus Clericis Praesidentibus praedictis, ponente bon. mem. *Fabio Corneo*, dum vixit, altero ex Clericis Praesidentibus hujusmodi, interea *fel. record.* SIXTUS PP. V. Praedecessor pariter noster, per quasdam suas in simili forma *Brevis* expeditas Literas plura praescripsit quoad rectam administrationem eorum bonorum tantum, quorum fructus in communo commodum Civitatis, et Comitatus hujusmodi erogabantur; Praemissa de caetero declaratione, quod per suas dictas literas, quoad Lites, et Causas tunc inter Communitatem Civitatis Æsii ex una, et Universitatem, et Homines Comitatus praedictos ex altera partibus coram dictis Clericis Praesidentibus vertentes neutri ex partibus praejudicium inferre, nec aliquid tribuere, seu detrahere, vel abrogare intendebat; Animadverteos tamen in tempore successivo, quam perniciosum esset acres, et dispendiosas lites inter Populos Sedi Apostolicae in temporalibus subjectos longius tolerare, videnque, quod Lites praedictae post diversas Propositiones super variis incidentibus habitas, adhuc sub Judice existebant, commisit tunc existentibus *Episcopo, et Gubernatori Civitatis Æsinae*, ut conjunctim pro reconciliatione ejusmodi Communitatis, Universitatum, et Hominum, et pro Litium diremptione, et compositione, operam ex animo navarent; Prout de facto die 19. Martii 1588. convocato Generali Consilio Civitatis insimul, et Comitatus hujusmodi, quod utique discriminatur a Consilio Generali, et Consilio Credentiae solius Civitatis, praesentibus Episcopo, et Gubernatore praedictis, lecta prius, et a majori Convocatorum parte quindecim Concordiae initae Capitula approbata, et admissa remanserunt, data etiam eidem Consilio facultate mittendi Oratores ad memoratum

SIXTUM Praedecessorem pro obtinenda ejusdem Concordiae confirmatione.

§. 7. Subinde vero dictus SIXTUS Praedecessor, ut majori etiam cum circumscriptione ea super re procedere, Lites praedictas bonpariter mem. *Dominico*, dum vixit, S. R. E. Praesbytero *Cardinali Pinello* nuncupato, audiendas, cognoscendas, et postea sibimet ipsi referendas commisit, auditaque relatione plene, ac fideliter ab ipso Dominico Cardinali facta, idem SIXTUS Praedecessor per alias suas quoque in simili forma *Brevis die* 8. Julii 1589. Causas, et Lites inter Communitatem Civitatis Æsii, et Universitates, et Homines Comitatus praedicti pendentes, et coram quibusvis Judicibus, et Tribunalibus existentes avocavit, illasque penitus extinguens praevisa suam Sententiam, quam perpetuis futuris temporibus valituram voluit, ac mandavit observari, ita decessit, ac terminavit, ut bonorum *proprietatem*, prout erat, cuique Partium relinquens, non eos tantum *Redditus*, qui ex antea per Communitatem, et Homines Civitatis praedictae communicari consueverant, sed universos Introitus, proventus, et emolumenta quaecumque tam acquisita, quam in posterum acquirenda inter Partes communicari mandavit, ut in una sola, communique hulga, vulgo *borsa*, et arca reponerentur, et asservarentur, ac provida dispositione praescripsit usus omnes, in quos praedicti Redditus, proventusque, et emolumenta praedicta erogari deberent, nempe pro expeosis, et oneribus tam Communitativis, quam Cameralibus, ac insuper ipse SIXTUS Praedecessor, quia eorum insufficientiam ad omnium onerum solutionem non ignoraverat, jussit ut pro integra deficiente summa imponeretur Collecta, dividenda inter Communitatem Civitatis Æsii, ac Universitates, et Homines Comitatus *juxta solitum, et prout tunc servabatur*, quod quidem solitum fuit relativum ad modum, et formam praescriptam in memorato Decreto a supradicto Magistro Antonio, ut praefertur, edito, prout acta prohant, et a neutra ex partibus impugnari consuevit.

§. 8. Tametsi vero praedictae d. SIXTI Praedecessoris Literae tunc existenti Gubernatori Civitatis Æsinae praefatae per Epistolam memorati Dominici Cardinalis transmissae fuissent, in quibus de mandato ipsius SIXTI Praedecessoris adversus quemcumque revocantem in novam controversiam extinctas Lites, corporales etiam poenae rigide imponebantur, nihilominus maximo cum gaudio utrinque receptae fuerunt, imo per generale Consilium Civitatis insimul, et Comitatus hujusmodi in gratiarum actionem annualis, et perpetua celebratio Missae solemnis votivae, recurrente die receptionis memoratarum Literarum dicti SIXTI Praedecessoris, decreta, praescriptaque fuit.

§. 9. Quia tamen pacis perturbatores ut plurimum non deficiunt; hinc occasione arreptа, quod anno 1671., mandante *Apostolico Visitatore* novum generale *Æstimum* Civitatis, et Comitatus praedicti pro Subalterno Collectarum repartimento de caetero necessarium, fuit absolutum, Universitates, et Homines dicti Comitatus, ac in eo Possidentes adversus Communitatem, et Homines Civitatis saepedictae, ac in ea, ejusque Territorio Possidentes iterum insurrexerunt, contendentes, modum ab ipso SIXTO Praedecessore praescriptum circa primariam Collectarum repartitionem non fuisse perpetuum, Litemque ex integro instaurarunt coram tunc existentium *S. R. E. praedictae Cardinalium Congregatione super Bono Regimine* Communitatum, et Universitatum Status nostri Ecclesiastici auctoritate Apostolica deputatorum, quae quidem Cardinalium Congregatio cognitis dicti SIXTI Praedecessoris Literis, rescripsit, ut Universitates, et Homines praedicti Comitatus adirent *Signaturam Gratiae* pro aperitione oris, obtenta deinde *arbitrio memoratae Cardinalium Congregationis*, quae tamen anno 1672 iterum rescripsit, *non intrare arbitrio pro aperitione oris, donec non probaretur laesio*; Vigore vero hujus Rescripti ejusmodi causa per quadraginta annorum spatium siluit, verum tractu temporis cum *alii S. R. E. Cardinales, et Praelati in ipsa Congregatione adscripti fuissent*, Universitates, et Homines praefati Comitatus Litem iterum Communitati, et Hominibus dictae Civitatis intulerunt, brevique trium annorum curriculo *tres obtinuerunt Sententias* in quibus interposito arbitrio pro aperitione oris, repartimenta quorumcumque onorum *per aes, et libram* demandata remanserunt. Inde vero obtenta per Communitatem, et Homines memoratae Civitatis *nova Commissione* eidem Cardinalium Congregationi directa *cum Voto Causarum Palatii Apostolici Auditorii*, et proposita consecutive

Causa coram Auditorio praedicto, *evulgatisque duabus amplissimis Decisionibus*, consuit dictum Auditorium, *constare de Causis restitutionis in integrum;* Verum ipsa Cardinalium *Congregatio*, voto ejusdem Auditorii minime attento, rescripsit contra; *Constare de re judicata*, et licet postmodum eidem Cardinalium Congregationi mandatum fuisset, ut ipsa quoque procederet, *extenso Voto*, nihilominus perstitit *in Decisis*, semper tamen, et in omnibus Propositionibus non sine plurium suffragiorum scissura, editoque *Voto*, expensas de more *taxavit*.

§. 10. Habito autem per Communitatem, et Homines Civitatis praedictae recursu *ad fel. record. CLEMENTEM PAPAM XI.* Praedecessorem nostrum, ipse CLEMENS Praedecessor *in Signatura Gratiae*, quam die 29. Martii 1719. habuit ita rescripsit » *Praevia avocatione causae ab ipsa Cardinalium Congregatione, ad Congregationem particularem a Sanctissimo deputandam cum clausula, de causis restitutionis in integrum, ad effectum referendi Sanctitati Suae, ut Pontificia tandem sua definitione antiquae huic Controversiae finem imponat:* Quapropter deputata particulari nonnullorum tunc existentium *S. R. E. praedictae Cardinalium, et Romanae Curiae Praelatorum Congregatione*, cum sane in prima Causae Propositione Universitates, et Homines Comitatus praedicti exciperent, quod post Literas dicti SIXTI Praedecessoris, ut praemittitur, admissas plures sequutae fuerant alienationes Bonorum, atque ideo aequilibrium per dictas Sixti Praedecessoris praedicti Literas exoptatum cessaverat, ab ipsa particulari Congregatione rescriptum fuit anno 1720. » *Dilata, et scribatur super alienationibus quantitatis bonorum Communium tam Civitatis, quam Comitatus post memoratas dicti Sixti Praedecessoris Literas* » subinde probationes, quas Universitates, et Homines Comitatus praefati obtulerant, adducere non valentes, per vicennium siluerunt.

§. 11. Denuo autem subinde instaurata Causa, et integrata hujusmodi Congregatione particulari per suffectionem novorum Judicum in locum deficientium, qui pro Civitate, ejusque Communitate suffragati fuerant, Causa hujusmodi die 5. Septembris 1742. de novo proposita fuit, et ab eadem Congregatione prodiit Rescriptum, unico tantum ex septem Judicibus contrariante suffragio » *Referendum SS. sensum Congregationis particularis esse; Sententias primo dictae Congregationis Boni Regiminis esse infirmandas;* Obtenta vero a praedictis Universitatibus, et Hominibus dicti Comitatus *nova Audientia*, immemores illius fidelitatis, et obedientiae, quam vetusto more quotannis jurandam ab Universitatibus, et Hominibus Castrorum, Terrarum, et Locorum Comitatus praedicti erga ipsam Civitatem, dictus SIXTUS Praedecessor in secundo diclis suis literis districte quoque mandaverat, et obliti forsan, quod ad praeeminentias, jurisdictiones, et equestres gradus non ipsi Homines Comitatus hujusmodi, sed soli Nobiles dictae Civitatis admittuntur, *jactare cooperunt eorum originariam paritatem cum Civibus*, atque veluti in omnibus *commune Jus*. Hinc vero *communem omnium bonorum pertinentiam* proprio marte desumentes, nihil beneficii ex universali Reddituum communicatione per eumdem SIXTUM Praedecessorem demandata consequutos fuisse audacter praetendebant, atque ideo memoratas ipsius Sixti Praedecessoris Literas super inaequalitate Collectarum laesivas proclamabant; Quapropter praefata Particularis Congregatio die 26. Februarii 1746., ut maturius de hac praetensione cognosceret, rescripsit » *Dilata, et scribatur stricte super pertinentia bonorum tam Civitatis, quam Comitatus tantum;* » Subinde vero iterum proposita Causa die 30. Augusti 1747., cum jactationes Universitatum, et Hominum dicti Comitatus compertae fuissent minus habentes; ac de caetero pro parte ipsorum alia quoque cumularetur defensionis ratio super eo reposita, quod post dictas memorati SIXTI Praedecessoris literas taliter *publica onera exercuissent*, ut exinde saltem tractu temporis laesio emersisset; E contra vero substinentibus Communitate, et Hominibus dictae Civitatis, tum quod laesio ex dictarum SIXTI Praedecessoris Literarum indole non esset allegabilis; tum etiam quod publicae impensae post easdem Literas imminutae, ac moderatae, nec non Redditus aucti per acquisitiones ab ipsis Communitate, et Hominibus factas superventa onera peraequassent, memorata particularis Congregatio « *Dilata iterum Causae resolutione*, mandavit, *quod scriberetur tam super quantitate onerum superventorum post memoratas SIXTI Praedecessoris Literas, quam super acquisitionibus factis tam a Communitate Civitatis Æsii quam ab Universi-*

tatibus, et Hominibus Comitatus post dictas Literas » Demum autem proposita Causa die 11. Aprilis 1749. prodiit finalo Rescriptum « *In decisis die 5. Septembris* 1744. processitque postmodum ipsa Particularis Congregatio ad promulgationem Decreti, seu Seutcutiae tenoris sequentis, videlicet.

IN NOMINE DOMINI AMEN » Fidem facio per praesentes Ego Causarum Curiae Camerae Apostolicae, et Sacrarum Congregationum Notarius publicus infrascriptus qualiter in Actis mei etc. in Causa *Æsina Collectarum* inter Illustrissimam Civitatem Æsinam, ac in ea, ejusque Territorio Possidentes ex una, et Comitatum Civitatis Æsinae, et Possidentes in eo Partibus ex altera, vertente *coram Sac. Congregatione Particulari* a Sanctissimo deputata, sive *Eminentissimis, et Reverendissimis DD. Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus Gentili Praefecto, Riviera, Sacripanti, Bolognetti, et Millini*; nec non *Reverendissimis PP. DD. Amadeo, et Cincio*, visis videndis, servatis omnibus de jure, et stylo Curiae servare solitis, citatisque hic in Curia per Cursores Sanctissimi servatis servandis, ut moris est, DD. Dominico Jonantonii, Leopoldo Achilli, Dominico Cerroni, Dominico Leonori, et Petro Clementini Procuratoribus assertis dd. Comitatus Æsini, et Possidentium in eo exadverso Principalium *usque et sub die* xx. *Martii MDCCL. lecta, et promulgata fuit praesens infrascripta Sententia*, tenoris sequentis, videlicet.

CHRISTI NOMINE INVOCATO. Pro Tribunali sedentes, et solum Deum prae oculis habentes; Per hanc nostram definitivam Sententiam, quam de Juris Peritorum consilio in his scriptis formus in Causa, et Causis, quae primo, et in prima coram bon. mem. R. P. D. *Guido de Palagio* Pro Secretario Sacrae Congregationis Boni Regiminis de Voto Sac. Congregationis, secundo, et in secunda, ac tertio, et in tertia coram praefata Sacra Congregatione, Ponentibus *R. P. D. Naro*, et bon. mem. *R. P. D. Lonio*, cum subsequuto Decreto *taxationis Expensarum*, coram Nobis vero *in gradu restitutionis in integrum* vigore Rescripti editi *per San. Mem. CLEMENTEM XI. in Signatura Gratiae* habita die xxix Martii MDCCXIX. hujus tenoris videlicet « *Praevia avocatione Causae a Congregatione Boni Regiminis ad Congregationem Particularem a Sanctissimo deputandam cum Clausula, de Causis restitutionis in integrum, ad effectum referendi Sanctitati Suae, ut Pontificia tandem sua definitione huic controversiae finem imponat* » versae fuerunt, et verluntur Instantia, inter Comitatum Civitatis Æsinae, et Possidentes in eo Actores, et appellatos ex una, *et Illustrissimam Civitatem Æsinam*, ac in ea, ejusque Territorio Possidentes Reos Conventos, et appellantes Partibus ex altera, *de, et super modo faciendi annualia repartimenta Collectarum, Impositionum, et Onerum* inter praefatam Civitatem, et Comitatum pro supplendis Oneribus tam Cameralibus, quam Communitativis, ordinariis, et extraordinariis, rebusque aliis etc. Attentis *sequentibus Resolutionibus* aeditis in quinque Propositionibus habitis coram nostra Sacra Congregatione Particulari, scilicet sub die xxi. Julii MDCCXX. « *Dilata, et scribatur super alienationibus quantitatis bonorum communium tam Civitatis, quam Comitatus post Breve Sixti V.* » sub die v. Septembris MDCCXXXXII. « *Referendum Sanctissimo, sensum Congregationis Particularis esse, Sententias Sacrae Congregationis Boni Regiminis esse infirmandas* » sub die xxvi. Februarii MDCCXXXXVI. » *Dilata, et scribatur stricte super pertinentia Bonorum tam Civitatis, quam Comitatus tantum* » Sub die xxxi. Augusti MDCXXXXVII. » *Iterum proponatur, et ad mentem: mens est, ut Catastro, et Æstimo Comitatus Æsini jam confecto, addantur aedificia, et Census spectantes ad dictum Comitatum; Nec non scribatur tam super quantitate onerum superventorum post Breve Sixtinum, quam super acquisitionibus factis tam a Civitate, quam a Comitatu post dictum Breve* » Ac denique sub die xi. Apr. MDCCXXXXIX., in qua rescriptum fuit « *In decisis die* v. *Septembris MDCCXXXXII.* » Utentesque praeterea novis facultatibus per Sanctissimum Dominum Nostrum occasione relationis eidem factae Nobis benigne attributis per rescriptum diei xxii. Maji MDCCXXXXIX., de quo in Actis, videlicet « *Facta per me infrascriptum relatione supradictorum resolutionum, Sanctitas Sua mandavit expediri Causam per Sententiam revocatoriam trium praecedentium ad formam earumdem resolutionum die* v. *Sept. MDCCXXXII. et* xi. *Aprilis anni currentis* » *A. Cardinalis Gentili* » DICIMUS, pronunciamus, decernimus, declaramus, definitive sententiamus, *constitisse, et constare de Causis restitutionis in integrum*, ideoque *praefatas Sententias*, ut

supra aeditas, vel de voto Sacrae Congregationis Boni Regimiuis, vel ab ipsamet Sacra Congregatione cum omuibus inde sequtis in executionem, seu ad formam earumdem Sententiarum fuisse, *et esse revocandas, et infirmandas*, prout per praesentes revocamus, et infirmamus, et pro revocatis, et infirmatis haberi volumus, et mandamus; Propteresque *annualia Repartimenta pro supplendis oneribus tam Cameralibus, quam Communitativis, ordinariis, et extraordinariis, ac tam impositis ante, et post Brece San. mem. Sixti V.* emanatum sub die VIII. Julii MDLXXXIX. *usque in praesentem diem, quam in posterum quomodolibet imponendis, et esse faciendam* inaequaliter, nempe *pro duabus ex tribus Partibus, et una octava alterius tertiae partis supra Comilatum, et Possidentes in eo*, ac respective *pro reliqua tertia parte, una octava dempta, supra Civitatem Æsinam, ac in ea, ejusque Territorio Possidentes* ad formam Decreti aediti sub die XXII. Novembris MDX. per bon. mem. *R. P. D. Flores* tunc Gubernatorem Provinciae Marchiae, atque ad normam memorati *Brevis Sixtini*, ac Voti etiam *Sacrae Rotae Romanae* traditi sub die XIII. Maji MDCCXV., praeviis duabus Decisionibus aeditis in praesenti Causa Æsina Collectarum sub diebus VII. Decembris MDCCXIV. et XVIII. Martii MDCCXV. *coram clar. mem. Cardinali Scotto;* nec non injungendum, imponendum, et inhibendum fore, et esse, prout per praesentes injungimus, imponimus, et inhibemus Deputatis, atque Officialibus, seu aliis eligi solitis ad repartiendas Collectas, impositiones, et onera, *ne audeant, seu praesumant perpetuis futuris temporibus aliter conficere annualia repartimenta generalia inter Civitatem, et Comitatum, praeterquam ad formam praesentis nostrae sententiae*, perpetuumque silentium Comitatui Æsino, ac Possidentibus in eo super praemissis imponimus, *reservato jure* Civitati praedictae, ac in ea, ejusque Territorio Possidentibus agendi, prout de jure, et quatenus de jure *ad repartitionem Portionis Collectarum in praeteritum, et usque hactenus indebite solutarum*, prout per praesentes reservamus, victosque victoribus *in expensis condemnamus*, quarum taxationem Nobis, vel cui de jure in posterum reservamus, et ita dicimus, pronunciamus, decernimus, declaramus, ac definitive sententiamus non solum praemisso, sed, et omni alio meliori modo etc.

Ita pronunciavi *Ego Antonius Cardinalis Gentili* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *Ego Dominicus Cardinalis Riviera* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *Ego Carolus Maria Cardinalis Sacripantes* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *Ego Marius Cardinalis Bolognettus* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *Ego Marius Cardinalis Millinus* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *Ego Franciscus Felix Amadeus* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *Ego Balthazar Cincius* Judex Commissarius.

Et alias latius, prout ex dicta Sententia per dicta acta mei etc. sub praefatis die, et anno, ut supra lata, et publicata ad quam etc. In quorum fidem etc. Romae hac die vigesima quarta Martii MDCCLII.

Ita est; *pro D. Donato Lanciono Apostolicae Camerae, et Sacrarum Congregationum Notario.*

Dominicus Paparotius Connotarius.

Loco ✠ Signi.

§. 12. De praemissis autem omnibus facta Nobis plena relatione, etiamsi inhaerendo intentioni memorati CLEMENTIS Praedecessoris Nostri, Liti, et Causae hujusmodi finem imponere debuissemus, nihilominus ex abundantia benignitatis Nostrae erga Nostros praesertim, et Sedis Apostolicae subditos, per organum dilecti Filii *Magistri Clementis Argenviliers Auditoris Nostri*, alteram *eorum particularem* tum ejusdem S. R. E. Cardinalium, tum praedictae Romanae Curiae Praelatorum *Congregationem* deputaverimus in gradu appellationis, ut jura Universitatum, et Hominum Comitatus praedicti de gravamine conquerentium novo examini subjicerentur. Selectis itaque *tribus ex memoratae S. R. E. Cardinalibus, et quatuor d. Curiae Romanae Praelatis* (mirum quidem et speciali nota dignum est, quod ac si ageretur de juribus pertinentiae bonorum pro Civitate nunquam deductis, ac de nova, independenti, ac diversa Causa ab illa hucusque per saecula agitata) dd. Universitates, et Homines Comitatus praedicti ausi fuerunt *expedire Monitorium* cor. dilecto quoque filio *Magistro Urbano Paracciano Camerae nostrae Apostolicae Generalis Auditoris Locumtenente* super pertinentia bonorum ad Communitatem, et Homines Civitatis praedictae spectantium, quod

quidem Monitorium nulliter, et incompetenter expeditum, per decretum dicti Magistri *Clementis Auditoris* suspensum remansit. Nova itaque *Commissione* eidem novae particulari Congregationi directa, bis cor. eadem Congregatione proposita fuit Causa praed., nempe die 23. Maji 1751., nec non 11. Januarii proxime praeteriti; cumque, Partibus plene auditis super iis omnibus, quae cor. praecedenti Congregatione deducta fuerant, *utraque vice, atque unanimi suffragio* Omnes particularem novam Congregationem constituentes *cum sensu praecedentis Congregationis convenissent*, ad Confirmationem praeinsertae Sententiae devenerunt; Tenor autem Sententiae secundo dictae particularis Congregationis, ut praefertur a Nobis deputatae, est qui sequitur. »

FIDEM FACIO per praesentes Ego Officii Archivii Romanae Curiae Administrator deputatus infrascriptus, qualiter *sub die decima nona Januarii MDCCLII. coram Sacra Congregatione particulari* a Sanctissimo deputata *Eminentissimorum et Reverendissimorum DD. Cardinalium Cavalchini, Prosperi Columna de Sciarra, et Tanara, ac Illustrissimorum, et Reverendissimor. DD. Rezzonici, Elephantutii, Matthaei, et Casali* Judicum Commissariorum » Pro Illustrissima Civitate Æsii, ac in ea, ejusque Territorio Possidentibus; Contra Comitatum d. Civitatis, et Possidentes in eo *adest lata, promulgata, et publicata Sententia definitiva tenoris sequentis* videlicet.

CHRISTI NOMINE INVOCATO » Pro Tribunali sedentes, et solum Deum prae oculis habentes; Per hanc nostram definitivam Sententiam, quam de juris Peritorum Consilio in his scriptis ferimus in Causa, et Causis, quae primo, et in prima coram bon. mem. *R. P. D. Guido de Palagio* Prosecretario Sacrae Congregationis, secundo, et in secunda, ac tertio, et in tertia coram praedicta Sacra Congregatione, Ponentibus *R. P. D. Naro*, et bon. mem. *R. P. D. Lonio* cum subsequuto Decreto *taxationis Expensarum;* in gradu vero *restitutionis in integrum* vigore rescripti Signaturae Gratiae, *coram Sacra Congregatione particulari* Eminentissimorum, et Reverendissimorum DD. de Gentilibus, Riviera, Sacripanti, Bolognetti, et Millini, nec non Reverendissimorum Patrum DD. Amadei, et Cinci, *et coram Nobis tandem* in gradu ulterioris appellationis a Sententia dictae Sacrae Congregationis particularis *vigore Decreti R. P. D. Auditoris Sanctissimi* sub die vigesima prima Aprilis MDCCL., *tenoris sequentis*, videlicet » *Ex tunc Illustrissimus Dominus quoad circumspectionem rejecit instantiam, et mandavit signari Commissionem cum Clausula, de appellatione, directam alteri Congregationi particulari trium Cardinalium, et quatuor Praelatorum, nempe Eminentissimorum Dominorum Cavalchini, Prosperi Columna, et Tanara, nec non Reverendissimorum PP. DD. Rezzonici, Fantuzzi, Matthaei, et Casali, et amplius, Parte praesente* » versae fuerunt, et verturtur instantiae, *inter Comitatum* Civitatis Æsinae, et Possidentes in eo Actores, et Appellantes ex una, *et Illustrissimam Civitatem Æsinam*, ac in ea, ejusque Territorio Possidentes Reos conventos, et Appellatos Partibus ex altera, *de, et super modo faciendi annualia repartimenta Collectarum, Impositionum, et Onerum* inter praedictam Civitatem, et Comitatum *pro supplendis Oneribus tam Cameralibus, quam Communitativis, ordinariis, et extraordinariis*, ac respective super Confirmatione, vel infirmatione Sententiae editae a praecedenti Sacra Congregatione particulari sub die vigesima Martii MDCCL. per acta Lancioni A. C., et Sacrarum Congregationum Notarii, rebusque aliis etc. visis Juribus hinc inde deductis, *et Partibus plene auditis* etiam super pertinentia bonorum Civitatis, et Comitatus, prout quoque super quautitate Onerum superventorum post Breve Sixtinum, et super acquisitionibus factis post dictum Breve, ac super aliis omnibus in eadem praecedenti Sacra Congregatione examinatis, et ad causae definitionem conducentibus; *Attentis duabus resolutionibus* per Nos editis; altera nempe sub die vigesima tertia Maji MDCCLI., videlicet « *Sententiam Congregationis particularis esse confirmandam* » alteram vero, per quam unanimi omnium voto sub die xi. currentis mensis Januarii MDCCLII. perstitum fuit « *In Decisis, et amplius* » Dicimus, pronunciamus, decernimus, declaramus, ac definitive sententiamus, *male, et irrationabiliter per Comitatum Æsinum, et Possidentes in eo fuisse reclamatum, et appellatum* adversus Sententiam, ut supra latam sub die vigesima Martii MDCCL. per antecedentem Sacram Congregationem particularem, *bene* vero valide, ac juste fuisse per ipsam *judicatum*, ac proinde *praedictam Sententiam fuisse in omnibus, et per omnia approbandam, et confirmandam*, prout

per praesentes *approbamus*, *et confirmamus*, et pro approbata, et confirmata haberi volumus, et mandamus, perpetuumque silentium super praemissis imponentes, Partemque victam Victrici *in expensis condemnamus*, quarum taxationem Nobis, vel cui de jure in posterum reservamus, et ita dicimus, pronunciamus, decernimus, declaramus, ac definitive Sententiamus non solum praemisso, sed et omni alio meliori modo etc.

Ita pronunciavi *Ego Carolus Albertus Cardinalis Cavalchini* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *Ego Prosper Cardinalis Columna de Sciarra* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *Ego A. Cardinalis Tanara* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *C. Rezzonicus* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *C. Elephantutio* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *A. Mathaejus* Judex Commissarius.

Ita pronunciavi *A. Casali* Judex Commissarius.

Et alias latius, prout in actis dicti Officii Archivii Romanae Curiae, ad quae etc. In quorum fidem etc. Datum Romae hac die vigesima secunda Martii MDCCLII. » Ita est pro inclito Collegio Dominorum Scriptorum Archivii Romanae Curiae » Fabius de Laurentiis Administrator Deputatus.

§. 13. Demum cum nova ultimo dictae praeinsertae particularis Congregationis Sententiae, ac actorum, atque colluctationum, quae illam praecesserunt, facta Nobis fuerit relatio: Cognito, *quod opiniones Auditorii praedicti*, ac memoratarum *particularium Congregationum*, ut praefertur, deputatarum, *in unum, eumdemque sensum juste, et laudabiliter convenerunt*, in hoc rerum statu Considerantes non minus dispendia hactenus facta, quam majora in posterum hinc inde subeunda, si hujusmodi Lis contra dictarum Sententiarum tenorem produceretur.

§. 14. MOTU ITAQUE PROPRIO, ac certa Scientia, et matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae Potestatis plenitudine, rejecta jam per organum *Auditoris Nostri*, *ac de mandato Nostro*, quaecumque appellatione pro parte Comitatus, et in eo Possidentium quomodolibet interposita, eaque postposita etiam forsan in devolutivo competente, tenore praesentium *praeinsertas binas dictarum particularium Congregationum Sententias*, ac omnia et singula in eis contenta, et expressa *approbamus* et *confirmamus*, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, nec non *Litem*, *et Causam* hujusmodi inter Communitatem, et Homines Civitatis Æsinae ex una, et universitates, et Homines Comitatus ejusdem Civitatis ex altera partibus *super praemissis*, *et praesertim super repartitionibus Onerum, Censuum, et Talearum* coram quibusvis *Judicibus*, *et Tribunalibus* motas, et pendentes cum suis emergentibus, annexis, et connexis motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine paribus perpetuo *supprimimus et extinguimus*, ac extinctas esse decernimus, volumus, et mandamus, ac super rebus in eisdem Sententiis decisis, nec non super caeteris omnibus tam coram *Auditorio* praedicto, quam praedictis *duabus Congregationibus*, aliisque Urbis Nostrae *Tribunalibus*, *et Judicibus*, sicut praemittitur deductis, discussis, et examinatis, etiamsi super eorum aliquo novae Lites pro parte Universitatum, et Hominum Comitatus hujusmodi coram alio quocumque Tribunali introductae fuissent, *perpetuum silentium imponimus*, *SALVA TAMEN* semper in praemissis *ultimo dictae particularis Congregationis auctoritate*, cui reservamus facultatem *debitae executionis demandandi* Sententias per praesentes confirmatas ac quatenus opus fuerit, *imponendi poenas* contra singulos Homines Consilia componentes, et quascumque particulares personas etiam extraneas cujusvis status, gradus, qualitatis, et conditionis existentes, quae futuris temporibus, sub quovis praetextu, causa, colore, occasione, et ratione super praemissis, et contra Sententias praedictas *Lites de novo suscitare auderent*.

§. 15. DECERNENTES easdem praesentes Literas, ac in eis contenta quaecumque etiam ex eo, quod quilibet etiam cujusvis status, gradus, ordinis, praeominentiae, et dignitatis, aut alias etiam specifica, et individua mentione, et expressione digni in praemissis forsan jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae, propter quas ipsae praesentes emanaverint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis juridica, pia, et legitima, et privilegiata causa,

colore, praetextu, et capite etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimae, et totalis laesionis; nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut Interesse habentium consensu, aliove quolibet etiam quantumvis magno, et substantiali, ac inexcogitato, inexcogitabilique defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudque quodcumque juris, facti, et gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato quempiam in judicio, et extra illud uti seu se juvari ullo modo posse, sed ipsas praesentes literas semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quomodocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et inviolabiliter observari, et adimpleri; SICQUE, ET NON ALITER in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, necnon Clericos, Praesidentes Camerae praedictae, Auditorium Palatii hujusmodi, caeterosque Officiales, et Ministros, ac dd. S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, illorum Vice-Legatos, ac quascumque dictae Urbis, et ejusdem S. R. E. Cardinalium Congregationes quacumque auctoritate, praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, SUBLATA EIS, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate et auctoritate, judicari, et definiri debere, AC IRRITUM INANE, si secus super his a quoqam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari; Non obstantibus praemissis, ac quatenus opus sit Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Civitatis, et Comitatus hujusmodi etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis, quoque indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVIII. Aprilis MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card. Passioneus.

Loco ✠ Sigilli.

BENEDICTUS PAPA XIV. LXI.***

Ad futuram rei Memoriam.

Cum dudum fel. rec. Pius PP. IV. praedecessor noster inter alia, ut Societatis Jesu Provinciales, vel ab eis deputati Presbyteri cum Neophytis Indiarum, aliarumque Orientalium Regionum in quocumque, seu quibusvis a jure divino non prohibitis Consanguinitatis, vel Affinitatis gradibus, vel alias conjuncti, ut, impedimentis hujusmodi non obstantibus, matrimonium inter se contrahere, et solemnizare, seu in jam etiam scienter contractis matrimoniis hujusmodi remanere valerent in partibus, ubi Ordinarii locorum facile adiri poterant, in foro conscientiae tantum perpetuo, et insuper ibidem, infra tamen viginti annos tunc proximo futuros, quod ipsi locorum Ordinarii de Presbyterorum eorumdem tanquam adjutorum, et assessorum suorum in locis praefatis, et ubi eorum commode potuisset haberi copia, consilio, et cum illis etiam in judiciali foro, in reliquis autem Provinciis Ordinariorum praesentia destitutis, vel ab eis remotis, quod fidem Provinciales, et deputati Presbyteri cum eisdem Neophytis etiam in utroque foro auctoritate Apostolica gratis dispensare libere, et licite valerent, plenam, et liberam facultatem sub certis modo, et forma tunc expressis, concesserit, et alias prout in ipsius Pii praedecessoris nostri literis desuper in simili forma Brevis die XV. Junii MDLXIII. expeditis uberius continetur, et successive alii Romani Pontifices praedecessores nostri facultatem hujusmodi, tam Presbyteris, quam Ordinariis praefatis non perpetuo, sed ad certa limitata tempora, ac novissime Die IX Septembris MDCCXXXIV. rec. mem. Clemens Papa XII. praedecessor

itidem noster ad viginti annos tunc proximos per suas respective in eadem forma Brevis literas sub certis modo, et forma in illis expressis inter alia prorogaverit, seu de novo concesserit; et, sicut pro parte dilecti filii Procuratoris Generalis ejusdem Societatis Jesu Nobis nuper expositum fuit, praedicti viginti anni, ad quos memorata facultas ab ipso Clemente praedecessore prorogata, seu de novo concessa fuerat, jamdudum expiraverint, seu brevi expiraturi siut, ipseque Procurator Generalis dubitet, ne in procul dissitis illis regionibus aliqui, seu aliquis e Missionariis credentes facultatem ejusmodi ab Apostolica hac Sancta Sede fuisse renovatam, cum Neophytis praefatis in dictis gradibus bona fide dispensaverint, et ea de Causa, aliqua sint censura innodati, cupiatque propterea dictus Procurator Generalis nedum eandem facultatem ad aliud Nobis bene visum tempus prorogari, sed etiam Provincialibus illarum partium, et Confessariis ab ipsis delegatis indulgeri, quatenus omnes, et quoscumque, qui dicta facultate, postquam expiraverat, usi fuerint, in foro conscientiae absolvere, ac dispensationes bona fide concessas ratas habere possint. Hinc est, quod Nos Populorum illorum ex gentilitatis tenebris, ex erroribus ad veri luminis agnitionem, et Christianae fidei veritatem conversorum, et a Sede praefata remotissimorum animorum saluti, et spiritualibus necessitatibus pro Pastoralis Officii nostri cura prospectum esse cupientes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium in tota Republica Christiana Generalium Inquisitorum adversus haereticam pravitatem auctoritate Apostolica deputatorum Consilio, tam Provincialibus, et ab eis deputandis Presbyteris, quam locorum Ordinariis praefatis cum dictis Neophytis in quocumque, seu quibusvis, non tamen in primo Consanguinitatis, vel Affinitatis gradibus, vel alias conjunctis, seu se attinentibus, ut matrimonium inter se contrahere, seu in eo etiam scienter contracto remanere valeant, dictis quidem Presbyteris in locis, et Regionibus, ubi Ordinarii non adsunt, vel ultra duas diaetas juxta Constitutionem similis mem. Pauli PP. III. etiam praedecessoris nostri editam existunt; nec non eisdem Presbyteris, et Ordinariis, servatis locorum circumstantiis, et limitationibus hujusmodi cum eisdem Neophytis in primo gradu etiam rectae lineae Affinitatis ex copula illicita resultantis se attinentibus, ut matrimonium quoque inter se contrahere, seu in eo etiam scienter contracto remanere similiter valeant, in occultis tamen, et in foro conscientiae tantum, ac urgentibus justis Causis, gratis etiam dispensandi, et eos qui in primo Affinitatis gradu hujusmodi etiam scienter contraxerint, ab excessibus, et excommunicationibus, aliisque censuris, et poenis Ecclesiasticis in foro conscientiae tantum gratis similiter absolvendi, dictisque Ordinariis alios Presbyteros idoneos a se prius approbatos in locis, ubi non adsint Missionarii similem facultatem habentes, quoad praemissa in sui locum subdelegandi licentiam, et facultatem auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus, et impertimur. Praesentibus ad viginti annos a die illarum date computandos tantum duraturis, ac uno, eodemque tempore tam quoad Provinciales, et Presbyteros Societatis Jesu, quam quoad Ordinarios praefatos expiraturis; salva tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem Cardinalium. Praeterea eorum, qui matrimonia hujusmodi post expiratam facultatem a Clemente Praedecessore nostro, sicut praemittitur, prorogatam, seu de novo concessam in gradibus hujusmodi forsan contraxerint, dispensationem respective ad id concesserint, statui, et conscientiarum quieti providere volentes, omnia, et singula matrimonia, quae vigore dispensationis super praedictis gradibus, seu impedimentis per Missionarios, seu etiam Ordinarios illarum partium post expiratam facultatem sic prorogatam quomodolibet concessae alias tamen rite, et legitime contracta fuerint, auctoritate, et tenore praefatis revalidamus, ac valida, et legitima decernimus in omnibus, et per omnia periode, ac si ab initio, et in eorum radice praevia sufficienti dispensatione contracta fuissent, absque eo quod illi, qui sic contraxerint matrimonia de novo contrahere, seu novum consensum praestare ullo modo debeant, aut teneantur; dictis vero Provincialibus Societatis Jesu, et Presbyteris ab eis deputandis, nec non Ordinariis locorum illos, qui expirata facultate hujusmodi interim usi fuerint, ut praefertur, a quibuscumque Censuris, et poenis Ecclesiasticis, quas propterea quomodolibet incurrerunt, pro hac vice tantum, absolvendi dicta auctoritate harum serie facultatem similiter tribuimus, et impertimur. Decernentes easdem praesentes literas firmas, validas, et efficaces

existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, ac quatenus opus sit, quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caetersique contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici, vel Secretarii dictae Societatis Jesu subscriptis, et Sigillo Praepositi Generalis ejusdem Societatis, vel alterius personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in judicio, quam extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XX. Maji MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

D. Card.: Passioneus.

LXI.**** SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI DOMINI

BENEDICTI PAPA XIV

LITERÆ APOSTOLICÆ

Per quas pluribus Decretis confirmatis in materiis, et quaestionibus praeeminentialibus, et honoreficis inter Civitatem Æsii, ejusque Nobilem Magistratum, ac Comitatum ejusdem Civitatis, Prioresque Comitatenses aliisque ad eamdem materiam declaratis, demandatis, et ex integro concessis.

MOTU PROPRIO

Quaecumque lis extinguitur, perpetuum silentium imponitur, et eorumdem Decretorum, Declarationum, ac novarum Concessionum executio decernitur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Inter multiplices Pastoralis Officii Nostri curas, quibus jugiter premimur, in illam peculiari Studio incumbimus, ut Apostolicae Sedis praesertim Subditorum jura ubique sarta, tecta, ac illibata tueri, et conservare, eaque adversus quaecumque, per quae illis aliquid detrimenti inferri possit, tradita Nobis Divinitus potestate vindicare satagamus, sicut omnibus mature, ac debite pensatis justitiae, ac rationi, Subditorumque Nostrorum tranquillitati, et paci consentaneum esse in Domino arbitramur.

§. 2. Cum itaque, sicut accepimus, Æsina Civitas, seu illius Magistratus, aut Communitas repraesentetur dumtaxat a tribus nobilibus Prioribus *Civitatis* nuncupatis, qui unoquoque bimestre ex nobilibus Familis Civitatis praedictae eliguntur, et quorum quilibet vicissim per viginti dies gradum sustinet, ac explet Vexilliferi, quia tamen ad effectum interessendi administrationi nonnullorum Reditumm, quos tunc existentes Communitas, et Homines Civitatis praedictae antiquis temporibus communicare consueverunt dilectis filiis Universitatibus, et Hominibus Comitatus Æsini, ne Universitates, et Homines praedicti propter Census, Taleas, aliasque Impositiones Camerae Nostrae Apostolicae debitas, executionibus, et repraesaliis obnoxii forent, etiam residere consueverunt, et pergunt tres alii Priores *de Comitatu* hujusmodi, dictumque *Comitatum* repraesentantes, eaque de causa Priores *Comitatus* nuncupati, aliqui quidem ex Prioribus secundo dicti generis, seu qualitatis contra proprii status indolem, et veritatem, ea occasione arrepta, pluries in eorum subscriptionibus,

durante Officio, de necessitate faciendis, sese subscribere ausi sint, vel tanquam *Priores Civitatis*, seu potius simpliciter uti *Priores* absque additione verbi *« Comitatus »* unde tractu temporis palam est, occasione praesertim probandae Nobilitatis, confusionem oriri posse, ac praejudicia nobilibus Familiis Civitatis praedictae irrogari ob adulteratum, seu praetermissum Signum, seu distinctivum qualitatis, per quod unum genus Priorum ab altero secernitur. Neque id casu fortuito, vel oscitauter, sed data opera, atque ex configurata paritatis illusione processisse pandit exorbitantior arrogantia, cum qua *anno MDCCII.* Priores tunc existentes Comitatus hujusmodi, qui in Civitate, et in Officio praedictis residebant, veriti minime fuerunt sibi assumere in publicis, privatisque actibus titulum *Nobilium*, et *Patritiorum*, quem tamen conatum tanquam omnino illicitum, et nullatenus permittendum declaravit, auditis Partibus, Congregatio tunc existentium S. R. E. Cardinalium super consultationibus Communitatum, et Universitatum Status Nostri Ecclesiastici deputatorum per suas Epistolas *die* 5. *Augusti ejusdem anni* expeditas.

§. 3. Quo tempore cum Priores Comitatenses, seu dicti Comitatus, alteram non dissimilis speciei excitassent contentionem incedendi in eadem linea cum Vexillifero, et Prioribus nobilibus dictae Civitatis contra usque tunc observatam Consuetudinem; Delegato sane a memorata Cardinalium Congregatione tunc existente ejusdem Civitatis Æsii Gubernatore, ut provideret, prout decebat, et juris erat, juxta aliam Epistolam *die prima Novembris dicti anni* ipsi Gubernatori datam, ipse Gubernator, re matura cognita, utendo facultatibus sibi ab ipsa Cardinalium Congregatione attributis, mandavit, servari notoriam, antiquamque Consuetudinem procedendi inter Cives de Magistratu, nempe, ut antea incederent Confalonerius, et Priores *Civitatis*, subinde subsequerentur Priores *Comitatus* per lineam *distinctam*, quamvis essent duo, vel tres in utraque linea, inflicta etiam Contravenientibus poena scutorum centum monetae Romanae, aliisque arbitrio sugendis, atque ipso facto incurrendis, prout constat ex Decreto ejusdem Gubernatoris *die* 22. *Novembris dicti anni* edito.

§. 4. Suborta vero tractu temporis, nempe *anno* 1737. in eodem proposito altera subalterna quaestione, quo nimirum loco incedere debere unus tantum ex Prioribus *de Comitatu* hujusmodi, non intervenientibus alii duobus, et qualis respective locus competere debere *Judici Civitatis*, dum publice cum Magistratu Civitatis hujusmodi in functionibus procedere contingeret; Tunc existens Civitatis praedictae Gubernator memoratae Cardinalium Congregationi sensum suum aperuit, quae quidem Cardinalium Congregatio, cum relata a dicto Gubernatore approbasset, illi per alias Epistolas *die* 10 *Augusti secundo dicti anni* datas mandavit, ut executioni demandaret quod retulerat, dictusque Gubernator jussis ejusdem Cardinalium Congregationis obtemperans *die* 21. *supradicti mensis* formiter decrevit, ut quando soli fuissent in publicis functionibus Vexillifer, et Priores *Civitatis*, tunc *Judex praedictus* in ultimo loco ad eorum lacvam incederet; Intervenientibus vero Prioribus *de Comitatu*, etiamsi *duo*, vel *unus tantum* intervenisset, neminem ex eis ad latus Priorum Nobilium, seu Civitatis admisit, sed etiam ab uno dumtaxat effermari mandavit *secundam lineam*, Judicem autem ultimum secundo dictae lineae locum occupare.

§. 5. Anno MDCCXIII. alter abusus irrepsit, quod videlicet quatuor illi Comitatenses pro tempore eligi soliti ad constituendos, et effermandos peculiares Magistratus in singulis Castris Terris, seu Locis dicti Comitatus Æsini, licet ab antiquo eam unicam habuerint denominationem vulgo expressam *« li quattro »* cum additione nominis Castri, Terrae, et Loci, ex quo selecti sunt; Animo nihilominus insulse emulandi morem nobilis Magistratus dictae Civitatis, affectare caeperunt in eorum actibus titulum Confalonerii, et priorum; Cumque id uti penitus illicitum fuisset a praedicta Cardinalium Congregatione per alias Epistolas *die* 13. *Decembris dicti anni MDCCXIII.* eis opportune interdictum; Adhuc vero Comitatenses constituti in Officiales Terrarum, seu Castrorum, et Locorum Comitatus hujusmodi, vetustum eorum titulum refugientes, in decursu temporis novos, aut insuitatos titulos, nempe *publicorum Repraesentantium*, aut etiam *publicorum Residentium* assumpserant, imo inani paritatis illusione semper magis animo defixa, Officiales Castri Sancti Marcelli in dicto Comitatu existentis non baesitaverunt aliquando nobili Magistratui dictae Civitatis Epistolas mit-

tere, in quibus sese subscripserant tanquam *Fratres;* Proinde necesse fuit, ut dilectus filius magister Concettus Vinci dictae Civitatis, ejusque Comitatus, et districtus Gubernator, auditis Partibus interesse habentibus, confectoque actorum processu, per suum formale Decretum *die* 26. *Maji anni MDCCL.* editum declararet, alium titulum, aliamque denominationem praefatis publicis eorumdem Castrorum, Terrarum, et Locorum Comitatus hujusmodi officialibus pro tempore existentibus non competere, praeter illam videlicet « *Quatuor* » quam ita per extensum describi mandavit in actibus quibuscumque; Unaque simul praecissam, demissamque subscriptionis formulam in Epistolis ab eisdem Castrorum, Terrarum, et Locorum hujusmodi Officialibus Magistratui Æsino pro tempore mittendis laudabiliter praescripsit, nempe « *Umilissimi, Devotissimi Servitori ossequiosissimi* » addita in utroque contraventionis casu contra dictos Officiales, ac illorum Secretarios, seu Vice-Secretarios poena pecuniaria, dictique Comitatenses adversus dictum Decretum, etiamsi jure merito latum, appellare non desierunt.

§. 6. Praeter et ultra supradictas Contentiones aliam insuper molesti Comitatenses excitarunt Controversiam super modo annualiter praestandi Pallia, ac Fidelitatis, Obedientiaeque juramentum exhibendi, quippe quae ab immemorabili tempore in signum superioritatis, qua pollet ipsa Civitas Æsina super Castris, Terris, et Locis Comitatus, et Districtus Æsii, recurrente quotannis *die* 4. *Maji festivo die Sancti Floriani Martyris* eiusdem Civitatis Æsii Protectoris peculiaris, consuevere, ac explere pergunt singula Castra, Terrae, et Loca ejusmodi Comitatus per proprium uniuscujusque Sindicum opportunis, atque praecipuis facultatibus suffultum Pallia praesentare, ac fidelitatis, et obedientiae juramentum praestare Civitati, et Communitati Æsii, cujus peragendi actus praecisam, peculiaremque formulam perpetuis temporibus a Sindicis praedictis observandam per suas in simili forma Brevis *die* 8. *Julii MDLXXXIX.* expeditas literas fel. rec. *Sixtus PP. V.* Praedecessor noster praescripsit. Praemissis vero non obstantibus Comitatenses contendere caeperunt, quod tres Priores Comitatenses, seu Comitatus in ipsa Civitate pro tempore residentes, et Comitatum ipsum repraesentantes hujusmodi actui interesse deberent, non utique veluti spectatores, et Magistratum Civicum in publicis actibus insequentes, sed tanquam aequali superioritatis jure praefatorum Palliorum, et juramentorum *Receptores* ac si monstruosa quadam incompatibilitate hoc dari posset, ut per imperceptibilem confusionem agentis, et patientis, nec non Superioris, et Inferioris, Comitatus non Civitati tantum, sed sibi ipsi signa subjectionis, atque itidem fidelitatis, et obedientiae juramentum praestaret.

§. 7. Pro cujus praetensionis Decisione *Ann. MDCCXLVIII.* cum a praedicta Cardinalium Congregatione, ad quam delata fuit instantia, per alias Epistolas *die* 21. *Septembris expeditas* delegatus fuisset tunc existens ejusdem Civitatis Æsii Gubernator; Formali proinde instructo Judicio inter *Civitatem*, et Communitatem Æsii, ejusque Nobilem Sindicum ex una, et Universitates *Massati, Montis Carotti, Belviderii, aliorumque Castrorum*, seu Locorum *Comitatus* praedicti, ac ipsius Procuratorem ex altera partibus, coram Gubernatore praedicto, copiosus actorum Processus compilatus fuit, dictusque Gubernator mature perpensis rationibus hinc inde deductis, definivit, Pallia, et Fidelitatis, ac Obedientiae juramenta praestanda esse *Civitati, et Communitati Æsii* ad formam dictarum Literarum Sixti Praedecessoris praedicti *coram Vexillifero, et Prioribus nobilibus Civitatis* hujusmodi pro tempore existentibus habitu Magistrali indutis, sedentibus in parte digniori primariae Mansionis, seu Cubiculi publici Palatii *cum Strato subtus pedes*, consedente ab uno latere in linea transversali *Sindico Civitatis, et Universitatis hujusmodi;* Quo vero *ad Priores Comitatenses* declaravit, eis etiam jure licuisse, et licere interesse actui praedicto, hac tamen conditione, quod tunc consedeant induti consueto habitu Magistrali in linea transversali ab altero latere praedictae Mansionis *extra stratum*, et itaut per eorum interessentiam nullo modo praetendi possit, quin Civitas, et Communitas Æsii juramenta, et Pallia recipere intelligatur, et quin eidem Civitati, et Communitati praedicta Castra, et Loca Fidelitatis, et Obedientiae juramenta praestare, ac praesentare censeantur, et alias prout constat ex Decreto memorat i Gubernatoris *die* 4. *Februarii Anni MDCCL.* publicato, atque ex consecutivis Epistolis circularibus per eumdem Gubernatorem ad omnia

Castra, Terras, et Loca Comitatus praedicti *prima Maii ejusdem anni, et 23. Aprilis respective diebus* anni MDCCLI missis.

§. 8. Subinde Comitatenses coram dilecto Filio Magistro Flavio Chisio Camerae Nostrae Apostolicae Generali Auditore appellationem interponere, et expediri facere curarunt, atque orta deinde quaestione super Causae hujusmodi *pertinentia*, prius Auditor Signaturae Justitiae, postmodum dilectus Filius Noster Nereus S. R. E. Cardinalis Corsini nuncupatus Signaturae hujusmodi Praefectus, demum Signatura ipsa plenis votis declararunt, Causam hujusmodi ad saepedictam Cardinalium Congregationem spectare; Quae quidem Congregatio *die 2. Septembris supradicti Anni MDCCLI.* mandavit eidem Gubernatori Æsii, ut ad formam sui Judicati procederet. Contra hujus ejusdem Cardinalium Congregationis Decretum, recurrente iterum Comitatu, seu Comitatensibus ad dictum Signaturae Auditorem, *hic die 17. dicti Mensis Septembris* mandavit, quod Comitatus, seu Comitatenses *uterentur jure suo.* Quapropter Comitatus, seu Comitatenses *die 21. dicti Mensis* ad eamdem Cardinalium Congregationem habuerunt recursum, a qua etiamsi benigniter fuisset rescriptum « *Deducant jura sua, servatis servandis, contra Sententiam latam a Gubernatore* » Comitatenses nihilominus in decursu viginti, et ultra mensium, futuram, atque iteratam Decretis per ipsum Gubernatorem, attentis deductis, lati, confirmationem quasi praesentientes, et non immerito reformidantes, Causam hujusmodi prosequi minime curarunt, sed ut controversiarum semina semper viva conservent, *die 23. Aprilis anni proxime elapsi*, itidemque *die 26. dicti Mensis nuper praeteriti* ante festum dicti *Sancti Floriani* coram Signatura hujusmodi protestationes de non praejudicandis assertis eorum juribus emiserunt.

§. 9. In hoc rerum statu, quemadmodum alias ad penitus evellendas, dirimendasque lites, et dissentiones inter Communitatem, et homines Civitatis praedictae ex una, et Universitates, et Homines Comitatus hujusmodi ex altera partibus *quoad modum partiendi Onera, Impositionesque*, jam dudum vertentes authoritatis, providentiaeque Nostrae partes interponere, *et per alias Nostras in simili forma Brevis die 28. Aprilis proxime praeteriti Motu proprio expeditas Literas*, Votum Auditorij Causarum Palatii Nostri Apostolici, ac duas Sententias, quas Communitas, et Homines Civitatis a duabus Congregationibus Particularibus nonnullorum S. R. E. Cardinalium, et Romanae Curiae Praelatorum ad sui favorem reportaverant, confirmare, ac perpetuum silentium super Causa praedicta, et Lite hujusmodi imponere curavimus; De praesenti peculiarem Pastoralis muneris nostri sollicitudinem, operam, et consilium ad eliminandas *contentiones praeeminentiales, et honorificas* inter eosdem Homines, Communitatem, et Universitates vigentes, ac pacem, et Concordiam inter eos constabiliendam propensa charitate studiosissime collocare, et adhibere intendimus.

§. 10. ITAQUE justis, et rationabilibus Causis animum Nostrum moventibus adducti, praedictarum litium, et contentionum statum, terminos, et circumstantias, nec non Decretorum per Gubernatores Civitatis Æsii praedictae pro tempore existentes editorum, et publicatorum, prout etiam Epistolarum tam ab ipsis, quam a saepedicta Cardinalium Congregatione variis temporibus, ut praefertur, transmissarum *tenores* praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertos habentes; MOTU PROPRIO, ac ex certa scientia, et matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, *recursus, et appellationes* quascumque pro parte Comitatus, seu Universitatum, et Hominum Comitatus hujusmodi quomodolibet coram quibusvis Judicibus, et Tribunalibus interpositas, et admissas, eisque postpositis etiam forte in devolutivo competentibus, omnino amovemus, delemus, et supprimimus, praefatasque *Decreta, et Epistolas* supra expressa specialiter, et plenissime *approbamus, et confirmamus*, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adijcimus, et quatenus opus sit, omnia, et singula in dictis decretis, et Epistolis contenta, et expressa, Motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus *de novo concedimus, disponimus, constituimus, sancimus, decernimus, atque perpetuis futuris temporibus omnino observari mandamus, ac Lites, Causasque* hujusmodi coram quibusvis Judicibus, et Tribunalibus, motas, et pendentes cum suis annexis, et connexis statu, et terminis, in quibus reperiuntur, perpetuo *supprimimus, et extinguimus*, ac extinctas esse decernimus, perpetuumque silen-

tium imponimus. Et licet *super modo sese subscribendi* Priores Comitatus hujusmodi vel in publicis vel privatis actibus, nec satis declaratum, nec demandatum hucusque sit, Motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus volumus, praecipimus, et mandamus, ut modernì, et pro tempore existentes *Priores Comitatenses*, seu de Comitatu hujusmodi in Civitate Æsina pro tempore residentes, et *Comitatum* hujusmodi repraesentantes in quibuscumque Actibus per eos subscribendis sese semper, et expresse subscribant cum additamento, seu verbo, et tanquam *Priores de Comitatu*, et non aliter, nec alio modo, sub poena Centum scutorum monetae Romanae in quolibet contraventionis casu omnino incurrenda, et persolvenda. Quot annis vero in die Festo Sancti Floriani Martyris pallia, et juramenta per Universitates, et Homines Comitatus praedicti, seu Comitatum hujusmodi vetusto more praestari, ac praestanda, illaque *a Vexillifero, et caeteris duobus Prioribus Nobilibus Civitatis Æsii* nomine solum *Civitatis praedictae* juxta formam in Decreto per eumdem Gubernatorem, sicut praemittitur, edito praescriptam dumtaxat recipi, et recipienda; Priores vero *Comitatenses*, seu de Comitatu Magistratum Civitatis Æsii in publicis Functionibus insequi solentes, ac hujusmodi actui interesse cupientes, ad illum tamquam *Spectatores solummodo*, non autem tanquam principales receptores, et dumtaxat *corporalem eorum praesentiam* separatim a Magistratu Civitatis hujusmodi praestantes interventuros esse decernimus itidem, et declaramus.

§. 11. Praeterea cum Reipublicae expediat Nobilitatem fovere, et summopere congruat, praesertim in Magistratibus municipalibus, ut ii, qui Nobilitate praesunt, supra caeteros praefulgeant, atque in hodierno politiori aevo per extrinsecam quoque *habitus differentiam* ab inferioribus distinguantur, alias quidem saepedicta Cardinalium Congregatio, praevia fel. recordationis *Clementis PP. XII.* Praedecessoris itidem Nostri approbatione per suas *die* 12. *Julii* MDCCXXXVIII. expeditas Literas tam *Vexillifero*, quam *duobus Prioribus Nobilibus Civitatis Æsii* indulsit, ut snb magistrali habitu Subsutum, et Notas vulgo « *La Fodera, e Mostre* » Sericeas purpurei coloris vulgo *Cremisino* uuncupati, addere, et gestare possent; Reclamantibus vero Comitatensibus, eadem Cardinalium Congregatio per alias *die* 24. *Decembris ejusdem anni* expeditas Epistolas, ad pro tempore existentem *Vexilliferum* praedictum hujusmodi distinctivum, seu Signum restrinxit: Nos, ut *Priores Nobiles Civitatis* praedictae a Prioribus dicti *Comitatus* sicuti in incessu, ita et in indumento, et habitu *omnino distinguantur*, Prioresque Comitatus vanum, et imaginarium praetensae aequalitatis errorem tandem aliquando prorsus evellant, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, modernis, et pro tempore existentibus *Civitatis Æsii Prioribus Nobilibus* ut ipsi durante Prioratus tempore, tum in privatis tum in publicis Functionibus habitu Magistrali, seu Magistratus cum notis *serico coccineo colore* subsuto, nempe « *Foderato, e con le Mostre di Seta color Chermisi, o Chermisino* » eisdem modo; et forma, quibus *Vexillifer* dictae Civitatis induit, uti, et in bujusmodi habitu incedere possint *concedimus, et indulgemus*, ac eumdem habitum a memorata Cardinalium Congregatione *Vexillifero d. Civitatis* dumtaxat concessum, *ad caeteros Civitatis hujusmodi Priores Nobiles extendimus, et ampliamus*, ac non obstantibus quibuscumque alias per Comitatum, seu Comitatenses deductis, aut forsan in posterum deducendis, abitum praedictum ad dictos duos Priores Nobiles Civitatis extensum, et ampliatum fore, et esse volumus, atque praecipimus.

§. 12. Demum motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, ad hoc ut omnia, et singula per praesentes nostras Literas disposita, volita, et concessa, tametsi post illarum publicationem nulla interposita mora, nulloque expectato Decreto, executioni demandata sint, et fuerint, futuris temporibus custodiantur, et observentur, et debitae executioni semper demandentur, ne Communitas, Hominesque praedicti magnam impensam pro ingenio Comitatensium praedictorum agere cogantur, ac inutilia dispendia subire valeant, *memoratam Cardinalium Congregationem peculiarem Executricem privative* quoad alios quoscumque Judices *cum speciali, etiam facultate* poenas, ubi impositae fuerint, augendi, et exequi faciendi, et ubi impositae minime sint suo arbitrio statuendi, et imponendi, facimus, constituimus, et deputamus; *Salva tamen ordinaria moderni, et pro tempore existentis Gubernatoris Æsii facultate, et auctoritate, quam ad promptiorem praemissorum omnium executionis effectum* juxta casus, qui evenire possunt, per praesen-

tes, evenientibus casibus hujusmodi, reservamus.

§. 13. DECERNENTES easdem praesentes Literas, et in eis contenta quaecumque etiam ex eo, quod quilibet, etiam cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, et Dignitatis, aut alias etiam specifica, et individua mentione, et expressione digni in praemissis forsan jus, vel interesse habentes, vel habere quomodolibet praetendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae, propter quas ipsae praesentes emanaverint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis juridica, pia, legitima, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimae, et totalis laesionis, nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensu, aliove quolibet etiam quantumvis magno, et substantiali, ac inexcogitato, inexcogitabilique defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudque quodcumque Juris, Facti, et Gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam Motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato quempiam in judicio, et extra illud uti, seu se juvari ullo modo posse, sed ipsas praesentes Literas semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et inviolabiliter observari, et adimpleri; SICQUE, ET NON ALITER in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, nec non dictae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de latere Legatos, illorumque Vice-Legatos, aliosve quoslibet quacumque auctoritate, praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, SUBLATA EIS, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, AC IRRITUM, ET INANE, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. NON OBSTANTIBUS praemissis, ac quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Civitatis, et Comitatus hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat *specialiter, et expresse derogamus*, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris *die* XXI. *Julii* MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno duodecimo.

D. Card. Passionеus.

Loco ✠ Sigilli.

SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS ET DOMINI NOSTRI DOMINI LXI.*****

BENEDICTI DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ XIV.

LITERÆ APOSTOLICÆ

In forma brevis, quibus Sanctitas Sua ex speciali gratia, Praefecto Apostolico, et Missionariis Societatis Jesu in Insulis Americae Meridionalis, Martinica, Guadalupa, aliisque ibidem Regis Christianissimi Dominio subditis, pro tempore existentibus, concedit facultatem conferendi Sacramentum Confirmationis, cum quibusdam conditionibus, clausulis, et circumstantiis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Immensa Jesu Christi, cujus supremas in terris vices plane immerentes gerimus, charitas, quem admodum quidem facit, ut nos de aeterna animarum pretioso sanguine quasi Agni immaculati redemptarum salute solliciti maxi-

mopere lætemur, cum audimus barbaros, infidelesque utriusque sexus homines ab ipsa Europa longissime remotos accèpisse verbum Dei, et per sacrum regenerationis Lavacrum in Christo renatos viam mandatorum Dei currere; ita urget nos etiam, ut minime patiamur opportuna Apostolicae providentiae, auctoritatisque nostrae commoda ab ipsis Catholicam Fidem amplexis desiderari, quibus et ad eamdem Fidem strenue profitendam, et ad pugnam contra potestatem tenebrarum fortiter sustinendam per Spiritus Sancti plenitudinem Sacramento Confirmationis collatam, magis magisque roborentur et confirmentur. Quoniam autem dilectus Filius Guillelmus Cuillin Presbyter Regularis Societatis Jesu, Praefectus Apostolicus Missionis in Insulis Americanis, Martinica, Guadalupa, aliisque, charissimo in Christo Filio nostro Francorum Regi Christianissimo subjectis per ejusdem Societatis Jesu Alumnos peragendae constitutus nobis humiliter exponi fecit; et dilectus itidem Filius Ignatius Vicecomes laudatae Societatis Praepositus Generalis fusius explicavit, confirmavitque in memoratis nimirum Insulis Americanis Galliae ditioni subjectis, nullum adhuc Antistitem constitutum esse, a quo Neophiti Sacramento Confirmationis hactenus insigniri potuerint; unde fere omnes sacro Baptismatis lavacro dumtaxat abluti, aliisque muniti Sacramentis, viam universae carnis ingrediantur. Eapropter, supplices uterque addidit preces, ut hac in parte de Apostolica benignitate, et auctoritate, ut infra, providere, et indulgere dignaremur. Nos itaque a quibus supremo Pastorum Principi Jesu Christo aeterno Judici ipsius in terris vices gerentibus gravissima omnium animarum suo sanguine redemptarum ratio reddenda est, summas tot Populorum angustias, aerumnas, ac tantam infelicitatem ex animo commiserantes, atque eosdem Missionarios, qui suam pro lucrandis fratribus suis animam ponunt, Apostolicis laudibus commendantes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ipsumque Guillelmum Guillin, necnon caeteros inibi Missionarios dictae Societatis Jesu de Catholica Ecclesia, et aeterna Christifidelium salute imprimis commendatissimae, amplioribus gratiarum favoribus prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore consentes, attentis praemissis, et insignibus ejusdem Ignatii Praepositi Generalis religiosis virtutibus, et meritis, atque filiali sua erga Nos, et Apostolicam hanc Sanctam Sedem observantia, et obedientia, auctoritate Apostolica tenore praesentium moderno, et pro tempore Praefecto tantummodo ejusdem Missionis Americanarum Insularum existenti, ac Praefecti hujusmodi munere durante, ut Sacramentum Confirmationis sacro Chrismate, etiam antiquo, si novum haberi non possit, per Catholicum Antistitem gratiam, et communionem Sedis Apostolicae habentem benedicto, omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus illarum dumtaxat Paraeciarum, quae reperiuntur sub cura, et regimine Alumnorum dictae Societatis Jesu ejusdem Missionis, juxta Ritualis Romani ritum libere, et licite conferre, et administrare, possit, et valeat, ea tamen lege, ad viginti dumtaxat annos ab eo tempore, ex quo praesentes nostras in forma Brevis literas acceperit, computandos tribuimus, et impertimur, ut, si interea temporis, nempe viginti annorum contingat in iisdem Insulis Americanis Galliae ditioni subjectis, vel residentiales Antistites, vel Apostolicos Vicarios Episcopali charactere, et auctoritate insignitos ab eadem Sede Apostolica deputari, impertita hujusmodi facultas nulla sit, et nullius prorsus roboris, ac momenti habeatur, secus vero rata, ac firma intelligatur, cum vel residentiales Antistites, vel Apostolici Vicarii charactere, et auctoritate Episcopali insigniti legitimis, canonicisque impedimentis detenti, eidem Praefecto pro tempore concesserint, ut in iis locis dumtaxat, ad quae ipsi Antistites nullo pacto, ac tempore accedere valuerint Sacramentum Confirmationis, ne Christifideles eodem destitutos ex hac vita migrare contingat, conferre possit. Insuper omnibus et singulis ejusdem Missionis Missionariis Sacerdotibus saepedictae Societatis Jesu, eamdem conferendi Sacramentum Confirmationis cuilibet Christifideli suarum dumtaxat Paraeciarum in periculo, vel articulo mortis constituto, facultatem tribuimus: Decernentes easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque, firma, valida, et efficacia intra praescri-

ptum viginti dumtaxat annorum spatium existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, et illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, sicque, et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, et eorumdem Cardinalium Congregationes, nec non Apostolicae Sedis Nuntios, et alios quoslibet, quacumque auctoritate, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari: Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, et specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, et quatenus opus sit, dictae Societatis Jesu, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, vel manu, et sigillo Praefecti pro tempore existentis Missionis praefatae ejusdem Societatis Jesu munitis, eadem prorsus fides habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Caeterum coelestis praesidii auspicem ipsi Guillelmo Guillin Praefecto, caeterisque Missionariis illarum Insularum Apostolicam Benedictionem, quam cum plenariis indulgentiis, peccatorum remissionibus, poenarumque relaxationibus conjunctam ab ipso dumtaxat Praefecto semel Christifidelibus suarum Paraeciarum in unum, in diversis licet locis convenientibus nostro nomine elargiri volumus, peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima quarta Julii Millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo, Pontificatus Nostri Anno duodecimo.

Dat. die 24. Julii 1752.

Cajetanus Amatus.

Ditionis Pontificiae quid juris habeant intervenienti, et sententiam dicendi in Consiliis super rebus, et negotiis eorum interesse jangentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Quamvis jamdudum Romani Pontifices Praedecessores Nostri providam statuerint methodum in Ecclesiasticae Ditionis Communitatibus observandam, ubi de negotio aliquo agendum sit, in quo tam Ecclesiasticorum, quam Laicorum communis res agatur; nihilominus ad tollendos abusus, quos hac in re alicubi invectos accepimus, et ad removendas querelas, quae ad Nos assidue deferuntur, opportunum fore judicavimus, easdem Praedecessorum Nostrorum Leges confirmare et innovare, nonnullis adjectis declarationibus, per quas earum intelligentia magis in aperto constituatur.

De electione Deputatorum Cleri Secularis, et Regularis.

§. 1. Primum itaque, ab Ecclesiasticis uniuscujusque Civitatis, Oppidi, aut Loci, duo Deputati eligendi sunt, alter e Clero Seculari, et alter e Regulari; Quod si Regulares in loco non adsint, poterit Clerus Secularis non unum solum, sed etiam duos e proprio corpore Deputatos eligere.

De eorum interpellatione, ejusque effectu.

§. 2. Quoties autem negotium aliquod agitari contingat, quod aliquo modo ad Ecclesiasticorum res atque rationes pertineat, aut pertinere possit; toties praedicti Deputati interpellandi sunt, ut illius tractationi intersint. Si vero ipsi interesse neglexerint, quaecumque demum fuerit ipsorum absentiae causa, non ideo id, quod ipsis absentibus decretum erit, nullitatis vitio infectum censebitur: Sed pro decreti sic conditi validitate, satis erit, quod de facta interpellatione Deputatorum hujusmodi, extrajudicialiter constet.

Eorum libertas suffragiandi, sed consultivum tantummodo cum facultate recurrendi.

§. 3. Quum autem hujusmodi consultationibus Ecclesiasticorum Deputati intervenient, poterunt quidem, ac etiam debebunt, circa ea, quae a Laicis proponerentur, sententias suas dicere; Verum hae consultivi suffragii vim tantummodo habebunt; neque, si forte Laicorum resolutionibus contrariae fuerint, istarum executionem retardare valebunt; reservata dumtaxat Ecclesiasticis facultate recurrendi

deinceps ad Superiora Tribunalia, a quibus postulare poterunt ea praejudicia emendari, quae ex Laicorum resolutionibus illata sibi esse contenderint.

Qua ratione computatorum revisionibus interesse, et super illis sententiam dicere valeant.

§. 4. Porro quum aliquae sint expensae, quibus tolerandis, ex Romanorum Pontificum praescripto, Ecclesiastici cum Laicis concurrere debent, eumque aequum non sit, ut pecuniarum summae ab Ecclesiasticis persolutae, in aliam causam a Laicis erogentur, praeter eam, quae in Pontificiis Mandatis expressa est; ideo statutum est, ut semel saltem in anno rationum redditio fiat, vocatis ad eam Ecclesiasticis Deputatis, quibus exhiberi etiam debebunt Libri, in quibus administrationis computa continentur; Hos tamen Libros Ecclesiastici minime poterunt domum asportare, sed examinare debebunt in eo Loco, qui a Gubernatore Locali, seu a S. R. E. Cardinali Provinciae Legato, majori, qua poterit cautela, ad id designatus fuerit, eoque temporis spatio, quod ipsis ad hunc effectum a supradictis praescriptum fuerit; cum facultate recursum habendi ad Superiores, quoties in hujusmodi rationum redditione animadverterint, aut dati et accepti capita non recte constare, aut collatam pecuniam in alias causas erogatam fuisse ab illis diversas, quibus ex Pontificis voluntate destinata fuerat.

Praemissorum observantiae in perpetuum consulitur.

§. 5. Haec omnia aut expresse, aut implicite continentur in Epistola Encyclica, de mandato Ven. Servi Dei Praedecessoris Nostri Innocentii Papae XI. die 19. Julii anni 1681. expedita, et in Decretis a Congregatione Ven. Fratrum Nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium super Bono Regimine Communitatum, et Universitatum Status Nostri Ecclesiastici, auctoritate Apostolica, deputatorum alias emanatis. Quae ideo ab omnibus, ad quos spectat, in posterum observari volumus et mandamus; Sicque, et non aliter, in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, et Provinciarum, Civitatum, et Locorum Status Nostri Ecclesiastici Praesides, Vice-Legatos, Gubernatores, aliosque quoslibet, judicari et definiri debere, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, definiendi, ac interpretandi facultate, et auctoritate; et si secus a quoquam scienter vel ignoranter gestum aut judicatum fuerit, irritum et inane decernimus.

Contrariis derogatur.

§. 6. Non obstantibus quibuslibet Apostolicis Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Ecclesiarum, et Ordinum Regularium, Congregationum, et Institutorum, etiam expressa mentione dignorum, ac Civitatum, et Provinciarum, etiam juramento, Confirmatione Apostolica, vel alia quavis firmitate roboratis Statutis, Usibus, et Consuetudinibus etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, Exemptionibus, Indultis, et Literis Apostolicis, cuilibet praemissorum quomodolibet in contrarium concessis, ac pluries confirmatis, et innovatis: Quibus omnibus et singulis, quatenus opus sit, expresse derogamus, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Dat. die 29. Julii 1752.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIX. Julii MDCCLII., Pontif. Nostri Anno XII.

D. Card. Passioneus.

APPENDIX

AD TOMUM III.

BULLARII

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI D.

BENEDICTI PAPÆ XIV.

NUM. I.

ALLOCUTIO

Habita in Consistorio Secreto Feria Secunda die 21. *Aprilis* 1749.

Super honorifico FIDELISSIMI Titulo JOANNI V. Portugalliae, et Algarbiorum Regi, ejusque Successoribus, a Sanctitate Sua collato.

VENERABILES FRATRES.

Consentaneum plane, immo et necessarium arbitramur declarare Vobis quemadmodum in praesentia declaramus, Carissimo in Christo Filio Nostro JOANNI Portugalliae, et Algarbiorum Regi, ejusque Successoribus, collatum a Nobis fuisse perhonorificum FIDELISSIMI Titulum, qui merito quidem ipsi tribuendus videbatur. Etenim toto vitae suae cursu praeclarissima gessit, ut Catholicae Religionis gloria, et hujus Sanctae Sedis dignitas magis amplificaretur. Dubitandum quoque non est, Successores ipsius hoc honoris Titulo inflammandos esse vehementer, et maximo studio excitandos, ut propositum ante oculos exemplum pari virtute aemulentur.

Procul dubio non ignoratis, ineunte Saeculo duodecimo, Mauris e Portugalliae Regno depulsis, illos statim Reges omnem operam contulisse, ut Catholicam Religionem in sua Ditione illibatam tuerentur; et cum deinde plures Asiae, Africae, Indiarumque, et Americae populos in suam potestatem redegissent, barbaras gentes sanctissimae Religionis mysteriis imbuendas curasse, accitis peritissimis Ministris, qui recentem Domini Vineam diligenter excolerent. Inter eos recensendus est S. Franciscus Xaverius, qui Joannis III. Portugalliae Regis praesidio ac tutela, uberrimos totoque Orbe celeberrimos fructus in illis Regionibus collegit, uti non solum auctoritate Scriptorum, sed ipsius S. Francisci ad Joannem Regem epistolis plane comprobatur; ex quibus etiam clare deprehenditur, magna cum gloria, Fideique incremento, iis omnibus Virum Apostolicum satisfecisse, quae a Paulo III. Praedecessore nostro illi praescripta, ac demandata fuerant.

Sebastianus Rex, de cujus laudibus nulla umquam aetas conticesset, circa dimidium Saeculi deximi sexti Portugalliae Regnum administrandum suscepit. Ille singulari virtute praeditus, potentissimo exercitu comparato, mare transmisit, Mauris bellum indixit, cum quibus fortissime decertans, honestissima morte gloriam adeptus est immortalem.

Si quis autem amplissimas victorias, quas Portugalliae Reges in remotissimis etiam partibus Africae consecuti sunt, admirari cupiat, in Apostolicis Literis Pii IV. Praedecessoris nostri, quae in Ecclesiae Annalibus referuntur, descriptas legere poterit. Ex illis quoque percipiet, innumerabilem pene Indorum multitudinem armis subactam, eo fructu cumulatam fuisse, ut Christianam Fidem agnoscerent, et amplecterentur. Insuper ex Apostolico Brevi ejusdem Pontificis ad ipsum Regem Seba-

stianum intelligimus, tantam in bellis suscipiendis, victoriisque referendis virtutem eum Regem divinitus obtinuisse, ut caeteros omnes Majores suos gloriae magnitudine facile exaequarit. Quamobrem Sanctus Pius V. Praedecessor noster (uti sincera quaedam monumenta testantur) potestatem fecit eidem Sebastiano Regi eum honoris Titulum seligendi, quem magis expeteret; se paratum esse declarans, ipsius voluntati morem gerere, ut debitam videlicet rebus praeclarissime gestis mercedem impertiret. His respondit Sebastianus Rex, se nihil magis optare, quam ut Filii nomen ac titulum, erga Romanum Pontificem obsequentissimi, palam ostenderet; ac probaret; resque propterea infecta remansit.

Idem procul dubio nunc etiam contigisset, si exemplo Sancti Pii V. Praedecessoris nostri inhaerentes, Carissimo in Christo Filio Nostro JOANNI Portugalliae, et Algarbiorum Regi honoris Titulum, quem vellet, eligendi potestatem fecissemus. Quapropter praeteritarum rerum experientia edocti, ne ullum impedimentum objiceretur, voluntate nostra, ipso Rege inconsulto, perhonorificum FIDELISSIMI Titulum Nos ipsi excogitavimus, quem eidem Regi, ejusque in Regno successoribus, ut jam superius indicavimus, elargiti sumus.

Porro, quam praeclara sint hujus Regis in Christianam Rempublicam merita, satis superque testantur Apostolicae Literae Clementis XI. Praedecessoris nostri, quam duo volumina in lucem edita complectuntur.

Siquidem, ut ejusdem Pontificis voluntati, et consiliis obsecundaret, plurimas in subsidium naves suppeditavit, quo tempore Turcarum Tyrannus Insulae Corcyrensi cum validissimo exercitu immineus, non solum Venetorum Reipublicae, sed universae quoque Italiae, et hinc Urbi quae totius Christianae Religionis caput est, perniciem, et calamitatem minabatur.

Nos ipsi jure, ac merito testari possumus, et revera testamur, eumdem Regem suam nunquam operam a Nobis desiderari passum esse, ubi res fuit vel de retinenda, augendaque Religione, vel de hujus Sanctae Sedis dignitate tuenda. Insuper Nobis Pontificatum gerentibus, nonnullos Episcopatus fundavit in remotissimis Dominii sui partibus, ubi solum Infideles versabantur, videlicet, ut Christiana Fides ibidem propagaretur. Omittemus, hic verlia facere de maximis, ac plane Regiis sumptibus, qui ab ipso fiunt, ut Ministris ad obeundas sacras Missiones necessaria suppeditentur. Taciti tamen praeterire non debemus victorias, quas recenter in Asia comparavit, et novas, quas suscepit expeditiones; et hujusmodi profecto bella libenter cum illis comparabimus, quae Gennadius Patricius, et Exarchus Africae feliciter gessit, et eadem prorsus affirmabimus, quae de illis S. Gregorius Praedecessor noster ad ipsum Gennadium scripsit his verbis: *Ubi enim meritorum vestrorum loquax non discurrit opinio? Quae et bella Vos frequenter appetere, non desiderio fundendi sanguinis, sed dilatandae causa Reipublicae, in qua Deum coli conspicimus, loquitur; quatenus Christi nomen per subditas gentes Fidei praedicatione circumquaque discurrat.* Ejusdem Sancti Pontificis verbis prosequemur: *Plurima pro pascendis ovibus Beati Petri Apostolorum Principis utilitatibus Excellentiam vestram praestitisse didicimus* Orationem tandem nostram absolvemus, quemadmodum et Sanctus Gregorius epistolam absolvit suam: *Persolcentes paternae charitatis alloquium, petimus Dominum, Salvatoremque nostrum, qui Eminentiam vestram pro solatio Sanctae Reipublicae misericorditer protegat, et ad dilatandum per finitimas gentes nomen ejus magis magisque brachii sui firmitate confortet.*

Lib. 1. indict. 9. epist. 75. tom 2. Oper. edit. Paris. 1705. pag. 560.

Habetis, Venerabiles Fratres, quae a Nobis peracta sunt, quaeque Nos ad ea peragenda impulerunt.

NUM. II.

LETTERA CIRCOLARE

A tutti i Patriarchi, Arcivescovi, e Vescovi sopra la preparazione all' Anno Santo.

Hanc superius pag. 118. *latine editam placuit etiam Italico sermone hic inserere, prout ad Episcopos per Italiam transmissa fuit.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater.

La nostra Costituzione, nella quale abbiamo intimato a' fedeli di Cristo la Solennità dell' Anno Santo, contiene un invito per un divo-

to Pellegrinaggio: che è un' opera additata da Dio nel Testamento vecchio, praticata e frequentata nei primi secoli della Chiesa rispetto a' Luoghi Santi di Gerusalemme, usitata in ogni tempo con molta frequenza anche da' Rè e Monarchi in ordine a' Luoghi Santi di questa nostra Città di Roma, e particolarmente a' Sepolcri de' Santi Apostoli; opera finalmente, che impugnata dagli Eretici, è stata con molta ragione ed energia sostenuta e difesa da' nostri Controversisti, e che ben diretta e governata da' Prelati di Santa Chiesa, può servire, e serve di edificazione a tutti quelli, che con animo pacato la considerano nel suo vero stato, e nei veri limiti, ne' quali deve esser ristretta.

1. Iddio ordinò, che tutti i figli d' Israele tre volte l' anno facessero un divoto pellegrinaggio per visitare il Tabernacolo, o sia Tempio del Signore: *Tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu Domini Dei tui in loco, quem elegerit, in solemnitate Azymorum, in solemnitate Hebdomadarum, et in solemnitate Tabernaculorum:* come si legge nel Deuteronomio *al cap.* 16. Elcana, ed Anna sua moglie adempirono puntualmente il precetto, come si vede *nel lib.* 1. *de' Re al cap.* 1. Il nostro amabilissimo Redentore colla sua Santissima Madre, ed il suo Padre putativo Giuseppe, portossi al Tempio, come pure si legge nel Vangelo di S. Luca *al cap.* 2. Ed acciò il Sacro Tempio edificato da Salomone fosse da tutte le genti frequentato, non mancò esso di pregare Dio ad esaudire le preghiere anche de' forestieri, e che non erano del popolo d' Israele, che fossero venuti pellegrinando a visitarlo: *Insuper et alienigena, qui non est de populo tuo Israel, cum venerit de terra longinqua propter nomen tuum, (audietur enim nomen tuum magnum, et manus tua fortis, et brachium tuum extensum ubique); tu exaudies de coelo in firmamento habitaculi tui, et facies omnia, pro quibus invocaverit te alienigena:* come si legge *nel lib.* 3. *de' Re al cap.* 8.

2. Celebre è il testimonio di Eusebio *nella Storia Ecclesiastica al lib.* 6. *cap.* 11., in cui rifesisce il divoto accesso di S. Alessandro Vescovo di Cappadocia a Gerusalemme per vedere ed orare ne' Luoghi Santi: *Divino admonitus oraculo Alexander cum ex Cappadocia, in qua primum Episcopus fuerat ordinatus, Hierosolymam profectus fuisset, tum orandi, tum locorum visendorum gratia:* e più che celebre è in questo proposito il testimonio di S. Girolamo *nella sua lettera* 44. *altre volte* 17.: *Longum est nunc ab Ascensu Domini usque ad praesentem diem per singulas aetates currere, qui Episcoporum, qui Martyrum, qui eloquentium in doctrina Christiana virorum venerint Hierosolymam, putantes minus se habere religionis, minus habere scientiae, nec summam, ut dicitur, manum accepisse virtutum, nisi in illis Christum adorassent locis, de quibus primum Evangelium de patibulo coruscaverat.*

3. Non prenderemo qui l' impegno di riferire il frequente accesso de' Re, de' Vescovi e Prelati di Chiesa Santa, e di tutti i fedeli, e la continua peregrinazione a visitare i limini degli Apostoli; essendo già stata evacuata in tutto e per tutto la materia da alcuni celebri eruditi, cioè da Onofrio Panvinio nel suo Trattato *de praestantia Basilicae Vaticanae*, che insino ad ora si conserva manoscritto nell' Archivio del Capitolo della detta Basilica, che Noi più volte abbiamo letto, quando *in minoribus* eravamo Canonico della detta Chiesa, ed Archivista del detto Archivio; da Giacomo Gretsero *nel tom.* 4. della nuova edizione delle sue Opere *al lib.* 2. *de sacris Peregrinationibus al cap.* 12., *e molti seguenti*, dal Coccio *lib.* 5. *Thesauri Catholici al cap.* 17., da Stanislao Hosio *al cap. de Coeremoniis, quae desumuntur a loco*, da Rutilio Benzonio *de An. Sancti Jub. lib.* 6. *cap.* 1., *e seg.* dal Drexelio *nel tom.* 13. delle sue Opere stampate in Monaco *par.* 1. *c.* 7. *p.* 126. *e seguenti*, e dal moderno Trombelli *de Cultu Sanctorum tom.* 1. *part.* 2. *cap.* 46. *e seg.* Porteremo bensì la formula di Macculfo Monaco, che visse nel secolo settimo, e che dai predetti non è portata, nella quale si contiene la commendatizia, che facevasi al Papa, ed a' Vescovi a pro di quelli, che si accingevano al pellegrinaggio verso Roma per visitare i limini de' Santi Apostoli, come si vede *nel lib.* 2. *al cap.* 49.: *Portitor iste, radio inflammante Divino, non, ut plerisque mos est, vacandi*, o come altri leggono, *vagandi causa, sed propter nomen Domini, itinera ardua, et laboriosa parvipendens, ob lucrandam orationem, limina Apostolorum Domini Petri et Pauli adire cupiens, a mea parvitate se petiit vestrae commendari almitati.* S. Gio. Crisostomo nel Libro, *Quod Christus sit Deus, al n.* 9. *nel tom.* 1. delle sue Opere della stampa di Parigi *del* 1718. *alla pag.* 570. così scrive al nostro pro-

posito: *In regia Urbe Roma, missis aliis omnibus, ad sepulcra Piscatoris, et tentoriorum Opificis, accurrunt Imperatores, Consules, Exercituum Duces.* Dell' Imperatore Carlo Magno scrive Eginardo, che quattro volte nello spazio d' anni quarantasette portossi a Roma, tratto dalla divozione: *Carolus Magnus intra annos quadraginta septem, quater Romam ad vota persolvenda et orandum profectus est.* Ed il Pontefice Nicolò I., che visse nel secolo nono, rende un' ampla testimonianza del concorso de' fedeli a Roma per venerare le ceneri dell' Apostolo S. Pietro *nella sua lettera* 9. a Michele Imperadore: *Tanta millia hominum protectioni ac intercessioni Beati Apostolorum Principis Petri ex omnibus finibus terrae properantium esse quotidie conferunt, et usque in finem vitae suae apud ejus limina semet mansura proponunt, ut praeter illud, quod vas e Coelo submissum, in quo cunctorum ostensa sunt eidem Beato Petro horum omnium Rectori animantium genera, Catholicam signat Ecclesiam, etiam ipsa sola Romanorum Urbs, apud quam ejusdem Apostoli corporalis praesentia sedulo veneratur, ipsius vasis cunctas dignoscatur in se continere universorum animalium (quae homines intelliguntur spiritaliter) nationes.*

4. Ed in ciò che risguarda o i nostri Controversisti, che contra gli Eretici hanno ben sostenuta la difesa delle divote peregrinazioni ai luoghi santi, o lo regole de' Prelati di Santa Chiesa per ben governarle e liberarle da tutti gl' inconvenienti, Noi, che non intendiamo di fare un Trattato, o una Dissertazione, ci rimettiamo a quanto scrisse Giona Vescovo d' Orleans, autore del nono secolo, contra Claudio di Torino, che inimico delle Sacre Immagini, era per conseguenza anche nemico dei più divoti pellegrinaggi; ci rimettiamo alla celebre Orazione di Egidio Carlerio Decano della Chiesa di Cambrai, fatta in Basilea contra gli errori di Niccolò Taborita, stampata *nel tom.* 8. degli Atti de' Concilii dell' Arduino *alla pag.* 1796. *ed altre seguenti*; ove con profonda dottrina scioglie gli equivoci opposti dal suo contraditore contra i divoti pellegrinaggi; ed a quanto si legge nel Concilio Cabilonense tenuto *l' anno* 813. *c.* 45. e più diffusamente nel Concilio Bituricense tenuto *l' anno* 1584. *nel tom.* 10. della citata Collezione dell' Arduino *pag.* 1466. *e seg.* ove sono registrati alcuni Canoni molto ben fatti, per levare gl' inconvenienti dai sacri e divoti pellegrinaggi; oltre ciò, che in tal proposito si ritrova esattamente radunato da Lorenzo Bochelli ne' Decreti della Chiesa Gallicana *lib.* 4. *tit.* 14. *de Peregrinat.*

5. Nè a Noi sono ignoti i due Opuscoli di S. Gregorio Nisseno, uno intitolato *de iis, qui adeunt Hierosolymam*, o l' altro indirizzato ad Eustatia, ed Ambrosia, e Basilissa, che sono *nel tom.* 3. delle Opere del Santo Dottore stampate in Parigi *l' anno* 1638. *pag.* 651. sul fondamento de quali, quelli, che non sono della nostra comunione, s' appoggiano per iscreditare ed impugnare i divoti pellegrinaggi. Nè tampoco ci è ignota la grave controversia fra i nostri eruditi, se le dette opere siano genuine di S. Gregorio: nella qual controversia il Lippomano, il Baronio, Natale Alessandro, il Tillemont, il Ceillior, sono di sentimento, che le dette Opere siano Opere del Santo Dottore, del che però dubita il Cardinal Bellarmino; e con molta assoveranza ed impegno il Gretsero sostiene, che siano apocrife, come può vedersi nelle profonde ed erudite Note da esso stampate sopra le medesime, ed inserite *nel cit. tom.* 3. delle Opere di S. Gregorio Nisseno nelle Note *alla pag.* 71. *e segg.* Ma ci sembra di potere con tutta giustizia accennare, che, quand' anche le Opere siano del Santo, quando anche in esse, com' è vero, molto si esageri contra gl' inconvenienti, che succedevano nei pellegrinaggi a Gerusalemme, quand' anche, com' è vero, gagliardamente s' impugni la massima spacciata falsamente da alcuni, che le accennate peregrinazioni fossero necessarie per l' eterna salute, che senza quelle non poteva ottenersi; ciò puuto non osta al nostro assunto, in cui sosteniamo l' utilità delle opere predette, non la necessità; non ci facciamo difensori degl' inconvenienti; ma, come vedrassi in appresso, ne andiamo additando e procurando i rimedj: Non essendo poi del dovere, che si prendano con tutto il rigore le gagliarde espressioni del Santo Dottore contra i pellegrinaggi a Gerusalemme; si perchè si vede manifestamente, che hanno la loro origine dai frequenti scandali, che andavano occorrendo; si perchè l' idea d' uno, benchè santo e celebratissimo Dottore, dee in ogni caso cedere al sentimento della Chiesa, ed al contrario comune parere degli altri, che fra le opere cristiane pie e devote, annoverano i sacri pellegrinaggi, quando siano fatti nelle dovute forme.

6. Questo nostro invito comprende i Vescovi nostri cari Fratelli, purchè la salute loro corporale lo permetta, e purchè la cura delle anime ad essi commesse non sia per ricevere nocumento della loro assenza: e si ricordino, che una gran parte de' loro Predecessori, parlando almeno di quelli che non erano tanto lontani da Roma, venivano ogni anno alla santa Città per celebrare unitamente col Papa la Festa de' Santi Apostoli Pietro e Paolo, come si vede *nella lettera* 13. *e* 16. di S. Paolino. Comprende l'invito i Sacerdoti e gli altri del Clero, purchè vengano; come è del dovere, colle Dimissorie de' loro Vescovi; legge, che non è inventata da Noi, ma ben antica, come si raccoglie dal *Canone* 41. e dal *Canone* 42. del Concilio Laodiceno tenuto *l'anno* 372. *nel tom.* 1. della Collezione dell'Arduino *pag.* 789. *et* 790. Comprende il nostro invito i Regolari, purchè però abbiano le opportune licenze de' loro Superiori, che esortiamo ad usare ogni discretezza nel concederle. Comprende gli Uomini del secolo, purchè intraprendano il viaggio dopo averlo consultato col loro Curato, o con altro Direttore delle loro coscienze, che dovrà aver presente, nel dare il suo consiglio, la comune massima degli Autori spiegata da Teofilo Raynaudo *nel tom.* 15. delle sue Opere, cioè in quella intitolata *Heteroclita spiritualia*, *alla pag.* 217. *num.* 13.—*Peregrinatio est opus supererogationis, et pertinet ad cultum voluntarium, quem par non est officere actibus virtutis ex obligatione exercendis. Sic maritus, qui vinculo matrimonii adstringitur adhaerere uxori, male faciet, si, uxore reluctante, longam peregrinationem, ea domi relicta, suscipiat. Immo, quamvis uxor consentiret, posset tamen peregrinatio longa mariti continere heteroclisim, si per eam absentiam in alterutro conjugum verisimile periculum labefactandae virtutis contineret. Æque ex hoc capite anomala esset peregrinatio patrisfamiliae, qui cum necessarius esset domi ad sustentationem familiae, deberetque suis laborare, et thesaurizare, vellet tamen domo abesse, et ad haec aut illa sacra monumenta discursare. Idem pronunciatum esto de eo, qui obaeratus, nec habens aliunde, unde dissolvat debita, quam si alicubi haereat et laboret, eligit tamen visere loca sancta.* È nota ad ognuno la plenaria Indulgenza conceduta da Urbano II. nel concilio di Chiaromonte a chi, assumendo la Croce, assumeva la milizia per ricuperare Terra Santa: *Quicumque pro sola devotione, non pro honoris vel pecuniae adeptione, ad liberandam Ecclesiam Dei Hierusalem profectus fuerit, iter illud pro poenitentia reputetur*. Così si legge nel detto Concilio tenuto *l'anno* 1096. *nel tom.* 10. *de Concilii* del Labbè. S. Tommaso *nel quodlibet.* 4. *all'art.* 11. propone la questione: *Utrum vir possit accipere Crucem, si de ejus incontinentia timeatur?* e camminando coi principj poc'anzi additati, conchiude: *Ex necessitate vivo imminet, ut gerat crucem uxoris, quia caput mulieris est vir. Sed, quod accipiat Crucem ad transfretandum, subjacet propriae voluntati. Unde, si uxor sit talis, quae sequi non possit propter aliquod impedimentum, et de ejus incontinentia timeatur, non est ei consulendum, ut accipiat Crucem, et dimittat uxorem: secus autem est, si uxor continere voluntarie proponat, aut velit, et possit sequi virum suum.* I divoti pellegrinaggi di S. Elena a' luoghi santi, riferiti da S. Ambrogio, di Eudossia moglie di Teodosio juniore a Gerusalemme, descritti da Socrate, di Paola nobile Romana a Terra Santa, riferiti da S. Girolamo, di S. Brigida a Compostella, ed a Roma, per visitare i limini degli Apostoli Pietro e Paolo, tanti altri lodevoli esempj di donne di condizione, ed anche poverette e miserabili, vedute da Noi nel decorso della lunga dimora, che abbiamo fatta in Roma nel tempo del servigio da noi prestato alla Sede Apostolica; ci muovono a non escludere dal nostro invito le donne non astrette a clausura: Unendo però all'invito l'avvertimento, che crediamo molto necessario, cioè che da tutti quelli, a cui appartiene il vegliare sul buon costume, non si tralasci verun provedimento, per opporsi agli inconvenienti, che facilmente possono derivare dall'età delle pellegrine, dalla compagnia nel loro viaggio, dalla mescolanza con quelli d'altro sesso, e particolarmente quando esse, essendo maritate, non hanno la compagnia de' loro mariti, od in difetto de' mariti, la custodia de' fratelli o d'altri congiunti loro in grado tale di parentela, che escluda ogni sospetto, e porti seco ogni dovuta custodia.

7. Al nostro invito succede il dover esporre il motivo, e la causa finale dello stesso: ma ciò non possiamo fare con tutta adeguatezza; se non premettiamo alcune notizie dedotte dai Padri, ed altre dalla Storia Ecclesiastica. S. Giovanni Grisostomo *nell'Omel.* 32. sopra l'Epistola a' Romani *tom.* 9. della sopraciata edizio-

ne *pag.* 757. protestossi di voler bene a Roma, e di poterla lodare per la grandezza, antichità, e bellezza, frequenza del popolo, ricchezze, e vittorie ottenute in guerra: *Propterea ego Romam diligo, quamquam aliunde illam laudare possim, a magnitudine, ab antiquitate, a pulchritudine, a populi frequentia, a potentia, a divitiis, a rebus in bello fortiter gestis:* ma aggiunse, che amava e stimava Roma, e che sommamente bramava di venirvi, per poter venerare i Sepolcri de' Santi Apostoli Pietro e Paolo: *Sed missis illis omnibus, ideo illam beatam praedico, quia Paulus et dum viveret illis scripsit, atque ipsos ita dilexit, ac praesens ipsos allocutus est, vitamque ibidem clausit, ideoque hinc clarior est civitas, quam ex aliis omnibus: ac, quemadmodum corpus magnum et robustum, duos illa Urbs habet oculos splendentes, horum videlicet Sanctorum Corpora. Non splendet Coelum, cum radios Sol emittit, ut Romanorum Urbs duas illas lucernas habens, per totum orbem lucem emittentes.* Passò avanti il Santo Dottore, ed espresse il suo acceso desiderio di prestare i dovuti atti di venerazione a' Sepoleri de' detti due Santi Apostoli: *Quis mihi nunc dederit, ut Corpus Pauli circumplectar, ut Sepulcro haeream, ut pulcrem videam Corporis illius, quae Christo deerant, adimplentis, stigmata illius gestantis, praedicationem ubique disseminantis?* e poco dopo: *Vellem Sepulcrum videre, ubi jacent arma justitiae, arma lucis, membra nunc viventia, et mortua dum ille viveret, in quibus omnibus vivebat Christus, quae crucifixa erant mundo, membra Christi, quae Christum induebant, templum Spiritus, aedificium sanctum, quae Spiritu ligata erant, quae confixa erant timore Dei, quae stigmata Christi habebant. Hoc Corpus urbem illam quasi moenia cingit, quod omni turre et vallis innumeris tutius est; et cum hoc etiam Petri Corpus, nam illum viventem honoravit: Ascendi, inquit, videre Petrum.*

8. Battendo le pedate di S. Giovanni Grisostomo diremo, essere questa nostra Città di Roma, degna d'esser veduta, per la grandezza delle fabbriche, per la sontuosità degli edifizj: ma non esser questa o simili cose l'oggetto del nostro invito. Diremo doversi ella principalmente lodare e ammirare per esser la Sede del Capo della Religione, il centro della unità, e per vedersi nella medesima i vivi contrassegni dell'estinta idolatria, che in essa aveva per più secoli trionfato. Agli eruditi è noto l'assunto di Pietro Angelo Bargeo nella sua celebre lettera *de privatorum publicorumque aedificiorum Urbis Romae eversoribus*, ove pretende di dimostrare non essere state rovinate le sontuose fabbriche de' Teatri, delle Terme, de' Tempj, delle innumerabili Statue degl' Idoli, da' barbari, da' Goti, Vandali, e simili gente, ma da' Romani Pontefici, e specialmente da S. Gregorio il Grande, e da' più fedeli, per levare ogni incentivo all' idolatria ed ogni memoria d'essa. Ma, ciocchè siasi di quanto scrisse il citato Bargeo, non è mancato a' giorni nostri chi con molta fatica ha composto un Trattato delle cose Gentilesche e profane, trasportate ad uso ed ornamento delle Chiese; in esso ha pienamente enumerate le Chiese, che ancor oggi si vegguno in Roma erette su le rovine de' Tempj Gentileschi. Diremo finalmente, essere indirizzato il nostro invito ad un religioso pellegrinaggio, alla divota visita de' Sepolcri de' Santi Apostoli Pietro e Paolo, che S. Giovanni Grisostomo, come abbiamo veduto, sospirava di fare, nè mai ebbe il modo di fare.

9. Qui però non termina l'oggetto ed il fine del nostro invito. È noto a ciascheduno ciò, che accadde *nel* 1300. allora che, nata all'improviso una publica voce, sparsa non solo in Roma, ma in molte parti del mondo, che ogni cento anni vi fosse una plenaria ed ampia Indulgenza concessa a chi visitava i limini degli Apostoli, e che per appunto in quell' anno 1300. cadeva il centesimo, dopo essersi fatte le maggiori diligenze per rintracciare il vero, fu dal Pontefice Bonifazio VIII. pubblicata la sua Costituzione, che incomincia: *Antiquorum habet fida relatio*, in cui concesse la plenaria Indulgenza a chi pentito e confessato visitasse, se fosse forestiero, quindici volte, ed essendo Romano trenta volte, le Basiliche de' Santi Pietro e Paolo, perpetuando ogni cento anni la stessa plenaria Indulgenza nel modo poc' anzi espresso. Tutta la Storia è fedelmente riferita da Giacomo Gaetano Diacono Cardinale di S. Giorgio in Velabro, nipote dello stesso Bonifazio VIII. che è stampata *nel tom.* 25. della Biblioteca Massima de' Padri della stampa di Lione *alla pag.* 937. *e segg.* È noto pure a ciascheduno, che il termine di cento anni fu ridotto a cinquanta da Clemente VI., a trentatre da Urbano VI., ed a venticinque da Paolo II., e che il predetto Clemente VI. alla visita delle due Basiliche di S. Pietro e di S. Paolo, ag-

ginnse quella della Lateranense, ed Urbano VI, alle predette tre aggiunse la visita della quarta Basilica, che è quella di S. Maria Maggiore. Noi nella nostra Costituzione ci siamo conformati alla disciplina, che abbiamo veduta già introdotta, e quanto alle Chiese da visitarsi, e quanto al numero delle visite, opere prescritte da adempirsi per conseguire il santo tesoro della plenaria Indulgenza; nè altro v'abbiamo aggiunto, che il dover ricevere la Sacra Eucaristia, che abbiamo creduto ben fatto dovervi aggiungere. E questo è il vero oggetto del nostro invito, a cui il pellegrinaggio, e le visite delle Chiese, ed ogni altra opera ingiunta, fatta a dovere, sono non che convenienti, ma necessarie disposizioni. *Vi chiama, fratelli, lo Spirito Santo a Roma quest'anno prossimo del Giubbileo. V'invita il tesoro, che vi è proposto. Io vi esorto tutti a non mancare a voi stessi, ed a vestirci della stola dell'allegrezza, perpetua compagna della buona coscienza; acciocchè ritornati da questo santo viaggio santificati in quest'Anno Santo, possiate meglio servire il Signore Iddio di quello, che avete fatto sin ora;* sono parole del gran Vescovo di Verona Agostino Valerio, poi degno Cardinale della Santa Romana Chiesa, nella lettera Pastorale a tutti i fedeli della sua Città e Diocesi, stampata in Verona *l'anno* 1574. sopra il Giubbileo dell'Anno Santo, che nell'anno seguente fu celebrato da Gregorio XIII.

10. Contentatevi, che facciamo anche uso delle lettere Pastorali del gran Cardinale Arcivescovo di Milano Carlo Borromeo pubblicate in lingua Italiana per comodo del suo Popolo, una *nel giorno* 10. *di Settembre* 1574., che vuol dire l'anno prima del Giubbileo celebrato nel Pontificato di Gregorio XIII. *Non è dunque, dilettissimi figliuoli, da perdere l'occasione di tanto spirituale guadagno; non vogliate, vi preghiamo, per timore, e rispetto d'un poco di fatica corporale, privarvi di tanto bene; considerate la diligenza e sollecitudine vostra negli acquisti e guadagni terreni, per li quali vi mettete a lunghi e pericolosi viaggi, nè temete disagi ed incomodi, nè vi spaventate di fatica, che vi si rappresenti. Confonderetevi di non fare per l'anima vostra quel che fate per il corpo, poichè per ricevere la remissione d'un debito di cose temporali, molti di voi non temeriano di mettersi eziandio a maggior viaggio di questo, il quale vi serve per ricevere la remissione di tanti e tanti debiti spirituali. Dovete, figliuoli amatissimi, per questa causa, la quale importa tanto all'anima vostra, muovervi con gran desiderio, e pietà veramente Cristiana a fare questo santo pellegrinaggio, al quale vi ha da accendere anco sommamente l'esempio dell'antica divozione, che in ciò mostrarono i fedeli, e popoli, e Principi:* l'altra publicata *l'anno* 1576. che vuol dire l'anno dopo quello del Giubbileo celebrato in Roma, allora che, secondo il solito, fu dal Sommo Pontefice transmesso a Milano per quelli, che non erano venuti a Roma l'anno precedente: ed ecco le parole del Santo, che fanno al nostro proposito: *Sapete, quanto abbiamo desiderato l'anno passato, che non fosse alcuno di voi, il quale per qualsivoglia occupazione e impedimento s'iscusasse di far quel santo viaggio di Roma, ma che tutti andaste ad arricchirci spiritualmente, e che faceste questo speciale riconoscimento verso la Chiesa Santa Romana comune Madre nostra, andando in persona a ricevere presenzialmente queste sante benedizioni Apostoliche, ed a visitare i Sacri Corpi dei gloriosi Apostoli S. Pietro, e S. Paolo, ed altre Sante Reliquie, a visitare quelle antiche e divote Chiese, quella terra santa, tutta sparsa e consecrata col sangue d'innumerabili Martiri, dove e per questo, e per molti altri misterj e divotissime memorie, e per i favori speciali, che Iddio fa a quel luogo, dove ha collocata immobilmente la Cattedra di S. Pietro l'infallibilità della Fede Cattolica, il magistero de' costumi cristiani, pare, che la terra stessa, i muri sacri, gli Altari, le Chiese, i Cimiterj de' Martiri, ed ogni cosa spiri divozione particolare, la quale esperimenta quasi sensibilmente chi visita que' santi luoghi con la disposizione che deve. Per il che vi abbiamo a ciò molte volte esortato con parole, eccitato con lettere, ed invitato all'ultimo anco coll'esempio del viaggio nostro, riconoscendo nostro obbligo d'andarvi innanzi, ed esservi guida anco in così fatta occasione.*

11. Qui pensavamo che potesse terminare questa nostra lettera Enciclica; ma riconosciamo d'esserci ingannati. I Padri del Concilio Cabilonense secondo, tenuto l'anno 813. *nel tom.* 4. della Collezione d'Arduino *alla pag.* 1039. *Can.* 45. ci rappresentano alcuni inconvenienti, che erano ne' loro tempi nella materia, di cui si tratta, e che pur troppo ancor oggi è facile, che si possano ritrovare — *Nam et a quibusdam, qui Romam, Thauronumve, et alia quaedam loca sub pretextu orationis inconsulte*

peragrant, plurimum erratur. Sunt Presbyteri et Diaconi, et caeteri in Clero constituti, qui negligenter viventes, in eo purgari se a peccatis putant, et ministerio suo fungi debere, si praefata loca attingant. Sunt nihilominus laici, qui putant se impune aut peccare, aut peccasse, quia haec loca frequentant. Sunt adeo vecordes, ut putent, se sanctorum locorum sola visitatione a peccatis purgari. Di altri disordini ne' secoli susseguenti parla l'Abbate Alberto Stadense nella sua Cronaca: *Vix aliquos vidi, vel nunquam, qui redierint meliores vel de transmarinis partibus, vel de Sanctorum liminibus.* Non lasciano i Padri Cabilonensi d'accennare il rimedio; ed ecco le loro parole: *Qui vero peccata sua Sacerdotibus, in quorum sunt Parochiis, confessi sunt, et ab his agendae poenitentiae consilium acceperunt, si orationibus insistendo, eleemosynas largiendo, vitam emendando, mores componendo, Apostolorum limina, vel quorumlibet Sanctorum invisere desiderant, horum est devotio modis omnibus collaudanda.* Lo stesso si fa dall'Abbate Stadense: *Puto ex eo hoc provenire, quod debita devotione nec exeunt, nec redeunt; debent enim tali cogitatione proficisci, quasi essent de saeculo migraturi.* Mancheremmo al nostro apostolico ministero, se non procurassimo di battere le pedate contrassegnate dai sopraddetti, non meno per torre di mezzo ogni male, che per mettere tutti quelli, che sono capaci del frutto dell'Indulgenza, nello stato di poterla fruttuosamente conseguire.

12. Come è noto ad ognuno, corre lo spazio d'alcuni mesi fra la pubblicazione della Bolla dell'Anno Santo, che si fa qui in Roma, ed il principio della plenaria Indulgenza; non aprendosi la Porta Santa, giusta l'antico stile, che nella vigilia del Natale dell'anno precedente all'Anno Santo. Non intendiamo di perdere il sopradetto tempo intermedio. D'esso ci prevaliamo per far fare nella nostra Città di Roma in varie parti le Missioni, dell'utilità delle quali abbiamo abbastanza ragionato nei nostri Editti Pastorali dati alle stampe, quando eravamo residenti nella nostra Chiesa Arcivescovile di Bologna, e che sono anche dipoi stati tradotti e dati alle stampe in lingua latina. Ai Missionarj inculchiamo lo spiegare al popolo in forma di Catechismo le Cattoliche verità nella materia delle sacre Indulgenze, e del Giubbileo universale, senza entrare in disputa particolare o di Teologia Polemica, o di Teologia Morale; dovendo bastare al popolo il sapere, dimettersi nel Sagramento della Penitenza ben adoperato la colpa, unitamente colla pena eterna; ma non sempre, anzi rade volte dimettersi la pena temporale da soddisfarsi o in questa vita, o nell'altra nel Purgatorio, come si vede *nel cap. 14. della sess. 6.* del Sacro Concilio di Trento, e *nel Can. 30.* della stessa Sessione sotto il titolo *de Justificatione;* esservi nella Chiesa un inesausto tesoro composto della sovrabbondanza de' meriti di Cristo, e de' Santi; esserne stata commessa da Gesù Cristo la disposizione al suo Vicario in terra, che è il Romano Pontefice; poterne esso fare o più ristretta o più larga applicazione, concorrendovi giuste e legittime cause, o a pro de' vivi per modo di assoluzione, o a pro dei morti per modo di suffragio, purchè i primi abbiano colla penitenza conseguito la delezione del peccato e della pena eterna; ed i secondi siano passati da questa all'altra vita in grazia del Signore; essere la detta applicazione quella, che chiamiamo Indulgenza, che, conseguita nelle dovute forme, libera dalla pena temporale a misura della concessione ed applicazione, che si fa da chi ha l'autorità di concedere, di dispensare, e di applicare; come si legge nelle Lettere Apostoliche de' Sommi Pontefici, e nella famosa Decretale del nostro Predecessoro Leone X. al Cardinale Tommaso de Vio, detto Gaetano, quand'era Legato Apostolico nella Germania: e però esser molto utile al popolo Cristiano l'uso delle Indulgenze, ed esser degni d'anatema tutti coloro, che hanno ardire di dire, esser esse inutili, o non essere nelle Chiesa la potestà di conferirle, come si legge nel Sacro Concilio di Trento *alla sess. 25.* nel Decreto *de Indulgentiis:* essere finalmente l'Indulgenza dell'Anno Santo Indulgenza Plenaria, e distinguersi dalle altre Plenarie Indulgenze, anche date per modo di Giubbileo, per la maggiore ampiezza che si dà ai Confessori di assolvere dai peccati, e di sciogliere colla benignità delle dispense alcuni legami, ne' quali talora le coscienze si trovano involte.

13. Tralasciando le Altre Apostoliche Costituzioni, come ovvie a tutti, Noi porteremo qui la sopracitata di Leone X. — *Per praesentes tibi significandum duximus, Romanam Ecclesiam, quam reliquae tamquam Matrem sequi tenentur, tradidisse, Romanum Pontificem Petri clavigerum Successorem, et Jesu Christi in terris*

Vicarium, potestate clavium, quarum est aperire Regnum Coelorum, tollendo illius in Christifidelibus impedimenta, culpam scilicet et poenam pro actualibus peccatis debitam, culpam quidem mediante Sacramento Poenitentiae, poenam vero temporalem pro actualibus peccatis, secundum Divinam justitiam debitam, mediante Ecclesiastica Indulgentia, posse pro rationalibus causis concedere eisdem Christifidelibus, qui charitate jungente membra sunt Christi, sive in hac vita sint, sive in Purgatorio, Indulgentias ex superabundantia meritorum Christi et Sanctorum, et tam pro vivis, quam pro defunctis, Apostolica auctoritate Indulgentiam concedendo, thesaurum meritorum Jesu Christi, et Sanctorum dispensare, et per modum absolutionis Indulgentiam ipsam conferre, vel per modum suffragii ipsam transferre consuevisse; ac propterea omnes tam vivos, quam defunctos, qui veraciter omnes Indulgentias hujusmodi consecuti fuerint, a tanta temporali poena, secundum Divinam justitiam pro peccatis suis actualibus debita, liberari, quanta concessae et acquisitae Indulgentiae aequivalent, et ita ab omnibus teneri, et praedicari debere etc. auctoritate Apostolica decernimus.

14. Ciò può bastare pel popolo, ad effetto che resti istrutto di quanto è d' uopo che sappia in ordine alle Indulgenze. Ma, acciò si prepari a conseguirne il frutto, è d' uopo, che i Missionarj passino più avanti. Con Apostolica dunque libertà inveischano contra le corruttele del secolo pur troppo pubbliche e notorie, avendo avanti gli occhi le parole d' Isaia *al cap.* 58.: *Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, et annuntia populo meo scelera eorum, et Domui Jacob peccata eorum.* Predichino con Apostolico zelo la necessità della penitenza, la perdita irreparabile dell' anima, se non fanno penitenza de' loro peccati, avendo avanti gli occhi le parole di Gesù Cristo in San Luca *al cap.* 18. *Nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis.* Entrino mallevadori della Divina misericordia a pro di quelli, che lasceranno le ree antiche costumanze, e si faranno un cuor nuovo, ed uno spirito nuovo; avendo pure avanti agli occhi le parole del Signore in Ezechiele *al cap.* 18. *Convertimini, et agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, et non erit vobis in ruinam iniquitas. Projicite a vobis praevaricationes vestras, in quibus praevaricati estis, et facite vobis cor novum et spiritum novum, quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus; revertimini, et vivite:* e nel *cap.* 33. *Vivo ego, dicit Dominus Deus, nolo mortem impii, sed ut convertatur impius a via sua, et vivat.*

15. Dalla virtù della Penitenza passino i Missionarj al Sagramento; e coi più fervorosi inviti non lascino d' indurre chi gli ascolta, a prepararsi all' Anno Santo con una fruttuosa Confessione. S' instruisca a ben farla; si faccia vedere la necessità di ripetere le passate mal fatte; e si adopri ogni diligenza per indurre anche chi non pensa d' avere necessità di ripetere le passate, a farne una generale: *Licet non sit de necessitate iterum confiteri eadem peccata, tamen propter erubescentiam, quae est magna poenitentiae pars, ut eorumdem peccatorum iteretur Confessio, reputamus salubre:* sono parole del nostro Predecessore Benedetto XI. nella sua Decretale: *Inter cunctas, de privilegiis*, fra le Stravaganti comuni. Ed il gran S. Carlo Borromeo ne' moniti a' Confessori, fatti ristampare in Roma dalla felice memoria d' Innocenzo XII. per regola e norma de' Confessori, così scrisse: *Confessarii pro cujusque personae qualitate, opportuno tempore et loco, ad generalem quamdam Confessionem poenitentes exhortentur, ut per hanc proposita omni praeterita vita sibi ob oculos, majori cum alacritate redeant ad Dominum, ac omnes errores, qui potuissent in praecedentibus Confessionibus accidere, resarciant.*

16. Dell' utilità delle predette Confessioni generali parla pure S. Francesco di Sales in molti luoghi delle sue Opere: ma assai proprio della sua dolcezza è quello, che si legge nella sua lettera prima, scritta ad una Dama vedova, che è *nel tom.* 1. delle sue Opere della stampa di Parigi *del* 1669. *alla pag.* 914. *num.* 6., che Noi dall' idioma Francese trasportiamo in Lingua Italiana: *Mi scrive vostro Padre; è perchè mi comanda di scrivergli qualche cosa per la salute dell' anima sua, io lo faccio con molta facilità, e forse troppo grande. Si riduce il mio avviso a due punti: Uno, che faccia una penitenza generale. Questa è una cosa, senza la quale nessun uomo d' onore dee morire. L' altro, che a poco a poco si vada distaccando dalle affezioni del mondo.* Nella Vita scritta in Italiano di S. Vincenzo de Paulis Fondatore della Congregazione della Missione, molto si tratta del frutto, che si ricava dalle Confessioni generali nelle Missioni: E però nelle Regole del detto Istituto, approvate dalla Santa Sede, tra gli

altri ministerj si annovera questo d'insinuare le dette Confessioni: *Confessiones generales totius anteactae vitae suadere et excipere*. Ed il Pontefice Urbano VIII. nella sua Bolla, che incomincia *Salvatoris nostri*, colla quale approvò l'Istituto della detta Congregazione, nel proposito delle Confessioni generali così soggiunge: *Ex quorum felicibus successibus*, parla delle funzioni, e ministerj dell'Istituto ivi enunciati, *evidenter apparet, hoc pium Institutum Deo acceptissimum, hominibus vero utilissimum, prorsusque necessarium esse, ex eo enim, licet non multo ab hinc tempore, rarus antea Confessionum Sacramentalium, etiam generalium, et Sanctissimae Eucharistiae usus, frequens per Dei gratiam factus est*. E nel proposito della preparazione all'Anno Santo il Nostro Predecessore Innocenzo XII. nella Istruzione, che fece, quando lo pubblicò, riflettendo ai difetti, che possono esser occorsi a penitenti nelle precedenti Confessioni, esortò colle seguenti parole quelli, che pensavano di venire a Roma per conseguirne l'Indulgenza, a fare prima d'intraprendere il viaggio, la Confessione generale: *Faccia prima della partenza una valida Confessione generale; si esorti a praticarla in questa occasione, per supplire ai difetti, che avrà forse commessi nelle Confessioni passate*. E massima comune dei Direttori delle coscienze, essere la Confessione generale molto utile, perchè rappresenta l'uomo a se stesso, acciò s'umilii, produce un maggior orrore del peccato, procura nuove forze da superare le tentazioni, porta una soavissima pace e tranquillità di coscienza, e supplisce a quanto alle volte mancò nelle passate Confessioni.

17. Ben vediamo, che, dovendosi fare o semplici ed ordinarie Confessioni, o dovendosi ripetere le mal fatte, o dovendosi fare Confessioni generali, se non sono le Confessioni ricevute ed intese da' Confessori, che siano uomini da bene, e periti, ed istrutti delle vere massime della Chiesa, non se ne ricaverà quel frutto, che si brama, e sommamente si desidera. In tutto il tempo, che siamo stati residenti nella Nostra Chiesa Arcivescovile di Bologna, non abbiamo data a veruno la facoltà di confessare, se non dopo averlo Noi stessi esaminato, o fatto esaminare da altri alla nostra presenza, per aver contezza della sua perizia, e delle sue massime: nè abbiamo mai data licenza illimitata di confessare, ma ristretta a tempo limitato e breve, acciò gli esaminati ed approvati una volta, dovessero di nuovo ritornare sotto l'esame nostro, o da farsi di nuovo alla presenza nostra; il che quanto era incomodo ai Confessori, altrettanto era giovevole al buon regime delle anime. Ora che siamo oppressi dall'ormai insopportabile peso del regime della Chiesa universale, siamo obbligati a commettere l'esame de' Confessori di questa nostra Città di Roma ad altri, che possiamo sperare non manchino al loro dovere, ed a tutta l'esatta diligenza: e solamente una volta l'anno, quando è vicina la Quaresima, non lasciamo d'esprimere i nostri sentimenti ai Predicatori, ed ai Parrochi convocati avanti di Noi, in tutto ciò, che crediamo opportuno e necessario per la salute delle anime. Ora poi, che è imminente l'Anno Santo, chiamiamo avanti di Noi tutti i Confessori, a'quali con tutto lo spirito, e con tutta quella energia, che possiamo, inculchiamo le massime seguenti.

18. La prima, che si ricordino, non soddisfarsi al proprio dovere, anzi commettersi un gran mancamento da chi di loro mettendosi a sedere nel Tribunale della Penitenza, sente il penitente con una certa indolenza, nulla soggiunge, e finita l'esposizione de' peccati, proferisce l'assoluzione: essendo ciò troppo contrario alla condotta di un Medico perito, a cui il Confessore viene rassomigliato, che deve infondere sopra le ferite e vino ed olio, deve investigare le circostanze e del peccato e del peccatore, per potergli dare un opportuno consiglio, giusta il quale riceva e consegnisca la sanità dell'anima: *Sacerdos autem sit discretus et cautus, ut, more periti Medici, similiter infundat vinum et oleum vulneribus sauciati, diligenter inquirens et peccatoris circumstantias et peccati, per quas prudenter intelligat, quale illi debeat consilium praebere, et ejusmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad sanandum aegrotum*: sono parole d'Innocenzo III. nostro gran Predecessore, nel Concilio Generale Lateranense *nel cap. Omnis utriusque sexus, de poenitentiis, et remissionibus*. Concorda il Rituale Romano, confermato con Apostolica Costituzione dall'altro nostro Predecessore Paolo V. sotto il titolo *de Sacramento Poenitentiae*, ed eccone le parole: *Si poenitens numerum, et species, et circumstantias peccatorum non expresserit, cum Sacerdos prudenter interroget*. E di più se il Confessore sa, che dal Penitente si commettono alcuni

peccati, de' quali esso non si accusa, o perchè, volontariamente ingannando se stesso, si lusinga che ciò, che fa, non sia peccato; il Confessore che è obbligato d'aver cura dell'integrità della Confessione, dee con buona maniera ridurgli a memoria ciò, che tralascia, correggerlo, ammonirlo, inducendolo ad una vera penitenza. Così la discorre S. Bernardino da Siena *al tom. 2. serm. 27. artic. 2. cap. 3. pag. 167.*, ove propostasi la questione: *An Confessor teneatur diligenter perscrutari, et examinare conscientiam peccatoris;* risponde di sì: e dice, ciò doversi fare non solo in quelle cose, che il Penitente tace *propter negligentiam, vel propter verecundiam*, ma anche in quelle che tace per ignoranza, *eo quod peccatores ignorant quae Dei sunt: unde si Confessor audierit aliquid de Poenitente, vel scivit per aliquam probabilem conjecturam, id debet Poenitenti ad memoriam reducere, quia potest timeri, quod Poenitens ignoret ignorantia crassa, quae non excusat, secundum Guillelmum; vel quia forte non intelligit illud esse peccatum; nam, secundum Isidorum, ignorans quotidie peccat, et ignorat.*

19. La materia è pure ovvia appresso i Teologi, come può vedersi ne' libri anche di quelli, che certamente non meritano di essere annoverati nel numero di troppo rigidi. Imperocchè, non trattandosi ora d'ignoranza invincibile di qualche jus positivo, da cui sia derivato un disordine, che è noto al Confessore, e che non è noto al Penitente, ed a cui se fosse notificato, ne potrebbe succedere qualche grave inconveniente; ma trattandosi ora d'ignoranza vincibile, d'azioni, che ognuno deve sapere esser peccaminose, di cose, che trascurate dal Confessore, danno fomento al Penitente di continuare nel suo pravo costume, ed agli altri o di scandalezzarsi, o di premere le dette cose come indifferenti, giacchè vedono praticarsi con molta franchezza da quelli, che frequentano i Sagramenti della Chiesa: sono concordi i Teologi nell'asserire, essere il Confessore obbligato ad interrogare, ed ammonire il Penitente nulla curando il dispiacere, che, ammonendolo, gli darà, e dovendo sperare, che se forse allora l'ammonizione non sarà del tutto profittevole, lo sarà una volta coll'ajuto di Dio. Fra gli Autori Domenicani, o seguaci della Dottrina di S. Tommaso, può vedersi il Soto *in quartum Sententiarum dist. 18. qu. 2. al tit. 4.* il Silvio *in tertiam partem D. Thomae tom. 4. q. 9. art. 2. quaesito 7.* Fra li Francescani, e seguaci della dottrina di Scoto, il Cardinal de Laurea *in quartum librum Sententiarum tom. 2. de Sacramento Poenitentiae disput. 21. art. 3. n. 64.* cogli altri, che sieguono. E fra i Padri della Compagnia di Gesù il Suarez *in 3. part. D. Thomae disp. 32. sect. 3. et 4. tom. 4.* Teofilo Rainaudo *tom. 16. Heteroclit. Spiritual. punct. 9. n. 4.*, Gabriele Antonio *Tractatu de Poenitentia art. 3. quaest. 3.* Il Cardinal de Lugo *de Sacramento Poenitentiae disp. 22. sect. 2.*, ove al nostro proposito con molto zelo inveisce contra i Confessori de Vescovi, e de' Prelati, de' Principi, e de' Governatori, che intendendo le loro Confessioni, e vedendo che non parlano de' loro pubblici mancamenti, tacciono, non ammoniscono, e danno francamente l'assoluzione. *Infero secundo, quid dicendum sit de obligatione, quam habent Confessarii Praelatorum, Principum, Gubernatorum, et similium, quando vident, aut sciunt, ipsos non satisfacere revera suo debito circa collationem Beneficiorum, electionem Ministrorum, Subditorum gubernationem, circa eleemosynas ex superfluis faciendas de redditibus Ecclesiasticis, et alia similia; de quibus illud notandum est, raro contingere, quod ignorantia illa non afferat secum scandalum in Subditis, qui facile putant licita, quae a Praelatis, et Principibus fieri vident; vel certe non afferat damnum commune; quare regulariter Confessarius tenetur admonere Poenitentem, quicumque ille sit, de sua obligatione; nec satisfacit suo muneri absolvendo a peccatis, quae poenitens dicit, sed potius imponit suis humeris peccata caetera, et errores, quos in Poenitente dissimulat, et coeco coecum ducente, ambo in aeternam foveam cadent. Si formidet ergo potentis faciem, non assumat sibi Pastoris officium; sed modeste se excuset tanquam minus aptum ad illud onus portandum.* E questo savio insegnamento del Cardinal de Lugo non dee essere ristretto ai soli Confessori de' Vescovi, de' Prelati, de' Principi, ma, se non con maggiore, almeno con egual ragione deve estendersi a tutti quelli, che sentono le Confessioni di quei Penitenti, la vita pubblica de' quali non è disgiunta da qualche prossima occasione di peccare, se non rispetto alli atti esterni, almeno rispetto ai pravi desiderj, e alle morose dilettazioni, del qual sistema di vivere essi non si accusano.

20. La seconda cosa si è, che succedendo,

come pur troppo va succedendo, che il Confessore nel suo ministero di confessare intenda dal Penitente qualche cosa che abbia bisogno di qualche discussione, esso non tiri ad indovinare, ma prima di rispondere prenda tempo, e consiglio. Sarebbe desiderabile in ogni Confessore una eminente letteratura, ma una competente e sufficiente letteratura è assolutamente necessaria: nè forse di più si può sperare, comprendendo la morale Teologia tanto, e tali questioni, che dipendono dalla notizia de' Canoni, e delle Costituzioni Apostoliche, che è moralmente impossibile, che un uomo abbia presente tutto, e possa, come suol dirsi, rispondere in piedi a tutto, come dee fare chi ha una scienza eminente, senza aver bisogno di ricorrere ai libri, come fa chi ha una scienza solo sufficiente; giusta ciò, che riflette il nostro Predecessore Innocenzo IV. *nei Commenti al Cap. Cum in cunctis al num.* 2. *sotto il titolo de electione, et electi potestate*, ove così scrive: *Scientiam autem reputamus eminentem, quae subtiles quaestiones discutere, et definire novit, et in promptu responsiones habet: ille habet mediocrem, qui scit aliquo modo examinare negotia, quamvis ad omnia nesciat respondere, et qui in Libris veritatem eorum, quae scire tenetur, scit quaerere, et sic in promptu omnia non habet.* Ridotto perciò il Confessore nelle questioni dubbie, o in quelle, delle quali non ha notizia, a ricorrere ai Libri, non diremo cosa nuova, se diremo, esservi pur troppo nella gran farragine de' Scrittori, chi pensa o scrive in un modo, che è tutto alieno dalla semplicità Evangelica, e dalla dottrina de' Padri: *Cum plures opiniones Christianae disciplinae relaxativas, et animarum perniciem inferentes, partim antiquas iterum suscitari, partim noviter prodire, et summam illam luxuriantium ingeniorum licentiam in dies magis exercescere, per quam in rebus ad conscientiam pertinentibus modus opinandi irrepsit alienus omnino ab Evangelica simplicitate, Sanctorumque Patrum doctrina, et quem si pro recta regula fideles in praxi sequerentur, ingens eruptura esset Christianae vitae corruptela:* sono parole del nostro Predecessore Alessandro VII. nel suo Decreto *die* 7. *Settembre* 1665. Ma senza entrare in verun dettaglio particolare, e nelle inestricabili questioni, che sopra il credito degli Autori e delle loro dottrine potrebbero eccitarsi, ci contenteremo di dire, che il buon Confessore nelle materie dubbie non dee fidarsi della sua privata opinione, ma prima di rispondere si contenti di vedere non un solo libro, ma ne veda molti, veda fra questi i più rispettabili, e poi prenda quel partito, che vedrà più assistito dalla ragione, e dall'autorità. Così ci spiegammo nella nostra Lettera Circolare sopra le usure, che è *la* 143. *nel tom.* 1. del nostro Bollario *al* §. 8.: *Suis privatis opinionibus ne nimis adhaerent, sed priusquam responsum reddant, plures Scriptores examinent, qui magis inter caeteros praedicantur, deinde eas partes suscipiant, quas tum ratione tum auctoritate plane confirmatas intelligent:* Così ora ripetiamo, non dovendo la massima esser ristretta alla sola materia delle usure, ma dovendo estendersi ad ogni altra cosa, che appartenga al foro Sagramentale, ed alle regole della coscienza.

21. La terza, che avendo sempre presente la massima del Venerabile Cardinale Bellarmino, che *non esset tanta facilitas peccandi, si non esset tanta facilitas absolvendi*, e le proposizioni condannate dai nostri Predecessori, e particolarmente dal Pontefice Innocenzo XI. *nel giorno* 2. *di Marzo* 1679., e fra queste *la* 60. *colle tre seguenti*, prendano le dovute risoluzioni di concedere, di negare, o di differire l'assoluzione. *Videat autem diligenter Sacerdos, quando, et quibus conferenda, vel differenda sit absolutio; ne absolvat eos, qui talis beneficii sunt incapaces, quales sunt qui nulla dant signa doloris, qui odia, et inimicitias deponere, aut aliena, si possunt, restituere, aut proximam peccandi occasionem desererè, aut alio modo peccata derelinquere, et vitam in melius emendare nolunt, aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publice satisfaciant, et scandalum tollant:* non sono parole de' rigoristi, ma del Rituale romano. Coll'avvertenza in oltre, che, o negandosi, o differendosi, o concedendosi l'Assoluzione, non lascino i Confessori o nel caso di negarla, o di differirla, di far conoscere ai loro Penitenti, con ogni maggiore piacevolezza e carità, le ragioni del loro operare, indirizzato unicamente alla salute delle Anime loro, invitandoli a ritornare, ed a fare, prima di ritornare quanto debbano, per poter, ritornando, ottenere l'assoluzione, che loro è stata o negata o differita. Concedendo poscia l'assoluzione, e particolarmente a persone, che rare volte si confessano, o che vengono al Tribunale della Penitenza cariche di peccati, non tralascino d'ammonirle,

di far ad esse conoscere il miserabile stato, a cui erano ridotte pe' loro peccati, la bruttezza de' medesimi, eccitandole ad un vero dolore, e ad un vero proposito d'astenersi in avvenire dai Peccati. E seppiamo essere più giovevoli, e profittevoli le serie e savie ammonizioni del confessore nel Tribunale della Penitenza, di quello che siano, per l'effetto, di cui si tratta, le Prediche de' zelanti Sacri Oratori, adattando chi le ascolta per lo più le forti loro invettive agli altri non a se; il che certamente non può succedere, nelle serie ammonizioni de' Confessori, che parlano, come suol dirsi, a tu per tu col Penitente, e dopo che esso ha confessato i proprj reati. E quando mai si dicesse, esser ciò impraticabile per la gran folla de' Penitenti, si risponde col celebre detto di S. Francesco Saverio, riferito dal Padre Tursellino *nel lib.* 6. *della sua vita al cap.* 17. *Confitentibus porro, non festinatam sed diligentem navandam operam censebat, monens, ut praeoptarent Confessiones paucas rite factas audire, quam multas temere properatas.*

22. La quarta si è, che essendo l'ultima parte del Sagramento della Penitenza la Satisfazione, ancorchè, compatendo la Santa Madre Chiesa l'umana fiacchezza, abbia rilasciato l'antico rigore, e sia receduta dagli antichi Canoni Penitenziali: *Defectus nostrorum temporum, quibus non solum merita, sed corpora ipsa hominum defecerunt, districtionis illius non patitur in omnibus manere censuram:* sono parole del *Can. Fraternitatis, dist.* 34.; da ciò però non deriva, che nell'imporla possano i Confessori giocare, come suol dirsi, a capriccio, essendo obbligati a regolarsi anche in questo punto colla giustizia, colla prudenza, e colla pietà. *In irroganda autem satisfactionis poena Sacerdotes nihil sibi suo arbitratu statuendum esse, sed omnia justitia, prudentia, et pietate dirigenda existimabunt*, come si legge nel Catechismo ai Parrochi fatto per ordine del Concilio di Trento, e pubblicato dal nostro Predecessore S. Pio V. *sotto il tit. de Poenitentia.* Qual massima salutevole è ben fondata *nel cap.* 8. *della Sess.* 14. *de Poenitentia* dello stesso Concilio di Trento: *Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum spiritus, et prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, et Poenitentium facultate, salutares et convenientes satisfactiones injungere, ne, si forte peccatis conniveant, et indulgentius cum Poenitentibus agant, levissima quaedam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem prae oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novae vitae custodiam, et infirmitatis medicamentum, sed etiam ad praeteritorum peccatorum vindictam, et castigationem: Nam claves Sacerdotum non ad solvendum dumtaxat, sed et ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres credunt, et docent.* E per indurre i Penitenti ad accettar volentieri le proporzionate soddisfazioni, che loro s'impongono dai Confessori, non poco può contribuire la notizia, che gli stessi Confessori abbiano degli antichi Canoni Penitenziali; non già per imporre oggidì ai Peccatori quelle soddisfazioni, che in essi vengono stabilite, come poc'anzi si è detto; ma per poter fondatamente notificare ai Penitenti la pena, o sia soddisfazione, che in essi era imposta: il che non solo molto servirà per far loro concepire la gravezza del peccato, ma altresì acciò volentieri accettino la soddisfazione imposta, ancorchè l'avessero creduta grave; paragonandola con quella, che per gli stessi peccati sarebbe stata loro imposta, se fossero stati vivi, e si fossero confessati nel tempo, in cui erano in vigore i Canoni Penitenziali; e non avessero avuta la sorte di vivere ne' tempi presenti, ne' quali la Chiesa ha benignamente condisceso a rilasciare l'antico Canonico rigore. Così la discorrono tanti più e dotti Autori, da Noi raccolti *nel nostro Trattato de Synodo al lib.* 7. *cap.* 62., che qui non è d'uopo ripetere. Aggiugneremo solamente, non essere i Penitenti d'oggidì simili alla celebre Agnese Imperadrice, che venuta a visitare i limini de' Santi Apostoli fece al Beato Cardinale Pietro Damiano la sua Confessione generale, senza che il beato e dotto Confessore, dopo averla sentita, fosse in grado d'imporle veruna penitenza.

23. Il fatto è riferito dallo stesso Beato Pietro Damiano *nel suo Opuscolo* 56. *al cap.* 5. *tom.* 3. delle sue Opere della stampa di Parigi *pag.* 432. *Sed ut hi, qui ad Apostolorum Limina confluunt, sanctae devotionis tuae salubriter imitentur exemplum, sub arcana quoque Beati Petri Confessione ante sacrum Altare me sedere fecisti, ac per lugubres gemitus, et amara suspiria, ab ipsa quinquennis infantiae tenera adhuc et nuper ablactata levitate coepisti; et tamquam illic ipse Beatus Apostolus corporaliter praesideret, quidquid subtile vel minutum in humanitatis tuae potuit titillare visceribus, quidquid in cogi-*

tationibus vanum , quidquid praeterea subrepere potuit in sermone superfluum , fidelibus est relationibus evolutum ; ad quod mihi visum est , ut nil aliud confitenti poenitentiae pondus injungeremus , nisi ut illud Divinae legationis elogium iterarem: Age quod agis, operare quod operaris ; Vel illud , quod his , qui Thiatyrae erant , per Angelum mittitur: non mittam super vos aliud pondus , tantum id , quod habetis , tenete (*Apoc.* 2.). *Nam , Deo teste , ne ullum quidem jejunii diem , vel cujuslibet afflictionis indidi , sed ut inceptis solummodo sanctis perseverares operibus imperavi* .

24. Sono i Peccatori d'oggidì, fra' quali puro Noi stessi ci ritroviamo, e forse anche altri si ritrovavano ne' tempi del Beato Pietro Damiano, che, non solo nelle Confessioni generali, ma anche nelle Confessioni correnti, e spesse volte reiterate fra l'anno, si ritrovano rei di peccati gravi, e che però accostandosi al tribunale della Penitenza, meritano che s'impongano loro soddisfazioni di quel peso, e di quella importanza di sopra ricavata dal Sacro Concilio di Trento; tanto più che poco o nulla di bene, vivendo come si vive , si va facendo, che se tal volta sono oppressi dalle disgrazie, non le sopportano colla dovuta pazienza; in tal maniera che restano senza il frutto delle preghiere della Chiesa , che per bocca del Sacerdote nella stessa Confessione domanda dal Grande Iddio , *ut quidquid boni feceris , vel mali patienter sustinueris , sit tibi in remissionem peccatorum , augmentum gratiae , et proemium vitae aeternae.*

25. Ed eccovi esposto, o Venerabile Fratello, quanto andiamo facendo, e quanto andiamo disponendo, acciò gli Abitatori di questa nostra Città si preparino a godere il frutto spirituale del santo Giubbileo. Invitiamo ancor Voi a fare lo stesso nella vostra Città, e nella vostra Diocesi, acciò quelli, che intraprenderanno nel prossimo anno il pellegrinaggio, o il viaggio per Roma, conseguiscano lo stesso frutto. Ciò è conforme a quanto fu stabilito dal Concilio Bituricense tenuto *l'anno* 1584. *nel Can.* 2. *tom.* 10. della Collezione dell'Arduino *pag.* 1466. *e seq.*, ed eccone le parole: *Praemuniantur debita et integra peccatorum Confessione , et Eucharistiae Sacramento , quicumque ad loca sacra peregrinantur , antequam iter aggrediantur* . Concorda il nostro Predecessore Innocenzo XII. nella pubblicazione del Giubbileo *dell'anno* 1700., ove gravemente inculca pel di lui acquisto una fruttuosa Confessione: *Sanctificamini itaque filii carissimi , et praeparate corda vestra Domino . Lavamini , mundi estote , auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis Dei , et renovati Spiritu mentis vestrae , orationibus insistite , frequentate jejunia, eleemosynas erogate* . Ed acciò non potesse taluno credere, che le sue parole comprendessero quelli solamente, che erano in Roma, soggiunse providamente le seguenti, che senza dubbio comprendono anche quelli, che per anche non sono partiti da' loro paesi, ma pensano di partirne, e di venire a Roma per l'Anno Santo: *His porro Christianae vitae ornamentis instructi , virtutumque praesidiis muniti , impigre piaque animi alacritate ad hanc Sanctam in terris Civitatem Dei , veluti ad Thronum gratiae, accedite cum fiducia , ut misericordiam consequamini.*

26. Venendo Voi, quando lo permetta la vostra Cura Pastorale , a Roma , teniamo per certo, che e pel viaggio e per la dimora in Roma prenderete per vostra norma il sistema, che tenne e pel viaggio ed in Roma S. Carlo Borromeo, allora che venne per l'Anno Santo *del* 1575. Il tutto è descritto dal Vescovo di Novara Carlo a Basilica Petri *nel lib.* 3. *della Storia del detto Santo* . Venendo i vostri Diocesani, se partiranno dalle loro Patrie, come Noi desideriamo che partano , e come poc'anzi abbiamo insinuato che dovrebbero partire, possiamo fondatamente sperare, che non avranno molto da travagliare i Governatori de' luoghi, pe' quali passeranno, per invigilare, acciò non seguano que' mali e que' disordini , che in altri tempi sono stati cagione delle oblocuzioni contra i sacri pellegrinaggi; Ed arrivati che siano in Roma, non trascureremo certamente diligenza, acciò vivano con edificazione, adempiano, come si dee, le opere ingiunte, le Visite delle Basiliche, s'esercitino in varj altri atti di Cristiana penitenza; e chiamiamo Iddio in testimonio dell'ardentissima volontà, che abbiamo, di far sì , che tutti tornino alle Case loro edificati della Romana conversazione , saldi nella Religione, disposti a perseverare, e ben affetti alla Santa Sede, come per appunto sommamente desiderò il nostro Predecessore e Concittadino Gregorio XIII. nella celebrazione, che fece, dell'Anno Santo , giusta ciò, che si legge *ne' suoi Annali al lib.* 3. *cap.* 24. Col qual

sistema, che raccomandiamo al Grande Iddio, abbiamo una sicura fiducia, che ritornati alle loro patrie, non saranno sottoposti alla taccia, che diede S. Girolamo a quelli, che venivano dal pellegrinaggio di Gerusalemme *nella sua epist.* 58. *ad Paulinum, nel tom.* 1. delle sue Opere della stampa di Verona *alla pag.* 318. *Non Hierosolymis fuisse, sed Hierosolymis bene vixisse, laudandum est.*

27. In tutto il tempo dell' Anno del Giubbileo saranno pronti in Roma i Penitenzieri ed i Confessori, come di sopra abbiamo detto, muniti delle necessarie facoltà per sentire le Confessioni, per dare le dovute Assoluzioni, e Dispense, tanto a quelli, che abitano in questa Città, quanto a tutti gli altri, che verranno di fuora per conseguire il frutto spirituale del Giubbileo. Quando nell' Anno Santo Noi parleremo, o quand' altri parleranno di nostra commissione, non si entrerà nemmeno allora in dispute teologiche, che lasciereme ben volentieri alle scuole senza entrare a deciderne veruna. Non ci asterremo però, nè faremo che altri s' astengano dal far bene capire l' importanza della clausola, che è nella nostra Bolla — *Fidelibus vere poenitentibus, et Confessis, Sacraque Communione refectis.* Faremo altresì conoscere coi fatti, quanto sia insussistente l' asserzione di chi, vivendo fuori della nostra comunione, va disseminando, che l' Indulgenza sfianca, e rende al nulla la penitenza. E per non mostrarci troppo parziali di chi va spacciando rigorismi, ne' nostri ragionamenti, ed in quelli che si faranno d' ordine nostro, pensiamo d' uniformarci a quanto in tale proposito lasciò scritto il celebre Padre Bourdaloue della Compagnia di Gesù *nel tom.* 2. de' suoi Sermoni della seconda edizione di Parigi *del* 1709. nel suo bel Sermone fatto nell' occasione dell' apertura del Giubbileo *alla pag.* 517. *e seg.* Quando eravamo in Bologna, ed andavamo di tratto in tratto pubblicando le nostre Istruzioni, (che sono poi state ridotte in più Volumi, ed ultimamente dall' idioma Italiano tradotte in lingua latina veggonsi compilate in un solo Volume in foglio, nell' Istruzione 12. *nel tom.* 3. dell' edizione italiana, (che è la 53. nell' edizione latina) senza voler entrare nello dispute Teologiche, nell' occasione d' una Indulgenza Plenaria pubblicata dal nostro Predecessore Clemente XII., invitammo ed esortammo i nostri Diocesani ad aggiungere altre opere buone, ed a fare altri degni frutti di penitenza, proponendo ad essi il celebre insegnamento del Venerabile Cardinal Bellarmino nel suo Trattato *de Indulgentiis al lib.* 1. *cap.* 12. §. *Ad tertium, nel tom.* 2. delle sue Controversie: *Accipiunt prudentes Christiani Pontificias Indulgentias, ut simul etiam studeant dignos poenitentiae fructus facere, ac pro suis peccatis Domino satisfacere:* proponendo ancora ad essi quanto scrisse il Cardinalo Pallavicino nella sua Istoria del Concilio di Trento *al lib.* 24. *cap.* 12. *num.* 6. cioè non esser vero, che per le Indulgenze i Cristiani si rendono neghittosi in soddisfare a Dio per le colpe commesse, imperocchè rimanendo sempre gli uomini incerti, se l' Indulgenza siasi effettivamente acquistata, resta in molti lo stimolo di assicurarsi con sempre novella industria d' opere salutari, e penali; e d' altra parte le ingiunte per conseguir l' Indulgenza coll' esercizio loro accrescono la divozione, e inducono l' abito buono a farne delle somiglianti, del che si vede la sperienza cotidiana. Prefisse Bonifazio VIII. la divota visita delle Chiese a' Forestieri per quindici volte, ed a' Romani per trenta volte, come opera ingiunta per conseguire la piena Indulgenza dell' Anno Santo; ma non lasciò d' insinuare nella sua Estravagante *Antiquorum, de poenitentiis, et remissionibus,* fra le stravaganti comuni, che *unusquisque tamen plus merebitur, et indulgentiam efficacius consequetur, qui Basilicas ipsas amplius, et devotius visitabit:* il che senza dubbio porta un invito ed un' esortazione simile alla nostra, che oltre le opere ingiunte, si sforzino i Cristiani d' aggiungere altre opere meritorie, giusta lo spirito della Chiesa. Lo stesso pure viene indicato dall' antica formola, di cui i nostri Predecessori si sono serviti, e Noi ci serviamo ogni qual volta si dà la solenne Benedizione al popolo, dopo la quale si pubblica l' Indulgenza plenaria; pregandosi l' Onnipotente Iddio a concedergli non solo *perseverantiam in bonis operibus,* ma altresì un cuore sempre penitente, *cor semper poenitens:* che è lo stesso che dire, un cuore sempre preparato ad aggiungere nuovi atti di penitenza per gli peccati già commessi, ancorchè possa piamente credere esserne stato assoluto nel Sagramento della Penitenza, quanto alla colpa, e alla pena eterna, ed essergli anche stata rimessa la temporale per l' efficacia della plenaria Indulgenza.

28. Nelle Vite dei nostri Predecessori Zaccaria e Pasquale, appresso il volgato Anastasio, si legge, che vicino al Vaticano avevano eretti alcuni edifizj, ne' quali si dava soccorso ai poveri pellegrini, che venivano a visitare i Limini degli Apostoli. Sono stati i detti edifizj rovinati ed atterrati dalle disgrazie succedute, o pure dall' edacità del tempo: ma la pietà Romana non ha lasciato d'aprirne molti altri in varj luoghi della Città, ne' quali in ogni tempo, ma particolarmente nell' Anno Santo, si ricevono i poveri pellegrini, che vengono a visitare i Limini degli Apostoli per conseguire le sante Indulgenze, ne' quali sono ben trattati, ed anche ben animati alle opere buone da pii Sacerdoti. Ed ecco quanto dovevamo accennarvi; dando intanto con pienezza di cuore a Voi, ed al Gregge alla vostra cura commesso, l' Apostolica Benedizione.

Datum ex Arce Castri Gandulphi die 26. Junii 1749. Pontificatus Nostri An. Nono.

N. III.

NUM. III.

Ad Constitut. XXXIII. pag. 228.

ALLOCUTIO

Habita in Basilica S. Mariae Majoris Pridie Kalendas Octobris Anno Jubilaei MDCCL. in Festo S. Hieronymi Confessoris, et Ecclesiae Doctoris, ante Consecrationem Altaris Pontificii ejusdem Basilicae.

VENERABILES FRATRES.

Postquam, DEO adjuvante ea omnia complevimus, quae ad internum, externumque hujus Basilicae cultum, quem oculis cernitis, exequenda esse constitueramus; propositum Nobis erat ejusdem Basilicae Dedicationem, sive solemnem Consecrationem peragere; non ideo sane, quod Nobis umquam in mentem venerit, hanc, qualiscumque operae vel sumptus fuerit, restaurationem, pro vera ipsius Basilicae reaedificatione accipiendam esse; qua quidem peracta, novam Ecclesiae Consecrationem fieri Sacri Canones jubent; neque enim antiqui parietes loco moti, aut dejecti fuerunt; sed quia ex rerum gestarum monumentis, quae forebantur, nullum, quod certam prioris Consecrationis fidem faceret, invenire potueramus.

§. 2. Ignota Nobis non sunt illa, quibus probari contenditur, Liberium Praedecessorem quondam nostrum, qui hanc Basilicam quarto Ecclesiae saeculo erexit, ipsius quoque Dedicationem peregisse: sed quum eadem monumenta subinde narrent, eumdem Pontificem insignes reliquias, Praesepe, et Cunas Domini Nostri JESU CHRISTI, ea occasione, hic collocasse, id satis esse potest, ut omnis auctoritas et fides iis derogetur. Illud enim merito verius putatur, uonnisi circa medium saeculi septimi venerandas illas Reliquias in hac sacra Æde per Theodorum Pontificem fuisse reconditas. Verum ubi animum oculosque convertimus ad ea, quae Sanctus Sixtus Pontifex hujus nominis III., non integro post Liberium saeculo, in hac Basilica praestitit; quae nimirum tanta fuerunt; ut a pluribus Scriptoribus Ecclesiasticis, ipse totius molis, quae adhuc superest, unicus auctor et aedificator habeatur: Visis deinde authenticis Literis alterius Praedecessoris nostri Gregorii Papae IX., in quibus mentio fit de Basilicae Consecratione ab eodem Sixto III. peracta, cum Indulgentiarum quoque indicatione, quas Sanctus Pontifex ea occasione concessit; quumque praeterea nullam dubitandi causam haberemus, quin extantes nunc Ecclesiae parietes iidem sint, qui sub Sixto erant, vel ejus cura excitati fuerunt; hujusmodi Consecrationis faciendae consilium abjecimus, indeque dumtaxat statuimus, quod jam nunc fieri mandamus, ut quod praedictus Pontifex Gregorius IX. narrat de Ecclesiae Consecratione a Sancto Sixto III. peracta, marmoreae tabulae inscriptum publico aspectui proponantur; et iutra Ecclesiae ambitum de more apponantur Cruces Consecrationis indices; quas quidem minime tunc appositas fuisse credimus, cum Sanctus Sixtus eam consecravit; quamvis enim ritus consecrandi Ecclesias ex institutis veteris Testamenti in Christiana Sacra translatus, ipsis prioribus Ecclesiae saeculis, et maxime post redditam a Constantino Ecclesiae pacem, procul dubio in usu fuerit; non tamen constat, quo potissimum tempore hujusmodi Cruces figendi mos inoleverit. Denique ut in posterum ab hujus Basilicae Clero officium Dedicationis Ecclesiae, juxta aliarum Ecclesiarum consuetudinem, quotannis certa die celebretur, volumus et indulgemus. No-

In nostra Institution. Ecclesiastic. latine editis Romae anno 1747. Instit. 67.

Apud Severan. de septem Eccles. Urbis par. 1. pag. 712. et apud Florentin. in Notis ad Martyrol. S. Hieronym. pag. 730. edit. Lucen.

In nostra Opere de Canonic. Sanctor. lib. 4. part. 2 cap. 30 num. 13. et in alio nostro Opere de Fest. D. N. Jesu Christi, et Beatissimae Virginis, et annuntiat. de Festo Dedicationis Ecclesiae Sanctae Mariae ad nives die 5. Augusti par. 2 §. 82. edit. Patav. an. 1745. In citat. nostro Opere de Festis cod. loc. In Archivo Capitul.

stram vero operam unice rediguidam censuimus ad Consecrationem Arae maximae, quam, veteri sublata, utpote praesenti structurae, totius Basilicae minime respondente, augustiore hac forma aedificari curavimus.

Euseb. in Eccles. Histor. lib. 10. cap. 3.

§. 3. Sacer itaque ritus, cui operam daturi sumus, is est, qui in Pontificali Romano appellatur *Altaris consecratio*, *quae fit sine Ecclesiae Dedicatione*. Altare autem, quod consecraturi sumus, Pontificium Altare eo ipso fore decernimus, non secus ac illud erat, quod hinc sublatum fuit, aliarumque Patriarchalium hujus Almae Urbis Basilicarum Altaria maxima esse dignoscuntur; ita ut nemini, praeter Romanum Pontificem, in eo liceat Missarum Sacrificia celebrare, nisi si cui speciale Indultum per Literas Apostolicas ad id concedatur.

Marcell. Saccar. Caeremoniar. lib. 3 cap. 11.

§. 4. Et quoniam Altare vetus, ut accepimus, dedicatum et sanctificatum fuerat in honorem Beatissimae Virginis MARIÆ, in cujus etiam honorem tota haec Ædes Omnipotenti DEO dicata dici potest, unde Basilica nunc *Sanctae Mariae Majoris*, nunc *Sanctae Mariae ad Praesepe*, nunc *Sanctae Mariae ad Nives* appellari semper consuevit; Nos etiam novum hoc Altare in honorem ejusdem gloriosae Virginis Dei Genitricis, Coelorumque Reginae dedicamus. Ad to igitur demisso mentis obsequio plenaque fiducia conversi, Virgo Beatissima, opem tuam supplices imploramus, ac deditissimi tibi Bernardi Confessoris verbis, te ita precamur: *Nos omnes tuo Filio commenda, tuo Filio repraesenta: et fac, o Benedicta, per gratiam, quam invenisti, per praerogativam, quam meruisti, per misericordiam, quam percepisti, ut qui, te mediante, dignatus est fieri particeps infirmitatis et miseriae nostrae; te quoque intercedente, participes nos omnes efficiat gloriae et beatitudinis suae.* Magnus Praedecessor noster Innocentius III., cujus multa in Apostolici regiminis administratione praeclare gesta, ac singularem in sacris disciplinis peritiam, Ecclesiastica monumenta testantur, in tui honorem, Virgo gloriosissima, Monasterium aedificavit; cum vero in exitu vitae, atque in extremi certaminis discrimine, ingentibus trepidantis conscientiae fluctibus premeretur, auxilio tuo, et intercessione, ut memoriae proditum est, ab imminenti naufragio liberari, et portum salutis feliciter tenere promeruit. Ecce appropinquat dierum nostrorum terminus: nosque, egregio memorato Pontifici meritis ac virtutibus impares, graviora fortasse manent subeunda pericula. Ut itaque illi in supremo agone laboranti praesens patrocinii tui praesidium, ob Monasterii in tuum honorem extructi meritum, attulisti; ita nobis, quaesumus, in illa tremenda lucta conflictantibus, pari pietate succurre; atque haec, quae in honorem tuum, et ad augendam hujus Sacrosanctae Basilicae, quae tuis auspiciis, tuoque augusto nomine celebratur, splendorem et cultum conferre studuimus, benigne respiciens, interventionis tuae suffragio, Virgo Beatissima, Nos ab insidiantis hostis furore defendere, et usque ad beatum Filii tui, Dei nostri, conspectum perducere digneris.

In cit. Opere de Fama par. 2. ad diem 5 Augusti §. 80. et seq.

Serm. 2. in sivitium Domini.

§. 5. Reliquum est, ut Nosmetipsos, atque hujus Basilicae Clerum, cunctosque fideles in ea nunc congregaios, quive ad eamdem devote visitandam accedent, vestris commendemus orationibus, gloriosi Sancti cum Christo regnantes, quorum Reliquas in hoc Altari recondimus, seu quorum Corpora et Reliquiae in hac Basilica asservantur. Inter hos utique Te veneramur, magne Ecclesiae Doctor, Beate Hieronyme, qui, post electam Ossium morum requiem in antro Bethlemitico, Salvatoris nostri incunabulis consecrato, non sine coelesti prodigio, contigit, ut eadem deinde ad hanc Basilicam, ipsius Salvatoris nostri Praesepe et Cunas amplectentem, transferrentur. Constat sane, id factum esse sub finem saeculi duodecimi, quum Saladinus Saracenorum Rex Hierosolymis potitus fuit. Verum, quinam sit proprius in hac Basilica sepulcri tui locus, nunc quidem a Nobis ignoratur; vel saltem non ejusmodi, qualia optaremus, argumenta Nobis suppetunt, ut tuto statuere possimus, Tua esse, quae Nobis indicata sunt, Ossa. Te invocamus, Ecclesiae Sanctae lumen, hac occasione, et hac die, qua solemnis tui memoria per universam Ecclesiam religiose colitur, ut Nobis inpetres supernae lucis radium, quo offusae animis nostris tenebrae dissipentur. Sancti Leonis Magni Praedecessoris Nostri Corpus in Vaticana Basilica sepultum fuisse, indubia testabantur monumenta; sed ignorabatur hujusmodi sepulturae locus; quum Sancti Sergii Pontificis precibus concessit Deus, ut venerabile Corpus mirabiliter inventum, publico fidelium cultui proponi posset. Novimus sane, qualis Pontifex Sergius fuerit; novimus, quae sit meritorum nostrorum inopia: nec ullo mo-

Card. Baronius in Notis ad Martyrol. Romanc. ad diem 9 Maji.

In cit. Opere de Canonis. Sanctor. lib. 4. par. 1. cap. 32. num. 9.

Apud vulgatam Anastasii de Vitis Romanor. Pontific. in Vita Sergii I. tom. 3. Rom. edit. anno 1735. pag. 1136.

do audemus parvitatem nostram cum illius Sanctitate vitae ac virtutum splendore comparare. At, si ullum est, ad impetrandum quod cupimus, devoti obsequii piaeque veneralionis pretium, Nos certe, devotionis erga Te, ac pietatis affectu, nemini concessuros esse audenter affirmabimus. Hujus non obscurum argumentum per Nos datum esse putamus, quum tuam agendi rationem erga Sanctum Pontificem Siricium Praedecessorem Nostrum, quam aliqui in deteriorem partem acceporant, nostro studio ac labore, in propria luce collocare, et ab objectis vindicare curavimus. Nunc vero protiosas mortalitatis tuae Reliquias invenire magnopere cupimus, ut eas publicae venerationi exponamus; atque ita solemnes Duliae actus impensius erga Te exerceantur ab omni ordine tam Clericorum, quam Laicorum hujus Romanae Urbis: Quorum majores Tu quidem olim acrioribus Literarum tuarum aculeis perstrinxisti; Verum illorum successores, quum satis agnoverint, ea quae scripsisti, a ferventissimo, quo flagrabas, Divinae gloriae zelo unice processisse, summo Te amoris ac pietatis studio prosequuntur, et colunt. Id cum ex eo apertissime comprobatur, quod Apostolica haec Sancta Sedes, eo Canonizationis genere, quod primis Ecclesiae temporibus in usu erat, fulgentissimo Sanctorum Albo Te adscripsit; quodque Romani Pontifices Praedecessores nostri Te insuper inter Sanctos Ecclesiae Doctores, una cum Beatis Gregorio, Ambrosio, et Augustino, connumerari voluerunt; tum vero majoribus obsequii nostri significationibus comprobabitur, si Nobis, Te intercedente, datum erit, sacrum tuum Corpus in hac Basilica conditum reperire, ac publico Ecclesiae Romanae cultu honorandum proponere.

In Nostra Liter. Apostolic. de nova Martyrol. Romano. editione, videre Martyrolog. praefatio nu. 60. et pluribus seqq.

Cap. Gloriosus, de Reliq. et Veneral. Sanctorum in Sexto.

NUM. IV.

Ad Constit. I. pag. 300.

ALLOCUTIO

Habita in Consistorio Secreto Feria II. die 5. Julii MDCCLI. super suppressione Patriarchatus Aquilejensis, et duorum Archiepiscopatuum Utinensis, et Goritiensis erectione.

VENERABILES FRATRES.

Perspectam Vobis ex hoc ipso loco ante biennium, cognitamque fecimus mentem nostram deligendi Vicarium Apostolicum, qui administrandam susciperet eam partem Dioecesis Aquilejensis, quae ad Venetae Reipublicae ditionem minime pertinet. Cum vero Vicarium ipsum Apostolicum jam elapso anni spatio constituimus, aperte declaravimus, tum in Allocutione, quam in Consistorio pronunciavimus, tum in Literis Apostolicis, quas super hoc negotio edidimus, ita Vicarium Apostolicum interea temporis a Nobis deputari, ut tamen firmiori remedio uti parati essemus, si Partes inter se dissidentes aliquando convenirent, initasque ab ipsis pactiones Nobis patefacerent, ut illas accurate perpenderemus, nostroque judicio probaremus.

§. 2. Interim Carissima in Christo Filia Nostra Maria Theresia Illustris Regina Bohemiae et Hungariae, et Imperatrix; Dilecti quoque Filii Nobiles Viri Dux, et Senatores Reipublicae Venetae, unanimi consensu nonnulla inter se pacta statuerunt, quae Nobis deinde proposita sunt, ac diligenter examinata, libentissime comprobanda judicavimus.

§. 3. Summa totius rei in eo posita est, ut Patriarchatus Aquilejensis perpetuo supprimatur, duoque erigantur Archiepiscopatus, quorum unus Utini, alter Goritiae constituatur. Quapropter hujusmodi consilium amplectentes, quod magis consentaneum utilisusque ad animarum salutem administrandam, pacemque inter Catholicos Principes stabilius conservandam, peritissimis viris ultra citraque montes visum est; insuper inhaerentes pactionibus communi Partium assensu firmatis; Apostolicam Constitutionem in lucem edituri sumus, qua de medio tollentes Patriarchatum Aquilejensem, duos Archiepiscopatus instituimus iis locis, quos superius memoravimus, utrique suos limites tribuentes, quibus non solum ipsorum propria Dioecesis, sed etiam propria cujusque Provincia discernantur; omniaque partita, definita, ac distincta inter ipsos ita sint, ut in auctoritate exercenda nullum in posterum alter alteri inferre queat impedimentum; in quo publicae pacis, et quietis stat fundamentum.

§. 4. Sacrorum Canonum scientia, rerumque ad Ecclesiasticam historiam spectantium

cognitione Vos ita praeditos arbitramur, ut supervacaneum judicemus vestris oculis argumenta subjicere, quibus Pontificum auctoritas innititur in novis erigendis, vel abolendis Patriarchatibus, Archiepiscopatibus, et Episcopatibus, et in ipsis Dioecesibus dividendis, videlicet, cum uni Dioecesi partem attribuunt, quae, reliquis partibus adjunctis, aliam Dioecesim integre constituebat. Vestram quoque eruditionem offenderemus, si Patriarchatus Aquilejensis initia Vobis in memoriam revocare vellemus, qui profecto a Schismate, quod Trium Capitulorum dictum est, saeculo sexto dimanavit; quod quidem magis praeclari rerum Scriptores adfirmant, quique magis eidem Patriarchatui suffragantur. Silentio praeteribimus exempla praeteriti temporis, quibus Patriarchatus in duos Archiepiscopatus, vel duo constituti Archiepiscopatus comprobantur, secreta in duas partes Dioecesi, vel Provincia, quas unus tantum Archiepiscopus obtinebat. Nos quidem multum laboris insumpsimus in hujusmodi antiquitatis monumentis perquirendis; plura etiam congessimus, ut privato studio nostro indulgeremus, utque magis perspicue intelligeremus, quid consilii a Nobis capiendum esset, cum hujus generis negotia proponerentur. Verum, si haec omnia in medium Vobis adduceremus (ut vulgato proverbio utamur), noctuas Athenas ferre videremur. Accedit etiam, quod alienum prorsus est, nostram vestramque hujus diei laetitiam, memoria veterum dissidiorum, atque bellorum, quae inter Principes exarserunt, perturbare, et gravissimas difficultates recensere, quae ob temporum calamitates in cura animarum gerenda objectae fuerunt. Quamobrem, ut hujusmodi impedimenta de medio tollerentur, iidem Principes nonnullas inter se pactiones statuerunt, quas deinde Nobis propositas, assensu nostro, uti dictum est, confirmavimus, easque mandandas executioni quamprimum censemus.

§. 5. Itaque Vos hortamur magnopere, ut animos vestros ad Deum, a quo bona universa descendunt, nobiscum convertatis; quem profecto tam magni singularisque beneficii solum auctorem dignoscimus, ac fatemur. Ipse lumen suum Nobis impertivit. Ipse animum nostrum graviter afflictum, et perculsum erexit, ac virtute sua corroboravit, ut labores, contrariosque eventus, mentis aegritudines, omnemque tristitiam libenter ac fortiter sustineremus. Denique ipse gravissimum hoc negotium hoc potissimum tempore ad finem perduxit, quo Nos, licet immerentes, Summum Pontificatum gerimus; ut exploratum fieret omnibus, a Domino factum esse istud, quod est mirabile in oculis nostris; siquidem contingere id poterat, cum alii Romani Pontifices Praedecessores Nostri hanc Apostolicam Sedem tenerent, qui nos quidem pari auctoritate exaequabant, meritis tamen longe nobis praecellebant.

§. 6. Itaque Deo beneficentissimo singulares agimus gratias, et habebimus perpetuas. Sed, quoniam Ipse causis secundis, veluti quibusdam instrumentis, uti consuevit, ut ea perficiat, quibus hunc Orbem terrarum complere statuit; iisdem Nos quoque referre gratias debemus, et meritas laudes impertiri. Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae et Bohemiae Reginae Illustris et Imperatricis animum Deus Optimus Maximus spiritu pacis, ac verae Religionis inflammavit, cui sane ipsa sine ulla cunctatione paruit, adducta potissimum pietatis studio, quo Principes Austriacae Domus suae pro caeteris semper commendati fuerunt. Dilectos quoque Filios Nobiles Viros Ducem, ac Senatores Venetae Reipublicae eodem spiritu pacis ac verae Religionis Deus incendit, quem ipsi facili paratoque animo susceperunt, ut Praedecessorum suorum, qui, eximia facinora pro Christiana Fide toties peracta, maximis laudibus ubique celebrantur, praeclara exempla sequerentur. His sane fundamentis excitatum, conditumque fuit universum aedificium, perfectumque negotium. Quam ob causam ipsos rei totius Artifices non modo debitis laudibus prosequimur, sed gratias quoque Nos habituros sincera mente fatemur.

§. 7. Eodem prorsus animi sensu commendamus, plurimasque rependimus gratias Dilectis Filiis Nostris hoc loco praesentibus, Carolo Cardinalis Rezzonico, et Mario Cardinali Millino, qui in gerendo, ac demum in perficiendo tam gravi negotio, nihil omnino intentatum reliquerunt, ut illud ad suum finem perducerent, integramque servarent inter Principes concordiam, quorum causam ac rationes tuebantur. Siquidem nihil aliud sibi ante oculos propositum habebant, quam animarum saluti prospicere, Deique gloriam amplificare; a quo procul dubio, dum in vivis agent, et postquam

mortalitatem exuerint, mercedem meritis consentaneam assequentur.

Sequuntur Literae Apostolicae, et Acta Consistorialia, spectantia ad temporaneam deputationem Vicarii Apostolici, de qua mentio fit in Bulla, et in praecedenti Allocutione.

Erectio Vicariatus Apostolici in parte Dioecesis Aquilejensis, Austriacae Familiae Dominio subjecta.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Omnium Ecclesiarum solicitudinem, una cum Apostolica Beati Petri Sede, et cum potestate Domini Nostri JESU CHRISTI in terris Vicaria, tenuitati nostrae impositam agnoscentes; quum Nobis ignorare non liceat, quantis jamdudum inordinationibus, cum animarum detrimento, subjaceat Ecclesiastici regimiuis ratio in pluribus nec ignobilibus, nec infrequentibus Locis, temporali Austriacae Familiae dominio subjectis, quae Aquilejensis Dioecesis partem constituunt, ob plures, graves atque notorias dissesuiones, quibus adhuc nulla a Praedecessoribus nostris, aut a Nobis ipsis, remedia utiliter praestari potuerunt; cumque etiam experientia compertum sit, varia ad hunc diem excogitata consilia, et adhibita temperamenta, ad consulendum earum animarum gubernio pariter inutilia fuisse; jamque satis constet nihil ea in re profici posse, nisi in praedictis Locis Ecclesiasticus Superior constituatur, qui, ibi residendo, nostra et Apostolicae hujus Sedis auctoritate, animarum regimen gerat, sine praejudicio jurium Partium dissentientium, tam quoad petitorium, quam quoad possessorium; post diuturnum et maturum rei examen, omnibus rite perpensis, in hanc sententiam consiliumque devenimus, ut auctoritate Nobis a Deo concessa uteremur, ad removendum a nobis tantae et tam enormis culpae reatum, neglectae scilicet curae et regiminis tot milliuu animarum, quae a tanto jam tempore veluti desertae sine Pastore vivere dignoscuntur. Quapropter usitatum in similibus remedium, sive temperamentum, et ad optatum finem satis efficax, et nullo contendentium juribus praejudicio futurum, eligentes, nostris motu proprio, et certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, statuimus atque decernimus, ut ea pars Dioecesis Aquilejensis, quae temporali Austriacae Domus ditioni subest, per unum Vicarium nostrum Apostolicum in spiritualibus gubernetur. Et quoniam, licet Nos ad impetrandum praedictarum dissensionum finem, enixas omnipotenti Deo preces fundere non omittamus, adhuc tamen veremur, ne, peccatis nostris obsistentibus, earum terminus longius protrahatur; ideo ea omnia, quae hujusmodi Vicariatum in genere concernunt, praesentium Literarum tenore constituere, necessarium et opportunum censemus; reliqua deinceps, quae pertinent ad facultates ipsi Vicario a Nobis deputando, ejusque successoribus forsan in futurum similiter deputandis, impertiendas, distinctius exprimenda reservantes aliis nostris Apostolicis Literis, quas super deputatione personae ad ipsius Vicariatus exercitium a Nobis eligendae edituri sumus.

§. 2. Quod itaque deliberato rerum ordini conveniens et congruum reputamus, omnia et singula praecedentibus temporibus capta temperamenta abrogantes et irritantes, decernimus *primo*, atque statuimus, eam Aquilejensis Dioecesis partem, quae sub temporali Austriaca ditione constituta est, ab uno Apostolico Vicario, ut praefertur, in spiritualibus regendam et gubernandam fore: *Secundo*, volumus et statuimus, hujusmodi Vicarium ad tractus praedicti regimen Apostolica auctoritate pro tempore deputandum, Episcopali characlere insignitum esse, cum Titulo alicujus Ecclesiae in partibus Infidelium sitae, et in singulis personarum mutationibus de more variandae. *Tertio*, enmdem Vicarium in loco praedictae ditionis, illius spirituali regimini committendae, residere debere, ut ibi ea omnia, tam quae ad Ordinem, quam quae ad Jurisdictionem pertinent, fructuose exequatur, quae a Patriarcha Aquilejensi, tamquam praedictorum locorum Austriacae ditioni subjectarum Ordinario, si ipsi in iisdem locis actu permissum esset jurisdictione sua uti, fierent, et exercerentur. *Quarto*, quaecumque per Vicarium hujusmodi circa praemissa fient, ea omnia, Nostro et Successorum nostrorum nomine, et hujus Apostolicae Sedis auctoritate, facta intelligi debere. *Quinto*, deputationem hujusmo-

di Vicarii, tam per Nos, quam per Successores nostros, quandocumque faciendam, semper fieri de persona accepta, et minime suspecta supremo Territoriali Principi eorum locorum, in quibus delegatam sibi jurisdictionem exercere debebit; quod quidem et a Nobis praestabitur, quoties hujusmodi Vicarii deputationem per nos fieri continget; et ut a Successoribus nostris Romanis Pontificibus similiter fiat, Nos ipsis, praeseutium tenore, quantum in Nobis est, magnopere suademus; quo scilicet Vicarius ipse pro tempore constitutus tranquilliore muneris sui administratione, cum populorum utilitate, potiatur. *Sexto*, volumus, atque statuimus, ejusdem Vicarii deputationem semper fieri cum consueta clausula: *ad Nostrum, et Sedis Apostolicae beneplacitum;* ita tamen, ut, cessante Vicarii deputatione, sive per obitum, sive per cessionem, aut remotionem ipsius deputati, antequam terminus Vicariatui praestitutus advenerit; alter Vicarius similis, praedicto termino durante, in defuncti, aut cedentis, sive remoti locum subrogari debeat, servatis aliis omnibus, quae supra diximus in hujusmodi Vicarii Apostolici deputatione servanda fore. *Septimo*, statuimus atque decernimus, dictorum locorum regimen per Vicarium Apostolicum tamdiu administrari debere, seu tamdiu in iis partibus Vicariatum Apostolicum perdurare, donec vel Nostra aut Successorum nostrorum opera finis impositus fuerit vigentibus dissensionibus, propter quas Aquilejensi Patriarchae praepeditur jurisdictionis Ordinariae exercitium in eam Dioecesis suae partem, quae Austriacae ditioni subest; vel donec, eisdem etiam dissensionibus nequaquam extinctis, opportuna aliqua ratio, communi partium consensu, Nostraque aut Successorum nostrorum approbatione, iniri valeat, per quam, Ecclesiastici Superioris ibidem residentis regimine, animarum Fidelium in praefatis locis existentium necessitatibus consulatur; quod unum nempe in hujusmodi Apostolico Vicariatu, ut praefertur, constituendo, Nobis propositum fuisse iterum profitemur. *Ultimo* loco deceruimus, et declaramus, quaecumque a Nobis de Apostolico Vicario et Vicariatu praedictis statuta sunt, et statuuntur, sine ullo, tam unius, quam alterius Partis praejudicio, et salvis omnibus earum juribus, tam in petitorio, quam in possessorio, statuta, et ordinata intelligi debere.

§. 3. Et quoniam praemissa omnia frustra statuta viderentur, nisi certus intra memoratum Regionis tractum praefigeretur locus, in quo Apostolicus Vicarius ad exequenda munera sibi demandata residere deberet; et nisi simul ipsius Vicarii pro tempore deputandi sustentationi consuleretur; Nos earumdem praesentium tenore, et auctoritate praefata, statuimus et mandamus, ut idem Vicarius, ejusque successores quandocumque deputandi, in Civitate Goritiae praefata Aquilejensis Dioecesis residere debeant, et habitare in aedibus, quas pia liberalitas Augustini Condellii nuper defuncti, et quidem domestica supellectile instructas, una cum adnexo viridario, et propinquo vineto sub arcem ipsius Civitatis posito, et cum Oratorio, seu Cappella eisdem aedibus adjacente, pro Vicarii Apostolici pro tempore futuri habitatione et commodo, obtulit. Pro ipsius autem Vicarii Apostolici sustentatione, certos fundos ab eodem ipso pio benefactore, praevio plenario assensu Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae et Bohemiae Reginae Illustris, in Romanorum Imperatricem electae, cessos et elargitos, aliaque bona a quondam Vito Giulino relicta, attribuimus et assignamus; juxta ea, quae in mandatis dabimus Apostolico Executori ad praemissorum effectum per Nos deputando; coram quo verificari, et in forma juris valida constabiliri debebunt, quaecumque pertinent ad designatam Vicarii praedicti habitationem, et redditus pro illius sustentatione attributos.

§. 4. Praesentes demum Literas, et in eis contenta, et statuta quaecumque, etiam ex eo, quod quilibet in praemissis, seu in eorum aliquo, jus aut interesse habentes, vel habere quomodolibet praetendentes, cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, et Ecclesiasticae, aut Mundanae Dignitatis existant, etiam specifica et individua mentione digni, illis non consenserint, nec eorum aliquos ad ea vocatos et auditos, neque causas, propter quas praesentes emanaverint, satis verificatas aut justificatas fuisse dici possit, aut ex alia qualibet etiam juridica, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, nullo subreptionis aut obreptionis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet defectu notari, seu eorum obtentu impugnari, aut in

controversiam vocari posse: sed tamquam pro nostri Apostolici muneris implemento, ad promovendam animarum salutem, et spiritualem Fidelium in praedictis locis degentium utilitatem, plurimosque et perniciosos abusus removendos, ut praefertur, ac motu et auctoritate praemissis, factas et emanatas, omnimoda firmitate validas et efficaces existere et fore, suosque debitos effectus sortiri et obtinere, et illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, ac respective ab iis, ad quos pertinet, et in posterum pro tempore pertinebit, in omnibus et per omnia, inviolabiliter observari volumus, et auctoritate praedicta statuimus et decernimus.

§. 5. Sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et quacumque etiam Apostolica auctoritate delegatos, etiam S. R. E. Cardinales de latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuncios, aliosque quoslibet, sublata eis, et eorum cuilibet, aliter judicandi et statuendi auctoritate et facultate, judicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 6. Non obstantibus nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, aliisque Apostolicis, seu in Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus; nec non quibusvis, etiam Apostolicae Sedis tolerantia, seu expressa confirmatione, vel quavis firmitate alia roboratis usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, aut Literis Apostolicis, cuilibet Ecclesiae, aut quibuscumque Personis, quacumque Ecclesiastica, vel Mundana Dignitate fulgentibus, etiam specifica et individua mentione dignis, sub quibuscumque formis, et verborum tenoribus, etiam motu simili, et de Apostolicae potestatis plenitudine, seu consistorialiter, ac alias quomodolibet, in contrarium praemissorum concessis, et emanatis, ac pluries confirmatis, approbatis, et innovatis; Quibus omnibus, ac singulis, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et individua mentio habenda, seu quaevis alia forma ad id servanda foret, illorum tenores, formas, causas, et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter expressis, et exactissime servatis, et specificatis respective habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, et ad praemissorum effectum, plenissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 29. Novembris 1749. Pontificatus Nostri Anno Decimo.

Allocutio habita in Consistorio Feria 2. die 1. Decembris 1749. post editionem praemissi Brevis.

VENERABILES FRATRES.

Postquam initio hujus Consistorii verba fecimus de proxima Anni Sancti celebritate, aliaque negotia expedivimus, molestum non sit vobis adhuc paululum immorari, donec vobis rem gravissimam exponamus.

§. 1. Nemini fortasse vestrum explorata non est misera conditio, in qua multo abhinc tempore versatur ea pars Dioecesis Aquilejensis, quae Dominationi Austriacae subjicitur, ubi nullam conceditur Patriarchae exercere Jurisdictionem, nullumque regimen, ob eas causas, quas hoc loco recensere supervacaneum existimamus.

§. 2. Ut remedium aliquod huic incommodo afferretur, iis praetermissis, quae antiquiora sunt, curae, et labores plurimi fuerunt insumpti, cum Urbanus VIII. Praedecessor noster summum Pontificatum teneret; plurimum quoque quaesitum est de eodem negotio posteriori tempore, ita tamen ut omnis conatus vanus irritusque cesseret. Cum deinde ad hanc Apostolicam Sedem licet immerentes evecti fuimus, eadem Dioecesis Aquilejensis pars, quae in Ditione Austriaca posita est, hac ratione, quam modo subjicimus, administrari consueverat: Dioecesani scilicet illi; siquid ipsis contingeret, ad Apostolicum Nuntium Viennae commorantem confugiebant, qui rem totam, si proferri in tempus aliquod posset, Patriarchae Aquilejensi exponebat, atque ad ejus consilium omnia exigebat. At, quemadmodum quisque facile intelligit, satis id non erat, ut spiritualia illius Gentis negotia recte gererentur; immo vero tractu temporis res in deterius prolapsae sunt. Etenim cum Nuntius Viennensis pristinum institutum significandi ea, quae

accidebant, Patriarchae Aquilejensi, retinere amplius non posset, neque ab illo expectare, quae forent statuenda; Nos adducti fuimus ad decernendum, ut Dioecesani illi Nuntium Viennae degentem adirent, qui negotiis eorum consuleret, Nosque omnium, quae peragebat, participes redderet, ut auctoritate nostra probarentur. Porro id consilii cepimus, eo quod, novis in dies dissidiis interpositis, nullo pacto liceret Patriarchae se immiscere negotiis suae Dioecesis in ea parte, quam temporalis ditio Austriaca complectitur, et quae cum amplo sit, non modo omni prorsus Ecclesiastica cura caruisset, sed obnoxia quoque fuisset non vano discrimini, ne Religio ipsa Catholica maximum pateretur detrimentum, cum potissimum ad aures nostras pervenerit, hoc tempore latius in illis locis haeresis pestem esse propagatam. Equidem ab ipso nostri Pontificatus exordio constituimus vires omnes impendere, ut huic gravissimo malo mederemur. Animum quoque nostrum inflammavit pietas, ac religio Charissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae et Bohemiae Reginae illustris, et imperatricis, quae pro re gerenda Virum certum et fidum ad Nos misit, ac deinde suis apud Sedem Apostolicam Ministris illam perficiendam mandavit. Quot somno et quieti ademimus horas, ut in id negotii incumberemus, quot cordis maeroribus conflictati, quot conscientiae acnleis fuerimus agitati, Deum O. M. Testem advocamus. Intelligebamus enim provinciam spiritualis regiminis Viennensi Nuntio nostro demandatam, ut de iis omnibus, quae acciderent, certiores Nos redderet, exiguam utilitatem afferre, et parum esse consentaneam, cum et Nuntius longe moraretur ab illis locis per ipsum moderandis, et plura Nobis deessent, quae sub oculis habenda erant, ut nostra auctoritate firmaremus ea, quae ab ipso Nuntio gerebantur.

§. 3. Cum Urbanus VIII. Praedecessor noster hanc Sedem Apostolicam obtineret, propositum fuit ab Aquilejensi Patriarcha, eam Dioecesis partem divellere, quae a parte Imperii nuncupabatur, et Austricae ditioni subjicitur, ibique novum Episcopum constituere. Idem tempore Pontificatus nostri, et modo potissimum in medium profertur; At vero, omissis difficultatibus, quae, cum novi Episcopatus eriguntur, exoriri solent, illud praesertim adversari visum fuit, nempe Dioeceses in partes secernere ob controversias, quae ob eam causam excitantur, quod diversae ejusdem Dioecesis partes diversis saeculi Principibus subjiciantur. Cum S. Pius V., et Gregorius XIII. Pontificatum gererent, Visitatores Apostolicos missos fuisse legimus in eam partem Dioecesis Aquilejensis, quae pertinet ad Austriacam Dominationem, eo quod turbae concitatae fuissent eo tempore in Patriarchatu Aquilejensem, ne suam in eis locis jurisdictionem libere exerceret. Attamen cum pernicies, ac detrimentum illius Dioecesis non in peculiaribus quibusdam perversitatibns, sed in eo potissimum sit, quod Patriarcha Aquilejensis ab assiduo, praesentaneo, et necessario regimine impediatur; ideo facile dignosci potest, exiguam, et brevem utilitatem expectandam esse a Visitatore, qui fortasse alio tempore remedium sufficiens huic malo afferre potuisset. Postremo cum Urbanus VIII. in hac Apostolica Cathedra sederet, magno studio propositum fuit, in ea parte Dioecesis Aquilejensis, quae Germaniae finitima est, Episcopum Patriarchae suffraganeum collocare, sed tot, ac tanta impedimenta occurrebant, ut ab eo consilio non sine gravi Pontificis molestia fuerit desistendum. Quamobrem Deo O. M. negotium imprimis commendantes, et rebus omnibus accurate examinatis, decrevimus Vicarium Apostolicum constituere in ea parte Dioecesis Aquilejensis, quam jam toties nominavimus; quod et sacris Canonibus, et veteri recentique Ecclesiae Disciplinae accomodatum videtur. Sed ne Populus ille careat Ecclesiastico regimine, et ne Oves illae Pastore destituantur, qui periclitantibus opem ferat, eumdem Vicarium Apostolicum Titulo Episcopi in partibus decorabimus, ut quoad Ordinem, et Jurisdictionem, exerceat, nomine nostro, ac Sedis Apostolicae auctoritate, quaecumque a Patriarcha Aquilejensi, tamquam illius loci Ordinario, perficerentur. Quare si animo libero, attentoque res perpendatur, dubitari nequit, quin Vicarius Apostolicus hoc pacto satisfacturus sit illis omnibus, in iisdem locis, quae per Nuntium nostrum Viennensem agebantur; hoc tamen interposito discrimine, quod Vicarius Apostolicus praesens in illis locis demandatam provinciam utilius sustinebit, quam Nuntius noster Viennensis, qui absens eadem loca moderabatur.

§. 4. Neque omittendum est, Sedis Apo-

stolicae auctoritati in hoc Vicario constituendo a Nobis consultum esse, ea formula superaddita: *ad nostrum, et Sedis Apostolicae beneplacitum;* Neque facultatem elargiti sumus supremo Territorii Domino hujus Vicarii nominandi, cum nullum inveniatur exemplum, quo facultas hujusmodi permissa unquam fuisse alicui demonstretur. Illud tamen pollitici sumus, quod a Successoribus nostris quoque praestandum non dubitamus, videlicet Apostolicum Vicariatum a Nobis conferendum illi, qui eidem Territorii Domino gratus fuerit ejusque Successoribus; quod sane necessarium putavimus, ut idem Vicarius suo feliciter munere perfungatur. Id etiam quodammodo debebatur pietati Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae et Bohemiae Reginae Illustris, et Imperatricis, cujus praesertim auctoritate locus idoneus atque stabilis pro Vicarii Apostolici Sede, et omnia pro decenti illius sustentatione necessaria, constituta fuerunt. Nullius omnino rationibus detrimentum inferimus, eo quod Vicariatum hujusmodi decernentes, hanc addidimus clausulam: *Citra praejudicium Portium tam in petitorio, quam in possessorio.* Insuper eumdem Vicariatum tamdiu permansurum declaramus, quamdiu vel principalis causa absolvatur, vel ipsa causa nondum absoluta, alia ratio deprehendatur Partibus consentientibus, Nobisque aut Successoribus nostris probantibus, qua recte possit administrari ea pars Dioecesis Aquilejensis, quae ab Austriaca Dominatione dependet.

§. 5. Ecce quae deliberavimus, et firmata Literis Apostolicis in forma Brevis expedienda curavimus, quae Vobis etiam significanda censuimus. Superest de Viro idoneo, qui Vicarius Apostolicus eligatur, cogitare; ac de facultatibus, quae ipsi ejusque Successoribus tribuendae videntur, quod quidem negotium, post accuratum examen, alio Brevi apostolico peragetur. Sed quoniam praeter Vicariatum, aliae Controversiae, quae Canonicos, et Capitulum Aquilejense respiciunt, componendae supersunt; si Deus incolumes, et sospites nos tuebitur, illas pro muneris nostri ratione minime praetermittemus.

§. 6. Neque vos latere debet, concordem prius animarum, et consensum Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae, et Bohemiae Reginae Illustris, et Imperatricis, accessisse iis omnibus, quae usque modo peracta sunt; Inclita quoque Venetorum Republica in genere nullatenus improbante. Pro certo pariter habemus, quod Dilectus Filius Noster Daniel Delphinus Patriarcha Aquilejensis, si calamitatem Dioecesis suae, in ea parte, quae Germaniae finitima est, perpendet, et difficultates maximas, quibus ipse ob hanc causam implicabatur; insignes alios Episcopos imitabitur, qui cum nullo modo ob gravissima impedimenta partem suae Dioecesis administrare libere possent, Sedi Apostolicae gratias habere non omiserunt, eo quod Vicario Apostolico eam Provinciae partem commiserit ipsius Sedis Apostolicae nomine gubernandam, donec de medio auferentur impedimenta. Nam id ipsorum Jurisdictionem non modo imminuit, sed potius tuetur, et animarum saluti magnopere consulit, quam nobis ante oculos ab exordio ad finem usque hujus praesentis negotii unice proposuisse profitemur.

§. 7. Antiqua rerum monumenta perquirentes, invenimus bonae memoriae Joannem Garziam Millinum, jussu Urbani VIII. Praedecessoris nostri, multum laboris insumpsisse in hoc Aquilejensi negotio, quod eo tempore propositum fuerat. Nos etiam commendare plurimum debemus Dilectum Filium Nostrum Card. Marium Millinum, qui hoc idem negotium Imperatricis nomine nobiscum examinandum suscepit, nec ullam diligentiam, ac laborem praetermisit, ut eo, quo jam pervenit, illud duceret; ipse quidem ministerio sibi commisso virtutem optimi Cardinalis adjunxit, ut Catholicam Religionem juvaret.

Sequitur Deputatio in specie Vicarii Apostolici ad regimen illius partis Dioecesis Aquilejensis, quae Austriacae Familiae Dominio subjecta est.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Postquam per alias nostras Apostolicas Literas, die 29. Novembris anni proxime praeteriti in forma Brevis expeditas, quarum initium est: *Omnium Ecclesiarum:* statuimus atque decrevimus, eam partem Dioecesis Aquilejensis, quae temporali Austriacae Familiae Principum Ditioni subiecta est, per unum Vi-

carium Apostolicum Episcopali charactere insignitum, ad nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum per Nos deputandum, nostro nomine, nostraque Apostolica auctoritate, in spiritualibus regendam et gubernandam fore; adjecta declaratione, quod per nullum praejudicium tam unius, quam alterius dissentientis Partis juribus, sive quae ad petitorium, sive quae ad possessorium pertinent, irrogari censeatur; additoque Decreto, ut Apostolicus Vicariatus hujusmodi tamdiu in illis partibus perdurare debeat, donec vel primariae vigenti controversiae finis impositus fuerit, vel, ea etiam minime sublata, alterius generis ratio, communi partium consensu, ac nostra, vel Successorum nostrorum approbatione, iniri valeat, per quam animarum Fidelium in iis locis existentium reginini, ac spiritualibus necessitatibus consulatur; quod unum nempe Nobis, et Praedecessoribus nostris propositum fuit, in hujus gravissimi negotii tractatione, tot annorum decursu, et tam studiosa maturitate discussa, ut latius in dictis nostris Literis continetur: Quum illud quoque in iisdem edixerimus, Nos aliis deinde Literis super deputatione hujusmodi Vicarii Apostolici ad praedictam Dioecesis Aquilejen. partem in spiritualibus guberuandam edendis, distinctius expressuros esse facultates, quas eidem Vicario impertiri intendebamus, et reipsa ab eodem exerceri volebamus; Ideo, quum Nos nuper Dilectum Filium Carolum de Attembs Canonicum et Thesaurarium Ecclesiae Basilaeensis, de cujus vitae ac morum honestate, aliisque laudabilibus virtutum meritis, nec non de idoneitate ad Vicarii hujusmodi muuus obeundum, per diligentem inquisitionem certiores facti sumus, et cujus persouam Carissimae in Christo Filiae nostrae Mariae Theresiae Hungariae et Bohemiae nec non Romanorum Reginae, Carissimi in Christo Filii nostri Francisci eorumdem Romanorum Regis in Imperatorem electi Coujugi, acceptam esse novimus, Ecclesiae Episcopali Menniten. in partibus infidelium sitae praeficere proposuerimus, nunc ipsum Carolum per praesentes nostras Apostolicas Literas, in ea parte Dioecesis Patriarchae Aquilejen., quae temporali Austriacorum Principum ditioni subest, Apostolicum in spiritualibus Vicarium, Officialem, et Commissarium, ad nostrum et ipsius Sedis Apostolicae beneplacitum, constituimus et deputamus, sine praejudicio jurium tam unius, quam alterius partis, sive in petitorio, sive in possessorio; atque ea lege, ut tamdiu Vicariatus hujusmodi perdurare debeat, donec vel primaria nunc vigens controversia sublata fuerit, vel, ea etiam permanente, alia aliqua ratio inveniatur, de utriusque partis consensu, a Nobis, seu a Successoribus nostris Romanis Pontificibus approbanda, per quam animarum Fidelium inibi commorantium spiritnali regimini provideatur; juxta ea, quae in dictis aliis nostris Apostolicis Literis incipien. *Omnium Ecclesiarum*, quarum tenorem praesentibus haberi volumus pro inserto, declaravimus atque decrevimus. Eidemque Vicario sic deputato injungimus et mandamus, ut, simul ac Episcopalis Consecrationis munus susceperit ab eo Antistite, quem Nos ad illud, cum aliorum duorum Antistitum assistentia, ipsi conferendum delegabimus, praedictae partis Dioecesis Aquilejen., quae Austriacae Familiae dominio paret, spirituale regimen et gubernium assumat. Pro ipsius autem congrua habitatione, domum in civitate Goritiae sitam, cum adnexo viridario, et Cappella publica, nec non pro ejusdem sustentatione totum id, quod bon. mem. Augustinus Codellius pro ipso Vicario, ejusque Successoribus, cum praevio plenario assensu dictae Carissimae in Christo Filiae nostrae Mariae Theresiae reginae ac Imperatricis electae, ex propriis bonis et juribus, donavit et cessit: cujus quidem cessionis validitatem, prout etiam fundorum realitatem et exigibilitatem, a Venerabile Fratre Hernesto Episcopo Labacensi, de mandato nostro, juridice diligenterque recognitam, et respective admissam et acceptatam, Nos ipsi approbavimus et confirmavimus; accepta etiam legali descriptione bonorum omnium a praedicto Codellio, ut supra diximus, elargitorum, quam idem Hernestus Episcopus ad Nos transmisit, et cujus authenticum exemplum ipsi Vicario Apostolico traditurum se pollicitus est; repositis in suo Episcopali Archivo reliquis omnibus monumentis, quaecumque pertinent ad praefatam Domum et Cappellam, Goritiae sitas, aliosque fundos ab eodem pio benefactore datos ipsi Carolo electo Menniten., quamdiu in officio Vicariatus hujusmodi permanserit, concedimus atque assignamus.

§. 2. Quia vero ex multorum fide dignis relationibus edocti sumus, et ex ipsa humana-

rum rerum consideratione persuasum habemus, postquam Patriarcha Aquilejen. tam longo temporis spatio, non sua quidem culpa, aut negligentia, sed propter notas dissensiones, vigentesque controversias, impeditus fuit ab exercendo regimine illius Dioecesis suae tractus, qui ab Austriacae Domus imperio pendet, atque hujus spirituale gubernium aliquandiu secreto gestum fuit ab Apostolicae Sedis Nuntio Viennae in Austria Commorante, cum aliquali ipsius Patriarchae consilio et scientia in iis rebus, quae prompta ac praesenti providentia non indigerent; deinde vero, memoratis dissensionibus magis magisque adauctis, hujusmodi regimen ab eodem Nuntio Apostolico, Nobis dumtaxat immediate consultis, administratum fuit; quia, inquam, satis intelligimus, verendum esse, ne, tot annis labentibus, ac spiritalis vineae cultoribus longe constitutis, vepres et spinae in ea nimium excreverint, ita ut sine magno ac diuturno labore ac studio inde eradicari non valeant; Hinc est, quod Nos praesentibus nostris Literis ea primum indicare statuimus, quae a praedicto Vicario Apostolico a Nobis, ut praefertur, deputato, ejusque Successoribus in futurum forsan deputandis, pro recto injuncti sibi muneris implemento praestari volumus atque requirimus; mox facultates recensero, quas eidem Vicario ad effectum hujusmodi duximus tribuendas, quaeque pro norma erunt facultatum, quibus instrui debebunt alii Vicarii similes, post ipsum forsan inibi deputandi; ac denique alia quaedam statuere et ordinare, quae ad praecavendas cujusque generis perturbationes et controversias opportune stabilienda judicavimus.

§. 3. Hoc igitur primum hujusmodi Vicario Apostolico districte injungimus et demandamus, ut omni cura ac solicitudine pro conservanda Catholicae Fidei puritate in Populo ipsius speciali regimini concredito, ac propulsandis, longeque ab eo removendis quorumcumque errorum aut haeresum tenebris, vigilare non desinat; tum Ecclesiasticae Disciplinae leges, tam quae ad Divinum cultum, quam quae ad vitae et conversationis exempla pertinent, a Sacerdotibus, ac reliquis inferiorum Ordinum Clericis exacte observari curet; Christianam pietatem ac morum sanctitatem in omni Fidelium gradu promoveat; ideoque omni studio det operam, ut pueri ac puellae Catholicae Fidei et Christianae Doctrinae rudimentis diligenter imbuantur, non solum per animarum Rectores, sed etiam per Patres familias, eosque omnes, quibus adolescentium instructio et educatio commendatur. Universo autem Populo, per eos, ad quos pertinet, publice ab Altari, vel e suggestu, explicari et inculcari jubeat, quaecumque ad aeternam salutem credenda sunt, et agenda. Caveat insuper, ne quis requisitis qualitatibus destitutus ad Ecclesiastica Ministeria et Sacros Ordines admittatur; neve Presbyteri ad Sacramentales Confessiones excipiendas deputentur, nisi qui, cum singulari vitae probitate, necessariam quoque scientiam conjunctam habeant, qua valeant lepram a lepra discernere, et competentem animarum vulneribus medicinam adhibere. Et quoniam omnibus hisce injunctis sibi oneribus idem Vicarius Apostolicus plene satisfacere non posset, nisi in locis ipsius regimini commendatis resideret, ac personalem et localem visitationem, juxta Tridentini Concilii leges, peragaret; ideo districtam ipsi obligationem imponimus ibi residendi, et universum Dioecesis praedictae tractum Austriacae Domus temporali dominio subjectum, personasque in eo commorantes, ad normam Conciliarium Statutorum, visitandi; volentes, ut, postquam visitationem hujusmodi expleverit, ac per eam, quae sibi erunt prudenter investiganda, cognoverit; omnia, quaecumque ad spirituale regimen pertinent, quamprimum referat ad Nos, et ad Sedem Apostolicam, cujus nomine et auctoritate partem illam Dioecesis Aquilejensis gubernabit; atque hinc opportuna sibi consilia, atque etiam auxilia requirat, quibus erroros et scandala adversus Religionis ac disciplinae integritatem insurgentia evellat ac destruat.

§. 4. Sane in Apostolicorum Vicariorum deputationibus, quae ab hac Apostolica Sede, pro ecclesiarum et Locorum necessitatibus, in dies fieri consueverunt; ut omnibus colligere licet ex Constitutione rec. mem. Praedecessoris nostri Sixti Papae V., quae incipit: *Immensa aeterni*; qua scilicet S. R. E. Cardinalibus Congregationi Duodecimae a so institutae praepositis, inter alia, committit, ut, *ubi necessitas exegerit, viros usu et doctrina idoneos, rectos, et timentes Deum deligant, qui nostrarum Literarum auctoritate suffulti, Ecclesias, ut Vicarii Apostolici, regant;* Personis ad hoc mu-

nus electis concedi solent facultates visitandi Ecclesias, et Loca pia, atque etiam Monialium Monasteria, etiam exempta, quoad Clausuram; celebrandi Synodum; Judices, Consiliarios, omnesque alios necessarios Ministros et Officiales deputandi, eosque revocandi, et alios in eorum locum subrogandi; mulctas et poenas pecuniarias piis usibus applicandas imponendi; Literas Monitoriales in forma *significavit*, pro rebus deperditis, seu furto sublatis, concedendi; in Beneficiis de jure patronatus, eorumque erectione et constitutione, nec non locationibus emphyteuticis, alienationibus, et permutationibus bonorum Ecclesiasticorum, auctoritatem, et consensum praestandi; Causas Matrimoniales, et Civiles ad Forum Ecclesiasticum spectantes, cognoscendi et decidendi; contra delinquentes per inquisitionem etiam ex officio procedendi; ac demum omnia et singula exercendi, quae Ordinario Loci, ratione jurisdictionis, si is Ecclesiae aut Dioecesis regimen actu exerceret, de jure et consuetudine competerent, non solum circa praemissa, sed etiam circa alia, quae magis specialem et expressam exigerent commissionem; ut hâtius exprimi solet in Literis Apostolicis, quae super hujusmodi Vicariorum deputationibus expediuntur; et quarum formulae apud diversos Scriptores de hac materia agentes typis impressae leguntur. Itaque Nos Praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis insistentes, praefato Carolo Vicario Apostolico in superius expressa parte Dioecesis Aquilejen. per Nos, ut praefertur, deputato, praedictas omnes facultates, quae aliis Vicariis Apostolicis tribui solent, juxta declarationes tamen, quae inferius subjicientur, per ipsum, durante Vicariatu ac beneplacito praedictis, in eadem Dioecesis parte exercendas, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, concedimus et impertimur.

§. 5. Et haec quidem communiter iis concedi solent, qui Sacerdotali dumtaxat, aut Clericali gradu insigniti, ad hujusmodi munus gerendum in locis atque Dioecesibus, quarum necessitates id exegerint, a Sede Apostolica deputantur. Verum non raro contingit, ut specialibus quibusdam necessitatibus id exigentibus, quales in praesenti casu concurrunt, et quoties Episcopi Locorum Ordinarii inevitabili aliqua causa ab exercendo regimine suarum Dioecesum, vel partis earum, nulla licet ipsorum propria culpa, impediuntur, ad hujusmodi Vicarii Apostolici Officium deputentur Episcopi Titulares, cujus generis aliqui etiam hodierno tempore Vicarii Apostolici esse dignoscuntur; hisque non solum facultates illae, quae ad jurisdictionem pertinent, ad quam videlicet praemissa referuntur, sed etiam aliae quaedam ad Ordinem pertinentes, pro pleniori sui muneris implemento, concedantur; cujusmodi sunt facultates administrandi Sacramentum Confirmationis in toto sui Vicariatus districtu, nisi alium Episcopum advocare maluerint, qui illud inibi administret; conferendi omnes, etiam Sacros, et Presbyteratus, Ordines, ad sacrorum Canonum et Concilii Tridentini praescriptum, quibuslibet idoneis personis tam Secularibus quam Regularibus, et tam ipsius Vicariatus subditis, quam etiam extraneis, qui suorum Ordinariorum Literas Testimoniales et Dimissorias exhibeant; item personas Vicariatus sui subditas, per Literas Dimissorias hujusmodi, ad alios Episcopos, tam minoribus, quam majoribus Ordinibus initiandas dirigendi; Olea Sacra, et Sanctum Chrisma conficiendi; Ecclesias pollutas reconciliandi; consecrandi Altaria, atque etiam Ecclesias, nec non Calices et Patenas; benedicendi Campanas; et sacrarum supellectilium benedictiones, in quibus sacra Unctio non requiritur, simplicibus Presbyteris delegandi; ejusdemque Vicariatus subditos, certo temporis spatio durante, sive per se, sive per idoneos Confessarios a censuris propter haeresim externam incursis, pro foro conscientiae, in actu sacramentalis Confessionis absolvendi. Nos itaque has etiam omnes facultates praedicto Carolo Vicario Apostolico in memorata Aquilejen. Dioecesis parte per Nos, ut praefertur, deputato, tribuere opportunum ducimus; et eam quidem absolvendi ab haeresi, ad triennium tantum, quo elapso, ad banc Sedem Apostolicam pro ulteriori prorogatione, si ita expediens visum fuerit, recursum habere poterit; reliquas autem superius expressas, quoad in hujusmodi Vicariatus Officio permanserit, dicta auctoritate, et earumdem praesentium tenore, concedimus, et impertimur.

§. 6. Et quoniam in praefatis Literis Nostris super Constitutione hujus Vicariatus in genere editis, inter alia, dictum per Nos fuit, quod is, qui ad hujusmodi munus deputandus foret, in vim auctoritatis a Nobis et ab Apo-

stolica Sede sibi delegandae, in locis hujusmodi Vicariatui subjiciendis, omnia illa exequi deberet, tam quae ad Ordinem, quam quae ad jurisdictionem pertinent, quaecumque a Patriarcha Aquilejensi, tamquam Ordinario, in iisdem Dioecesis suae locis Austriacae ditionis subjectis, fierent, et exercerentur, nisi, ipsi, ob vigentes dissensiones actu impeditum esset ibidem jurisdictione sua uti; per quae sane eam auctoritatem Vicario Apostolico in praefatis locis concedendam fore statuimus, quae Patriarchae Aquilejensi, uti Episcopo, et Ordinario locali dumtaxat, non vero quae illi, tamquam Metropolitano, competere potest; Idipsum nunc, una cum reliquis omnibus in dictis prioribus Literis contentis, praesentium tenore confirmamus, atque iterum statuimus; decernentes tamen, ad evitandas, quantum fas est, cujuscumque generis perturbationes, circa infrascripta capita, sequentes nostras Ordinationes, ac declarationes omnimode servari, ac respective attendi debere.

§. 7. Primo videlicet, inhaerentes stilo et consuetudini Sedis Apostolicae, eidem Carolo Vicario Apostolico competere volumus facultatem instituendi in Beneficiis Ecclesiasticis de jure patronatus, quae intra Vicariatus sui limites vacare contigerit, personas idoneas a legitimis eorum Patronis ad ea praesentatas. In vacationibus autem Ecclesiarum Parochialium, aliorumque Beneficiorum, et Praebendarum, quae animarum curam adnexam habent, quaeque non aliter, quam per concursum conferri debent, eidem Carolo Vicario committimus, et demandamus hujusmodi Concursum indicere, eoque juxta Tridentini Concilii, et Constitutionum Apostolicarum leges, habito atque concluso, illius acta ad Nos, et Successores nostros, transmittere; simulque proprium consilium et votum in favorem illius, quem hujusmodi Ecclesia, Beneficio, seu Praebenda magis dignum existimaverit, aperire; Nobis autem, et Successoribus nostris Romanis Pontificibus hujusmodi Ecclesiarum, Praebendarum, seu Beneficiorum, super quibus Concursus habitus fuerit, collationem et provisionem in personam eorum, quos ad gerendam animarum curam magis aptos et idoneos in Domino judicabimus, praedicta auctoritate, et earumdem praesentium serie reservamus. Cum vero collatio Beneficiorum simplicium, sive residentialium, quibus animarum cura non imminet, hujusmodi Vicariis Apostolicis permitti non soleat, sed ipsi Apostolicae Sedi reservari; Nos eam pariter, per easdem praesentes Literas, Nobis et Sedi Apostolicae reservamus: Declarantes tamen, sub hac reservatione minime comprehensa esse aut censeri Beneficia illa simplicia, aut residentialia non curata, quae ad collationem, et provisionem dilectorum Filiorum Capituli, et Canonicorum Ecclesiae Aquilejen. spectare dignoscuntur; sed ea, quatenus ex alio capite aut ratione, Apostolicis reservationibus, vel affectionibus subjecta non sint, ad liberam praedictorum collationem et dispositionem, ut antea, pertinere. Ac decernentes, hujusmodi reservationem per praesentes inductam, eo ipso cessare debere, ac penitus sublatam censeri, quum Nobis, aut Successoribus nostris, Deo adjuvante, datum fuerit obstacula illa removere, per quae Ordinariis Collationibus nunc locus esse non potest; quod ut quantocius obtinere mereamur, Nos quidem, in quantum vires suppetent, omni studio, atque opera adlaborare non desistemus.

§. 8. Deinde quum, sicut accepimus, in ea parte Dioecesis Aquilejensis, quam a Vicario Apostolico regendam decrevimus, nonnullae sint Parochialium, quae extra Vicariatus praedicti fines sunt constitutae; aliae autem Matrices hujusmodi extra Vicariatum sitae, Filiales Ecclesias habeant intra districtum ab Apostolico Vicario, ut praefertur, in spiritualibus guberuandum; volumus atque decernimus, ut quatenus ita se res habeant, nihil circa easdem Ecclesias, earumque respectivas superioritates ac dependentias innovetur: nec ulla tam hujusmodi, quam aliarum quarumcumque Parochiarum dismembratio fiat; prout etiam nihil de bonis immobilibus, seu mobilibus pretiosis ad easdem Parochiales, sive ad alias quascumque Ecclesias pertinentibus, alienetur; sed, salvis juribus enunciatae Matricitatis pro iis Ecclesiis, quibus ea competere dignoscuntur, earum Ecclesiae Filiales in diverso districtu constitutae, pro eo quod pertinent ad jura Episcopalia in personas animarum curae praepositas, ipsamque actualem curam, ab eo Superiore Ecclesiastico dependeant, qui in hujusmodi districtu jurisdictionem exercebit; nimirum a Vicario Apostolico, si Ecclesiae ipsae intra Vicariatus limites existunt; si vero extra eos constitutae sunt, ab Ordinario illius loci, in quo easdem sitae comperiuntur.

§. 9. Praeterea, cum inter alias facultates praedicto Vicario Apostolico a Nobis superius concessas, atque tributas, ea etiam sit, ut Synodum Dioecesanam convocare, et celebrare valeat; cumque hujusmodi Synodi celebratio haberi non soleat, nisi post expletam Visitationem, in qua Ecclesiarum, et Cleri, Populique necessitates, sive defectus quibus per Synodalia Decreta occurrendum, atque medendum est, agnoscuntur; quatenus praedictus Carolus Vicarius Apostolicus, peracta Visitatione praedicta, atque omnibus per commissum sibi regionis tractum diligenter animadversis, opportunum, aut necessarium duxerit hujusmodi Synodum congregare; sicuti plerisque Episcopis, ad evitanda controversiarum et offensionum pericula, prudenter in more positum est, Synodorum a se congregandarum specimen, et Constitutiones, quas in ipsis edere meditantur, Apostolicae Sedis examini in antecessum subjicere; quamquam ipsi jure proprio, nec ulla speciali ipsius Sedis licentia ad hoc indigentes, Synodum cogant; ita volumus ac praecipimus, ut ab eodem Carolo Vicario, ante Synodi convocationem, consulatur haec ipsa Apostolica Sedes, cujus auctoritate ac delegatione hujusmodi Ecclesiastici regiminis munia ab ipso exercebuntur; ac tum Personas, quas ad Synodum evocare intendit, super quibus controversiae plerumque non desunt, tum Decreta, quae in eadem edenda ac publicanda putabit, ne forte litium et perturbationum fomenta fiant, distincte repraesentet; id maxime cavendo, ne aut in Visitatione, aut in Synodo, Decretum ullum condat atque edat, in quo Personae, Ecclesiae, aut res, extra Vicariatus sui limites constitutae, comprehendantur; aliudve quid faciat, ex quo dissensiones et controversiae nunc nimium vigentes foveri aut augeri possint. Quapropter Constitutiones atque Decreta, quaecumque in Synodo a dicto Carolo Vicario Apostolico per praesentes deputato, vel ab ejus Successoribus fient, nullam vim aut efficaciam habere volumus atque decernimus, nisi postquam a Nobis seu a Successoribus nostris Romanis Pontificibus, cognita, approbata, et confirmata fuerint.

§. 10. Insuper cum in Civitate Aquilejae quoddam Monialium Monasterium adsit, unius Apostolici Delegati gubernio subjectum, cujus quidem jurisdictionis exercitio in hujusmodi Monasterium atque Moniales nullum obstat impedimentum; ideo circa illud nihil innovari; sed omnia in eo statu, in quo nunc sunt, remanere volumus, et decernimus.

§. 11. Denique Patriarchalis Ecclesiae Aquilejensis, ejusque Capituli, jura, praerogativas, praeeminentias, libertates, exemptiones, immunitates, statuta, laudabilesque consuetudines, intacta et illaesa permanere volentes, nullum jurisdictionis actum in ipsius Capituli Dignitates, atque Canonicos, seu adversus ipsos, a saepedicto Carolo Vicario Apostolico nunc deputato, aut ab ipsius Successoribus forsan deinceps deputandis, exerceri posse decernimus, atque statuimus; volentes dumtaxat, ut dum iidem Dignitates, atque Canonici in Civitate Aquilejae residebunt, si quid forte ab eorum aliquo adversus Canonica statuta, et Tridentini Concilii decreta, quae ad vitam et honestatem Clericorum, sive ad consuetum Ecclesiae, et Chori servitium pertinent, ex humana fragilitate admitti contingat; qui talia egerit, fraterne admoneri debeat ab eodem Carolo Vicario Apostolico; qui si nihilominus eum, quem sic admonuerit, nequaquam se emendare conspexerit, vel etiam, ubi aliquem eorum ejusmodi excessus perpetrasse cognoverit, propter quos, ad aliorum exemplum, debitis animadversionibus coerceri mereatur; in hujusmodi casibus (quos Deus pro sua clementia dignetur avertere) volumus per eumdem Carolum Vicarium Apostolicum quamprimum omnia referri ad hanc Apostolicam Sedem; quae, audito etiam ipsius Vicarii consilio ac voto, opportuna pro rerum circumstantiis remedia adhibere non omittet.

§. 12. Caeterum omnibus et singulis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, in virtute Sanctae Obedientiae, et pro debita Sedis Apostolicae reverentia, per easdem praesentes praecipimus et mandamus, ut dictum Carolum electum Menniten. ad demandatum sibi Vicarii Apostolici Officium in praedicta parte Dioecesis Aquilejensis Austriacae Familiae Principum temporali domino subjecta, et ad ejusdem Officii liberum exercitium, juxta tenorem earumdem praesentium, recipiant et admittant; eumque in nostrum et Sedis Apostolicae Vicarium et Delegatum in praemissis, durante Vicariatu, deputatione, ac beneplacito hujusmodi recognoscant; eique in omnibus, quae ad idem Officium pertinent, respective pareant, faveant, et assistant; nec non ipsius mandata

et salubria monita humiliter suscipiant, et efficaciter adimplere procurent; alioquin sententias et poenas, quas rite tulerit et statuerit in rebelles, ratas habebimus, et hujus Apostolicae Sedis auctoritate faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam, inviolabiliter observari.

§. 13. Decernentes, easdem praesentes Literas, et in eis contenta et statuta quaecumque etiam ex eo, quod quilibet in praemissis, seu in eorum aliquo, jus aut interesse habentes, vel habere praetendentes quomodolibet, cujusvis status, ordinis, praeeminentiae, et Ecclesiasticae, aut Mundanae Dignitatis existant, etiam specifica et individua mentione et expressione digni, illis non consenserint, nec eorum aliquos ad ea vocatos, vel etiam nullo modo, aut non satis auditos, dici, aut praetendi possit, aut ex alia qualibet etiam juridica, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, nullo subreptionis aut obreptionis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet defectu notari, impugnari, aut in controversiam vocari posse; sed tanquam ex officii nostri debito, ac motu proprio, et certa scientia nostris, factas et emanatas, omnimoda firmitate validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, eidemque Carolo Vicario Apostolico, aliisque ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, ac respective ab eodem, aliisque omnibus quos concernunt, et concernent in futurum, in omnibus et per omnia inviolabiliter observari; sicque et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et quacumque etiam Apostolica auctoritate delegatos, etiam S. R. E. praedictae Cardinales de latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuncios, aliosque quoslibet, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari et definiri debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 14. Non obstantibus de jure quaesito non tollendo, aliisque nostris et Cancellariae Apostolicae Regulis, seu Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus; nec non quibusvis, etiam Apostolicae Sedis scientiae et tolerantia, vel ejusdem temporali provisioni inductis, aut etiam expressa et perpetua confirmatione, vel quavis firmitate alia roboratis usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, aut Literis Apostolicis, cuilibet Ecclesiae, aut quibuscumque Personis, quacumque Ecclesiastica, aut Mundana Dignitate fulgentibus, etiam specifica et individua mentione dignis, sub quibuscumque formis, et verborum tenoribus, etiam motu simili, et de Apostolicae potestatis plenitudine, seu consistorialiter, in contrarium praemissorum concessis, et emanatis: Quibus omnibus, et singulis, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua mentio facienda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, formas, causas, et occasiones, eisdem praesentibus, perinde ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, hic inserti forent, pro plene et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat plenissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 27. Junii 1750. Pontificatus Nostri Anno Decimo.

Similitudo argumenti facit, ut sequentes Literas addamus non ita pridem editas, super temporanea pariter deputatione Episcopi Comacleusis in Vicarium Apostolicum Terrarum et Locorum, in quibus Praepositi Sanctae Mariae de Pomposia *jurisdictionem Ordinariam cum Territorio separato sibi competere asserunt.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei Memoriam.

§. 1. Dum Apostolicae solicitudinis studia omnium per Orbem Ecclesiarum necessitatibus, quantum Nobis ex alto conceditur, impendere non desistimus, ignorare Nobis, aut dissimulare non licet, quibus jamdudum impedimentis, non sine spirituali animarum detrimento, subjaceat Ecclesiastici regiminis administratio, in quodam temporalis Pontificiae Ditionis Nostrae tractu, quem ex una parte Co-

maclenses Episcopi, tamquam Dioecesis suae portionem, suae Ordinariae jurisdictioni subjectum esse debere asserunt; ex altera vero parte Praepositi, Praepositurae Saecularem a recol. mem. Praedecessore nostro Innocentio Papa VIII. in Ecclesia tunc existentis Monasterii *Sanctae Mariae de Pomposia* nuncupatae Ordinis Sancti Benedicti olim erectam, pro tempore obtinentes, ab eorumdem Episcoporum Comaclensium, et aliorum quorumcumque Ordinariorum jurisdictione totaliter exemptum, et tamquam separatum, et proprium dictae Praepositurae Territorium, sibi, suaeque jurisdictioni in Spiritualibus per omnia subjacere debere contendunt; in quo quidem Tractu quatuor Terrae, seu Loca, videlicet *Capitis Gauri*, et *Lacus Sancti*, ac *Mediogaurii*, et *Massenzaticae*, in quarum et quorum singulis propria Parochialis Ecclesia existit, et in quibus, earumque respective districtibus, seu Territoriis, ad quatuor millo et quingenti Habitatores numerantur, sitae, seu sita reperiuntur.

§. 2. Porro ad prospiciendum spiritualibus hujusmodi animarum indigentiis, olim quidem inter tunc et pro tempore existentes Episcopos Comaclenses ex una, et dictos Praepositos ex altera partibus, conventum fuit, ut Episcopi Comaclenses praedicti, quoscumque spiritualis jurisdictionis actus, excepta Beneficiorum collatione, in praedicta Loca, eorumque Incolas, nomine ac vice illius, ad quem de jure et juxta Sacrorum Canonum dispositionem spectaret, sine praejudicio jurium ambarum Partium tam in petitorio, quam in possessorio, et per modum provisionis, exercerent. Verum procedentibus temporibus, et antiquis controversiis reviviscentibus, alia, quae usque nunc obtinet, consuetudo inducta fuit; ut scilicet spirituale hujusmodi Locorum et Animarum gubernium a Romano Pontifice, per organum sui Auditoris, uni pro tempore Vicario Apostolico cum opportunis facultatibus committeretur; idque munus Brictinoricosi primum Episcopo, alias vero Ravennatensi Archiepiscopo, aut Cerviensi, vel Adriensi Episcopis delegatum fuit; nunc autem a Venerabili Fratre Hippolyto Gratiadei Episcopo Civitatis Plebis, qui antea Metropolitanae Ferrariensis Ecclesiae Archipresbyter, in ipsa Ferrariensi Civitate residebat, obtineri pergit.

§. 3. Cum autem et dicta principalis controversia certis de causis adhuc pendeat indecisa, et praesens regiminis formam ad consulendum, quantum sufficere dignoscatur; absentibus nimirum ab ipsis Locis, de quorum regimine agitur, tam ipsis Praepositis activam sibi jurisdictionem in eorumdem Locorum Clerum et Populum afferentibus, quam etiam Apostolicis Vicariis ad eamdem jurisdictionem exercendam deputatis; Idcirco Nos, post maturum rei examen, omnibus rite perpensis, ad abusus omnes, si qui contra Dei cultum, aut in morum, ac vitae tam Clericorum, quam Laicorum illarum partium deturpationem irrepserunt, quamprimum eradicandos, vel, quatenus in futurum timeantur, opportune praecavendos, in hanc sententiam, consiliumque devenimus, ut idem fere remedium, seu temperamentum, Apostolica auctoritate interponeremus, quod olim mutua contendentium Partium consensione adhibitum, earumque judicio, vel omnium aptissimum, et nullum earum juribus detrimentum allaturum, ut superius innuimus, delectum fuit: ut scilicet, sine praejudicio quorumcumque hujusmodi jurium dictarum Partium dissentientium, tam quoad petitorium, quam quoad possessorium, durante controversia hujusmodi, dictorum Locorum et Animarum inibi existentium Spirituale regimen, Apostolica auctoritate, ab Episcopo dictae Civitatis nostrae Comaclensis exerceatur, utpote cujus ordinaria residentia iisdem Locis satis propinqua existit; siquidem ab ea Civitate, praedicta Terra Lacus Sancti *quinque*, altera vero Capitis Gaurii *septem*, alia vero Loca praedicta *novem*, aut *duodecim* passum millibus ad summum distare dignoscuntur.

§. 4. Itaque motu proprio, ac certa scientia, et de Apostolicae potestatis Nostrae plenitudine, omnes primum et singulas provisiones, ordinationes, seu deputationes, pro praedictorum Locorum spirituali gubernio, tam ab ipsis contendentibus Partibus, quam etiam ab hac Apostolica Sede, et a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris, seu a Nobis ipsis, quandocumque captas, editas, factas, et emanatas, praesentium tenore abrogantes, irritantes, et revocantes; decernimus, atque statuimus, spirituale regimen atque gubernium totius et integri Tractus praedicti quem iidem Praepositi sibi in Spiritualibus subjectum esse contendunt, ac personarum Cleri et Populi inibi existentium ab Episcopo Comaclensi, tamquam Vicario Apostolico, durante controversia

hujusmodi, gerendum et exercendum fore. Quocirca Nos, earumdem praesentium tenore, Venerabilem Fratrem modernum Episcopum Comaclensem in dicto Regionis Tractu, et Locis, ac Terris ibidem existentibus, Apostolicum in Spiritualibus Vicarium, et Commissarium, ad Nostrum, et ipsius Sedis Apostolicae beneplacitum constituimus et deputamus; cum facultate Ecclesias, et Loca Pia omnia, ac etiam, si quae inibi existant, aut deinceps erigantur, Monialium Monasteria, etiam exempta, quoad Clausuram, ad Sacri Tridentini Concilii praescriptum, visitandi, et reformandi, ac ad visitationem hujusmodi celerrime et debita cum diligentia procedendi, nec non Presbyteros et Clericos dictorum Locorum ad suam Synodum Dioecesanam evocandi; et tam in dicta Synodo, quam extra eam, quascumque opportunas Ordinationes, Statuta, et Edicta, pro dictorum Locorum Spirituali regimine, ad formam Sacrorum Canonum, ac Decretorum Apostolicae Sedis, et dicti Tridentini Concilii, condendi, edendi, et promulgandi; Judices, et Vicarios Foraneos, ac Notarios, Promotores Fiscales, Executores, omnesque alios necessarios Officiales et Ministros ibidem deputandi, seu, pro rerum et casuum opportunitate, etiam a propria Episcopali Curia illuc mittendi; eosque removendi, et alios in eorum locum subrogandi; Quascumque Literas et Commissiones Sedis Apostolicae, circa res et personas dictorum Locorum, exequendi, et juxta eas procedendi: Literas Monitoriales in forma *Significavit* pro rebus deperditis, seu furto sublatis, juxta praescriptum dicti Concilii Tridentini, et Bullae felicis recordationis Sancti Pii Papae V. Praedecessoris Nostri, concedendi; in Beneficiis de jure Patronatus, eorumque erectione et constitutione, nec non in Locationibus Emphyteuticis, alienationibus, et permutationibus bonorum Ecclesiasticorum, juxta formam Sacrorum Canonum, et Constitutionum Apostolicarum, auctoritatem et consensum praestandi; Causas Criminales, et Civiles ad Forum Ecclesiasticum spectantes, etiam Matrimoniales, et Beneficiales, tam per se, quam per suum Vicarium in Spiritualibus Generalem Comacli residentem, cognoscendi, audiendi, committendi, ac decidendi; finemque debito terminandi. Personas quoque tam Laicas, quam Ecclesiasticas, et praesertim animarum curam gerentes, visitandi, reformandi, et corrigendi; ac contra delinquentes, etiam per inquisitionem, et ex officio, prout juris fuerit, procedendi; eosque puniendi, deponendi, et excommunicandi, suspendendi, et interdicendi; multas, et poenas pecuniarias, apud probum et idoneum Virum per ipsum de Clero eligendum, deponendas, et piis usibus ejusdem arbitrio applicandas, imponendi; poenarumque et sententiarum earumdem moderationem et mitigationem, et casuum ab consuetudinem absolutionem et relaxationem sibi reservandi; nec non censuras et poenas ipsas, in casibus a jure permissis, aggravandi et reaggravandi; et ab illis, nec non a casibus reservatis hujusmodi, prout sibi videbitur convenire, absolvendi, et absolvi faciendi; Confessarios, per se, vel per suos Examinatores Synodales, etiam in Civitate Comaclensi, si ita sibi videbitur, examinatos, et idoneos repertos, approbandi; et pro dictis Locis, cum facultatibus arbitrio suo definitis, deputandi, eosque revocandi: In Parochialibus Ecclesiis pro tempore vacantibus, idoneos Presbyteros Oeconomos et Administratores, usque ad novorum Parochorum electionem, seu Vicariorum deputationem, ad sui beneplacitum deputandi, et constituendi; item in singulis Terris et Locis praedictis unum aut plures Presyteros cum facultate impertiendi Fidelibus in mortis articulo constitutis Benedictionem Apostolica auctoritate cum Indulgentia Plenaria, ad formam nostrae Constitutionis, quae incipit *Pia Mater*, deputandi; aliaque omnia et singula, praeterquam in beneficiorum Collationibus, et Concionatorum deputationibus, de quibus infra statuemus, faciendi et exercendi, sive per se, sive per suum Vicarium Generalem, aliosve a se deputatos, non solum quae modernus et pro tempore existens Praepositus, si is Ordinariam jurisdictionem in praedicta Loca, et Personas, actu exerceret; sed etiam quae ipse Comaclensis Episcopus, si eadem Loca ad ipsius Dioecesim spectare judicatum foret, jure Ordinario, ac etiam, vigore Decretorum Concilii Tridentini, Delegato, et ratione jurisdictionis etiam voluntariae, ac etiam in vim peculiarum Indultorum sibi, intuitu praedictae suae Comaclensis Ecclesiae, ab hac Apostolica Sede concessorum facere et exercere posset, quaeque etiam, pro tuenda Catholicae Fidei, et Divini cultus puritate, ac morum et disciplinae integritate, et pro promovenda animarum salute, curare et praestare deberet, non solum circa

praemissa, sed etiam circa alia, quae magis specialem et expressam commissionem exigerent; et cum facultate substituendi, in casu absentiae ipsius Episcopi à sua Comaclensi Civitate et Dioecesi, seu alterius necessitatis causa, cum simili, vel limitata facultate.

§. 5. Praeterea eidem Comaclensi Episcopo, tamquam Nostro, dictaeque Apostolicae Sedis Vicario, ut praefertur, ibidem in Spiritualibus constituto, Sacramentum Confirmationis in dictis Locis administrandi, seu personis eorumdem Locorum, etiam in Comaclensi Civitate, aliisve Dioecesis suae Locis, conferendi; nec non personas eorumdem Locorum, tam Sacculares, quam Regulares, a suis etiam Synodalibus Examinatoribus, etiam in dicta Civitate Comaclensi, arbitrio suo, ut praefertur, examinatas et idoneas repertas, aliisque servatis de jure servandis, ad Clericalem Tonsuram, et omnes, etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines, tam in dicta Civitate, quam in aliis Dioecesis suae, nec non praedicti tractus Locis, promovendi; seu easdem personas, per suas Dimissorias Literas, ad alios Episcopos, iisdem Tonsura, et Ordinibus initiandas, dirigendi; iisque sic promotis, ministrandi, et celebrandi licentiam, et arbitrio suo duraturam, concedendi: Item consecrandi Ecclesias dictorum Locorum, et Altaria inibi existentia, nec non Calices et Patenas, ac benedicendi Campanas, easdemque Ecclesias pollutas reconciliandi; aliaque Pontificalia munia ibidem exercendi; ac Populo benedicendi, et consuetas Indulgentias concedendi: nec non sacrarum supellectilium, aliasque benedictiones, in quibus sacra Unctio non requiritur, simplicibus Presbyteris delegandi, facultatem, et auctoritatem, earumdem praesentium Literarum tenore concedimus, et impertimur.

§. 6. Quod vero spectat ad Beneficia Ecclesiastica cum cura et sine cura, nihil volumus innovari; sed illorum collationem et provisionem, atque ad ea nominationem, et praesentationem, nec non Vicariorum Curatorum deputationem, ac respective approbationem, et institutionem, eodem jure deinceps, et per easdem respective Personas fieri debere statuimus, a quibus illas ad hunc diem factas fuisse dignoscitur. Item Concionatorum Verbi Dei electionem pro Ecclesiis in dicto tractu existentibus ad Praepositum, ut antea, spectare; ipsos vero Concionatores electos, antequam ministerium sibi demandatum aggrediantur, personaliter se coram Vicario Apostolico praesentare, et ab eo Benedictionem petere debere volumus et decernimus.

§. 7. Hanc autem providentiam a Nobis captam, et Vicariatus Apostolici hujusmodi institutionem, ejusque formam, nisi aliter Nobis et Successoribus nostris placuerit, eo usque durare debere statuimus, donec controversia principalis super pertinentia Ordinariae Spiritualis Jurisdictionis in praedicta Loca, eorumque Clerum et Populum, decisa, ac terminata, seu alias extincta fuerit. Quapropter simili motu et auctoritate decernimus, praemissam deputationem, omnesque et singulas facultates superius concessas, praedicta controversia pendente, ac beneplacito hujusmodi durante, ad futuros etiam Comaclenses Episcopos dicti moderni Episcopi successores, ipso facto, et praesentium Literarum vigore, transire; ac etiam, dicta Comaclensi Episcopali Sede vacante, easdem facultates ab ipsius Ecclesiae Vicario Capitulari pro tempore deputando, quatenus tamen a Vicariis Capitularibus hujusmodi Dioecesibus Pastoris solatio destitutis exerceri possunt, ac solent, simili auctoritate Apostolica, in praedicta Loca, eorumque Habitatores, exerceri posse, ac etiam debere statuimus.

§. 8. Volumus autem, ut tam moderatus Comaclensis Episcopus, ejusque Successores praedicti, quam etiam Vicarii Capitulares hujusmodi, in singulis actibus, quos circa res et personas dictorum Locorum praesentium literarum nostrarum auctoritate, ab ipsis fieri configerit, expresse declarare debeant, sub poena nullitatis hujusmodi actuum, se, tamquam Apostolicae Sedis Vicarios in ipsis procedere. Decernentes, per haec a Nobis statuta nullum omnino praejudicium quibuscumque juribus dictarum Partium, tam scilicet dicti moderni et pro tempore existentis Praepositi, Ordinariam spiritualem in praedicta Loca jurisdictionem, seu forsan magis amplam et liberam in praemissorum Vicariorum et Concionatorum deputatione, aliisve praemissis, facultatem sibi competere asserentis, quam etiam ejusdem moderni et pro tempore existentis Episcopi Comaclensis, jus sibi esse contendentis eadem Loca et Homines propria sua Ordinaria auctoritate in spiritualibus regendi et guber-

nandi, seu forsan dictos Vicarios Curatos, atque Concionatores eligendi, aut Beneficia conferendi, aliaque praemissa, seu eorum aliqua, etiam pendente controversia hujusmodi, gerendi et exercendi; ac aliorum quorumcumque in praemissis, seu eorum aliquo, interesse habentium, sive in petitorio, sive in possessorio, inferri et irrogari, seu illatum umquam et irrogatum censeri posse; sed eadem jura in eodem omnino statu remanere, in quo ante praesentem providentiam nostram reperiebantur; Ipsasque praesentes Literas, et in eis statuta hujusmodi, etiam ex eo, quod quilibet in praemissis, seu in eorum aliquo, jus aut interesse habentes, vel habere praetendentes quomodolibet, cujusvis status, ordinis, praeeminentiae, et Ecclesiasticae, aut Mundanae Dignitatis existant, etiam specifica et individua mentione et expressione digni, illis non consenserint, nec eorum aliquos ad ea vocatos, vel etiam nullo modo, aut non satis auditos, dici, aut praetendi possit, aut ex alia qualibet etiam juridica et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, nullo subreptionis, aut obreptionis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet defectu notari, impugnari, aut in controversiam vocari posse; sed, tamquam ex officii nostri debito, ad promovendam animarum salutem, et spiritualem Fidelium in praemissis Locis degentium utilitatem, et ad graves ac perniciosos abusus removendos, seu praecavendos, ut praefertur, ac dictis motu, et auctoritatis plenitudine factas et emanatas, omnimoda firmitate validas et efficaces existere et fore, et tam eidem moderno Episcopo Comaclensi, ejusque successoribus, nec non Vicariis Capitularibus praedictis, quoad exercitium hujusmodi Vicariatus Apostolici, et facultatum superius concessarum, quam etiam aliis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, plenissime suffragari; ac respective ab omnibus, quos concernunt, seu concernent in futurum, in omnibus, et per omnia observari; Sicque et non aliter per quosenmque Judices Ordinarios, et quacumque etiam Apostolica auctoritate Delegatos, et S. R. E. praedictae Cardinales; etiam de Latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuntios, aliosque quoslibet, sublata eis et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari et definiri debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 9. Quocirca omnibus et singulis tam Ecclesiasticis, quam Laicis personis in dicto Regionis tractu commorantibus, aliisque ad quos spectat, et pro tempore spectabit, in virtute sanctae obedientiae, dictaque auctoritate, et praesentium tenore, praecipimus et mandamus, ut praefatum modernum Episcopum Comaclensem, ejusque successores Episcopos, ac etiam Vicarios Capitulares praedictos, in nostros et Apostolicae Sedis Vicarios, durante Vicariatu, deputatione, ac beneplacito praedictis, pro tempore recognoscant, et ad praemissarum facultatum, ejusdemque Vicariatus Officii liberum exercitium, recipiant et admittant; ac illi, et illis, in omnibus, quae ad idem Officium pertinent, debitam subjectionem et observantiam exhibeant; alioquin sententias et poenas, quas rite tulerint, et statuerint in rebelles, ratas habebimus, et hujus Apostolicae Sedis auctoritate, faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam, inviolabiliter observari.

§. 10. Non obstantibus de jure quaesito non tollendo, aliisque nostris, et Cancellariae Apostolicae Regulis, seu Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus, Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus; nec non quibusvis, etiam Apostolicae Sedis scientia et tolerantia, vel ejusdem temporali provisione inductis, aut etiam expressa confirmatione, vel quavis firmitate alia roboratis usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, Indultis, aut Literis Apostolicis praedictae Ecclesiae Comaclensi, ac Praeposituraе S. Mariae de Pomposia, ejusdemque Monasterio, aut quibuscumque personis, quacumque Ecclesiastica, aut Mundana Dignitate fulgentibus, etiam specifica et individua mentione dignis, sub quibuscumque formis et verborum tenoribus, etiam motu simili, et de Apostolicae potestatis plenitudine, in contrarium praemissorum concessis, et emanatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua mentio facienda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, formas, causas, et occa-

siones, eisdem praesentibus, perinde ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, hic inserti forent, pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, et ad praemissorum effectum, plenissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 8. Martii 1752. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

NUM. V.

DE RITU, ET USU

Cerearum Formarum, quae benedici, et consecrari solent a Romano Pontifice.

Formula impressa de mandato Sanctissimi Domini Nostri, Anno MDCCLII.

Pervetustus in Ecclesia Romana ritus est ille, quo Summi Pontifices benedicere, et consecrare solent Cereas Formas, quae *Agnus Dei* vulgo appellantur. In Ordine Romano, qui Eruditorum judicio antiquior est Seculo octavo, innuitur praefatus Ritus; In Caeremoniali vero ejusdem Romanae Ecclesiae designantur materia, forma, et preces in hujusmodi consecratione adhibendae, quae sacras continent, mysticasque significationes.

Conficiuntur hi *Agnus Dei* ex Cera alba, pura, virginea, quo Humana denotatur natura a Christo, virtute Divina, sine ulla mixtione, aut contagione culpae, in purissimo Mariae Virginis utero assumpta. Agni imago in illis imprimitur, Agni illius immaculati symbolum, qui pro humana reparatione in Ara Crucis immolatus est. Adhibetur Aqua benedicta, quo nimirum elemento, cum in veteri, tum in novo Foedere, praeclara Sacramenta, et prodigia a Deo effecta sunt. Miscetur in ea Balsamum, quo bonus Christi odor significetur, quem in omni actu, et conversatione redolere debent Christifideles. Superinfunditur Chrisma, quo res aliae Divino cultui specialiter addictae, veluti Templa, Altaria, Sacerdotes, praeparari solent, ac consecrari, atque in eo praestantissima virtutum omnium Charitas figuratur.

In Aqua igitur prius benedicta, ac Balsamo, et Chrismate mixta, Cerei illi *Agnus Dei* immerguntur, et Summus Pontifex tam ante, quam post mersionem, sanctissimis precibus Deum exorat, ut eas Formas benedicere, sanctificare, et consecrare dignetur, iisque tantam impertiat virtutem, ut quicumque recta fide, ac vera pietate iisdem usus fuerit, haec dona, ac beneficia consequatur.

I. Ut aspectu, vel contactu Agni in cereis illis formis impressi, excitentur Fideles ad memoranda sub eo symbolo Redemptionis nostrae mysteria, conceptisque grati animi sensibus, Divinam in nos bonitatem benedicant, venerentur, ac diligant; fidentes fore, ut per eam, peccatorum veniam obtineant, et maculas omnes abstergant.

II. Ut ad vivificae Crucis signum in iisdem Cereis impressum maligni Spiritus contremiscant, et fugiant, facessant grandines, subsidant venti, dissipentur tonitrua, abigantur turbines, fulgura, et tempestates.

III. Ut Divinae benedictionis virtute, non praevalcant diabolicae fraudes, insidiae, et tentationes.

IV. Ut Parturientes cum foetu incolumes serventur, eumque feliciter in lucem emittant.

V. Ut iisdem devote utenti nulla dominetur adversitas, nulla noceat pestilentia, aerisve corruptio, nullus comitialis morbus eum corripiat; nulla maris tempestas, nullam incendium, nulla inundatio, nulla adversus eum praevaleat malignitas.

VI. Ut in prosperis, adversisque casibus Divina protectione muniatur; ab humanis vel diabolicis insidiis, a subitanea, et improvisa morte, a cunctis denique malis, et periculis liberetur, per Vitae, ac Passionis JESU CHRISTI mysteria.

Mirabiles hujus Sacri virtutes explicatae jam olim fuerunt, atque his versibus comprehensae.

Pellitur hoc signo tentatio Daemonis atri,
Et pietas animo surgit, abitque tepor.
Hoc aconita fugat, subitaeque pericula mortis,
Hoc et ab insidiis vindice, tutus eris.
Fulmina ne feriant, ne saeva tonitrua laedant,
Ne mala tempestas obruat, istud habe.
Undarum discrimen idem propulsat, et ignis,
Ullaque ne noceat vis inimica valet.
Hoc facilem partum tribuente, puerpera foetum
Incolumen mundo proferet, atque Deo.
Unde, rogas, uni tam magna potentia signo?
Ex Agni meritis, haud aliunde fluit.

Quae quidem beneficia, et gratiarum dona a bonorum omnium Largitore Deo Fidelibus tribui ac concedi, virtute hisce Sacris Cereis communicata per benedictionem, ac precationes in primis, quas Christi Vicarius Romanus Pontifex universae Ecclesiae nomine in eorum consecratione fundere solet, res est firmiter omnino credenda, ac variis, eximiisque miraculis saepissime confirmata. Quod si optatus non semper obtineatur effectus, id non defectui virtutis rei sacrae, sed vel infirmae exiguaeque utentium Fidei ac Devotioni, vel alteri occultae causae Deo compertae ac probatae, tribuendum est.

SUPPLEMENTUM

LITERARUM APOSTOLICARUM

PRIORIBUS ANNIS EDITARUM,

Quae in Voluminibus I. et II. inserendae erant.

NUM. I.

Warmiensi et Sambiensi conceditur usus Pallii, et jus praeferendae Crucis, more Archiepiscoporum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium. Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum Mater et Magistra, a coelesti Sponso Pastorum Principe JESU CHRISTO, cujus vices plane immerentes Nos in terris gerimus, supremum auctoritatis dignitatisque principatum supra universum Terrarum Orbem sibi uni attributum, ita cum aliarum Ecclesiarum Pastoribus participavit, ut modo uni, modo alteri, pro meritis, ac locorum, temporum, personarumque conditionibus, et auctoritatis, et dignitatis decora, atque officia, opportune ad Divini honoris gloriam augendam, populorum necessitatibus providendum, et Catholicae Fidei Majestatem veritatemque constantissime in omnium animis confirmandam, distribuerit.

Sacri Pallii delatio, et Crucis elevatio, quid importent. §. 1. Inter tot autem praecipua, quae Antistitibus interdum conferri solebant, insignia, duo numerantur, et gestandi Pallii, et praeferendi Sanctissimae Crucis Signi honor. Et Pallium quidem, quod ex Lana contextum, Ovis illius, quam Dominus aberrantem quaesivit, inventamque humeris suis substulit, pellem significat, ut Episcopus, qui Christi typum gerit, ipsius munere fungatur, atque etiam ipso habitu illud omnibus ostendat, se boni, ac Magni illius Pastoris imitatorem esse, qui gregis infirmitates ferendas sibi proposuit, nisi exigentibus causarum meritis, juxta priscam consuetudinem, et fortiter postulantibus, non dabatur. Crucis vero praeferendae mos, a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, quibus supremam super omnes Ecclesiasticorum Virorum ordines Jurisdictionem ac potestatem habentibus Crux praeferebatur, primum ad eorumdem Legatos, deinde ad alios Antistites deductus est, ut considerantes diligenter, quod in Cruce Domini nostri JESU Christi eos oporteat gloriari, Crucis mortificationem jugiter in suis corporibus debeant pro divini Nominis amore portare.

Episcopi Oratoria instantia. §. 2. Haec secum recolens Venerabilis Frater Adamus Stanislaus Warmiensis et Sambiensis Episcopus, ac reputans, non leve populis suae pastorali curae commissis, qui undique ab haereticis circumdantur, futurum incitamentum, si ipsum modernum et pro tempore existentem Warmiae et Sambiae Episcopum, aut in Solemnitatibus, juxta canonicas praescriptiones cum Pallio celebrantem, aut cum Sanctissimae Crucis Signo ante eumdem delato iter agentem aspicerent, ut et majorem Sacris Mysteriis venerationem deferant, et Episcopali Dignitati majorem exhibeant reventiam; ea propter Nobis humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere, et, ut infra, indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Conceditur usus Pallii, et jus praeferendae Crucis. §. 3. Nos igitur eumdem Adamum Stanislaum Episcopum specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad ef-

fectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore consentes, supplicationibus ejus, aliorumque de hac Apostolica Sede bene mereri pergentium nomine, Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, et attentis praemissis, ac praesertim quod Warmiensis, et Sambiensis Episcopus Sacri Romani Imperii Princeps sit, et Warmiensis et Sambiensis Ecclesiae invicem perpetuo Canonicae unitae Sedi Apostolicae praedictae immediate subjectae existant; Ipsi Adamo Stanislao moderno, ac pro tempore existenti Episcopo Warmiensi et Sambiensi usum Pallii in Solemnitatibus per Sacros Canones praescriptis celebrandis, et Crucis ante se praeferendae per Warmiensem et Sambiensem Civitates et Dioeceses dumtaxat, et non alibi omnino, sive in alienis Dioecesibus, sive in Regni, et Sacri Romani Imperii praefati Comitiis, sive in quibuscumque aliis locis Episcopo praefato non subjectis, nec etiam de Ordinarii licentia; nec etiam in Civitatibus, et Dioecesibus Warmiensi et Sambiensi, praesentibus, vel quolibet Dilecto Filio Nostro Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali, vel quolibet Nostro, et ejusdem Sedis ordinario, vel extraordinario Legato, aut Nuncio; sub gratiae, et concessionis hujusmodi nullitate, aliisque ad nostrum et Sedis praefatae arbitrium moderandis, et infligendis poenis; et dummodo, quoad Pallium, tam dictus Adamus Stanislaus Episcopus, quam quoties ipsum, et Episcopum hujusmodi pro tempore existentem, viam universae carnis ingredi contigerit, ipse Adamus Stanislaus, et toties novus Episcopus illud ab eadem Apostolica Sede, servatis de jure, vel consuetudine servandis, postulaverit, et de Corpore Sancti Petri Apostolorum Principis sumptum a Romano pro tempore existente Pontifice, juxta praescriptas Sanctiones acceperit, et omnia, quae cum Archiepiscopis Pallia traduntur, servari solita sunt, omnino serventur; auctoritate Apostolica, tenore praesentium, concedimus, et indulgemus.

Cum opportunis limitationibus.

Pallium singulis vicibus, de more postulari, et recipi debet.

§. 4. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae praefatae Cardinales, etiam de latere Legatos, et Sedis praefatae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet qualiter aliter judicandi, et interpretandi facultate et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulae pro perpetua Indulti firmitate.

§. 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, nostris et Cancellariae Apostolicae Regulis, nec non Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, aliisve quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Derogationes

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXI. Aprilis MDCCXLII. Pontificatus Nostri Anno Secundo. Dat. die 21. Aprilis 1742

D. Card. Passionei.

NUM. II.

UT EQUITES PROFESSI

Militiae Hospitalis Sancti Joannis Jerosolimitani ad Episcopatum, aut ad Cardinalitiam dignitatem evecti, Crucem Octogonam ex Tela alba, tamquam habitum suae Religionis proprium, exterioribus vestibus assutam gestare valeant.

Dilecto Filio Nostro Joachimo Sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Card. Portocarrero nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Biennium cum dimidio circiter elapsum est, ex quo Nobis exposuisti, te Jerosolymitanae Quaestio, et instantia a R. P. Porto-

tarvero hunc Patriarcha Antiochenus proponit.

Militiae Professum Equitem esse, et Magna ejusdem Ordinis Cruce insignitum, deinde Sacris Ordinibus initiatum; et a fel. rec. Praedecessore Nostro Clemente Papa XII. inter Praesules adscitum, et ad Patriarchatum Ecclesiae Antiochenae promotum fuisse: In ea autem opinione te versari, ut Crucem Octogonam ex tela alba, quae Equitum Jerosolymitanorum propria est, gestare posses, non quidem, uti consueveras, Mantellettae assutam, atque ita a superiore Mozzetta contectam, sed ipsi Mozzettae, sive Exomidi, cujus usum san. mem. Benedictus Papa XIII. Patriarchis etiam in Urbe concessit, hominum aspectui magis expositam deferre. Optares autem, ut hac de re sententiam nostram tibi aperiremus, simulque facultatem ad id exequendum tibi impertiremur quoniam aliquot jam annis post adeptam Patriarchalem dignitatem, praedictam Crucem Mantellettae dumtaxat assutam gestaveras. Te autem meminisse arbitramur, Nos ea de re responsum nullum tunc tibi dedisse, sumpto nimirum tempore ad rem prius accurato studio perpendendam.

§. 1. Ea vero examinata ac discussa jam tunc opinionem tuam minime incongruam, aut a vero alienam reputavimus, quum Tu nimirum, utpote Jerosolymitanae Militiae Eques expresse Professus, vere Religiosus, et Frater sis: Religiosi vero tum Monachi, tum Mendicantes, quos Fratres appellant, etiam quum ad Episcopatum evecti sunt, Habitum proprii Ordinis deferre palam teneantur; Crux autem octogona ex tela alba, quam tu Mozzettae visibilem superimponere in animo habebas, verus sit habitus Fratrum Professorum Militiae Equestris Sancti Joannis.

Equites Jerosolymitani veris Regularibus et fratribus adnumerantur.

§. 2. Et quidem nullo modo dubitandum nobis visum est, quin tibi, tamquam Equiti in Ordine Jerosolymitano expresse Professo, veri Religiosi, et Fratris qualitas conveniret, adeoque conveniat; quum et in Professione tria solemnia, Castitatis, Paupertatis, et Obedientiae vota emiseris; et haec sit vera, et communis opinio Auctorum, et Tribunalium, etiam Romanae Curiae, ut videre licet apud *Escannum in Propugnaculo Jerosolymitano disquis.* 6. *cap.* 2. Nec ullius momenti est, quod asserunt nonnulli, haud posse Religiosum et Fratrem appellari eum, qui ex Instituti sui lege, arma tractare, et bella gerere debeat; Siquidem *S. Thomas* 2. 2. *quaest.* 188. *art.* 3. aperte docet, Religiosae vitae statui minime contrarium esse Institutum, quo addicantur homines ad belligerandum pro cultus Divini propugnatione, pro publicae salutis, et Pauperum, ac oppressorum defensione; cujusmodi est Jerosolymitanae Militiae institutum, ut optime nosti, et ut Nos ipsi significavimus *in nostro Opere de Canoniz. Sanctor. lib.* 3. *cap.* 36. *num.* 16. cujus Operis mentionem libenter facimus tecum, cui familiarem et gratam illius lectionem esse novimus.

§. 3. Quod autem Monachi, atque ii, qui Fratres appellantur, etiam quum ad Episcopatum evecti sunt, propriae Religionis habitum deferre teneantur, id extra controversiam omnino est, ex quo ita decrevit Concilium Generale Lateranense sub Innocentio III. *Canone* 16. relato *in Cap. Clerici officia, de vita et honest. Clericor.* Quam in rem eum Nos alias plura collegimus et adduximus *in citato Opere nostro de Canonizat. Sanctor. lib.* 3. *cap.* 35. *n.* 11. *et seqq.*, tum vero hac occasione alia quaedam vidimus, quae utiliter legi possunt, apud *P. Mabillon. in Praefatione secunda ad saeculum quartum cap.* 7. ubi ostendit hanc disciplinam jam usque a quinto saeculo obtinuisse. Soli autem Clerici Regulares, et Canonici Regulares, ad Episcopatum promoti, Vestes induunt iis omnino similes, quibus utuntur alii Episcopi e Clero saecolari assumpti; et illi quidem, propterea quod eorum Ordinum habitus idem revera est cum habitu Presbyterorum saecularium; hi autem, quia peculiare Privilegium hac de re habent, a Praedecessore nostro Leone Papa X. sibi concessum, habita ratione Rocchetti, cujus usum habent, quodque indumentum est Clericorum Saecularium; quemadmodum expressum legitur in dicti Pontificis *Constit.* 34. *in Bullario Romano*, quam Collectores tam Bullarii Canonicorum Lateranensium, quam alterius Canonicorum SS. Salvatoris, referre non omiserunt.

Monachi et Fratres ad Episcopatum evecti Habitum sui Ordinis veniliter deferre tenentur.

§. 4. Quod denique Crux octogona visibilis ex albo linteo, verus sit Habitus Equitum, et Fratrum Professorum Jerosolymitanae Militiae, id satis exploratum est tibi, qui Ordinis tui leges, et instituta plane calles. Verum ut intelligas, nos quoque hujusmodi materiam diligenter examinasse, noveris Nos etiam illorum opinionem, tamquam longe a vero aberrantem, rejicere, qui putant, parvam ex auro Crucem a pectore pendentem, Habitum esse Fratrum vestri Ordinis Professorum. Sane Raymundus

Habitus Militiae Jerosolymitanae est Crux octogona ex tela alba.

de Podio, qui primus Jerosolymitanae Militiae Magister numeratur, voluit ab Equitibus suis nigri coloris vestem seu Pallium gestari, cui alba Crux e tela superius assuta esset. Sed quum id Equitibus militaturis parum aptum re ipsa inventum fuisset, eorum Habitus deinde redactus fuit ad Crucem octogonam, in octo nimirum apices desinentem, facta ipsis libertate de caetero communibus vestibus; decentibus tamen, et a sacculi pompa alienis, utendi. Quoniam vero procedentibus temporibus albae lineae Crucis usus ab aliquibus relictus fuerat, ejusque loco aurea Crux candido encausto obducta pectori appensa deferebatur; hujusce Crucis usus a Magno Militiae Magistro Senglaeo nuncupato Equitibus vetitus fuit. Quantumvis autem prohibitio haec usu recepta non fuerit, id tamen satis est ad ostendendum, non auream illam Crucem, sed aliam ex albo lineo confectam, verum esse Habitum Equitum Professorum Jerosolymitanae Militiae. Quam in rem non tantum consulendum nobis esse duximus Compendium Alphabeticum Statutorum vestri Ordinis *in verbo: Habitus;* verum etiam ipsum textum Statutorum ibi citatum; ac praeterea vestrum Michaelf *in suis manuscriptis, verbo: Crux aurea, et verbo: Habitus*, nec non auctorem Instructionum de praecipuis Officiis Equitum Jerosolymitanorum, quae ex Gallico idiomate in Italicum conversae habentur, *Cap. undecimo*.

Non inconstanter erit, cum Episcopis Vestribus addictum conspicieris.

§. 5. Nihil autem ea nos cogitatio movit, quod in posterum futurum esset, ut complures Episcopi Militarium Ordinum insignia gestare conspicerentur: Etenim, si de Equitibus in Ordine Jerosolymitano Professis loquamur, praeterquam quod nec multi sunt, nec multi probabiliter esse possunt, qui ex ejusmodi statu ad Episcopatum assumantur; si etiam plures essent, nil aliud hac in re eveniret, quam id quod sine ulla cujusquam admiratione accidit, quum non unus, sed plures Episcopi Monachorum Cassinensium habitum deferre conspiciuntur, propterea quod in eo Ordine Professi fuerunt; non unus, sed plures Episcopi, Fratrum Minorum, aut Praedicatorum Habitu induti procedunt, quoniam in illis antea Ordinibus Professionem emiserunt.

Idque in exemplum trahi non poterit pro aliis Ordinibus Militaribus.

§. 6. Si vero de aliis aliorum Equestrium Ordinum Professoribus agatur, horum sane ratio valde discrepat a praesentis quaestionis subjecto. Sacri Canones, qui habitum Regularem ab aliquibus Episcopis deferendum statuunt, de Monachis loquuntur. Haec disciplina deinde ad Mendicantium Ordinum Fratres extensa fuit; et quamvis inter Fratres Minores nonnemo fuerit, qui eam consulto evertere studuerit, vicit tamen sanior pars Canonicis Statutis adhaerens, ut videre est apud *Thomassinum de Beneficiis part. 3. lib. 2. cap. 50. n. 6.*; quum nempe nimis evidens visum fuerit, nullo intercedente discrimine, quod pertinet ad Vota substantialia, inter Monachorum et Fratrum Professionem, eamdem Canonis Legem ad omnes Professos, sive Monachos, sive Fratres, aeque pertinere. His positis, conferantur jam Equites in Ordine Jerosolymitano Professi cum aliorum Equestrium Ordinum Professoribus; ac videatur, utrum illorum magis quam istorum Professio, quod pertinet ad Vota substantialia, ad Monachorum et Fratrum Professionem accedat. Illi quidem, ut supra dictum est, veri nominis Religiosi stricto jure habentur; aliorum autem Equestrium Ordinum Professores ab aliquibus Religiosi vocantur, ab aliis nequaquam; quique etiam illos Religiosos appellant, non stricto jure loqui se profitentur. Solemne Castitatis Votum, quod Jerosolymitani emittunt, plenum est et absolutum; adeo ut, quemadmodum per alias Professiones, quae a Monachis et Fratribus fiunt, dissolvitur Matrimonium ratum et non consummatum, irritatur vero illud, quod quis post Professionem contrahere praesumat; eodem plane jure censeatur Professio Ordinis Jerosolymitani. At non ideo obtinet, ubi agitur de Professionibus in aliis Ordinibus Militaribus emissis; ubi nempe Votum Castitatis non absolutum est, sed ad Castitatem Conjugalem ut plurimum, aut ad prohibitionem alterarum nuptiarum redigitur; uti apposite ratiocinando observant Mendus *de Ordinibus Militaribus disquisit. 5. quaest. 3. num. 17.* Pontius *de Matrim. lib. 9. cap. 7.* Cardinalis de Laurea *tom. 3. in 4. lib. Sentent. disput. 16. art. 13. num. 292. et seqq.* Clericatus *de Sacram. Matrim. decis. 13. num. 17.* Hinc porro est, quod data Jerosolymitanis Equitibus Professis facultate, quae nunc ipsis tribuitur; non inde quis recte colligeret, pari ratione agendum esse cum aliorum Equestrium Ordinum Professoribus; et sicuti nunc illis permittitur, ut ad Episcopatum promoti Crucem octogonam ex alba tela conspicuam deferant, ita deinceps aliis aliarum Mi-

litiarum Equitibus Professis permitti debere, ut proprias eorum Ordinum Cruces, seu Insignia, visibiliter gestare valeant. Hoc vero illud esset, quod absurdi speciem; illorum sententia, praeseferret.

Cur dilatum primo rei ipsorum nunc denique redditur.

§. 7. Nunc autem a Nobis exquirere videris, cur, postquam quaestionis a te propositae rationes omnes satis expendimus, non statim responsum nostrum tibi reddiderimus, adjecta facultate gestandi linteam Crucem octogonam, assutam Mozzettae, qua tunc, uti Patriarcha, utebaris. Nos autem ingenue fatebimur, ideo tunc temporis rem distulisse, quia in animo habentes Te inter hujus S. R. E. Cardinales in proxima Promotione cooptare, nihil necesse reputavimus eam tibi facultatem impertiri, qua nonnisi paucis mensibus usurus fuisses. Si autem ulterius requiras, cur, elapso jam biennio, ex quo in Cardinalium Collegium adscitus es, usque adhuc mentem nostram tibi non aperuerimus super eo, an liceat, nec ne, Crucem octogonam albi coloris Cardinalitiae Mozzettae superimponere, quoniam una est hujusmodi indumenti ratio, sive a Patriarchis, sive a Cardinalibus deferatur, Nos etiam exsequendo respondebimus, silentii nostri culpam adscribendam esse modestiae tuae; qui, licet toto hoc tempore frequentes ad Nos aditus habueris, de hac re nunquam Nos appellasti, dum Nobis interea multis ardiusque negotiis occupatam oppressamque mentem gerentibus, votus instantia tua memoria exciderat. Neque vero hanc iterum per Nos ad examen revocari, ac definiri forsan contigisset, nisi duae res intervenissent, quas Tibi jam exponemus.

I. Episcopus Melitensis candidam Crucem Episcopalibus Vestibus assutam, etiam Romae defert.

§. 8. Harum prima est, quod praeteritis mensibus Venerabilis Frater Episcopus Melitensis Romam advenit, qui pluries ad audientiam nostram se contulit, albam octogonam Crucem, non quidem Mozzettae, quemadmodum Melitae ab ipso factitari novimus, (nec enim Episcopis, praeterquam Patriarchis, licitum est in Urbe Mozzettam inducre), sed Mantellettae patenter assutam deferens. Episcopus autem Melitensis, ut nosti, Religiosus Professus est Militiae Jerosolymitanae; cumque ab ordine et statu Fatris Cappellani, ut vocant, ad Melitensem Episcopatum assumitur, gradum et qualitatem Procerum Magnae Crucis in Religionibus obtinet. Neque vero hic, de quo agimus, primus est Melitensium Episcoporum, qui Romam advenerit, quique ea ratione, eoque habitu se conspiciendum praebuerit. Alios Nos ipsi, dum in minoribus versabamur, in Urbe vidimus, octogonam Crucem deferentes, non secus ac praesens Episcopus defert. Et quidem memoria retinemus, a bon. mem. Praesule Gambaruccio Pontificiarum Caeremoniarum Praefecto tunc existente, in controversiam revocatum fuisse, an Episcopo Melitae, qui tunc Romam advenerat, permittenda esset hujusmodi Crucis delatio; quam quidem illi competere putabat in Insula Melitae, sed non item in Urbe: Sed quum eidem expositum fuisset, primo, ita semper anteactis temporibus fieri consuevisse, deinde Melitenses Episcopos omnes, Ordinis Jerosolymitani Professos esse, ideoque propriae Religionis Habitum per eosdem, licet Episcopos, deferri oportere, denique Habitum Fratrum Professorum S. Joannis, ipsam esse albam octogonam Crucem; memimimus eum ab objecto destitisse, remque integram in suo statu reliquisse; liberam scilicet Melitensi Episcopo facultatem sinendo, ut Jerosolymitani Ordinis Crucem Romae conspicuam gestaret.

Rubrica Caeremonialis Episcoporum ad terminos taxeletur in consuetudinem reducitur.

§. 9. Quamvis autem in Caeremoniali Episcoporum *lib.* 1. *cap.* 1. habeatur, quod Presbyteri S. Spiritus, ac Militiarum S. Joannis, S. Jacobi, aliarumque, ad Episcopatum promoti, *sui Ordinis insignia in vestibus non deferunt, sed ejusdem Ordinis Crucem ad collum intus pendentem:* magis tamen valere debere censuit antiquam praecedentem consuetudinem, quae Melitensibus Episcopis favebat, quaeque etiam post Caeremonialis editionem continuata fuerat. Accedit etiam, quod relata Caeremonialis Lex ei forsan opinioni innixa fuit, quae apud complures obtinebat, videlicet auream Crucem encausto obductam a collo pendentem, Professorum Equitum S. Joannis Habitum esse; quod tamen a vero alienum est; quum sola octogona Crux ex alba tela, sicut ante diximus, Religiosum Habitum praedictorum Equitum revera constituat.

Episcopus Melitae. Crucem ideo a vestibus assumit, quia Ordinis Jerosol. Professus.

§. 10. Itaque Melitensis Episcopus Crucem octogonam Mozzettae adsutam Melitae gerit, ubi Mozzettae delatio ipsi competit: In Urbe vero, ubi Mozzettae usum non habet, Talarem Vestem, et Mantellettam eadem Cruce distinctas visibiliter defert. Neque vero id agit, tamquam Episcopus Melitensis; alioquin Crucem deponere deberet, quoties ipsum ad aliam Ecclesiam transferri contingeret; eodem plane

modo, quo Archiepiscopus ad Episcopalem Ecclesiam translatus, Pallium, quo antea tamquam Archiepiscopus utebatur, dimittere debet, juxta legem Textus *in Cap. ad supplicationem, de renunciat.* Porro Episcopus quondam Melitensis, Molina nuncupatus, anno 1681. ad Loridensem Ecclesiam translatus fuit, ut habetur *in Tom. 2. Siciliae sacrae, Panormi impressae anno* 1733. *pag.* 920., eumque constat in Episcopatu Loridensi octogonam Crucem semper gestasse; ideoque dici nequit Episcopum Melitensem ab ipso Melitensi Episcopatu id habere, ut Crucem octngonam deferat. Eam igitur idcirco defert, quia Ordinis Jerosolymitani Professus est; cumque talis etiam perseveret, quantumvis a Melitensi Episcopatu ad aliam Ecclesiam transferatur, hinc est, quod Crucem in alterius etiam Ecclesiae regimine defert. Ejusmodi vero Crucem Melitae quidem supra Mozzettam, Romae autem supra Mauteltettam patenter deferens, Canonicam legem adimplet, qua licet Episcopus, jubetur Habitum Professorum Religiosi Instituti sui visibiliter gestare. Tu itaque, Dilecte Fili noster, quum ejusdem Ordinis Eques Professus existas, Habitum Professorum proprium, licet inter Cardinales S. R. E. cooptatus, deferre debes, octogonam scilicet Crucem supra Mozzettam, cujus usu et in Urbe et extra illam potiris; nec enim dignitas Cardinalatus ab hac obligatinne te eximit; quemadmodum nec alios Cardinales ex Ordinibus Monasticis aut Mendicantibus assumptos a delatione habitus eorum Ordinis non absolvit; quod alias a Nobis ostensum est *in citato Opere de Canoniz. dicto l.* 3. *c.* 35. *num.* 11.

Monasticorum et Mendicantium Ordinum habitus proprio colore distinguitur.

§. 11. Si quis autem aliquid objiciendum censeret, ex eo desumptum, quod Cardinales in Ordiuibus Monasticis aut Mendicantibus olim Professi Vestibus utuntur, illius coloris, cujus est habitus proprii cujusque Ordinis; quod contra fit a te, qui purpureis vestibus perinde uteris, ac alii e Clero Saeculari Cardinales; solida quidem responsio in promptu esset; certa nimirum lege praescriptum esse, ut habitus Monachorum et Fratrum ex eo panno fiat, ejusque coloris sit, qui ab omnibus conspicitur. At vero Professorum Ordinis Jerosolymitani habitus in octogona Cruce unice consistit; sublata nimirum veteri obligatione deferendi Togam nigri coloris, eaque recepta lege, ut unusquisque Professus pro status sui conditione indutus incedat, modo Crucem octogonam, ad quam Professorum habitus redactus est, continenter gerat.

11. Preces Religiosi nomine Postifici oblatae.

§. 12. Atque habe de prima circumstantia Nos impellente dicta sint. Altera est, quod ultima vice, qua Dilectus Filius Jerosolymitanae Militiae vestrae Orator ad audientiam nostram accessit, ejusdem Militiae universae nomine, demissas Nobis de hoc ipso obtulit preces; ac praeter ea, quae verbo exposuit, supplicem quoque Libellum scripto exaratum in eamdem sententiam Nobis reliquit.

Pontificiorum erga Ordinem Jerosolymit. et exempla, quae petitioni annuendum suadent.

§. 13. Et Nos quidem, ut Tibi optime perspectum est; benevolentia ac studio erga inclytum Ordinem vestrum, nomini Praedecessorum nostrorum concedimus; ac Jerosolymitanam Militiam tamquam validissimum Christianae Reipublicae propugnaculum, atque firmissimum tutissimumque communis salutis praesidium merito reputamus. Sed seposito parumper benevolentiae nostrae affectu, id Nobis examinandum suscepimus, an ad intrinsecas rationes superius explicatas, extrinsecae praeterea adjungi possent, cujusmodi ab exemplis et factis desumi consueverunt.

Card. de Aubusson M. Militiae Magister Crucem vestibus Cardinalitiis superimpositam detulit.

§. 14. Petrus de Aubusson Jerosolymitanae Militiae Magnus Magister *anno* 1484. a Praedecessore nostro Innocentio Papa VIII. inter S. R. E. Cardinales cooptatus, supremum Ordinis Magisterium una cum Cardinalatu retinuit, nec umquam Romam accessit, ad Rhodum Insulam a Turcarum insidiis et impetu defendendam semper intentus. Hic anno 1503. e vita migravit, ejusque laudabilia gesta legi possunt, tum apud Episcopum de Attichy, in ejus opere inscripto: *Flores Historiae Cardinalium tom.* 2. *pag.* 416. *num.* 38., tum apud Ciacconium *tom.* 3. *pag.* 134. *et seqq.* Porro hic Crucem octogonam in Mozzetta gestavit, ut ex sequentibus patebit.

Idem factitatum fuit a M. Mag. de Verdala S. R. E. Cardinale.

§. 15. Romae mortuus est Levesquius de la Cassiere ejusdem Ordinis Magnus Magister; eumque Summus Pontifex Gregorius XIII. tres ad hujusmodi Magisterium nominasset, ex his Hugo Verdala in domortui locum subrogatus est. Hic deinde ab alio Praedecessore nostro Sixto Papa V. anno 1587. Romam nvocatus, ibidem ad Cardinalatum evectus, aliquo tempore elapso, Melitam reversus est, Magni Magistri munus cum Cardinalatus dignitate simul retinens, et anno 1595. e vita decessit. Ephemerides, seu Diaria Pauli Alaleonii Pontificii

Caeremoniarum Magistri, *tom.* 1. *part.* 2. *pag.* 502. ritum exhibent, quo Biretum Cardinalitium eidem Verdalae, aliisque simul cum ipso promotis, a Pontifice traditum fuit; ubi ad rem nostram infrascripta verba leguntur: *Magnus Magister venit ad Consistorium, ad accipiendum Biretum rubrum cum veste nigra indutus, quam vocant* la veste de Ponta, *quem habitum portant praecipue quando se communicant, et cum Bireto Presbyterali nigro, et corona; et habito Bireto rubro, in Cameris Cardinalis de Montalto, relicta dicta veste, induit se more Cardinalium, portans Crucem albam magnam, juxta Ordinem suae Religionis, supra Mozzettam ante pectus tantum.* Id autem aliquibus admirationi fuisse oportet; cum a Cardinalibus contenderetur, nullius Ordinis insignia supra Purpuram eorum Collegii propriam gestari posse, adeoque praedictam Crucem a Verdala dimittendam esse; re in deliberationem et controversiam adducta, Jacobus Bosius tunc Jerosolymitani Ordinis negotiis gerendis Romae praepositus, veterem tabulam circumferendo, in qua picta erat imago supradicti Cardinalis de Aubusson, alba Cruce supra purpureum Mozzettam impressa; effecit, ut Cardinalium Collegium acquiesceret; et Cardinalis Verdala Crucem octogonam in Mozzetta semper retinuit. Rem totam, ut a Nobis exposita est, latius recenset Eques a Puteo in sua Historia Ordinis Jerosolymitani, *part.* 1. *lib.* 6. *pag.* 301. Idemque ex his, quae mox subjiciemus, plenius etiam comprobatur.

Numisma Cardinalis de Verdala Crucem exhibet in pretore patentem.

§. 16. Magno huic Magistro Verdalae multi adversarii, atque obtrectatores fuerunt; quorum fortasse accusationibus Pontifex permotus, opportunum judicavit, explorandae veritatis gratia, eumdem Romam accersere. Ut autem deinceps victoriam de malevolis a se reportatam significaret, acutum illi et lepidum dictum in familiari sermone solemne erat, quo cum Ferdinando Ozes Magistro Rationali de criminibus sibi impietis agens, usus fuisse narratur; se nimirum multis coloribus ab Adversariis Romae depictum, verumtamen purpureum Melitam rediisse. Insuper Numisma sibi cudi jussit, quod describit Ciacconius in ejus vita *Tom.* 4. *pag.* 185. in cujus antica parte ipsius imago erat, adjecto nomine, FRATER HUGO DE LOUBENX VARDALA CARDINALIS, in aversa vero Neptunus exhibebatur currui insidens cum hac Epigraphe: COLLECTASQUE FUGAT NUBES, SOLEMQUE REDUCIT; quae omnia ad superatos ab eo inimicorum conatus referuntur. Hoc Numisma, de quo Ciacconius agit, in manibus habuimus, et diligenter inspeximus; et quidem in postica parte, praeter Neptunum Currui insidentem, Solem praeterea vidimus, nubes ac procellas dissipantem: in anteriore autem, post verba a Ciacconio relata, sequentes siglas deprehendimus: M. M. PRINC. MEL. ET G.; videlicet *Magnus Magister Princeps Melitae et Gaudi.* Quod autem ad rem nostram praecipue pertinet, ejusdem Verdalae imaginem observavimus, Cardinalitio habitu, et Magna Cruce octogona supra Mozzettam pectori insculpta; quod nec ipse fieri mandasset, nec toleratum fuisset, nisi eidem confirmatum fuisset jus ejusmodi Crucis supra Mozzettam deferendae.

Praedicti Magni Magistri Crucem ideo gestarunt, quia Equites Professi erant.

§. 17. Duobus hisce exemplis magnopere permoti sumus, ut tibi etiam, Dilecte Fili noster, licitum judicaremus in Mozzetta Crucem gestare, quemadmodum antiquiores duo Equites Professi ejusdem Jerosolymitanae Militiae gestarunt. Neque enim putamus, in casu, de quo agitur, discrimen ullum inter te, et illos rationabiliter constitui posse, eo quod tu quidem Eques Professus Magnae Crucis, illi autem Equites Professi, et Magni ipsius Militiae Magistri essent. Etenim octogona Crux peculiare non est Magni Magisterii insigne; sed, ut jam pluries dictum fuit, habitus est proprius Equitum Professorum. Quod intelligi facile poterit ab his etiam, qui Constitutiones vestras ignorant, si observent, praefatum Alaleonium, dum habitum describit, quo indutus erat Magnus Magister Verdala post acceptum Biretum Cardinalitium, Magnam Crucem designare, non tanquam supremi ipsius Magisterii propriam, sed *juxta Ordinem suae Religionis:* Sacrum vero Cardinalium Collegium, quum ejusdem Crucis delationi supra Mozzettam se opponeret, ut etiam superius innuimus, eas potissimum leges in medium protulisse, quibus interdictum est, cujuscumque Ordinis insignia supra Purpuram Cardinalitiam apponere. Ita porro, quum san. mem. Praedecessor noster Benedictus Papa XIII. Cardinalem renunciasset Fr. Laurentium a S. Laurentio, qui Cardinalis Cozza nuncupatus est, quique tunc Minister Generalis erat Ordinis Minorum; eumque eodem tempore per suas Literas in forma Brevis datas *die* 19. *Decembris anni* 1726. statuisset, eumdem in Officio Ministri Generalis

perseverare: *Decernentes munus Ministri Generalis hujusmodi, ob tuam ad Cardinalatus dignitatem Promotionem factam, ut praefertur, durante nostro, et dictae Sedis beneplacito praefato, non cessare;* nemo fuit, qui illum, dum Cardinalis, et Minister Generalis simul fuit, idcirco S. Francisci Habitum retinuisse putaverit, quod supremum Ordinis Ministerium gereret: quum unicuique satis exploratum esset, hujusmodi Habitum ideo ab eo retineri, quia Frater erat expresse Professus Ordinis Sancti Francisci.

Pont. petitam facultatem indulget.

§. 18. Atque haec sunt, quae Nos, paucis horis ab assidua occupatione nostra subtractis, colligere potuimus, ut quaestioni a te jam pridem propositae responsum redderemus; et consentanee petitam a te, et a Religione tua, facultatem concederemus, ut tu videlicet Magnam Crucem octogonam ex alba tela supra Mozzettam gestares; quod Tibi per praesentes permittimus; Tibique, Dilecte Fili Noster, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. die 13. Octob. 1745.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die 13. Octobris 1745. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

NUM. III.

SPONSIS CATHOLICIS,

Qui in Foederati Belgii regionibus, coram Civili Magistratu, aut Haeretico Ministro dumtaxat, mutuum consensum in Matrimonium de praesenti declararunt, quaelibet conjugalis consuetudo interdicta decernitur, donec Matrimonium ad formam Concilii Triden. rite celebraverint.

Dilecto Filio Paulo Simoni a Sancto Joseph, Carmelitae Excalceato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Recursus ad Sedem Apostolicam habitus, a Pontifice benigne excipitur.

Redditae sunt Nobis per Dilectum Filium, eumdem primarium administrum nostrum, Silvium Cardinalem Valenti, vestrae literae, quibus subortam inter vos in re gravis sane momenti controversiam exponitis, eamque judicio nostro subjicitis. Non possumus equidem non magnopere commendare propositum vestrum, quo Sedem Apostolicam consulendam censuistis, ejusque definitionem exposcendam, ut eam unanimi consensu amplectamini; quam si omnes, cum similes emergunt quaestiones, pari docilitate exquirerent, et sequerentur, non tanta succresceret in dies, inter Evangelicos Operarios, opinionum varietas, nec doleremus aliquando, ob eorumdem in tradenda morum doctrina diversas sententias, in partes distrahi Christianum populum, eamque scindi mentium animorumque concordiam, quam Christus Dominus Ecclesiae suae commendatam voluit usque adeo, ut ea praesertim, quasi tessera, discipulos suos cognoscendos praedixerit.

Quaestionis propositae status.

§. 1. Exposuistis itaque Nobis, non raro istic contingere, ut Catholici Matrimonium inter se contracturi, Civilem adeant Magistratum, aut Haereticum Ministellum, quibus se sistere legibus Patriae coguntur, et coram illis mutuum exprimant in Conjugium consensum, quem tamen postea renovare coram legitimo Ministro Catholico et duobus Testibus, uti Tridentinum praecipit, aut omnino negligunt, aut in longum tempus differunt: interim vero, perinde ac si legitimi Conjuges jam forent, non dubitant omnem Conjugalem consuetudinem inter se habere. Quaesivistis deinde, quid de illo consensu sentiendum sit, coram Civili Magistratu aut haeretico Ministello praestito: Num scilicet satis fuerit ad perficiendum Matrimonium validum, saltem in ratione contractus, quod alter ex vobis affirmat, alter inficiatur; etsi ad Sacramenti dignitatem non assurgat, quod nemo vestrum in quaestionem adducit; si enim res ita se haberet, uti primus existimat, subsequens inter consentientes copula, etiam ante renovatum coram Parocho Catholico consensum, omni flagitio vacaret, et suscepta exinde proles, absque ulla dubitatione, esset legitima reputanda.

Ubi promulgatum est Tridentini Decretum de Reformat. Matrimon. Conjugia alter inita nulla sunt.

§. 2. Jam vero, ut postulatis vestris breviter simul et dilucide respondeamus; unaque controversiam omnem judicio nostro praecidamus, sic habete: Ubicumque promulgatum et receptum sit Concilii Tridentini Decretum *Cap. 1. Sess. 24. de Reformat. Matrim.*, ibi nulla prorsus, atque in omni ratione irrita esse conjugia, aliter quam coram alterutrius contra-

hentium legitimo Parocho, aliove Sacerdote Parochi vices agente, et duobus Testibus, celebrata. Scimus profecto esse Theologos, qui in ipso Fidelium Matrimonio Contractum a Sacramento ita dividunt, ut illum omnino perfectum quandoque consistere credant, quin Sacramenti excellentiam pertingat; sed quidquid sit de hac opinione, quam Nos quidem nunc in medio relinquimus, ea certe, quod attinet ad rem praesentem, locum nullum sibi vindicare potest apud eos, qui Tridentina lege obstringuntur: Etenim qui praeter formam a se praescriptam, Matrimonium contrahere attentant, eorum Tridentina Synodus non Sacramentum modo, sed Contractum ipsum irritum diserte pronunciat, atque ut ejus verbis utamur: *Eos ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit; et hujusmodi contractus irritos esse decernit.* Quare, cum inter Catholicos in istis Provinciis degentes et promulgatum et receptum jam fuerit illud Tridentini Decretum, quod ambo fatemini; perspicuum est, Matrimonium ab ipsis invicem initum coram Civili Magistratu aut Acatholico Ministello, et non item coram proprio alterutrius contrahentium Parocho et duobus Testibus, neque in ratione Sacramenti, neque in ratione Contractus sustineri, aut ullo pacto validum reputari posse. Neque vero rationes, propter quas valida pronunciavimus Matrimonia, quae aut ab haereticis inter se, aut a Catholicis cum haereticis, in istis foederatis Provinciis contrahuntur, non servata forma Tridentini, aptari queunt Conjugiis inter se initis a Catholicis, quorum quilibet Tridentini Decreto se obstrictum agnoscit, ejusque sé auctoritatem sequi profitetur.

Et quidem tam in ratione contractus, quam in ratione Sacramenti.

Publicatio Decreti inter Catholicos Foederati Belgii, in dubium non revocatur.

Praemissae Doctrinae consectaria, circa naturam praestiti consensus.

§. 3. Sciant itaque Catholici vestrae curae concrediti, cum Civili Magistratui, aut haeretico Ministello Matrimonii celebrandi causa se sistunt, actum se mere civilem exercere, quo suum erga Leges et Instituta Principum obsequium ostendunt: Caeterum tunc quidem nullum a se contrahi Matrimonium. Sciant, nisi coram Ministro Catholico et duobus Testibus nuptias celebraverint, numquam se, neque coram Deo, neque coram Ecclesia, veros et legitimos Conjuges fore: nec, si interim conjugalem inter se consuetudinem habuerint, eam gravi culpa carituram. Sciant denique, si qua ex hujusmodi conjunctione oriatur soboles, eam, utpote ex non legitima uxore natam, in oculis Dei fore illegitimam, et nisi conjuges consensum ex Ecclesiae praescripto renovaverint, illegitimam perpetuo futuram etiam in Ecclesiae foro.

Circa necessitatem rite celebrandi Matrimonii inita conjugalem consuetudinem.

Et circa conditionem prolis, si quae interim procreetur.

§. 4. Erit porro officii vestri, haec omnia, cum commoda se obtulerit occasio, atque ea, quam rerum circumstantiae vobis adhibendam suaserint, circumspectione et cautela, singulis explicare prolixius, simulque omnes commonere, ut siquidem Religionis consuetudini, et terreni Principis sanctionibus obtemperare coguntur, faciant illi quidem, sed Religione salva, potioresque ducant sanctissimas Ecclesiae leges, quibus fidelium Matrimonia constringuntur. Illud praeterea vobis curandum est, ne, etiamsi duo Catholici civilem illam ac mere politicam coram haereticis caeremoniam peregerint, nimium inter se familiariter agant, aut sub eodem tecto in communi habitent, nisi se prius veris et legitimis nuptiis, ex norma Tridentini alligaverint; quamquam enim ea familiaritas esse possit sine flagitio, flagitii certe periculo et suspicione non vacat: utrumque autem probis et bene moratis Christifidelibus cavendum est. Ad ejusmodi porro evitanda pericula, cognoscimus, consultius utique fore, ut Catholici nonnisi Matrimonio jam antea in faciem Ecclesiae inter se legitime celebrato, ad illam explendam civilem, secularem Magistratum, seu haereticum Ministellum adirent; sed quoniam ex vestris literis deprehendimus, id non sine periculo, et perturbationibus posse adimpleri, id saltem pro viribus satagite, ut, postquam Reipublicae morem illi gesserint, non diu differant Ecclesiae legibus parere, et conjugale foedus juxta praescriptam a Tridentino normam rite et sancte inire: et si quid tum super hac re, tum super aliis, quae istam Missionem respiciunt; Nobis suggerendum esse putetis, communicato inter vos consilio, operam nostram implorate, quam semper praesentem invenietis.

Quid praecipiendum, quidque animadvertendum earum Regionum Catholici.

§. 5. Epistola haec nostra tibi, dilecte fili, Paule Simon a Sancto Joseph, inscripta est: eam tamen volumus a te communicari etiam dilecto filio Hadriano Augustino Won-Duk Pastori Leidensi, cujus scriptum super ea, de qua nunc agitur, controversia, a supradicto Cardinali de Valentibus nobis oblatum libenter perlegimus.

§. 6. Postremo vos hortamur majorem in modum, ut istam Dominici Gregis non con-

temnendam portionem sedulo, sicuti laudabiliter hactenus fecistis excolere, atque ad omnem pietatem informare pergatis; Vobisque interim Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. die 17. Sept. 1746.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die 17. septembris 1746. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

NUM. IV.

VERONENSIS ECCLESIÆ

Capitulo nonnulla Privilegia conceduntur: simulque providetur, ut Canonici in Choro Divina officia cum aliis canere non omittant.

Dilecto Filio Nostro Danieli Tituli S. Mariae supra Minervam Presbytero S. R. E. Cardinali Delphino nuncupato, ex concessione et dispensatione Apostolica Patriarchae Aquilejensi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noster, Salutem, et Apostolicam Benedictionem:

Proemium.

Praeclara decora, insignia ornamenta, ac tot tantaque privilegia, quibus a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, Imperatoribus, Regibus, Principibus, ac Ducibus, Capitulum Cathedralis Ecclesiae Veronensis instructum cumulatumque a priscis temporibus, adhuc excellere perspicitur, ita nobis comperta et explorata sunt, ut Nos dum in minoribus constituti pro nostri muneris debito certam omnium Ecclesiarum, ac praesertim Cathedralium notitiam Nobis compararemus, prope in admirationem adduxerint.

Capitulum Veronense ab Episcopo immune.

§. 1. Illud potissimum animo versabatur, quod bon. mem. Botaldus Episcopus Veronensis An. DCCCXIII. post abdicatam a se, suisque successoribus omnem in ipsum Capitulum jurisdictionem et auctoritatem sub tutela et refugio Patriarchae pro tempore existentis Aquilejensis, cujus Suffraganeus etiamnum est Episcopus Veronensis, ita reposuerit, ut liberum et immune ab omni Veronensi Antistitis potestate et jurisdictione sit et habeatur.

Novis privilegiis decoratur.

§. 2. Quoniam autem a Nobis supplex postulasti, ut insigne hujusmodi Capitulum Tibi, Tuisque successoribus Patriarchis Aquilejensibus, ut praemittitur, subjectum, novis Apostolicae etiam nostrae benignitatis auctoritatisque documentis ornare, et augere dignaremur; Nos sane, qui eximias, Pastoralesque virtutes tuas Pontificiis laudibus prosecuti, in amplissimum quoque Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Collegium te cooptavimus, votis tuis hac in parte, quod Nobis integrum est, obsecundare libenti animo gaudemus.

Palmulae seu Bugiae usus in Missis tribuitur.

§. 3. Itaque modernis, et pro tempore existentibus ejusdem Cathedralis Ecclesiae Veronensis Canonicis usum Scotulae, sive Palmulae, vulgo *Bugia*, ad instar Episcoporum, tam in Missis privatis, quam in solemnibus cum cantu, sive in eadem, sive in aliis ipsius Civitatis, et Dioecesis Veronensis, atque aliarum etiam Dioecesum Ecclesiis, in perpetuum concedimus, et elargimur.

Altare privilegiatum personale bis in Hebdomada ipsis conceditur.

§. 4. Praeterea iisdem, ut praemittitur, Canonicis in perpetuum indulgemus, ut Sacrosanctum Missae Sacrificium, quod ad quodcumque Altare bis in hebdomada quilibet eorum pro animabus Christifidelium, quae Deo in charitate conjunctae ex hac vita migraverint, celebraverint, perinde iisdem suffragetur, ac si ad Altare Privilegiatum fuisset celebratum.

Item domesticum Oratorium in Villa Angiari dicta.

§. 5. Insuper spirituali consolatione singulorum ex iisdem modernis et pro tempore existentibus Canonicis, quantum cum Domino possumus, benigne consulere volentes, cuilibet ipsorum, ad memorati Capituli Villam Angiari dictam, ut bonis, redditibus, proventibusque advigiletur, adeunti, et commoranti, Apostolica auctoritate tribuimus et impertimur facultatem celebrandi, sive celebrari faciendi Sacrosanctum Missae Sacrificium in sedium ejusdem Villae Oratoriis ad hoc decenter muro extructis, et ornatis, seu extruendis, et ornandis, ab omnibus domesticis usibus liberis, prius tamen ab Archipresbytero ejusdem Capituli visitandis et approbandis, in cujuslibet Canonici, et sibi inservientium inibi famulorum praesentia, ita ut diebus festis de praecepto ab obligatione audiendi Missam in Ecclesiam liberi, et immunes habeantur; salvis tamen juribus Parochialibus.

Usus non canendi in Choro inter privilegia recenseri nequit.

§. 6. Porro nolumus inter tot tantaque privilegia eidem Capitulo et Canonicis concessa numerandum esse illud, quod, quemadmodum Tibi aeque ac nobis notum est, antiqua tradi-

tione, contra Sacrorum Canonum Sanctiones, ac nostram praeserlim Constitutionem, cujus initium est: *Cum semper oblatas* invectum ab ipsis Canonicis non modo contenditur, sed etiam servatur, interessendi dumtaxat Choro, et cum caeteris Mansionariis, Cappellanis, Acolythis et Clericis canentibus psallentibusque adsistendi, nunquam vero cum iisdem canendi psallendive, etsi nonnullos eorumdem esse accepimus, qui aliter sentientes, a conscientiae angoribus agitantur, ex eo quod eapropter se non fecisse fructus suos existiment.

Hortatio ad Patriarcham ut eum abu sum evellat.

§. 7. Itaque a Te, Dilecte Fili Noster, poscimus, et flagitamus, ut non solum hujusmodi abusum et corruptelam ab Ecclesiastica disciplina absonam, et Canonicis Ordinationibus, ac nostrae quoque Constitutioni contrariam, penitus evellere et eradicare adnitaris; verum etiam ipsos suaviter fortiterque admoneas et horteris, ut in posterum ea, qua decet, et tenentur, reverentia Choro intersint, adsistantque, nec non pari pietate, attentione, ac vigilantia, omnino canere, vel psallere cum caeteris studeant et contendant.

Declaratur Canonicos non facere fructus suos, nisi in Choro psallant.

§. 8. Deinde iisdem edicas et notum facias, Nos quemadmodum per hasce nostras in forma Brevis literas Tibi declaramus et injungimus, decernere atque statuere, sicut in eadem Constitutione nostra innuimus, ipsos suosque successores Canonicos, Choro quidem interessentes adsistentesque, minime vero canentes psallentesque, nullo pacto ex Praebendis et Distributionibus facere fructus suos, atque adeo restitutioni obnoxios esse ac fore.

Facultas tribuitur Patriarchae absolvendi eos, qui hactenus deliquerunt.

§. 9. Verum cum iis, qui hac super re, conscientiae stimulis acti, ad Te confugerint, benigne indulgentes, Tibi facultatem tribuimus, et impertimur, ut sive per te ipsum, sive per alios a te deputandos, unusquisque Canonicus, qui se in canendo psallendove in Choro cum aliis defecisse animadvertit, (dummodo promittat se deinceps omnino curaturum, ut in Choro et presens adsistat, et cum aliis canat, psallatque) absolutionem a culpa, et super omnibus fructibus indebite perceptis dispensationem, obtinere possit et valeat.

Neque aliter concessis privilegiis quodvis praedere possunt.

§. 10. Caeterum volumus et mandamus, ut nulli eorumdem Canonicorum, qui licet praesens in Choro adsistat, tamen minime canat psallatve, suffragentur hujusmodi indulta ac privilegia, quae unicuique moderno et pro tempore existenti Canonico, ad tuorum meritorum intuitum, per easdem praesentes literas concedimus, et elargimur.

Sanctor Patriarchas, ut omne studium in hoc adhibeatur.

§. 11. Caeterum te, Dilecte Fili noster, rogamus et in Domino hortamur, ut iisdem studiis, quibus Nos, supplicationibus tuis inclinati, eosdem Canonicos novis Apostolicae benignitatis, auctoritatisque Privilegiis adauximus, nostris luisque rationibus Pastorum Principi Jesu Christo aeterno Judici reddendis satisfaciendum cures; et abusu et corruptela hujusmodi penitus sublata, Divinum cultum per Divinae Psalmodiae cantum, promovere et sugere satagas, ut non minus ipsi Canonici, quam Nos ipsi invicem, aeternam mercedem a bonorum omnium largitore Deo consequi mereamur.

§. 12. Interim coelestis praesidii auspicem, et studiosae nostrae ad Tibi gratificandum voluntatis pignus esse cupimus Apostolicam benedictionem, quam Tibi, Dilecte Fili Noster, et iisdem Canonicis, peramanter impertimur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIX. Januarii MDCCXLVIII. Pontificatus Nostri An. Oct.

Dat. 19. Januarii 1748

Cajetanus Amatus.

NUM. V.

S. FRANCISCUS XAVERIUS

Indiarum Orientalium Patronus Principalior declaratur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

S. Francisci Xaverii ab Indorum Gentibus praecipue honorandus.

INDIARUM Gentibus Beati Francisci Xaverii Societatis Jesu, qui Apostolicis charismatibus affluenter decoratus, novarum Gentium Apostolus unanimi totius Christiani Orbis consensu meruit appellari, praedicatione et miraculis, ex tot tamque dissitis regionibus Catholicae Ecclesiae aggregatis, ut gloriosa ejusdem merita alacrius venerantes, et relicta sibi quoque praeclara virtutum exempla ardentius imitantes, praesentissimum illius in Coelis apud mirabilem in Sanctis suis Deum sibi patrocinium certo polliceri valeant, ipsum Sanctum Franciscum novis honorum incrementis colendum,

novoque titulo in terris decorandum invocandumque proponimus, atque mandamus.

Instantia Regis Portugalliae, et persecutioni Orientis dissuasionem dum Patronum Principaliorem Indiarum Regionibus dandum mandat.

§. 2. Etsi autem pro singulari pietate, et incredibili erga res Sacras, Sacrosanctae Religionis rationes, et Sanctorum reverentiam zelo suo; Carissimus in Christo Filius noster Joannes Portugalliae, et Algarbiorum Rex Illustris, per dilectum Filium Emmanuelem Pereira de Sampajo Militiae Jesu Christi Commendatorem, ejusdem Joannis Regis negotiis apud Nos, et Apostolicam supplicavit, ut tanti Indiarum Apostoli cultum, et venerationem in terris, quantum Nobis ex alto conceditur, adaugere satagamus; ipsa tamen in Sinarum maxime Regno in Christifideles ibi degentes mota, atque in Evangelicae praesertim praedicationis Operarios saeviens persecutio, et piis laudati Johannis Regis votis ac precibus paterna benignitate obsecundantes, id praestemus alacrius, vehementer urget et exstimulat.

Eo Titulo coleudus edicitur, cum Officio Duplici I. Classis, et Octavo.

§. 3. Itaque, ad majorem Dei laudem, divinique cultus augumentum, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, Sanctum Franciscum Xaverium Patronum principaliorem ac Protectorem Indiarum, quae numerantur a Capite *Bonae Spei* dicto, usque ad Regna Sinarum, et Japoniae, eisque adjunctarum Provinciarum, et adjacentium Insularum; cum omnibus, et singulis praerogativis, quae, juxta Breviarii et Missalis Rubricas, Sanctis Patronis principalioribus et Protectoribus competunt, habendum, invocandum, et colendum esse statuimus, declaramus, atque jubemus. Praeterea, ut imposterum solemnis tanti Patroni memoria majori, quam antea celebrabatur, pietate, ac debitis laudum praeconiis quotannis recolatur; volumus, et omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui ad Horas Canonicas tenentur, auctoritate et tenore paribus indulgemus, atque mandamus, ut annua ipsius Sancti Francisci Xaverii dies sub Ritu Duplici Primae Classis cum Octava peragatur.

De Literarum perpetuo vigore.

§. 4. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

De Earumdem praesentium authenticitate.

§. 5. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum Transumptis, seu Exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quae adhiberetur iisdem praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 24. Februarii 1748. Pontificatus Nostri Anno Octavo.

Dat. die 24. Februarii 1748.

Cajetanus Amatus.

INDEX INITIORUM

SINGULARUM CONSTITUTIONUM

QUÆ IN HAC PRIMA PARTE TOMI III. CONTINENTUR.

A

Ad auferenda XIX.** Pag. 154
Ad honorandam. LIX. » 561
Ad Romanum Pontificem. XLI. » 287
Alias. XIX.******** » 151
Almæ Domus. X. » 82
Animadv. » 75
Anno veriente XXVIII. » 212
Annus Jubilæi. XV. » 102
Annus, qui hunc vertentem. III. » 16
Apostolica Constitutio. XIX. » 118
Apostolici Ministerii. XIII. » 87
A quo primum XLIX. » 207
Assiduæ solliciludinis. XLV. » 276

B

Benchè altre volte. XXXIV. » 229
Benchè in sequela. IX. » 78
Benedictus Deus. XXVI. » 201

C

Celebrationem. XXXV. » 251
Commissa Nobis. LVIII. » 560
Communis serarii loca. XXX. » 218
Convocatis. XX. » 152
Cum dudum. LXI.*** » 608
Cum non nuper. XVIII. » 113
Cum nuper. LI. » 320
Cum sextodecimo. LII. » 324
Cum sicut accepimus. XXXVI. » 240
Cum sicut accepimus XIX.******* » 146

D

Debitum LIV.** » 341

E

Elapso proxime anno. XL. » 265
Emanavit. XI. » 84
Essendoci somm. a cuore. XXII. Pag. 192
Etsi persuasum habemus. XLIV. » 278
Ex commisso Nobis. XLVI. » 290
Experientia probe edocti. III.* » 28
Exponi Nobis LIV.* » 340
Exponi Nobis XXXV.* » 239
Exponi nuper. L.* » 308

G

Gravissimo. XII. » 85

I

Immensa. LXI.***** » 618
Imposito Nobis. XLIII. » 274
In Consistorio. XXV. » 200
In eminenti. XXIX. » 210
Inexhausti. LVI. » 346
Injuncta Nobis. L. » 300
Injuncti Nobis XVIII.* » 115
In specula. XXIX. » 251
Inter arduas. V. » 43
Inter innumeras. IV.* » 56
Inter multiplices. IV. » 33
Inter multiplices. LXI.**** » 610
Inter præteritos. XXI. » 160
In throno justitiæ. LV. » 343
Inveterata. XXXVII. » 241
Jam Vobis exposuimus. XVI. » 105
Justitiæ gladium. VIII. » 62

L

Laudabile. LXI.** » 600

M

Magnitudo tuæ devotionis. XXXIII. » 228
Magno cum animi nostri. XLVIII. » 286
Maximæ. I. » 7

Militantis Ecclesiae. II.* Pag. 14
Minime dubitamus. I.* » 8

N

Nemo vestrum ignorat XIX.******* » 448
Nuper pro parte. LXI.* » 598

O

Officii nostri ratio. XXVII. » 208
Oneroso. XXXII. » 226

P

Pastoris aeterni. XXIV. » 199
Paternam charitas. XXIII. » 198
Paternae charitati. LIX.* » 589
Paternae sollicitudinis. XIX.*** » 158
Peregrinantes. XVII. » 108
Probe te meminisse. LIV. » 529
Prodiit jamdudum. XXXVIII. » 248
Providas. XLVII. » 283

Q

Quam praeclara. XIX.**** Pag. 145
Quam propensa. LX. » 590
Quamvis jamdudum. LXII. » 447
Quamvis justo. VII. » 49
Quamvis. L.* » 510
Quanta curarum. LIII. » 526
Quarta vertentis. XLII. » 260
Quas Apostolicae Nostrae. XLII.* » 268
Quemadmodum. XIX.* » 133

R

Romanum decet Pontificem. LXI. » 595

S

Sacrosancti Apostolatus. XIX.***** » 144
Singularis. II. » 10
Supremo. VI. » 47

U

Unigenitus. XIV. » 90
Urbem Antibarum. LVII. » 550

IN APPENDICE

Consentaneum. I. » 449
Dum Apostolicae. » 448
La nostra Costituzione. II. » 420
Omnium Ecclesiarum sollicitudinem. » 458
Perspectam vobis. IV. » 456
Pervenatus. V. » 455
Postquam Deo adjuvante. III. » 454
Postquam initio. » 440
Postquam per alias. » 445

IN SUPPLEMENTO

Biennium. II. » 456
Indiarum Gentibus. V. » 468
Praeclara decora. IV. » 464
Redditae sunt Nobis. III. » 462
Romana Ecclesia. I. » 453

INDEX

ARGUMENTORUM

EARUMDEM

CONSTITUTIONUM.

ANNO MDCCXLVIII.

PONTIFICATUS ANNO IX.

I. Joanni V. Portugaliae, et Algarbiorum Regi, ejusque Successoribus in perpetuum Fidelissimi Titulus assignatur. 23. *Dec.* Pag. 7

I.* Super Identitate Ossium Corporis sancti *Johannis de Matha* Confessoris Institutoris Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum 5. *Februarii.* » 8

ANNO MDCCXLIX.

II. De Matrimonii validitate inter virum Judaeum, et mulierem haereticam. Expenduntur Leges Hebraeorum, et Leges Imperiales, quoad virum; Canones, et Ecclesiastica consuetudo, ejusque vis, quoad mulierem. 9. *Februarii.* » 10

II.* Super Immunitate ecclesiastica qua gaudent Ecclesiae dependentes a Monasterio Regio S. Stephani in Bosco Provinciae Rheginen. ulterioris Calabriae Ordinis Carthusiensis. 14. *Februarii.* » 14

III. De Ecclesiarum cultu, et nitore; De Officiorum Ecclesiasticorum, et Musices ratione: Epistola Encyclica, occasione immunitatis Anni Sancti, ad Episcopos per Ditionem Ecclesiasticam constitutos scripta. 19. *Febr.* » 16

III.* Prohibitio extrahendi libros, quaterna, folia sive impressa, sive manuscripta ex Bibliotheca monasteriorum S. Crucis Conimbricae, et S. Vincentii Ulyssiponis Congregationis Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini. 21. *Febr.* » 28

IV. Exemptio Bonorum Archihospitalis S. Spiritus in Saxia a spolio Camerae Apostolicae debito. 4. *Martii.* » 33

IV.* Qua octo Cappellaniae a quondam Fructuoso de Faria fundatae a Parochiali Ecclesia de *Lordello* de Ovro Portugallen. Dioecesis ad Insignem *Collegiatam Ecclesiam S. Martini de Cedofeyta* dictae Dioecesis transferuntur, inibique eriguntur, eidem Collegiatae Ecclesiae reservantur non LXXX. et altera pensiones perpetuae CXX. ducatorum super aliis duabus Parochialibus Ecclesiis dictae Dioecesis in utilitatem praefatae Collegiatae ad arbitrium Ordinarii convertendae. 24. *Martii.* » 36

V. De indultis S. R. E. Cardinalium testandi, et disponendi de sacris supellectilibus 22. *Aprilis.* » 43

VI. Abbati Monasterii Campidonensi Ordinis S. Benedicti, ejusque successoribus in perpetuum, conceditur facultas ministrandi Sacramentum Confirmationis Christifidelibus suae Jurisdictioni spirituali subjectis. 26. *Aprilis.* » 47

VII. Super Conservatoriis Virginum Anglicanarum nuncupatarum. 30. *Aprilis.* » 49

VIII. In Tribunali Gubernii Almae Urbis, ejusque Congregationibus, certa agendi ratio praescribitur statuitur methodus exequendi visitationes Carcerum etc. etc. 7. *novemb.* » 62

IX. Pro mutui commercii libertate inter Provincias Ditionis Pontificiae asserenda, ac impedienda extractione generum ab eadem Ditione. 30 *Maji.* » 78

PONTIFICATUS ANNO X.

X. De facultate obsignandi vela statuae Beatae Mariae Virginis in sacra Lauretana Aede admota, et subscribendi folia eorum identitatem testantia: cum opportunis praeceptis super ipsorum distributione. 8 *Septemb.* » 82

XI. Parochi jurisdictio in Tertiarias conviventes intra Parocciae fines 17. *Septembris.* » 84

XII. Ad Monasteria Monialium, ne quis etiam exemptus, et Ecclesiastica Dignitate praefulgens, accedat sine Ordinarii Localis permissu. 31. *Octobris.* » 85

XIII. Tribunali Sanctae Inquisitionis in Portugalliae et Algarbiorum Regnis adjudicatur cognitio *pertinentiae* Causarum contra Confessarios exquirentes a Poenitentibus complicum nomina cum denegatione absolutionis . Eaque in re delinquentes , etiam sine suspitione pravi dogmatis , eidem Inquisitionis Officio denunciari jubentur. 9. *Decembris*. » 87

XIV. Erectio Cathedralis Ecclesiae Terlitien., ejusque unio aeque principaliter cum Cathedrali Ecclesia Juvenacen. cum avocatione causae, et extinctione litis antea pendentis . 26. *Novembris* . » 90

PRO ANNO JUBILÆI.

XV. De Praeparatione ad Annum Jubilaei Universalis, ac praesertim reparandis Ecclesiis Urbis. 5. *Martii* 1749. » 102

XVI. Pro indictione Jubilaei Universalis Allocutio 8. *Maji* 1749. » 105

XVII. Indictio Universalis Jubilaei Anni Sancti Millesimi Septingentesimi quinquagesimi , 8. *Maji* 1749. » 108

XVIII. Suspensio Indulgentiarum , et Facultatum vertente Anno Universalis Jubilaei millesimo septingentesimo quinquagesimo. 17. *Maji* 1749. » 115

XVIII.* Confirmantur et ampliantur Literae Apostolicae Summorum Pontificum Clementis Papae IX. et Clementis X. circa nonnulla decreta facta in Capitulo Generali Ordinis Fratrum minorum S. Francisci Cappuccinorum habito anno MDCLXVII. praesertim circa Praedicatores . 24. *Maji* . » 115

XIX. De praeparatione ad Annum Universalis Jubilaei, Epistola Encyclica ad omnes Patriarchas, Archepiscopos , atque Episcopos. 26. *Junii* 1749. » 118

XIX.* Literae Apostolicae in forma Brevis , in quibus tres gratiae de novo conceduntur pro Congregationibus Beatissimae Virginis Annunciatae, Primae Primariae dictae , et eisdem Aggregatis , et Aggregandis ; et aliae tres itidem gratiae pro Universa Societate Jesu in omnium Christifidelium utilitatem. 15 *Julii* . » 133

XIX.** Confirmantur Literae Apostolicae sub die XVI. Januarii MDCCXLI. et Puncta XV. proposita in Capitulo Generali Eremitarum Camaldulensium montis Coronae pro bono regimine, pace et quiete ejusdem Congregationis. 18. *Julii*. » 134

XIX.*** Constitutio super Adimplementum Onerum perpetuorum missarum, et suffragiorum in Ordine minimorum S. Francisci de Paula. 30. *Augusti*. » 138

XIX.**** Breve ad Generales totius Ordinis Eremitarum Sancti Augustini super concessione Altaris Privilegiati ipsis personaliter ubique concessi, et confirmatione aliorum in Ordinis Ecclesiis ubique terrarum erectis , et erigendis alias concessorum Dilecto Filio Augustino Gioja Priori Generali Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini. 10. *Septembris*. » 135

XIX.***** Confirmantur Literae Apostolicae Summorum Pontificum Alexandri III., Honorii III., et Leonis X. quoad recursus in Ordine Eremitarum Camaldulensium Congregationis Tusciae. 22. *Septembris*. » 144

XIX.****** Collegium in Laureana Civitate erectum ad instruendam Illyricam Juventutem in bonis artibus, et disciplinis, ac omnes, et quoscumque illius ministros , Officiales, Rectorem , magistros, seu Lectores, Alumnos , et Convictores degentes intra septa ejusdem Collegii decernit, et declarat exemptum , et exemptos a quibusvis juribus Parochialibus. 20. *Novembris*. » 146

XIX.******* Allocutio habita in Consistorio Secreto Feria secunda die prima Decembris 1749. » 148

XIX.******** Breve super confirmatione perpetuitatis Generalatus Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, et de conservanda ejusdem Ordinis unitate. 15. *Decembris*. » 151

XX. Poenitentiariis in Basilicis, et Ecclesiis Urbis pro Anno Jubilaei deputatis, et Confessariis a Cardinali Urbis Vicario designandis, Facultates eodem Anno exercendae conceduntur: adjectis opportunis monitis, et declarationibus. 28. *Novembris* 1749. » 152

XXI. De quaestionibus, et controversiis olim excitatis circa opera injuncta pro Jubilaei acquisitione, et circa facultates concessas, earumque usum , quae per praecedentes Constitutiones sublatae fuerunt: Epistola Encyclica ad Poenitentiarios, et Confessarios pro Anno Sancto in Urbe deputatos . 5. *Decembris* 1749. » 160

XXII. Peregrinorum, et Advenarum Anno Jubilaei Romam adeuntium Causae Civiles , et Criminales certis Judicibus sammariae expediendae committuntur. 28. *Novembris* 1749. » 192

XXIII. Indulgentiae Jubil. Anni Sancti MDCCL. pro Monialibus, Oblatis . Tertiariis etc. nec non Anachoretis, Eremitis , Infirmis , et in carcere , aut captivitate detentis conceduntur. 17. *Decembris* 1749. » 198

XXIV. Regulares Apostatae ad suos Ordines cum poenarum condonatione revocantur. 19. *Januarii* 1750. » 199

XXV. Ad claudandas Portas Sanctas in exitu Anni Jubilaei deputantur tres Cardinales de Latere Legati. 7. *Decembris* 1750. » 200

XXVI. Extensio Universalis Jubilaei in Urbe celebrati Anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo ad universum Catholicum Orbem. 28. *Decembris* 1750. » 201

ANNO MDCCLI.

XXVII. Circa immunitatem Localem nonnulla dubia declarantur post Constitutiones Benedicti XIII. et Clementis XII excitata, aliaque opportune statuuntur, et praecipiuntur. 18. *Martii*. » 205

XXVIII. Pro Cophtis Catholicis Indultum recipiendi Sacramentum Confirmationis a Presbytero Missionis Praefecto. 19. *Junii* » 212

XXIX. Proponitur ratio secernendi Honorarios a veris Familiaribus S. R. E. Cardinalium, et Praelatorum Romanae Curiae, ad omnes juris effectus. 23. *Julii*. » 215

XXX. Super Institutione, Gubernio, et administratione Mensae nummulariae Sancti Spiritus in Saxia de Urbe; Confirmantur Literae Pauli V. aliaque opportune statuuntur. 10. *Augusti*. » 218

PONTIFICATUS ANNO XI.

XXXII. Canonicis Regularibus Praemonstratensibus conceditur ex integro Privilegium assequendi, et retinendi quascumque Parochiales, et Vicarias tam saeculares, quam Regulares absque dispensatione Apostolica. 1. *Septembris*. » 225

XXXIII. Indultum celebrandi Missam in Altari Papali Basilicae S. Mariae Majoris die 30. *Septembris anni* 1750. post peractam a Pontifice ejusdem Altaris Consecrationem. 17. *Septembris*. » 228

XXXIV. Statuitur Methodus servanda in Congregationibus Capitolinis super Causis Criminalibus Locorum Feudalium Populi Romani. 5. *Decembris*. » 229

ANNO MDCCLII.

XXXV. De Jubilaei extensione ad universum Catholicum Orbem, Epistola Encyclica. 1. *Januarii* 1751. » 231

XXXV. Confirmationis Sacramentum Infirmis in Archi-Hospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe degentibus, conferri possit a Praeceptore, seu Commendatario in Episcopali dignitate constituto, vel ipso, aut Priore mandante, ab alio quocumque Catholico Antistite, nullius alterius obtenta licentia. 12. *Januarii*. » 239

XXXVI. Damnatio, et prohibitio libri, cui Titulus. *Lettres avec ces mots latins, ne repugnate vestro bono etc. Senec. de constantia sap. cap.* 19. *a Londres* 1750. et Libelli inscripti: *La voix du Sage, et du Peuple A Amsterdam chez le sincere MDCCL.* 25. Januarii. » 240

XXXVII. De Pertinentia causarum de damno dato tam in prima, quam in ulterioribus Instantiis; et intra quod tempus eaedem introducendae, finiendae, quibusque legibus dijudicandae sint: Item de integra praestatione poenarum Communitatibus Dittionis Ecclesiasticae debitarum; ac Judicum, Officialium, et Executorum emolumentis. 28. *Januarii*. » 244

XXXVIII. Jejunium Vigiliae S. Mathiae Apostoli anno 1751. occurrentis ultima de Carnisprivii, transferri posse permittitur in Sabbatum Sexagesimae. 30. *Januarii*. » 248

XXXIX. Dilecto Filio Francisco Xaverio Gomez de Cervantes Presbytero, ac metropolitanae Ecclesiae Mexicanae Canonico. 5. *Februarii*. » 251

XL. De Extractione Reorum ad Sacrae Inquisitionis Officium spectantium a locis immunibus, ad quae forte confugerint. 20. *Februarii*. » 255

XLI. Nova concessio, et praefinitio Indulgentiarum pro Fratribus, et Sororibus Tertii Ordinis Saecularis S. Francisci Assisiensis. 15. *Martii*. » 257

XLII. Rosae aureae donum Metropolitanae Bononiensi Ecclesiae transmissum. 24. *Martii*. » 260

XLII. Literae Apostolicae quibus providetur optimo regimini et tranquillitati Conventuum recessus Fratrum Minorum de Observantia Reformatorum nuncupatorum Provinciae Romanae. 24. *Martii*. » 268

XLIII. Latini Ritus Presbyteris in Russia Polonica degentibus permittitur in Rothenorum unitorum Ecclesiis, deficientibus lapideis Altaribus, seu Tabulis consecratis, et Calicibus sureis, sive argenteis, Missarum sacrificia super eorumdem Ruthenorum Antimensis, et cum Calicibus e stanno celebrare. 29. *Martii*. » 271

XLIV. Graeci Ritus observantia, et Linguae Graecae studium Monachis Ordinis S. Basi-

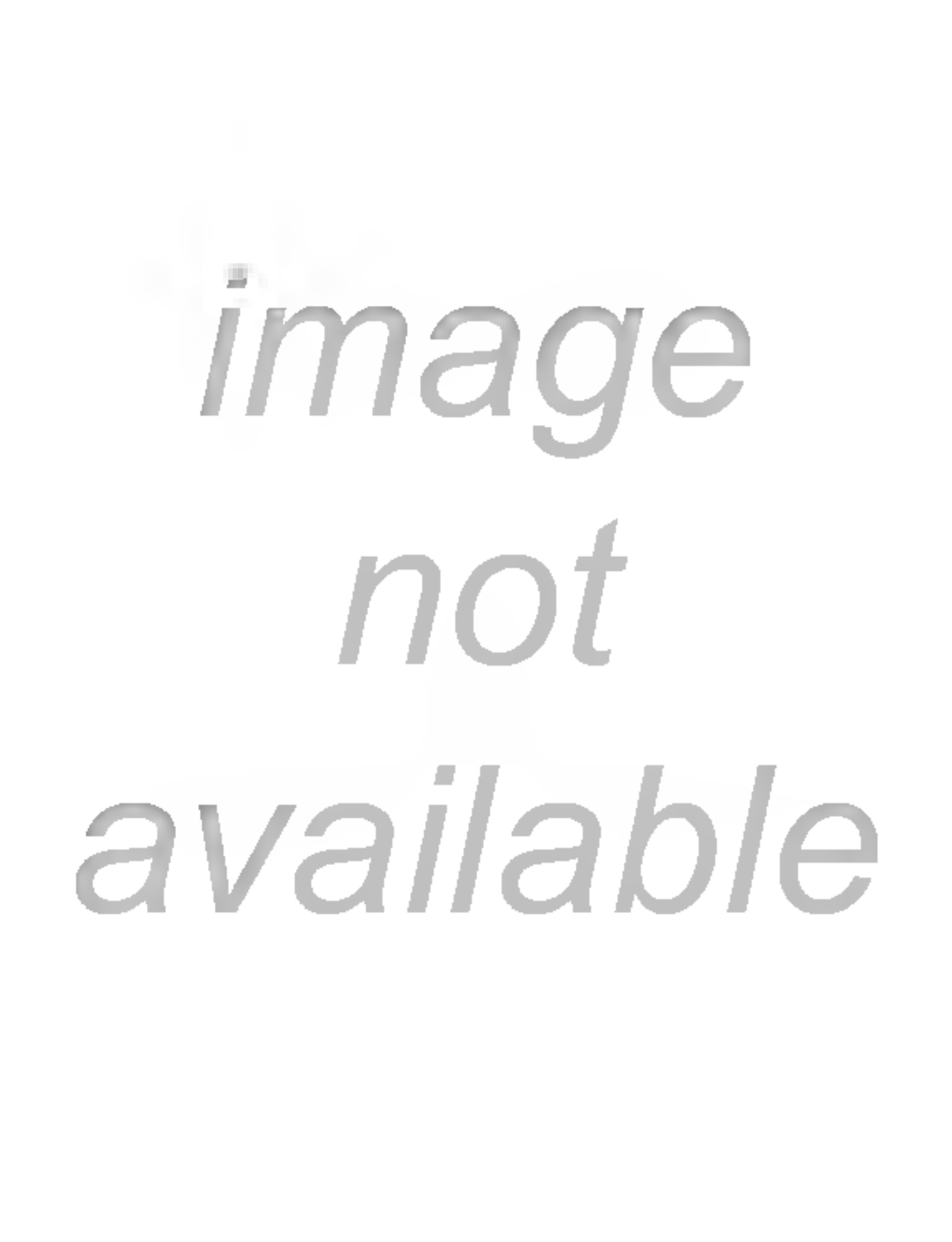
image
not
available

LIX.* Dilecto Filio Michaeli Larnage, moderno, et pro tempore existenti Priori majori Ordinis Cartusiani. 29. *Martii*. » 389

LX. Congregationis Piorum Operariorum commodis, et incrementis, per opportuna Decreta, et Indulta prospicitur. 12. *Aprilis*. » 390

LXI. Erectio Oppidi Pergulae in Civitatem: cum concessione pluriora facultatum Vicario Episcopi Eugubini ibidem deputando. 19. *Aprilis*. » 393

LXI.* Confirmantur, et ampliantur literae apostolicae Clementis PP. XII. super juribus, privilegiis, gratiis, et exemptionibus, quibus gaudent in Provincia Mexicana Fratres Ordinis Eremitarum S. Augustini antiquiores Rectores quatuor Doctrinarum, seu Parochiarum Indorum 19. *Aprilis*. » 398

LXI.** Literae Apostolicae, per quas confirmato voto alias edito, praeviis duabus Decisionibus per Sacram Rotam Romanam, confirmatisque pariter duabus sententiis per Sac. Congregationes Particulares promulgatis super nonnullis Controversiis; signanter circa divisionem Onerum, et Collectarum inter Communitatem Civitatis Æsii, et illius Comitatum diu agitatis. 28. *Aprilis*. » 399

LXI.*** Facultates et Privilegia concessa a Pio PP. IV., et Clemente XII. Provincialibus Societatis Jesu, vel ab eis deputatis Presbyteris, ut dispensare possent in quibusvis a jure divino non prohibitis Consanguinitatis, vel Affinitatis gradibus, ad Matrimonium contrahendum, Neophytos Indiarum, aliarumque Orientalium Regionum, sub certis modo, et forma expressis, confirmantur. 20. *Maji*. » 408

LXI.**** Literae Apostolicae per quas pluribus Decretis confirmatis in materiis, et quaestionibus praeeminentialibus, et honorificis inter Civitatem Æsii, ejusque Nobilem magistratum, ac Comitatum ejusdem Civitatis, Prioresque Comitatenses, aliisque ad eamdem materiam declaratis, demandatis, et ex integro concessis. 21. *Julii*. » 410

LXI.***** Literae Apostolicae in forma brevis, quibus sanctitas sua ex speciali gratia, Praefecto Apostolico, et Missionariis Societatis Jesu in Insulis Americae meridionalis, Martinica, Guadalupa, aliisque ibidem Regis Christianissimi Dominio subditis, pro tempore existentibus, concedit facultatem conferendi Sacramentum Confirmationis, cum quibusdam conditionibus, clausulis, et circumstantiis. 24. *Julii*. » 415

LXII. Ecclesiastici Ditionis Pontificiae quid juris habeant interveniendi, et sententiam dicendi in Consiliis super rebus, et negociis eorum interesse tangentibus 29. *Julii*. » 417

IN APPENDICE

I. Allocutio habita in Consistorio Secreto Feria 2. die 21. *Aprilis* 1749. super honorifico Fidelissimi Titulo Joanni V. Portugalliae, et Algarbiorum Regi, ejusque Successoribus a Sanctitate Sua collato. » 419

II. *Lettera circolare a tutti i Patriarchi, Arcivescovi, e Vescovi sopra la preparazione all' Anno Santo.* 26. *Giugno* 1749. » 420

III. Allocutio habita in Basilica S. Mariae Majoris pridie Kalendas Octobris Anno Jubilaei MDCCL. in Festo S. Hieronymi Confessoris, et Ecclesiae Doctoris, ante consecrationem Altaris Pontificii ejusdem Basilicae. » 434

IV. Allocutio habita in Consistorio Secreto Feria secunda die 5. *Julii* 1751. super suppressione Patriarchatus Aquilejensis, et duorum Archiepiscopatuum Utinensis, et Goritiensis erectione; cum aliis Monumentis ad eam rem pertinentibus. » 456

V. De Ritu, et usu Cereorum formarum, quae benedici, et consecrari solent a Romano Pontifice. » 483

IN SUPPLEMENTO

I. Episcopo Warmiensi, et Sambiensi conceditur usus Pallii, et jus praeferendae Crucis ad more Archiepiscoporum. 24. *Aprilis* 1742. » 488

II. Ut Equites Professi Militiae Hospitalis S. Joannis Jerosolymitani, ad Episcopatum, aut ad Cardinalitiam dignitatem evecti, Crucem octogonam ex tela alba, tamquam habitum suae Religionis proprium exterioribus vestibus assutam gestare valeant. 13. *Octobris* 1745. » 486

III. Sponsis Catholicis, qui in Foederati Belgii regionibus coram Civili Magistratu, aut haeretico Ministro dumtaxat, mutuum consen-

sum in Matrimonium de praesenti declarant, quaelibet conjugalis consuetudo interdicta decernitur, donec Matrimonium ad formam Concilii Tridentini rite celebraverint. 17. *Septembris* 1746. » 462

IV. Veronensis Ecclesiae Capitulo nonnulla Privilegia conceduntur: simulque providetur, ut Canonici in Choro Divina Officia cum aliis capere non omittant. 19. *Januarii* 1748. » 464

V. Sanctus Franciscus Xaverius Indiarum Orientalium Patronus principalior declaratur. 24. *Februarii* 1748. » 465

INDEX

RERUM, ET VERBORUM

Numerus Romanus Constitutionem denotat: Arabicus autem paragraphum, et paginam designat.

A

ABBATI Monasterii Campidunensis in Svevia conceditur a Pont. Indultum perpetuum conferendi Sacramentum Confirmationis. Constitut. VI. §. 2. pag. 48. V. *Campidunense*.

Abbates Monasteriorum S. Basilii Missam Graeco ritu celebrare jubentur, sub gravi poena. XLIV. 5. p. 278.

ABBATIA *S. Barbari de Pollutro* Provinciae Theatinae nuita fuit Secretio Basilicae Vaticanae. LIX. 80. p. 379. seqq.

Abbatiae *S. Martini de Fara*, et *S. Salvatoris de Majella* ejusdem Provinciae, Mensae Capitolari Vaticanae fuerunt attributae. *ibid.*

Abbatis S. Martini, ex conventione cum Archiepiscopo Theatino, Capituli Vaticani jurisdictioni subest. Abbatis vero S. Salvatoris subjecta est eidem Archiepiscopo, certis utrimque pactis conventis, quoad collationem Beneficiorum Parochialium, et simplicium, quoad Oeconomorum depositionem, visitationem, exactiones etc. *ibid.*

Abbatiae S. Rufilli Foripompilii, S. Martini in Montibus, et aliae, cum omnibus ad ipsas spectantibus, attributae sunt eidem Mensae Capitulari Vaticanae. LIX. 32. p. 381. Cum exemptione a jurisdictione Ordinariorum, in quorum Dioecesibus existunt. 34. p. 382. Capitulum Vaticanum Jurisdictionem quasi Episcopalem in eas habet. *ibid.* 36. 37. p. 382. et 383. Quindecim, et alia onera pro ipsis non solvit. *ibid.* 33. p. 382.

ABBATISSA BURGENSIS in Hispania ab Episcopi jurisdictione exempta est: Capitulum generale celebrat, et in plura Monasteria jurisdictionem habet. VII. 17. p. 57.

ABSOLVENDI facultas ex verbi proprietate, refertur ad peccata, et censuras proprie dictas; non vero ad Irregularitates. XXI. 80. pag. 177.

V. *Censura*.

ABSOLUTIO in Sacramentali Confessione caute danda, vel denegandi, aut differenda. XIX. 22. pag. 129.

Absolutio datur a censoris nominatim latis a Judice, ad solum effectum, consequendi Indulgentias Jubilaei, cum reincidentia in easdem, et obligatione parendi sententiae ipsius Judicis, et petendi absolutionem ab eo. XX. 6. p. 154.

Facultates absolvendi pro Anno Sancto. V. dicta Constit. XX. per totam, et Constit. XXIII. p. 198. et XXVI. p. 204.

ACCORAMBONI Cardinalis sacrum Sacelli sui domestici suppellectilem haeredi Sacello per testamentum legavit. V. 1. p. 45. V. *Sacellum*.

ACTA coram Vicario Foraneo novae Civitatis Pergulae asservanda sunt apud Notarium publicum ejusdem Civitatis, indeque desumpta exempla authentica fidem obtinere debent. LXI. 14. p. 506.

ACTUS moraliter bonos in statu peccati fieri potest, quamvis ad aeternae vitae meritum nihil prosit. XXI. 75. p. 185. seqq.

ÆGYPTIÆ Missionis Praefecto conceditur ad tempus facultas extraordinaria conferendi Sacramentum Confirmationis, cum Chrismate ab Episcopo benedicto. XXVIII. 4. p. 213.

AGAPÆ quid fuerint, et quare sublatae. XXXVIII. 12. p. 231.

AGGREGATIONES Ecclesiarum, aliorumque piorum locorum quomodo a Capitulo Laterenensi Basilicae fieri possint. XLV. 16. et 17. pag. 273. Aggregatis Ecclesiis quaenam Indulgentiae, et privilegia competant. *ibid.* 8. seqq. pag. 277. seqq.

Aggregationes similes quomodo a Capitulo Basilicae Vaticanae fieri possint. LIX. 48. seqq. p. 377. seqq. Aggregatis Ecclesiis, et piis locis plures Indulgentiae concedantur. 46. seqq. pag. 378. seqq.

AGNES Imperio et pietate conspicua, Confessionem Sacramentalem apud Beatum Petrum Damiani, nulla sibi ab eo imposita satisfactione, peregit. XIX. 23. et 24. p. 130.

AGNUS DEI, seu Cereae formae, quarum usus

antiquissimus est, ex cera munda, aliisque rebus aliquid significantibus confeiciuntur? *Append.* num. V. p. 483. A Summo Pontifice benedicuntur, ob cujus benedictionem, et preces plura beneficia a Deo obtinentur. *ibid.*

AGRICOLÆ. V. *Spicarum collectio*.

AGRICOLÆ tempore belli non sunt pars Reipublicæ necentis; ideo non laedendi. LVII. 5. 6. et 7. p. 381. et 382.

ALEXANDER V. antea Franciscanus, Bononiæ, non Cretæ, ortus, ibidem Rosam Auream benedixit, et Marchioni Estensi dedit, ibique obiit. XLII. 3. 4. p. 261.

ALOYSIUS seu Ludovicus Laghi Ordinis Fratrum B. Mariæ de Monte Carmelo Prior Generalis laudatur. LIV.** p. 541.

Eidem committitur separatio Conventuum nuncupat. Nolabilis, et Vallettae Insulae Meliten. a provincia Siculæ Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo dependentium. *ibid.* p. 542. Et sic divisos, et dismembratos eximit a quacumque jurisdictione, et dependentia Prioris Provincialis Provinciae Siculae, et subjicit immediate Prioribus Generalibus pro tempore existentibus memorati Ordinis. *ibid.*

Dictorum duorum Conventuum Priores pro tempore existentes, Definitores Generales dicti Ordinis declarat, illisque votum, seu suffragium in quibusvis Capitulis Generalibus pro tempore habendis, aliasque praeeminentias, ac privilegia, quibus alii dicti Ordinis Definitores Generales gaudent, tribuit. *ibid.*

In virtute sanctae Obedientiae praecipit Priori Provinciali Provinciae Siculae pro tempore existenti ne praesumat habere, et exercere ullum jus, ullamque jurisdictionem in supradictis duobus Conventibus, ac in Illorum Prioribus, et Fratribus. *ibid.*

ALTARE totum consecratum vel lapidem consecratum superimpositum habens, requiritur apud Latinos pro Missae celebratione. XLIII. 4. pag. 275. Quoad Graecos vero, vide: *Antimension*.

Altare unicum olim erat in Graecorum Ecclesiis, super quo unica per diem Missa celebrari poterat. XLVIII. 10. p. 289.

Ad Altare Majus Confessionis S. Petri, sine obtenta per Literas Apostolicas Romani Pontificis licentia, nemini Missam celebrare licet. LIX. 16. pag. 567. seqq. Ibi Romanus Pontifex recens electus solemnem Consecrationem, et Pallium recipere debet. *ibid.*

Altaria Basilicae Vaticanae, et Ecclesiarum illi subjectarum a quo consecrari possint. LIX. 8. pag. 563.

Altare Majus Basilicae Liberianae a Summis Pontificibus olim erectum, et consecratum, nuper a Benedicto XIV. munificentius restitutum, et in honorem Beatae Mariae Virginis adinstar veteris dedicatum est. XXXIII. p. 228. Allocutionem ea occasione a Pontifice habitam. V. *Append. num. III.* Idem Altare Pontificium declaratur, interdicta cuilibet ibi celebrandi facultate sine peculiari indulto. *ibid.* 3. et 4. pag. 455. Expleta Consecratione permisit Pontifex, ut in eo Missam celebraret Cardinalis Gentili. *ibid.* p. 228.

Altare unum Privilegiatum quotidianum perpetuum in omnibus Ecclesiis Societatis Jesu concedit ur a Rectore pro tempore destinandum. XIX.* pag. 154.

ALTARIS PORTATILIS, seu VIATICI privilegio gaudent Episcopi, super quo Missam celebrare, vel celebrari facere possunt, etiam extra propriam Dioecesim in Aedibus suae habitationis, vel in quibus hospitio recipiuntur. XLVIII. 5. seqq. pag. 288. seqq. Non tamen in aliis Laicorum domibus, in quibus setu hospitati non fuerint. *ibid.*

Altaris portatilis privilegium Regularibus sublatum est. XLVIII. 28. seqq. p. 294. seqq.

Altare privilegiatum personale duobus diebus per hebdomadam concessum Canonicis Veronensibus. *Suppl. num. IV.* §. 8. pag. 468. V. *Veronense*.

AMERICANI musicam facile addiscunt. III. 5. p. 21.

AMPHITHEATRUM Flavium; seu Colosseum, inscriptionibus, et monumentis ad denotandam Martyrum fortitudinem ornatum fuit, quae Benedicto XIV. jubente, marmore incisa sunt, ne perirent. XV. 8. pag. 105. Profana spectacula in eo edita Divinam ultionem concitarunt. *ibid.*

ANGLICANARUM Virginum a patria ob Catholicam Fidem expulsarum Institutum a Congregatione Concilii Tridentini approbatum; atque haec approbatio a Clemente XI. confirmata fuit, pluribus Germaniae Principibus potentibus. VII. sub §. 2. Num. VIII. p. 52.

Conservatorium iis constituit Bavariae Dux. *ibid.* 4. p. 85.

Earum Institutum non est idem ac Jesuitissarum. *ibid.* 8. pag. 58. V. *Jesuitissae*. Nec ipsis licet Mariam Warth, tamquam suam institutricem agnoscere. *ibid.* 11. pag. *ibid.* Multo minus publicum cultum illius memoriae exhibere. *ibid.* 12.

In Puellarum instructione se exercent. *ibid.* 4. pag. 55. Constitutiones a Clemente XI. confirmatas solummodo observare debent. Possunt tamen Sanctam Sedem super aliis edendis consulere. *ibid.* 3. pag. 52. et 8. pag. 54. §. 15. pag 55.

Earumdem Institutum utile censetur, et Episcopis commendatur. *ibid.* 20. seqq. p. 58.

Earum tamen Conservatoria a Sede Apostolica non approbantur, tamquam vera Monialium Monasteria, sed tolerantur. *ibid.* 5. pag. 53. et 13. p. 56.

Non sunt verae Religiosae, eorumque vota sunt tantum simplicia. *ibid.* 13. et 14. p. *ibid.*

Ordinariae Episcoporum auctoritati subsunt, et ab iis Confessarios, et Directores spirituales accipere debent. *ibid.* 13. et 14. p. *ibid.*

Plura Earum cooservatoria in Germania duas habent Superioressas Generales. *ibid.* 15. p. 57. Iisrum auctoritas in sos Conservatoria coercetur, et Episcopis subditur. *ibid.* 16. p. *ibid.*

Superioressis iisdem noo licet Virginem ullam ad Professionem admittere, inconsulto Episcopo. *ibid.* 18. pag. 58. Possunt sua Conservatoria visitare, et Virgines de uno in aliud transferre, coosulto semper Episcopo. *ibid.* 16. pag. 57. A cujus subjectione noo eximit juramentum obedientiae a Virginibus Superioressis Generali praestitum. *ibid.* 20. p. 58. et 25. pag. 59.

Aoglicanarum Virginum Cooservatoriom Augustae Viodelicorum erectom ordinariam Episcopopi jurisdictiooem agnoscit: alterum Mindelbemii existens renuit. *ibid.* 4. pag 50. Pontificia auctoritate permittitur, ut in hojus Ecclesia, dummodo Virgines Episcopo obediant, Sanctissimom Eucharistiae Sacramentom conservetor, sine praejudicio jurium Parochialium. *ibid* 24. pag. 60.

ANIMALIA ad pasceodom immitti nequeunt in praedia, e quibus frumenti messis collecta est, per eos dies, qui pauperibus ad spicas relictas colligendas permitti jubeotor. XLVI. 6. pag. 281.

Animalia Ecclesiasticorum, et Laicorum in causis de damno dato quaenam intelligaotur, et quomodo dimittenda. XXXVII. 8. seqq. p. 245. seqq.

ANNIVERSARIORUM redoctiones Capitolo, et Clero Vaticano concessae confirmantor. LIX. 35. p. 575.

Anniversariae exequiae pro defunctis possont ab eodem Capitulo in feriam secondam per annum, in Sabbatum vero per Quadragesimam anticipando transferri, licet Officiom duplex tunc occurrat; nisi certa dies a Benefactoribus sob poena caducitatis assignata sit. *ibid.*

ANNULUS aoreus reteos inveotus qoibusdam signis indicat, filios impuberes olim statui Clericali a parentibus oblatos. LIV. 4. p. 330.

ANNUS SANCTUS. V. *Jubilaeum.*

ANTIBARENSIS Civitas nonnullis ab hinc saeculis condita in Albania, cui ita appelletur. LVII. 1. p. 380. Otbomanis sobest, nec a Venetis recuperari potuit. *ibid.*

Aotibarensis Archiepiscopatus, quo occasione constitutus. *ibid.*

Archiepiscopus moderous laudatur, qui, Dioecesi visitata, multa Congregationi de Propaganda Fide significavit quoad bona Ecclesiastica a Christianis usurpata postquam Turcae Albaniam occupaverunt, et quid agendum esset requisivit. *ibid.* 2. Quomodo in his procedendum. *ibid.* 25. seqq. p. 388. seqq.

ANTIMENSION, super quo Graeci Missam celebrant, quid sit. XLIII. 4. p. 273.

Permittitur Presbyteris Latinis in Russia Polonica, ut super Antimensis Missam celebrent, *ibid.* 8. sob quibusdam conditionibus. *ibid.* 9. seqq. pag. 274.

ANTONIUS Flores in utraque Signatura Referendarius Provinciae Marchiae Gubernator nonnulla constituit pro pace, et tranqoillitate inter Communitatem, et Homines Civitatis Aesioae, et Universitates, et Homines Comitatus Aesioi. LXI. 5. p. 400.

APOSTATIS, seu Fugitivis cojuscumque Ordinis Regularis, Anno Jubilaei, indulgetur, ut ad suos Ordines intra praescriptom tempus redire possint, condonata illis omni poena propter Apostasiam debita. XXIV. 1. p. 199.

SS. APOSTOLORUM Petri et Pauli Festum, et Octava ut solemnius in Urbe celebreotur statutum est. LIX. 12 p. 566. Olim Episcopi plures convenichant ad illiud com Sommo Pontifice concelebrandum. XIX. 7. p. 120.

Ad eorum Sepulcrum magni Principes accesseruot, et frequentes fuerant peregrinatiooes ad Limina Apostolorum. *ibid.* 1. et 4. p. 118. et 119. et LIX. 18. p. 568. Omnes ad illud invitantur Anno Jubilaei. XIX. 9. p. 122.

Sacros eorum Cineres S. Joannes Chrysostomus praesens veoerari peroptabaut. *ibid.* 8. p. 121.

APPARITIO S. Petro ab Urbe fugienti facta a Christo dicente, *venio iterum crucifigi*, certa ex testimonio praesertim S. Ambrosii repotatur; sed Apparitionis locus incertus remanet, licet Sacella ad id extructa conspiciantur. XV. 9. seqq. pag. 104. Ab bis Sacellis instauraodis Benedictus XIV. consolto abstinuit, et quare. *ibid.* 11.

APPELLANTES, et litigantes Eremitae Camaldulenses Congregationis Tusciae pro defendendis, patrocinandisque causis ad se spectaotes adversus sententias, et decreta ab eorum superioribus Lata oominare, et eligere oeqoeunt alium Defensorem, seu Patronum, oisi alium Eremitam propriae cujusque Eremi. XIX.***** p. 448.

APPELLATIO in causis de damno dato ad eos Judices deferenda, ad quos pertinet aliarum causarum criminalium cognitio in secuoda, et ulterioribus iostantiis. XXXVII. 17. p. 245.

Appellatio in causis civilibus, et criminalibus Peregrinorum, et Advenarum, Aooo Sancto, ipsis solis conceditur et qoomodo facieoda, XXII. 1. et 2. p. 195.

APPELLATIONES in Ordine Fratrum minorum Cappuccinorum statuontur gradatim fieri: a gravamine Guardiani ad ministrum Provincialem, vel Definitorium Provinciale, a Provinciali vel Definitorio Provinciali ad Ministrum Generalem; itaut causae appellationis antequam a Superioribus Gene-

ralibus cognitae, et definitae fuerint extra dictum Ordinem deferri, agitari et cognosci nequeant. XVIII. p. 117.

Professores hujusmodi contrafacientes sub poenis per Romanorum Pontificum Constitutiones praescriptis, et contentis ipso facto absque alia declaratione, incurrant. *ibid.*

AQUILEJENSI Ecclesiae, Patriarchatus denominatio accessit saeculo sexto, in schismate occasione damnationis trium Capitulorum conflato. *Append. num. IV.* in I. Alloc. Pont. §. 4. pag. 437.

Aquilejensis Civitatis conditio misera est, et Patriarcha alibi diu resedit. L. 7. p. 303.

Aquilejensis patriarchatus plurium saepe perturbationum, et calamitatum causa extitit, *ibid.*

Aquilejensis Dioecesis pars Austriaca dominio subjecta plura in rebus spiritualibus incommoda diu sustinuit, et quare. *Append. num. IV.* in 2. Alloc. Pont. §. 2. pag. 438. Diversa remedia multoties tentata fuerunt, sed frustra. *ibid.* et §. 5. pag. 439. Ad haec tollenda Vicarius Apostolicus pro illa parte constitutus fuit cum opportunis facultatibus *ibid.* et 4. p. *ibid.* Salvis Ecclesiae Patriarchalis juribus. N. IV. in 2. Litt. Apost. § 11. p. 447.

V. *Vicarius Apostolicus*.

Partes olim dissentientes, de futuro statu Patriarchatus Aquilejensis in pluribus inter se convenerunt, et pro rerum conventarum effectu, auctoritatem Apostolicam concorditer imploraverunt L. 1. ad 4. pag. 500. ubi conventionis articuli inseruntur.

Conventiones communi plausu receptas, *ibid.* 6. pag. 502. Summus pontifex approbavit. §. 8. pag. 503.

Aquilejensis Patriarchatus, et Cathedra penitus extinguuntur, et in ejus locum duo Archiepiscopatus, Utinensis nempe, et Goritiensis erigantur, quibus Dioeceses, et suffraganei assignantur, remissive. *ibid.* 9. 10. 11. pag. 503. et 504. et *Append. num. IV.* in prima Alloc. Pont. §. 3. p. 436.

Aquilejensis Civitatis utpote in Austriaca ditione constitutae spirituale regimen ad Goritiensem Archiepiscopum pertinebit. L. 12. pag. 508. Parochia in Patriarchali olim Ecclesia constituta supprimitur, et spirituale populi regimen alteri ejus Civitatis Parochiae adnectitur. *ibid.* seqq.

Patriarchalis quondam Ecclesia ab omni Archiepiscopali, et Episcopali jure eximitur, et Sedi Apostolicae immediate subjicitur, ejusque cura Apostolico Delegato ibi jam pridem ad Monialium regimen constituto committitur. §. 13. p. 508.

ARCHIEPISCOPATUS Utinensis, et Goritiensis, suppresso Aquilejensi Patriarchatu, erecti. L. 10. et 11. p. 504.

ARCHIEPISCOPUS MEXICANUS deputatur in Visitatorem Apostolicum, et Reformatorem Ordinis Hospitalaris S. Hippolythi Martyris in Civitate, et tota Provincia Mexicana. XXXIX. p. 252.

Cum onere eligendi unum, aut plures socios dicti, seu alterius Ordinis, vel Congregationis, aut Instituti ab Apostolica Sede approbati. *ibid.*

Et hoc ad decennium. *ibid.* Praeciditur eidem Archiepiscopo, ut dictum Ordinem, illiusque Superiores, Fratres, et Personas cujusvis status, gradus, et conditionis; necnon Conventus, Ecclesias, Domus Regulares, Hospitalia, et alia loca, et personas ad eumdem Ordinem spectantia visitet, et inquirat. *ibid.*

Quaecumque contra Instituta, Constitutiones, et Ordinationes Generales dicti Ordinis inveniat, reformet, corrigat, ac de novo condat, si opus fuerit. *ibid.* Abusus quoscumque tollat *ibid.*

Si superiores quoscumque culpabiles juxta dispositionem Sacrorum Canonum, Juris Communis, et ordinis praedicti Constitutionum reperiat, illos ab eorum respective Officiis amoveat, aliosque magis idoneos, et ordinationum hujusmodi observantes, in illorum locum substituat, et deputet. *ibid.*

Si dictus Archiepiscopus ab hac luce migraverit ante expletum decennium, et antequam munus Visitatoris, et Reformatoris illi demandatum exequatur; tunc Vicarius Capitularis legitime deputatus munus praedictum cum omnibus facultatibus superius expressis suscipiat, et exequatur, quousque Archiepiscopus Mexicanus de novo electus possessionem metropolitanae Ecclesiae Mexicanae suscipiat. *ibid.*

Defuncto Archiepiscopo mexicano eligitur in Vicarium Capitularem Franciscus Xaverius Gomez de Cervantes Presbyter, et Canonicus ejusdem Ecclesiae mexicanae, et eidem devolvitur munus Visitatoris, et Reformatoris dicti Ordinis Hospitalaris S. Hippolythi martyris. *ibid.* p. 253.

Eidem munus confirmatur etiam post electum novum Archiepiscopum ob alias curas distentum. *ibid.* p. 254. Et ad quinquennium dumtaxat. *ibid.* Decreta vero, ac Resolutiones in acta, et tempore visitationis, durante quinquennio praedicto, facta et praescripta, seu factae et praescriptae, ante illorum, et illarum executionem approbari debent ab existente Archiepiscopo Mexicano. *ibid.*

ARCHIPRESBYTER Basilicae Vaticanae ordinariam in spiritualibus jurisdictionem suae dignitati annexam habet in eamdem Basilicam, ejusque Seminarium, et adnexa aedificia, ac in personas Canonicorum, Beneficiatorum, aliorumque inservientium Basilicae, in his, quae ad illius servitium pertinent. LIX. 8. p. 362.

Potest per se, vel per alium Episcopum, Ordines Sacros absque alterius licentia conferre Canonicis, et aliis Basilicae inservientibus, sine dimissoriis, et examine Ordinariis eorum originis, quae tamen requiruntur quoad Convictores Seminarii. 8. p. 363.

Potest pro iisdem ordinandis Examinatores e Canonicorum coetu deputare, super Interstitiis dispensare, et ordinatis licentiam celebrandi concedere. 7. *ibid.*

Potest per se, vel per alium idoneum, consecrare Altaria Basilicae, Ecclesias illi subjectas, utensilia, et vestimenta benedicere, et Pontificalia, in eadem Basilica celebrare. 8. p. *ibid.*

Archipresbyteri Basilicae semper fuerunt Praefecti Fabricae ejusdem, et Congregationis Fabricae. LIII. 5. p. 527.

Archipresbyter, et Archipresbyteratus Terlitiensis. V. *Terlitiensis.*

AUBUSSON, Petrus, Jerosolymitanae Militiae Magister, et Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Romam nunquam accessit *Suppl. num. II.* §. 14. p. 460. Altam Crucem tamquam Ordinis sui habitum supra Mozzettam semper gestavit. *ibid.*

AUDITOR Camerae locum habet in visitatione carcerum. VIII. cap. 2. §. 7. p. 66.

Auditores criminales. V. *Criminales.*

S. AUGUSTINUS ad suavem hymnorum cantum in Ecclesia pie lacrymabatur. III. 9. p. 24.

AUGUSTINUS Gioja Prior Generalis Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini laudatur, et eligitur in Apostolicum Visitatorem totius Ordinis. XIX.*** p. 145.

AUGUSTANÆ Episcopalis Curiae Ordinaria Jurisdictio asseritur in Conservatoria Virginum Angicarum. VII. p. 89.

AVIA sub appellatione parentum continetur, et ad tutelam admittitur, LIV. 22. p. 537. V. *Tutela.* Patriam tamen potestatem non habet. *ibid.* 9. pag. 533. et 16. p. 538.

Avia Neophyta jure obtulit ad Baptismum nepotes ex filio defuncto, etiam contradicentibus eorum matre Judaea, et Tatoribus a patre relicta. §. 17. seqq. pag. *ibid.* seqq. et a §. 23. ad ult. p. 538. seqq.

AUREA Rosa benedicta. XLII. per tot. p. 260. V. *Rosa.*

AUSTRIÆ Archidux, Maria Theresia, Hungariae et Bohemiae Regina, Romanorum Imperatrix Electa, in Aquilejensia Patriarchatos negotia, summa Religionis et Prudentiae laude se gerit. L. 3. pag. 501. et *in Append. num. IV.* §. 6. pag. 457.

AUTHENTICA folia pro identitate Velorum Beatae Mariae Virginis Lauretanae, quis dare possit. X. 3. seqq. p. 82. V. *Lauretana.*

AVUS patriam potestatem habet in nepotes, et jus offerendi eos ad Baptismum. LIV. 4. et 12. p. 529. et 536. Avus et Avia ad curam filiorum et nepotum jus habent. *ibid.* 24. p. 538.

B

BACCHANALIORUM nonnullae consuetudines pravae in ditione Pontificia emendatae sunt. XXXVIII. init. pag. 248. De Vigilia S. Mathiae ultimo Bacchanaliorum die occurrente. V. in verb. *Vigilia.*

S. BALBINÆ Prioratus de Urbe a Pio IV. unitus fuit Mensae Capitulari Basilicae Vaticanae. LIX. 52. p. 581.

BANCHUM publicum Depositorum Archihospitalis Sancti Spiritus in Saxia de Urbe Paulus V. erexit, ejusque administratores designavit. XXX. 1. p. 219. seqq. ubi referuntur ejus Literae Apostolicae super hac institutione.

Banchum idem etiam a Saeccularibus administrari potest. §. 2. p. 222. ejus Capsae Claves a quibus sint custodiendae. *ibid.* 1. p. 220.

Banchi debitores, etiamsi loca Pia aut Religiosa sint, obligati in forma Camerae remanent ex Brevi Innocentii XI. *ibid.* 5. p. 222.

Banchi Ministri statuta, et ordinationes facere, et mutare possunt, sub quibusdam tamen conditionibus, et quinam sint Ministri. *ibid.* 11. pag. 224. Emolumenta pro Ministris unde detrahenda. *ibid.* 9.

Congregationes duae super Banchi statu habendae sunt, et quando, et qui intervenire debeant. *ibid.* 10.

Computorum collatio, vulgo *Bilancio*, singulis annis mense Januarii fieri debet, ejusque exemplaria duo specialì modo confieienda, et custodienda, quorum unum erit Summo Pontifici exhibendum. *ibid.* 7. p. 223.

Apud Caeserium Banchi relinquenda est pecunia pro solutionibus sufficiens ad arbitrium Commendatarii. *ibid.* 8. p. 224.

Pecunia in hoc bancho deposita in Locorum Montium non vacabilium emptionem dumtaxat converti potest. *ibid.* 4. p. 220. seqq. *et ibid.* 6. pag. 223. Si in alios usus convertatur, Praeceptor, et Ministri ad restitutionem etiam de proprio obligantur. *ibid.* 6. Nisi Pontifex id permittat: et tunc in Chirographis manu Pontificis signandis specialis mentio, et derogatio hujus Constitutionis Benedicti XIV. est faciegda sub poena nullitatis. *ibid.*

Pecunia ejusmodi per literas, et Cedulas solvi potest. *ibid.* 2. p. 222.

De hoc Bancho, quae e Paulo V. et Innocentio XI. statuta sunt, confirmantur sine praejudicio actionum, quae Archihospitali, et Bancho eidem contra alias personas, et loca ob statutorum inobservantiam competerent. *ibid.* 8.

BAPTISMI Sacramentum est janua caeterorum. II. p. 14.

Baptismus ab Haereticis rite collatus validus est, nec iterandus, et sic baptizatus fit Ecclesiae membrum, ejusque legibus subditur. *ibid.* 12. ad 16. pag. 12. Ab unitate Ecclesiae repellitur si ad usum rationis perveniens haeresi adhaeret. *ibid.* 14.

Baptizandi non sunt infantes Infidelium sine parentum consensu. LIV. 10. pag. 533. et 20. p. 536.

Baptismo offerre infantes, et impuberes potest quisquis patria potestate praeditus est, *ibid.* 16. seqq. pag. 533. seqq. Idipsum in favorem Religionis aliquando potest, qui patria potestate caret. *ibid.* 19. pag. 536. Id admittitur in Avia Neophyta quoad nepotem ex filio defuncto etiam contradicente Matre. *ibid.* 28. seqq. p. 538. seqq. V. *Avia*.

Baptismo offerri infantes, et impuberes possunt a parentibus Neophytis, Ethnicis, et Judaeis, dummodo id bona fide fiat, et baptizatus apud Christianos remanest, *ibid.* 10. pag. 533. Et a patre, etiamsi mater Infidelis dissentiret, et contra. *ibid.* 11. pag. 534.

Idem jus habet avus respectu nepotum, licet patre, aut matre contradicente. *ibid.* 12. p. *ibid.* seqq. Idem jus habent tutores. *ibid.* 13. p. *ibid.* et domini, quoad filios servorum poenalium. *ibid.* 15. p. 534. et §. 26. p. 539. Non idem procedit quoad filios servorum civilium: dicto §. 15. p. 534.

Baptismo offerri Judaeorum filii in mortis discrimine constituti, aut a parentibus derelicti, possunt a quocumque, licet parentes contradicerent. *ibid.* 14.

Baptismus solemnis olim in Basilica Vaticana in Sabbato Sancto administrabatur. LIX. 12. pag. 566. Nunc etiam obtinet, ut quicumque, et quandocumque in eadem Basilica baptizentur. *ibid.* 14. p. 567.

Parochis Romae sub poenis interdicitur, ne suos Parochianos ab hoc avertant, et mandatur, ut schedulas necessarias certa forma conceptas baptizandis tribuant. *ibid.* 15.

Baptismus in privatis Oratoriis quando administrari possit. XLVIII. 10. p. 292.

S. BARBATI Abbatia. V. *Abbatia*.

BARONCELLUS Urbis, et alter, qui appellatur *di Campagna*, ut integrum satellitum, et equorum numerum sibi praescriptum alere non omittant, et Guberatoris Urbis vigilantiae committitur. VIII. p. 64.

BASILIANIS Monachis ad Capitulum Generale convocatis mandatur, ut Catholicum Graecum ritum custodiant. XLIV. 2 p. 275.

Basiliani Abbates Monasteriorum Graeci ritus Missam eodem ritu celebrent. *ibid.* 5.

Statuta in eodem Capitulo ad Summum Pontificem deferant confirmanda. *ibid.* 4. Graecam linguam perfecte addiscant. *ibid.* 5.

BASILICAE quatuor Urbis pro Incundo Jubilaeo designatae sunt, et successive visitari possunt. XV. 4. pag. 102. Quot vicibus visitari debeant. XVII. 6. p. 109.

Basilicae a Benedicto XIV. reparatae, et ornatae recensentur. XV. 4. seqq. p. 102.

Basilica Lateranensis. V. *Lateranensis*.

Basilica S. Mariae Majoris. V. *Liberiana*.

Basilica Vaticana. V. *Vaticana*.

BEATI titulus nulli tribuendus, absque auctoritate Sedis Apostolicae. VII. 12. p. 85.

BEATIFICATIONES in Basilica Vaticana sunt peragendae. LIX. 20. p. 569.

BEATIFICATIO Ven. Josanae Franciscae Fremiot de Chantal. per tot. p. 324.

BEGUINARUM secta in Concilio Viennensi abolita fuit; toleratis postea quibusdam honeste viventibus. VII. 7. p. 83.

Beguini seu Bizochi, habitum proscripti sui Instituti perperam a quibusdam Praesulibus susceperunt. VII. p. 82.

BELLUM a Turcis illatum Christianis rapinae cupidine, injustum est, ideo Turcae restituere debebunt. LVII 5. p. 331.

In bello injusto rapina est quidquid occupatur, adeoque restituendum. *ibid.* 4. ubi vide nobile exemplum ex antiquis Romanis. Res occupatae an possint ab aliis emi, et emptores teneantur restituere accepto pretio. *ibid* 10. seqq. p. 332 seqq. In bello justo, quae occupantur ad victorem pertinent: mobilia ad primum occupantem, immobilia ad supremum Principem. *ibid.* 8. p. 331.

In bello non sunt laedendi Ecclesiastici, Peregrini, Mercatores, et Agricolae, et quare. *ibid.* 5. 6. et 7. p. 331. et 332.

BENEDICTIONEM Apostolicam elargiendi populo in aperiendis, et claudendis Portis Sanctis Anno Jubilaei facultas conceditur Cardinalibus de Latere Legatis ad hoc designatis. XIX.******* 9. p. 150. et XXV. p. 200.

BENEDICTIONEM solemnem post Missam, vel trino duetu cum Sanctissimo Sacramento dare prohibentur Canonici Urbinatenses, licet habeantes Indultum Pontificalium. LV. 8. ad VI. VII. et VIII. p. 344.

Nec ullo modo permittuntur Benedictionem dare post Vesperas, aut Matutinum, etiam in Pontificalibus celebratum. *ibid.* ad VI.

Benedictio Rosae Aureae. V. *Rosa*.

Benedictiones utensilium, et vestium Basilicae, Vaticanae, et Ecclesiarum illi subjectarum, a quo sint peragendae. LIX. 8. pag. 563.

BENEDICTUS XIII. de Ecclesiastica disciplina, Ecclesiarumque decore solicitus erat. III. 1. p. 16. Et erga Purgatorii animas piissimus. XXI. 24. p. 168.

Ejus Constitutio super Immunitate Ecclesiastica confirmatur, et declaratur. XXVII. per tot. p. 205. seqq.

Ejusdem Indultum pro uno Pontificalium Canonicis Urbinaten. concessum, declaratur. LV. per tot. p. 343. seqq.

BENEFICIA ad Archihospitale Sancti Spiritus spectantia a quo conferri debeant. IV. 1. pag. 33. Exempta sunt a spolio. *ibid.* V. *S. Spiritus*.

Beneficia perpetua in Basilica Vaticana existentia,

et alia dependentia a Monasteriis, Abbatiis, et Prioratibus eidem Basilicae unitis, et Archipresbytero, et Canonicis Basilicae per assignatum turnum sunt de more conferenda, salvo Sanctae Sedis, et Datariae jure, quoad reservata, et affecta LIX. 39 pag. 378. §. 30. pag. 379. §. 32. p. 381.

Beneficia a Monasterio S. Rufilli Foripompilii dependentia, ab eodem Capitulo Vaticano conferenda sunt Clericis illius territorii. §. 62. pag. 386.

Beneficiorum collatio in parte Dioecesis Aquilejen. Vicario Apostolico commissa, reservatur Sedi Apostolicae, *Append. num. IV. in secunda Litt. Apost. ibid.* 7. p. 446. Exceptis iis, quae spectant ad collationem Capituli Aquilejen. et relicta Vicario Apostolico facultate instituendi in Benef. de Jurepatronatus, et habendi Concursus super vacantibus Ecclesiis, et Praebendis, quibus imminet Animarum cura. *ibid.*

Beneficiorum collatio, seu Vicariorum deputatio, et respective approbatio, et institutio in locis a Praepositura Sanctae Mariae de Pomposia dependentibus, deputato Vicario Apostolico, iis reservatur, ad quos antea spectabat. *Append. num. IV. in ult. Litt. Apost. ibid.* 6. p. 451.

BENEPLACITUM. Gratiae concessio, aut suspensio, durantes *ad beneplacitum Sedis Apostolicae*, quo expirat morte, Pontificis concedentis, aut suspendentis. XXI. 18. p. 163. Secus, si Pontifex aliquid indulgeat, aut suspendat, *usque ad suae voluntatis beneplacitum. ibid.*

Quomodo autem dari possit virtualis revocatio hujusmodi concessionum, aut suspensionum. V. *ibi.* §. 20 p. 166.

Ad Beneplacitum Sedis Apostolicae semper fieri solent deputationes Vicariorum Apostolicorum; nec alterius nominationi permittitur eorum electio. *Append. num. IV.* §. 4. pag. 437. Atque id factum fuit in deputatione tum Vicarii Apostolici in parte Dioecesis Aquilejensis. *Append. num. IV.* pag. 436. §. 2. pag. *ibid.* §. 4. Tum Vicarii Apostolici in Locis a Pomposiana Praepositura dependentibus. Eodem num. IV. p. 448.

Beneplacito Sedis Apostolicae non indiget Capitulum Basilicae Vaticanae pro faciendis, et renovandis locationibus bonorum Basilicae, et Mensae Capitularis ad novennium. LIX. 54. pag. 371. Neque pro condonandis caducitatibus ante captam possessionem. *ibid.* 33. p. 372.

BILANCIO, seu collatio computorum Banchi Sancti Spiritus quando, et quomodo fieri debeat. XXX. 7. p. 223.

BIRRUARIORUM numerus praescriptos pro servitio Tribunalium Urbis ne imminuatur, eorum census a Gubernatore Urbis identidem habendus praecipitur. VIII. 8. p. 64.

BIZOCHI V. *Beguini*.

S. BLASII, *della Pagnotta* nuncupat. Monasterium in Via Julia, ab Eugenio IV. unitum fuit Basilicae Vaticanae. LIX. 42. p. 376. V. *Parochialis*.

BONA FIDES ad inducendam praescriptionem necessaria est non solum in initio adeptae possessionis, sed etiam in progressu et fine. LVII. 23. p. 357. Qua in re per Sacros Canones correcta est nimia laxitas auctorum Juris Civilis. *ibid.*

BONA Christianorum mobilia a Piratis infidelibus rapta, possunt alii Christiani tam liberi, quam captivi licite emere, etiam vili pretio, et retinere, etiamsi bona sint Ecclesiarum mobilia. LVII. 10. seqq. pag 382. seqq. Animo tamen ea restituendi domino comparenti pro juste pretio. *ibid.*

Bona immobilia, et mobilia ab hostibus in bello injuste occupata, et ab aliis empta, differentiam important in obligatione restitutionis, §. 16. et 17. p. 384. et quoad eorum emptores. §. 21. p. 386.

Bona Ecclesiarum in Albania a Turcis eversarum Christiani quidam usurparunt, alii a Turcis emerunt. §. 9. pag. 380. Congregatio de Propaganda Fide ab Archiepiscopo Antibarensi requisita, modum insinuavit, quo possidentium conscientiis consuleretur. *ibid.* et §. 3. pag. 380. Caute ho hoc procedendum. §. 28. et 29. pag. 388. et 360.

Bona Ecclesiastica immobilia ab Haereticis, et Infidelibus occupata, et a Christianis empta, restituenda sunt cum fructibus perceptis, sine soluti pretii repetitione. a §. 16. ad 22. p. 384. seqq. ubi referuntur Auctorum sententiae.

Bona ejusmodi multo magis tenetur restituere, qui ea usurpavit; etiam in regionibus occupatis ab Infidelibus. §. 23. p. 387. seqq.

Bona Ecclesiastica ab Haereticis usurpata, nonnullis eorum una cum fructibus relinquenda esse censuit Apostolica Sedes; eosdemque a censuris absolvit, si ad Ecclesiae Romanae sinum redirent. §. 26. et seqq. p. 389. seqq.

Bona Ecclesiastica quaenam intelligantur in causis de damno dato. XXXVII. 9. p. 243.

Bona derelicta quaenam sint. LVII. 24. p. 358.

Bona Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia obligata sunt mensae nummariae in eodem erectae. XXX. 1. seqq. p. 219. Eadem a spolio exempta sunt. IV. 3. p. 36. V. *S. Spiritus*.

BONITAS moralis actuum substitit etiam cum statu peccati, quamvis hujusmodi actus aeternae vitae meritorii esse nequeant. XXI. 78. pag. 185. seqq.

BONONIA Alexandri V. Pontificis Patria asseritur. XLII. 4. p. 261.

Ex eadem Civitate originem duxit S. Pius V. Pont. Max. XVI. 7. p. 107.

Bononiensi Ecclesiae Metropolitanae Rosam Auream a se benedictam Pontifex dono mittit. XLII. per tot. pag. 260. seqq. Eadem Ecclesia a Grego-

rio XIII. simili munere decorata fuerat. *ibid.* §. 8. p. 201.

S. BRUNO Ordinis Carthusiensis Parens II.* pag. 18.

Eidem S. Brunoni Ruggerius Siciliæ, et Calabriæ Comes quamdam Eremum in Provincia ulteriori Calabriæ dono dedit. *ibid.*

Ad Monasterium S. Stephani in Bosco spectat dicta Eremus, et Priorea ejusdem habent jurisdictionem temporalem, et spiritualem, ac quasi Episcopalem in Ecclesiis in ejus Territorio contentis ex vi donationum, et concessionum S. Bruoni factorum ab Episcopis Squillacen., et confirmatarum a diversis Romanis Pontificibus. *ibid.*

Iidem concedere possunt literas Dimissoriales Clericis subditis, et transmittere ad Episcopos, ut ad sacros ordines rite sese promoveri faciant. *ibid.* p. 18. Presbyteris idoneis, et ab eorum respective Ordinariis approbatis Sacramentales confessiones excipiendi facultatem tribuunt. *ibid.*

In Ecclesiis præfictis Confirmationem a quocumque Catholico antistite sibi bene viso in subditos conferre faciunt. *ibid.*

Commissiones, Literasque Apostolicas, Dispensationes etiam Matrimoniales continentes exequuntur, omnesque causas Ecclesiasticas cognoscunt, et decidunt. *ibid.*

Ecclesias sibi subjectas infra duorum annorum spatium visitant, ex privilegiis eis tam ab Episcopis, quam a Romanis Pontificibus concessis. *ibid.*

Ecclesiæ dependentes a dicto Monasterio S. Stephani gaudent immunitate ecclesiastica pro iis, qui confugiunt ad eas ob patrata delicta. *ibid.* Eadem vero immunitate ecclesiastica minime gaudent qui obnuxii delictis exceptis in Constitutionibus Gregorii XIV., et Benedicti XIII. Romanorum Pontificum, et in concordatis inter Apostolicam sedem, et Carolum Sebastianum utriusque Siciliæ, et Hierusalem Regem. *ibid.*

BUGLÆ, seu Palmatoriæ usus asseritur Canonicis et Vicario Basilicæ Vaticanæ. LIX. 38. p. 374.

Idem conceditur Canonicis Veronensibus. *Suppl. num. IV* §. 3. p. 464.

Hujusmodi privilegium comprehendi negatur in Indulto Pontificalium Urbinatensi Capitulo, et Canonicis concesso. LV. 4. *ad* IV. p. 344.

BULLA Coenae. V. *Censurae.*

BURGENSIS Abbatissa. V. *Abbatissa.*

C

CADUCITATES bonorum Basilicae Vaticanae quacumque ex causa incursas potest Capitulum ejusdem Basilicae absque S. Sedis Beneplacito condonare, per expressum tamen actum, et consensum, dummodo actualem rei possessionem non apprehenderit: aliter requiritur Beneplacitum sub poena nullitatis. LIX. 53. p. 372.

CÆREMONIALIS EPISCOPORUM Rubrica super delatione Crucis Ordinum Militarium, limitatur quoad Fratres Professos S. Joannis Hierosolim. *Supplem.* num. II. §. 9. p. 489.

CALICES lignei et vitrei olim in usu fuerunt pro Missæ celebratione. XLIII. 3. p. 272.

Calices stannei Presbyteris Latinis in Russia Polonica permittuntur; quibus etiam alibi Sacerdotes pauperes uti possunt. *ibid.*

Calicis oblatio. V. *Conservatores Cameræ Capitolinae.*

CAMBIANI mulier Jesuitissa, tamquam Instituti Visitatrix, illius suppressionem a Sede Apostolica decretam impedire studuit. Ad Urbem dedueta, et in libera custodia detenta fuit. VII. sub §. 2. num. IV. VI. et VII. p. 80. seqq.

CAMERÆ Apostolicae Tribunal coram Pontifice sententiam dicit in Causa sacrae supellectilis Cappellae privatae defuncti Card. Accoramboni. V. 1. p. 43. ejusque sententia a Pontifice confirmatur. *ibid.* per tot.

Camera Capitolina. V. *Conservatores.*

CAMPIDUNENSE Monasterium in Svevia a Beata Hildegarde fundatum inter praecipua Ordinis S. Benedicti Monasteria numeratur. VI. 1. p. 48.

Sedi Apostolicae immediate subjectum est: Jurisdictionem habet in parochiali Ecclesia Sancti Laurentii Oppidi Campidunensis; et pluribus privilegiis, Pontificia, et Imperiali auctoritate concessis fruitur. *ibid.*

Campidunensis Abbas insignes gradus inter Principes S. R. Imperii obtinet; jurisdictionem temporalem habet; eique indulta fuit facultas consecrandi quamdam Ecclesiam. *ibid.*

Indultum perpetuum ipsi conceditur ministrandi Sacramentum Confirmationis his, qui ejus jurisdictioni spirituali subditi sunt, accepto sacro Oleo ab aliquo Catholico Episcopo. *ibid.* 2. Haereticos Oppidi Campidunensis ad Fidem Catholicam revocare satagit. *ibid.*

CANONES licet actu et per abusum negleeti, attendi debent in conscientiarum directionem. LVII. 5. et 8. p. 381. et 382.

Canones Poenitentiales antiquos in praxi temperavit pia Mater Ecclesia, quos tamen Confessarii prae oculis habere deberent. XIX. 23. p. 129.

Canones a Conciliis Provincialibus conditi Ecclesiam universalem non obligant. II. 9. p. 12.

CANONICI Choro interesse, et cum aliis psallere et canere tenentur. III. 2. p. 17. et *Supplem.* num. IV. §. 6. seqq. p. 465.

Canonici Basilicae Vaticanae cui sint subjecti. LIX. 4. et 8. p. 362. et a quo possint ordinari. §. 7. pag. 363.

Ex iis deligantur Examinatores Ordinandorum ab Archipresbytero Basilicae. *ibid.* 7. p. *ibid.* Qui sunt Presbyteri, possunt, de mandato et delegatione Archipresbyteri, benedicere vestes, et utensilia Ecclesiae, in quibus sacrum Oleum non adhibetur. *ibid.* 8. p. *ibid.*

Protonotarii Apostolici sunt, aliisque honorificis titulis gaudent apud Sedem Apostolicam; et in quibuscumque Ecclesiis palmatoria, vulgo *bugia*, uti possunt, dum Missam celebrant. *ibid.* 38. pag. 374.

Consueto habitu Chorali uti possunt in functionibus, et Processionibus ad Ecclesias Basilicae filiales peragendis. *ibid.*

Canonicus Altarista, vel antiquior, si Presbyter sit, potest Basilicam, si polluatur, reconciliare, aqua tamen ab Episcopo benedicta. §. 8. p. 363.

Canonici iidem quomodo se immiscere possint cautis criminalibus Iqeorum ipsis subjectorum. *ibid.* 63. pag. 386.

CANONICI REGULARES privilegium habent non utendi suis religiosis vestibus, si ad Episcopatum promoveantur, et quare. *Suppl.* num. II. §. 3. p. 487.

Canonici Regulares Lateranenses, et SS. Salvatoris, veri Regulares sunt, et dispensatione indigent, ut Beneficia curata, et residentialia obtineant. Lt. 1. p. 320. *remissive*.

Canonici Archihospitalis S. Spiritus in Saxia sub Regula S. Augustini militant. XXX. 1. p. 219. Commendatario Archihospitalis subjecti sunt. IV. 1. p. 53.

Canonici Veronenses. V. *Veronenses*.

Canonici Urbinateuses. V. *Urbinatensis*.

CANONIZATIONES Sanctorum in Basilica Vaticana sunt peragendae. LIX. 20. pag. 369. Canonicis, et Clero Basilicae in ejusmodi solemnitate peculiaris locus est praeservandus. *ibid.* 21. pag. *ibid.*

Canonizatio S. Birgittae in Sacello Palatii Pontificii peracta fuit. V. 4. p. 44.

CANTUS. V. *Canonici in Choro*.

CANTUS in Ecclesiis talis sit, ut verba distincte intelligantur. III. 9. pag. 23.

Cantus Musicus. V. *Musica*.

Cantum planum, seu firmum, S. Gregorius Magnus ordinare studuit. III. 2. p. 18.

Cantus hujusmodi ad pietatem excitat; a piis viris Musicae praefertur; a Concilio Tridentino commendatur, et in Choro rite servandus. *ibid.*

Cantum eumdem Monachi a Presbyteris saeculuribus didicerunt, et diligenter tractant. *ibid.*

Cantum Romanum in Gallicanas Ecclesias Carolus Magnus invexit, accitis ab Urbe Roma Cantoribus. III. 14. p. 26.

CAPENA Porta Urbis, nunc *S. Sebastiani*, ab uno in alium locum translata fuit: in ea Christus S. Petro fugienti apparuisse dicitur. XV. 12. pag. 104.

CAPITOLINA Camera. V. *Conservatores*.

CAPITOLINUS carcer. V. *Carcer*.

CAPITULUM Juvenacense. V. *Juvenacense*.

Capitulum Lateranense. V. *Aggregatio*.

V. *Lateranense*.

Capitulum Tertiitense. V. *Tertiitense*.

Capituli Vaticani privilegia rerensentur, et ampliantur. LIX. *a* §. 4. *et deinceps* pag. 362. *et seqq.* V. *Vaticana Basilica*.

Quomodo congregandum pro acceptandis oneribus communibus. LIX. 36. p. 373.

Capitulum Veronense. V. *Veronense*.

Capitulum Urbinatense. V. *Urbinatem*.

Capitulo Generali Monachorum S. Basilii nonnulla statuenda declarantur. XLIV. per tot. p. 274.

Capitulum Generale a Piis Operariis celebrandum esse Romae, et Neapoli alternatim suadetur. LX. 2. p. 391.

CAPPÆ usus Capitulo et Clero Vaticano conceditur in Ecclesiis etiam Filialibus Basilicae, et in Processionibus circa eas occurrentibus. LIX. 38. p. 374.

CAPELLÆ nomine, utrum, et quando veniant Oratoria in privatis domibus erecta. V. 7. p. 45. V. *Oratorium*, *Sacellum*.

Cappellarum privatarum aspellex, ex Constitutione S. Pii V. ab Episcopis, aliisque Beneficia Ecclesiastica obtinentibus, nemini legari potest, vigore cujuscumque Indulti, nec etiam inter spolia Camerae Apostolicae debita comprehenditur, sed pertinet ad eorum Ecclesias, et Beneficia. V. 9. p. 46. et LIX. 27. p. 370.

Hujusmodi Constitutionis observantiae consulitur favore Sacrarii Basilicae Vaticanae, quoad Cappellas Canonicorum, Beneficiatorum etc. *ibid.* 27. p. *ibid.*

CAPPELLA Pontificia organum numquam recepit; cantum musicum, sed gravem admittit. III. 3. p. 18. De juribus ipsius Cappellae, plura vide in verbo: *Sacellum*.

CAPPELLANIÆ Octo a quondam Fructuoso de Faria fundatae in Parochiali Ecclesia S. Martini de Lordello de Ouro Portugallen. Diocoesis. IV. 4 p. 36.

Pia haec fundatio octo Cappellaniarum a dicto fructuoso facta pro supradicta Ecclesia S. Martini extrahitur ob gravissimas causas, et transfertur ad insignem Collegiatam S. Martini de Cedofeyta ejusdem Diocoesis Portugallen. *ibid.* p. 37. et 38.

Hujusmodi translatio committitur Josepho Mariae Episcopo Portugallen. cum opportunis ordinationibus. *ibid.* et seq.

CAPPUCCINORUM Ecclesiae pauperes sunt, sed mundae; *ibid.* 1. p. 47.

CAPPUCCINARUM Monialium Monasterium in Terra Meldulae Territorii S. Ruffilli, subest jurisdictioni Capituli Vaticani privative quoad alios Ordinarios. LIX. 58. p. 383.

CARCER Capitolinus destinatur his, qui jussu Senatoris, et aliorum quorumdam Judicum, carceribus mancipantur. VIII. *cap.* 2. §. 2. p. 65.

Carcer Innocentianus, vulgo *Carceri nuove*, his servatur, qui in carcerem detruduntur jussu Cardinalis Vicarii Gubernatoris, et aliorum Judicum, qui memorantur. *ibid.* Quoad Carceratos in utriusque carceribus quid observandum in carcerum visitatione. *ibid.* 8. seqq. pag. 66. seqq. V. *Visitatio*.

CARCERATI ob crimina, monendi sunt a Confessariis de obligatione aperiendae veritatis Judicibus legitime interrogantibus, ut rite confiteantur tempore Jubilaei. XXIII. 8. p. 197.

CARDINALES ex Indulto possunt de bonis, etiam ex proventibus Ecclesiasticis acquisitis, testari. V. 7. p. 45. excepta sacra supellectili, quae ad Sacellum Pontificium pertinet in vim Constit. Urbani VIII. *ibid.* per tot. V. *Sacellum*.

Iidem altero speciali indulto gaudentes testandi de sacra supellectile, hanc relinquere debent Ecclesiis, aut Cappellis publicis, seu Locis Piis. V. 7. p. 45. et 9. p. 46. Praecipue vero ipsis commendantur Ecclesiae, quarum Titulum, aut regimen obtinuerint. *ibid.*

Cardinales hortatur Pontifex, ut suas Ecclesias, imminente Jubilaeo, reparare, et ornare studeant. XV. 14. p. 105.

Cardinales exempti sunt a poenis de damno dato XXXVII. 4. p. 242.

Cardinales si ex Ordine Equestri Jerosolymitano assumantur, Crucem octogonam Mozzettae adsutam deferre possunt. *Suppl.* N. II. §. 10. et 11. p. 459. Exempla. *ibid.* 14. 15. et 16. p. 460. et 461. Id nuper concessum est Cardinali Portocarrero. *ibid.* 10. p. 459. et 17. p. 461.

Cardinalis Major Poenitentiarius. V. *Poeniten.*

Cardinalis Vicarius Urbis. V. *Vicarius*.

CARNIS PRIVIUM. Absurda quaedam eo tempore invalescentia a Pontifice sublata. XXXVIII. 1. p. 248.

De Vigilia S. Mathiae ultimo die Carnisprivii occurrente.

V. *ibid., et infra in verbo Vigilia*.

S. CAROLUS BORROMÆUS Ecclesiasticae disciplinae instaurator. XXXV. 18. p. 238.

Ejus mopita ad Confessarios prae oculis habenda commendantur. XVI. 8. p. 106.

Quomodo se gesserit in praeparandis populis ad Jubilaeum consequendum. XIX. 11. p. 125. et XXXV. 15. p. 237.

Jubilaei extensionem ad suam Dioecesim a Gregorio XIII. impetravit. XXXV. 3. p. 233.

Carolus Magnus casum in Gallicanis Ecclesiis reformavit. III. 14. p. 26.

CASUS, qui reservari possunt, et atrociores, quinam sint. XLIX. 8. p. 300.

Casus in antiquis Jubilaei Indultis reservari soliti. XXI. 37. p. 173.

Casus non comprehensi in facultatibus ordinariis Cardinalis Majoris Poenitentiarii. *ibid.* 39. p. *ibid.*

Episcopis insinuatur, ut facultatem absolvendi a casibus sibi reservatis concedant Confessariis quoad quosdam personas. XXIII. 10. p. 198.

S. CATHARINÆ DE ROTA Ecclesia Basilicae Vaticanae subjecta. LIX. 42. p. 376. V. *Parochialis*.

CAUSÆ tam civiles, quam criminales Peregrinorum, et Advenarum per Annum Sanctum, et per mensem ante, et post, in Urbe quomodo, et a quibus sint expediendae. XXII. tot. p. 192. seqq.

Causae Criminales. V. *Criminales*.

Causae *de damno dato*, in quibus casibus, ratione personarum, locorum, et animalium, spectent ad Forum Ecclesiasticum, vel ad saeculare; et quomodo introducendae, et cognoscendae, XXXVII. 8. seqq. p. 242. seqq.

V. *Damnum datum*.

Causae pertinentia. V. *Pertinentia*.

In causis Eremitarum Camaldulensium Congregationis Tusciae Prior Localis primus sit Judex. XIX.*****. p. 145. Si causam justis rationibus hanc declinare nequens illam ad Majorem, et visitatores, nisi in *Devolutivo* appellari, vel recursus haberi possit. *ibid.* A Decretis, et Sententiis eorum, si Eremitae hujusmodi ad Pontificem, vel Sanctam Sedem, aut alia Almae Urbis Tribunalia ad praemissum effectum deputata recurrere, et appellare desideraverint, eorum Appellationes, et recursus nisi in *Devolutivo* recipi, et admitti debeant. *ibid.* Idem intelligatur de recursibus, et appellationibus, quas Eremitae hujusmodi haud observantes, et inobedientes, aut violatores Constitutionum ejusdem Congregationis, juxta illarum tenores a Prioribus Localibus extrajudicialiter aliqua poena mulctati. *ibid.*

Litigantes, et appellantes Congregationis hujusmodi Eremitae pro defendendis, patrocinandisque causis ad se spectantes adversus sententias, et Decreta ab eorum Superioribus Lata nominare, et eligere nequeunt alium Defensorem, seu Patronum, nisi alium Eremitam propriae cujus Eremi. *ibid.* Inobedientes contra eorum Constitutiones, et Apostolicas ordinationes incurrunt poenam *Excommunicationis latae sententiae* S. Sedi reservatae, nec non suspensionis a Divinis, ac privationis vocis activae, et passivae absque alia declaratione. *ibid.* p. 146.

CEDULÆ de pecuniis in Bancho S. Spiritus depositis creditum habere debent. XXX. 2. p. 229.

CENCII Camerarii Liber Censuum Ecclesiae Romanae sub finem saeculi XII. conscriptus, minus integre Typis editus. XLII. 8. p. 263.

CENSURÆ nomine potissimum venit Interdictum, Suspensio, et Excommunicatio. XXI. 48. p. 176. An etiam Irregularitas ex delicto. V. *ibid.*

Habens facultatem absolvendi a Censuris, non potest dispensare super irregularitate. *ibid.* 30. p. 177. V. *Absolutio*. . .

Qui habet facultatem absolvendi a Censuris in Bulla Coenae reservatis, non ideo potest absolvere a Censuris propter haeresim formalem externam, etiam occultam, incursis. XX. 33. pag. 188.

Censuras qui incurrit ob violatam clausuram ad turpem finem, et ob lectionem librorum prohibitorum, quomodo sit absolvendus Anno Jubilaei. XX. 28. 29. et 30. p. 186.

Poenitentiarii eodem Anno quomodo a Censuris absolvere possint. *ibid.* 3. seqq. p. 184. et 24. seqq. p. 185. seqq.

Absolutio a Censuris eum serio consequendi Jubilaei proposito obtenta subsistit, etiamsi quis a proposito postea resiliret; sed is peccat mortaliter. XXI. 36. p. 191.

CENSUUM liber Cencii Camerarii. V. *Cencii*.

CENTENARIA praescriptio duntaxat adversus Ecclesiae Romanae jura valere potest. LIX. 30. pag. 371. Idipsum procedit quo ad bona et jura Basilicae Vaticanae. *ibid.*

Cereae Formae. V. *Agnus Dei*.

CHANTAL. V. *B. Joanna Francisca*.

CHARTARIUS Carolus, Advocatorum Consistorialium Decanus, auctor plurium Librorum, et praesertim Operis *de Rosa aurea*. XLII. 3. p. 261.

CHORDIGERI dicuntur, qui laneum cingulum S. Francisci de Paula portant. LVI. 1. pag. 346. Cingulum benedictum ab aliquo ex Fratribus Minimis ad id deputato accipiunt; idque ab eodem S. Francisco institutum esse pie creditur. *ibid.* 6. pag. 347. A Tertiariis ejusdem Ordinis distinguuntur. *ibid.*

Chordigeris peculiares Indulgentiae conceduntur. *ibid.* 7. et 8. p. 348. V. *Indulgentia*.

CHRISMA singulis annis Feria V. in Coena Domini renovandum est; nec licet uti veteri, nisi in necessitate. XXVIII. 3. p. 213.

Chrisma ab Episcopo benedictum adhiberi debet a simplici Presbytero habente facultatem extraordinariam conferendi Sacramentum Confirmationis. VI. 3. p. 49. et XXVIII. 4. p. 213.

Chrisma in Basilica Vaticana quotannis solemni ritu conficitur. LIX. 9. p. 364.

Ejus confectioni quinam interesse teneantur. *ibid.*

CHRISTIANI capti in bello inter Christianos non fiunt sapientium servi. LIV. 18. p. 334.

Christianorum bona. V. *Bona*.

CLAUSURAE legibus non obstrictae Religiosae Mulierum domus ab Apostolica Sede non approbantur in statu verae Religionis, nec ab Ordinarii jurisdictione eximuntur. VII. 3. p. 53. et §. 23. p. 59. V. *Tertiariae*

Clausurum violautes ad malum finem, sub quibus conditionibus absolvendi sint a Censuris Anno Jubilaei XX. 28. et 30. pag. 186. et XXI. 66. pag. 192.

CLEMENS VIII. quid circa poenas de damno dato constituerit. XXXVII. 2. p. 284.

CLEMENTIS XI. Decretum contra Altaris portatilis, et indebitae celebrationis Missae abusum. XLVIII. p. 295.

Clemens idem Anglicanarum Virginum Regulas admisit. V. *Anglicanae*.

CLEMENTIS XII. Literae Apostolicae contra coetus, vulgo *de' liberi Muratori*, confirmantur, XLVII. per tot. p. 285. seqq. Ejusdem Constitutio super Immunitate Ecclesiastica confirmatur, et declaratur. XXVII. 7. *et deinceps* p. 207. seqq.

CLERICI quando privilegio amittant. V. *Privilegium*.

CLESSELIUS Cardinalis contra Jesuitissas plura Romae egit. VII. sub §. 2. n. III. et v. p. 50. seqq.

CODELLIUS, Augustinus, Goritiensis, pro Vicarii Apostolici in ea Civitate constituendi residentia et sustentatione, proprias sedes, et certos fundos pia liberalitate donavit. *Append.* num. IV. p. 439. §. 3. p. 443. §. 4.

COEREMONIALE Augustini Piccolomini Christophorus Marcellus tamquam opus suum edidit. V. 4. p. 44. V. *Coeremoniale*.

COLONI. V. *Episcoporum Familiares*.

COLOSSEUM. V. *Amphiteatrum*.

COLLEGIA Tertiariarum Clausurae legibus non obstricta, a Parocbi juribus exemptionem non obtinent. XI. per tot. p. 84.

COLLEGIATA Tertiiensis. V. *Tertiiensis*.

COLLEGIUM in Lauretana Civitate erectum ad instruendam Illyriam Juventutem in bonis artibus, et disciplinis eximitur a quibusvis juribus Parochialibus. XIX.***** p. 147. Item decernit, et declarat exemptos omnes, et quoscumque illius ministros, Officiales, Rectorem, Magistros, seu Lectores, Alumnos, et Convictores degentes intra septa ejusdem Collegii. *ibid.*

Rector ejusdem Collegii pro tempore existens, seu alter ab eo deputandus constituitur in iis quae ad administrationem Sanctissimae Eucharistiae etiam pro Viatico, ac Extremae Unctionis Sacramentorum, aliisque omnibus quae ad animarum curam spectant. *ibid.*

Inhibetur Parocho pro tempore existenti, ne se ingerat super Collegium hujusmodi, ac Rectores, et personas praedictas. *ibid.*

Conceditur, ut in Oratorio privato ejusdem Collegii, dummodo decenter ornatum, sacrisque supellectilibus munitum reperiatur, asservetur, et retineatur Augustissimum Eucharistiae Sacramentum, ac Sanctum Oleum Infirmorum ab Episcopo benedictum, cum obere ut ante Ciborium diu, noctuque Lampas collucescat, et ejusdem Ciborii clavis per

Rectorem, seu alium ab eo deputandum in sacro Presbyteratus ordine constitutum custodiatur. *ibid.*

COLLOQUIA, recreationes, et spatiamenta a statutis Ordinis Cartusiani concessa Alumnis ejusdem ordinis confirmat. LIX.* p. 390. Recreationem Feriae tertiae, quamvis per statuta non reperiatur concessa, ex peculiari tamen gratia indulget iis Domibus, seu Cartusiis, in quibus in usu jam recepta est, non vero in aliis. *ibid.*

COMACLENSIS Episcopus in Vicarium Apostolicum deputatur ad spirituale regimen eorum locorum, in quae Praepositi S. Mariae de Pomposia jurisdictionem quasi Episcopalem sibi asserebant. *Append.* num. IV. *in ult. Lit. Apost.* §. 3. p. 449. V. *Vicarius Apostolicus.*

COMMENDATARIUS S. Spiritus in Saxia. V. *Banchum.* V. *S. Spiritus.*

COMMENDATITLE Literae olim dabantur peregrinantibus ad Limina Apostolorum, quarum formula exhibetur. XIX. 4. pag. 419.

COMMERCIUM liberum et receiproeum frumenti, et aliorum generum, inter pleraque loca, et Provincias ditionis Pontificiae stabilitur. IX. 3. seqq. pag. 79. seqq. Annullantur Edicta contraria a Praesidibus publicata, et poenae revocantur. *ibid.* 4. et 5. et praesertim tollitur obligatio denunciandi quantitatem frumenti, et similium. *ibid.* 6. Prohibetur tamen extractio earum rerum a Statu Ecclesiastico. *ibid.* 6. 7. p. *ibid.* et 80.

COMMISSIONES quaecumque, et a quocumque Romanae Curiae Tribunali expediendae ad partes, quoad personas subditas nonnullis Abbatiis Capitulo Vaticano unitis, dirigendae sunt Vicariis Generalibus ab eodem constitutis. LIX. 39. pag. 384.

COMMUNICATIO Indulgentiarum, et Privilegiorum, Ecclesiis aliisque locis Basilicae Lateranensi subditis, aut aggregatis, facta, aut facienda quomodo subsistat. XLV. per tot. p. 276. seqq.

Communicatio hujusmodi certo modo a Capitulo Vaticano fieri permittitur. LIX. 43. seqq. pag. 377. seqq.

COMMUNIO alia sacramentalis, alia spiritualis, alia sacramentalis simul et spiritualis: et hanc Benedictus XIV. injungere intellexit pro Jubilaeo lucrando. XXI. 2. p. 161. Pueris Jubilaeum lucraturis non est necessaria, sed a Confessariis in aliud pium opus commutari potest. *ibid.* 80. p. 188. et XX. 48. p. 158.

Communio Paschalis in Parochiali Ecclesia est facienda, nec alibi, nisi de Episcopi, aut Parochi licentia. XLVIII. 21. p. 292. Qui eam facit in Ecclesiis Regularium, non satisfacit praecepto Paschali. *ibid.* 22. p. *ibid.*

Communio aliis temporibus non est facienda in privatis Oratoriis, sine Episcopi licentia. *ibid.* 23. et 24. p. 293.

Communio Sacramentalis an sit necessaria pro Indulgentiis consequendis. XXI. 80. p. 188.

COMMUTATIO votorum a dispensatione differt. XXI. 48. seqq. p. 178.

Commutare Vota simplicia quomodo Poenitentiarii possint Anno Jubilaei. *ibid.* 41. seqq. p. 178. seqq. Quomodo, et quae alia pia opera ad Jubilaeum consequendum injuncta. *ibid.* 51. seqq. p. 177.

COMPLICEM peccati inhonesti nullus Confessarius absolvere potest, ne Jubilaei quidem occasione, sub poena nullitatis, et incurrendae excommunicationis Majoris Summo Pontifici reservatae, excepto mortis articulo, cum adjunctis circumstantiis. XX. 23. p. 135. XXI. 86. seqq. p. 178. et XXVI. 5. p. 203.

Complicis peccati nomen non licet Confessariis exquirere. XIII. 1. seqq. p. 87. V. *Confessarius.*

CONCESSIO. V. *Beneplacitum.*

CONCILIUM Tridentinum matrimonia clandestina irritavit. II. 17. p. 13.

Concilii Congregatio. V. *Congregatio.*

CONCIONATORES pro locis inter Episcopum Comaclensem, et Praepositum S. Mariae de Pomposia controversis, eligendi sunt ab eodem Praeposito, sed a Vicario Apostolico benedictionem petere debent. *Append.* num. IV. *in ult. Litt. Apost.* §. 6. p. 451. seqq.

Concionatores Fratres Ordinis S. Francisci Cappuccinorum post absolutos Apostolicos labores recto tramite ad proprium Conventum redeant absque ullo praetextu, neque uti valeant Cisio vulgo *il Calesse*, vel alio commodo Seraphicae Regulae quovis modo contrario praeterquam causa verae, et actualis infirmitatis, sub poenis expressis pro recurrentibus ad obtinenda Pulpita. XVIII.* p. 117.

CONCORDATA. V. *Conventiones.*

CONFESSARII probi, ac docti esse debent. XIX. 18. p. 126. Criminum circumstantias, et poenitentium indolem advertere, eosque prudenter interrogare, et curare. *ibid.* 19. p. 127. praesertim si ignorantes sint. *ibid.* 20. p. *ibid.*

Confessarii in dubiis, et arduis casibus quomodo se gerere debeant. *ibid.* 21. pag. 128. et in conferenda, vel deneganda, aut differenda absolutione. *ibid.* 22. p. 129. Eorum hortamenta in foro Poenitentiae efficaciora sunt sacris Oratorum concionibus. *ibid.* Satisfactionem praeteritae vitae proportionatam imponant, quae etiam futurae prosit. *ibid.* 23. seqq.

Confessariorum quorumdam praxis damnatur exquirendi in Sacramentali Confessione a poenitentibus nomen, et locum habitationis personae complicis in peccato, denegando absolutionem reticentibus. XIII. 1. 2. et 6. p. 87. et 88.

Contra Confessarios, aliosque ejusmodi damnationem perverse interpretantes, aut praxim ipsam pertinaciter retinentes, potest Tribunal Inquisitionis

Portugalliæ procedere. *ibid.* 5. et 6. Confessarius praxim eamdem imprudenter sequeos sine pravi dogmatis suspicione, ab Ordinario erit poeoeodus. *ibid.* 5.

Confessarii omnes in hoc delinquentes denunciandi sunt Tribunali S. Officii. *ibid.* 7. pag. 88. Eos autem sic denoocitos, aut S. Officii carceribus mancipatos, si Ordinarius contendat ad suum Tribuoal pertinere, dubium super causae pertinentia in eodem Tribunali S. Officii est discutiendum: aliter consequens processus erit nullus. *ibid.* 8. et 9. Si reus ad S. Officium pertineat, illi relinquatur; si ad Ordinarium, est dimitteodus, ut Ordinarius contra ipsum procedat. *ibid.* 10. p. 89.

Confessarius complex in peccato inhoocsto, a complice eligi nequit vigore cujusenmque Indulti, etiam Jubilaei Universalis. XX. 23. p. 188. XXI. 86. p. 178. et XXVI. 5. p. 205.

Confessariis poenitentiariis, Jubilaeo imminente, instructiones, et facultates praemittuntur, et liber mooitorum S. Caroli Borromaei commendatur. XVI. 4. et 5. n. 106. et 107.

Confessarii plures a Cardinali Urbis Vicario deputandi suot pro Anno Jubilaei. XX. 2. p. 185. Qaibus amplae facultates conceduotur, quae receosentur. *ibid.* 35. seqq. p. 187. et XIX. 15. p. 124. seqq.

Confessariis Regularibus eaedem facultates tribuuntur qooad poeoiteotes suorum Ordinum, cum quibus dispeosare etiam poterunt super irregularitate occulta ex ceosurarum violatione contracta. XX. 41. pag. 187. Etiamsi Confessarii Regulares non essent pro Anoo Saocto deputati, sed solum a Cardinali Vicario approbati ad excipiendas saecularium Coofessiones in Urbe. XXI. 88. p. 191.

Coofessarii quinam eligi possint a Monialibus; aliisque Mulieribus io Communitate conviveotibus; et ab Anachoretis, Carceratis, Captivis, Iofirmis, et aliis, qui receosentur, ut Jubilaeum Aooi Sancti juxta Pontificium Indultum luerentur. XXIII. 8. p. 197. A quibus peccatis, et censoris iidem Confessarii absolvere possint. *ibid.*

Coofessariis aliis ordinariis Urbis, pro Anno Sancto noo deputatis, nulla additur, neque demitur facultas XXI. 89. p. 192. Ideo suas facultates bene perpendant. *ibid.* 90. p. *ibid.*

Confessarii quinam eligi possint occasione Jubilaei, qood Romae celebratum ad totum Orbem extenditur, et quae facultates illis dentor. XXVI. 4. p. 203. et XXXV. 9. seqq. pag. 238. seqq. Quinam eligeodi a Monialibus. *ibid.* 11. p. 236.

Confessarium approbatum potest quisquis ex Capitulo, et Clero Vaticano sibi eligere, a quo semel in anno etc. a casibus Sedi Apostolicae reservatis absolvatur. LIX. 57. p. 575.

CONFESSIO Sacramentalis Generalis utilissima est, et omnibus commendatur. XIX. 17. p. 126.

Confessio invalida necessario est iteranda. Utile est peccata iterum confiteri. *ibid.* 16. p. 128.

Coofessio Sacramentalis Romipetis ante discessum commendatur. *ibid.* 26. p. 130.

Confessio actualis requiritur ad consequendam Jubilaei Indulgeotiam; quamvis nonoulli senserint sufficere *in voto*. XXI. 3. ad 7. pag. 161. et 162. Potest sufficere in voto, si Summus Pontifex id expresse concedat, sicuti concessit Missionariis *in partibus* pro consequendis Indulgeotiis. *ibid.* 6.

Coofessionis Divinum praeceptum sola peccata mortalia comprehendit. Pro consequendo famen Jubilaeo peragenda est etiam ab his, qoi veoialiter dumtaxat peccarunt, cum Confessio ioter opera praescripta receoseatur. *ibid.* 77. seqq. pag. 187. seqq. Praemittenda esset visitationibos Basilicarum, non tamen necessario. *ibid.* 73. seqq. pag. 188. Iteraoda est ab eo, qui, illa jam facta, et Basilicis aliquoties visitatis, in lethale peccatum relabitur, aut alicujus peccati in prima Coofessione oblitus fuit. *ibid.* 79. p. 188. et XX. 43. seqq. p. 188.

Coofessio Sacrameotalis quaodo in privatis Oratoriis, et domibus fieri possit. XLVIII. 20. p. 292.

CONFIRMATIONIS Sacramentum olim statim post Baptismum cooferebatur. LIX. 12. pag. 566. Idque Graeci faciuot, etiam cum Iofantibus. XXVIII. 4. et 5. p. 215.

Confirmatioois Sacrameotum a Cardinali Archipresbytero Basilicae Vaticaoae, vel de ejus maodato, in eadem Basilica, semper conferri potuit personis illius jurisdictioni subjectis. LIX. 10 pag. 564.

Quoad alias personas ipsi non subjectas, controversia mota fuit a Capitulo Basilicae Lateraoeosis. *ibid.* seqq.

Ea lis extinguitur, decernendo, Coofirmationem quolibet tempore in Basilica Lateraoeosi a Cardinali Urbis Vicario, aut ab ejus Vices-Gerente, vel alio Antistite ab eo deputato administrari posse. LIX. 11. pag. 565. ac permittendo, ut etiam in Basilica Vaticana infra Octavam SS. Petri, et Pauli a Basilicae Archipresbytero, vel ab ejus Vicario, si siot Episcopi, vel ab alio Antistite de gremio Capituli, aut aliter deputando, omoibus id expetentibus conferri valeat. *ibid.*

De rito, et ordine ea occasiooe servaodo, de conficiendo retineodoque Confirmatorum Regesto. *ibid.* 13. p. 566.

Coofirmatio infantibus utriusque sexus in Archihospitali S. Spiritus expositis conferri potest a quocumque Catholico Episcopo, volentibus Commendatario, aut Canonicis Archihospitalis, ex Privilegio Nicolai IV. XXXV. *init.* pag. 239. Infirmis aetate provectis nondum confirmatis ad idem Archihospitale accedentibus conferri posse conceditur, tam a Commendatario si sit Episcopus, quam ab

alio Catholico Antistite, volentibus eodem Commendatario, aut Priore Archihospitalis. *ibid.* 1, et 2.

Confirmationis administrandae Indultum perpetuum conceditur Abbati Monasterii Campidunensis in Svevia, quoad personas suae Ordinariae jurisdictioni subjectas, adhibito tamen Chrismate ab Episcopo benedicto. VI. 2. et 3. p. 49. seqq.

Eadem facultas datur Praefecto Missionum Ægypti, deficientibus in Ægypto Episcopis Catholicis, quoad baptizatos a Presbyteris Latinis, septennes, aut minores in periculo mortis constitutos XXVIII. 4. et 8. p. 243.

Eadem facultas datur etiam Praefecto pro tempore existenti Missionariorum Societatis Jesu in Insulis Americae Meridionalis, Martinca, Guadalupa, aliisque ibidem Regis Christianissimi Dominio subditis ex speciali gratia. LXI.***** p. 416. Cum sacro Chrismate etiam antiquo, si novum haberi non possit per catholicum Antistitem gratiam, et communionem Sedis Apostolicae habentem benedicto. *ibid.* Sacramentum hujusmodi conferre, et administrare poterit omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus illarum dumtaxat Paraeciarum, quae reperiuntur sub cura, et regimine Alumnorum dictae Societatis Jesu, ejusdem Missionis. *ibid.* Eo tamen privilegio ad viginti dumtaxat annos duraturo. *ibid.* Si intra viginti annorum spatio contingat in iisdem Insulis Americanis Galliae Ditioni subjectis, vel residentiales Antistites, vel Apostolicos Vicarios Episcopali charactere, et auctoritate insignitos a Sede Apostolica deputari impertita hujusmodi facultas nulla sit. *ibid.* Secus vero rata, et firma intelligatur, cum vel residentiales Antistites, vel Apostolici Vicarii charactere, et auctoritate Episcopali insigniti legitimis, canonicisque impedimentis detenti eidem Praefecto pro tempore concesserint, in iis locis dumtaxat, ad quae ipsi Antistites nullo pacto, ac tempore accedere valuerint. *ibid.* Insuper omnibus et singulis ejusdem Missionis Missionariis Sacerdotibus dictae Societatis Jesu eamdem conferendi Sacramentum Confirmationis cuilibet Christifideli suarum dumtaxat Paraeciarum in periculo, vel articulo, mortis constituto, facultatem tribuit. *ibid.*

Ejusdem Sacramenti administratio permittitur Vicariis Apostolicis Episcopali charactere praeditis, quoad personas eorum regimini subjectas, tam per se, quam per alios. *Append. num. IV. in secund. Lit. Apost. ibid.* 8. seqq. p. 481. seqq.

CONFRATERNITATES. V. *Aggregatio.*

CONGREGATIO *Boni Regiminis* non potest assumere judicium causarum particularium de damno dato, sed tantummodo providere circa locationes proventuum inde obvenientium, seu circa Censum Camerae Apostolicae solvendum et poenarum erogationem, rectamque justitiae administrationem. XXXVII. 18. seqq. pag. 285.

Congregatio *Capitolina Criminalis* bis in mense a Conservatoribus Urbis habenda est super causis criminalibus locorum feudalium Populi Romani. XXXIV. 1. p. 229.

Quid in ea agendum, quinam intervenire debeant, et votum consultivum, aut decisivum habeant. *ibid.*

Congregatio eadem potest approbare, et corrigere quidquid Conservatorum antiquior super iisdem causis in urgenti casu decrevit. *ibid.*

Congregatio *Concilii Tridentini* quid senserit de Parochiis conferendis Clericis Saecularibus in Indiis Occidentalibus. LI. 3. pag. 321. Ejus Decretum, ut Tertiariae Ordinis S. Dominici Civitatis Januen[illegible]is subjiciantur jurisdictioni Parochiali, confirmatur. XI. per tot. p. 84.

Congregatio *Consultae* non potest assumere causas de damno dato, nisi actus fuerit ejusmodi, ut transeat in nomen alterius delicti, pro quo in Bannimentis Generalibus imposita sit poena triremis, aut mortis. XXXVII. 18. p. 285.

Congregatio *Fabricae* Basilicae Vaticanae, loco Collegi Curialium olim pro eadem Fabrica deputati, instituta, pluribus Cardinalibus et Praelatis componitur. LIII. 2. p. 326.

Ejus Praefectus constanter esse solet Cardinalis Basilicae Archipresbyter. *ibid.* 3. p. 327.

Congregatio haec examinat cursum causarum, in quibus ordinarius Fabricae Judex seotentium tulit, et oeconomicum Fabricae regimen dirigit. *ibid.* 4.

Congregatio ejusmodi generalis, quoad causas, et lites, saltem bis in singulos annos est convocanda a Cardinali Praefecto, et quid in ea praestandum sit. *ibid.* 4. Sed pro oeconomia Fabricae, Congregatio Particularis instituitur, a Cardinali Praefecto, et tribus aliis designatis Cardinalibus constituenda, cui etiam ejusdem Fabricae Oeconomus, et Judex Ordinarius intersint cum voto consultivo. *ibid.* 6. 7. p. 328. Quater saltem in anno est convocanda, adstantibus ad Aulae limen aliis Fabricae Officialibus. *ibid.* 9. p. 329. Examinare debet omnes expensas pro Fabrica faciendas excedentes summam quingentorum scutorum, ejusque resolutiones Summo Pontifici referendae a Praefecto, vel Secretario. *ibid.* 8 p. 328. Eidem exhibendae sunt rationes et computa Fabricae singulis quatuor mensibus. *ibid.* 9. p. 329. Ipsi demandatur, ut quantocius visitet Fabricam, ejusque statum oeconomicum, ac sua Decreta Summo Pontifici referat. *ibid* 10.

Congregatio *Gubernii Urbis* singulis hebdomadis Feria III. et VI. coram Gubernatore haberi debet, VIII. cap. 1. § 8. p. 63. Quaenam personae in hujusmodi Congregationibus interesse debeant, aut possint; quaeque ex illis decisivum aut consultivum suffragium habeant; item divisionem rerum, quae in una et altera Congregatione examinari, judicari, aut decerni debent. *ibid.* 6. et 7. seqq.

Congregatio *Indulgentiarum* approbante Pontifice, respondit, Confessionem aetualem requiri ad consequendas Indulgentias, quae a confessis Fidelibus acquirendae concedentur. XXI. 6. p. 162. Ejusdem responsa, quoad Indulgentias Fratrum Tertii Ordinis S. Francisci. XLI. 2. pag. 287. Ejus facultas requiritur, ut Capitolum Lateranense possit duobus piis locis in una Civitate Aggregationem, et Indulgentiarum communicationem, concedere. XLV. 16. p. 279. Idem quoad Aggregationes per Capitolum Vaticanum faciendas. LIX. 48. p. 377. ssqq.

Congregatio *particularis* quorumdam Cardinalium a Summo Pontifice deputata, in controversia inter Episcopum Augustae Vindelicorum, et Conservatoria Virginum Angliearum. VII. 1. p. 49. Plura decrevit, quae ab eodem Pontifice approbantur. *ibid.* 8. pag. 54. et 13. pag. 55. et 16. pag. 57. et 24. pag. 60.

V. *Anglicanae*.

Congregatio *de Propaganda Fide* ab Archiepiscopo Antibarensi requisita modum insinuavit consulendi conscientiis Christianorum, qui in Albania Turcis subjecta, vel usurparunt, vel emerunt a Turcis bona Ecclesiarum. LVII. 3. pag. 380. Ejus responsa ad dubia quaedam a P. Francisco Longobardo Tuneti Missionario proposita. *ibid.* 9. seqq. p. 382.

Congregationis *Sac. Rituum* Decreta quo ad ornamenta, et alia, quae Capitulum Ecclesiae Urbinatensis sibi competere putabat, vigore Indulti Pontificalium a Benedicto XIII. sibi concessi, confirmantur. LV. 2. seqq. p. 345. seqq.

Congregatio *Visitationis* carcerum. V. *Visitatio*.

CONJUGATI an peccent et Jubil. consequi possint, accedentes Romam sine conjugis venia. XXI. 68. p. 182.

CONJUGIUM. V. *Matrimonium*.

CONSECRATIO Altarium Basilicae Vaticanae, Ecclesiarum illi subjectarum, earumque Altarium, a quo sit facienda. LIX. 8. p. 363.

Consecratio aliorum Altarium, et Ecclesiarum. V. *Altare*. V. *Dedicatio*.

CONSENSUS renovandus est post obtentam dispensationem, in matrimonio irrito, XXVIII. 13. p. 215.

Cum autem definitum non sit, irrita esse matrimonia a Diaconis Orientalibus contracta post Ordinem Sacrum, si dispensatio illis concedatur, conditio renovationis consensus adjicienda non erit. *ibid.* V. *Matrimonium*.

CONSERVATORES Camerae Capitolinae, Collegium valoris scutorum sexaginta, cum octo cereis facibus Basilicae Vaticanae quotannis in Festo SS. Petri et Pauli offerre tenentur. LIX 24. pag. 369. Ejus loco pretium persolvere possunt, in paramentis, aliisque utensilibus erogandum, cum appositis Insignibus Senatus Populique Rom. *ibid.*

Conservatores iidem interesse debent visitationi carcerii Capitolini. VIII. cap. 2. §. 6. pag. 66. seqq. Ipsi soli jurisdictionem habent in quatuor locis Populi Romani feudalia, quae recensentur. XXXIV. 1. pag. 250. Congregationem criminalem pro iisdem locis habere debent. *ibid.* V. *Congregatio*.

CONSERVATORUM antiquior in Urbe existens potest in urgenti casu provisionem capere super causis eorumdem incertum. *ibid.*

CONSERVATORIA Virginum Anglicanarum. V. *Anglicanae*.

Conservatoria Tertiariarum. V. *Collegia*.

CONSTANTINUS Imperator quasdam Ecclesias in Urbe construxit. XV. 5. et 6. p. 103.

CONSTITUTIO omnis Pontificis non indiget Successorum confirmatione, ut subsistat. XLVII. 3. pag. 284.

Nihilominus Constitutio Clementis XII. adversus eos, qui vulgo *Liberi Muratori* dicuntur, confirmatur. *ibid.* 4. seqq.

CONSUETUDO generalis Ecclesiae vim legis habet. II. 10. pag. 12. Impedimenta matrimonium dirimenta inducit. *ibid.* Consuetudo peculiaris non tollit Legem a consuetudine generali provenientem; sed dispensationes faciliùs indulgeri suadet. *ibid.* 19. p. 18.

Consuetudo quae requiratur, ut Magistratus locatis possit cognoscere causas de damno dato in Statu Pontificio. XXXVII. 11. pag. 245. Consuetudines locorum attendendae sunt quoad probanda damna data, et quoad eorum poenas. *ibid.* 15. p. 245.

CONSULTÆ Congregatio. V. *Congregatio*.

Consultae Ponentes duo adjiciuntur, quorum munus, in Tribunali Gubernii Urbis sententiam dicere, et alia officia exequi. VIII. 2. p. 63. seqq.

CONTRACTUS inter duas partes initus irritari potest vi legis, quae unam damnatam ex contrahentibus partibus afficit. II. 7. 8. pag. 11. seqq. V. *Lex*.

CONTROVERSIA excitata super Identitate Ossium Corporis S. Joannis de Matha Confessoris Institutoris Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum, I. p. 8. dirimitur a summo Pontifice Innocentio XIII. *ibid.*

CONVENTIONES Imperatricem inter, et Rempublicam Venetam super rebus Patriarchatus Aquilejensis referuntur, et approbantur. L. 8. pag. 301. V. *Aquilejensis*.

Conventiones inter Catholicos Principes laicos, et Heterodoxos initae super possessione, et detentione bonorum Ecclesiasticorum, ab Apostolica Sede improbantur. LVII. 19. p. 395.

CONVENTUUM Recessus Fratrum Minorum de Observatia Reformatorum nuncupatorum Provinciae Romanae providetur optimo regimini, et tranquillitati. XLII. p. 268. per totum.

COPHTORUM ritus conferendi Ordines sacr le-

gitimum tempus, et ministrandi Sacramentum Confirmationis infantibus statim post Baptismum, deferitur, et super his Decreta quaedam ad Praefectum Missionis transmittuntur. XXVIII. 1. seqq. p. 212.

COZZA Minister Generalis Ordinis Minorum ad Cardinalatum assumptus Ministerium Idem simul retinuit. *Suppl. N. II.* §. 17. p. 401.

CRIMINALES Auditores Ordinariorum, et aliorum Romae residentium, quas causas criminales agitare possint, et quae requisita habere debeant. VIII. *in ult. sched* §. 10. p. 76.

CRIMINALIUM CAUSARUM celeri expeditioni consultur. *ibid.* 7. p. 64.

Criminalium causarum agitatio, et criminalis professio iis solis permittitur, qui ad id examinati, et approbati fuerint, et alia requisita habeant, exclusis aliis etiam actu professionem criminalem exercentibus. *ibid.* cap. 5. §. 9. p. 71. Et *in sched. seqq.* §. 11. pag *seqq.* 76. Ideo Gubernator Urbis clericum omnium, qui professioonem hanc exercere Romae poterunt, conficere debet, exceptis his, qui Tribunali Sanctae Inquisitionis inserviunt. *ibid.* 18. pag. 77. Qui certas causas jam agitabant, iis permittitur, ut easdem prosequantur usque ad novum designatum examen. *ibid.* 11. p. 76.

Criminalium causarum agitatio Procuratoribus pauperum contra reos, et Officialibus Fisci contra Fiscum, Judicibus vero omnimode, sub gravi poena prohibetur. *ibid.* cap. 5. §. 10. pag. 71. *Et in sched.* §. 4. p. 74.

In criminali causa votum non habet *is*, cujus minister in eadem causa Judicis officio functus est. *ibid.* cap. 5. §. 10. p. 71.

Criminalibus causis Castri S. Petri in Formis, et aliorum locorum Capitolo Vaticano subjectorum, potenti Canonici quidem licite se immiscere, absque irregularitatis, aut censurae incursu, dummodo a sententia sanguinis abstineant. LIX. 65. pag. 586.

Criminales causas judicare potest Vicarius Forraneus in nova Civitate Pergulae constitutus, sub quibusdam tamen limitationibus. LXI. 7. et 8. p. 595.

Criminales causae locorum feudalium Populi Romani quomodo discutiendae sint. XXXIV. per tot. p. 229. seqq.

Criminales Judices V. *Judex*.

Criminales Officiales, et ministri cujuscumque Congregationis, aut Tribunalis Urbis, non debent, sub proprio, aut alterius nomine, causam criminalem, in cujus construendis processibus partem habuerunt, agitare pro reo, aut contra ipsum, in Tribunali, cui inservinot, vel ad quod possit dari appellatio, aut recursus in eadem causa. VIII. *in ult. sched. mot. propr.* §. 4. seqq. p. 74. seqq. Idipsum statuitur quoad Tribunalia Camerlia. *ibid.* 8.

Criminalibus Relatoribus, Substitutis, et aliis, permittitur exercitium proprii Officii, quod antea habebant, sine praevio examine, post publicationem Constitutionis. *ibid.* V. *in sequenti sched. ibid.* §. 5. p. 74.

CRUCES Consecrationis indices in Basilica Liberiana justu Benedicti XIV. appositae sunt. *Append. num. III* §. 2. p. 454.

CRUCIS PRÆFERENDÆ mos a Summo Pontifice ad Legatos, et Antistites deductus est. *Suppl. num. I.* §. 4. pag. 385. Hanc facultas conceditur Episcopo Warmiensi, et Sambiensi in suis Civitatibus, et Dioecesi, dummodo non adsit Legatus, aut Nuncius Apostolicus. *ibid.* 2. et 3.

CRUX octogona est verus habitus Fratrum Militiae Equestris Jerosolymitanae, seu Equitum Melitensium. *Suppl. num. II.* §. 1. pag. 457. et 14. pag. 460. Non aurea Crux a pectore pendens, quae ipsis aliquando vetita fuit. *ibid.* 4. p. 457.

Crucem ejusmodi Melitensis. Episcopus Mozzeltae in Civitate Melitensi, Mantelleltae vero assutam Romae deferre consuevit. *ibid.* 8. seqq. pag. 459. seqq Nec illam deposuit Episcopus Molina, licet ad aliam Ecclesiam translatus, et quare. *ibid.* 10.

Crucem eamdem, tanquam Religionis suae habitum, supra Vestes exteriores, et praecise supra Mozzettam, deferre possunt Cardinales ex eodem Ordine assumpti. *ibid.* et 11. pag. 460. Plura exempla, ex quibus evincitur id licitum esse Cardinali Portocarrero. *ibid.* 10. p. 459. et 14. seqq. p. 460.

CRUCESIGNATI ad recuperandam Terram Sanctam profecturi, Indulgentiam plenariam consequebantur. XXI. 19. pag. 166.

CULTUS publicus nemini tanquam Beato exhibendus, nisi Summus Pontifex permittat. VII. 12. p. 83. Cultum publicum redolent actus privati, si ex iis sint, quos Ecclesia pro Beatorum veneratione instituit. *ibid.*

CURA ANIMARUM Regularibus in Titulum committi nequit sine dispensatione Apostolica; etiamsi sint Canonici Regulares. LI. pag. 520. Limita quoad Canonicos Regulares Praemonstratenses. XXXII. 4. 4. p. 226.

Cura animarum quoad Basilicam Vaticanam, habituliter penes Capitulum, quoad exercitium penes Vicarium Curatum residet. LIX. 40. pag. 578. Olim ab uno ex Canonicis eum aliquot Presbyterorum auxilio exercebatur. *ibid.*

CURATI Ecclesiarum Basilicae Vaticanae filialium, aut subjectarum, quid praestare teneantur. *ibid.* 40. ad 44. seqq V. *Vicarius*.

CURIÆ Romanae Tribunalia fere omnia Benedictus XIV. praesentia sua decoravit. V. 1. p. 43.

D

DAMNATIO duorum Librorum errores continentium. XXXVI. pag. 240. Item Folii continentis The-

ses erroneas in Sorbona defendendas. LVIII. pag. 360. V. *Libellus*. V. *Theses*.

DAMNI dati causae in Statu Pontificio ad forum Ecclesiasticum, vel Laicale pertinent, vel sunt mixti fori, ex diversitate personarum, et animalium damnificantium, et bonorum damnificatorum; idem cognoscendae a respectivis Judicibus, juxta diversos casus: XXXVII. a 8. ad 8. pag. 242. ad hunc effectum quaenam dicenda sint Bona Ecclesiastica, et quaenam animalia Ecclesiasticorum *ibid.* 9. et 10. p. 243.

Damni dati causa ad forum laicale pertinens cognoscenda est in prima instantia a Magistratu locali, si hanc facultatem ei tribuat Statutum, vel consuetudo, et damnum sit simplex: aliter a Gubernatore. *ibid.* 11.

Damna studiosa, et manualia, ad quem pertineant, et a quo judicanda sint. *ibid.* 9. et 11.

Damni dati causae quaecumque intra quadraginta dies expediantur; aliter ad Judicem superiorem devolvuntur. *ibid.* 14. pag. 244. Quid de causis ante hujus Constitutionis publicationem introductis. *ibid.*

Damni dati causae admittunt appellationem ad Judices Superiores. *ibid.* 17 pag. 245. Quaenam sportulae in his causis exigendae. *ibid.* Causae eaedem quando a Congregatione Consultae sint cognoscendae *ibid.* 18. Quando autem in negotiis hujusgeneris se ingerere possit Congregatio Boni Regiminis. *ibid.* 19.

Damni dati poenae exigendae sunt juxta locorum statuta, et consuetudines, etiam in foro Ecclesiastico, et quoad Ecclesiasticos. *ibid.* 13. Idem servandum quoad probationes. *ibid.*

Damni dati poenas Communitatibus Status Pontificii attribuuntur. Olim aliter constitutum fuerat. *ibid.* 1. ad 4. seqq. p. 241. seqq. A Judice minui aut condonari non possunt, et cui, et quando solvendae. *ibid.* 16. p. 248.

Damnificatus debet statuto tempore, et modo damnum suum denunciare; aliter querela non admittatur. *ibid.* 12. pag. 244. Poterit animalia damnificantia, aut pignus super pastorem capere in suo fundo tantum, eaque debet statim cum damni denunciatione deferre ad Judicem qui accepta fidejussione omnia dimittat. *ibid.* 15.

DECRETUM Gratiani, utpote auctoritate privata compilatum, auctoritatem per se non tribuit his, quae continet. II. 9. p. 12.

Decretum Clementis XI. contra abusus celebrandi Missam in Laicorum domibus, et adhibendi Altare portatile, refertur. XLVIII. p. 288.

Decretum Congregationis Concilii super jurisdictione Parochi in Tertiarias in sua Parochia convenientes, confirmatur. XI. per tut. p. 84.

Decreta Congregationis S. Ritibus circa usum Pontificalium Capitulo Urbinatensi concessum, confirmantur. LV. per tot. p. 343.

DEDICATIO nova Ecclesiae renovatae facienda est. *Append. Num. III.* §. 1. pag. 456. Ritus consecrandi Ecclesias ex veteri Testamento in novum traductus, ipsis priuribus Ecclesiae saeculis in usu fuit. Non autem constat, quando Cruces Consecrationis indices apponi coeperint. *ibid.* 2. p. *ibid.*

Dedicatio Basilicae Sanctae Mariae Majoris a Sancto Sixto III. facta creditur; Dedicationis vero indicia apponi, et Dedicationis Officium certa die ab ejus Clero celebrari Benedictus XIV. jussit. *ibid.*

DELEGATUS Apostolicus ad regimen Monasterii Montalium Aquilejensium independenter ab Ordinario constitutus, ex Austriacorum Principum subditis in posterum eligendus, curam quoque Ecclesiae olim Patriarchalis, nunc autem Apostolicae Sedi immediate subjectae, gerere debet. L. 13. pag. 305.

DENUNCIARI debent Sanctae Inquisitionis Officio Confessarii exquirentes a poenitentibus complicem nomina ete, cum denegatione absolutionis ete. si adsit suspicio pravi dogmatis. XIII. 8. pag 87. Hoc tamen denunciandi praeceptum non obligat poenitentem in causa propria. *ibid.*

Denunciari jubentur eidem Tribunali in Portugallia etiam Confessarii in eadem materia delinquentes sine suspicione pravi dogmatis; ut, omnibus rite perpensis, judicari possit de pertinentia causae ad ipsum Tribunal, vel potius ad Ordinarium. *ibid.* 7. et 8. p. 88.

Denunciationes frumenti, et similium in Provinciis Status Ecclesiastici exigi prohibentur. IX. 6. pag. 80. Denunciari tamen jubetur quantitas frumenti extrahendi a Statu, etiam a Privilegiatis. *ibid.* 7.

DEPUTATI Ecclesiastici in singulis locis Ditionis Pontificiae pro negotiis ad Ecclesiasticos etiam pertinentibus in publicis Consiliis agitandis, eligendi sunt duo, unus ex Clero Saeculari, alter ex Regulari. Si Regulares desint, ambo ex Saeculari assumi poterunt. LXII. 1. p. 417.

Deputati isti interpellandi sunt, ubi aliquid ad Ecclesiasticos pertinens petracletur: si adesse neglexerint, quidquid decretum fuerit validum erit. *ibid.* 2. Suffragium dumtaxat consultivum habent, cum facultate recurrendi ad Superiores, si Laici contrarium resolverint. *ibid.* 3.

Deputati iidem vocandi sunt, dum ratio redditur expensarum, quae ab Ecclesiasticis etiam tolerantur, iisque communicandi sunt libri computorum, et competit facultas recurrendi ad superiores, si quid injustum deprehenderint; *ibid.* 4. p. 418.

DERELICTA bona quaenam sint. LVII. 24. pag. 338.

DIACONATUM pueris in aetate infantili conferuit Gopho. XXVIII. 4. pag. 212. Sic ordinati tamen non censentur ante decimum sextum aetatis annum ratum habuisse ordinationem, et obligationi-

bus Ordini adnexis se devinxisse, etiamsi in Ordine suscepto, et in statu coelibe ministraverint. *ibid.* 7. et 11. pag. 218. Ideo cum ad eam aetatem devenerint, interrogandi sunt a Praefecto Missionum Aegypti, utrum velint in suscepto Ordine perseverare. *ibid.* 11.

DIMISSORIALES Literas, seu celebrandi licentias ubique recipiendas potest Archipresbyter Basilicae Vaticanae concedere his, qui apud ipsum ordinati sunt. LIX. 7. p. 363.

Dimissoriales ad Clericalem Characterem, omnesque Ordines suscipiendos potest Capitulum Vaticanum concedere suis subditis ratione quarumdam Abbatiarum, seu Monasteriorum, eidem Capitulo unitorum, et subjectorum. *ibid.* 31. p. 381. et 36. p. 382. seqq.

Dimissoriales Literas concedere possunt Clericis subditis Priores Monasterii S. Stephani in Bosco Provinciae ulterioris Calabriae, et transmittere ad Episcopos, ut ad Sacros Ordines rite sese promoveri faciant. II. p 48.

DIOECESES dividere, et unire ad Romani Pontificis auctoritatem pertinet. L. 9. p. 303. et *Append. Num.* 4. §. 4. p. 437.

Dioecesis Aquilejensis dividitur. L. 9. pag. 303.

Dioeceses Utinensis, et Goritiensis determinantur. *ibid.* 40. et 41. p. 304.

DISPARITAS cultus. V. *Impedimentum*.

DISPENSANDI facultates Poenitentiariis minoribus concessae, occasione Jubilaei: XX. 11. seqq. p. 188. Confessariis vero a Card. Vicario designatis. *ibid.* 39. p. 187. Et Confessariis Regularibus. *ibid.* 41.

Confessariis autem eligendis extra Urbem in vim Bullae extensionis ejusdem Jubilaei. XXVI. 8. et 8. col. 2. p. 203.

Dispensatio in Votis diversa est a commutatione. XXI. 48. etc. p. 178. seqq.

Dispensatio super irregularitate non comprehenditur in facultate absolvendi a censuris. *ibidem.* 80. pag. 177.

De dispensationibus quoad opera injuncta. *ibid.* 81. p 177. et 80 p. 188.

Dispensationes cum seriu lucrandi Jubilaei animo obtentae subsistunt, licet postea animus mutetur: sed mutans peccati reum se constituit. *ibid.* 86. pag. 191. et XXVI. 6. p. 203.

Dispensandi facultas super matrimoniis inter Orientales initis post Ordinem Sacrum, Apostolicae Sedi reservatur. XXVIII. 12. pag. 215. Si hujusmodi dispensationes aliquibus ex iis concedantur, renovatio consensus exigenda non erit. *ibidem* 13.

Dispensationes Matrimoniales, itaeque Apostolicae commissiones; pro subditis quorumdam Monasteriorum Capitulo Vaticano unitorum, Vicariis Generalibus ibidem constitutis sunt dirigendae. LIX. 39. p. 384. seqq.

Dispensatio non conceditur Regulari, ut ad animarum curam in Ecclesis saecularibus administrandam deputetur, nisi instante Episcopo, pro necessitate, aut utilitate Ecclesiae. LI. 1. pag. 320. Amplia, ut ea dispensatione indigeant etiam Canonici Regulares Lateranen. et Sanctissimi Salvatoris. *ibid.* Limita quoad Praemonstratenses: XXXII. per tot. p. 226.

Dispensationes ab Apostolica Sede concessae Haereticis ad Fidem conversis, ut bona Ecclesiarum pridem occupata retinere possent. LVII. 26. etc. p. 359. seqq.

DOCTRINAS in Occidentalibus Indiis soli Regulares obtinebant. LI. *init.* pag. 320. V. *Parochia*.

DOMINICA quarta Quadragesimae dicitur, et est dies laetitiae, et quid in ea annuncietur. XLII. 16. p. 268. In ea Romanus Pontifex non solet Missam Pontificaliter celebrare. *ibid.* 7. p. 263. Sed Rosam Auream benedicere consuevit. *ibid.* 1. etc. p. 260. seqq. et 17. p. 266. V. *Rosa*.

DOMINIUM ab uno ad alium transfertur, vel dispositione juris, vel prioris domini voluntate. LVII. 21. p. 356.

Voluntas haec concurrere censetur, ut bona mobilia per vim hostilem amissa transeant in dominium illius, qui ea a raptoribus emerit; sed id non praesumitur quoad immobilia. *ibi.*

Dominium rerum in bello justo captarum in victorem transfertur; mobilium scilicet in primum occupantem; immobilium vero in supremum Principem, qui bellum intulit. *ibid.* 4. p. 351. V. *Bona* V. *Servus*.

DOTARE filiam noster debet, impotente patre. LIV. 23. pag. 337. Amplia quoad matrem infidelem erga filiam Christianam, etiamsi Pater Christianus ad eam dotandam impotens non probetur. *ibid.*

DUBIA a P. Francisco Longobardo Tunetis Missionario transmissa ad Congregationem de Propaganda Fide, et ab hac ad Congregationem Sancti Officii remissa: LVII. 6. pag. 351. seqq. Quaedam ex iis proposita fuerunt coram Urbano VIII. qui responsa edidit. De aliis non aduunt, nisi responsa Theologorum, et Consultorum earumdem Congregationum. V. *ibid.* p. 351. seqq.

Dubium, ubi occurrit, in favorem Fidei est resolvendum. LIV. §. ult. p. 340.

E

ECCLESIAS summopere decet cultus, atque mundities, licet pauperes sint. III. 1. pag. 16. seqq.

Item cantus gravis, et universa Musicae ratio a profana, et Theatrali omnino diversa. *ibid.* p. 25.

Ecclesiis debentur supellex, et alia ornamenta Sacra Episcoporum, aliorumque Beneficia possidentium. V. 9. p. 46. V. *Supellex*.

In Ecclesia quondam Patriarchali Aquilejensi extinguitur Cathedralitas, Capitulum etc., ac etiam Parochialitas supprimitur, et transfertur ad aliam Parochialem Ecclesiam ejusdem Civitatis. L. 14. pag. 305. Ipsa vero Ecclesia a cujuslibet Ordinarii jurisdictione exempta, Apostolicæ Sedi subjicitur, a Delegato Apostolico regenda. *ibid.* 15.

Ecclesiarum Basilicæ Vaticanæ Filialium conseeratio ad ejusdem Basilicæ Archipresbyterum spectat. LIX. 8. p. 365.

Ecclesiæ quæcumque Capitulo Vaticano subjectæ interdici nequeunt ab Ordinariis Locorum, inconsulta Sede Apostolica, nisi quando generale fuerit Interdictum. *ibid.* 44. p. 377.

Ecclesiæ dependentes a monasterio S. Stephani in Boseo Provinciæ ulterioris Calabriæ gaudent immunitate ecclesiastica pro iis, qui confugiunt ad eas ob patrata delicta. II.* p. 15. Eadem vero minime gaudent, qui obnoxii delictis exceptis in Constitutionibus Gregorii XIV. et Benedicti XIII. Romanorum Pontificum, et in concordatis inter Apostolicam Sedem, et Carolum Sebastianum utriusque Siciliæ, et Hierusalem Regem. *ibid.*

In Ecclesiis omnibus Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini erectis, et erigendis unum Altare privilegio perpetuo pro animabus Christifidelium in caritate Dei defunctorum insigitum, et per Locorum Ordinarios deputandum pro Fratribus dicti Ordinis dumtaxat faliturum conceditur. XIX.**** p. 444.

In Ecclesiis omnibus Societatis Jesu conceditur unum Altare Privilegiatum quotidianum perpetuum a Rectore pro tempore destinandum. XIX.* p. 134.

Ecclesiarum bona. V. *Bona*.

ECCLESIASTICI in bellis non sunt pars Reipublicæ nocentis, ideo non laedendi. LVII. 5. 6. et 7. p. 381. et 382.

Ecclesiasticorum bona, et animalia quænam intelligenda sint in casis de damno dato in Ditione Pontificia, et ad quid teneantur. XXXVII. 5. seqq. p. 242. seq. Ecclesiastici ejusdem Ditionis suos Deputatos eligere debent. LXII. 1. seqq. p. 417. V. *Deputati*.

Ecclesiastici homicidae Immunitate non gaudent. Eorum tamen causa a Judice Ecclesiastico cognosci debet. XXVII. 6. p. 207. V. *Homicidae*.

EDICTA a Praesidibus Provinciarum Status Ecclesiastici publicata de denuncianda quantitate frumenti, et similium irritantur. IX. 4. p. 79.

ELEEMOSYNARUM scandalosi Quaestores in tribus Oecumenicis Concilijs proscripti sunt. VII. 9. pag. 58. Tolerantur alii sub quibusdam legibus, dummodo *petitores*, non *quaestores* dicantur. *ibi.* 10.

EMMANUEL GUTIERRES Procurator Provinciae Mexicanae Ordinis Eremitarum S. Augustini postulat confirmationem literarum Apostolicarum Clementis PP. XII. super juribus, privilegiis, gratiis, et exemptionibus quibus gaudent in Provincia Mexicana Fratres ejusdem Ordinis antiquiores Rectores quatur Doctrinarum, seu Parochiarum Indorum. LXI.* p. 398. Eidem conceditur cum quibusdam conditionibus. *ibid.* per totum.

EMPHYTEUTICA bona Basilicae Vaticanae, et Ecclesiarum, et Locorum ab ea dependentium, ubicumque sita, si devolvantur, non sunt necessario reinvestienda; sed ammensari possunt, quibuscumque non obstantibus. LIX. 32. p. 372. Caducitates ab emphyteutis incursae, possunt a Capitulo ejusdem Basilicae, ante captam realem possessionem, condonari, sine Beneplacito Apostolico. *ibid.* 33. p. *ibid.*

EMPTOR rei mobilis, a pyratis, aliisque injustis hostibus raptae, eam retinere, et in suos usus convertere potest, dummodo paratus sit priori domino illam pro justo pretio reddere. LVII. 15. 14. p. 383.

Emptor fundi immobilis in bello injusto ab hostibus occupati, nec illum invito domino retinere, neque pretium ab eo repetere potest. LVII. 17. seqq. p. 384. seqq.

Emptor rei furtivae, licet ignarus furti, comparente legitimo domino rem restituere tenetur. *ibid.* 20. p. 386. Multo magis, si sciebat, vel dubitabat, aut suspicabatur, furtivam rem esse. *ibid.* 22. p. 387. seqq.

ENGELBERTUS Abbas Monasterii Campidonensis Haereticos ad Fidem Catholicam revocare studuit, et facultatem ministrandi suis subditis *Sacramentum Confirmationis* obtinuit. VI. 2. et 3. p. 48.

EPISCOPATUS erigere, supprimere, dividere, et unire, ad jura Romani Pontificis pertinet. L. 9. pag. 303. et in *Append. num. IV.* §. 4. p. 457. ubi vide Aquilejensis Patriarchatus suppressionem; ejusque Dioecesis, et Provinciae divisionem, nec non erectionem Archiepiscopatuum Utinensis, et Goritiensis, cum respectiva Dioecesum, et Provinciarum attributione.

Episcopatus Tertitiensis erectio, ejusque unio Juvencensi. XIV. per tot. p. 90. seqq.

Episcopatus suffraganei Metropolitanis Ecclesiis Utinensi, et Gorillensi nuper erectis, subjecti. L. 10. 11. p. 304.

Episcopatus quosdam in remotissimis regionibus Rex Portugalliae fundavit. *Appen. n. I.* p. 419.

EPISCOPI in mystica Ecclesiae militantis legione principem locum tenentes, doctrina et exemplo plurimum prodesse possunt. XXXV. 18. p. 238.

Eorum plurimi haereses, et corruptelas extirparunt. *ibid.* seqq.

Eorumdem diligentia, aut incuria in Ecclesiarum, et Clericorum regimine, ex rerum Sacrarum cultu, aut neglectu dignoscitur. III. 13. p. 27.

Quid ab iis requirat Pontifex, occasione Jubilaei universalis Romae indicti. XVII. 11. 12. p. 111.

seqq. et XIX. per tot. p. 118, seqq. Et occasione ejusdem ad universum Orbem deinde extensi. XXVI. 7. p. 204. XXXV. 12. p. 237.

Ipsi etiam Episcopi ad Urbem invitantur, si absque Ecclesiarum suarum detrimento accedere possint. XIX. 7. p. 120.

Licentiam tamen petere, et obtinere debent. XXI. 68. p. 182. seqq.

Episcoporum Officium est, curare, ut Canonicae leges, et Synodales Praedecessorum suorum Sanctiones debitae executioni mandentur. XLIX. 6. 7. p. 299. Qua ratione id obtinere valeant. *ibi.* 7. et 8. p. 300. Ubi de reprimendis Judaeorum excessibus in Polonia.

Episcopi possunt Censuras statuere, et Casus reservare, ut publica, et graviora, ac atrociora delicta e suis Dioecesibus eliminent. *ibid.* Pontifex eos hortatur, ut Confessariis tribuant facultatem absolvendi a Casibus sibi reservatis illos, quibus conceditur, ut Jubilaeum extra Urbem consequi valeant. XXIII. 10. p. 198.

Sine Episcopi, seu Ordinarii localis examine, et approbatione, nemini licet, cujuscumque Ordinis, aut Instituti Regularis existat, animarum curam assumere, et exercere. LI. 7. p. 323. ejusdemque Episcopi, seu Ordinarii correctioni subsunt hujusmodi Regulares, non solum in concernentibus exercitium curae Animarum, et administrationis Sacramentorum, seu, ut ipsi vocant, *in officio officiando*; sed etiam in iis, quae pertinent ad eorum vitam, et mores, qualecus relationem habent cum recto et utili eorum muneris exercitio. *ibid.* 8. p. 322. Episcopi judicium, quod haec, praevalere debet judicio Superioris Regularis. d. §. 8. *ibid.*

Si Episcopus Regularem a Cura amovendum censeat, non tenetur Superioris Regulari causas significare, et contra. *ibid.*

Episcopis a jure Canonico, et Concilio Tridentino commendata est custodia clausurae Monialium. XII. 3. p. 86. Unde nemini licet sine eorum licentia, ad Monasteria accedere. *ibid.*

Episcoporum directivae auctoritati, et constitutionibus, parere tenentur etiam ii, qui a coactiva eorum jurisdictione exempti sunt, quantumvis poenas et censuras ab iisdem statutas non incurrant. *d. Constit. XII.* 3. 8. p. 86.

Episcoporum Ordinariae auctoritati subsunt Conservatoria, seu Collegia Mulierum sine Clausura viventium. VII. 13. et 24. pag. 38. et 39. Exemplum a Domibus *Magistrarum Piarum*, et *Magistrae Sanctarum*. *ibid.* 21. 22. pag. 38. seqq. Hoc peculiariter statuitur, quoad Conservatoria Virginum Anglicanarum. *ibid.* 13. pag. 38.

V. *Anglicanae*.

Episcopia a Concilio Tridentino sublata est facultas concedendi erectionem Oratoriorum Domesticorum in privatis Domibus. XLVIII. 11. pag. 290 et specialiter injunctum, ne permittant cuilibet, etiam Regulari, Missam celebrare extra Ecclesias, et Oratoria publica. *ibid. et infra*, §. 29. p. 294.

Quare in hac materia procedere possunt jure delegato etiam contra Regulares. *ibid.*

Sine Episcopi licentia, nemini, quantumvis exempto, licet exorizare. *ibi.* 34. p. 295.

Episcopi licentia requiritur, ut quis in Oratorio Domestico sibi alioquin permisso, Eucharistiae Sacramentum percipere valeat. XLVIII. 23. pag. 295.

Episcopi, iisque Superiores Praelati, exclusis Ordinariis inferioribus, privativum jus habent demandandi extractionem reorum e locis immunibus, in casibus per Constitutiones Apostolicas permissis; ita ut pro Locis *nullius Dioecesis*, ad vicinorem Episcopum recurri debeat. XXVII. 12. pag. 208. et XL. princip. p. 238. seqq.

Possunt tamen Vicariis Foraneis, aliisve Personis Ecclesiasticis committere, ut super indiciis ad extractionem necessariis Processum conficiant, *dicta Conistit.* XXVII. 12. pag. 208. Quid maxime in hac materia prae oculis habere debeant. *ibid.*

Episcopi auctoritas necessaria est, ad extrahendos e locis immunibus reos delictorum exceptorum, etiam pertinentium ad Forum Sancti Inquisitionis Officii, dummodo non agatur de crimine haeresis. XL. 8. p. 256. seqq.

Si reus inquisitus sit de haeresi, satis erit, ut honor Episcopo debitus servetur, eumdem certiorare, vel ante, vel post extractionem. *ibid.* 3. p. 256. Eadem distinctio observanda quo ad transfugas e carceribus, aut ex Triremibus, qui ad asylum confugerint; prout eorum crimen, vel haeresis erit, vel alind ex delictis exceptis. *ibid.* 8. dicta p. 256.

Episcopi non possunt derogare, aut dispensare in iis, quae in Apostolicis Constitutionibus, et in Jure Canonico statuta sunt. XXXVIII. 8. etc. p. 250. seqq. Ideo Virilium universae Ecclesiae praeseriptam auctoritate ordinaria transferre nequeunt. *ibid* 10.

Episcopi Oratorium privatum in propriis Episcopalibus Aedibus habere possunt, non solum pro Missarum celebratione, sed etiam pro alia quacumque Functione, eorum Officii et dignitatis propria. XLVIII. 1. seqq. pag. 287. seqq. et Altari portatili uti non possunt, tam in propria, quam in aliena Dioecesi. *ibid.* 8. etc. p. seqq. Quod tamen ipsis indistincte non licet, nisi in Domibus, in quibus vere moram traxerint, seu hospitati fuerint occasione visitationis, itineris etc. *ibid.* 6. 7. p. 288. Super quibus vide Decretum Clementis XI. p. 296. ejusque interpretationem. d. §. 7. p. 288.

Episcopi ex Ordinibus Monasticis, et Mendicantibus assumpti, habitum proprii Ordinis visibilem gestare debent. *Supplement. num. II.* §. 3. p. 457.

Id non procedit quoad Canonicos Regulares, et

Clericos Regulares. *ibid.* Sed recte observatur a Fratribus Professis Militiae Equestris S. Joannis Jerosolymitani, et signanter ab Episcopo Melitense, qui ab ordine et statu Fratris Cappellani assumptus, deinde qualitatem et gradum obtinet Procerum Magnae Crucis, *ibid.* 8. pag. 859. Et quid si ad aliam Ecclesiam transferatur. *ibid.* 10. pag. 860. Quodque non obstet Rubrica *Caeremonialis Episcoporum*. *ibid.* 9.

Episcopis expedit, ut Inventarium rerum propriarum confician, cum primum ad suas Ecclesias accedunt; ne confundantur cum aliis rebus, quas ex earumdem Ecclesiarum fructibus acquisiturî esse praesumuntur, XXIX 8. p. 248.

Episcoporum Familiares, seu Ministri, etiam Laici, et Coloni partiarii, in causis passivis de damno dato, apud Tribunal Ecclesiasticum privative conveniri debent, XXXVII. 8. p. 282.

EQUITES Sancti Joannis Jerosolymitani, seu Melitenses, sunt veri Religiosi, et solemnia substantialia vota emittunt. *Suppl. num. II.* § 2 pag 857. et 6. pag. 858. V. *Votum*. Qualis sit eorum Habitus. *ibid.* 4. V. *Crux. Habitus*. Sit ad Episcopatum, aut Cardinalatum Professi promoveantur, habitum sui Ordinis déferre possunt, et quomodo. §. 7. et seqq. pag. 859. Id autem ab Equitibus aliarum Militiarum in exemplum trahi nequit, et quare. *ibid.* 8 et 6. p. 858.

EQUITII Titulus cur dicatur Ecclesia S. Martini in Montibus, cujus reparatio narratur. XV. 6. p. 103.

ERECTIO Cathedralis Ecclesiae Terlitien. ejusque unio cum Ecclesia Juvenacen. XIV. p. 90.

Erectio Archiepiscopatuum Utinensis, et Goritiensis. L. 10. 11. p. 308.

Erectiones, suppressiones, unliones divisiones Episcopatuum, Dioecesum, et Provinciarum, ad Romani Pontificis jura pertinent. *ibid.* 9. p. 303. *Append. num. IV.* 4. p. 457

ESDRAS Hebraeos ab uxoribus alienigenis separavit. II. 6. p. 11.

EUCHARISTIAE Sacramentum non potest in Ecclesiis non Parochialibus retineri sine Apostolica auctoritate. VII. 24. p. 89. V. *Communio*.

Eucharistiae Sacramentum in Sacellis Domesticis Societatis Jesu asservare conceditur quoties et quamdiu Praeposito Generali ejusdem societatis visum fuerit. XIX.* p. 133.

EUGUBINUS Episcopus Vicariam Foraneam in nova civitate Pergulae constituere debet. LXI. 6. p. 398. Quas facultates illi dare possit. *ibid.* 10. pag. 396. Dispendium, quod inde patitur, reficiendum est a Magistratu Pergulae, et quomodo. *ibid.* 12. p. *ibid.*

EXAMEN subeundum est ab omnibus, etiam Regularibus, ad animarum curam assumendis. LI. 7. p. 325. Item ab iis, qui professionem crimipalem exercere Romae volunt. VIII. cap. 3. §. 9. p. 74. et *in Mot. propr.* 11. seqq. p. 76.

EXAMINATORES ex Capitulo Vaticano assumendi sunt ab Archipresbytero Basilicae Vaticanae ad illos examinandos, qui ab eodem Archipresbytero sunt ordinandi. LIX. 7. p. 363.

Examinatores Synodales Terlitienses. V. *Terlitien.*

EXCOMMUNICATIONI Summo Pontifici reservatae subjacent, qui conventiculas *de Liberi Muratori* frequentant, aut recipiunt. XLVII. 1. seqq. p. 285. Facultates Poenitentiariorum circa Excommunicationes Anno Jubilaei. V. *in Constit. XX.* 4. p. 134. et *ibid.* 23. seqq. p. 135. seqq.

Executores V. *Birruarii*.

EXEMPTIONE non gaudent ab Episcopali jurisdictione, et a juribus Parochialibus Collegii Mulierum sine clausura viventium. VII. 13. et 23. p. 85. et 89. XI. p. 84.

Exempti a jurisdictione coactiva Episcopi, directivae nihilominus suctoritati ejusdem parere debent, et Constitutiones Dioecesanas servare. XII. 3. p. 86.

Exempti servare debent Episcoporum Ordinationes in his, quae pertinent ad Sacros Ritus, et Divinorum Officiorum celebrationem. III. 13. p. 26.

Contra exemptos procedere potest Episcopus jure delegato, in his, quae pertinent ad observantiam Decreti Concilii Tridentini, quo prohibetur celebratio Missarum extra Ecclesias, et Oratoria publica. XLVIII. 29. p. 294.

Exemptionis privilegium concessit S. Leo IX. Monasterio S. Crucis in Alsatia: XLII. 10 p. 264.

Simile privilegium concedit Benedictus XIV. Ecclesiae Aquilejensi olim Patriarchali, quam Apostolico Delegato subjicit, nomine Sedis Apostolicae gubernandam. L. 15. p. 308.

Exemptione ab Ordinariorum jurisdictione sunt Abbatiae plures unitae Mensae Capitulari Vaticanae, et loca ad ipsas pertinentia. LIX. 80. p. 379. et 86. 87. p. 382. 383. Exemptione a Quindenniis, aliisque oneribus, gaudet Capitulum Vaticanum ratione earumdem Abbatiarum. *ibid.* 85 et 60. p. 382. et 388.

Exemptione a quacumque jurisdictione, et dependentia Prioris Provincialis Provinciae Siculae fruuntur Conventus Nolabilis, et Valletta Insulae Meliten. Ordinis B. Mariae de monte Carmelo, et subjiciuntur immediate Priori Generalibus pro tempore existentibus memorati Ordinis. LIV.** p. 342.

Exemptum a quibusvis juribus Parochialibus declaratur Collegium in Lauretana Civitate erectum ad instruendam Illyricam Juventutem in bonis artibus, et disciplinis. XIX.***** p. 147.

Item declarantur exempti omnes, et quicumque illius ministri, Officiales; Rector, Magistri, seu Lectores, Alumni, Convictores degentes intra Sepia ejusdem Collegii. *ibid.*

EXERCITIA spiritualia a Congregatione Piorum Operariorum habeoda. LX. 3. p. 591.

Exercitia spiritualia S. Ignatii quilibet Christifidelis peregerit ad minimum per dies quinque, lucrabitur indulgentias concessas eadem per octo dies peragentibus. XIX. p. 134.

EXOMIS. V. *Mozzetta*.

EXORCIZARE non licet Regularibus sine Episcoporum licentia. XLVIII. 34. p. 295.

EXPENSAE quaedam ab Ecclesiasticis una cum Laicis tolerandae cum sint in Statu Pontificio, de iis semel saltem in anno ratio reddenda est, et quomodo. LXII. 4. p. 418.

EXTENSIO Jubilaei Romae celebrati ad universum Catholicum Orbem. XXVI. p. 201.

Ea postulatur a Principibus. *ibid.* 8. pag. 204. XXV. 16. p. 238.

EXTRACTIO rerum. V. *Episcopi*.

V. *Immunitas*.

V. *Inquisitores*.

EXTRACTIO Frumenti aliorumque generum a Statu Ecclesiastico nemini, quantumvis privilegiato, permittitur per eos meuses, quibus generaliter interdicta est extractio de una Provincia ad aliam. IX. 8. p. 80. Nec umquam tieri potest sine praevia denunciatione, cujus documentum extrahentibus gratis tradendum, et respective registrandum praecipitur. *ibid.*

Extractio hujusmodi praedictis etiam Privilegiatis prohibenda est, iis suois, atque temporibus, quibus Annonae caritas in Provincia fuerit. *ibid.* 8.

V. *Privilegium*:

EXTRAVAGANTIBUS Communibus honor debetur, sicuti et aliis Decretalibus. XXI. 17. p. 168.

F

FABRICA Basilicae Vaticanae multorum Pontificum zelo coepta, et promota fuit. LIII. 1. pag. 326. Pro ejus constructione Collegium multorum Curialium deputatum, et huic specialis Congregatio subrogata fuit. *ibid.* 2. 3. p. 326. et 327.

V. *Congregatio*.

Fabricae ejusdem oeconomia, quomodo administranda. *ibid.* 4.

FACULTAS concedituc asservandi Venerabile Sacramentum in Sacellis Domesticis Societatis Jesu quoties et quamdiu Praeposito Generali ejusdem Societatis visum fuerit. XIX. p. 133.

Facultas concedituc Missionariis Societatis Jesu in Indiarum Regnis dispensandi in gradibus Consanguinitatis, seu Affinitatis excepto primo gradu, ut Neophyti matri moduum inter se contrahere possint. LXI.*** p. 409. Ubi vero Ordinarii non adsint, vel longiores existant ultra duas diaetas. *ibid.* Dispensare poterunt etiam in primo gradu rectae lineae Affinitatis ex copula illicita, et remanere in matrimonio scieuter contracto, in occultis tamen et in foro conscientiae tantum, ac urgentibus justis causis. *ibid.* Haec facultas conceditur per annos viginti. *ibid.* Ubi non adsint Missionarii similem facultatem habeotes, committitur Ordinariis, ut alios Presbyteros idoneos a se ipsis approbatos possint subdelegare eamdem facultatem in eorum locum. *ibid.*

Facultas conceditur ex speciali gratia conferendi Sacramentum Confirmationis Praefecto pro tempore existeuti tantummodo Missionariorum Societatis Jesu in Insulis Americae Meridionalis Martinica, Guadalupa, aliisque ibidem Regis Christianissimi Dominio subditis. LXI.**** p. 416. Et quidem cum Sacro Chrismate, etiam antiquo, si novum haberi non possit per catholicum Antistitem gratiam, et communionem Sedis Apostolicae habentem benedicto. *ibid.*

FACULTATES plures Poenitentiariis, et Confessariis tribuuntur Anno Jubilaei. XX. 4. seqq. pag. 134. seqq. Quibus tamen uti dumtaxat possunt eum habentibus serium consequeodi Jubilaei propositum, et in actu Sacramentalis Confessionis. XXI. 61. seqq. pag. 170. seqq.

V. *Confessarii*. V. *Poenitentiarii*.

Facultates aliae, et Indulta absolvendi, Anno Jubilaei decurreote, suspenduotur, quibusdam exceptis. XVIII. 2. et 3. p. 114. et XX. 55. p. 139.

V. *Suspensio*.

FAMILIARIBUS Cardioalium, et aliorum, mercede conductis, et in Rotulo descriptis, jus asseritur quoad salarium certi temporis, et alia ipsis competentia, post mortem Dominorum, dummodo intra praescriptum tempus actionem proponant. XXIX. 8. p. 217. Familiares honorarii excluduntur. *ibid.* 6.

V. *Honorarii*.

Familiares Episcoporum, V. *Episcoporum Familiares*.

FERIA VI per hebdomadas Bacchanalium tempore occurreotes in Ditione Ecclesiastica vetitum est larva uti, et personatos homines incedere. XXXVIII. *init* p. 248.

FESTIS DIEBUS vetitum est iu eadem Ditione personatos homines incedere, et Circolatores Populum detinere horis matutinis, aecuon pomeridianis dum Divina Officia celebrantur, et Christiana Catechesis habetur. *ibid.*

Festis diebus qui Missam audiunt in Oratoriis privatis, quum non sint ex eorum numero, in quorum praeseotia indultum est, ut Missa celebretur, vel illi absint, qui Missam celebrari facere possunt, Ecclesiae praecepto non satisfaciunt. XLVIII. 42. p. 290.

Festi dies solemniores excipi solent in Indultis celebrandi, et celebrari faciendi in Oratoriis domesticis, *ibid.*

FESTUM SS. Petri, et Pauli, et Octava solem-

nius in Urbe celebrari sancitum est. LIX. 12. pag. 566. Olim Episcopi plures ad illud cum Papa celebrandum conveniebant. XIX. 7. p. 120.

FEUDALIUM Populi Romani Incorum causae criminales quomodo agitandae. XXXIV. tot. p. 229.

FIDEI favendum est in rebus dubiis. LIV. §. *ult.* p. 340.

FIDELISSIMI Titulus Joanni V. Portugalliae Regi, ejusque Successoribus perpetuo attribuitur. I. 2. p. 7. et *Append. num. I.* p. 419.

FILII infantes, et impuberes olim a genitoribus poterant statui Clericali, et Monastico offerri: quod postea temperatum est. LIV. 3. seqq. pag. 330. V. *Impuberes.*

Quae fuerit in filios potestas apud Romanos. *ibid.* 7. p. 331.

Filii ad Baptismum offerri possunt a Parentibus, etiam Infidelibus. LIV. 10. p. 333. V. *Baptismus.*

FISCALIS Capitulinus quid agere debeat in Congregationibus criminalibus super causis Locorum feudalium Populi Romani. XXXIV. 4. pag. 230. Non potest Judicem agere in causis ad forum Conservatorum spectantibus, neque citationes dare. *ibid.* 2.

Fiscalis idem, et Fiscalis Generalis Romae, eorumque Substituti, quando causas criminales agitare possint. VIII. *in Mot. propr.* 9. p. 75.

FOEMINAE mendicantes, multo magis inhonestae nec die, nec nocte in diversoriis, logisque frequentatis Urbis, aut extra per tria milliaria, recipiantur: necessaria vero in publicis viis, debito modo, illis dentur. VIII. cap. III. §. 6. pag. 70.

Foeminae mendicantes in locis apertis minime pernoctent, sed ante horam 24. ad loca sibi secedant. Nemo in hujusmodi locis foeminas, nisi honestas, recipi sinat. *ibid.* 7.

Foeminis contravenientibus si fuerint Executores criminales, ponitentur: qui eas in vinculis conjicient, praemium consequentur. *ibid.* 8.

Foeminis suspectis quomodo facienda sint Praecepta. *ibid.* 4. V. *Praecepta.*

FOLIUM continens theses in Sorbona defendendas sub titulo: *Coelesti Hierusalem etc.* damnatur, et prohibetur, utpote continens propositiones falsas, erroneas etc. LVIII. 1. p. 360.

FONTIS Baptismalis benedictionis in Basilica Vaticana peragendae, debent per se, vel per alios interesse Rectores Ecclesiarum illi subjectarum. LIX. 9. p. 568.

FONTEBRALDENSIS Ordinis Superiorissa ab Episcopi jurisdictione exempta dicitur. VII. 17. p. 57.

FORENSES quinam intelligantur Anno Jubilaei XXI. 69. pag. 183. et 72. pag. 184. seqq. Hanc vocem *Forenses* usurpulli Pontifices adhibuerunt in suis Constitutionibus, alii recentiores retinuerunt. *ibid.*

FORENSIUM dissidiis, ac tricis minime obstantibus per aulam, liquidamque veritatis inspectionem jus suum unicuique tribuere, istaque agendi ratione justitiam, et pacem sese iovicem nseulare laudabile Romanorum Pontificum institutum est. LXI.** 1. p. 400.

FORMULA antiqua litterarum commendatitiarum pro Peregrinis. XIX. 4. p. 119.

Formula suspeosinnis Indulgentiarum, et Facultatum Anno Jubilaei. V. *Suspensio.*

S. FRANCISCI Assisiensis Tertius Ordo. V. *Tertius Ordo.*

FRANCISCUS RETZ Societatis Jesu Praepositus Generalis laudatur. XIX. p. 133.

S. FRANCISCUS de Paula fundator Ordinis Fratrum minimorum nuoeupatorum in Capite 4. Regulae ita mandavit: « ad nullas missas, nec ad quaecumque Suffragia se obligeot Fratres, nisi tantum in genere, seu sub generalitate suffragiorum Ordinis, aut soluin pro quinquaginta annis, vel citra. » XIX.*** 2. p. 139.

Ad formam praefatae Regulae ex certis quibusdam Indultis, seu ex tuleraotia Sedis Apostolicae, per diaturnum quondam temporis spatium, comphra missarum, et Suffragiorum etiam perpetuo in eodem Ordine suscepta, et quidem per quinquaginta annos in specie, deinde sub generalitate Suffragiorum adimpleta fuerunt. *ibid.*

Post Decreta generalia de celebratione missarum edita per Congregatiooem S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, et ab Urbano Papa. VIII. approbata, revocata fuere. *ibid.* 3.

Alexander Papa VII. ex voto dictae Congregationis consuluit indemnitati, et quieti conscientiae eorumdem Fratrum cum opportunis declarationibus, et remediis. *ibid.* 5. et 4.

Ad praeservanda dubia, et anxietates indulgetur, quod omnia, et quaecumque onera perpetua missarum, et Suffragiorum eidem Ordini, ejusque Ecclesiis relicta adimpleri debeant per quinquaginta annos in specie a lie suscepti oneris enmputandos, et deinde finito dictorum quinquagiota annorum spatio, adimpleri valeant in genere, seu sub generalitate missarum, et suffragiorum ejusdem Ordinis. *ibid.* 8. p. 140.

Ad perpetuam, atque specialem memoriam onerum antiquiorum, ad cnmpensationem quorumcumque omissionum missarum, et Suffragiorum, et transgressionem quorumque Decretorum praefinitur, ultra suffragia generalia ad quae tenentur in eodem Ordine, ut una missa de Requie cum Canto, et cum applicatione pro dictis obligationibus, et oneribus in perpetuum celebretur. *ibid.* 9. p. 141.

Praecipitur ut in Tabellis perpetuis onerum missarum describenda sit. *ibid.*

S. FRANCISCUS de Paula, exemplum forsan Sancti Francisci Assisiensis prae oculis habens, Tertium

et ipse Ordinem instituit. LVI. 2. p. 346. V. *Tertius Ordo*.

S. FRANCISCUS Salesius B. Joannam Franciscam de Chantal laudavit, eique auctor fuit instituendi Ordinem Monialium a Visitatione Sanctae Mariae. LII. 1. et 2. p. 328. et 329.

Idem S. Franciscus Salesius non dubitavit asserere post diuturnae conversationis, ejusque conscientiae regiminis experimentum, a Deo talem reddendam fore, quales extiterunt S. Paula, Sancta Angela, et S. Catharina Januensis. L.** p. 319.

Tertio Ordini S. Francisci de Paula adscriptus, se *Minimum* appellabat. LVI. 2. p. 346.

S. FRANCISCUS Xaverius ad Indos missus uberrimos Apostolicae praedicationis fructus collegit. *Append. num. I.* pag. 419. Petente Portugalliae Rege, et saeviente apud Sinas persecutione, Patronus principalior, et Protector Indiarum eligitur, cujus Festum sub ritu duplici primae classis cum octava celebratur. *Supplementum num. V.* §. 4. seqq. p. 405.

FRANCS MACONS quinam sint. XLVII. per tot. p. 283. V. *Liberi Muratori*.

FRATRIBUS Ordinis S. Francisci Cappuccinorum praecipitur, ne per se ipsos, aut per interpositas personas cujuscumque status, gradus, conditionis, et qualitatis, ac dignitatis pulpita in quibusvis Civitatibus, Terris, Locis, aut Oppidis absque ministri Generalis, vel illo absente Procuratoris Generalis pro Pulpitis Civitatum, seu Ecclesiarum conspicuarum, quae eorumdem Superiorum Generalium obedientiales literas exigunt, expresse petito, et obtento consensu sibi procurare possint. XVIII.* p. 417.

Pro pulpitis vero minus conspicuis in Quadragesima, Adventu, aliisque temporibus per annum suscipere ne audeant sine licentia suorum Superiorum ministrorum Provincialium. *ibid.*

Contrafacientes multantur poena Suspensionis ad triennium ab exercitio concionandi, nec non vocis activae, et passivae ad sexennium. *ibid.*

Saeculares vero, Ecclesiastici, et Regulares cujusvis Ordinis, qui admittunt recursus Fratrum dicti Ordinis afficiantur poena Excommunicationis latae sententiae Sedis Apostolicae reservatae. *ibid.*

Concionatores hujusmodi post absolutos Apostolicos labores recto tramite ad proprium Conventum redeant absque ullo praetextu, neque uti valeant Clisio vulgo *il Calesse*, vel alio commodo Seraphicae Regulae quovis modo contrario praeterquam causa verae et actualis infirmitatis sub poenis expressis pro recurrentibus ad obtinenda Pulpita. *ibid.*

Statuitur Appellationes gradatim fieri ea gratamine Guardiani ad ministrum Provincialem, vel Definitorium Provinciale, a Provinciali, vel Definitorio Provinciali ad ministrum Generalem; ita ut causae appellationis antequam a Superioribus Generalibus cognitae, et definitae fuerint extra dictum Ordinem deferri, agitari, et cognosci nequeant. *ibid.*

Professores hujusmodi contrafacientes sub poenis per Romanorum Pontificum Constitutiones praescriptis, ef contentis ipso facto absque alia declaratione incurrant. *ibid.*

FRUCTUOSUS de Faria ex suis bonis mere Laicalibus ad eum legitime spectantibus, et pertinentibus Cappellanias octo fundavit in Ecclesia Prochiali S. Martini de Lordello de Ouro Portugallensis Dioecesis. IV.* p. 36.

Maudavit easdem conferri Presbyteris vitae, ac morum honestate commendabilibus, et primum ex sui ipsius Consanguineis, seu Affinibus, postmodum ex dictae Parochialis Ecclesiae si adfuerint, sin minus ex aliarum illi magis viciuarum Parochialium Ecclesiarum Parochianis. *ibid.* Sic instituti ne amoveantur sine gravissima causa. *ibid.* Qui una cum Rectore dictae Ecclesiae uti eorum Praeside quotidie horas canonicas, aliaque divina Officia more Cathedralium, et Collegiatarum recitare debeant. *ibid.* Item unam Conventualem quotidie feriatis videlicet lectam, et de praecepto Ecclesiae Festis diebus cantatam, ac alias de B. M. Virgine cum ejus Litaniis singulis Sabathis juxta Fructuosi Fundatoris, et ejus Uxoris mentem, et intentionem applicandas Missas. *ibid.*

Certis determinatis temporibus pro fidelibus Defunctis processionem eum quibusdam precibus, et quotidie post Completorium certas Antiphonas, et Preces in Breviario Fratrum Ordinis S. Francisci contentas in Beatae Mariae Virginis, et S. Rocchi Confessoris honorem, et in Octava Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum Officium eorumdem Defunctorum cum tribus Nocturnis pro Fructuosi, ejusque Uxoris animabus peragere, et recitare teneantur. *ibid.* p. 37.

Assignavit in Praebendam Rectori sexaginta, et dictis octo Presbyteris Cappellanis quadraginta scuta Monetae Romanae. *ibid.*

Pia haec fundatio octo Cappellaniarum facta a supradicto Fructuoso pro Ecclesia S. Martini de Lordello de Ouro extrahitur ob gravissimas causas, et transfertur ad iusignem Collegiatam S. Martini de Cedofeyta ejusdem Dioecesis Portugal. cum omnibus oneribus supradictis. *ibid.* p. 37. et 38.

Hujusmodi translatio committitur Josepho Mariae Episcopo Portugal. cum opportunis ordinationibus. *ibid.* et seq.

FRUMENTI, et similium rerum commercium liberum de uno ad aliam locum Status Pontificii stabilitur. IX. 3. *etc.* p. 79. seqq. Sublata penitus denunciandae quantitatis obligatione. *ibid.* Omnibus tamen, exceptis Privilegiatis, interdicitur extractio extra Statum. *ibid.* 7. p. 80. V. *Extractio*. V. *Privilegium*.

FUGITIVI a carceribus, aut a tribemibus, si ad Ecclesiam confugiant, aliquando Sedes Apostolica permittit Episcopis, ut eos extrahi faciant. XL. 5. p. 286.

Si ad Tribunal S. Officii pertineant, quomodo facienda sit eorum extractio. *ibid.*

FURTUM de solis rebus mobilibus intelligi voluerunt auctores juris civilis. LVII. 23. p. 387. Furatur qui res, ob naufragii periculum projectas, lucrari vult. *ibid.* 24. p. 388.

FURTIVÆ rei usucapio non admittitur, nec civili quidem jure. LVII. 23. pag. 387. Furtivae rei emptor, si novit, aut suspicatus est, furtivam rem esse, non potest a Domino repetere pretium. *ib.* 22. p. 386. Amplius, ut etiamsi bona fide rem emerit, eam Domino reddere tenetur, neque jus habet pretium repetendi. *ibid.*

G

GASPAR ab Incarnatione Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia Reformatorum Apostolicus Visitator, ac Reformator Congregationis Canonicorum Regularium Sanctae Crucis Conimbricensis Ordinis S. Augustini deputatur. III. p. 28.

Ejusdem prudentiae, et arbitrio relinquitur, si sanius visum fuerit, ad majorem eorumdem Canonicorum dumtaxat utilitatem, profecturosque Codices, et libros typis tantummodo impressos in proprias cujusque Canonici cellas, et mansiones in ipsis Monasteriis sitas de moderni, et pro tempore existentis Superioris, et Bibliotecarii consensu extrahere, et asportare. *ibid.*

GENNADIUS Patricius, et Africae Exarchus bella pro Christiana Republica feliciter gessit, ideo a S. Gregorio Magno laudatur. *Append. num. I.* p. 420.

GENTILI Antonio Xaverio Cardinali Indultum conceditur celebrandi Missam super Altari Pontificio Basilicae Liberianae, post solemnem ejusdem Altaris Consecrationem a Pontifice factam. XXXIII. p. 228.

GORITIÆ statuitur Sedes Vicarii Apostolici ad regendam partem Dioecesis Aquilejensis deputati. *Append. num. IV. in primo Brevi* §. 3. pag. 436.

GORITIENSIS Archiepiscopatus, suppresso Aquilejensi Patriarchatu, erigitur, eique Dioecesis, et Suffraganei assignantur. L. 11. p. 308.

Jus nominandi futuros Archiepiscopos Mariae Theresiae Archiduci Austriae, Reginae, et Imperatrici tribuitur, ejusque Successoribus Austriae Principibus. *ibid.* 12.

GRÆCAM linguam ut addiscant Monachi Basiliani admonentur. XLIV. 5. p. 278. seqq.

GRÆCOS Ritus conservare, Ecclesia Latina semper studuit. XLIII. 5. pag. 273. Graecis prohibitum est, Missas, et Divina Officia Latino Ritu peragere, revocatis a S. Pio V. Indultis alias super hoc concessis. *ibid.* 9. pag. 274.

Graeci uniti in Russia Polonica, si rerum opportunitas id ferat, Missam celebrent super sacris Latinorum Tabulis lapideis. *ibid.* 2. p. 272. seqq.

GRÆCI quoad Sacramentum Confirmationis, et Ordinis. V. *Confirmatio*. V. *Ordines*.

GREGORIUS XIII. Jubilaeum extendit ad Civitatem et Dioecesim Mediolanensem, instante S. Carolo Borromaeo. XXXV. 5. p. 233.

Idem Rosse Aureae munere decoravit Ecclesiam Metropolitanam Bononiae Patriae suae. XLII. 5. p. 261. seqq.

GUBERNATOR Urbis est etiam S. R. E. Vice-Camerarius. VIII. *Cap. I.* et 11. §. 1. p. 62. et 63. Antiqua Privilegia ipsi confirmantur. *ibid.*

Plura pro recta Justitiae administratione, et pro regimine Ministrorum Tribunalis Gubernii ab ipso praestanda recensentur. *ibid.* per tot. p. 62. seqq.

Eidem duo Praelati Assessores, Consultae Poenitentes, adjiciuntur, quorum munera in Causarum judicijs, in visitationibus Carcerum etc. designantur. *ibid. Cap. I.* §. 2. p. 63. seqq.

Gubernator in Congregationibus visitationum Carcerum, etiam Capitolii, primus sedere debet. *Cap. II.* §. 3. 7. p. 66.

Ejusdem approbatio necessaria est, ut quis valeat Professionem Criminalem exercere. *Cap. III.* §. 9. p. 74. Ad quem effectum Congregatio instituitur ex Praelatis, aliisque, qui cum eo votum decisivum, et respective consultivum habeant, composita; et approbatorum electus fieri et publicari jubetur. *ibid.*

GUTTIÆRES Emanuel Procurator Provinciae Mexicanae Ordinis Eremitarum S. Augustini postulat confirmationem literarum Apostolicarum Clementis PP. XII. super juribus, privilegiis, gratiis, et exemptionibus, quibus gaudent in Provincia Mexicana Fratres Ordinis Eremitarum S. Augustini antiquiores Rectores quatuor Doctrinarum, seu Parochiarum Indorum. LXI. p. 398.

Eidem conceditur cum quibusdam conditionibus. *ibid.* per totum.

H

HABITUM proprii Ordinis deferre tenentur Regulares quicumque ad Cardinalatum, vel Episcopatum promoti, exceptis Canonicis Regularibus, et Clericis Regul. *Suppl. num. II.* §. 1. et 5. p. 487. §. 10. 11. pag. 489. Hanc disciplinam aliquis ex Fratribus Minoribus evertere studuit. *ibid.* 6. p. 488.

Habitus proprius Equitum S. Joannis Jerosolymitani est sola linea Crux octogona. *ibid.* 8. 9. pag. 487. et 489. Olim, praeter Crucem, peculiares etiam vestes deferre tenebantur. *ibid.* 4. et 11. pag. 487.

et 460. Crucem hujusmodi, exterioribus vestibus assutam, tamquam proprium habitum deferre hi Equites possunt, si ad Cardinalatum, aut Episcopatum promoveantur. *ibid.* 8. seqq. p. 459. seqq.

HEDRÆI. V. *Matrimonium*. V. *Judaei*.

HÆRES illius, qui spolium commisit, quive mala fide alienam rem occupavit, quomodo ad restitutionem tenetur. LVII. 22. 23. pag. 536. et 537.

HÆRESIS. A Censuris propter haeresim formalem externam ineursis nullus Confessarius, quibusvis amplissimis facultatibus munitus, vel etiam tempore Jubilaei, absolvere potest, nisi expressam ad id facultatem habuerit. XXI. 85. pag. 100. Etiamsi occulta haeresis sit, et Confessarius facultatem habeat absolvendi a Censuris in Bulla Cuenae reservatis. XX. 53. p. 158.

Quomodo ab ea absolvere possint Poenitentiarii Anno Jubilaei. *ibid.* 7. p. 154.

Haeresis crimen inter excepta numeratur, quorum Rei Immunitatis beneficio non gaudent. XL. 4. seqq. p. 283. V. *Immunitas*.

HÆRETICI ad sinum Ecclesiae invitantur, occasione Jubilaei Universalis. XVII. 40. p. 140.

Haeretici valide baptizant, si Sacramentum ministrent in Fide verae Ecclesiae, et sub forma praescripta, in iis, quae pertinent ad validitatem. II. 13. p. 13.

Haeretici Ecclesiae legibus, et universalibus consuetudinibus tenentur, et juxta eas judicandum est in casibus etiam ad haereticos pertinentibus. *ibid.* 14. seqq.

Ubi de Impedimentis Matrimonii dirimentibus. V. *Matrimonium*.

Haeretici Magistratus, et Ministri, in Foederati Belgii regionibus, Catholicos Matrimonium contrahere volentes eogunt ad contrahendum coram ipsis. *Suppl. V. III.* §. 1. seqq. p. 462. Multa de hoc declarantur, et statuuntur, *ibid.* V. *Matrimonium*.

Haeretici Ecclesiarum bona occupantes, ad restitutionem fundorum, et fructuum inde perceptorum tenentur. LVII. 18. p. 538. seqq.

Haereticis ad Fidem Catholicam revertentibus Sedes Apostolica aliquando permisit, ut Bona Ecclesiastica ab Ipsis antea occupata retinere possent. *ibid.* 26. seqq. p. 539. seqq.

HEBDOMADÆ Sanctae dies Musica valde dedecet, ideo in quibusdam locis vetita. III. 13. p. 28. seq.

S. HIERONYMUS antiquis Romanis in suis scriptis ob zelum multa exprobavit. Idem ab eorum posteris piissime colitur. *Append. num. III.* §. 8. p. 456. seqq. Ejus agendi ratio erga S. Siricium a Pontifice explicata, et vindicata. *ibid.*

Ejusdem Corpus in antro Bethleemitico sepultum, inde, Jerosolyma a Saracenis capta, Romam translatum, in Basilica Liberiana ignotum quiescit. *ibid.* p. 453.

HIERONYMUS Columna Cardinalis Diaconus Sancti Angeli in Foro Piscium, qui Archipresbyteri Titulo Liberianae Basilicae Clero praesidet, eligitur, et declaratur Legatus a Latere, ut aperiat, nomine Pontificis, Portam Sanctam Basilicae Sanctae Mariae Majoris. XIX.******* p. 180.

HISPANIÆ Rex Ferdinandus VI. Pontificis providentiam implorat, quoad Parochias Iudiarum Occidentalium, quae solis Regularibus committi solebant. I.I. *princ.* p. 320.

HOMICIDIUM proditorie committetur, ac etiam dumtaxat animo praemeditato et deliberato, Immunitate Ecclesiastica non gaudent. XXVII. 4. pag. 208. Amplia, quoad Statum Ecclesiasticum, ex Constitutione Clementis XII. et quoad alias Regiones, ex Indultis aut Concordatis specialibus, etiamsi homicidium in rixa sequatur, dummodo non casualiter, vel ad propriam defensionem. 206. Et quoad Ecclesiasticos homicidium committentes, ex eadem Constitutione Clementis XII. *ibid.* 6. p. 207.

Quod etiam extendi decernitur ad Regulares cujuscumque Ordinis, Militiae, et Instituti. *ibid.* 7. Item ad Mulieres, et Milites. *ibid.* 8. Et ad eos, qui homicidium ita patraverint baculo, aut saxo. *ibid.* 9. V. *Immunitas*. V. *Extractio*.

Homicida reputatur etiam, qui proximum ita vulneravit, ut ex eo vulnere intra certum tempus moriatur; unde si Periti *grave vitae periculum* vulnerato iuminere pronuncient, percussor e loco immuni extrahi debebit; restituendus tamen, si vulneratus ultra definitum tempus superstes vixerit. XXVII. 10. 11. pag. 208.

HONORARII familiares Cardinalium, et aliorum Rom. Curiae Procerum plures esse student. XXX. 1. p. 216. Defunctis Domini, salarium, et alia sibi deberi saepe concedunt. *ibid.* 2. 3. et 4. pag. *ibid.*

Honorarii hujusmodi, si in peculiari Rotulo cum Honorariorum denominatione describantur, nulla ipsis actio in posterum suffragabitur contra defuncti haereditatem, seu pro minnendis Legatis, quae veris familiaribus relicta fuerint. *ibid.* 6. 7. pag. 217.

HORÆ Canonicae devote recitandae sunt. Eas quotidie in Choro cantare debent, ordinato modo et cantu, qui Choro tenentur. III. 2. p. 17. seqq. Obligationi non satisfacit, qui illas sine debita attentione canit. *ibid.*

HUNGARIÆ Regina. V. *Austria*.

I

SANCTI JACOBI *a Scorciavalli* Parochia. V. *Parochialis*.

JEJUNIUM si in Festum Sancti Patroni alicujus loci, aut in diem Dominicum incidat, anticipatur in praecedentem diem, et quare. XXXVIII. 8. et 6. pag. 249. seqq.

Jejunium Vigiliae S. Joannis Baptistae incidens in solemnitatem Corporis Christi, anticipatur in Feriam IV. *ibid.* 5.

Jejunium Vigiliae in universa Ecclesia praescriptae non possunt Episcopi auctoritate ordinaria anticipare. *ibid.* 8. 9. et 10. p. 250. seqq.

Jejunium Vigiliae S. Mathiae Apostoli praecipitur in Decretali Innocentii III. *ibid.* 10. pag. 250. Permittitur hujus jejunii anticipatio anno 1751. quo anno illud incidit in postremum Baccanaliorum diem. *ibid.* 11. pag. 250. Ecclesiastici tamen monendi sunt, ne hac anticipatione utantur. *ibid.* 13. pag. 251.

JEPHTE utrum peccaverit, faciendo, et adimplendo votum sacrificandi Deo primum e domo occurrentem sibi redeunti e praelio. LIV. 7. pag. 531. seqq. Utrum filium sacrificando vere occiderit, an solum perpetuae virginitati addixerit. *ibid.*

JEROSOLYMAM insignes viri et mulieres perrexerunt, ut sacra Loca visitarent, XIX. 5. p. 119. Nonnulli ex iis recensentur. *ibid.* 7. p. 120. Proficiscentibus ad recuperandam Jerosolymam olim Indulgentia Plenaria concessa fuit. *ibid.*

JEROSOLYMITANA Militia. V. *Equites*.

V. *Militia*.

JESUITIS vetita est cura, et regimen Monialium, ac Mulierum in Religiosis Domibus conviventium. VII. *sub.* §. 2. n. 3. p. 80.

JESUITISSAS pluribus in locis institit Maria Warth anno 1610. ac Romam venit anno 1621. confirmationem hujusmodi Instituti postulatura. VII. 1. p. 80. seqq. et *sub.* §. 2. num. 1. *ibid.*

Jesuitissas detrimento esse Missionibus exponit Procurator Cleri Anglicani. n. 2. p. 80. Cardinalis Cleselius Viennae Episcopus apud Congregationem de Propaganda Fide conquestus est, Jesuitissarum domum in ea Civitate, se inconsulto, apertam fuisse. n. 3. p. *ibid.*

Jesuitissae a Jesuitis se directas esse jactabant. Earum suppressio Nuntiis Apostolicis demandata fuit *ibid.* Obstitit Cambiani Mulier tamquam earum Visitatrix a Maria Warth Praeposita Generali constituta. num. 4. pag. 81. Res ad Congregationem S. Officii remittitur, extirpatis in Italia earum domibus. num. 5. p. *ibid.*

Jesuitissarum Institutum Urbanus VIII. penitus, ac perpetuo, sub gravibus poenis abolevit. num. 6. p. *ibid.* Abolitio effectum habuit. n. 8. p. 82. Earum Fundatrice, et Visitatrice in custodiam datis. n. 6. p. 81. V. *Maria*. V. *Cambiani*.

Jesuitissae nonnulla sibi munera arrogabant, ingenii et sexus imbecillitati, ac muliebri modestiae inconvenientia. *ibid.* 8. p. 83.

Jesuitissarum Institutum revixisse, erectis Anglicanarum Virginum Conservatoriis, nonnulli perperam arbitrati sunt. *ibid.* 3. seqq. pag. 82. seqq.

Vetitum est asserere, Jesuitissas fuisse a Clemente XI. restitutas. *ibidem* 8. pag. 84. V. *Anglicanae*.

S. IGNATIUS a Sede Apostolica obtinuit, ut suum Institutum a cura Religiosarum Mulierum perpetuo esset immune. VII. *sub.* §. 2. num. 5. pag. 81.

S. Ignatii Exercitia spiritualia quilibet Christifidelis peregerit per quinque dies ad minimum, lucrabitur Indulgentias concessas eadem per octo dies peragentibus. XIX.* p. 134.

IGNORANTIA in poenitentibus attente a Confessariis discutienda. XIX. 19. et 20. p. 127.

ILLYRICA JUVENTUS degens in Collegio Lauretanae Civitatis eximitur a quibusvis juribus Parochialibus. XIX.****** p. 146. V. *Collegium*.

IMMUNITATE Ecclesiastica non gaudet, qui homicidium deliberate committit. XXVII. 1. p. 205. V. *Homicidium*.

Item Rei aliorum criminum, quae recensentur in Constit. Gregorii XIV. et Benedicti XIII. *ibid.* 2. De crimine haeresis et apostasiae specialiter. XL. 1. seqq. p. 285.

De Immunitate plura decrevit Clemens XII. pro sola Ecclesiastica ditione, quae deinde ad alias Regiones extensa fuerunt per viam Indulti, aut concordati. XXVII. 1. 4. p. 203. et 206. His alia nonnulla adjecit Pontifex, d. Constit. *ibid.* per tot. V. *Extractio*. V. *Homicidium*.

Immunitatis violatae reatus et poenas ubique incurrunt, non solum qui reos per vim extrahunt e locis immunibus, aut sine Episcopi auctoritate, sed etiam qui eos ibi obsident, et ad deditionem compellunt. *ibid.* 14. pag. 209. Idem Ecclesiastici confugii beneficio perpetuo privantur. *ibid.* pag. 210.

Immunitatis beneficio gaudere debent Rei criminis ad S. Officii Tribunal spectantis, nisi crimen expresse excepitum dignoscatur. XL. 4. pag. 286. etiamsi, post condemnationem, e triremibus, aliove relegationis loco a ministrorum manibus liberi aufugerint. *ibid.* 5. p. 286. Nisi Episcopus Indultum habeat extrahendi ab Ecclesia fugitivos a triremibus. *ibid.*

Immunitate ecclesiastica gaudent Ecclesiae dependentes a Monasterio S. Stephani in Bosco Provinciae Rheginen. ulteriori Calabriae Ordinis Carthusiensis, pro iis qui confugiunt ad eas ob patrata delicta. II.* p. 45.

Minime vero gaudent immunitate Ecclesiastica, qui obnoxii delictis exceptis in Constitutionibus Gregorii XIV. et Benedicti XIII. Romanorum Pontificum, et in concordatis inter Apostolicam Sedem, et Carolum Sebastianum utriusque Siciliae, et Jerusalem Regem. *ibid.*

IMPEDIMENTA Matrimonium dirimentia Principia saecularis lege indueti nequeunt. II. 7. p. 11.

Impedimentis Matrimonium dirimentibus ab Ec-

clesia statutis irritantur etiam Haereticorum Matrimonia. *ibid.* 16. p. 13.

Impedimentum *Disparitatis cultus* Matrimonium dirimit. II. 1. p. 10. et 16. p. 13.

Impedimentum hoc non positivo aliquo Juris Canonici Decreto, sed Communi Ecclesiae consuetudine inductum. *ibid.* 9. 10. pag. 12. non afficit eos, qui nunquam baptisma suscepernnt: neque Baptizatos, licet alteruter sit haereticus; sed eos quorum unus baptizatus est, alter non, etiamsi esset Catechumenus. *ibid.* 11. ad 19. p. 12. seqq.

Super Impedimento hujusmodi dispensare possunt Vicarii Apostolici, et Missionarii apud Sinas, et Japoniam, ex Privilegio Apostolico. *ibid.* 19. pag. 14.

Impedimentum *Clandestinae desponsationis*, Matrimonium irritans, a Concilio Tridentino inductum, non afficit Matrimonia, quae contrahuntur in locis, ubi promulgatum non est Concilii Decretum. *ibid.* 17. p. 13.

Impedimenta Matrimonialia quomodo a Poenitentiariis Anno Jubilaei dispensari possint. XX. 13. seqq. p. 188.

IMPUBERES, et infantes filii, olim poterant a genitoribus offerri permanenter Statui Clericali, vel Monastico. LIV. 3. 4. et 5. p. 530. et 531.

Impuberes sic oblati, quum ad discretionis annos pervenerint, possunt ex posterioribus statutis retinere statum, vel relinquere. *ibid.* 6. pag. 531. Haec disciplina, salvis Religionum Constitutionibus, et Concilii Tridentini decretis, adhuc viget, ita tamen ut pater non possit filium oblatum revocare, Religio autem possit illum dimittere, nisi aliter se obligaverit. *ibid.* Similis disciplina vigult, et moderata est quoad sponsalia impuberum. *ibid.*

Impuberis oblatio probabilius subsistit, si a patre fiat, dissentiente matre, quam e contra. Samuel vero valida a matre in Templo oblatus fuit, quia pater consensit. *ibid.* 8. pag. 532. Jus tamen impuberi offerendi Monasterio non minus a patre, quam a matre exerceri potest. *ibid.* 20. pag. 536.

Impubes oblatus Baptismo, et baptizatus, non potest Christianam Fidem deserere. *ibid.* 9. p. 533.

Impuberes Infidelium filii, a quibus offerri possint ad Baptismum. *ibid.* 10. seqq. V. *Baptismus*.

IMPERATORES Romae non alibi coronari, et ungi debent, quam in Basilica Vaticana. LIX. 18. p. 568.

IMPERATRIX. V. *Austria*.

INCOLARUM nomine quinam intelligantur. XXI. 71. et 72. p. 185. seqq.

INDIARUM Parochiae, Doctrinae, et alia officia ad animarum curam spectantia, solis Regularibus olim conferri solita, in posterum etiam Presbyteris saecularibus conferri posse, statuitur. LI. 1. seqq. p. 520. seqq.

Indiarum Patronus principalior S. Franciscus Xaverius, *Suppl. num. V. p. 465. V. h. Franciscus.*

INDICIA de patrato delicto quaenam sufficiant, ut Reus, Ecclesiastica immunitate indignus, e loco immuni extrahatur. XXVII. 3. p. 206. Et a quo sint colligenda. *ibid.* 12. p. 208. et 13. p. 210.

INDULGENTIAE ex thesauro meritorum Christi, et Sanctorum depromuntur, quarum dispensator est Romanus Pontifex. XVII. 4. pag. 109. et XIX. 13. 14. pag. 124. at 125. Debite obtentae, aut applicatae, prosunt vivis, et defunctis ad deletdam poenam temporalem juxta dispensationis mensuram. *ibid.* 14. p. 125.

Indulgentiarum usu Poenitentia non tollitur, neque Christiani desides fiunt, aut a satisfactione pro peccatis debita, avocantur, ut quidam impie opinati sunt. *ibid.* 28. pag. 131. Pia opera exercenda sunt tempore Indulgentiarum. *ibid.*

Indulgentia Plenaria primum concessa reperitur euntibus ad liberandam, vel recuperandam Terram Sanctam. *ibid.* 1. p. 118. et XXXV. 18. p. 238.

Indulgentia altera Plenaria fuit magni Jubilaei. *ibid.* Hanc singulis annis saecularibus acquiri a visitantibus Limina Apostolorum ex antiqua traditione disseminatum est per Europam sub Bonifacio VIII. qui proinde illam concessit: XIX. 10. p. 122. V. *Jubilaeum*.

Ad indulgentiam Jubilaei consequendam opera injuncta. XVII. 6. pag. 109. Et declarationes super ipsis editae. XX. 45. ad 51. p. 188. et XXI. 2. pag. 161. seqq. ad 16.

Indulgentia, etiam Jubilaei, per implementum ultimi operis ex injunctis ad eam consequendam, acquiritur; quod proinde in statu gratiae est faciendum. *ibid.* 78. 76. p. 185. seqq.

Ad Indulgentiam consequendam non suffragatur opus, ad quod ex alio titulo quis obligatur. *ibid.* 53. p. 177.

Ut Indulgentia acquiratur, quae concessa sit pro confessis et sacra communione refectis, requiritur Confessio actualis, et Communio Sacramentalis. *ibid.* 3. etc. pag. 161. seqq. Et solis Missionariis in partibus Infidelium commorantibus Indultum fuit, ut hujusmodi Indulgentias lucrari possint, praemisso Contritionis actu. *ibid* 6. pag. 162.

Indulgentia Plenaria in certos dies aliquam Ecclesiam visitantibus, aut aliud pium opus peragentibus concessa, semel dumtaxat in die obtineri potest. *ibid.* 84. p. 190. seqq.

Indulgentiam Plenariam Populo concedendi facultas datur Cardinalibus de Latere Legatis ad aperiendas, et claudendas Portas Sanctas Anno Jubilaei deputatis. XIX. ******* 9. pag. 180. et XXV. p. 200.

Indulgentiae quaecumque, decurrente Jubilaei Anno, suspenduntur, nonnullis exceptis: XVIII. 1. 3. p. 113. et 114. V. *Suspensio*.

De Indulgentiis nonnulla Clemens VIII. et Paulus V. statuerunt, etiam quoad Basilicam Lateranensem. XLV. 4. 2. et 3. p. 276.

Indulgentiae plures eidem Basilicae concessae confirmantur. *ibid.* 6. 7. p. 277. Communicatae Ecclesiis, aliisque locis huic Basilicae subjectis, aut aggregatis, suspendentur, et aliae determinatae concedantur. *ibid.* 8. seqq.

Indulgentiae Basilicae Vaticanae jam concessae confirmantur. LIX. 49. p. 379.

Indulgentiae aliae concedi, et communicari possunt Ecclesiis, Altaribus, Piisque Locis eidem Basilicae aggregatis, aut aggregandis. *ibid.* 46. seqq. pag. 378.

Indulgentiae hujusmodi quomodo concedendae a Capitulo; quid observandum circa Literarum expeditionem, et alia; quid advertendum a Rectoribus Ecclesiarum, et a Ministris Locorum, quibus concedantur; in earum publicatione, eleemosynarum receptione, et erogatione. *ibid.* 48. p. 379.

Indulgentiae Ordinibus Mendicantibus, et Tertio Ordini de Poenitentia, sub regula S. Francisci Assisiensis concessae, quomodo a nonnullis Pontificibus, et Congregatione Indulgentiarum declaratae. XLI. 2. p. 237.

Indulgentiae determinatae Fratribus ejusdem Tertii Ordinis tam in Conventibus, sive aliis collegialiter, quam in privatis domibus seorsim viventibus, concedantur: aliae olim controversae abrogantur. *ibid.* 3. seqq. p. 238.

Indulgentiae speciales, etiam Plenariae concedantur personis utriusque sexus Tertium Ordinem S. Francisci de Paula profitentibus. LVI. 3. 4. et 5. pag. 347. Et *Chordigeris*, qui oempe Cingulum ejusdem S. Francisci gerunt. *ibid.* 6. 7. et 8. pag. 347. et 348. Omnes Animabus Purgatorii applicabiles. *ibid.* 9.

Indulgentiae aliae abrogantur, sique praedictis omnibus concessae circumferantur. *ibid.* 10. Olim quoque aliae sublatae fuerunt, quae Chordigeri concessae dicebantur. *ibid.* 4. p. 346.

Indulgentiae concessae a S. M. Gregorio PP. XV. Clericis Regularibus Societatis Jesu Assistentiae Hispaniae, aliisque una cum eis cooperantibus, in docendo, ac pro addiscentibus Doctrinam Christianam in Hispaniarum, et Indiarum Regnis confirmantur, et ampliantur. L. p. 308. per totum.

Omnes Religiosi ejusmodi Societatis fruuntur Indulgentiis Congregationum Primae Primariae dictae aggregatarum tamquam si ibidem essent adscripti, et easdem frequentarent. XIX. p. 153.

Indulgentiarum Congregatio. V. *Congregatio*.

INDULTARIE personae, quarum praesentia requiritur, ut in privatis Oratoriis Missa celebretur, quaenam sint. XLVIII. 14. seqq. p. 294.

INDULTO superveniente, Anno Jubilaei, quomodo Basilicarum visitationes jam factae cumplandae sint, aut quae superaddendae. XXI. 82. p. 189.

Indultum Pontificalium. V. *Pontificalia*.

INFANTES, aut impuberes quomodo possint a parentibus, aliisque, offerri ad statum Clericalem, vel Monasticum, aut ad Baptismum, contradicentibus, aut non contradicentibus aliis. LIV. per tot. pag. 329. seqq. V. *Baptismus*. V. *Impubes*.

INFIDELIUM filii infantes, aut impuberes a quibus afferri possint ad Baptismum. *ibid.* 10. seqq. pag. 333. seqq. Patri ad Christianam Fidem converso assignandos est filius, non matri in sua infidelitate permanenti, et e contra. *ibid.* 18. p. 338. V. *Baptismus*.

INNOCENTIUS III., aedificato in honorem Beatae Mariae Virginis Monasterio, potentissimum ejus auxilium moriens expertus fuit. *Append. num. III.* §. 4. p. 436.

INNOCENTIANUS carcer. V. *Carcer*.

INQUISITIONIS Tribunal ad capturam non procedit, nisi post semiplenam delicti probationem. XL. 3. pag. 236. Tribunali ejdem in Portugallia denunciandi sunt Confessarii exquirentes in Confessione nomen complicis. XIII. 7. p. 88.

V. *Confessarius*.

INQUISITORES possunt auctoritate propria ex locis immunibus extrahere haereticos, certiorato tamen ante, vel post, Episcopo loci Ordinario. XL. 3. p. 236.

Item fugitivos e Carceribus, seu Triremibus, aliove relegationis loco, ad quem ob haeresis crimen damnati erant. *ibid.* 8.

Si agatur de reis aliorum criminum exceptorum ad S. Officii Tribunal pertinentibus, communicanda erunt Episcopo indicia, ejusque Decretum pro extractione expectandum, aliaque in extractione servanda, quae praescribuntur in Constitutionibus Apostolicis. *ibid.* 4.

INSCRIPTIONEM de Basilica S. Mariae Majoris a S. Sixto III. consecrata appositam eidem Benedictus XIV. jussit *Append. num. III.* §. 2. pag. 434. V. etiam *Colosseum*.

Inscriptiones Capituli, et veterum Archipresbyterorum Tertiliensium noo suot deleodae. XIV. 9. p. 98. seqq.

INSTRUMENTA musica. V. *Musica*.

INTERDICTUM apponi nequit, inconsulto Romano Pontifice, in Ecclesiis basilicae Vaticanae subjectis, ubicumque sint, nisi Interdictum sit generale. LIX. 44. p. 377.

Interdictum *Unde vi* quomodo a Jure Canonico correctum. LVII. 22. p. 336. seqq.

INVENTARIUM rerum propriarum nisi fiat ab Episcopis, difficile erit eas secernere ab aliis, quas ex proventibus Ecclesiae acquisituri sunt, quaeque juribus Spolii subesse debent. XXIX. 8. p. 217.

JOANNA FRANCISCA de Chantal nobilissimis orta parentibus, admirabili sanctitate, teste S. Francisco Salesio, floruit in triplici statu virginitatis, matrimonii, et viduitatis. LII. 1. pag. 524. Votum emisit faciendi quidquid perfectius esse cognosceret. *ibid.*

Jococa eadem Sanctimoniales a Visitatione Sanctæ Mariæ instituit, eodem S. Francisco duce. *ibid.* 2. p. 525. et L.** p. 340.

Ejus pretiosa mors. L.** p. 340.

Processus super virtutibus in gradu heroico, et miraculis a Deo patratis ejus intercessione. *ibid.* per totum.

Ejus Beatificationem Summus Pontifex, approbatis antea illius virtutibus in gradu heroico, et quatuor miraculis, decrevit, et celebrari mandavit, consuetis concessis honoribus. LII. 3. p. 525.

S. JOANNES CHRYSOSTOMUS sepulcra SS. Petri, et Pauli præsens venerari peroptabat. XIX. 4. p. 119. et 8. p. 121. seqq.

S. JOANNIS JEROSOLYMITANI. *V. Equites. V. Militia.*

JOANNES V. Portugalliæ Rex. V. *Portugalliæ.*

S. JOANNES DE MATHA Fundator Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum. I.* pag. 8.

Ejus Corpus primo requievit in Arca Marmorea, seu Sarcophago in Ecclesia S. Thomæ Apostoli in Monte Coelio. *ibid.* p. 9.

Postea translatum in Hispaniis anno 1658. *ibid.*

Controversia excitata super Identitate Ossium Corporis ejus. *ibid.*

Dirimitur a Summo Pontifice Innocentio XIII. *ib.*

Urna Marmorea, sive Sarcophagum, ubi Ossa ejusdem Sancti tumulata jacuerant, una cum Epigraphe analoga donationis titulo traditur Michaeli a S. Josepho Ministro Generali Fratrum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum. *ibid.* Præcipitur eidem Michaeli, ut illud transmittat in Hispanias, utque ibi denuo reponantur Ossa ejusdem Sancti Joannis. *ibid.*

JOSEPHO MARIÆ Episcopo Portugall. committitur translatio octo Cappellaniarum a Fructuoso de Faria factarum ab Ecclesia S. Martini de Lordello de Ouro ad insignem Collegiatum S. Martini de Cedofeyta ejusdem Dioecesis Portugall. cum opportunis ordinationibus. IV.* p. 37. et 38.

IRREGULARITAS utrum veoire intelligatur sub generali nomine Censurarum. XXI. 48. pag. 476. seqq.

Irregularitatem incurrit, qui Sacris Ordinibus initiatus, et Censura ligatus, suos exercet Ordines. Controvertitur ab aliquibus de Clerico in Minoribus. *ibid.* 49. pag. 476. Super ejusmodi irregularitate occulta dispensare Pœnitentiarii possoot Anno Jubilæi cum Clericis tam Majoribus, quam Minoribus. XX. 12. pag. 135. et XXI. 50. pag. 477. Et Confessarii Regulares cum suis Regularibus. XX. 11. pag. 137. et XXI. 88. pag. 491. Item Confessarii eligendi occasione extensionis ejusdem Jubilæi ad universum Catholicum Orbem. XXVI. 4. p. 203.

ISRAELITÆ ter quotannis ad Templum accedere debebant. XIX. 2. p. 118.

ITER agentes quomodo Jubilæum consequi possint. XXVI. 5. p. 202.

JUBILÆUM Bonifacius VIII. sub præsenti forma instituit, et recurrente centesimo anno iodiceodum constituit. XV. 1. pag. 102. Clemens VI. ad quinquagesimum. Urbanus VI. ad trigesimum tertium: Paulus II. ad vigesimum quintum annum restrinxit: et a Bonifacio VIII. septemdecim Jubilæi celebritates numerantur, imminente decimaoctava a Benedicto XIV. iodicenda *ibid.*

Jubilæo originem dedisse dicitur fama sub Bonifacio VIII. ex antiqua traditione mirabiliter volgata, de Indulgentia plenaria quovis centesimo anno concessa adeuntibus Limina Apostolorum. XIX. 10. p. 122. seqq.

Jubilæum olim Feria V. Hebdomadæ Sanctæ, vel in Festo SS. Petri, et Pauli, demum in solemnitate Ascensionis Domini iodictum fuit qui postremus iodiceodi modus retentus est. XVI. 2. p. 106. Secunda indictio ex Pontificio Palatio fit Dominica 4. Adventus. XIX.***** 1. p. 148. Portæ Sanctæ aperiuntur. V. *Porta Sancta.*

Jubilæi Anno imminente, Ecclesiarum, et sacræ supellectilis nitor, atque mundities omnibus ditionis Pontificiæ Episcopis commendatur. III. 1. p. 46. seqq. Urbis Basilicæ reparantur, et ornantur. XV. 15. et seqq. p. 108.

Jubilæo adventante præmittendæ Missiones, Confessarii admoocndi de pluribus, et ad Episcopos datidæ Literæ Encyclicæ, ut Anous Sanctus prosper succedat. XVI. 4. pag. 106. Commendantur exactæ Confessiones, præsertim generales. XIX. 16. et 17. p. 128. et 126.

Ad Jubilæum invitantur Episcopi, Ecclesiastici Sæculares, et Regulares, Laici etc. *ibid.* 7. p. 120.

Jubilæi Annus incipit Vigilia Nativitatis Domini *ibid.* 13. pag. 124. et XVII. 3. pag. 109. Nonnulli Pontifices hunc Annum indixerunt, vel aperuerunt, sed non absolverunt morte præveoti. XV. 2. p. 102. Olim pro Jubilæo lucrando visitabantur duntaxat Basilicæ SS. Petri et Pauli, quibus Laterauensem, mox Liberianam alii Pontifices addiderunt. *ibid.* 4. et XIX. 10. p. 122.

Jubilæum ut obtinerefor olim Summi Pootifices Confessionem dumtaxat in suis Constitutioolbus recensebant, Benedictus XIV. Communionem addidit. XVI. 3. p. 106. et XIX. 10. p. 122.

Jubilæum locraturi tam in Itioeribus, quam Romæ laudabiliter se gerere debent. XIX. 27. p. 151.

Jubilaei Annus sub Benedicto XIV. indicitur: monentur omnes, ut tantum Indulgentiarum thesaurum lucrari satagant. XVII. per tot. p. 408. In hujusmodi indictinne elucet piae Matris Ecclesiae solicitudo. *ibid.* 1. Et Summorum Pontificum zelus, et vigilantia. *ibid.* 2. seqq. p. *ibid.*

Jubilaei Indulgentia ut obtineatur, Confessio Sacramentalis, Communio Eucharistica, visitatio Basilicarum, et visitationum numerus, ac modus, et preces fundendae injunguntur. *ibid.* 6. p. 409. Quomodo Jubilaeum consequi possint qui ex legitima causa nequeunt opera injuncta exequi. *ibid.* 7.

Jubilaeum ut publicent, populosque verbo et opere edoceant, quid Jubilaei tempore agendum, admonentur Patriarchae, et reliqui Catholici Antistites. *ibid.* 11. seqq. p. 411. seqq. Principibus Catholicis commendatur Jubilaei progressus. *ibid.* 14. p. *ibid.*

Jubilaei Anno decurrente, Indulgentiae aliae, et facultates suspenduntur, quibusdam exceptis. XVIII. per tot. p. 413. V. *Suspensio*.

Jubilaei Anno amplae facultates tribuuntur Poenitentiariis Ecclesiarum Urbis. XX. 4. seqq. pag. 454. seqq. Tribuuntur et Confessariis. *ibid.* 38. seq. p. 457. seqq. Adduntur instructiones. XIX. 18. seqq. p. 426.

Circa Jubilaeum dubia quaedam expediuntur quoad personas Romam venientes, tam Urbis incolas, quam externas, quoad opera injuncta; quoad facultates absolvendi, dispensandi etc. quoad Indulta, et preces. XX. 45. seqq. p. 457. XXI. 2. 7. pag. 461. seqq.

Jubilaeum pluries in decursu Anni Sancti lucrari poterunt, qui opera injuncta iteraverint. XX. 52. p. 458. XXI. 84. p. 490.

Jubilaeum conceditur Monialibus, aliisque mulieribus sub clausura, vel in pits domibus collegialiter viventibus, item Anachoretis, Eremitis, Infirmis, et in carcere, aut captivitate detentis, et quomodo ab his omnibus obtineri possit. XXIII. per tot. pag. 498. Quinam eorum omnium nomine comprehendantur. *ibid.* 1. seqq. Quid de iis, qui in carceribus S. Inquisitionis detinentur. *ibid.* 3. pag. 496. Quid ab iisdem agendum pro Indulgentia consequenda. *ibid.* 6. et 7.

Jubilaei Indulgentiam ii omnes Anno Sancto vertente his lucrari poterunt. *ibid.* 7.

Jubilaeum consequi poterunt qui vel iter Romam versus instituerunt, vel illne advenientes non potuerunt visitationes Basilicarum incipere, aut complere, dummodo confessi sint, et Sacra communione refecti. XVII. 7. p. 409. et XXI. 14. etc. p. 464. Hoc Indultum non comprehendit Romanos, quibus impeditis alia ratione consulitur. *ibid.* 16. p. 465.

Jubilaeum Magnum nonnulli Pontifices ad alia extra Urbem Loca extendere denegarunt, etiamsi Reges petierint; alii quibusdam Principibus, Populis, et Ordinibus; alii singulis per Orbem Dioecesibus diversimode concesserunt. XXXV. 2. 3. p. 232. et 233.

Jubilaeum a Benedicto XIV. ad totum Orbem Catholicum, peracto Romae Anno Sancto, extenditur, intra praefinitum tempus obtinendum. XXVI. per tot. pag. 201. seqq. Etiam ab his obtineri potest, qui illud Romae, vel alibi lucrati fuerunt. *ibid.* 2. p. 202.

Jubilaeum hoc ut obtineatur, quid agendum sit? *ibi.* Quid de navigantibus, iter agentibus, Regularibus, Monialibus, Anachoretis, et similibus. *ibid.* 3. Quinam Confessarii ad hoc eligi possint, et quae facultates illis dentur. *ibid.* 4. 5. p. 203. Quid de iis, qui morte praeventi aut post obtentas dispensationes etc. praescripta ad lucrandum opera non perfecerunt. *ibid.* 6.

JUDÆIS Lege Mosaica vetitum erat Matrimonium cum alienigenis, quod tamen praeceptum ipsi nonnunquam transgressi sunt. II. 3. p. 10. Incertum tamen, utrum ea lege irritarentur Matrimonia ab iis contracta, cum alienigenis; et an praeceptum comprehenderet alias nationes, praeter Cananaeas. *ibid.* 5. 6. p. 11.

Judaeis Matrimonium cum Christianis vetuit Theodosius sub gravibus poenis. *ibid.* 7. et 8 pag. *ibid.* Matrimonium Judaei cum Haeretica. V. *Matrimonium*.

Judaei ad Fidem Christianam conversi et in Apostasiam lapsi, Ecclesiastica Immunitate non gaudent; et ab Inquisitoribus propria auctoritate et loris immunibus extrahi possunt, servato honore Episcopis debito. XL. 3. p. 286.

Judaei sunt servi Christianorum servitute civili. LIV. 18. p. 358.

Judaeus Christianam Religionem amplexus potest filium infantem, vel impuberem eidem Religioni offerre, licet mater in Judaismo persistens contradicat. *ibid.* 1. pag. 329. Eamdem potestatem habent mater, et tutores. Item avi paterni quoad impubes, quamvis pater, vel mater, vel utrique in Judaismo obstinati contradicerent. *ibid.*

Judaeo patri ad Christianam Fidem converso assignandus est filius, si mater in Judaismo permaneat, et e contra. *ibid.* 18. p. 333. seqq.

Judaei olim poterant filios certae vivendi rationi destinare permanenter. *ibid.* 7. pag. 331. seqq. Ter quotannis Templum adire debebant. XIX. 2. p. 418.

Judaei in Polonine Regno valde multiplicati, multa ipsis non concedenda officia exercere dicuntur, et acerbum dominatum exercere in Christianos, quorum plurimos affligunt, et tamquam famulos habent. XLIX. 2. 3. pag. 297. et 298. Pecunias foenore accipiunt cum fidejussione suarum Synagogarum, et quare. *ibid.*

Judaeorum superbiam ut cohibeant, et absurda illa eradicari curent, monentur Primas, Archiepiscopi, et Episcopi Poloni, et quom odo id praestandum sit. *ibid.* 6. seqq. p. 299. seqq.

Judaeorum ingens numerus per Galliam, et Germaniam deletus fuit, Radulpho Monacho contra eos praedicante, cui S. Bernardus, et Petrus Cluniacensis Abbas se opposuerunt. *ibid.* 4. et 5. p. 298. Judaei persequendi non sunt, aut trucidandi, neque concessarum legum praesidio spoliandi. *ibid.* 4.

Judaeorum servitio ne Christiani se addicerent prohibuerunt Summi Pontifices, et alia multa de Judaeis inter Christianos degentibus statuerunt, quae omnino servari jubentur. *ibid.* 6. p. 299.

JUDEX Ecclesiasticus in Statu Pontificio quando possit cognoscere causas de damno dato, et quando Judex secularis. XXXVII. 5. seqq. p. 242. seqq. V. *Damnum datum*.

Judex nullus potest damni dati poenas, quamvis per edicta auctas, eondonare, vel minuere, neque sibi aut suis ministris addicere. *ibid.* 16. pag. 245. seqq. Pro se et ministris potest in his causis exigere emolumenta aliqua, juxta taxationem statutariam, post partis damnificatae satisfactionem, et poenae damni dati solutionem. *ibid.* 17.

Judices Criminales Romae, praesertim Tribunalium Cardinalis Vicarii, et Capitolii, jubentur publicam exhibere audientiam diebus, et hora statutis. VIII. cap. III. §. 3. p. 69. Constitutiones 71. et 72. Pauli V. observare debent quoad emolumenta percipienda. *ibi.* 1. et 2.

Judex ordinarius Fabricae D. Petri a Summo Pontifice eligitur. LIII. 2. pag. 326. votum consultivum habet in Congregatione oeconomica ejusdem Fabricae. *ibid.* 7. p. 328.

Judices a Capitulo Vaticano deputati pro territorio Abbatiae S. Martini in Montibus Dioecesis Viterbiensis, et pro Castro S. Petri in Formis, vulgo *Campomorto*, licet extra suum districtum residentes, exercere possunt jurisdictionem in Civilibus, et Criminalibus. LIX. 64. p. 387.

JURAMENTUM, etiam obedientiae, numquam juri Superioris officit. VII. 20. 23. pag. 88. et 89.

Juramentum de secreto servando quoad suas conventiculas interponitur ab iis, qui *Liberi Muratori* vulgo dicuntur. XLVII. 7. p. 285.

JURISDICTIO alia coactiva, et alia directiva. XII. 5. p. 86. V. in verbo: *Episcopus*; ubi plura de Episcopali jurisd. V. etiam in verbo: *Exemptus*.

Jurisdictionem Ordinariam in spiritualibus habet Archipresbyter Basilicae Vaticanae in eamdem Basilicam, ejusque Seminarium, aliaque adnexa aedificia; et in personas Canonicorum, Beneficiatorum, Clericorum, aliorumque Basilicae Inservientium, in pertinentibus ad ipsum servitium. LIX. 5. etc. p. 362.

Jurisdictionem ordinariam, et quasi Episcopalem habet Capitulum Vaticanum in plures Abbatias ipsi attributas, et in Loca ad illas spectantia. *ibid.* p. 380. et 86. 87. p. 382. et 383.

Jurisdictionem temporalem, et spiritualem, ac quasi Episcopalem habent Priores Ordinis Carthusiensis Monasterii S. Stephani in Bosco in Ecclesiis in ejus Territorio contentis ex vi donationum, et concessionum S. Brunoni factarum ab Episcopis Squillacen., et confirmatarum a diversis Romanis, Pontificibus. II.* p. 14.

A Jurisdictione, et dependentia Prioris Provincialis Provinciae sieulae eximuntur Conventus Notabilis, et Valletta Insulae Melitea. Ordinis Beatae Mariae de monte Carmelo, et subjiciuntur immediate Prioribus Generalibus pro tempore existentibus memorati Ordinis. LIV.** p. 342.

Jus GENTIUM, quo capti in bello capientium servi fiunt, locum non habet inter Christianos, sed tantum in bellis, quae adversus Turcas, aliosque Infideles geruntur. LIV. 18. p. 334.

JUS NATURALE aliquando dicitur jus illud, quod quis habet a natura derivatum; alio autem sensu hoc nomine designatur Lex naturae aliquid praecipiens, aut vetans. *ibid.* 26. p. 339. seqq. Et huic quidem numquam derogari fas est; at illud aliquando cedere debet Juri Gentium, multoque magis Religionis causae, et spirituali animarum saluti. *ibid.* seqq.

JUVENACENSIS Ecclesia quando in Cathedralem erecta fuerit. XIV. 2. p. 91. Controversiae, et dissensiones inde subortae in Juvenacensem Episcopum, et Archipresbyterum Collegiatae Tertiticnsis. *ibid.*

Juvenacensi Episcopo, multiplicem jurisdictionem Summi Pontifices supra eamdem Collegiatam concesserunt, quibusdam juribus Archipresbytero Tertitiensi reservatis. *ibid.* 3.

Juvenacensis Episcopi nominatio ad utriusque Siciliae Regem pertinet ex Apostolico Privilegio. *ibid.* 5. p. 93.

Juvenacensi Cathedrali Tertitiensis Ecclesia Concathedralis efficitur, pluribus eidem Ecclesiae, et Capitulo Tertitiensi reservatis, immutatis, et renovatis. *ibid.* 8. seqq. p. 96. seqq. V. *Tertitien.*

Juvenacense Capitulum Tertitiensi praecedat in Synodo Dioecesana, *ibid.* 9.

L

LAETARE. V. *Dominica*.

LATERANENSIS Basilica a duobus Summis Pontificibus Aureae Rosae munere donata fuit. XLII. 6. p. 262.

In Lateranensi Basilica Sacramentum Confirmationis ministrari potest a Cardinale Urbis Vicario, ejusve Vices-Ge.ente, vel alio Antistite ab eo depu-

tato, toties, quoties, quibusque temporibus, atque diebus ipsi Vicario opportunum videbitur. LIX. 11. p. 368.

Lateranensi Basilicae concessae Indulgentiae, quaecumque in ea, scientibus et consentientibus Romanis Pontificibus proponi consueverunt, licet concessionum monumenta forte non extent, a Pontifice appeobantor et confirmantor. XLV. 7. p. 277. Ejusdem Basilicae Filialibus et subjectis Ecclesiis, Cappellis etc. communicatas Indulgentias suspendit, aliasque interim eisdem largitur, et respective communicari permittit. *ibid.* 8. seqq.

Lateranense Capitulum diversas ubique constitutas Ecclesias, Cappellas etc. Ecclesiae Lateranensi subjicere et incorporare consuevit, *iisque* non minus, quam aliis in solo Lateranensi erectis, varias Indulgentias et spirituales gratias communicare. XLV. 2. pag. 276. In quo Paulus V. decrevit servandam esse ab eodem Capitulo formam a Clemente VIII. pro hujusmodi subjectionibus et communicationibus aliis praescriptam. *ibid.* 3. Quomodo deinceps idem Capitulum se gesserit. *ibid.* 4. Pontifex certam formam ejusdem Capituli rationibus aptam praescribit in posterum ab eo servandam. *ibid.* 16. p. 279.

Lateranense Sacellum et Trielinium Benedictus XIV. restituit. XV. 8. p. 103.

Lateranenses Canonici Regulares Beneficia corata obtinere nequeunt sine dispensatione Apostolica. LI. 1. p. 320.

LATINIS vetitum est Missas et Divina Officia Graeco Ritu celebrare, abrogatis a S. Pio V. Indultis antea super hoc concessis. XLIII. 9. pag. 274.

Latinis Presbyteris in Russia Polonica degentibus permittitur, ut, deficientibus lapideis Altaribus conseeratis; Missam super Ruthenorum Unitorum antimensiis celebrent; et ot eorumdem Calicibus stanneis utantur. *ibid.* 8. p. 273.

LAURETANÆ Ecclesiae Gregorius XIII. et Clemens VIII. Rosam auream benedictam dono dederunt. XLII. 6. p. 262. seqq.

Lauretanae sacrae Ædi, et Personis eidem inservientibus concessa Privilegia confirmata sunt, sicut et resolutiones editae super controversiis inter Episcopos Lauretanos, et Gubernatores ejusdem Civitatis. X. 1. p. 82.

Lauretani Sacelli Custodibus tribus Presbyteris saecularibus praeservatur privativa facultas Vela admovendi sacrae statuae Mariae Virginis in eadem Æde existenti, eademque obsignandi, et authenticis tollis muniendi. *ibid.* 2. 3. seqq.

Simul autem Poenitentiariorum ibidem constitutorum Rectori permittitur, ut particulas ex dictis Velis praecisas obsignet, vetita tamen ipsi facultate alium subrogandi. *ibid.* 4. et 8. p. 83. Authentica horum Velorum folia solam B. Mariae Virginis imaginem, receptamque attestationis formulam praeseferre debet. *ibid.*

Sub gravibus poenis statuitur, ut hujusmodi Vela gratis omnino distribuantur. *ibid.* 6.

In Loretana Civitate erectum Collegium ad instruendam Illyricam Juventutem in bonis artibus, et disciplinis eximitur a quibusvis juribus Parochialibus XIX.***** p. 447. V. *Collegium*.

LEGATI de Latere ad aperiendas, et clausendas Portas Sanctas. V. *Porta*.

S. LEONIS Magni Corpus in Basilica Vaticana sepultum diuque ignotum, precibus S. Sergii Pont. inventum fuit. *Append. num. III.* §. 8. p. 438.

S. LEO IX. Monasterium S. Crucis in Alsatia a Progenitoribus suis fundatum, exemptione donavit, et Apostolicae Sedi immediate subjecit; imposito ipsi censu Aureae Rosae quotannis mittendae Romano Pontifici ante Dominicam IV Quadragesimae, vel duarum unciarum auri ad eam conficiendam. XLII. 8. pag. 263. Ideo ab aliquibus idem S. Pontifex creditus est institutor Rosae Aureae. *ibid.* Sed cum ipse eonnciet Rosam hujusmodi, dicta die, a Romano Pontifice *consuete portari;* et eam praescribat factam esse debere, *sicut fieri solet;* palam est, eum Ritum S. Leonis Pontificatu anteriorem esse. *ibid.* 13. seqq. p. 264. seqq.

LEONICUS Michael, Ap. Caeremoniarum Magister sub Paulo V. Ingentium Operum Miss. copiam reliquit. XLII. 14 pag. 265. Hic Rosae Aureae Ritum S. Leone IX. anteriorem agnoscit. *ibid.*

LEVEQUIUS de la Cassiere Ordinis Equestris Jerosolymitani Magnus Magister Romae obiit. *Suppl. num. II.* §. 15. p. 460.

LEX Naturae. V. *Jus naturale*.

Lex Principis Laici in Matrimoniis vim non habet. II. 7. p. 11.

Lex Theodosii prohibens Matrimonium inter Christianos et Judaeos, poenam statuit, Matrimonium non dirimit. *ibid.*

Lex contractum prohibens uni ex partibus sub poena nullitatis, contractum ipsum irritat indirecte etiam quoad alteram partem sibi non subjectam. II. 8. pag. 12. Diversus casus est, ubi Lex formam contrahendi dumtaxat uni ex partibus praescripsit, etiam sub poena nullitatis, sed alteram partem adstringere consulto noluit. V. *d. Const. II.* §. 17. pag. 13. et *Supplem. num. III.* §. 2. p. 462.

LIBELLUS quando a Poenitentiariis dandus sit Poenitentibus absolutis a Censuris, ut eum deferant ad Officium Poenitentiariae, et consuetum breve in forma *Remissi absoluti* recipiant. XX. 5. et 6. pag. 154.

Libellus inscriptus: *La voix du Suge, et du Peuple etc.* damnatur, ejusque usus sub gravi poena prohibetur. XXXVI. per tot. p. 240. Habentes illum, tradere debent Episcopis, aut Inquisitoribus combu-

rendum. *ibid.* Idipsum statuitur de Libro inscripto: *Lettres avec ces mots latin : Ne repugnate etc.*

LIBER *receptorum criminalium* a Notariis criminalibus ad quid retinendus sit. VIII. cap. tit. §. 2. pag. 69.

Liber specialis hanc dispositus retinendus est in Actis criminalibus Conservatorum Urbis, in quo res criminales Locorum feudalium Populi Romani scribuntur. XXXIV. *init.* et §. 1. *sub. num.* VI. p. 230.

Libri duo hanc dispositi retinendi sunt a Notariis Gubernii Urbis, in quibus denuntiationes criminales *sanguinis*, et *relationis* scribantur. VIII. 5. p. 63.

Libri prohibiti Inquisitoribus, aut Ordinariis tradendi sunt, ut quis a Censuris propter eorum lectionem incursis absolvatur Anno Jubilaei. XX. 30. p. 186.

LIBERI MURATORI, seu *Franes Macons* vulgo dicti, conventiculum et societates faciunt sub arcto secreto per jusjurandum firmato, quae, utpote suspectae, pernicioseae, ac detestabiles, damnatae sunt, et sub gravibus poenis vetitae. XLVII. 1. seqq. p. 283.

Liberi Muratori a Principibus etiam saecularibus proscripti fuerunt: admonentur iidem Principes, ut contra illos severe procedant. *ibid.* 9. p. 285.

Liberi Muratori quidam poenitentes a censuris iucursis absoluti sunt. *ibi.* 5. p. 284.

LIBERIANA Basilica, seu S. Mariae Majoris, a Libcrio Pontifice erecta, a S. Sixto III. restituta, et cunscerata fuit, in qua Theodorus Pontifex Cunas Domini collocavit. *Append. num. III.* §. 2. p. 434. Diversis nominibus appellari consuevit. *ibid.* 4. p. 438. Benedictus XIV. eamdem restauravit, et magnifice ornavit. *ibid* Ejus Altare majus. V. *Altare*.

LIMINA Apostolorum frequentibus Imperatorum, Regum, et Principum, tum etiam Episcoporum, et Christifidelium omnium Ordinum visitationibus celebrari consueverunt. XIX. 4. pag. 119. LIX. 19. pag. 368.

LITES, ET DISSENSIONES exortae inter Communitatem, et Homines Civitatis Assisae, et universitates, et Homines Comitatus Æsini enumeruntur. LXI.** per totum p. 400.

Antonius Flores in utraque Signatura Referendarius Provinciae Marchiae Gubernator nonnulla constituit pro pace, et tranquillitate, *ibid.* 3. Item Pius V. in diversis constitutionibus dirimit easdem lites, et dissentiones. *ibid.* 4. et 8. p. 400. et 401. Sixtus vero PP. V. plura praescripsit pro pace, et tranquillitate, *ibid.* 6. et seq. Et Clemens XI. mandavit servare praescripta a Sixto V. cum nonnullis additionibus. *ibid.* 10. et seq. p. 405. et seq.

Tandem SS. Dominus Noster Decreto suo finem imponit litibus, et euntroversiis. *ibid.* 14. p. 407. et LXI.*** per totum p. 410.

LITIGANTES, et appellantes Eremitae Camaldulenses Congregationis Tusciae pro defendendis, patrocinandisque causis ad se spectantes adversus Sententias, et Decreta ab eorum superioribus Lata nominare, et eligere nequeunt alium Defensorem, seu Patronum, nisi alium Eremitam propriae cujusque Eremi. XIX.**** p. 145.

LOCATIO. Capitulum Vaticanum locare potest bona Basilicae ad novennium, sine Beneplacito Apostolico. *ibid.* 31. p. 371. Idam ad relocandum iisdem conductoribus, aut eorum haeredibus, compelli nequit, etiam pro uberiori censu. *ibid.* 32. seqq. p. 372.

LUCENSIS Episcopi Edictum, quo prohibebantur Musici concentus in Ecclesiis per hebdomadam sanctam, a S. Pio V. approbatur, et servandum decernitur etiam ab exemptis. III. 43 pag. 26.

S. LUDOVICUS Gallius Rex Judaeos non observantes statuta contra eos a Sede Apostolica, a suo Regno exterminare proposuit. XLIX. 8. p. 298.

LUDOVICUS, seu Aloysius Laghi Ordinis Fratrum Beatae Mariae de Monte Carmelo Prior. Generalis Laudatur LIV.** p. 341. V. Aloysius.

LUGDUNENSIS Ecclesia novitates respuit: Organa, aliaque Instrumenta Musica nunquam admisit. III. 3. p. 18.

M

MAGISTRARUM *Piarum*, et *Sanctarum* Institutum in Dioecesi Montis Falisci coeptum, ad alia Loca propagatum, et in duas societates divisum, pueilas instruit. VII. 21. pag. 58.

Magistrarum earumdem quilibet coetus proprium habet Directorem spiritualem: Superiorissas Generales sibi constituunt, quae plura peragunt, sed Episcopis, subsunt. *ibid.* 22. p. 59.

MAGISTRATUS Locorum Ditionis Ecclesiasticae judicare nequeunt in Causis *damni dati*, nisi id eis tributum dignoscatur a Lege Municipali, aut competere ex longa consuetudine, quae minor non sit XL. annis. XXXVII. 11. p. 243. Et hi quoque solos cognoscere valent Causas damnorum *simpliciùm*, non vero *studiosorum*, et multo minus *manualium*. *ibid.*

Magistratus Pergulae hujusmodi jure gaudet, aliisque praerogativis, quae enunciantur. LXI. 1. p. 393. et amplificantur. *ibid.* 8. p. 398.

MANCIPIUM. V. *Servus*.

MANICHÆI in contemptum Resurrectionis Christi, die Dominico jejunabant. XXXVIII. 8. p. 249.

MARCELLUS II. Papa Musicam ab Ecclesiis tollere proposuit, sed consilium mutavit. III. 4. 5. p. 19. V. *Musica*.

S. MARIÆ Majoris Basilica. V. *Liberiana*.

MARIA THERESIA Hungariae Regina etc.

V. *Austria*.

Maria Warth, seu de Guardia Jesuitissarum Fundatrix. VII. 4. et 2. pag. 80. Tamquam Praeposita Generalis, earum suppressionem impedire conata fuit per literas encyclicas ad suos sequaces. *sub* §. 2. n. IV. p. 51.

Maria eadem Romae in libera custodia detenta, in Belgium valetudinis causa ex permissione rediit. num. VII. pag. *ibid.* In Angliam marte suo trausit. *ibid* 3. p. 82.

Maria Warth tamquam Fundatrix Virginum Anglicanarum immerito habita, et tamquam Beata perperam invocata fuit. *ibid.* 11. p. 84.

S. MARTINI *de Fara, et in Montibus,* Monasteria, seu Abbatiae. V. *Abbatia*.

S. Martini Ecclesia Romae, Titulo *Equitii* nuncupata, a Benedicto XIV. restaurata fuit. XV. 6. pag 103.

MATER comprehenditur sub appellatione Parentum. LIV. 22. p. 337.

Mater jus naturale habet super educatione filiorum infantium. *ibid.* 26. pag. 339 seqq. Quod ita intelligendum; non ut hoc jubeat lex naturae immutabilis, sed ut jus illud a natura originem habeat, et limitari valeat jure Gentium, multoque magis favore Religionis. *ibid.*

Mater jus aequum habet cum Patre, quoad retinendum filium in sua societate. *ibid.* 28. pag. 338. Sed voluntas matris fidelis offerentis filium ad Baptismum praevalere debet repugnantiae patris, propter spirituale commodum ipsius filii. *ibid.* Et praeferri debet, propter favorem Religionis, *ibid.* 18. et 19. p. 338. et 336.

Mater ad filiorum tutelam admissa est per *auth. Matri et Aviae. Cod. Quando mulier tutelae off. fungi potest*, et quidem cum praelatione quoad aviam. LIV. 22. et 23. pag. 337. seqq. Quod autem ordo Legis procedit tantummodo quoad illas, quae Catholicae Fidei sunt, eruitur ex *Novell.* 118. *de haeredibus ab intest. venien.*, ubi ordo ille etiam in successionibus statutus, quoad Personas Catholicas dumtaxat obtinere debere decernitur. *ibid.* 23.

Mater filiam dotare non tenetur, nisi in subsidium Patris egentis. *ibid* Limita, ut Mater infidelis Filiam Christianam dotare debeat, quamvis Pater Christianus pauper non sit. *ibid.*

Mater filium, filiamve ad Monasterium legitime offert. LIV. 20. p. 336.

Mater contradicendi jus non habet voluntati Patris offerentis filium ad melioris vitae propositum. *ibid.* 8. p. 332. Signanter quoad oblationem filii ad Baptismum. *ibid.* 11. pag. 334. et 18. pag 335 Amplia si oblatio ad Baptismum fieret ab Avo Paterno. *ibid.* 12. pag. 334. Ac etiam si, mortuo Patre, oblatio fiat ab Avia Paterna; quod firmatur *d. Const.* LIV. *per tot.* et definitur. §. *ult.* p. 340.

S. MATHIAE Vigilia cum jejunio in universa Ecclesia, ex praecepto in corpore Juris clauso observatur. XXXVIII. 10. pag. 280. Ea anno 1751. quum in ultimum Bacchanaliorum diem incideret, ad evitanda transgressionum pericula, antioipari permittitur in Sabbatum Sexagesimae. *ibid.* 11.

MATRIMONIUM Hebraeis, lege Mosi, vetitum erat cum alienigenis. II. 3. pag. 10. Sed non satis constat, utrum prohibitio extenderetur ad omnes nationes, an vero solas comprehenderet nationes, Chanaan. *ibid.* 8. seqq. p. 11. Neque clarum est, eam prohibitionem fuisse sub poena nullitatis. *ibid.* 4. pag. 10. Nec id evincitur ex separatione, quam Esdras indixit Populo ab uxoribus alienigenis. *ibid.* 6. p. 11.

Matrimonium Hebraeis cum Christianis vetitum est lege Theodosii Imperatoris. *ibid.* 7. Sed non ideirco nullum, et irritum fore declaratum est, tantummodo puniendum, ut adulterium *ibid.*

Matrimonium irritantia impedimenta statui nequeunt per legem Principis Laici. *ibid.*

Matrimonium inter hominem Judaeum, et mulierem haereticam, et generaliter inter personam baptizatam, aliamque non baptizatam, nullum est, propter impedimentum *disparitatis cultus*; ideoque si infidelis baptizetur, renovandum decernitur. II. *per tot.* p. 10. seqq.

V. *Haeretici*. V. *Impedimentum*.

Matrimonium post Ordines Sacros initum ab Italo-Graecis, nullum declaratur. XXVIII. 13. p. 218. An vero idem jus obtineat quoad Orientales, nullo adhuc Decreto Apostolico definitum fuit; quamvis Tribunalia Urbis pro nullitate opinari consueverint. *ibid.*

V. *Consensus*.

Matrimonium contractum post Professionem Regularem irritum est; et antea contractum, nec dum consummatum, per eamdem Professionem dirimitur. *Suppl. num. II.* §. 6. p. 488. seqq. Ubi de Professione in Ordine Equestri S. Joannis Jerosolymit. quod idem operetur. *ibid.*

Matrimonium contractum non servata forma a Concilio Tridentino praescripta, nullum est, tam ratione contractus, quam ratione Sacramenti, in locis, in quibus Concilii Decretum promulgatum fuit, et inter personas eidem subjectas. *Suppl. num. III.* §. 2. pag. 462. Ideo nullam Matrimonii rationem habere potest illud, quod in Foederati Belgii regionibus a Catholicis contrahitur coram Civili Magistratu, aut coram haeretico Ministro, cui se sistere iidem Catholici coguntur. *ibid.* 3. pag. 463. Et nisi Matrimonium deinde ab iis celebretur, servata forma a Tridentino praescripta, conjugalis consuetudo peccaminosa erit, et proles illegitimae. *ibid.* Quid in hac materia inculeandum sit Catholicis earum regionum. *ibid.* 4.

Matrimonia ibidem ab Hæreticis inter se, aut inter Catholicos, et Hæreticos, quamvis illicite, contracta, non servato Concilii Tridentini Decreto, valida declarata fuerunt, utpote non comprehensa sub ejusdem Concilii lege. II. 17. pag. 13. et *Suppl. Num. III.* §. 2. p. 462.

MELITENSIS Episcopus gradum Procerum Magnæ Crucis obtinet inter Fratres Ordinis S. Joannis Jerosolymitani, et Crucem octogonam Melitæ super Mozzettam, Romæ super Mantelletam defert. *Suppl. N. II.* §. 8. seqq. pag. 439. seqq. Etiamsi ad aliam Ecclesiam transferatur, et quare. *ibid.* 10

Melitenses Equites

V. *Eques*. V. *Militia*.

MENDICARE per Urbem post horam 24. absque scripta licentia, quæ tiouestis dumtaxat personis, numquam vero foemiuis juvenibus concedenda erit, interdicitur hominibus, et mulieribus. VIII. *cap.* III. §. 8 p. 70 seqq. V. *Foeminae*.

MENSA nummularia S. Spiritus V. *Banchum*.

MERCATORES in bello reputari non debet tamquam partes Reipublicæ nocentis, ideo non laedendi. LVII. 8. etc. pag. 581.

MEXICANUS Archiepiscopus deputatur in Visitatorem Apostolicum, et Reformatorem Ordinis Hospitalaris S. Hippolytli Martyris in Civitate, et tota Provincia Mexicana XXXIX. pag. 282. V. *Archiepiscopus*.

MICHAEL a S. Josepho Minister Generalis Fratrum Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum laudatur. I.° p. 8.

Donationis titulo eidem traditur Urna Marmorea, seu Sarcophagum ubi Ossa S. Joannis de Matha Fundatoris dicti Ordinis tumulata jacuerant una cum epigraphe analoga, et ei præcipitur, ut illud traosmittat in Hispanias, utque ibi denuo reponantur Ossa ejusdem Sancti Joannis. *ibid.* p. 9.

MICHAELI LARNAGE Priori Majori Ordinis Carstusiani transmittuntur Literæ Apostolicæ ad sedandas quamplurimas querelas in eodem Ordine exortas. LIX.° p. 389.

Confirmat ordinationem præscriptam in Comitiis Generalibus habitis anno 1749. Procuratoribus cujuslibet Cartusiæ in Granciis permanendi, et commorandi prohibentem. *ibid.* Iisdem indulget, ut per ea dumtaxat tempora et propter ea negotia, in quibus ipsorum in qualibet Grancia præsentia, et commoratio omnino necessaria est, permanere, ac commorari liceat. *ibid.* p. 390. Nec aliter cum conditio, et status uniuscujusque Cartusiani Ordinis Alumni juxta suam Professionem servandi silentium, et a rebus omnibus secessum non patiatur diutius, quam par est extra Claustra permanere *ibid.*

Item approbat ordinationem factam in Capitulo Generali celebrato anno 1750. ad diminuendum excedentem numerum Procuratorum præscriptam Priori cujusque Cartusiæ. *ibid.* Officialium electio minime fiat, antequam expressus sive Prioris Majoris, sive Capituli Generalis consensus obtinetur. *ibid.*

Colloquia, recreationes, et spatiamenta a statutis Ordinis concessa confirmat. *ibid.* Recreationem Feriæ tertiæ, quamvis per statuta non reperiatur concessa, ex peculiari tamen gratia indulget iis Domibus, seu Cartusiis, in quibus in usu jam recepta est, non vero in aliis. *ibid.*

MILITES homicidii rei militaribus privilegiis non juvantur. XXVII. 8. p. 207.

MILITIA Hospitalis S. Joannis Jerosolymitani laudatur. *Suppl. Num. II.* §. 13 pag. 460. Ejus primus Magister fuit Raymundus de Podio. *ibid.* 4. pag. 457. Duo ejusdem M. Magistri, Petrus de Aubousson, et Hugo Verdala, inter S. R. E. Cardinales cooptati fuerunt. *ibid.* 14. et 15. pag. 460. Equites in ea professi veri Religiosi sunt, et votum Castitatis plenum et absolutum emittunt. *ibid.* 6. pag. 458. Ejusdem Militiæ nomine supplicatum est Summo Pontifici, ut definiret, Episcopos, et Cardinales ex ea assumptos habitum proprii Ordinis, videlicet lineam octogonam Crucem, exterioribus vestibus assutam, visibiliter gestare debere. *ibid.* 12. pag. 460. Id Pontifex concedit. *ibid.* per tot.

MILLINUS Joannes Garzias Cardinalis, sub Urbano VIII. in Aquilejensis Patriarchatus negotio plurimum adlaboravit. *Append. Num. IV. in secund. alloc.* §. 7. pag. 442.

MILLINUS Marius Cardinalis, in eodem negotio summa cum laude se gessit. L. 3. et 4. p. 501. et *Append. Num. IV. in prim. alloc.* §. 7. p. 437. et *in sec. alloc.* §. 7. p. 442.

MINDELHEIM Oppidum Diœcesis Augustanæ. Anglicanarum Viginum Conservatorium ibi existens Episcopi jurisdictionem agnoscere detrectat. VII. 4. pag. 49. Postea vero debitam obedientiam præstat, ejusque merito nonnullis gratiis, et indultis ab Episcopo, ejus Summo Pontifice ditatur *ibid.* 24. p. 59.

MIRACULA quatuor approbata fuerunt pro Beatificatione B. Joannæ Franciscæ Fremiot de Chantal. LII. 4. p. 328.

MISSAM Apostoli in privatis domibus celebrarunt; isque mos tempore persecutionum servatus fuit. XLVIII. 9. p. 289.

Missam in Ecclesiis, Oratoriisque publicis Divino cultui destinatis dumtaxat celebrari Concilium Tridentinum decrevit, præcipiens Episcopis, ne in privatis domibus eam celebrari permitterent. *ibid.* 2 pag. 287. et 11. pag. 290. et 20. pag. 294. Privatarum tamen domorum nomine non censentur Ædes Episcopales, veluti Sacra Congregatio ejusdem Concilii interpres saepe declaravit. *ibid.* 2. p. 287. et 8. p. 289.

Missam in privatis Oratoriis, quæ in Laicorum domibus sunt, celebrari vetuit Justinianus Imperator.

ibid. 9. Quam prohibitionem Leo Sapiens sustulit; ob nimiam ejusmodi Oratoriorum multiplicitatem. *ibid.* Sed ut in his Oratoriis Missa celebrarctur, semper necessaria fuit Episcoporum licentia, quam ipsi facile concedebant, praesertim in Ecclesia Orientali. *ibid.* 10. Et concessa censebatur, quoties Sacerdos super Mappis ab Episcopo consecratis celebrarct. *ibid.* Tandem a Concilio Tridentino adempta est Episcopis facultas concedendi Oratoria privata in Laicorum domibus, ad hoc, ut Missas in iis celebretur; et hoc jus ad Sedem Apostolicam devolutum est: unde Indultu Apostolico absolute opus est, ut missa in privatis Laicorum domibus celebrari possit. *ibid.* 11. et 12. p. 290.

Missa in privatis Oratoriis celebrari nequit sine praesentia alicujus ex personis, quibus Indultum directe concessum est. *ibid.* 14. 15. p. 291. Nec omnibus praesentibus suffragatur pro implemento Praecepti Festivi, sed tantum iis, *in quorum praesentia* celebrari permittitur in Brevi Apostolico. *ibid.* Reliqua vide in verbo: *Oratorium*.

Missam Episcopi in propriis Episcopalibus Aedibus, et in aliis domibus, in quibus hospitati fuerint, etiam extra propriam Dioecesim, celebrare possunt. XLVIII. 2. seqq. pag. 287. Et ad hunc effectum uti possunt Altari portatili seu viatico. *ibid.* 4: et 5. pag. *ibid.* et 288. Ipsis tamen interdictum est, ne in Laicorum domibus, in quibus propriae hospititi non fuerint, Missam pro libito celebrent, tam in propria, quam in aliena Dioecesi. *ibid.* 6. 7. et 8. p. *ibid.* et 289.

Missam Graeci Latino ritu, et Latini Graeco ritu celebrare prohibentur; sublatis jam a Sancto Pio V. quibuscumque contrariis Indultis, et facultatibus. XLIII. 9. pag. 274. Basiliani Abbates Monasteriorum Graeci ritus, nec non Priores et Magistri ejusdem Ordinis jubentur Missam ritu Graeco celebrare; Una vero, aut altera Missa in iisdem Monasteriis, in quibus sex, aut plures Monachi sunt, celebrari Latino ritu potest per Monachos non graduatos. XLIV. 3. p. 275.

Missa in Ecclesia Latina celebranda est super Altari lapideo consecrato, vel saltem quod lapideam consecratam tabulam habeat super impositam. XLIII. 4. p. 273.

Graeci vero celebrant super Antimensiis. *ibid.* V. *Antimension*. Idque Ecclesia Latina, non solum in partibus Orientis, sed etiam inter Italo-Graecos permitti declaravit. *ibid.* 5. Non licet tamen Presbyteris Latinis, inter hos Italo-Graecos commorantibus, Missam super ejusmodi Antimensiis celebrare. *ibid.* 6.

Missionariis vero aliisque Sacerdotibus Latini ritus in Russia Polonica degentibus permittitur, ut, ubi Ecclesiae, aut Oratoria privata Latinorum, ac lapideae Altarium tabulae consecratae deficiunt, possint in Ruthenorum unitorum Ecclesiis, et super eorum Antimensiis Missam celebrare, ritu tamen Latino *ibid.* 8. seqq. Eorumque stanneis Calicibus uti. *ibid.* Et Sacerdotes Rutheni non schismatici, opportunitate suadente, Missam in Ecclesiis Catholicorum Latini ritus celebrare possunt, Rutheno servato ritu, eorumque Altaribus, Calicibus, Vestibusque sacris uti. *ibid.* 2. et 7. p. 272. et 273. seqq.

Missam super Altari Pontificio nemini, praeter Romanum Pontificem, celebrare licet, sine speciali Indulto Apostolico LIX. 16. pag. 367. seqq. *Appen. Num. III.* §. 3. p. 453.

Missae celebratio super Altari Pontificio Basilicae Liberianae a Pontifice restituto, et consecrato, permittitur Cardinali de Gentilibus ipsa Consecrationis die. XXXIII. p. 228.

Missam celebrare non licet in honorem ejus, qui nondum ab Ecclesia inter Beatos, aut Sanctos adscriptus sit: etiamsi Missas esset de SS. Trinitate, vel de omnibus Sanctis. VII. 12. p. 85.

Missa in honorem B. Joannae Francisceae Fremiot de Chantal celebranda conceditur pro determinatis locis. LII. 3. p. 323.

Missae partes nonnullae cani possunt a Musicis, nempe, Introitus, Gloria, Graduale, Symbolum, et Offertorium. III. 8. p. 22.

MISSIONARII inter Infideles commorantes Indulgentias ex speciali gratia consequi possunt praemisso Contritionis actu, cum voto Confessionis Sacramentalis. XXI. 6. p. 162.

Missionariis apud Japoniam a Gregorio XIII. concessum fuit, ut super impedimento disparitatis cultus dispensare possent cum novis Christianis earum Provinciarum, et Insularum. II. 19. p. 18.

Missionariis Latinis in Russia Polonica permittitur Missam celebrare super Antimensiis Graecorum unitorum, deficientibus lapideis Altaribus; et eorumdem Calicibus e stanno uti. XLIII. 8. p. 273.

Missionariis Societatis Jesu in Indiarum Regnis facultas conceditur dispensandi in gradibus Consanguinitatis, seu Affinitatis excepto primo gradu, ut Neophiti Matrimonium inter se contrahere possint cum opportunis declarationibus. LXI.*** p. 409. V. *Facultas*.

Missionariorum Praefecto pro tempore existenti Societatis Jesu in Insulis Americae Meridionalis, Martinica, Guadalupa, aliisque ibidem Regis Christianissimi dominio Subditis ex speciali gratia concedit facultatem conferendi Sacramentum Confirmationis cum quibusdam conditionibus. LXI.**** pag. 416. V. *Facultas*.

MISSIONUM Aegyptiarum Praefecto conceditur Indultum conferendi Sacramentum Confirmationis his, qui a Latino Presbytero baptizati fuerint; donec id ab Episcopo Catholico praestari possint. XXVIII. 4. p. 213.

Missiones sacrae Anno Jubilaei praemittendae sunt. XVI 4. p. 406. et XIX. 15. seqq. p. 124 seqq. Praemissae fructuosae foerunt. XXXV. 1. pag. 252. Quid maxime Populis ea occasione inculcari conveniat. XIX. 15. etc. p. 124. seqq.

MITRAM in capite gestare in Processionibus Sanctissimi Corporis Christi prohibentur Canonici licet habentes usum Pontificalium. LV. 4. ad XIII. p. 544. Item Mitra uti in vestitionibus Monialium. *ibid.* ad x.

MOBILIA, et Immobilia bona. V. *Dominium*. V. *Emptor*.

MONACHI saltem semel in mense confiteri tenentur etiamsi venialia dumtaxat peccata commiserint. XXI. 77. p. 487. seqq.

Monachi a Presbyteris saecularibus Ecclesiastici cantus usum acceperunt, eumque laudabiliter adhibent. III. 2. pag. 17.

Monachi olim poterant, sine ulla dispensatione, Parochias obtinere, sed nunc Apostolica dispensatione indigent. LI. 1. p. 320.

Monachi ad Episcopatum assumpti habitum proprii Ordinis visibiliter deferre tenentur. *Supplem. N. II.* §. 3. p. 487.

MONASTERIUM. V. *Abbatia*. V. *Campiduense*. V. *Moniales*.

Monasterio illi impuberes a quibus offerri possint. LIV. 3. seqq. pag. 530. seqq. V. *Impubes*. V. *Oblati*.

Monasterium S. Crucis in Alsatia a Progenitoribus S. Leonis IX. Papae fundatum, idem Pontifex exemptum fecit, et S. Sedi immediate subjecit, eum onere mittendi, quotannis Pontifici Rosam auream, vel duas uncias auri ad eam conficiendam. XLII. 8. 9. p. 263.

Monasterium Cappuccinorum Meldulae subest jurisdictioni Capituli Vaticani, etiam quoad Clausuram, ex concessione Pontificis. LIX. 88. pag. 583.

MONIALIUM Clausurae custodia Episcopis commissa est, et pertinet ad eorum jus ordinarium, si Monasteria sint ipsis immediate subjecta, alioquin ad jus delegatum. XII. 3. 4. p. 86.

Monialium Monasteria adire, aut eas alloqui, sine Ordinarii localis permissione, nemini licet neque Episcopo in aliena Dioecesi, neque Vice Legato, neque Gubernatori, quamvis Praesuli in Statu Pontificio. *ibid.* 5. seqq. pag. *ibid.* Signis eorum aliquid contra attentaverit, poenas quidem lege Dioecesana statutas non incurret, sed Episcopi Summum Pontificem, aut Congregationem Episcoporum et Regularium certiorem reddere jubentur, ut providetur. *ibid.* 8. pag. *ibid.*

Moniales, aliaeque Religiosae Mulieres, quomodo Jubilaeum consequi possint extra Urbem, durante Anno Sancto. XXIII. per tot. pag 198. Et quomodo post Annum Sanctum, concessa Jubilaei extensione ad quiversum Orbem Catholicum. XXVI. 5. 4. p. 202. Quem Confessarium sibi ad hunc effectum eligere possint. XXIII. 8. pag. 197. et XXVI. 4. pag. 203 et XXXV. 11. p. 256.

MONITORUM Liber. V. *S. Carolus*.

MOTETA, seu cantiunculae, aut modulata carmina quaedam, ex Missali, et ex aliis sacris libris desumpta, et a Sacra Rituum Congregatione approbata, cani in nonnullis sacris functionibus possunt. III. 8. p. 22.

MOZZETTÆ usum in Urbe Patriarchis concessit Benedictus XIII. non autem Episcopis. *Supplem. N. II. init.* p. 487. et 8. p. 489. Eam Cardinales ubique gestare possunt. *ibid.* 10. Super ea Crucem albi coloris apponere possunt et debent Episcopi, et Cardinales in Ordine Jerosolimitano Professi. *ibid.* 18. p. 492.

MULIERES veteri Romano jure a Tutelae officio excludebantur. LIV. 22. p. 537. Id postea temperatum favore Matris et Aviae. *ibid.*

Mulieres homicidae, mendicantes, peregrinantes; suspectae. V. *Foeminae*. *Homicidium*. *Peregrinantes*. *Praeceptum*.

MUSCUS in Ecclesia Graeca usitatus etiam in confectione Chrismatis, adhibetur in benedictione Rosae Aureae. XLII. 18. p. 267.

MUSICUS cantus, et musicalia instrumenta sunt in usu in Ecclesiis, quibusdam exceptis. III. 3. pag. 18. Nonnulli graves viri Musicam in Ecclesiis laudant, alii improbant. *ibid.* 4. 5. p. 19. seqq.

Musica non erat in usu in Ecclesiis S. Thomae Aquinati cognitis. *ibid.* 4. Cardinalis Thomasius illam vetuit in sua Titulari Ecclesia. *ibid.* Marcellus II. Papa eamdem abolere deliberaverat, sed audita in Missis Musica excellentis auctoris, ad pietatem apta, voluntatem mutavit. *ibid.* 8. seqq.

Musicam prohibere Concilium Tridentinum proposuit, sed Caesareis Legatis suadentibus, illam dummodo honestam, toleravit. *ibid.* 8.

Musicus Ecclesiarum cantus debet a theatrali differre. *ibid* 6. pag. 21. Ac talis esse, ut verba distincte proferantur, et intelligantur. *ibid.* 9. pag. 23. seqq.

Musicae periti fuerunt nonnulli Romani Pontifices. *ibid.* 7. p. 21.

Musica apud Hebraeos usitata fuit in Templo, non in theatris. *ibid.* 10. p. 24.

Musica in Ecclesiis improbatur tempore majoris Hebdomadae, aliisque diebus. Olim in Ecclesia Lucensi per idem tempus adhibita, ab Episcopo, et a S. Pio V. vetita fuit; *ibid.* 13. p. 28. Reformari ad decentem gravitatem jubetur in Romanis, aliisque Ecclesiis. *ibid.* 14. p. 26.

MUSICI Cantores in sacris functionibus legem Chori sequi debent. *ibid.* 8. pag. 22.

MUSICA instrumenta in veteri Testamento adhi-

bebantur, et aliquid figurabant. *ibid.* 4. pag. 19. Vetus Ecclesia ea non adhibuit, ut Christiani longius recederent a profanis ritibus Gentilium illa adhibentium. *ibid.* 8. Nunc tamen harmonici cantus usus usque ad Paraguajam pervenit. *ibid.*

Musica instrumenta quaedam permittuntur in Musicis Ecclesiasticis, alia prohibentur. *ibid.* 11. p. 23. Eorum sonus talis sit, ut cantum juvet non opprimat. *ibid.* 12.

MYSTERIA, quae designantur in benedictione Rosae Aureae. XLII. 17. pag. 266.

N

IN NATALI DOMINI tres Missae celebrari possunt etiam in Oratoriis domesticis, in quibus unius tantum Missae celebratio in singulos dies indulta est; nisi ab Indulto excepta sit, ut assolet, solemnis illa dies, cum aliis solemnioribus. XLVIII. 18. p. 292.

NATURAE JUS. V. *Jus naturale*.

NAUFRAGANTIUM res in mare projectas, qui animo lucrandi necupat, furatur. LVII. 24. pag. 388.

NAVIGANTES quomodo Jubilaeum consequi possint. XXVI. 3. p. 202.

S. NAZARII *de Cuccaro* Abbatis. V. *Abbatia*.

NEOPHYTA Avia potest nepotes offerre ad Baptismum. V. *Avia*. V. *Baptismus*.

NEPOTES ad Baptismum offerri possunt ab Avo paterno, dissentientibus etiam Patre, et Matre. LIV. 12. p. 334. seqq.

Item ab Avia paterna, dissentiente Matre, et Tutoribus. *ibid.* 21. etc. pag. 337. seqq. *usque ad finem*.

NEREUS DE CORSINIS Cardinalis Diaconus S. Eustachii eligitur, et constituitur Legatus a Latere nomine Pontificis ad aperiendam Portam Sanctam Basilicae Sancti Joannis in Laterano. XIX.****** p. 180.

S. NICOLAI Sacellum Pontificium in Patriarchio Lateranensi Benedictus XIV. restituit. XV. pag. 102.

NOTARII Romae jubentur retinere in suis Officiis expositam taxam a Paulo V. statutam. VIII. *cap, III.* §. 2. p. 69.

Notarii Criminales Gubernii Urbis debent in libro *receptorum criminalium* notare emolumenta pro actis percepta, et Chirographum receptionis dare Partibus. *ibid.* Et sine illo emolumento legere Citationes in publica Audientia diebus juridicis, ac intimare praecepta Carceratis eodem die, quo lata sunt. *ibid.* 3.

Notarius Capitolinus prohibetur, indebitas Fiscalis citationes recipere, aut legere. XXXIV. 2. pag. 230.

Notarius hebdomadarius Gubernii Urbis causas quomodo scribere debeat. VIII. *cap. I.* §. 3. p. 63.

Notarius Foraneus Curiae Episcopalis Eugubinae publicum in nova Civitate Pergulae Officium habens debet acta coram Vicario Foraneo ejusdem Civitatis asservare, eorumque authentica exempla petentibus dare, quae debitam fidem obtinebunt. LXI. 11. p. 396.

NUMISMA jussu Card. Verdalae M. Magistri Ordinis Militaris Jerosolymitani cusum refertur, et exponitur. *Suppl. N. II.* §. 16. pag. 461.

O

OBLATIO filiorum infantium, vel impuberum a genitoribus facta Clericali, aut Monastico statui, vel a parentibus infidelibus ad Christianam Fidem conversis, vel ab Avis, aut a Tutoribus facta ad Baptismum, contradicentibus aliis, quamodo subsistat. LIV. per tot. pag. 329.

OBLATI a genitoribus Statui Monastico olim ad seculum reverti non poterant; sed post Coelestinum III., liberum eis est, cum ad pubertatem pervenerint, e Monasterio discedere. *ibid.* 8. et 6. p. 331. seqq. Sic oblati, a Religione acceptari possunt, nisi obstent peculiaria Ordinis statuta; et salvis Constitutionibus Apostolicis, et Concilii Tridentini Decretis, quoad aetatem, et tempus Tyrocinii, et Professionis. *ibid.* 6.

Oblati hujusmodi, a parentibus nequaquam revocari possint, etiam vigore patriae potestatis; sed Religio potest illos dimittere, etiam ante pubertatem, nisi aliter se obligaverit. *ibid.*

OCTAVA SS. Petri, et Pauli qua solemnitate peragenda sit in Urbe. LIX. 12. p. 366.

OECONOMI Ecclesiarum Parochialium vacantium in territorio Monasterii S. Salvatoris de Majella a quo sint deputandi eorumque merces assignanda. *ibid.* 30. p. 379.

Oeconomus Generali Fabricae D. Petri est Congregationis Fabricae Secretarius Generalis, et in Congregatione particulari votum habet consultivum. LIII. 2. et 7. p. 326. et 328. Expensas aliquas pro Fabrica facere potest Indepenidenter a Congregatione. *ibid.* 8.

OFFICIA Divina a Latinis latine, a Graecis graeco ritu omnino celebranda sunt. XLIII. 9. pag. 278.

Officium in honorem B. Joannae Francisae de Chantal concessum. LII. 8. p. 328.

S. OFFICII Tribunal. V. *Inquisitio*.

OLEA Sancta, Feria V. in Coena Domini, in Basilica Vaticana ab Archipresbytero, aut ab ejus Vicario, vel ab alio Episcopo, de Archipresbyteri licentia, benedicuntur, et pluribus Parochiis distribuuntur. LIX. 9. p. 366.

Ejusmodi benedictioni intervenire per se, vel per alios debent Parochi Ecclesiarum filialium, et subjectarum, quin ab aliis compelli possint ad interveniendum simili functioni in alia Ecclesia. *ibid.*

Olea Sancta hujusmodi recipere debent Ecclesiæ filiales, et subjectæ ejusdem Basilicæ, allsque consuetæ, et ad recipiendum compelli possunt, quin ab allis molestentur, aut ad recipiendum ab alia Basilica compellantur. *ibid.*

ONERUM anniversariorum Capituli, et Cleri Vaticani reductiones confirmantur. LIX. 53. p. 373. Onera ejusmodi quomodo Imposterum acceptanda sint. *ibid.* 56. p. *ibid.*

OPERA aliqua in statu peccati mortalis facta, sunt moraliter bona. XXI. 78. p. 188.

Opera injuncta pro Jubilæi acquisitione, vide in *Constit. XVII.* §. 6 p. 109. Declarationes autem super ipsis editæ. XX. 45. seqq. p. 138. et XXI. 52. etc. p. 177. seqq. et 73. etc. p. 185. seqq. Et pro eodem lucrando extra Urbem. XXIII. 6. p. 196. et XXVI. 2. p. 202.

OPINIONI privatæ inniti non debent Confessarii, nec opiniones Scriptorum amplecti et sequi in praxi, sine delectu. XIX. 21. p. 128.

ORATIO. V. *Preces*.

ORATORIUM in Episcopalibus Ædibus habere Episcopi possunt pro Missa per se, vel per alios celebranda. XLVIII. 1. p. 287. Oratoriorum hujusmodi duo antiquissima sunt exempla SS. Episcoporum Cassii Narniensis, et Joannis Eleemosynarii Alexandrini. *ibid.* Nec sane sublata fuerunt per Concilium Tridentinum. *ibid.* 2. p. *ibid.* V. *Episcopus*. V. *Missa*.

Oratoria ad Missam celebrandam in privatis domibus exiterunt temporibus Apostolorum, persecutionum, et deinceps, præsertim in Ecclesia Orientali, de quibus Imperatores nonnulla edixerunt. *ibid.* 9. et 10. pag. 289. Necessaria tamen erat Episcoporum licentia, ut Missa in iis celebraretur. *ibid.*

Oratoria privata in Laicorum domibus concedendi facultas sublata est Episcopis per Concilium Tridentinum, et ad S. Sedem devoluta. *ibid.* 11. p. 290. S. Sedes magnam moderationem adhibuit in permittendis istis Oratoriis, ac plures leges, et limitationes apposuit in consuetis concessionum Brevibus quoad eorum erectionem, et usum. *ibid.* 12. Ampliores concessiones fiunt in quibusdam Brevibus extraordinariis. *ibid.* 13. p. 291.

In Oratoriis privatis Missa non potest celebrari, nisi adsint Indultarii. *ibid.* 14. Hi sunt, qui in fronte, vel inscriptione Brevis nominantur. *ibid.* 15. p. 292. Alii vero nominati in iisdem, possunt Missas interesse, non autem facere, ut celebretur. *ibid.* Nisi sint personæ, quibus in corpore Brevis nominatim ea facultas tribuatur. *ibid.* 16. et 17.

In Oratorio privato si licentia concessa sit, ut diebus solemnioribus Missa celebretur, possunt die Nativitatis Domini tres Missæ ab uno Sacerdote celebrari. *ibid.* 18. p. 292.

In Oratoriis privatis quando Sacramenta Baptismi, et Pœnitentiæ ministrari possint. *ibid.* 19. 20. Quando sanni possit Communio Eucharistica ab iis, qui Missam audiunt, et an Episcopi licentia ad id requiratur. *ibid.* 21. seqq.

In Oratorio privato Collegii erecti in Lauretana Civitate, dummodo decenter ornatum, sacrisque supellectilibus munitum reperiatur, conceditur ut asservetur, et retineatur augustissimum Eucharistiæ Sacramentum, ac sanctum Oleum Infirmorum ab Episcopo benedictum, cum onere ut ante Ciborium diu, noctuque Lampas collucescat, et ejusdem Ciborii claris per Rectorem, seu alium ab eo deputandum in sacro Presbyteratus Ordine constitutum custodiatur. XIX.***** p. 147. V. *In Lauretana*. V. *Collegium*.

Oratorii privati Indultum conceditur Canonicis Veronensibus pro celebratione Missæ in sedibus Villæ *Angiari*. *Suppl. N. IV.* §. 5. p. 468.

Oratoriorum domesticorum suppellex a S. R. E. Cardinalibus legari potest, ex Indulto, quibustis Ecclesiis, Cappellis publicis, aut Locis Pils; vel ipsis de eo non disponentibus, ab hæredibus similiter disponi potest; alioquin ad Sacrarium Pontificiæ Cappellæ devolvitur. V. per tot. signanter. *ibid.* 7. p. 45. V. *Cappella*.

Quæ autem exiterit in privatis Oratoriis aliorum Prælatorum, seu Beneficiatorum ex Comtit. S. Pii V. defertur ad Ecclesias, quibus præfuerunt, vel in quibus Beneficia obtinuerunt, nec comprehenditur sub lege Spolii, aut in Indultis testandi. *ibid.* 9. p. 46. et LIX. 27. p. 370. Ubi specialiter de Oratoriis privatis Canonicorum, aliorumque de Clero Basilicæ Vaticanæ.

ORDINARIUS. V. *Episcopus*.

Ordinarii Inferiores non habent facultatem decernendi de casibus exceptis ab Immunitatis loeatis beneficio, et demandandi extractionem reorum; sed pro delictis patratis in Locis *Nullius Diœcesis*, res deferenda est ad viciniorem Episcopum. XXVII. 12. p. 208.

Ordinarii in Portugallia quando possint procedere contra Confessarios exqoirentes in Confessione nomen Complicis in peccato. XIII. 3. pag. 87. V. *Pertinentia*.

ORDINATIONES statis anni temporibus ad S. Petrum habere Romani Pontifices consueverunt. LIX. 16. p. 367.

ORDINES Sacri apud Orientales. V. *Diaconatus*.

Ordines Sacros, quibus, et quomodo Archipresbyter Basilicæ Vaticanæ conferre possit. *ibid.* 6. etc. p. 365.

ORDINES Romani plures, a diversis Auctoribus editi recensentur, in quibus de Rosa aurea mentio fit. XLII. 7. p. 263.

Alii quoque citantur, in quibus adest, aut deest

mentio de Cappellis in Palatio Pontificio erectis pro solemnium Functionum celebratione. V. 4. pag. 44.

ORDO Cartusianus Laudatur. LIX.* p. 589.

Ordo Eremitarum S. Augustini commendatur. XIX.**** p. 143.

Ordo SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum laudatur. I.* p. 9.

ORGANORUM usus a multis seculis in Ecclesia viget, quorum nomine etiam alia instrumenta harmonica designantur. III. 3. p. 19.

Organa, aliaque musica instrumenta non sunt in usu in Cappella Pontificis, neque in quibusdam aliis Ecclesiis. *ibid.* 3. p. 18.

Organum musicum sub Pipino in Gallias delatum Cantores Romæ profecti pulsare docuerunt. *ibid.* 14. pag. 26.

OSTIENSIS Basilica. V. *S. Pauli*.

OTIOSUS in Urbe Gubernator perquirere, et expellere debet. VIII. cap. 1. §. 9. p. 64.

P

PALLIA Patriarchis, et Archiepiscopis tradenda præscripto ritu benedici debent in Basilica Vaticana a Summo Pontifice, vel, eo absente, a Cardinali Pontificalia celebrante, in pervigilio SS. Petri et Pauli, ibique continentur asservari. LIX. 17. pag. 568.

Pallii usus Episcopo Warmiensi et Sambiensi, ejusmodi Successoribus cooceditur. *Supplem. num. I.* pag. 455. Singulis tamen vicibus de more postulandum; nec adhibendum extra Dioecesim, aut coram Apostolicae Sedis Legato, vel Nuncio, aut aliquo ex Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus. *ibid.* 3.

Pallium Emittere debet Archiepiscopus, si ad Episcopatum transferatur. *Supplem. num. II.* §. 10. p. 459.

PALMATORIA. V. *Bugia*.

PAPA. V. *Romanus Pontifex*.

PARENTES possunt filios impuberes Monasterio, et Clericatui offerre. LIV. 2. ec. p. 330. seqq. V. *Impubes*. Et baptismo. *ibid.* 10. seqq. p. 333. V. *Baptismus*.

Parentum appellatione quinam intelligantur. *ibid.* 22. p. 337.

PAROCHI jurisdictionem habent in puellas Tertiarias intra Parochiae fines convirentes. XI. per tot. p. 84.

Parochi Anno Sancto Romam, sine Episcopi venia accedentes, peccant; sed si hoc peccatum, una cum aliis, ex animo detestantes, confessi fuerint, Jubilaeum consequi possuot. XXI. 68. p. 182.

Parochis Urbis interdicitur, ne ullum a suscipiendo in Basilica Vaticana Baptismate avertant, neve schedulas ad hoc necessarias dare recusent. LIX. 13. p. 567.

Parochi Ecclesiarum Basilicae Vaticanae Filium, aut subjectarum. *ibid.* 40. ad 44. p. 575. seqq. Ubi plura de eorum electionibus, et deputationibus, redditibus oneribus etc.

Parochi Regulares Episcopo subjecti sunt quoad curam animarum, vitam, et mores, non autem quoad Regularis Instituti observantiam. LI. 8. p. 522. Si aliter ab Episcopo, et aliter a suo Superiore judicentur, Episcopi judicium est praeferendum. *ibid.* Si alteruter eos a cura animarum removeat, neuter teneatur remotionis causam alteri significare. *ibid.*

Parochos Regulares Episcopi Indiarum sine causa vere rationabili ab animarum cura removere non debent. *ibid.* 6. Nullibi Regulares ad animarum curam admittendi sunt sine praevio examine. *ibid.* 7. p. 523.

PAROCHIAS etiam saeculares Canonici Regulares Praemonstratenses obtinere, et retinere absque ulla Apostolica dispensatione possunt. XXXII. 1. 4. pag. 226. Nou item Canonici Regulares Congregationum Lateranensis, et SS. Salvatoris. *ibid.* 2.

Parochiae duae olim erant in Civitate Aquilejae: Una, quae in Ecclesia quondam Patriarchali existebat, supprimitur, ac spirituale Populi regimen alteri Parochiae attribuitur. L. 14. pag. 508.

Parochiae, Doctrinae, et alia Officia ad curam animarum spectantia in Indiis Occidentalibus, olim solis Regularibus ex Pontificiis Constitutionibus conferebantur. LI. *init.* pag. 520. Idque ob Presbyterorum Saecularium defectum. *ibi.* 2. 3. pag. 521. Quid hac de re aliquando senserit Congregatio Concilii Tridentini. *ibid.* Nunc denique permittitur, ut Presbyteris quoque Saecularibus concedantur, Rege Catholico, Archiepiscopis, et Episcopis Indiarum id petentibus; et derogatur prioribus Pontificiis Constitutionibus *ibid.* 4.

Parochiales Ecclesiae plures Vaticanae Basilicae Filiales, aliaeque eidem subjectae, et nuuae recensentur. LIX. 41. seqq. p. 575. etc.

Parochiales Ecclesiae in territorio Abbatiae Sancti Ruffilli Foripompilii, Capitulo Vaticano unitae et subjectae, ab eodem Capitulo conferendae sunt Vicariis idoneis ex eodem territorio eligendis, ad nutum amovibilibus. Collationes ab aliis, quam a Capitulo factae, et obtentae, declarantur nullae. *ibid.* 61. 62. p. 588. 586.

Parochiales quinque Ecclesiae dependentes a Monasterio S. Salvatoris *de Majella* Basilicae Vaticanae nuito, in quibusdam rebus subsuot Archiepiscopo Thestino, in aliis Capitulo Vaticano. *ibid.* 80. p. 579.

PARS LÆSA, ubi agitur de Censuris ob damnum alicui illatum inflictis, nou intelligitur Judex, sed is, qui damnum passus est. XXI. 66. pag. 182.

PASCHALE tempus a dominica Palmarum ad Dominicam in Albis concluditur. XLVIII. 21. 22. p. 292.

Paschalis Communio in quibus Ecclesiis sit facienda. *ibid.*

PATER olim poterat filios impuberes offerre statui Clericali, vel Monastico, a quo non poterant filii resilire. LIV. 3. 4. 8. p. 330. et 331. Haec disciplina postea temperata est, et quomodo. *ibi.* 6. V. *Impubes.*

Pater Hebraeus ad Fidem conversus, potest filios ad Baptismum offerre. *ibid.* 1. p. 330. V. *Judaeus.*

Patres apud Romanos quid possent in filios. *ibid.* 7. p. 331.

Patrem Christianum sequi debet filius, non matrem infidelitati addictam. *ibid.* 18. 19. p. 333. et 336. seqq. et 24. p. 338.

PATRIA potestas olim apud Romanos talis fuit, ut pater filios remandare, et occidere posset, sed postea ad moderatam in filios coercitionem restricta; qualis fuit etiam apud Judaeos. *ibid.* 7. pag. 331.

Patria potestas in patre, non in matre residet. *ibid.* 8. p. 332. et 18. p. 333. Neque illam habet Avia. *ibid.* 9. p. 333. et 16. p. 333. Habet vero Avus in nepotes ex filio, ipso etiam filia superstite, et in ulteriores descendentes. *ibid.* 12. p. 334.

Patria potestate uti non potest Pater, ut repetat Filium Monasterio oblatum. *ibid.* 6. p. 331.

Patriae potestatis jus transfunditur in Tutores, pro eo, quod pertinet ad pupillorum educationem. *ibid.* 13. p. 334.

Patria potestas non est nuicus titulus, quo fieri possit Infantium oblatio ad Baptismum. *ibid.* 17. p. 336.

PATRIARCHIS in Urbe concessus est Mozzettae usus. *Supplem. N. II.* §. 8. p. 489.

Patriarchae titulus Cardinali Delphino reservatur, licet Aquilejensis Patriarchatus suppressus sit. L. 15. p. 308.

PATRIARCHATUS Aquilejensis a schismate, quod Trium Capitulorum dictum est, originem duxit. *Append. num IV.* §. 4. pag. 437. Idem alias in duas partes scetus est, tum quoad Dioecesim, tum quoad Provinciam. *ibid.* Tandem supprimitur, ac in Utinensi, et Goritiensi Civitatibus olim illius Dioecesis, duo Archiepiscopatus eriguntur. *ibid.* et *Constit.* L. per tot. pag. 300. seqq.

PATRUUS, juxta Judaeorum leges, praeferitur matri in successione illius filiorum. LIV. 22. pag. 337.

S. PAULI Apostoli Basilica extra muros Urbis, Via Ostiensi, a Benedicto XIV. Musicis operibus restituta, aliisque ornamentis decorata. XV. 4. p. 102.

Pauli V. providae Constitutiones super Reformatione Tribunalium Urbis, et super Taxa Judicum et Notariorum, omnino servari jubentur; eademque Taxa in publicis Officiis palam affixa retineri praecipitur. VIII. *cap. III.* §. 2. p. 69.

Ejusdem Constitutio super erectione Bzuchi S. Spiritus confirmatur, et inseritur per extensum. *Constit.* XXX. p. 219. seqq.

PAUPERIBUS concedenda omnino est spicarum derelictarum collectio post messem in omni loco Sedi Apostolicae immediate, vel mediate subjecto, sub quibusdam regulis, et poenis. XLVI. per tot. p. 280. seqq. V. *Spica.*

PECCATUM mortale, quo infecta est conscientia illius, qui aliquod opus moraliter bonum operatur, non vitiat ipsam moralem operis bonitatem. XXI. 78. pag. 185. seqq.

PERCUSSOR aliquando habetur pro homicida, et Ecclesiastici asyli beneficio privatur. XXVII. 10. 11. p. 208.

Percutiens baculo aut saxo, si mortem proximo intulerit, eodem jure habetur, ac si ferro et armis homicidium patrasset. *ibid.* 9. p. 207.

PEREGRINATIONES sacrae perperam improbantur ab Haereticis. XIX. 1. 4. 5. 6. p. 118. 119. et 120.

Peregrinationes ad sacra Jerosolymorum loca improbasse propter abusus dicitur S. Gregorius Nissenus. *ibid.* 6.

Peregrinationibus ad Limina Apostolorum, aut ad alia sacra loca, posse absque vera poenitentia a peccatis purgari, olim quidam perperam opinati sunt. *ibid.* 12. p. 123.

PEREGRINANTIBUS olim Literae commendatitiae dabantur: *ibid.* 4. p. 119.

PEREGRINI veri sunt benigne excipiendi, nec inter personas otiosas computandi. VIII. *cap. I.* §. 9. p. 64. Peregrinorum nomine quinam intelligantur. XXI. 72. p. 184. seqq.

Peregrini ad Jubilaeum proficiscentes a Sommo Pontifice commendantur Catholicis Principibus. XVII. 14. p. 111.

Peregrini ante discessum sacramentaliter confiteantur. XIX. 26. p. 130. In itinere, et Romae laudabilem vitam exhibeant. *ibid.* 27. p. 131.

Peregrinis suscipiendis olim fuerunt, et nunc Romae sunt hospitales, domus. *ibid.* 29. p. 132.

Peregrinorum, et Advenarum Romam Anno Sancto adeuntium censae civiles, et criminales quomodo, et a quibus per eumdem annum expediendae. XXII. pag. 193. seqq. Quinam Peregrinorum nomine comprehendantur ad hunc effectum. *ibid.*

Peregrini tempore belli, non sunt membra Reipublicae nocentis, ideo nullo modo laedendi. LVII. 5. 6. 7 p. 381. et 382.

PERGULAE Oppidum pluribus fulget ornamentis LXI. 4. p. 395. Privilegio gaudet extrahendi absque ulla datii solutione suos fructus ad unius dietae distantiam. *ibid.* 4. p. 398.

Pergulae Oppidum in Civitatem erigitur, cum omnibus juribus, et praerogativis Civitatum Ditionis Pontificiae. *ibid.* 5. Ecclesiae tamen Eugubinae

subjecta haec nova Civitas remanet, quin Episcopus in ea residere teneatur. *ibid.*

Pergulae Vicarius Foraneus ab Eugubino Episcopo est constituendus, cui, si extraneus fuerit, Magistratus Pergulae debet stipendium persolvere, et Episcopali Curiae damnum compensare. *ibid.* 6. seqq. V. *Vicarius*.

PERSECUTIO in Sinarum Regno mota contra Evangelicos Praedicatores. *Supplem. N. V.* §. 2. p. 466.

PERSONATOS homines diebus Festi, nec non sextis feriis per hebdomadam, vagari in Ditione Pontificia prohibitum est; eaque prohibitio confirmatur, ac observari mandatur. XXXVIII. *init.* p. 248.

PERTINENTIA causarum contra Confessarios exquirentes complicis nomen in Confessione, ubi, et quomodo cognoscenda, et discutienda. XIII. 8. 9. p. 88. et 89. V. *Confessarius*.

Pertinentia causarum de damno dato. V. *Damni dati*.

S. PETRUS. V. *Apostoli*. V. *Apparitio*.

S. Petrus Thesauri Indulgentiarum dispensator, suprema ligandi et solvendi potestate a Christo donatus. XVII. 4. p. 109. seqq.

S. Petri Basilica. V. *Vaticana*.

B. PETRUS Damiani, audita Agnetis Imperatricis Confessione, nullam ei satisfactionem imposuit. XIX. 23. 24. p. 129. et 130.

S. PETRI Licosati Abbatia. V. *Abbatia*.

PIIS OPERARIIS Presbyteris in Congregatione viventibus susdetur, ut Capitulum Generale Romae, et Neapoli alternatim celebrent, et Praepositus Generalis in his civitatibus alternatim resideat. LX. 2. p. 391.

Pii Operarii in sacris Missionibus praecipue occupantur; Ideo absolvuntur ab onere Quadragesimalis Praedicationis obeundae in Ecclesia S. Mariae ad Montes; dummodo alia exercitia ad Populi instructionem apta ibi peragant. *ibid.* 3. Iisdem permittitur, quindecim Missarum emolumentum in singulos menses, dummodo alias in Congregationis commodum celebrent. *ibid.* 4. p. 392.

Piis Operariis permittitur, ut post plures a media nocte horas surgant, et Officium Divinum opportunioribus horis recitent. *ibid.* 5. Cultricis et interulis ex lino utuntur. Tibialia, thoraces etc. fusci coloris uniformis tamen adhibeant. *ibid.* 6.

PILEUM Insignis seu Armis Familiae apponere prohibentur ii, qui habent simplex Indultum Pontificalium, et usum Mitrae. LV. 4. ad XII. pag. 348.

S. PIUS V. in Oppido Insubriae natus, quod Boschum dicitur, e Bononia oriundus fuit, de cujus Canonizatione aliqua attinguntur. XVI. 7. p. 107.

POENA imposita foeminis suspectis, earumque amasiis, qui in praecepta delinquunt, nunquam in pecuniariam commutetur sine Summi Pontificis rescripto. VIII. cap. III. §. 4. p. 70.

Poenae a Praesidibus Provinciarum Status Ecclesiastici impositae iis, qui frumenti, aliarumque segetum quantitatem non denunciaverint, revocantur, ita ut etiam exactae restituantur. IX. 5. p. 79.

Poenae pro damnis datis in Statu Ecclesiastico adjiciuntur Communitatibus ejusdem Status, hisque poenis omnes tam Saeculares, quam Ecclesiastici subjiciuntur, Cardinalibus, aliisque paucis exceptis. XXXVII. 4. p. 242.

Poenae hujusmodi a Judicibus applicari nequeunt sibi, aut suis Ministris, sed Communitatibus solvi debent. *ibid.* 16. p. 245. seqq. Nec etiam condonari, aut minui possunt. *ibid.*

POENITENTIA publica olim a quibus, et quomodo peragebatur. XXI. 78. pag. 185. seqq. et XIX. ..... 2. p. 119.

POENITENTIÆ Sacramentum, quomodo a Confessariis rite recteque administrandum. XIX. 18. seqq. p. 126.

Poenitentiae Sacramentum in privatis domibus, ne a Regularibus quidem, administrari potest extra casus a jure permissos. XLVIII. 20. p. 292.

Poenitentia salutaris imponenda est poenitentibus, etiam iis, qui Jubilaeum, aliasque Indulgentias consequi, et pia opera ad id praescripta exequi intendunt. XXI. 64. etc. p. 180. seqq.

POENITENTIALES. V. *Canones*.

POENITENTIARIUS MAJOR S. R. E. Cardinalis quaenam praestare debeat occasione Jubilaei. XX. 1. p. 133. et 34. p. 136.

Poenitentiarius Major in suis ordinariis facultatibus non habet, ut a quibusdam casibus absolvere valeat. XXI. 59. p. 173. seqq.

POENITENTIARII MINORES in Basilicis Urbis, Romani Pontificis auctoritate constituti, juxta plures auctores, ab unoquoque Fideli, etiam Regulari, haberi possunt pro deputatis a proprio Pastore; cum Summus Pontifex sit omnium Christi ovium, earumque Pastorum supremus Pastor. XXI. 56. p. 172.

Poenitentiarii Minores Anno Jubilaei non solum numero augentur in tribus consuetis Urbis Basilicis, sed alii etiam deputantur in Basilica S. Pauli, et in plerisque Ecclesiis ipsius Urbis, praesertim Nationalibus. XX. 1. p. 133.

Poenitentiarii hujusmodi pluribus facultatibus instruuntur pro absolvendis poenitentibus a peccatis et censuris, pro commutandis votis, aliisque oneribus, pro concedendis dispensationibus. *ibid. a num.* 3. ad 21. pag. 134. et 135. Adjectis opportunis monitis et limitationibus, a *num.* 22. ad 37. p. 135. et 139.

Complura dubia circa has facultates occurrentia

explicantur et resolvuntur. XXI. 54. et pluribus seqq. p. 471.

Poenitentiariorum almae domus Lauretanae Rector potest particulas ex Velis Statuae B. V. Mariae admotis praecisas obsignare, et distribuere. X. 4. pag. 83. V. *Lauretana*.

POLONIÆ Primati, Archiepiscopis, et Episcopis scribitur de removendis abusibus ex Oratoriis privatis, quae sunt in domibus Laicorum. XLVIII. pag. 286.

Item alia Epistola, de his, quae vetita sunt Hebraeis habitantibus inter Christianos. XLIX. p. 297.

POLONICA Natio circa decimi saeculi finem Christianam Religionem suscepit, et contra alias sectas strenue propugnavit. *ibid.* seqq. Insignes sanctitate viros protulit, et insignia Concilia apud ipsam celebrata sunt. *ibid.* 4.

Polonico in Regno Judaei opibus et potentia nimis excreverunt, publicis negotiis admiscentur, et Christianos divexerant. *ibid.* 2. seqq. Admonentur Archiepiscopi, et Episcopi Poloni, ut eos cohibeant. *ibid.* 6. seqq. p. 299. seqq.

POLUS, Reginaldus Cardinalis, ad reconciliandam Ecclesiae Catholicae Angliam missus, complura bona Ecclesiarum ab haereticis occupata, iisdem ad fidem conversis, facultate a Romano Pontifice sibi tributa, condonavit. LVII. 26. p. 339.

POMPOSIÆ Praepositura saecularis ab Innocentio VIII. erecta in Ecclesia Monasterii S. Mariae de Pomposia. *Append. Num. IV.* p. 449.

V. *Praepositus*.

PONENTES duo Consultae adduntur, qui sint Ponentes Gubernii Urbis, et Assessores Gubernatoris. VIII. *cap. 1.* §. 2. p. 63. seqq.

PONS, qui dicitur *Sixtus*, in Urbe quando, et qua de causa aedificatus. XV. 13. p. 105.

PONTIFEX. V. *Romanus Pontifex*.

PONTIFICIÆ functiones omnes antiquitus in Ecclesiis, et Basilicis Urbis celebrabantur; nunc autem pleraeque in Pontificio Sacello peraguntur. V. 5. 4. 44. V. *Sacellum*.

Pontificales Functiones in Vaticana Basilica ab ipsius Archipresbytero, tam per se ipsum, quam per suum Vicarium Episcopum, sive per alios Episcopali charactere insignitos de gremio Capituli, aut bis deficientibus, per extraneos Antistites peragi possunt. LIX. 8. pag. 363. Nec non de licentia solius Capituli, vacante Archipresbyteratus dignitate; exceptis tamen Ordinationibus, et collatione Sacramenti Confirmationis. *ibid.*

Pontificalium usus non competit Dignitatibus, et Canonicis Urbinatensibus in Missis Defunctorum, et in certis aliis Functionibus. LV. 4. ad 10. 11. pag. 384. seqq. Nec aliis quibusdam sine consensu Archiepiscopi. *ibid.* 9.

PORTA CAPENA Romae. V. *Capena*.

PORTÆ SANCTÆ Anno Jubilaei in perviglio Nativitatis Domini ex veteri disciplina aperiuntur, earumque prima solemnis aperitio ad Alexandrum VI. referenda videtur. XIX. 13. p. 128. et XIX. ******* 1. p. 188. Omnibus ad poenitentiam aperiuntur, earumque aperitionis ritus ex plurihus capitibus laudabilibus est. XIX. ******* 3. p. 149.

Portam Sanctam Basilicae Vaticanae Summus Pontifex aperit, nisi impeditus sit. *ibid.* 4. Ad alias aperiendas Cardinales de Latere Legati eliguntur, licet aliquando alii quam Cardinales designati fuerint. *ibid.* 5. Eos Benedictus XIV. in consistorio elegit, nominavit, et laudavit, quamvis alibi aliquando electi fuerint. *ibid.* 7. 8.

Portas Sanctas Basilicarum Lateranensis, et Liberianae, Cardinales earumdem Archipresbyteri aperiunt; illam S. Pauli aperit Cardinalis Decanus, nisi ob impedimentum alius subrogandus sit ut aliquando contigit. *ibid.* 6. Iis Legatis facultates quasdam circa aperitionem dantur, et procedendi modus praescribitur. *ibid.* 9. p. 150.

Per Portas Sanctas non est necesse ut quis ingrediatur, aut exeat, in visitandis Basilicis Anno Sancto. XXI. 81. p. 189.

Portas Sanctas ut claudant, exeunte Jubilaei Anno, Legati designantur, cum quibusdam facultatibus, ac designato proficiscendi modo. XXV. per tot. p. 200. Impedito Cardinali Decano, alter subrogatur. *ibid.*

PORTOCARRERO, Joachimo S. R. E. Cardinali, in Ordine Equestri S. Joannis Jerosolymitani Professo, indigne ad Patriarchatum, et ad Cardinalatum assumpto significatur, licere ipsi Crucem octogonam, tamquam proprium sui Ordinis habitum, super Mozettam gestare. *Suppl. Num. II.* per tot. p. 456. seqq.

PORTUGALLIÆ Reges Fidem Catholicam tueri, et propagare non destiterunt, et in hoc Joannis V. zelus enituit. I. seqq. pag. 7. seqq. et *Append. Num. I.* per tot. pag. 419. Ideo a Summis Pontificibus cumulati magnis honoribus, et FIDELISSIMI titulum consecuti fuerant. *ibid.*

Sebastianus Portugalliae Rex. V. *Sebastianus*.

POSSESSIO ut usucapionem inducere valeat, de jure Canonum, juncta esse debet *bonae fidei*, non solum in initio, sed etiam in progressu, et in fine. LVII. 23. p. 337. seqq.

DE PRADES, Martinus, Theses quasdam in Sorbona defendendas proposuit, quae censura notantur. LVIII. p. 360.

PRÆCEPTOR Archibospitalis S. Spiritus.

V. *Banchum*. V. *S. Spiritus*.

PRÆCEPTO audiendi Missam diebus Festis, qui satisfaciant in privatis Oratoriis. XLVIII. 12. seqq. pag. 290.

Praecepto Communionis Paschalis in quibus Ecclesiis satisfaciendum sit. *ibid.* 21. 22. p. 292. seqq.

PRÆCEPTA exercentis intimentur a Notariis eodem die, quo fiunt. VIII. *cap.* 3. §. 3. p. 69.

Præcepta facmiois non diffamatis haud fiant sine sufficientibus probationibus, et admonitionibus. *ibid.* 4. p. 70.

Præcepta in transgressores quoscumque non repetantur, sed ad poenae executionem procedatur. *ibid.* Si quis se probaverit innocentem, præceptum gratis, aut modica expensa delatur, itque adversus calumniatores possit reclamare. A denegata vero, aut retardata justitia recurrere possit ad Judices superiores, servando interim præceptum. *ibid.* pag. *ibid.*

PRÆFECTUS Congregationis Fabricae Basilicae Vaticanae semper est ejusdem Basilicae Archipresbyter. LIII. 3. p. 527.

Praefectus Missionum Ægypti potest Sacramentum Confirmationis ministrare. XXVIII. 4. p. 215.

Praefectó pro tempore existenti Missionariorum Societatis Jesu in Insolis Americae Meridionalis, Martinica, Guadalupa, aliisque ibidem Regis Christianissimi dominio subditis ex speciali gratia concedit facultatem conferendi Sacramentum Confirmationis cum quibusdam conditionibus. LXI.***** p. 416. V. *Missionariorum Praefecto*. V. *Facultas*.

PRÆLATI inferiores. V. *Ordinarii*.

PRÆMONSTRATENSES Canonici Regulares, Ecclesias Parochiales etiam sacculares, et Vicarias obtinere, et retinere perpetuo possunt sine Apostolica dispensatione. XXXII. 4. seqq. pag. 226. seqq.

PRÆNESTINUS, Josones Petrus Aloysius, Magister Cappellae in Basilica Vaticana, Ecclesiastici cantus rationem ad pietatem accommodare optime noverat. III. 3. p. 20. seqq.

PRÆPOSITUS Generalis Congregationis Piorum Operariorum, Romae, et Neapoli alternatim residet. LX. 2. p. 230.

Praepositi S. Mariae de Pomposia territorium separatum, ad jurisdictionem spiritualem activam in quaedam Loca, et Ecclesias praetendunt, contradicentibus Episcopis Comaclensibus. *Append. Num. IV. in ult. Litt. Apostol.* §. 1. p. 448.

Pontifex, sine praejudicio jurium ambarum partium, tam in petitorio, quam in possessorio, ad hujusmodi locorum, et Ecclesiarum regimen, Apostolicum Vicarium deputat Episcopum Comaclensem pro tempore. *ibid.* 4. seqq. p. 449.

PRÆSCRIPTIO nec iudicitor, nisi per continuatam bonam fidem. LVII. 23. p. 587.

Praescriptio contra Romanam Ecclesiam, et Basilicam Vaticanam, non currit, nisi centenaria. LIX. 30. p. 371.

PRÆSEPE Domini Nostri Jesu Christi in Basilica Sanctae Mariae Majoris a Theodoro Pontifice probabilius collocatum fuit. *Append. num. III.* §. 2. p. 434.

PRECES in Basilicarum visitationibus Anno Sancto vocales potissimum praescribuntur; quibus addi laudabiliter potest oratio mentalis. XX. 51. p. 158. et XXI. 83. p. 189.

Earum minus modicitas reprehenditur. *ibid.*

PRINCIPES Catholici rogantur, ut Jubilaei progressum faveant. XVII. 44. p. 111.

Iidem Principes Saeculares debent esse Fidei defensores, et Ecclesiae protectores. Eorum opera imploratur, adversus damnatas *de' Liberi Muratori* sectatores. XLVII. 9. p. 283.

PRIOR Generalis Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini legitime electus confirmatur ad vitam. XIX.******* p. 131.

Priori Provinciali Provinciae Siculae pro tempore existenti in virtute sanctae obedientiae praecipit, ne praesumat habere, et exercere ullum jus, ullamque jurisdictionem in duobus Conventibus nuncupat. Nolabilii, et Valletta Insulae Melitea. Ordinis B. Mariae de Monte Carmelo, dismembratis a dicta Provincia Sicula, nec in illorum Prioribus, et Fratribus. LIV.*** pag. 342.

PRIVILEGIA Clericalia amittunt Clerici non servantes ea, quae Sacri Canones observari praecipiunt, ut quis iisdem Privilegiis fruatur. II. 13. pag. 13. Privilegia civilia amittunt transfugae, ac perduelles. *ibid.*

Privilegium Altaris portatilis, et celebrandi Missam in domibus suae habitationis, et hospitii, habent Episcopi, certis tamen legibus circumscriptum Clem. XI. Decreto. XLVIII. 3. seqq. p. 287.

Privilegiis praejudicium affert abusus. *ibid.* 6. et 27. p. 288. et 290.

Privilegiis *in corpore Juris* clausis saepe derogatum est a Concilio Tridentino sine expressa eorum mentione, sed contrarium simpliciter statuendo *ibid.* 30. p. 293.

Privilegia extrahendi frumentum, aliasque segetes, extra Statum Ecclesiasticum, quae usque ad diem primam Junii 1745. exhibita, aut verificata non fuerunt, nullius roboris in posterum fore declarantur. IX. 9. p. 81.

Privilegia hujusmodi habentes, extrahere non possunt, nisi quantitatem frumenti, aliorumque segetum denunciaverint Cardinali Legato, seu Praesidi, aut Gubernatori Provinciae, et denunciationis documentum reportaverint. *ibid.* 7. p. 80. Nec privilegio oti possunt per eos meoses, quibus suspenditur quotannis mutuum commercium inter Provincias ditionis Ecclesiasticae. *ibid.* 8. Nec ullo modo, si annonae caritas in Provincia fuerit. *ibid* p. 81.

Privilegia, et facultates concessae a Pio PP. IV., et Clemente XII. Provincialibus Societatis Jesu, vel ab eis deputatis Presbyteris, ut dispensare possent in quibusvis a jure divino non prohibitis Consanguinitatis, vel Affinitatis gradibus, ad Matrimonium

contrahendum, Neophitos Indiarum, aliarumque Orientalium Regionum, sub certis modo, et forma expressis, confirmantur. LXI.*** p. 408. per totum. V. *Missionariis*. V. *Facultas*.

PROCESSIO generalis totius Cleri Urbis in Solemnitate Corporis Christi apud Basilicam Vaticanam faciendo est, etiam Sede vacante. LIX. 29. pag. 369. Et singulis annis in Festo S. Marci Evangelistae, *ibid.* 25.

Processionibus in eadem Basilica faciendis occasione solemnis expositionis Sanctissimi Sacramenti, totum Capitulum, et Clerus Basilicae interesse debet. *ibid.* 54. p. 375.

In Processionibus circa ambitum Ecclesiarum Filialium peragendis, uti possunt Cappis hiberno tempore. *ibid.* 58. p. 374.

In Processionibus Sanctissimi Sacramenti non licet Canonicis habentibus usum Mitrae, eamdem in capite gestare. LV. 4. ad XIII. p. 348.

PROFESSIONES Fidei in Basilica Vaticana fieri consueverunt. LIX. 19. p. 368.

Professio Religiosa duplex: tacita, et expressa: haec irrita est, nisi post decimomsextum aetatis, et integrum probationis annum, emittatur. XXVIII. 9. seqq. p. 214. seqq. Quid de tacita. *ibid.*

Professio a puellis degentibus in locis Episcopo subjectis, in manus ejusdem, aut alterius Personae ab ipso deputatae, emittenda est. VII. 18. pag. 58.

PROHIBITIO extrahendi libros, quaternos, folia sive impressa, sive manuscripta ex Bibliotheciis monasteriorum S. Crucis Conimbricae, et S. Vincentii Ulyssiponensis Congregationis Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini. III.* p. 28. per totum.

PROTONOTARIIS Apostolicae Sedis adnumerantur omnes Canonici Basilicae Vaticanae. LIX. 38. pag. 374.

PSALMODIA. V. *Canonici in Choro*.

PUERI Communionis inexpaces quomodo Jubilaeum, et alias Indulgentias eausequi possint. XXI. 80. p. 188.

PUNCTA XV. proposita in Capitulo Generali Eremitarum Camaldulensium Montis Coronae pro bono regimine, pace, et quiete ejusdem Congregationis. XIX.** p. 153. et seqq.

Confirmantur per literas Apostolicas sub die XVI. Januarii MDCCXLI. cum quibusdam declarationibus. *ibid.* p. 157.

PURGATORII animas eousuelis, aliisque Indulgentiis juvari posse Anno Jubilaei, nonnulli Pontifices voluerunt. *ibid.* 23. 24. p. 167. seqq.

Q

QUAESTORES eleemosynarum, qui etiam *Quaestuarii* appellabantur, in Concilliis Lateranensi et Viennensi ob plures abusus damnati, demum a Concilio Tridentino penitus proscripti sunt. VII. 9. p. 54. Non ideo vetitum, ut aliqui eleemosynas conquirant pro Monasteriis, Hospitalibus, etc. dummodo leges observent ab Urbano VIII. praescriptas, et *petitores* simpliciter dicantur. *ibid.* 10. p. *ibid.*

QUINDENNIA, aliaque onera, non solvit Capitulum Vaticanum pro nobilibus Monasteriis Mensae Capitulari unitis, ex titulo oneroso, et privilegio Pii IV. Constitut. LIX. 35. pag. 382. Quod confirmatur. *ibid.* 60. p. 385.

R

RADULPHUS Monachus nimio zelo abreptus, Judaeos deiendos esse praedicabat. XLIX. 4. p. 298.

RAPINA est quidquid in bello injusto occupatur, iden restituendum est. LVII. 4. p. 351.

RECONCILIARE Basilicam Vaticanam forte pollutam licet Canonico Altaristae, aut seniori Presbytero, cum aqua tamen ab Episcopo benedicta. LIX. 8. p. 365.

RECREATIONES, colloquia, et spatiamenta a statutis Ordinis Cartusiani concessa Alumnis ejusdem Ordinis confirmat. LIX.* p. 390. Recreationem Feriae tertiae, quamvis per Statuta non reperiatur concessa, ex peculiari tamen gratia indulget iis Domibus, seu Cartusiis, in quibus in usu jam recepta est, non vero in aliis. *ibid.* V. *Colloquia*.

RECTOR Collegii erecti in Laurelana Civitate pro tempore existens, seu alter ab eo deputandus constituitur in iis quae ad administrationem sanctissimae Eucharistiae etiam pro Viatico, ac extremae Unctionis, Sacramentorum aliisque omnibus quae ad animarum curam spectant pro omnibus sibi subjectis. XIX.****** p. 147.

REDUCTIONES Anniversariorum, onerum, et servitiorum cummuniun Capitulo, et Clero Vaticano alias concessae, approbantur. *ibid.* 58. pag. 373.

IN REFORMATOREM, et Visitatorem Apostolicum Ordinis Hospitalaris S. Hippolythi Martyris in Civitate, et dota Provincia Mexicana deputatur Archiepiscopus Mexicanus cum quibusdam declarationibus. XXXIX. p. 282. per totum. V. *Archiepiscopus*. V. *Mexicanus*.

REGES, et REGINAE, si Romae sint, in Basilica Vaticana coronandi sunt, et ungendi. *ibid.* 18. p. 368.

V. *Principes*. V. *Portugalliae Rex*.

REGULARE Institutum. V. *Religio approbata*.

REGULARES, ex veteri Canonum jure, poterant Ecclesiis Parochialibus praeiici; verum ex recentiori disciplina Parochialem curam assumere nequeunt sine dispensatione Apostolica, nun concedenda, nisi instante Episcopo, pro necessitate, vel utilitate Ecclesiae. LI. 1. p. 320.

Regulares in Indiis Occidentalibus omnes Paro-

chias et Officia ad animarum curam spectantia obtinebant, ex Constit. S. Pii V. per subsequentes Pontifices confirmata, *ibid. init.* Pontifex, instantibus Rege Catholico, et Episcopis Indiarum, ejusmodi Constitutionibus derogat; ac Parochias, aliaque Officia Curata, Saccularibus Clericis, seu Presbyteris conferri permittit. *ibid.* 4. p. 324.

Regulares animarum curam assumere nequeunt, sine praevio Episcopi examine, et approbatione. *ibid.* 7. p. 323.

Regulares animarum curam exercentes, quibus in rebus subsint Episcopo, aut proprio Superiori Regulari, et a quo removeri possint. *ibid.* 8. p. 322.

Regularibus non licet audire Confessiones Sacramentales in privatis domibus, extra casus a jure permissos. XLVIII. 20. p. 292.

Regularibus non licet Eucharistiam in suis Ecclesiis Populo distribuere, die Paschatis. *ibid.* 21. seqq. Hoc tamen ipsis permittitur aliis diebus intra terminum Paschatem comprehensis, dummodo Fideles sciant, se nihilominus teneri Praeceptum Communionis Paschalis in propria Parochiali Ecclesia adimplere. *ibid.* 22.

Regularium Privilegia pro usu Altaris portatilis a Concilio Tridentino abrogata fuerunt. *ibid.* 29. p. 294. Unde interdicta Ipsis est celebratio Missae in domibus Laicorum, ubi non adest Indultum Apostolicum, seu praeter Indulti terminos, et sine opportunis licentiis. *ibid.* 33. p. 295. Et in decreto Clem. XI. p. 296. De Episcoporum facultate circa observantiam hujusmodi Decretorum. V. *Episcopi*. V. *Exempti*.

Regularibus nonnullis post Concilium Tridentinum de novo concessum fuit Privilegium Altaris Viatici; sed pro locis dumtaxat, in quibus Ecclesiae desunt, et Haeretici Catholicos opprimunt. *ibid.* 31. 32. p. 295.

Regularibus non licet exorcizare sine licentia Episcopi. *ibid.* 34.

Regularibus quorundam Ordinum velitum est, etiam occasione Jubilaei, extraneis Confessariis, sine Superiorum licentia, confiteri. XXI. 38. pag. 171. Plures tamen Auctores putant, licitum semper iis esse Confessionem peragere apud Poenitentiarios Apostolicos in Basilicis Urbis constitutos, utpote approbatos, et deputatos a Pontifice, qui omnium Fidelium proprius est Pastor. *ibid.* 36. p. 172.

Pontifex Anno Jubilaei 1780. Regularibus quibuslibet expresse permittit, ut Poenitentiariis tunc deputatis peccata confiteri, et ab illis absolvi possint. XX. 4. pag. 138. XXI. 36. p. 172. Idemque decernit pro Regularibus impeditis, qui eodem Anno extra Urbem Jubilaeum consequi poterunt. XXIII. 8. p. 197. Similiter in extensione ejusdem Jubilaei ad universum Orbem Catholicum. XXVI. 4. p. 203. seqq.

Regularibus Superioribus facultates absolvendi suos Subditos Regulares Anno Sancto praeservantur. XVIII. 2. pag. 114. XXI. 25. pag. 168. Aliae facultates absolvendi a casibus reservatis, sive ob causam Indulgentiarum, sive ex alio titulo illis alias concessae, eodem Anno suspensae remanent. XVIII. 3. pag. 114. seqq. et XXI. 5. §. 26. ad 32. p. 168. 170. et 172.

Regulares Anno Sancto Romam absque Superiorum facultate venientes peccant, sed si poeniteant, Jubilaeum consequi possunt. *ibid.* 68. pag. 182. seqq.

Regularibus Confessariis in Urbe a Cardinali Vicario ad Saccularium Confessiones approbatis conceduntur Anno Jubilaei facultates omnes, quoad suos Correligiosos, quae aliis Confessariis specialiter pro Anno Sancto deputatis tribuitae sunt; addita facultate dispensandi super occulta Irregularitate ob censurarum violationem contracta. XX. 41. p. 157.

Regulares apostatae Anno Jubilaei ad suos Ordines prompte redeuntes, poenarum sibi ob apostasiam debitarum remissione donantur; certis praescriptis legibus, et conditionibus. XXIV. p. 199.

Regulares homicidium animo deliberato patrantes, Immunitatis Ecclesiasticae beneficio privantur. XXVII. 7. p. 207.

RELATORES Criminales. V. *Criminales*.

RELIGIO approbata dici nequit illa, in qua non emittuntur solemnia vota castitatis, paupertatis, et obedientiae; etiamsi a Sede Apostolica approbatae fuerint Regulae ab ejus Societatis alumnis observandae. VII. 43. p. 86. seqq.

RELIGIOSÆ mulierum domus sine perfecta clausura non sunt a Pontifice confirmandae. *ibi.* 23. p. 89.

Religiosa Professio. V. *Professio*. V. *Regulares*.

Religiosi veri esse possunt, quorum Institutum bello pro Fide, et pauperum defensione gerendo addictum est. *Suppl. N. II.* §. 2. p. 487.

RELIQUIÆ Sanctorum conditae in Altari Pontificio Basilicae Liberianae recensentur. XXXIII. per tot p. 228.

Reliquiae Sanctorum ponuntur in Graecorum Antimensiis. XLIII. 4. p. 273.

RESERVARE Casus possunt Episcopi, idque ipsis a Concilio Tridentino assertum fuit. XLIX. 8. p. 300. V. *Casus*.

RESTITUERE quomodo teneatur, qui bona Christianorum ab Infidelibus capta emit. LVII. a 10. ad 22. pag. 352. et 356. V. *Bona Christianorum*.

Restituere sine pretii soluti repetitione debet, qui rem furtivam bona, vel mala fide emit. *ibid.* p. 356.

REZZONICUS, Carolus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, in Aquilejensis Patriarchatus negotio, pro parte Reipublicae Venetae, magna cum

lande se gerit. L. 3. 4. pag. 501. *Append. N. IV. in I. Allocut.* §. 7. p. 457.

RITUS Latinus a Latinis, Graecus autem a Graecis observandus est in Missis, et Officiis, subsita variandi facultate. XLIII. 9. p. 274.

Ritus Greci observantia Basilianis Monachis commendatur. XLIV. 2. p. 275.

Ritos gestandi Rosam suream, eamque benedicendi. V. *Rosa Aurea*. V. *Benedictio*.

Ritus aperiendi Portas Sanctas initio Jubilaei. V. *Porta Sancta*.

Sacr. Rituum Congregationis Decreta quoad usum Pontificalium Insignium, Urbinatensi Capitulo auctoritate Apostolica concessorum. LV. 3. et 4. p. 548.

ROMA Sanctorum Apostolorum praedicatione et sepolchro, necnon Sanctorum Martyrum cineribus, aliisque Sacris monumentis maxime illustrata. XVII. 9. pag. 110. XIX. 8. pag. 121. seqq. LIX. 1. pag. 561. Ideo semper Christifidelium peregrinationibus frequentata fuit. XIX. 1. pag. 118.

Roma caeteris per Orbem Civitatibus, in Sacris ritibus, aliisque Ecclesiasticis rebus, exemplo praeire, et documento esse debet. III. 14. pag. 26.

ROMANI a Graecis bonarum artium disciplinam, et morum humanitatem didicerunt. LIV. 7. p. 534. Quae fuerit apud ipsos patria potestas. *ibid.* V. *Patria potestas*.

Romani antiqui nonnunquam restituerunt, quae in bello injusto abstulerant, et damna victis illata repararont. LVII. 4. p. 581.

Romanorum, et Romae incolarum nomine, quinam censeantur Anno Jubilaei. XX. 44. p. 158 XXI. 71 p. 185. seqq.

Romanorum pietas eodem Anno maxime eluxit. XXXV. 4. p. 232.

ROMANUS Pontifex in Urbe in Basilica Vaticana ad Altare Confessionis Beati Petri Apostoli de more est consecrandus, et coronandus. LIX. 16. p. 567.

Romanus Pontifex est generalis bonorum Ecclesiasticorum administrator. LVII. 28. pag. 388. Quid aliquando praestiterit circa bona Ecclesiastica ab Haereticis occupata, circa eorum fructus, ut eosdem Haereticos ad Ecclesiae Romanae sinum revocaret. *ibid* 26. 27. 28. pag. 389. seqq.

Romani Pontificis Constitutiones. V. *Constitutio*.

ROSAM auream olim Summi Pontifices in Ecclesia Sanctae Crucis in Jerusalem Dominica quarta Quadragesimae benedicebant. At Sede Apostolica Avenionem translata, inde in Romam reducta, in Aula Paramentorum benedicere consueverunt. XLII. 1. p. 260.

Rosae aureae benedictio quomodo, quo ritu, et quibus rebus perficiatur. *ibid.* 2. et 17. 18. p. 261. et 266. 267.

Rosam auream gerendi mos ante S. Leonem IX. viguit, incertum tamen ejus initium. *ibid.* 8. seqq. p. 263. Ipse Sanctus Pontifex Monasterio Sanctae Crucis in Alsatia a suis Progenitoribus fundato, et Privilegiis a se decorato, censum imposuit mittendi quotannis Romano Pontifici Rosam auream duarum uncinarum, vel aori tantundem ad eam conficiendam. *ibid.* 8.

Rosae aureae usus, et benedictio non ideo initium habuerunt. *ibid.* 18. pag. 267. Quando probabilius haec benedictio coepta sit, et cur adhibita. *ibid.* 20.

Rosa haec nonnulla Mysteria de Christo significat. *ibid.* 17. p. 266. Aurum, quo rosa conficitur, cur colore rubro tingatur. *ibid.*

Rosam auream Summi Pontifices dum benedicebant olim sermocinabantur. *ibid.* 7. p. 263.

Rosam auream Alexander V. Bononiae benedixit, et Marchioni Nicolao Estensi praesenti donavit XLII. 3. p. 261. Pluribus illustribus, regiisque Viris, et Foeminis donata fuit, ac etiam Ecclesiis; quo munere Gregorius XIII. Ecclesiam Bononiensem decoravit. *ibid.* 8.

Rosam auream ad eamdem Ecclesiam transmisit Benedictus XIV., die et modo statutis, quo illa ibi exciperetur, ac jubens, ut Dominica quarta Quadragesimae, Divinorum Officiorum tempore, quotannis in Ara maxima exponator. *ibid.* 6. p. 262. seqq.

Rosae aureae plures a Romanis Pontificibus Basilicis Lateranensi, et Vaticanae, aliisque extra Urbem donatae fuerunt. *ibid.* 6.

ROTULUM, seu Indiculum Familiarium retinere solent Cardinales, et praelati Romanae Curiae, propria manu subscriptum. XXIX. 8. pag. 217. Si quis Rotulum legaliter confectum habuerit, cum distinctione inter veros Familiares, et honorarios, certus esse poterit, neque se, nec haeredes, litibus et controversiis, in conjectura et consuetudine fundatis, impetitum iri; obstantibus decretis a Pont. conditis. *ibid.* 8.

S. RUFILLI Foripompilii Monasterium Provinciae Ravennaten. V. *Abbatia*.

RUGGERIUS Siciliae, et Calabriae Comes quamdam Eremum in Provincia ulterioris Calabriae dono dedit S. Bruoni Instituturi Ordinis Cartusiensis. II.* p. 14.

RUTHENI. V. *Graeci uniti*. V. *Missionarii*.

S

SACELLA olim erant in Pontificis Romae Palatii, verum solemnes Pontificales functiones non in iis, sed in Ecclesiis Urbis peragebantur. V. 3. 4. p. 44. seqq. Avenione in Sacello Pontificio celebrari coeperunt, quod Romae continuatum est, revocata ad Urbem Pontificis Sede. *ibid.*

Sacello Pontificio, ex Pontificum Constitutionibus, debetur Sacra Supellex Cardinalium defuncto-

rum, rebus nonnullis exceptis. *ibid.* 2. p. 45. Idque ob functiones, quae in eo peraguntur. *ibid.* 3. pag. 44.

Sacello eidem adjudicata fuit Sacra Supellex defuncti Cardinalis Accoramboni, quam ipse de ea non disposuerit ad formam Indulti, quod a Benedicto XIII. obtinuerat. *ibid.* 1. et 3. p. 45. seqq.

Sacelli Pontificii supellex a Benedicto XIV. refecta est. XV. 13. p. 104.

SACELLA PRIVATA. V. *Oratoria.* V. *Supellex.*

Sacellum S. Nicolai. V. *S. Nicolai.*

In Sacellis domesticis Societatis Jesu facultas concediturad asservandi Venerabile Sacramentum quoties et quamdiu Praeposito Generali visum fuerit. XIX. p. 133.

SACERDOTES res Sacras indecore, et iudevote peragentes nimium Laicos offendunt. III. 18. p. 27.

SACRAMENTA Baptismi. Confirmationis, et Eucharistiae. V. *Baptismus. Confirmatio. Eucharistia.*

SACRARIO Basilicae Vaticanae certae summae solvendae sunt in Servurum Dei Beatificationibus, et Beatorum Canonizationibus, pro Sacra supellectili. LIX. 28. p. 370.

Sacrario huic debetur certa portio ab Archipresbytero, Canonicis, et Beneficiatis Basilicae in adeptione possessionis suorum Beneficiorum. Et inedictas fructuum, et distributionum primi anni. *ibid.* 26. Item Sacra Supellex cujuscumque generis, eorum omnium, qui in eadem Basilica Beneficia obtinuerunt. *ibid.* 27. V. *Supellex.*

Sacrarii ejusdem res alienari, aut commodari prohibentur, sub poena excommunicationis, quibusdam casibus exceptis. *ibid* 28. p. 371.

SALOMON pro alienigenis etiam Templum Dei visitantibus oravit. XIX. 2. p. 118.

S. SALVATORIS de Majella Abbatia. V. *Abbatia.*

SAMUEL in Templo a matre valide oblatus. V. *Impuber.*

SARDINIAE Rex: Carolus Emmanuel, concordatum celebrat cum Apostolica Sede, in quo nonnulla circa Immunitatem localem a Clemente XII. sancita pro Statu Ecclesiastico, ad ipsius Regis ditiones extenduntur. XXVII. 4. p. 206.

SATELLITUM Praefecti in Urbe, ad quid teneantur; et quid circa illorum delectum agere debeat Urbis Gubernator. VIII. *cap.* 1. §. 8. pag. 64.

SATISFACTIO in Sacramentali Confessione poenitentibus injungenda, etiam iis, qui Indulgentias lucrari, et opera ad id praescripta adimplere intendunt. XX. 26 pag. 186. XXI. 64. p. 180. Qualis esse debeat. XIX. 23. seqq. p. 129. seqq. et XXI. 65. 184.

SCHEDULAE de legitimis natalibus Infantium in Basilica Vaticana baptizandorum sub determinata forma a Parochis Urbis concedendae sunt. LIX. 13. p. 367.

SEBASTIANUS Portugalliae Rex insignibus victoriis adversus Infideles politus, honorificus titulos a S. Pio V. ultro oblatos prae modestia recusavit, Obedientissimi Sanctae Sedis filii denominatione contentus. I. 2. p. 7. *Appen. N. I.* pag. 419. Contra Mauros fortissime dimicans occubuit. *ibid.*

SECRETUM privatae conventione jurare non licet, ut servandum sit adversus justas perquisitiones a legitima potestate faciendas. XLVII. 7. p. 288.

SEMINARIUM Basilicae Vaticanae cui subjectum sit. LIX. 4. pag. 362. Ejus Alumnorum Ordinationes ad Cardinalem Archipresbyterum liberè pertinent; Convictorum vero, nonnisi cum Dimissoriis eorum Ordinarii. *ibid.* 6. et 7. pag. 365.

SENATOR Urbis quomodo intercesse debeat visitationi Carceris Capitolini. VIII. *cap.* 2. §. 6. p. 66. seqq.

SENTENTIAE, Evangelicae simplicitati, et Sanctorum Patrum doctrinae difformes apud Auctores aliquando inveniuntur; ideoque in praxi delectus haberi debet. XIX. 21. p. 128.

SERMONEM ut plurimum Romani Pontifices habere non solent, nisi in Missa Pontificali. XLII. 7. p. 263. Olim sermocinabantur occasione benedictionis Rosae Aureae. *ibid.*

SERVI poenales quinam sint, et quae eorum conditio. LIV. 13. p. 334. Jus in filiorum infantium educationem habent a natura promanans; nihilominus Jure Gentium potest dominus filius a parentibus separare. *ibid.* 26. p. 339. seqq.

Servorum poenalium infidelium filii possunt a Dominis offerri ad Baptismum. *ibid.* et §. 13. pag. 334.

Servus alienus ab hostibus captus quomodo sit Domino restituendus. LVII. 13. p. 383.

SERVITUS poenalis Jure Gentium inducta adversus hostes in bello captos, locum non habet inter Christianos. LIV. 13. p. 334.

Servitutem civilem, non vero poenalem, serviunt Hebraei in Christianorum Principum regionibus tolerati. *ibid.*

SICILIAE utriusque Rex, Carolus, concordatum celebrat cum Apostolica Sede, in quo ad illius dominia extenditur quidquid a Clemente XII. pro Ecclesiastica ditione statutum fuerat circa Immunitatem localem. XXVII. 4. p. 206.

Idem apud Pontificem instat pro erectione Ecclesiae Cathedralis Terlitien. XIV. 5. p. 93. Qua erecta, et cum Ecclesia Juveuacensi unita, jus nominandi ad eas praedicto Regi reservatur. *ibid.* 8. p. 98.

SIXTUS IV. nonnulla concessit Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia. IV. 1. pag. 33. V. *Sancti Spiritus.* Indulgentias, et facultates Anno Jubilaei primus suspendit. XXI. 17. p. 168.

V. *Suspensio.*

SIXTUS V. veterum consuetudinem celebrandi

Pontificales fuoctiones in Ecclesiis et Basilicis per Urbem restituere studuit. V. 4. p. 44. Quid circa poenas de damno dato constituerit. XXXVII. 4. p. 241.

SOCIETAS Jesu. V. *Jesuitae*.

SOCIETATIS JESU studia et zelus commendatur. XIX*. p. 133.

Omnes Religiosi ejusdem Societatis fruuntur Indulgentiis Congregationum Primae Primariae dictae aggregatarum, tamquam si ibidem esseot adscripti, et easdem frequentareot. *ibid.*

Easdem lucrantur Principes Viri, etiam absentes, et nuuquam, neque pro prima vice quando adscribuntur frequentantes Congregationem. *ibid.*

Omues Christifideles lucrantur Indulgentias 40. horarum si visiteot Venerabile quando spatio continui tridui expouetur per aliquod tempus in dictis Coogregationibus. *ibid.*

In omnibus Ecclesiis dictae Societatis conceditur unum Altare Privilegiatum quotidianum perpetuum a Rectore pro tempore destinaodum. *ibid.* p. 134.

Societatis Jesu Missionariis in Iodiarum Regnis facultas concediturdispeosandi in gradibus coosanguinitatis, seo affinitatis excepto primo gradu, ut Neophiti matrimonium inter se contrahere possint. LXI.*** p. 409. V. *Facultas*. V. *Missionariis*. V. *Privilegia*.

SONUS in musicis Ecclesiarum qualis esse debeat. III. 11. p. 25.

SPICARUM derelictarum collectio post messem pauperibus omoiuo permittenda est in locis Ditionis temporalis Pontificiae per aliquot dies, postquam manipuli io locum tutum redacti fueriut. XLVI. 1. seqq. p. 280.

Id ut pauperibus integrum sit, nulla animalia per eos dies in praedia introducantur. *ibid.* 6. p. 181.

S. SPIRITUS in Saxia Archihospitale a Beoedicto XIV. iosigniter amplistum fuit. XV. 13. p. 104.

Idem coocessit, ut Sacramentum Confirmationis Infirmis in eo decumbeotibus cooferri possit a quocumque Aotistite, quem Praeceptor, seu Commendatarius, aut Prior pro tempore, ad id aeecerit. XXXV. p. 239.

Archihospitalis ejusdem bona obligata sunt mensae summulariae a Paulo V. in eodem erectae. XXX. 1. p. 219. V. *Banchum*.

Ejusdem Beoeficia, Prioratus, Ecclesiae, et membra quaecumque, ad Praeceptoris, seo Commendatarii collationem, et provisionem privative pertinent; et sunt mannalia ad ipsius nutum, atque ab Apostolicis Reservationibus omnino exempta. IV. 1. p. 33.

Canonici qooque Regulares ejusdem Praeceptoris jurisdictioni, et correctioni privative subjecti, a quo nullius Privilegio eximi possunt. *ibid.*

Ideo Pootifex decernit, eorumdem Beoeficiorum pro tempore vacantium fructus, et Canonicorum ea obtineotium spolia, quamvis bi Professionem non emiserint, ad Cameram Apostolicam non spectare; sed a Praeceptore, seu Commendatario, de illis dispooendum esse in beneficium Archihospitalis, seu Ecclesiae, aliorumque Bonorum ejus. *ibid.* 3. et 4. p. 35.

SPOLIATOR jure civili ad restitutiooem adigebatur, non autem is, qui rem vi occupatam ab eo etiam scienter emisset. Sed id Caonnico Jure correctum fuit. LVII. 22. p. 386.

SPOLIO Camerae Apostolicae debito oon sunt obooxia bona Archihospitalis Sancti Spiritus in Saxia, et membrorum ejus. IV. 3. et 4. pag. 33. seqq. Neque supellectiles, aliaque ornamenta sacra ad Divioum cultum destinata io Cappellis privatis Episcoporum, aliorumque Beneficia Ecclesiastica obtineotium. V. 9. pag. 46.

V. *Suppellex*.

Spolio obnoxiae fiunt res Episcoporum, in rerum propriarum ioventario non descriptae. XXIX 8. pag. 217.

SPONSALIA a parentibus pro filiis impuberibus facta olim filii servare teoebantur, non autem nunc. LIV. 6. p. 331.

SPORTULÆ in causis de damno dato exigendae dumtaxat sunt tamquam io causis civilibus. XXXVII. 17. p. 245.

STATIONES dum indicebantur in variis Ecclesiis Urbis, ibi totius Cleri conveotus habebantur, et Pontificales Fuoctiooes peragebantur. V. 3. p. 44. Hunc morem Sixtus V. restituere optavit, sed vicit recentior coosuetudo, ut pleraeque Fuoctiooes hujosmodi in Pontificii Palatii Sacellis celebrareotur. *ibid.* 4. seqq.

Stationum Iodulgentiae a Capitulo Lateraneosi communicari possunt Ecclesiis sibi subjectis, aut Basilicae aggregatis, pro iis dumtaxat diebus, quibus in Missali Romano assigoatur Statio ad Sanctum Jooaoem in Laterano XLV. 13. pag. 278. Idem respeetive decernitur quoad Capitulum Vaticaoum. LIX. 17. pag. 379.

SUBSIDIUM charitativum quomodo a Terlitieosibus solveodum. XIV. 9. pag. 95. seqq.

SUBSTITUTIS decem Fiscalibus Gubernii fixum emolumeotum assigoatum est. *in Sched. mot. propr.* §. 9. pag. 75. Quas causas criminales agitare possiot. *ibid.*

V. *Criminales*.

SUCCESSOR in possessione rei per vim occupatae, aut furto sublatae, quomodo ad restitutioem teocatur. LVII. 22. 23. p. 386. et 387. seqq.

Successoris confirmatione opus non est, ut vim suam obtineant Coostitutiones generales, et perpetuae Romanorum Pontificum. XLVII. 3. pag. 284.

SUFFRAGANEI Archiepiscoporum Utineosis, et Goriticosis designantur. L. 40. 41. pag. 304.

SUPELLEX Sacra Cardinalium defunctorum ad Sacellum Pontificium pertinet. *Constit. V.* per tot. p. 43.

V. *Sacellum*.

Supellex Sacra, et alia utensilia ad Divinum cultum in privatis Episcoporum, aliorumque Beneficia Ecclesiastica obtinentium Cappellis, destinata, neque sub spoliorum nomine, neque sub testandi facultatibus comprehenduntur, sed Ecclesiis, in quibus Beneficia obtinebant, omnino cedere debent, post eorum obitum. V. 9. p. 46. et LIX. 27. p. 370.

Supellectilem ejusmodi, eorum, qui Beneficia, aut Canonicatus in Basilica Vaticana obtinebant, potest Capitulum Vaticanum propria auctoritate apprehendere, etiamsi tempore obitus in Canonicatuum, et beneficiorum possessione amplius non fuerint. LIX. 27. pag. 370.

Supellectilem Sacram certis potissimum Ecclesiis legari convenit a Cardinalibus habentibus Indultum testandi de illa. V. 9. p. 46.

SUPERIORES Regulares. V. *Regulares*.

SUPERIORISSÆ Ordinis Fontebraldensis, Virginum Anglicanarum, et Magistrarum piarum, et Sanctarum. V. *Fontebraldensis. Anglicanæ. Magistræ*.

SUPPLICATIO. V. *Processio*.

SUSPENSIO Indulgentiarum, et facultatum specialium absolvendi, dispensandi, etc. duraute anno Jubilæi. XVIII. pag. 113. Indulgentias ab ea suspensione exceptas, et præservatas, vide *ibid.* 1. Controversias autem antea vigentes, quæ per eas exceptiones, aliasque Clausulas opportune appositas, sublatæ sunt, vide in *Constit. XXI.* §. 23. 24. pag. 167. seqq.

A suspensione pariter exceptæ fuerunt Facultates quædam Prælatorum, ac Tribunalium, et aliorum *d. Constit. XVIII.* §. 2. pag. 118. Item declaratum fuit, suspensas non esse facultates absolvendi, dispensandi, etc. in Urbe. XX. 88. pag. 159. Verum extra Urbem suspensas remanere alias omnes facultates hujusmodi, non solum concessas occasione, et intuitu Indulgentiarum, sed quocumque alio titulo, et causa concessas. *ibid.* 86. De quibus omnibus vide *Constit. XXI.* §. 25. ad 32. pag. 168. et 170.

Suspensionem aliarum Indulgentiarum, et Facultatum, occasione Anni Sancti, primus invexit Sixtus IV., eamque inseruit in Bulla Indictionis Jubilæi. XXI. 17. pag. 168. Sequentes autem Pontifices diversa ratione, et diversis formulis usi sunt, quas inspicere oportet, ut de suspensionis amplitudine recte judicetur. *ibid.* 29. etc. pag. 169.

Suspensio a Sixto IV. indicta, *ad suum, et Sedis Apostolicæ beneplacitum duratura*, nunquam expresse revocata fuit, sed de virtuali revocatione dubitari non potest. *ibid.* 18. etc. p. 168.

SYMPHONIÆ in Ecclesiis receptæ tolerantur, dummodo sint moderatæ et decentes; et non fiant certis per annum temporibus. III. 13. pag. 28.

SYNODUM Diœcesanam licet Episcopi celebrent jure proprio, nec speciali ad id facultate indigeant, solent tamen plures eorum Apostolicæ Sedis judicium super edendis Constitutionibus antea exquirere. *Append. N. IV. in* 2. *Brevi. ib.* 9. p. 847.

Synodum quomodo cogere debeat Vicarius Apostolicus Goritiæ constitutus. *ibid.*

Ad Synodum Comaclensem vocari possunt Ecclesiastici Locorum a Præpositura Pomposiana dependentium, durante Vicariatu Apostolico in persona Episcopi Comaclensis. *Eodem N. IV. in ult. Brevi*, §. 4. p. 850. seqq.

Synodus unica celebrari debet pro Diœcesibus Ecclesiarum Juvenacensis, et Terlitiensis invicem unitarum, et quidem prima vice in Ecclesia Juvenacen., deinde arbitrio Episcopi, XIV. 9. pag. 98. seqq.

T

TABULA Altari. V. *Altare*.

TAXA a Paulo V. statuta in sua Constitutione 72. observari debet a Judicibus, et Notariis Urbis, præsertim in causis criminalibus. VIII. cap. 3. §. 2. pag. 69. Palam in singulis Notariorum Officiis exposita retineri debet sub pœnis etc. *ibid.*

Taxa statutaria cansarum civilium attendenda est a Judicibus in exigendis emolumentis, aut sportulis in causis de damno dato. XXXVII. 16. 17. p. 248. seqq.

Taxa Ecclesiae Terlitien.

V. *Terlitien.*

TEMPLUM Domini tribus vicibus in anno adire jubebantur Judæi; eamque legem servavit etiam Christus Dominus. XIX. 2. p. 118.

Item ab alienigenis quoque frequentatum fuit et Salomon pro his etiam oravit. XIX. 2. pag. 118.

TERLITIENSES Archipresbyteri pluribus privilegiis gaudentes diuturnas lites agitarunt cum Episcopis Juvenacensibus, Loci Ordinariis. XIV. 2. 3. 4. p. 94. seqq.

Novissime Antonius Fioravante Archipresbyter, dimisso Archipresbyteratu in manibus Papæ, proponit erectionem Ecclesiæ Collegiatæ Terlitien. in Cathedralem; idque consilium a Congregatione Consistoriali admittitur, consentiente Episcopo, et instante utriusque Siciliæ Rege. *ibid.* 8. pag. 95.

Pontifex lites omnes ad se avocat, et extinguit. *ibid.* 6. Recenset Oppidi Terlitiensis, jampridem Civitatis nomine decorati, ejusque Collegiatæ Ecclesiæ, et Capituli, statum, ac præerogativas; *ibid.* 7. Collegiatam supprimit, eamque in Cathedralem erigit, et cum Cathedrali Juvenacensi æque principa-

liter unit; eidem Episcopo regendam committit, ac jus nominandi personam utrique simul Ecclesiae in posterum praefeiendam Regi utriusque Siciliae reservat. *ibidem* 8. p. 94.

Peculiares hujusmodi unionis leges, ab Episcopo, et a duobus Capitulis respective servandas, quoad praecedentias, residentiam, deputationes Vicariorum Generalium, et Capitularium, celebrationem Synodi, electionem Examinatorum Synodalium, collationes Beneficiorum, etc. V. *ibid.* 9. seqq.

Terlitiensis Archipresbyteratus, olim Dignitas in Collegiata Ecclesia Principalis, supprimitur, et illius loco eriguntur in nova Cathedrali Ecclesia, duae Dignitates, nimirum Archidiaconatus, prima post Pontificalem, et Archipresbyteratus, secunda dignitas, cui injungitur Cura Parochialis; cum assignatione redditnum, et diversarum legum praescriptione. *ibid.* 10. 11. 12. p. 96. et 97.

Alia praescribuntur circa formam, officia, et facultates Capituli, et Canonicorum Terlitien. *ibid.* 13. etc. p. 98.

Provisio Dignitatum, Canonicorum, et Praebendarum in Ecclesia Terlit. *ibid.* 19. p. 100. seqq.

Terlitiensi Mensae Episcopali assignantur fructus Archipresbyteratus suppressi, cessante eorum reservatione temporaliter facta favore resiguantis. *ibid.* 20.

Terlitiensis Ecclesia taxa fixatur, in Florenis XXXIII. cum duobus tertiis. *ibid.* 23. p. 101.

TERRITORIUM separatum Monasterii S. Rufilli Foripompilii, Basilicae Vaticanae uniti, judicialiter cognoscitur, et auctoritate Apostolica confirmatur. LIX. 86. 87. pag. 382. 383. Idem quoad alia nonnulla Monasteria, et loca eidem Basilicae unita. *ibid.* 80. 87. pag. 379. et 383.

TERTIARIÆ subjectae sunt jurisdictioni Parochorum, in quorum Parochiis coniviunt. XI. per tot. p. 84.

TERTIO Ordini Saeculari de Poenitentia, quem S. Franciscus instituit, plures Indulgentias concesserunt Romani Pontifices, aliasque aliis Ordinibus concessas, ad ipsum per communicationem extenderunt. XLI. 1. p. 237. Dubitatum fuit, an omnes, seu aliquae ex illis, revocatae essent a Paulo V. in praefinitione Indulgentiarum pro Regularibus. *ibid.* 2. 3. p. 237. seqq. Nonnulla dubia a Congregatione Indulgentiarum sublata fuerunt, sed aliae controversiae non deerant. *ibid.* Ideo Pontifex Tertio eidem Ordini plures Indulg. Plen., et non Plenarias, abrogatis aliis, concedit. *ibid.* 6. seqq. p. 238.

TERTIUM Ordinem etiam S. Franciscus de Paula instituit, S. Francisci Assisiensis exemplum fortassis secutus. LVI. pag. 346. Tertiariis quoque istis Indulgentiae speciales conceduntur. *ibid.* 3. 4. 5. seqq p. 347.

V. *Indulgentia*.

TESTANDI facultas concedi solet S. R. E. Cardinalibus, etiam quoad bona ex Ecclesiasticis proventibus acquisita. V. 7. p. 45.

THESES in Sorbona defendendae nuper propositae sub titulo *Hierusalem Coelesti*, damnantur, LVIII. 1. pag. 360

THEATINUS Archiepiscopus concordiam iniit cum Capitulo Vaticano super Monasteriis, seu Abbatiis S. Martini *de Fara*, et S. Salvatoris *de Majella* Provinciae Theatinae, et quod jus in ea habeat. LIX. 80. p. 379.

THOMAS RUFUS Cardinalis Episcopus Ostiensis ac Velitrauus sacri Collegii Cardinalium Decanus laudatur. XIX.******* p. 150.

Idem eligitur, ac deputatur Legatus a Latere nomine Pontificis ad aperiendam Portam Sanctam Basilicae S. Pauli. *ibid.*

THOMASIUS Carlinalis eantum plauum, sublata musica, in sua Titulari Ecclesia servari jussit. III. 4. p 19.

TITULUS SS Crucis in Ecclesia S. Crucis in Hierusalem conservatur. XV. 8. p. 103.

TRICLINIUM Leonis III. a Benedicto XIV. restitutum est. *ibid.* 8.

TRIDENTINUM Concilium non derogavit Episcoporum juri, quo Sacella in Episcopalibus Aedibus habere possunt. XLVIII. 1. 2. pag. 287. seqq. Privilegiis *in corpore Juris clausis* saepe derogavit, sine expressa eorum mentione, sed contrarium simpliciter statuendo. *ibid.* 30. p. 295.

Ad TRIREMES damasti celeriter ad eas transmittendi sunt, eorumque nomina, et delicta per schedulas typis editas in locis publicis sunt exponenda, et Summo Pontifici exhibenda. VIII. cap. 1. §. 10. p. 68.

A Triremibus fugitivi, qui ad Ecclesiam, aliumve locum immunem se receperint, si damnati fuerant ob crimen haeresis, possunt ab Inquisitoribus extrahi propria auctoritate, certiorato, vel ante, vel post, Episcopo. XL. 5. pag. 256. Si damnati fuerint ob aliud delictum exceptum, extractio fiat Episcopi auctoritate, aliisque servatis servandis. *ibid.* Si autem delictum exceptum non fuerit, nec adsit Indultum Apostolicum pro eorum extractione, Immunitatis beneficio gaudebunt, etiamsi cum esteuis effugerint; dummodo a ministrorum manibus liberi essent. *ibid.*

TURCÆ Albania potiti multa bona Ecclesiarum occuparuot: Christianis nonnulla vendiderunt, aut colenda dederunt. LVII. 2. p. 350. Injuste Christianos bonis in bello spoliarunt, ideo restituere tenerentur. *ibid.* 3. p. 351.

TUTELAM olim exercere mulieres non poterant. Postea matri, et aviae permissa est. LIV. 22. pag. 337. Mater praefertur aviae; sed matri Judaeae praeferenda videtur avia Christiana. *ibid.* 23.

TUTOR Judaeus quoad Impuberes baptizandos. *ibid.* 4. p. 329.

V. *Baptismus*. V. *Judaeus*.

Tutores possunt impuberes sub eorum tutela constitutos offerre statui monastico. *ibid.* 8. p. 332. Et ad Baptismum. *ibid.* 43. pag. 334. Patriae potestatis exercitium in eos transfunditur pro eo quod pertinet ad pupillorum educationem. *ibid.*

Tutoribus legitimis praeferuntur testamentarii, nisi hi suspecti sint. *ibid.* 24. p. 338.

Tutores suspecti, sive testamentarii sint, sive legitimi, repelluntur a tutela, et alii in eorum locum substituuntur Officio Judicis, seu Praesidis Provinciae. *ibid.* Suspectis accensentur, qui in praejudicium aeternae salutis pupilli, impedire conantur oblationem ab baptismum de eo factam a persona legitima. *ibid.*

V

VATICANÆ Basilicae resedificandae consilium a Julio II. captum, Clemens VII. magnopere promovit. LIII. 4. pag. 326. Multa tum ipse, tum alii Pontifices statuerunt pro ejusdem Fabricae constructione, ampliatione, et conservatione. *ibid.*

V. *Fabricæ*.

Vaticanae Basilicae, ejusque Archipresbyteri, Capitull, et Cleri praecipua Privilegia recensentur, confirmantur, et augentur. LIX. per tot. p. 361. seqq.

Vaticana Basilica, ejusque aedificio, Seminarium, Capitulum, et alii inservientes, Romano Pontifici immediate subjiciuntur. *ibid.* 4. pag. 362. Inde jurisdictioni ordinariae Archipresbyteri. *ibidem* 5.

Vaticana Basilica, si polluatur, a Canonico Altarista, aut Decano reconciliari potest. *ibid.* 8. pag. 363.

In Vaticana Basilica consecrandus, et coronandus Summus Pontifex. *ibid.* 16. pag. 367. Peragendae Beatificationes, Canonizationes. *Ibid.* 20. 21. pag. 369. Nonnullae solemnes Processiones. *ibid.* 22. 23. Fidei professiones, haeresum damnationes, abjurationes, et similia ibidem alias peracta. *ibid.* 19. p. 368. Regum coronationes. *ibid.* 18.

Oblationes Regnorum Ecclesiae Romanae, et alia obsequii, et subjectionis argumenta, ibidem a viris Principibus praestita. *ibid.*

Vaticanae Basilicae, ejusque Sacrarii res et bona alienari, aut commodari prohibentur; eorumque conservationi diversimode consulitur. *ibid.* 28. ad 33. p. 371. seqq.

Vaticanae Basilicae quomodo aggregari possint Ecclesiae, et alia loca pia. *ibid.* 45. p. 377. Et quae Indulgentiae aggregatis concedantur. *ibid.* 46. pag. 378.

V. *Aggregatio Indulgentia*.

Vaticana Basilica plures Parochiales Ecclesias habet subjectas. *ibid.* 41 pag. 373. Quid de ipsius, et earum Vicariis Curatis. *ibid.* 40. seqq.

V. *Parochia. Vicarius*.

Vaticanae Basilicae plures Abbatiae, seu Monasteria unita sunt. *ibid.* 50. seqq. p. 379. et seqq.

V. *Abbatia*.

Vaticana Basilica a quinque Summis Pontificibus Rosae Aureae munere donata fuit. XLII. 6. p. 262. seqq.

VELA Statuae B. Mariae Virginis Lauretanae admovere, et obsignare ad quos pertinet. X. pag. 82. V. *Lauretana*.

VENETORUM Respublica in Aquilejensis Patriarchatus negotio, summa Religionis et Prudentiae laude se gerit. L. 3. p. 301. et *in Append. N. IV.* §. 6 p. 457.

VERDALA Hugo Jerosolymitanae Equestris Militiae M. Magister, et Cardinalis, Crucem albam Mozzettae assutam, tamquam proprium Ordinis sui habitum, Romae gestavit. *Suppl. num. II.* §. 13. pag. 460. Calumniis impetitus, victor evasit, et speciale numisma sibi cudi jussit. *ibid.* 16. p. 461.

VERONENSE Capitulum ex antiqui cujusdam Episcopi consensu immune est a jurisdictione Episcopali, et Aquilejensi Patriarchae subjectum. *Suppl. Num. IV.* §. 4. p. 464.

Veronensis ejusdem Capituli Canonicis conceditur usus Palmatae, vulgo *Bagia*, in Missis ubicumque. *ibid.* 5. Et Altare privilegiatum personale bis in hebdomada. *ibid.* 4. Et Oratorium domesticum in earum Villa *Angiari*. *ibid.* 5.

Veronenses Canonici iidem tenentur, non solum Choro interesse, sed etiam cum aliis canere, et psallere. *ibid.* 6. 7. Aliter non faciunt fructus suos, et ad restitutionem tenentur. *ibid.* 8. pag. 465. Et concessis privilegiis privantur. *ibid.* 10. Patriarchae Aquilejensi permittitur, ut eos ab antecedenti hujusmodi culpa, et restitutionis obligatione, per se, vel per alios absolvat, dummodo emendationem promittant. *ibid.* 9.

VESTES Piorum Operariorum quales esse debeant. LX 6. p. 392.

Vestibus Choralibus uti possunt Capitulum, et Clerus Basilicae Vaticanae in Ecclesiis Basilicae filialibus. LIX. 58. p. 378.

VIA a Basilica Lateranensi ad S. Mariam Majorem quando, et a quo aperta. XV. 45. pag. 104.

VICARIAS perpetuas pro animarum cura in pluribus Urbis Basilicis, et Ecclesiis, atque adeo in Basilica Vaticana S. Pius V. instituit. LIX. 40 p. 378. et in Ecclesiis S. Blasii *della Pagnotta*, et S. Catharinae *de Rota*, *ibid.* 42. p 376.

VICARII Apostolici ad regendas juxta necessitatem Ecclesias deligi, et opportunis facultatibus in-

strui consueverunt. *Append. Num. IV. in secund. Litt. Apostol.* §. 4. pag. 444. Deputantur semper *ad beneplacitum Pontificis, et Apostolicae Sedis*, nec ulli umquam facultas data est nominandi Vicarios Apostolicos. *In secund. Allocut. Pont* §. 4. pag. 442.

Vicarius Apostolicus justis de causis in ea Aquilejensis Dioecesis parte, quae Austriaco dominio subest, constitutus fuit. *Append. Num. IV. In secund. Allocut. Pont.* §. 2. 3. 4. pag. 444. *Et in prim. Litt. Apost.* §. 1. 2. pag. 438.

Vicarius idem Charectere Episcopali insignitus fuit, eum Titulo Ecclesiae in partibus Infidelium sitae; et opportunis facultatibus instructus, quae recenseontur; assignato ipsi residentiae loco, habitatione, et emolumeotis. *Append. ead. in prim. Litt. Apost.* §. 2. pag. 438. *In secund. Litt. Apost.* §. 4. 5. pag. 441. seqq. *Et in secund. Allocut. Pont. ibid.* 6. p. 442.

Vicario eidem coocessae fueruut facultates Jurisdictioois, quae Patriarchae Aquilejensi, ut Ordinario in illa parte, non ut Metropolitano competebant. *In secund. Litt. Apost.* §. 4. seqq. pag. 444.

Vicarii bujus Apostolici regimen, et praecedentes ordinationes ad eam partem spectantes, pro qua constitutus fuerat, expirarunt, firmato novo Archiepiscopatu Gorilieosi. L. 11. p. 504.

Vicarii Apostolici munus Episcopo Comaclensi tribuitur ad regeodas Ecclesias, et loca inter eumdem Episcopum, et Praepositum S. Mariae de Pomposia cootroversa. *Append. num. IV. in ult. Litt. Apost.* §. 3. p. 449.

Vicario huic plures facultates tam Ordinis, quam Jurisdictionis coocedantur, quarum aliquas per soum Vicarium Generalem exercere potest. *ibid.* 4. 5. pag. 449. et 451. Sub quibusdam limitationibus quoad Beneficiorum collationem, et Concionatorum electionem. *ibid.* 6.

Vicarius idem in actibus respicientibus loca, pro quibos coostituitur, debet, sub poena nullitatis, exprimere, se tamquam Vicarium Apostolicum procedere. *ibid* 8.

Vicariatus ejusmodi moderno Episcopo Comaclensi, ejusque Successoribus, ac etiam a Sede Episcopali vacante, Vicariis Capitularibus Comaclensibus, quantum his licet, attribuitur. *ibid.* 7. Donec turus ad beneplacitum Sedis Apostolicae, et donec principalis controversia extiogustur *ibid.* Ao sine ullo partium praejudicio. *ibid.* 8.

Vicarii Apostolici apud Sinas, et Japoniam.

V. *Missionarii*.

Vicarius Capitularis, et Vicarius Generalis Terlitiensis.

V. *Terlitien*.

VICARIUS Urbis, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, certos Confessarios designat pro Anno Jubilaei, quibus extraordinariae facultates a Summo Pontifice tribuuntur. XX. 2. p. 485.

VICARIUS Curatus Basilicae Vaticanae a quo, et quomodo nominandus, approbandus, et in possessionem immittendus sit. LIX. 40. pag. 575. Ejus coogrua sustentatio, juxta transactionem inter ipsum, et Capitulum Vaticanum factam, stabilitur. *ibid.*

Vicarii Curati Ecclesiarum Sancti Lazari apud Montem Marium, et S. Angeli extra Portam Fabricae deputandi sunt a Capitulo Vaticano, amovibiles, et a Cardinali Vicario approbandi, et a jurisdictione Parochi Sancti Petri exempti sunt. *ibid.* 41.

Vicarii Curati perpetui Ecclesiarum S. Blasii *della Pagnotta*, et S. Catharinae *de Rota* a Capitulo Vaticano sunt eligendi, ex approbatis a Cardinali Vicario, ejusque praeter emolumenta stolae, congrua sustentatio statuta est. *ibid.* 42. p. 576.

Vicarius Curatus amovibilis Ecclesiae S. Jacobi *a Scorciacavalli* ab Archiconfraternitate Sanctissimi Sacramenti nominandus, Literas patentes a Capitulo Vaticano impetrare debet: et quae sit ejus coogrua. *ibid.*

Vicarii Ecclesiarum Basilicae Vaticanae subjectarum, debitam subjectionem eidem Basilicae exhibere, multis in ea peragendis functionibus interesse, et Sacrum Infirmorum Oleum ab iis recipere teneotur. *ibid.* 44. p. 577.

Vicarii Curati Ecclesiarum Parochialium in territorio Abbatis S. Salvatoris *de Majella*, quod Basilicae Vaticanae unitum est, a Capitulo sunt deputandi. LIX. 50. pag. 579.

Vicarii Curati *in* territoriis aliarum Abbatiarum ad eamdem Basilicam spectantium, amovibiles sunt ad nutum Capituli. *ibid.* 52. pag. 581. *Et latius* §. 61. p. 588.

VICARIUM Foraneum in nova Civitate Pergulae Episcopus Eugubinus constituere debet, Laurea Doctorali insignitum. LXI. 6. p. 594.

Vicario huic multae in causis civilibus tribuuntur facultates, quae recenseotur. *ibid.* Et in causis criminalibus. *ibid.* 7. 8. p. 595. Majores facultates addere potest Episcopus Eugubinus. *ibid.* 10. pag. 596.

Vicario eidem emolumentum a quo taxandum, et solveodum. *ibid.* 12.

VICARII GENERALES a Capitulo Vaticano constituti pro Abbatiis quibusdam ipsi unitis, exequi possunt omoes Literas Apostolicas, et Commissiones a quocumque Urbis Tribunali expedieodas pro subditis illarum Abbatiarum. LIX. 59. p. 584. seqq. Hujusmodi Literae omoes, et Commissiones dirigendae sunt Vicariis ipsis. *ibid.*

VIGILIA celebranda est eo die, qui Festum immediate praecedit, nisi fuerit dies Dominicus. XXXVIII. 10. p. 250.

Vigilia Nativitatis S. Joannis Baptistae si in so-

lemnitatem Corporis Christi incidat, in praecedentem diem anticipatur, quin ulla Virgiliae mentio in Officio, aut in Missa fiat. *ibid.* 8. pag. 249. Idem, quoad jejunium servatur, si aliqua vigilia in diem Dominicum, aut in Festum Sancti Patroni alicujus loci incidat, et quare. *ibid.* 6. 7.

Vigiliam S. Mathiae Apostoli Innocentius III. statuit, sed antea a quibusdam observabatur. *ibid.* 10. pag. 250. Anno 1751. justis de causis indultum est, in Civitatibus ditionis Ecclesiasticae, ut eadem Vigilia in postremum Bacchanaliorum diem incidens, in Sabbatum Sexagesimae anticiparetur. *ibid.* 11. 12. pag. 250. et 251.

Vigiliam ab possint transferre Episcopi in suis Dioecesibus. *ibid.* 8. seqq. pag. 250.

VIRGINIS Anglicanae. V. *Anglicanae.*

VISITATIONES quatuor Basilicarum Anno Sancto quot vicibus a Romanis, et ab aliis fieri debeant pro obtinenda Indulgentia Jubilaei. XXI. 69. seqq. pag. 183. Qui ad hunc effectum dicendi sint Romani. XX. 48. pag. 158.

Visitationes eaedem faciendae essent post fructuosam Confessionem, vel saltem post actum Contritionis, sed non est in rigore necessarium. XXI. 75. seqq. pag. 185. Devote tamen peragendae sunt. *ibid.* 76. pag. 186.

Visitationes ipsae, superveniente indulto, quomodo statuenda, et peractae quomodo computandae. XX. 80. pag. 158. et XXI. 82. pag. 189. Ab his Visitationibus quos, et quomodo Poenitentiarii dispensare possint. XX. 20. 21. pag. 153.

Visitationes eaedem non sunt necessario iterandae ab eo, a quo iteranda Confessio est. XXI. 79. pag. 188.

Visitatio quatuor Ecclesiarum fieri potuit, vel ab una ad aliam mediam noctem, vel a Vesperis diei praecedentis, usque ad subsequentis diei vespertina crepuscula. XVII. 6. pag. 109. et XXI. 12. 13. pag. 163. et 164. et XXVI. 2. pag. 202. Visitationes autem quo ordine fieri possint. XX. 49. 50. p. 158. et XXI. 9. p. 163.

VISITATIONI EPISCOPI subsunt Curati etiam Regulares in his, quae pertinent ad curam animarum, ejusque rectum, et utile exercitium, et administrationem Sacramentorum. LI. 3. p. 322. seqq.

Visitare Conservatoria Virginum Anglicanarum, sine praejudicio jurium Episcopalium, potest etiam eorum Superiorissa Generalis. VII. 16. 17. pag. 37. seqq. quemadmodum Domus Magistratum Patrum, et Magistratuum Sanctarum visitantur ab earum Superiorissis Generalibus. *ibid.* 22. pag. 39.

Visitatio Pastoralis injungitur Vicario Apostolico Goritiae ad tempus constituto, per universam regionem ipsius curae demandatam, cum onere referendi omnia ad Sedem Apostolicam. *Append. Num. IV. in* 2. *Litt. Apost.* §. 3. pag. 448. seqq.

VISITATIO CARCERUM in Urbe, seu Congregatio ad eam peragendam deputata, ab Alexandro VI. instituta fuit; eique Congregationi sequentes Pontifices amplissimas facultates tribuerunt; sed certam procedendi methodum minime praescripserunt. VIII. cap. 2. §. 1. p. 65.

Pontifex visitationem ordinariam Carcerum Innocentiani, et Capitolini alternatim fieri jubet quolibet Feria V., designatis personis, quae assistere debent, et praescripto sedendi ordine. *ibid.* 4. ad 8. pag. 63. Quid potissimum inquirere, ac respective decernere debeant, quoad carceratos pro causis criminalibus, statuit; *ibid.* cap. 2. 9. ad 12. p. 67. Quoad carceratos pro causis civilibus. *ibid.* 13. p. 68.

Hujus visitationis Secretarius perpetuo constituitur Procurator Pauperum a Congregatione Charitatis deputatus. *ibid.* 7. p. 66.

Extraordinariam vero visitationem per designatas etiam Personas semel in mense fieri mandat, ad dignoscendum quomodo tractentur Carcerati in iis, quae ad victum, et munditiem pertinent, etc. *ibid.* 15. 16. pag. 68.

Denique visitationem gratiosam per Visitatores in ordinaria visitatione locum habentes bis in anno de more fieri praescribit. *ibid.* 17.

UNDE VI, Interdictum.

V. *Interdictum.*

UNIONES Monasteriorum a Pio IV. factae favore Basilicae Vaticanae, ob titulum onerosum, eximuntur a Quindenniorum solutionibus. LIX. 33. pag. 382. et 60 p. 385.

VOCALIS ORATIO, tanquam opus injunctum, requiritur pro lucrando Jubilaeo. XX. 31. p. 158.

VOLUNTAS legitimi domini rerum mobilium in bello injusto ab Infidelibus raptarum, praesumitur esse, ut a Fidelibus recuperentur, ita ut ipse libenter eas ab emptoribus recipit, soluto pretio, seu quantum interest, LVII. 15. p. 383. et 17. p. 384. Non ita quoad fundos immobiles, quorum dispersionis periculum non adest, et quorum ipse possessionem quandocumque recuperare intendit. *ibidem* 17.

VOTA alia sunt solemnia, alia simplicia. Ex his aliqua Sedi Apostolicae reservata sunt, quae recensentur. XXI. 41. 42. p. 174.

Vota solemnia fiunt emittendo Professionem in aliqua Religione approvata. *ibid.* et VII. 13. p. 35.

Vota, quae emittuntur a Virginibus Anglicanis, simplicia dumtaxat dici debent, utpote non facta in Religione approbata. VII. 15. 18. p. 35. et 36.

Vota simplicia, etiam jurejurando confirmata, quomodo a Poenitentiariis, et Confessariis Anno Sancto commutari dispensando possint. XX. 8. pag. 154 et XXI. 43. etc. pag. 176. et XXIII. 8. p. 197. et XXVI. 4. pag. 203. Quumodo vota perpetuae ca-

stitatis, et Beligionis a Mulieribus emisss. XX. 9. 10. pag. 484. Quomodo intelligatur facultas *commutandi dispensando* vota. XXI. 85. seqq. p. 475. seqq.

Voti vinculum an arctius dicendum sit, quam jurameuti. *ibid.* 43. p. 474.

Vota a tertio acceptata, seu in quorum observantia alicujus interesse agitur, non possunt a Poenitentiariis commutari Anno Jubilaei. XX. 32. pag. 486. Neque vota a peccatis praeservativa, nisi subrogatis aliis cautelis, quibus aeque peccata hujusmodi arceantur. *ibid.* et XXI. 66. p. 482. Vide etiam *Constit. XXVI.* 8. p. 205. seqq.

Votum Castitatis ab Equitibus Jerosolymitanis est absolutum, non ita illud, quod ab Equitibus aliorum Ordinum Militarium emittitur. *Suppl. N. II.* §. 6. p. 458. seqq.

Votum emissum a Beata Joanna Francisca de Chantal faciendi semper quidquid perfectius esse cognosceret. LII. 4. p. 324.

Votum Jephte. V. *Jephte.*

Votum consultivum, vel decisivum quinam habeant in Congregationibus Guberuii Urbis super causis criminalibus. VIII. cap. 1. §. 6. 7. pag. 65. et 66. Et in Visitatione Carcerum Ordinaria. Cap. 2. § 7. pag. 66. Et in Congregationibus Criminalibus habendis super causis quatuor locorum feudalium Populi Romani. XXXIV. 1. sub *N. IX.* p. 230.

Votum consultivum in Congregatione particulari Fabricae D. Petri habet OEconomus, et Judex Ordinarius ejusdem Fabricae. LIII. 7. p. 528.

URBANI VIII. Constitutio de abolendis Jesuitissis non fuit abrogata per approbationem Instituti Virginum Anglicanarum, sed in suo vigore perseverat. VII. 3. seqq. p. 82.

URBINATENSIS Ecclesiae Canonicis, et Dignitatibus a Benedicto XIII. concessum fuit, ut in solemnibus functionibus, etiam praesente Episcopo, aut Legato de Latere, possent in Civitate, ac Dioecesi, uti Mitra, aliisque indumentis ad instar Abbatum usum Mitrae habentium. LV. 1. pag. 345. Haec concessio nimis ample interpretata fuit in praejudicium dignitatis Archiepiscopalis. *ibid.*

Urbinatensi nuper instante Archiepiscopo, Sacra Rituum Congregatio, XIII. Dubiis propositis, et resolutis, abusus omnes sustulit, approbante Pontifice. *ibid.* 2. seqq.

URNA MARMOREA, sive Sarcophagum ubi Ossa Sancti Joannis de Matha Institutoris Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum jacuerant, una cum epigraphe analoga donationis titulo traditur Michaeli a S. Josepho ministro generali ejusdem Ordinis. I. 9.

Praecipitur eidem Michaeli, ut illud transmittat in Hispanias, utque ibi denuo reponantur Ossa ejusdem Sancti Joannis. *ibid.*

USUCAPIO an dominium rei furtivae parere possit. LVII. 23. pag. 587. seqq.

UTINENSIS Archiepiscopatus, suppresso Patriarchatu Aquilejensi, erigitur, eique Dioecesis, et Suffragnei assignantur. L. 10. pag. 304. Jus nominandi Archiepiscopum tribuitur Reipublicae Venetae. *ibid.* 12.

VULNERATOR. V. *Homicida.*

WARMIENSIS, ac Sabiensis Ecclesiae canonice unitae, immediate subjectae sunt Sedi Apostolicae. *Suppl. Num. I.* §. 3. pag. 456.

Warmiensis, et Sambiensis Episcopus est Princeps Sacri Romani Imperii. *ibid.* Episcopo eidem Pallii usus, et Crucis praeferendae facultas conceditur, sub quibusdam conditionibus. *ibid.*

WART, Maria, Jesuitissarum Fundatrix.

V. *Maria Wart.* V. *Jesuitissae.*

Z

ZANI, Paulus, Nobilis Bononien. et intimus Cubicularius Pontificis, ab eo Bononiam ablegatur, ad deferendam Rosam Auream, Ecclesiae Metropolitanae dono missam. XLII. 6. pag. 262.

ZELOSUS Ordinis Minimorum, idem ac Procurator Generalis. Ad ejus instantiam certae Indulgentiae conceduntur pro Chordigeris, et Tertiariis S. Francisci de Paula. LVI. 1. p. 346.

ZENOPOLITANUS Episcopus laudatur. Ejus votum, ut Summus Pontifex Presbyteris Latinis in Russia Polonica degentibus facultatem concedat celebrandi Missam super Graecorum Antimensiis. XLIII. 2. p. 372.

610,163

A. STADERINI
Legatoria di Lib
ROMA